BIBLIA·SACRA
PRIMÆ·EDITIO
·1462·

TOM·2·

ACRA
DITIO

Epistola sancti ieronimi presbiteri ad chromatiū et eliodoꝛū epos de libris salomonis.

Iungat epistola quos iungit sacerdotium:
immo carta nō diuidat: quos xpi nectit
amoꝛ. Cōmentarios ī osée. amos ⁊ zacha-
riā. malachiā quoq; poscitis. Scripsissē:
si licuisset pre valitudine. Mittitis solacia
sumptuū: notarios nostros et liberarios
sustentatis: ut uobis potissimū nostrum
desudet ingeniū. Et ecce ex latere frequēs
turba diuersa poscentiū: quasi aūt equū
sit me vobis esurientibus alijs laboꝛare:
aut in racōne dati ⁊ accepti. cuiq; preter
vos obnoxius sim. Itaque lōga egrota-
cōne fractus. ne penitus hoc āno reticerē.
⁊ apud uos mutus essem. tridui opus no-
mini vestro cōsecraui: intpretacionē uide-
licet trium salomonis voluminū: masloth
quod hebrei parabolas. vulgata edicio
pꝛouerbia vocat: coeleth. quem grece ec-
clesiasten. latine cōcionatoꝛē possumus di
cere: sirasirim. quod in linguā nostram ver
titur canticū canticoꝝ. Fertur ⁊ panare-
tos. ihesu filij sirach liber: et alius pseudo-
graph9: qui sapientia salomonis inscribi
tur. Quoꝝ prioꝛem hebraicū reperi. non
ecclesiasticū ut apud latinos: sed parabo-
las prenotatū. Cui iuncti erant ecclīastes.
⁊ canticū canticoꝛum: ut similitudinē salo-
monis. non solū numero libroꝝ: sed etiā
materiaꝝ genere coequaret. Secundus
apud hebreos nusquā est: q2 et ipse stilus
grecā eloquentiā redolet: ⁊ nonnulli scp-
toꝝ ueteꝝ. hūc esse iudei filonis affirmāt
Sicut ergo iudith ⁊ thobie et machabe-
oꝝ libros. legit quidem eos ecclesia. sed
inter canonicas scripturas non recipit: sic
et hec duo volumina legat ad edificacio-
nē plebis: nō ad auctoꝛitatem ecclesiasti-
coꝝ dogmatū ꝯfirmādā. Si cui sane sep-
tuaginta interpretum magis edicio pla-
cet: habet eam a nobis olim emendatā.
Neq; enim noua sic cudimus: vt vetera
destruam9: Et tamen cum diligentissime
legerit. sciat magis nostra scpta intelligi:
que nō in terciū uas transfusa coacuerint:
sed statim de prelo purissime ꝯmendata
teste. suum sapoꝛem seruauerint.

Explicit epistola. Incipit liber puerbioꝝ.

P

Arabole salomonis
filij dauid regis isra-
hel: ad scien daꝫ sapi-
entiaꝫ et disciplinaꝫ:
ad intelligēdaꝫ ūba
prudentie et suscipi-
endam erudicōnem
doctrine: iusticiaꝫ ⁊
iudiciū ⁊ equitatē: Vt det puulis astucia
⁊ adolescenti scientia ⁊ intellectus. Audi-
ens sapiens sapientioꝛ erit: ⁊ intelligens
gubernacula possidebit. Aīaduertet pa-
bolam ⁊ intpretacōeꝫ: ūba sapientum ⁊
enigmata eoꝝ. Timoꝛ dn̄i principiū sa-
pientie. Sapientiam atq; doctrinā stulti
despiciūt. Audi fili mi disciplinā patris tui
⁊ ne dimittas legeꝫ matris tue: Vt adda-
tur gratia capiti tuo: ⁊ toꝛques collo tuo.
Fili mi si te lactauerint peccatoꝛes: ne ac-
quiescas eis. Si dixerint veni nobiscū insi-
diemūr sanguini. abscondam9 tendiculas
contra insontē frustra. degluciam9 eū sic
infernus viuenteꝫ ⁊ integrū. quasi descen-
dentē in lacū: omeꝫ pciosam sbaꝫ reperiē9
implebim9 domos nostras spolijs. sorteꝫ
mitte nobiscū. marsupium sit vnū omnium
nostꝝ: fili mi ne ambules cū eis. Prohibe
pedeꝫ tuū a semitis eoꝝ. Pedes eni illoꝝ
ad maluꝫ currūt: ⁊ festināt vt effundant
sanguinem. Frustra autem iacitur rete ante
oculos pennatoꝝ. Ipi q; cōtra sanguinem
suū insidiant: ⁊ moliunt fraudes contra
animas suas. Sic semite oīs auari. aīas
possidētiū rapiūt. Sapiētia foris pdicat:
in plateis dat uocē suā. In capite turbarū
clamitat: in foribꝫ portaꝝ vrbis pfert uer-
ba sua dicēs. Vsquequo paruuli diligitis
infantiā et stulti ea q sibi sūt noxia cupiēt:
⁊ imprudētes odibūt scientiā: Conuertimi
ad correpcionē meā. En proferā vobis spi-
ritū meum: et ostēdam uobis uerba mea.
Quia vocaui et renuistis: extēdi manum
meā et nō fuit q aspicēt. Despexistis omne
cōsiliū meū: et increpacōnes meas negle-
xistis. Ego q; in interitu u̅ro ridebo: ⁊ sbsan
nabo cū uob id quod timebatis aduenerit
Cū irruerit repentina calamitas: ⁊ interit9

II

III

q̄si tēpestas ingruerit: qñ venerit sup uos tribulacō & āgustia. Tūc inuocabūt me et nō exaudiā: mane ɔsurgēt et nō inuenient me: eo q exosam habuerint disciplinā & timorem dñi non susceperint: nec acquieuerint cōsilio meo: & detraxerint vniuerse correptioni mee. Comedēt igitur fructus uie sue: suisq ɔsilijs saturabūtur. Auersio paruulorū interficiet eos: & ꝓsperitas stultorū perdet eos. Qui aūt me audierit: absq terrore requiescet: & abūdantia pfruetur: timore malorum sublato. II

S IIII

Fili mi si susceperis ſmoes meos: & mādata mea abscōderis penes te: ut audiat sapiētiā auris tua: inclina cor tuū ad cognoscendā prudētiā. Si enī sapientiam inuocaueris & inclinaueris cor tuū prudentie: si quesieris eam quasi pecuniam & sicut thesauros effoderis illā: tūc intelliges timorē dñi et sciēciā dei inuenies: q̄a dñs dat sapientiā: & ex ore eius prudentia et sciētia. Custodiet rectorū salutē: & ꝓteget gradientes simpliciter. seruans semitas iusticie: et vias sanctorū custodiēs. Tunc intelliges iusticiā & iudiciū et equitatē: & omnē semitā bonā. Si intrauerit sapiētia cor tuū et sciēntia anime tue placuerit: consiliū custodiet te. et prudētia seruabit te: ut eruaris a via mala & ab homine qui peruēsa loquitur. Qui relinquūt iter rectū: & ambulant per vias tenebrosas. Qui letātur cū male fecerint: & exultāt in rebꝰ pessimis. Quorū uie peruerse sūt: & infames gressus eorum. Vt eruaris a muliere alienā & ab extranea que mollit ſmones suos: & relinquit ducē pubertatis sue: et pacti dei sui oblita est. Inclinata est enī ad mortē domꝰ eiꝰ: & ad inferos semite ipius. Omnes qui ingrediūtur ad eā nō reuertētur: nec aꝑhendēt semitas vite. Vt ambules in uia bona: et calles iustorū custodias. Qui enī recti sūt habitabūt in terra: et simplices pmanebunt in ea. Impij vero de terra pdentur: & qui inique agunt auferentur ex ea. III

V

Fili mi ne obliuiscaris legis mee: & precepta mea cor tuū custodiat. Lōgitudinē enim dierū & ānos vite & pacē apponent tibi. Misericordia & ueritas te nō deserāt. Circūda eas gutturi tuo: & describe in tabulis cordis tui: & inuenies graciā & disciplinā bonam corā deo et hominibus. Habe fiduciā in dño ex toto corde tuo: et ne innitaris prudētie tue. In omnibꝰ vijs tuis cogita illū: & ipe diriget gressus tuos. Ne sis sapiens apud temetipm. Time deū: et recede a malo. Sanitas quippe erit umbilico tuo: & irrigatio ossiū tuorū. Honora dñm de tua substācia et de primitijs oim frugū tuarū da pauperibꝰ: et implebūtur horrea tua saturitate: et vino torcularia redundabūt. Disciplinā dñi fili mi ne abicias nec deficias cū ab eo corriperis. Quem enim diligit dñs corripit: et quasi patr in filio cōplacet sibi. Beatꝰ homo qui inuenit sapientiā: & qui affluit prudētia. Melior est acquisicio eius negociacōne auri et argēti: primi & purissimi fructus eiꝰ. Preciosior est cūctis opibꝰ sapiētia: & omnia que desiderātur. huic nō ualēt cōpari. Longitudo dierū in dextera eius: et in sinistra illius diuitie & gloria. Vie eiꝰ uie pulcre: et omnes semite eius pacifice. Lignū uite est hijs qui aꝑhenderint eam: et q̄ tenuerint eā beati. Dñs sapiētiā fundauit terrā: stabiliuit celos prudētia. Sapiētia illius eruperūt abissi: et nubes rore cōcrescūt. Fili mi ne effluāt hec ab oculis tuis. Custodi legē meā atq ɔsiliū meū: & erit uita anime tue: & gracia faucibꝰ tuis. Tūc āblabis fiducialiter in uia tua: & pes tuꝰ nō impinget. Si dormieris nō timebis: q̄esces: & suauis erit somnus tuus. Ne paueas repentino terrore: et irruētes tibi potētias impiorū. Dñs enī erit in latē tuo: & custodiet pedē tuū ne capiaris. Noli ꝓhibere bñfacē eū qui potēst: si vales & ipe bñfac. Ne dicas amico tuo vade & reuertēre cras dabo tibi: cū statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malū: cū ille in te habeat fiduciā. Nō ɔtendas aduersus homines frustra: cum ipse tibi nichil mali fecerit. Ne emuleris hominē iniustum nec imiteris vias eius: q̄ abhominacio ē dñi omnis illusor: & cū simplicibꝰ sermocinatio eius. Egestas a dño in domo impij: habitacula autē iustorum benedicentur. Ipse deludet illusores:

VI

VII

et mansuetis dabit graciā. Gloriā sapiētes possidebūt: stultoꝝ exaltatio ignominia. IIII

Audite filij disciplinā patris: et attēdite ut sciatis prudētiā. Donū bonū tribuā vobis: legē meā ne derelinquatis. Nā et ego filius fui pr̄is mei tenellꝰ et unigenitus corā matre mea: et docebat me atqꝫ dicebat. Suscipiat uerba mea cor tuū: custodi p̄cepta mea et vives. Posside sapientiā: posside prudētiam. Ne obliuiscaris: neqꝫ declines a verbis oris mei. Ne dimittas eā et custodiet te: dilige eā et cōseruabit te. Principiū sapiētie posside sapiētiā: et in omni possessione tua acq̄re prudētiā. Arripe illā et exaltabit te: glorificaberis ab ea cū eā fueris amplexatꝰ. Dabit capiti tuo augmēta graciaꝝ: et corona inclita proteget te. Audi fili mi et suscipe verba mea: vt multiplicent̄ tibi anni vite. Viā sapientie mōstrabo tibi: et ducā te p semitas equitatis: q̄s cum ingressus fueris nō artabūtur gressus tui: et currens nō habebis offendiculū. Tene disciplinā: ne dimittas eā. Custodi illā: q̄a illa est vita tua. Ne delecteris in semitis impioꝝ: nec tibi placeat maloꝝ via. Fuge ab ea nec trāseas per illā: declina et desere eā. Nō enī dormiūt nisi cū male fecerint: et non rapitur somnus ab eis nisi supplātauerint. Comedūt panē impietatis: et vinū iniq̄tatis bibūt. Iustoꝝ aūt semita quasi lux splendēs procedit: et crescit usqꝫ ad pfectā diē. Via impioꝝ tenebrosa: nesciūt ubi corruant. Fili mi ausculta s̄mones meos: et ad eloquia mea inclina aurē tuā. Ne recedāt ab oclis tuis: custodi ea in medio cordis tui. Vita enī sūt inueniētibꝫ ea: et vniuse carni sanitas. Omni custodia serua cor tuū: quia ex ipo vita p̄cedit. Remouē a te os prauum: et detrahētia labia sint pcul a te. Oculi tui recta videant: et palpebre tue precedant gressus tuos. Dirige semitas pedibꝫ tuis: et omnes vie tue stabilient̄. Ne declines ad dexterā neqꝫ ad sinistrā. Auerte pedem tuū a malo. Vias enim que a dextris sunt nouit dominus: peruse vero sunt que sunt a sinistris. Ipse enim rectos faciet gressus tuos: itinēa aūt tua in pace producet. V

VIII

P

Fili mi attēde sapiā meā et prudēcie mee inclina aurē tuā: vt custodias cogitaciones: et disciplinam labia tua cōseruent. Ne intēderis fallacie mulieris. Fauus enī distillans labia meretricis: et nitidius oleo guttur eius. Nouissima autem illiꝰ amara q̄si absinthiū: et lingua eiꝰ acuta quasi gladius biceps. Pedes eius descendūt in mortem: et ad inferos gressus eiꝰ penetrāt. Per semitā uite nō ambulāt: vagi sunt gressus eius et inuestigabiles. Nunc ergo fili mi audi me: et ne recedas a verbis oris mei. Longe fac ab ea viam tuā: et ne appropiques foribꝫ domꝰ eius. Ne des alienis honore tuū: et annos tuos crudeli. Ne forte impleant̄ extranei viribꝫ tuis et labores tui sint in domo aliena: et gemas in nouissimis quādo cōsūseris carnes tuas et corpus tuū: et dicas. Cur detestatꝰ sū disciplinā: et increpacōnibꝫ non acq̄euit cor meū: Nec audiui vocē docentiū me: et magistris nō inclinaui aurē meā. Pene fui in omni malo: in medio ecclie et sinagoge. Bibe aquā de cisterna tua: et fluēta putei tui. Deriuent̄ fontes tui foras: et in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solus: nec sint alieni participes tui. Sit uena tua benedicta: et letare cū muliere adolescētie tue. Cerua carissima: et gratissimꝰ hinulus. Vbera eiꝰ inebriēt te omi t̄pe: et in amore eius delectare iugiter. Quare seduceris fili mi ab aliena: et foueris in sinu alterius? Respicit dn̄s viā hominis: et omnes gressus eius cōsiderat. Iniquitates sue capiunt impiū: et funibꝫ peccatoꝝ suoꝝ cōstringit̄. Ipse morietur quia nō habuit disciplinam: et in multitudie stulticie sue decipiet̄. VI

Fili mi si spopōderis pro amico tuo: defixisti apud extraneū manū tuā. Illaqueatus es verbis oris tui: et captꝰ p̄prijs sermonibus. Fac ergo qd̄ dico fili mi et temetipm libera: quia incidisti in manū p̄ximi tui. Discurre festina: suscita amicū tuū. Ne dederis somnū oclis tuis: nec dormitēt palpebre tue. Eruere quasi damula de manu: et quasi auis de insidijs aucupis. Vade ad formicā o piger: et cōsidera vias eiꝰ: et disce sapiā. Que cū nō habeat ducē

II

III S

nec preceptorē nec principē parat ī esta-
te cibū sibi: et cōgregat in messe qđ come-
dat. Vsquequo piger dormies? Quādo
cōsurges e somno tuo? Paululū dormies
paululū dormitabis: paululū cōseres ma-
nus tuas ut dormias. et veniet tibi quasi
viator egestās: et pauperies quasi uir ar-
matus. Si uero impiger fueris: ueniet vt
fons messis tua: et egestas longe fugiet
a te. Homo apostata vir inutilis gradit᷑
ore puso: ānuit oculis. terit pede digito lo-
quitur. prauo corde machinatur malum:
et omī tempore iurgia seminat. Huic ex-
templo veniet pditio sua: ⁊ subito cōteret᷑:
nec habebit ultra medicinā. Sex sūt que

IIII

odit dn̄s: ⁊ septimū detestatur anima eius.
Oculos sublimes. linguā mendacē. manus
effundētes innoxiū sanguinē: cor machināſ
cogitacōnes pessimas. pedes veloces ad
currendū in malū. proferentē mēdacia te-
stem fallacem: et eū qui seminat inter fra-
tres discordias. Conserua fili mi precepta
patris tui et ne dimittas legem mr̄is tue:
liga eam in corde tuo iugiter: ⁊ circunda
gutturi tuo. Cū ambulaueris gradiāter
tecū: cū dormieris custodiant te: et euigi-
lans loquē cū eis. Quia mādatū lucerna
est et lex lux: et via vite increpatio disci-
pline. Vt custodiant te a muliere mala: ⁊
a blanda lingua extranee. Nō cōcupiscat

V

pulcritudinem eius cor tuū: ne capiaris
nutibꝰ illius. Preciū enim scorti vix ē uni⁹
panis: mulier aūt. viri p̄ciosam animam
capit. Nunquit potest homo abscōdere
ignem in sinu suo ut uestimenta illius nō
ardeant: aut ambulare sup prunas. Vt
nō cōburatur plante eius? Sic qui ingre-
ditur ad mulierē pximi sui: nō erit mūdus
cū tetigerit eā. Nō grādis est culpa cum
quis furatus fuerit. Furatur enī: vt esuri-
entē impleat animā. Dephensus q̄qꝫ red-
det septuplū: ⁊ omnē substantiam domus
sue tradet: ⁊ liberabit se. Qui aūt adulter
est: ꝓpter cordis inopiā pdet animā suaꝫ.
Turpitudinē ⁊ ignominiā cōgregat sibi:
et opprobriū illius nō delebit᷑. Quia zel⁹
et furor viri nō parcet in die uindicte: nec
acquiescet cuiusq̄ precibꝰ: nec suscipiet p
redemptione dona plurima.

VII

Fili mi custodi sermones meos: ⁊ p̄-
cepta mea reconde tibi. Fili honora
dn̄m et valebis: pter eū uero ne timueris
alienū. Serua mādata mea ⁊ viuēs: et
legem meā q̄si pupillā oculi tui. Liga eā
in digitis tuis: scribe illā in tabulis cordis
tui. Dic sapiētie soror mea es: ⁊ prudētiaꝫ
uoca amicā tuā. Vt custodiat te a mlr̄ere
extranea ⁊ ab aliena: que verba sua dul-
cia facit. De fenestra enim dom⁹ mee per
cancellos pspexi iuuenē: ⁊ video puulos.
Considero uecordē iuuenē qui trāsit p pla-
teas iuxta āgulum: ⁊ ꝓpe viā domus illi⁹
gradit᷑. in obscuro aduesperascēte die: in
noctis tenebris ⁊ caligine. Et ecce occur-
rit illi mulier in ornatu meretricō: p̄parata
ad decipiēdas animas. Garrula ⁊ vaga
quietis impatiens: nec valens ī domo cōsi-
stere pedibꝰ suis. Nūc foris nūc in plateis:
nūc iuxta āgulos insidiāſ. Apphensūqꝫ deos-
culat᷑ iuuenē: et procaci vultu blādit᷑ di-
cens. Victimas pro salute deuoui: hodie
reddidi vota mea. Idcircā egressa sū in

VII

occursum desiderās te videre: ⁊ reperi. In-
textui funibꝰ lectulū meū: straui tapetibus
pictis ex egipto: aspsi cubile meū mirra
et aloe ⁊ cinamomo. Veni inebriemᷣ ube-
ribꝰ: ⁊ fruamur cupitis amplexibꝰ donec
illucescat dies. Non est enim vir in domo
sua: abiit via longissimā. Sacculū pecu-
nie secū tulit. in die plene lune reuersurus
est ī domū suā. Irretiuit eū multis ſmoibꝰ:
et blanditiis labiorꝫ protraxit illū. Sta-
tim eam sequitur q̄si bos ductus ad victi-
mam ⁊ q̄si agnus lasciuiens ⁊ ignorās: et
nescit q̄ ad vincula stultus trahat᷑: donec
trāsfigat sagitta iecor eius. Velut si auis
festinet ad laqueū: ⁊ nescit q̄ de periculo
anime illius agitur. Nunc ergo fili mi au-

VII

di me: et attēde ūbis oris mei. Ne abstra
hat᷑ in uiis illi⁹ mēs tua: neqꝫ decipiaris se-
mitis ei⁹. Multos enī uulnēatos deiecit: ⁊ for-
tissimi q̄qꝫ interfecti sunt ab ea. Vie inferi
dom⁹ ei⁹: penetrātes iteriora mortis.

VIII

Nunquit non sapiā clamitat: et pru-
dentia dat vocē suam? In summis ex-
celsisqꝫ verticibus. supra viam in mediis

semitis stās: iuxta portas ciuitatis · in ipis
foribȝ loquit̄ dicens. O viri ad vos cla-
mito: ⁊ vox mea ad filios hominū. Intel-
ligite puuli astutiā: ⁊ insipiētes animadū-
tite. Audite qm̄ de rebȝ magnis locutura
sū: et aperietur labia mea vt recta pdicēt.
Veritatē meditabitur gutt̄ meū: et labia
mea detestabunt̄ impiū. Iusti sunt omēs
sermones mei: nō est in eis prauū q̄d neqȝ
peruūsum. Recti sunt intelligētibȝ: et equi i-
uenientibȝ scientiā. Accipite disciplinam
meā et non pecuniam: doctrinā magis q̄
aurū eligite. Melior est enim sapiētia cu-
ctis opibȝ p̄ciosissimis: ⁊ omne desiderabi-
le ei non potest cōparari. Ego sapiā habi-
to in cōsilio: et eruditis intersū cogitatio-
nibus. Timor dn̄i odit malū: arrogātiā
et supbiam ⁊ viā prauam et os bilingue
detestor. Meū est cōsiliū ⁊ equitas. Mea
est prudētia: mea ē fortitudo. Per me reges
regnant: ⁊ legū cōditores iusta decernunt.
Per me principes imperāt: ⁊ potētes decer-
nunt iusticiā. Ego diligētes me diligo: et
q̄ mane vigilauerint ad me inuenient me.
Mecū sūt diuicie ⁊ gloria: opes supbe et
iusticia. Melior ē fructus meus auro et
lapide p̄cioso: ⁊ genimina mea argento e-
lecto. In viis iusticie ambulo · in medio
semitarū iudicii: vt ditem diligētes me:
et thesauros eorū repleā. Dn̄s possedit
me in inicio uiarū suarū. anteq̄ q̄cq̄ faceret
a pn̄cipio: ab eterno ordinata sū et ex an-
tiquis: anteq̄ terra fieret. Nōdum erant
abissi: ⁊ ego iam cōcepta erā. Necdū fon-
tes aq̄rū eruperāt: necdū mōtes graui mo-
le cōstiterāt. Ante omēs colles ego partu-
riebar. Adhuc terrā nō fecerat: ⁊ flumina
et cardines orbis terre. Quādo p̄parabat
celos aderam: quādo certa lege ⁊ giro val-
labat abissos. Quādo ethera firmabat sur-
sum: ⁊ librabat fontes aquarū. Quādo cir-
cundabat mari terminū suū: ⁊ legē pone-
bat aquis · ne trāsirent fines suos. Qn̄ ap-
pēdebat fundamēta terre: cum eo erā cun-
cta componens. Et delectabar p singulos
dies ludēs coram eo omni tēpore: ⁊ ludēs
in orbe terrarū: ⁊ delicie mee esse cū filiis ho-
minū. Nūc ergo filii audite me. Beati q̄

custodiunt vias meas. Audite disciplinā
et estote sapientes: ⁊ nolite abicere eam.
Beat⁹ hō qui audit me: et q̄ vigilat ad
fores meas q̄tidie: et obseruat ad postes
hostii mei. Qui me inuenerit inueniet vitā: ⁊
hauriet salutē a dn̄o. Qui autē in me pec-
cauerit: ledet animā suā. Omnes qui me
oderunt diligunt mortem. IX

Sapientia edificauit sibi domū: ex-
cidit colunas septē. Immolauit vi-
ctimas suas: miscuit vinū: ⁊ p̄posuit mēsā
suā. Misit ancillas suas vt uocarent ad ar-
cem: ⁊ ad menia ciuitatis. Si quis ē par-
uulus veniat ad me. Et insipientibȝ locu-
ta est. Venite comedite panē meū: et bi-
bite vinū quod miscui vob. Relinq̄te in-
fantiā ⁊ venite: et ambulate p vias pru-
dentie. Qui erudit derisorē ipē iniuriā sibi
facit: ⁊ qui arguit impiū sibi maculā ge-
nerat. Noli arguē derisorem: ne oderit te.
Argue sapientē: ⁊ diliget te. Da sapiēti
occasionem: ⁊ addet̄ ei sapiā. Doce iustū:
et festinabit accipe. Principiū sapiētie
timor dn̄i: et scientia sanctorū prudentia.
Per me enim mltiplicabūtur dies tui: et
addētur tibi anni vite. Si sapiens fueris
tibimetipsi eris: si autē illusor: solus porta-
bis malū. Mulier stulta et clamosa · plēa
qȝ illicebris et nichil omnino sciens · sedet
in foribȝ domus sue sup sellam · in excelso
vrbis loco: vt vocaret trāseuntes p viā:
et p gentes itinere suo. Quis est puulus:
declinet ad me. Et vecordi locuta ē. Aq̄
furtiue dulciores sūt: ⁊ panis abscōditus
suauior. Et ignorauit q̄ ibi sint gigātes:
et in pfundis inferni cōuiue eius. Qui eni
applicabitur illi descendet ad inferos: nā
q̄ abcesserit ab ea saluabit̄. X

Filius sapiens letificat patrē: filius
vero stultus mesticia est mr̄is sue. Nil p-
derunt thesauri impietatis: iusticia vero
liberabit a morte. Non affliget dn̄s fame
animam iusti: et insidias impiorū subūtet.
Egestatē operata ē man⁹ remissa: manus
autem fortium diuicias parat. Qui nititur
mendatiis hic pascit ventos: idem autē
ipē sequitur aues volātes. Qui cōgregat
in messe filius sapiēs est: qui autē stertit

estate. filius confusionis. Benedictio dn̄i sup caput iusti: os autē impiorū operit iniquitatem. Memoria iusti cum laudibꝫ: et nomē impiorū putrescet. Sapiens corde ꝑcepta suscipiet: stultus cedit labijs. Qui ambulat simpliciter ambulat ꝯfidenter: q̄ aūt deprauat vias suas manifestus erit. Qui ānuit oculo dabit dolorē: ⁊ stultus labijs verberabit. Vena vite os iusti: ⁊ os impiorū opit iniq̄tatem. Odiū suscitat rixas: ⁊ vniūsa delicta opit caritas. In labijs sapientis inuenit sapientia: et virga in dorso eius qui indiget corde.

T vii

Sapiētes abscondūt sciētiā: os aūt stulti ꝯfusioni ꝓximum ē. Substantia diuitis vrbs fortitudinis eius: pauor pauperum egestas eorum. Opus iusti ad vitā: fructus autē impij ad peccatum. Via vite custodienti disciplinam: qui autē increpacōnes relinquit errat. Abscondūt odiū labia mēdacia: qui ꝓfert ꝯtumeliam insipiens est. In multiloquio nō deerit peccatum: qui autē moderatur labia sua prudentissimus est. Argentū electū lingua iusti: cor aūt impiorū ꝓ nichilo. Labia iusti erudiūt plimos: q̄ aūt indocti sunt in cordis egestate morientur. Benedictō dn̄i diuites facit: nec sociabit eis afflictō. Quasi ꝑ risū stultus operat scelus: sapīa aūt ē viro prudētia. Quod timet impius veniet sup eum: desideriū suū iustis dabit. Quasi tempestas trāsiens non erit impius: iustus aūt quasi fundamētū sempiternū. Sicut acetū dētibꝫ ⁊ fumꝰ oculis: sic piger hijs q̄ miserūt eū. Timor dn̄i apponet dies: ⁊ āni impiorum bruiabūt.

VIII

Expectacō iustorū leticia: spes aūt impiorū ꝑibit. Fortitudo simplicis via dn̄i: ⁊ pauor hijs q̄ opant malum. Iustꝰ in eternū nō ꝯmouebit: impij autem non habitabūt sup terrā. Os iusti ꝑturiet sapīam: lingua prauorū ꝑibit. Labia iusti ꝯsiderant placita: ⁊ os impiorum ꝑuersa.

XI

Statera dolosa abominacō est apud deum: ⁊ pondus equum voluntas eius. Vbi fuerit supbia ibi erit ⁊ ꝯtumelia: vbi autē ē humilitas ibi ⁊ sapīa. Simplicitas iustorum diriget eos: ⁊ supplātacō ꝑuersorum vastabit illos. Nō ꝓderūt diuicie in die vltōnis: iusticia aūt liberabit a morte. Iusticia simplicis diriget viam eius: ⁊ in impietate sua corruet impius. Iusticia rectorū liberabit eos: ⁊ in insidijs suis capient iniqui. Mortuo homine impio nulla erit vltra spes: et expectacō sollicitorū ꝑibit. Iustus de āgustia liberatus ē: ⁊ tradet impius ꝓ eo. Simulator ore decipit amicum suum: iusti autē liberabūtur sciētiā. In bonis iustorum exaltabit ciuitas: ⁊ in ꝑdicōne impiorū erit laudacio. Bn̄dictōe iustorū exaltabitur ciuitas: ⁊ ore impiorum subuertetur. Qui despicit amicum suum indigens corde ē: vir aūt prudens tacebit. Qui ambulat fraudulenter reuelat archana: qui autē fidelis est celat amici ꝯmissum. Vbi non est gubnator populus corruet: salus aūt ubi multa ꝯsilia. Affligetur malo qui fidē facit ꝓ extraneo: qui aūt cauet laqueos securus erit. Mulier ḡtiosa inueniet gl̄am: ⁊ robusti habebūt diuicias. Bn̄facit aīe sue vir mīsicors: q̄ aūt crudelis est etiā ꝓpinquos abicit. Impius facit opus instabile: seminanti aūt iusticiā merces fidelis. Clementia ꝑparat vitam: ⁊ sectatio malorum mortem.

II

Abominabile dn̄o cor prauū: ⁊ uoluntas eius in hijs qui simpliciter ambulant. Manus in manu nō erit innocens malus: semen autem iustorum saluabit. Circulus aureus in naribꝫ suis: mulier pulcra ⁊ fatua. Desiderium iustorū omne bonū est: p̄stolacio impiorum furor. Alij diuidunt ꝓpria ⁊ ditiores fiūt: alij rapiūt nō sua ⁊ semp in egestate sūt. Anima q̄ bn̄dicit inpinguabit: ⁊ q̄ inebriat ipse quoq̄ inebriabit. Qui abscōdit frumēta maledicet in populis: bn̄dictō autē super caput vendentiū. Bene ꝯsurgit diluculo q̄ querit bona: q̄ aūt inuestigator malorū est opprimetur ab eis. Qui ꝯfidit in diuicijs suis corruet: iusti aūt quasi virens folium germinabūt.

III

Qui ꝯturbat domū suā possidebit ventos: ⁊ q̄ stultus est seruiet sapienti. Fructus iusti lignum vite: ⁊ qui suscipit animas sapiēs ē. Si iustus in tērra recipit: quanto magis impius ⁊ peccator.

XII

Qui diligit disciplinā diligit sciām: qui autem odit increpationes insipiens est. Qui bonus est hauriet sibi graciam a dño: qui autē confidit in cogitaconibus suis impie agit. Non roborabitur homo ex impietate: et radix iustorū nō commouebitur. Mulier diligēs corona ē uiro suo: et putredo in ossibus eius que cōfusione res dignas gerit. Cogitationes iustorū iudicia: et consilia impiorū fraudulenta. Verba impiorū insidiantur sanguini: os iustorum liberabit eos. Verte impios et nō erunt: domus aūt iustorū permanebit. Doctrina sua noscitur vir: qui autē vanus et excors est patebit contemptui. Melior est pauper et sufficiens sibi: quam gloriosus et indigens pane. Nouit iustus iumētorū suorū aīas: uiscera autē impiorū crudelia. Qui operatur terrā suā saciabitur panibus: qui autē sectatur ociū stultissimus est. Qui suauis ē in vini moderationibus: in suis municionibus relinquit cōtumeliam. Desideriū impij monimētum ē pessimorū. radix aūt iustorū proficiet. Propter pecca labiorū ruina proximat malo: effugiet aūt iustus de angustia. De fructu oris sui vnusquisqz replebitur bonis: et iuxta opera manuū suarū retribuetur ei. Via stulti recta in oculis eius: qui aūt sapiēs ē audit cōsilia. Fatuus statim indicat irā suam: qui aūt dissimulat iniuriā callidus ē. Qui quod nouit loquitur index iusticie est: qui autem mentitur testis est fraudulētus. Est qui promittit et quasi gladio pungitur consciencie: lingua autē sapientiū sanitas. Labiū veritatis firmū erit in perpetuū: qui autē testis est repentinus concinnat linguam mendacij. Dolus in corde cogitātiū mala: qui aūt pacis ineūt consilia. sequitur eos gaudiū. Nō contristabit iustum quicquid ei acciderit: impij autem replebuntur malo. Abominatio est dño labia mēdatia: qui aūt fideliter agūt placent ei. Homo uersutus celat sciētiā: et cor insipientiū prouocat stulticiā. Manus fortium dñabitur: que aūt remissa est tributis seruiet. Meror in corde viri humiliabit illū: et sermone bono letificabitur. Qui negligit damnū propter amicū iustus est: iter aūt impiorum decipiet eos. Nō inueniet fraudulentus lucrū: et substātia hominis erit auri preciū. In semita iusticie vita: iter aūt deuiū ducit ad mortem.

XIII

Filius sapiens doctrina patris: qui autē illusor est nō audit cū arguitur. De fructu oris sui homo saciabitur bonis: aīa autem impiorū iniqua. Qui custodit os suū custodit aīam suā: qui aūt incōsideratus ē ad loquēdū sentiet mala. Vult et nō vult piger: anima autem operātium impinguabitur. Verbū mendax iustus detestabitur: impius aūt confundit et confundetur. Iusticia custodit innocētis viam: impietas aūt peccatorē supplantat. Est quasi diues cū nichil habeat: et ē quasi pauper cū in multis diuitijs sit. Redemptio anime viri diuitie sue: qui autem pauper est increpationē nō sustinet. Lux iustorū letificat: lucerna autē impiorū extinguetur. Inter superbos semper iurgia sūt: qui aūt agunt omnia cū consilio. reguntur sapientia. Substātia festinata minuetur: que aūt paulatim colligitur manu. multiplicabitur. Spes que differtur affligit aīam: lignū vite desideriū veniens. Qui detrahit alicui rei. ipse se in futurū obligat: qui autem timet preceptū in pace versabitur. Anime dolose errāt in peccatis. iusti aūt misericordes sūt et miserantur. Lex sapientis fons vite: vt declinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit gratiā: in itinere cōtemptorū vorago. Astutus omnia agit cū cōsilio: qui aūt fatuus est aperit stulticiā. Nuncius impij cadet in malū: legatus fidelis sanitas. Egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam: qui autem acquiescit arguenti glorificabitur. Desideriū si compleatur delectat animam: detestantur stulti eos qui fugiūt mala. Qui cū sapientibus graditur sapiens erit: amicus stultorū similis efficietur. Peccatores persequitur malum: et iustis retribuentur bona. Bonus relinquit heredes filios et nepotes: et custoditur iusto substantia peccatoris. Multi cibi in noualibus patrū: et alijs cōgregantur absqz iudicio. Qui parcit virge odit filiū suum: qui autem diligit illum instāter erudit. Iustus comedit et replet animā suam: venter autem impiorum insaturabilis.

XIIII

Sapiēs mulier edificat domū suā: insipiēs extructam q̄ȝ manibus destruet. Ambulās recto itinere ⁊ timens deū: despicit ab eo qui in famī ḡditur via. In ore stulti uirga sup̄bie: labia sapientū custodiūt eos. Ubi non sūt boues p̄sepe uacuū est: ubi aūt apparēt plime segetes ibi manifesta ē fortitudo bouis. Testis fidelis non mentiet̄: p̄fert aūt mēdaciū dolosus testis. Querit derisor sapiam ⁊ non inuenit: doctrina prudentiuȝ facilis. Uade ɔtra uirū stultū: et nescit labia prudentie. Sapīa callidi ē intelligere viam suā: et prudentia stultoꝝ errās. Stultus illudēt peccatū: et inter iustos morabit̄ grā. Cor qd̄ nouit amaritudineȝ anime sue: in gaudio eius nō miscebit̄ ext̄neus. Domus impiorū delebitur: tabnacula iustoꝝ germinabūt. Est uia que uidetur homī iusta: nouissima aūt eius deducūt ad mortē. Risus dolore miscebitur: et extrema gaudij luctus occupat. Uijs suis replebit̄ stult⁹: ⁊ super eū erit vir bonus. Innocēs credit omni v̄bo: astutus ɔsiderat gressus suos. Filio doloso nichil erit boni: seruo autēȝ sapienti p̄speri erunt actus: ⁊ dirigetur via eius. Sapiēs timet ⁊ declinat a malo: stultus transilit ⁊ ɔfidit. Impatiens operabit̄ stulticiā: ⁊ vir v̄sutus odiosus ē. Possidebunt puuli stulticiā: ⁊ exspectabūt astuti scientiā. Iacebūt mali ante bonos: ⁊ impij ante portas iustoꝝ. Etiā p̄ximo suo pauper odiosus ē: amici uēo diuitū multi. Qui despicit p̄ximū suū peccat: qui aūt miseret̄ paupi beatus erit. Qui credit in dn̄o misericordiam diligit: errāt qui opant̄ malū. Misericordia ⁊ veritas p̄parāt bona. In oī ope bono erit abundantia: vbi autē v̄ba sūt plima ibi frequēter egestas. Corona sapientū diuicie eoꝝ: fatuitas stultorum imprudētia. Liberat animas testis fidelis: ⁊ p̄fert mendacia versipellis. In timore dn̄i fiducia fortitudinis: ⁊ filijs eius erit spes. Timor dn̄i fons vite: ut declinet a ruina mortis. In multitudine p̄pli dignitas regis: ⁊ in pauptate pleb ignominia p̄ncipis. Qui patiēs ē multa gubnat̄ sapīa: q̄ autēȝ impatiens ē exaltat stulticiam suā. Uita carniū sanitas cordis: putredo ossiū inuidia. Qui calūniatur egentē exprobrat factori eius: honorat aūt eū qui miseretur paupis. In malicia sua repellet̄ impi⁹: sperat autēȝ iustus in morte sua. In corde prudentis requiescit sapīa: ⁊ indoctos quosq̄ȝ erudiet. Iusticia eleuat gentē: miseros aūt facit p̄plos pcc̄m. Accept⁹ ē regi minister intelligēs: iracūdiā ei⁹ inutilis sustinebit.

XV

Responsio mollis frangit irā: s̄mo dur⁹ suscitat furorē. Lingua sapientū ornat scientiā: os fatuoꝝ ebullit stulticiā. In omni loco oculi dn̄i ɔtemplāt̄ bonos ⁊ malos. Lingua placabilis lignū vite: que autē immoderata est ɔteret spm̄. Stult⁹ irridet disciplinā patris sui: q̄ autē custodit increpacōes astutior fiet. In abūdanti iusticia uirtus maxima ē: cogitacōes autē impiorū eradicabunt̄. Domus iusti plima fortitudo: ⁊ in fructib⁹ impij cōturbacō. Labia sapientū dissemiabūt sciaȝ: cor stultoꝝ dissile erit. Uictime impioruȝ abominabiles dn̄o: uota iustoꝝ placablia. Abominacō est dn̄o via impij: qui sequit̄ iusticiā diligit̄ ab eo. Doctrina mala deserentiū uiā vite: qui increpacōnes odit morietur. Infernus ⁊ p̄dicō coraȝ dn̄o: q̄nto magis corda filioꝝ hoīm. Nō amat pestilens eū qui se corripit: nec ad sapientes ḡditur. Cor gaudens exhilarat faciē: in merore animi deicitur spūs. Cor sapiētis q̄ret doctrinā: ⁊ os stultoꝝ pascitur imperīcia. Oīes dies paupis mali: secura mens q̄i iuge conuiuiū. Melius ē parum cū timore dn̄i: q̄ thesauri magni ⁊ insatiabiles. Melius est vocari ad olera cū caritate: q̄ ad vitulū saginatum cū odio. Uir iracundus p̄uocat rixas: qui paciens ē mitigat suscitatas. Iter pigroꝝ quasi sepes spinaꝝ: uia iustoꝝ absq̄ȝ offendiculo. Filius sapiēs letificat patrē: ⁊ stultus homo despicit m̄rem suā. Stulticia gaudiū stulto: ⁊ vir prudēs dirigit gressus suos. Dissipant̄ cogitaciōnes vbi non est ɔsiliū: ubi vēo sunt plures ɔsiliarij cōfirmant̄. Letatur homo in sn̄ia oris sui: ⁊ sermo oportun⁹ ē optim⁹. Semita uite sup eruditū: ut declinet de inferno nouissimo. Domū supboꝝ demolietur dn̄s:

et firmos faciet terminos vidue. Abhominatio dñi cogitacões male: et purus sermo pulcherrimus firmabit᷑ ab eo. Conturbat domũ suã qui sectat᷑ auariciã: qui aũt odit munera viuet. Per misericordiã et fidem purgãtur pcca: p timorẽ aũt dñi declinat omnis a malo. Mens iusti meditabit᷑ obedientiã: os impiorꝝ redundat malis. Longe est dñs ab impijs: et orões iustorum exaudiet. Lux oculorꝝ letificat aĩaꝫ: fama bona impinguat ossa. Auris que audit increpacões vite: in medio sapientũ cõmorabit᷑. Qui abicit disciplinã despicit aĩam suã: qui aũt acquiescit increpacõibꝫ possessor est cordis. Timor dñi disciplina sapiẽ: et gloriam pcedit humilitas.

XVI

Hominis ẽ animã pparare: et dñi gubnare linguã. Omnes vie hoĩm patẽt oculis eius: spirituũ ponderator est dñs. Reuela dño opera tua: et dirigentur cogitacões tue. Uniuersa pter semetipm operatus est dñs: impiũ qꝫ ad diẽ malũ. Abhominacõ dñi est omnis arrogans. etiam si manus ad manũ fuerit non ẽ innocẽs. Iniciũ vie bone facẽ iusticiã: accepta ẽ apud deum magisq̃ immolare hostias. Misericordia et veritate redimitur iniqtas: et in timore dñi declinat᷑ a malo. Cũ placuerit dño vie homĩs: inimicos qꝫ eius cõuertet ad pacẽ. Melius est parũ cũ iusticia: q̃ multi fructus cũ iniquitate. Cor homĩs disponit viam suã: sed dñi est dirigere gressus eiꝰ. Diuinacõ in labijs regis: in iudicõ non errabit os eiꝰ. Pondus et statera iudicia domini sũt: et opa eius omẽs lapides seculi. Abhominabiles regi qui agũt impie: qm̃ iusticia firmatur soliũ. Uoluntas regũ labia iusta: qui recta loquitur diriget᷑. Indignacio regis nũcij mortis: et vir sapiens placabit eã. In hilaritate vultꝰ regis vita: et clemẽtia eius q̃si imber serotinus. Posside sapiam q̃ auro melior ẽ: et acq̃re prudentiã q̃ pciosior est argento. Semita iustorꝝ declinat mala: custos anime sue seruat vitaꝫ suã. Contricõeꝫ pcedit supbia: et añ ruinã exaltabit᷑ spũs. Melius est humiliari cũ mitibus: q̃ diuidere spolia cũ supbis. Eruditꝰ in vbo reperiet bona: et q̃ sperat in dño beatus est. Qui sapiens est corde appellabit᷑ prudẽs: et qui dulcis eloquio maiora repiet. Fons vite erudicõ possidẽtis: doctrina stultorꝝ fatuitas. Cor sapientis erudiet os eiꝰ: et labijs eiꝰ addet gr̃aꝫ. Fauus mellis cõposita vba: dulcedo aĩe sanitas ossiũ. Est via que uidet᷑ homĩ recta: et nouissima eius ducũt ad mortẽ. Anima laborantis laborat sibi: q̃ cõpulit eũ os suũ. Uir insipiens fodit malũ: et in labijs eius ignis ardescit. Homo puersus suscitat lites: et vbosus separat principes. Uir iniquus lactat amicũ suũ: et ducit eũ p uiã nõ bonã. Qui attonitis oclis cogitat praua: mordẽs labia sua pficiet malũ. Corona dignitatis senectus: que in vijs iusticie repiet᷑. Melior est patiens viro forti: et qui dñatur aĩo suo expugnatore vrbium. Sortes mittũtur in sinũ: sꝫ a domino tempãt᷑.

XVII

Melior est buccella sicca cũ gaudio: q̃ domꝰ pleña victimis cũ iurgio. Seruus sapiens dñabitur stultis filijs: et inter frẽs hereditatem diuidet. Sicut igne pbatur argentũ et aurũ camino: ita corda probat dñs. Malus obedit lingue inique: et fallax obtempat labijs mendacibus. Qui despicit pauperẽ exprobrat factori eius: et qui in ruina letatur alterius. nõ erit impunitus. Corona senũ filij filiorꝝ: et glia filiorꝝ patres eorꝝ. Non decet stultũ verba cõposita: nec principeꝫ labiũ mentiens. Gemma gr̃tissima expectacõ pstolantis: quocunqꝫ se vertit prudẽter intelligit. Qui celat delictum querit amicicias: qui altero sermone repetit separat federatos. Plus pficit correctõ apud prudentẽ: q̃ centũ plage apd stultũ. Semper iurgia querit malꝰ: angelus aũt crudelis mittet᷑ contra eũ. Expedit magis vrse occurrere raptis fetibus: q̃ fatuo cõfidenti sibi in stulticia sua. Qui reddit mala p bonis: nõ recedet malũ de domo eiꝰ. Qui dimittit aquam caput est iurgiorꝝ: et anteq̃ paciatur cõtumeliã iudiciũ deserit. Et qui iustificat impiũ et q̃ cõdemnat iustũ: abhominabilis est vterqꝫ apud deũ. Quid pdest stulto habere diuicias: cũ sapientiã emere non possit? Qui altã facit domũ suã q̃rit ruinã: et q̃ euitat discẽ incidet in maluꝫ.

III Omni tpe diligit qui amicus est: ⁊ frater in angustiis comprobatur. Stultus homo plaudet manib9 suis: cū spoponderit pro amico suo. Qui meditatur discordias diligit rixas: ⁊ q̄ exaltat os suū querit ruinā. Qui peruersi cordis est non inueniet bonum: et qui vertit linguā incidet in malū. Nat9 est stult9 in ignominiā suā: ẜ nec pater in fatuo letabit. Anim9 gaudens etatē floridam facit: spūs tristis exsiccat ossa. Munera de sinu impius accipit: vt peruertat semitas iudicij. In facie prudentis lucet sapiā: oculi stultoꝝ in finib9 terre. Ira patris filius stultus ⁊ dolor matris que genuit eū. Non ē bonū dampnū inferre iusto: nec percutere principē qui recta iudicat. Qui moderatur ꝯmones suos doct9 ⁊ prudēs est: et p̄ciosi spiritus vir eruditus. Stult9 q̄s si tacuerit sapiēs reputabit: ⁊ si compsserit labia sua intelligens. XVIII

Occasiones querit q̄ vult recedē ab amico: omni tpe erit exprobrabilis. Nō recipit stult9 vba prudentie: nisi ea dixeris que v'santur in corde eius. IIII Impius cū in pfundū venerit peccatoꝝ ꝯtemnit: ẜ sequitur eū ignominia ⁊ opprobriū. Aqua pfunda ex ore viri: ⁊ torrens redundans fons sapientie. Accipere psonā impij in iudicio non est bonū: ut declines a ueritate iudicij. Labia stulti miscent se rixis: ⁊ os ei9 iurgia puocat. Os stulti ꝯtricō eius: ⁊ labia ipius ruina aīe eius. Verba bilinguis q̄i simplicia: ⁊ ipa puenit vsq ad interiora ventris. Pigrū deicit timor: aīe autē effeminatoꝝ esuriet. Qui mollis ⁊ dissolut9 est in ope suo: frater ē sua opera dissipātis. Turris fortissima nomē dn̄i: ad ipsam currit iustus et exaltabit. Substātia diuitis vrbs roboris ei9: ⁊ quasi murus validus circūdans eū. Anteq̄ ꝯterat exaltat cor hoīs: ⁊ anteq̄ glorificetur humiliat. Qui pri9 rn̄det q̄ audiat stultū se esse demrat: et ꝯfusione dignū. Spiritus viri sustētat imbecillitatē suam: spm uero ad irascendū facilem quis poterit sustinere? Cor prudētis possidebit sciaz: ⁊ auris sapientū querit doctrinā. Donū hoīs dilatat viaz eius: et ante principes spaciū ei facit. Iust9 prior est accusator sui: venit amicus eius ⁊ inuestigabit eū. Contradictōnes ꝯprimit sors: ⁊ inter potētes q̄s diiudicat. Frater qui adiuuatur a fratre q̄i ciuitas firma: ⁊ iudicia quasi vectes vrbiū. De fructu oris viri replebit venter eius: ⁊ genimina labioꝝ ipius saturabūt eū. Mors ⁊ vita in manibus lingue: q̄ diligūt eam comedet fruct9 eius. Qui inuenit mulierē bonā inuenit bonū: ⁊ hauriet iocunditatē a dn̄o. Qui expellit mulierē bonā expellit bonū: qui aūt tenz adulterā stult9 est et insipiens. Cū obsecrationib9 loquit paup: ⁊ diues effabitur rigide. Vir amicabilis ad societatem: magis amicus erit q̄ frater. XIX

Melior est paup q̄ ambulat in simplicitate sua: q̄ diues torquēs labia sua ⁊ insipiēs. VI Ubi non ē sciencia aīe non ē bonū: ⁊ qui festinus ē pedib9 offendet. Stulticia hoīs supplātat gressus eius: ⁊ cōtra deū feruet aīo suo. Diuicie addunt amicos plimos: a paupe aūt a hij q̄s habuit separant. Testis falsus nō erit impunitus: ⁊ q̄ mēdacia loquit nō effugiet. Multi colūt psonā potentis: ⁊ amici sūt dona tribuētis. Fratres hoīs paupis oderunt eū: insuper et amici pcul recesserūt ab eo. Qui tm̄ vba sectat nichil habebit: q̄ aūt possessor ē mētis diligit animā suā: et custos prudentie inueniet bona. Falsus testis nō erit impunitus: ⁊ q̄ loquit mēdacia pibit. Non decet stultū diuicie: nec seruū ꝯnari principibus. Doctrina viri p paciēntiā noscit: et gloria eius ē iniqua ptergredi. Sicut fremitus leonis ita ⁊ regis ira: ⁊ sicut ros sup herbā ita et hilaritas eius. Dolor patris fili9 stultus: et tecta iugit pstillantia litigiosa mulier. VII Domus ⁊ diuicie dant a parentib9: a dn̄o autē pprie vxor prudēs. Pigredo immittit soporē: et aīa dissoluta esuriet. Qui custodit mandatū custodit animā suā: qui aūt negligit viam suā mortificabit. Fenerat dn̄o q̄ miseret paupis: ⁊ vicissitudinē suā reddet ei. Erudi filiuz tuū ne desperes: ad interfectōnē aūt eius ne ponas aīam tuā. Qui eni impaciēs ē sustinebit dānū: et cū rapuerit aliud apponet. Audi cōsiliū et suscipe disciplinā: ut sis sapiēs in nouissimis

tuis. Multe cogitacões in corde viri: vo-
luntas autez dñi ineternū pmanebit. Hō
indigens misericors ē: ⁊ melior est paup
iustus q̄ vir mēdax. Timor dñi ad vitā:
⁊ in plenitudine ɔmorabit̄ absq3 visita-
cōne pessimi. Abscondit piger manū suaz
sub ascella: nec ad os suū applicat eā. Pe-
stilente flagellato stultus sapientior erit:
si aūt corripueris sapientē intelliget sapi-
entiā. Qui affligit prēm et fugit matrez:
ignominiosus erit ⁊ infelix. Nō cesses au-
dire fili doctrinā: nec ignores ꝑmones sci-
entie. Testis iniquus deridet iudiciū: ⁊ os
impiorum deuorat iniquitatē. Parata sūt
derisoribus iudicia: et mallei ꝑcucientes
stultorum corporibus. XX

Luxuriosa res vinū: ⁊ tumultuosa e-
brietas. Quicūq3 hijs delectat̄ non
erit sapiens. Sicut rugitus leonis ita et
terror regis: qui ꝓuocat eū peccat in aīaz
suā. Honor est homī qui sepat se a ɔtenti-
onib9: oīes aūt stulti miscent̄ ɔtumelijs.
Propter frigus piger arare noluit: mēdi-
cabit ergo estate ⁊ nō dabit̄ illi. Sicut a-
qua ꝓfunda sic ɔsiliū in corde viri: sed hō
sapiēs exhauriet illd̄. Multi homīes mise-
ricordes vocant̄: virū autez fidelē quis
inueniet? Iustus q̄ ambulat in simplicita-
te sua: beatos p9 se filios relinq̄t. Rex qui
sedet in solio iudicij: dissipat oīe malū in-
tuitu suo. Quis potest dicere mundū est
cor meū: purus sū a peccato? Pōdus ⁊ pō-
dus. mensura ⁊ mensura: utrūq3 abomīa-
bile ē apud deū. Ex studijs suis intelligi-
tur puer: si munda ⁊ recta sint opera eius.
Aurē audientē ⁊ oculū videntē: dñs fecit
vtrūq3. Noli diligē somnū: ne te egestas
opprimat. Aperi oclos tuos ⁊ saturare pa-
nib9. Malū est malū ē. dicit oīs emptor:
et cū recesserit tūc gloriabit̄. Est aurū ⁊
multitudo gemmarū: vas aūt ꝑciosū la-
bia scīe. Tolle vestimentū ei9 q̄ fideiussor
extitit alieni: ⁊ ꝓ extraneis aufer pignus
ab eo. Suauis est homī panis mendacij:
et postea implebit̄ os eius calculo. Cogi-
tacōes ɔsilijs roborant̄: ⁊ gubnaculis tra-
ctanda sunt bella. Ei qui reuelat misteria.
et ābulat fraudulent̄ ⁊ dilatat labia sua:
ne ɔmiscearis. Qui maledicit patri suo ⁊
matri: extinguet̄ lumē eius in medijs te-
nebris. Hereditas ad quā festinatur in
principio: in nouissimo bndictōe carebit.
Ne dicas reddā malū ꝓ malo: exspecta
dñm ⁊ liberabit te. Abominacō est apud
deū pondus ⁊ pondus: statera dolosa non
est bona. A dnō dirigunt̄ gressus viri.
Quis aūt hominū intelligere potest viaz
suā? Ruina ē homī deuotare sanctos: et p9
vota retractare. Dissipat impios rex sapi-
ens: ⁊ incuruat sup eos fornicē. Lucerna
dñi spiraculū homīs: que inuestigat oīa
secreta ventris. Misericordia ⁊ veritas
custodiunt regez: ⁊ roboratur clementia
thronus ei9. Exultacō iuuenū fortitudo
eorūz: et dignitas senum canicies. Liuor
vulneris absterget mala: ⁊ plage in ob-
secracionibus ventris. XXI

Sicut diuisiones aquarū ita cor regis
in manu dñi: quocūq3 voluerit incli-
nabit illud. Omnis via viri recta sibi vi-
detur: appendit autez corda dñs. Facere
misericordiā ⁊ iudiciū: magis placet dño
q̄ victime. Exaltacō oculorūz ē dilatacō
cordis: lucerna impiorū peccatū. Cogita-
cōnes robusti semp in abundātia: omnis
aūt piger in egestate ē. Qui ɔgregat the-
sauros lingua mendacij vanus ⁊ excors
est: ⁊ impinguet̄ ad laqueos mortis. Ra-
pine impiorū detrahent eos: q̄ noluerūt
facere iudiciū. Peruersa via viri aliena ē
a deo: qui aūt mundus ē rectū op9 eius.
Melius est sedere in angulo domatis: q̄
cū muliere litigiosa ⁊ in domo ɔmuni. Aīa
impij desiderat malū: non miserebit̄ ꝓximo
suo. Mulctato pestilente sapientior erit p-
uulus: ⁊ si sectetur sapientē sumet sciam.
Excogitat iustus de domo impij: ut detra-
hat impios a malo. Qui obturat aurē suā
ad clamorem paupis: ⁊ ipe clamabit ⁊ nō
exaudiet̄. Mun9 absconditū extinguit
iras: et donū in sinu indignationez maximā.
Gaudiū iusto ē facere iudiciūz: et pauor
opantibus iniquitatē. Vir qui errauerit
in via doctrine: in cetu gigantiū ɔmora-
bitur. Qui diligit epulas in egestate erit:
qui amat vinūz et pinguia non ditabitur.

Pro iusto dabit᷑ impius: ⁊ ꝓ recto iniqu⁹
Melius est habitaꝛ́ in terra deserta: q̄ᷓ cū
muliere rixosa ⁊ iracunda. Thesaurus desi-
derabilis et oleū in habitaculo iusti: ⁊ im-
prudens homo dissipabit illud. Qui seq̄t᷑
iusticiā ⁊ misericordiā: inueniet vitā iusti-
ciam et gloriā. Ciuitatem fortiū ascendit
sapiēs: destruxitq; robur fiducie ei⁹. Qui
custodit os suū ⁊ linguaꝫ suā: custodit ab
angustijs animā suā. VI Superbus ⁊ arrogāſ
vocat᷑ indoctus: q̄ in ira operat᷑ superbiaꝫ.
Desideria occidunt pigrū: noluerūt enim
quicq̄ᷓ manus eius operari. Tota die cōcu-
piscit ⁊ desiderat: q̄ autẽ iustus ē tribuet
et nō cessabit. Hostie impioꝝ abomina-
biles: que offerunt᷑ ex scelere. Testis mē-
dax peribit: uir obediēs loquet᷑ victoriā.
Vir impius ꝓcaciter obfirmat vultū suū:
qui aūt rectus est corrigit viam suā. T Nō
est sapientia. nō est prudentia: non ē cōsi-
liū ꝯtra dn̄m. Equus parat᷑ ad diem belli:
domin⁹ autem salutem tribuit. XXII

Melius ē nomē bonū q̄ᷓ diuicie mlte:
sup argentū enim ⁊ auruꝫ grā bona.
Diues ⁊ paup obuiauerunt sibi: vtrusq;
operator ē dn̄s. VII Callidus videt malū ⁊ ab-
scondit se: innocens ꝑtransijt ⁊ afflictus ē
damno. Finis modestie timor dn̄i: diuitie
et gloria et vita. Arma et gladij in via
superbi: custos aūt anime sue longe recedit
ab eis. Prouerbiū est adolescēs iuxta viaꝫ
suā: etiā cum senuerit nō recedet ab ea. Di-
ues pauperibus imperat: ⁊ q̄ accipit mutuū
seruus est fenerantis. Qui seminat iniq̄ta-
tem metet mala: ⁊ uirga ire sue ꝯsūmabit᷑.
Qui pronus est ad misericordiā bn̄dicetur:
de panibꝫ enim suis dedit pauperi. Victo-
riā ⁊ honorē acquiret q̄ dat munera: aīam
aūt aufert accipientiū. Eice derisorem et
exibit cū eo iurgiū: cessabitq; cause ⁊ cō-
tumelie. Qui diligit cordis mūdiciā: ꝓpt᷑
grām labioꝝ suoꝝ habebit amicū regē.
Oculi dn̄i custodiūt scientiā: ⁊ supplantā-
tur v̄ba iniqui. Dicit piger. leo est foris:
in medio plateaꝝ occidendus sū. VIII Fouea
ꝓfunda os aliene: cui iratus est dn̄s inci-
det in eam. Stulticia colligata ē in corde
pueri: ⁊ virga discipline fugabit eā. Qui

calumniat᷑ pauꝑem vt augeat diuicias
suas: dabit ip̄e ditiori ⁊ egebit. Fili mi in-
clina aurem tuā: et audi v̄ba sapientiuꝫ.
Appone autē cor ad doctrinam meā: que
pulcra erit tibi cū suaueris eā in ventre
tuo. Et redundabit in labijs tuis: vt sit
in dn̄o fiducia tua. Vnde ⁊ ostendaꝫ eā
tibi hodie. Ecce descr̄psi eam tibi tripliciter
in cogitacōnibus ⁊ sciā: vt ostēderem tibi
firmitateꝫ ⁊ eloquia veritatis: r̄ndere ex
eis illis. qui miserūt te. Non facias violē-
tiam pauperi quia pauper ē. neq; cōteras
egenū in porta: qr iudicabit dn̄s causam
eius: et ꝯfiget eos qui ꝯfixerūt aīam ei⁹.
Noli esse amic⁹ homī iracundo. neq; am-
bules cū viro furioso: ne forte discas semi-
tas ei⁹: ⁊ sumas scandalū anime tue. No-
li esse cū hijs qui defigūt manus suas: et
qui vades se offerūt ꝓ debitis. Si enim
non habes vnde restituas: quid cause est
vt tollat operimentuꝫ de cubili tuo? Ne
trāsgrediaris terminos antiquos: quos
posuerunt patres tui. Vidisti virū velo-
cem in opere suo: coram regibus stabit:
nec erit ante ignobiles. XXIII

Quando sederis ut cōmedas cū pn̄-
cipe. diligenter attende que sūt ap-
posita ante faciem tuā: ⁊ statue cultrū in
guttꝰre tuo: si tamen habes in potestate
animam tuā. Ne desideres de cibis eius:
in quo est panis mendacij. II Noli laboraꝛ́
vt diteris: sꝫ prudentie tue pone modū.
Ne erigas oclos tuos ad opes quas nō
potes habere: qr faciēt sibi pēnas quasi
aquile: ⁊ volabunt in celū. Ne cōmedas
cū homine inuido ⁊ ne desidēs cibos eius:
quoniā in similitudineꝫ arioli ⁊ coniectoris
estimat qd̉ ignorat. Commede ⁊ bibe di-
cet tibi: ⁊ mens eius non ē tecū. Cibos q̊s
ꝯmederas euomes: ⁊ perdes pulcros s̄-
mones tuos. In auribꝫ insipientiū ne loq̄-
ris: qr despicient doctrinā eloquij tui. Ne
attingas paruuloꝝ terminos: ⁊ agrū pu-
pilloꝝ ne introeas. Propinquus enim il-
loꝝ fortis est: ⁊ ip̄e iudicabit contra te
causam illoꝝ. III Ingrediat᷑ ad doctrinam
cor tuū: ⁊ aures tue ad v̄ba sciētie. Noli
subtrahē a puēo disciplinā: si enī ꝑcusseris

eū virga. non morietᵉ. Tu virga ꝑcuties eum: ⁊ animā eius de inferno liberabis. Fili mi si sapiēs fuerit animus tuus gaudebit tecū cor meū: et exultabūt renes mei cū locuta fuerint recta labia tua. Nō emuletur cor tuū peccatores. ſꝫ in timore dn̄i esto tō die: q2 habebis spem in nouissimo: ⁊ ꝑstulacō tua non auferetᵉ. Audi fili mi ⁊ esto sapiens: et dirige in via animū tuum. Noli esse in ꝯuiuijs potatoꝝ. nec in ꝯmessacōnibus eoꝝ qui carnes ad vescendū ꝯferūt: quia vacantes potibus ⁊ dantes simbola ꝯsumentᵉ: ⁊ vestietur pannis dormitacō. Audi patrem tuū qui genuit te: ⁊ ne ꝯtēnas cū senuerit mater tua. Veritatē eme: et noli vendē sapientiā ⁊ doctrinā et intelligentiā. Exultat gaudio pater iusti: qui sapientē genuit letabitᵉ in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua: ⁊ exultet qui genuit te. Prebe fili mi cor tuū michi: ⁊ oculi tui vias meas custodiant. Fouea enim ꝓfunda est meretrix: ⁊ puteꝰ angustus aliena. Insidiatur in via quasi latro: et quos incautos inuenerit interficiet. Cui ve. cuiꝰ pr̄i ve. cui rixe. cui fouee. cui sine causa vulnera: cui suffossio oculoꝝ? Nonne hijs qui ꝯmoranᵉ in vino: ⁊ studēt calicibꝫ epotādis? Ne intuearis vinum quādo flauescit: cū splenduerit in vitro color eius. Ingreditur blande et in nouissimo mordebit vt coluber: ⁊ sicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbūt extraneas: et cor tuum loquetur ꝑuersa. Et eris sicut dormiens in medio mari: ⁊ quasi sopitus gubernator amisso clauo: ⁊ dices. Verberauerūt me ſꝫ nō dolui: traxerᵗ me et ego nō sensi. Qn̄ euigilabo: ⁊ rursus vina reperiā? XXIIII

Ne emuleris uiros malos nec desidēs ēē cū eis: q2 rapias meditatᵉ mēs eorū: et fraudes labia eoꝝ locunᵗ. Sapientia edificabitᵉ domus: et prudētia roborabitᵉ. In doctrina replebunᵗ cellaria: vniuersa substantia ꝓciosa ⁊ pulcerrima. Vir sapiens fortis est ⁊ uir doctus robustꝰ et validus: quia cū dispoſicōne initur bellum: ⁊ erit salus vbi multa ꝯsilia sūt. Excelsa stulto sapientia: in porta non aperiet os suū. Qui cogitat mala facere: stultus vocabitᵉ.

Cogitacō stulti peccatū est: ⁊ abominacō hominū detractor. Si desperaueris lapsus in die āgustie: imminuetur fortitudo tua. Erue eos qui ducunᵗ ad mortē: ⁊ qui trahunᵗ ad interitū liberare ne cesses. Si dixeris vires non suppetūt: qui inspector est cordis ipse intelligit et seruatorem anime tue nichil fallit: reddetq2 hoī iux̄ opera sua. Comede fili mi mel quia bonū est: ⁊ fauū dulcissimum guttᵘri tuo. Sic et doctrina sapientie anime tue: quam cum inueneris habebis in nouissimis spem: ⁊ spes tua nō peribit. Ne insidieris et queras impietatē in domo iusti: neq2 uastes requiē eius. Septies enim in die cadet iustꝰ et ꝛ̄surget: impij autem corruēt in malū. Cū ceciderit inimicus tuus ne gaudeas et in ruina eiꝰ ne exultet cor tuū: ne forte videat dominꝰ ⁊ displiceat ei: et auferat ab eo iram suā. Ne cōtendas cū pessimis. nec emuleris impios: quoniā non habent futuroꝝ spem malī: ⁊ lucerna impioꝝ extinguetᵉ. Time dn̄m fili mi et regem: ⁊ cū detractoribꝫ nō ꝯmisceaaris. Quoniā repēte ꝯsurget ꝑdicio eoꝝ: et ruinā vtriusq2 quis nouit? Hec quoq2 sapientibꝫ. Cognoscere ꝑsonam in iudicō non est bonū. Qui dicunt impio iustus es. maledicent eis populi: et detestabūtᵉ eos tribus. Qui arguūt eum laudabunᵗ: et super eos veniet bn̄dictō. Labia deosculabitur: qui recta vͨba respondet. Prepara foris opus tuū: ⁊ diligēter exerce agrū tuū: et postea edifices domū tuā. Ne sis testis frustra ꝯtra ꝓximū tuū: nec lactes quenq̄ labijs tuis. Ne dicas quomō fecit michi sic faciam ei: et reddā vnicuiq2 secundū opꝰ suum. Per agrū hominis pigri transiui: et per vineā uiri stulti. Et ecce totū repleuerant urtice: et operuerant supficiem eius spine: et maceria lapidū destructa erat. Quō cū uidissem posui in corde meo: ⁊ exemplo didici disciplinā. Vsquequo piger dormies: vsquequo de somno consurges? Paꝝ inquā dormies. modicū dormitabis: paruxillū manus conseres ut quiescas et veniet tibi quasi cursor egestas tua: et mendicitas quasi uir armatus. XXV

Gloria dei est celare verbū: ⁊ gloria regū muestigaꝛe ſmonē. Celū ſurſū et t̃ra deorſū: et cor regū inſcrutablē. Aufer rubiginē de argento: ⁊ egredietᷣ vas puriſſimū. Aufer impietatē de vultu regis: ⁊ firmabitᷣ iuſticia thronus eius. Ne glorioſus appareas corā rege: ⁊ in loco magnorū ne ſteteris. Melius eſt enim ut dicatur tibi aſcende huc: q̃ vt humilieris corā p̃ncipe. Que viderūt oculi tui ne proferas in iurgio cito: ne poſtea emendaꝛe nō poſſis cū dehoneſtaueris amicū tuū. Cauſaʒ tuā tracta cū amico tuo. ⁊ ſecretū extneo ne reueles: ne forte inſultet tibi cū audierit: ⁊ exprobrare non ceſſet. Gratia ⁊ amicicia liberant: quas tibi ſua ne exprobrabilis fias. Mala aurea in lectis argenteis. qui loq̃tᷣ ṽbū in t̃pe ſuo. Inauris aurea ⁊ margarita fulgens: q̃ arguit ſapientē et aureʒ obedientē. Sicut frigus niuis in die meſſis: ita legatus fidelis ei qui miſerit eū: aĩam ipius requieſcere facit. Nubes ⁊ ventus. ⁊ pluuie non ſequentes: vir glorioſus et pmiſſa non cōplens. Pacientia lenietᷣ princeps: ⁊ lingua mollis ꝯfringet duriciam. Mel inueniſti. comede q̃d ſufficit tibi: ne forte ſaciatus euomas illud. Subtrahe pedem tuū de domo p̃ximi tui: nequādo ſaciatus oderit te. Iaculū ⁊ gladi⁹ et ſagitta acuta: homo q̃ loquitᷣ cōtra p̃ximū ſuū falſū teſtimoniū. Dens putridus et pes laſſus. qui ſperat ſup infideli in die anguſtie: ⁊ amittit palliū ĩ die frigoris. Acetū in nitro: qui cantat carmina cordi peſſimo. Sicut tinea veſtimento et vermis ligno: ita triſticia viri nocet cordi. Si eſurierit inimicus tuus ciba illū: ſi ſitit da ei aquā bibē. Prunas enim ꝯgregabis ſuper caput eius: et dñs reddet tibi. Ventus aquilo diſſipat pluuias: ⁊ facies triſtis linguā detrahentē. Melius ē ſedere in angulo domatis: q̃ cū muliere litigioſa. et in domo ꝯmuni. Aqua frigida anime ſitienti: et nuncius bonus de terra longinq̃. Fons turbatus pede et vena corrupta: iuſtus cadens coram impio. Sicut q̃ mel multū ꝯmedit non ē ei bonū: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetᷣ a glia. Sicut vrbs patens et abſq; murorū ambitu: ita vir qui non poteſt in loquendo cohibere ſpiritum ſuum.

XXVI

Quomō nix in eſtate et pluuie in meſſe: ſic indecens ē ſtulto gloria. Sic̄ auis ad alta tranſuolās: et paſſer quolib; vadens: ſic maledictū fruſtra platum in quempiā ſupueniet. Flagellū equo et chamus aſino: et virga in dorſo imprudentiū. Ne rñdeas ſtulto iux̃ ſtulticiaʒ ſuā: ne efficiaris ei ſiſis. Rñde ſtulto iux̃ ſtulticiā ſuā: ne ſibi ſapiēs eſſe videatᷣ. Claud⁹ pedib⁹ et iniquitatē bibens: q̃ mittit ṽba p nũtiū ſtultū. Quomō pulcras fruſtra habet claudus tibias: ſic indecens ē in ore ſtultoruʒ parabola. Sicut q̃ mittit lapidē in aceruū mercurij: ita qui tribuit inſipienti honorē. Quō ſi ſpina naſcatᷣ in manu temulēti: ſic parabola in ore ſtultoꝝ. Iudiciū dētminat cauſās: et qui imponit ſtulto ſilentiū iras mitigat. Sicut canis qui reuertitur ad vomitū ſuū: ſic imprudens qui iterat ſtulticiā ſuā. Vidiſti hominē ſapientem ſibi videri: magis illo ſpem habebit inſipiēs. Dicit piger leo eſt in via: et leena in itinerib⁹. Sicut oſtiū vertitᷣ in cardine ſuo: ita piger in lectulo ſuo. Abſcōdit piger man⁹ ſb aſcella ſua: et laborat ſi ad os ſuū eas conūterit. Sapientior ſibi ſtultus uidetᷣ: ſeptē uiris loquentib⁹ ſententias. Sicut q̃ app̃hendit aurib⁹ canem: ſic q̃ tranſit et impatiens cōmiſcetᷣ rixe alterius. Sic̄ noxi⁹ ē q̃ mittit ſagittas et lanceas in mortem: ita uir qui fraudulenter nocet amico ſuo: et cum fuerit dep̃henſus dicet ludens feci. Cū defecerint ligna extinguetᷣ ignis: et ſuſurrone ſbtracto iurgia conq̃eſcunt. Sicut carbones ad prunas et ligna ad ignem: ſic homo iracūdus ſuſcitat rixaſ. Verba ſuſurronis q̃ſi ſimplicia: et ip̃a perueniunt ad intima cordis. Quomodo ſi argento ſordido ornare velis vas fictile: ſic labia tumētia cū peſſimo corde ſociata. Labijs ſuis intelligitᷣ inimicuſ: cū in corde tractauerit dolos. Quando ſb̄miſerit voceʒ ſuā ne credideris ei: quoniā ſeptē nequicie ſūt in corde illius. Qui opit odiū frauduleter: reuelabitᷣ malicia ei⁹ in concilio. Qui fodit foueam incidet in eam: et qui voluit lapidem reuertetur ad eum.

Lingua fallax non amat veritatem: et os
lubricum operatur ruinas. XXVII

NE glorieris in crastinum: ignorans
q̃d supuentura pariat dies. Laudet
te alienus ⁊ nõ os tuũ: extraneus ⁊ non la-
bia tua. Graue est saxũ ⁊ onerosa arena: ẜ
ira stulti vtroqȝ grauior. Ira nõ habet mise-
ricordiam. nec erũpens furor: ⁊ impetũ ɔci-
P
tati spũs ferre quis poterit? Melior ẽ ma-
nifesta correctiõ: q̃ amor absconditus. Me-
liora sũt vulnera diligentis: q̃ fraudulẽta
oscula odientis. Anima saturata calcabit
fauũ: ⁊ aĩa esuriens etiam amarũ ꝓ dulci
sumet. Sicut auis trãsmigrãs de nido suo:
sic vir qui derelinq̃t locũ suũ. Vnguento
et varijs odoribus delectat̃ cor: ⁊ bonis
amici ɔsilijs anima dulcorat̃. Amicũ tuũ
et amicũ patris tui ne dimiseris: et domũ
fratris tui ne ingrediaris in die afflictiõis
tue. Melior ẽ vicinus iux: q̃ frater procul.
II
Stude sapientie fili mi ⁊ letifica cor meũ:
vt possis exprobrãti respondere sermonẽ.
Astutus videns malũ absconditꝰ ẽ: puu-
li transeuntes sustinuerũt dispendia. Tol-
le vestimentũ eiꝰ q̃ spopõdit ꝓ extraneo:
et ꝓ alienis aufer ei pignus. Qui bñdicit
ꝓximo suo voce grandi de nocte ɔsurgẽs:
maledicẽti similis erit. Tecta ꝑstillantia in
die frigoris ⁊ litigiosa mulier. compant̃.
Qui retinet eam quasi qui ventũ teneat: et
oleũ dextre sue euacuat. Ferrũ ferro exacui-
tur: ⁊ hõ exacuit faciẽ amici sui. Qui suat
ficũ ɔmedet fructus eiꝰ: ⁊ qui custos ẽ dñi
sui glorificabit̃. Quo in aquis resplendẽt
vultꝰ ꝓspicientiũ: sic corda hoĩm manife-
sta sũt prudẽtibꝰ. Infernus ⁊ ꝑdicio nũq̃
III
replent̃: similr̃ ⁊ oculi hoĩm insaciabiles.
Quomõ ꝓbatur in ɔflatorio argentũ et in
fornace aurũ: sic ꝓbat̃ homo ore laudan-
tis. Cor iniqui inquirit mala: cor autẽ re-
ctũ inq̃rit scientiã. Si ɔtuderis stultũ in
pila quasi tipsanas feriente desup pilo: nõ
auferetur ab eo stulticia eius. Diligenter
agnosce vultũ pecoris tui: tuosqȝ greges
ɔsidera. Nõ enim habebis iugiter ꝑtãtem:
sed corona tribuet̃ tibi in generacõne et
generationem. Aperta sũt prata ⁊ apparu-
erũt herbe virentes: ⁊ collecta sũt fena de
montibꝰ. Agni ad vestimentũ tuũ: ⁊ hedi
ad agri preciũ. Sufficiat tibi lac caprarũ
in cibos tuos ⁊ in necessaria domus tue: et
ad victum ancillis tuis. XXVIII

IIII S

FVgit impius nemĩe ꝑsequẽte: iustꝰ
aut̃ q̃si leo ɔfidens absqȝ terrore erit.
Propter pcc̃a terre multi principes eius: ⁊
ꝓpter hoĩs sapientiam ⁊ horũ sciam que
dicunt̃: vita ducis longior erit. Vir paup
calumniãs paupes: similis est imbri vehemẽ-
ti in quo paratur fames. Qui derelinquũt
legem laudant impiũ: qui custodiũt succẽ-
dunt̃ contra eũ. Viri mali non cogitãt iu-
b
diciũ: qui autem inquirũt dñm aĩaduer-
tunt omnia. Melior est paup ambulãs in
simplicitate sua: q̃ diues in ꝑuis itineribꝰ.
Qui custodit legẽ filius sapiens ẽ: qui aũt
ɔmessatores pascit confundit pr̃em suum.
Qui coaceruat diuicias vsuris ⁊ fenore libe-
rali: in paupes ɔgregat eas. Qui declinat
aures suas ne audiat legem: orõ eius erit
bi
execrabilis. Qui decipit iustos in via mala
in interitu suo corruet: ⁊ simplices posside-
bunt bona eius. Sapiens sibi videtur vir
diues: paup autem prudens scrutabit̃ eũ.
In exultacõne iustorũ multa gloria est: re-
gnantibꝰ impijs ruine hoĩm. Qui abscõdit
scelera sua non dirigetur: qui autem ɔfessus
p
fuerit et reliquerit ea misericordiam consequet̃.
Beatus homo qui sp̃ est pauidus: qui vẽo
mentis est dure. corruet in malũ. Leo rugi-
ens et vrsus esuriẽs: princeps impius sup
bii T
ꝑplm̃ paupem. Dux indigens prudentia.
multos opprimet ꝑ calumniã: qui autem
odit auariciã. longi fient dies eiꝰ. Hoĩem
qui calumniat̃ anime sanguinem: si vsqȝ ad
lacũ fugerit nemo sustinet. Qui ambulat
simpliciter saluus erit: qui ꝑuersis gradit̃
vijs concidet semel. Qui operat̃ terrã suã
satiabit̃ panibꝰ: qui autem sectat̃ ocium
replebitur egestate. Vir fidelis multũ lau-
dabit̃: qui aũt festinat ditari. non erit inno-
cens. Qui cognoscit in iudicio faciẽ non bñ
facit: iste ⁊ ꝓ bucella panis deserit veritatẽ.
Vir q̃ festinat ditari ⁊ alijs inuidet: igno-
rat q̃ egestas superueniet ei. Qui corripit
hominẽ: gratiã postea inueniet apud eũ:
magis q̃ ille q̃ ꝑ lingue blãdimẽta decipit.

VIII

Qui subtrahit aliqd a patre suo vel a mre
et dicit hoc non esse peccatū: pticeps homi-
cide est. Qui se iactat ꝛ dilatat· iurgia co-
tat: qui vero sperat in dn̄o saluabit᷑. Qui
ↄfidit in corde suo stultus ē: qui autē gra-
dit᷑ sapienter ipē laudabit᷑. Qui dat pau-
peri non indigebit: qui despicit deprecantē
sustinebit penuriam. Cū surrexerint impij
abscondentur homines: cum illi perierint
multipilcabuntur iusti. XXIX

Viro qui corripientē· dura ceruice cō-
tēnit· repētin⁹ ei supueniet interitus:
et eū sanitas nō sequet᷑. In multiplicacōe
iustoꝝ letabit᷑ vulgus: cū impij sūpserint
principatū gemet popul⁹. Vir qui amat
sapientiā letificat patrem suū: qui autē
mittit scortum pdet sbam. Rex iust⁹ erigit
terram: vir auarus destruet eam. Homo q̄
blandis fictisqꝫ s᷑monibus loquit᷑ amico
suo: rete expandit gressibus eius. Peccan
tem virū iniquū inuoluet laqueus: ꝛ iust⁹
laudabit᷑ atqꝫ gaudebit. Nouit iust⁹ cām
pauperū: impius ignorat scientiā. Hoīes
pestilentes dissipant ciuitatem: sapientes
vero auertūt furorem. Vir sapiens si cum
stulto ↄtenderit: siue irascat᷑ siue rideat nō
inueniet requiē. Viri sanguinū oderūt sim-
plicem: iusti aūt querunt animam ei⁹. To-
tum spiritū suū pfert stult⁹: sapiēs differt
et reseruat in posterū. Princeps qui liben-
ter audit v̄ba mendacij: omēs ministros

P

habet impios. Pauper ꝛ creditor obuiaue-
runt sibi: vtriusqꝫ illuminator est dn̄s. Rex
qui iudicat in veritate paupes: thronus
eius in eternū firmabitur. Virga atqꝫ cor-
rectō tribuit sapientiā: puer autem qui di-
mittit᷑ voluntati sue ↄfundit mrēm suam.
In multiplicacōe impioꝝ multiplicabūt᷑
scelera: ꝛ iusti ruinas eoꝝ videbūt. Erudi
filium tuū ꝛ refrigerabit te: ꝛ dabit delicias
anime tue. Cū pphetia defecerit dissipabit᷑

II

pplus: qui vero custodit legem beatus est.
Seruus v̄bis nō potest erudiri: qꝛ quod
dicis intelligit: ꝛ rn̄dere cōtemnit. Vidi-
sti hominē velocē ad loquendū: stulticia
magis sperāda est q̄ illius correctio. Qui
delicate a puericia sua nutrit seruum suū:
postea sentiet eū ↄtumacē. Vir iracundus
pūocat rixas: ꝛ q̄ ad indignandū facilis
est erit ad peccandū pclinior. Superbum
sequit᷑ humilitas: ꝛ humilem spū suscipiet
glia. Qui cū fure pticipat odit animā suā:
adiurantem audit: ꝛ nō indicat. Qui timet
hominem cito corruet: qui sperat in dn̄o
subleuabit᷑. Multi requirūt faciē pn̄cipis
et iudiciū a dn̄o egredit᷑ singuloꝝ. Abo-
mināt᷑ iusti virū impiū: ꝛ abomināt᷑ impij
eos qui in recta sūt via. Verbū custodiēs
filius· extra pditionem erit. XXX

III

Verba ↄgregātis: filij vomentis. Vi-
sio quam locut⁹ est vir cū quo ē deus:
et qui deo secū morante ↄfortat⁹ ait. Stul-
tissimus sū viroꝝ: ꝛ sapientia hoīm non ē
mecū. Nō didici sapientiā: ꝛ noui scientiā
sanctoꝝ. Quis ascendit in celū atqꝫ descen-
dit? Quis ↄtinuit spiritū in manibus suis?
Quis colligauit aquas quasi in vestimēto?
Quis suscitauit omēs terminos terre? Qd
nomē est eius: ꝛ quod nomē filij eius si no-
sti? Omnis sermo dei ignitus: clipeus est
oībus sperātibꝫ in se. Ne addas q̄cq̄ ver-
bis illi⁹ ꝛ arguarijs: inueniarisqꝫ mēdax.

III

Duo rogaui te: ne deneges michi anteq̄
moriar. Vanitatē ꝛ v̄ba mendacia lōge
fac a me. Mendicitatē ꝛ diuicias ne dede-
ris michi. Tribue tantū victui meo necc̄ria:
ne forte saciatus illiciar ad negandū ꝛ di-
cam· quis est dn̄s: aut egestate cōpulsus
furer et piurem nomen dei mei. Ne accuses
seruū ad dominū suū: ne forte maledicat ti-
bi et corruas. Gn̄atio que pr̄i suo maledi-
cit: et que mr̄i sue non bn̄dicit. Generatio
que sibi mūda videt᷑: ꝛ tamē non est lota
a sordibus suis. Gn̄atio cuius excelsi sūt
oculi: ꝛ palpebre eius in alta subrecte. Ge-
neracō que p dentibꝫ gladios habet ꝛ cō-
mandit molaribꝫ suis: vt ↄmedat inopes
de terra: ꝛ paupes ex hominibꝫ. Sangui-
suge due sūt filie: dicētes affer affer. Tria
sūt insaturablia: ꝛ qr̄tū qd nūq̄ dicit sufficit
Infernus ꝛ os vulue et terra que nō sacia-
tur aq̄: ignis vero nunq̄ dicit sufficit. Ocu-
lum qui s̄bsannat patrē ꝛ qui despicit ptū
matris sue: suffodiant eū corui de torrētibꝫ:
et ↄmedant eū filij aq̄le. Tria sūt difficilia
michi: ꝛ quartū penit⁹ ignoro. Viā aq̄le

in celo· viā colubri sup petrā: viam nauis in medio mari: et viā viri in adolescentia. Talis est et via mulieris adultere que cōedit: et tergēs os suū dicit. Nō sum opata malū. Per tria mouet' terra: et q̄rtū qd non potest sustinere. Per seruum cum regnauerit ·per stultū cū saturat' fuerit cibo: et per odiosam mlierem cū in matrimōio fuerit assumpta: et p ancillam cū fuerit heres dn̄e sue.

VI

Quatuor sūt minima terre: et ipa sūt sapientiora sapiētib'. Formice pp̄ls infirmus: qui preparat in messe cibū sibi. Lepusculus plebs inualida· qui collocat in petra cubile suū. Regem locusta nō habet: et egredit' vniūsa p turmas. Stellio manib' nititur: et morat' in edib' regis. Tria sūt que bene gradiūtur: et quartum qd incedit feliciter. Leo fortissimus bestiarum: ad nullius pauebit occursū. Gallus succinct' lūbos suos et aries: nec est rex q̄ resistat ei: et qui stult' apparuerit· postq̄ eleuatus ē in sblime. Si eni intellexiss: ori suo imposuisset manū. Qui autē fortiter premit vbera ad eliciendum lac· exprimit butirū: et q̄ vehemēter emūgit· elicit sanguinē: et q̄ puocat iras pducit discordias.

VII C.

Verba lamuelis reg'. Visio XXXI q̄ erudiuit eū mr̄ sua. Quid dilc̄e mi: quid dilecte vteri mei: quid dilecte votorum meorum: Ne dederis mlierib' sbstātiaz tuam: et diuitias tuas ad delendos reges. Noli regibus o lamuel· noli regib' dare vinū: quia nullum secretū est ubi regnat ebrietas. Ne forte bibāt et obliuiscantur iudiciorum: et mutent causaz filiorum pauperis. Date sicerā merentib': et vinū hijs q̄ amaro sūt animo. Bibant et obliuiscant' egestatis sue: et doloris sui nō recordent' amplius. Aperi os tuū muto: et causis omniū filiorum qui ptranseunt. Aperi os tuū: decerne quod iustum ē: et vindica inopē et pauperē.

VIII

Aleph. Mulierē fortem quis inueniet: procul et de vltimis finib' preciū eius. Beth. Confidit in ea cor viri sui: et spolijs non indigebit. Gimel. Reddet ei bonū et non malū: omnib' dieb' vite sue. Deleth. Quesiuit lanam et linū: et operata est cōsilio manuū suarum. He. Facta est q̄i nauis institoris: de lōge portans panē suū. Vau. De nocte surrexit: deditq3 predam domesticis suis: et cibaria ācillis suis. Zay Considerauit agrū et emit eū: de fructu manuū suarum plātauit vineaz. Heth. Accinxit fortitudine lumbos suos: et roborauit brachiū suū. Theth. Gustauit et vidit quia bona est negociatio eius: non extinguetur in nocte lucerna eius. Joth. Manū suā misit ad forcia: et digiti eius apprehenderūt fusū. Kaph. Manū suā aperuit inopi: et palmas suas extendit ad paupem. Lameth. Non timebit domui sue a frigorib' nimis: omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicib'. Mem. Stragulatā vestē fecit sibi: bissus et purpura vestimentum eius. Nun. Nobilis in portis vir eius: quādo sederit cū senatorib' terre. Samech. Sindonem fecit et vēdidit: et cingulū tradidit chananeo. Ayn. Fortitudo et decor indumētum eius: et ridebit in die nouissimo. Phe. Os suū apuit sapientie: et lex clemētie in lingua ei'. Sade. Cōsiderauit semitas domus sue: et panem ociosa non comedit. Coph. Surrexerunt filij eius et beatissimaz pdicauerūt: vir eius et laudauit eā. Res. Multe filie cōgregauerunt diuitias: tu supgressa es vniuersas. Syn. Fallax gratia et vana est pulcritudo: mulier timens dn̄m ipa laudabitur. Thau. Date ei de fructu manuū suarum: et laudēt eā i portis opa ei'. Incip. plogus in ecclesiasten.

Memini me āte hoc ferme quinquenniū· cum adhuc rome essem et ecclesiasten sancte blesille legerem vt eā ad cōtemptum mūdi huius puocarem: et omne qd in mūdo cerneret putaret esse pro nichilo· rogatum ab ea: vt in morem comentarioli· obscura queq3 dissererē: vt absq3 me posset intelligē q̄ legebat. Itaq3 qm̄ in procinctu nostri opeis subita morte sbtracta est· et vbi non meruimus o paula et eustochiū talē vite nr̄e hr̄e consortē: tanto vulnere tūc pcussus obmutui: nūc in bethleem positus· augustiore videlicet ciuitate· et illius memorie et vob' reddo qd debeo. Hoc breuiter āmouens qd nullius auctoritatē secutus sū: sz de hebreo trāsferēs

auctoritatē secutus sum: sȝ de hebreo trāsfe-
rens maxime septuaginta interpretū con-
suetudini me coaptaui: in hijs dumtaxat
que non multū ab hebraicis discrepabant.
Interduȝ aquile quoqȝ et symachi ⁊ theo-
docōnis recordatus sum: vt nec nouitate
nimia lectoris studium deterrereȝ: nec rur-
sum contra conscientiam meam fonte veri-
tatis omisso: opinionū riuulos ↄsectarer.

Explicit ꝓlogus. Incipit liber ecclesiastes.

P

Verba ecclastes filij da-
uid regis ihrlm. Va-
nitas vanitatū dixit ec-
cliastes: vaitas vani-
tatuȝ et oīa vanitas
Quid habet ampli⁹
homo de vniuerso la-
bore suo quo laborat sub sole? Generatio
ꝓterit ⁊ generatio aduenit: terra aūt in et-
nū stat. Orit' sol ⁊ occidit. et ad locū suum
reuertit': ibiqȝ renascens girat ꝑ meridieȝ:
et flectit' ad aquilonē. Lustrans vniuersa.
in circuitu ꝑgit spūs: ⁊ in circulos suos re-
uertit'. Omnia flumina intrant in mare: et
mare non redūdat. Ad locum vnde exeūt
flumina reuertunt': vt iterꝝ fluāt. Cuncte

II

res difficiles: nō potest eas homo explica-
re ſmone. Nō saturat' oculus visu: nec au-
ris auditu implet'. Quid est qđ fuit? Ipsum
qđ futurū est. Quid est qđ factum ē? Ipsū
qđ faciendū est. Nichil sub sole nouū: nec
valet quisꝙ dicere: ecce hoc recens ē. Iā
enim ꝑcessit in seculis: q̄ fuerunt ante nos.
Non ē priorꝝ memoria: sed nec eorꝝ quidē
q̄ postea futura sunt erit recordacio apud
eos q̄ futuri sunt in nouissimo. Ego eccliа-
stes fui rex israhel in ihrlm: ⁊ ꝓposui in aīo
meo q̄rere ⁊ inuestigaē sapiēter de oīb⁹
que fiūt sub sole. Hāc occupacoȝ pessimā

III

dedit deus filijs hominū: vt occuparent' in
ea. Vidi que fiunt cuncta sub sole: ⁊ ecce
vniūsa vanitas ⁊ afflictio spiritus. Peruēsi
difficile corrigunt': ⁊ stultorū infinitus est
numerus. Locutus sū in corde meo dicens.
Ecce magn⁹ effectus sū et ꝑcessi oēs sapi
entia q̄ fuerūt ante me in ihrlm: ⁊ mēs mea
ↄtēplata est multa sapienter ⁊ didici: dedi
qȝ cor meū vt scireȝ prudēciā atqȝ doctrinā:
erroresqȝ ⁊ stulticiam. Et agnoui ꝙ in hijs
quoqȝ esset labor ⁊ afflictō spiritus: eo ꝙ in
multa sapientia multa sit indignatio: et q̄
addit scientiam addit ⁊ laborem.

II

Dixi ergo in corde meo. Vadam et af-
fluam delicijs: ⁊ fruar bonis. Et vidi
ꝙ hoc qȝ esset vanitas. Risū reputaui errorē:
et gaudio dixi. Quid frustra decipis? Cogi-
taui in corde meo. abstrahē a vino carnem
meam. vt animū meum trāsferreȝ ad sapiāȝ
deuitaremqȝ stulticiā: donec viderem quid
esset vtile filijs hoīm: quo facto opus ē sub
sole numero dierꝝ vite sue. Magnificaui o-
pera mea. Edificaui michi domos ⁊ planta-
ui vineas: feci ortos ⁊ pomeria ⁊ ↄseui ea cū-
cti generis arboribus: et extruxi m̄ piscinas
aquarꝝ ut irrigarē siluaȝ lignorꝝ germinā-
tiū. Possedi ſuos ⁊ ancillas. multaqȝ fami-
liam habui: armenta qȝ ⁊ magnos ouium
greges: ultra oīes qui fuerunt ante me in
ihrlm. Coaceruaui michi argentū ⁊ auruȝ:
et substantias regū ⁊ ꝓuintiarꝝ. Feci michi
cantores ⁊ cantatrices ⁊ delicias filiorꝝ ho-
minū: sciphos ⁊ vrceolos in ministerio ad
vina fundenda: et supgressus sum opibus
oīes qui ante me fuerūt in iherusalē. Sa-
piēcia quoqȝ ꝑseuerauit mecū: ⁊ omnia que
desiderauerūt oculi mei nō negaui eis: nec
ꝓhibui cor meū quin omni voluptate frue-
ret': ⁊ oblectaret se in hijs que ꝑparaueraȝ.
Et hāc ratus sum ꝑtem meā: si vterer labo-
re meo. Cumqȝ me ↄuertissem ad vniuersa
opa que fecerant manus mee. ⁊ ad labores
in quib⁹ frustra sudauerā: vidi in omnibus
vanitatē ⁊ afflictōem animi: et nichil ꝑma-
nere sub sole. Transiui ad ↄtēplandaȝ sapi-
entiam: erroresqȝ et stulticiā. Quid ē inquā
homo: vt sequi possit regē factoreȝ suum?
Et vidi ꝙ tantū ꝓcederet sapiēcia stulticiā:
quantum differt lux a tenebris. Sapiētis
oculi in capite eius: stultus in tenebris am-
bulat. Et didici ꝙ vnus vtriusqȝ esset interi-
tus: ⁊ dixi in corde meo. Si vnus ⁊ stulti et
meus occasus erit: quid michi ꝓdest ꝙ ma-
iorē sapientie dedi operam? Locutusqȝ cum
mente mea: animaduerti ꝙ hoc qȝ esset vani-
tas. Non enim erit memoria sapiētis siliter
vt stulti in ꝑpetuū: et futura tēpora obliuiōe

VII cũcta pariter operiet. Morit⁹ doctus sicut indoctus: et ideo tedut me vite mee videtē mala vniũsa esse sub sole: et cũcta vanitatem et afflictõez spiritus. Rursus detestat⁹ sum omnez industriam meã qua sb sole studiosissime laboraui: habiturus heredez p⁹ me. quem ignoro vtrũ sapiens an stultus futurus sit: et dominabit' in laborib⁹ meis quib⁹ desudaui et sollicitus fui. Et ē quicq̃ tam vanũ? Vnde cessaui: renũtiauitq; cor meũ vltra laborare sub sole. Nam cũ alius laboret in sapiētia et doctrina et sollicitudine: homini ocioso quesita dimittit. Et hoc q̃ vanitas: et magnũ malũ.

VIII Quid enim proderit homini de vniũso labore suo et afflictõe spiritus: qua sub sole cruciatus ē? Cuncti dies eius dolorib⁹ et erumnis pleni sũt: nec p noctem mente requiescit. Et hoc nõne vanitas est? Nõne melius ē comedere et bibē: et ostendere aĩe sue bona de laborib⁹ suis? Et hoc de manu dei est. Quis ita deuorabit et delicijs affluet vt ego? Homini bono in cõspectu suo dedit deus sapiãm et scientiaz. et intelligentiam: peccatori autē dedit afflictõez et curã supfluã: vt addat et cõgreget et tradat ei q̃ placuit deo. Sz et hoc vanitas est: et cassa sollicitudo mentis.

III

Omnia tempus habet: et suis spacijs transeũt vniuersa sub celo. Tempus nascēdi: et tempus moriēdi. Tempus plãtandi: et tēpus euellendi quod plantatũ ē. Tempus occidendi: et tēpus sanãdi. Tempus destruēdi: et tēpus edificandi. Temp⁹ flendi: et tēpus ridēdi. Temp⁹ plangēdi: et tēpus saltãdi. Tēpus spargēdi lapides: et tēpus colligendi. Tēpus amplexãdi: et tēpus longe fieri ab amplexibus. Temp⁹ acquirēdi: et tempus pdēdi. Tempus custodiēdi: et tēpus abiciēdi. Tempus scindēdi: et tēpus consuendi. Tempus tacēdi: et tēpus loquendi. Tempus dilectõis: et tps odij. Tempus belli: et tēpus pacis. Quid habet amplius homo de labore suo?

II Vidi afflictõez quam dedit deus filijs hominũ: vt distendant' in ea. Cuncta fecit bona in tempore suo: et mundũ tradidit disputacioni eorũ: vt non inueniat homo opus q̃d operatus est deus ab inicio vsq; ad finem. Et cognoui q̃ non esz melius nisi letari: et facere bene in vita sua. Omnis enĩ homo qui comedit et bibit. et videt bonũ de labore suo: hoc donum dei est. Didici: q̃ omnia opera que fecit deus. pseuerent in ppetuum. Non possumus eis quicq̃ addere nec auferre: que fecit deus vt timeat'. Quod factũ est: ipsũ pmanet. Que futura sunt iã fuerũt: et deus instaurat quod abijt.

III Vidi sb sole in loco iudicij impietatez: et in loco iusticie iniquitatē: et dixi in corde meo. Justũ et impium iudicabit dñs: et tps omnis rei tunc erit. Dixi in corde meo de filijs hominũ. vt pbaēt eos deus: et ostenderet siles esse bestijs. Idcirco vnus interitus ē hominis et iumentorũ: et equa virtusq; condicõ. Sicut morit' homo: sic et illa moriũt'. Similr spirãt oĩa: et nichil habet homo iumēto amplius.

IIII Cũcta subiacēt vanitati: et omnia pgũt ad vnum locũ. De terra facta sũt: et in terram pariter reuertunt'. Quis nouit si spũs filiorũ adam ascendat sursum: et si spiritus iumentorum descendat deorsum? Et deprehendi nichil esse melius q̃ letari hominem in ope suo: et hãc esse ptem illius. Quis enĩ eum adducet ut post se futura cognoscat.

IIII

Uerti me ad alia: et vidi calũnias que sb sole gerunt': et lacrimas innocēciũ et neminez consolatorem: nec posse resistē eorũ violentie. cunctorũ auxilio destitutos. Et laudaui magis mortuos q̃ viuētes: et feliciorez vtroq; iudicaui qui necdũ nat⁹ ē: nec vidit mala que sb sole fiunt.

V Rursum cõtēplatus sũ omnes labores hominũ: et industrias animaduũti patere inuidie pximi. Et in hoc ergo vanitas: et cura supflua ē. Stultus complicat manus suas: et comedit carnes suas dicens. Melior est pugillus cum requie: q̃ plena vtraq; manus cũ labore et afflictõne animi.

VI Consideras reperi et aliaz vanitatem sb sole. Vnus est. et scdm non habet nõ filiũ non fratrem: et tamē laborarē nõ cessat. nec satiãt' oculi eius diuitijs: nec recogitat dicens. Cui laboro: et fraudo animã meam bonis? In hoc q̃ vanitas est: et afflictõ pessima. Melius ē ergo duos esse simul. q̃ vnum: habent enim emolimētũ societatis sue. Si vnus ceciderit: ab altero

fulcietur. Ve soli: q cū ceciderit nō habet sbleuantē se. Et si dormierint duo: fouebūtur mutuo. Unus quō calefiet? Et si quispiam pualuerit ɔtra vnū: duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile rumpit. Melior ē puer paup ⁊ sapiēs. rege sene et stulto. q̄ nescit puidere in posterū: quod de carcere cathenisqꝫ interdum quis egrediat ad regnū: et alius natus in regno inopia cōsumat. Vidi cūctos viuentes. qui ambulāt sub sole cū adolescente secundo: q̄ ɔsurget peo. Infinitus numerus est ꝑpli omniū q̄ fuerunt ante eū: ⁊ qui postea futuri sunt nō letabunt in eo. Sed ⁊ hoc vanitas: ⁊ afflictio spiritus. Custodi pedem tuū ingrediens domuꝫ dei: ⁊ appropinqua vt audias. Multo eni melior ē obediencia q̄ stultoꝝ victime: q̄ nesciūt q̄d faciūt mali.

V

Ne temē quid loquaris: neqꝫ cor tuū sit velox ad pferendū s̄monē corā deo. Deus enim in celo ⁊ tu sup terrā: ideo sint pauci sermones tui. Multas curas sequuntur somnia: et in multis sermonibꝫ inuenietur stulticia. Si q̄d vouisti deo: ne moreris reddere. Displicet enim ei infidelis et stulta pmissio. Sed quodcūqꝫ voueris redde. Multoqꝫ melius est nō vouere: q̄ post votū pmissa nō reddere. Ne dederis os tuū vt peccare facias carnem tuā: neqꝫ dicas. coram angelo non ē puidentia: ne forte iratus dn̄s ɔtra s̄mones tuos dissipet cūcta opa manuū tuaꝝ. Ubi multa sunt somnia plurime sūt vanitates: ⁊ sermones innumeri. Tu vero deū time. Si videris calumnias egenoꝝ ⁊ violenta iudicia et sbuerti iusticiam in pruincia. nō mireris super hoc negocio. q excelso excelsior est alius: et sup hos q̄ꝫ eminētiores sunt alij: ⁊ insup vniuerse terre rex imperat s̄uienti. Auarꝰ non implebit pecunia: et q̄ amat diuitias. fructum nō capiet ex eis. Et hoc ergo vanitas. Ubi multe sunt opes: multi ⁊ q̄ ɔmedūt eas. Et quid prodest possessori: nisi q cernit diuitias oculis suis? Dulcis ē somnꝰ opanti siue parū siue multū comedat: saturitas aūt diuitis non sinit eū dormire. Est et alia infirmitas pessima: quā vidi sb sole. Diuitie ɔs̄uate in malū dn̄i sui. Pereūt eni in afflictione pessima. Generauit filiū: qui in sūma egestāte erit. Sicut egressus ē nudus de vtero m̄ris sue sic reuertet: et nichil auferet secū de labore suo. Miserabilis prorsus infirmitas. Quomodo venit: sic reuertetur. Quid ergo pdest ei q laborauit in vētum? Cunctis diebꝫ vite sue comedit in tenebris ⁊ in curis multis: et in erūna atqꝫ tristicia. Hoc itaqꝫ visum ē michi bonū: vt cōedat quis ⁊ bibat. ⁊ fruat leticia ex labore suo. quo laborauit ipē sub sole numero dierum vite sue. quos dedit ei deus: ⁊ hec est pars illius. Et omni homini cui dedit deus diuitias atqꝫ substantiam: potestatemqꝫ ei tribuit. ut ɔmedat ex eis. ⁊ fruat pte sua et letetur de labore suo: hoc est donum dei. Nō enim satis recordabit dierum vite sue: eo q deus occupet delicijs cor eius.

VI

Est et aliud malū quod vidi sub sole: et quidē frequens apud hoīes. Vir cui dedit deus diuitias ⁊ sbam et honorem et nichil deest anime sue ex oībꝫ que desiderat: nec tribuit ei potestatē deus vt ɔmedat ex eo: sed homo extraneꝰ vorabit illō. Hoc vanitas ⁊ magna miseria est. Si genuerit quispiaꝫ centū liberos ⁊ vixerit multos annos. et plures dies etatis habuerit et anima illius non vtatur bonis sbe sue. sepulturaqꝫ careat: de hoc ego pnuntio q melior illo sit abortiuus. Frustra eni venit et pgit ad tenebras: ⁊ obliuione delebitur nomen eius. Non vidit solem. neqꝫ cognouit distantiā boni ⁊ mali: etiā si duobꝫ milibus ānis vixerit: ⁊ non fuit pfruitus bonis. Nōne ad vnū locū pperāt oīa? Oīs labor hoīs in ore eius: s̄ꝫ anima eius nō implebitur. Quid habet amplius sapiēs a stulto: et q̄d paup nisi vt pgat illuc vbi est vita? Meliꝰ ē videre q̄ꝺ cupias: q̄ desiderāe q̄ꝺ nescias. Sꝫ ⁊ hoc vanitas ē: ⁊ psūpcō spūs. Qui futurꝰ ē: iam vocatū est nomē eiꝰ: ⁊ scit q hō sit: et nō possit ɔtra fortiorē se in iudicio ɔtendē. Verba sunt plurima: multam qꝫ in disputādo habētia vanitatē.

VII

Quid necesse est homi maiora se querere: cū ignoret quid cōducat sibi in vita sua numero dieꝝ pegrinacōnis sue. et tpē quod velut vmbra preterit? Aut quis

ei poterit indicare: quid post eū futurū sb
sole sit? Melius est nomen bonū q̄ vngen-
ta p̄ciosa: ⁊ dies mortis die natiuitatis. Me-
lius est ire ad domū luctus: q̄ ad domum
conuiuij. In illa enim finis cunctorum amonet
hominū: et viuens cogitat quid futurū sit.
Melior est ira risu: q2 p tristiciā vultus corri-
gitur animus delinquētis. Cor sapientiū
vbi tristicia ē: ⁊ cor stultorum vbi leticia. Me-
lius est a sapiente corripi q̄ stultorum adu-
lacōe decipi: q2 sicut sonitus spinarum arden-
tiū sub olla: sic risus stulti. Sed ⁊ hoc vani-
tas. Calūnia conturbat sapientē: ⁊ pdet ro-
bur cordis eius. Melior est finis oracōnis:
q̄ principiū. Melior est patiens arrogāte.
Ne sis velox ad irascendū: quia ira in sinu
stulti requiescit. Ne dicas: q̄d putas cau-
se est q2 priora tp̄a meliora fuere q̄ nūc sunt.
Stulta enim est huiuscemōi interrogacō.
Vtilior est sapientia cū diuitijs: ⁊ magis
pdest videntibꝰ solē. Sicut enim ptegit
sapīa: sic ptegit pecunia. Hoc autē plus
habet erudicō ⁊ sapīa: q2 vitā tribuūt pos-
sessori suo. Considera opa dei: q2 nemo pos-
sit corrigere quē ille despexerit. In die bō
fruere bonis: ⁊ malam diem p̄caue. Sicut
enim hanc sic ⁊ illam fecit deus: vt non in-
ueniat hō contra eū iustas q̄rimonias. Hec
q̄3 vidi in diebꝰ vanitatis mee. Iustus perit
in iusticia sua: et impiꝰ multo viuit tempe
in malicia sua. Noli esse iustus multū: neq3
plus sapias q̄ necesse est ne obstupescas.
Ne impie agas multum: ⁊ noli esse stultus:
ne moriaris in tēpe non tuo. Bonū est te su-
stentare iustū: s3 ⁊ ab illo ne subtrahas ma-
nū tuam: q2 q̄ timet deum nichil negligit.
Sapīa confortauit sapientē: super decē prin-
cipes ciuitatis. Non est enim homo iustus
in terra: qui faciat bonū ⁊ non peccet. Sed
et cūctis s̄monibꝰ qui dicunt' ne accomo-
des cor tuū: ne forte audias seruū maledi-
centē tibi. Scit enim consciencia tua: q2 ⁊ tu
crebro maledixisti alijs. Cuncta temptaui
in sapīa. Dixi. Sapiēs efficiar: ⁊ ipa lōgiꝰ
recessit a me multo magis q̄ erat. Et alta
pfunditas: quis inueniet eā? Lustraui vni-
uersa animo meo: vt scirē ⁊ considerarem et
quererē sapīam ⁊ racōe3: et vt cognoscerē

impietatem stulti ⁊ errorē imprudētiū. Et
inueni amariorē morte mulierē: que laq̄us
venatorum est: ⁊ sagena cor eius. Vincula
sunt manus illius. Qui placet deo effugiet
illam: qui autē peccator est capiet' ab illa.
Ecce hoc inueni dixit eccl̄iastes. vnū ⁊ alte-
rū: vt inuenirē racōnem quam adhuc q̄rit
anima mea: ⁊ nō inueni. Virū de mille vnū
reperi: mulierē ex omnibꝰ non inueni. So-
lummō hoc inueni. q2 fecerit deus hominē
rectum: ⁊ ipe se infinitis miscuerit questio-
nibus. Quis talis vt sapiens est? Et quis
cognouit solutionem verbi? VIII

SApientia hominis lucet in vultu eius:
et potētissimus faciē illius cōmūbit.
Ego os regis obseruo: ⁊ p̄cepta iuramēti
dei. Ne festines recedē a facie eius. neq3 p-
maneas in opere malo: q2 oīne quod volu-
erit faciet: ⁊ s̄mo illius potestate plenꝰ ē.
Nec dicere ei quisq̄ potest: quaē ita facis?
Qui custodit p̄ceptū: non expietur quicq̄
mali. Tempus ⁊ responsionē cor sapientis
intelligit. Omni negocio tempus ē ⁊ oppor-
tunitas: ⁊ multa hominis afflictio q2 ignorat
p̄terita: ⁊ futura nullo sciē potest nūcio. Nō
ē in hominis potestate phibere spiritū. nec
habet ptātem in die mortis: nec sinit' quie-
scere ingruēte bello: neq3 saluabit impietas
impiū. Omia hec cōsideraui: ⁊ dedi cor meū
in cūctis opibus que fiūt sb sole. Interdū
dn̄atur homo homini in malū suū. Vidi im-
pios sepultos: qui etiam cū adhuc viuerēt.
in loco sancto erant: ⁊ laudabāt' in ciuita-
te quasi iustorum operū. Sed ⁊ hoc vanitas
est. Et enim quia nō pfert' cito cōtra malos
sentētia: absq3 timore vllo filij hoīm ppetrāt
mala. Attamen peccator ex eo q2 centies
facit malū ⁊ p patientiā sustentat': ego co-
gnoui q2 erit bonū timentibꝰ deū: q̄ verent'
faciem eius. Non sit bonū impio nec plon-
gent' dies eius: sed quasi vmbra transeāt:
qui non timent faciē dn̄i. Et est alia vani-
tas que fit super terram. Sūt iusti quibus
mala pueniūt quasi opa egerint impiorum:
et sunt impij qui ita securi sūt: quasi iustorum
facta habeāt. Sed ⁊ hoc vanissimū iudico.
Laudaui igit' leticiā: q2 nō esset homini bo-
nū sub sole. nisi q2 comederet ⁊ biberet atq3

gauderet: ⁊ hoc solũ secũ auferret de laboꝛe suo. omnibꝫ diebꝫ vite sue quos dedit ei deus sub sole. Et apposui coꝛ meũ ut scirẽ sapiã: et intelligerem distentionẽ que versatur in terra. Est homo q̃ diebꝫ et noctibꝫ somnũ nõ capit oculis. Et intellexi: q᷑ oĩm operꝝ dei nullã possit homo inuenire racõez eoꝝ que fiunt sub sole: ⁊ quanto plus laboꝛauerit ad querenduz. tanto minus inueniat. Etiam si dixerit sapiens se nosse: non poterit reperire. Omnia hec tractaui in coꝛde meo: vt curiose intelligerem.

IX

Sunt iusti atq̧ sapiẽtes: ⁊ opa eoꝝ in manu dei. Et tamẽ nescit hõ vtrum amoꝛe an odio dignus sit: ſʒ oĩa in futurũ seruant᷑ incerta: eo q᷑ vniuersa eq̃ eueniant iusto ⁊ impio. bono ⁊ malo. mũdo et inmũdo immolãti victimas: et sacꝛificia cõtemnẽti. Sicut bonus sic peccatoꝛ: ut piurus sic ille q̃ verũ deierat. Hoc ẽ pessimũ inter oĩa que sub sole fiunt: q᷑ eadẽ cunctis eueniũt. Vnde ⁊ coꝛda filioꝝ hoĩm implẽt᷑ malicia et contemptu in vita sua: et post hec ad inferos deducent᷑. Nemo ẽ qui semper viuat: et qui hmõi rei habeat fiduciaz. Melioꝛ ẽ canis viuus leone moꝛtuo. Viuẽtes enim sciũt se esse moꝛituros: moꝛtui vero nichil nouerũt amplius. Nec habẽt vltra mercedez: q᷑ obliuioni tradita est memoꝛia eoꝝ. Amoꝛ q̧ ⁊ odiũ et inuidie simul perierunt: nec habẽt ptem in hoc seculo: ⁊ in ope qd᷑ sub sole gerit᷑. Vade ergo ⁊ comede in leticia panẽ tuũ: ⁊ bibe cũ gaudio vinũ tuũ: q᷑ deo placẽt opa tua. Omi tempe sint vestimẽta tua candida: ⁊ oleũ de capite tuo nõ deficiat. Perfruẽ vita cũ vxoꝛe quã diligis. cunctis diebꝫ vite instablitatis tue: q̃ dati sunt tibi sub sole omi tpe vanitatis tue. Hec ẽ eni ps in vita: ⁊ i laboꝛe tuo quo laboꝛas sub sole. Quodcũq̧ facere potest manus tua instanter opare: q᷑ nec opus nec racõ. nec sapiã nec scientia erit apud inferos: quo tu pperas. Verti me ad aliud: ⁊ vidi sub sole. nec velociũ esse cursũ. nec foꝛtiũ bellũ. nec sapientiũ panem. nec doctoꝝ diuicias. nec artificũ gratiaz: ſʒ tps casũq̧ in omibꝫ. Nescit homo finem suũ: ſʒ sicut pisces capiunt᷑ hamo. ⁊ aues laqueo cõphendũt᷑. sic capiũt᷑ hoĩes in tpe malo: cũ eis extimplo supuenerit. Hanc q̧ sub sole vidi sapientiã: et pbaui maximã. Ciuitas pua: ⁊ pauci in ea viri. Venit cõtra eam rex magnus ⁊ vallauit eam: extruxitq̧ municõ es p giruz: et pfecta est obsidio. Inuentusq̧ est in ea vir paup ⁊ sapiẽs: et liberauit vrbez p sapiam suã: et nullus deinceps recoꝛdatus ẽ hominis illius paupis. Et dicebam ego melioꝛẽ esse sapientiam foꝛtitudine. Quomodo ergo sapiẽtia paupis cõtẽpta est. ⁊ verba eius non sũt audita? Verba sapientiũ audiũt᷑ in silẽtio: plus q̃ clamoꝛ pꝛĩcipis inter stultos. Melioꝛ est sapiã q̃ arma bellica: ⁊ q̃ in vno peccaueit. mlta bona pdet.

X

Musce moꝛientes perdũt suauitatez vnguenti. Preciosioꝛ est sapientia: paruaq̧ gloꝛia ad tempus stulticia. Coꝛ sapientis in dextera eius: ⁊ coꝛ stulti in sinistra illius. Sed et in via stultus ambulans: cum ipse insipiens sit oĩs stultos estimat. Si spiritus potestatem habẽntis ascenderit super te. locum tuũ ne dimiseris: quia curacõ faciet cessare peccata maxima. Est malum quod vidi sub sole: quasi per errorem egrediens a facie pꝛincipis. Positum stultum in dignitate sublimi: ⁊ diuites sedere deoꝛsum. Vidi seruos in equis: ⁊ pꝛincipes ambulantes sup terrã quasi seruos. Qui fodit foueam incidet in eam: ⁊ qui dissipat sepem moꝛdebit eum coluber. Qui trãsfert lapides affligetur in eis: et qui scindit ligna vulnerabitur ab eis. Si retusũ fuerit ferrũ et hoc non vt prius sed hebitatũ fuerit. multo laboꝛe exacuetur: et post industriaz sequetur sapientia. Si moꝛdeat serpens in silencõ: nichil eo minus habet qui occulte detrahit. Verba oꝛis sapiẽtis grã: ⁊ labia insipiẽtis pcipitabũt eũ. Iniciũ verboꝝ eius stulticia: ⁊ nouissimũ oꝛis illius erroꝛ pessimus. Stultus verba multiplicat. Ignoꝛat homo quid ante se fuerit: ⁊ qd᷑ post futurũ sit quis ei poterit indicare? Laboꝛ stultoꝝ affliget eos qui nesciunt in vrbẽ pergere. Ve tibi terra cuius rex est puer: ⁊ cuius pꝛincipes mane comedunt. Beata terra cuius rex nobilis est: ⁊ cuius pꝛincipes vescunt᷑ in tempoꝛe suo. ad reficiendũ. ⁊ non ad luxuriaz.

In pigricijs humiliabit᷑ ꝯtignacō: et in in-
firmitate manuū ꝑstillabit domus. In risū
faciūt panem ⁊ vinū: vt epulent᷑ bibentes.
Et pecunie obediūt oīa. In cogitacione
tua regi ne detrahas: ⁊ in secreto cubiculi
tui ne maledixeris diuiti: quia et aues celi
portabunt vocē tuam: et qui habent pen-
nas annunciabūt sententiam. XI

VI

Mitte panē tuū super transeūtes aq̄s:
quia post tp̄a multa inuenies illum.
Da ptes septē necnon ⁊ octo: q̄r ignoras
quid futurū sit mali sup terrā. Si replete
fuerint nubes: imbrē sup terram effundent.
Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aqui-
lonē: in quocūq̄ loco ceciderit ibi erit. Qui
obseruat ventū non seminat: ⁊ qui ꝯsiderat
nubes nunq̄ᵐ metet. Quomō ignoras que
sit via spūs. ⁊ qua racione ꝯpingant᷑ ossa
in ventre pregnātis: sic nescis opa dei qui
fabricator est omniū. Mane semina semē
tuū et vespe ne cesset manus tua: q̄r nescis
quid magis oriat᷑ hoc aut illud: ⁊ si vtrūq̄
simul melius erit. Dulce lumē ⁊ delectabl̄e
est oculis videre solem. Si ānis multis vi-
xerit homo ⁊ in hys oībꝫ letus fuerit: me-
minisse debet tenebrosi tp̄is ⁊ dierū mltorū:
qui cū venerint. vanitatis arguēt᷑ pterita.
Letare ergo iuuenis in adolescentia tua.
et in bono sit cor tuum in diebus iuuentutis
tue: et ambula in vijs cordis tui. ⁊ in intuitu
oculorum tuorū: et scito q̄ꝫ ꝓ omnibꝫ hijs
adducet te deus in iudicium. XII

VII

Aufer iram a corde tuo: ⁊ amoue ma-
liciam a carne tua. Adolescentia eni
et voluntas: vana sūt. Memēto creatoris
tui in diebus iuuentutis tue: anteq̄ᵐ veniat
tempus afflictōnis tue: ⁊ appropinquent
āni de quibꝫ dicas. non michi placēt. Ante-
q̄ᵐ tenebrescāt sol. ⁊ lumē. ⁊ stelle. et luna:
et reuertant᷑ nubes post pluuiā. Quando
cōmouebūt᷑ custodes domus et nutabūt
viri fortissimi: ⁊ ociose erūt molentes in mi-
nuto numero: ⁊ tenebrescēt videntes per
foramina: ⁊ claudēt hostia in platea in hu-
militate vocis molentis: ⁊ ꝯsurgēt ad vo-
cem volucris: ⁊ obsurdescēt oīs filie car-
minis. Excelsa q̄ꝫ timebūt: ⁊ formidabūt in
via. Florebit amigdalus: impinguabitur
locusta: ⁊ dissipabit᷑ capparis. Qm̄ ibit hō
in domū eternitatis sue: ⁊ circuibūt in pla-
tea plangētes. Anteq̄ᵐ rumpat᷑ funiculus
argenteus. et recurrat vitta aurea: et ꝯtera-
tur ydria super fontē. ⁊ ꝯfringat᷑ rota sup
cisternā. et reuertat᷑ puluis in terram suā
vnde erat: ⁊ spūs redeat ad deum qui de
dit illū. Vanitas vanitatū dixit ecclastes:
et oīa vanitas. Cūq̄ᵐ esset sapientissimus
ecclastes. docuit ꝓplm̄ ⁊ enarrauit que fece-
rat: ⁊ inuestigās ꝯposuit pabolas multas.
Quesiuit ꝟba vtilia: et cōscripsit ſmones
rectissimos: ac veritate plenos. Verba sa-
pientiū sicut stimuli: et quasi claui in altum
defixi: q̄ ꝑ magistrorū consiliū data sunt a
pastore vno. His amplꝰ fili mi ne requi-
ras. Faciendi plures libros nullus ē finis:
frequēsq̄ᵐ meditacō. carnis afflictio est. Fi-
nem loquendi pit᷑ oīs audiamus. Deū
time: ⁊ mandata eius obserua. Hoc est oīs
hō. Cūcta q̄ fiunt adducet deus in iudiciū
pro omi errato: siue bonū siue malum sit.

VIII

Expl' liber ecclastes. Incip. cātica cāticorū

Osculetur me osculo
oris sui. Quia meliora
sūt vbera tua vino: fra-
grātia vngētis optis.
Oleū effusū nom tuū:
ideo adolescētule dile-
xerunt te. Trahe me
post te. Curremus in odore vnguentorū
tuorum. Introduxit me rex in cellaria sua.
Exultabimꝰ ⁊ letabimꝰ in te: memores vbe-
rū tuorū sup vinū. Recti diligunt te. Nigra
sū ſꝫ formosa filie ierusalē. sicut tabnacl̄a ce-
dar: sicut pelles salomonis. Nolite me cōsi-
derare q̄ꝫ fusca sim: q̄r decolorauit me sol. Fi-
lij matris mee pugnauerūt cōtra me: posu-
erūt me custodē vineis. Vineam meā non
custodiui. Indica michi quem diligit aīa
mea. vbi pascas vbi cubes ī meridie: ne va-
gari incipiam post greges sodaliū tuorū.
Si ignoras te o pulcerrima inter mlieres:
egredere ⁊ abi post vestigia gregū: ⁊ pa-
sce hedos tuos iuxta tabernacula pastorū.
Equitatui meo in curribus pharaonis. assi-
milaui te amica mea. Pulcre sunt gene tue
sic turturis: collū tuū sic monilia. Murenulas

aureas faciemus tibi: vermiculatas argēto.
Cū esset rex ī accubitu suo: nardus mea de-
dit odorē suū. Fasciculus mirre dilcus me⁹
m̄: inter vbera mea cōmorabit̄. Botrus cipri
dilcus meus m̄: in vineis engaddi. Ecce tu
pulc̄ es amica mea: ecce tu pulc̄: ocli tui co-
lūbaꝝ. Ecce tu pulc̄ es dilce mi ⁊ decorus.
Lectulus nr̄ floridus: tigna domoꝝ nrāꝝ
cedrina: laquearia nrā cipressina. II
Ego flos cāpi: ⁊ liliū cōualliū. Sicut li-
liū inter spinas: sic aīa mea inter fili-
as. Sicut malus inter ligā siluaꝝ: sic dilect⁹
meus int̄ filios. Sub vmbra illi⁹ quē deside-
rauerā sedi: ⁊ fructus ei⁹ dulcis gutturi meo.
Introduxit me rex ī cellā vinariā: ordina-
uit in me caritatē. Fulcite me floribꝫ. stipa-
te me malis: q2 amore langueo. Leua eius
sb capite meo: ⁊ dextera illius amplexabi-
tur me. Adiuro vos filie ihrl̄m. p capreas
ceruosq2 campoꝝ: ne suscitetis neq2 vigi-
lare faciatis dilectā: quoadusq2 ipsa velit.
Vox dilecti mei. Ecce iste venit saliens ī
montibꝫ: transiliēs colles. Similis est di-
lcus meus capree hynuloq2 ceruoꝝ. En
ipse stat post pietem nostrū. respiciens p
fenestras: ꝓspiciens p̄ cancellos. En dile-
ctus meus loq̄t̄ michi. Surge ꝓpera ami-
ca mea. colūba mea. formosa mea et veni.
Jam enim hiems transijt: imber abijt ⁊ re-
cessit. Flores apparuerūt in terra: tps puta-
cōnis aduenit. Vox turturis audita est in
terra nrā: ficus ꝓtulit grossos suos: vinee
florentes dederūt odorez suū. Surge ꝓpe-
ra amica mea speciosā mea ⁊ veni: colūba
mea in foraminibꝫ petre in cauerna mace-
rie. Ostende michi faciē tuā: sonet vox tua
in auribus meis. Vox eni tua dulcis: et fa-
cies tua decora. Capite nobis vulpes par-
uulas: que demoliunt̄ vineas. Nā vinea
nostra floruit. Dilectus meus michi ⁊ ego
illi: qui pascitur inter lilia: donec aspiret di-
es. et inclinentur vmbre. Reuertere: similis
esto dilecte mi capree hynuloq2 ceruorū:
super montes bethel. III
In lectulo meo p noctē quesiui quē diligit
aīa mea. Quesiui illū: ⁊ nō inueni. Surgā
et circuibo ciuitatem per vicos ⁊ plateas:
queram quē diligit aīa mea. Quesiui illū:
et non inueni. Inuenerūt me vigiles: qui
custodiunt ciuitatez. Num quē diligit aīa
mea vidistis? Paululū cū ptransissem eos:
inueni quē diligit anima mea. Tenui eum.
nec dimittam: donec introducam illū in do-
mū matris mee: ⁊ in cubiculū genitricis mee.
Adiuro vos filie iherusalē per capreas cer-
uosq2 campoꝝ: ne suscitetis neq2 vigilare
faciatis dilectam: donec ipsa velit. Que est
ista que ascendit p desertum. sicut virgula
fumi ex aromatibus mirre ⁊ thuris: ⁊ vni-
uersi pulueris pigmentarij? En lectulū sa-
lomonis sexaginta fortes ambiunt. ex for-
tissimis israhel: omnes tenētes gladios: et
ad bella doctissimi. Vniuscuiusq2 ensis sup
femur suū: ꝓpter timores nocturnos. Fer-
culum fecit sibi rex salomon de lignis liba-
ni. Columnas eius fecit argēteas. reclina-
toriū aureū ascensū purpureū: media carita-
te cōstrauit ꝓpt̄ filias ihrl̄m. Egredimini filie
syon: ⁊ videte regē salomonē ī diademate:
quo coronauit illū mr̄ sua. in die desponsati-
onis illius: et ī die leticie cordis ei⁹. IIII
Quam pulcra es amica mea: q̄ pulc̄
es. Oculi tui columbaꝝ: absq2 eo qd̄
intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges
caprarū que ascenderūt de monte galaad.
Dentes tui sicut greges tonsaꝝ: que ascen-
derūt de lauacro. Oēs gemellis fetibꝫ: ⁊ ste-
rilis non ē inter eas. Sicut vitta coccinea
labia tua: ⁊ eloquium tuū dulce. Sicut fra-
gmē mali punici ita gene tue: absq2 eo qd̄
intrinsecus latet. Sicut turris dauid collū
tuū: que edificata est cū ꝓpugnaculis. Mille
clipei pendent ex ea: omīs armatura fortiū.
Duo vbera tua sicut duo hynuli capree ge-
melli: q̄ pascūt̄ in lilijs: donec aspiret dies.
et inclinētur vmbre. Vadā ad montē mir-
re: ⁊ ad collez thuris. Tota pulc̄ es amica
mea: ⁊ macla no ē in te. Veni de libano spō-
sa mea: veni de libano veni. Coronaberis
de capite amana. de vertice samir: ⁊ hermon:
de cubilibꝫ leonū. de mōtibꝫ pardoꝝ. Vul-
nerasti cor meū. soror mea sponsa: vulnera-
sti cor meū in vno oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ in vno
crine colli tui. Quā pulcre sūt māme tue so-
ror mea spōsa. Pulcriora sūt vbera tua vino:
et odor vngētoꝝ tuoꝝ sup omīa aromata.

Fauus distillās labia tua spōsa: mel ⁊ lac
sub lingua tua: et odor vestimētoꝝ tuoꝝ
sicͤ odor thuris. Ortus ɔclusus soror mea
sponsa: ortus ɔclusus fons signat⁹. Emis-
siones tue pᵃdisus maloꝝ punicoꝝ: cum
pomoꝝ fructibꝫ. Cipri cū nardo. nardus
et crocus: fistula ⁊ cinamomū cū vniuersis
lignis libani: mirra ⁊ aloes cū omībꝫ pmis
vngentis. Fons ortoꝝ puteus aquaꝝ vi-
uentiū: q̄ fluūt impetu de libano. Surge a-
quilo et veni auster: perfla ortum meum: ⁊
fluent aromata illius.

V

Veniat dilectus meus in ortuꝫ suū: vt
comedat fructū pomoꝝ suoꝝ. Veni
in ortum meū soror mea sponsa: messui mir-
rā meā cū aromatibus meis. Comedi fauū
cū melle meo: bibi vinū meū cū lacte meo.
Comedite amici ⁊ bibite: ⁊ inebriamī caris-
simi. Ego dormio: et cor meū vigilat. Vox
dilecti mei pulsantis. Apⁱ michi soror mea
amica mea colūba mea immaculata mea:
qꝛ caput meū plenū ē rore: ⁊ cincinni mei
guttis noctiuꝫ. Expoliaui me tunica mea:
quō induar illa? Laui pedes meos: quō in-
quinabo illos? Dilectus meus misit manū
suam p foramen: ⁊ venter meus intremuit
ad tactū eius. Surrexi vt apirem dilecto
meo. Manus mee stillauerūt mirrā: ⁊ digi-
ti mei pleni mirra pbatissima. Pessuluꝫ ho-
stij mei aperui dilecto meo: at ille declina-
uerat atqꝫ transierat. Anima mea liquefcā
est: ut dilectus locutus est. Quesiui et non
inueni illum: vocaui: ⁊ non rn̄dit michi. In-
uenerūt me custodes q̄ circuierūt ciuitatē.
Percusserūt me ⁊ vulnerauerūt me: tulerūt
palliū meū custodes muroꝝ. Adiuro vos
filie ierusalē: si inueneritis dilectū meū vt
nūtietis ei qꝛ amore langueo. Qualis ē di-
lectus tuus ex dilecto: o pulcerrima mlie-
rū? Qualis est dilectus tuus ex dilecto: qꝛ
sic adiurasti nos? Dilect⁹ meus candidus
et rubicūdus: electus ex milibꝫ. Caput ei⁹
aurū optimū: come eius sicut elate palma-
rū: nigre quasi coruus. Oculi eius sicut co-
lūbe sup riuulos aquaꝝ que lacte sūt lote:
et resident iuxta fluēta plenissima. Gene
illius sicut areole aromatū: ɔsite a pigmen-
tarijs. Labia eius lilia distillantia mirram
primā. Manus illius tornatiles: auree: ple-
ne iacinctis. Venter eius eburneus: distin-
ctus saphiris. Crura illius colūne marmo-
ree: q̄ fundate sūt sup bases aureas. Spe-
cies eius vt libani: elcūs ut cedri. Guttur
illius suauissimū: ⁊ tot⁹ desideābilis. Talis
est dilectus meus: ⁊ ipe est amicus meus
filie ierusalem. Quo abijt dilectus tuus o
pulcerrima mulierum: quo declinauit dile-
ctus tuus? Et queremus eum tecū.

VI

Dilect⁹ meus descendit in ortū suū ad
areolam aromatū: vt pascat in ortis.
et lilia colligat. Ego dilecto meo: ⁊ dilcūs
meus michi: qui pascit inter lilia. Pulcra es
amica mea: suauis ⁊ decora sicut ihrlm: ter-
ribilis vt castroꝝ acies ordinata. Auerte
oculos tuos a me: qꝛ ipi me auolare fecerūt.
Capilli tui sicut grex capraꝝ: q̄ apparuerūt
de galaad. Dentes tui sicut greges ouiū: q̄
ascenderūt de lauacro. Omes gemellis fe-
tibus: ⁊ sterilis nō est in eis. Sicut cortex
mali punici: sic gene tue: absqꝫ occultis tuis.
Sexaginta sūt regine: ⁊ octoginta cōcu-
bine: ⁊ adolescētulaꝝ nō ē numerus. Vna
est colūba mea pfecta mea: vna est matri
sue: electa genetrici sue. Viderūt eam filie
syon et beatissimā pdicauerūt: regine ⁊ cō-
cubine: ⁊ laudauerūt eā. Que ē ista que p-
greditᷣ quasi aurora ɔsurgēs: pulcᷣ vt luna.
electa vt sol. terribilis vt castroꝝ acies or-
dinata? Descendi in ortū nucū vt viderem
poma ɔualliū: ⁊ inspicerē si floruissꝫ vinea:
et germinassēt mala punica. Nesciui. Aīa
mea cōturbauit me: ꝓpter q̄drigas amina-
dab. Reuertere reuertere sunamitis: reuerte-
re reuertere vt intueamur te.

VII

Quid videbis in sunamite: nisi choros
castroꝝ? Quā pulcri sūt gressus tui
in calciamentis: filia principis. Juncture fe-
minū tuoꝝ sicut monilia: que fabcata sunt
manu artificis. Vmbilicus tuus crater tor-
natilis: nunq̄ indigēs poculis. Venter tu⁹
sicut aceru⁹ tritici: vallatus lilijs. Duo vbe-
ra tua sicͤ duo hinnuli gemelli capree. Col-
lum tuū sicut turris eburnea: oculi tui sicut
piscine in esebon: que sūt in porta filie mul-
titudinis. Nasus tuus sic turris libani: q̄ re-
spicit ɔtra damascū. Caput tuū vt carmelus:

SA

et come capitis tui sic̃ purpura regis iũcta canalib9. Quã pulcra es. ⁊ q̃ꝫ decora cariſ=sima in delicijs. Statura tua assimilata est palme: ⁊ vbera tua botris. Dixi. Ascendaꝫ in palmã: ⁊ app̃hendã fructus eius. Et erũt vbera tua sicut botri vinee: ⁊ odor oris tui sic̃ odor maloꝝ: guttur tuũ sicut vinũ opti=mũ. Dignũ dil̃co meo ad potãdũ: labijsq3 et dentib9 illius ad ruminandũ. Ego dile=cto meo: ⁊ ad me cõuersio eius. Veni dile=cte mi egrediamur in agrũ: cõmoremur in villis. Mane surgamus ad vineas: vide=amus si floruit vinea. si floẽs fructus pturi=unt: si floruerũt malapunica. Ibi dabo tibi vbera mea. Mandragore dederũt odorẽ in portis nostris. Omnia poma noua et vetera dilecte mi seruaui tibi. VIII

Quis michi det te frẽm meũ sugentẽ vbera mr̃is mee: vt inueniã te foris et deosculer: ⁊ iam me nemo despiciat? App̃=hendã te ⁊ ducã in domũ mr̃is mee: ⁊ in cu=biclm̃ genetcis mee. Ibi me docebis: ⁊ da=bo tibi poculũ ex vino cõdito: ⁊ mustũ ma=loꝝ g̃natoꝝ meoꝝ. Leua eius sb̃ capite meo: ⁊ dextera illius amplexabit᷑ me. Ad=iuro vos filie ihr̃lm: ne suscitetis neq3 eui=gilaẽ faciatis dil̃caꝫ: donec ip̃a velit. Que est ista que ascendit de deẽto delicijs. afflu=ens: innixa sup dilectũ suũ? Sb arbore ma=lo suscitaui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata ẽ genetx tua. Pone me vt sig̃cu=lũ sup cor tuũ: vt sig̃culũ sup brachiũ tuũ: q2 fortis ẽ vt mors dilectõ: dura sic̃ inferus emulacõ. Lãpades eius. vt lãpades ignis atq3 flãmaꝝ. Aq̃ multe nõ potuerũt extin=guere caritatẽ: nec flumina obruent illam. Si dederit homo omeꝫ substantiã domus sue p dilectõne: quasi nichil despiciet eam. Soror nr̃a parua: ⁊ vbera nõ habet. Quid faciemus sorori nr̃e: in die quãdo alloquẽ=da est? Si murus est edificemus super eũ ppugnacula argẽtea. Si ostiũ ẽ: cõpinga=mus illud tabulis cedrinis. Ego murus: et vbera mea sicut turris: ex quo facta sum coraꝫ eo quasi paceꝫ repiens. Vinea fuit pacifico: i ea que habꝫ p̃plos. Tradidit eã custodibus: vir affert p fructu eius mille argẽteos. Vinea mea coram me ẽ. Mille

tui pacifici: et ducenti hijs qui custodiunt fructus eius. Que habitas ĩ ortis. amici au=scultant: fac me audire voceꝫ tuam. Fuge dilecte mi: et assimilare capree hinnuloq3 ceruorum super montes aromatum.

Expliciũt cãtica cãticoꝝ. Incipit lib sapie.

Diligite iusticiam: qui iudicatis terrã. Senti=te de dñõ in bonitate: et ĩ simplicitate cordis querite illũ: quoniaꝫ inuenit᷑ ab hijs q̃ nõ temptant illũ: appaẽt aũt eis qui fidem habẽt in illum. Peruerse enĩ cogitacões sepant a deo: pbata aũt virtus corripit insipientes. Quoniã in ma=liuolam animã non introibit sapia: nec ha=bitabit in corpe subdito peccatis. Spũs enim sanctus discipline effugiet fictũ: ⁊ au=feret se a cogitacionib9 que sũt sine intelle=ctu: ⁊ corripietur a supueniente iniquitate. Benignus est enim spũs sapientie et non liberabit maledictũ a labijs suis: qm̃ renũ illius testis ẽ deus. ⁊ cordis illius scrutator est verus: ⁊ lingue eius auditor. Quoniã spũs domini repleuit orbẽ terraꝝ: ⁊ hoc qd̃ cõtinet omnia sciam habet vocis. Propter hoc qui loquit᷑ iniqua non potest latẽ: nec p̃teriet illũ corripiens iudiciũ. In cogitaci=onib9 enĩ impij interrogacõ erit: sermonũ aũt illius audicõ ad deũ veniet: ad correpti=onẽ iniquitatũ illius. Quoniã auris zeli au=dit omia: ⁊ tumultus murmuracõnũ nõ ab=scõdet᷑. Custodite ergo vos a murmuracõ=ne que nichil pdest: ⁊ a detractione pcite lingue. Quia sermo obscurus in vacuũ nõ ibit: os autẽ quod mẽtit᷑ occidit aiaꝫ. No=lite zelare mortẽ in errore vite vestre: neq3 acquiratis pdicõeꝫ in opib9 manuũ vr̃aꝝ. Quoniam deus mortẽ non fecit: nec letatur in pdicione viuoꝝ. Creauit enim vt essent omia: ⁊ sanabiles fecit nationes orbis ter=rarũ: et non est in illis medicamentũ exter=minij nec inferoꝝ regnũ in terra. Justicia enim ppetua est ⁊ immortalis: iniusticia au=tem mortis acquisitio. Impij aũt manib9 et verbis accersierũt illam: ⁊ estimantes il=lam amicã. defluxerũt. ⁊ spõsiones posuerũt

solũ

II

III

ad illã: qm̃ morte digni sũt q̃ sũt ex pte illi9.

II

Dixerũt enim impij: cogitãtes apud se non recte. Exiguũ ⁊ cũ tedio est tempus vite nr̃e: et non est refrigeriũ in fine hominis: ⁊ nõ est qui agnitus sit reuersus ab inferis. Quia ex nichilo nati sumus: et post hoc erim9 tanq̃ non fuerimus. Quoniã fumus afflatus est in narib9 nr̃is: et sermo scintille ad cõmouendũ cor nr̃m. Quia extinctus cinis erit corpus nostrum: ⁊ spiritus diffundet᷑ tanq̃ mollis aer. Et transibit vita nostra tanq̃ vestigiũ nubis: et sicut nebula dissoluet᷑ que fugata est a radijs solis: ⁊ a calore illius aggrauata. Et nomen nr̃m obliuionem accipiet p tẽpus: et nemo habebit memoriã operũ nostroꝝ. Umbre eni transitus est tempus nostrũ: et non est reuersio finis nr̃i: qm̃ cõsignata ẽ: et nemo reuertit᷑. Venite ergo ⁊ fruamur bonis que sũt: ⁊ vtamur creatura tanq̃ in iuuentute celeriter. Vino p̃cioso ⁊ vnguẽtis nos impleamus: ⁊ nõ ptereat nos flos tẽpis. Coronemus nos rosis anteq̃ marcescant: nullũ pratũ sit quod non ptrãseat luxuria nr̃a. Nemo vr̃m exors sit luxurie nostre. Ubiq; relinquamus signa leticie: quoniã hec est pars nostra: ⁊ hec est sors nostra. Opprimamus paupem iustũ: ⁊ nõ parcamus vidue nec veterano: nec reuereamur canos multi tpis. Sit aũt fortitudo nostra lex iniusticie. Quod enim infirmũ est inutile inuenit᷑. Circũueniamus ergo iustũ: quoniã inutilis est nobis: et cõtrari9 est operibus nostris: ⁊ improperat nobis peccata legis: et diffamat in nos peccata discipline nostre. Promittit se scientiam dei habere: ⁊ filiũ dei se nominat. Factus ẽ nob in traductionẽ cogitationũ nostraꝝ. Grauis ẽ nobis etiã ad videndũ: qm̃ dissimilis est alijs vita illius: ⁊ immutate sunt vie eius. Tanq̃ nugaces estimati sumus ab illo: et abstinet se a vijs nostris tanq̃ ab immũdicijs: ⁊ p̃fert nouissima iustorũ: et gloriat᷑ patrẽ se habere deũ. Videamus ergo si sermones illius veri sint: ⁊ temptemus que ventura sunt illi: et sciemus q̃ erũt nouissima illius. Si enim est verus filius dei suscipiet illũ: et liberabit illũ de manib9 cõtrarioꝝ. Contumelia et tormẽto interrogemus eũ: ut sciamus reuerentiã eius: ⁊ pbemus paciẽtiã illius. Morte turpissima cõdẽnemus eum. Erit enim ei respectus ex sermonib9 illius. Hec cogitauerunt ⁊ errauerunt: excecauit enim illos malicia eorũ. Et nescierũt sacramẽta dei: neq; mercedẽ sperauerũt iusticie: nec iudicauerũt honorẽ aĩarũ sanctaꝝ. Qm̃ deus creauit hominem inexterminabilẽ: ⁊ ad imaginẽ similitudinis sue fecit illũ. Inuidia autẽ diaboli mors introiuit in orbem terraꝝ: imitãtur aũt illũ qui sunt ex parte illius.

III

Iustoꝝ aũt anime in manu dei sũt: ⁊ nõ tãget illos tormẽtum mortis. Visi sũt oculis insipientiũ mori: et estimata ẽ afflictio exitus illoꝝ. Et ab itinere iusto abierũt in exterminiũ: ⁊ q a nobis est iter exterminij: illi aũt sunt in pace. Et si coram hominib9 tormẽta passi sũt: spes illoꝝ immortalitate plena est. In paucis vexati: in multis bene disponent᷑: quoniã deus temptauit eos: ⁊ inuenit illos dignos se. Tanq̃ aurũ in fornace pbauit illos: ⁊ quasi olocausti hostiam accepit illos: ⁊ in tpe erit respectus illorũ. Fulgebunt: ⁊ tanq̃ scintille in arundineto discurrent. Iudicabunt nacões ⁊ dñabũt᷑ ppl̃is: et regnabit dñs illoꝝ in ppetuũ. Qui confidunt in illo intelligent veritatem: et fideles in dilectõe acquiescent illi: quoniã donũ et pax est electis eius. Impij autem scd̃m que cogitauerũt correpcõnẽ habebunt: qui neglexerũt iustũ: ⁊ a dñ o recesserunt. Sapientiam eni et disciplinã qui abicit infelix est: ⁊ vacua est spes illoꝝ: et labores sine fructu: ⁊ inutilia opa eoꝝ. Mulieres eoꝝ insensate sunt: ⁊ nequissimi filij illoꝝ. Maledicta creatura eoꝝ. Quoniã felix est sterilis ⁊ incoinq̃nata: que nescivit thorũ in delicto. Habebit fructũ in respectione animaꝝ sanctaꝝ. Et spado qui nõ opatus est per manus suas iniquitatẽ: nec cogitauit aduersus deũ nequissima. Dabit᷑ enim illi fidei donũ electũ: ⁊ sors in templo dei acceptissima. Bonoꝝ enim laboꝝ gloriosus est fructus: ⁊ que non cõcidat radix sapiẽ. Filij autẽ adulteroꝝ in cõsũmatione erũt: ⁊ ab iniquo thoro semẽ exterminabit᷑.

Et si quidē longe vite erūt· in nichilū ꝯputabūt⁊ sine honoē erit nouissima senect⁹ illoꝝ. Et si celeius defuncti fuerīt· nō habebūt spem: nec in die agnicōis allocucōez. Nacōes enī inique· dire sunt ꝯsūmacōnis.

IIII

Quā pulcra est casta gn̄atio cū claritate. Immoꝛ̄tlis est enī memoria illius: qm̄ et apud deū nota est ⁊ apud hoīes. Cū pn̄s est imitant̄ illā: ⁊ desiderāt eā cū se eduxerit: ⁊ in ꝑpetuū coronata triūphat· incoīnq̄natoꝝ certaminū p̄miū vincens. Multigena aūt impioꝝ multitudo non erit vtilis: et spuria vitulāmina nō dabūt radices altas: nec stabile firmamentū collocabūt. Et si in ramis in tp̄e germiauerint· infirmiter posita a vento ꝯmouebuntur: et a nimietate ventoꝝ eradicabuntur. Confringēt̄ enī rami incōsūmati: et fruct⁹ illoꝝ inutiles ⁊ acerbi ad manducandū: et ad nichiluz apti. Ex iniquis enim oēs filij qui nascunt̄ testes sūt nequicie adūsus parētes in interrogacōe sua.

III

Iustus autē si morte p̄occupatus fueīt: in refrigerio eīt. Senectus enī venerabilis est: nō diuťna. neqꝫ ānoꝝ numero ꝯputata. Cani aūt sūt sensus hoīs: ⁊ etas senectutis· vita immaculata. Placens deo factus dilectus: et viuens inter peccatores tn̄slatus ē. Raptus est ne malicia mutaret intellectū eius: aut ne fictō decipet aīam illius. Fascinacō enī nugacitatis obscurat bona ⁊ inconstantia ꝯcupiscentie tn̄suertit sensum sine malicia. Consūmatus in breui expleuit tēpa multa. Placita enim erat deo aīa illius: ꝓpter hoc ꝓperauit educere illū de medio iniq̄tatuz. Populi autē videntes et non intelligētes. nec ponētes in p̄cordijs talia: qm̄ gr̄a dei. et misēdia est in sanctos eius: ⁊ respectus sup electos illius.

S IIII

Condēnat autez iustus mortuus viuos impios: ⁊ iuuentus celeri⁹ ꝯsūmata longam vitā iniusti. Videbunt enī finem sapientis: ⁊ non intelligēt quid cogitauerit de illo deus: ⁊ quare munierit illuz dn̄s. Videbūt enī et ꝯtemnent eum: illos aūt deus irridebit. Et erūt post hec decidētes sine honoē: ⁊ in ꝯtumelia int̄ mortuos in ꝑpetuū. Qm̄ disrūpet illos inflatos sine voce: ⁊ ꝯmouebit illos a fundamētis: et vsqꝫ ad supremū desolabunt̄. Et erunt gemētes: ⁊ memoria illoꝝ periet. Venient in cogitacōe pccōꝝ suoꝝ timidi: ⁊ traducēt illos ex adūso iniq̄tates ipoꝝ.

V

Tunc stabūt iusti in magna ꝯstantia aduersus eos qui se angustiauerūt: et q̄ui abstulerūt labores eoꝝ. Videntes turbabunt̄ timore horribili: ⁊ mirabuntur in subitacōe insperate salutis gementes p̄ angustia spūs: dicentes intra se· penitētiaz agentes· et pre angustia spūs gementes. Hij sūt q̄s habuim⁹ aliqn̄ in derisū ⁊ in silitudinē improperij: nos insensati vitā illoꝝ estimabamus insaniā: et finē illoꝝ sine honore. Ecce quō ꝯputati sūt inter filios dei: ⁊ inter sanctos sors illoꝝ est. Ergo errauimus a via veritatis: ⁊ iusticie lumē nō luxit nobis: et sol intelligentie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis ⁊ ꝑdicōnis: et ambulauimus vias difficiles: viaz aūt dn̄i ignorauimus.

VI

Quid nobis ꝓfuit supbia: ā diuitiaꝝ iactantia quid ꝯtulit nobis? Trāsierūt oīa illa tanq̄ vmbra: ⁊ tanq̄ nūtius p̄currens. Et tanq̄ nauis que ꝑtransit fluctuantē aquā cuius cū p̄terierit non est vestigiū inuenire· neqꝫ semitā carine illius in fluctibꝫ: aut auis que tn̄suolat in aere· cuius nullū inuenit̄ argumētū itineris illius: sed tm̄ sonitus alaꝝ verberās leuez ventū. et scindens ꝑ vim itineris aerem· ꝯmotis alis trāsuolauit· et post hoc nullū signū inuenit̄ itineris illius: aut tanq̄ sagitta emissa in locū destinatū· diuisus aer ꝯtinuo in se reclusus est vt ignoretur tn̄situs illius: sic ⁊ nos nati ꝯtinuo desiuimus esse: ⁊ virtutis quidem nullū signū valuimus ostēdere: in malignitate aūt nr̄a ꝯsumpti sumus.

T

Talia dixerūt in inferno hij qui peccauerūt: qm̄ spes impij tanq̄ lanugo est q̄ a vento tollit̄: et tanqꝫ spuma gracilis que a procella dispergit̄ ⁊ tanq̄ fumus qui a vento diffusus ē: ⁊ tanq̄ memoria hospitis vnius diei p̄tereuntis.

VII

Iusti autē in ꝑpetuū viuent: et apud dn̄m est merces eoꝝ: ⁊ cogitatio illoꝝ apud altissimū. Ideo accipient regnū decoris ⁊ diadema speciei de manu dn̄i: qm̄ dextera sua teget eos: ⁊ in brachio sancto suo defendet illos. Et accipiet armaturam

zelus illius: et armabit creaturā ad vlcōez inimicorꝝ. Induet ꝑ torace iusticiā: ⁊ accipiet ꝑ galea iudiciū certū. Sumet scutuz inexpugnabile equitatē: acuet aūt diram iram in lanceam: ⁊ pugnabit cū illo orbis terrarꝝ ɔtra insensatos. Ibūt directe emissiones fulgurū: ⁊ tāq̄ a bene curuato arcu nubiū exterminabūtᷣ: ⁊ ad certū locū insilient. Et a petrosa ira plene mittentᷣ grandines: et scandescet in illos aqua maris: et flumina ɔcurrēt duriter. Contra illos stabit spūs virtutis. ⁊ tanq̄ turbo venti diuidet illos: et ad heremum perducet omnez terram iniquitatis illorum: et malignitas euertet sedes potentium.

VI

Melior est sapentia q̄ vires: ⁊ vir prudens magis q̄ fortis. Audite ergo reges et intelligite: discite iudices finium terre. Prebete aures vos qui ɔtinetis multitudines ⁊ placetis vobis i turbis nacōnū: qm̄ data ē a dn̄o potestās vobis. ⁊ virtus ab altissimo: qui interrogabit opa vr̄a. et cogitacōes scrutabitur: quoniā cū essetis ministri regni illius. non recte iudicastis nec custodistis legem iusticie: neq; scd̄m voluntatē dei ambulastis. Horrende ⁊ cito apparebit vobis: qm̄ iudiciū durissimū in hijs qui p̄sūt fiet. Exiguo enim ɔcedit misc̄dia: potentes aūt potenter tormenta patientᷣ. Non enim sb̄trahet ꝑsonā cuiusq̄ deus qui est omniū dn̄ator. nec verebitur magnitudinē cuiusq̄: quoniā pusillū ⁊ magnū ipe fecit: ⁊ equaliter ē illi cura de oībꝫ. Fortioribꝫ aūt. fortior instat cruciacō. Ad vos ergo reges sūt hij sermones mei: vt discatis sapiam: ⁊ ne excidatis. Qui enim custodierint iusticiā: iuste iudicabuntᷣ: et qui didicerint iusta inuenient quid rn̄deāt. Concupiscite ergo s̄mones meos ⁊ diligite illos: ⁊ habebitis disciplinā. Clara est et que nunq̄ marcescit sapīa: et facile videtᷣ ab hijs qui diligunt eā: ⁊ inueniẗ ab hijs qui querunt illā. Preoccupat qui se ɔcupiscunt: vt illis se p̄or ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit: assidētē enim illā foribus suis inueniet. Cogitare ergo de illa sensus est ɔsūmatus: et qui vigilauerit. propter illaz cito erit securus.

Quoniā dignos se circuit ipa querens: et in vijs suis ostendet se illis hilariter: et in omni ꝓuidentia occurret illis. Iniciū enim illius verissima est discipline ɔcupiscentia. Cura ergo discipline dilectō est: ⁊ dilectō custodia legū illius ē. Custoditio aūt legū ɔsūmatio incorrupcōnis est: incorrupcō autem facit esse ꝓximū deo. Concupiscentia itaq; sapīe deducit ad regnū ꝑpetuuz. Si ergo delectamī sedibus ⁊ sceptris o reges ꝑpli: diligite sapīam vt in ꝑpetuū regnetis. Diligite lumē sapīe: omnes qui p̄estis populis. Quid est aūt sapiētia ⁊ queādmodͦ facta sit referam ⁊ non abscondā a vobis sacramenta dei: ꝫ ab inicio natiuitatis inuestigabo: ⁊ ponā in lucem sciam illius. ⁊ nō p̄teribo veritatez: neq; cū inuidia tabescēte iter habebo: quoniā talis homo nō erit particeps sapīe. Multitudo autē sapientiū. sanitas est orbis t̄rarꝝ: ⁊ rex sapiens. ꝑpli stabilimentū ē. Ergo accipite disciplinā ꝑ sermones meos: et ꝓderit vobis.

VII

Sum quidez ⁊ ego mortalis homo silis omibus: et ex genere t̄reno illius q̄ p̄or factus est: ⁊ in ventre matris figuratꝰ sū caro: decem mensiū tp̄e coagulatus sum in sang̃ne. ex semine hominis: ⁊ delectamento somni cōueniente. Et ego natus accepi ɔmunē aerem: ⁊ insimilr̄ factam decidi terram: ⁊ primā vocē silem omibus emisi plorans. In inuolumētis nutritus sū: ⁊ magnis curis. Nemo enim ex regibꝫ aliud habuit natiuitatis iniciuz. Unus ergo introitus ē omibus ad vitam: et silis exitus. Propter hoc optaui et datus ē michi sensus: ⁊ inuocaui: et venit ī me spiritus sapīe. Et ꝑposui illam regnis et sedibus: et diuitias nichil esse dixi in ɔparacōne illius. Nec ɔparaui illi lapidem p̄ciosuz: quoniā omne aurū in ɔparacōne illius arena est exigua: ⁊ tāq̄ lutū estimabitur argentū in ɔspectu illius. Super salutez et speciem dilexi illā: ⁊ proposui pro luce habere illam: quoniā inextinguibl̄e est lumē illius. Venerūt aūt michi oīa bona pariter cū illa: ⁊ innumerablis honestas ꝑ manus illius. Et letatus sū in omibus: quoniā antecedebat me ista sapientia: et ignorabā qm̄ horꝫ omniū mater ē.

Quā sine fictōe didici: ⁊ sine inuidia cōmuni-
co: et honestatē illius nō abscō do. Infinit⁹
enim thesaurus ē hominib⁹: quo qui vsi sūt.
participes facti sūt amicicie dei: ꝓpter disci-
pline dona cōmendati. Michi aūt dedit de⁹
dicē ex sententia ⁊ ꝑsumere digna hoꝝ q̄
michi dant̄: quoniā ipe sapientie dux est:
et sapiētiū emēdator. In manu enī illius et
nos ⁊ ſmones nr̄i: et oīs sapīa ⁊ opm̄ scīe
disciplina. Ipe enī dedit m̄ hoꝝ sciam verā
q̄ sūt: vt sciam disposicōez orbis terraꝝ et
v̄tutes elemētoꝝ: iniciū ⁊ cōsūmacōz et me-
dietatez temporū· vicissitudinū ꝑmutacō-
nes· ⁊ cōsūmacōes temporū· et morū muta-
ciones: diuisiones tpm· anni cursus· et stel-
laꝝ disposicōes· naturas animaliū· et iras
bestiaꝝ: vim ventoꝝ ⁊ cogitacōes hoīm·
drās virgultoꝝ ⁊ v̄tutes radicū: ⁊ quecūꝗ
sunt absconsa et improuisa didici· Omniū
enim artifex docuit me sapīa. Est enī in illa
spiritus intelligentie sanctus vnicus mlti-
plex subtilis· disertus mobilis· incoīq̄natus:
certus suauis amans bonū: acutus· q̄
nichil vetat bn̄facere: humanus· benign⁹·
stabilis· certus· securus: oēz habens v̄tutē·
oīa ꝑspiciens: ⁊ qui capiat oēs spiritus
intelligibiles: mundus subtilis. Omnibus
enim mobilibus mobilior est sapīa. Attin-
git aūt vbiꝗ ꝓpter suā mūdiciā. Vapor ē
enim v̄tutis dei: ⁊ emanacō quedaz est cla-
ritatis oīpotentis dei sincera: ⁊ ideo nich
inquinatū in eam incurrit. Candor est enī
lucis eterne ⁊ speculū sine macl'a dei maie-
statis: ⁊ imago bonitatis illius. Et cum sit
vna· omnia potest: ⁊ ꝑmanēs in se· omnia
innouat et per nacōnes in aīas sanctas se
transfert. Amicos dei ⁊ ꝓphas cōstituit. Ne-
minē enim diligit deus: nisi eū qui cū sapīa
inhabitat. Est enim hec speciosior sole: et
sup oēz disposicōnez stellaꝝ· luci cōpa-
rata inuenit̄ prior. Illi enim succedit nox:
sapiam autem non vincit malicia. VIII

Attingit ergo a fine usꝗ ad finē for-
ter: et disponit oīa suauiter. Hāc
amaui ⁊ exquisiui eam a iuuentute mea: et
quesiui sponsaz michi eā assumere: ⁊ ama-
tor factus sū forme illius. Generositatem
illius glorificat cōtuberniū habens dei: sed
et omniū dn̄s dilexit illam. Doctrix enim
est discipline dei: ⁊ electrix operū illius. Et
si diuitie appetunt̄ in vita: quid sapientia
locupletius que opatur oīa? Si autem
sensus opatur· quis hoꝝ que sūt magis q̄
illa est artifex? Et si iusticiam quis diligit:
labores huius magnas habēt v̄tutes. So-
brietatē enim ⁊ prudentiā docet· ⁊ iusticiā
et v̄tutem: quib⁹ vtilius nichil ē in vita ho-
minib⁹. Et si multitudinē scīe desiderat q̄s:
scit p̄terita ⁊ de futuris estimat: scit v̄sutias
ſmonū et dissolucōnes argumentoꝝ· sig̃
et monstra scit anteꝗ̄ fiant· ⁊ euentus tpm.
et sclo꞉ꝝ. Proposui ergo hanc adducē m̄
ad cōuiuendū: sciens q̄m mecū cōmunicabit
de bonis: et erit allocucō cogitationis· ⁊ te-
dij mei. Habebo ꝓpter hanc claritatem ad
turbas· et honorē apud seniores. Iuuenis
et acutus inueniar in iudicō: et in cōspectu
potentiū ammirabilis ero: et facies princi-
pum mirabūt̄ me. Tacentē me sustinebūt:
loquentē me respicient: ⁊ ſmocinante me
plura· manus ori suo imponēt. Preterea ha-
bebo ꝑ hāc immortalitatē: et memoriā eternā
hijs qui post me futuri sūt relinquā. Dispo-
nam ꝓplos: et nacōnes michi erūt subdite.
Timebunt me audientes reges horrendi:
et in multitudine bonus videbor: ⁊ in bello
fortis. Intrans in domū meā cōquiescam cū
illa. Non enī habet amaritudinē cōuersacō
illius: nec tediū cōuictus illius: ſ3 leticiam
et gaudiū. Hec cogitās apud me: ⁊ cōme-
morans in corde meo· q̄m immortalis est in
cogitacōne sapīa· ⁊ in amicicia illius dele-
ctatio bona: et in opibus manuū illius ho-
nestas sine defectōe: ⁊ in certamie loquele
illius sapīa· ⁊ ꝑclaritas in cōmuicacōe ſmo-
nū ipius: circuibam querēs· vt michi illaz
assumerē. Puer aūt eram ingeniosus· ⁊ sor-
titus sum aīam bonā. Et cum essem magis
bonus: veni ad corpus incoinquinatū. Et
vt sciui quoniā aliter non possem esse cōti-
nēs nisi deus det: et hoc ipm erat sūma sapi-
ētia· scīe cuius eēt hoc donū: adij dn̄m ⁊ dep̄-
catus sū illū: et dixi ex totis p̄cordijs meis.

IX

Deus patrū meoꝝ et dn̄e misc̄die· qui
fecisti oīa v̄bo tuo et sapīa tua cōsti-
tuisti hominē· ut dn̄aretur creature que a te

facta ē· vt disponat orbē terraꝝ in eq̄tate et iusticia· ⁊ in directōne cordis iudicium iudicet: da michi sediū tuaꝝ assistricē sapientiā: ⁊ noli me reprobare a pueris tuis. qm̄ seruus tuus sū ego· et filius ancille tue: homo infirmus ⁊ exigui tp̄is: et minor ad intellectū iudicij ⁊ legū. Et si quis erit ꝯsūmatus inter filios hoīm: si abfuerit ab illo sapiā tua· in nichilū ꝯputabit. Tu autem elegisti me regē ppl̄o tuo: ⁊ iudicē filioꝝ tuoꝝ et filiaꝝ. Et dixisti me edificare templū in monte sancto tuo: ⁊ in ciuitate habitacōnis tue altare: silitudinem tabernaculi sancti tui quod p̄parasti ab inicio ⁊ tecū sapientia tua· que nouit opa tua: q̄ et affuit tunc cū orbem terraꝝ faceres· ⁊ sciebat q̄d esset placitū oculis tuis: et quid directū in p̄ceptis tuis. Mitte illam de celis sanctis tuis· ⁊ a sede magnitudinis tue: ut mecum sit et mecū laboret: vt sciam quid acceptū sit apud te. Scit enim illa oīa ⁊ intelligit: et deducet me in opibus meis sobrie: ⁊ custodiet me in sua potētia. Et erūt accepta opa mea: ⁊ disponā ppl̄m tuū iuste: ⁊ ero dignus sediū patris mei. Quis enī hominū poterit scire ꝯsiliū dei? Aut quis poterit cogitare quid velit deus? Cogitacōnes enim mortaliū timide: ⁊ incerte p̄uidētie nostre. Corpus enim quod corrūpitur aggrauat aīam: ⁊ terrena inhabitatio dep̄mit sensū multa cogitantē. Et difficile estimamus que in terra sūt: ⁊ que in p̄spectu sunt inuenimus cū labore. Que in celis sūt aūt· quis inuestigabit? Sensū autem tuū quis sciet nisi tu dederis sapiām et miseris spiritū sanctum tuū de altissimis: et si correcte sint semite eoꝝ qui sūt in terris· et que tibi placēt didicerint homines? Nā per sapientiam sanati sunt quicunq; placuerunt tibi domine a principio.

X

Hec illū qui primus formatus ē a deo pater orbis terraꝝ· cū solus eēt creatus custodiuit: ⁊ eduxit illū a delicto suo. Et eduxit illū de limo terre· ⁊ dedit illi virtutem ꝯtinendi oīa. Ab hac vt recessit iniustus in ira sua: p ira homicidij fraternitas deperijt. Propter qd̄ cū aqua delēt terrā: sanauit iterū sapiā: per ꝯtemptibile lignū iustum gubernās. Hec ⁊ in ꝯsensu superbie cū se nationes extulissent sciuit iustū: ⁊ ꝯseruauit sine querela deo: ⁊ in filijs miscdiam fortē custodiuit. Hec iustū a pereuntibus impijs liberauit fugientē: descēdente igne in pentapolim: quibꝫ in testimoniū neq̄cie fumigabunda ꝯstat desta terra: et incerto tēpe fructus habentes arbores: ⁊ incredibilis anime memoria stans figmentū salis. Sapiam enim p̄tereuntes nō tantū in hoc lapsi sunt vt ignorarēt bona: sꝫ et insipiētie sue reliquerūt hominibꝫ memoriā: vt in hijs que peccauerūt· nec latere potuissent. Sapientia aūt hos qui se obseruant a doloribꝫ liberabit. Hec autē p fugū ire fratris iustū deduxit p vias rectas: ⁊ ostēdit illi regnū dei: et dedit illi sciā sanctoꝝ. Honestauit illū in laboribus: ⁊ cōpleuit labores illius. In fraude circumuenientiū illū affuit illi: et honestū fecit illū. Custodiuit illū ab inimicis: ⁊ a seductoribꝫ tutauit illū. Et certamē forte dedit illi vt vinceret: ⁊ sciret quomā omniū potentior est sapiā. Hec venditū iustū nō dereliquit· sꝫ a peccatoribꝫ liberauit eū: descenditq; cū illo in foueā ⁊ in vinculis nō dereliquit illū: donec afferret illi sceptrū regni· ⁊ potentiā aduersus eos qui eū dep̄mebant: et mendaces ōndit qui maculauerūt illū: et dedit illi claritatē eternam. Hec ppl̄m iustū ⁊ semen sine querela liberauit a nationibus que illū dep̄mebāt. Intrauit in aīam serui dei: et stetit ꝯtra reges horrēdos in portētis et signis. Et reddidit iustis mercedem laborū suoꝝ: et deduxit illos in via mirabili. Et fuit illis in velamento die: et in luce stellaꝝ p noctē. Et trāstulit illos per mare rubrū: et trāsuexit illos p aquā nimiā. Inimicos aūt illoꝝ demersit in mare: et ab altitudine inferoꝝ eduxit illos. Ideo iusti tulerūt spolia impioꝝ: et decantauerūt domine nomē sanctū tuū· et victricē manū tuā laudauerūt pariter. Qm̄ sapiā apuit os mutorū: ⁊ linguas infantiū fecit disertas.

XI

Direxit opa eoꝝ in manibꝫ p̄phete sci. Iter fecerūt p deserta q̄ non habitant: et in locis desertis fecerūt casas. Steterūt ꝯtra hostes: et de inimicis se vindicauerunt. Sitierūt et inuocauerunt te: et data ē illis

aqua de petra altissima: et requies sitis de
lapide duro. Per q̄ enim penas passi sūt
inimici illoꝝ. a defectōne potus sui: in eis
cū abundarēt filij israhel letati sūt. Per hec
cū illis deessent: bene cū illis actū est. Nā
pro fonte quidē sempit̄ni fluminis huma-
nū sanguinē dedisti iniustis. Qui cū minue-
rent in traductōne infantiū occisoꝝ. dedi-
sti illis abūdantē aquā insperate: ostēdens
p sitim que tunc fuit. quēadmodū tuos exal-
tares: et aduersarios illoꝝ necares.

II

Cum
enim temptati sūt. et quidē cū misericordia di-
sciplinā accipientes: scierūt quēadmodū
cū ira iudicati impij tormenta paterentur.
Hos quidem tanq̄ pater monēs pbasti:
illos aūt tanq̄ durus rex interrogās cōdē-
nasti. Absentes enī et presentes siliter torque-
bant̄. Duplex enim illos accepat tedium:
et gemitus cū memoria pteritoꝝ. Cū enī
audirent p sua tormenta bene secū agi cō-
memorati sūt dn̄m: admirātes i finē exitꝰ.
Quē enim in exposicōne praua piectū derise-
rūt: in finē euentus mirati sunt. Non siliter
iniustis faciens: p cogitacōib; aūt insen-
satis iniquitates illoꝝ.

III

Quod quidē errā-
tes colebant mutos serpentes et bestias
sup vacuas: immisisti illis multitudinē mu-
toꝝ animaliū in vindictā: vt scirent quia
p que peccat quis p hec et torquet̄. Nō enī
impossibilis erat omipotens manus tua.
que creauit orbē terraꝝ ex materia inuisa
immittē illis multitudinē vrsoꝝ. aut auda-
ces leones. ā noui generis ira plenas. et
ignotas bestias: ā vaporē ignitū spirantes.
aut fumi odorē pferentes: aut horrendas
ab oculis scintillas emittentes: quaꝝ non
solū lesura poterat illos extīminare: sed et
aspectus p timorē occidere. Nā et sine hijs
vno spū poterāt occidi psecutionē passi.
ab ipis factis suis: et dispsi per spm̄ v̄tutis
tue: s; omia in mensura et numero et pondē
disposuisti.

S IIII

Multū enī valere tibi soli supe-
rat semp: et v̄tuti brachij tui quis resistet?
Quoniā tanq̄ momentū statere sic ē ante
te orbis terraꝝ: et tanq̄ gutta roris ante-
lucani qui descendit in terrā. Et misereris
omniū. q2 omia potes: et dissimilas peccatā
hominū pter penitentiā. Diligis enim oīa
q̄ sūt et nichil eoꝝ odisti que fecisti: nec enī
odiens aliquid cōstituisti. aut fecisti. Quō
aūt posset aliquid pmanere nisi tu voluisses:
aut qđ a te vocatū nō esset cōsuaret̄? Parcis
aūt omib;: qm̄ tua sunt dn̄e qui amas aīas.

XII

Quam bonus. et suauis est dn̄e spūs
tuus in omib;. Ideoq3 hos q̄ exerrāt
ptibus corripis: et de quibus peccāt āmo-
nes: et alloqueris vt relicta malicia credāt
in te dn̄e. Illos enī antiq̄s inhabitatores
terre sancte tue quos exhorruisti quoniā
odibilia opa tibi faciebant p medicamīa
et sacrificia iniusta: et filioꝝ suoꝝ necatores
sine misericordia. et comestores viscerū hominū
et deuoratores sanguinis. et auctores parētes
aīaꝝ inauxiliataꝝ pdere voluisti. a medio
sacramento tuo. p manus parentū nr̄oꝝ.
vt dignā pcipent pegrinacōnē pueroꝝ
dei: que tibi omniū carior est terra. Sed et
hijs tanq̄ hominib; pepcisti: et misisti ante-
cessores exercitus tui vespas: vt illos pau-
latim exterminarēt. Non q2 impotēs eras
in bello. subicere impios iustis. aut bestijs
seuis. ā v̄bo duro simul extīminare: s; ptib;
iudicās dabas locū penitētie. nō ignorans
qm̄ nequā est natio eoꝝ. et naturalis mali-
cia ipoꝝ: et qm̄ nō poterat mutai cogitacō
illoꝝ inppetuū. Semen enī erat maledictū
ab inicio. Nec timens aliquē: veniā dabas
peccatis illoꝝ.

VI

Quis enim dicet tibi quid
fecisti? Aut quis stabit cōtra iudicium tuū?
Aut quis in cōspectu tuo veniet vindex ini-
quoꝝ hominū? Aut quis tibi imputabit: si
perierint nationes quas tu fecisti? Nō est
enim alius deus q̄ tu. cui cura est de omib;:
vt ostēdas quoniā nō iniuste iudicas iudi-
ciū. Neq3 rex neq3 tirannus in cōspectu tuo
inquirent de hijs quos pdidisti. Cū ergo
sis iustus. iuste omia disponis: ipm quoq3
qui non debet puniri cōdemnas: et exterum
estimas a tua v̄tute. Virtus enim tua. iusti-
cie iniciū est: et ob hoc q2 omniū dn̄s es. oī-
bus te parcere facis. Virtutē enim ostēdis
tu. qui non crederis esse in v̄tute cōsūmatus:
et hoꝝ qui te nesciunt audaciam traducis.

VII

Tu aūt dn̄ator v̄tutis. cū tranquillitate iu-
dicas: et cū magna reuerētia disponis nos.

T

Subē enī tibi cū volueris posse. Docuisti

enim populũ tuũ ꝑ talia opa· qm̄ oportet iustũ esse ⁊ humanũ: et bone spei fecisti filios tuos: qm̄ iudicans das locũ in peccatis penitentie. Si enim inimicos seruorũ tuorũ et debitos morti cũ tanta cruciasti attencõne· et liberasti dans tempus ⁊ locũ ꝑ que possent mutari a malicia: cũ quãta diligentia iudicasti filios tuos quorũ parentibus iuramenta ⁊ conuencões dedisti bonarũ promissionũ? Cũ ergo das nobis disciplinaz inimicos nr̃os multipliciter flagellas: ut bonitatem tuã cogitemus iudicantes: ⁊ cũ de nobis iudicatur speremus misericordiam tuam. Unde et illis qui in vita sua insensate ⁊ iniuste vixerũt: ꝑ hec que coluerũt dedisti summa tormenta. Etenim in erroris via diutius errauerũt deos estimantes hec· que in animalibus sunt sup vacua: infantiũm sensatorũ more viuentes. Propter hoc tanq̄ pueris insensatis iudiciũ in derisũ dedisti. Qui autẽ ludibrijs· ⁊ increpacõnibus nõ sũt correcti: dignũ dei iudiciũ experti sũt. In hijs enim que patiebantur· moleste ferebãt: in quibus patientes indignabantur. Per hec quos putabant deos in ipis cũ exterminarentur: videntes illum quẽ olim negabant se nosse: verum deũ agnouerũt. Propter qđ et finis condẽnacõnis eorũ veniet sup illos. XIII

Uani sunt autẽ omnes homines in quibus non subẽ scia dei: et de hijs que videntur bona nõ potuerũt intelligere eũ qui ẽ: neq̃ opibus attendentes agnouerũt quis esset artifex: sed aut ignem· aut spiritũ· aut citatum aerẽ· aut girũ stellarũ· aut nimiaz aquã: aut solem ⁊ lunã rectores orbis terrarũ deos putauerũt. Quorũ et si specie delectati deos putauerũt: sciant quanto hijs dñator eorũ speciosior ẽ. Speciei enim generator hec omnia constituit. Aut si virtutem et opa eorũ mirati sũt: intelligãt ab illis· qm̄ qui hec fecit fortior est illis. A magnitudine enim speciei ⁊ creature: cognoscibiliter poterit creator horũ videri. Sed tñ adhuc in hijs minor est querela. Et hij enim fortasse errãt deũ querentes: ⁊ volentes inuenire. Etenim cũ in opibus illius conuersentur: inquirũt et persuasũ habent: quoniã bona sunt que videntur. Iterum autẽ nec hijs debet ignosci.

Si enim tantuz potuissent scire vt possent estimare seculũ: quõ huius dñm nõ facilius inuenerũt? Infelices autẽ sunt ⁊ inter mortuos spes illorũ est: qui appellauerũt deos opa manuũ hominũ: aurũ ⁊ argentũ artis inuencõnem· et similitudines animaliũ: aut lapidẽ inutilem opus manus antique. Aut si quis artifex faber de silua lignũ rectũ secuerit· et huius docte eradat omnez corticẽ ⁊ arte sua vsus diligenter fabricet vas vtile in conuersacõnem vite: reliquijs autẽ eius opis ad p̄paracõnem esce abutatur: ⁊ reliquũ horũ quod ad nullos vsus facit· lignuz curuũ et verticibus plenũ sculpat diligenter ꝑ vacuitatez suã: et ꝑ sciam sue artis figuret illud· et assimilet illud imagini hoĩs aut alicui ex aĩalibus illud comparet: ꝑliniens rubrica· et rubicundũ faciẽs fuco colorẽ illius· et omẽz maculam que in illo ẽ ꝑliniens terra: ⁊ faciat ei dignã habitacõez ⁊ in pariete ponẽs illud· ⁊ confirmans ferro ne forte cadat ꝓspiciens illi: sciens qm̄ non potest adiuuaẽ se. Imago enim est: ⁊ opus est illi adiutoriũ. Et de substantia sua· ⁊ de filijs suis· et de nuptijs· votũ faciens inquirit. Non erubescit loqui cũ illo qui sine anima est: ⁊ ꝓ sanitate quidẽ infirmũ depcatur: ⁊ ꝓ vita rogat mortuũ: et in adiutoriũ inutilez inuocat: et ꝓ itinere petit ab eo qui ambulare non potest: et de acq̄rendo ⁊ de opando ⁊ de omniũ rerũ euentu petit ab eo qui in omnibus ẽ inutilis. Iterũ alius nauigaẽ cogitãs ⁊ ꝑ XIIII feros fluctus iter facẽ incipiẽs: ligno portãte se· fragilius lignũ inuocat. Illud enĩ cupiditas acquirẽdi excogitauit: ⁊ artifex· sapientia fabricauit sua. Tua autẽ pater prudentia ab inicio cũcta gubernat: qm̄ dedisti in mari viam· ⁊ inter fluctus semitã firmissimã: ostendens qm̄ potens es ex omnibus sanare· etiaz si sine rate aliquis adeat mare. Sed vt non essent vacua sapie tue opa: ꝓpter hoc etiã ⁊ exiguo ligno credunt hoĩes aĩas suas: et transeuntes mare ꝑ ratẽ liberati sũt. Sed ⁊ ab inicio cũ perirent supbi gigãtes: spes orbis terrarũ ad ratẽ confugiẽs· remisit seculo semen natiuitatis: que manu tua erat gubernata. Benedictũ est enim lignũ: per quod fit iusticia. Per manus autẽ quod fit

ydolū maledictū est· et ipm· ⁊ q̄ fecit illud: quia ille quidē opatus est: illud aūt cum esset fragile deus ɔgnominatus ē. Simılr autē odio sūt deo: impius ⁊ impietas eius Etenim qḋ factū est: cū illo qui fecit tormē=ta patietur. Propter hoc ⁊ in ydolis nati=onū non erit respectus: qm̄ creature dei in odiū facte sūt ⁊ in temptacōnem aīe hoīm: et in muscipulā pedib; insipientiū. Iniciū enim fornicacōis est exquisicō ydolorum: et adinuencō illoꝝ corrupcō vite ē. Neqȝ enim erat ab inicō: neqȝ erunt in ppetuum. Supuacuitas enim hoīm hec adinuenit in orbem terraꝝ: ⁊ ideo breuis illoꝝ finis est inuentus. VI Acerbo enim luctu dolens pr rapti cito sibi filij fecit ymaginē: ⁊ illū qui tūc quasi homo mortuus fuerat nūc tanq̄ deū colere cepit: ⁊ ɔstituit inter suos suos sacra et sacrificia. Deinde interueniēte tpe· ɔualescente antiqua ɔsuetudine· hic error tanq̄ lex custoditus est: ⁊ tirānoꝝ impio colebant figmenta. Et hos quos in palā hoīes honorare non poterant ppter hoc q̄ lōge essent: a longinquo figura eoꝝ alla=ta· euidentē ymaginē regis· quē honora=re volebant fecerūt: vt illū q̄ aberat tanq̄ p̄ntē colerent sua sollicitudine. Prouexit aūt ad horꝝ culturā ⁊ hos qui ignorabant· artificis eximia diligentia. Ille enī volēs plus placere illi q̄ se assumpsit: elaborauit arte sua vt silitudinem in melius figuraret. VII Multitudo aūt hoīm abducta p speciem opis: eū qui ante tempus tanq̄ homo ho=noratus fuerat· nunc deū estimauerunt. Et hec fuit vite humane decepcō: qm̄ aūt affe=ctui aut regib; deseruientes homīes· incō=muicabile nomē lapidib; ⁊ lignis imposu=erūt. Et non suffecerat errasse eos circa dei scientiā: sȝ ⁊ in magno viuentes inscientie bello: tot et tā magna mala pacē appellāt. Aut enim filios suos sacrificantes· aut ob=scura sacficia facientes· aut insanie plenas vigilias hn̄tes· neqȝ vitam neqȝ nuptias mundas iam custodiūt: sȝ ⁊ alius aliū per inuidiam occidit aut adulterās ɔtristat: VIII et oīa ɔmixta sūt· sanguis homicidiū fur=tū et fictō· corrupcō et infidelitas· turbacō et piuriū: tumultus bonoꝝ· dei inmēoracō· animaꝝ inqnacō· natiuitatis immutacō· nu=ptiaꝝ inconstantia: inordinacō mechie et impudicicie. Infandoꝝ enim ydoloꝝ cul=tura omnis causa mali est: ⁊ iniciū et finis. Aut enim dū letant insaniūt· aut certe va=ticināt falsa: aut viuūt iniuste: aut peierāt cito. Dū enim ɔfidūt in ydolis que sūt sine anima: male iurantes noceri se non sperāt. Vtraqȝ ergo illis eueniēt digne: qm̄ male senserūt de deo· attendentes ydolis: ⁊ iura=uerūt iniuste in ydolo· ɔtemnētes iusticiā. Nō enī iurantiū est vtus: sȝ peccantiū pena pābulat sp iniustoꝝ puaricacōes.

XV

Tu aūt deus noster· suauis ⁊ verus es: patiens et in misc̄dia disponens oīa. Et si enim peccauerimus tui sumus· sciētes magnitudinē tuā: ⁊ si nō peccauerimus: scim9 qm̄ aput te sumus ɔputati. Nosse enim te ɔsumata iusticia ē: ⁊ scire iusticiā et virtutē tuā· radix est immortalis [tatis]. Nō enim in errorē induxit nos hoīm male artis excogitatio: nec vmbra picture· labor sine fructu· effigi=es sculpta p varios colores· cuius aspect9 dat insensato ɔcupiscentiā: ⁊ diligit mortue imaginis effigiem sine aīa. Maloꝝ amato=res digni sūt morte: qui spem habēt in ta=libus ⁊ qui faciūt illos: et qui diligūt ⁊ qui colūt. II Sed et figulus mollē terram pmēs laboriose fingit ad vsus nr̄os vnūqḋqȝ vas: et de eodem luto fingit que munda sūt in vsum vasa: ⁊ siliter que hijs sūt contraria. Horꝝ aūt vasoꝝ quis sit vsus· iudex est fi=gulus. Et cū labore vario deū fingit de eodē luto· ille qui paulo ante de terra factus fue=rat: et post pusillū reducit se vnde accept9 est· repetitus aīe debitūqȝ habebat. Sed cura illi nō q̄ laboraturus ē: nec qm̄ breuis ē illi vita ē: sȝ ɔcertat aurificib; ⁊ argētarijs: sed et erarios imitat: ⁊ gliā pfert qm̄ res superuacuas fingit. Cinis est enim cor eius: et terra superuacua spes illius ⁊ luto vilior vita eius: qm̄ ignorauit qui se finxit: ⁊ qui inspirauit illi animā que opat: et q̄ insuffla=uit ei spiritū vitalem. III Sed ⁊ estimauerunt lusū esse vitam nr̄am: ⁊ ɔuersacōē vite ɔpo=sitam ad lucrū: ⁊ oportere vndecūqȝ· etiam ex malo acquirere. Hic enim scit se sup oīes delinquē: q̄ ex terre mateia fragilia vasa

Set sculptilia fingit. Omnes enim insipientes
et infelices supra modum anime superbi sunt
inimici populi tui: et imperantes illi: quoniam
omnia ydola nationum deos estimauerunt quibus
neque oculorum visus est ad videndum: neque na-
res ad percipiendum spiritum. neque aures ad
audiendum: neque digiti manuum ad tractan-
dum: sed et pedes eorum pigri ad ambulandum.
Homo enim fecit illos: et qui spiritum mutua-
tus est. is finxit illos. Nemo enim sibi similem
homo poterit deum fingere. Cum enim sit morta-
lis: mortuum fingit manibus iniquis. Melior
enim est ipse hiis quos colit: quia ipse quidem
vixit cum esset mortalis: illi autem numquam. Sed
et animalia miserrima colunt. Insensata enim
comparata hiis. illis sunt deteriora. Sed nec
aspectu aliquis ex hiis animalibus bona po-
test conspicere. Effugerunt autem dei lau-
dem: et benedictionem eius. XVI

Propter hec et hiis similia passi sunt
digne tormenta: et per multitudinem
bestiarum exterminati sunt. Pro quibus tormen-
tis bene disposuisti populum tuum: quibus dedisti
concupiscentiam delectamenti sui. nouum saporem
escam parans eis ortigometram: ut illi quidem
concupiscentes escam propter ea que illis osten-
sa et missa sunt. etiam a necessaria concupiscentia
auerterentur. Hii autem in breui inopes facti:
nouam gustauerunt escam. Oportebat enim
illis sine excusatione quidem. superuenire in-
teritum exercentibus tirannidem: hiis autem tantum
ostendere quemadmodum inimici eorum extermi-
nabantur. Etenim cum illis superuenit seua bestia-
rum ira: morsibus peruersorum colubrorum extermi-
nabantur. Sed non in perpetuum ira tua perman-
sit: sed ad correptionem in breui turbati sunt:
signum habentes salutis. ad commemorationem man-
dati legis tue. Qui enim conuersus est non per
hoc quod videbat sanabatur: sed per te omnium
saluatorem. In hoc autem ostendisti inimicis tuis:
quia tu es qui liberas ab omni malo. Illos
enim locustarum et muscarum occiderunt morsus
et non est inuenta sanitas anime illorum: quia
digni erant ab huiusmodi exterminari. Filios autem
tuos nec draconum nec venatorum vicerunt den-
tes. Misericordia enim tua adueniens sanabat
illos. In memoria enim sermonum tuorum exter-
minabantur: et velociter sanabantur: ne in altam
incidentes obliuionem non possent tuo adiu-
torio vti. Etenim neque herba neque malagma sana-
uit eos: sed tuus domine sermo qui sanat omnia.
Tu es domine qui vite et mortis habes potesta-
tem: et deducis ad portas mortis et reducis.
Homo autem occidit quidem per maliciam anime
sue: et cum exierit spiritus non reuertetur nec reuo-
cabit animam que recepta est: sed tuam manum
effugere impossibile est. Negantes enim
nosse te impii per fortitudinem brachii tui fla-
gellati sunt: nouis aquis et grandinibus et
pluuiis persecutionem passi: et per ignem consuma-
ti. Quod enim mirabile erat: in aqua que omnia
extinguit plus ignis valebat. Vindex est
enim orbis iustorum. Quodam enim tempore man-
suetabatur ignis ne comburerentur que ad impi-
os missa erant animalia: sed vt ipsi videntes scirent
quoniam dei iudicio patiuntur persecutionem. Et quo-
tempore in aqua supra virtutem ignis exardebat
vndique: vt iniquam terre nationem extermina-
ret. Pro quibus angelorum esca nutristi po-
pulum tuum: et paratum panem de celo prestitisti illis
sine labore omne delectamentum in se habentem:
et omnis saporis suauitatem. Substantia enim
tua dulcedinem tuam quam in filios habes osten-
debas: et deseruiens vniuscuiusque voluntati
ad quod quisque volebat conuertebatur. Nix autem
et glacies sustinebant vim ignis. et non ta-
bescebant: vt scirent quoniam fructus inimicorum
exterminabat ignis ardens: in grandine et
pluuia coruscans. Hoc autem iterum: vt nutri-
rentur iusti. ignis etiam sue virtutis oblitus est.
Creatura enim tibi factori deseruiens exar-
descit in tormentum aduersus iniustos: et lenior
fit ad benefaciendum pro hiis qui in te confidunt.
Propter hoc et tunc omnia transfigurata omni
nutrici gratie tue deseruiebant ad voluntatem
eorum qui ad te desiderati sunt: vt scirent filii
tui quos dilexisti domine: quoniam non natiuitatis fru-
ctus pascunt homines: sed sermo tuus hos
qui in te crediderint conseruat. Quod enim
ab igne non poterat exterminari statim ab
exiguo radio solis calefactum tabescebat:
vt notum omnibus esset. quoniam oportet preuenire
solem ad benedictionem tuam: et ad orientem
lucis te adorare. Ingrati enim fides tamquam
hibernalis glacies tabescet: et disperiet
tanquam aqua superuacua. XVII

II Magna sunt enim iudicia tua domine: et inenarrabilia verba tua: propter hoc indisciplinate anime erraverunt. Dum enim persuasum habent iniqui posse dominari nationi sancte: vinculis tenebrarum et longe noctis compediti inclusi sub tectis: fugitivi perpetue providentie iacuerunt: et dum putant se latere in obscuris peccatis tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt paventes horrendo: et cum ammiratione nimia perturbati. Neque enim que continebat illos spelunca sine timore custodiebat: quoniam sonitus descendens perturbabat illos: et persone tristes illis apparentes pavorem illis prestabant.

III Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen prebere: nec siderum limpide flamme illuminare poterant illam noctem horrendam. Apparebat autem illis subitaneus ignis timore plenus: et timore percussi illius que non videbatur faciei estimabant deteriora esse que non videbantur: et magice artis appositi erant derisus: et sapientie et glorie correpcio cum contumelia.

IIII Illi enim qui promittebant timores et perturbaciones se expellere ab anima languente: hii cum derisu pleni timore languebant. Nam et si nichil eos ex monstris perturbabat: transitu animalium et serpentium sibilacione commoti tremebundi peribant: et aerem quem nulla racione quis effugere posset negantes se videre. Frequenter enim preoccupant pessima: redarguente conscientia.

V Cum sit enim timida nequitia: dat testimonium condemnacionis. Semper enim presumit seva: perturbata conscientia. Nichil enim est timor nisi presumptionis adiutorium: proditio cogitacionis auxiliorum. Et dum ab intus minor est expectatio: maiorem computat scientiam eius cause de qua tormentum prestat. Illi autem qui impotentem vere noctem. et ab infimis et ab altissimis inferos supervenientem eundem somnum dormientes: aliquando monstrorum exagitabantur timore: aliquando anime deficiebant traductione. Subitaneus enim illis et insperatus timor supervenerat.

VI Deinde si quisquam ex illis decidisset: custodiebatur in carcere sine ferro reclusus. Si enim rusticus quis erat aut pastor aut agri laborum operarius preoccupatus esset: ineffugibilem sustinebat necessitatem. Una enim catena tenebrarum omnes erant colligati. Sive spiritus sibilans aut inter spissos arborum ramos avium sonus suavis. aut vis aque decurrentis nimium. aut sonus validus precipitatarum petrarum: aut ludentium animalium cursus invisus. aut mugientium valida bestiarum vox: aut resonans de altissimis montibus echo. deficientes faciebat illos pre timore.

VII Omnis enim orbis terrarum limpido illuminabatur lumine: et non impeditis operibus continebatur. Solis autem illis superposita erat gravis nox: ymago tenebrarum que superventura illis erat. Ipsi ergo sibi erant graviores tenebris.

XVIII

Sanctis autem tuis maxima erat lux: et horum quidem vocem inimici audiebant: sed figuram non videbant. Et quia non et ipsi per eadem passi erant magnificabant te: et qui ante lesi erant quia non ledebantur gratias agebant tibi: et ut esset differentia donum petebant.

VII Propter quod igniis ardentem columnam ducem habuerunt ignote vie: et solem sine lesura boni hospicii prestitisti. Digni quidem illi carere luce et pati carcerem tenebrarum qui inclusos custodiebant filios tuos. per quos incipiebat incorruptum legis lumen seculo dari: dum cogitarent iustorum occidere infantes. et uno exposito filio sed liberato in traductionem illorum multitudinem filiorum abstulisti: et pariter illos perdidisti in aquam validam. Illa enim nox ante cognita est a patribus nostris: ut vere scientes quibus iuramentis crediderunt: animequiores essent.

P Suscepta est autem a populo tuo sanitas quidem iustorum: iniustorum autem exterminatio. Sicut enim lesisti adversarios nostros: sic et nos provocans magnificasti. Absconse enim sacrificabant iusti pueri bonorum: et iusticie legem in concordiam disposuerunt. similiter bona et mala recepturos iustos: patris decantantes laudes. Resonabat autem inconveniens inimicorum vox: et flebilis audiebatur planctus ploratorum infantium.

II Simili autem pena servus cum domino afflictus est: et popularis homo regi similia passus. Similiter ergo omnes uno nomine mortis mortuos habebant innumerabiles. Nec enim ad sepeliendum vivi sufficiebant: quoniam uno momento que erat preclarior natio illorum exterminata est. De omnibus enim non credentes propter beneficia: tunc cum primum fuit exterminium primogenitorum spoponderunt populum dei se esse.

III Cum enim quietum silentium contineret omnia.

et nox in suo cursu mediū iter habēt: omni-
potēs ſmo tuus dn̄e exiliens de celo a re-
galib; sedib; durus debellator in mediaȝ
exterminij terraȝ ꝓsiliuit: gladius acutus
insimulatū imperiū tuū portans: ꝛ stans re-
pleuit omnia morte: ꝛ vsq; ad celum attin-
gebat stans in terra. Tunc ꝯtinuo visus
somnioꝝ maloꝝ turbauerūt illos: ꝛ timo-
res superuenerūt insperati. Et alius alibi ꝓie-
ctus semiuiuus: ꝓpter quā moriebat᷑ cām
demōstrabat mortis. Visiones enim que
illos turbauerūt hec ꝑmonebāt: ne inscij q̄-
re mala patiebant᷑ perirent. Tetigit autē
tūc ꝛ iustos tēptatio mortis: et cōmotio in
heremo facta est multitudinis: sed nō diu
ꝑmansit ira tua. Properans eni hō sine q̄re-
la dep̄cari ꝓ ꝑplis. proferēs ſuitutis sue scu-
tū oracōnē: ꝛ ꝑ incēsum dep̄cationē alle-
gans. restitit ire ꝛ finē imposuit necessitati:
ostendēs qm̄ tuus ē famulus. Vicit autē
turbas nō in ṽtute corporis nec armatura
potētie: ſȝ verbo illū q̄ se vexabat subiecit:
iuramenta parentū ꝛ testamentū commemo-
rans. Cū eni iam aceruati cecidissent super
alterutrū mortui: interstitit. ꝛ āputauit im-
petū: ꝛ diuisit illā que ad viuos ducebat
viā. In veste enim poderis quā habebat
totus erat orbis terraꝝ: ꝛ parentū magn̄a-
lia in q̄tuor ordinib; lapiduȝ erāt sculpta:
et magnificētia tua in diademate capitis il-
lius scripta erat: hijs autē cessit qui exter-
minabat: et hec extimuit. Erat enim sola
temptatio ire sufficiens. XIX

Impijs autē vsq; in nouissimū sine miseri-
cordia ira superuēit. Presciebat enim ꝛ futu-
ra illoꝝ: qm̄ ipsi cū reuersi essent vt seduce-
rent et cū magna sollicitudine p̄misissent
illos: consequebant᷑ illos penitētie actus
Adhuc enim inter manus habētes luctū ꝛ
deplorātes ad monumenta mortuoꝝ aliā
sibi assumpserūt cogitationē insciencie: et
quos rogantes ꝓiecerāt: hos tanq̄ fugi-
tiuos ꝑsequebāt᷑. Ducebat enim illos ad
hunc finem digna necessitas: ꝛ horuȝ que
acciderāt ꝯmemorationē amittebant: vt q̄
deerant tormentis repleret punicio: ꝛ po-
pulus quidē tuus mirabiliter transiret: illi
autē nouam mortē inuenirēt. Omnis enim
creatura ad suū genus ab inicio refigura-
batur deseruiēs tuis p̄ceptis: vt pueri tui
custodirent᷑ illesi. Nā nubes castra eorum
obūbrabat: ꝛ ex aqua que ante erat. terra
arida apparuit: ꝛ in mari rubro via sine im-
pedimēto: et cāpus germinās de ꝓfundo
nimio: ꝑ quē omnis nacō trāsiuit. que tege-
batur tua manu vidētes tua mirabilia et mō-
stra. Tanquā equi enim depauerūt escam:
et tanq̄ agni exultauerūt magnificātes te
domine qui liberasti illos. Memores enim
erāt adhuc eoꝝ que in incolatu illoꝝ fcā
fuerāt: quēadmodū ꝓ natione animalium
eduxit terra muscas: ꝛ ꝓ piscib; eructauit
fluuius multitudinē ranaꝝ. Nouissimi aūt
viderūt nouā creaturā auiū: cū abducti cō-
cupiscētia postulauerūt escas epulationis.
In allocutione eni desiderij ascēdit illis de
mari ortigometra: ꝛ vexacōes pecca torib;
superuenerūt nō sine illis que āte facta erāt
argumētis ꝑ vim fluminū. Iuste eni patie-
bant᷑ scd̄m suas neq̄cias. Eteni indetesta-
bilē hospitalitatē instituerūt. Alij quidem
ignotos nō recipiebāt aduenas: alij autē
bonos hospites in ſuitutē redigebant. Et
nō solū hoc: ſȝ ꝛ alius quidē respectus illoꝝ
erat: qm̄ inuiti recipiebant extraneos. Qui
autē cū leticia receperūt hos qui eisdem vsi
erāt institutis: seuissimis afflixerūt dolorib;
Percussi sūt autē cecitate. sicut illi in forib;
iusti: cum sbitaneis coopti essent tenebris.
Vnusquisq; transitum hostij sui querebat.
In se enim elemēta dum ꝯuertunt᷑ sicut in
organo q̄litatis sonus immutat᷑: et omnia
suū sonum custodiūt. Vnde estimari ex ip-
so visu certo potest. Agrestia eni in aquati-
ca conuertebantur: et quecūq; erant natā-
tia in terra transiebant. Ignis in aqua va-
lebat supra suā virtutem: et aqua extinguē-
tis nature obliuiscebatur. Flamme ecōtra-
rio corruptibilium animalium non vexaue-
runt carnes coambulantium: nec dissolue-
bant illam que facile dissoluebat᷑ sicut gla-
cies bonā escā. In omnibus eni magnifica-
sti populū tuū domine. et honorasti: et non
despexisti in omni tēpe et in omni loco assi-
stens eis. Explicit liber sapie. Incipit ꝓlo-
gus ihesu filij syrach in librū ecciasticū. c. i.

Multoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ ꝑ
legez et ꝓphetas aliosq; qui
secuti sūt illos sapīa demon-
strata est: in quibꝫ oportet
laudare israhel doctrine ⁊ sa-
pientie causa: qꝛ nō solū ipsos loquentes
necēe ē esse peritos: ſʒ etiā extraneos posse
et discētes ⁊ scribētes doctissimos fieri. Auus
meus ihesus postq̄ se āplius dedit ad dili-
gentiā lectōis legis ⁊ ꝓphāꝝ et alioꝝ li-
broꝝ qui nobis a parētibꝫ nr̄is traditi sūt
voluit et ipe scribere aliquid hoꝝ que ad
doctrinā ⁊ sapiam ꝑtinent: vt desiderātes
discere ⁊ illoꝝ ꝑiti fieri magis magisq; at-
tendant animo: ⁊ ꝯfirment᷑ ad legittimaz
vitā. Hortor itaq; venīē vos cū beniuolē-
tia et attētiori studio lectōꝫ facere: ⁊ veniā
habere in illis in quibꝫ videmur sequētes
imaginē sapie: ⁊ deficere in v̄boꝝ ꝯposicō-
ne. Nam deficiūt v̄ba hebraica: qn̄ fuerunt
translata ad aliā linguā. Non aūt solū hec:
sed et ipa lex ⁊ ꝓphete ceteraq; alioꝝ libro-
rū nō paruā habent dr̄āz quando inter se
dicūt᷑. Nā in octauo ⁊ tricesimo āno tp̄ibꝫ
ptolomei euergetis regis postq̄ ꝑueni in
egiptū: et cū multū tp̄is ibi fuissem inueni
ibi libros relictos nō parue neq; ꝯtemnē-
de doctrine. Itaq; bonū ⁊ necessariū putaui
et ipe aliquā addere diligentiā ⁊ laborem
īꝑpretandi librū istuz: ⁊ multa vigilia at-
tuli doctrinā ī spacio tp̄is ad illa q̄ ad finez
ducūt librum istū dare: ⁊ illis qui volunt
animū intendere ⁊ discere quemadmodū
oporteat instituere mores qui secundum
legem domini ꝓposuerint vitam agere.

Explicit ꝓlogus. Incipit liber ecclīasticus.

Omnis sapīa a domino
deo ē: ⁊ cū illo fuit sp̄:
et ē ante euū. Arenā
maris ⁊ pluuie guttas
et dies seculi: q̄s dinu
merauit? Altitudinez
celi ⁊ latitudinē terre
et ꝓfundū abissi: quis dimensus est? Sa-
pientiā dei ꝑcedentē oīa: quis inuestiga-
uit? Prior oīm creata est sapīa: ⁊ intellect᷒
prudentie ab euo. Fons sapientie verbum
dei in excelsis: ⁊ ingressus illius mandata
eterna. Radix sapie cui reuelata est. ⁊ astu-
cias illius quis agnouit? Disciplina sapie
cui reuelata est ⁊ manifestata: et multiplica-
cōez ingressus illius quis intellexit? Un᷒

II

est altissimus creator oīm omnipotēs. ⁊ rex
potens. et metuendus nimis: sedēs super
thronū illius: ⁊ dominās deus. Ipe creauit
illam in sp̄ū sancto: ⁊ vidit et dinumerauit
et mensus ē. Et effudit illaz sup oīa opa
sua: et sup oēz carnē secundū datū suū: et
prebet illaz diligētibꝫ se. Timor dn̄i gloria
et gloriacō: ⁊ leticia et corona exultacōis.
Timor dn̄i delectabit cor: ⁊ dabit leticiam
et gaudiū in longitudinē dieꝝ. Timenti
deū bene erit in extremis: ⁊ in die defunctio-
nis sue bn̄dicet᷑. Dilectō dei honorabilis sa-

III

pientia: quibꝫ aūt apparuēt in visu. diligūt
eaz: in visione ⁊ in agnicōe magnaliū suoꝝ.
Iniciū sapientie timor dn̄i: ⁊ cū fidelibus in
vulua ꝯcreatus ē: ⁊ cū electis feminis gra-
dit᷑. et cū iustis et fidelibꝫ agnoscit᷑. Timor
dn̄i scientie religiositas. Religiositas custo-
diet ⁊ iustificabit cor: iocūditatē atq; gau-
diū dabit. Timenti deum bene erit in extre-
mis: et in diebꝫ ꝯsolacōis illius bn̄dicet᷑.
Plenitudo sapie timere deū: ⁊ plenitudo a
fructibꝫ illius. Oēz domū illius implebit
a gn̄ationibꝫ: ⁊ recepta cula a thesauris illi᷒.

IIII

Corona sapie timor dn̄i: replens pacē ⁊ sa-
lutis fructum: ⁊ vidit et dinumerauit eam.
Utraq; aūt sūt dona dei. Scientiā ⁊ intelle-
ctum prudētie. sapīa ꝯpartiet᷑: ⁊ gloriaz te-
nentiū se exaltat. Radix sapie est timē deū:
rami enim illius longeui. In thesauris sapie
intellectus ⁊ scie religiositas: execracō aūt
peccatoribꝫ sapīa. Timor dn̄i expellit pc̄c̄m.
Nam q̄ sine timore ē non poterit iustifica-
ri: iracūdia eni animositatis illius subūsio
eius ē. Usq; in tēpus sustinebit patiēs: et
postea reddicō iocunditatis. Bonus sen-
sus. vsq; in tempus abscondet verba illius:
et labia multoꝝ enarrabūt sensū illius. In
thesauris sapie significacō discipline: exec᷑-
tio aūt peccatori cultura dei. Fili ꝯcupiscens
sapientiā ꝯserua iusticiā: ⁊ deus ꝑbebit illā
tibi. Sapientia enim ⁊ disciplina timor dn̄i:
et qꝛ beneplacitū est illi fides ⁊ mansuetudo:
et adimplebit thesauros illius. Contumax

nõ sis. et incredibilis timori dei: et ne acces-
seris ad illũ duplici corde. Ne fueris ypocri-
ta in cõspectu hominũ: et nõ scandalizeris in
labijs tuis. Attẽde in illis ne forte cadas.
et adducas anime tue inhonoracõnem: et
reuelet deus absconsa tua. et in medio syna-
goge elidat te: quõ accessisti maligne ad
dñm. et cor tuũ plenum est dolo et fallacia.

Fili accedẽs ad seruitutẽ II
dei. sta in iusticia et in timore: et prepara
animã tuã ad temptacõem. Deprime cor tuũ
et sustine: et inclina aurem tuã et suscipe verba
intellectus: et ne festines in tẽpore obductõis.
Sustine sustentacões dei: coniungere deo et
sustine: ut crescat in nouissimo vita tua. Omne
qđ tibi applicitũ fuerit accipe. et in dolore su-
stine. et in humilitate tua pacientiã habe:
quõ in igne probatur aurũ et argentũ: homines
vero receptibiles in camino humiliacõis.
Crede deo et recuperabit te: et dirige viã tuã
et spera in illũ. Serua timorem illius: et in
illo veterasce. Metuẽtes dñm sustinete mi-
sericordiã eius: et nõ deflectatis ab illa ne
cadatis. Qui timetis dñm credite illi: et nõ
euacuabitur merces vestra. Qui timetis dñm
sperate in illũ: et in oblectatione veniet vo-
bis misericordia. Qui timetis dñm diligite illũ:
et illuminabuntur corda vestra. Respicite filij
nationes hominum: et scitote quia nullus sperauit
in dño. et confusus est. Quis enim permansit in
mãdatis eius: et derelictus est? Aut quis in-
uocauit eũ: et despexit illum? Quoniã pius et
misericors est deus: et remittet in die tribu-
lacõis peccata: et protector est omnibus exqui-
rentibus se in veritate. Ve duplici corde et
labijs scelestis et manibus malefacientibus:
et peccatori terram ingredienti duabus vijs.
Ve dissolutis corde. qui non credunt deo:
et ideo nõ protegentur ab eo. Ve hijs qui per-
diderunt sustinentiã: et qui dereliquerunt
vias rectas: et diuerterunt in vias prauas
Et quid facient cũ inspicere ceperit dñs?
Qui timent dñm non erunt incredibiles
verbo illius: et qui diligũt illũ conseruabũt
verbũ illius. Qui timent dñm inquirent que
beneplacita sunt ei: et qui diligũt eũ replebũtur
lege ipsius. Qui timent dominũ preparabũt
corda sua: et in conspectu illius sanctificabũt
animas suas. Qui timent dñm custodient
mandata illius: et pacientiã habebũt vsque
ad inspectõem illius dicẽtes. Si penitẽtiam
nõ egerimus incidemus in manus dñi: et
nõ in manus hominũ. Secundũ enim magni-
tudinẽ illius: sic et misericordia illius cũ ipo est.

Filij sapiẽ ecclesia iustorũ: III
et natio illorũ obediencia et dilectio.
Iudiciũ prĩs audite filij: et sic facite vt salui
sitis. Deus enim honorauit prẽm in filijs: et iudi-
ciũ mrĩs exquirẽs firmauit in filios. Qui di-
ligit deũ exorabit pro peccatis et cõtinebit se
ab illis et in oratione dierũ exaudietur. Et sicut
qui thesaurizat ita et qui honorificat matrem
suã. Qui honorat patrem suũ iocundabitur
in filijs: et in die orõnis sue exaudietur. Qui
honorat prẽm suũ vita viuet longiore: et qui
obedit patri refrigerabit matrẽ. Qui timet
dñm honorat parẽtes: et quasi dñis seruiet
hijs qui se genuerũt. In opere et sermone et
omni paciẽcia honora prẽm tuũ vt superueni-
at tibi bñdictio a deo: et bñdictio illius in
nouissimo maneat. Benedictio prĩs firmat
domos filiorũ: maledictio aũt matris era-
dicat fundamẽta. Ne glorieris in cõtumelia
prĩs tui: nõ enim est tibi gloria sed cõfusio.
Gloria enim hominis ex honore patris sui:
et dedecus filij. pater sine honore. Fili suscipe
senectam prĩs tui. et non cõtristes eũ in vita
illius: et si defecerit sensu. veniam da: et ne
spernas eũ in tua virtute. Elimosina enim
prĩs non erit in obliuione. Nam pro peccato
matris restituetur tibi bonũ: et in iusticia edi-
ficabitur tibi. et in die tribulacõis cõmemo-
rabitur tui: et sicut in sereno glacies. soluen-
tur pcc̃a tua. Quam male fame est qui dere-
linquit prẽm: et est maledictus a deo qui
exasperat matrẽ. Fili in mansuetudine opa
tua perfice: et super hominũ gloriam diligeris.
Quanto magnus es humilia te in omnibus.
et coram deo inuenies grãm: quõ magna
potentia dei solius: et ab humilibus honoratur.
Altiora te ne quesieris: et fortiora te ne scru-
tatus fueris: sed que precepit tibi deus illa co-
gita semper: et in pluribus opibus eius ne fu-
eris curiosus. Non est enim tibi necessariũ
ea que abscondita sunt videre oculis tuis.
In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter:

et in pluribꝫ eius opibus nō eris curiosus.
Plurima enī sup sensū hominū ostensa sūt
tibi. Multos enim supplantauit suspicio
illoꝝ: et in vanitate detinuit sensus illoꝝ.
Cor durū habebit male in nouissimo: et q̄
amat periculū in illo peribit. Cor ingredi-
ens duas vias nō habebit successus: ⁊ pra-
uicors in illis scandalizabitur. Cor nequam
grauabitur in doloribus: ⁊ peccator adiciet
ad peccandū. Synagoge supboꝝ nō erit
sanitas: frutex enim peccati eradicabitur in
illis ⁊ nō intelligetur. Cor sapiētis intelligitur
in sapiētia: ⁊ auris bona audiet cum omni
cōcupiscētia sapientiā. Sapiēs cor ⁊ intel-
ligibile abstinebit se a peccatis: ⁊ in opibꝫ
iusticie successus habebit. Ignē ardentē
extinguit aqua: et elimosina resistit pccis:
et deus pspector est eius qui reddit gratiā.
Meminit in posterum: et in tēpore casus
sui inueniet firmamentum. IIII

Fili elemosinā pauperis ne defraudes:
et oculos tuos ne transuertas a pau-
pere. Animā esurientē ne despexeris: ⁊ nō
exasperes pauperē in inopia sua. Cor ino-
pis ne afflixeris: ⁊ nō ptrahas datū angu-
stianti. Rogationē cōtribulati ne abicias:
et nō auertas faciem tuā ab egeno. Ab in-
ope ne auertas oculos tuos ppter irā: ⁊ nō
relinq̄s querētibus tibi retro maledicere.
Maledicētis enim tibi in amaritudine ani-
me exaudietur depcatio illius: exaudiet
autē eum qui fecit illū. Cōgregacōni pau-
perū affabilē te facito: et psbitero humilia
animā tuā: ⁊ magnato humilia caput tuū.
Declina pauperi sine tristitia aurem tuā: ⁊
redde debitū tuū: ⁊ responde illi pacifice in
mansuetudine. Libera eū qui iniuriā patitur
de manu supbi: et non acide feras in anima
tua. In iudicādo esto pupillis misericors vt
pater: ⁊ pro viro matri illoꝝ: et eris tu ve-
lut filius altissimi obediens: ⁊ miserebitur tui
magisq̄ mater. Sapiētia filijs suis vitā
inspirat: ⁊ suscipit inquirētes se: ⁊ pibit in
via iusticie. Et q̄ illā diligit diligit vitā:
et qui vigilauerint ad illā ↄplectentur pla-
corem eius. Qui tenuerint illā vitā here-
ditabunt: et quo introibit benedicet deus.
Qui seruiunt ei obsequētes erunt deo: ⁊ eos
qui diligūt illā diligit deus. Qui audit illā
iudicabit gentes: ⁊ qui intuetur illam pma-
nebit ↄfidens. Si crediderit ei pmanebit ⁊
hereditabit illā: et erūt in ↄfirmacōne crea-
ture illoꝝ: qm̄ in tēptacōne ābulat cū eo ⁊
in pmis eligit eū. Timorē ⁊ metū ⁊ pbatio-
nē inducet sup illū: ⁊ cruciabit illū in tribla-
cōne doctrine sue donec tēptet eū in cogita-
tionibꝫ suis: et credat aīe illius. Et firmabit
illū ⁊ iter adducet directū ad illum: ⁊ letifi-
cabit illū et denudabit illi absconsa sua: et
thesaurizabit super illū scientiā ⁊ intellectū
iustitie. Si aūt oberrauerit derelinquet eū:
et tradet eū in manus inimici sui. Fili cōserua
tēpus: et deuita a malo. Pro anima tua ne
ↄfundaris dicere verū. Est enim confusio
adducēs peccatū: et est cōfusio adducens
gloriā ⁊ gratiam. Ne accipias faciē aduersus
faciem tuā: nec aduersus animā tuā mēda-
tium. Ne reuerearis pximū tuū in casu suo:
nec retineas verbū in tempore salutis. Nō
abscondas sapientiā tuā in decore suo. In
lingua enī sapiētia dinoscitur: ⁊ sensus ⁊ scia
et doctrina in vbo sensati: ⁊ firmamentū in
operibꝫ iusticie. Non ↄtradicas verbo veri-
tatis vllomodo: ⁊ de mēdatio ineruditionis
tue ↄfundere. Non ↄfundaris ↄfiteri pecca-
ta tua: ⁊ ne sbicias te omni homini p pcō.
Noli resistere ↄtra faciē potētis: nec cone-
ris contra ictū fluuij. Pro iusticia agonizare
pro anima tua: ⁊ usq̄ ad mortē certa p iu-
stitia: et deus expugnabit p te inimicos
tuos. Noli citatus esse in lingua tua: ⁊ inu-
tilis ⁊ remissus in operibꝫ tuis. Noli esse sic
leo in domo tua euertens domesticos tuos:
et opprimēs subiectos tibi. Nō sit porrecta
manus tua ad accipiēdū ⁊ ad dādū collecta.

Noli attendere ad possessiones V
iniquas: ⁊ ne dixeris est michi suffici-
ens vita. Nichil enī proderit in tpe vindi-
cte ⁊ obductionis. Ne seq̄ris in fortitudine
tua ↄcupiscentiam cordis tui: ⁊ ne dixeris.
Quomodo potui: aut quis me subiciet ppter
facta mea? Deus aūt vindicās vindicabit.
Ne dixeris. Peccaui: ⁊ quid michi accidit
triste? Altissimus enim est patiēs redditor.
De ppiciatu peccatorū noli esse sine metu:
neq̄ addicias peccatū super peccatū: ⁊ ne

dicas. Miseratio dñi magna ē: mltitudīs peccatoꝝ meoꝝ miserebit᷑. Misericordia enim ⁊ ira ab illo cito ꝓximāt: et in peccores respicit ira illius. Ne tardes cõuerti ad dominū: ⁊ ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira dñi: ⁊ in tempore vindicte dispdet te. Noli anxius esse in diuitijs iniustis: non enim ꝓderūt tibi in die obductionis ⁊ vindicte. Non ventiles te in omnē ventum: ⁊ nõ eas in omnē viam. Sic enī oīs peccator ꝓbatur in duplici lingua. Esto firmus in via dñi ⁊ in veritate sensus tui ⁊ sciencia: et prosequatur te verbū pacis et iusticie. Esto māsuetus ad audiendū verbū dei vt intelligas: et cū sapientia ꝓferes responsū verū. Si est tibi intellect⁹ respōde proximo: sin aūt manus tua sit sup os tuū: ne capiaris in verbo indisciplinato ⁊ cõfundaris. Honor ⁊ gloria in sermone sensati: lingua vero imprudētis sbuersio est ipius. Nõ appelleris susurro in vita tua: ⁊ lingua tua ne capiaris ⁊ cõfundaris. Super furē enim est cõfusio ⁊ penitētia: et denotatio pessima sup bilinguē: susurratori autē odiū et inimicicia ⁊ cõtumelia. Justifica pusillū ⁊ magnū similiter.

XI

Noli fieri pro amico inimicus proximo. Improperiū enī et cõtumeliam malus hereditabit: ⁊ omnis peccator inuidus ⁊ bilinguis. Nõ te extollas in cogitatione anime tue velut taurus ne forte elidatur virtus tua per stulticiam: et folia tua comedat ⁊ fructus tuos pdat: et relinquaris velut lignū aridum in heremo. Anima enī nequā dispdet qui se habꝫ: et in gaudiū inimicis dat illū: ⁊ deducet in sortem impioꝝ. Verbū dulce multiplicat amicos ⁊ mitigat inimicos: et lingua eucharis in bono homine abūdabit. Multi pacifici sint tibi: ⁊ consiliarius sit tibi vnus de mille. Si possides amicū in tēptacõne possiđe eū: ⁊ ne facile credas ei teipsū. Est enī amicus secundū tēpus suū: ⁊ nõ pmanebit in die tribulationis. Et est amicus qui cõuertit᷑ ad inimiciciā: ⁊ ē amicus qui odiū et rixam ⁊ cõuicia denudabit. Est autē amicus socius mense: ⁊ nõ permanebit in die necessitatis. Amicus si pmāserit fixus: erit tibi quasi coequalis: et in domesticis tuis fiducialiter aget. Si humiliauerit se cõtra te ⁊ a facie tua absconderit se: vnanimem habebis amiciciā bonam. Ab inimicis tuis separare: ⁊ ab amicis tuis attēde. Amicus fortis fidelis ꝓtectio: qui autē inuenit illū inuenit thesauꝝ. Amico fideli nulla est cõparatio: ⁊ nõ est digna pōderatio auri ⁊ argēti cõtra bonitatē fidei illi⁹. Amicus fidelis medicamentū vite ⁊ immortalitatis: ⁊ qui metuūt dominū inuenient illuꝫ. Qui timet deum eque habebit amiciciā bonam: qm̄ secundū illū erit amicus illius. Fili a iuuētute tua excipe doctrinā: ⁊ usqꝫ ad canos inuenies sapientiā. Quasi is qui arat ⁊ qui seiat accede ad eā: ⁊ sustine bonos fructus illius. In ope enī ipius exiguū laborabis: et cito edes de generationib⁹ illius. Quā aspera est nimiū sapiētia indoctis hominib⁹: ⁊ non pmaēbit in illa excors. Quasi lapidis virtus ꝓbacõ erit in illis: et nõ demorabūt᷑ ꝓicē illā. Sapiā enī doctrīe scd̄m nomē est ei⁹: ⁊ nõ est mltis manifesta. Quib⁹ aūt cõgnita ē pmanet usqꝫ ad cõspectū dei. Audi fili ⁊ accipe cõsiliū intellectus: ⁊ ne abicias cõsiliū meū. Inice pedem tuū in cõpedes illius: ⁊ in torques illius collum tuū. Subice humerū tuū ⁊ porta illam: et ne accidieris vinculis eius. In omni animo tuo accede ad illam: et in omni virtute tua cõserua vias eius. Inuestiga illam ⁊ manifestabitur tibi: ⁊ continens factus ne derelinquas eā. In nouissimis enim inuenies requiē in ea: et cõuertetur tibi in oblectationē. Et erūt cõpedes ei⁹ in ꝓtectionē fortitudinis ⁊ bases virtutis: et torques illius in stolā glorie. Decor enī vite est in illa: ⁊ vincla illius alligatura salutis. Stola glorie indues eā: et coronam gratulationis impones tibi. Fili si attenderis michi disces eaꝫ: ⁊ si accomodaueris animū tuū sapiens eris. Si inclinaueris aurem tuā excipies doctrinam: ⁊ si dilexeris audire sapiēs eris. In multitudine p̄sbiterorū prudētium sta: et sapiētie illoꝝ ex corde cõiūgere: vt omnē narrationem dei possis audire: ⁊ prouēbia laudis non effugiāt a te. Et si videris sensatū euigila ad eum: ⁊ gradus hostiorum illius exterat pes tuus. Cogitatuꝫ tuū habe in preceptis dei: et in

mandatis illius maxime assiduus esto: ⁊
ipe dabit tibi cor: ⁊ ꝯcupiscentia sapientie
Noli facē mala ⁊ dabit᷑ tibi. VII
Et nō te apprehendēt: discede ab iniq̄
⁊ deficiēt mala abs te. Fili nō semines ma=
la in sulcis iniusticie: ⁊ non metes ea in se=
ptuplū. Noli querere ab homine ducatū:
neq3 a rege cathedrā honoris. Non te iusti=
fices ante deū qm̄ agnitor cordis est ipse:
⁊ penes regē noli velle videri sapiēs. No=
li querere fieri iudex nisi valeas virtute ir=
rumpē iniquitates: ne forte extimescas fa=
ciem potētis: ⁊ ponas scandalū in agilita=
te tua. Nō pecces in multitudine ciuitatis.
nec te immittas in populum: neq3 alliges
duplicia peccata. Nec enim in vno eris im=
munis. Noli ēē pusillanimis in animo tuo:
exorare ⁊ facē elemosinā ne despicias. Ne
dicas in multitudine munerū meorū respi=
ciet deus: ⁊ offerēte me deo altissimo. mune=
ra mea suscipiet. Nō irrideas hominē in a=
maritudine anime: ē enim q̄ humiliat ⁊ ex=
altat circūspector deus. Noli amare men=
daciū aduersus frēm tuū: neq3 in amicū si=
militer facias. Noli velle mentiri omē mē=
daciū: assiduitas enim illius non est bona.
Noli verbosus ēē in multitudine p̄sbrōrū:
⁊ nō iteres verbū in oracōne tua. Nō ode=
ris laboriosa opa: ⁊ rusticacōem creatam
ab altissimo. Nō te reputes in multitudine
indisciplinatorū: memento ire qm̄ non tar=
dabit. Humilia valde spm̄ tuū: qm̄ vindi=
cta carnis impij. ignis ⁊ vermis. Noli p̄ua=
ricari in amicum pecuniā differentē: neq3
frēm tuū karissimū auro spreueris. Noli di=
scedē a muliere sensata ⁊ bona quā sortitus
es in timore dn̄i: gr̄a enim vēcundie illius
sup aurū. Non ledas fuum in veitate ope=
rātē: neq3 mercenariū dātem animā suam.
Seruus sensatus sit tibi dilcus q̄si anima
tua: nō defraudes illū libtate: neq3 inopem
derelinquas illū. Pecora tibi sūt attēde ill:
⁊ si sūt vtilia pseuerent aput te. Filij tibi sūt
erudi illos: et curua illos a puericia illorū.
Filie tibi sūt serua corpus illarū: ⁊ nō ostē=
das hilarē faciē tuā ad illas. Trade filiā
⁊ grāde opus feceris: ⁊ homini sensato da
illā. Mulier si ē tibi secūdū animā tuā non
ꝓicias illā: et odibili nō credas te in toto
corde tuo. Honora patrem tuū: et gemitus
matris tue ne obliuiscaris. Memento qm̄
nisi p illos natus nō fuisses: et retribue illis
quomō et illi tibi. In tota anima tua time
dn̄m: ⁊ sacerdotes illius sanctifica. In omi
virtute dilige eū q̄ te fecit: ⁊ ministros eius
ne derelinq̄s. Honora deum ex tota anima
tua et honorifica sacerdotes: ⁊ ꝓpurga te cū
brachijs. Da illis partē sicut mādatū ē tibi
p̄miciarū ⁊ purgacōnis: ⁊ de negligētia tua
purga te cum paucis. Datū brachiorū tuorū
et sacrificiū sanctificacōnis offeres dn̄o et
inicia sanctorū: et pauperi porrige manum
tuam vt pficiatur ꝓpiciatio et bn̄dictio tua.
gr̄a datus in ꝯspectu omis viuētis: et mor=
tuo nō ꝓhibeas gr̄am. Nō desis plorantib⁹
in ꝯsolacōe: ⁊ cū lugētib⁹ ambula. Non te
pigeat visitare infirmū: ex hijs enim in di=
lectione firmaberis. In omib⁹ operib⁹ tuis
memorāre nouissima tua: ⁊ in eternū nō peccabis
Non litiges cū homine potēte: VIII
ne forte incidas in manus illius. Nō
ꝯtēdas cum viro locuplete: ne forte cōtra
te ꝯstituat litē tibi. Multos enim pdidit
aurū ⁊ argētū: et vsq3 ad cor regū extēdit
⁊ ꝯuertit. Nō litiges cū homine linguato
et nō strues in ignem illius ligna. Non cō=
munices homini indocto: ne male de ꝓge=
nie tua loquat᷑. Ne despicias hominē auer=
tētem se a peccato: neq3 improperes ei. Me=
mento qm̄ omnes in corrupcōe sumus. Ne
spernas hoīem in sua senectute: et enim ex
nobis senescūt. Noli de mortuo inimico tuo
gaudē: sciēs qm̄ omnes morimur: ⁊ in gau=
diū volumus venire. Ne despicias narrati=
onē p̄sbiterorū sapientū: et in ꝓuerbijs eo=
rū ꝯuersare. Ab ipis enim disces sapiētiā
et doctrinā intellectus: ⁊ seruire magnatis
sine q̄rela. Non te p̄tereat narracō seniorū:
ipi enim didicerūt a p̄rib⁹ suis. Qm̄ ab ipis
disces intellectū: et in tpe necc̄itatis dabis
respōsum. Nō incēdas carbones peccatorū
arguens eos: et ne incēdaris flāma ignis
peccatorū illorū. Ne ꝯtra faciē stes ꝯtume=
liosi: ne sedeat quasi insidiator ori tuo. No=
li fenerari homini fortiori te: q̄ si feneraueris
quasi pditū habe. Nō spōdeas sup v̄tutem

tuaꝫ: ꝙ ſi ſpopōderis quaſi reſtituēs cogi-
ta. Nō iudices ↄtra iudicē: qm̄ ſecūdū qḋ
iuſtū eſt iudicat. Cum audace non eas in
via: ne forte grauet mala ſua in te. Ipe eni
ſecūdū volūtatē ſuā vadit: ⁊ ſil' cū ſtulticia
illius peries. Cum iracūdo nō facias rixaꝫ
et cū audace non eas in deſertū: qm̄ quaſi
nichil eſt ante illum ſanguis: et vbi nō eſt
adiutoriū elidet te. Cum fatuis ↄſiliū non
habeas: non enī poterūt diligere niſi q̄ eis
placēt. Coram extraneo ne facias cōſiliū:
neſcis enim quid pariet. Non omni homini
cor tuū manifeſtes: ne forte inferat tibi grāꝫ
falſam et conficietur tibi.

IX

Non zeles mulierem ſinus tui: ne oſtē-
dat ſup te maliciā doctrine nequam.
Nō des mulieri poteſtateꝫ anime tue: ne in-
grediatur in ꝟtute tua ⁊ ↄfundaris. Ne re-
ſpicias mulierē multiuolā: ne forte incidas
in laq̄os illius. Cū ſaltatrice ne aſſiduus
ſis nec audias illā. ne forte pereas in effica-
tia illius. Virginē ne ↄſpicias: ne forte ſcā-
daliʒeris in decore illius. Ne des fornicariis
animā tuaꝫ in vllo: ne ꝑdas te ⁊ hēditatē
tuā. Noli circumſpicē in vicis ciuitatis: nec
oberraueris in plateis illius. Auerte facieꝫ
tuā a muliere compta. ⁊ ne circumſpicias
ſpeciē alienā. Propter ſpēm mulieris m̄lti
perierūt: ⁊ ex hoc concupiſcētia q̄ſi ignis
exardeſcit. Omnis mulier q̄ eſt fornicaria
q̄ſi ſtercus in via ab om̄ibꝫ ꝓtereūtibꝫ ↄcul-
cabitur. Speciē mulieris alieni multi ām-
rati. reprobi facti ſūt: colloquiū enim illius
quaſi ignis exardeſcit. Cū aliena muliere
ne ſedeas om̄ino. nec accūbas cū ea ſup cu-
bitū: ⁊ nō altercēris cū illa in vino ne forte
declinet cor tuū in illā: ⁊ ſanguine tuo laba-
ris in perdicōeꝫ. Ne derelinquas amicum
antiquum: nouus enim nō erit ſimilis illi.
Vinū nouū amicus nouus: veteraſcat: et
cū ſuauitate bibes illud. Nō zeles gloriaꝫ
⁊ opes peccatoris: nō enim ſcis q̄ futura ſit
illius ſ̄buerſio. Nō placeat tibi iniuria iniu-
ſtorū: ſciēs qm̄ vſqꝫ ad inferos nō placebit
impius. Longe abeſto ab homine ꝑtātem
hn̄te occidendi: ⁊ nō ſuſpicaberis timoreꝫ
mortis. Et ſi acceſſeris ad illū noli aliquid
ↄmittē: ne forte auferat vitā tuaꝫ. Cōioneꝫ

mortis ſcito: qm̄ in medio laq̄orū ingredie-
ris: ⁊ ſup dolentiū arma ambulabis. Scḋꝫ
virtutē tuam: caue te a ꝓximo tuo: ⁊ cū ſapi-
entibꝫ et prudentibꝫ tracta. Viri iuſti ſint
tibi ↄuiue: ⁊ in timore dei ſit tibi gloriacio:
et in ſenſu ſit tibi cogitatus dei: et omnis e-
narratio tua in p̄ceptis altiſſimi. In manu
artificū opa laudabūtur: ⁊ pn̄cipes popli
in ſapiētia ſermonis ſui: in ſenſu vero ſenio-
rū verbū. Terribilis ē in ciuitate ſua hō lin-
guoſus: ⁊ temerarius in ꝟbo ſuo odibil' erit.

X

Iudex ſapiēs iudicabit populū ſuū:
⁊ pricipatus ſenſati ſtabilis erit. Secūdū
iudicē popoli ſic et miniſteri eius: et qualis
rector eſt ciuitatis: tales et inhabitantes
in ea. Rex inſipiens ꝑdet populū ſuū: et ci-
uitates inhabitabūtur ꝑ ſenſū prudentiuꝫ.
In manu dei poteſtas terre: et execrabilis
omnis iniq̄tas gentiū: et vtilē rectorē ſuſci-
tabit in tp̄e ſup illā. In manu dei poteſtas
hominis: ⁊ ſup faciē ſcribe imponet honorē
ſuū. Omnis iniurie ꝓximi ne memineris: ⁊
nichil agas in opibꝫ iniurie. Odibilis corā
deo ē ⁊ hominibꝫ ſupbia: et execrabilis oīs
iniq̄tas gentiū. Regnum a gente in gētem
transfertur ꝓpter iniuſticias ⁊ iniurias ⁊ cō-
tumelias ⁊ diūſos dolos. Auaro aūt nichil
ē ſceleſtius. Quid ſupbis terra ⁊ cinis? Ni-
chil eſt iniq̄us q̄ꝫ amaē pecuniā. Hic enim
⁊ animā ſuā venalē habꝫ: qm̄ in vita ſua ꝓ-
iecit intima ſua. Omnis potentatus breuis
vita: languor ꝓlixior grauat medicū. Bre-
uem languorē p̄cidit medicus: ſicut ⁊ rex
hodie eſt: ⁊ cras morietꝛ. Cū enim morietur
homo: hereditabit ſerpentes et beſtias et
vermes. Iniciū ſupbie hoīs apoſtotare
a deo: qm̄ ab eo q̄ fecit illū receſſit cor eius:
qm̄ initiū peccati ē om̄is ſupbia. Qui tenue-
rit illā adimplebit maledictis: ⁊ ſ̄buertet
eum in finem. Propterea exhonorauit dn̄s
ↄuētus malorū: ⁊ deſtruxit eos vſqꝫ in finē.
Sedes ducū ſupboꝝ deſtruxit deus: ⁊ ſedē
fecit mites ꝓ eis. Radices gētium ſupbaꝝ
areſecit deus: ⁊ plantauit humiles ex ip̄is
gentibꝫ. Terras gentiū euertit dn̄s: ⁊ ꝑdi-
dit eas vſqꝫ ad fundamētū. Areſecit ex ip̄is
⁊ diſꝑdidit eos: ⁊ ceſſare fecit memoriam
eoꝝ a terra. Memoriaꝫ ſupborum ꝑdidit

deus: ⁊ reliquit memoriam humiliū sensu. Nō est creata hominib⁹ supbia: neqȝ iracūdia nationi mulierꝫ. Semē hominū honorabitur hoc qđ timet deū: semen aūt hoc exhonorabit̄ qđ p̄terit mandata dn̄i. In medio fratrū rector illoꝝ in honore: ⁊ q̄ timēt dn̄m erūt in oculis illius. Gl'a diuitū honoratorū ⁊ pauperꝝ timor dei ē: nō despicē hominez iustū pauperē: et nō magn̄ficare virū peccatorē diuitē. Magnus ē iudex ⁊ potēs ē in honore: et nō ē maior illo q̄ timet deum. Seruo sensato liberi seruient: et vir prudēs ⁊ disciplinatus nō murmurabit correptus: ⁊ inscius nō honorabit̄. Noli extollē te in faciendo ope tuo: et noli cūctari in t̄pe angustie. Melior ē q̄ operat̄ et abūdat in oībus: q̄ꝫ qui gloriat̄ et eget pane. Fili in mā suetudine serua animā tuam: ⁊ da illi honorem secūdū meritū suū. Peccātez in animā suam quis iustificabit? Et quis honorificabit exhonorātem animā suā? Paup gliat̄ p disciplinā ⁊ timorē suū: ⁊ ē homo q̄ honorificat̄ ꝑpter s̄bstātiam suā. Qui autē gliatur in pauptate: quātomagis in s̄bstantia? Et q̄ gliat̄ in s̄bstantia: pauptatē vereat̄.

XI

Sapientia humiliati exaltabit caput illius: ⁊ in medio magnatorū ɔsedē illum faciet. Non laudes virū in specie sua: neqȝ spernas hominem in visu suo. Breuis in volatilib⁹ apis: ⁊ initiū dulcoris habȝ fructus illius. Ne glieris in vestitu vnq̄ꝫ: nec in die honoris tui extollaris. Qm̄ mirabilia opa altissimi solius: et gliosa et absconsa ⁊ inuisa opa illius. Multi tyrāni sederūt in throno et insuspicabilis portauit diadema. multi potētes oppressi sūt valide: ⁊ gloriosi traditi sūt in manus alterorū. Priusq̄ꝫ interroges ne vitupēs quēq̄ꝫ: et cū interrogaueris corripe iuste. Priusq̄ꝫ audeas ne r̄ndeas verbū: ⁊ in medio seniorū ne adicias loqui. De ea re q̄ te nō molestat ne certeris: et in iudicō peccantiū ne consistas. Fili ne in multis sint actus tui: et si diues fueris non eris immunis a delicto. Si enim secutus fueris non apprehendes: et nō effugies si p̄cucurreris. Est homo laborās ⁊ festinās et dolens impius: et tāto magis nō abūdabit. Est homo marcidus egens recupatione plus deficiēs virtute et abūdās pauptate: ⁊ oculus dei respexit illū in bono et erexit eū ab humilitate ip̄ius. et exaltauit caput eius: et mirati sūt in illo multi ⁊ honorauerunt deum. Bona et mala. vita et mors: pauptas et honestas: a deo sūt. Sapientia disciplina et scientia legis aput dn̄m: dilectio ⁊ vie bonorū aput ip̄m. Error et tenebre peccatorib⁹ ɔcreata sunt: q̄ aūt exultāt in malis ɔsenescunt in malo. Datio dei iustis pmanet: et ꝑfectus illius successus hēbit in eternū. Est q̄ locupletat̄ parce agendo: ⁊ hec pars mercedis illius in eo q̄ dicit inueni requiem michi ⁊ nunc manducabo de bonis meis solus: et nescit qđ t̄ps p̄tereat et mors appropinquet. et et relinquat oīa alijs: et moriat̄. Sta in testamento tuo ⁊ in illo colloq̄re: ⁊ in ope mandatorū tuoꝝ veterasce. Ne manseris in opib⁹ peccatorū. Cōfide aūt in deo: ⁊ mane in loco tuo. Facile est enim in oculis dei s̄bito honestare pauperē. Benedictō dei in mercedē iusti festinat: ⁊ in honore veloci ꝓcessus illius fructificat. Ne dicas. quid est michi opus: ⁊ q̄ erunt michi ex hoc bona? Ne dicas. Sufficiēs michi sū. ⁊ q̄d ex hoc pessimabor? In die bonorū ne immemor sis malorū: ⁊ in die malorū ne immemor sis bonorū: qm̄ facile est coram deo in die obitus retribuere vnicuiqȝ sc̄dm vias suas. Malicia hore obliuionē facit luxurie magne: et in fine hoīs denudacō operū illius. Ān mortē ne laudes hoīem quēq̄ꝫ: qm̄ in filijs suis agnoscit̄ vir. Nō omēz hoīem inducas in domū tuā: multe enim sūt insidie dolosi. Sicut enim eructuāt p̄cordia fetātium ⁊ sicut perdix inducit̄ in caueam ⁊ ut caprea in laqueū sic ⁊ cor supboꝝ: et sicut ꝓspector videns casū ꝓximi sui. Bona enim in mala cōuertēs insidiatur: et in electis imponet maculaȝ. Ab scintilla enim vna augetur ignis: ⁊ ab vno doloso augetur sanguis: hō vero peccator sanguini insidiatur. Attende tibi a pestifero. fabricat enim mala: ne forte inducat sup te s̄bsannacōez in ꝑpetuū. Admitte ad te alienigenā et subūtēt te in turbine: ⁊ abalienabit te a vijs ꝓprijs.

XII

Si benefeceris scito cui feceris: et erit

gr̄tia in bonis tuis multa. Benefac iusto et inuenies retribucōnez magnā: et si nō ab ip̄o: certe a dn̄o. Non ē enim ei bene q̄ assiduus ē in malis et elimosinas nō dāti: qm̄ et altissimus odio hab3 peccatores: et misertus ē penitētib9. Da misericordi. et ne suscipias peccatorē. Et impijs ⁊ peccatoribus reddet vindictā: custodiens eos in diem vindicte. Da bono ⁊ nō receperis peccatorem: bn̄fac humili ⁊ nō dederis impio. Prohibe panes illi daē: ne in ip̄is potētioꝛ te sit. Nā duplicia mala inuenies in om̄ib9 bonis q̄cunq3 feceris illi: qm̄ ⁊ altissimus odio h3 peccatores: ⁊ impijs reddet vindictā. Nō agnoscet᷑ in bonis amicus: et nō abscōdetur in malis inimicus. In bonis viri inimici illius: in tristicia ⁊ in malicia illius. amicus agnitus ē. Nō credas inimico tuo ineťnū. Sicut enim eramētum. erugināt nequicia illius: ⁊ si humiliatus vadat curuus abice animū tuū: et custodi te ab illo. Nō statuas illū penes te nec sedeat ad dexterā tua3 ne ɔuersus stet in loco tuo: ne forte ɔuersus ī locū tuū inq̄rat cathedrā tuam: et in nouissimo ɔgnoscas verba mea ⁊ in sermonibus meis stimuleris. Quis miserebit᷑ incātatori a serpēte ꝑcusso: et om̄ib9 q̄ appropiant bestijs? Sic et q̄ comitat᷑ cū viro iniquo: ⁊ obuolutus ē in peccatis eius. Vna hora tecum ꝑmanebit: si aūt declinaueris nō supportabit. In labijs suis indulcat inimicus: et in corde suo insidiatur vt sbuertat te in foueam. In oculis suis lacrimatur inimicus: ⁊ si inuenerit tp̄s: non saciabit᷑ sanguine: ⁊ si incurrerint tibi mala. inuenies eū illic ꝑorem. In oculis suis lacrimat᷑ inimicus: ⁊ qua si adiuuās suffodiet plātas tuas. Caput suū mouebit et plaudebit manu: et mlťa susurrās ɔmutabit vultū suū.

XIII

Qui tetigerit picem inq̄nabit᷑ ab ea: ⁊ q̄ ɔmunicauerit sup̄bo induet sup̄biam. Pondus sup̄ se tollit q̄ honestiori se communicat: et ditiori te ne socius fueris. Quid ɔmunicabit cacabus ad ollā? Qn̄ enim se colliserint ɔfringet᷑. Diues iniuste aget ⁊ fremebit: paup̄ aute3 lesus tacebit. Si largitus ei fueris assumet te: ⁊ si nō habueris derelinquet te. Si habes ɔuiuet tecū et euacuabit te: et ip̄e nō dolebit sup̄ te. Si necessarius illi fueris supplātabit te: et subridens spem dabit narrās tibi om̄ia bona et dicet q̄d opus ē tibi: et ɔfundet te in cibis suis. donec te exinaniat bis ⁊ ter: et in nouissimo deridebit te. Et postea vidēs derelinquet te: ⁊ caput suū mouebit ad te. Humiliare deo: et exspecta manus eius. Attēde ne seductus in stulticiā humilieris. Noli ēē humil' in sapiā tua: ne humiliat9 in stulticiā seducaīs. Aduocat9 a potētioē discede: ex h̄ eni magis te aduocabit. Ne im ꝓb9 sis. ne impigaris: ⁊ ne lōge sis ab eo: ne eas in obliuionem. Ne retineas ex equo loqui cū illo: nec credas multis verbis illius. Ex multa enim loq̄la temptabit te: ⁊ subridens interrogabit te. De abscōditis tuis immitis animo illius: ɔfuabit ṽba tua: ⁊ nō parcet de malicia ⁊ de vinculis. Caue tibi ⁊ attēde diligenter auditui ~~meo~~ tuo: qm̄ cū sbuersione tua ābulas. Audiens vero verba illa quasi in somnis vide: et vigilabis om̄i vita tua. Dilige deum: ⁊ inuoca illū in salute tua. Om̄e animal diligit simile sibi: sic et omnis homo ꝓximū sibi. Omnis caro ad similem sibi ɔiūget᷑: ⁊ om̄is homo simili sui sociabit᷑. Si ɔmunicabit lupus agno aliqn̄: sic peccatoꝛ iusto. Que ɔmunicacō sancto homini ad canem: aut q̄ pars diuiti ad paupere3? Venacō leonis onager in heremo: sic ⁊ pascua sūt diuitū pauperes. Et sicut abhominatio ē sup̄bo humilitas: sic et execratio diuitis paup̄. Diues ɔmotus ɔfirmatur ab amicis suis: humilis aūt cū ceciderit expelletur et a notis. Diuiti decepto multi r̄cupatoēs: locutus ē sup̄ba: ⁊ iustificauerūt illū. Humilis deceptus ē: insup̄ ⁊ arguit᷑. Locutus est sensate: et nō ē ei datus locus. Diues locut9 est et om̄es tacuerūt: ⁊ verbum illius vsq3 ad nubes perducent. Paup̄ locutus est: et dicūt. Quis ē hic? Et si offenderit: sbuertēt illū. Bona ē substātia cui non est peccatum in ɔsciētia: ⁊ nequissima ē paup̄tas in ore impij. Coꝛ hominis immutat faciem illius: siue in bonū siue in mala. Vestigiū coꝛď boni ⁊ faciē bonā difficile inuenies: ⁊ cū laboꝛe.

XIIII

Beatus vir q̄ nō ē lapsus verbo ex oꝛe suo: et non est stimulatus in

tristicia delicti. Felix qui nō hūit animi sui tristiciam: et non excidit ab spe sua. Viro cupido et tenaci sine racōe est substantia: et homini liuido ad quid aurū? Quod acer- uat ex aīo suo iniuste alijs cōgregat: et in bonis illius alius luxuriabitur. Qui sibi neq̄ ē cui alij bonus erit? Et nō iocūdabitur in bo- nis suis. Qui sibi inuidet nichil ē illo nequius: et hec ē r̄ddicio malicie illius. Et si bn̄fecerit ignoranter et nō volens facit: et in nouissi- mo manifestat maliciam suā. Nequā ē ocu- lus liuidi: et auertēs faciem suā: et despici- ens animā suā. Insaciabilis oculus cupidi in parte iniq̄tatis: nō saciabitur donec con- sumat arefaciēs animam suā. Oculus malus ad mala: et non saciabitur pane indigens: et in tristicia erit sup mensam suā. Fili si ha- bes benefac tecum: et deo dignas oblacōes offer. Memor esto qm̄ mors non tardat: et testamentū inferorum: qd̄ demōstratū ē tibi. Testamentū enim huius mūdi morte mo- rietur. Ante mortem benefac amico tuo: et secūdū vires tuas exporrigēs da pauperi. Nō defrauderis a die bono: et particula di- ei boni nō te p̄tereat. Nōne alijs relinques dolores et labores tuos? In diuisione sortis da et accipe: et iustifica aīam tuā. Ante obi- tum tuū operare iusticiam: qm̄ nō est apud inferos inuenire cibū. Omnis caro sicut fe- num veterascet: et sicut folium fructificans in arbore viridi. Alia generātur et alia dei- ciūtur: sic g̃nacio carnis et sanguinis. alia fi- nitur: et alia nascitur. Oīne opus corruptibi- le in fine deficiet: et q̄ illud operatur ibit cū illo. Et oīne opus electū iustificabitur: et q̄ opatur illud honorabitur in illo. Btūs vir q̄ in sapīa morabitur: et q̄ in iusticia medita- bitur: et in sensu cogitabit circūspectōem dei. Qui excogitat vias illius in corde suo. et in absconditis suis intelligēs: vadens post illam quasi inuestigator: et in vijs illius consistens. Qui respicit p fenestras illius: et in ianuis illius audiens. Qui requiescit iuxta domū illius: et in parietibus illius figēs palum. Statuet casulam suam ad manus illius: et requiescent in casula illius bona per euum. Statuet filios suos sub tegimine il- lius et sub ramis illius morabitur. Protege- tur sub tegimine illius a feruore: et in gloria

XV

Qui timet deum faciet bona: et q̄ cōtinēs ē iusticie apprehendet illam: et obuiabit illi quasi mater honorificata: et quasi mulier a virginitate suscipiet illū. Cibabit illū pane vite et intel- lectus: et aqua sapīe salutaris potabit illū. Et firmabitur in illo et nō flectetur: et cōtinebit illum et non cōfundetur: et exaltabit illum apud p̄ximos suos. Et in medio ecclesie a- aperiet os eius: et adimplebit illū spū sapīe et intellectus: et stola glīe vestiet eum. Io- cūditatē et exultacōem thesaurizabit super illū: et nomine eterno hereditabit illū. Ho- mines stulti non app̄hendēt illam: et homines sensati obuiabūt illi. Homines stulti nō vi- debūt eam: longe enim abest a supbia et do- lo. Viri mendaces nō erūt illius memores: et viri veraces inuenientur in illa: et successum habebūt vsq3 ad inspectōem dei. Non est specōsa laus in ore peccatoris: qm̄ a deo p- fecta ē sapientia. Sapientie enim dei asta- bit laus: et in ore fideli abundabit: et dña- tor dabit eam illi. Nō dixeris. p deum abest: q̄ enim odit ne feceris. Nō dicas ille me im- planauit: nō enim necessarij sūt ei homines impij. Oīne execramentū erroris odit dn̄s: et nō erit amabile timentibus eum. Deus ab inicio cōstituit hominē: et reliquit illū in ma- nu cōsilij sui. Adiecit mādata et p̄cepta sua. Si volueris mandata cōseruare cōseruabūt te: et in ppetuum fidem placitam seruare. Ap- posuit tibi aquā et ignem: ad qd̄ volueris porrige manū tuā. Ante hoīem vita et mors: bonū et malum. Quod placuerit ei dabitur illi. qm̄ multa sapientia dei. et fortis in potē- tiā: videns oīnes sine intermissione. Oculi dn̄i ad timentes eū: et ipse agnoscit omnem operā hoīs. Nemini mandauit impie agē: et nemini dedit spaciū peccādi. Nō enim cōcu- piscit multitudinē filiorū infideliū et inutiliū.

XVI

Ne iocūderis in filijs impijs si multiplicētur: nec oblecteris sup ip- sos si nō ē timor dei in illis. Nō credas vite illorum: nec respexeris in labores eorum. Meli- or ē enim vnus timēs deum: q̄ mille filij im- pij. Et vtile ē mori sine filijs: q̄ relinquē filios impios. Ab vno sensato inhabitabitur pria:

et a trib⁹ impijs deseret᷑. Multa talia vidit oculus meus: et fortiora horū audiuit auris mea. In sinagoga peccantiū exardebit ignis: et in gēte incredibili exardescet ira. Non exorauerūt pro peccatis suis antiqui gigātes q̄ destructi sūt ɔfidentes sue v̄tuti: et nō pepercit peregrinacōni illoꝝ. sed percussit eos: et execratus ē eos pre superbia verbi illoꝝ. Nō misertus ē illis totā gētē perdens: et extollentem se in peccatis suis. Et sicut sexcēta milia peditum q̄ ɔgregati sūt in duricia cordis sui: et si vnus fuissꝫ ceruicatus mirū si fuissꝫ immunis. Misericordia enim ⁊ ira ē cū illo: potens exoratio ⁊ effundens irā. Secūdū misericordiā suā: sic correctio illius: hominē secūdū opa sua iudicat. Non effugiet in rapina peccator: et nō retardabit sufferētia misc̄diā faciētis. Ōis misc̄dia faciet locū vnicuiqꝫ scd̄m meritum operꝫ suorꝫ: et secūdū intellectū peregrinacōnis illius. Nō dicas. A deo abscōdar: ⁊ ex sūmo quis operis mei memorabit᷑? In ꝑplo magno nō agnoscar. Que ē enim aīa mea in tam immensa creatura? Ecce celum et celi celorꝫ. abissus ⁊ vniūsa terra et q̄ in eis sūt in ɔspectu illius ɔmouebūtur: montes simul ⁊ colles et fundamenta terre: ⁊ cū cōspexerit illa deus tremore ɔcutientur. Et in omib⁹ hijs insensatū est cor: et ōme cor intelligit᷑ ab illo: et vias illius quis intelligit? Et ꝓcella quam nec oculus vidit hominis? Naꝫ plurima illius opa sūt in abscōsis: sed opa iusticie eius quis enūtiabit aut quis sustinebit? Longe enim ē testamētū a quibusdā: et interrogatio hoīm in ɔsūmacōe est. Qui minorat᷑ corde cogitat inania: et vir imprudēs et errās cogitat stulta. Audi me fili et disce disciplinam sensus: et in verbis meis attēde in corde tuo: et dicaꝫ in equitate disciplinā ⁊ scrutabor enarrare sapiam: et in verb meis attēde in corde tuo: et dico in eq̄tate spūs. virtutes q̄s posuit deus in opa sua ab inicio: ⁊ in veritate enūtio sciaꝫ eius. In iudicō dei opa ipius ab inicō: ⁊ ab institucōe hoīm ipoꝝ distinxit ptes illoꝝ: et inicia eoꝝ in gētib⁹ suis. Ornauit opa illoꝝ: nec esurierūt nec laborauerūt: ⁊ nō destiterūt ab opib⁹ suis. Vnusq̄sqꝫ proximū sibi nō āgustiabit vsqꝫ in eternū. Nō sis incredibilis verbo illius. Post hec in terrā deus respexit: et impleuit illā bonis suis. Anima aūt omis vitalis denūtiauit āte faciē ipsius: et ipa iterū reuersio illoꝝ.

XVII

Deus creauit de terra hominē: et scd̄m imaginē suam fecit illū. Et iterū ɔūtit illū in ipam: et secūdū se vestiuit illū virtute. Numerū dieꝝ et tps dedit illi: et dedit illi potestatē eoꝝ q̄ sūt sup terrā. Posuit timorem illius sup omem carnē: ⁊ dominatus ē bestiarū ⁊ volatiliū. Creauit ex ipo adiutorium simile sibi: ɔsiliū et linguam ⁊ oculos et aures ⁊ cor dedit illis excogitandi: et disciplina intellectus repleuit illos. Creauit illis scientiā spūs: sensu impleuit cor illoꝝ: et mala ⁊ bona oñdit illis. Posuit oculum ipoꝝ sup corda illoꝝ oñdē illis magnalia operꝫ suorū vt nomē sanctificacōis collaudent: et gl̄iari in mirabilib⁹ illius: et magl̄ia enarrent operū eius. Addidit illis disciplinam: et legeꝫ vite hereditauit illos. Testamentū eternū ɔstituit cū illis: et iusticiaꝫ et iudicia sua oñdit illis. Et magnalia honoris eius vidit oculus illoꝝ: ⁊ honorem vocis audierūt aures illoꝝ. et dixit illis. Attēdite ab omi iniquo. Et mandauit illis: vnicuiqꝫ de proximo suo. Vie illoꝝ corā illo sūt semp: nō sūt abscōse ab oculis ipius. In vnamquāqꝫ gentem ꝓposuit rectorē: ⁊ ps dei israhel facta est manifesta. Et omia opa illoꝝ velut sol in ɔspectu dei: et oculi eius sine intermissione inspicientes in vijs eoꝝ. Nō sūt abscōsa testamēta p iniq̄tateꝫ illoꝝ. Et omis iniq̄tas eoꝝ in ɔspectu dei. Elimosina viri q̄si sacculus cū ipo: ⁊ grām hominis quasi pupillaꝫ ɔfuabit: et postea resurget et retribuet illis retribucōeꝫ vnicuiqꝫ in caput ipoꝝ: et ɔuertet in inferiores ptes t̄re. Penitētib⁹ aūt dedit viā iusticie: et ɔfirmauit deficientes sustinē: et destinauit illis sortem veritatis. Conuertere ad dn̄m ⁊ relinque peccata tua: pcare ante faciē dn̄i: et minue offendicula. Reuertere ad dn̄m ⁊ auertere ab iniusticia tua et nimis odito execrationeꝫ ⁊ ɔgnosce iusticias et iudicia dei ⁊ sta in sorte ꝓposicōnis ⁊ oracōnis altissimi dei. In partes vade seculi sancti: cū viuis ⁊

dantibꝫ confessionē deo. Nō demoreris in errore impiorꝫ: ante mortē ɔfitere. A mortuo quasi nichil perit confessio. Cōfiteberis viuens: viuus ⁊ sanus ɔfiteberis ⁊ laudabis deum: et gloriaberis in miseracōibus eius. Quā magna misericordia dn̄i: et ꝓpiciatio illius conuertētibꝫ ad se. Nec enim omnia possunt esse in hominibꝫ: qm̄ non ē immortalis filius hominis: et in vanitate malicie placuerūt. Quid lucidius sole? Et hic deficiet. Aut quid nequius excogitauit caro ⁊ sanguis? Et hoc arguet̄. Virtutē altitudinis celi ipse conspicit: et omnes homines terra et cinis.

XVIII

Qui viuit ineternum creauit omnia simul. Deus solus iustificabit̄: et manꝫ inuictus rex ineternū. Quis sufficiet enarrare opera illius? Quis enim inuestigabit magnalia eius? Virtutē autē magnitudinis eius q̄s enūciabit? Aut quis adiciet enarrare misericordiā eius? Non est minuere neqꝫ addere: nec est inuenire magnalia dei. Cū ɔsūmauerit homo tunc incipiet: et cū quieuerit operabit̄. Quid est homo et que est gratia illius: et quid ē bonū aut quid nequā illius? Numerus dierꝫ hominum ut multū centū anni: quasi gutte aque maris deputati sūt: et sicut calculus arene. sic exigui anni in die eui. Propter hoc patiens est deus in illis: et effundit super illos misericordiā suaꝫ. Vidit ꝑsumpcōnem cordis eorꝫ qm̄ mala est: et cognouit subuersionē illorꝫ quoniā nequā est. Ideo adimpleuit ꝓpiciationem suaꝫ in illis: et ostēdit illis viam equitatis. Miseratio hominis circa ꝓximū suū: misericordia autem dei super omnē carnē. Qui misericordiā habet docet ⁊ erudit: q̄si pastor gregem suū. Misereat̄ excipiens doctrinā miserationis: et qui festinant in iudicijs eius. Fili in bonis nō des querelam: et in omni dato nō des tristiciā verbi mali. Nonne ardorem refrigerabit ros? Sic ⁊ verbū melius q̄ꝫ datum. Nonne ecce verbū super datū bonū? Sed vtrūqꝫ cū homine iustificato. Stultus acrit̄ improperabit: et datus indisciplinati tabescere facit oculos. Ante iudiciuꝫ para iusticiam tibi: et āteq̄ꝫ loquaris disce. Ante lāguorē adhibe medicinā: ⁊ ante iudiciū interroga teipsum: et in conspectu dei inuenies ꝓpiciationem. Ante languorē humilia te: et in tēpore infirmitatis ostende ɔuersationē tuā. Nō impediaris orare semper: et ne vetens usqꝫ ad mortē iustificari: quoniā merces dei manet ineternū. Ante orationeꝫ ꝑpara animam tuā: ⁊ noli esse quasi homo qui tēptat deum. Memento ire in die ɔsummationis: ⁊ tempus retributionis in cōuersatione facies. Memento pauptatis in tēpore abundantie: et necessitatē pauptatis in die diuitiarꝫ. A mane usqꝫ ad vesperā immutabit̄ tēpus: et hec omnia citata in oculis dei. Homo sapiens in omnibꝫ metuit: et in diebus delictorꝫ attendet ab inertia. Omnis astutus agnoscit sapientiam: et inuenienti eam dabit cōfessionem. Sensati in verbis. et ipsi sapienter egerūt: et intellexerunt veritatem et iusticiam: et implorauerūt prouerbia et iudicia. Post ɔcupiscentias tuas non eas: et a voluntate tua auertere. Si ꝑstes anime tue ɔcupiscētias eius: faciet te in gaudium inimicis tuis. Ne oblecteris in turbis: nec in modicis. Assidua enim ē ɔmissio eorum. Ne fueris mediocris in contētione ex fenore: et non est tibi nichil in seculo. Eris enim inuidus vite tue.

XIX

Operarius ebriosus nō locupletabit̄: et q̄ spernit modica paūlatim decidet. Vinū ⁊ mulieres apostatare faciūt sapiētes: et arguent sensatos: et qui se iūgit fornicarijs erit nequam. Putredo ⁊ vermes hereditabūt illum: ⁊ extolletur in exemplū maius: et tolletur de numero anima eius. Qui credit cito leuis corde est ⁊ minorabitur: et qui delinquit in animā suā insup habebitur. Qui gaudet ad iniquitatē denotabitur: et qui odit correptionē minuetur vita: ⁊ qui odit loquacitatē extinguit maliciam. Qui peccat in animā suam nō penitebit: et q̄ iocundatur in malicia denotabit̄. Ne iteres verbū durū ⁊ nequā: et nō minoraberis. Amico ⁊ inimico noli narrare sensum tuū: ⁊ si est tibi delictum noli denudare. Audiet enī te ⁊ custodiet te: et quasi defendens peccatū odiet te: ⁊ sic aderit tibi semp. Audisti verbū aduersus ꝓximū tuum: cōmoriatur

in te: fidens quoniā nō te dirūpet. A facie
verbi parturit fatuus. tanq̄ gemitus par-
tus infantis. Sagitta infixa femori canis:
sic verbū in corde stulti. Corripe amicū ne
forte nō intellexerit et dicat nō feci: aut si fe-
cerit: ne iterū addat facere. Corripe pximū
ne forte nō dixerit: et si dixerit ne forte itēt.
Corripe amicū. sepe eni fit cōmissio: et non
omni verbo credas. Est qui labitur lingua
sua: sȝ nō ex aīo. Quis ē eni qui nō deliqrit
in lingua sua? Corripe amicū anteq̄ comme-
ris: et da locū timori altissimi: q̄a ōis sapia
timor dei. Et in illa timē deū: et in omni sapia
disposicō legis. Et nō est sapientia nequi-
tie disciplina: et nō est cogitatus peccatorū
prudentia. Est nequicia et in ipsa execratio:
et ē insipiēs qui minuitur sapiētia. Melior
est hō qui minuitur sapia et deficiēs sensu
in timore dei: q̄ qui abūdat sensu et trāsgre-
ditur legē altissimi. Est solertia certa et ipa
iniq̄: et ē qui emittit vbū certū enarrās veri-
tatē. Est q̄ nequit humiliat se et interiora
eius plena sūt dolo: et ē iustus q̄ se nimiū sb-
mittit a multa humilitate: et ē iustus q̄ incli-
nat faciē suā et fingit nō videre se qd igno-
ratū est. Et si ab imbecillitate virium vetet
peccare: si inuenerit tempus male faciēdi
male faciet. Ex visu cognoscit vir: et ab oc-
cursu faciei cognoscitur sensatus. Amictus
corporis: et risus dentiū: et ingressus hōis enū-
ciāt de illo. Est correptio mēdax in ira cōtu-
meliosi: et ē iudiciū qd nō pbat esse bonū:
et ē tacens et ipse ē prudens. XX

Quam bonū ē arguere q̄ irasci: et con-
fitētem in oratiōe nō phibere. Cōcu-
piscētia spadonis deuirginauit iuuēculam:
sic qui facit p vim iudiciū iniquū. Quā bo-
num ē correptū manifestare penitētiam: sic
eam effugies voluntarium peccatū. Est ta-
cens qui inuenitur sapiens: et ē odibilis q̄
procax ē ad loquēdū. Est aūt tacēs et nō
habēs sensū loquele: et ē tacens sciēs tps
apti tēporis. Homo sapiens tacebit usq̄
ad tempus: lasciuus aūt et imprudens nō
seruabit tempus. Qui multis vtitur vbis
ledit animam suam: et qui potestatē sibi
sumit iniuste odiet. Est processio in malis
viro indisciplinato: et ē inuentio in detrimē-
tum: Est datū quod nō ē vtile: et ē datū cui
retributio duplex. Est pter gloriā minora-
tio: et est qui ab humilitate leuabit caput.
Est qui multa redimat modico pcio: et re-
stituens ea in septuplū. Sapiens in verbis
seipsū amabilē facit: gratie autē fatuorum
effundent. Datus insipiētis nō erit vtilis ti-
bi: oculi enim illius septemplices sūt. Exigu-
a dabit et multa improperabit: et apertio oris
illius inflāmatio ē. Hodie fenerat quis et
cras expetit: et odibilis ē homo huiusmodi.
Fatuo nō erit amicus: et nō erit gratia in bo-
nis illius. Qui enim edūt panē illius false
lingue sūt. Quotiens et quāti irridebūt eū?
Neq̄ enim q̄ habēdum erat directo sensu
distribuit: similiter et qd nō erat habendū.
Lapsus false lingue q̄si q̄ in pauimēto cadēs:
sic casus malorū festinater veniet. Homo
acharis quasi fabula vana: et in ore indi-
sciplinatorū assidua erit. Ex ore fatui rpro-
babit parabola: nō enim dicit illā in tēpore
suo. Est qui vetatur pre inopia peccare: et
in requie sua stimulabit. Est qui pdet ani-
mam suā p confusione: et ab imprudētia per-
sone pdet eā: p sone aūt acceptione pdet
se. Est qui p cōfusione pmittit amico: et luc-
ratus ē eū inimicū gratis. Opprobriū nequā
in homie mēdaciū: et in ore indisciplinatorū
assidue erit. Potior fur q̄ assiduitas viri
mēdacis: pditionē aūt ambo hereditabūt.
Mores hoim mendaciū sine honore: et cōfu-
sio illorū cū ipis sine intermissione. Sapiēs
in vbis pducit seipsū: et homo prudēs pla-
cebit magnatis. Qui operat terrā suā mal-
tabit aceruū frugū: et qui operat iusticiam
ipse exaltabit: q̄ vero placet magnatis ef-
fugiet iniquitatē. Xenia et dona excecāt o-
culos iudicū: et q̄si mutus in ore auertit cor-
rectiones eorū. Sapiētia abscōsa et thesau-
rus inuisus: que vtilitas in vtrisq̄? Melior
est qui celat insipientiā suam: q̄ homo qui
abscondit sapientiam suam. XXI

Fili peccasti: non adicias iterū: sed de
pristinis deprecare ut tibi dimittantur.
Quasi a facie colubri fuge peccata: et si ac-
cesseris ad illa suscipiēt te. Dentes leonis
dentes eius: interficientes animas hominū.
Quasi rumphea bis acuta omnis iniquitas:

plage illius nõ est sanitas. Obiurgatio ⁊ iniurie ãnullabũt sbstantiã: et domus que nimis locuplex ẽ ãnullabit̃ supbia: sic sbstãtia supbi eradicabit̃. Depcatio pãperis ex ore usq; ad aures eius puemet: et iudiciũ festinato aduemet illi. Qui odit correpcõnem vestigiũ est peccoris: et q̃ timet deũ cõuertet̃ ad cor suuz. Notus a longe potens ligua audaci: et sensatus scit labi se ab illo. Qui edificat domũ suã impendijs alienis: q̃si q̃ colligit lapides suos in hieme. Stuppa collecta sinagoga peccãtiũ ⁊ ↄsũmatio illoꝝ flãma ignis. Via peccantiũ ↄplanata lapidib;: et in finẽ illoꝝ inferi ⁊ tenebre ⁊ pene. Qui custodierit iusticiã ↄtinebit sensum eius. ↄsũmatio timoris dei sapientia et sensus. Non erudiet̃ qui nõ est sapiẽs in bono. Est aũt insipiẽtia q̃ abũdat in malo: et nõ est sensus vbi ẽ amaritudo. Sapiẽtis sciẽtia tanq̃ inũdatio abũdabit: et cõsiliũ illius sicut fons vite pmanet. Cor fatui q̃si vas ↄfractum: et omnẽ sapiam nõ tenebit.

II

Verbũ sapiẽs quodcunq; audierit scius laudabit ⁊ adiciet: audiuit luxuriosus ⁊ displicebit illi: et piciet illud post dorsũ suuz. Narratio fatui q̃si sarcina in via: nam in labijs sensati inuemet̃ gratia. Os prudentis q̃ritur in ecclesia: et verba illius cogitabũt in cordib; suis. Tanq̃ dom⁹ exterminata sic fatuo sapia: et sciẽtia insensati inenarrabilia verba. Compedes in pedib; doctrina stulto: et q̃si vincula manuũ sup manũ dextram.

III

Fatuus in risu inaltat vocẽ suaz: vir aũt sapiẽs vix tacite ridebit. Ornamentuz aureũ prudenti doctrina: et q̃si brachiale ĩ brachio dextro. Pes fatui facilis in domuz pximi: et homo peritus ↄfundet̃ a persona potẽtis. Stultus a fenestra respiciet in domũ: vir autẽ eruditus foras stabit. Stulticia homis auscultare p ostiũ: et prudens g̃uabit̃ ↄtumelia. Labia imprudentiũ stulta nãrabũt: v̄ba aũt prudẽtiũ statera põderabũt̃. In ore fatuoꝝ cor illoꝝ: et in corde sapiẽtiũ os illoꝝ. Dũ maledicit impi⁹ diabolum: maledicit ip̄e animã suã. Susurro coinquinabit animam suam ⁊ in omnib; odietur: et qui permãserit odiosus erit: tacitus et sensatus honorabitur.

XXII

In lapide luteo lapidat̃ piger: et om̃es loquent̃ sup illius aspnatiõez. De stercore boum lapidatus ẽ piger: ⁊ omnis q̃ tetigerit eũ excutiet manus. Cõfusio p̄ris est de filio indisciplinato: filia aũt fatua in deminoratiõnẽ fiet. Filia prudens hereditas viro suo: nam q̃ ↄfundit cõtumelia est genitoris. Et patrem ⁊ virũ ↄfundit audax: et ab impijs nõ minorabit̃: ab vtrisq; aũt inhonorabitur. Musica in luctu importuna narratio: flagella ⁊ doctrina in om̃i tpe sapia. Qui docet fatuũ: quasi qui ↄglutinat testã. Qui narrat verbũ nõ audiẽti: q̃si excitat dormientẽ de g̃ui somno. Cũ dormiẽte loquit̃ qui enarrat stulto sapiẽtiã: et in fine narratiõis dicit. Quis est hic? Supra mortuũ plora. defecit enim lux eius: ⁊ sup̄ fatuũ plora: deficit enĩ sensus eius.

IIII

Modicũ plora supra mortuuz: qm̃ requieuit. Neq̃ssimi enĩ neq̃ssima vita. sup mortẽ fatui. Luctus mortui septẽ dies: fatui aũt ⁊ impij om̃es dies vite illoꝝ. Cũ stulto ne multũ loquaris: et cũ insensato ne abieris. Serua te ab illo vt non molestiã habeas: ⁊ non coinq̃naberis in pcco illius Deflecte ab illo ⁊ inuenies requiẽ: et nõ accidiaberis in stulticia illius. Sup plumbũ quid g̃uabit̃. Et quod illi aliud nomen q̃ fatuus? Arenã ⁊ salem. et massam ferri facilius est ferre: q̃ homiez imprudentẽ ⁊ fatuum ⁊ impium. Sicut loramentũ ligneũ colligatũ fundamẽto edificij nõ dissoluet̃: sic et cor ↄfirmatũ in cogitatiõe ↄsilij.

Cogitatus sensati in omni tpe vel metu nõ depuabitur Sicut ornatus arenosus in pariete limpido. et sicut palee in excelsis. et cementa sine impensa posita ↄtra faciẽ venti nõ pmanebũt: sic ⁊ cor timidũ in cogitatiõe stulti cõtra impetũ timoris nõ resistet. Sicut cor tepiduz in cogitatione fatui omni tpe non metuet: sic ⁊ qui in p̄ceptis dei pmanet semp. Pungens oculũ deducit lacrimas: et q̃ pungit cor pfert sensũ. Mittẽs lapides in volatilia deiciet illa: ⁊ qui conuiciat̃ amico dissoluit amiciciã. Ad amicũ ⁊ si pduxeris gladiuz nõ desperes: ẽ enĩ regressus ad amicũ. Si aperuerit os triste ne metuas: est enĩ ↄcordatio: excepto ↄuicio ⁊ improperio ⁊ supbia et misterij reuelatiõe ⁊ plaga dolosa. In his

omnibꝫ effugiet amicus. Fidem posside cū amico in paupertate illius: ut ⁊ in bonis illiꝰ leteris. In tpe tribulationis illius pmane illi fidelis: ut in hereditate illius coheres sis. Ante ignē camini vapor ⁊ fumus ignis inaltat: sic et āte sanguinē maledicta ⁊ cōtumelie ⁊ mine. Amicū salutarē nō ɔfundaris. A facie illius nō me abscōdā: ⁊ si mala michi euenerint p illū. sustinebo. Omnis qui audiet cauebit se ab eo. Quis dabit ori meo custodiā. et sup labia mea signaculū cētū: vt nō cadā ab ipsis ⁊ ligua mea pdat me?

XXIII

Domine pr̄ et dn̄ator vite mee ne derelinqs me in cogitatu et cōsilio eoꝝ: nec sinas me cadere in illa expbracōne. Quis supponit in cogitatu meo flagella ⁊ in corde meo doctrinā sapie. vt in ignoracōibꝫ eoꝝ nō parcāt michi. ⁊ nō appareāt delicta eoꝝ. ⁊ ne adincrescant ignorātie mee ⁊ mltiplicētur delicta mea et peccata mea abundēt: et incidā in ɔspectu adūsarioꝝ meoꝝ. ⁊ gaudeat inimicꝰ meus? Dn̄e pr̄ ⁊ deus vite mee ne derelinquas me in cogitatu illoꝝ. Extollentiā oculoꝝ meoꝝ ne dederis michi: et oīne desiderium aūte a me. Aufer a me ventris ɔcupiscentias: et cōcubitus ɔcupiscētie ne apphēdāt me: ⁊ anime irreuerēti ⁊ infrunite ne tradas me. Doctrinā oris audite filij: et q̄ custodierit illā nō periet labijs suis. nec scādalizabit in operibꝫ nequissimis. In vanitate sua apphendit peccor: ⁊ supbus ⁊ maledictus scādalizabit in illis. Iurationi nō assuecat os tuū: multi enī casus in illa. Noīatio vero dei nō sit assidua in ore tuo: ⁊ nominibꝫ sanctoꝝ ne admiscearis: qm̄ nō eris immunis ab eis. Sicut enim seruus interrogatus assidue a liuore nō minuit: sic omnis iurans et nominās in toto a pctō nō purgabit. Vir multū iurās implebit iniqtate: et nō discedet a domo illius plaga. Et si frustrauerit fratrem. delictū illius sup ipm erit: et si dissimlauerit delinquit dupliciter: ⁊ si in uacuū iurauerit nō iustificabit. Replebitur enī retributiōe domus illius. Est et alia loquela cōtraria morti: nō inueniat in hereditate iacob. Etenim a misericordibꝫ omnia hec auferētur: et in delictis non voluptabunt. Indisciplinose loqle nō assuescat os tuū: ē enī in illa vbum pcti. Memēto pr̄is ⁊ mr̄is tue. in medio enim magnatoꝝ cōsistis: ne forte obliuiscat te deus in ɔspectu illorum: ⁊ assiduitate tua infatuatus improperiū patiaris: et maluisses nō nasci: ⁊ diē natiuitatis tue maledicas. Homo assuetus in verbis improperij: in omnibꝫ diebꝫ suis nō erudietur Duo genera abundāt in pctīs: ⁊ terciū adducit irā et pdicōnē. Anima callida qsi ignis ardens nō extinguet donec aliqd glutiat: et hō nequā in ore carnis sue. nō desinet donec incēdat ignē. Homī fornicario oīnis panis dulcis: nō fatigabit trāsgrediens vsq ad finē. Omnis homo q̄ transgredit lectū suū ɔtemnēs in animā suā ⁊ dicēs quis me videt: tenebre circundāt me et parietes cooperiūt me ⁊ nemo circūspicit me quē vereor: delictoꝝ meoꝝ nō memorabitur altissimus: ⁊ nō intellexit qm̄ oīa videt oclus illius: qm̄ expellit a se timorē dei huiusmōi hominis timor ⁊ oculi hoīm timētes illū: et nō ɔgnouit qm̄ oculi dn̄i mlto plus lucidiores sup solē sūt. circūspiciētes oīnes vias hoīm ⁊ pfundū abissi ⁊ hoīm corda: intuētes in abscōditas ptes. Dn̄o enim deo āteq̄ crearent omnia sunt agnita: sic ⁊ post pfectū respicit omnia. Hic et in plateis ciuitatis vindicabit: qsi pullus eqnus fugabit: et vbi nō sperauit apphendet. Et erit dedecus omnibꝫ: eo q nō intellexerit timorem dn̄i. Sic ⁊ mlier omnis relinquēs virū suū: et statuēs hereditatē ex alieno matrimonio. Primo enim in lege altissimi incredibilis fuit: et scdo virū suū dereliqt: tercio in adulterio fornicata est. et ex alio viro filios statuit sibi. Hec in ecclesiā adducet: et in filios eius respiciet. Nō tradēt filij eius radices: ⁊ rami eius nō dabūt fructū. Et derelinquet in maledictū memoriā illius: et dedecus illius nō delebit. Et agnoscent q̄ derelicti sūt. quoniā nichil melius est q timor dei: et nichil dulcius q respicere in mandatis domī. Gloria magna est sequi dominū: longitudo enim dieꝝ assumetur ab eo.

XXIIII

Sapientia laudabit animā suam: et in dn̄o honorabit. Et in medio populi sui gloriabit: et in ecclesijs altissimi aperiet

os suū. Et in cōspectu virtutis illius gloria-
bit᷑: et in medio ppli sui exaltabitur. Et in
plenitudine sancta admirabit᷑: ⁊ in multitu-
dine electoꝝ habebit laudē: et inter bndi-
ctos bndicetur dicēs. Ego ex ore altissimi
pdiui: pmogenita ante omēm creaturam.
Ego feci in celis vt oriret᷑ lumē indeficiēs:
et sicut nebula texi omnē carnē. Ego in al-
tissimis habitaui: et thronus meus in colu-
mna nubis. Girum celi circuiui sola ⁊ pfun-
dū abissi penetraui: et in fluctibꝫ maris am-
bulaui: ⁊ in omni terra steti. Et in omni pplo
et in omni gente pmatū habui: et omniū
excellētiū ⁊ humiliū corda virtute calcaui.
Et in hijs omībꝫ requiē quesiui: et in here-
ditate dñi morabor. Tunc pcepit ⁊ dixit m
creator omniū: et qui creauit me requieuit
in tabnaculo meo: et dixit michi. In iacob
inhabita: et in isrl' hereditare: et in electis
meis mitte radices. Ab inicio ⁊ ante secula
creata sū: ⁊ vsq; ad futuꝝ seculū nō desinā:
et in habitatiōe sancta corā ipo ministraui.
Et sic in syon firmata sū: ⁊ in ciuitate sancti-
ficata similiter requieui: et in ihrlm potestas
mea. Et radicaui in pplo honorificato: et in
ptes dei mei hereditas illius: et in pleītudi-
ne sanctoꝝ detētio mea. Quasi cedrus ex-
altata sū in libano: et q̄si cipressus in mōte
syon. Quasi palma exaltata sū in cadēs: et
quasi plātatio rose in iericho. Quasi oliua
speciosa in campis: et q̄si platanus exalta-
ta sū iuxta aquā in plateis. Sicut cinamo-
mū ⁊ balsamū aromatizās odorē dedi: et q̄-
si mirra electa dedi suauitatē odoris. Et q̄si
storax ⁊ galbanus. et vngula ⁊ gutta. et q̄-
si libanus nō incisus vaporaui habitacōez
meā: et q̄si balsamū nō mixtū odor meus.
Ego quasi therebintus extendi ramos me-
os: et rami mei honoris ⁊ grē. Ego q̄si vitis
fructificaui suauitatē odoris: et flores mei
fructus honoris ⁊ honestatis. Ego mater
pulcre dilectionis. et timoris. et agnicōis.
et sancte spei. In me grā omnis vie ⁊ veri-
tatis: in me omnis spes vite ⁊ virtutis. Trā-
site ad me omēs qui concupiscitis me: et a
generationibꝫ meis implemini. Spiritus
enī meus sup mel dulcis: ⁊ hereditas mea
sup mel ⁊ fauū: meōria mea in generacōes
seculoꝝ. Qui edūt adhuc esurient: et qui
bibūt me adhuc sitient. Qui audit me nō
cōfundet᷑: ⁊ qui operāt᷑ in me nō peccabūt:
qui elucidāt me vitā eternā habebūt. Hec
omnia liber vite: et testamentū altissimi et
agnitio veritatis. Legē mandauit moyses
in pceptis iusticiaꝝ: et hereditatez domui
iacob ⁊ israhel pmissiōes. Posuit dauid pu-
ero suo excitare regē ex ipo fortissimū: et in
throno honoris sedentem in sempiternum.
Qui implet q̄si phison sapiam: et sic tigris
in diebꝫ nouoꝝ. Qui adimplet q̄si eufrates
sensuz: qui multiplicat quasi iordanis in tē-
pore messis. Qui mittit disciplinā sic lucē:
et assistens q̄si gyon in die vindemie. Qui
pficit pmus scire ipam: et infirmior nō inue-
stigabit eā. A mari enī abundabit cogita-
tio eius: et consiliū illius in abisso magna.
Ego sapia effudi flumina: ego quasi trames
aque immēse de fluuio. Ego q̄si fluuius do-
rix: et sicut aqueductus exiui a paradiso.
Dixi rigabo ortum plātationū: et inebriabo
partus mei fructū. Et ecce factus est michi
trames abundās: et fluuius meꝰ appropi-
q̄uit ad mare. Quoniā doctrinā q̄si antelu-
canū illumino omnibꝫ: et enarrabo illā vsq;
ad lōginquū. Penetrabo omes inferiores
partes terre: et inspiciā omes dormiētes: ⁊
illuminabo omes sperātes in dño. Adhuc
doctrinā q̄si pphetiā effundā: et relinquam
illā querētibꝫ sapiam: et non desinā in pge-
nies illoꝝ vsq; in euū sanctū. Videte quo-
niam nō soli m laboraui s; oībꝫ exq̄rentibꝫ
veritatē.

XXV

In tribus placitū est spiri-
tui meo: que sūt pbata corā deo ⁊ hominibꝫ.
Cōcordia fratrū. ⁊ amor pximoꝝ: et vir et
mulier bene sibi cōsentiētes. Tres species o-
diuit anima mea ⁊ aggrauor valde aīe illo-
rū. Pauperē supbū. et diuitē mendacē: et se-
nē fatuū ⁊ insensatū. Que in iuuētute tua nō
cōgregasti: quō in senectute tua inuenies
eas? Quā speciosū caniciei iudiciū: et pSbite-
ris cognoscere cōsiliū. Quā speciosa vetera-
nis sapiētia: et gloriosis intellectus ⁊ cōsiliū.
Corona senū in mlta peritia: et gloria illoꝝ
timor dei. Nouem insuspicabilia cordis ma-
gnificaui: et decimū dicā in lingua hominibꝫ.
Homo qui iocūdatur in filijs: viuens ⁊ vidēs

ſbuerſionē inimicoꝝ ſuoꝝ. Beatus q̄ habitat cū muliere ſenſata: et qui lingua ſua nō eſt lapſus: et qui nō ſeruiuit indignis ſe. Beatus qui inuenit amicū verū: ⁊ qui enarrat iuſticiā auri audienti. Quā magnus q̄ ſapiā ⁊ ſcientiā: ſ3 nō eſt ſup timentē deū. Timor dei ſup oīa ſe ſuppoſuit. Beat⁹ hō cui donatū eſt habere timorē dei. Qui tenet illū: cui aſſimilabit̄. Timor dei iniciū dilectionis eius: fidei aūt iniciū agglutinādū eſt ei. Omnis plaga triſticia cordis eſt: et oīs malicia nequicia mulieris. Et oēȝ plagā ⁊ nō plagā videbit cordis: et omnē neq̄ciaȝ ⁊ nō nequiciā mulieris. et omnem obductū ⁊ nō obductū odientiū: et oēȝ vindictā ⁊ nō vindictā inimicoꝝ. Nō eſt caput nequius ſup caput colubri: et nō eſt ira ſup irā mlieris. Cōmorari leoni ⁊ draconi placebit: q̄ȝ habitare cū muliere nequā. Neq̄cia mlieris immutat faciē eius: ⁊ obcecabit vultū ſuū tanq̄ȝ vrſus: et q̄ſi ſaccū oſtēdet in medio ꝓximoꝝ. Ingemuit vir eius: ⁊ audiēs ſuſpirauit modicū. Breuis oīs malicia ſup maliciā mlieris: ſors peccatoꝝ cadat ſup illā. Sicut aſcenſus arenoſus in pedib⁹ veterani: ſic mulier linguata homini q̄eto. Ne reſpiciaſ in mulieris ſpeciē: ⁊ nō ↄcupiſcas mulierē in ſpecie. Mulieris ira. ⁊ irreuerētia. et ↄfuſio magna. Mulier ſi primatū habeat. ↄtraria eſt viro ſuo. Cor humile. et facies triſtis ⁊ plaga mortis: mulier nequā. Manus debiles ⁊ genua diſſoluta: mulier que nō beatificat virū ſuū. A mliere iniciū factū eſt pc̄ci: et ꝑ illaȝ oēs morimꝰ. Nō des aque tue exitū nec modicum: nec mulieri nequā venam ꝓdeūdi. Si nō ābulauerit ad manū tuā: ↄfundet te in ↄſpectu inimicoꝝ. A carnib⁹ tuis abſcide illam: ne ſemper te abutatur. XXVI

Mulieris bone beatus vir: numerus enī ānoꝝ illoꝝ duplex. Mulier fortis oblectat virū ſuū: et ānos vite illius in pace implebit. Pars bona mulier bona: in parte bona timentiū deū dabitur viro ꝓ factis bonis. Diuitis autē ⁊ pauperis cor bonum: in omni tp̄e vultus illoꝝ hylaris. A trib⁹ timuit cor meū: et in q̄rto facies mea metuit. Delaturā ciuitatis ⁊ collectionē ꝑpli et calūniam mendacē: ſup mortē omnia grauia. Dolor cordis ⁊ luctus: mulier zelotipa. In muliere zelotipa flagellū lingue: oīb⁹ ↄmunicās. Sicut bouū iugū q̄d mouetur: ita et mulier nequā: qui tenet illaȝ. q̄ſi qui apphendit ſcorpionē. Mulier ebrioſa ira magna: et ↄtumelia ⁊ turpitudo illius nō teget̄. Fornicatio mlieris in extollētia oculorū: et in palpebris illius agnoſcet̄. In filia nō auertente ſe. firma cuſtodiā: ne inuenta occaſione abutat̄ ſe. Ab omni irreuerentia oculoꝝ eius caue: ⁊ ne mireris ſi te neglexerit. Sicut viator ſitiēs ad fontē os aperiet. et ab omni aqua ꝓxima bibet: et contra oēȝ palū ſedebit: ⁊ ↄtra oēȝ ſagittā aperiet pharetrā donec deficiat. Gratia mlieris ſedule delectabit virū ſuū: et oſſa illius impinguabit. Diſciplina illius datū dei ē. Mulier ſenſata eſt tacita: nō eſt immutacō erudite anime. Gratia ſup gratiā: mlier ſancta et pudorata. Oīs enī ꝑōderatio nō eſt digna ↄtinētis anime. Sicut ſol oriēs mūdo in altiſſimis dei: ſic mulieris bone ſpecies in ornamentū domus eius. Lucerna ſplendēs ſup candelabrū ſanctū: et ſpecies faciei ſup etatē ſtabilē. Colūne auree ſuper baſes argēteas: et pedes firmi ſup plantas ſtabilis mulieris. Fundamēta eterna ſup petrā ſolidam: ⁊ mādata dei in corde mulieris ſancte. In duob⁹ ↄtriſtatū eſt cor meū: et in tercio iracundia michi aduenit. Vir bellator deficiēs ꝑ inopiā: ⁊ vir ↄtēptus: et qui trāſgreditur a iuſticia ad pc̄m. deus parauit eum ad rūpheam. Due ſpecies difficiles ⁊ pericu loſe michi apparuerūt. Difficile exuitur negotians a negligētia ſua: et non iuſtificabitur caupo a peccatis labioꝝ. XXVII

Propter inopiā multi dereliq̄runt: et q̄ querit locupletari auertit oculū ſuum. Sicut in medio ↄpaginis lapidū palus figitur: ſic ⁊ inter mediū vēditionis ⁊ ēptionis anguſtiabit̄ peccatis. Cōteretur cū delinquēte delictū. Si nō in timore dn̄i tenueris te inſtanter: cito ſubūtet̄ domus tua. Sicut in ꝑcuſſura cribri remanebit puluis: ſic aporia hominis in cogitatu illi⁹. Vaſa figuli ꝓbat fornax: et hoīes iuſtos tēptacō tribulacōis. Sicut ruſticatio de ligno oſ̄ndit

fructum illius: sic verbũ excogitatu cordis
hominis. Ante ſmonẽ nõ collaudes virũ: hec
enĩ temptacõ ẽ hoim. Si sequaris iusticiã
apphendes illam: et indues quasi poderem
honoris: et inhabitabis cũ ea: et proteget te
in sempiternũ: et in die agniciõis inuenies
firmamẽtũ. Volatilia ad sibi silia cõueniũt:
et veritas ad eos qui operant̃ illam reuer-
tetur. Leo venatiõi insidiat̃ semp: sic pec-
cata opantibꝫ iniquitates. Homo sensatus
in sapientia manet sicut sol: nã stultus sic lu-
na mutatur. In medio insensatoꝝ ſua v̾bũ
tempori: in medio aũt cogitãtiũ assiduus
esto. Narratio peccãtiũ odiosa: et risus illo-
rũ in delictis peccati. Loquela multũ iurans
horripilationẽ capiti statuet: et irreuerẽcia
ipsius obturatio auriũ. Effusio sanguinis in
rixa supboꝝ: et maledictio illoꝝ auditus
grauis. Qui denudat archana amici fidez
pdit: et nõ inueniet amicũ ad animũ suũ. Dili-
ge pximũ: et cõiũgere fide cũ illo. Quod si
denudaueris absconsa illius: nõ psequeris
post eum. Sicut enĩ homo qui pdit amicũ
suũ: sic et qui pdit amiciciã pximi sui. Et si-
cut qui dimittit auẽ de manu sua. sic qui re-
liquisti pximũ tuũ: et non eũ capies. Nõ il-
lum sequaris: quoniã longe abest. Effugit
enĩ q̃si caprea de laq̃o: quoniã vulnerata ẽ
anima eius. Ultra eũ nõ poteris colligaẽ:
et maledicti est cõcordatio. Denudare aũt
amici misteria: desperatio est anime infelicis.
Annuens oculo fabricat iniqua: et nemo
eũ abiciet. In cõspectu oculoꝝ tuoꝝ cõdul-
cabit os suũ: et sup ſmones tuos ãmirabit̃.
Nouissime autẽ puertet os suũ: et in verb
tuis dabit scandalũ. Multa audiui et non
coequaui ei: et dñs odiet illũ. Qui in altuz
mittit lapidẽ sup caput eius cadet: et plaga
dolosa dolosi diuidet vulnera. Et qui foue-
am fodit incidet in eam: et q̃ statuit lapidẽ
pximo offendet in eo: et qui laqueum alij
ponit peribit in illo. Facienti nequissimũ cõsi-
lium sup ipm deuoluetur: et non agnoscet
vnde adueniat illi. Illusio et improperiũ su-
pboꝝ et vindicta. sicut leo insidiabitur illi.
laqueo peribunt qui oblectant̃ casu iusto-
rum: dolor aũt cõsumet illos anteq̃ᵐ moriant̃.
Ira et furor vtraq; execrabilia sunt: et vir
peccator continens erit illoꝝ. XXVIII

Qui vindicari vult a dñio inueniet
vindictam: et peccata illius ſuãs ser-
uabit. Relinque pximo tuo nocẽti te: et tũc
depcanti tibi pcca soluent̃. Homo homini
ſuat iram: et a deo querit medelã? In hoiez
similẽ sibi non habet miscdiaz: et de peccatis
suis depcatur? Ipe dum caro sit reſuat irã:
et ppiciationẽ petit a deo? Quis exorabit p
delictis illius? Memẽto nouissimoꝝ: et de-
sine inimicari. Tabitudo enim et mors immi-
nent in mãdatis eius. Memorare timorez
dñi: et non irascaris pximo. Memorare te-
stamentũ altissimi: et despice ignorantiã p-
ximi. Abstine te a lite: et minues pcca. Hõ
enim iracũdus incẽdit litez: et vir peccator
cõturbabit amicos: et in medio pacẽ habẽti-
um immittit inimiciciã. Scd̃m enĩ ligna sil-
ue. sic ignis exardescit: et scd̃m virtutẽ hõis
sic iracundia illius erit: et scd̃m substãtiaz
suã exaltabit irã suaz. Certamẽ festinatũ in-
cendit ignẽ: et lis festinãs effundit sangui-
nez: et lingua testificãs adducet mortẽ. Si
sufflaueris q̃si ignis exardebit: et si exspue-
ris sup illã extinguet̃. Utraq; ex ore pficis-
cunt̃. Susurro et bilinguis maledict⁹: mł-
tos enim turbauerũt pacẽ habẽtes. Lingua
tercia mł'tos cõmouit: et dispersit illos de gẽ-
te in gẽtez. Ciuitates muratas diuitũ destru-
xit: et domos magnatoꝝ effodit. Virtutes
pplоꝝ cõcidit: et gentes fortes dissoluit. Lin-
gua tercia mlieres viritas eiecit: et puauit
illas laboribꝫ suis. Qui respicit illã non ha-
bebit requiẽ: nec habebit amicũ in quo req-
escat. Flagelli plaga liuorẽ facit: plaga aũt
lingue cõminuet ossa. Multi ceciderũt in ore
gladij: sed non sic q̃si q̃ interierũt p linguaz
suaz. Beatus est qui tectus est a lingua ne-
quã: qui in iracũdia illius nõ transiuit. et q̃
non attraxit iugũ illius: et in vinculis eius
nõ est ligatus. Iugũ enim illius iugũ ferre-
um est: et vinculũ illi⁹ vinculũ ereũ ẽ. Mors
illius mors nequissima: et vtilis pocius in-
ferus quã illa. Perseuerãtia illius nõ pma-
nebit: ſ; obtinebit vias iniustoꝝ. In flãma
sua nõ cõburet iustos: qui relinquũt deũ inci-
dent in illam. Et exardebit in illis et nõ extĩ-
guet̃: et immittet̃ in illos quasi leo et quasi

pardus ledent illos. Sepe aures tuas spi=
nis ⁊ linguā nequā noli audire: ⁊ ori tuo fa=
cito ostia: et seras auribꝫ tuis. Aurū tuū et
argentū tuū ꝯfla ⁊ verbis tuis facito state=
ram ⁊ frenos ori tuo rectos: et attende ne
forte labaris in lingua ⁊ cadas in ꝯspectu
inimicoꝝ insidiantiū tibi: et sit casus tuus
insanabilis in mortem. XXIX

Qui facit misericordiā feneratur ꝓximo
suo: ⁊ qui ꝑualet manu mādata seruat.
Fenerare ꝓximo tuo in tēpore necessitatis
illius: ⁊ iterū redde ꝓximo in tempore suo.
Confirma verbū ⁊ fideliter age cum illo: et
in omi tempe inuenies qd̄ tibi necessariuꝫ
est. Multi quasi inuentionē estimauerunt
fenus: et ꝑstiterūt molestiaꝫ hijs qui se ad=
iuuerūt. Donec accipiant osculant᷑ manus
dātis: et in ꝓmissionibꝫ humiliāt vocē suā:
Et in tempe redditionis postulabit tpus:
et loquetur verba tedij ⁊ murmurationū:
et tempus causabit᷑. Si autē potuerit red=
dere aduersabit᷑: solidi vix reddet dimidiū:
et cōputabit illud quasi inuentioneꝫ. Sin
autē fraudebit illū pecunia sua ⁊ possidebit
illū inimicū gratis: ⁊ conuicia ⁊ maledicta
reddet illi: et pro honore ⁊ bñficio reddet
illi ꝯtumeliā. Multi nō causa nequicie non
fenerati sunt: sed fraudari gratis timuerūt.
Verūtamē sup humilē animo fortior esto:
⁊ pro elimosina non trahas illuꝫ. Propter
mādata assume pauperē: et ꝓpter inopiaꝫ
eius ne dimittas eū vacuū. Perde pecuniā
propter fratrē ⁊ amicū tuū: ⁊ nō abscōdas
illā sub lapide in ꝑdicōnem. Pone thesaurū
tuū in ꝑceptis altissimi: et ꝓderit tibi magis
q̃ aurū. Conclude elemosinā in sinu paupe=
ris ⁊ hec ꝓ te exorabit ab omi malo. Elemo=
sina viri q̃si sacculus cū ipo: et gr̃aꝫ hoīs q̃si
pupillā ꝯseruabit: et postea resurget ⁊ retri=
buet illis retributionem vnicuiqꝫ in caput
ipoꝝ. Sup scutū potētis ⁊ sup lanceā ad=
uersus inimicū tuuꝫ pugnabit. Vir bonus
fidē facit ꝓximo suo: ⁊ qui ꝑdiderit ꝯfusiōꝫ
derelinquet sibi. Gratiā fideiussoris ne obli=
uiscaris: dedit eni pro te aīam suam. Repro=
missoreꝫ fugit peccator ⁊ immūdus. Bona
repromissoris sibi ascribit peccator: ⁊ ingra=
tus sensu derelinquit liberātē se. Vir repro=
mittit de ꝓximo suo: et cū ꝑdiderit reuerētiā
derelinq̃tur ab eo. Repromissio nequissima
multos ꝑdidit diligentes: et ꝯmouit illos
quasi fluctus maris. Viros potētes gyrās
migrare fecit: et vagati sunt in gentibꝫ ali=
enis. Peccator transgrediens mādatū dn̄i
incidet in promissionē neq̃: et qui conatur
multa agere incidet in iudiciū. Recupera ꝓ
ximū tuū scd̄m virtutē tuā: et attende tibi ne
incidas. Iniciū vite hoīs aqua ⁊ panis ⁊
vestimentū: et domus ꝓtegēs turpitudinē.
Melior ē victus paupis sb̄ tegmīe asserū:
q̃ epule splēdide in peregre sine domicilio.
Minimū ꝓ magno placeat tibi: ⁊ imprope=
riū peregrinacōnis non audies. Vita neq̃
hospitandi de domo in domū: et vbi hospita=
tur non fiducialit᷑ aget. nec aperiet os. Ho=
spitabitur et pascet ⁊ potabit ingratos: et
adhuc amara audiet. Trāsi hospes ⁊ orna
mensam: et q̄ in manu habes ciba ceteros
Exi a facie honoris amicoꝝ meoꝝ: necessi=
tudine domus mee. hospitio michi factus
es frater. Grauia hec homini habenti sensū:
correptio domus ⁊ improperiū feneratoris.

Qui diligit filiū suū assiduat illi XXX
flagella: ut letetur in nouissimo suo: ⁊
nō palpet ꝓximoꝝ ostia. Qui docet filiū
suū laudabit᷑ in illo: ⁊ in medio domestico=
rū in illo gloriabit᷑. Qui docet filiū suū in ze=
lum mittit inimicū: et in medio amicoꝝ glo=
riabitur in illo. Mortuus est pater illius: et
quasi non ē mortuus. Similē eni reliquit
sibi post se. In vita sua vidit: et letatus est
in illo. In obitu suo non est ꝯtristatus: nec
ꝯfusus ē corā inimicis. Reliquit eni defenso=
rem domus contra inimicos: et amicis red=
dentē gratiā. Pro animabꝫ filioꝝ colliga=
bit vulnera sua: et sup omeꝫ vocē turbabūt᷑
viscera eius. Equus indomit᷒ euadet durus:
⁊ filius remissus euadet ꝑceps. Lacta filiū
tuū ⁊ pauentē te faciet: lude cū eo ⁊ ꝯtrista=
bit te. Nō corrideas illi ne doleas: et in no=
uissimo obstupescent dentes tui. Non des
illi potestatem in iuuentutē: et ne despicias
cogitatus illius. Curua ceruicem eius in iu=
uentute ⁊ tōde latera eius dum infans est:
ne forte induret ⁊ nō credat tibi: et erit tibi
dolor anime. Doce filiū tuū ⁊ operare in illo:

ne in turpitudine illius offendas. Melior est pauper sanus et fortis viribus: q̄ diues imbecillis et flagellatus malicia. Salus anime in sanctitate iusticie: et melior ē omni auro et argento: et corpus validū q̄ census immēsus. Non est census sup censū salutis corporis: et nō ē oblectamentū sup cordis gaudiū. Melior est mors q̄ vita amara: et requies eterna q̄ languor pseuerās. Bonū absconditā in ore clauso: quasi appositiōes epularū circūposite sepulcro. Quid pderit libatio ydolo? Nec enim manducabit nec odorabit. Sic qui effugat a dn̄o: et portans mercedes iniquitatis. Videns oclis et ingemiscēs: sicut spado cōplectēs virginē et suspirans. Tristitiā nō des anime tue: et nō affligas temetipm in cōsilio tuo. Iocūditas cordis hec est vita hoīs: et thesaurus sine defectione sanctitatis: et exultatio viri est lōgeuitas. Miserere anime tue placēs deo: et cōtine et cōgrega cor tuū in sanctitate eius: et tristiciam lōge expelle a te. Mltos enī occidit tristicia: et nō est vtilitas in illa. Zelus et iracūdia minuēt dies: et ante tēpus senectam adducet cogitatus. Splēdidū cor bonū in epulis: epule enī illi⁹ dilgēt fiūt.

XXXI

Vigilia honestatis tabefaciet carnes: et cogitatus illius aufert somnū. Cogitatus pscientie auertit sensū: et infirmitas grauis sobriam facit animam. Laborauit diues in cōgregatiōe sobrie: et in requie sua replebitur bonis suis. Laborauit pauper in diminucōne victus: et in fine inops fit. Qui aurū diligit nō iustificabit: et qui insequit cōsumptionē replebit ex ea. Multi dati sunt in auri casus: et facta est in specie illius perditio illorū. Lignū offensionis est aurū sacrificantiū: ve illis qui sectāt illud: et omīs imprudēs deperiet in illo. Beatus ē diues qui inuētus ē sine macula: et qui post aurū nō abijt: nec sperauit in pecunia et thesauris. Quis est hic et laudabim⁹ eū? Fecit enī mirabilia in vita sua. Qui pbatus est in illo: et pfectus inuētus est: et erit illi in gloria eterna. Qui potuit transgredi et nō est trāsgressus: et facere mala et non fecit. Ideo stabilitita sūt bona illius in dn̄o: et elemosinas illius enarrabit omīs ecclia sanctorū. Supra mensam magnā sedisti: nō aperias sup illā faucē tuā prior. Non dicas si multa sūt que sup illā sunt. Memēto quoniā malus est oculus nequā. Nequius oculo quid creatū est? Ideo ab omni facie sua lacrimabit cū viderit. Ne extēdas manū tuā prior: et inuidia cōtaminatus erubescas. Ne cōprimaris in cōuiuio vini. Intellige q̄ sunt pximi tui ex teipso. Vtere q̄si hō frugi hijs q̄ tibi apponūt: et nō cū mādacas mltū odio habearis. Cessa prior causa disciplie: et noli nimius esse ne forte offendas. Et si in medio mltorū sedisti prior illis ne extēdas manū tuā: nec prior poscas bibere. Quam sufficiēs est homini erudito vinū exiguū: et in dormiēdo nō laborabis ab illo: et nō senties laborē. Vigilia et colera et tortura viro infrunito: somnus sanitatis in homine pco. Dormiet usq̄ mane: et anima illius cū ipso delectabit. Et si coactus fueris in edendo multū: surge e medio et vome. et refrigerabit te: et nō adduces corpori tuo infirmitatem. Audi me fili et nō spernas me: et in nouissimo inuenies vba mea. In omnib⁹ operibus tuis esto velux: et omnis infirmitas non occurret tibi. Splēdidū in panib⁹ benedicēt labia multorū: et testimoniū veritatis illius fidele. In neq̄ssimo pane murmurauit ciuitas: et testimoniū nequicie illius verū est. Diligētes in vino noli puocare: multos enim exterminauit vinū. Ignis pbat ferrū durū: sic vinū corda superborū arguet in ebrietate potatū. Equa vita hominibus vinū in sobrietate: si bibas illud moderate eris sobrius. Que est vita que minuitur vino? Quid defraudat vitā? Mors. Vinū in iocūditatē creatū est: nō in ebrietatē ab inicio. Exultatio anime et corporis vinū moderate potatū. Sanitas ē anime et corpori sobrius potus. Vinū mltū potatū irritationē et irā et ruinas mltas facit. Amaritudo aīe: vinū multū potatū. Ebrietatis animositas imprudētis offensio: minorās virtutem et faciēs vulnera. In cōuiuio vini nō arguas pximū: et nō despicias eū in iocūditate illius. Verba improperij nō dicas illi: et nō pmas illū in repetēdo.

XXXII

Rectorē te posuerunt noli extolli: esto

in illis quasi vnus ex ipsis. Curã illoꝝ ha-
be ⁊ sic cõsidera: et omni cura tua explicata
recũbe. vt leteris ꝓpter illos: vt ornamentũ
gratie accipias coronã: et dignationẽ con-
sequaris corrogatiõis. Loquere maior na-
tu: decet enim te. Primũ verbũ diligẽti sciẽ-
tiam: et nõ impedias musicã. Vbi auditus
nõ est nõ effundas sermonẽ: et importune
noli extolli in sapiã tua. Gemula carbũcu-
li in ornamẽto auri: et cõparatio musicoꝝ in
conuiuio vini. Sicut in fabricacõne auri si-
gnũ est smaragidi: sic numerus musicoꝝ
in iocũdo ⁊ moderato vino. Audi tacens: ⁊
pro reuerẽtia accedet tibi bona gratia. Ado-
lescens loquere in tua causa vix. Si bis in-
terrogatus fueris: habebat caput respõsũ tuũ.
In multis esto q̃si inscius: et audi tacens si-
mul ⁊ querẽs. In medio magnatoꝝ non
p̃sumas: et vbi sunt senes nõ multuꝫ loq̃ris.
Ante grandinẽ peribit chorus cacõ: et ante
verecũdiaꝫ peribit gratia: et pro reuerẽtia
accedet tibi bona g̃tia: et hora surgẽdi nõ
te trices. Precurre aũt prior in domũ tuã ⁊
illic auocare: ⁊ illic lude: et age cõcepcõnes
tuas: et nõ in delictis ⁊ verbo sup̃bo. Et sup
his omnibꝰ benedicito dominũ qui fecit te:
et inebriantẽ te ab omĩbꝰ bonis suis. Qui
timet deũ excipiet doctrinã eius: et q̃ vigi-
lauerint ad illũ inuenĩẽt bñdictionẽ. Qui
querit legẽ replebit̃ ab ea: ⁊ qui insidiose
agit scandalizabit̃ in ea. Qui timẽt deũ in-
uenĩẽt iudiciũ iustũ: et iusticias q̃si lumen
accendẽt. Peccator homo deuitabit corre-
ptionẽ: et scd̃m volũtatẽ suã inueniẽt cõpa-
rationẽ. Vir cõsilij nõ disp̃det intelligẽtiaꝫ:
alienus ⁊ sup̃bꝰ nõ p̃timescet timoreꝫ. Etiã
postq̃ꝫ fecit cũ eo sine cõsilio: et suis insecta-
cõibꝰ arguet̃. Fili sine cõsilio nichil facias:
et post factũ nõ penitebis. In via ruine nõ
eas ⁊ nõ offendes in lapides: nec credas te
vie laboriose: ne ponas anime tue scãdalũ.
Et a filijs tuis caue: et a domesticis tuis at-
tende. In omni opere tuo crede ex fide aĩe
tue: hec est enim cõseruacõ mãdatoꝝ. Qui
credit deo attendit mandatis: et q̃ cõfidit
in illo non minorabitur. XXXIII

Timenti deũ nõ occurrent mala: sed in
temptacõne deus illũ conseruabit: ⁊
liberabit a malis. Sapiens nõ odit mãda-
ta ⁊ iusticias: et nõ illidetur q̃si in p̃cella na-
uis. Homo sensatus credit legi dei: et lex il-
li fidelis. Qui interrogationẽ manifestat pa-
rabit verbũ: ⁊ sic dep̃catus exaudiet̃: et cõ-
seruabit disciplinã ⁊ tunc respõdebit. Pre-
cordia fatui quasi rota carri: et q̃si axis ver-
satilis cogitatus illius. Equus emissarius
sicut amicus subsannator: sb̃ omni sup̃ sedẽte
hinnit. Quare dies diẽ superat: et iteꝝ lux
lucẽ ⁊ ãnus annũ a sole? A dñi sciẽtia sep̃a-
ti sunt: facto sole ⁊ p̃ceptũ custodiente. Et
immutauit tẽpora ⁊ dies festos ipsoꝝ: et in
illis dies festos celebrauerũt ad horaꝫ. Ex
ipsis exaltauit ⁊ magñficauit deus. et ex ipis
posuit in numeꝝ dieꝝ: et omes hoĩes de so-
lo. ⁊ ex terra vnde creatus ẽ adam. In mul-
titudine discipline domĩ seperauit eos: et
immutauit vias eoꝝ. Ex ipsis benedixit ⁊
exaltauit: ⁊ ex ipis sanctificauit ⁊ ad se ap-
plicauit: et ex ipis maledixit ⁊ humiliauit:
et cõuertit illos ad sep̃ationẽ ipsoꝝ: quasi
lutũ figuli in manu ipsius plasmare illud ⁊
disponere. Omes vie eius scd̃m disposicõ-
nem eius: sic homo in manu illius qui se fe-
cit: et reddet illi scd̃m iudiciũ suuꝫ. Contra
malũ bonũ stat ⁊ cõtra mortẽ vita: sic ⁊ cõtra
virũ iustum peccator: et sic intuere in omia
opera altissimi. Duo cõtra duo: et vnũ cõtra
vnũ. Et ego nouissimus euigilaui: et quasi
q̃ colligit acinos post vindemiatores. In
benedictione dei et ipe speraui: et quasi qui
vindemiat repleui torcular. Respicite quo-
niam nõ michi soli laboraui: sed omibꝰ exq̃-
rentibꝰ disciplinã. Audite me magnati et
omes p̃pli: et rectores ecclesie auribꝰ p̃cipite.
Filio ⁊ mulieri fratri ⁊ amico non des pote-
statem sup te in vita tua: et nõ dederis alij
possessionẽ tuã: ne forte peniteat te ⁊ depre-
ceris pro illis. Dũ adhuc superes ⁊ aspiras:
nõ immutabit te omis caro. Melius ẽ enĩ
vt filij tui te rogent: q̃ꝫ te respicere in manꝰ
filioꝝ tuoꝝ. In omibꝰ operibꝰ tuis p̃cellens
esto. Ne dederis maculã in gloriã tuaꝫ. In
die cõsũmacõis dieꝝ vite tue. et in tẽpore
exitus tui distribue hẽditatẽ tuã. Cibaria
et virga ⁊ onus asino: panis ⁊ disciplina et
opus seruo. Operatur in disciplina ⁊ querit

reqescere: laxa manus illi ꝛ q̄rit libertatez: Jugū ꝛ lorū curuāt collū durū: ꝛ seruū incli-nant operationes assidue. Seruo malivolo tortura ꝛ ꝯpedes: mitte illū in operacōez ne vacet. Multā eni maliciaz docuit ociositas. In opera ꝯstitue eū: sic enim cōdecet illum. Qd̄ si nō obaudierit curua illū ꝯpedibus: et nō amplifices super omnē carnem. Verū sine iudicio nichil facias graue. Si est tibi fuus bonus: sit tibi quasi anima tua. Quasi fratrē sic eū tracta: q̄m in sanguine anime eū cōparasti. Si leseris illū iniuste in fugam cōuertet: et si extollēs discesserit quo q̄ras et in qua via queras illuz nescis.

XXXIIII

Vana spes ꝛ mendatiū insensato viro: et somnia extollūt imprudētes. Quasi qui apphendit vmbrā ꝛ ꝑsequit̄ ventū: sic ꝛ qui attēdit ad visa mendacia. Hoc scd̄m hoc visio somnioꝝ. Ante faciem hōis similitudo alterius hominis. Ab immūdo quid mūdabit̄? Et a mēdace q̄d verū dicetur? Diuinatio erroris ꝛ auguria mēdatia ꝛ somnia male facientiū vanitas ē. Et sicut pturientis cor tuū fantasias patit̄: nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Ne dederis in illis cor tuūz. Multos eni errare fecerūt somnia: et exciderūt sperātes in illis. Sine mēdatio ꝯsūmabit̄ verbū legis: et sapiētia in ore fidelis ꝯplanabit̄. Qui non est tēptatus quid scit? Vir in mltis expt⁹ cogitabit multa: et qui mlta didicit enarrabit intellectū. Qui nō est exptus pauca recognoscit: qui autē in multis factus est. multiplicauit maliciā. Qui tēptatus nō est qualia scit? Qui implanatus est abūdabit nequicia. Multa vidi enarrādo: et plurimas verboꝝ ꝯsuetudines. Aliquociēs usq3 ad mortē periclitatus sū hoꝝ causa: ꝛ liberatus sum gratia dei. Spiritus timentiū deuz q̄rit̄: et in respectu illius bn̄dicetur. Spes enim illoꝝ in saluantē illos: ꝛ oculi dei in diligētes se. Qui timet dn̄m nichil trepidabit: ꝛ non pauebit q̄m ipe est spes eius. Timētis dn̄m beata est anima eius: ad quē respicit: et qui est fortitudo eius. Oculi dn̄i sup timētes eū: protector potētie firmamentū virtutis: tegimē ardoris ꝛ vmbraculū meridiani: dep̄catio offensionis et adiutoriū casus: exaltās animā et illuminās oculos: dans sanitatē ꝛ vitā et bn̄dictionē. Immolantis ex iniquo oblatio ē maculata: et nō sunt beneplacite sub̄sannationes iniustorum. Dn̄s solus sustinentib⁹ se in via veritatis et iusticie. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissim⁹: nec respicit in oblatiōes iniquoꝝ: nec in multitudine sacrificioꝝ eoꝝ propiciabit̄ peccatis. Qui offert sacrificiū ex substātia paupeꝝ: quasi qui victimat filiū in cōspectu pr̄is sui. Panis egentiū vita paupeꝝ est: qui defraudat illū homo sanguinis est. Qui aufert in in sudore panē: quasi qui occidit proximū suū. Qui effundit sanguinē ꝛ qui fraudem facit mercenario fratres sūt. Vn⁹ edificās et vn⁹ destruēs: quid ꝓdest illis nisi labor? Vn⁹ orās ꝛ vnus maledicēs: cuius vocē exaudiet de⁹? Qui baptizatur a mortuo et iterū tangit eū: q̄d proficit lauatio illius? Sic homo qui ieiunat in peccatis suis ꝛ iterū eadē faciens: quid ꝓficit humiliādo se? Orōnez illius q̄s exaudiet.

XXXV

Qui cōseruat legē: multiplicat orōnez. Sacrificiū salutare est attēdere mandatis ꝛ discedere ab omni iniq̄tate: et ꝓpiciationē litare sacrificijs sup iniusticias: ꝛ deprecacō pro peccatis. recedē ab iniusticia Retribuet gratiā qui offert similaginē: et q̄ facit misericōdiā offert sacrificiū. Bn̄placitū est dn̄o recedē ab iniq̄tate. Nō apparebis ante ꝯspectū dn̄i vacuus. Hec enim omnia ꝓpter mandatū dei fiūt. Oblatio iusti impinguat altare: et odor suauitatis est in cōspectu altissimi. Sacrificiū iusti acceptū est: et memoriaz eius nō obliuiscetur dn̄s. Bono animo gloriā redde deo: et nō minuas primicias manuū tuaꝝ. In omni dato hylarez fac vultū tuū: et in exultacōne sanctifica decimas tuas. Da altissimo secundū datū eius: et in bono oculo aduētionez facito manuū tuaꝝ: quoniā dn̄s retribuēs est. et septies tanto reddet tibi. Noli offerre munera praua: non eni suscipiet illa. Et noli inspicē sacrificium iniustū: quoniā dn̄s est iudex: et nō est apud illū gloria ꝑsone. Nō accipiet dominus ꝑsonā in pauperē: et dep̄cationē lesi exaudiet. Nō despiciet p̄ces pupilli: nec viduam si effundat loquelā gemitus. Nōne

lacrime vidue ad maxillā descendūt: ⁊ exclamatio eius sup deducentē eas? A maxilla enim ascendūt usq3 ad celū: et dn̄s exauditor nō delectabit̄ in illis. Qui adorāt deū in oblectacōne suscipiet̄: et depcatio illius usq3 ad nubes ꝓpinquabit. Oratio humiliantis se nubes penetrabit: et donec propinquet nō cōsolabit̄: et nō discedet donec altissimus aspiciat. Et dn̄s nō elōgabit: sed iudicabit iustos et faciet iudiciū: et fortissimus nō habebit in illis patientiā: vt cōtribulet dorsum ipoꝝ ⁊ gentib⁹ reddet vindictam: donec tollat plenitudinē supboꝝ: et sceptra iniquoꝝ ꝯtribulet: donec reddat hominib⁹ scd̄m actus suos: et scd̄m opera ade ⁊ secundū p̄sumptionem illius: donec iudicet iudicium plebis sue: et oblectabit iustos misericordia. XXXVI

Speciosa misc̄dia in tēpore tribulationis: quasi nubes pluuie in tpe siccitatis. Miserere nr̄i deus omniū ⁊ respice nos: et ostende nobis lucē miserationū tuaꝝ: et immitte timorē tuū sup gentes que nō exq̄sierunt te: vt cognoscant quia nō est deus nisi tu. vt enarrēt magnalia tua. Alleua manum tuā sup gentes alienas: vt videāt potentiā tuā. Sicut enim in cōspectu eoꝝ sanctificatus es in nob: sic in cōspectu nostro magnificaberis in eis: ut ꝯgnoscāt te. sicut et nos ꝯgnouimus: quia nō est deus p̄ter te dn̄e. Innoua signa: et immuta mirabilia. Glorifica manū: et brachiū dextrū. Excita furorē: et effunde iram. Extolle adu̇sarium: et afflige inimicū. Festina tēpus ⁊ memēto finis: vt enarrēt mirabilia tua. In ira flāme deuoretur qui saluat̄: et qui pessimāt plebē tuā inueniāt pditionē. Cōtere caput pricipum ⁊ inimicoꝝ: dicentiū nō est alius p̄ter nos. Congrega oīes tribus iacob: et cognoscant quia nō est deus nisi tu. vt enarrent magnalia tua: ⁊ hereditabis eos sicut ab inicio. Miserere plebi tue sup quā inuocatū est nomē tuū: et israhel quē coequasti p̄mogenito tuo. Miserere ciuitati sanctificationis tue ihrl̄m: ciuitati req̄ei tue. Reple syon inenarrabilib⁹ virtutib⁹ tuis: et gloria tua ꝑplm tuū. Da testimoniū quia ab inicio creature tue sunt: et suscita p̄dicacōnes q̄s locuti sunt in nomie tuo ꝓphete priores. Da mercedē dn̄e sustinentib⁹ te vt ꝓphete tui fideles inueniant̄: et exaudi orōnes suoꝝ tuorū. Scd̄m bn̄dictionē aaron da populo tuo ⁊ dirige nos in viā iusticie: ut sciāt omēs qui habitant terrā: q̄a tu es deus cōspector seculoꝝ. Omnē escam māducabit venter: et est cibus cibo melior. Fauces cōtingunt cibū ferre: et cor insensatū verba mendatia. Cor prauū dabit tristiciā: et homo peritus resistet illi. Omnē masculū excipiet mulier: ⁊ ē filia melior filia. Species mulieris exhilarat faciem viri sui: et sup omnē cōcupiscētiam hoīs supducet desideriū. Si est lingua curationis et mitigationis et misc̄die: non est vir illius scd̄m filios hominū. Qui possidet mulierē bonā inchoat possessionē: adiutoriū secūdū illū est: et columna vt requies. Ubi nō est sepis diripiet̄ possessio: et vbi nō est mulier ingemiscit egens. Cui credit qui nō habet nidū? Et deflectēs vbicunq3 obscurauerit: quasi succinctus latro exiliens de ciuitate in ciuitatē. XXXVII

Omnis amicus dicet. et ego amiciciā copulaui: sed ē amicus solo noīe amicus. Nōne tristicia inest usq3 ad mortem? Sodalis aūt ⁊ amicus. ad inimiciciā cōuītētur. O p̄sumptio nequissima: vnde creata es cooperire aridā malicia ⁊ dolositate illius? Sodalis amico cōiocūdabit̄ in oblectationib⁹: et in tēpore tribulationis aduersarius erit. Sodalis amico cōdolet causa ventris: ⁊ cōtra hostē accipiet scutū. Non obliuiscaris amici tui in animo tuo: et nō immemor sis illius in operib⁹ tuis. Noli ꝯsiliari cū socero tuo: et a zelātib⁹ te abscōde cōsilium. Oīs cōsiliarius prodit cōsiliū: ſ3 est cōsiliarius in semetipo. A ꝯsiliario sua aīaz tuam. Prius scito que sit illius necessitas: ⁊ ipse eni animo suo cogitabit. Ne forte mittat sudem in terrā: et dicat tibi bona est via tua: et stet ecōtrario videre quid tibi eueniat. Cū viro irreligioso tracta de sanctitate: et cū iniusto de iusticia: et cū mliere de hijs que emulat̄. Cū timido de bello: cū negociatore de traiectione. Cū ēptore de uēditione: cū viro liuido de gratijs agendis. Cum impijs de pietate: cū inhonesto de honestate.

Cū operario agrario de omni opere: cū ope-
rario ānuali de ɔsūmacōne anni: cū seruo pi-
gro de multa operacōne. Nō attēdas hiis
in omi ɔsilio. Sed cū viro sancto assiduus
esto: quemcūq; cognoueris obseruantem
timorē dei: cuius anima est scd̄m animā tuā.
Quicūq; titubauerit in tenebris nō ɔdole-
bit tibi: et cor boni ɔsilij statuet tecum. Nō
est enim tibi aliud plus illo. Anima viri sci
enūciat aliquādo vera: q̄ septē circūspecto-
res sedētes in excelso ad speculandū. Et in
hiis omibȝ dep̄care altissimū: ut dirigat in
veritate viam tuā. Ante omia opera verbū
verax p̄cedat te: et ante omnē actū ɔsiliū
stabile. Verbū nequā immutabit cor: ex
quo partes quatuor oriūtur: bonū et malū
vita et mors: et domiatrix illorū ē assidua
lingua. Vir peritus multos erudiet: et aīe
sue suauis est. Qui sophistice loquit' odi-
bilis est: omni re defraudabit'. Non est eni
illi data a dn̄o gratia: omi enim sapientia
defraudatus ē. Est sapiēs anime sue sapiēs:
et fruct' sensus illi' fideles sūt. Vir sapiēs
implebitur benedictionibȝ: et vidētes illū
laudabūt. Vita viri in numero dierū: dies
aūt israhel innumerabiles sūt. Sapiens in
populo hereditabit honorē: et nomē illius
erit viuens in eternū. Fili in vita tua tēpta
animā tuam: et si fuerit nequam nō des illi
potestatē. Nō eni omia omibȝ expediūt:
et nō omi anime omē genus placet. Noli
auidus esse in omni epulatione: et non te
effundas sup omnē escam. In multis enim
escis erit infirmitas: et auiditas appropin-
quabit usq; ad colerā. Propter crapulam
m'lti obierūt: q̄ aūt abstinēs ē adiciet vitā.

II

III

laudabilis vir sapiens plebem suam erudit et fructus sensus illius

S IIII

XXXVIII

Honora medicū p̄pter
necessitatē: eteni illū creauit altissim'.
A deo est enim omnis medela: et a rege ac-
cipiet donationē. Disciplina medici exalta-
bit caput illius: et in conspectu magnatorū
collaudabitur. Altissimus creauit de terra
medicinā: et vir prudens non abhorrebit
illam. Nonne a ligno indulcata est aqua
amara? Ad agnitionē hominū virtus illo-
rum: et dedit homibȝ scientiā altissimus: ho-
norari in mirabilibȝ suis. In hiis curās miti-
gabit dolorē: et vngētarius faciet pigmēta
suauitatis. et vnctiones ɔficiet sanitatis: et
nō ɔsūmabūtur opera eius. Pax eni dei sup
faciem terre. Fili in tua infirmitate nō despi-
cias teipsū: sed ora dominū. et ipse curabit
te. Auerte a delicto. et dirige manus: et ab
omi delicto mūda cor tuū. Da suauitatē et
memoriā similaginis: et impingua oblacō-
nem: et da locū medico. Eteni illū dominus
creauit: et nō discedat a te: quia opera eius
sunt necessaria. Est enim tempus quādo in
manibȝ illorū incurras: ipsi vero dn̄m dep̄-
cabūtur vt dirigat requiē eorū: et sanitatē
p̄pter ɔuersationē illorū. Qui delinquit in
cōspectu eius qui fecit eū: incidet in manus
medici. Fili in mortuū p̄duc lacrimas. et q̄si
dira passus incipe plorare: et scd̄m iudiciū
cōtege corpus illius: et nō despicias sepul-
turā illius. Propter delaturā aūt amare fer
luctū illius vno die: et cōsolare p̄pter tristi-
ciam: et fac luctū scd̄m meritū eius vno die
vel duobȝ p̄pter detractionē. A tristicia eni
festinat mors. et cooperiet virtutē: et tristi-
cia cordis flectit ceruicē. In abductōne p̄-
manet tristicia: et substātia inopis secūdū
cor eius. Nō dederis in tristicia cor tuū: sed
repelle eam a te: et memēto nouissimorum.
Noli obliuisci neq; enim est ɔuersio: et huic
nichil p̄deris: et teipsū pessimabis. Memor
esto iudicij mei: sic eni erit et tuū. Michi he-
ri: et tibi hodie. In requiē mortui requiescere
fac memoriā eius: et cōsolare illum in exitu
spiritus sui. Sapiētiā scribe in tp̄e vacuita-
tis: et qui minoratur actu sapiam percipiet:
quia sapiētia replebitur. Qui tenet aratrū:
et qui gloriatur in iaculo. stimulo boues a-
gitat: et cōuersatur in operibȝ eorū: et nar-
ratio eius in filijs taurorū. Cor suum dabit
ad versandos sulcos: et vigilia eius in sagi-
na vaccarū. Sic omis faber et architectus
qui noctē tanq̄ diem trāsigit: qui sculpit si-
gnacula sculptilia: et assiduitas eius vari-
at picturā. Cor suū dabit in similitudinē pi-
cture: et vigilia sua perficit opus. Sic faber
ferrarius sedens iuxta incudē: et cōsiderās
opus ferri. Vapor ignis vret carnes eius:
et in calore fornacis cōcertat'. Vox mallei
innouat aurē eius: et cōtra similitudinē va-
sis oculus eius. Cor suū dabit in ɔsūmationē

operū:et vigilia sua ornabit impfectionez.
Sic figulus sedens ad opus suū conuer=
tens pedib9 suis rotam:qui in sollicitudīe
positus est semper propter opus suū:et in=
numera est om̄is operatio eius. In brachio
suo formabit lutū:et ante pedes suos curua=
bit virtutē suā. Cor suū dabit vt ↄsummet
linitionē:et vigilia sua mūdabit fornacem.
Omnes hij in manibus suis sperauerūt:et
vnusquisqꝫ in arte sua sapiēs ē. Sine hijs
om̄ibus non edificatur ciuitas:et nō inha=
bitabunt·nec ambulabūt:et in ecclesiaz nō
transiliēt. Super sellam iudicis non sede=
bunt et testamentū iudicij nō intelligent:
neqꝫ palam facient iudiciū ꝛ disciplinaz·et
in parabolis nō inuenient̄: sed creaturam
eui confirmabūt:et deprecacō illoꝝ in ope=
ratione artis:accōmodātes animā suam·ꝛ
cōquirētes in lege altissimi. XXXIX

Sapiētiaz omniū antiquoꝝ exquiret
sapiens:et in ꝓphetis vacabit. Nar=
rationē viroꝝ nominatoꝝ conseruabit:ꝛ
in versutias parabolaꝝ simul introibit. Oc=
culta ꝓuerbioꝝ exquiret:et in abscōditis
parabolaꝝ cōuersabitur. In medio magnā=
torum ministrabit:et in conspectu presidis
apparebit:et in terram alienigenaꝝ genti=
um pertrāsiet. Bona enim et mala·in om̄i=
bus temptabit. Cor suum tradet ad vigilā=
dum diluculo ad dominū qui fecit illuz:et
in cōspectu altissimi deṗcabitur. Aperiet os
suū in oratione:et pro delictis suis deṗcabi=
tur. Si enim dn̄s magnus voluerit spiritu
intelligentie replebit illū:et ipse tanq̄ im=
bres mittet eloquia sapientie sue:et in orōo=
ne cōfitebitur dn̄o. Et ipse diriget cōsilium
eius et disciplinā:et in absconditis suis cō=
siliabit̄. Ipse palam faciet disciplinā doctri=
ne sue:et in lege testamenti dn̄i gloriabit̄.
Collaudabūt multi sapientiā eius:et usqꝫ
in seculū nō delebit̄. Non recedet memoria
eius:et nomē eius requiretur a generatiōe
in generatiōnē. Sapientiā eius enarrabūt
gentes:et laudem eius enūciabit ecclesia.
Si permāserit nomē eius derelinquet plus
q̄ mille:et si requieuerit proderit illi. Ad=
huc cōsiliabor vt enarrem:vt furore enim
repletus sum. In voce dicit. Obaudite me
diuini fructus:et quasi rosa plantata super
riuos aquaꝝ fructificate. Quasi libanus·
odorē suauitatis habete. Florete flores q̄si
liliū ꝛ date odorem:et frondete in gratiaz·et
collaudate canticum:ꝛ benedicite dominū
in operib9 suis. Date nomini eius magnifi=
centiaz:et cōfitemini illi in voce labioꝝ ve=
stroꝝ:et in cāticis labioꝝ et cytharis:et
sic dicetis in cōfessione:opera dn̄i vniuersa
bona valde. In verbo enim eius stetit aqua
sicut congeries·et in sermone oris illius si=
cut exceptoria aquaꝝ:quoniā in ṗcepto
ipsius placor fit:et nō est minoratio in salu=
te ipsius. Opera omnis carnis corā illo:et
nō est quicq̄ absconditū ab oculis eius. A
seculo usqꝫ in seculū respicit:et nichil est mi=
rabile in conspectu eius. Nō est dicere·q̄d
est hoc aut quid est illud:om̄ia enim in tē=
pore suo querent̄. Benedictio illius quasi
fluuius inūdabit:ꝛ quomō chataclismus
aridā inebriauit:sic ira ipsius gentes que
nō exquisierūt eū hereditabit. Quomō cō=
uertit aquas in siccitatē et siccata est terra:
et vie illius vijs illoꝝ directe sūt:sic pecca=
toribus offensiones in ira eius. Bona bonis
creata sunt ab inicio:sic nequissimis bona
et mala. Iniciū necessarie rei vite hominum·
aqua·ignis·et ferrū:sal·lac·et panis simila=
gineus:et mel·et botrus vue·et oleū·et ve=
stimentū. Hec om̄ia sanctis in bona:sic et
impijs ꝛ peccatorib9 in mala conuertentur.
Sunt spiritus qui ad vindictā creati sunt:
et in furore suo cōfirmauerūt tormenta sua.
Et in tēpore ↄsūmationis effundēt virtutē:
et furorē eius qui fecit illos cōfundēt. Ignis·
grando·fames·et mors:omnia hec ad vin=
dictam creata sunt. Bestiaꝝ dentes·ꝛ scor=
pij·et serpentes:et rumphea vindicans in
exterminiū impios. In mādatis eius epu=
labunt̄:et super terram in necessitate ꝑpara=
bunt̄:et in temporib9 suis nō ṗterient ver=
bum. Propterea ab inicio cōfirmatus sum:
et cōsiliatus sū·et cogitaui:ꝛ scripta dimisi.
Omnia opera dn̄i bona:et om̄e opus hora
sua subministrabit. Non est dicere:hoc illo
nequius est. Omnia enim in tēpore suo cō=
ꝓbabūtur. Et nūc in omni corde ꝛ ore col=
laudate:et bn̄dicite nomē dn̄i. XL

Occupacō magna creata est omnibꝫ hominibꝫ: ⁊ iugū graue sup filios adā a die exitus de vētre matris eoꝝ· vſqꝫ in diē sepulture in matrē oīm. Cogitacōes eoꝝ ⁊ timores cordis: adinuētio exſpectacōnis ⁊ dies finicōnis: reſidētes sup ſedem glorioſam· vſqꝫ ad humiliatū in terraꝫ ⁊ cinerem: ab eo qui vtitᷣ iacincto ⁊ portat coronā· vſqꝫ ad eum qui operitur lino crudo: furor· zelus· tumultus· fluctuacō· ⁊ timor mortis: iracūdia pſeuerās· ⁊ ɔtentio: ⁊ in tēpe refectōnis in cubili ſomnus noctis immūtat ſcientiā eius. Modicum aūt tanq̄ nichil in requie: ⁊ ab eo in ſomnis quaſi in die reſpectus. Cōturbatus ē in viſu cordis ſui: tanq̄ qui euaſeit in die belli.

II

In tpe ſalutis ſue exſurrexit· ⁊ admirās ad nullū timorē· cū omī carne ab homine vſqꝫ ad pecus: ⁊ ſup pecores ſeptuplū. Ad hec mors ſanḡs· ɔtentio· et rumphea: oppſſiones· fames· ⁊ ɔtricō· et flagella. Sup iniquoſ creata ſūt hec omīa: et ꝓpter illos factus ē cathacliſmus. Oīa enim que de terra ſūt in terraꝫ ɔuertentur: et aque oīes in mare ɔuertentᷣ. Oīe munus ⁊ iniq̄tas delebitᷣ: ⁊ fides in ſeculum ſtabit. Subſtātie iniuſtoꝝ ſicut fluuius ſiccabuntᷣ: ⁊ ſicut tonitruū magnū in pluuia pſonabitᷣ. In apiendo manus ſuas letabitᷣ: ſic ꝑuaricatores in cōſumacōne tabeſcent.

III

Nepotes impioꝝ nō mltiplicabūt ramoſ: et radices immūde ſup cacumē petre ſonāt. Sup oīeꝫ aquā viriditas: ⁊ ad orā fluminis· ante oīe fenū euellet. Gratia ſicut paradiſus in bn̄dictōibꝫ: ⁊ miſedia in ſeculo pmanet. Vita ſibi opariꝫ ſufficiētis ɔdulcabitᷣ: ⁊ in ea inuenies theſauruꝫ. Edificacō ciuitatis ɔfirmabit nomē: ⁊ ſup hanc mulier immaculata ɔputabitᷣ. Vinū ⁊ muſica letificant cor: ⁊ ſup vtrūqꝫ dilectō ſapie. Tibie et pſalteriū ſuauē faciūt melodiā: ⁊ ſuper vtrūqꝫ lingua ſuauis.

IIII

Grām ⁊ ſpēm deſiderabit oculus tuus: ⁊ ſup hec virides ſacōeſ. Amicus ⁊ ſodalis in tpe ɔuenientes: ⁊ ſup vtroſqꝫ mulier cū viro. Fratres ī adiutoriū in tpe tribulacōnis: ⁊ ſup eos miſedia liberabit. Aurū et argentū ɔſtitucō pedū: ⁊ ſuper vtrūqꝫ ɔſilium bn̄placitū. Facultates et virtutes exaltāt cor: ⁊ ſup hec timor domīni. Non eſt in timore dn̄i minoracō: ⁊ non eſt in eo inquirē adiutoriū. Timō dn̄i ſicut paradiſus bn̄dictōnis: ⁊ ſup oīeꝫ gloriaꝫ ɔperuerit illū. Fili in tpe vite tue ne indigeaſ. Melius ē enim mori q̄ indigē. Vir reſpiciens in menſaꝫ alienā: nō eſt vita eius in cogitacōe victus. Alit enim animā ſuā cibis alienis. Vir autē diſciplinatus ⁊ eruditus cuſtodiet ſe. In ore imprudētis ɔdulcabitᷣ inopia: ⁊ in vētre eius ignis ardebit. XLI

O Mors q̄ amara ē memoria tua homī pacē habenti in ſubſtantiꝫ ſuiſ: viro quieto· ⁊ cuius vie directe ſūt in oībꝫ: et adhuc valēti accipere cibū. O mors· bonū ē iudiciū tuū homīni indigenti· et q̄ minoratᷣ viribꝫ: defecto etate. ⁊ cui de oībꝫ cura ē: et incredibili q̄ pdit ſapiaꝫ. Noli metuē iudiciū mortis. Memēto que ante te fuerūt: et que ſupuentura ſūt tibi hoc iudiciū a dn̄o omī carni: ⁊ qui ſupueniēt tibi in bn̄placito altiſſimi: ſiue decēꝫ ſiue centū ſiue mille anni. Nō eſt eni in inferno accuſacō vite. Filii abominacōnū· ſiūt filiꝫ pccoꝝ: ⁊ qui ɔuſantᷣ ſecus domos impioꝝ filioꝝ pccoꝝ periet hereditas: ⁊ cū ſemine illoꝝ aſſiduitas opprobriꝫ. De patre impio querūtᷣ filiꝫ: qm̄ ꝓpter illū ſūt in opprobrio. Ve vobis viri impiꝫ: qui dereliquiſtis legem dn̄i altiſſimi. Et ſi nati fueritis in maledictōe naſcemini: et ſi mortui fueritis: in maledictōe erit pars vrā. Oīa que de terra ſūt in terrā ɔuertētᷣ: ſic impiꝫ a maledicto in pdicōneꝫ. Luctus hominū in corpe ipoꝝ: nomē aūt impioꝝ delebitur. Curā habe de bono nomine: hoc enim magis pmanebit tibi· q̄ mille theſauri magni ⁊ pcioſi. Bone vite numerus dierū: bonū autē nomē pmanebit in euū. Diſciplinam in pace ɔſuate filiꝫ. Sapia eni abſcōdita ⁊ theſaurus inuiſus: q̄ vtilitas in vtriſqꝫ· Melior ē homo qui abſcōdit ſtulticiaꝫ ſuā: q̄ homo qui abſcōdit ſapiam ſuā. Veruntamē reūtimini ī hiꝫ: que pcedūt de ore meo. Nō eſt enim bonū oīeꝫ irreuerentiam obſeruare: ⁊ nō oīa oībꝫ bene placēt in fide. Erubeſcite a prē ⁊ a matre de fornicacōe· et a pſidēte ⁊ a potēte de mendacō: a principe et a iudice de delicto· a ſinagoga ⁊ plebe de iniquitate: a ſocio ⁊ amico de iniuſticia· de

loco in quo habitas·de furto: de veitate dei et testamto: de discubitu i panib⁹·⁊ ab obfuscacõe dati et accepti: a salutãtib⁹ de silẽtio: a respectu mulieris fornicarie·⁊ ab aũsione vultus ɔgnati. Ne auertas faciem a ꝓximo tuo: et ab auferẽdo ptem·⁊ nõ restituẽdo. Ne respicias mulierẽ aliení viri: ⁊ ne scruteris ãcillã eius: neq3 steteris ad lectũ eius. Caue ab amicis de ẜmonib⁹ improperij: ⁊ cum dederis ne improperes.

XLII

Non duplices ẜmonẽ auditus de reuelacõe ẜmonis abscõditi·⁊ eris vere sine ɔfusiõe: ⁊ inuenies gr̃am in ɔspectu omniũ hoim. Ne ꝓ hijs omib⁹ ɔfundaris: et ne accipias ꝑsonã3 vt delinquas. De lege altissimi ⁊ testamẽto·et de iudicõ iustificaẽ impiũ: de ỽbo sociorꝝ ⁊ viatorꝝ·et de dacõne hẽditatis amicorꝝ: de equalitate statẽ et ponderũ·de acq̃sitione multorꝝ ⁊ paucorũ: de corrupcõe empcõnis ⁊ negociatorꝝ: et de multa disciplina filiorꝝ: ⁊ ẜuo pessimo latus sanguinare. Sup mulierẽ nequam bonũ est signũ. Vbi manus multe sũt claude: et quodcũq3 trades numera ⁊ appende: datũ vero ⁊ acceptũ oĩe describe. De disciplina insensati et fatui·⁊ de senioribus qui iudicant͛ ab adolescentib⁹: et eris eruditus in omib⁹: et ꝓbabilis in ɔspectu oĩm virorꝝ. Filia pr̃is abscõdita ẽ: vigilia ⁊ sollicitudo eius aufert somnũ: ne forte in adolescentia sua adultera efficiat͛·et cũ viro ɔmorata odibilis fiat: nequãdo polluat͛ in virginitate sua·⁊ in paternis suis grauida inueniatur: ne forte cũ viro ɔmorata trãsgrediat͛: aut certe sterilis efficiat͛. Sup filiã3 luxuriosã3 ɔfirma custodiã: nequãdo faciat te i oppꝛobriũ venire inimicis·a detractõe in ciuitate et abiectõe plebis: et ɔfundat te in mltitudine ꝑpli. Omni homini noli intẽdere in spẽ: et in medio mulierꝝ noli ɔmorari. De vestimẽtis enim ꝓcedit tinea: ⁊ a muliere iniq̃tas viri. Melior est enim iniq̃tas viri q̃ bñfaciẽs mlier: ⁊ mulier ɔfundẽs in oppꝛobrium. Memor ero igit͛ operũ dñi: ⁊ que vidi annũtiabo. In ẜmonib⁹ dñi opa eius. Sol illuminãs ꝑ oĩa respexit: ⁊ gloria dñi plenũ est opus ei⁹. None dñs fecit sanctos enarrare oĩa mirabilia sua: que ɔfirmauit dñs oĩpotẽs stabiliri in gloria sua? Abissũ ⁊ cor hoĩm inuestigauit: et ĩ astutia eorꝝ excogitauit. Cognouit enim dñs oĩe3 sciẽtiã·et inspexit in signu3 eui: annũtians q̃ preterierũt et q̃ supuentura sũt: reuelãs vestigia occultorꝝ. Nõ p̃terit illu3 oĩs cogitatus: ⁊ nõ abscondit se ab eo vllus sermo. Magnalia sapie sue decorauit·q̃ est ante seculu3 et vsq3 in sclm: neq3 adiectũ ẽ neq3 minuetur: et nõ eget alicuius ɔsilio. Quã desiderabilia oĩa opa eius: ⁊ tanq̃ scintilla q̃ est ɔsideraẽ. Oĩa hec viuũt et manẽt in seculũ: ⁊ in oĩi necessitate oĩa obaudiũt ei. Omnia duplicia: vnũ cõtra vnũ: ⁊ nõ fecit quicq̃ deesse. Vniuscuiusq3 confirmabit bona. Et q̃s satiabitur vidẽs gloriam eius?

XLIII

Altitudinis firmamentũ·pulcritudo eius: spẽs celi in visione glorie. Sol in aspectu annuntiãs in exitu: vas ãmirabile·opus excelsi. In meridiano exurit terrã: et in ɔspectu ardoris eius quis poterit sustinere? Fornacẽ custodiẽs in opibus ardoris·tripliciter sol exurẽs montes: radios igneos exsufflãs·et refulgẽs: radijs suis obcecat oculos. Magnus dñs q̃ fecit illũ: et in sermonib⁹ eius festinauit iter. Et luna in oĩbus in tpe suo: ostensio tempis et signũ eui. A luna signũ diei festi: luminare quod minuit͛ in ɔsũmacõe. Mẽsis scd̃m nomẽ eius ẽ: crescẽs mirabiliter ĩ ɔsũmacõnem. Vas castrorꝝ in excelsis: in firmamẽto celi resplendẽs gloriose. Spẽs celi glĩa stellarꝝ: mundũ illuminãs in excelsis dñs. In ỽbis sancti stabũt ad iudiciũ: et nõ deficiẽt in vigilijs suis. Vide arcũ: et bñdic eu3 qui fecit illũ. Valde speciosus est in splẽdore suo. Girauit celũ in circuitu gloie sue: man⁹ excelsi aperuerũt illũ. Imperio suo accelerauit niuẽ: et accelerat coruscacões emittere iudicij sui. Propterea aperti sũt thesauri: et euolauerũt nebule sicut aues. In magnitudine sua posuit nubes: et ɔfracti sũt lapides grandinis. In cõspectu eius ɔmouebuntur mõtes: et in volũtate eius aspirauit nothus. Vox tonitrui eius ỽberauit terrã: tẽpestas aquilonis et cõgregacõ spũs: et sicut auis deponẽs ad sedendũ·aspergit niuẽ: ⁊ sicut locusta demergẽs descẽsus ei⁹. Pulcritudinẽ

candoris eius āmirabitur oculus: et super
ymbrem eius expauescit cor. Gelu sicut sa-
lem effundet sup terrā: et dū gelauerit fiet
tanq̄ cacumina tribuli. Frigidus ventus
aquilo flauit: et gelauit cristallus ab aqua
Sup omnē ɔgregationē aquaꝝ requiescet:
et sicut lorica induit se aquis. Et deuorabit
mōtes et exuret desertū: et extinguet viri-
de sicut ignem. Medicina omniū in festina-
tione nebule: et ros obuiās ab ardore ve-
nienti humilē efficiet eū. In s̄mone eius si-
luit ventus: et cogitatione sua placauit ab-
issum: et plantauit illū dn̄s ih̄us. Qui naui-
gauit mare enarrāt pericula eius: et audiē-
tes auribꝫ nr̄is āmirabamur. Illic p̄clara et mi-
rabilia varia bestiaꝝ genera et omniū pe-
coꝝ. et creatura beluaꝝ. Propter ipm̄ ɔfir-
matus est itineris finis: et in s̄mone eius cō-
posita sunt omnia. Multa dicemus et defici-
emus verbis: cōsūmatio autē s̄monū: ipse
est in omnibus. Gloriātes ad quid valebi-
mus? Ipse enim om̄ipotēs sup om̄ia opera
sua. Terribilis dn̄s et magnus vehement̄:
et mirabilis potētia ipsius. Glorificantes
dominū quātumcūq; potueritis supualebit
adhuc: et āmirabilis magnificētia eius. Bn̄-
dicētes dn̄m exaltate illū quantū potestis:
maior ē enim omni laude. Exaltātes eū r̄ple-
mini virtute. Ne laboretis: nō eni ɔp̄hēdetis.
Quis videbit eū sicut est ab inicio? Multa
abscondita sūt maiora hijs. Pauca enim
vidimus operꝫ eius. Omnia autē dominus
fecit: et pie agētibꝫ dedit sapiaꝫ. XLIIII

Laudemus viros gloriosos et parētes
nr̄os in generatione sua. Multā glo-
riam fecit dn̄s magnificētia sua a seculo. Do-
minātes in potestatibꝫ suis: homies magni
virtute et prudētia sua p̄diti: nunciātes in p-
phetis dignitatē p̄phetaꝝ et imperātes in
p̄senti populo. et virtute prudētie populis
sanctissima verba. In puericia sua requirē-
tes modos musicos: et narrātes carmina
scripturaꝝ. Homies diuites in virtute: pul-
critudinis studiū habentes: pacificantes
in domibꝫ suis. Omes isti in generationibꝫ
gentis sue gloriā adepti sūt: et in diebꝫ suis
habētur in laudibꝫ. Qui de illis nati sūt: re-
liquerūt nomē narrādi laudes eoꝝ. Et sunt
quoꝝ non est memoria. Perierunt quasi
qui non fuerint: et nati sunt quasi nō nati: et
filij ipoꝝ cū ipsis. Sed illi viri misericordie sūt:
quoꝝ pietates nō defecerūt. Cū semine eo-
rum p̄manent bona: hereditas sancta nepo-
tes eoꝝ. Et in testamētis stetit semē eoꝝ:
et filij eoꝝ p̄pter illos usq; ineternū manent.
Semen eoꝝ et gloria eoꝝ nō derelinquet̄.
Corpora ipoꝝ in pace sepulta sūt: et nomē
eoꝝ viuet in generationē et generationem.
Sapiam ipoꝝ narrēt p̄pli: et laudem eoꝝ
nūciet ecclesia. Enoch placuit deo: et trāsla-
tus est in paradisū vt det gentibꝫ sapientiā.
Noe inuentus ē p̄fectus iustus: et in tēpore
iracūdie factus ē recōciliacō. Ideo dimissū
est reliquū terre: cū factum est diluuiū. Te-
stamēta seculi posita sūt apud illū: ne delei
possit diluuio om̄is caro. Abrahā magnꝰ
p̄r multitudinis gentiū: et nō est inuentus
similis illi in gloria. Qui conseruauit legem
excelsi: et fuit in testamēto cū illo. In carne
eius stare fecit testamētum: et in tēptatione
inuentus ē fidelis. Ideo iureiurādo dedit il-
li gloriā in gente sua: crescere illū quasi terre
cumulū et vt stellas exaltare semē eius: et
hereditare illos a mari usq; ad mare: et a flu-
mine usq; ad terminos terre. Et ysaac fecit
eodē modo: p̄pter abrahā p̄rem eius. Bndi-
ctionē omniū gentiū dedit illi dn̄s: et testa-
mentū suū confirmauit super caput iacob.
Agnouit eū in bn̄dictionibꝫ suis: et dedit
illi hereditatē: et diuisit illi partē in tribubꝫ
duodecī. Et cōseruauit illi homines misericordie:
inuenientes gratiā in ɔspectu om̄is carnis

Dilectus deo et hominibus XLV
moyses: cuius memoria in benedicti-
one ē. Similē illū fecit in gloria sanctoꝝ:
et magnificauit eū in timore inimicoꝝ: et i
verbis suis monstra placauit. Glorificauit
illū in cōspectu regū: et iussit illi coram p̄plo
suo: et ostendit illi gloriā suam. In fide et le-
nitate ipius sanctū fecit illū: et elegit eū ex
omni carne. Audiuit enim eū et vocē ipius:
et induxit illū in nubē. Et dedit illi cor ad p̄-
cepta et legē vite et discipline: docē iacob
testamentū suū: et iudicia sua israhel. Excel-
sum fecit aaron fratrē suū: et similem sibi de
tribu leui. Statuit illi testamentū eternū:

et dedit illi sacͤdotiū gentis: et beatificauit illū in gloīa. Et circūcinxit eū zona iusticie: et induit eū stolā glorie: ⁊ coronauit eum in vasis virtutis. Circūpedes ⁊ femoralia ⁊ humerale posuit ei: et cinxit illū tintinabulꝭ aureis plurimis in giro: dare sonitū in incessu suo: auditū facere sonitū in templo in memoriā filijs gentis sue. Stolā sanctā auro et iacincto ⁊ purpura: opus textile viri sapiētis iudicio ⁊ veritate prediti. Torto cocco opus artificis. gēmis ꝓciosis figuratis: in ligatura auri: ⁊ ope lapidarij sculptis in memoriā: scd̄m numerū tribuū isrl̄. Corona aurea sup mitraʒ eius expssa signo scitatis: gloria honoris ⁊ opus ꝟtutis: desideio oculoꝝ ornata. Sic pulcra ante ipm nō fuerūt talia: usqꝫ ad origīnē. Nō ē indutus illa alienigena aliqs: ꝫ tm̄ filij ipius soli ⁊ nepotes eius ꝑ omne tps. Sacrificia ipius ꝯsūmata sūt igni quotidie. Compleuit moyses manus eius. ⁊ vnxit illū oleo sancto. Fcm̄ est illi in testamentū eternū ⁊ semini eius sicͭ dies celi: fungi sacͤdotio ⁊ habere laudeʒ: et glorificaē ꝓplm̄ suū in nomme suo. Ipm elegit ab omni viuēte: offerre sacrificiū deo. incensū ⁊ bonū odorē: in memoriā placare ꝓ ꝓplo suo. Et dedit illi in ꝓceptis suis ptātē: in testamētis iudicioꝝ docē iacob testimoīa: ⁊ in lege sua lucē daē isrl̄. Quia ꝯtra illū steterūt alieni: ⁊ ꝓpter inuidiā circūdederūt illū homīes in deſerto q̄ erant cū dathan. et abiron: ⁊ ꝯgregacō chorē in iracūdia. Vidit dn̄s deus ⁊ nō placuit illi: ⁊ ꝯsūpti sūt in impetu iracūdie. Fecit illis monstra: ⁊ ꝯsumpsit illos in flāma ignis. Et addidit aaron gloriam: ⁊ dedit illi hereditatē: ⁊ ꝑmitias frugū terre diuisit illi. Panē ipius in primis parauit in sacietateʒ: nā ⁊ sacrificia dn̄i edent: q̄ dedit illi ⁊ semini eius. Ceterū inꝰ gentes nō hereditabit: ⁊ pars nō est illi in gēte. Ipe est enī ps eius ⁊ hereditas. Phinees filius eleazari tercius in gloria imitādo eū in timore dei. ⁊ stare in reuerētia gentis: in boītate ⁊ alacͭtate aīe sue placuit deo isrl̄. Ideo statuit illi testamētū pacis: ⁊ pn̄cipē scōꝝ ⁊ gentis sue: vt sit illi ⁊ semini eius sacͤdotij digtas ineṫnū. Et testamentū dauid regi filio yesse de tribu iuda: hēditas ipsi et semini eius: ut daret sapiaʒ in cor nostrū iudicare gentē suā in iusticia ne abolerentur bona ipsorum: et gloriaʒ ipsorum in gentem eoꝝ eternam fecit. XLVI

Fortis in bello ihs naue successor moysi in ꝓphetis: q̄ fuit magnus scd̄m nom̄ suū. maximus in saluteʒ electoꝝ dei. expugnāre insurgētes hostes vt cōseq̄retur hereditatem israhel. Quā gloriā adeptus ē in tollendo manus suas: ⁊ iactādo ꝯtra ciuitates rūphεas. Quis añ illū sic restitit? Nā hostes ipe dominus ꝑcussit. Aut nō in iracūdia eiꝰ impeditus ē sol. et vna dies facta ē q̄si duo? Inuocauit altissimū potentē in oppugnando inimicos vndiqꝫ: ⁊ audiuit illū magnꝰ et scūs deus. i saxis grandinis ꝟtutis valde fortis. Impetū fecit ꝯtra gentē hostilē. et in descensu ꝑdidit ꝯtrarios: vt ꝯgnoscāt gētes potētiam eius. qꝛ ꝯtra deū pugnare nō est facile: ⁊ secutus est a tergo potētes. Et in dieb9 moysi misc̄diam fecit ipe ⁊ caleph filius iephone. stare ꝯtra hostē: ⁊ ꝓhibere gentē a peccatis: ⁊ ꝑfringē murm̄ malicie. Et ipi duo ꝯstituti. a ꝑiculo liberati sūt a numero sexcētoꝝ miliū peditū: inducere illos in hereditatē: in terrā q̄ manat lac ⁊ mel. Et dedit dn̄s ipi caleph fortitudinē: ⁊ vsqꝫ in senectutē ꝑmāsit illi virtus. vt ascenderet in excelsū terre locum: ⁊ semē ipius obtinuit hereditatē. Et viderūt oēs filij isrl̄: quia bonū est obsequi scō deo. Et iudices singli suo nomīe. quoꝝ nō est corruptuꝫ cor: qui nō auersi sūt a domino. vt sit memoria illoꝝ in bn̄dictiōe. Et ossa eoꝝ pullulāt de loco suo: ⁊ nomē eoꝝ ꝑmanet ineternū: ꝑmanēte ad filios illoꝝ scōꝝ viroꝝ gloria. Dilectus a deo suo samuel ꝓpheta dn̄i. rnouauit imperiū: ⁊ vnxit pn̄cipes in gente sua. In lege dn̄i ꝯgregacōeʒ iudicauit: ⁊ vidit deū iacob: ⁊ in fide sua ꝓbatus est ꝓpheta. Et cognitus est in ꝟbis suis fidelis: qꝛ vidit deuʒ lucis. Et inuocauit dn̄m oīpotentē in oppugnādo hostes circūstantes vndiqꝫ: ī oblatione viri inuiolati. Et intonuit de celo dn̄s: ⁊ in sonitu magno auditam fecit vocem suā: ⁊ ꝯtriuit pn̄cipes tyrioꝝ ⁊ oēs duces philistijm. Et ante tempus finis vite sue ⁊ seculi testimoniū ꝑbuit in cōspectu domini et xp̄i:

pecunias et usqꝫ ad calciamēta ab omī car-
ne nō accepit: ⁊ non accusauit illū homo.
Et post hoc dormiuit. et notum fecit regi et
ostendit illi finē vite sue: ⁊ exaltauit vocez
ei⁹ de t̄ra in ꝓphetia delere impietatē gētis.

XLVII

Post hec surrexit nathā ꝓpha
in dieb⁹ dd. Et q̄si adeps sepatus a
carne: sic dauid a filijs israhel. Cuz leonib⁹
lusit quasi cū agnis: ⁊ in vrsis similiter fecit
sicut in agnis ouiū. In iuuētute sua nūq̄d
nō occidit gigantē ⁊ abstulit oppꝛobriū de
gente? In tollēdo manū in saxo funde deie-
cit exultacōz golie: vbi inuocauit dn̄m omī-
potentē. Et dedit in dextra ei⁹ tollere hoīez
fortē in bello: ⁊ exaltare cornu gentis sue.
Sic in decem milib⁹ glorificauit eum: ⁊ lau-
dauit illū in bn̄dictōib⁹ domini: in offerē-
do illi coronā glorie. Contriuit enim inimi-
cos vndiqꝫ: ⁊ extirpauit philistijm ꝯtra ios
vsqꝫ in hodiernū diē. Cōtriuit cornu ipoꝝ
vsqꝫ in eternū. In omī opere dedit cōfessio-
nē sancto: ⁊ excelso in ꝟbo glorie. De omni
corde suo laudauit dn̄m: ⁊ dilexit deū q̄ fecit
illū: ⁊ dedit illi ꝯtra inimicos potentiaz. Et
stare fecit cantores ꝯtra altare: ⁊ in sono e-
oꝝ dulces fecit modos. Et dedit in celebra-
cōib⁹ decus: ⁊ ornauit tēpora usqꝫ ad cō-
seruacōem vite: vt laudarēt nomē scm̄ dn̄i
et amplificarēt mane dei sanctitatē. Xp̄us
purgauit peccata illius: ⁊ exaltauit in eter-
nū cornu eius. Et dedit illi testamētū regni:
et sedem glorie in israhel. Post ipsuz surre-
xit filius sensatus: et ꝓpter illū deiecit omēz
potentiaz inimicoꝝ. Salomon imperauit
in diebus pacis: cui subiecit deus omēs ho-
stes vt ꝯderet domū in nomine suo: ⁊ para-
ret sanctitatem in sempiternū quēadmo-
dū eruditus est in iuuētute sua. Et implet⁹
est quasi flumen sapiētia: ⁊ terram retexit
anima sua. Et replesti in cōparacōib⁹ eni-
gmata: ad insulas longe deuulgatum est
nomen tuū: ⁊ delectus es in pace tua. In cā-
tilenis ⁊ in ꝓuerbijs et comparacōib⁹ et
interpretacōib⁹ numerate sunt terre: et in
nomine domini cui est ꝯgnomē deus israhel.
Collegisti quasi auricalcum aurum: et vt
plumbum complesti argentū: ⁊ inclinasti
femora tua mulierib⁹. Potestatez habuisti
in corpore tuo. Dedisti maculā in gloria tua:
et ꝓphanasti semē tuū inducere iracundiaz
ad liberos tuos ⁊ in ceteris stulticiam tuaz:
vt faceres imperium bipertitum et ex effra-
im imperare imperium durum. Deus autez
non derelinquet misericordiam suā ⁊ nō cor-
rumpet neqꝫ delebit opera sua: neqꝫ ꝑdet a
stirpe nepotes electi sui: ⁊ semen eius qui
diligit dominū non corrumpet. Dedit aūt
reliquum iacob ⁊ dauid de ipsa stirpe. et fi-
nez habuit salomon cum patribus suis. Et
dereliquit post se de semine suo gentis stul-
ticiam et imminutum a prudentia roboam.
qui auertit gentem consilio suo: et ierobo-
am filium nabath qui peccare fecit israhel:
et dedit viam peccandi effraim. et plurima
redundauerūt peccata ipsorum. Valde enī
aūterunt illos a terra sua. Et quesiuit omēs
nequitias vsqꝫ duz ꝑueniret ad illos defen-
sio: ⁊ ab omib⁹ pccīs liberauit eos.

XLVIII

Et surrexit helias ꝓpheta quasi ignis:
et verbuz ipsius quasi facula ardebat.
Qui induxit in illos famē: ⁊ imitantes illū
inuidia sua pauci facti sūt. Non enim pote-
rant sustinere ꝑcepta domini. Verbo domini
ꝯtinuit celū: ⁊ deiecit a se ignez terre. Sic
amplificatus est helias in mirabilibus suis.
Et quis potest similiter gloriari tibi? Qui
sustulisti mortuū ab inferis de sorte mortis
in ꝟbo domini dei: q̄ deiecisti reges ad ꝑni-
ciem. et ꝯfregisti facile potētiā ipoꝝ: et glo-
riosos delicto suo. Qui audis in syna iudiciū:
et in oreb iudicia defensionis. Qui vngis r̄-
ges ad penitentiā: ⁊ ꝓphetas facis successo-
res tuos post te. Qui receptus es in turbie
ignis in curru equorum igneoꝝ: qui inscri-
ptus es in iudicijs tempoꝝ. lenire iracundi-
am domini: ꝯciliare cor patris ad filium: et
restituere trib⁹ iacob. Beati sūt qui te vide-
rūt: ⁊ in amicicia tua decorati sūt. Nam nos
vita viuimus tm̄: post mortē autē nō erit ta-
le nomē nr̄m. Helias q̄ in turbie tectus est:
et in heliseo ꝯpletus ē spūs eius. In dieb⁹ su-
is nō ꝑtimuit pn̄cipē: ⁊ potētia nemo vicit
illū. Nec supauit illū ꝟbū aliqd: et mortuū
ꝓphetauit corpus ei⁹. In vita sua fec̄ mōstra
et ī morte opatus ē mirabilia. In omib⁹ istis
nō penituit ꝑplus ⁊ nō recesserūt a pccīs suis.

vsq₃ dū abiecti sūt de terra sua ⁊ dispsi sūt in om̄e₃ terrā: ⁊ relicta est gens ꝑpauca. et pnceps in domo dd. Quidā ipoꝝ fecerūt qđ placeret deo: alij aūt multa ↄmiserūt pcca. Ezechias muniuit ciuitatē suā ⁊ induxit in mediū eius aquā: ⁊ fodit ferro rupē: et edificauit ad aquā puteū. In diebꝫ ipius ascēdit sennacherib ⁊ misit rapsacen et sustulit manū suā ↄtra illos: ⁊ extulit manū suam in syon: ⁊ supbus factus ē potētia sua. Tunc mota sūt corda ⁊ manus ipoꝝ: et doluerūt quasi pturiētes mulieres. Et inuocauerūt dn̄m misericordē: ⁊ expandētes manus suas extulerūt ad celū: ⁊ scūs dominus deus audiuit cito voce₃ ipoꝝ. Nō est ↄmemorat⁹ pccoꝝ ipoꝝ: neq₃ dedit illos inimicis suis: ƀ purgauit illos in maū ysaie sancti ꝓphete. Deiecit castra assyrioꝝ: ⁊ ↄtriuit illos āgelus dn̄i. Nam fecit ezechias qđ placuit deo: et fortiter iuit in via dauid patris sui: quā mandauit illi ysaias ꝓpheta magnus et fidelis ī ↄspectu dei. In diebꝫ ipius retro rediit sol: ⁊ addidit regi vitā. Spiritu magno vidit vltima: ⁊ cōsolatus est lugētes syon. vsq₃ in sempiternu₃. Ostendit futura et abscōdita: anteq̄ᵖ euenirēt. XLIX

Memoria iosie ī ↄpositōe odoris fcā: opus pigmētarij. In om̄i ore q̄i mel indulcabitur eius memoria: ⁊ vt musica ī ↄuiuio vini. Ipe est directus diuinitus ī penitētia gētis. ⁊ tulit abomīacōes inpietatis: ⁊ ad dn̄m gubernauit cor ipsius: et in diebꝫ peccatoꝝ corroborauit pietatē. Preter dauid ⁊ ezechia₃ et iosyam oēs peccatū ↄmiserūt: nam reliquerūt lege₃ altissimi reges iuda: ⁊ ↄtēpserūt timorē dei. Dederūt enim regnū suū alijs: ⁊ gloriam suā alienigene gēti. Incenderūt electā ciuitatē scitatis: ⁊ desertas fecerūt vias ipius in maū ihere[m]ie. Nam male tractauerūt illū. q̄ a vētre matris ↄsecratus ē ꝓpheta. euertere ⁊ eruē et pdere: ⁊ iterū edificare et renouare. Ezechiel. q̄ vidit ↄspectū glorie: quā ostendit illi in curru cherubin. Nam ↄmemoratus ē inimicoꝝ in ymbri: bn̄facere illis q̄ ostenderūt rectas vias. Et duodecim ꝓpharū ossa pullulāt de loco suo. Nā corroborauerunt iacob: ⁊ redimierūt se in fide ꝟtutis. Quō amplificemus zorobabel? Nam ⁊ ipse quasi signū in dextra manu isrl̄. Et ihesum filiū iosedech? Qui in diebꝫ suis edificauerūt domū: et exaltauerūt tēplū scm̄ dn̄o: paratū in gl'ia₃ sempiternā. Et neemias in memoria multi tpis: q̄ erexit nobis muros euersos. ⁊ stare fecit portas ⁊ seras: q̄ erexit domos nostras. Nemo natus est in terra qualis enoch: nā et ipe receptus est a terra. Et ioseph q̄ nat⁹ est homo pnceps fratrū. firmamentū gētis. rector fratrū. stabilimentū ꝑpli: ⁊ ossa ipius visitata sūt: ⁊ post mortē ꝓphauerūt. Seth. et sem apud hoīes gl'iam adepti sūt: ⁊ sup oē₃ aīam in origine adam. L

Simon onie filius sacerdos magnus: q̄ in vita sua suffulsit domū: ⁊ in diebꝫ suis corroborauit templū. Templi etiam altitudo ab ipo fundata ē: duplex edificacō. et excelsi parietes templi. In diebꝫ ipsius emanauerūt putei aquaꝝ: ⁊ quasi mare adimpleti sūt supra modū. Qui curauit gente₃ suam: ⁊ liberauit eā a pdicōe. Qui p̄ualuit amplificare ciuitatē: qui adeptus est gl'ia₃ in ↄuersacōe gentis: ⁊ ingressum domus et atrij amplificauit. Quasi stella matutina ī medio nebule: et quasi luna plena in diebꝫ suis lucet: ⁊ q̄i sol refulgēs. sic ille effulsit ī templo dei. Quasi arcus refulgēs inter nebulas glorie: et q̄i flos rosaꝝ in diebꝫ ꝟnis. et q̄i lilia q̄ sūt in transitu aque: ⁊ q̄i thus redolens in diebꝫ estatis. Quasi ignis effulgēs ⁊ thus ardens in igne: q̄i vas auri solidū ornatum om̄i lapide p̄cioso. Quasi oliua pullulās: et cipressus in altitudine se extollēs. In accipiendo ipm stolam glorie et vestiri eū in ↄsūmacōe virtutis: in ascensu altaris sancti gloriā dedit sanctitatis amictū. In accipiendo aūt ptes de manu sacerdotu₃ et ipe stās iuxta aram: ⁊ circa illum corona fratrū q̄i plantacō cedri in mōte libano: sic circa illū steterūt q̄i rami palme ⁊ om̄es filij aaron in gloria sua. Oblacō aūt domini in manibꝫ ipoꝝ coram om̄i synagoga israhel: et ↄsūmacōe fungens in aram. amplificare oblationē excelsi regis porrexit manū suā in libacōe: ⁊ libauit de sanguine vue. Effudit in fundamēta altaris odorem diuinū excelso pncipi. Tunc exclamauerūt filij aaron:

et in tubis ꝑductilib9 sonuerūt: ⁊ auditā
fecerūt vocem magnā in memoriā corā deo.
Tunc oīs populus simul ꝓperauerūt: et
ceciderūt in faciē sup terrā adorare dn̄m
deū suū: ⁊ dare p̄ces oīpotēti deo excelso.
Et amplificauerūt psallētes in vocibus suis
et in magna domo auctus est sonus suaui-
tatis plenus. Et rogauit ꝓplus dn̄m excel-
suz in p̄ce vsqȝ dū pficeretur honor domini:
et munus suū pfecerūt. Tunc descendens.
manus suas extulit in oēm ꝯgregacōem
filioꝝ isrl': dare gloriaz deo a labijs suis: et
in nomine ipius gloriari. Et iterauit oracō-
nem suā: volens ostendere virtutē dei. Et
plus orauit deū omniū: qui magna fecit in
oī terra. qui auxit dies nostros a ventre
matris nostre ⁊ fecit nobiscum scd̄m suam
misericordiā: det nobis iocunditatē cordis
et fieri pacē in dieb9 nostris in israhel p dies
sempiternos: credē israhel miscdiaz dei eē
nobiscū. vt liberet nos in dieb9 suis. Duas

II

gētes odit anima mea: tercia aūt nō ē gēs
quā oderim. Qui sedēt in mōte seyr. ⁊ phi-
listijm: ⁊ stultus ꝓplus qui habitat in sychi-
mis. Doctriaz sapiētie ⁊ discipline scripsit ī
codice isto ihus filius syrach iherosolomi-
ta: qui renouauit sapiaz de corde suo. Btūs
qui in istis versatur bonis. Qui ponit illa ī
corde suo: sapiēs erit sp̄. Si eni hec fecerit
ad oīa valebit: q̄r lux dei vestigiū eius est.

III

Confitebor Oracō ihesu filij syrach.
tibi domine rex: et collaudabo te
deum saluatorem meū. Cōfitebor
nomini tuo quoniam adiutor et protector
factus es michi: et liberasti corpus meum
a perdicōne. a laqueo lingue inique. et a la-
bijs operantium mendaciū: et in conspectu
astantiū factus es michi adiutor. Et libera-
sti me secunduz multitudinem misericordie
nominis tui a rugiētib9 p̄paratis ad escam.
de manib9 querentiū animā meā. ⁊ de por-
tis tribulacōm qui circūdederūt me: a pres-
sura flāme q̄ circūdedit me: ⁊ ī medio ignis
nō sum estuatus. De altitudine vētris inferi

IIII

et a lingua coinquinata ⁊ a verbo mendatij:
a rege iniquo: ⁊ a lingua iniusta. Lauda-
bit vsqȝ ad mortē anima mea dn̄m: et vita
mea appropinquās erat inferno deorsū. Cir-
cūdederūt me vndiqȝ: ⁊ nō erat qui adiu-
uaret. Respiciens eram ad adiutoriū hoīm:
et nō erat. Memoratus sū miscdie tue dn̄e.
et cooperacōis tue que a seculo sūt: qm̄ eru-
is sustinētes te dn̄e. ⁊ liberas eos de manu
gētiū. Exaltasti sup terrā habitacōz meā:
et ꝑ morte defluēti deprecatus sū. Inuocaui
dn̄m prēz domini mei: vt nō derelinq̄t me ī
die tribulacōnis mee. ⁊ in tp̄e supboꝝ sine
adiutorio. Laudabo nomen tuū assidue. et
collaudabo illud in ꝯfessiōe: et exaudita ē
oro mea. Et liberasti me de ꝑdicōe: ⁊ eripui-
sti me de tp̄e iniquo. Propterea ꝯfitebor ⁊
laudē dicaz tibi: ⁊ bn̄dicā nomini dn̄i cū ad-
huc iunior sum. Priusq̄ oberrarē quesiui sa-
pientiā palam in orōe mea: ante tēpus po-
stulabā ꝑ illa: ⁊ vsqȝ in nouissimis inquirā
eam. ⁊ florebit tanq̄ p̄cox vua. Letatū est
cor meū ī ea: ābulauit pes meus iter rectū:
in iuuētute mea inuestigabā eaz. Inclinaui
modice aurē meā: ⁊ excepi illaz. Multam
inueni in memetipo sapiaz: ⁊ multū pfeci ī
ea. Danti michi sapiaz dabo gloriā. Cōsilia-
tus sū enim vt facerē illā: zelatus sum bonū
et nō ꝯfundar. Colluctata est anima mea ī
illa: ⁊ ī faciendo eam ꝯfirmatus sū. Manus
meas extēdi in altū: ⁊ in sapiētia eius luxit
anima mea: ⁊ ignorātias meas illuminauit.
Animā meā direxi ad illaz: ⁊ in agnicione
inueni eā. Possedi cū ip̄a cor ab inicio: ꝓpt̄
hoc nō derelinquar. Venter meus cōturba-
tus est querēdo illā: ꝓpterea bonā posside-
bo possessionē. Dedit enim m̄ dn̄s linguam
mercedē meā: ⁊ in ip̄a laudabo eū. Appropi-
ate ad me indocti: ⁊ ꝯgregate vos ad do-
mū discipline. Quid adhuc retardatis: et
quid dicitis in hijs? Anime vestre sitiūt ve-
hemēter. Aperui os meū: ⁊ locutus sū. Cō-
parate vobis sine argēto sapientiā: ⁊ collū
vr̄m subicite iugo eius: ⁊ suscipiat aīa vr̄a
disciplinā. In ꝓximo est enim inuenire eam.
Videte oculis vestris q̄r modicū laboraui:
et inueni michi multā requiē. Assumite disci-
plinā in mīto numero argēti: ⁊ copiosū au-
rū possidete in ea. Letetur anima vr̄a in mise-
ricordia eius: ⁊ nō ꝯfundemini in laude ei9.
Operamini opus vestrum ante tempus: et
dabit vobis mercedez vr̄am in tem̄pe suo.

Expl' liber eccliasticus. Incip̄ oꝛo salomōis.

E T inclinauit salomon genua
sua in conspectu totius ecclesie
israhel: et aperuit manus suas
ad celum ⁊ dixit. Domine deus
israhel nō est tibi similis deus in celo sursum
neq; in t̄ra deorsū: q̄ custodis testamentuȝ
tuū ⁊ misc̄diam pueris tuis eūtib; in ↄspcū
tuo in toto corde. Fuans puero tuo dauid q̄
locutus es illi: ⁊ locutus es in ore tuo et in
manu tua implesti. quasi dies iste. Et nunc
dn̄e deus israhel custodi puero tuo dauid
p̄ri meo que locutus es illi dicens. Nō dee-
rit tibi vir a facie mea sedens in throno isrl'.
Verūtamē si custodierint filij tui legē me-
am: ⁊ in p̄ceptis meis ambulēt. sicut ābu-
lauerūt in ↄspectu meo fideles. Et nūc dn̄e
deus israhel creditū ē verbū quod locutus
es puero tuo dauid: qm̄ si vere habitauit
deus cū hominib; in t̄ra. Si celū celi nō suffi-
ciant tibi: quātomagis domus hec. quā e-
dificaui. Sed respicias ad oꝛōeȝ serui tui.
et dep̄cacōeȝ eius: vt exaudias dn̄e placa-
cōeȝ oꝛōnis. quā puer tuus orat corā te. ho-
die. vt sint oculi tui sup̱ domū hanc die ac
nocte. in locū quē dixisti. inuocare nomen
tuū: ⁊ exaudias oꝛōeȝ quā puer tuus orat
in hoc loco: ⁊ exaudias p̄cacōneȝ pueri tui
et populi tui israhel. si orauerit in loco isto:
et exaudias in loco habitacōis de celo ⁊ ex-
audias ⁊ ꝓpicius sis. si peccauerit vir in te.

Expl' oꝛo salomonis. Incip̄. plog̃ in ysaiaȝ ꝓp̄ham.

N Emo cū ꝓphetas
versibus viderit esse descri-
ptos metro eos estimet apd̄
hebreos ligari: et aliquid si-
mile habere de psalmis vel
operibus salomonis. Sed qđ in demoste-
ne ⁊ tullio solet fieri: ut per cola scribant' et
comata: qui vtiq; ꝓsa ⁊ nō v̄sib; ↄscripsert.
Nos q; vtilitati legentiū ꝓuidētes: int'pre-
tacōeȝ nouā nouo scribēdi genere distinxi-
mus. Ac primū de ysaia sciendū q͛ in s̄mo-
ne suo disertus sit: quippe vt vir nobilis et
vrbane elegātie: nec habens quicquaȝ in
eloq̄o rusticitatis admixtū. Vnde accidit:
vt p̄ ceteris florem s̄monis eius translacō
nō potuerit ↄseruare. Deinde etiā hoc adi-
ciendū: q͛ nō tam ꝓp̄ha dicēdus sit q̄ȝ euan-
gelista. Itaq; vniū̃sa xp̄i eccleſi eq; misteria
ad liquidū ꝓsecutus ē: vt nō euȝ putes de
futuro vaticinari: ſȝ de p̄teritis historiā texē.
Vnde conicō noluisse tūc temporis septua-
ginta interp̄tes fidei sue sacramta ꝑspicue
ethnicis ꝓdere ne sanctū canib; ⁊ marga-
ritas porcis darēt: que cum hanc edicōem
legeritis ab illis aniaduertetis abscōdita.
Nec ignoro quāti laboris sit ꝓphetas intel-
ligere: nec facile quempiā posse iudicare
de interp̄tatione: nisi intellexerit ante que
legeit. Nos q; patere morsib; plurimoꝝ:
qui stimulante inuidia qđ ↄsequi nō valēt
despiciūt. Sciens ergo ⁊ prudēs ī flammā
mitto manū: ⁊ nichilominus hoc a fastidio-
sis lectorib; p̄cor: vt quō greci post septu-
aginta trāslatoēs aq̄lā ⁊ symachū ⁊ theodo-
tionē legūt: vel ob studiū doctrine sue. uel
vt septuaginta magis ex collacōe eoꝝ in-
telligāt. sic ⁊ isti saltē vnū post p̄ores habē
dignēt' interp̄teȝ. Legāt p̄us. ⁊ postea de-
spiciāt: ne videāt' non ex iudicio. ſȝ ex odij
p̄sūptione ignorata dānare. Prophetauit
aūt ysaias in ihrl'm ⁊ in iudea necdū deceȝ
tribub; in captiuitateȝ ductis: ac de vtroq;
regno nūc ↄmixtī nūc sepatim texit oracu-
lū. Et cū interdū ad p̄nteȝ respiciat histori-
am. ⁊ post babilonie captiuitatē reditū po-
puli significet in iudeā: tamē oīs eius cura
de vocacōe gentiū ⁊ de aduētu xp̄i est. Quē
quanto plus amatis o paula ⁊ eustochiuȝ.
tāto magis ab eo petite: vt p̄ obtrectacōe
p̄senti qua me indesinēter emuli lamāt. ip̄e
michi mercedem restituat in futuro. qui scit
me ob hoc in peregrine lingue erudicōne
sudasse. ne iudei de falsitate sc̄pturarū eccīs
eius diutius insultarent. Explicit plogus.

Incipit ysaias ꝓp̄ha.

V Isio ysaie filij amos:
quā vidit sup̱ iudaȝ
et ihrl'm in dieb; ozie
ioathan achaȝ et eze-
chie reguȝ iuda. Au-
dite celi ⁊ aurib; p̄cipe
terra: quoniā dn̄s locutus ē. Filios enutri-
ui et exaltaui: ip̄i autem spreuerūt me. Co-
gnouit bos possessorē suū: ⁊ asinus p̄sepe

Dominica. I.
aduentus.

P

domini sui. Jsrahel autē me nō cognouit: et
populus meus nō intellexit. Ve gēti pec-
catrici: ꝑplo graui iniquitate. semini nequā:
filijs sceleratis. Dereliquer̄t dn̄m: blasphe-
mauerūt sanctū israhel: abalienati sūt retror-
sum. Super quo ꝑcutiā vos vltra: adden-
tes ꝑuaricationem? Om̄e caput languidū
et om̄e cor merens. A plāta pedis vsqȝ ad
verticē. nō ē in eo sanitas. Vulnus ⁊ liuor
et plaga tumēs: nō est circūligata nec cura-
ta medicamine: neqȝ fota oleo. Terra vr̄a

II

deserta: ciuitates vestre succēse igni. Regi-
onē vestram corā vobis alieni deuorāt: ⁊ de-
solabitur sicut in vastitate hostili. Et dereli-
quetur filia syon vt vmbraculū in vinea: et
sicut tuguriū in cucumerario: sicut ciuitas q̄
vastatur. Nisi dn̄s exercituū reliquiss; no-
bis semen quasi sodoma fuissemus: ⁊ quasi
gomorra similes essemus. Audite verbū
domini principes sodomorum: ꝑcipite aurib⁹
legē dei vestri populus gomorre. Quo m̄
multitudinē victimarum vr̄arum dicit domin⁹?
Plenus sū. Olocausta arietū ⁊ adipem pin-
guiū ⁊ sanguinē vitulorum et agnorum ⁊ hirco-
rū nolui. Cum veniretis ante ɔspectū meū:
quis quesiuit hec de manib⁹ vestris. vt ā-
bularetis in atrijs meis? Ne offeratis vltra
sacrifitiū frustra. Incensū abominacō est m̄.
Neomeniā ⁊ sabbatū et festiuitates alias
non ferā. Iniqui sūt cetus vestri. Kalēdas

III

vr̄as. et solēnitates vr̄as odiuit aīa mea.
Facta sūt michi molesta. Laboraui sustinēs.
Et cū extenderitis manus vr̄as auertam o-
culos meos a vobis: ⁊ cū multiplicaueritis
orōes non exaudiā. Manus enim vr̄e san-
guine plene sūt. Lauamini. mundi estote:
auferte malū cogitacōnū vr̄arum ab oculis
meis. Quiescite agere ꝑuerse: discite bene-
facere. Querite iudiciū: subuenite oppresso.
iudicate pupillo. defendite viduā: ⁊ veni-
te et arguite me dicit dn̄s. Si fuerint pec-
cata vr̄a vt coccinū. quasi nix dealbabunt̄:
et si fuerint rubra quasi vermiculus: velut
lana alba erūt. Si volueritis ⁊ audieritis
me: bona terre comedetis. Q̄d si nolueritis.
et me ad iracundiā ꝓuocaueritis gladius
deuorabit vos: q2 os domini locutū ē. Quō

S IIII

fcā ē meretrix ciuitas fidelis: plenā iudicij?
Justicia habitauit in ea: nūc autē homicide.
Argentū tuū versum ē in scoriam: vinū tuū
mixtum ē aqua. Pn̄cipes tui infideles: socij
furū. Om̄es diligūt munera: secuntur retri-
bucōes. Pupillo nō iudicāt: ⁊ causa vidue
nō ingreditur ad illos. Propter hoc ait do-
minus deus exercituū fortis isrl̄. Heu ego
ɔsolabor sup hostib⁹ meis: ⁊ vindicabor de
inimicis meis. Et ɔuertā manū meā ad te:
et excoquā ad purū scoriā tuā: ⁊ auferam o-
mne stannū tuū: ⁊ restituā iudices tuos vt
fuer̄t prius. ⁊ ɔsiliarios tuos sicut antiq̄tus.
Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fide-
lis. Syon in iudicō redimetur: ⁊ reducēt
eam in iusticia. Et ɔteret scelestos ⁊ pcc̄ores
simul: ⁊ q̄ dereliquerūt dn̄m ɔsumentur. Cō-
fundētur enim ab ydolis q̄b⁹ sacrificauer̄t.
Et erubescetis sup ortis q̄s elegeratis: cum
fueritis velut quercus defluētib⁹ folijs: ⁊ ve-
lut ortus absqȝ aq̄. Et erit fortitudo vr̄a vt fa-
uilla stuppe: ⁊ opus vr̄m q̄si scintilla: ⁊ succē-
detur vtruqȝ sil'. ⁊ nō erit q̄ extinguat. II

Verbū quod vidit ysaias filius amos
sup iudam ⁊ iherusalē. Et erit in nouis-
simis dieb⁹ ꝑparatus mōs domus domini in
vertice montiū: ⁊ eleuabitur sup colles. Et
fluent ad eum om̄es gentes: et ibūt popli
multi ⁊ dicēt. Venite ascendamus ad mō-
tem domini. et ad domū dei iacob: ⁊ docebit
nos vias suas ⁊ ambulabimus in semitis e-
ius: q2 de syon exibit lex: ⁊ verbū domi de
iherusalē. Et iudicabit gentes: ⁊ arguet po-
pulos mltos. Et ɔflabūt gladios suos in
vomeres: ⁊ lāceas suas in falces. Nō leua-
bit gens ɔtra gentē gladiū: nec exercebūt
vltra ad ꝓlium. Domus iacob: venite ⁊ am-
bulemus in lumīe dei nostri. Proiecisti enim
poplm tuū domū iacob: q2 repleti sūt vt oli:
et augures habuerūt vt philistijm: ⁊ pue-
ris alienis adheser̄t. Repleta est terra argē-
to ⁊ auro: et non ē finis thesaurorum ei⁹. Et re-
pleta est terra eius equis: ⁊ innumerabiles
q̄drige ei⁹. Et repleta ē terra eius ydolis.
Opus manuū suarum adorauerūt: q̄d fecer̄t
digiti eorum. Et incuruauit se homo: ⁊ humi-
liatus ē vir. Ne ergo dimittas eis. Ingrede-
re in petram. et abscondere in fossa humo
a facie timoris dn̄i. ⁊ a glia maiestatis eius.

VII

Oculi sublimis hominis humiliati sūt: et in-
curuabit̄ altitudo viroꝝ. Exaltabitur aūt
dominus solus in die illa: qꝛ dies dn̄i exer-
cituū sup om̄ez superbū ⁊ excelsū et sup oēz
arrogantez. et humiliabit̄: ⁊ sup om̄es ce-
dros libani sblimes et erectas. et sup oēs
quercus basan. ⁊ sup om̄es mōtes excelsos
et super oēs colles eleuatos: ⁊ super om̄ez
turrem excelsaz et sup om̄ez murū munitū:
et sup omnes naues tharsis: ⁊ sup om̄e qđ
visu pulcrū est. Et incuruabit̄ om̄is sublimi-
tas hoīm: et humiliabitur altitudo viroꝝ.
Et eleuabitur dn̄s solus in die illa: et ydola
penitus ɔterent̄. Et introibunt in speluncas
petraꝝ. et in voragines terre a facie formi-
dinis dn̄i et a gloria maiestatis eius: cū sur-
rexerit pcutere terrā. In die illa piciet hō
ydola argenti sui ⁊ simulacra auri sui que
fecerat sibi: vt adoraret talpas ⁊ vespertilio-
nes. Et ingredietur scissuras petrarum. ⁊ in
cauernas saxorū a facie formidinis dn̄i ⁊ a
gloria maiestatis eius: cū surrexerit pcute-
re terrā. Quiescite ergo ab hoīe cuius spūs
in naribꝫ eius ē: qꝛ excelsus rputatus ē ipe.

VIII

III

Ecce enim dn̄ator dominus
exercituū auferet ab iherusalē ⁊ ab iu-
da validū et fortē: om̄e robur panis ⁊ om̄e
robur aque: et fortē ⁊ virū bellatorez: ⁊ iu-
dicē ⁊ pphetā et ariolū et senez. principē su-
per quinqꝫginta. ⁊ honorabilē vultu. et ɔsili-
ariū. et sapientē de architectis: et prudētez
eloquij mistici. Et dabo pueros principes
eoꝝ: et effeminati dn̄abunt̄ eis. Et corruet
pplus vir ad virū: et vnusquisqꝫ ad pximū
suū. Tumultuabit̄ puer ɔtra senez: et igno-
bilis cōtra nobilē. Apphendet enī vir frēz
suū domesticū patris sui: et dicet. Vestimē-
tum tibi ē: princeps esto noster: ruina aūt
hec sb manu tua. Rn̄debitqꝫ in die illa dicēs.
Non sū medicus: et in domo mea non ē pa-
nis neqꝫ vestimentū. Nolite ɔstituē me pn̄-
cipem ppli. Ruit enim iherusalē ⁊ iudas ɔci-
dit: quia lingua eoꝝ ⁊ adinuētiones eoꝝ
ɔtra dn̄m: vt puocarēt oculos maiestatis
eius. Agnitio vultus eoꝝ respōdebit eis:
et peccatū suū quasi sodoma p̄dicauerunt:
nec abscōderūt. Ve anime eoꝝ: qm̄ reddi-
ta sūt eis mala. Dicite iusto qm̄ bn̄: quoniā
fructū adinuētionū suaꝝ comedet. Ve im-
pio in malū. Retributio enī manuū eius fiet
ei. Populū meū exactores sui spoliauerūt:
et mulieres dn̄ate sūt eis. Popule meus q̄
te beatū dicūt ipsi te decipiūt: et viā gressuū
tuoꝝ dissipant. Stat ad iudicandū dn̄s:
et stat ad iudicādos pplos. Dn̄s ad iudici-
um veniet: cū senibꝫ ppli sui ⁊ principibꝫ ei9.
Vos enim depasti estis vineā meā: et rapi-
na pauperis in domo vr̄a. Quare atteritis
ppl̄m meū: et facies pauperꝝ ɔmolitis dicit
dn̄s deus exercituū. Et dixit dn̄s deus. Pro
eo qꝛ eleuate sūt filie syon ⁊ ambulauerūt
extēto collo. et nutibꝫ oculoꝝ ibant ⁊ plau-
debant. et ābulabāt. et pedibꝫ suis ɔposito
gradu incedebāt: decaluabit dn̄s verticem
filiaꝝ syon: et dn̄s crinē eaꝝ nudabit. In
die illa auferet dn̄s ornamentū calciamen-
toꝝ ⁊ lunulas ⁊ torques ⁊ monilia et armil-
las et mitras ⁊ discriminalia et periscelidas
et murenulas ⁊ olfactoiola ⁊ inaures et anu-
los ⁊ gēmas in fronte pēdentes: et mutato-
ria. ⁊ palliola et lintheamina ⁊ acus et specu-
la. et sindones et vittas ⁊ theristra. Et eit p
suaui odore fetor: et p zona funiculus: et p
crispanti crine caluiciū. Pulcerrimi qꝫ viri
tui gladio cadēt: ⁊ fortes tui in prelio. Et
merebunt atqꝫ lugebunt porte eius: et de-
solata in terra sedebit.

II

et pro fascia pectorali cilicium

IIII

III S

Et apphendent septē mulieres viruz
vnū in die illa dicētes. Panē nostrū
ɔmedemus. ⁊ vestimētis nostris operiem̄:
tantūmodo inuocet̄ nomē tuū sup nos: au-
fer opprobriū nostrū. In die illa eit germē
domini in magnificētia et gloria: et fructus
terre sblimis: et exultacō hijs qui saluati fu-
erint de israhel. Et eit omnis qui relictus fu-
erit in syon et residuus in iherusalez: sanct9
vocabit̄ om̄is qui scriptus ē in vita in ihe-
rusalem. Si abluerit dominus sordē filiaruz
syon ⁊ sanguinē iherusalez laueit de medio
eius: in spū iudicij ⁊ spū ardoris. Et creabit
dominus sup om̄ez locū montis syon. ⁊ vbi
inuocatus est nubem p die: et fumū et splē-
dorem ignis flammātis in nocte. Sup oēz
enim gloriā ptectio: et tabernaculū erit in
vmbraculū diei ab estu: et in securitatem et
absconsionē a turbine et a pluuia.

V

IIII

Cantabo dilecto meo canticū patrue-
lis mei· vinee sue Vinea fcā est dilcō
meo: in cornu filio olei. Et sepiuit eā: et lapi-
des elegit ex illa: et plantauit vineā electā.
Et edificauit turrē in medio eius: ⁊ torcu-
lar extruxit in ea. Et exspectauit vt faceret
vuas: ⁊ fecit labruscas. Nūc ergo habita-
tores iherusalem ⁊ viri iuda iudicate inter
me et inter vineā meā. Quid ē quod vltra
facere debui vinee mee ⁊ non feci ei? An quia
exspectaui vt facēt vuas: ⁊ fecit labruscas?
Et nūc ostendam vobis quid ego faciā
vinee mee. Auferam sepē eius ⁊ erit in dire-
ptiōē: diruā maceriā eius ⁊ erit in conculcatiōē:
et ponā eam desertā. Non putabitur ⁊ non
fodietur: et ascendēt sup eam vepres ⁊ spi-
ne: et nubibꝰ mandabo ne pluāt super eā
ymbrē. Vinea aūt domini exercituū domus
israhel est: ⁊ vir iuda germen eius delecta-
bile. Et exspectaui vt faceret iudiciū et ec-
ce iniquitas: et iusticiā: et ecce clamor. Ve q̄
coniungitis domū ad domū: ⁊ agrū agro co-
pulatis vsq̄ ad terminū loci. Nūquid ha-
bitabitis vos soli ī medio terre? In aurib9
meis sūt hec: dicit dn̄s exercituū· Nisi dom9
multe deserte fuerint grandes ⁊ pulcre: et
absq̄ habitatore. Decē enim iugera vine-
arū facient lagunculā vnā: ⁊ triginta mo-
dij semētis facient modios tres. Ve qui
consurgitis mane ad ebrietatē sectandā: et
potandū vsq̄ ad vespam vt vino estuetis.
Cithara ⁊ lira et timpanum et tibia ⁊ vinū
in conuiuijs vr̄is: ⁊ opus domini nō respicitis:
nec opera manuū eius consideratis. Propte-
rea captiuus ductus est ꝑplus meus quia nō
habuit sciā: ⁊ nobiles ei9 interierūt fame:
⁊ multitudo eius siti exaruit. Propterea di-
latauit infernus animā suā: ⁊ aperuit os su-
um absq̄ illo termino. Et descendēt fortes
eius: et ꝑplus eius ⁊ sublimes gloriosiq̄ ei9
ad eū. Et incuruabit' homo ⁊ humiliabitur
vir: et oculi sublimiū deprimēt'. Et exalta-
bitur dn̄s exercituū in iudicio: ⁊ deus scūs
sanctificabitur in iusticia. Et pascent' agni
iuxta ordinē suū: ⁊ deserta in vbertatē v̄sa ad-
uene comedēt ea. Ve qui trahitis iniquita-
tē in funiculis vanitatis: ⁊ quasi vinculū plau-
stri peccm. Qui dicitis festinet ⁊ cito veniat
opus eius vt videamus: et appropiet ⁊ ve-
niat consiliū sancti isrl': ⁊ sciemus illud. Ve q̄
dicitis malū bonū ⁊ bonū malū: ponētes te-
nebras lucē ⁊ lucē tenebras: ponētes ama-
rum in dulce ⁊ dulce in amarū. Ve q̄ sapiē-
tes estis in oculis vr̄is: ⁊ corā vobismetipsis
prudētes. Ve q̄ potētes estis ad bibendū
vinū: et viri fortes ad miscendā ebrietatē.
Qui iustificatis impiū ꝑ muneribꝰ: ⁊ iusti-
ciā iusti auferetis ab eo. Propter hoc sicut
deuorat stipulā lingua ignis· ⁊ calor flāme
exurit: sic radix eorū quasi fauilla erit: et ger-
men eorū vt puluis ascendet. Abiecerūt e-
nim legem dn̄i exercituū: et eloquiū sancti
israhel blasphemauerūt. Ideo iratus est furor
domini in ꝑplm suū: ⁊ extendit manū suam
sup eum: et ꝑcussit eū. Et conturbati sūt mōtes:
et facta sūt morticina eorū quasi stercus in me-
dio platearū. In hijs omībꝰ nō est auersus
furor eius: sed adhuc manus eius extēta. Et
eleuabit signū in nacōibꝰ ꝑcul: ⁊ sibilabit
ad eū de finibꝰ terre: et ecce festinus velocit'
veniet. Non ē deficiēs neq̄ laborans in eo:
non dormitabit neq̄ dormiet· neq̄ soluet'
cingulū renū eius: nec rumpetur corrigia cal-
ciamēti eius. Sagitte eius acute: ⁊ omnes
arcus eius extēti. Vngule equorū eius vt
silex: et rote eius quasi impetus tēpestatis. Ru-
gitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonū.
Et frendet ⁊ tenebit ꝑdam: et amplexabit'
et nō erit qui eruat: et sonabit sup eū in die
illa sicut sonitus maris. Aspiciemus in terrā
et ecce tenebre tribulacōnis: et lux obtene-
brata est in caligine eius.

VI

In āno quo mortuus ē rex ozyas vidi
dn̄m sedentē sup soliū excelsū ⁊ eleua-
tum: et plena erat domus a maiestate eius
et ea q̄ sub ipo erant implebāt templū. Se-
raphin stabāt super illud: sex ale vni: ⁊ sex
ale alteri. Duabꝰ velabāt faciē eius: ⁊ dua-
bus velabāt pedes eius: ⁊ duabꝰ volabant.
Et clamabāt alter ad alterum: et dicebant.
Sanctus sanctus sanctus dominus deus
exercituū: plena ē omnis terra gloria eius.
Et cōmota sunt supliminaria cardinū a vo-
ce clamātis: ⁊ domus repleta ē fumo. Et di-
xi. Ve michi quia tacui: quia vir pollutus labijs
ego sum et in medio populi pollura labia

habētis ego habito: et regem dñm exerci=
tuū vidi ocłis meis. Et volauit ad me vnꝰ
de seraphim ⁊ in manus eius calculus quē
forcipe tulerat de altari: et tetigit os meū et
dixit. Ecce tetigi hoc labia tua: et auferetur
iniq̄tas tua: et peccatū tuū mūdabit. Et au=
diui vocē dñi dicentis. Quē mittam: et q̄s
ibit nobis? Et dixi. Ecce ego: mitte me. Et
dixit. Vade: et dices ꝓplō huic. Audite au=
dientes ⁊ nolite intelligere: et videte visio=
nem ⁊ nolite cognoscē. Exceca cor ꝓpli hu=
ius et aures eius aggraua. et oculos eius
claude: ne forte videat oculis suis ⁊ auribꝰ
suis audiat et corde suo intelligat: et cōuer=
tatur et sanē eū. Et dixi. Vsquequo dñe?
Et dixit. Donec desolēt᷑ ciuitates absq; ha=
bitatore: et domus sine homine. Et terra re=
linquetur deserta: et longe faciet dñs hoīes.
Et multiplicabitur que derelicta fuerat in
medio terre: et adhuc in ea decimatio. Et
ɔuertet᷑ et erit in ostensionē sicut therebin=
tus: et sicut quercus que expandit ramos
suos. Semē sanctū erit id qđ steterit in ea.

VII

Et factū est in diebꝰ achaz filij ioathan filij ozie regis iuda ascē=
dit rasin rex syrie ⁊ facee filius romelie rex
israhel in ihrlm ad ꝓliandū ɔtra eā: et non
potuerūt debellare eā. Et nūciauerūt domui
dauid dicētes. Requieuit syria sup effraim
et cōmotū est cor eius ⁊ cor ꝓpli eius sic mo=
uentur ligna siluaꝝ a facie venti. Et dixit
dñs ad ysaiam. Egredē in occursū achaz.
tu ⁊ qui derelictus est iasub filius tuus ad
extremū aqueductus piscine superioris in
via agri fullonis: et dices ad eū. Vide ne si=
leas. Noli timere: et cor tuum ne formidet a
duabus caudis ticionū fumigantiū istoꝝ
in ira furoris rasin regis syrie ⁊ filij romelie:
eo q̄ ɔsiliū inierit cōtra te syria in malū: ef=
fraim ⁊ filius romelie dicētes. Ascendamꝰ
ad iudam ⁊ suscitemus eū: et auellamꝰ eū
ad nos: et ponamus regē in medio eius fi=
liū tabeel. Hec dicit dñs deus. Nō stabit ⁊
nō erit istud: sed caput syrie damascus: et
caput damasci rasin. Et adhuc sexaginta
et quinq; āni. et desinet effraim esse ꝓpls: et
caput effraim samaria: et caput samarie fi=
lius romelie. Si nō credideritis: nō ꝑmane=
bitis. Et adiecit dñs loqui ad achaz dicēs.
Pete tibi signū a dño deo tuo in ꝓfundū in=
ferni: siue in excelsū sup᷑. Et dixit achaz. Nō
petam: ⁊ nō tēptabo dñm. Et dixit. Audite
ergo domus dauid. Nūquid parū vobis
est molestos esse hominibꝰ: q̄ molesti estis
et deo meo? Propter hoc dabit dñs ipe vo=
bis signū. Ecce virgo ɔcipiet ⁊ pariet filiū:
et vocabit᷑ nomē eius emanuel. Butirū et
mel comedet: ut sciat reprobare malū et eli=
gere bonū. Quia anteq̄ sciat puer r̄proba=
re malū et eligē bonū: derelinquet᷑ t̄ra quā
tu detestaris a facie duoꝝ regū suoꝝ. Ad=
ducet dñs sup te ⁊ sup ꝓplm tuū. ⁊ sup domū
p̄ris tui dies: q̄ nō venerūt a diebꝰ sepacōnis
effraim a iuda cū rege assyrioꝝ. Et in die il=
la sibilabit dñs musce q̄ est in extremo flu=
minū egipti et api que est in terra assur: et
venient ⁊ requiescent oīes in torrētibus
valliū ⁊ in cauernis petraꝝ ⁊ in omnibꝰ fru=
tectis ⁊ in vniūsis foraminibꝰ. In die illa ra=
det dñs in nouacula ɔducta in hijs q̄ trās
flumē sūt in rege assyrioꝝ caput ⁊ pilos pe=
dum: et barbam vniūsam. Et erit in die illa.
nutriet homo vaccā boū ⁊ duas oues: et p̄
vbertate lactis comedet butirū. Butirū eni
et mel mādūcabit omīs hō qui relictus fu=
erit in medio terre. Et erit in die illa omnis
locus vbi fuerint mille vites. mille argēteis:
et in spinas ⁊ in vepres erūt. Cū sagittis et
arcu ingrediet᷑ illuc. Vepres enim ⁊ spine
erūt in vniūsa t̄ra. Et omnes mōtes q̄ in sar=
culo sarient᷑. nō veīet illuc terror spinaꝝ ⁊
vepriū: et erit in pascuā bouis ⁊ in ɔculcatio=
nē pecoris.

VIII

Et dixit dñs ad me. Sume tibi librū grandē: et scri
be in eo stilo hoīs: velocit᷑ spolia detrahe. ci
to p̄dare. Et adhibui m̄ testes fideles: vriā
sacerdotē. ⁊ zachariā filiū barachie. Et ac=
cessi ad ꝓphetissam: ⁊ ɔcepit ⁊ peperit filium.
Et dixit dñs ad me. Voca nomē eius. acce=
lera spolia detrahē. festina p̄dari: q̄a anteq̄
sciat puer vocare patrē suū ⁊ matrē suam:
auferet᷑ fortitudo damasci ⁊ spolia samarie
coram rege assyrioꝝ. Et adiecit dominus
loqui ad me adhuc dicēs. Pro eo q̄ abiecit
ꝓpls iste aquas syloe que vadūt cū silētio.
⁊ assumpsit magis rasin ⁊ filiū romelie: ꝓpt᷑

VII

hoc ecce adducet dñs sup eos aquas flu-
minis fortes ⁊ multas: regē assyrioꝝ et oēꝫ
gloriam eius. Et ascendet sup omes riuos
eius. et fluet sup vniūsas ripas eius: ⁊ ibit
p iudā inundās: ⁊ transiens vsqꝫ ad collū
veniet. Et erit extensio alaꝝ eius implēs la-
titudinē terre tue o emanuel. Cōgregami
ꝑpli et vincimini. ⁊ audite vniuerse ꝑcul t̄re.
Cōfortamini et vincimini: accingite vos et
vincimini: inite ɔsiliū ⁊ dissipabit̄: loq̄mini
v̄buꝫ et non fiet: qꝛ nobiscū deus. Hec eni
ait dñs ad me. Sicut in forti manū erudiuit
me: ne irē in via ꝑpli huius dicens. Nō dica-
tis cōiuracō. Omnia enim q̄ loquitur ꝑplus
iste ɔiuracō ē. Et timoreꝫ eius ne timeatis:
neqꝫ paueatis. Dñm exercituū ip̄m sanctifi-
cate: et ip̄e pauor vester ⁊ ip̄e terror vester:
et erit vobis in sanctificacōꝫ: in lapidē auteꝫ
offensionis ⁊ in petrā scandali duabꝫ domi-
bus israhel: in laqueū ⁊ in ruinā habitanti-
bus iherusalē. Et offendēt ex eis plimi: et
cadēt et ɔterent̄: ⁊ irretient̄ et capiēt̄. Liga
testimoniū signa legeꝫ in discipulis meis:
et expectabo dñm qui abscōdit faciē suā a
domo iacob: et p̄stulabor eū. Ecce ego ⁊ pu-

VIII

eri mei q̄s dedit m̄ dñs in signū ⁊ in porten-
tū isrl': a dño exercituū qui habitat in mon-
te syon. Et cum dixerint ad vos querite a
phitonibꝫ ⁊ a diuinis qui stridēt in incāta-
cōibus suis: nūq̄d nō populus a deo suo
requiret visionē ꝑ viuis ac mortuis? Ad le-
gem magis et ad testimoniū. Quod si nō
dixerint iuxta v̄bum hoc: nō erit eis matuti-
na lux. Et transibit p eam ⁊ corruet et esuri-
et: et cū esurieit irascet̄: ⁊ maledicet regi suo
et dño suo. Et suspiciet sursū ⁊ ad terrā intu-
ebitur: et ecce tribulacio ⁊ tenebre et disso-
lucō et angustia ⁊ caligo ꝑsequens: ⁊ non
poterit auolare de angustia sua. IX

P

Rimo tempore alleuiata est terra za-
bulon et terra neptalim: et nouissimo
aggrauata ē via maris trans iordanen ga-
lilee gentiū. Populus qui ambulabat in te-
nebris vidit lucē magnā: habitātibꝫ in re-
gione vmbre mortis. lux orta est eis. Mul-
tiplicasti gentē: nō magnificasti leticiā. Le-
tabūt̄ corā te sicut q̄ letant̄ in messe: sicut
exultāt victoēs capta p̄da quādo diuidūt
spolia. Iuguꝫ enim oneis eius. et virgā hu-
meri eius ⁊ sceptrū exactoris eius supasti:
sicut in die madyan. Quia omis violēta p̄-
dacō cū tumultu ⁊ vestimentū mixtū sangui-
ne erit in ɔbustionē: et cibus ignis. Paruu-
lus enim natus est nobis: filius datus ē no-
bis. Et fcūs ē p̄ncipatus sup humerū eius:
et vocabit̄ nomē eius āmirabilis. ɔsiliarius.
deus. fortis. pr̄ futuri seculi: princeps pacis.
Multiplicabitur eius imperiū ⁊ pacis non
erit finis: sup soliū dauid ⁊ sup regnū eius:
vt cōfirmet illud et corroboret in iudicio et
iusticia amodo et vsqꝫ in sempiternū. Zel⁹
domini exercituū faciet hoc. Verbum misit
dominus in iacob: ⁊ cecidit in isrl'. Et sciet o-
mnis populus effraim ⁊ habitantes sama-
riā in supbia et magnitudine cordis dicētes.
Lateres ceciderūt ꝫ quadris lapidibꝫ edi-
ficabimus: sicomoros succiderūt: ꝫ cedros
immutabim⁹. Et eleuabit dñs hostes rasin
sup eum et inimicos eius in tumultū vertet:
syriam ab oriēte ⁊ philistijm ab occidente:
et deuorabūt israhel toto ore. In omibꝫ hijs
non ē auersus furor eius: ꝫ adhuc manus
eius extēta. Et ꝑplus non ē reūsus ad pcuti-
entē se: ⁊ dñm exercituū nō inquisierūt. Et
disꝑdet dñs ab israhel caput ⁊ caudā: incur-
uantē et deprauantē die vna. Longeuus et
honorabilis ip̄e est caput: ⁊ ꝓpheta docēs
mendaciū ip̄e ē cauda. Et erūt qui btīficāt
ꝑplm istuꝫ seducētes: et qui beatificantur p̄-
cipitati. Propter hoc sup adolescentulis ei⁹
nō letabitur dñs: ⁊ pupilloꝝ eius et vidua-
rū nō miserebit̄. Quia omis ypocrita est et
nequā: et vniuersū os locutū est stulticiam.
In omnibꝫ hijs nō ē auersus furor eius: sed
adhuc manus eius extēta. Succēsa est eni
quasi ignis impietas: vepreꝫ ⁊ spinā vora-
bit. Et succēdetur in densitate saltus: et ɔuol
uetur in supbia fumi. In ira domini exercituū
ɔturbata ē terra: ⁊ erit populus quasi esca
ignis. Vir fratri suo nō parcet: ⁊ decliabit
ad dextrā et esuriet: ⁊ comedet ad sinistraꝫ ⁊
non saturabitur. Vnusquisqꝫ carnem bra
chij sui vorabit: manasses effraim et ephra-
im manassen: ⁊ simul ipsi contra iudam. In
omnibus hijs non est auersus furor eius:
sed adhuc manus eius extenta. X

IIII

Ve qui condunt leges iniquas. et scribentes iniusticiam scripserūt. vt opprimerent in iudicō pauperes et vim facerēt cause humiliū ppli mei: vt essent vidue p̄da eoꝝ et pupillos diriperēt. Quid facietis in die visitacōis ⁊ calamitatis de longe venientis? Ad cuius cōfugietis auxiliū? ⁊ vbi derelinquetis gloriā vrām: ne incuruemini sub vinculo. ⁊ cū interfectis cadatis? Super omīb hijs nō est auersus furor eius: ſꝫ adhuc manus eius extēta. Ve assur. Virga furoris mei ⁊ baculus ipe ē: in manu eius indignacō mea. Ad gentē fallacē mittam eū. et cōtra pplm furoris mei mandabo illi: ut auferat spolia ⁊ diripiat p̄dam: et ponat illū in cōculcationē quasi lutū plateaꝝ. Ipse aūt non sic arbitrabit̄. et cor eius nō ita estimabit: ſꝫ ad cōterendū erit cor eius: ⁊ ad internicionē gentium non paucaꝝ. Dicet enim. Nūquid non p̄ncipes mei simul reges sūt? Nūquid non vt charchamis sic calāno: ⁊ vt arphat sic emat? Nunq̄d non vt damascus sic samaria? Quomodo inuenit man⁹ mea regna ydoli: sic ⁊ simulacra eoꝝ de iherusalem et de samaria. Nūq̄d non sicut feci samarie ⁊ ydolis eius: sic faciam iherusalez et simulacris eius? Et erit cum impleuerit dn̄s cūcta opera sua in monte syon ⁊ in iherusalem. visitabo sup̄ fructū magnifici cordis regis assur: ⁊ sup̄ gloriā altitudinis oculoꝝ eius. Dixit enim. In fortitudine man⁹ mee feci: ⁊ in sapīa mea intellexi. Et abstuli terminos pploꝝ: ⁊ principes eoꝝ dep̄datus sū: et detraxi quasi potēs in sblimi residentes. Et inuenit quasi nidū manus mea fortitudinē pploꝝ: ⁊ sicut colligūt̄ oua que derelicta sūt. sic vniūsaꝫ terrā ego cōgregaui: et nō fuit q̄ moueṙet pennā ⁊ apiret os ⁊ gannīret. Nūq̄d gloriabit̄ securis cōtra eū q̄ secat in ea: aut exaltabit̄ serra cōtra eū a q̄ trahitur? Quomodo si eleuetur virga cōtra eleuantē se: ⁊ exaltet̄ baculus q̄ vtiqꝫ lignū est. Propter hoc mittet dn̄ator dn̄s exercituū in pinguib eius tenuitatem. et subtus gloria eius succensa ardebit quasi cōbustio ignis: et erit lumē israhel in igne ⁊ scūs eius in flāma: ⁊ succendet̄ ⁊ deuorabit̄ spina ei⁹ et vepres in die vna: et gloria saltus eius ⁊ carmeli eius ab aīa vsqꝫ ad carnē cōsumet̄. Et erit terrore pfugus: ⁊ reliquie ligni saltus eius p̄ paucitate numerabunt̄: ⁊ puer scribet eos. Et erit in die illa nō adiciet residuū isrl̄. et hij qui fugerint de domo iacob inniti sup̄ eo q̄ pcutit eos: ſꝫ innitetur sup̄ dominū scm̄ israhel.

VII

In veritate reliquie cōuertent̄: reliquie inq̄ iacob ad deū fortem. Si enim fuerit pplus tuus israhel q̄si harena maris: reliquie cōuertēt̄ ex eo. Cōsummacō abbreuiata inūdabit iusticiā. Cōsummacōez enī et abbreuiacōez dn̄s deus exercituū faciet in medio om̄is terre. Propter hoc hec dicit dominus deus exercituū. Noli timere pplus meus habitator syon ab assur. In virga enim pcutiet te. ⁊ baculū suū leuabit sup̄ te in via egipti. Adhuc enim paululū modicūqꝫ: et cōsūmabitur indignacō. ⁊ furor me⁹ sup̄ scelus eoꝝ. Et suscitabit sup̄ eū dn̄s exercituū flagellū iuxta plagā madyan in petra oreb: et virgam suā sup̄ mare: ⁊ leuabit eam in via egipti.

VIII

Et erit in die illa auferet̄ onus eius de humero tuo: ⁊ iugū eius de collo tuo: et computrescet iugū a facie olei. Veniet in aioth. transibit in magron: apd̄ magmas cōmendabit vasa sua. Transierūt cursim gabee sedes nr̄e. Obstupuit rama: gabaath saulis fugit. Hynni voce tua filia gallim: attēde laysa paupercula anatoth. Migrauit medemena: habitatores gabim cōfortamini. Adhuc dies: vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup̄ montē filie syon. et collem iherusalē. Ecce enī dn̄ator dn̄s exercituū cōfringet lagūculā in terrore: ⁊ excelsi statura succidēt̄. ⁊ sublimes humiliabūt̄. Et subuertentur condensa saltus ferro: ⁊ libanus cum excelsis cadet.

XI

Et egredietur virga de radice iesse. et flos de radice eius ascendet: et requiescet sup̄ eū spiritus domini. spūs sapientie ⁊ intellectus. spūs cōsilij ⁊ fortitudinis. spiritus scīe et pietatis: ⁊ replebit eum spūs timoris dn̄i. Non scd̄m visionē oculoꝝ iudicabit: neqꝫ secundū auditū auriū arguet. Sed iudicabit in iusticia paupes: ⁊ arguet in equitate p mansuetis t̄re. Et pcutiet terram virga oris sui ⁊ spū labioꝝ suoꝝ interficiet impiū. Et erit iusticia cingulū lumborū eius:

et fides cinctoꝝ renū eius. Habitabit lupꝰ
cū agno: ⁊ pardus cū hedo accubabit. Vitu-
lus et leo ⁊ ouis simul morabunt̄: et puer
paruulus minabit eos. Vitulus ⁊ vrsus pa=
scentur simul: requiescent catuli eoꝝ. Leo
quasi bos ↄmedet paleas: ⁊ delectabit̄ in=
fans ab vbere sup foramina aspidis: ⁊ in ca=
uerna reguli qui ablactatus fuerit manuȝ
suā mittet. Nō nocebūt ⁊ non occidēt ī vni=
uerso monte sancto meo: qꝛ repleta ē t̄ra
scientia dn̄i: sicut aque maris operiētis. In

II

die illa radix iesse q̄ stat in signū poploꝝ.
ip̄m gentes dep̄cabunt̄: et erit sepulcrum
eius gloriosū. Et erit ī die illa. addiciet dn̄s
manū suā ad possidendū residuuȝ populi
sui. qđ relinquetur ab assyriis ⁊ ab egipto
et ab aphetros ⁊ ab ethiopia. et ab elam et
a sennaar ⁊ ab emath et ab insulis maris.
Et leuabit signū in nationes: ⁊ ↄgregabit
ꝓfugos israhel. Et dispersos iuda colliget
a quatuor plagis terre: ⁊ auferetur zelus e=
phraim: et hostes iuda pibūt. Ephraim nō
emulabit̄ iudā. ⁊ iudas nō pugnabit con=
tra ephraim. Et volabūt in humeros phi=
listiim p mare: simul p̄dabunt̄ filios orien=
tis. Ydumea et moab p̄ceptū manus eoꝝ:
et filii amon obedientes erūt. Et desolabit

III

dn̄s linguam maris egipti: ⁊ eleuabit ma=
nū suā sup flumen in fortitudine spiritus sui:
et pcutiet eū in septē riuis. ita ut transeāt p
eū calciati. Et erit via residuo populo meo
q̄ relinquet̄ ab assyriis: sicut fuit israheli in
die qua ascendit de terra egipti. XII

ET dices in die illa. Confitebor tibi do=
mine quoniā iratus es michi: ↄuersus
est furor tuus: ⁊ ↄsolatus es me. Ecce deus
saluator meus: fiducialiter agam ⁊ nō time=
bo. Quia fortitudo mea ⁊ laus mea dn̄s: et
factus ē michi in salutē. Haurietis aq̄s in
gaudio de fontibꝫ saluatoris: ⁊ dicetis in
illa die ↄfitemini dn̄o: ⁊ inuocate nomē eiꝰ.
Notas facite in poplis adinuencōes eiꝰ:
memētote qm̄ excelsū est nomē eius. Can=
tate dn̄o qm̄ mag̃fice fecit: annūtiate hoc
in vniūsa t̄ra. Exulta ⁊ lauda habitatio sy=
on: qꝛ magnus ī medio tui sanctus israhel.

S IIII

ONus babilonis: quod vidit XIII
ysaias filius amos. Super montem
caliginosum leuate signū: exaltate vocē. le=
uate manū: ⁊ ingrediantur portas duces.
Ego mandaui sanctificatis meis. ⁊ vocaui
fortes meos in ira mea: exultantes in gl̃ia
mea. Vox multitudinis in mōtibꝫ q̄i ꝑploꝝ
frequentiū: vox sonitus regū gentiū ↄgre=
gataꝝ. Dn̄s exercituū p̄cepit milicie belli:
venientibꝫ de terra ꝓcul. A sūmitate celi do=
minus et vasa furoris eius: ut disꝑdat oēȝ
terrā. Vlulate qꝛ ꝓpe est dies dn̄i: qꝛ vasti=
tas a dn̄o veniet. Propter hoc oīes manꝰ
dissoluent̄: et oīe cor hominis tabescet ⁊ cō=
teret̄. Torsiones ⁊ dolores tenebūt: q̄i par=
turiens dolebūt. Vnusquisq̄ȝ ad ꝓximum
suū stupebit: facies ↄbuste vultus eoꝝ. Ec=
ce dies domini venit crudelis ⁊ indignacō=
nis plenus ⁊ ire furorisq̄ȝ: ad ponendā ter=
ram in solitudinē ⁊ peccatores eius ↄteren=
dos de ea: qm̄ stelle celi ⁊ splendor eaꝝ nō
expandēt lumen suū. Obtenebratus est sol
in ortū suo: ⁊ luna nō splendebit in lumine
suo. Et visitabo sup orbis mala: ⁊ ↄtra impi=
os iniquitatē eoꝝ. Et quiescere faciā super=
biam infideliū: ⁊ arrogantiā fortiū humili=
abo. Preciosior erit vir auro: ⁊ homo mūdo
obrizo. Sup hoc celū turbabo. et mouebit̄
terra de loco suo: ꝓpt̄ indignacōēȝ domini
exercituū. et ꝓpter diem ire furoris eius. Et
erit quasi dammula fugiens ⁊ quasi auis: ⁊
nō erit q̄ ↄgreget. Vnusquisq̄ȝ ad populū
suū ↄuertet̄: et singuli ad terraȝ suā fugient.
Oīs q̄ inuentus fuerit occidet̄: ⁊ oīs q̄
supuenerit cadet in gladio. Infantes eoꝝ
allidentur in oculis eoꝝ: diripientur domꝰ
eoꝝ: et vxores eoꝝ violabūt̄. Ecce ego su=
scitabo sup eos medos. q̄ argentū non que=
rant nec aurū velint: sed sagittis paruulos
interficiant. ⁊ lactantibꝫ vteris nō misereāt̄:
et sup filios nō parcat oculus eoꝝ. Et erit
babilon illa ciuitas gloriosa in regnis. incli=
ta in supbia chaldeoꝝ: sicut subuertit dn̄s
sodomā ⁊ gomorrā. Non habitabitur usq̄ȝ
in fineȝ: et nō fundabitur usq̄ȝ ad gn̄atione
et gn̄ationē. Nec ponet ibi tentoria arabs.
nec pastores requiescent ibi: sed requiescēt
ibi bestie: et replebūt̄ domus eoꝝ draconi=
bus. Et habitabūt ibi strutiones et pilosi
saltabunt ibi: et respondebunt ibi vlule in

edibus eius: et sirene ī delubris voluptatis.

XIIII

Prope ē ut veniat tpˢ eius: et dies eius nō elōgabūtᵣ. Miserebitᵣ enī dn̄s iacob ⁊ eliget adhuc de isrl̄: et requiescere eos faciet sup humū suā. Adiungetᵣ aduena ad eos: et adherebit domui iacob. Et tenebūt eos ppli: et adducēt eos in locū suum. Et possidebit eos domus israhel super terrā dn̄i in seruos ⁊ āncillas: et erūt capientes eos qui se ceperāt: et sbicient exactores suos. Et erit in die illa cū requiē dederit tibi deus de labore tuo. et a ɔcussione tua. ⁊ a seruitute dura qua ante fuisti: sumes parabolam istam contra regem babilonis et dices. Quomō cessauit exactor: quieuit tributū? Cōtriuit dn̄s baculū impioꝝ. virgā dominātium cedentē pplos indignatiōe. plaga insanabili: sbicientē in furore gentes: persequentē crudeliter. Cōquieuit ⁊ siluit om̄is terra: gauisa est ⁊ exultauit: abietes q̃ꝫ letate sūt sup te. et cedri libani. Ex quo dormisti nō ascendet qui succidat nos. Infernus subter te ɔturbatus est: in occursū aduētus tui suscitauit tibi gigantes omnes p̄ncipes terre. Surrexerūt de solijs suis omnes p̄ncipes nationū: vniuersi respondebunt ⁊ dicēt tibi. Et tu vulneratus es sicut ⁊ nos: nostri similis effectus es. Detracta est ad inferos sup̄bia tua: cōcidit cadauer tuū. Subter te sternetur tinea: et operimentū tuum erūt vermes. Quomō cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris? Corruisti in terraꝫ qui vulnerabas gētes: q̃ dicebas in corde tuo. In celū cōscendā. sup astra dei exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testamēti. in lateribꝫ aquilonis: ascendā sup altitudinem nubiū. similis ero altissimo. Verūtamē ad infernū detraheris. in p̄fundū laci. Qui te viderint ad te inclinabuntur: teqꝫ p̄spicient. Nūquid iste est vir qui cōturbauit terram. qui cōcussit regna: q̃ posuit orbē desertū. et vrbes eius destruxit? vinctis eius nō aperuit carcerē. Om̄es reges gentiū vniuersi dormierūt in gloria vir in domo sua: tu aūt p̄iectus es de sepulcro tuo quasi stirps inutilis: pollutus ⁊ obuolutus. cū hijs qui interfecti sūt gladio: ⁊ descenderūt usqꝫ ad fundamenta laci. Quasi cadauer putridū nō habebis ɔsortiū: neqꝫ cū eis in sepultura. Tu enim terrā disp̄didisti: tu populū occidisti. Nō vocabitur in eternū semen pessimorum. Preparate filios eius occisiōi: in iniq̃tate p̄rm eoꝝ. Nō ɔsurgēt: nec hereditabūt terram: neqꝫ implebūt faciē orbis ciuitatū. Et ɔsurgam sup eos dicit dn̄s exercituū: ⁊ perdam babilonis nomē. ⁊ reliquias. ⁊ germē et p̄geniem dicit dn̄s. Et ponam eos ī possessionē ericij. ⁊ in paludes aquaꝝ: et scopabo eam in scopa terens dicit dn̄s exercituū. Iurauit dn̄s exercituū dicēs. Si nō vt putaui ita erit: ⁊ quomodo mente tractaui sic eueniet: ut ɔterā assyriū in terra mea. et ī montibꝫ meis ɔculcē eū: ⁊ auferetur ab eis iugū eius: ⁊ onus illius ab humero eorū tolletᵣ. Hoc ɔsiliū quod cogitaui sup oēm terrā: et hec est manus extēta sup vniuersas gentes. Dominus exercituū decreuit: ⁊ q̃s poterit infirmare? Et manus eius extenta: et quis auertit eam? In āno quo mortuus est rex achas factum est onus istud. Ne leteris philistea oīs tu: qm̄ ɔmminuta ē virga p̄cussoris tui. De radice enī colubri egredietur regulus: ⁊ semen eius absorbēs volucrē. Et pascētur p̄mogenita paupeꝝ. et pauperes fiducialiter requiescēt: ⁊ interire faciaꝫ in fame radicem tuā: ⁊ reliquias tuas interficiā. Vlula porta. clama ciuitas: p̄strata ē philistea om̄is. Ab aquilone enī fumus veniet: et nō est q̃ effugiat agmen eius. Et q̃d rn̄debitᵣ nūcijs gentis? Quia dn̄s fundauit syon: ⁊ ī ipa sp̄abūt paupes ppli eiꝰ.

XV

Onus moab. Quia nocte vastata ē ar moab cōticuit: q᷑ nocte vastatus est murus. moab ɔticuit. Ascendit domus dybon. ad excelsa in planctū: sup nabo. ⁊ super medaba. moab vlulabit. In cūctis capitibꝫ eius caluiciū: om̄is barba radetᵣ. In triuijs eius accincti sunt sacco: sup tecta eius et in plateis eius om̄is vlulatus descendet in fletum. Clamauit esebon. et eleale: usqꝫ iasa audita est vox eoꝝ. Sup hoc expediti moab vlulabūt: aīa eius vlulabit sibi. Cor meum ad moab clamabit: vectes eius ad segor vitulā ɔsternantē. Per ascensū enim luith flens ascendet: ⁊ in via oronaym clamorē ɔtritionis leuabūt. Aque enī nemrim deserte

erit: qꝛ aruit herba· defecit germē: viror oīs interijt. Scd͂m magnitudinē opis· et visitacō eoꝝ. Ad torrentē salicū ducent eos: qm̄ circuibit clamor terminū moab. Usqꝫ ad gallim vlulatus eius· et usqꝫ ad puteuꝫ helim clamor eius: qꝛ aq̄ dybon replete sūt sanguine. Ponā enī sup dybon additamētā hijs q̄ fugerint de moab leonē: et reliquijs

XVI

Mitte agnū dn̄e dominatorem terre: de petra deserti ad mōtem filie syon. Et erit sicut auis fugiens· et pulli de nido auolantes: sic erūt filie moab in transcensu arnon. Ini ɔsiliū· coge ɔciliū: pone quasi noctem vmbrā tuā in meridie. Absconde fugientes: et vagos ne ꝓdas. Habitabūt apud te ꝓfugi mei. Moab esto latibulū eoꝝ a facie vastatoris. Finitus ē enim puluis: ɔsūmatus ē miser: defecit qui ɔculcabat t̄raꝫ. Et ꝑparabit̄ī misericordia soliū: et sedebit sup eum in veritate in tabernaculo dauid: iudicans ⁊ querens iudiciū· et velociter reddens quod iustū est. Audiuimꝰ supbiam moab: supbus est valde. Supbia eius et arrogantia eius ⁊ indignatio eiꝰ. plusqꝫ fortitudo eius. Idcirco vlulabit moab: at moab vniuersus vlulabit. Hijs qui letant̄ super muro cocti lateris loquimini plagas suas: qm̄ suburbana esebon deserta sūt. Et vineā sabama· dn̄i gentiū exciderūt. Flagella eius usqꝫ ad iazer ꝑuenerūt: errauerunt in deserto: ꝓpagines eius relicte sūt. transierūt mare. Sup hoc plorabo in fletu iazer vineā sabama. Inebriabo te lacrima mea esebon ⁊ eleale: ⁊ quoniā sup vindemiā tuam et sup messeꝫ tuā vox clamantiū irruit. Et auferet̄ leticia ⁊ exultacō de carmelo: et in vineis non exultabit neqꝫ iubilabit. Vinū in torculari non calcabit qui calcare cōsueuerat: vocē calcantiū abstuli. Sup hoc venter meus ad moab quasi cithara sonabit: et viscera mea ad murū cocti lateris. Et erit cū apparuerit quod laborauit moab sup excelsis suis· ingrediet̄ ad sancta sua ut obsecret: et non valebit· Hoc verbū quod locutus est dn̄s ad moab extūc: et nunc locutus est dicēs. In tribus ānis quasi anni mercenarij· auferet̄ gloria moab sup omni ꝑplo multo: et relinquet̄ in eo sicut racemꝰ paruus ⁊ modicus· nequaqꝫ multꝰ.

XVII

Onus damasci. Ecce damascus desinꝫ esse ciuitas: ⁊ erit sicut aceruus lapidū in ruina. Derelicte ciuitates aroer gregibus erūt: et requiescent ibi· et non erit qui exterreat. Et cessabit adiutoriū ab ephraim· et regnum a damasco: ⁊ reliquie syrie sicut gloria filioꝝ israhel erūt· dicit dn̄s exercituū. Et erit in die illa attenuabitur gloria iacob· et pingues carnes eius marcessent: et erit sicut ɔgregans in messe quod restiterit: et brachiū eius spicas leget. Et erit sicut querens spicas in valle raphaim: ⁊ relinquetur in eo sic̄ racemus: et sicut excussio olee· duarū vel triū oliuaꝝ in sūmitate rami· siue q̄tuor aut quinqꝫ. In cacuminibꝰ eius fructus eius: dicit dn̄s deus israhel. In die illa inclinabitur homo ad factorem suū· ⁊ oculi eius ad sanctum israhel respiciēt: et nō inclinabit̄ ad altaria que fecerūt manus eius· ⁊ que operati sūt digiti eius: non respicient lucos et delubra. In die illa erūt ciuitates fortitudinis eius derelicte· sicut aratra ⁊ segetes q̄ derelicte sūt a facie filioꝝ israhel: ⁊ eris deserta· qꝛ oblita es dei saluatoris tui: ⁊ fortis adiutoris tui nō es recordata. Propterea plātabis plantacōem infidelem: ⁊ germen alienū seminabis. In die plantacōis tue labrusca: et mane semen tuū florebit. Ablata ē messis in die hereditatis: ⁊ dolebit grauit̄. Ve· mltitudo populoꝝ multoꝝ ut multitudo maris sonātis: ⁊ tumultus turbaꝝ sicut sonitus aquaꝝ multaꝝ. Sonabūt populi sicut sonitus aquaꝝ inundantiū: ⁊ increpabit eum et fugiet ꝓcul: ⁊ rapiet̄ sicut pulviꝰ montiū a facie vēti: ⁊ sicut turbo corā tempestate. In tempore vespe· et ecce turbacō: in matutino· ⁊ non subsistet. Hec est ꝑs eoꝝ qui vastauerūt nos: ⁊ sors diripientiū nos.

XVIII

Ve terre cymbalo alaꝝ que ē trans flumina ethiopie: que mittit in mare legatos: ⁊ in vasis papiri sup aquas. Ite angeli veloces ad gentē conuulsam et dilaceratā: ad populū terribilē post queꝫ non ē alius· gentē expectantē ⁊ ɔculcataꝫ: cuius diripuerūt flumina terrā eius. Oēs habitatores orbis q̄ moramini in terra· cū eleuatū fuerit signū in montibus videbitis:

et clangorē tube audietis: q̄ꝛ hec dicit dñs ad me. Quiescā ⁊ cōsiderabo in loco meo: sicut meridiana lux clara est: ⁊ sicut nubes roris in die messis. Ante messem enim totꝰ efflorebit. ⁊ immatura ꝑfectio germinabit: et ꝑcidentur ramusculi eius falcibꝫ ⁊ q̄ derelicta fuerint abscindent̄. Excutient̄ ⁊ relinquentur simul auibꝫ montiū ⁊ bestijs t̄re: et estate ꝑpetua erūt sup eū volucres: et oēs bestie terre sup illū hiemabūt. In tēpe illo deferetur munus dño exercituū a p̄plo diuulso ⁊ dilacerato: a populo terribili post quem nō fuit alius: a gente expectante. expectante ⁊ conculcata: cuius diripuerunt flumia terrā eius: ad locū nomis dñi exercituū montē syon.

XIX

Onus egipti. Ecce dñs ascendet sup nubē leuē et ingredietur egiptū: ⁊ ꝯmouebūt̄ simulacr̄ egipti a facie eius: et coꝛ egipti tabescet in medio eius. Et ꝯcurrere faciā egiptios aduersus egiptios: et pugnabit vir ꝯtra frēȝ suū. et vir ꝯtra amicū suū: ciuitas aduersus ciuitatē. regnū aduersus regnū: et dirūpet̄ spiritus egipti in visceribꝫ eius. et ꝯsilium eius ꝑcipitabo: et interrogabūt simulacra sua. et diuinos suos. et phitones. et ariolos. et tradā egiptū in manu dñoꝝ crudeliū: et rex fortis dñabitur eoꝝ. ait dñs exercituū. Et arescet aqua de mari ⁊ fluuius desolabit̄ atq; siccabit̄: et deficient flumina. Attenuabūtur ⁊ siccabūtur riui aggerū. Calamus et iuncus marcescet: nudabit̄ alueus riui a fonte suo. Et oīs sementis irrigua siccabit̄: arescet ⁊ nō erit. Et merebunt piscatores: ⁊ lugebūt oēs mittētes in flumē hamū: ⁊ expādentes rete sup faciē aque marcescēt. Cōfundētur qui operabātur linū: plectētes et texētes sbtilia. Et erūt irrigua eius flaccētia: oīes qui faciebāt lacunas ad capiēdos pisces. Stulti principes thaneos: sapiētes ꝯsilarij pharao dederūt cōsilium insipiens. Quō dicitis pharaoni filius sapiētū ego: filius regū āntiqꝛ. Ubi nūc sūt sapiētes tui: Annūciēt tibi ⁊ indicēt q̄d cogitauerit dñs exercituū sup egiptū. Stulti facti sūt principes thaneos. emarcuerūt p̄ncipes mēpheos: deceperunt egiptū. angulū populoꝝ eius. Dñs miscuit in medio eius spiritū v̄tiginis: et errare fecerūt egiptū in omni opere suo: sicut errat ebrius ⁊ vomēs. Et nō erit egipto opꝰ qđ faciat: caput ⁊ caudā incuruātē ⁊ r̄frenātem. In die illa erit egiptus quasi mulieres: ⁊ stupebūt. et timebūt a facie ꝯmotionis manus dñi exercituū. quā ip̄e mouebit sup eā: et erit terra iuda egipto in festiuitatem. Omis qui illius fuerit recordatus. pauebit a facie ꝯsilij dñi exercituū: qđ ip̄e cogitauit sup eā. In die illa erunt quinq; ciuitates in terra egipti loquentes lingua chanaan: et iurātes ꝑ dominū exercituū. Ciuitas solis vocabit̄ vna. In die illa erit altare dominī in medio egipti: ⁊ titulus iux̄ t̄minū eiꝰ dñi: et erit in signū ⁊ in testimoniū dñi exercituū in terra egipti. Clamabūt enim ad dominū a facie tribulantis: ⁊ mittet eis saluatorem et ꝓpugnatorē qui liberet eos. Et ꝯgnoscetur dñs ab egipto. ⁊ ꝯgnoscēt egiptij dominū in die illa: ⁊ colent eū in hostijs ⁊ in muneribus: ⁊ vota vouebūt domino ⁊ soluēt. Et ꝑcutiet dñs egiptū plaga ⁊ sanabit eam: et reuertentur ad dñm ⁊ placabitur eis: ⁊ sanabit eos. In die illa erit via de egipto in assyrios: ⁊ intrabit assyrius egiptū. et egiptius in assyrios: ⁊ seruiēt egiptij assyrijs. In die illa erit israhel tercius egiptio ⁊ assyrio benedictio in medio terre: cui bñdixit dominus exercituum dicens. Benedictus populus meus egipti: ⁊ opus manuū meaꝝ assyriꝰ: hereditas autem mea israhel.

XX

In anno quo ingressus ē tharthan in azotū. cum misisset eum sargon rex assirioꝝ ⁊ pugnasset ꝯtra azotū ⁊ cepisset eam: in tēpore illo locutus est dominus in manū ysaie filij amos dicēs. Uade ⁊ solue saccum de lumbis tuis: et calciamēta tua de pedibꝫ tuis. Et fecit sic: vadens nudus ⁊ discalciatus. Et dixit dominus. Sicut ambulauit seruus meꝰ ysaias nudus ⁊ discalciatus. trium annoꝝ signū et portentū erit sup egiptū ⁊ sup ethiopiā: sic minabit rex assirioꝝ captiuitatē egipti. et transmigracōem ethiopie. iuuenē et senem. nudam ⁊ discalciatā discoopertis natibus ignominiā egipti. Et timebūt ⁊ cōfundētur ab ethiopia spe sua: ⁊ ab egipto gloria sua. Et dicet habitator insule huius in die illa. Haeccine erat spes nostra. ad q̄s

P

ꝯfugimus in auxiliū: ut liberaēt nos a facie
regis assyriorū. Et quō effugē poterimus

II

Onus deserti maris. XXI nos?
Sic turbines ab affrico veniūt. de de-
serto venit: de terra horribili visio dura nun-
ciata est michi. Qui incredulus ē. infidelit'
agit: et qui depopulator est vastat. Ascen-
de elam ⁊ obside mede: om̄ez gemitū eius
cessare feci. Propterea repleti sūt lūbi mei
doloē: angustia possedit me. sicut āgustia
parturiētis. Corrui cū audirem: ꝯturbatus
sum cū viderē. Emarcuit cor meū: tenebre
stupefecerūt me. Babilon dilecta mea. posi-
ta est michi in miraculum. Pone mensam:
ꝯtēplare in specula. Comedētes ⁊ bibentes.
surgite principes: arripite. clipeū. Hec eni
dixit michi dn̄s Vade ⁊ pone speculatorē:
et quodcūq; viderit annūciet. Et vidit cur-
rum duorū equitū. ascensorē asini ⁊ ascenso-
rem cameli: et ꝯtemplatus ē diligēter mul-
to intuitu. Et clamauit leo. Sup speculā dn̄i
ego sum stans iugiter p diem: ⁊ sup custo-
diam meā ego sū stans totis noctibꝫ. Ecce
iste venit ascēsor vir bige equitū. Et rn̄dit
et dixit. Cecidit cecidit babilon: ⁊ omnia
sculptilia deorū eius ꝯtrita sūt in terrā. Tri-
tura mea ⁊ filia aree mee: que audiui a dn̄o
exercituū deo israhel annūciaui vobis. Onꝰ

III

duma. Ad me clamat ex seir. Custos quid
de nocte. custos quid de nocte? Dixit custos.
Venit mane ⁊ nox. Si queritis querite: cō-
uertimini. et venite. Onus in arabia. In sal-
tu ad vesperā dormietis: in semitis dodanim.

S

Occurrentes sitienti ferte aquā: qui habi-
tatis terram austri. cū panibus occurrite
fugienti. A facie enim gladiorum fugerunt.
a facie gladij imminentis: a facie arcus ex-
tenti. a facie grauis p̄lij: qm̄ hec dicit domiꝰ
ad me. Adhuc in vno anno quasi in anno
mercēnarij. et auferet' oīs glīa cedar: et re-
liquie numeri sagittariorū fortiū de filijs ce-
dar imminuēt'. Dn̄s eni deus isrl' locutus ē.

IIII

Onus vallis visionis. Quid XXII
nam tibi q; est qr ascendisti. et tu oīs
in tecta clamoris plena: vrbs frequens. ci-
uitas exultans? Interfecti tui nō interfecti
gladio: nec mortui tui mortui in bello. Cun-
cti pn̄cipes tui fugerūt sil': dureq; ligati sūt.
Om̄es q̄ inuenti sūt vincti sūt pariter: p̄cul
fugerūt. Propterea dixi. recedite a me: ama-
re flebo. Nolite incumbē. ut ꝯsolemini me sup
vastitātē filie p̄pli mei. Dies eni interfectio-
nis ⁊ ꝯculcacōis et fletuū. dn̄o deo exercituū
in valle visionis. Scrutans murū: ⁊ magni-
ficus sup montē. Et elam sumpsit pharetrā:
currū hominis equitis: et parietē nudabit
clipeus. Et erūt electe valles tue plene qua-
drigarū: et equites ponēt sedes suas in por-
ta: et reuelabitur operimentū iude. Et vide-
bitis in die illa armamētariū domus saltus:
et scissuras ciuitatis dauid videbitis: qr mul-
tiplicate sūt. Et ꝯgregastis aquas piscine
inferioris: ⁊ domus iherusalem numerastis
et destruxistis domus ad muniendū murū.
Et lacū fecistis inter duos muros. et aquā
piscine veteris: ⁊ nō suspexistis ad eum qui
fecerat eam: ⁊ operatorē eius de lōge nō vi-
distis. Et vocabit dn̄s deus exercituū in die
illa ad fletū. et ad planctū. ad caluiciū. ⁊ ad
cingulū sacci: ⁊ ecce gaudiū et leticia. occi-
dere vitulos. et iugulare arietes: comedere
carnes ⁊ bibere vinū. Comedamus et biba-
mus: cras enim moriemr̄. Et reuelata ē vox
in auribꝫ meis domini exercituū. Si dimit-
tet' iniquitas hec vobis. donec moriamini:
dicit dn̄s deus exercituū. Hec dicit dn̄s deꝰ
exercituū. Vade ingredere ad eū qui habi-
tat i tabernaculo. ad sobnam p̄positū tēpli.
et dices ad eum. Quid tu hic. aut q̄ī quis
hic? Quia excidisti tibi hic sepulcrū: excidi-
sti in excelso memoriā: diligēter in petra ta-
bernaculū tibi. Ecce dn̄s asportari te faciet.
sicut asportat' gallus gallinacius: ⁊ quasi
amictū sic subleuabit te. Coronās coronabit
te tribulacōne: quasi pilam mittet te in terrā
latam ⁊ spaciosam. Ibi morieris: ⁊ ibi erit
currus glorie tue ignominia domus dn̄i tui.
Expellam te de stacōne tua: ⁊ de ministerio
tuo deponā te. Et erit in die illa. vocabo ser-
uū meū eliachim filiū helchie. et induā illū
tunica tua: ⁊ cingulo tuo ꝯfortabo eū. et ptā-
tem tuā dabo in manu eius: ⁊ erit quasi pat'
habitātibꝫ iherusalē ⁊ domui iuda. Et dabo
clauē domus dauid sup humerū eius: ⁊ ape-
riet ⁊ non erit qui claudat: ⁊ claudet et non
erit qui aperiat. Et figā illū paxillū in loco

fideli: et erit in solium glorie domui p̄ris sui: et suspendēt sup eum om̄ez gloriaȝ domus patris eius. vasoꝝ diuersa genera: omne vas paruuluȝ. a vasis crateraꝝ. usq; ad omne vas musicoꝝ. In die illa dicit dn̄s exercituū. auferet᷑ paxillus qui fixus fuerat ī loco fideli: ⁊ franget᷑ ⁊ cadet. et pibit quod pependerat in eo: q᷑ dominus locutus est.

XXIII

Onus tyri. Vlulate naues maris. q᷑ vastata ē domus vnde venire ꝯsueuerant: de terra cethim. ꝛuelatum ē eis. Tacete qui habitatis in insula negociacō sydonis. Transfretātes mare ꝛpleuerūt te ī aquis multis: semē nili fluminis fruges eius: ⁊ facta ē negotiacō gentiū. Erubesce sydon. Ait enim mare ⁊ fortitudo maris dicēs. Non parturiui ⁊ nō pepi. et non enutriui iuuenes: nec ad incrementū p̄duxi virgines. Cū auditū fuerit in egipto: dolebunt cū audierint de tyro. Transite maria: vlulate qui habitatis in insula. Nunq̇d nō hec vr̄a est que gloriabat᷑ a dieb; pristinis in antiquitate sua? Ducent eā pedes sui longe ad pegrinandū. Quis cogitauit hoc sup tyruȝ. quondā coronatā? Cuius negociatores p̄ncipes: institores eius incliti t̄re. Dn̄s exercituū cogitauit hoc. ut detraheret supbiam om̄is glorie: ⁊ ad ignominiā deduceret vniu̇sos inclitos terre. Transi t̄raȝ tuā quasi flumē filia maris: non ē cinguluȝ vltra tibi. Manū suā extendit sup mar̄e: cōturbauit regna. Dn̄s mandauit aduersus chanaan: ut ꝯtereret fortes eius. Et dixit. Non adicies vltra ut glorieris: calumniaȝ sustinēs virgo filia sydonis. In cethim cōsurgens transfreta: ibi q; non erit requies tibi. Ecce t̄ra chaldeoꝝ talis populus non fuit: assur fundauit eā. In captiuitatem traduxerūt robustos eius: suffoderūt domus eius: posuerūt eaȝ in ruinā. Vlulate naues maris. q᷑ deuastata est fortitudo vr̄a. Et erit in die illa. in obliuiōe eris o tyre septuaginta ānis: sicut dies regis vnius. Post septuaginta aūt ānos. erit tyro q̄si cāticū meretricis. Sume tibi citharā: circue ciuitateȝ meretrix obliuioni tradita. Bn̄ cane: frequenta canticū: ut memoria tui fit. Et erit post septuaginta ānos visitabit dominus tyrū. et reducet eam ad mercedes suas: ⁊ rursū fornicabit᷑ cū vniu̇sis regnis terre sup faciem t̄re: ⁊ erūt negotiacōnes eius et mercedes eius sanctificate dn̄o. Nō ꝯdent᷑ neq; ꝛponent᷑: q᷑ hijs qui habitauer̄t coraȝ dn̄o erit negotiatio eius: ut manducēt in saturitate. et vestiantur usq; ad vetustatem.

XXIIII

Ecce dominus dissipabit terrā ⁊ nudabit eam: et affliget faciē eius: ⁊ dispget habitatores eius. Et erit sicut populus sic sacerdos: et sicut seruus sic dn̄s eius: et sicut ancilla sic domina eius. Sicut emens sic ille q̄ vendit: sic fenerator sic is qui mutuū accipit: sicut qui repetit. sic q̄ debet. Dissipacōne dissipabit᷑ terra: ⁊ direpcōe p̄dabit᷑. Dominus enim locutus ē verbū hoc. Luxit et defluxit terra ⁊ infirmata ē: defluxit orbis. et infirmata ē altitudo populi t̄re: ⁊ terra interfecta ē ab habitatorib; suis: q᷑ trāsgressi sūt leges: mutauer̄t ius: dissipauer̄t fedus sempiternū. Propt᷑ hoc maledictō vorabit terrā. et peccabūt habitatores eius: ideo q; insanient cultores eius: ⁊ relinquēt᷑ hoīes pauci. Luxit vindemia: infirmata est vitis: ingemuer̄t om̄es qui letabant᷑ corde. Cessauit gaudiū timpanoꝝ: quieuit sonitus letantiū: ꝯticuit dulcedo cithare. Cum cātico nō bibēt vinū: amara erit potio bibētib; illā. Attrita est ciuitas vanitatis: clausa ē om̄is domus nullo introeunte. Clamor erit super vino in plateis: deserta ē omnis leticia: translatū est gaudiū terre. Relicta ē in vrbe solitudo: et calamitas opprimet portas: q̄a hec er̄t in medio terre in medio p̄ploꝝ. Quō si pauce oliue q̄ remanser̄t excutiāt᷑ ex oleo: et racemi cū fuerit finita vindemia. Hij leuabunt vocē suā atq; laudabūt: cū glorificat⁹ fuerit dn̄s hinniēt de mari. Propter hoc in doctrinis glorificate dn̄m: in insulis maris nomē dn̄i dei israhel. A finibus terre laudes audiuimus: gloriā iusti. Et dixi. Secretum meum michi: secretū meū michi. Ve michi. Preuaricātes p̄uaricati sūt: et p̄uaricacōe trāsgressoꝝ p̄uaricati sunt. Formido ⁊ fouea. et laqueus sup te qui habitator es terre. Et erit qui fugerit a voce formidinis cadȝ in foueā: et qui se explicauerit de fouea tenebitur laqueo quia catharacte de excelsꝭ

aperte sūt: et ꝯcutient̄ fundamēta terre. Cō-
fractione ꝯfringetur terra: contricōe cōte-
retur terra. Commocōe ꝯmouebit̄ terra: a-
gitacōe agitabitur terra sicut ebrius: et au-
feret̄ quasi tabernaculū vnius noctis. Et
grauabit eā iniquitas sua: ⁊ corruet et nō
adiciet ut resurgat. Et erit in die illa. visita-
bit dn̄s sup miliciam celi in excelso: ⁊ super
reges terre qui sunt sup terrā. Et ꝯgrega-
bunt̄ in ꝯgregacōe vnius fascis in lacū:
et claudentur ibi in carcerē: ⁊ post multos
dies visitabunt̄. Et erubescet luna. et cōfun-
detur sol. cū regnauerit dn̄s exercituum in
monte syon et in iherusalem: ⁊ in cōspectu
senum suoꝝ fuerit glorificatus. XXV

vii Domine. deus meus es tu ⁊ exaltabo
te: ꝯfitebor nomi tuo. quoniā fecisti
mirabilia: cogitacōnes antiquas fideles
amē. Quia posuisti ciuitatē in tumultū. vr-
bem fortē in ruinā: domū alienoꝝ. ut nō sit
ciuitas: ⁊ in sempiternū nō edificet̄. Sup
hoc laudabit te populus fortis: ciuitas ge-
tiū robustaꝝ timebit te. Quia factus es
fortitudo pauperis: fortitudo egeno in tri-
bulacōe sua: spes a turbine. vmbraculū ab
estu. Spūs enim robustorum. qui turbo im-
pellens parietē: sicut estus in siti tumultum
alienoꝝ humiliabis: ⁊ quasi calorē sub nu-
be torrēte ꝓpaginē fortiū marcescere facies.
Et faciet dn̄s exercituū omnibꝫ populis in
monte hoc. ꝯuiuiū pinguiū: cōuiuiū vinde-
mie: ꝯuiuiū pinguiū medullatoꝝ: vinde-
mie defecate. Et p̄cipitabit in mōte isto fa-

viii ciē vinculi colligati sup omēs populos: et
telam quā orditus ē super omēs nationes.
Precipitabit mortem in sempiternū. Et au-
feret dominus deus lacrimā ab omni facie:
et opprobriū populi sui auferet de vniuersa
terra: quia dn̄s locutus est. Et dicet in illa die.
Ecce deus noster iste: expectabimus eum:
et saluabit nos. Iste dn̄s: sustinuimus eū.
Et exultabimus ⁊ letabimur in salutari eius:
quia requiescet manus domini in mōte isto: ⁊
triturabit̄ moab sub eo. sicuti terunt̄ palee
in plaustro. Et extendet manus suas sub eo.
sicut extēdit natans ad natandū: ⁊ humili-
abit gloriam eius cū allisione manuū eius.
Et munimenta sublimiū muroꝝ tuoꝝ cōci-
dent: ⁊ humiliabūt̄ et detrahētur in terrā usqꝫ
ad puluerē. XXVI

In die illa can-
tabitur canticum istud in terra iuda.
Vrbs fortitudinis nr̄e syon: saluator pone-
tur in ea murus et antemurale. Aperite por-
tas. et ingrediatur gens iusta: custodiens
veritatē. Vetus error abijt: seruabis pacē:
pacem. quia in te sperauimus. Sperastis ī do-
mino in seculis eternis: in dn̄o deo forti in p-
petuū. Quia incuruabit habitātes in excel-
so: ciuitatē sublimē humiliabit. Humiliabit
eam usqꝫ ad terrā: detrahet eā usqꝫ ad pul-
uerem. Conculcabit eā pes: pes pauperis:
gressus egenoꝝ. Semita iusti recta ē: re-
ctus callis iusti ad ambulandū. Et in semi-
ta iudicioꝝ tuoꝝ dn̄e sustinuimus te. nomē
tuū et memoriale tuū in desiderio aīe. Anima
mea desiderauit te in nocte: sꝫ ⁊ spū meo in
p̄cordijs meis: de mane vigilabo ad te. Cū
feceris iudicia tua in terra: iusticiā discēt ha-
bitatores orbis. Misereamur impio: ⁊ non
discet iusticiā. In terra sanctoꝝ iniq̄ gessit:
et nō videbit gloriam domini. Dn̄e exaltet̄
manus tua ut nō videāt: videāt ⁊ ꝯfundā-
tur zelantes populi: ⁊ ignis hostes tuos de-
uoret. Dn̄e dabis pacē nobis: omnia enim o-
pera nostra operatus es nobis. Dn̄e deus
noster possederunt nos domini absqꝫ te: tm̄
in te recordemur nominis tui. Morientes
non viuāt: gigantes non resurgāt. Prop̄-
ea visitasti ⁊ ꝯtriuisti eos: et p̄didisti oēm
memoriā eoꝝ. Indulsisti gēti dn̄e: indulsi-
sti genti. Nūquid glorificatus es? Elonga-
sti omēs terminos terre. Dn̄e in āgustia re-
quisierūt te: in tribulacōe murmuris doctri-
na tua eis. Sicut que ꝯcepit cū appropinq̄-
uerit ad partū. dolens clamat in doloribus
suis: sic facti sumus. A facie tua dn̄e ꝯcepi⁹
et quasi parturiuimus: ⁊ peperimus spiritū
salutis. Iusticiā nō fecimus in terra: ideo nō
ceciderūt habitatores terre. Viuēt mortui
tui: interfecti mei resurgēt. Expergiscimini ⁊
laudate q̄ habitatis in puluere: quia ros lu-
cis ros tuus: ⁊ terrā gigantū detrahes in ru-
inam. Vade populus meus. intra in cubicu-
la tua. claude ostia tua sup te: abscondere mo-
dicū ad momentū. donec p̄transeat indignatio.
Ecce enim dn̄s egredietur de loco suo. vt

Ut visitet iniquitatem habitatoris terre ꝯtra
eum: et reuelabit terra sanguinem suū: ⁊ nō
operiet vltra interfectos suos. XXVII

In die illa visitabit dn̄s i gladio suo duro
⁊ grādi et forti. sup leuiathā ſpentē vectē.
et sup leuiathan serpentē tortuosū: ⁊ occidꝫ
cetum qui in mari ē. In die illa vinea meri
cātabit ei. Ego dn̄s q̄ seruo eā: repēte ꝓpi-
nabo ei: ne forte visitetᷣ contra eā. Nocte et
die seruo eā: indignacō nō est michi. Quis
dabit me spinaꝫ et veprē in ꝓlio? Gradiar
sup eā. succēdā eā pariter. An potius tene-
bo fortitudinē meā? Faciet pacem michi:
pacē faciet michi. Qui ingrediūtᷣ impetu
ad iacob. florebit ⁊ germinabit israhel: et
implebūt faciem orbis semine. Nunquid
iuxta plagā ꝑcutientis se ꝑcussit euꝫ? Aut
sicut occidit interfectos eius sic occisus ē?
In mensura cōtra mensurā cū abiecta fuerit
iudicabis eā: meditataᵘˢ est in spū suo duro
ꝑ diē estus. Idcirco super hoc dimittetᷣ ini-
quitas domui iacob: ⁊ iste omnis fructus:
ut auferatᷣ peccatum eius. Cū posueit oēs
lapides altaris sicut lapides cineris allisos:
non stabūt luci ⁊ delubra. Ciuitas enim mu-
nita desolata erit: speciosa relinquetur et di-
mittetur quasi desertū. Ibi pascetur vitulus
et ibi accubabit: ⁊ cōsumet sūmitates eius.
In siccitate messis illius ꝯterentur mlieres.
venietes et docētes ea. Non ē enim ꝓplus
sapiens: ꝓpterea nō miserebitᷣ eius q̄ fecit
eum: et qui formauit euꝫ. non parcet ei. Et
erit in die illa. ꝑcutiet dn̄s ab alueo flumīs
vsqꝫ ad torrentē egipti: et vos ꝯgregabi-
mini vnus et vnus filij israhel. Et erit in die
illa. clangetur in tuba magna: et venient q̄
ꝑditi fuerāt de terra assirioꝝ ⁊ qui eiecti e-
rant de terra egipti: ⁊ adorabunt dominū
in monte sancto in iherusalem. XXVIII

Ve corone superbie. ebrijs ephraim. et
flori decidenti. glorie exultacōis eius:
qui erāt in vertice vallis pinguissime errā-
tes a vino. Ecce validus ⁊ fortis dn̄s. sicut
impetus grandinis turbo ꝯfringēs: sicut im-
petus aquaꝝ mltaꝝ inundantium: ⁊ emis-
saꝝ super terrā spaciosam. Pedibꝫ cō culca-
bitur corona supbie ebrioꝝ ephraim. Et e-
rit flos decidens glorie exultacōis eius. q̄
est super verticem vallis pinguiū: q̄i tꝑaneū
ante maturitateꝫ autūni. Quod cū aspexeit
videns: statim ut manū tenuerit deuorabit
illud. In die illa erit dn̄s exercituū corona
glorie. et sceptrū exultacōis residuo popli
sui. et spūs iudicij sedenti sup iudiciū: et for-
titudo reuertentibꝫ de bello ad portā. Verū
hij qꝫ ꝑ vino nescierūt: ⁊ ꝑ ebrietate errauer-
rūt. Sacerdotes et ꝓphete nescieṝt ꝑ ebrie-
tate: absorti sūt a vino: errauerūt in ebetate.
nescierūt videntē. ignorauerūt iudiciū. Oēs
enim mense replete sūt vomitu sordiūqꝫ: ita
vt nō essꝫ vltra locus. Quē docebit scientiam:
et quē intelligere faciet auditū? Ablactatos
est a lacte. auulsus ab vberibꝫ: qꝛ māda re-
manda. māda remāda: expecta reexpecta.
expecta reexpecta: modicū ibi: modicuꝫ ibi.
In loq̄la eni labij et lingua altera loqtᷣ ad
ꝓplm istū. cui dixit. Hec ē req̄es mea. refici-
te lassuꝫ: et hoc ē meū refrigeriū: ⁊ noluert
audiē. Et erit eis vbuꝫ dn̄i. māda remāda.
māda remāda: expecta reexpecta. expecta
reexpecta: modicū ibi. modicum ibi: ut va-
dāt ⁊ cadant retrorsū. et ꝯterātur: ⁊ illaque-
entur ⁊ capiātur. Propter hoc audite vbū
dn̄i viri illusores qui dn̄amini sup ꝓplm meū
qui ē in iherusalē. Dixistis eni. Percussimus
fedus cū morte: ⁊ cū inferno fecimus pactū.
Flagellū inundans cū trāsierit nō veniet su-
per nos: qꝛ posuimus mēdaciū spem nr̄am:
et mēdacio ꝓtecti sumus. Idcirco hec dicit
dn̄s deus. Ecce ego mittā in fundamētis sy-
on lapidē. lapidem ꝓbatū. angularē. precio-
sū. in fundāmento fundatū. Qui crediderit
nō festinet. Et ponam iudiciū in pondere:
et iusticiā in mēsura. Et sbuertet grando spē
mendacij et ꝓtectōnem aque inundabūt:
et delebitᷣ fedus vr̄m cum morte: ⁊ pactum
vr̄m cū inferno nō stabit. Flagellum inun-
dās cum transierit: eritis ei in ꝯculcationeꝫ.
Quandocūqꝫ ꝑtransierit tollet vos: quoniā
mane diluculo ꝑtransiuit in die et in nocte:
et tantummō sola vexacō intellectuꝫ dabit
auditui. Coangustatum ē enim stratum. ita
ut alter decidat: ⁊ pallium breue vtrumqꝫ
operire nō potest. Sicut eni in mōte diuisi-
onū stabit dn̄s sic in valle que ē in gabaon
irascetur: ut faciat opus suū. Alienū opus

P

eius:ut opetur opus suū. Peregrinū ē opus
eius ab eo. Et nūc nolite illudere:ne forte
ↄstringātur vincula vr̄a. Consūmacōem e-
nim et abbreuiacōez audiui a dn̄o deo exē-
cituū sup vniuersam terrā. Auribꝰ pcipite et
audite vocem meā: attēdite et audite elo-
quiū meū. Nunquid tota die arabit arans.
vt serat: pscindet. et sariet humū suā? Non-
ne cū adequerit faciem eius seret gith. et ci-
minū sparget: ⁊ ponet triticū p ordinē ⁊ hor-
deū. ⁊ miliū. et viciā in finibꝰ suis? Et erudiet
illū in iudicō: deus suus docebit illū. Nō e-
nim in ſrris triturabit̄ gith. nec rota plaustri
sup ciminū circuiet: ſꝫ in virga excutiet̄ gith.
et ciminū in baculo: panis autē cōminuetur.
Veruꝫ nō in ppetuū triturās triturabit illū:
neqꝫ vexabit eū rota plaustri: nec in vngu-
lis suis ↄminuet eū. Et hoc a dn̄o deo exer-
cituū exiuit: ut mirabile facēt ↄsiliū ⁊ mag-

II

Ve ariel. Ariel XXIX ficaret iusticiā.
ciuitas quā expugnauit dd̄. Additꝰ
est ānus ad ānum: solēnitates euoluti sunt.
circūuallabo ariel. et erit tristis ⁊ merēs: et
erit michi quasi ariel. Et circūdabo q̄i sperā
in circuitu tuo. ⁊ iaciā ↄtra te aggere: ⁊ mu-
nimēta ponā in obsidionē tuā. Humliaberis:
de terra loqueris: et de humo audiet̄ eloq-
um tuū. Et erit quasi phitonis de terra vox
tua: ⁊ de humo eloquiū tuum musitabit. Et
erit sicut puluis tenuis multitudo ventilan-
tiū te: ⁊ sicut fauilla ptransiēs multitudo eo-
rū qui ↄtra te p̄ualuerūt. Eritqꝫ repente ↄfe-
stim a dn̄o exercituū. visitabit̄ in tonitruo
et cōmocōne terre: ⁊ voce magna turbinis
et tempestatis ⁊ flamme ignis deuorantis.

III

Et erit sicut somnū visionis nocturne. mul-
titudo omniū gentium qui dimicauerūt cō-
tra ariel: et omnes qui militauerunt ⁊ obse-
derūt ⁊ p̄ualuerūt aduersus eā. Et sicut so-
mniat esuriēs ⁊ ↄmedit. cū autez fuerit exp-
gefcūs vacua est aīa eius: ⁊ sicut sommiat
sitiens ⁊ bibit. et postq̄ fuerit expgefcūs
lassus adhuc sitit. et anima eius vacua est:
sic erit multitudo omniū gentiū que dimica-
uerūt ↄtra mōtez syon. Obstupescite ⁊ āmi-
ramini. fluctuate et vacillate: inebriamini ⁊
nō a vino: mouemini ⁊ nō ab ebrietate: qm̄
miscuit vobis dn̄s spm̄ soporis. Claudet

oc̄los vr̄os: ppħetas ⁊ principes vr̄os qui
vident visioēs operiet. Et erit vobis visio
oīm sicut v̄ba libri signati: quē cū dederint
scienti lr̄as dicent lege istū: ⁊ rn̄debit non
possum. signatus est enim. Et dabitur liber
nescienti lr̄as diceturqꝫ ei lege: ⁊ rn̄debit:
nescio lr̄as. Et dixit dn̄s. Eo q̄ appropinq̄t

IIII

populus iste ore suo ⁊ labijs suis glorificat
me. cor autem eius lōge est a me. et timue-
rūt me mandato hominū ⁊ doctrinis: ideo
ecce ego addā ut āmiracōez faciaꝫ populo
huic miraculo grandi ⁊ stupendo. Peribit e-
nim sapientia a sapientibꝰ eius: ⁊ intellcūs
prudentiū eius absconder̄. Ve qui pfundi
estis corde. ut a dn̄o abscōdatis ↄsiliū: quo-
rū sūt in tenebris opera. et dicūt. Quis videt
nos. et quis nouit nos? Peruersa ē hec vr̄a
cogitacō. quasi si lutū ↄtra figulū cogitet:
et dicat opus factori suo. non fecisti me: ⁊ fi-
gmentū dicat factori suo: nō intelligis. Nō-
ne adhuc in modico ⁊ in breui ↄuertetur li-
banus in chermel. et chermel in saltū reputa-
bitur? Et audiēt in die illa surdi v̄ba libri:
et de tenebris ⁊ caligine oculi cecoꝝ vide-
būt. Et addent mites in dn̄o leticiā. et pau-
pes homines in scō israhel exultabūt. Qm̄ de-
fecit qui p̄ualebat. ↄsummatus est illusor: ⁊
succisi sūt oēs qui vigilabāt sup iniquita-
tē: qui peccaē faciebant homines in v̄bo. et
arguentē in porta supplantabant: ⁊ declina-
uerūt frustra a iusto. Propter hoc hec dicit
dn̄s ad domuꝫ iacob q̄ redemit abraham.
Nō modo ↄfundetur iacob. nec modo vultꝰ
eius erubescet: sed cū viderit filios suos ope-
ra manuū meaꝝ. in medio sui sanctificātes
nomen meū: ⁊ sanctificabūt scm̄ iacob. ⁊ de-
um isrl̄ p̄dicabūt: ⁊ sciēt errantes spū intel-
lectū: ⁊ musitatores discent legem. XXX

Ve filij desertores dicit dn̄s. ut facētis
ↄsiliū ⁊ nō ex me: et ordiremini telā ⁊
nō p spiritū meū. ut adderet̄ peccatū super
peccatū: qui ābulatis ut descendatis in egi-
ptū. et os meum nō interrogastis: sperātes
auxiliū in fortitudine pharao. ⁊ hn̄tes fidu-
ciā in vmbra egipti: ⁊ erit vobis fortitudo
pharaoīs in ↄfusionē: ⁊ fiducia in vmbra e-
gipti in ignominiā. Erant enim in thanes
principes tui: ⁊ nuncij tui usqꝫ ad thanes

puenerit. Oēs ɔfusi sūt sup pplo q̄ eis pdesse
non potuit. Nō fuerit in auxiliū. ⁊ in aliquā
vtilitatē: ſʒ in ɔfusionē ⁊ in opprobriū. On⁹
iumentoꝝ austri. In terra tribulacōnis et
angustie. leena ⁊ leo. ex eis vipera. et regu-
lus volans: portātes sup humeros iumen-
toꝝ diuitias suas. et sup gibbū cameloꝝ
thesauros suos: ad populū qui eis pdesse
nō poterit. Egiptus enim frustra et vane au-
xiliabit᷑. Ideo clamaui sup hoc. ſupbia tm̄
est. qesce. Nūc ingressus scribe eis super bu-
xū: ⁊ in libro diligenter exara illud: ⁊ erit
in die nouissimo in testimoniū usqȝ in eter-
nū. Populus enim ad iracundiā puocans
est. et filii mendaces. filii nolētes audire le-
gem dei. Qui dicūt videntib; nolite videre:
et aspicientib; nolite aspicere nobis ea que
recta sūt. Loquimini nobis placētia. videte
nobis errores: auferte a me viā. declinate
a me semitā: cesset a facie nrā scūs isrl̄. Pro-
ptea hec dicit scūs israhel. Pro eo q̄ repro-
basstis vbum hoc. ⁊ sperastis in calumnia ⁊
tumultu. et innixi estis sup eo: ꝓpterea erit
vobis iniquitas hec. sicut interrupcō cadēs:
et requisita in muro excelso. Quoniā ſbito
dū nō sperat᷑ veniet ɔtricō eius: ⁊ cōminue-
tur sicut ɔterit᷑ lagena figuli ɔtricōne per-
ualida: ⁊ non inuenietur de fragmētis eius
testa. in qua portet᷑ igniculus de medio:
aut hauriat᷑ parum aque de fouea: q̄ hec
dicit dn̄s deus israhel. Si reuertimini ⁊ q̄e-
scatis: salui eritis. In silentio ⁊ in spe erit for-
titudo vr̄a. Et noluistis: ⁊ dixistis. Nequaq̄:
sed ad equos fugiemus. Ideo fugietis. Et
sup veloces ascendemus. Ideo velociores
erūt qui psequentur vos. Mille homines a
facie terroris vnius ⁊ a facie terroris q̄nqȝ
fugietis: donec relinquamini q̄si malus nauis
in vertice montis: ⁊ quasi signū sup collem.
Propterea expectat dn̄s ut misereatur vr̄i:
et ideo exaltabit᷑ parcēs vobis: q̄ deus iu-
dicii dn̄s: bti omēs qui expectant eū. Po-
pulus enim syon habitabit in ierusalem.
Plorans nequaq̄ plorabis: miserās misera-
bitur tui. Ad vocem clamoris tui statim ut
audierit rn̄debit tibi. Et dabit vobis dn̄s
panē arcum. et aquam breuē: ⁊ nō faciet a-
uolaē a te vltra doctorem tuū: ⁊ erūt oculi
tui videntes preceptorē tuum: ⁊ aures tue
audiēt verbū post tergū monentis. Hec ē
via ambulate in ea: ⁊ nō declinetis neqȝ ad
dexteraȝ neqȝ ad sinistrā. Et ɔtaminabis la-
minas sculptiliū argēti tui: et vestimentū cō-
flatilis auri tui: ⁊ disppges ea sic̄ immūdiciā
menstruate. Egredere: dices ei. Et dabitur
pluuia semini tuo vbicūqȝ seminaueris in t̄-
ra: ⁊ panis frugū terre erit vberrimus ⁊ pin-
guis. Pascet᷑ in possessione tua in die illo a-
gnus spaciose: ⁊ tauri tui et pulli asinoꝝ q̄
operant᷑ terram. ɔmixtum migma ɔmedēt
sic ut in area ventilatum est. Et erunt super
omnem montem excelsum. et super omnem
collem eleuatū riui currentiū aquaꝝ. in die
interfectōnis multoꝝ: cum ceciderint t̄res.
Et erit lux lune sicut lux solis. et lux solis e-
rit septempliciter. sicut lux septē dierum: in
die qua alligauerit dn̄s vulnus populi sui:
et pcussurā plage eius sanauerit. Ecce nom̄
domini venit de longinquo: ardēs furor eius:
et grauis ad portādū. Labia eius repleta
sūt indignacōe: ⁊ lingua eius quasi ignis
deuorās. Spiritus eius velut torrens inun-
dans usqȝ ad mediū colli. ad pdendas gē-
tes in nichilū: ⁊ frenū erroris q̄d erat in ma-
xillis populoꝝ. Cāticū erit vobis sicut vox
sanctificate solemnitatis: ⁊ leticia cordis sic̄
qui pgit cū tibia: ut intret in mōtem domini
ad forte israhel. Et auditā faciet dn̄s gliā
vocis sue: et terrorē brachii sui ostendet in
comminacōe furoris. et flamme ignis deuo-
rantis. Allidet in turbine: ⁊ in lapide grandi-
nis. A voce enim dn̄i pauebit assur virga
pcussus: ⁊ erit transitus vge fundatus quā
requiescere faciet dn̄s super eum. in timpa-
nis ⁊ citharis ⁊ bellis pcipuis expugnabit
eos. Preparata est enim ab heri tophet: ⁊ re-
ge pparata: pfunda ⁊ dilatata. Nutrimēta
eius ignis. et ligna multa: flatus dn̄i sicut
torrens sulphuris succendēs eam.

XXXI

Ve qui descendūt in egiptū ad auxiliū
in equis sperantes. et habētes fiduciā
sup quadrigis q̄ multe sūt. et sup equitib;
q̄ pualidi nimis: ⁊ nō sūt ɔfisi sup sanctum
israhel: ⁊ dn̄m non requisierūt. Ipse autē sa-
piens adduxit malū: ⁊ vba sua non abstu-
lit. Et ɔsurget cōtra domū pessimoꝝ: ⁊ ɔtra

auxiliũ operantiũ iniquitatẽ. Egiptus hõ⁊
nõ deus: et equi eoꝝ caro ⁊ nõ spiritus. Et
dñs inclinabit manũ suã ⁊ corruet auxilia-
tor: ⁊ cadet cui p̄statur auxiliũ. simulq3 oẽs
cõsumẽtur: q2 hec dicit dñs ad me. Quõ si
rugiat leo ⁊ catulus leonis sup p̄dã suã. cũ
occurrerit ei mltitudo pastoꝝ. a voce eoꝝ
non formidabit. et a multitudine eoꝝ non
pauebit: sic descendet dñs exercituũ ut pre-
lietur sup montẽ syon ⁊ sup collẽ eius. Si-
cut aues volãtes. sic ꝓteget dñs exercituũ
ihrl̃m: ꝓtegẽs ⁊ liberãs: trãsiens ⁊ saluãs.

S III

Couertimini sicut in ꝓfundũ recesseratis fi-
lij israhel. In die enim illa abiciet vir ydola
argẽti sui. et ydola auri sui que fecerũt vobis
manus vr̃e in peccatũ: ⁊ cadet assur in gla-
dio nõ viri. ⁊ gladius nõ hominis vorabit
eũ: ⁊ fugiet nõ a facie gladij ⁊ iuuenes ei9
vectigales erũt: ⁊ fortitudo eius a terrore
trãsibit: ⁊ pauebũt fugientes principes ei9.
Dixit dominus. cuius est ignis in syon: ⁊ ca-
minus eius in iherusalem. XXXII

Ecce in iusticia regnabit rex. et princi-
pes in iudicio p̄erũt: ⁊ eĩt vir sicut q̃
abscõditur a vẽto. et celat se a tempestate: si-
cut riui aquaꝝ in siti. ⁊ vmbra petre ꝓminẽ-
tis in terra deserta. Non caligabũt oculi vi-

IIII

dentiũ. et aures audiẽtiu3 diligẽter auscul-
tabũt: ⁊ cor stultoꝝ intelliget scientia3: et
lingua balboꝝ velociter loquetur ⁊ plane.
Nõ vocabit' vltra is qui insipiẽs est prin-
ceps: neq3 fraudulentus appellabit' maior.
Stultus enim fatua loquet'. et cor eius fa-
ciet iniquitatẽ: ut ꝑficiat simulacõne3. et lo-
quatur ad dñm fraudulẽter: ⁊ vacuã faci-
at animã esuriẽtis. ⁊ potũ sitiẽti auferat. Frau-
dulenti. vasa pessima sũt. Ipe enim cogita-
tiones ꝯcinnabit ad p̄dendos mites in ser-
mone mẽdacij: cũ loqueret' paup iudiciu3.
Princeps vero ea que digna sunt principi
cogitabit: ⁊ ip̄e sup duces stabit. Mulieres

b

opulẽte surgite. et audite vocẽ mea3: filie
ꝯfidẽtes ꝑcipite auribꝫ eloquiũ meũ. Post
dies enim ⁊ ãnũ. et vos ꝯturbabimini con-
fidẽtes. Consũmata est enim vindemia: col-
lectio vltra nõ veniet. Obstupescite opulẽte.
ꝯturbabimini ꝯfidẽtes: exuite vos ⁊ cõfun-
damini: accingite lũbos vestros sup vbera.

Plangite sup regione desiderabili: super vi-
nea fertili. Sup humũ ꝓpli mei spina et ve-
pres ascendẽt: quãtomagis sup oẽs dom9
gaudij ciuitatis exultãtis? Domus enim di-
missa est. multitudo vrbis relicta ẽ: tenebre
et palpatio facte sũt super spelũcas usq3 in e-
ternũ. Gaudiũ onagroꝝ pascua gregum:
donec effundat' sup nos spiritus de excelso.
Et erit desertũ in chermel. ⁊ chermel in saltũ
reputabit': ⁊ habitabit ĩ solitudine iudiciũ:
et iusticia in chermel sedebit. Et erit opus
iusticie pax: et cultus iusticie silẽtiũ: ⁊ securi-
tas usq3 in sempiternũ. Et sedebit populus

b

meus in pulcritudine pacis: et in tabnacul'
fiducie et in requie opulenta. Grãdo autẽ
in descensione saltus: ⁊ humilitate humilia-
bitur ciuitas. Beati qui seminatis sup oẽs
aq̃s: immittẽtes pedẽ bouis ⁊ asini. XXXIII

Ve qui p̄daris. Nõne ⁊ ipse p̄daberis?
Et qui spernis: nõne et ip̄e sperneris?
Cũ ꝯsũmaueris dep̄dationẽ dep̄daberis: cũ
fatigatus desieris ꝯtemnẽ. cõtemneris. Dñe
miserere nr̃i te enim expectamus: esto bra-
chiu3 nr̃m in mane: et salus nr̃a in tempore
tribulacõis. A voce ãgeli fugerũt populi:
et ab exaltacõe tua disperse sũt gẽtes. Et cõ-
gregabũtur spolia vr̃a sicut colligit' bruc9:

b

velut cũ fosse plene fuerint de eo. Magnifi-
catus est dñs quoniã habitabit in excelso:
implebit syon iudicĩõ et iusticia: et erit fides
in tẽporibꝫ suis. Diuitie salutis sapientia et
sciẽtia: timor dñi ipse thesaurus eius. Ecce
vidẽtes clamabũt foris: angeli pacis ama-
re flebũt. Dissipate sũt vie: cessauit trãsiens
p semitã: irritũ factum est pactũ: ꝓiecit ciui-
tates: nõ reputauit hoĩes. Luxit ⁊ elanguit
terra: ꝯfusus est libanus ⁊ absorduit. Et fa-
ctus est saron sicut desertũ: et ꝯcussa ẽ basan
et carmelus. Nũc ꝯsurgam dicit dñs: nunc
exaltabor ⁊ nũc sublimabor. Cõcipietis ardo-
rẽ ⁊ pietis stipulã: spũs vest' ut ignis vora-
bit vos: et erũt ꝓpli quasi de incẽdio cinis:
spine ꝯgregate igni cõburẽtur. Audite q̃
longe estis q̃ fecerim: et cognoscite vicini

b

fortitudinẽ mea3. Cõterriti sũt in syon pccõ-
res: possedit timor ypocritas. Quis poterit
habitaẽ de vobis cũ igne deuorãte: aut q̃s
habitabit ex vobis cũ ardoribꝫ sempit'nis?

Qui ambulat in iusticijs ⁊ loquit̃ veitatẽ:
qui ꝓicit auariciã ex calũnia: et excutit ma-
nus suas ab omni munere. Qui obturat au-
res suas ne audiat sangnẽz: et claudit ocu-
los suos ne videat malũ. Iste in excelsꝭ ha-
bitabit. munimẽta saxoꝝ sublimitas eius:
panis ei datus ẽ: aque eius fideles sũt. Re-
gem in decore suo videbunt oculi eius: cer-
nent terrã delonge. Cor tuũ meditabitur ti-
morem. Ubi est litteratus. ubi legis v̾ba
põderãs: ubi doctor paruuloꝝ? Populuz
imprudẽtẽ nõ videbis. ꝓplm alti sermonis:
ita ut non possis intelligẽ disertitudinẽ lin-
gue eius: in quo nulla est sapiẽtia. Respice
syõ ciuitatẽ solemnitates nostre. Oculi tui
videbũt ihrlm habitationẽ opulentã. tab-
naculũ qd̕ nequaq̃ trãsferri poterit: nec au-
ferentur claui eius in sempiternũ. et omnes
funiculi eius nõ rũpentur: qꝛ solũmõ ibi ma-
gnificatus ẽ dñs noster. Locus fluuioꝝ ri-
ui latissimi ⁊ patẽtes: nõ transibit super eũ
nauis remigum: neqꝫ trieris magna trans-
gredietur eum. Dñs enim iudex noster: do-
minus legifer noster: dñs rex nr̃. Ipse sal-
uabit nos. Laxati sũt funiculi tui: sed nõ ꝓ-
ualebũt. Sic erit malus tuus: ut dilatare
signũ nõ queas. Tunc diuidẽtur spolia ꝓ-
daꝝ multaꝝ: claudi diripient rapinã: nec
dicet vicinus. elangui. Populus q̃ h̃itat in
ea: auferetur ab eo iniquitas. **XXXIIII**

Accedite gentes ⁊ audite. ⁊ ꝓpli attẽ-
dite: audiat terra ⁊ plenitudo eius.
orbis ⁊ omne germen eius: qꝛ indignatio
dñi sup omnes gentes: et furor sup vniũsaz
maliciã eoꝝ. Interfecit eos: et dedit eos in
occisionẽ. Interfecti eoꝝ ꝓicientur: ⁊ de ca-
daueribꝫ eoꝝ ascendet fetor. Tabescẽt mõ-
tes a sanguine eoꝝ. et tabescet omnis mi-
litia celoꝝ: ⁊ ꝯplicabũtur sicut liber celi: et
omnis militia eoꝝ defluet sicut defluit foli-
um de vinea ⁊ de ficu: quoniaz inebriatus ẽ
in celo gladius meus. Ecce sup ydumeam
descendet: et sup ꝓplm interfectionis mee
ad iudiciuz. Gladius dñi repletus est san-
guine: incrassatus est adipe de sanguine
agnoꝝ ⁊ hircoꝝ: et de sanguine medulla-
toꝝ arietum. Victima enim dñi in bosra: et
interfectio magna in terra edom. Et descẽ-
dent vnicornes cũ eis: ⁊ tauri cũ potẽtibus.
Inebriabitur terra eoꝝ sanguine. et hum⁹
eoꝝ adipe pinguiũ: qꝛ dies vltionis domi-
ni: ãnus retribucõis iudicij syon. Et ꝯuertẽtur
torrentes eius in picem: et humus eius in
sulphur. Et erit terra eius in picem ardẽtez
nocte ⁊ die: nõ extinguetur in sempiternuz.
Ascendet fumus eius a generatiõe in gene-
rationẽ: desolabitur in secula seculoꝝ. Non
erit transiẽs p eam: et possidebũt illam ono-
crotalus ⁊ ericius: ⁊ ibis ⁊ coruus h̃itabũt
in ea. Et extẽdetur sup eã mẽsura vt rediga-
tur ad nichilũ: et ꝑpendiculũ in desolationẽ.
Nobiles eius nõ erũt ibi: regem potius in-
uocabũt: et omnes principes eius erunt in
nichilũ. Et orientur in domibꝫ eius spine et
vrtice. et paliurus in municõnibꝫ eius: et e-
rit cubile draconũ. et pascua strutionum: et
occurrẽt demonia: onocentaurus ⁊ pilosus
clamabit alter ad alteꝝ. Ibi cubauit lamia
et inuenit sibi requiẽ. Ibi habuit foueã erici-
us. et enutriuit catulos ⁊ circũfodit et fouit
in vmbra eius. Illuc ꝯgregati sũt milui. alt̕
ad alterũ. Requirite diligẽter in libro dñi
⁊ legite: vnũ ex eis non defuit. alter alterũ
nõ quesiuit: qꝛ qd̕ ex ore meo procedit ille
mãdauit: ⁊ spũs eius ipe ꝯgregauit ea: ⁊
ipse misit eis sortẽ. ⁊ manus eius diuisit eã
illis in mẽsuram. Usqꝫ ineternũ possidebunt
eã: in generatiõe ⁊ generacõz h̃itabũt i ea.

Letabitur deserta ⁊ inuia: ⁊ exul- **XXXV**
tabit solitudo: et florebit quasi lilium.
Germinans germinabit: ⁊ exultabit leta-
bũda ⁊ laudãs. Gloria libani data est ei:
decor carmeli ⁊ saron. Ipsi videbũt gloriam
dñi: et decorẽ dei nostri. Confortate manus
dissolutas: et genua debilia roborate. Dici-
te pusillanimis: ꝯfortamini et nolite timere.
Ecce deus vester vltionẽ adducet retributi-
onis: deus ipe veniet ⁊ saluabit nos. Tunc
apꝰientur oculi cecoꝝ: et aures surdoꝝ pa-
tebũt. Tunc saliet sicut ceruus claudus. et
aperta erit lingua mutoꝝ: qꝛ scisse sũt in deser-
to aque. et torrẽtes in solitudie: ⁊ q̃ erat ari-
da in stagnũ. ⁊ sitiẽs in fontes aquaꝝ. In cu-
bilibꝫ in quibꝫ prius dracones habitabãt.
orietur viror calami et iunci: et erit ibi semita:
et via sancta vocabitur. Nõ trãsibit per eaz

pollutus: et hec erit vobis directa: via: ita ut
stulti nō errant p eaz. Nō erit ibi leo: ⁊ ma-
la bestia nō ascēdet p eam nec inuenietᷣ ibi.
Et ambulabūt qui liberati fuerit ⁊ redēpti
a dn̄o: conuertentur et venient in syon cū laude:
et leticia sempiterna sup caput eoꝝ. Gau-
diū ⁊ leticiam obtinebunt: ⁊ fugiet dolor et

XXXVI

Et factū est in gemitus.
quartodecimo āno regis ezechie: ⁊ a-
scendit sennacherib rex assyriorū sup omes
ciuitates iuda munitas: ⁊ cepit eas. Et mi-
sit rex assyriorū rabsacen de lachis i ihrl̄m.
ad regem ezechiam in manū grani: ⁊ stetit
in aqueductu piscine supioris. in via agri
fullonis. Et egressus est ad eum eliachim
filius elchie qui erat super domū. et sobna
scriba: ⁊ ioahe filius asaph a cōmentarijs.
Et dixit ad eos rabsaces. Dicite ezechie.
Hec dicit rex magnus assyriorū. Que est
ista fiducia qua confidis: aut quo ↄsilio vel
fortitudine rebellare disponis? Super quē
habes fiduciam: q̄r recessisti a me? Ecce cō-
fidis sup baculū harundineū cōfractū istū
super egiptū: cui si innisus fuerit hō. intrabit
in manū eius ⁊ pforabit eā: sic pharao rex
egipti omnib; qui ↄfidūt in eo. Q̆ si rn̄de-
ris michi. in dn̄o deo nr̄o cōfidimus: nōne
ipse ē cuius abstulit ezechias excelsa ⁊ al-
taria. et dixit iude ⁊ iherusalez coram altari
isto adorabitis? Et nunc trade te dn̄o meo
regi assyriorū: ⁊ dabo tibi duo milia equo-
rū: nec poteris ex te p̄bere ascensores eoꝝ.
Et quō sustinebis faciem iudicis vnius lo-
ci ex seruis domini mei minorib;? Q̆ si cōfi-
dis in egipto in quadrigis. et in equitib;:
et nūc nūquid sine dn̄o ascendi ad terram
istam. ut disp̄derem eam. Dn̄s dixit ad me.
Ascende sup terram istā: ⁊ disp̄de eam. Et
dixit eliachim. et sobna. et ioahe ad rabsa-
cen. Loquere ad seruos tuos syra lingua
intelligimus enim: ne loquaris ad nos iu-
daice in aurib; populi qui est sup murū. Et
dixit rabsaces. Nunquid ad dn̄m tuū ⁊ ad
te misit me dn̄s meus. ut loquerer oīa v̄ba
ista: ⁊ nō pocius ad viros qui sedēt in mu-
ro ut ↄmedāt stercora sua. et bibant vrinā
pedū suorū vobiscuz? Et stetit rabsaces: et
clamauit voce mag̃ iudaice ⁊ dixit. Audite
verba regis magni. regis assyriorum. Hec
dicit rex. Nō seducat vos ezechias. q̄r non
poterit eruē vos: ⁊ nō vobis tribuat fiduciā
ezechias sup dn̄o dicens. eruens liberabit
nos dn̄s: nō dabitᷣ ciuitas ista in manuz re-
gis assyriorū. Nolite audire ezechiaz. Hec
enī dicit rex assyrioꝝ. Facite mecū bn̄dcōz.
et egredimini ad me: ⁊ ↄmedite vnusquisq;
vineā suā. ⁊ vnusquisq; ficū suā: ⁊ bibite v-
nusquisq; aq̄ cisterne sue: donec veniā ⁊ tol-
lā vos ad t̄raz q̄ ē ut t̄ra v̄ra. terrā frum̄ti et
vini: terrā panū et vineaꝝ. Nec ↄturbet vos
ezechias dicēs: dn̄s liberabit nos. Nūq̄d li-
berauerūt dij gentiū vnusquisq; terraz suā
de manū regis assyriorū? Vbi ē deus emath
et arfad? Vbi est deus sepharuaim? Nun-
quid liberauerūt samariam de manu mea?
Quis est ex oīb; dijs terraꝝ istaꝝ qui
eruerit terram suā de manū mea: ut eruat do-
minus iherusalē de manū mea? Et siluerunt:
et nō rn̄derunt ei verbū. Mandauerat enim
rex dicēs: ne rn̄deatis ei. Et ingressus ē elia-
chim filius elchie qui erat sup domū. et sob-
na scriba. et ioahe filius asaph a ↄmētarijs
ad ezechiam scissis vestib;: ⁊ nunciauerunt
ei verba rabsacis.

XXXVII

Et factum est cū audisset rex ezechias
scidit vestimēta sua. et obuolutus est
sacco: ⁊ intrauit in domū domini. Et misit e-
liachim qui erat sup domū. et sobnā scribā.
et seniores de sacerdotib; optos saccis. ad
ysaiam filiū amos pphetam: ⁊ dixerūt ad eū.
Hec dicit rex ezechias. Dies tribulacōnis
et corrupcōis. et blasphemie dies hec: quia
venerūt filij usq; ad partuz. et v̄tus nō ē pa-
riēdi. Si quo mō audiat dn̄s deus tuus ver-
ba rabsacis: quē misit rex assyriorū dn̄s su⁹
ad blasphemandū dn̄m deuz viuentē: ⁊ ex-
pbrandū s̄monibus q̄s audiuit dn̄s deus
tuus. Leua ergo oracōez p reliquijs q̄ rep-
te sūt. Et venerūt serui regis ezechie ad ysa-
iam: ⁊ dixit ad eos ysaias. Hec dicetis do-
mino vestro. Hec dicit dn̄s. Ne timeas a fa-
cie verboꝝ q̄ audisti: quib; blasphemauerūt
pueri regis assyriorū me. Ecce ego dabo ei
spiritum ⁊ audiet nunciū. et reuertetᷣ ad ter-
ram suā: ⁊ corruere eum faciā gladio in t̄ra
sua. Reuersus ē aūt rabsaces: ⁊ inueīt regē

assyriorū p̄liantē aduersus lobna. Audieāt
enim q̄ ꝓfectus esset de lachis: ⁊ audiuit de
taracha rege ethiopie dicētes: egressus ē
vt pugnet contra te. Qd cum audisset: misit
nūcios ad ezechiā dicēs. Hec dicetis eze-
chie regi iude loquētes. Nō te decipiat de⁹
tuus in quo tu ɔfidis dicēs: nō dabitur ih̄e-
rusalē in manū regis assyriorū. Ecce tu no-
sti oīa que fecerūt reges assyriorū oīb⁹
t̄ris quas subuerterūt: ⁊ tu poteris liberari?
Nūquid eruerūt eos dij gentiū. q̄s sbuer-
terūt patres mei: gozan ⁊ aran et reseph ⁊
filios eden qui erāt in thalassar? Ubi ē rex
emath ⁊ rex arfad et rex vrb sepharuaim.
ana et aua? Et tulit ezechias libros de ma-
nu nūciorū ⁊ legit eos: et ascendit in domū
domini. et expandit eos corā dn̄o. Et ora-
uit ezechias ad dn̄m dicēs. Dn̄e exercituū
deus israhel qui sedes sup cherubim. tu es de-
us solus oīm regnorū terre: tu fecisti celum
et terram. Inclina dn̄e aurem tuā ⁊ audi: a-
peri oculos tuos et vide: ⁊ audi oīa v̄ba
sennacherib q̄ misit ad blasphemandū deū
viuentē. Vere enim dn̄e desertas fecerūt re-
ges assyriorū terras ⁊ regiones earū. et de-
derūt deos earū igni: nō enim erant dij sed
opera manuū hominū. lignū ⁊ lapis: ⁊ cōmi-
nuerūt eos. Et nūc dn̄e deus noster salua
nos de manu eius: ut cognoscāt oīa regna
terre. q̄ tu es dn̄s deus solus. Et misit ysai-
as filius amos ad ezechiā dicēs. Hec di-
cit dn̄s deus isrl̄. Pro quib⁹ rogasti me de
sennacherib rege assyriorū: hoc ē verbū qd
locutus est dn̄s sup eū. Despexit te ⁊ sbsan-
nauit te virgo filia syon: post te caput mo-
uit filia ih̄erusalē. Cui exprobrasti. et quē
blasphemasti: ⁊ sup quē exaltasti vocē. et
leuasti altitudinē oculorū tuorū? Ad scm̄
israhel. In manu seruorū tuorū exprobrasti
dn̄o: ⁊ dixisti. In multitudine q̄drigarum
mearū ego ascēdi altitudinē montiū. iuga
libani: ⁊ succidam excelsa cedrorū eius. et
electās abietes illius: ⁊ introibo altitudinē
sūmitatis eius. saltū carmeli eius: ego fodi
et bibi aq̄: et exsiccaui vestigio pedis mei
oēs riuos aggerū. Nūquid nō audisti
que olim fecerim ei? Ex dieb⁹ antiquis ego
plasmaui illud. ⁊ nūc adduxi: ⁊ factū est
in eradicacōē colliū ɔpugnantiū. et ciuita-
tū munitarū. Habitatores earum breuiata
manū ɔtremuerūt. et cōfusi sūt: facti sūt sicut
fenū agri. ⁊ gramē pascue: ⁊ herba tectorū
q̄ exaruit anteq̄ maturesceret. Habitacōē
tuā ⁊ egressum tuū. et introitū tuū cognoui:
et insaniā tuā ɔtra me. Cum fureres aduer-
sum me: supbia tua ascendit in aures meas.
Ponā ergo circulū in narib⁹ tuis. ⁊ frenū
in labijs tuis: ⁊ reducā te in via p quā veni-
sti. Tibi autem hoc erit signū. Comede hoc
āno q̄ sponte nascunt̄: ⁊ in āno secūdo pomis
vescere. In āno autem tercō seminate ⁊ me-
tite: ⁊ plantate vineas. et ɔmedite fructum
earū. Et mittet id qd saluatū fuerit de domo
iuda. et quod reliquū est radicē deorsū. et
faciet fructū sursū: q̄ de ih̄erusalē exibūt re-
liquie: ⁊ saluatio de mōte syon. Zelus dn̄i
exercituū faciet istud. Propterea hec dicit
dn̄s de rege assyriorū. Nō introibit ciuitatē
hāc ⁊ nō iaciet ibi sagittā. ⁊ nō occupabit
eam clipeus: ⁊ nō mittet in circuitu eius ag-
gerem. In via q̄ venit p eā reuertet̄: ⁊ ciui-
tatē hanc nō ingrediet̄ dicit dn̄s. Et pro-
tegam ciuitatē istā ut saluē eā: ꝓpter me ⁊
ꝓpter dauid seruū meū. Egressus ē autem
angelus domini ⁊ pcussit in castris assyriorū
cētum octogintaquīq̄ milia. Et surrexerūt
mane: ⁊ ecce oēs cadauera mortuorū. Et e-
gressus ē ⁊ abijt. Et reūsus est sennacherib
rex assyriorū: ⁊ habitauit in niniue. Et fcm̄
est cū adoraret in tēplo nesrach deum suum
adramelech ⁊ sarasar. filij eius pcusserūt eū
gladio: fugerūtq̄ in terrā ararath: ⁊ regnauit
assaraddon filius eius pro eo. XXXVIII

In diebus illis egrotauit ezechias usq̄ ad
mortē: ⁊ intrauit ad eū ysaias filius amos
ꝓpheta: ⁊ dixit ei. Hec dicit dn̄s. Dispone
domui tue: q̄ morieris tu ⁊ nō viues. Et ɔū-
tit ezechias faciē suam ad parietē: ⁊ orauit
ad dn̄m ⁊ dixit. Obsecro dn̄e. memēto q̄so
quō ambulauerim coram te in veritate ⁊ in
corde pfecto: ⁊ qd bonū est in oculis tuis fe-
cerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et fa-
ctum ē verbū domini ad ysaiā dicēs. Vade
⁊ dic ezechie. Hec dicit dn̄s deus dauid pa-
tris tui. Audiui oracōē tuā: et vidi lacrimā
tuam. Ecce ego addiciam super dies tuos

quindecim ānos: et de manū regis assyrioꝝ eruā te: et ciuitatē istā: et ꝓtegā eā. Hoc autē tibi erit signū a dño: ꝙ faciet dominꝰ verbū hoc qđ locutus est. Ecce ego reuerti faciā vmbrā linearū ꝑ quas descēderat ī horologio achaz in sole retrorsū decē lineis. Et reuersus est sol decē lineis ꝑ gradus q̄s descēderat. Scriptura ezechie regis iuda cū egrotasset: ⁊ conualuisset de infirmitate sua. Ego dixi: in dimidio dierū meoꝝ vadā ad portas inferi. Quesiui residuū ānorū meoꝝ. Dixi nō videbo dñm deū in terra viuentiū: nō aspiciā hoīem vltra: ⁊ habitatorē quietis. Generacō mea ablata ē: ⁊ conuoluta ē a me: quasi tabernaculū pastorū. Precisa ē velut a texente vita mea: dū adhuc ordirer succidit me. De mane usq; ad vesperā finies me: sperabā usq; ad mane. Quasi leo sic contriuit omnia ossa mea. De mane usq; ad vesperā finies me. Sicut pullus hirundinis sic clamabo: meditabor ut colūba. Attenuati sūt oculi mei: suspiciētes ī excelsū. Dñe vim patior: rñde ꝓ me. Quid dicā: aut quid rñdebit michi cū ipse fecerit? Recogitabo omnes ānos meos in amaritudīe anime mee. Domīe sic viuitur: ⁊ in talibꝰ vita spūs mei. Corripies me et viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu aūt eruisti animā meā ut nō periret: proiecisti post tergū tuū oīa pecca mea. Quia nō infernus confitebitur tibi: neq; mors laudabit te: nō expectabūt qui descendūt in lacū veritatē tuam. Viuēs viuens ipse confitebitur tibi sicut ⁊ ego hodie: pater filijs notam faciet veritatē tuā. Dñe saluū me fac: ⁊ psalmos nr̄os cantabimus cūctis diebꝰ vite nostre in domo dñi. Et iussit ysaias ut tollerēt massā de ficis: ⁊ cataplasmarēt sup vulnus ⁊ sanaretur. Et dixit ezechias. Quod erit signum ꝙ ascendam in domo domini?

XXXIX

In tēpore illo misit merodach baladan filius baladan rex babiloīs libros ⁊ munera ad ezechiā. Audierat enim ꝙ egrotasset et conualuisset. Letatus ē autē sup eos ezechias: ⁊ ostendit eis cellā aromatū ⁊ argenti et auri ⁊ odoramentoꝝ et vnguenti optimi et oēs apothecas suppellectilis sue: ⁊ vniuersa que inuenta sūt in thesauris eius. Nō fuit verbū quod nō ostenderet eis ezechias in domo sua: ⁊ in oīni potestate sua. Introiuit autē ysaias ꝓpheta ad ezechiā regē: ⁊ dixit ei. Quid dixerūt viri isti: ⁊ vnde venerūt ad te? Et dixit ezechias. De terra longinq̄ venerūt ad me: de babilone. Et dixit. Quid viderūt in domo tua. Et dixit ezechias. Oīa que in domo mea sūt viderūt. Nō fuit res quā nō ostenderim eis in thesauris meis. Et dixit ysaias ad ezechiā. Audi verbū domini exercituū. Ecce dies venient: ⁊ auferētur oīa que in domo tua sūt: ⁊ que thesaurizauerunt pr̄es tui usq; ad diem hāc in babilonē. Nō relinquetur quicq̄ dicit dñs. Et de filijs tuis q̄ exibūt de te quos genueris tollēt: et erūt eunuchi in palacio regis babilonis. Et dixit ezechias ad ysaiam. Bonū verbū domini quod locutus est. Et dixit. Fiat tantū pax et veritas in diebus meis.

XL

Consolamini consolamini popule meus: dicit deus vester. Loquimini ad cor iherusalē ⁊ aduocate eā: qm̄ cōpleta est malicia eius: dimissa ē iniquitas illius. Suscepit de manū domini duplicia ꝓ oībꝰ pccīs suis. Vox clamātis in deserto. Parate viā domini: rectas facite in solitudīe semitas dei nr̄i. Omnis vallis exaltabitur et oīs mōs ⁊ collis humiliabitur: ⁊ erūt praua in directa: ⁊ aspa in vias planas. Et reuelabitur gloria domini: et videbit oīnis caro pariter ꝙ os domini locutū ē. Vox dicētis. Clama. Et dixi. Quid clamabo? Oīnis caro fenū: ⁊ oīnis gloria eiꝰ q̄si flos agri. Exsiccatū est fenū ⁊ cecidit flos: ꝗ spūs domini sufflauit in eo. Vere fenum ē populus. Exsiccatū est fenū ⁊ cecidit flos: verbum autē domini stabit in eternū. Sup mōtē excelsū ascende tu qui euangelizas syon: exalta in fortitudine vocē tuā qui euangelizas iherusalē. Exalta: noli timere. Dic ciuitatibꝰ iude: ecce deus vester. Ecce dominus deꝰ in fortitudine veniet: ⁊ brachiū eiꝰ dominabitur. Ecce merces eius cū eo: ⁊ opus illius corā illo. Sicut pastor gregē suū pascet: in brachio suo congregabit agnos: ⁊ in sinu suo leuabit: fetas ipse portabit. Quis mensus ē pugillo aquas: ⁊ celos palmo ponderauit? Quis appendit tribꝰ digitis molē terre: ⁊ librauit in pondere mōtes et colles in

statera? Quis adiuuit spiritū dñi: aut q̄s
consiliarius eius fuit ⁊ ostendit illi? Cum
quo iniit ɔsiliū ⁊ instruxit eum. et docuit eū
semitā iusticie. et erudiuit eū sciētia: et viā
prudētie ostendit illi? Ecce gentes quasi
stilla situle: ⁊ quasi momentū statere repu-
tate sunt. Ecce insule quasi puluis exiguus:
⁊ libanus non sufficiet ad succendēdū: et
aīalia eius non sufficiēt ad olocaustum. O-
mnes gentes quasi non sint sic sunt coram
eo: et quasi nichilū ⁊ inane reputate sūt ei.
Cui igitur similē fecistis deum: aut quam
imaginē ponetis ei? Nūquid sculptile con-
flauit faber: aut aurifex auro figurauit illd.
⁊ laminis argenteis argentarius? Forte li-
gnū ⁊ imputribile elegit artifex sapiēs: que-
rit quō statuat simulacrū qd̄ non moueat̄.
Nūquid nō scietis? Nunq̄d nō audistis?
Nūquid nō annūciatū est vobis ab inicō?
Nunq̄d nō intellexistis fundamēta terre?
Qui sedet super girū terre: et habitatores
eius sunt quasi locuste. Qui extendit velut
nichilū celos: et expādit eos sicut taberna-
culū ad inhabitādū. Qui dat secretorū scru-
tatores quasi nō sint: iudices terre velut in-
ane fecit. Et quidē neq̄ plātatus neq̄ satus
neq̄ radicatus in terra truncus eorū. Repē-
te flauit in eos ⁊ aruerūt: et turbo quasi sti-
pulam auferet eos. Et cui assimilastis me.
⁊ adequastis dicit sanctus? Leuate in ex-
celsum oculos vestros: et videte quis crea-
uit hec. Qui educit in numero militiā eorū:
⁊ oīes ex noīe vocat. Pre multitudine for-
titudinis ⁊ roboris virtutisq̄ eius: neq̄ vnū
reliquū fuit. Quare dicis iacob ⁊ loqueris
israhel. abscondita est via mea a dño: et a
deo meo iudiciū meū trāsiuit? Nūquid ne-
scis: aut non audisti? Deus sempiternus
dñs. qui creauit termīos terre: et nō defici-
et neq̄ laborabit: nec ē inuestigatio sapīe
eius. Qui dat lasso virtutē: et hiis qui non
sūt fortitudinē ⁊ robur mltiplicat. Deficiēt
pueri ⁊ laborabūt: et iuuenes in infirmita-
te cadēt. Qui autē sperant in dño mutabūt
fortitudinē: assumēt pēnas sicut aquile. cur-
rent ⁊ nō laborabūt: ābulabūt ⁊ nō deficiēt.

XLI

Taceant ad me insule: et
gentes mutēt fortitudinē. Accedāt
et tūc loquant̄: simul ad iudiciū ꝓpinque-
mus. Quis suscitauit ab oriente iustū: vo-
cauit eum ut sequētur se? Dabit in ɔspectu
eius gentes: ⁊ reges obtinebit. Dabit qua-
si puluerē gladio eius: sicut stipulā vento
raptā arcui eius. Persequet̄ eos: transibit
in pace: semita in pedibꝫ eius nō apparebit
Quis hec operatus est ⁊ fecit: vocās gene-
racōnes ab exordio? Ego dñs: primus et
nouissimus ego sum. Viderūt insule ⁊ timu-
erūt: extrema terre obstupuerūt: appropin-
quauerūt ⁊ accesserūt. Vnusquisq̄ ꝓximo
suo auxiliatur: ⁊ fratri suo dicet confortare.
Confortabit faber erarius ꝑcutiēs malleo
eū qui cudebat tūc temꝑis dicēs: glutino
bonū est: et ɔfortabit eū clauis ut nō moue-
atur. Et tu israhel serue meus: iacob quē ele-
gi: semen abrahā amici mei. in quo apꝓhen-
di te. Ab extremis terre ⁊ a longinquis eiꝰ
vocaui te: et dixi tibi. Seruus meus es tu:
elegi te ⁊ non abieci te. Ne timeas q̄a tecū
ego sum: ne declines q̄a ego deus tuus. Cō-
fortaui te ⁊ auxiliatus sum tibi: ⁊ suscepit te
dextra iusti mei. Ecce ɔfundētur ⁊ erubescēt
oēs q̄ pugnāt adūsum te. Erūt quasi nō
sint: et peribūt viri qui cōtradicūt tibi. Que-
res eos ⁊ non inuenies viros rebelles tuos:
et erūt quasi non sint ⁊ veluti ɔsumpcō ho-
minis bellātis adūsū te: q̄a ego dñs deus
tuus apꝓhendens manū tuā: dicensq̄ tibi.
Ne timeas: ego adiuui te. Noli timere ver-
mis iacob: qui mortui estis ex israhel. Ego
auxiliatus sum tui dicit dñs: et redemptor
tuus sanctus isrl̄. Ego posui te quasi plau-
strū triturās nouū: habēs rostra serrantia.
Et triturabis montes ⁊ comminues: et colles
quasi puluerē pones. Ventilabis eos ⁊ ven-
tus tollet et turbo dispget eos: et tu exulta-
bis in dño: in sancto israhel letaberis. Ege-
ni et paupes querūt aquas et nō sunt: lin-
gua eorū siti aruit. Ego dñs exaudiā eos:
deus israhel: non derelinquā eos. Aperiam
in supinis collibꝫ flumīa: et in medio cāporū
fontes. Ponā desertum in stagna aquarū: et
terrā inuiam in riuos aquarū. Dabo in soli-
tudinē cedrū: et spinā ⁊ mirtū ⁊ lignū oliue.
Ponā in deserto abietem vlmū ⁊ buxū simul
ut videāt ⁊ sciant et recogitēt ⁊ intelligāt

P

pariter: qꝛ manus dn̄i fecit hoc: et sanctus israhel creauit illud. Prope facite iudiciū vestrum dicit dn̄s: afferte si ꝗd forte habe-tis dixit rex iacob. Accedant: et nūciēt no-bis quecūqꝫ ventura sunt. Priora que fuerūt nūciate: et ponemus cor nostrū et sciemus: nouissima eorū. et q̄ ventura sunt indicate nob. Annūciate que ventura sūt in futurū: et scie-mus qꝛ dij estis vos. Bene qꝫ aut male si potestis facite: et loquamur et videamus sil. Ecce vos estis ex nichilo: et opus vr̄m ex eo quod non est. Abominatio ē qui elegit vos. Suscitaui ab aquilone: et veniet ab ortu solis. Vocauit nomen meū: et adducet magistratus q̄si lutū: et velut plastes ꝯcul-cās humū.

II

Quis annūciauit ab exordio ut sciamus: et a pn̄cipio vt dicamus iustus es? Nō ē neqꝫ ānunciās neqꝫ ꝓdicēs: neqꝫ au-diens sermones vr̄os. Primus ad syon di-cet ecce assum: et ierusalem euangelistam dabo. Et vidi: et nō erat neqꝫ ex istis quisꝙ qui iniret ꝯsiliū: et interrogatus rn̄deret ver-bū. Ecce omnes iniusti: et vana opera eorū: ventus et inane simulacra eorū.

XLII

Ecce seruus meus suscipiam eū: electꝰ meus: ꝯplacuit sibi in illo anima mea. Dedi spm̄ meum sup eū: iudiciū gētibꝰ ꝓfe-ret. Nō clamabit neqꝫ accipiet ꝑsonā: nec audietur vox eius foris. Calamū quassatū nō conteret: et linū fumigās nō extinguet. In veritate educet iudiciū: nō erit tristis ne-qꝫ turbulētus donec ponat in terra iudiciū: et legem eius insule expectabūt.

III

Hec dicit dn̄s deus creans celos et extendēs eos: fir-mans terrā et que germināt ex ea: dās fla-tū populo qui ē sup terrā. et spiritū calcātibꝰ eam. Ego dn̄s vocaui te in iusticia: et appre-hendi manū tuā: et seruaui te. Et dedi te in fedus populi. in lucem gentiū: ut aperires oculos cecorū. et educeres de ꝯclusione vin-ctum: de domo carceris sedētes in tenebris. Ego dn̄s: hoc est nomē meū. Gloriā meā alteri nō dabo: et laudē meā sculptilibꝰ. Que prima fuerūt ecce venerūt: noua qꝫ ego ā-nūcio: anteꝙ̄ oriantur audita vobis faciam.

S IIII

Cātate dn̄o canticū nouū: laus eius ab ex-tremis terre. Qui descenditis in mare et ple-nitudo eius: insule et habitatores earum. Subleuetur desertū et ciuitates eius: in domibꝰ habitabit cedar. Laudate habitatores pe-tre: de vertice montiū clamabūt. Ponēt dn̄o gloriam: et laudē eius in insulis nunciabūt. Dn̄s sicut fortis egredietur: sicut vir ꝓliator suscitabit zelū. Vociferabit et clamabit: sup inimicos suos ꝯfortabitur. Tacui. semper silui: patiēs fui: sicut parturiēs loquar. Dissipabo et absorbebo simul: desertos faciā mōtes et colles: et om̄e gramē eorū exsiccabo. Ponā flumina in insulas: et stagna arefaciā. Et e-ducā cecos in viam quā nesciūt: et in semitis quas ignorauerūt ambulare eos faciā. Po-nam tenebras coram eis in lucē: et praua in recta. Hec verba feci eis: et nō dereliqui eos. Cōuersi sūt retrorsū. Cōfundantur ꝯfusione qui ꝯfidūt in sculptili: qui dicunt ꝯflatili vos dij nr̄i. Surdi audite: et ceci intuemini ad videndū. Quis cecus nisi seruus meus: et surdus nisi ad quē nūcios meos misi? Quis cecus: nisi qui venūdatus ē? Et quis cecus: ni-si seruus domini? Qui vides multa: nōne cu-stodies? Qui apertas habes aures: nonne audies? Et dn̄s voluit ut sanctificaret eum et magnificaret legē et extolleret: ipse autem populus direptus et vastatus. Laqueus iu-uenū om̄es simul: et in domibus carcerū ab-scōditi sūt. Facti sūt in rapinā nec est qui eru-at: in direpcōē: nec ē qui dicat redde. Quis est in vobis qui audiat hoc. attēdat et auscul-tet futura? Quis dedit in direpcōē iacob. et israhel vastātibꝰ? Nōne dn̄s ipe cui peccaui-mus? Et noluerunt in vijs eius ambulare: nō audierūt legem eius. Et effudit sup eū indignationem furoris sui et forte bellum: et combussit eū in circuitu et nō cognouit: et succēdit eum et nō intellexit.

XLIII

Et nūc hec dicit dn̄s creās te iacob: et formās te israhel. Noli timē qꝛ redemi te: et vocaui te nomine tuo. Meus es tu. Cū trāsieris ꝑ aquas tecū ero: et flumia nō ope-riēt te. Cū ābulaueris in igne nō ꝯbureris: et flamma nō ardebit in te: qꝛ ego dn̄s deus tuus scūs israhel saluator tuus. Dedi ꝓpicia-cōem tuū egiptū: et ethiopiā et saba pro te. Ex quo honorabilis factus es i oculis meis et gloriosus: ego dilexi te. Et dabo homies pro te: et populos ꝓ anima tua. Noli timere:

qr ego tecum sũ. Ab oriẽte adducam semẽ
tuũ: et ab occidẽte cõgregabo te. Dicã aquiloni
da: et austro noli phibere. Affer filios me-
os de longinquo: et filias meas ab extremis
terre. Et omnẽ qui inuocat nomẽ meum. in
gloriam meã creaui eũ: formaui eũ et feci eũ.
Educ foras ppl̃m cecũ et oculos habentẽ:
surdum. et aures ei sũt. Omnes gẽtes cõgre-
gate sũt simul: et collecte sunt tribꝰ. Quis
in vobis annũciet istud: et que prima sunt
audire vos faciet? Dẽt testes eorũ et iustifi-
centur: et audiant et dicãt. Vere vos testes
mei dicit dñs: et seruus meus quẽ elegi: ut
sciatis et credatis michi. et intelligatis qr
ego ipse sum. Ante me nõ ẽ formatus deus:
et post me nõ erit. Ego sũ ego sum dominꝰ:
et nõ est absqz me saluator. Ego annũciaui
et saluaui: auditũ feci: et nõ fuit in vobis ali-
enus. Vos testes mei dicit dñs: et ego deus.
Et ab inicio ego ipse: et nõ est qui de manu
mea eruat. Operabor: et quis auertet illud?
Hec dicit dñs redẽptor vester scũs israhel.
Propt̃ vos emisi babilonẽ: et detraxi vectes
vniuersos: et chaldeos in nauibꝰ suis gloriã-
tes. Ego dñs scũs vester: creans israhel: rex
vester. Hec dicit dñs qui dedit in mari viã:
et in aquis torrẽtibꝰ semitã. Qui eduxit qua-
drigam et equũ: agmẽ et robustũ. Simul
obdormierũt nec resurgẽt: cõtriti sũt quasi linũ:
et extincti sũt. Ne memineritis priorũ: et ã-
tiqua ne intueamini. Ecce ego facio noua.
et nũc orientur: vtiqz cognoscetis ea. Ponã
in deserto viam: et in inuio flumina. Et glori-
ficabit me bestia agri. dracones et strutiões:
qr dedi in deserto aquas. flumina in inuio:
vt darem potũ populo meo electo meo. Po-
pulũ istũ formaui michi: laudẽ meã narra-
bit. Nõ me inuocasti iacob: nec laborasti in
me israhel. Nõ obtulisti michi arietẽ holocau-
sti tui: et victimis tuis nõ glorificasti me. Nõ
te seruire feci in oblatiõe: nec laborẽ tibi p̃-
bui in thure. Nõ emisti michi argẽto cala-
mũ: et adipe victimarũ tuarũ nõ inebriasti
me. Verũtamẽ seruiẽ me fecisti in pccis tuis:
pbuisti michi laborẽ in iniquitatibus tuis.
Ego sũ ego sũ ipse. qui deleo iniquitates tuas
ppter me: et peccatorũ tuorũ nõ recordabor.
Reduc me in memoriã et iudicemur simul:
narra si quid habes ut iustificeris. Pater tuꝰ
primus peccauit: et interpretes tui preuaricati
sũt in me. Et cõtaminaui pncipes scõs: dedi
ad interniciõem iacob: et israhel in blasphemiã.

XLIIII

Et nũc audi iacob serue
meus: et isrl' quẽ elegi. Hec dicit dñs
faciẽs et formans te: ab vtero auxiliator tu-
us. Noli timere serue meus iacob: et rectissi-
me quẽ elegi. Effundam enim aquas super
sitientẽ: et flueta sup aridam. Effundã spm̃
meũ sup semẽ tuũ: et bñdictionẽ meã super
stirpem tuã: et germinabũt inter herbas quasi
salices iuxta preterfluẽtes aquas. Iste di-
cet domini ego sum: et ille vocabit in nomie
iacob. Et hic scribet manu sua dño: et in noie
israhel assimilabit. Hec dicit dñs rex israhel
et redẽptor eius: dñs exercituũ. Ego pmus
et ego nouissimus: et absqz me nõ est deus.
Quis similis mei? Vocet et annũciet: et ordi-
nem exponat michi. Ex quo cõstitui michi po-
pulũ antiquũ: vẽtura et que futura sũt annũci-
ent eis. Nolite timere: neqz cõturbemini. Ex
tũc audire te feci: et annũciaui. Vos estis te-
stes mei. Nũquid est deus absqz me. et for-
mator quẽ ego nõ nouerim? Plastes ydoli
oẽs nichil sũt: et amantissima eorũ nõ pderũt
eis. Ipsi sũt testes eorũ. qr nõ vidẽt neqz in-
telligũt: ut cõfundãt. Quis formauit deum:
et sculptile cõflauit ad nichil vtile? Ecce oẽs
participes eius cõfundẽt. Fabri enim sũt ex
hominibꝰ. Cõuenient omẽs: stabũt et paue-
bũt: et cõfundent simul. Faber ferrarius lima
operatus est: in prunis et in malleis forma-
uit illud: et opatus est in brachio fortitudi-
nis sue. Esuriet et deficiet: nõ bibet aquã et las-
sescet. Artifex lignarius extẽdit normã: for-
mauit illud in runcina. Fecit illud in ãgula-
ribꝰ: et in circino tornauit illud: et fecit ima-
ginem viri quasi speciosum hoiem habitan-
tem in domo. Succidit cedros: tulit ilicẽ et
quercũ que steterat inter ligna saltus. Plãta-
uit pinũ quam pluuia nutriuit: et facta est
hominibꝰ in focũ. Sumpsit ex eis et calefcũs
est: et succẽdit et coxit panes: de reliquo aũt
operatus est deum et adorauit: fecit sculptile.
et curuatus est ante illud. Mediũ eius cõbus-
sit igni: de medio eius carnes coxit. Come-
dit pulmentũ et saturatus est: et calefcũs est

et dixit. Vah calefcũs sũ: vidi focũ. Reliquũ autem eius. deũ fecit ⁊ sculptile sibi. Curuatur ante illud: ⁊ adorat illud et obsecrat dicẽs. Libera me: quia deus meus es tu. Nescierũt neqꝫ intellexerũt. Obliti enim sũt ne videant oculi eoꝝ: ⁊ ne intelligãt corde suo. Nõ recogitãt in mente sua: neqꝫ cognoscũt neqꝫ sentiunt ut dicant. Medietatem eius combussi igni: ⁊ coxi sup carbones eius panẽs. Coxi carnes et comedi: ⁊ de reliquo eius ydolũ faciã? Ante truncum ligni pcidam? Pars eius cinis est. Cor insipiẽs adorauit illud: ⁊ non liberauit animã suã: neqꝫ dicit forte mendaciũ est in dextera mea. Memẽto hoꝝ iacob et israhel: qm̃ seruus meus es tu. Formaui te: seruus meus es tu. Israhel nõ obliuiscaris mei. Deleui ut nubẽ iniquitates tuas: ⁊ quasi nebulam peccata tua. Reuertere ad me: qm̃ redemi te. Laudate celi quoniã misericordiaꝫ fecit dñs: iubilate extrema terre. Resonate mõtes laudacõem: saltus et omne lignũ eius. Quoniã redemit dñs iacob: et israhel gloriabitur. Hec dicit dñs redemptor tuus: ⁊ formator tuus ex vtero. Ego dñs faciẽs omnia: extendens celos solus. Stabiliens terrã ⁊ nullus mecum: irrita faciens signa diuinoꝝ: ⁊ ariolos in furorem vertẽs. Conuertẽs sapiẽtes retrorsũ: ⁊ sciam eoꝝ stultaꝫ faciẽs. Suscitans verbum serui sui: ⁊ consiliũ nũcioꝝ suoꝝ complẽs. Qui dico ihrlm habitaberis: ⁊ ciuitatibꝫ iuda. edificabimini: et deserta eius suscitabo. Qui dico pfundo desolare: ⁊ flumina tua arefaciam. Qui dico cyro pastor meus es: ⁊ oẽꝫ voluntatẽ meã complebis. Qui dico ihrlm edificaberis: et tẽplo fundaberis.

XLV

Hec dicit dñs cristo meo cyro cuius apprehẽdi dexterã ut subiciã ante faciẽ eius gẽtes: ⁊ dorsa regũ vertã. Et aperiã corã eo ianuas: ⁊ porte nõ claudent. Ego ante te ibo: ⁊ gloriosos terre humiliabo. Portas ereas conteraꝫ: et vectes ferreos confringam. Et dabo tibi thesauros absconditos ⁊ archana secretoꝝ: ut scias quia ego dñs. qui voco nomen tuũ deus israhel: propter seruũ meũ iacob ⁊ israhel electũ meũ. Et vocaui te nomine tuo: assimilaui te: ⁊ nõ cognouisti me. Ego dñs: et nõ est ãplius. Extra me nõ est deus. Accinxi te ⁊ nõ cognouisti me: ut sciant hij qui ab ortu solis. ⁊ qui ab occidẽte quoniã absqꝫ me non est deus. Ego dñs ⁊ nõ est alter: formans lucẽ ⁊ creans tenebras: faciẽs pacẽ ⁊ creans malum. Ego dñs faciẽs omnia hec. Rorate celi desup et nubes pluant iustũ: apiatur terra ⁊ germinet saluatorẽ: ⁊ iusticia oriatur simul. Ego dñs creaui eũ. Ve qui cõtradicit fictori suo: testa de samijs terre. Nũquid dicet lutũ figulo suo. quid facis: ⁊ opus tuũ absqꝫ manibꝫ est? Ve qui dicit patri quid generas: ⁊ mulieri quid parturis? Hec dicit dñs scũs israhel: plastes eius. Ventura interrogate me: sup filios meos ⁊ sup opus manuũ meaꝝ mandate michi. Ego feci terrã: ⁊ hominẽ sup eã creaui. Ego ⁊ manus mee tetenderũt celos: et omni milicie eoꝝ mandaui. Ego suscitaui eum ad iusticiã: ⁊ oẽs vias eius dirigã. Ipe edificabit ciuitatem meã: ⁊ captiuitatẽ meã dimittet nõ in pcio neqꝫ in muneribꝫ: dicit dñs deus exercituũ. Hec dicit dñs. Labor egipti et negotiacõ ethiopie ⁊ sabaim viri sublimes ad te trãsibũt ⁊ tui erũt: ⁊ post te ambulabũt. Vincti manicis pgent: et te adorabũt teqꝫ depcabũtur. Tantũ in te ẽ deus: et nõ est deus absqꝫ te. Vere tu es deus absconditus: deus israhel saluator. Cõfusi sunt et erubuerunt omnes simul: abierũt in confusione fabricatores erroꝝ. Israhel saluatus est in domino salute eterna. Nõ confundemini et nõ erubescetis usqꝫ in seculũ seculi: quia hec dicit dñs creans celos Ipse deus formans terram ⁊ faciens eam: ipse plastes eius. Non in vanũ creauit eaꝫ: ut habitaretur formauit eã. Ego dñs ⁊ nõ est alius. Nõ in abscõdito locutus sũ: in loco terre tenebroso. Non dixi semini iacob frustra: querite me. Ego dñs loquens iusticiã: ãnuncians recta. Cõgregamini et venite: ⁊ accedite simul qui saluati estis ex gentibꝫ. Nescierũt qui leuant signũ sculpture sue: ⁊ rogant deũ non saluantem. Annũciate et venite: ⁊ consiliamini simul. Quis auditum fecit hoc? Ab inicio ex tunc predixi illud. Nunquid non ego dñs: ⁊ non est vltra deus absqꝫ me? Deus iustus ⁊ saluãs nõ est preter me. Conuertimini ad me et salui eritis omnes fines terre: quia ego deus ⁊ non ẽ alius.

In memetipo iuraui· egredietˀ de ore meo
iusticie v̄bū· et nō reuertetˀ: q: michi curua-
bunt omnia genu: ⁊ iurabit omnis lingua.
Ergo in domino dicet. Mee sūt iusticie et
imperiū. Ad eū venient: ⁊ ɔfundentˀ omēs
qui repugnāt ei. In dn̄o iustificabitˀ et lau-
dabitur omne semen isrł. XLVI

III Conflatus est bel ɔtritus est nabo: Fa-
cta sūt simulacra eoꝝ bestijs ⁊ iumē-
tis. Onera v̄ra graui pondere usq; ad lassi-
tudinē ɔtabuerūt: ⁊ ɔtrita sūt simul. Non
potuerūt saluāe portantē: ⁊ anima eoꝝ in
captiuitatē ibit. Audite me domus iacob:
et omē residuū domus isrł. Qui portami-
a meo vtero: q̄ gestami a mea vulua. Vsq;
ad senectam ego ipē: ⁊ usq; ad canos ego
portabo. Ego feci ⁊ ego feram: ⁊ ego porta-
bo ⁊ saluabo. Cui assimilastis me ⁊ adequa-
stis: et ɔparastis me ⁊ fecistis similē? Qui
ɔfertis auruꝫ de sacculo: ⁊ argentū statera
ponderatis. Conducētes artificē ut faciat
deum: et pcidunt ⁊ adorāt. Portant illum in
humeris gestātes: ⁊ ponentes in loco suo.
Et stabit: ac de loco suo nō mouebitˀ. Sed
et cū clamauerint ad eum nō audiet: de tri
bulacōe nō saluabit eos. Memētote istud
et ɔfundamini: redite puaricatores ad cor.
IIII Recordamini p̄oris seculi qm̄ ego sū deus ⁊
nō est vltra deus: nec est similis mei ānunci-
ans ab exordio nouissimū: ⁊ ab inicio que
necdum facta sūt. Dicēs ɔsiliū meū stabit:
et om̄is volūtas mea fiet. Vocans ab orien-
te auē: ⁊ de terra longinq̄ virū volūtatis
mee. Et locutus sum ⁊ adducā illud: creaui
et faciam illud. Audite me duro corde: qui
lōge estis a iusticia. Prope feci iusticiā me-
am: nō elongabitˀ: ⁊ salus mea nō morabi-
tur. Dabo in syon salutē: ⁊ isrł gl̄iaꝫ meā.

Descende: sede in puluē XLVII
virgo filia babilon: sede in terra. Nō
est soliū filie chaldeoꝝ: q: vltra nō vocabe-
ris mollis ⁊ tenera. Tolle molaꝫ et mole fa-
rinā: denuda turpitudinē tuā. Discoopi hu-
merum: reuela crura: transi flumina. Reuela-
bitur ignominia tua: et videbitˀ opprobriū
tuū. Vlcōem capiā: ⁊ nō resistet michi hō.
Redēptor noster dn̄s exercituū: nomē illius
scūs isrł. Sede tacēs ⁊ intra in tenebras
filia chaldeoꝝ: q: nō vocaberis vltra dn̄a
regnoꝝ. Iratus sū sup populū meū: cōtami-
naui hereditatem meā. Et dedi eos in manu
tua: nō posuisti eis misericordias. Sup senē
aggrauasti iugum tuū valde: ⁊ dixisti. In
sempiternū ero domina. Nō posuisti hec su-
per cor tuū: neq; recordata es nouissimi tui.
Et nūc audi hec delicata· et habitans ɔfidē-
ter: que dicis in corde tuo ego sū: ⁊ non est
p̄ter me āplius. Nō sedebo vidua: ⁊ igno-
rabo sterilitatē. Venient tibi duo hec subito in
die vna: sterilitas et viduitas. Vniuersa ve-
nerūt sup te ꝓpter multitudinē maleficioꝝ
tuoꝝ: ⁊ ꝓpter duriciā incātatoꝝ tuoꝝ vehe-
mentē. Et fiduciā habuisti in malicia tua: ⁊
dixisti. Nō est qui videat me. Sapiētia tua
et sciētia tua hec decepit te. Et dixisti in corde
tuo. Ego sū: ⁊ p̄ter me nō est altera. Veniet
sup te malū· et nescies ortū eius: ⁊ irruet sup
te calamitas quā nō poteris expiare. Veni-
et sup te repēte miseria quā nescies. Sta cū
incantatoribꝫ tuis ⁊ cū multitudine malefici-
orū tuoꝝ in quibꝫ laborasti ab adolescētia
tua: si forte quid ꝓsit tibi: ā si possis fieri for-
tior. Defecisti in multitudine ɔsilioꝝ tuorum.
Stent et saluēt te augures celi qui ɔtēpla-
bāt sydera ⁊ supputabant menses: ut ex eis
ānunciarēt v̄tura tibi. Ecce facti sunt q̄si sti-
pula: ignis ɔbussit eos. Nō liberabūt aiāꝫ
suā de manu flāme: nō sūt prune q̄bꝫ calefiāt:
nec focus ut sedeāt ad eū. Sic fc̄a sūt tibi:
in quibuscūq; laboraueras. Negociatores
tui ab adolescētia tua: vnusquisq; in via sua
errauerūt: nō est q̄ saluet te. XLVIII

Audite hec domus iacob q̄ vocamini
nomie isrł· ⁊ de aquis iuda existis:
qui iuratis in noīe domini· et dei isrł recor-
damini: nō in veritate neq; in iusticia. De ci-
uitate enim scā vocati sūt: et sup deuꝫ isrł
ɔstabiliti sūt. Dn̄s exercituū nomē eius. Pri-
ora ex tūc annunciaui: ⁊ ex ore meo exierūt:
et audita feci ea: repēte operatus sū et venerūt.
Sciui enim q: durus es tu: ⁊ neruus tuus
ferreus: ceruix tua ⁊ frōs tua erea. Predixi
tibi ex tūc: anteq̄ venirent indicaui tibi: ne
forte diceres: ydola mea fecerūt hec: ⁊ sculpti-
lia mea ⁊ ɔflatilia mea mādauerūt ista. Que
audisti vide om̄ia. Vos aūt nō annūciastis

Audita feci tibi noua ex tūc: ⁊ conseruata
que nescis. Modo creata sūt ⁊ nō ex tunc:
et ante diē: ⁊ nō audisti ea: ne forte dicas
ecce cognoui ea. Neq₃ audisti neq₃ cogno-
uisti: neq₃ ex tūc apta est auris tua. Scio e-
nim qꝫ p̄uaricās p̄uaricaberis: ⁊ trāsgresso-
rem ex vtero vocaui te. Propter nomē me-
um lōge faciaz furorem meū: ⁊ laude mea
infrenabo te ne intereas. Ecce excoxi te ſ₃
nō quasi argentū: elegi te in camino paup-
tatis. Propter me ꝓpter me faciam ut nō
blasphemer: ⁊ gloriā meā alteri non dabo.
Audi me iacob: ⁊ israhel quem ego voco.
Ego ipse: ego p̄mus ⁊ ego nouissimus. Ma-
nus q₃ mea fundauit terram: ⁊ dextera mea
mensa ē celos. Ego vocabo eos: ⁊ stabūt
simul. Congregamini omēs vos ⁊ audite.
Quis de eis annūciauit hec? Dn̄s dilexit eū:
faciet volūtatē suā in babilone: ⁊ brachiū
suū in chaldeis. Ego ego locutus sū ⁊ voca-
ui eum: adduxi eū: ⁊ directa ē via eius. Ac-
cedite ad me: ⁊ audite hoc. Nō a p̄ncipio
in abscōdito locutus sum. Ex tempore ātē-
q̄ fieret ibi eram: ⁊ nūc dn̄s deus misit me
et sp̄us eius. Hec dicit dn̄s deus redēptor
tuus scūs israhel. Ego dn̄s deus tuus docēs
te vtilia: gubernās te in via qua ambulas.
Vtinā attendisses mandata mea. Facta
fuiss₃ sicut flumē pax tua: ⁊ iusticia tua sicut
gurgites maris. Et fuiss₃ q̄si harena semen
tuū: et stirps vteri tui ut lapilli eius. Nō in-
teriss₃ et nō fuiss₃ attritum nomē eius a facie
mea. Egredimini de babilonē: fugite a chal-
deis. In voce exultacōis annūciate: auditū
facite hoc: ⁊ ferte illud usq₃ ad extrema ter-
re. Dicite. Redemit dn̄s seruū suū iacob. Nō
sitierūt in deserto cū educeret eos. Aquā de
petra ꝑduxit eis: ⁊ scidit petrā et fluxerunt
aque. Non est pax impijs dicit dominus.

XLIX

Audite insule: et attendi-
te populi de lōge. Dn̄s ab vtero voca-
uit me: de vētre m̄ris mee recordatus est no-
minis mei. Et posuit os meum q̄si gladium
acutū: in vmbra manus sue ꝓtexit me: ⁊ po-
suit me sicut sagittam electaz. In pharetra
sua abscōdit me: ⁊ dixit m̄. Seruus meus
es tu isrl̄: qꝫ in te glorificabor. Et ego dixi. In va-
cuū laboraui: sine causa et vane fortitudinē
meaz cōsumpsi. Ergo iudiciū meū cum dn̄o:
et opus meuz cum deo meo. Hec dicit dn̄s
formans me ex vtero ſuū sibi: ut reducaz ia-
cob ad eum: ⁊ israhel ad eum cōgregabitur.
Et glorificatus sū in oculis dn̄i: ⁊ deus meꝰ
fcūs est fortitudo mea. Et dixit. Parum est
vt sis michi seruus ad suscitandas tribꝰ ia-
cob: ⁊ feces israhel cōuertēdas. Ecce dedi te
in lucez gentiū: ut sis salus mea usq₃ ad ex-
tremū terre. Hec dicit dn̄s. redēptor israhel.
scūs eius: ad cōtemptibilē animā ad abomi-
natam gentē ad seruū dn̄orū. Reges vide-
būt ⁊ cōsurgent principes: et adorabūt ꝓpter
dn̄m qꝫ fidelis ē: ⁊ scm̄ israhel qui elegit te.
Hec dicit dn̄s. In tempore placito exaudi-
ui te: ⁊ in die salutis auxiliatus sum tui. Et
seruaui te ⁊ dedi te in fedus populi. ut susci-
tares terraz ⁊ possidēs hereditates dissipa-
tas: ut diceres hijs q̄ vincti sūt exite: ⁊ hijs
qui in tenebris reuelamī. Sup vias pascē-
tur: ⁊ in omībꝰ planis pascua eorꝫ. Non esu-
riēt neq₃ sitient: ⁊ nō ꝑcutiet eos estus ⁊ sol:
qꝫ miserator eorꝫ reget eos. et ad fontes a-
quarꝫ potabit eos. Et ponam omēs mōtes
meos in viā: ⁊ semite mee exaltabūt̄. Ecce
isti de lōge venient: ⁊ ecce illi ab aquilone ⁊
mari: ⁊ isti de terra australi. Laudate celi et
exultet terra: iubilate mōtes laudē: qꝫ cōsola-
tus est dn̄s populū suum. et pauperū suorū
miserebit̄. Et dixit syon. Dereliq̄t me dn̄s:
et dn̄s oblitus est mei. Nunq̄d obliuisci po-
test mulier infantez suū: ut nō misereat̄ filio
vteri sui? Et si illa oblita fuerit: ego tamē nō
obliuiscar tui. Ecce in manibꝰ meis descripsi
te: muri tui coram oculis meis semp̄. Vene-
rūt structores tui: destruētes te ⁊ dissipātes
a te exibūt. Leua in circuitu oculos tuos et
vide: omēs isti cōgregati sunt: venerūt tibi.
Viuo ego dicit dn̄s: qꝫ omnibꝰ hijs velut
ornamēto vestieris: ⁊ circūdabis tibi eos q̄si
sponsa. Quia deserta tua ⁊ solitudines tue ⁊
terra ruine tue nūc angusté erūt p̄ habita-
toribꝰ: ⁊ longe fugabūt̄ qui absorbebāt te.
Adhuc dicēt in auribꝰ tuis filij sterilitatis
tue. Angustus est michi locus: fac spaciuz
michi ut habitē. Et dices in corde tuo. Quis
michi genuit istos? Ego sterilis ⁊ nō pari-
ens transmigrata ⁊ captiua: et istos quis

enutriuit? Ego destituta ⁊ desolata: et isti v=
bi hic erāt? Hec dicit dn̄s deus. Ecce leua=
bo ad gentes manū meam: et ad populos
exaltabo signum meum. Et afferent filios
tuos in vlnis: ⁊ filias tuas super humeros
portabūt. Et erūt reges nutricij tui: ⁊ regi=
ne nutrices tue. Vultu in terra dimisso ado=
rabūt te: ⁊ puluerē pedum tuoꝝ lingēt. Et
scies qꝛ ego dn̄s: sup quo nō cōfundent̄ q̄
exspectant eum. Nunq̄d tolleur a forti pre=
da: aut qḋ captū fuerit a robusto saluū esse
poterit? Quia hec dicit dn̄s. Equidē ⁊ capti=
uitas a forti tollet̄: ⁊ quod ablatum fuerit
a robusto saluabitur. Eos vero qui iudica=
uerūt te ego iudicabo: ⁊ filios tuos ego sal=
uabo. Et cibabo hostes tuos carnibꝰ suis: ⁊
quasi musto sanguine suo inebriabunt̄. Et
sciet om̄is caro quia ego dominus saluās
te: et redemptor tuus fortis iacob. L

Hec dicit dn̄s. Quis est hic liber r̄pu=
dij mr̄is vestre: quo dimisi eam? Aut
quis est creditor meus: cui vendidi vos?
Ecce in iniquitatibꝰ vr̄is venditi estis et in
sceleribꝰ vr̄is dimisi matrē vestrā: qꝛ veni ⁊
nō erat vir: vocaui ⁊ nō erat q̄ audiret. Nū=
quid abbreuiata ⁊ paruula fc̄ā est manus
mea ut nō possim redimere: aut nō est ī me
v̄tus ad liberandū? Ecce in increpacōne
mea desertum faciam mare: ponā flumina
in siccū. Cōputrescent pisces sine aqua: et
morientur in siti. Induā celos tenebris: et
saccū ponā opertmentū eoꝝ. Dn̄s dedit m̄
linguā eruditam: ut sciā sustentare eū qui
lassus ē verbo. Erigit mane. mane erigit m̄
aurē: ut audiā quasi magistrū. Dn̄s deus
aperuit michi aurē: ego autē nō ꝯtradico:
retrorsū non abij. Corpus meū dedi pcutiē=
tibus ⁊ genas meas vellentibꝰ: faciē meā
nō auerti ab increpātibꝰ et ꝯspuētibꝰ. Dn̄s
deus auxiliator meus: ideo non sum ꝯfusus.
Ideo posui faciē meā ut petrā durissimā: et
scio quoniā nō ꝯfundar. Juxta ē qui iusti=
ficat me. Quis cōtradicit michi? Stemus
simul. Quis est aduersarius meus? Acce=
dat ad me. Ecce dn̄s deus auxiliator meꝰ.
Quis ē qui ꝯdēnet me? Ecce om̄es quasi ve=
stimentū ꝯterent̄: tinea ꝯmedet eos. Quis
ex vobis timēs dn̄m: audiēs vocē serui sui?
Quis ambulauit in tenebris: ⁊ nō est lumē
ei? Speret in nomine domini: ⁊ innitat̄ sup
deū suū. Ecce vos om̄es accedētes ignē: ac=
cincti flammis. Ambulate in lumine ignis
vestri: ⁊ in flām̄is quas succēdistis. De ma=
nu mea fc̄m ē hoc vob̄. In doloribꝰ dormietis.

Audite me qui sequimini quod LI
iustū ē: ⁊ queritis dn̄m. Attēdite ad
petrā vnde excisi estis: et ad cauernam laci
de qua p̄cisi estis. Attēdite ad abrahā pa=
trem vestrū: ⁊ ad sarā que pepit vos. Quia
vnū vocaui eū: ⁊ bn̄dixi ei: ⁊ multiplicaui eū.
Consolabit̄ ergo dn̄s syon: ⁊ ꝯsolabit̄ oēs
ruinas eius. Et ponet desertū eius quasi deli=
cias: et solitudinē eius quasi ortū dn̄i. Gau=
diū ⁊ leticia inuenient̄ in ea: gr̄aꝝ actō ⁊ vox
laudis. Attēdite ad me populus meus: et
tribꝰ mea me audite. Quia lex a me exiet: ⁊
iudiciū meū in lucē populorum requiescet.
Prope ē iustus meus: egressus est saluator
meus: et brachia mea populos iudicabunt.
Me insule expectabūt: ⁊ brachiū meū susti=
nebūt. Leuate in celū oculos vr̄os: et videte
sub terra deorsū. Quia celi sicut fumus lique=
scent: et terra sicut vestimentum atteretur: et
habitatores eius sicut hec interibunt. Sa=
lus autē mea in sempiternū erit: ⁊ iusticia
mea nō deficiet. Audite me qui scitis iustū:
populus meus lex mea mea in corde eorum.
Nolite timere opprobriū hoīm: ⁊ blasphe=
mias eoꝝ ne metuatis. Sicut enī vestimē=
tū sic comedet eos vermis: ⁊ sicut lanam sic
deuorabit eos tinea. Salus aūt mea in sem=
piternū erit: et iusticia mea in ḡnationes ge=
nerationū. Consurge ꝯsurge: indue fortitu=
dinē brachiū domini. Cōsurge sicut in diebꝰ
antiquis: in ḡnationibꝰ seculorū. Nūq̄d nō
tu pcussisti superbū: vulnerasti draconem?
Nūq̄d non tu siccasti mare: aquā abissi vehe=
mētis? Qui posuisti pfundū maris viā: ut trā=
sirēt liberati. Et nūc qui redēpti sūt a dn̄o re=
uertēt̄: et venient in syon laudātes: ⁊ leticia
sempiterna sup capita eoꝝ. Gaudiū ⁊ letici=
am tenebūt: fugiet dolor ⁊ gemitus. Ego e=
go ipse ꝯsolabor vos. Quis tu ut timēs ab
hoīe mortali ⁊ a filio hoīs: qui quasi fenū
ita arescit? Et oblitus es dn̄i factoris tui qui
tetēdit celos ⁊ fundauit terrā: et formidasti

y

iugiter tota die a facie furoris eius q̃ te tri-
bulabat: ⁊ parauerat ad ꝑdēdū. Ubi nūc ē
furor tribulātis? Cito veniet gradiēs ad a-
periendū: et nō interficiet usq₃ ad interniti-
onē: nec deficiet panis eius. Ego enim sum
dñs deus tuus q̃ ↄturbo mare et intumescūt
fluctus eius: dñs exercituū nomē meū. Po-

II

sui verba mea in ore tuo: ⁊ in vmbra manꝰ
mee ꝓtexi te: ut plātes celos ⁊ fundes ter-
ram: et dicas ad syon: populus meus es tu.
Eleuare eleuare: ↄsurge ihr̄lm: que bibisti
de manū domini calicē ire eius. Usq₃ ad fun-
dū calicis soporis bibisti: ⁊ potasti usq₃ ad
feces. Nō ē qui sustētet eam ex oībꝰ filijs
quos genuit: ⁊ nō est qui apprehēdat ma-
nū eiꝰ ex oībꝰ filijs q̃s enutriuit. Duo sūt
que occurrerūt tibi. Quis ↄtristabit̃ super
te? Vastitas et ↄtricō ⁊ fames et gladiꝰ:
quis ↄsolabit̃ te? Filij tui ꝓiecti sūt: dormie-
rūt in capite oīm viaꝝ sicut bestia illaque-
ata: pleni indignacōe domini: increpacōe
dei tui. Idcirco audi hoc paupcula: ⁊ ebria
nō a vino. Hec dicit dñator tuus dñs: ⁊ deꝰ
tuus qui pugnauit ꝓ populo suo. Ecce tuli
de manū tua calicem soporis: fundum calicis
indignationis mee. Nō adicies ut bibas
illum vltra. Et ponā illum in manū eoꝝ q̃ te
humiliauerūt ⁊ dixerūt anime tue incurua-
re ut trāseamus: ⁊ posuisti ut terrā corpus
tuum: et quasi viam transeūtibus. LII

S III

Consurge ↄsurge: induere fortitudie
tua syon. Induere vestimētis glorie
tue iherusalem ciuitas sancti: q₂ nō adiciet
vltra ut ptrāseat ꝑ te incircūcisus ⁊ immun-
dus. Excutere de puluere: ↄsurge: sede ihe-
rusalē. Solue vincula colli tui captiua filia
syō: q₂ hec dicit dñs. Gratis venūdati estis:
et sine argento redimemini. Quia hec dicit
dñs deus. In egiptum descēdit ꝑplus meꝰ
in pn̄cipio ut colonus esset ibi: ⁊ assur abs-
q₃ vlla causa calūniatus est eū. Et nūc q̃d
michi est hic dicit dñs? Quoniā ablatus ē
ꝑplus meus gratis. Dominatores eius iniq̃
agūt dicit dñs: et iugit̃ tota die nomē meū
blasphematur. Propter hoc sciet ꝑplus me-
us nomē meū in die illa: q₂ ego ipse qui lo-

IIII

quebar ecce assum. Quā pulcri sup mōtes
pedes ānunciātis ⁊ ꝑdicātis pacē: ānunciātis
bonū predicātis salutē: dicētis syon. Reg-
nabit deus tuus. Vox speculatoꝝ tuoꝝ. Leua-
uerūt vocem: simul laudabūt: q₂ oculo ad
oculū videbūt. cū ↄuerterit dñs syon. Gau-
dete ⁊ laudate simul deserta ihr̄lm: q₂ ↄsola-
tus est dñs populū suū: redemit iherusalē.
Parauit dñs brachiū scm̄ suū in oculis oīm
gentiū: et videbūt oēs fines terre salutare
dei nostri. Recedite recedite: exite inde: pol-
lutū nolite tāgere. Exite de medio eius: mū-
damini qui fertis vasa domini. Quoniā nō in
tumultu exibitis: nec ī fuga ꝓperabitis. Pre-
cedet enim vos dñs: ⁊ ↄgregabit vos deꝰ
israhel. Ecce intelliget seruus meus: exalta-
bit̃ et eleuabitur: ⁊ sublimis erit valde. Sic
obstupuerūt sup te multi: sic inglorius erit
inter viros aspectus eius ⁊ forma eius inter
filios hoīm. Iste aspget gētes multas: sup
ipm̄ ↄtinebūt reges os suū. Quia q̃bꝰ nō ē
narratū de eo videbūt: ⁊ q̃ nō audierūt ↄtē-
plati sūt. LIII

Quis credidit audi-
tui nostro: ⁊ brachiū domini cui reuelatū
est? Et ascendit sicut virgultū corā eo: et sic
radix de terra sitiēti. Nō est species ei neq₃
decor. Et vidimus eum ⁊ nō erat aspectus:
et desiderauimus eum despectū ⁊ nouissimū
viroꝝ: virū doloꝝ ⁊ scientē infirmitatem.
Et quasi abscōditus vultus eius ⁊ despectꝰ:
vnde nec reputauimus eum. Vere languo-
res nostros ipe tulit: ⁊ dolores nr̄os ipse
portauit. Et nos putauimus eū q̃si leprosū:
et pcussum a deo ⁊ humiliatū. Ipse aūt vul-
neratus est ꝓpter iniquitates nostras: attri-
tus est ꝓpter scelera nostra. Disciplina pacis
nostre sup eum: ⁊ liuore eius sanati sumus.
Oēs nos q̃si oues errauimus: vnusquis-
q₃ in viā suā declinauit: ⁊ dñs posuit in eo ini-
quitatē oīm nostrū. Oblatus est q₂ ipe vo-
luit: ⁊ nō aperuit os suū. Sicͭ ouis ad occi-
sionē ducet̃: et quasi agnus coram tondēte
obmutescet: ⁊ nō apiet os suū. De angustia
et de iudicio sublatus est. Generacōēz eiꝰ
quis enarrabit? Quia abscisus est de terra
viuentiū. Propter scelus populi mei pcussi
eum. Et dabit impios ꝓ sepultura ⁊ diuitē
ꝓ morte sua: eo q₂ iniquitatē nō fecerit: neq₃
dolus fuerit in ore eius: ⁊ dñs voluit ↄterē
eū in infirmitate. Si posuerit ꝓ peccato aīaꝫ

suā videbit semē longeuū: ⁊ volūtas dn̄i in manu eius diriget᷑. Pro eo ꝙ laborauit anima eius: videbit ⁊ saturabit᷑. In sciētia sua iustificauit ip̄e iustus seruos meos multos: et iniquitates eoꝝ ipse portauit. Ideo disꝑciā ei plurimos ⁊ fortiū diuidet spolia: ꝓ eo ꝙ tradidit in mortem animā suā: ⁊ cum sceleratis reputatus ē. Et ipse pc̄ca multoꝝ tulit: et ꝓ trāsgressoribꝫ rogauit. LIIII

Lauda sterilis que nō paris: decanta laudē ⁊ hȳni que nō pariebas: q̄m multi filij deserte magis q̄ eius q̄ habet viruz dicit dn̄s. Dilata locū tentorij tui: ⁊ pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extēde ne parcas. Longos fac funiculos tuos: ⁊ clauos tuos cōsolida. Ad dexterā enī ⁊ ad leuā penetrabis: et semē tuū gētes hēditabit: ⁊ ciuitates desertas inhitabit. Noli timē: q̄ nō cōfundeis neq̧ erubesces. Nō eni te pudebit: q̄ cōfusiōis adolescētie tue obliuisceris: ⁊ obprobrij viduitatis tue nō recordabeis āplius. Quia dn̄abit᷑ tui q̄ fecit te: dn̄s exercituū nomē eius: ⁊ redēptor tu᷒ scūs isrl̄: deus oīs terre vocabit᷑. Quia ut mulierez derelictā ⁊ merentē spū vocauit te dn̄s: et vxorez ab adolescētia abiectā. Dixit deus tuus. Ad punctū in modico dereliqui te: ⁊ in miseracōibꝫ magnis cōgregabo te. In momēto indignacōnis abscondi faciem meā parūper a te: et in misericordia sempiterna misertus sum tui. Dixit redemptor tuus dn̄s. Sicut in diebꝫ noe istud m̄ est: cui iuraui ne inducerez aquas vltra supra terrā: sic iuraui ut nō irascar tibi ⁊ non increpem te. Mōtes enim cōmouebūtur et colles cōtremiscēt: misericordia aūt mea nō recedet a te: et fedus pacis mee nō mouebitur. Dixit miserator tuus dn̄s. Paupcula tempestate cōuulsa absq̧ vlla cōsolacōe: ecce ego sternam ꝑ ordinē lapides tuos: et fundabo te in saphiris. Et ponaz iaspidem ꝓpugnacula tua ⁊ portas tuas in lapides sculptos: ⁊ omes terminos tuos in lapides desiderabiles: vniūsos filios tuos doctos a dn̄o: ⁊ multitudinē pacis filijs tuis: et in iusticia fundaberis. Recede ꝓcul a calūnia q̄ nō timebis: ⁊ a pauore: q̄ nō appropinquabit tibi. Ecce accola veniet qui nō erat mecū: aduena quondā tuus adiūget᷑ tibi.

Ecce ego creaui fabrū sufflantē ī igne prunas: ⁊ ꝓferentē vas in opus suū: ⁊ ego creaui interfectorem ad disꝑdendū. Omē vas quod fictum est cōtra te nō diriget᷑: ⁊ omēz linguā resistentem tibi in iudicō iudicabis. Hec est hereditas seruoruz domini: et iusticia eorum apud me dicit dominus. LV

Omnes sitiētes venite ad aquas: et q̄ nō habetis argētum ꝓperate. Emite ⁊ comedite: venite emite absq̧ argēto: ⁊ absq̧ vlla cōmutacōe vinū ⁊ lac. Quare appenditis argētum nō in panibꝫ: ⁊ laborez vr̄m nō in saturitate? Audite audiētes me ⁊ cōedite bonū: ⁊ delectabitur in crassitudine anima vr̄a. Inclinate aurez vr̄az et venite ad me: audite et viuet anima vr̄a: ⁊ feriā vobiscum pactuz sempiternū: misericordias dauid fideles. Ecce testem populis dedi eum: ducē ac preceptorē gētibꝫ. Ecce gentē quā nesciebas vocabis: ⁊ gētes que nō cognouerūt te ad te currēt ꝓpter dn̄m deum tuum et scm̄ israhel: q̄ glorificauit te. Querite dn̄m dū inueniri potest: inuocate eum dū ꝓpe est. Derelinquat impius viā suā. et vir iniquus cogitacōes suas: ⁊ reuertat᷑ ad dn̄m et miserebitur eius: ⁊ ad deum nostrū q̄m multus est ad ignoscēdum. Nō enim cogitacōnes mee cogitacōes vr̄e: neq̧ vie vr̄e vie mee dicit dn̄s. Quia sicut exaltāt᷑ celi a terra sic exaltate sūt vie mee a vijs vestris: ⁊ cogitationes mee a cogitacōnibꝫ vestris. Et quō descēdit ymber et nix de celo ⁊ illuc vltra nō reuertit᷑: sed inebriat terrā ⁊ infundit eaz et germinare eam facit ⁊ dat semē serēti ⁊ panem cōmedēti: sic erit verbū meū quod egrediet᷑ de ore meo. Nō reuertet᷑ ad me vacuū: ſ; faciet quecūq̧ volui: et ꝓsperabit᷑ in hijs ad que misi illud. Quia in leticia egrediemī: et in pace deducemini. Mōtes ⁊ colles cantabūt coram vobis laudē: ⁊ oīa ligna regionis plaudēt manū. Pro saliūca ascēdit abies: et ꝓ vrtica crescet mirtus. Et erit dn̄s nominatus in signū eternū: qđ nō auferet᷑. LVI

Hec dicit dn̄s. Custodite iudiciū et facite iusticiā: q̄ iuxta est salus mea ut veniat: et iusticia mea ut reuelet᷑. Btūs vir qui facit hoc: ⁊ filius hominis qui apprehendet istud: custodiens sabbatū ne

IIII

polluat illud: custodiēs manus suas ne faciat om̄e maluz. Et nō dicat filius aduene qui adheret dn̄o dicēs: sepacōne diuidet me dn̄s a pop̄lo suo. Et nō dicat eunuchꝰ: ecce ego lignū ariduz. Quia hec dicit dn̄s eunuchis qui custodierint sabbata mea: ⁊ elegerint q̄ volui: ⁊ tenuerint fedus meuz. Dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locum: et nomē melius a filijs ⁊ filiab⁊. Nom̄ sempiternū dabo eis: qđ nō peribit. Et filios aduene q̄ adherēt dn̄o ut colāt eum et diligāt nomē eius ut sint ei in seruos: oēm custodientē sabbatū ne polluat illud et tenentē fedus meū: adducā eos in montem scm̄ meū. et letificabo eos in domo oracōnis mee. Olocausta eoꝝ et victime eoꝝ placebūt michi sup altari meo: quia domus mea domus orōnis vocabit̄ cūctis populis. Ait dn̄s deus: q̄ cōgregat dispsos israhel. Adhuc ꝯgregabo ad eū ꝯgregatos eius. Omnes bestie agri venite ad deuorandū: vniuerse bestie saltus. Speculatores eius ceci om̄es: nescierūt vniuersi: canes muti nō valentes latrare. vidētes vana. dormiētes et amātes somnia: et canes impudētissimi nescierūt saturitatez. Ipsi pastores ignorauerūt intelligentiā: om̄es in viā suā declinauerūt: vnusquisqz ad auariciā suā a sūmo usqz ad nouissimū. Venite sumamus vinū et impleamur ebrietate: ⁊ erit sic͞ hodie sic ⁊ cras:

LVII

Iustus perit et multo āplius. et nemo est q̄ recogitet in corde suo: et viri misericordie colliguntur: q̄ nō est qui intelligat. A facie enim malicie collectꝰ est iustꝰ. Veniat pax: requiescat in cubili suo. q̄ ambulauit in directōe sua. Vos autē accedite huc filij auguriatricis: semē adultere ⁊ fornicarie. Super quē lusistis: sup quē dilatastis os. et eiecistis linguā? Nunq̄d nō vos filij scelesti semē mendax: qui ꝯsolamini in dijs subter om̄e lignū frondosū immolātes paruulos in torrētib⁊ subt̄ eminētes petras. In partib⁊ torrētis pars tua: hec ē sors tua. Et ipsis effudisti libamē: obtulisti sacrificium. Nūquid sup hijs nō indignabor? Super mōtem excelsū ⁊ sublimē posuisti cubile tuū: et illuc ascēdisti ut immolares hostias. Et post ostiū ⁊ retro postē posuisti meōriale tuū: q̄ iuxta me discooperuisti et suscepisti adulterū. Dilatasti cubile tuū: ⁊ pepigisti cū eis fedus. Dilexisti stratū eoꝝ manū aperta: et ornasti te regio vnguēto: et multiplicasti pigmēta tua. Misisti legatos tuos ꝓcul: et humiliata es usqz ad inferos. In multitudine vie tue laborasti: nō dixisti quiescā. Vitā manus tue inuenisti: ꝓpterea non rogasti. Pro quo sollicita timuisti: q̄ mentita es et mei nō es recordata: neqz cogitasti in corde tuo q̄ ego tacēs ⁊ quasi non vidēs. et mei oblita es. Ego annūciabo iusticiā tuā: et opera tua nō ꝓderūt tibi. Cuz clamaueris liberēt te ꝯgregati tui. Et oēs eos auferet ventus: tollet aura. Qui autē fiduciā habz mei hereditabit terrā: et possidebit montez scm̄ meū: et dicā. Viā facite. p̄bete iter: declinate de semita: auferte offendicula de via populi mei. Quia hec dicit excelsus ⁊ sublimis habitās eternitatē et scm̄ est nomē eius: in excelso ⁊ in sancto habitans. et cum ꝯtrito et humili spiritu: ut viuificet spiritum humiliuz et viuificet cor contritoꝝ. Non enim in sempiternū litigabo neqz usqz ad finē irascar: q̄a spūs a facie mea egrediet̄: et faciā ego flatus. Propt̄ iniq̄tatē auaricie eius iratus sū: et ꝑcussi eū. Abscōdi: et indignatus suz. Et abijt merēs in via cordis sui. Vias eius vidi et sanaui eū. et reduxi eū: et reddidi ꝯsolacōes ipsi et lugētib⁊ eius. Creaui fructuz labioꝝ pacez: pacē ei qui lōge est. et qui ꝓpe dixit dn̄s: et sanaui eū. Impij autē q̄i mare feruēs quod quiescere nō potest: et redundāt fluctus eius in ꝯculcacōez et lutū. Nō ē pax impijs dicit dominus meꝰ.

LVIII

Clama. ne cesses: q̄i tuba exalta vocē tuā et ānūcia pop̄lo meo scelera eoꝝ: et domui iacob pcc̄a eoꝝ. Me etenim de die in diē querūt et scire vias meas volunt: q̄i gēs q̄ iusticiā fecerit: et q̄ iudiciū dei sui nō dereliq̄rit. Rogāt me iudicia iusticie: appropinq̄re deo volūt. Quaē ieiunauimus et nō aspexisti: humiliauimus aīas nostras et nescisti? Ecce in die ieiunij vestri inuenitur volūtas vestra: et oēs debitores vestros repetitis. Ecce ad lites et ꝯtencōes ieiunatis: ⁊ ꝑcutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut vsqz ad hanc diem: ut audiatur in excelso clamor vr̄. Nūquid tale ē ieiuniū qđ elegi?

ꝑ diē affligere hominē aīam suā? Nūquid ꝯtorqre quasi circulū caput suū: ⁊ saccū ⁊ cinerem sternē? Nunquid istud vocaui ieiuniū: ⁊ diē acceptabilē dn̄o? Nonne hoc est magis ieiuniū qḋ elegi? Dissolue colligacōes impietatis: solue fasciculos deprimētes: Dimitte eos qui ꝯfracti sūt liberos: et ōme onus dirūpe. Frāge esurienti panē tuū: et egenos vagosq̧ induc in domū tuā. Cū videris nudū operi eū: ⁊ carnē tuā ne despexeris. Tunc erūpet quasi mane lumē tuū: et sanitas tua cicius orietᷣ. Et anteibit faciē tuam iusticia tua: ⁊ gloria dn̄i colliget te. Tūc inuocabis ⁊ dn̄s exaudiet: clamabis: et dicet ecce assū. Si abstuleris de medio tui cathenā: ⁊ desieris extendē digitū ⁊ loq̄ quod nō ꝓdest. Cū effuderis esurienti aīam tuā et animā afflictā repleueris: orietur in tenebris lux tua: ⁊ tenebre tue erūt sicut meridies. Et requiē tibi dabit dn̄s deus tuus semp: ⁊ implebit splendoribꝫ ānimā tuam: et ossa tua liberabit. Et eris quasi ortus irriguus: ⁊ sicut fons aquaꝝ cuius nō deficiēt aque. Et edificabūtᷣ in te deserta seculoꝝ: fundamēta gn̄ationis ⁊ gn̄ationis suscitabis. Et vocaberis edificator sepiū: auertēs semitas in quietē. Si auerteris a sabbato pedē tuū facē voluntatē tuā in die scō meo: et vocaueris sabbatu delicatum ⁊ sanctum domini gloriosum: et glorificaueris eum dū non facis vias tuas et non inuenitᷣ voluntas tua ut loquaris sermonē: tunc delectaberis sup dn̄o. et sustollā te sup altitudines terre: ⁊ cibabo te hereditate iacob p̄ris tui. Os enim domini locutum est. LIX

Ecce nō est abbreuiata manus domi ut saluare neq̄at: neq̧ aggrauata ē auris eius ut nō exaudiat: ſꝫ iniq̄tates vr̄e diuiserūt inter vos ⁊ deum vr̄m: ⁊ pc̄cā vr̄a absconderūt faciē eius a vobis ne exaudiret. Manus eni vestre pollute sūt sanḡne: et digiti vestri iniquitate. Labia vr̄a locuta sūt mendaciū: ⁊ lingua vestra iniquitatem fatur. Nō est qui inuocet iusticiā. neq̧ ē q̄ iudicet vere: sed ꝯfidūt in nichili: ⁊ loquūtᷣ vanitates. Conceperūt laborē: ⁊ pepererūt iniquitatē. Oua aspidū ruperunt: ⁊ telas aranee texuerūt. Qui comederit de ouis eoꝝ

morietᷣ: et quod ꝯfotū ē erumpet in regulū. Tele eoꝝ nō erūt in vestimētū: neq̧ opietᷣ operibꝫ suis. Opera eoꝝ opa inutilia: ⁊ opꝰ iniq̄tatis in manibꝫ eoꝝ. Pedes eoꝝ in malū currunt: ⁊ festināt ut effundāt sanguinē innocentē. Cogitacōes eoꝝ cogitacōes inutiles. Vastitas et ꝯtricō in viis eorū: viā pacis nescierūt: ⁊ nō est iudiciū in gressibꝫ eorū. Semite eoꝝ incuruate sūt eis: omīs qui calcat in eis ignorat pacē. Propter hoc elōgatū ē iudiciū a vobis: ⁊ nō apprehēdet vos iusticia. Expectauimus lucē ⁊ ecce tenebre: splendorē: ⁊ in tenebris ambulauimus. Palpauimus sicut ceci parietē: ⁊ q̄i absq̧ oclis attrectauimus. Impegimus meridie quasi in tenebris: in caligosis quasi mortui. Rugiemus quasi vrsi oēs: ⁊ quasi columbe meditātes gememus. Expectauimus iudiciū ⁊ non ē: salutē ⁊ elōgata est a nobis. Multiplicate sūt enim iniq̄tates nostre coram te: et pc̄cā nostra r̄nderūt nobis. Quia scelera nostra nobiscū: ⁊ iniquitates n̄ras ꝯgnouimus. pc̄care ⁊ mētiri ꝯtra dn̄m: et auñsi sumus ne iremus post tergū dei nostri ut loq̄remᷣ calumniā ⁊ trāsgressionē. Concepimus ⁊ locuti sumus de corde verba mēdacii: ⁊ ꝯūsum est retrorsū iudicium: ⁊ iusticia lōge stetit. Quia corruit in platea veritas: ⁊ equitas nō potuit ingredi. Et fc̄ā est veritas in obliuione: ⁊ qui recessit a malo p̄de patuit. Et vidit dn̄s ⁊ malū apparuit in oculis eius: q̄r non ē iudiciū. Et vidit deus q̄r nō ē vir: ⁊ aporiatꝰ est q̄r nō ē qui occurrat. Et saluabit sibi brachiū suū: ⁊ iusticia eius ipa ꝯfirmabit eum. Indutus ē iusticia ut lorica: ⁊ galea salutis in capite eius. Indutus ē vestimētis vlcōis: ⁊ opertus est quasi pallio zeli sicut ad vindictā: quasi ad retribucōem indignacōis hostibꝫ suis. et vicissitudinē inimicis suis. Insulis vicē reddet. Et timebūt qui ab occidēte nomē domini: ⁊ qui ab ortu solis gl̄iam eiꝰ. Cū venerit quasi fluuius violētus quē spūs dn̄i cogit: et venerit syon redēptor: et eis q̄ redeūt ab iniq̄tate in iacob dicit dn̄s. Hoc fedus meū cum eis dicit dn̄s. Spūs meus qui est in te ⁊ verba mea. q̄ posui in ore tuo nō recedēt de ore tuo. et de ore seminis tui dicit dn̄s: amodo ⁊ usq̧ in sempiternū. LX

Surge illuminare iherusalē **LX**
quia venit lumen tuū: ⁊ gloria dñi sup
te orta est. Quia ecce tenebre operient terrā:
et caligo ꝑplos: sup te aūt orietur dñs: ⁊ glia
eius in te videbitur. Et ambulabūt gētes i lu-
mine tuo: ⁊ reges in splēdore ortus tui. Le-
ua in circuitu oculos tuos et vide: oēs isti
cōgregati sūt: venerūt tibi. Filij tui de longe
venient: ⁊ filie tue de latere surgēt. Tunc vide-
bis et afflues ⁊ mirabitur et dilatabitur cor tu-
um: quādo cōūsa fuerit ad te multitudo ma-
ris: fortitudo gentiū venerit tibi. Inundatio
camelorū operiet te: dromedarij madian et
effa. Omēs de saba venient aurū ⁊ thus defe-
rentes: ⁊ laudem dño annunciātes. Omē
pecus cedar cōgregabitur tibi: arietes naba-
ioth ministrabūt tibi. Offerentur sup placabili
altari meo: ⁊ domū maiestatis mee glifica-
bo. Qui sūt isti qui ut nubes volāt: ⁊ quasi
colūbe ad fenestras suas? Me enim insule
expectabūt ⁊ naues maris in principio: ut
adducā filios tuos de lōge. Argentū eorum
et aurū cum eis nomini domini dei tui ⁊ scō
israhel: quia glorificauit te. Et edificabūt filij
ꝑegrinorum muros tuos: ⁊ reges eorum mini-
strabūt tibi. In indignacōe enī mea ꝑcussi
te: et in recōciliacōe mea misertus sū tui. Et a-
perientur porte tue iugiter: die ac nocte non
claudentur: ut afferatur ad te fortitudo gentiū
et reges earum adducātur. Gens enī ⁊ regnū
quod non seruierit tibi ꝑibit: ⁊ gētes solitudi-
ne vastabūtur. Gloria libani ad te veniet: a-
bies ⁊ buxus et pinus simul ad ornandū
locū sanctificacōis mee: ⁊ locū pedū meorum
glorificabo. Et venient ad te curui filij eorum qui
humiliauerunt te: ⁊ adorabūt vestigia pedū
tuorū omēs qui detrahebāt tibi: et vocabūt
te ciuitatem domini syon sancti israhel. Pro
eo quod fuisti derelicta ⁊ odio habita et non e-
rat qui ꝑ te transiret: ponā te in supbiam se-
culorū: gaudiū in generacōe ⁊ gnationē.
Et suges lac gentiū: ⁊ mamilla regū lacta-
beris. Et scies quia ego dñs saluās te: ⁊ redē-
ptor tuus fortis iacob. Pro ere afferā aurū:
et ꝓ ferro afferā argentū: ⁊ ꝓ lignis es: ⁊ ꝓ
lapidibus ferrū. Et ponā visitacōz tuā pacē:
et ꝑpositos tuos iusticiā. Nō audietur vltra
iniquitas in terra tua. vastitas ⁊ contricō in
terminis tuis: ⁊ occupabit salus muros tu-
os: ⁊ portas tuas laudacō. Nō erit tibi am-
plius sol ad lucendū ꝑ diē: nec splendor lu-
ne illuminabit: sed erit tibi dñs in lucē sempi-
ternā: ⁊ deus tuus in gloriā tuā. Nō occidet
vltra sol tuus ⁊ luna tua nō minuetur: quia dñs
erit tibi in lucē sempiternā: ⁊ cōplebuntur dies
luctus tui. Populus aūt tuus omēs iusti
in ꝑpetuū hereditabūt terrā: germē plātacōis
mee: opus manus mee ad glorificandum.
Minimus erit in mille: ⁊ paruulus in gētem
fortissimam. Ego dominus: in tempore eius
subito faciam istud. **LXI**
Spiritus domini sup me: eo quod vnxerit
me. Ad annūciandū mansuetis misit
me: ut mederer cōtritis corde ⁊ pdicarem ca-
ptiuis indulgentiā ⁊ clausis aptionē: ut p-
dicarem ānū placabilē dño et diem vltionis
deo nostro: ut cōsolarer oēs lugētes: ut po-
nerē fortitudinē lugētibus syon: ⁊ darem eis
coronā ꝓ cinere: oleū gaudij ꝓ luctu: palliū
laudis ꝓ spū meroris. Et vocabuntur in ea for-
tes iusticie: plantacō domini ad glificandū.
Et edificabūt deserta a seculo: ⁊ ruinas anti-
quas erigēt: ⁊ instaurabūt ciuitates desertas
et dissipatas in gnationē ⁊ gnationē. Et sta-
būt alieni ⁊ pascent pecora vra: ⁊ filij pegri-
norum agricole ⁊ vinitores vestri erūt. Vos
autem sacerdotes domini vocabimini: ministri
dei nostri dicetur vobis. Fortitudinē gentiū
comedetis: ⁊ in gloria eorum supbietis. Pro
cōfusione vestra duplici ⁊ rubore: laudabunt
partē eorum. Propter hoc in terra sua dupli-
cia possidebunt: leticia sempiterna erit eis.
Quia ego dñs diligēs iudiciū: ⁊ odio hñs
rapinā in olocaustū. Et dabo opus eorū in
veritate: ⁊ fedus ꝑpetuū feriam eis. Et scietur
in gētibus semē eorum: ⁊ germē eorum in medio
populorū. Omēs qui viderint eos cognoscēt
illos: quia isti sūt semē cui bñdixit dominus.
Gaudens gaudebo in dño: ⁊ exultabit aīa
mea in deo meo. Quia induit me vestimētis
salutis: ⁊ indumēto iusticie circūdedit me: quasi
sponsum decoratum corona ⁊ quasi sponsam
ornatam monilibus suis. Sicut enim terra p-
fert germē suū. et sicut ortus semē suū germi-
nat: sic dñs deus germinabit iusticiam ⁊ lau-
dē coram vniuersis gentibus. **LXII**

III Propter syon nõ tacebo ⁊ ꝓpter ihrlm
nõ quiescã: donec egrediat᷑ ut splẽ-
dor iustus eius: ⁊ saluator eius ut lampas
accendat᷑. Et videbũt gẽtes iustum tuũ: et
cuncti reges inclitum tuũ. Et vocabit᷑ tibi
nomẽ nouũ: q̃d os domini nominauit. Et
eris corona glorie in manũ domini: ⁊ dyade-
ma regni in manũ dei tui. Nõ vocaberis vltra
derelicta: ⁊ terra tua nõ vocabit᷑ ampliꝰ de-
solata. Sed vocaberis volũtas mea in ea:
et terra tua inhabitabit᷑. Quia cõplacuit do-
mino in te: ⁊ terra tua inhabitabit᷑. Habi-
tabit enim iuuenis cum virgine: ⁊ habita-
bũt in te filij tui. Et gaudebit sponsus sup
IIII spõsam: ⁊ gaudebit sup te deus tuꝰ. Sup
muros tuos ihrlm cõstitui custodes: tota di-
e ⁊ tota nocte in ꝑpetuũ nõ tacebũt. Qui re-
miniscimĩ dñi ne taceatis: et ne detis silentiũ
ei: donec stabiliat ⁊ donec ponat iherusalẽ
laudẽ in terra. Iurauit dñs in dextera sua: et
in brachio fortitudinis sue. Si dedero triti-
cum tuũ vltra cibũ inimicis tuis: ⁊ si biberit
filij alieni vinũ tuũ in quo tu laborasti. Quia
qui cõgregabũt illud comedẽt ⁊ laudabũt
dñm: ⁊ qui cõportant illud bibent in atrijs
V sanctis meis. Trãsite trãsite ꝑ portas: ꝑpara-
te viam populo. Planũ facite iter: ⁊ eligite
lapides: ⁊ eleuate signũ ad ꝑplos. Ecce do-
minus auditũ fecit ĩ extremis terre. Dicite
filie syon. ecce saluator tuus venit: ecce mer-
ces eius cũ eo: ⁊ opus eius corã illo. Et vo-
cabũt eos ꝑplus scũs: redẽpti a dño. Tu au-
tẽ vocaberis q̃sita ciuitas: et non derelicta.

VI Quis est iste q̃ venit de edom LXIII
tinctis vestibꝫ de bosra: Iste formosus
in stola sua: gradiẽs in multitudine fortitu-
dinis sue. Ego qui loquor iusticiã: et ꝑpug-
tor sũ ad saluandũ. Quare ergo rubrũ est
indumentũ tuũ: et vestimẽta tua sicut calcã-
tiũ in torculari: Torcular calcaui solus: ⁊ de
gentibꝫ non est vir mecũ. Calcaui eos in fu-
rore mea. et cõculcaui eos in ira mea. Et asp-
sus est sanguis eoꝝ sup vestimẽta meo: et
VII omĩa indumẽta mea inquinaui. Dies enim
vlcõnis in corde meo: annus retributionis
mee venit. Circũspexi ⁊ nõ erat auxiliator: q̃-
sivi. et nõ fuit q̃ adiuuaẽt. Et saluauit m̃ bra-
chiũ meũ: ⁊ indignatio mea ipa auxiliata
est michi. Et cõculcaui ꝑplos in furore meo:
et inebriaui eos in dignacõe mea: et detraxi
VIII in terrã virtutẽ eorũ. Miserationũ domini re-
cordabor: laudẽ domini sup omĩbꝫ q̃ reddi-
dit nobis dñs: ⁊ sup multitudinẽ bonorum
domus israhel q̃ largitus est eis secundũ in-
dulgentiã suã ⁊ scdm multitudinẽ misericõ-
diaꝝ suaꝝ. Et dixit. Veruntamẽ ꝑplus me-
us est: filij nõ negãtes. Et factus ẽ eis sal-
uator: in omni tribulacõe eoꝝ nõ ẽ tribula-
tus: et angelus faciei eius saluauit eos. In
dilectõe sua ⁊ in indulgẽtia sua ipe redemit
eos: ⁊ portauit eos et eleuauit eos cunctis
diebꝫ seculi. Ipi aũt ad iracundiã ꝓuocaue-
rũt: ⁊ afflixerũt spiritũ sancti eius. Et cõusus
est eis in inimicũ: ⁊ ipse debellauit eos. Et
P recordatus est dieꝝ seculi: moysi ⁊ ꝑpli sui.
Vbi est qui eduxit eos de mari cũ pastori-
bus gregis sui: Vbi ẽ qui posuit in medio
eius spm̃ sancti sui: Qui eduxit ad dexterã
moysen brachio maiestatis sue: qui scidit a-
quas ante eos: ut faceret sibi nomẽ sempi-
ternũ. Qui eduxit eos ꝑ abissos q̃si equũ
in deserto nõ impingentẽ: quasi animal in cã-
po descendẽs. Spũs domini ductor eiꝰ fuit.
II Sic adduxisti ꝑplm tuũ: ut faceres tibi no-
mẽ glorie. Attẽde de celo: ⁊ vide de habi-
taculo scõ tuo. et glorie tue. Vbi ẽ zelus tuꝰ
et fortitudo tua: Multitudo viscerũ tuoꝝ et
miseracõnũ tuaꝝ sup me cõtinuerũt se. Tu
enim pater noster: ⁊ abrahã nesciuit nos: ⁊
israhel ignorauit nos. Tu dñe pater noster:
redẽptor noster: a seculo nomẽ tuũ. Quare
errare nos fecisti dñe de vijs tuis: indurasti
cor nr̃m ne timeremus te: Cõuertere ꝓpter
seruos tuos: tribꝫ hereditatis tue. Quasi ni-
chilũ possiderũt populũ sanctũ tuũ hostes
nostri: cõculcauerũt sanctificacõẽ tuã. Facti
sumus quasi in principio cum nõ dñareris
nr̃i: neq̃ inuocaret᷑ nomẽ tuũ sup nos. LXIIII

III Vtinam dirũperes celos ⁊ descendẽs.
A facie tua mõtes defluerẽt: sicut exu-
stio ignis tabescerẽt atq̃ arderẽt igni. ut no-
tũ fieret nomẽ tuũ inimicis tuis: a facie tua
gentes turbarẽt᷑. Cum feceris mirabilia nõ
sustinebimus. Descendisti: ⁊ a facie tua mõ-
IIII S tes defluxerũt. A seculo nõ audierũt: neq̃
auribꝫ ꝑcepẽrt. Oculus nõ vidit deus absq̃

te: que p̄paraſti expectantibꝫ te. Occurriſti
letanti ⁊ facienti iuſticiā: in vijs tuis recorda-
būtur tui. Ecce tu iratus es et peccauimus: in
ipis fuimus ſemp: ⁊ ſaluabimur. Et facti ſu-
mus ut immūdi omnes nos: ⁊ quaſi pānus
menſtruate vniuerſe iuſticie noſtre. Et ce-
cidimus quaſi foliū vniuerſi: ⁊ iniquitates
noſtre quaſi ventus abſtulerūt nos. Non
eſt qui inuocet nomen tuū: qui cōſurgat et
teneat te. Abſcondiſti faciē tuā a nobis: ⁊
alliſiſti nos in manu iniquitatis noſtre. Et
nūc dn̄e pater noſter es tu. nos vero lutū:
et fictor noſter tu: ⁊ opera manuū tuarū oēs
nos. Ne iraſcaris dn̄e ſatis: ⁊ ne vltra memi-
neris iniq̄tatis nr̄e. Ecce reſpice: populus tuꝰ
omnes nos. Ciuitas ſancti tui facta eſt de-
ſerta: ſyon deſerta facta eſt. Iheruſalē deſo-
lata: domus ſanctificacōis nr̄e ⁊ glie noſtre
vbi laudauerūt te pr̄es noſtri facta eſt in
exuſtionē ignis: ⁊ omnia deſiderabilia nr̄a
verſa ſūt in ruinas. Nūquid ſup hijs cōtine-
bis te dn̄e: tacebis ⁊ affliges nos vehemen-
ter? Queſierūt me q̄ ante nō interrogabāt: in-
uenerunt qui nō queſierūt me. LXV

Dixi. Ecce ego: ecce ego ad gentē q̄
nō inuocabat nomē meū. Expandi
manus meas tota die ad p̄plm incredulū:
qui gradit̄ in via nō bona poſt cogitacōes
ſuas. Populus q̄ ad iracundiā ꝓuocat me
ante faciem meā ſemp: q̄ immolāt in ortis
et ſacrificāt ſup lateres. qui habitant in ſe-
pulcris ⁊ in delubris ydolorum dormiunt:
qui cōmedūt carnē ſuillam. et ius ꝓfanū in
vaſis eorū: q̄ dicūt recede a me nō appropi-
ques michi q: immūdus es. iſti fumus erūt
in furore meo: ignis ardens tota die. Ecce
ſcriptū eſt corā me. Nō tacebo: ſꝫ reddā et re-
tribuā in ſinu eorū iniq̄tates vr̄as et iniq̄ta-
tes p̄rm vr̄orū ſiml' dicit dn̄s. q̄ ſacrificaue-
rūt ſup mōtes et ſup colles exprobrauerūt
m̄: et remeciar opus eorū p̄mū in ſinu eorū.
Hec dic̄ dn̄s. Quō ſi inueniat̄ granū in bo-
tro ⁊ dicat̄ ne diſſipes illud qm̄ bn̄dictō ē:
ſic faciā ꝓpter ſeruos meos ut nō diſpdā
totū. Et educā de iacob ſemē: ⁊ de iuda poſ-
ſidentē mōtes meos. Et hereditabūt eam
electi mei: ⁊ ſerui mei habitabūt ibi. Et erūt
campeſtria in caulas gregū: et vallis achor
in cubile armentorū populo meo q̄ requiſie-
rūt me. Et vos qui dereliquiſtis dn̄m q̄ ob-
liti eſtis montē ſanctū meū qui ponitis for-
tune menſā et libatis ſup eā. numerabo vos
in gladio. et omnes in cede corruetis: pro eo
q: vocaui ⁊ nō r̄ndiſtis michi. locutus ſū et
nō audiſtis: ⁊ faciebatis malū in oclis meis.
et q̄ nolui elegiſtis. Propter hoc hec dicit
dominus deus. Ecce ſerui mei comedent: et
vos eſurietis. Ecce ſerui mei bibēt: et vos ſi-
tietis. Ecce ſerui mei letabūt̄: et vos cōfunde-
mini. Ecce ſerui mei laudabūt p̄ exultacōe
cordis: ⁊ vos clamabitis p̄ dolore cordis ⁊
p̄ cōtricōe ſpūs vlulabitis: ⁊ dimittetis nomē
veſtrū in iuramentū electis meis. Et interfi-
ciet te dn̄s deus: ⁊ ſeruos ſuos vocabit noīe
alio. In quo qui bn̄dictus eſt ſuper terrā:
bn̄dicetur in dn̄o amē. Et q̄ iurat in terra:
iurabit in deo amen. Quia obliuioni tradite
ſūt anguſtie p̄ores: ⁊ q: abſcondite ſūt ab
oculis noſtris. Ecce enim ego creo celos
nouos. et terrā nouā: ⁊ nō erūt in memoria
p̄ora ⁊ non aſcendēt ſup cor: ſꝫ gaudebitis ⁊
exultabitis uſqꝫ in ſempiternū in hijs que
ego creo. Quia ecce ego creo ih'rlm exulta-
cōem: ⁊ populū eiꝰ gaudiū: ⁊ exultabo in ihe-
ruſalē ⁊ gaudebo in populo meo: ⁊ non au-
diet̄ in eo vltra vox fletus ⁊ vox clamoris.
Nō erit ibi amplius infans dierū ⁊ ſenex q̄
non impleat dies ſuos: qm̄ puer centū āno-
rū morietur: et peccator centū ānorū maledictus
erit. Et edificabunt domos ⁊ habitabūt: et
plantabūt vineas ⁊ cōmedēt fructus earum.
Nō edificabūt ⁊ alius habitabit: nō plāta-
būt ⁊ alius comedet. Scd̄m enī dies ligni
erūt dies populi mei: ⁊ opera manuū eorū
inueterabūt. Elcī mei nō laborabūt fruſtra:
neqꝫ generabūt in cōturbacōe: q: ſemē bn̄-
dictorū domini ē ⁊ nepotes eorū cū eis. Erit-
qꝫ antequā clamēt ego exaudiā: adhuc illis
loquētibꝫ ego audiā. Lupus ⁊ agnus pa-
ſcent̄ ſimul: ⁊ leo ⁊ bos cōmedēt paleas: et ſer-
penti puluis panis eiꝰ. Nō nocebūt neqꝫ oc-
cidēt: in omni mōte ſcō meo dicit dn̄s. LXVI

Hec dicit dn̄s. Celū ſedes mea ē: ⁊ terra
ſcabellum pedū meorū. Que ē iſta do-
mus quā edificabitis michi: ⁊ q's iſte locus
requiecōnis mee? Omnia hec manus mea

fecit: ⁊ facta sūt vniuersa ista dicit dn̄s. Ad quem autem respiciā: nisi ad pauperculū et contritū spiritu ⁊ trementē sermones meos? Qui immolat bouē: quasi q̄ interficiat virū. Qui mactat pecus: quasi q̄ excerebret canē. Qui offert oblacōēz: quasi qui sanguinem suillū offerat. Qui recordat̄ thuris: quasi q̄ bn̄dicat ydolo. Hec om̄ia elegerūt in vijs suis: ⁊ in abominacōībꝫ suis anima eoꝝ delectata est. Vnde ⁊ ego eligā illusiones eorū. ⁊ q̄ timebāt adducā eis: qꝛ vocaui ⁊ nō erat qui rn̄deret: locutus sū ⁊ nō audierūt. Feceruntqꝫ malū in oculis meis: ⁊ q̄ nolui elegerūt. Audite verbū domini: qui tremitis ad verbū eius. Dixerūt fratres vestri odientes vos: ⁊ abicientes ꝓpter nomē meū. Glorificetur dn̄s: et videbimus in leticia vr̄a: ipi autem confundent̄. Vox populi de ciuitate: vox de tēplo: vox domini reddentis retribucōēz inimicis suis. Anteq̄ parturiret pepit: anteq̄ veniret partus eiꝰ peperit masculū. Quis audiuit vnq̄ tale: ⁊ quis vidit huic simile. Nunquid parturiet terra in die vna aut parietur gens simul: qꝛ parturiuit ⁊ pepit syon filios suos? Nunquid ego q̄ alios parere facio: ipe non pariam dicit dn̄s? Si ego qui generacōem ceteris tribuo sterilis ero: ait dn̄s deus tuus? Letamini cū ihrl'm: ⁊ exultate in ea om̄es qui diligitis eā. Gaudete cū ea gaudio vniuersi q̄ lugetis sup eā: ut sugatis ⁊ repleamini ab vbere consolacōīs eiꝰ: vt mulgeatis ⁊ delicijs affluatis ab omimoda gloria eius. Quia hec dicit dn̄s. Ecce ego declinabo sup eam quasi fluuiū pacis: et q̄si torrentē inundantē gloriā gentiū quā sugetis. Ad vbera portabimini: ⁊ sup genua blandientur vobis. Quō si cui mater blandiatur ita ego consolabor vos: ⁊ in iherusalem consolabimini. Videbitis ⁊ gaudebit cor vr̄m: et ossa vestra quasi herba germinabūt. Et cognoscet̄ manus domi̅ seruis eiꝰ: et indignabit̄ inimicis suis. Quia ecce dn̄s ī igne veniet: ⁊ quasi turbo quadriga eius. reddere in indignacōe furorē suū: ⁊ increpacōēz suā in flamma ignis. Quia in igne dn̄s diiudicabit: ⁊ in gladio suo ad omēz carnē: et multiplicabūt̄ interfecti a dn̄o. Qui sc̄ificabant̄ et mūdos se putabāt ī ortis post ianuā intrinsecus: qui comedebāt carnē suillā ⁊ abominacōēz ⁊ murē: simul consumēt̄ dicit dn̄s. Ego autē opera eoꝝ ⁊ cogitacōes eoꝝ venio ut congregem cū om̄ibꝫ gentibꝫ ⁊ linguis: et venient ⁊ videbūt gloriam meā. Et ponā in eis signū: ⁊ mittā ex eis q̄ saluati fuerint ad gētes in mare in affricā in lidiā. tenētes sagittā in italiā ⁊ greciā ad insulas lōge: ad eos qui nō audierūt de me ⁊ nō viderūt gloriā meā. Et annūciabūt gloriā meā gentibꝫ: ⁊ adducēt om̄es fratres vestros de cūctis gētibꝫ donū dn̄o in equis et in quadrigis et in lecticis ⁊ in mulis ⁊ in carrucis ad montem sc̄m meū iherusalē dicit dn̄s: quō si inferant filij israhel munus in vase mūdo in domū domini. Et assumā ex eis in sacerdotes ⁊ leuitas dicit dn̄s: qꝛ sicut celi noui ⁊ terra noua que ego facio stare corā me dicit dominus deus: sic stabit semē vr̄m ⁊ nomē vestrū. Et erit mensis ex mense: ⁊ sabbatū ex sabbato. Veniet om̄is caro: ut adoret corā facie mea dicit dn̄s. Et egredient̄: et videbūt cadauera viroꝝ q̄ puaricati sūt in me. Vermis eoꝝ nō morietur: et ignis eoꝝ nō extinguet̄: ⁊ erūt vsqꝫ ad satietatē visiōis omi carni. Explicit ysaias. Incip. plogus in iheremiā ꝓphām.

Iheremias ꝓpheta cui hic plogus scribitur. sermone quidē apud hebreos ysaia ⁊ osee. ⁊ quibusdā alijs ꝓphetis videtur ēē rusticior: ſꝫ sensibꝫ par est: quippe q̄ eodē spū ꝓphetauerit. Porro simplicitas eloq̄ij de loco ei in quo natus ē accidit. Fuit enim anathotites qui est vsqꝫ hodie viculus tribꝫ ab ierosolimis distās milibꝫ: sacerdos ex sac̄dotibꝫ et in matris vtero sanctificatꝰ: virginitate sua euangelicū virū cristi ecclesie dedicans. Hic vaticinare exorsus ē puer: ⁊ captiuitatem vrbis atqꝫ iudee nō solum spū. ſꝫ ⁊ oculis carnis intuitus ē. Iam decē tribꝫ israhel assyrij in medos trāstulerāt: iā terras eaꝝ coloni gentiū possidebāt. Vnde in iuda tantū ⁊ in beniamin ꝓphauit: ⁊ ciuitatis sue ruinas re metri versibusqꝫ reddidimus. Preterea q̄drupliti plāxit alphabeto: qō nos mensurā ordinē visionū qui apud grecos ⁊ latinos omnino confusus ē ad pristinā fidē correximus. Librū autem baruch notarij eius. q̄ apud hebreos nec legit̄ nec habet̄ ꝑtermisimus:

pro hijs om̄ib⁊ maledicta ab emulis pre-
stolātes: quib⁊ me necesse ē p singula opu-
scl'a rn̄dē. Et hoc patior: q̄r vos cogitis. Ce-
terū ad ɔpendiū mali rectius fuerat modū
furori eoꝝ silētio meo ponē: q̄ꝫ q̄tidie nouí
aliq̄d sc̄ptitantē inuidoꝝ insamā ꝓuocare.
Explicit ꝓlogus. Incip̄ ihere mias ꝓph̄a.

P

I

Verba iheremie ꝓphete
filij helchie de sacerdo-
tibus q̄ fuerunt in ana-
thot in terra beniamin.
Quod factum ē v̄buꝫ
domini ad euꝫ in dieb⁊
iosie filij amon regis
iuda in terciodecimo āno regni eius: et fa-
ctum est in dieb⁊ ioachim filie iosie regis
iuda vsqꝫ ad ɔsummacōeꝫ vndecimi āni se-
dechie filij iosie regis iuda vsqꝫ ad trāsmi-
gracōem ihr'lm in mense quīto. Et factū ē
verbū domini ad me dicēs. Priusq̄ꝫ te for-
mareꝫ in vtero noui te: ⁊ anteq̄ꝫ exires de
vulua sanctificaui te: et ꝓphetam in gētib⁊
dedi te. Et dixi. A a a dn̄e deus. Ecce nescio
loqui: q̄r puer ego sū. Et dixit dn̄s ad me.
Noli dicere q̄r puer sū: quoniā ad om̄ia q̄
mittam te ibis: et vniuersa quecūqꝫ māda-
uero tibi loqueis. Ne timeas a facie eoꝝ:
q̄r ego tecum sū ut eruā te dicit dn̄s. Et mi-
sit dn̄s manū suā: ⁊ tetigit os meū: ⁊ dixit
ad me. Ecce dedi v̄ba mea in ore tuo: ecce
ɔstitui te hodie sup gētes ⁊ sup regna ut e-
uellas ⁊ destruas et disp̄das ⁊ dissipes: et e-
difices ⁊ plantes. Et factum est v̄bum dn̄i
ad me dicēs. Quid tu vides iheremia? Et
dixi. Virgam vigilantē ego video. Et dixit
dn̄s ad me. Bene vidisti: q̄r vigilabo ego
sup v̄bum meū vt faciā illud. Et factuꝫ est
verbū domini sc̄d'o ad me dicens. Quid tu
vides? Et dixi. Ollaꝫ succensaꝫ ego video:
et faciē eius a facie aquilonis. Et dixit dn̄s
ad me. Ab aquilone pandet' om̄e malum
sup oēs habitatores terre. Quia ecce ego
ɔuocabo om̄es ɔgnacōnes regnoꝝ aq̄lo-
nis dicit dn̄s: et venient ⁊ ponēt vnusquisqꝫ
soliū suū in introitu portaꝝ ihr'lm ⁊ sup oēs
muros eius in circuitu: ⁊ sup vniuersas vr-
bes iuda. Et loquar iudicia mea cū eis sup
om̄em maliciā eorum q̄ dereliquerūt me et

II

libauerūt dijs alienis: ⁊ adorauerūt opus
manuū suaꝝ. Tu ergo accinge lūbos tuos
et surge: ⁊ loquere ad eos om̄ia q̄ ego p̄ci-
pio tibi. Ne formides a facie eoꝝ: nec eni
timere te faciam vultū eoꝝ. Ego quippe de-
di te hodie in ciuitatē munitā ⁊ in columnā
ferreā. et in murū ereū sup oēꝫ terrā regib⁊
iuda p̄ncipib⁊ ei⁹ ⁊ sac̄dotib⁊. et om̄i p̄p'lo
terre: et bellabūt aduersuꝫ te ⁊ nō preuale-
būt: q̄r ego tecū sū ait dn̄s vt liberē te. II
Et factum est v̄buꝫ domini ad me di-
cēs. Vade ⁊ clama i auribȝ ihr'lm dicēs
Hec dicit dn̄s. Recordatus sū tui miserās a-
dolescentiā tuā ⁊ caritatē desponsacōnis tue
quādo secuta es me in deserto: in terra q̄ nō
seminat'. Scūs israhel dn̄o: p̄mitie frugūꝫ
eius. Om̄es qui deuorant eū delinquēt: ma-
la venient sup eos dicit dn̄s. Audite verbuꝫ
dn̄i domus iacob: ⁊ om̄es cognacōes dom⁹
israhel. Hec dicit dn̄s. Quid inuenerūt p̄res
vestri in me iniquitatis: q̄r elongauerūt a
me ⁊ ambulauerūt post vanitatē et vani fc̄i
sūt? Et nō dixerūt vbi est dn̄s q̄ ascendere
nos fecit de terra egipti: q̄ traduxit nos p
desertū p terrā inhabitabilē ⁊ inuiā. p terrā
sitis ⁊ imaginē mortis: p terrā in qua nō ā-
bulauit vir neqꝫ habitauit homo. Et indu-
xi vos in terrā carmeli: ut comedētis fructū
eius ⁊ optīa illius. Et ingressi ɔtaminastis
terrā meā: ⁊ hereditatē meā posuistis in ab-
ominacōeꝫ. Sacerdotes nō dixerūt vbi ē
dn̄s: ⁊ tenētes legē nescierūt me: ⁊ pastoēs
p̄uaricati sūt i me. Et ꝓphete ꝓphetauerūt i
baal: ⁊ ydola secuti sūt. Propterea adhuc
iudicio ɔtendam vobiscū ait dn̄s: et cū filijs
vestris disceptabo. Transite ad insulas ce-
thim et videte: ⁊ in cedar mittite et ɔsiderāte
vehemēter: ⁊ videte si factuꝫ ē huiuscemōi
si mutauit gens deos suos: ⁊ certe ipi non
sūt dij. Populus vero meus mutauit gl'iaꝫ
suā in ydolū. Obstupescite celi sup hoc: ⁊ pō-
te eius desolamini vehemēter dicit dn̄s. Duo
enim mala fecit p̄p'lus meus. Me dereliq̄ue-
rūt fontē aque viue: ⁊ foderūt sibi cisternas
dissipatas q̄ ɔtinere nō valēt aquas. Num-
quid seruus est israhel ā vernaculus? Quaē
ergo factus est in p̄dam? Sup eū rugierūt
leones ⁊ dederūt vocem suā: posuerūt terrā

eius ĩ solitudinē. Ciuitates eius exuste sūt:
et nō est qui habitet in eis. Filij q̃z mēpheos
et taphneos cōstuprauerūt te vsq̃z ad verti-
cem. Nunq̇d non istud factum est tibi: q2
dereliquisti dn̄m deū tuū eo tempe quo du-
cebat te ꝑ viam? Et nūc q̇d tibi vis in via e-
gipti: ut bibas aquā turbidā? Et q̇d tibi cū
via assirioꝝ: ut bibas aquā fluminis? Ar-
guet te malicia tua: ⁊ auersio tua increpabit

V

te. Scito et vide q2 malum ⁊ amarū est reli-
quisse te dn̄m deum tuū: ⁊ nō esse timorem
eius apud te dicit dn̄s deus exercituū. A se-
culo ɔfregisti iugum meū: rupisti vincula
mea ⁊ dixisti. Nō seruiā. In omi enim colle
sublimi ⁊ sub omni ligno frondoso tu ꝓster-
nabaris meretrix. Ego autē plantaui te vi-
neā electam: omē semē verū. Quō ergo ɔū-
sa es in prauū vinea aliena? Si laueris te
nitro ⁊ multiplicaueris tibi herbam borith:
maculata es in iniq̇tate tua coram me dicit
dn̄s deus. Quō dicis non sum polluta: post
baalim non ambulaui? Vide vias tuas in
ɔualle: scito q̇d feceris. Cursor leuis expli-
cans vias tuas: onager assuetus in solitu-
dine: in desiderio anime sue attraxit ventum
amoris sui. Nullus auertet eam. Omes qui
querūt eā non deficient: in menstruis eius
inuenient eā. Prohibe pedem tuū a nudita-
te: et guttur tuū a siti. Et dixisti. Desperaui:
nequaq̄ faciā. Adamaui quippe alienos:
et post eos ambulabo. Quō ɔfunditur fur

VI

quādo deprehendit̄ sic confusi sunt domus
israhel: ipsi ⁊ reges eoꝝ p̄ncipes ⁊ sacerdotes
et ꝓphete eoꝝ: dicētes ligno pater meus
es tu: ⁊ lapidi tu me genuisti. Verterūt ad
me tergū ⁊ nō faciē: et in tpe afflictōis sue
dicēt: surge ⁊ libera nos. Vbi sūt dij tui q̃s
fecisti tibi? Surgant ⁊ liberēt te: in tempoē
afflictionis tue. Scdm̄ numerū quippe ciui-
tatum tuaꝝ erāt dij tui iuda. Quid vultis
mecū iudicio ɔtendere? Omes dereliq̇stis
me dicit dn̄s. Frustra ꝑcussi filios vestros:
disciplinam non receperūt. Deuorauit gla-
dius vester ꝓphetas vr̄os: quasi leo vasta-
tor generacō vestra. Videte verbum domini.
Nūq̇d solitudo factus sum israheli: aut terra
serotina? Quare ergo dixit populus meus:
recessimus: nō veniemus vltra ad te? Nūq̇d

VII

obliuiscetur virgo ornamēti sui: aut sponsa
fascie pectoralis sue? Populus vero meus
oblitus est mei diebus innumeris. Quid ni-
teris bonam ostendere viam tuā: ad q̄ren-
dam dilectōem? Que insup ⁊ malicias tuas
docuisti vias tuas: ⁊ in alis tuis inuentus ē
sanguis animaꝝ pauperū ⁊ innocentū. Nō
in fossis inueni eos: s₃ in omib₃ que sup̄ me-
moraui. Et dixisti. Absq̃z peccato ⁊ innocēs
ego sū: et ꝓpterea auertat̄ furor tuus a me.
Ecce ego iudicio ɔtendā tecū: eo q2 dixeris
nō peccaui. Quam vilis facta es nimis: ite-
rans vias tuas. Et ab egipto ɔfunderis: sic
ɔfusa es ab assur. Nam ⁊ ab ista egredieris
et manus tue erunt sup caput tuū: quoniam
obtriuit dominus confidentiam tuam: et ni-
chil habebis prosperum.

III

Vulgo dicit̄. Si dimiserit vir vxorē
suam ⁊ recedēs ab eo duxit virū alte-
rū: nūquid reuertet̄ ad eam vltra? Nunq̇d
non polluta erit ⁊ contaminata mulier illa?
Tu autē fornicata es cū amatorib₃ multis:
tamen reuertere ad me dicit dn̄s. Leua oculos
tuos in directum: ⁊ vide vbi nō ꝓstrata sis.
In vijs sedebas expectās eos quasi latro
insidians in solitudine: ⁊ polluisti terram in
fornicacōnib₃ tuis ⁊ in malicijs tuis. Quam-
obrem ꝓhibite sūt stille pluuiaꝝ: ⁊ seroti-
nus ymber non fuit. Frons mulieris meret-
cis facta est tibi: noluisti erubescere. Ergo
saltim amodo voca me pater meus: dux vir-
ginitatis mee tu es. Nunq̇d irasceris imper-
petuū: aut ꝑseuerabis in finē? Ecce locuta es ⁊
fecisti mala: et potuisti. Et dixit dn̄s ad me

VIII

in dieb₃ iosie regis. Nūq̇d vidisti q̄ fecerit
auersatrix israhel? Abijt sibimet sup omem mō-
tem excelsū ⁊ sub omi ligno frondoso: ⁊ for-
nicata est ibi. Et dixi cū fecisset hec omia. ad
me reuertere: ⁊ nō est reuersa. Et vidit p̄uari-
catrix soror eius iuda q2 ꝓ eo q2 mechata es-
set auersatrix israhel dimisissem eam ⁊ dedis-
sem ei libellū repudij: ⁊ non timuit p̄uarica-
trix iuda soror eius. sed abijt ⁊ fornicata est
etiam ipa: ⁊ facilitate fornicacōnis sue cōta-
minauit terrā: ⁊ mechata est cū lapide et li-
gno. Et in omib₃ hijs non ē reuersa ad me
p̄uaricatrix soror eius iuda ĩ toto corde suo:
s₃ in mendacio ait dn̄s. Et dixit dn̄s ad me.

In Refectorio

Justificauit animā suā auersatrix israhel cō-
paracōe ꝑuaricatricis iude. Vade ⁊ clama s̄-
mones istos ꝯtra aquilonē ⁊ dices. Reūte-
re aūsatrix israhel ait dn̄s ⁊ nō auertā faciē
meam a vobis: qꝛ sanctus ego sū dicit dn̄s:
et nō irascar in ꝑpetuū. Verūtamē scito ini-
quitatē tuā: qꝛ in dn̄m deū tuū ꝑuaricata es.
Et disꝑsisti vias tuas alienis sb̄ omī ligno
frondoso: ⁊ vocem meā nō audisti ait dn̄s.
Cōuertimini filij reūtentes dicit dn̄s: quia
ego vir vester. Et assumā vos. vnū de ciui-
tate ⁊ duos de ꝯgnacōe: ⁊ introducā vos ī
syō. Et dabo vobis pastoēs iux̄ cor meū:
et pascent vos sciā ⁊ doctrina. Cūqꝫ multi-
plicati fueritis ⁊ creueritis in tr̄a in dieb9 illis
ait dn̄s nō dicēt vltra archa testamēti dn̄i:
neqꝫ ascendet sup cor neqꝫ recordabunt
illius: nec visitabit nec fiet vltra. In tempo-
re illo vocabūt iherusalē soliū domini: et cō-
gregabunt ad eam omēs gentes in noīe
domini in iherusalē: ⁊ nō ambulabunt post
prauitatē cordis sui pessimi. In dieb9 illis
ibit domus iuda ad domū israhel: et venēt
simul de terra aquilonis ad terrā quā dedi
patrib9 vestris. Ego aūt dixi. Quō ponam
te in filios: ⁊ tribuā tibi terram desiderabilē
hereditatem ꝑclarā exercituum gentiū? Et
dixi. Prēm vocabis me: ⁊ post me ingredi
non cessabis. Sed quō si ꝯtēnat mulier a-
matorem suū: sic ꝯtēpsit me domus israhel
dicit dn̄s. Vox in vijs audita est ploratus
et vlulatus filiorū israhel: quoniā iniquā fe-
cerūt viam suā: obliti sūt domini dei sui. Con-
uertimini filij reūtentes: ⁊ sanabo aūsiones
vr̄as. Ecce nos venimus ad te. Tu eni es
dn̄s deus noster. Vere mendaces erāt col-
les ⁊ multitudo montiū. Vere in domino deo
nostro salus israhel. Confusio ꝯmedit labo-
rem prm̄ nr̄orū ab adolescētia nr̄a: greges
eorū ⁊ armēta eorū: filios eorū ⁊ filias eorū.
Dormiem9 in ꝯfusione nr̄a ⁊ opiet nos igno-
minia nr̄a: qm̄ dn̄o deo nr̄o peccauim9 nos
et prēs nr̄i ab adolescētia nr̄a usqꝫ ad diem
hāc: ⁊ nō audiuim9 vocē dn̄i dei nr̄i. IIII

Si reūteris ad me israhel ait dn̄s: ad
me ꝯuertē. Si abstuleris offendicu-
la tua a facie mea nō ꝯmoueberis. Et iura-
bis viuit dominus in veritate ⁊ in iudicio et ī
iusticia: ⁊ bn̄dicēt eū gentes ipsūqꝫ lauda-
būt. Hec eni dicit dn̄s viro iuda ⁊ habita-
tori iherusalē. Nouate vobis nouale: ⁊ no-
lite serē sup spinas. Circūcidimini dn̄o: ⁊ au-
ferte ꝑpucia cordiū vr̄orū viri iuda ⁊ habi-
tatoēs iherusalē: ne forte egrediat ut ignis
indignacō mea ⁊ succendat: et non sit qui
extinguat ꝓpter maliciā cogitacōm vr̄arum.
Annūciate in iuda. et in iherusalem. auditū
facite: loqmini ⁊ canite tuba in terra: clama-
te fortiter ⁊ dicite. Cōgregamini ⁊ ingredi-
amur ciuitates munitas: leuate signū in sy-
on. Cōfortamini nolite stāe: qꝛ malum ego
adducā ab aquilone ⁊ ꝯtricōem magnam.
Ascēdit leo de cubili suo: ⁊ predo gentiū
~~terrā in desolacōe. Ciuitates tue vastabūt~~
Egressus ē de loco suo: ut ponat t'ram
remanētes absqꝫ habitatore. Sup hoc ac-
cingite vos cilicijs: plāgite ⁊ vlulate: qꝛ nō
est auersa ira furoris domini a vobis. Et erit
in die illa dicit dominus ꝑibit cor regis et
cor principū: ⁊ obstupescēt sacerdotes: ⁊ ꝓ-
phete ꝯsternabūt. Et dixi. Heu. heu. heu
dn̄e deus. Ergo ne decepisti populū istum
et ihr̄lm dicens: pax erit vobis? Et ecce ꝑ-
uenit gladius usqꝫ ad animā. In tempore
illo dicet populo huic ⁊ ihr̄lm ventus vrens
in vijs que sūt in deserto: vie filie populi mei
nō ad vētilandū ⁊ ad purgandū. Spiritus
plenus ex hijs veniet michi. Et nūc ego: s̄
loquar iudicia mea cū eis. Ecce quasi nubes
ascendet: ⁊ quasi tempestas currus ei9. Ve-
lociores aquilis equi illius. Ve nobis: qm̄
vastati sumus. Laua a malicia cor tuū iheru-
salē: ut salua fias. Usquequo morabūt in
te cogitacōes noxie? Vox enim annunciā-
tis a dan: ⁊ notum faciētis ydolū de mōte e-
phraim. Dicite gentib9. Ecce auditū est in
ihr̄lm. custodes venire de terra longinqua:
et dāe sup ciuitates iuda vocem suā. Quasi
custodes agrorū facti sūt sup eam in giro:
qꝛ me ad iracundiā ꝓuocauit dicit domin9.
Vie tue ⁊ cogitacōes tue fecerunt hec tibi.
Ista malicia tua qꝛ amara: qꝛ tetigit cor tuū.
Ventrē meū vētrē meū doleo: sensus cordis
mei turbati sūt in me. Nō tacebo: qm̄ vocē
bucine audiuit aīa mea: clamorem plij. Cō-
tricō sup ꝯtricōem vocata est: et vastata est

om̄is terra. Repente vastata sūt tabernacula mea: subito pelles mee. Vsquequo videbo fugientē: audiā vocē bucine? Quia stultus populus meus me nō cognouit: filij insipiētes sūt. et vecordes. Sapiētes sūt vt faciāt mala: bn̄ aūt facere nescierūt. Aspexi terrā et ecce vacua erat. et nichil: et celos. et nō erat lux in eis. Vidi mōtes et ecce mouebāt: et om̄es colles cōturbati sūt. Intuitus sum et nō erat homo: et om̄e volatile celi recessit. Aspexi et ecce carmelus desertus: et om̄es vrbes eius destructe sūt a facie dn̄i et a facie ire furoris eius. Hec enim dicit dn̄s. Deserta erit om̄is terra: sꝫ tamē cōsummacōēz nō faciam. Lugebit terra: et merebūt celi desup: eo ꝙ locutus sū. Cogitaui et nō penituit me: nec auersus sū ab eo. A voce equitis et mittētis sagittam fugit om̄is ciuitas. Ingressi sūt ardua: et ascenderūt rupes. Vniūse vrbes derelicte sūt: et nō habitat in eis homo. Tu autē vastata quid facies? Cū vestieris te coccino: cū ornata fueris monili aureo. et pinxeris stibio oculos tuos: frustra cōponeris. Contempserūt te amatores tui: aīaz tuā q̄rūt. Vocē eni q̄si parturiētis audiui: et āgustias ut puerpe. Vox filie syō inter morientes expandētesq̄ꝫ manus suas. Ve m̄: q̄ defecit aīa mea ꝓpter interfectos. V

Circuite vias ierusalem et aspicite: et cōsiderate et querite ī plateis eius. an inueniatis virū facientē iudiciū. et querentem fidem: et ꝓpitius ero ei. Quod si etiaz viuit dn̄s dixerint: et hoc falso iurabūt. Domine oculi tui respiciūt fidem. Percussisti eos et non doluerūt: attriuisti eos et renuerūt accipe disciplinā. Indurauerūt facies suas supra petrā: et noluerūt reuti. Ego aūt dixi. Forsitā paupes sūt et stulti: ignorātes viā dn̄i et iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optiates et loq̄r eis. Ipi eni cognouerūt viā dn̄i iudiciū dei sui. Et ecce magis hij simul confregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco pcussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilās sup ciuitates eoꝝ. Om̄is qui ingressus fuerit ex eis capietur: q̄ multe sūt p̄uaricacōes eoꝝ: cōfortate sūt auersiones eoꝝ. Sup quo ꝓpitius tibi esse potero? filij tui dereliquerūt me: et iurant in hijs. qui nō sūt dij. Saturaui eos et mechati sūt: et in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores in feminas: et emissarij facti sūt: vnusquisq̄ꝫ ad vxorē ꝓximi sui hinniebat. Nūq̄d sup hijs nō visitabo dicit dn̄s: et in gēte tali nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius et dissipate: consummacōēz aūt nolite facē. Auferte ꝓpagines eoꝝ: q̄ non sūt domini. Preuaricacōe enim p̄uaricata est in me domus israhel et domus iuda ait dominus. Negauert dn̄m: et dixert. Nō est ipse: neq̄ꝫ veniet sup nos malū: gladiū et famē nō videbim⁹. Prophete fuert ī ventū locuti: et responsū nō fuit in eis. Hec ergo eueniēt illis. Hec dic̄ dn̄s de⁹ exercituū. Quia locuti estis verbū istud: ecce ego ado verba mea in ore tuo in ignem et populū istum in ligna: et vorabit eos. Ecce ego adducā sup vos gentē de longinquo domus israhel ait dn̄s: gentē robustam gentē antiquam gentem cuius ignorabis linguam: nec intelliges quid loquatur. Pharetra eius quasi sepulcrū patēs: vniūsi fortes. Et comedet segetes tuas et panē tuū deuorabit: filios tuos et filias tuas cōmedet. gregem tuū et armēta tua: et comedet vineā tuam et ficuz tuā: et cōteret vrbes munitas tuas in quib⁊ tu habes fiduciam gladio. Verūtamē in diebus illis ait dn̄s non faciā vos in cōsūmacōnez. Qd̄ si dixeritis quare fecit dn̄s deus noster nobis hec om̄ia: dices ad eos. Sicut dereliquistis me et seruistis deo alieno in terra vestra: sic seruietis dijs alienis in terra non vr̄a. Annūciate hec domui iacob: et auditū facite in iuda dicētes. Audi popule stulte qui nō habes cor: qui habētes oculos non videtis: et aures et nō auditis. Me ergo nō timebitis ait dn̄s: et a facie mea non dolebitis? Qui posui arenaz terminū mari. p̄ceptū sempiternū quod nō p̄teribit: et cōmouebūtur et nō poterūt: et intumescēt fluctus eius et nō transibūt illud. Populo aūt huic fc̄m ē cor incredulū et exasperās. Recesserūt et abierūt: et nō dixert in corde suo. Metuamus dominū deum nostrū qui dat nobis pluuiam tēporaneaz et serotinā in tp̄e suo: plenitudinē annue messis custodientē nobis. Iniq̄tates nostre declinauerūt hec: et pecc̄a nr̄a

ꝓhibuerunt bonū a nobis: ꝙ inuenti sunt
in populo meo impij insidiantes quasi au=
cupes: laqueos ponētes ⁊ pedicas ad capiē=
dos viros. Sicut decipula plena auib9: sic
domus eoꝝ plene dolo. Ideo magnificati
sūt ⁊ ditati: incrassati sūt ⁊ impiguati: et ꝑte=
rierūt sermones meos pessime. Causam vi=
due nō iudicauerūt: causā pupilli nō dire=
xerūt: ⁊ iudiciū pauperū nō iudicauerunt.
Nūquid sup hijs nō visitabo dicit dn̄s: ā
sup gentē huiuscemodi nō vlciscet̄ anima
mea? Stupor ⁊ mirabilia facta sūt in terra.
Prophete ꝓphetabāt mendaciū: ⁊ sacerdo=
tes applaudebāt manib9 suis: ⁊ ꝑplus me9
dilexit t̄lia. Quid igit̄ fiet in nouissimo ei9?

VI

Confortamini filij beniamin in
medio iherusalē: ⁊ in thecua clāgite
bucina: ⁊ sup beth acaren leuate vexillū: ꝙ
malū visū est ab aquilone ⁊ ɔtricio magna.
Speciose ⁊ delicate assimilaui filiam syon:
ad eā venient pastoēs ⁊ greges eoꝝ. Fixe=
rūt in ea tētoria in circuitu: pascet vnusquis=
q; eos qui sub manu sua sūt. Sanctificate
sup eam bellū: ɔsurgite ⁊ ascendamus i me=
ridie. Ve nobis ꝙ declinauit dies: ꝙ lōgio=
res facte sūt vmbre vesperi. Surgite ⁊ ascē=
damus in nocte: ⁊ dissipemus domus eius:
ꝙ hec dicit dn̄s exercituū. Cedite lignum
eius: ⁊ fundite circa iherusalem aggerem.
Hec est ciuitas visitacōnis: omis calūnia
in medio eius. Sicut frigidā facit cister=
na aquam suam: sic frigidam fecit maliciā
suā. Iniq̄tas et vastitas audiet̄ in ea corā
me semp: infirmitas ⁊ plaga. Erudiē iheru=
salem ne forte recedat anima mea a te: ne
forte ponā te desertā. terrā inhabitabilē.
Hec dicit dn̄s exercituū. Usq; ad racemū
colligēt quasi in vinea reliquias israhel. Cō=
uerte manū tuā quasi vindemiator ad car=
tallū. Cui loquar: et quē ɔtestabor ut audi=
at? Ecce incircūcise aures eoꝝ: et audiē nō
possunt. Ecce verbū domini factū est eis in
opprobriū: ⁊ nō suscipient illud. Idcirco fu=
rore domini plenus sū: laboraui sustinens.
Effunde sup paruulū furorem: et sup ɔciliū
iuuenū simul. Vir enim cū muliere capiet̄:
senex cū pleno dieꝝ. Et transibūt domus
eoꝝ ad alteros agri ⁊ vxores pariter: ꝙ
extendam manū meā sup habitātes terrā
dicit dn̄s. A minore quippe usq; ad maiorē
oīnes auaricie studēt: ⁊ a ꝓpheta usq; ad sa=
cerdotē cūcti faciūt dolū. Et curabāt ɔtricō=
nem filie populi mei cū ignominia dicētes.
pax pax: ⁊ nō erat pax. Confusi sūt ꝙ abo=
minacōēs fecerūt: quī poti9 ɔfusione nō sūt
ɔfusi: ⁊ erubescere nescierūt. Quāobrē cadēt
inter ruentes: in tp̄e visitacōnis sue corruēt
dicit dn̄s. Hec dicit dn̄s. State sup vias ⁊
videte. et interrogate de semitis antiquis
que sit via bona ⁊ ambulate in ea: et inueni=
etis refrigeriū animab9 vestris. Et dixerūt.
Nō ambulabimus. Et ɔstitui sup vos specu=
latores. Et dixi. Audite vocē tube. Et dixe=
rūt. Non audiemus. Ideo audite gentes
et ɔgnosce ɔgnacō: quāta ego faciam eis.
Audi terra. Ecce ego adduco mala sup po=
pulū istū fructū cogitationū eius: ꝙ verba
mea non audierūt: ⁊ legem meā ꝓiecerunt.
Ut quid michi thus de saba affertis: et ca=
lamū suaue olentē de terra longiqua? Olo=
caustomata vestra non sūt accepta: et victie
vestre non placuerūt michi. Propterea hec
dicit dn̄s. Ecce ego dabo in populū istū rui=
nas: et ruēt in eis patres ⁊ filij simul: vicin9
et ꝓximus peribūt. Hec dicit dominus. Ec=
ce venit populus de terra aquilonis. et gēs
magna ɔsurget a finibus terre: sagittā et
gladiū arripiet: crudelis est ⁊ non miserebit̄.
Vox eius quasi mare sonabit: ⁊ sup equos
ascendēt: ꝑparati quasi vir ad p̄liū aduersū
te filia syon. Audiuimus famā eius: dissolu=
te sūt manus nostre. Tribulacō apprehēdit
nos: dolores ut parturientē. Nolite exiē ad
agros: ⁊ in vineā ne ambuletis: qm̄ gladi=
us inimici pauor in circuitu. Filia populi mei
accingere cilicio. et ɔspergere cinere: luctū
vnigeniti fac tibi planctum amarū: ꝙ repē=
te veniet vastator sup vos. Probatorē dedi
te in populo meo robustum: et scies et pro=
babis vias eoꝝ. Omnes isti principes de=
clinantes: ambulantes fraudulenter. Es ⁊
ferrum: vniuersi corrupti sunt. Defecit suffla=
torium in igne: consumptum est plumbum.
Frustra conflauit conflator: malicie enim e=
orū non sunt consumpte. Argentū reprobū
vocate eos: ꝙ dn̄s ꝓiecit illos.

VII

Verbū quod factū est ad iheremiā a dño dicēs. Sta in porta domus dñi: et p̄dica ibi v̄bū istud ⁊ dic. Audite v̄bū dñi omīs iuda: q̄ ingredimini ꝑ portas has. vt adoretis dñm. Hec dicit dñs exercituū deus israhel. Bonas facite vias v̄ras et studia vestra: ⁊ habitabo vobiscū in loco isto. Nolite ɔfidē in v̄bis mendacij: dicētes tēplū domini. templū domini. templū domini ē. Quoniā si bñ direxeritis vias vestras ⁊ studia vestra. si feceritis iudiciū inter virū ⁊ ꝓximū eius. aduene ⁊ pupillo ⁊ vidue nō feceritis calumniā: nec sanguinē innocentē effuderitis in loco hoc. ⁊ post deos alienos non ābulaueritis in malū vobismetipis: habitabo vobiscū in loco isto in terra quā dedi patribꝫ vestris a seculo ⁊ usq; in seculum. Ecce vos ɔfiditis vobis in sermonibꝫ mendacij qui nō ꝓderūt vobis: furari. occidē. adulterai. iurare mēdaciter. libaē baalim: et ire post deos alienos quos ignoratis. Et venistis ⁊ stetistis coram me in domo hac in q̄ inuocatū est nomen meū: ⁊ dixistis liberati sumus eo q̄ fecerimus omēs abominationes istas. Ergo spelūca latronū facta est domus ista: in qua inuocatū est nomē meū in oculis vestris? Ego ego sū: ego vidi dicit dñs. Ite ad locū meū i sylo vbi habitauit nomen meum a principio: ⁊ videte que fecerim ei ꝓpter maliciā populi mei israhel. Et nūc q̄ fecistis omnia opa hec dicit dñs: et locutus sū ad vos mane ɔsurgēs ⁊ loquēs et nō audistis: et vocaui vos ⁊ nō r̄ndistis: faciā domui huic in qua inuocatū ē nomē meū ⁊ in qua vos habetis fiduciam ⁊ loco quē dedi vobis ⁊ p̄ribꝫ vestris sicut feci sylo: et ꝓiciam vos a facie mea sicut ꝓieci omēs fratres v̄ros vniuersū semen ephraim. Tu ergo noli orare ꝓ populo hoc: nec assumas ꝓ eis laudē ⁊ oracōez: ⁊ nō obsistas michi: q̄ nō exaudiā te. Nōne vides quid isti faciūt in ciuitatibꝫ iuda. et in plateis iherusalem? Filij colligūt ligna. et p̄res succendūt ignē: ⁊ mulieres ɔspgūt adipem ut faciāt placētas regine celi ⁊ libent dijs alienis: et me ad iracundiā ꝓuocēt. Nunquid me ad iracundiā ꝓuocāt dicit dñs? Nōne semetipos in ɔfusionē vultus sui? Ideo hec dicit dñs deus. Ecce furor meus ⁊ indignacō mea ɔflatur sup locū istū sup viros ⁊ sup iumēta et sup lignū regionis ⁊ sup fruges terre: et succēdetur ⁊ nō extinguetur. Hec dicit dñs exercituū deus israhel. Olocaustomata v̄ra addite victimis vestris ⁊ comedite carnes: q̄ nō sum locutus cū p̄ribꝫ vestris et nō p̄cepi eis in die qua eduxi eos de terra egipti de v̄bo olocaustomatū et victimarū: s; hoc verbum p̄cepi eis dicēs. Audite vocem meā ⁊ ero vobis deus ⁊ vos eritis michi populus: et ambulate in omi via quā mandaui vobis: ut bene sit voibs. Et nō audierūt nec inclinauerūt aurē suaz: s; abierūt in voluptatibꝫ et in p̄uitate cordis sui mali: factiq; sūt retrorsum ⁊ non in ante a die qua egressi sūt p̄res eorū de terra egipti usq; ad diez hāc. Et misi ad eos omēs suos meos ꝓphetas ꝑ diez. ɔsurgēs diluculo. et mittēs: et nō audierūt me nec inclinauerūt aurem suā s; indurauerūt ceruicez suā: ⁊ peius opati sūt q̄ patres eorū. Et loqueris ad eos omia v̄ba hec et non audiēt te: et vocabis eos ⁊ nō r̄ndebūt tibi. Et dices ad eos. Hec est gens que nō audiuit vocē domini dei sui: nec recepit disciplinā. Perijt fides: ⁊ ablata est de ore eorū. Tonde capillū tuū ⁊ ꝓice. et sume in directū planctū: q̄ ꝓiecit dñs ⁊ reliquit gñationē furoris sui: q̄ fecerūt filij iuda malū in oclis meis dicit dñs. Posuerūt offendicula sua in domo in qua inuocatū est nomē meū ut polluerent eā: ⁊ edificauerūt excelsa thophet que est in valle filij ennon: ut incenderēt filios suos ⁊ filias suas igni. que non p̄cepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies venient dicit dñs: ⁊ nō dicetur amplius tophet et vallis filij ennon s; vallis interfectionis: et sepelient in tophet eo q̄ non sit locus. Et erit morticinū populi huius in cibos volucribus celi ⁊ bestijs terre: ⁊ non erit q̄ abigat. Et quiescē faciā de vrbibꝫ iuda ⁊ de plateis ihrlm vocē gaudij ⁊ vocē leticie: vocē sponsi et vocē spōse. In desolacōe enim erit terra.

VIII

In tēpore illo ait dñs. eicient ossa regis iuda ⁊ ossa principū eius ⁊ ossa sacerdotū et ossa ꝓphetarū ⁊ ossa eorū q̄ habitauerūt iherusalē de sepulcris suis: ⁊ expādent ea ad solem ⁊ lunā ⁊ omēz miliciā celi que

dilexerūt et quibꝫ seruierūt ⁊ post que am=
bulauerūt: ⁊ que quesierūt et adorauerūt.
Nō colligent̄ et nō sepelient̄: in sterq̄liniū
sup faciem terre erūt. Et eligēt magis mor=
tem q̄ vitam oēs qui residui fuerint de co=
gnatione hac pessima: in vniūsis locis que
derelicta sunt ad que eieci eos dicit dn̄s
exercituū. Et dices ad eos. Hec dicit dn̄s.
Nūquid qui cadit nō resurget: ⁊ q̄ auersus
est nō reuertet̄? Quare ergo auersus est ppl̄s
iste in ierusalē auersione ɔtētiosa? Appre=
henderūt mendaciū: ⁊ noluerūt reuti. Attē=
di ⁊ auscultaui: nemo quod bonū ē loquit̄.
Nullus est qui agat penitentiā sup pecca=
to suo dicēs. Quid feci? Oēs ɔūsi sūt ad
cursum suū: quasi equus impetu vadēs in
preliū. Miluus in celo cognouit tempus
suū: turtur et hirundo ⁊ ciconia custodierūt
tempus aduentus sui: populus autē meus
nō cognouit iudiciū domini. Quō dicitis sa=
pientes nos sumus: ⁊ lex dn̄i nobiscū est?
Vere mendaciū operatus ē stilus mēdax
scribarū. Cōfusi sūt sapiētes: ꝑterriti ⁊ capti
sūt. Verbū enim domini ꝓiecerūt: ⁊ sapiētia
nulla est in eis. Propterea dabo mulieres
eorū exteris: agros eorū heredibꝫ. Quia a
minimo usq; ad maximū oēs auariciā secūt̄:
a ꝓpheta usq; ad sacerdotē cuncti faciunt
mendaciū. Et sanabāt ɔtricōnes filie ppl̄i
mei ad ignominiā dicētes. pax pax: cū nō
esset pax. Confusi sūt q̄ abominacōēs fece=
rūt: quī pmmo ɔfusione non sūt ɔfusi: ⁊ eru=
bescere nescierūt. Idcirco cadēt inter corru=
entes: in tempꝰe visitacōnis sue corruēt di=
cit dn̄s. Congregās ɔgregabo eos ait do=
minus. Non est vua in vitibꝫ ⁊ nō sūt ficus
in ficulnea: foliū defluxit: ⁊ dedi eis que pre=
tergressa sūt. Quare sedemus? Couenite
et ingrediamur ciuitatē munitā ⁊ sileamꝰ
ibi: q̄ dn̄s deus noster silere nos fecit: et po=
tū dedit nobis aquam fellis. Peccauimus
enim dn̄o. Expectauimus pacē ⁊ non erat
bonū: tempus medele: ⁊ ecce formido. A
dan auditus est fremitus equorū eius: a vo=
ce hinnituū pugnatorū eiꝰ ɔmota est oīs
terra. Et venerūt ⁊ deuorauerūt terrā ⁊ pleni=
tudinē eius: vrbē ⁊ habitatores eius. Quia
ecce ego mittam vobis serpentes regulos
quibꝫ non est incantacio: ⁊ mordebunt vos
ait dominus. Dolor meus sup dolorē: in me
cor meū merēs. Ecce vox clamoris filie ppl̄i
mei de terra longinqua. Nunquid dn̄s nō
est in syon. aut rex eiꝰ non ē in ea? Quaē er=
go me ad iracundiā ɔcitauerūt in sculptili=
bus suis: ⁊ in vanitatibꝫ alienis? Transijt
messis: finita ē estas: ⁊ nos saluati nō sumꝰ.
Sup ɔtricōne filie populi mei ɔtritus sū ⁊ cō=
tristatus: stupor obtinuit me. Nūq̄d resina
nō est in galaad. ā medicus nō ē ibi? Qua=
re ergo nō ē obducta cicatrix filie ppl̄i mei?

Quis dabit capiti meo aquā: IX
et in oculis meis fontē lacrimarū? Et
plorabo die ⁊ nocte interfectos filie ppl̄i
mei. Quis dabit me in solitudine diūsoriū
viatorū? Et derelinquā populū meū ⁊ rece=
dam ab eis: quoniā oēs adulteri sūt et ce=
tus p̄uaricatorū: ⁊ extenderūt linguam suā
quasi arcū mendacij ⁊ nō veritatis. Confor=
tati sūt in terra: q̄ de malo ad malū egressi
sūt: ⁊ me nō ɔgnouerūt dicit dn̄s. Vnusquis=
q; se a ꝓximo suo custodiat: ⁊ in oīni fratre
suo nō habeat fiduciā: q̄ oīs frater supplā=
tās supplantabit: ⁊ oīs amicus fraudulē=
ter incedet: ⁊ vir frēm suū deridebit et veri=
tatem non loquēt̄. Docuerūt enim linguam
suā loqui mendaciū: ut inique agerent la=
borauerūt. Habitatio tua in medio doli: in
dolo renuerūt scire me dicit dn̄s. Proptēa
hec dicit dn̄s exercituū. Ecce ego conflabo
et ꝓbabo eos. Quid enim aliud faciā a facie
filie populi mei? Sagitta vulnerās lingua
eorū: dolū locuta ē. In ore suo pacē cū ami=
co suo loquitur: ⁊ occulte ponit ei insidias.
Nūquid sup hijs nō visitabo dicit dominus:
aut in gente huiuscemodi nō vlciscet̄ aīa
mea? Sup mōtes assumā fletū ac lamentū:
et sup speciosa deserti planctū: quoniā incē=
sa sūt eo q̄ non sit vir ꝑtransiēs: ⁊ nō audi=
erūt vocem possedētis. A volucre celi usq;
ad pecora transmigrauerūt ⁊ recesserūt. Et
dabo ierusalē in aceruos arene ⁊ cubilia dra=
conū: ⁊ ciuitates iuda dabo in desolacōem
eo q̄ nō sit habitator. Quis est vir sapiens
qui intelligat hoc ⁊ ad quē verbū oris dn̄i
fiat ut annūciet istud: quare perierit terra
et exusta sit quasi desertum eo q̄ non sit qui

ꝑtranseat? Et dixit dñs. Quia dereliquerūt
legē meā quā dedi eis. et nō audierūt vocē
meam. et nō ambulauerūt in ea: ⁊ abierunt
post prauitatem cordis sui. et post baalim
quod didicerūt a patribꝫ suis: idcirco hec
dicit dñs exercituū deus israhel. Ecce ego ci=
babo populū istū absinthio ⁊ potū dabo eis
aquam fellis: ⁊ dispgam eos in gentibus
quas non nouerūt ipsi ⁊ pr̄es eoꝝ: ⁊ mittā
post eos gladiū donec ɔsumant᷑. Hec dicit
dñs exercituū. Contemplamini et vocate
lamētatrices ut veniāt: ⁊ ad eas q̄ sapiētes
sūt mittite et ꝓperēt: festinēt ⁊ assumāt sup
nos lamentū. Deducāt oculi nr̄i lacrimas:
et palpebre nostre defluāt aquis: quia vox
lamentacōnis audita est de syon. Quō va=
stati sumus: ⁊ ɔfusi vehementer? Quia dereli=
q̄mus terrā: quoniā deserta sunt tabnacula
nr̄a. Audite ergo mulieres vbum domini:
et assumat auris vestra smonē oris eius: et
docete filias vr̄as lamētū et vnaq̄qꝫ ꝓximā
suam planctū: q2 ascendit mors p fenestras
nr̄as. ingressa est domos nr̄as: dispdē par=
uulos deforis. iuuenes de plateis. Loquere
Hec dicit dñs. Et cadet morticinū hominis
quasi stercus sup faciem regionis: ⁊ quasi
fenū post tergū metētis: ⁊ nō est q̄ colligat.
Hec dicit dñs. Nō glorietur sapiēs in sapi=
entia sua. et nō glorietur fortis in fortitudine
sua. et nō glorietur diues in diuitiis suis: sꝫ
in hoc glorietur qui gloriatur. scire ⁊ nosse me:
q2 ego sū dominus qui facio misericordiā
et iudiciū ⁊ iusticiam in terra. Hec enī pla=
cēt michi ait dñs. Ecce dies veniēt dicit do=
minus. et visitabo sup omēz qui incircūcisuz
habet prepucium. super egiptū. et super iu=
dam et sup edom. et sup filios ammō et sup
moab: ⁊ super omnes qui attonsi sunt in co=
mam habitātes in deserto: q2 omēs gētes
habent prepuciū: omnis autem domus isra=
hel incircūcisi sunt corde.

Audite vbū quod locutus ē dñs sup vos do=
mus israhel. Hec dicit dñs. Iuxta vias gen=
tium nolite discere: et a signis celi nolite
metuere que timent gentes: q2 leges po=
puloꝝ vane sunt. Quia lignū de saltu p̄ci=
dit: opus manus artificis ī ascia. Argēto et
auro decorauit illud: clauis ⁊ malleis ɔpegit
vt non dissoluat᷑. In similitudinē palme
fabricate sūt. et nō loquent᷑: portata tollent᷑:
q2 incedere nō valēt. Nolite ergo timere
ea: q2 nec male possunt facere nec bene. Nō
est similis tui dñe: magnus es tu: ⁊ magnū
nomē tuū in fortitudine. Quis nō timebit te
o rex gentiū? Tuū est enim decus. Inter cū=
ctos sapiētes gentiū. et in vniūsis regnis
eoꝝ. nullus est similis tui: pariter insipien=
tes et fatui ꝓbabūt᷑. Doctrina vanitatis eo=
rū lignū est. Argētum inuolutū de tharsis
affertur: ⁊ auruꝫ de ophir opus artificis et
manus erarii: iacinctus ⁊ purpura indumē=
tum eoꝝ. Opus artificū vniūsa hec: dñs aūt
deus verus ē. Ipse est deus viuēs: ⁊ rex sem=
piternus. Ab indignacōe eiꝰ ɔmouebitur
terra: ⁊ nō sustinebūt gētes ɔminacōꝫ eius.
Sic ergo dicetis eis. Dii qui celos ⁊ terrā
nō fecerūt. pereāt de terra: ⁊ de hiis que sb
celo sūt. Qui facit terram in fortitudine sua.
p̄parat orbē in sapientia sua. et prudētia sua
extēdit celos: ad vocem suam dat multitu=
dinem aquarū in celo: ⁊ eleuat nebulas ab
extremitatibꝫ terre. Fulgura ī pluuiā facit:
et educit ventum de thesauris suis. Stultus
factus ē omnis homo a sciā sua: ɔfusus ē ar=
tifex omnis in sculptili: qm̄ falsuꝫ ē qđ cōfla=
uit ⁊ nō est spūs in eis. Vana sūt: ⁊ opus
eoꝝ risu dignū. In tēpore visitacōis sue pi=
būt. Nō est hiis similis pars iacob. Qui e=
nim formauit omīa ipse ē: ⁊ israhel virga he=
reditatis eiꝰ. Dñs exercituū nomē illi. Con=
grega de terra ɔfusionē tuam q̄ habitas in
obsidione: q2 hec dicit dñs. Ecce ego lōge
ꝓiciam habitatores terre in hac vice: ⁊ tri=
bulabo eos ita ut nō inueniāt᷑. Ve michi su=
per contricōe mea: pessima plaga mea. Ego aūt
dixi. Plane hec infirmitas mea ē: ⁊ portabo
illam. Tabernaculū meum vastatum ē: oēs
funiculi mei dirupti sūt. Filii mei exierunt a
me: ⁊ nō subsistūt. Nō est qui extēdat vltra
tentoriū meū ⁊ erigat pelles meas: q2 stul=
te egerūt pastores ⁊ dñm nō quesierūt: pro=
pterea non intellexerūt. et omīs grex eoꝝ
dispersus ē. Vox audicōnis ecce venit: ⁊ cō=
motio magna de terra aquilonis: ut ponat
ciuitates iuda solitudinē ⁊ habitacula dra=
conū. Scio dñe q2 non ē hominis via eius:

nec viri est ut ābulet ⁊ dirigat gressus suos.
Corripe me dn̄e: veruntamē in iudicio ⁊ nō
in furore tuo: ne forte ad nichiluz redigas
me. Effunde indignacōem tuā sup gentes.
que nō cognouerūt te: ⁊ sup ꝓuincias que
nomē tuū nō inuocauerūt: q2 comederunt
iacob. et deuorauerunt eum et consumserūt
illū: ⁊ decus eius dissipauerunt. XI

Verbū quod factū est a dn̄o ad ihere-
miā dicēs. Audite v̄ba pacti huius:
et loquimini ad viros iuda ⁊ ad habitato-
res iherusalem: ⁊ dicetis ad eos. Hec dicit
dominus deus israhel. Maledictus vir qui
nō audierit v̄ba pacti huius: quod p̄cepi
prīb3 vr̄is i die q̄ eduxi eos de terra egipti
de fornace ferrea dicēs. Audite vocē meā
et facite oīa que p̄cepi vobis: ⁊ eritis mi
in populū ⁊ ego ero vobis in deū: ut suscitez
iuramentū qđ iuraui prīb3 vr̄is daturū me
eis terram fluentē lacte ⁊ melle sicut ē dies
hec. Et respondi ⁊ dixi. Amē domine. Et di-
xit dn̄s ad me. Vociferare omnia v̄ba hec
in ciuitatib3 iuda ⁊ foris iherusalez dicens.
Audite v̄ba pacti huius ⁊ facite illa: quia
ꝯtestans ꝯtestatus sū patres vr̄os in die q̄
eduxi vos de terra egipti usq3 ad diē hāc.
Mane ꝯsurgēs ꝯtestatus sū ⁊ dixi audite
vocem meā: ⁊ non audierūt nec inclinaue-
rūt aurem suā: ꝫ abierūt vnusquisq3 in pra-
uitate cordis sui mali. Et induxi sup eos o-
mnia v̄ba pacti huius: qđ p̄cepi vt facerēt
et nō fecerūt. Et dixit dn̄s ad me. Inuenta
est ꝯiuracō in viris iuda ⁊ in habitatorib3
iherusalē. Reuīsi sunt ad iniquitates patruz
suoꝝ priores: q̄ noluerūt audire v̄ba mea.
Et hij ergo abierunt post deos alienos ut
seruirēt eis. Irritum fecerūt domus israhel
et domus iuda pactum meū: qđ pepigi cū
prīb3 eoꝝ. Quamobrē hec dicit dn̄s. Ecce
ego inducā sup eos mala de quib3 exire nō
poterūt: ⁊ clamabūt ad me ⁊ non exaudiā
eos. Et ibūt ciuitates iuda ⁊ habitatores
iherusalē ⁊ clamabūt ad eos quib3 libant:
et non saluabūt eos in tp̄e afflictōis eoꝝ.
Scđm enim numerū ciuitatū tuaꝝ erāt dij
tui iuda: ⁊ scđm numerū viaꝝ iherusalē po-
suisti aras ꝯfusionis: aras ad libandū baa-
lim. Tu ergo noli orare ꝓ populo hoc: et ne
assumas ꝓ eis laudē ⁊ oracōem: q2 nō exau-
diam in tempore clamoris eoꝝ ad me: in tē-
pore afflictōis eoꝝ. Quid est qđ dilectus
meus in domo mea facit scelera multa? Nū-
quid carnes sancte auferēt a te malicias tu-
as: in quib3 gloriata es? Oliuam vberē pul-
cram fructiferā speciosaz vocauit dn̄s nomē
tuū. Ad vocē loquele grādis exarsit ignis
in ea: ⁊ ꝯbusta sūt frutecta eius. Et dominus
exercituū qui plantauit te locutus ē sup te
malū: ꝓ malis domus israhel ⁊ domus iuda
q̄ fecerūt sibi ad irritandū me libātes baa-
lim. Tu aūt domine demonstrasti michi ⁊ co-
gnoui: tu ostendisti michi studia eoꝝ: et e-
go quasi agnus mansuetus q̄ portat᷑ ad vi-
ctimā. Et nō cognoui q2 cogitauerūt sup
me ꝯsilia dicētes: mittamus lignū in panē
eius. et eradamus eū de terra viuentiū: ⁊ no-
men eius nō memoret᷑ amplius. Tu autez
domine sabaoth q̄ iudicas iuste ⁊ probas
renes ⁊ corda: videam vltionē tuaz ex eis.
Tibi enim reuelaui causam meā. Propterea
hec dicit dn̄s ad viros anathot: qui querūt
aīaz tuā ⁊ dicūt. Nō ꝓphetabis in noīe dn̄i:
et non morieris in manib3 nr̄is. Propterea
hec dicit dn̄s exercituuz. Ecce ego visitabo
sup eos. Iuuenes morient᷑ in gladio: filij eo-
rum ⁊ filie eoꝝ morient᷑ in fame: ⁊ reliquie
non erūt ex eis. Inducam enim malū sup vi-
ros anathot: annū visitacōis eoꝝ. XII

Iustus quidē tu es dn̄e si disputē tecum: ve-
runtamē iusta loquar ad te. Quare via im-
pioꝝ ꝓsperat᷑: bene ē omnib3 q2 p̄uaricant᷑
et inique agūt? Plantasti eos ⁊ radicez mi-
serunt: ꝓficiūt ⁊ faciūt fructū. Prope es tu
ori eoꝝ: ⁊ longe a renib3 eoꝝ. Et tu domine
nosti me: vidisti me ⁊ ꝓbasti cor meū tecuz.
Congrega eos quasi gregē ad victimā: et
sanctifica eos in die occisionis. Usq3 quo lu-
gebit terra: ⁊ herba oīs regionis siccabit᷑
ꝓpter maliciam habitantiū in ea? Consum-
ptum ē animal ⁊ volucre: quoniā dixerūt nō
videbit nouissima nr̄a. Si cū peditibus cur-
rēs laborasti: quō ꝯtēdere poteris cū eq̄s?
Cū aūt in terra pacis secura fueris: quid fa-
cies in supbia iordanis? Nam et fratres tui
et domus patris tui. etiam ipi pugnauerūt
aduersū te: ⁊ clamauerūt post te plena voce.

Ne credas eis: cum locuti fuerint tibi bona.
Reliqui domū meā: dimisi hereditatē meā.
Dedi dilectam aīaʒ meā in manū inimicoꝝ
eius: facta est michi hereditas mea quasi
leo in silua. Dedit ɔtra me vocē: ideo odiui
eaʒ. Nūquid auis discolor hereditas mea
michi? Nūquid auis tīcta ꝑ totū? Venite
ɔgregamini oīes bestie terre: ꝓperate ad
deuorandū. Pastores multi demoliti sūt vi-
neā meaʒ: ɔculcauerūt parteʒ meā. Dederūt
porcōeʒ meaʒ desiderabilē in desertū solitudi-
nis: posuerunt eā in dissipacōem: luxitq; su-
ꝑ me. Desolacōne desolata est oīs terra:
q̄r nullus est qui recogitet corde. Sup oēs
vias deſti venerūt oīes vastatores: quia
gladius domini deuorauit ab extremo t̄re
vsq; ad extremū eius. Non est pax vniūse
carni. Seminauerūt triticū ⁊ spinas messu-
erūt: hereditatē acceperūt: ⁊ nō ꝓderit. Cō-
fundemini a fructibꝫ vr̄is: ꝓpter irā furoris
domi. Hec dicit dn̄s aduersū oīes vicinos
meos pessimos: qui tangūt hereditatē quā
distribui ꝑplo meo israhel. Ecce ego euellaʒ
eos de terra eoꝝ: ⁊ domū iuda euellam de
medio eoꝝ. Et cū euulsero eos ɔuertar et
miserebor eoꝝ: ⁊ reducā eos virū ad here-
ditatē suaʒ: et virū in terrā suā. Et erit: si eru-
diti didicerint vias populi mei ut iurent in
nomine meo viuit dn̄s. sicut docuerūt ꝑplm
meū iurare in baal: edificabūt in medio po-
puli mei. Qd si non audierint: euellā gēteʒ
illā euulsione ⁊ ꝑdicōne ait dn̄s. XIII

Hec dicit dn̄s ad me. Vade ⁊ posside ti-
bi lūbare lineū: ⁊ pones illud sup lū-
bos tuos: ⁊ in aquā nō inferes illud. Et pos-
sedi lūbare iuxta vbū domini: ⁊ posui circa
lūbos meos. Et factus ē sermo domini ad
me secundo dicēs. Tolle lūbare qd posse-
disti quod est circa lūbos tuos: ⁊ surgens
vade ad eufraten: et abscon de ibi illud ī fo-
ramine petre. Et abiji ⁊ abscondi illud in eu-
fraten: sicut p̄ceperat michi dn̄s. Et factū ē
post dies plurimos: dixit dn̄s ad me. Sur-
ge ⁊ vade ad eufraten: ⁊ tolle inde lūbare
quod p̄cepi tibi ut absconderes illud ibi.
Et abij ad eufraten: ⁊ fodi ⁊ tuli lumbaē de
loco vbi absconderā illud. Et ecce ɔputrue-
rat lūbare: ita ut nulli vsui aptum esset. Et
factū est vbū domi ad me dicēs. Hec dic̄
dn̄s. Sic putrescē faciā supbiā iuda. et su-
pbiā iherusalē multā: populū istū pessimū.
qui nolūt audire vba mea. et ambulāt in p̄-
uitate cordis sui: abieruntq; post deos alie-
nos ut seruirēt eis ⁊ adorarent eos. Et erit
sicut lūbare istud: quod nulli vsui aptū est.
Sicut enī adheret lūbare ad lūbos viri sic
agglutinaui michi omnē domū israhel ⁊ oēʒ
domū iuda dicit dn̄s ut essent michi ī ꝑplm
et in nomē ⁊ in laudē et in gloriā: et nō audi-
erūt. Dices ergo ad eos sermonē istū. Hec
dic̄ dn̄s deus isrl̄. Oīs laguncula implebi-
tur vino. Et dicent ad te. Nunquid ignora-
mus q̄r oīs laguncula implebitur vino?
Et dices ad eos. Hec dicit dominus. Ecce
ego implebo oēs habitatores terre huius
et reges qui sedēt de stirpe dauid sup thro-
nū eius. et sacerdotes ⁊ ꝓphetas ⁊ oīes ha-
bitatores iherusalē ebrietate: ⁊ dispergam
eos virū a fratre suo: ⁊ p̄res ⁊ filios pariter
ait dn̄s. Non parcā ⁊ non ɔcedā: neq; mise-
rebor ut nō disperdā eos. Audite ⁊ auribꝫ
ꝑcipite: nolite eleuari: q̄r dn̄s locutus ē. Da-
te domino deo vestro gloriaʒ anteq̄ɋ cōtene-
brescat: et anteq̄ɋ offendant pedes vestri ad
montes caligosos. Expectabitis lucem: et
ponet eā in vmbrā mortis. et in caliginē. Qd
si hoc nō audieritis: in abscondito plorabit
anima mea a facie supbie. Plorās plorabit
et deducet oculus meus lacrimā: q̄r captus
est grex domini. Dic regi ⁊ dn̄atrici. Humi-
liamini: sedete in terra: quoniā descendet de
capite vestro corona glorie vestre. Ciuitates
austri clause sūt: ⁊ nō ē qui aperiat. Transla-
ta est omnis iuda transmigracōne ꝑfecta.
Leuate oculos vestros ⁊ videte: qui venitis
ab aquilone. Vbi ē grex qui datus est tibi:
pecus inclitū tuū? Quid dices cū visitauerit
te? Tu enim docuisti eos aduersū te: ⁊ erudi-
sti in caput tuū. Nūq̄d nō dolores apprehē-
derūt te quasi mulierē parturiētem? Quod
si dixeris in corde tuo quare venerūt michi
hec: ꝓpter multitudinē iniquitatis tue reue-
lata sūt verecūdiora tua: pollute sūt plante
tue. Si mutare potest ethiops pellem suaʒ
aut pardus varietates suas: et vos poteri-
tis benefacere cum didiceritis malum. Et

P
II

dissemīabo eos quasi stipulā que vēto raptat᷑ in deserto. Hec sors tua parsq; mensurē tue a me dicit dn̄s: q2 oblita es mei et ꝯfisa es in mēdacio. Vnde et ego nudaui femora tua ꝯtra faciem tuā: et apparuit ignominia tua: adulteria tua et hinnitus tuus et scelus fornicacōnis tue. Sup colles in agro vidi abominacōes tuas. Ve tibi ihrl̄m. Nō mūdaberis post me. Vsq; q° adhuc. XIIII

Verbū domini qd̄ factū ē ad iheremiā de sermonibꝯ siccitatis. Luxit iudea: et porte eius corruerūt et obscurate sūt in t̄ra: et clamor iherusalem ascendit. Maiores miserūt minores suos ad aquā: venerūt ad hauriendū. Nō inuenerūt aquā: reportauerūt vasa sua vacua. Confusi sūt et afflicti: et operuerūt capita sua ꝓpter terre vastitatē: q2 non venit pluuia in terrā. Cōfusi sūt agricole: operuerūt capita sua. Nā et cerua in agro peperit et reliquit q2 non erat herba: et onagri steterūt in rupibꝯ. Traxerūt ventū quasi dracones: defecerūt oculi eoꝝ q2 nō erat herba. Si iniquitates nostre rn̄derint nobis: dn̄e fac ꝓpter nomen tuū: quoniā multe sūt auersiones nostre. Tibi peccauim⁹ expectacō israhel: saluator noster in t̄pe tribulacōnis. Quaē quasi colonus futurus es in terra: et quasi viator declinās ad manendū? Quaē futurus es velut vir vagus: et fortis qui nō potest saluaē? Tu aūt in nobis es dn̄e: et nomē tuū inuocatū est sup nos: ne derelinquas nos. Hec dicit dn̄s populo huic qui dilexit mouere pedes suos et nō quieuit: et dn̄o nō placuit. Nūc recordabit᷑ iniquitatū eoꝝ: et visitabit peccata eoꝝ. Et dixit dn̄s ad me. Noli orare pro populo isto in bonū. Cū ieiunauerint nō exaudiā p̄ces eoꝝ: et si obtulerint olocaustomata et victimas nō suscipiam ea: quoniā gladio et fame et peste ego cōsumam eos. Et dixi. A a a dn̄e deus. Prophete dicūt eis. Nō videbitis gladiū et fames nō erit in vobis: s3 pacē verā dabit vobis in loco isto. Et dixit dn̄s ad me. Falso ꝓphete vaticinant᷑ in nomine meo. Nō misi eos: et nō p̄cepi eis: neq; locutus sū ad eos. Visionē mendacē et diuinacōē fraudulentā et seductōē cordis sui ꝓphetāt vobis. Idcirco hec dic̄ dn̄s de ꝓphetis q̄ ꝓphetant in nomīe meo quos ego nō misi: dicentes gladius et fames non erit in terra hac. In gladio et fame ꝯsumentur ꝓphete illi: et ꝑli quibꝯ ꝓphetāt erūt ꝓiecti in viis iherusalē p̄ fame et gladio: et nō erit qui sepeliat eos: ipi et vxores eoꝝ filii et filie eoꝝ: et effundā super eos malū suū. Et dices ad eos v̄bum istud. Deducāt oculi mei lacrimā p̄ noctem et diē et nō taceāt: quoniā ꝯtricōe magna cōtrita ē virgo filia ꝑli mei: plaga pessima vehemēter. Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio: et si introiero in ciuitatē ecce attenuati fame. Propheta nāq; et sacerdos abierūt in terrā quā ignorabāt. Nūquid ꝓiciēs abiecisti iudā: aut syō abominata est anima tua? Quaē ergo p̄cussisti nos ita ut nulla sit sanitas? Expectauimus pacem et nō est bonū: et tempus curacōnis: et ecce turbacō. Cognouimus dn̄e impietates nostras: iniquitates p̄rm nostroꝝ q2 peccauimus tibi. Ne des nos in opprobrium ꝓpter nomē tuū: neq; facias nobis ꝯtumeliā. Solii glorie tue recordaē: ne irritū facias fedus tuū nobiscū. Nūquid sūt in sculptilibꝯ gentium qui pluāt: aut celi possunt daē ymbres nisi tu volueis? None tu es dn̄s deus nr̄ quē expectauim⁹? Tu eni fecisti oīa hec. XV

Et dixit dn̄s ad me. Si steterit moyses et samuel coram me: nō est anima mea ad pplm̄ istū. Eice illos a facie mea: et egrediant᷑. Quod si dixerint ad te quo egrediem᷑: dices ad eos. Hec dicit domin⁹. Qui ad mortem ad mortē. et qui ad gladiū ad gladiū: et qui ad famē ad famē: et q̄ ad captiuitatē ad captiuitatē. Et visitabo sup eos q̄tuor species dicit dn̄s. Gladiū ad occisionē. et canes ad lacerādū: et volatilia celi et bestias terre ad deuorandū et dissipādū: et dabo eos in feruorē vniūsis regnis terre ꝓpter manassen filiū ezechie regis iuda sup omnibꝯ q̄ fecit in iherusalē. Quis enim miserebit᷑ tui iherusalē? Aut quis ꝯtristabit᷑ pro te? Aut quis ibit ad rogandū p̄ pace tua? Tu reliquisti me dicit dn̄s: retrorsū abisti. Et extendā manū meā sup te: et interficiam te. Laboraui rogās. Et disp̄gam eos ventilabro in portis t̄re. Interfeci et disp̄didi pplm̄ meum: et tamen a viis suis non sunt reuersi.

Multiplicate sũt m̄ vidue eius: sup harenā
maris. Induxi eis sup matrē adolescentis
vastatorē meridie: misi sup ciuitates repēte
terrorē. Infirmata est q̄ pepit septē: defecit
aīa eius. Occidit ei sol cū adhuc esset dies:
ɔfusa est ⁊ erubuit. Et residuos eius in gla-
diū dabo in ɔspectu inimicoꝝ eoꝝ ait dn̄s
deus. Ve michi mater mea. Quaē genuisti
me virū rixe: virū discordie in vniuersa ter-
ra? Nō feneraui: nec fenerauit michi quisq̄.
Oēs maledicūt michi dicit dn̄s. Si nō re-
liquie tue in bonū: si nō occurreit tibi in tp̄e
afflictōnis: ⁊ in tempore tribulacōnis adu̇-
sum inimicū. Nūquid federabit ferrū ferro
ab aquilone ⁊ es? Diuitias tuas ⁊ thesauros
tuos in direpcōz dabo gratis ī omib⁹ pccis
tuis: ⁊ in omib⁹ terminis tuis. Et adducaz
inimicos tuos de terra quā nescis: q̄r ignis
succensus est in furoē meo: ⁊ sup vos arde-
bit. Tu scis domine: recordare mei ⁊ visita
me: ⁊ tuē me ab hijs qui psecūt me. Noli ī
patiētia tua suscipere me. Scito quomā su-
stinui ꝓpter te obprobriū. Inuenti sūt s̄moēs
tui: ⁊ comedi eos. Et factuz est michi vbū
tuū in gaudiū ⁊ ī leticiā cordis mei: quomā
inuocatum est nomē tuū sup me. dn̄s deus
exercituū. Nō sedi in ɔcilio ludentiū: ⁊ glo-
riatus sū a facie manus tue. Solus sedebā:
quoniam ɔminacōe replesti me. Quare fa-
ctus est dolor meus ꝑpetuus: ⁊ plaga mea
desperabilis? Renuit curari. Facta ē michi
quasi mendaciū aquaꝝ infideliū. Propter
hoc hec dicit dn̄s. Si ɔuerteis ɔuertā te. et
ante faciem meā stabis: ⁊ si separaueris p̄-
ciosum a vili: quasi os meū eris. Conuertē-
tur ipsi ad te: ⁊ tu nō cōuerteris ad eos. Et
dabo te populo huic in murū ereum fortez:
et bellabūt aduersū te ⁊ nō p̄ualebūt: quia
ego tecum sū ut saluē te ⁊ eruam te dicit do-
minus. Et liberabo te de manu pessimorū: et
redimam te de manu fortium. XVI

Et factū est vbū domini ad me dicēs.
Nō accipies vxorē: ⁊ nō erūt tibi filij
et filie in loco isto. Quia hec dicit dn̄s sup fi-
lios ⁊ filias qui generāt in loco isto: ⁊ sup
matres eoꝝ que genuerunt eos: ⁊ sup pa-
tres eoꝝ de quoꝝ stirpe sunt nati in terra
hac. Mortibus egrotationū morient. Nō
plangent et nō sepelient: in sterquilinū sup
faciē terre erūt. Et gladio ⁊ fame ɔsumēt:
et erit cadauer eoꝝ in escam volatilib⁹ celi
et bestijs terre. Hec enim dicit dn̄s. Ne in-
grediaris domum conuiuij neq̄ vadas ad
plangendū: neq̄ ɔsoleris eos quia abstuli
pacem meam a populo isto dicit dominus:
misericordiā ⁊ miseracōes. Et morient grā-
des ⁊ parui ī terra ista: nō sepelient neq̄ plā-
gent: et nō se incidēt neq̄ caluiciū fiet ꝑ eis.
Et nō frangēt inter eos lugēti panē ad cō-
solandū sup mortuo: ⁊ nō dabūt eis potū ca-
licis ad ɔsolandū sup patre suo ⁊ matre. Et
domū ɔuiuij nō ingrediaris ut sedeas cū eis
et comedas ⁊ bibas: q̄r hec dicit dn̄s exerci-
tuū deus israhel. Ecce ego auferā de loco isto
in oculis vestris ⁊ in dieb⁹ vestris vocē gau-
dij et vocem leticie: vocem sponsi et vocem
sponse. Et cū annūciaueis populo huic oīa
verba hec et dixerūt tibi. quare locutus est
dn̄s sup nos oīne maluz grande istud: que
nostra iniquitas ⁊ qd̄ peccatū nostrū quod
peccauimus dn̄o deo nostro: dices ad eos.
Quia dereliquerūt me patres vestri ait dn̄s:
et abierūt post deos alienos et s̄uierūt eis.
et adorauerūt eos: ⁊ me dereliquerunt ⁊ le-
gem meā nō custodierūt. Sed et vos pei⁹
operati estis q̄r patres vestri. Ecce enim am-
bulat vnusquisq̄ post prauitatē cordis sui
mali: ut me nō audiat. Et eiciā vos de terra
hac in terram quā ignoratis vos ⁊ patres
vestri: ⁊ s̄uietis ibi dijs alienis die ac nocte
qui nō dabūt vobis requiē. Propterea ec-
ce dies veniēt dicit dn̄s: ⁊ nō dicet vltra vi-
uit dn̄s qui eduxit filios israhel de terra egi-
pti. sed viuit dn̄s qui eduxit filios israhel de
terra aquilonis. et de vniūsis terris ad q̄s
eieci illos: ⁊ reducam eos in terram suā quā
dedi patrib⁹ eoꝝ. Ecce ego mittā piscatoēs
multos dicit dn̄s: ⁊ piscabūt eos. Et post
hec mittaz eis multos venatores ⁊ venabūt
eos de omi monte et de omi colle ⁊ de cauer-
nis petraꝝ: q̄r oculi mei sup oēs vias eoꝝ.
Non sūt abscondite a facie mea: ⁊ non fuit
occultata iniq̄tas eoꝝ ab oculis meis. Et
reddaz primū duplices iniquitates ⁊ pccā
eoꝝ: q̄r ɔtaminauerūt terram meā in morti-
cinis ꝑ dolorꝝ suoꝝ: ⁊ abominacōnib⁹ suis

impleuerũt hereditatẽ meã. Dñe fortitudo mea et robur meũ: et refugium meũ in die tribulacõis. Ad te gentes veniẽt ab extremis terre ⁊ dicẽt. Vere mendaciũ possederũt patres nostri: vanitatẽ que eis non ꝓfuit. Nunquid faciet sibi homo deos? Et ipi nõ sunt dij. Idcirco ecce ego ostendã eis ꝑ vicẽ hãc: ostẽdã eis manũ meã ⁊ ꝟtutẽ meã: et scient q̃ nomen michi dñs.

XVII

Peccatum iuda scriptũ est stilo ferreo in vngue adamãtino: exaratũ sup latitudinẽ cordis eoꝝ: ⁊ in cornib⁹ araꝝ eorum. Cũ recordati fuerint filij eoꝝ araꝝ suaꝝ ⁊ lucoꝝ suoꝝ lignoꝝ q̃ꝫ frondentiũ in montib⁹ excelsis sacrificãtes in agro: fortitudinem tuã ⁊ oĩes thesauros tuos in direpcõẽ dabo: excelsa tua ꝓpter peccata in vniuersis finib⁹ tuis. Et relinqueris sola ab hereditate tua quam dedi tibi: ⁊ seruire te faciã inimicis tuis in terra quã ignoras. Quoniam ignẽ succendisti in furore meo: usq̃ꝫ ĩ eternũ ardebit. Hec dicit dñs. Maledc̃us homo qui ɔfidit in homine: ⁊ ponit carnem brachiũ suũ: ⁊ a dño recedit cor eius. Erit enim quasi mirice in deserto: ⁊ nõ videbit cũ venerit bonũ: ſꝫ habitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis ⁊ inhabitabili. Bñdictus vir qui ɔfidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia eius. Et erit quasi lignũ quod transplãtatᷣ sup aquas: qd̃ ad humorẽ mittit radices suas: ⁊ nõ timebit cũ venerit estus. Et erit foliũ eius viride: ⁊ in tp̃e siccitatis nõ erit sollicitũ: nec aliquãdo desinet facere fructum. Prauũ est cor hominis ⁊ inscrutabile. Quis cognoscet illud? Ego dñs scrutans cor et ꝓbans renes: q̃ do vnicuiq̃ꝫ iuxta viã suã: et iuxta fructum adinuentionũ suaꝝ. Perdix fouit que nõ peperit. Fecit diuitias ⁊ nõ in iudicio. In dimidio dieꝝ suoꝝ derelinquet eas: ⁊ in nouissimo suo erit insipiens. Soliũ glorie altitudinis a principio: loc⁹ sanctificacõis nostre expectacõ israhel. Domine oĩes qui te derelinquũt cõfundentᷣ: recedẽtes a te in terra scribẽtᷣ: quoniã dereliquerũt venã aquaꝝ viuentiũ dñm. Sana me domine ⁊ sanabor: saluũ me fac ⁊ saluus ero: quoniã laus mea tu es. Ecce ipi dicũt ad me. Vbi est verbũ domini? Veniat. Et ego non sũ turbatus te pastorem sequẽs: et diẽ hominis nõ desideraui. Tu scis qd̃ egressum est de labijs meis: rectũ in ɔspectu tuo fuit. Nõ sis michi tu formidini: spes mea tu in die afflictõis. Cõfundãtᷣ qui me ꝑsecũtᷣ et nõ ɔfundar ego: paueãt illi: ⁊ nõ pauea᷑ ego. Induc sup eos diem afflictõis: et duplici ɔtricõne ɔtere eos. Hec dicit dñs ad me. Vade ⁊ sta in porta filioꝝ populi tui ꝑ quã ingrediũtᷣ reges iuda. et egrediũtur: et in cũctis portis iherusalẽ: ⁊ dices ad eos. Audite ꝟbũ domini reges iuda. et oĩs iudea cũctiq̃ꝫ habitatorẽs iherusalẽ: q̃ ingredimini ꝑ portas istas. Hec dicit dñs. Custodite aĩas vr̃as: ⁊ nolite portarẽ pondera in die sabbati. nec inferatis ꝑ portas ihr̃lm: ⁊ nolite eicere onera de domib⁹ vr̃is in die sabbati et oĩe opus nõ facietis. Sanctificate diẽ sabbati sicut p̃cepi patrib⁹ vr̃is. Et non audierũt nec inclinauerũt aurẽ suã: ſꝫ indurauerũt ceruicẽ suã ne audirẽt me: ⁊ ne acciperẽt disciplinã. Et erit si audieritis me dicit dñs. ut nõ inferatis onera ꝑ portas ciuitatis huius in die sabbati ⁊ si sanctificaueritis diem sabbati ne faciatis ĩ ea oĩe opus: ingredientur ꝑ portas ciuitatis huius reges ⁊ principes sedẽtes sup soliũ dauid. et ascendẽtes in curribus ⁊ equis ipi ⁊ principes eoꝝ viri iuda ⁊ habitatorẽs iherusalẽ: ⁊ habitabitᷣ ciuitas hec ĩ sempiternũ. Et veniẽt de ciuitatib⁹ iuda ⁊ in circuitu iherusalẽ ⁊ de terra beniamin et de campestrib⁹ ⁊ de mõtuosis ⁊ ab austro portãtes olocaustum et victimã ⁊ sacrificiũ et thus: ⁊ inferẽt oblacõem ĩ domũ domini. Si autem nõ audieritis me ut sanctificetis diẽ sabbati ⁊ ne portetis onus ⁊ ne inferatis per portas iherusalẽ in die sabbati: succẽdã ignem in portis eius ⁊ deuorabit domos iherusalem: et non extinguetur.

XVIII

Verbum quod factũ est ad iheremiã a dño dicẽs. Surge ⁊ descende in domũ figuli: ⁊ ibi audies verba mea. Et descẽdi in domũ figuli: ⁊ ecce ipe faciebat opus sup rotam: ⁊ dissipatũ est vas qd̃ ipse faciebat e luto manib⁹ suis. Cõuersusq̃ꝫ fecit illud vas alterũ: sicut placuerat in oculis ei⁹ vt faceret. Et factũ est verbũ domini ad me dicens. Nũquid sicut figulus iste nõ potero

vobis facere domus israhel ait dominus?
Ecce sicut lutū in manibꝫ figuli: sic vos do=
mus israhel in manu mea. Repente loquar
aduersum gentē ⁊ aduersus regnū: ut era=
dicem ⁊ destruā ⁊ disperdam illud. Si peni=
tentiā egerit gēs illa a malo suo qđ locut⁹
sum aduersus eam: agam ⁊ ego penitentiā
sup malo qđ cogitaui ut facerē ei: ⁊ subito
loquar de gente ⁊ regno: ut edificē ⁊ plan=
tez illud. Si fecerit malū in oculis meis ut
nō audiat vocem meā: penitentiā agam su=
per bono quod locutus sum ut facerem ei:

VII

Nūc ergo dic viro iuda ⁊ habitatorī ihrlm
dicens. Hec dicit dn̄s. Ecce ego fingo cō=
tra vos malū: ⁊ cogito ꝯtra vos cogitacōꝫ.
Reuertatur vnusquisqꝫ a via sua mala: ⁊ di=
rigite vias vestras ⁊ studia vestra. Qui dixe=
rūt. Desperauimus. Post cogitacōes enim
nostras ibimus: ⁊ vnusquisqꝫ prauitatem
cordis sui mali faciemus. Ideo hec dicit do=
minus. Interrogate gētes. Quis audiuit
talia horribilia: que fecit nimis ꝟgo israhel.
Nunquid deficiet de petra agri nix libani: ā
euelli possūt aque erumpentes frigide et
defluētes? Quia oblitus est mei populus
meus. frustra libātes ⁊ impingētes in viis
suis. et in semitis seculi: ut ambularēt ꝑ eas
in itinere nō trito: ut fieret terra eoꝝ in deso=
lacōem ⁊ in sibiluꝫ sempiternū. Omis qui
ꝑterierit ꝑ eam obstupescet: ⁊ mouebit ca=
put suū. Sicut ventus vrens dispergā eos
coram inimicis: dorsum ⁊ nō faciē ostendaꝫ eis in
die ꝑdicōnis eoꝝ. Et dixerūt. Venite et co=

VIII

gitemus ꝯtra iheremiā cogitacōes. Non e=
nim peribit lex a sacerdote: neqꝫ ꝯsilium a
sapiēte: nec sermo a ꝓpheta. Venite ⁊ ꝑcuti=
amus eū lingua: ⁊ nō attendamus ad vni=
uersos ſmones eius. Attende domine ad
me: ⁊ audi vocē aduersarioꝝ meoꝝ. Nū=
quid redditur ꝓ bono malū: q꞉ foderūt fo=
ueam anime mee? Recordare q꞉ steterim
in ꝯspcū tuo ut loquerer ꝓ eis bonū: ⁊ auer=
terem indignacōeꝫ tuam ab eis. Propterea
da filios eoꝝ in famē: ⁊ deduc eos in man⁹
gladii. Fiant vxores eoꝝ absqꝫ liberis ⁊ vi=
due: et viri eaꝝ interficiātꝰ morte. Iuuenes
eoꝝ cōfodiantur gladio in ꝑlio: audiatur
clamor de domibus eoꝝ. Adduces enim
sup eos latronē repente: q꞉ foderūt foueaꝫ
vt caperēt me: ⁊ laqueos absconderūt pedi=
bus meis. Tu aūt dn̄e scis omē ꝯsiliū eoruꝫ
aduersum me in mortem. Ne ꝓpicieris ini
quitati eoruꝫ: et peccatum eoruꝫ a facie tua
non deleatur. Fiant corruētes in conspectu
tuo: in tempe furoris tui abutē eis.

XIX

Hec dicit dn̄s. Vade ⁊ accipe lagūculā
figuli testeaꝫ a senioribꝫ populi ⁊ a se=
nioribꝫ sacerdotū: ⁊ egredē ad vallē filioꝝ
ennon q̄ est iuxta introitum porte fictilis: et
ꝑdicabis ibi verba q̄ ego loquor ad te ⁊ di=
ces. Audite ꝟbum domini reges iuda: ⁊ ha=
bitatorēs iherusalē. Hec dic̄ dn̄s exercituū
deus israhel. Ecce ego inducam afflictōnem
sup locū istū: ita ut omnis qui audierit illaꝫ
tinniāt aures eius eo q꞉ dereliquerūt me. et
alienū fecerint locum istū: ⁊ libauerūt in eo
diis alienis quos nescierūt ipsi ⁊ p̄res eoꝝ
et reges iuda: ⁊ repleuerūt locū istū sangui=
ne innocentū: ⁊ edificauerūt excelsa baaliꝫ
ad comburendos filios suos igni in olocaustū
q̄ non ꝑcepi: nec locutus sū nec ascenderūt
in cor meū. Propterea ecce dies veniēt dicit
dn̄s: ⁊ nō vocabitꝰ āplius loc⁹ iste thophet

II

et vallis filii ennon: ſꝫ vallis occisionis. Et
dissipabo ꝯsiliū iuda ⁊ iherusalē in loco isto:
et subuertaꝫ eos gladio in ꝯspectu inimico=
rū suoꝝ ⁊ in manū querentiū animas eoꝝ:
et dabo cadauera eoꝝ escas volatilibꝫ celi
et bestiis terre: ⁊ ponam ciuitatem hāc i stu=
porē ⁊ in sibilū. Omnis qui ꝑterierit ꝑ eam
obstupescet: ⁊ sibilabit sup vniūsa plaga e=
ius. Et cibabo eos carnibꝫ filioꝝ suoꝝ ⁊ car=
nibus filiaꝝ suaꝝ: et vnusquisqꝫ carnē ami=
ci sui comedet in obsidione ⁊ in angustia in
qua ꝯcludēt eos inimici eoꝝ: ⁊ qui querunt
animas eoꝝ. Et ꝯteres lagūculaꝫ in oculis
viroꝝ qui ibūt tecū: ⁊ dices ad eos. Hec
dicit dominus exercituū. Sic ꝯterā populū
istū ⁊ ciuitatem istā: sicut ꝯteritur vas figuli
qđ nō potest vltra instaurari. Et in thophet
sepelientꝰ: eo q꞉ nō sit alius locus ad sepeliē=
dū. Sic faciam loco huic ait dn̄s ⁊ habita=
toribꝫ eius: ut ponam ciuitateꝫ istā sicut tho=
phet. Et erūt domus iherusaleꝫ ⁊ domus re=
gū iuda sicut locus thophet inmūde: omes
domus in quaꝝ domatibus sacrificauerūt

oīni milicie celi: ⁊ libauerūt libamina diis alienis. Venit autem iheremias de thophet quo miserat eum dominus ad ꝓphetandū: et stetit in atrio domus domini: ⁊ dixit ad omēz populū. Hec dicit dn̄s exercituū de⁹ israhel. Ecce ego inducā sup ciuitatē hanc et sup oēs vrbes eius vniūsa mala q̄ locut⁹ sū aduersuz eaz: qm̄ indurauerūt ceruicē suā vt nō audirēt sermones meos.

XX

Et audiuit phassur filius emmer sacerdos qui ɔstitutus erat princeps in domo domini iheremiaz ꝓphetantem sermones istos: ⁊ pcussit phassur iheremiā ꝓphetam: et misit eum in neruū qđ erat in porta beniamin supiori in domo domini. Cūqz illuxisset in crastinū eduxit phassur iheremiā de neruo: ⁊ dixit ad eum iheremias. Nō phassur vocauit dn̄s nomen tuū ſʒ pauorē vndiqz: q̄ȝ hec dicit dn̄s. Ecce ego dabo te in pauorem ⁊ oīes amicos tuos ⁊ corruēt gladio inimicoꝝ suoꝝ: ⁊ oculi tui videbūt. Et oēm iudam dabo in manū regis babilonis: ⁊ traducet eos in babilonem: ⁊ pcutiet eos gladio. Et dabo vniūsam sbām ciuitatis hui⁹. et oīēz laborē eius oīneqz preciū ⁊ cūctos thesauros regū iuda dabo in manū inimicoꝝ eoꝝ: ⁊ diripiēt eos ⁊ tollēt: et ducent in babilonē. Tu aūt phassur ⁊ oīes habitatoēs domus tue ibitis in captiuitatē: ⁊ in babilonē venies ⁊ ibi morieris: ibiqz sepelieris tu et oīes amici tui quib⁹ ꝓphetasti mēdatiū. Seduxisti me dn̄e ⁊ seductus sum: fortior me fuisti ⁊ inualuisti. Factus suz in derisum tota die. Oīes subsannabāt me quia iam olim loquor vociferās: iniquitatē ⁊ vastitatem clamito. Et factus est michi sermo dn̄i in opprobriū ⁊ i derisū tota die. Et dixi. Nō recordabor eius: neqz loquar vltra in noīe illius. Et factus est in corde meo q̄ſi ignis exestuans. claususqz in ossib⁹ meis: ⁊ defeci ferre non sustinēs. Audiui enim ɔtumelias multoꝝ ⁊ terrorē in circuitu: psequimini et psequamur eū: ab oīnib⁹ viris qui erāt pacifici mei ⁊ custodiētes latus meū. Si quomodo decipiat̄ ⁊ p̄ualeamus aduersus eū: et ɔsequamur vl̄cōem ex eo. Dn̄s aūt mecū ē quasi bellator fortis: idcirco qui psequūt̄ me cadent ⁊ infirmi erunt ⁊ confundentur vehementer: q̄ȝ non intellexerūt opprobriū sempiternū qđ nūq̄ȝ delebit̄. Et tu dn̄e exercituū pbator iusti qui vides renes ⁊ cor: videā queso vl̄cōēz tuā ex eis. Tibi enī reuelaui causam meā. Cantate dn̄o laudate dn̄m: q̄ȝ liberauit aīaz pauperis de manū maloꝝ. Maledicta dies in q̄ natus sū: dies in qua pepit me mater mea: nō sit benedicta. Maledictus vir qui annūciauit pr̄i meo dicēs. natus est tibi puer masculus: ⁊ q̄ſi gaudio letificauit eū. Sit homo ille ut sūt ciuitates quas subuertit dn̄s: ⁊ non penituit euz. Audiat clamorē mane: et vlulatū in tp̄e meridiano: quia nō me interfecit a vulua vt fieret michi mater mea sepulcrū: et vulua eius conceptus eternus. Quare de vulua egressus sū vt viderē laborem ⁊ dolorē: et ɔsumerentur in confusione dies mei?

XXI

Verbū quod factū est ad iheremiam a dn̄o: quādo misit ad eū rex sedechias phassur filiū melchie ⁊ sophoniam filiuz maasie sacerdotē dicēs. Interroga p nob dominū: q̄ȝ nabuchodonosor rex babilōis p̄liat̄ aduersū nos: si forte faciat dn̄s nobiscū secundū oīnia mirabilia sua ⁊ recedat a nobis. Et dixit iheremias ad eos. Sic dicetis sedechie. Hec dicit dn̄s de⁹ israhel. Ecce ego ɔuertā vasa belli q̄ in manib⁹ vestris sūt et quib⁹ vos pugnatis adūsuz regē babilonis et caldeos qui obsidēt vos in circuitu muroꝝ: ⁊ ɔgregabo ea in medio ciuitatis huius. et debellabo ego vos in manū extētā ⁊ in brachio forti ⁊ in furore ⁊ in indignacōne et in ira grandi: ⁊ pcutiā habitatoēs ciuitatis huius. Homines ⁊ bestie pestilēcia magna moriant̄. Et post hec ait dn̄s. dabo sedechiā regē iuda ⁊ seruos eius ⁊ populū eius ⁊ qui derelicti sūt in hac ciuitate a peste ⁊ gladio et fame in manū nabuchodonosor regis babilonis ⁊ in manū inimicoꝝ eoꝝ: et in manu querentiū aīaz eoꝝ: ⁊ pcutiet eos in ore gladii: ⁊ nō mouebit̄ neqz parcet nec miserebitur. Et ad populū hūc dices. Hec dicit dn̄s. Ecce ego do coraz vobis viam vite et viam mortis. Qui habitauerit in vrbe hac morietur gladio ⁊ fame et peste: qui aūt egressus fuerit ⁊ transfugerit ad caldeos qui obsidēt vos viuet: et erit ei anima sua quasi spoliū

Posui eñi faciẽ meã sup ciuitatẽ hãc in malũ
et non in bonũ ait dñs. In manũ regis babi-
lonis dabit᷑: ⁊ exuret eam igni et domũ re-
gis iuda. Audite verbũ domini domus da-
uid. Hec dicit dñs. Judicate mane iudiciũ
et eruite vi oppressum de manũ calũniãtis: ne
forte egrediat᷑ ut ignis indignatio mea ⁊
succẽdat᷑ et nõ sit qui extinguat: ꝓpter ma-
liciã studioꝝ vestroꝝ. Ecce ego ad te ha-
bitatricem vallis solide atq̃ campestris ait
dñs: qui dicitis quis percutiet nos ⁊ quis in-
gredietur domus nostras: et visitabo super
vos iuxta fructũ studioꝝ vroꝝ dicit dñs:
et succẽdã ignẽ in saltu eius: ⁊ deuorabit oĩa
in circuitu eius.

Hec dicit XXII dñs. Descende in domũ regis iuda:
et loqueris ibi ṽbum hoc ⁊ dices. Audi ver-
bum domini rex iuda qui sedes sup solium
dauid: tu ⁊ serui tui ⁊ populus tuus q̃ ingre-
dimini p portas istas. Hec dicit dñs. Faci-
te iudiciũ ⁊ iusticiã ⁊ liberate vi oppressũ de
manũ calũniatoris: ⁊ aduenã et pupillũ et vi-
duã nolite ɔtristare neq̃ opprimatis inique:
et sanguinẽ innocentẽ ne effundatis in lo-
co isto. Si eñi facientes feceritis ṽbũ istud.
ingredientur p portas domus huius reges
sedẽtes de genere dauid sup thronũ eius:
et ascendẽtes currus ⁊ equos: ipsi ⁊ serui ⁊
populus eoꝝ. Quod si nõ audieritis ṽbũ
hoc: in memetipso iuraui dicit dñs: q᷑ in so-
litudinẽ erit domus hec. Quia hec dicit do-
minus sup domũ regis iuda. Galaad tu m̃
caput libani. Si nõ posuero te solitudinẽ:
vrbes inhabitabiles. Et sanctificabo super
te interficientẽ virum ⁊ arma eius: ⁊ succidẽt
electas cedros tuas ⁊ p̃cipitabũt in ignẽ:
et ptransibũt gentes multe p ciuitatẽ hãc
et dicet vnusquisq̃ ꝓximo suo. Quare sic
fecit dominus ciuitati huic grandi? Et rñde-
bũt. Eo q᷑ reliquerint pactum dñi dei sui: ⁊
adorauerint deos alienos: ⁊ seruierint illis.
Nolite flere mortuũ: neq̃ lugeatis sup eũ
fletu. Plangite eũ qui egredit᷑: quia nõ re-
uertetur vltra: nec videbit terram natiuitatis
sue. Quia hec dicit dñs ad sellum filiũ io-
sie regem iuda qui regnauit p iosia patre
suo q̃ egressus est de loco isto. Nõ reuertet᷑
huc amplius: ſʒ in loco ad quem transtuli
eum ibi morietur: et terram istam nõ videbit
amplius. Ve qui edificat domũ suã in iniusti-
cia: ⁊ cenacula sua nõ in iudicio. Amicũ suũ
opprimet frustra: ⁊ mercedẽ non reddet ei.
Qui dicit edificabo michi domũ latam ⁊ ce-
nacula spaciosa: qui aperit sibi fenestras et
facit laquearia cedrina: pingitq̃ sinopide.
Nũquid regnabis: quoniã ɔfers te cedro?
Pater tuus nũquid nõ comedit ⁊ bibit et
fecit iudiciũ ⁊ iusticiã: tũc cum bene erat ei?
Judicauit causam pauperis ⁊ egeni in bonũ
suũ. Nũquid nõ ideo: q᷑ cognouit me dicit
dñs? Tui vero oculi ⁊ cor ad auariciã et ad
sanguinẽ innocẽtẽ fundendũ ⁊ ad calũniã:
et ad cursũ mali operis. Propterea hec dicit
dñs ad ioakim filiũ iosie regem iuda. Non
plangẽt eũ ve frater ⁊ ve soror: nõ concrepa-
bũt ei ve dñe ⁊ ve inclite. Sepultura asini se-
pelietur: putrefactus et ꝓiectus extra portas
iherusalem. Ascende libanũ ⁊ clama: ⁊ in ba-
san da vocẽ tuã ⁊ clama ad transeũtes: quia
ɔtriti sũt oĩnes amatores tui. Locutus sũ ad
te in abundãtia tua: dixisti nõ audiã. Hec ẽ
via ab adolescẽtia tua: q᷑ nõ audisti vocẽ
meã. Oĩnes pastores tuos pascet ventus: et
amatores tui ĩ captiuitatẽ ibũt. Et tũc ɔfun-
deris ⁊ erubesces ab oĩni malicia tua: q̃ sedes
in libano ⁊ nidificas ĩ cedris. Quomodo cõ-
gemuisti cũ venissent tibi dolores quasi dolo-
res parturientis? Viuo ego dicit dñs: quia si
fuerit iechonias filius ioakim regis iuda a-
nulus ĩ manũ dextera mea: inde euellã eũ. Et
dabo te in manu querentiũ aĩam tuã: ⁊ ĩ manũ
quoꝝ tu formidas faciẽ: et ĩ manu nabucho-
donosor regis babilonis: ⁊ in manus calde-
orũ. Et mittam te ⁊ matrẽ tuã que genuit te
in terrã alienã ĩ qua nati nõ estis: ibiq̃ mori-
emini. Et in terram ad quã ipsi leuãt animã
suã ut reuertantur illuc: nõ reuertẽtur. Nunquid
vas fictile atq̃ contritũ vir iste iechonias?
Nunquid vas absq̃ oĩni voluptate? Quaré
abiecti sũt ipsi ⁊ semẽ eius: ⁊ ꝓiecti ĩ terram
quã ignorauerũt? Terra terra terra audi s̃mo-
nem domini. Hec dicit dominus. Scribe vi-
rum istum sterilem: virũ qui in diebus su-
is non ꝓsperabitur. Nec enim erit de semĩe
eius vir qui sedeat super soliũ dauid: et po-
testatem habeat vltra in iuda.

Ve pastoribꝫ: qui diſpdūt **XXIII** et dilacerāt gregez paſcue mee dicit dn̄s. Jdeo hec dicit dn̄s deus iſrahel ad paſtores qui paſcūt populū meū. Vos diſpſiſtis gregem meū ⁊ eiecistis eos: ⁊ nō viſitaſtis eos. Ecce ego viſitabo ſup vos maliciā ſtudioꝝ veſtroꝝ ait dn̄s. Et ego ↄgregabo reliq̄as gregis mei de om̄ibꝫ terris ad quas eiecero eos illuc: ⁊ conuertā eos ad rura ſua ⁊ creſcent et multiplicabūtᷣ: et ſuſcitabo ſup eos paſtores ⁊ paſcēt eos. Nō formidabūt vltra ⁊ nō pauebūt: ⁊ nullus queretᷣ ex numero dicit dn̄s. Ecce dies veniūt

IIII

dicit dn̄s: ⁊ ſuſcitabo dauid germē iuſtū et regnabit rex ⁊ ſapiēs erit: ⁊ faciet iudiciū et iuſticiam in terra. Jn diebꝫ illis ſaluabitᷣ iuda: ⁊ iſrahel habitabit ↄfidenter. Et hoc eſt nomē quod vocabūt eū: dominus iuſtꝰ noſter. Propter hoc ecce dies veniūt dicit dominus: ⁊ nō dicēt vltra viuit dn̄s q̄ eduxit filios iſrahel de t̄ra egipti. Sed viuit dn̄s qui eduxit ⁊ adduxit ſemē domus iſrahel de terra aquilonis ⁊ de cūctis terris ad quas eiecera; eos illuc: ⁊ habitabūt in terra ſua. Ad ꝓphetas. Contritū ē cor meū in medio mei: ↄtremuerūt omnia oſſa mea. Fcūs ſum quaſi vir ebrius: ⁊ quaſi homo madidus a vino a facie domini ⁊ a facie v̄boꝝ ſanctoruz eius: qꝛ adulterijs repleta eſt terra: qꝛ a facie maledictionis luxit terra: arefacta ſūt arua deſerti. Factus eſt curſus eoꝝ malus: ⁊ fortitudo eoꝝ diſſimilis. Propheta nāqꝫ ⁊ ſacerdos polluti ſūt: ⁊ in domo mea inueni malū eoꝝ ait dn̄s. Jdcirco via eoꝝ erit quaſi lubricū in tenebris: impellētᷣ eni et corruēt in ea. Afferā enim ſup eos mala: annū viſitacōnis eoꝝ ait dn̄s. Et in ꝓphetis ſamarie vidi fatuitatē: ⁊ ꝓphetabāt in baal: et decipiebāt populū meū iſrl̄. Et in ꝓphetis iheruſalem vidi ſimilitudinē adulterantiū et iter mendacij: ⁊ ↄfortauerūt manus peſſimoꝝ: ut non ↄuerterētᷣ vnuſquiſqꝫ a malicia ſua. Facti ſūt michi om̄es ut ſodoma: ⁊ habitatores eius quaſi gomorra. Propterea hec dicit dn̄s exercituū ad ꝓphetas. Ecce ego cibabo eos abſinthio: ⁊ potabo eos felle. A ꝓphetis enim iheruſalē egreſſa ē pollutio ſup om̄ez terram. Hec dicit dominus

exercituū. Nolite audire verba ꝓphetarum qui ꝓphetant vobis ⁊ decipiūt vos. Viſionē cordis ſui locunturᷣ: nō de ore domini. Dicunt hijs qui blaſphemant me locutus eſt dn̄s. pax erit vobis: ⁊ omni qui ambulat in prauitate cordis ſui dixerūt: non veniet ſup vos malū. Quis enim affuit in ↄſilio domini: et vidit ⁊ audiuit ſermonē eius? Quis ↄſiderauit v̄bū illius ⁊ audiuit? Ecce turbo dominice indignacōnis egredietᷣ: et tempeſtas erumpēs ſup caput impioꝝ veniet. Nō reuertetur furor domini uſqꝫ dū faciat: ⁊ uſqꝫ dum ↄpleat cogitacōez cordis ſui. Jn nouiſſimis diebꝫ intelligetis ↄſiliū eius. Non mittebā ꝓphetas ⁊ ipſi currebāt: non loquebar ad eos: ⁊ ipi ꝓphabāt. Si ſtetiſſēt i ↄſilio meo et nota feciſſent v̄ba mea populo meo: auertiſſem vtiqꝫ eos a via ſua mala ⁊ cogitacōnibus ſuis peſſimis. Putaſne deus e vicino ego ſuz dicit dn̄s: ⁊ nō deus delonge? Si occultabitur vir in abſconditis: ⁊ ego non videbo eum dicit dn̄s? Nunquid non celuz et terrā ego implebo ait dn̄s? Audiui q̄ dixerūt ꝓphete: ꝓphetantes in nomine meo mendaciū atqꝫ dicētes. Sōniaui: ſomniaui. Vſqꝫ quo iſtud eſt in corde ꝓphetaꝝ vaticinantiū mēdaciū: et ꝓphetantiū seductōes cordis ſui? Qui volūt facere ut obliuiſcatur populus meus nominis mei. ꝓpter ſomnia eoꝝ que narrant vnuſquiſqꝫ ad ꝓximū ſuū: ſicut obliti ſūt patres eoꝝ nominis mei ꝓpter baal. Propheta q̄ hꝫ ſomniū narret ſomniū: et q̄ habet ſermonē meū loq̄tᷣ ſermonē meū verē. Quid paleis ad triticū dicit dn̄s? Nūquid non v̄ba mea ſūt quaſi ignis ait dn̄s: et q̄ſi malleus ↄterēs petrā? Propterea ecce ego ad ꝓphetas ait dn̄s: qui furantᷣ verba mea vnuſquiſqꝫ a ꝓximo ſuo. Ecce ego ad ꝓphetas ait dn̄s q̄ aſſumūt linguas ſuas: et aiūt dicit dn̄s. Ecce ego ad ꝓphetas ſomniātes mendaciū dicit dn̄s: qui narrauerūt ea ⁊ seduxerūt populū meū in mēdacio ſuo ⁊ in miraculis ſuis cū ego non miſiſſez eos. nec mādaſſez eis: qui nichil ꝓfuerūt ꝑplō huic dicit dn̄s. Si igitᷣ interrogauerit te populus iſte vel ꝓpheta aut ſacerdos dicēs. quod ē onꝰ domini: dices ad eos. Vt quid vobis onus? Proiciā quippe vos dicit dn̄s: ⁊ ꝓpheta et

ſacerdos et populus qui dicit onus domī:
viſitabo ſup virū illū ⁊ ſup domū eius. Hec
dicetis vnuſquiſq; ad ꝓximū ⁊ ad fratrem
ſuū. Quid rn̄dit dominus? Et q̄d locutus ē
dominus? Et onus domī vltra nō memora-
bitur: q2 onus erit vnicuiq; ſermo ſuus. Et
puertiſtis verba dei viuētis: domī exercituū
dei noſtri. Hec dices ad ꝓphetā. Quid rn̄-
dit tibi dominus: ⁊ quid locutus eſt dn̄s?
Si autē onus dn̄i dixeritis: ꝓpter hoc hec
dic̄ dominus. Quia dixiſtis ſermonē iſtuz
onus dn̄i: ⁊ miſi ad vos dicēs. nolite dicē
onus domini: ꝓpterea ecce ego tollam vos
portans. et derelinquā vos ⁊ ciuitatē quā
dedi vobis ⁊ prībꝫ veſtris a facie mea: ⁊ da-
bo vos in oppꝛobriū ſempiternū: ⁊ in igno-
miniam eternā que nūq̄ꝫ obliuione delebitꝛ.

OStendit michi dn̄s: **XXIIII**
et ecce duo calathi pleni ficis poſiti ā-
te templum domini: poſtq̄ꝫ tranſtulit nabu-
chodonoſoꝛ rex babilonis iechoniā filiū io-
akim regem iuda ⁊ principes eius ⁊ fabrū
et incluſoꝛē de iheruſalē ⁊ adduxit eos in
babilonem. Calathus vnus ficus bonas
habebat nimis: ut ſolēt ficus eſſe primi tpiſ.
Et calathus vnus ficus habebat malas ni-
mis: que comedi non poterant eo q2 eſſent
male. Et dixit dn̄s ad me. Quid tu vides ihe-
remia? Et dixi. Ficus bonas. bonas valde:
et malas. malas valde: que comedi nō poſ-
ſunt eo q2 ſint male. Et factum eſt verbum
domini ad me dicēs. Hec dicit dn̄s deus iſ-
rahel. Sicut ficus hee bone ſic cognoſcam
tranſmigracōeꝫ iuda quā emiſi de loco iſto
in terram caldeoꝝ in bonū: ⁊ ponā oculos
meos ſup eos ad placandū. Et reducā eos
in terram hāc: ⁊ edificabo eos ⁊ nō deſtruā:
et plantabo eos et non euellam: ⁊ dabo eis
cor ut ſciant me q2 ego ſum dn̄s. Et erūt m̄
in populū: ⁊ ego ero eis in deū: q2 reuertēt̄
ad me in toto corde ſuo. Et ſicut ficus peſſi-
me que comedi nō poſſunt eo q2 ſint male:
hec dic̄ dominus ſic dabo ſedechiam regē
iuda ⁊ principes eius et reliquos de ihrl̄m
qui remanſerūt in vrbe hac: ⁊ qui habitāt
in terra egipti. Et dabo eos in vexacōeꝫ affli-
ctionēq; omībꝫ regnis terre: in oppꝛobriū
et in parabolā ⁊ in ꝓuerbiū ⁊ in maledictōꝫ
in vniuerſis locis ad quas eieci eos: ⁊ mittā
in eis gladiū ⁊ famē ⁊ peſtē donec ꝯſumātur
de terra quā dedi eis ⁊ prībꝫ eoꝝ. **XXV**

UErbū quod factuꝫ eſt ad iheremiam
de omī populo iude in āno quarto io-
akim filij ioſie regis iuda: ipe eſt ānus pri-
mus nabuchodonoſoꝛ regis babilonis. Et
locutus eſt iheremias ꝓpheta ad omēꝫ po-
pulū iuda ⁊ ad vniūſos habitatoꝛes ihrl̄m
dicēs. A terciodecimo āno ioſie filij āmon
regis iuda uſq; ad dieꝫ hāc iſte eſt terciuſ
et viceſim9 annuſ: factū ē verbū dn̄i ad me:
et locutus ſum ad vos de nocte ꝯſurgēs et
loquēs ⁊ nō audiſtiſ. Et miſit dn̄s ad vos
omēs ſeruos ſuos ꝓphetas ꝯſurgēs dilucl̄o
mittēſq; et nō audiſtis: neq; inclinaſtis au-
res veſtras ut audiretis cū diceret. Reuerti-
mini vnuſquiſq; a via ſua mala. et a peſſimiſ
cogitacōībꝫ veſtris: ⁊ habitabitis in terra
quā dedit dn̄s vobis ⁊ prībꝫ veſtris a ſecl̄o
et uſq; in ſeculū. Et nolite ire poſt deos alie-
nos ut ſeruiatis eiſ adoꝛetiſq; eos: neq; me
ad iracundiā ꝓuocetis in operibꝫ manuū ve-
ſtraꝝ: ⁊ nō affligā voſ. Et nō audiſtis me di-
cit dn̄s: ut me ad iracundiā ꝓuocaretis in o-
pibꝫ manuū veſtraꝝ in malū veſtrū. Propter-
ea hec dicit dn̄s exercituū. Pro eo q2 non
audiſtis verba mea: ecce ego mittā ⁊ aſſu-
mā vniuerſas cognacōes aquilonis ait do-
min9 et nabuchodonoſoꝛ regem babilonis
ſeruū meū ⁊ adducā eos ſup terram iſtam
et ſup habitatoꝛes ei9 et ſup omēs nacōes
que in circuitu ei9 ſūt: ⁊ interficiam eos ⁊ po-
naꝫ eos in ſtupoꝛē ⁊ in ſibilū ⁊ in ſolitudineſ
ſempiternas. Perdāq; ex eis vocem gaudij
et vocē leticie: vocē ſponſi ⁊ vocē ſponſe: vo-
ceꝫ mole ⁊ lumē lucerne. Et erit vniūſa t̄ra
eius in ſolitudinē ⁊ in ſtupoꝛē: ⁊ ſeruiēt oēs
gētes iſte regi babilonis ſeptuaginta āniſ.
Cūq; impleti fuerint āni ſeptuaginta viſita-
bo ſup regem babilonis ⁊ ſuper gentē illaꝫ
dicit dn̄s iniquitatem eoꝝ: ⁊ ſup terraꝫ cal-
deoꝝ: ⁊ ponā illā in ſolitudines ſempit̄naſ.
Et adducā ſup terrā illam omnia v̄ba mea
que locutus ſū ꝯtra eaꝫ: omē quod ſcriptū
eſt in libro iſto quecūq; prophetauit ihere-
mias adūſuꝫ oēs genteſ: q2 ſeruierūt eis cū
eſſent gētes multe ⁊ reges magni. Et reddā

eis secundū opera eorū: et secundū fcā manuū suarū. Quia sic dicit dñs exercituū deus israhel. Sume calicē vini furoris huius de manu mea: et ppinabis de illo cūctis gētibus ad quas ego mittam te et bibēt: et turbabūtur et insanient a facie gladij quē ego mittam inter eos.

III

Et accepi calicē de manu domini: et ppinaui cūctis gentibus ad quas misit me dñs: iherusalē et ciuitatibus iude et regibus eius et principibus eius ut darē eos in solitudinē et in stuporē et in sibilū et in maledictiōez sicut est dies ista: et pharaoni regi egipti et suis eius et principibus eius et omni populo eius: et vniuersis gńaliter cūctis regibus terre ausitidis: et cūctis regibus terre philistijm et ascalonis et gaze et accaron et reliquijs azoti: et idumee et moab et filijs ammō et cūctis regibus tyri et vniūsis regibus sydonis et regibus terre insularū qui sūt trās mare: et dedan et themā et buz et vniūsis qui attonsi sūt in comam et cūctis regibus arabie et cūctis regibus occidētis qui habitant in deserto: et cūctis regibus zambri et cūctis regibus elaz et cūctis regibus medorū et cūctis quoque regibus aquilonis de prope et de longe: vnicuiqz cōtra fratrem suū: et omnibus regnis terre que sup faciem eius sūt. Et rex sesach bibet post eos. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū deus isrl. Bibite et inebriamini: et vomite et cadite: neqz surgatis a facie gladij quē ego mittam inter vos. Cūqz noluerint accipe calicē de manu tua ut bibāt: dices ad eos.

IIII

Hec dicit dñs exercituū. Bibētes bibetis. Quia ecce in ciuitate in qua inuocatū est nomē meū ego incipio affligere: et vos quasi innocētes et immunes eritis? Nō eritis immunes. Gladiū enim ego voco sup omnes habitatorēs terre: dicit dñs exercituū. Et tu pphetabis ad eos omnia verba hec: et dices ad illos. Dominus de excelso rugiet: et de habitaculo scō suo dabit vocē suā. Rugiēs rugiet sup decorem suū. Celeuma quasi calcantiū concinetur aduersus omnes habitatorēs terre. Peruenit sonitus usqz ad extrema terre: quia iudiciū dño cū gētibus. Judicatur ipse cū omni carne. Impios tradidi gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituū. Ecce afflictō egredietur de gente in gentem: et turbo magnus egredietur de finitatibus terre: et erūt interfecti domini in die illa a summo terre vsqz ad summū eius. Non plangētur: et non colligētur neqz sepelientur: in sterquilinio sup faciē terre iacebūt. Vlulate pastores et clamate: et aspgite vos cinere optimates gregis: quia cōpleti sūt dies vestri ut interficiamini: et dissipacōes vestre. et cadetis quasi vasa pciosa. Et pibit fuga a pastoribus: et saluacō ab optimatibus gregis. Vox clamoris pastorū et vlulatus optimatū gregis: quia vastauit dñs pascua eorū: et conticuerūt arua pacis a facie ire furoris domini. Dereliquit quasi leo vmbraculū suū: facta est terra eorū in desolacōez a facie ire columbe: et a facie ire furoris domini.

XXVI

In principio regni ioakim filie iosie regis iuda factuz est verbum istud a domino dicens. Hec dicit dominus. Sta in atrio domus dñi: et loqueris ad omnes ciuitates iuda de quibus veniūt ut adorēt in domo domini vniūsos sermones: quos ego mādaui tibi ut loquaris ad eos. Noli subtrahere verbum: si forte audiāt et cōuertantur vnusquisqz a via sua mala: et peniteat me mali qđ cogito facere eis pter maliciam studiorū eorū. Et dices ad eos. Hec dicit dominus. Si non audieritis me vt ambuletis in lege mea quam dedi vobis vt audiatis sermonē seruorū meorū pphetarū quos ego misi ad vos de nocte cōsurgēs et dirigēs et nō audistis: dabo domū istam sicut sylo: et vrbem hanc dabo in maledictiōez cunctis gētibus terre. Et audierūt sacerdotes et prophete et omnis populus ihéremiā loquentē verba hec in domo domini. Cūqz cōplesset iheremias loquēs omnia que preceperat ei dominus vt loqueretur ad vniuersū populū: apphenderūt eum sacerdotes et pphete et omnis populus dicēs. Morte moriatur. Quare pphetauit in nomine domini dicēs: sicut sylo erit domus hec: et vrbs ista desolabitur eo quod nō sit habitator? Et cōgregatus est omnis populus aduersus iheremiā in domo dñi. Et audierūt principes iuda verba hec: et ascenderūt de domo regis in domū domini: et sederūt in introitu porte domus dñi noue. Et locuti sunt sacerdotes et prophete ad principes et ad omnez populuz dicentes. Judiciū mortis est viro huic: quia pphetauit aduersus ciuitatē istā sicut audistis auribus vestris.

Et ait ihꝛremias ad oẽs pꝛĩcipes et ad vni=
uerſũ populũ dicẽs. Dñs miſit me ut ꝓphe=
tarem ad domũ iſtam ⁊ ad ciuitatẽ hanc
oĩa ꝟba que audiſtis. Nũc ergo bonas
facite vias veſtras ⁊ ſtudia veſtra: ⁊ audite
vocem dñi dei veſtri: ⁊ penitebit dñm mali
quod locutus eſt aduerſũ vos. Ego autẽ
ecce in manibꝰ veſtris ſũ: facite michi quod
bonũ ⁊ rectũ eſt in oculis veſtris. Verũtamẽ
ſcitote ⁊ cognoſcite: ſi occideritis me ſangui=
nem innocentẽ tradetis ꝯtra voſmetipſos:
et ꝯtra ciuitatem iſtam ⁊ habitatores eius.
In veritate enim miſit me dñs ad vos: ut lo=
querer in auribꝰ veſtris omnia ꝟba hec. Et
dixerũt pꝛĩcipes ⁊ oĩs populus ad ſacerdo=
tes ⁊ ad ꝓphetas. Nõ eſt viro huic iudiciũ
mortis: quia in nomĩe domĩ dei noſtri locutus
ẽ ad nos. Surrexerũt ergo viri de ſenioribꝰ
terre: ⁊ dixerũt ad oĩem cetũ populi loquẽ=
tes. Micheas de moraſthim fuit ꝓpheta in di=
ebus ezechie regis iuda: ⁊ ait ad oĩem po=
pulũ iude dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ.
Syon quaſi ager arabit̃: ⁊ ihrlm in acuũ lapi=
dũ erit: ⁊ mõs domus in excelſa ſiluarũ. Nũ=
quid morte ꝯdẽnauit eũ ezechias rex iuda
et oĩs iuda? Nũquid nõ timuerunt dñm
et depꝛecati ſunt faciem dñi: ⁊ penituit dominũ
mali quod locutus fuerat aduerſum eos?
Itaqꝫ nõ faciamus malũ grande ꝯtra aĩas
nr̃as. Fuit quoqꝫ vir ꝓphetãs in nomĩe domini
vrias filius ſemei de cariathiarim: ⁊ ꝓpheta=
uit aduerſus ciuitatẽ iſtam. et adũſus terrã
hanc iuxta omnia ꝟba ihꝛẽmie. Et audiuit
rex ioakim ⁊ oĩes potentes ⁊ pꝛĩcipes eius
ꝟba hec: ⁊ queſiuit rex interficẽ eum. Et au=
diuit vrias ⁊ timuit: fugitqꝫ et ingreſſus eſt
egiptum. Et miſit rex ioakim viros in egi=
ptum helnathan filiũ achobor ⁊ viros cũ eo
in egiptũ. Et eduxerũt vriam de egipto: et
adduxerũt eum ad regem ioakim ⁊ percuſſit
eũ gladio: ⁊ ꝓiecit cadaũ eius in ſepulcris
vulgi ignobilis. Igit̃ manus aichan filij
ſaphã fuit cũ ihꝛẽmia ut nõ traderet̃ in ma=
nus populi ⁊ interficerẽt eũ.

XXVII

In pꝛĩcipio regni ioakim filij ioſie regis iu=
da factum eſt ꝟbum iſtud ad ihꝛẽmiam a
dño dicẽs. Hec dicit dñs ad me. Fac tibi
vincla ⁊ cathenas ⁊ pones eos in collo tuo:
et mittes eas ad regẽ edom ⁊ ad regẽ mo=
ab et ad regẽ filioꝝ ammõ ⁊ ad regẽ tyri et
ad regẽ ſydonis in manũ nũcioꝝ qui venerũt
ihꝛeruſalẽ ad ſedechiã regẽ iuda: ⁊ p̃cipies
eis ut ad dños ſuos loquãt̃. Hec dicit do=
minus exercituum deus iſrahel. Hec dicetis
ad dños veſtros. Ego feci terrã ⁊ hoĩem ⁊ iu=
mẽta que ſũt ſup faciẽ terre in fortitudine
mea magna. et in brachio meo extẽto: et de=
di eã ei qui placuit in oculis meis. Et nunc
itaqꝫ ego dedi oĩes terras iſtas in manũ na=
buchodonoſor regis babilonis ſerui mei:
inſuper ⁊ beſtias agri dedi ei ut ſeruiant illi: et
ſeruient ei oĩes gentes ⁊ filio eius et filio fi=
lij eius donec veniat tẽpus t̃re eius ⁊ ipſius.
Et ſeruient ei gentes multe et reges magni:
gens autẽ et regnũ quod non ſeruierit nabu=
chodonoſor regi babilonis ⁊ quecũqꝫ non
curuauerit collum ſuũ ſub iugo regis babi=
lonis ĩ gladio ⁊ in fame et in peſte viſitabo
ſuper gentẽ illam ait dñs: donec ꝯſumã eos
in manu eius. Vos ergo nolite audire ꝓphe=
tas vr̃os ⁊ diuinos et ſomniatores ⁊ augu=
res ⁊ maleficos qui dicũt vobis nõ ſeruietis
regi babilõis: quia mendaciũ ꝓphetant vobis
vt lõge faciant vos de terra veſtra: et eiciãt
vos et pereatis. Porro gens q̃ ſubiecerit
ceruicẽ ſuã ſub iugo regis babilõis ⁊ ſeruierit
ei dimittam eam in terra ſua dicit dominus:
et colet eã ⁊ habitabit ĩ ea. Et ad ſedechiam
regem iuda locutus ſũ ſcdm oĩa ꝟba hec
dicẽs. Subicite colla veſtra ſub iugo regis
babilonis: ⁊ ſeruite ei ⁊ populo eius: ⁊ viue=
tis. Quarẽ moriemini tu ⁊ ꝑplus tuus gladio
fame et peſte: ſicut locutus ẽ dñs ad gentẽ
q̃ ſeruire noluerit regi babilõis? Nolite au=
dire ꝟba ꝓphetaꝝ dicentiũ vobis nõ ſeruietis
regi babilonis: quia mendaciũ ipſi locuntur
vobis. Quia nõ miſi eos ait dñs: ⁊ ipſi ꝓphe=
tant ĩ nomĩe meo mendaciter: ut eiciãt vos
et pereatis tam vos q̃ ꝓphete qui vaticinãt̃
vobis. Et ad ſacerdotes ⁊ ad populũ iſtum
locutus ſũ dicẽs. Hec dicit dñs. Nolite au=
dire ꝟba ꝓphetaꝝ veſtroꝝ qui ꝓphetãt vo=
bis dicentes: ecce vaſa domini reuertẽt̃ de
babilõe nunc cito. Mendaciũ enim ꝓphetãt
vobis. Nolite ergo audire eos: ſed ſeruite
regi babilõis ut viuatis. Quare datur hec

ciuitas in solitudinez? Et si ꝓphete sũt. et est
ꝟbuz domini in eis occurrãt dño exercituũ:
vt non veniãt vasa que derelicta fuerãt in
domo domini ⁊ in domo regis iuda ⁊ in ihe-
rusalẽ in babilonẽ. Quia hec dicit dominus
exercituũ ad colũnas ⁊ ad mare ⁊ ad bases
et ad reliqua vasorũ que manserũt in ciui-
tate hac: q̃ nõ tulit nabuchdonosor rex ba-
bilonis cũ transferret iechoniã filiũ ioakim
regem iuda de iherusalẽ in babilonẽ ⁊ oẽs
optimates iuda ⁊ iherusalẽ. Quia hec dicit
dñs exercituũ deus israhel ad vasa q̃ dereli-
cta sũt in domo domini ⁊ in domo regis iuda
et ihrlm. In babilonẽ trãsferẽtur: et ibi erũt us-
q3 ad diẽ visitacõis sue dic dñs. Et afferri
faciã ea: ⁊ restitui i loco isto **XXVIII**

ET factũ est in anno illo in principio re-
gni sedechie regis iuda in ãno quar-
to in mense quĩto: dixit ad me ananias filius
azur ꝓpheta de gabaon in domo domini co-
ram sacerdotibus ⁊ omni populo dicẽs. Hec
dicit dñs exercituũ deus israhel. Contriui iu-
gũ regis babilõis. Adhuc duo ãni dierũ:
et ego referri faciam ad locum istũ omnia
vasa domini q̃ tulit nabuchodonosor rex ba-
bilonis de loco isto: ⁊ transtulit ea in babi-
lonẽ. Et iheconiaz filiũ ioakim regem iuda
et omnez transmigracõem iude qui ingressi
sũt in babilonẽ ego conuertam ad locũ istũ
ait dñs. Conterã enim iugũ regis babilo-
nis. Et dixit iheremias ꝓpheta ad ananiã
ꝓphetã in oculis sacerdotũ et in oculis oĩs
populi qui stabat in domo domini: ⁊ ait ihe-
remias ꝓpheta. Amen. Sic faciat dñs. Su-
scitet dñs ꝟba tua q̃ ꝓphetasti: vt referant
vasa in domũ domini: ⁊ omnis transmigracõ
de babilone ad locum istũ. Verũtamẽ audi
ꝟbuz hoc quod ego loquor in auribus tuis:
et in auribus vniũsi populi. Prophete q̃ fuerũt
ante me ⁊ te ab inicio et ꝓphetauerũt super
terras multas ⁊ sup regna de ꝓlio ⁊ de affli-
ctõne ⁊ de fame: ꝓpheta qui vaticinatus ẽ
pacem cũ venerit ꝟbum eius: scietur ꝓpheta
quẽ misit dñs in veritate. Et tulit ananias
ꝓpheta cathenaz de collo ihẽmie ꝓphete: et
confregit eam. Et ait ananias in conspectu
oĩs popli dicẽs. Hec dicit dñs. Sic confrin-
gã iugũ nabuchodonosor regis babilonis
post duos annos dierũ de collo omniũ gẽ-
tiũ. Et abijt iheremias ꝓpheta in viam suaz.
Et factum est ꝟbum domini ad iheremiam
postq̃ confregit ananias ꝓpheta cathenam de
collo iheremie prophete dicẽs. Vade: et di-
ces ananie. Hec dicit dominus. Cathenas
ligneas contriuisti ⁊ facies ꝓ eis cathenas fer-
reas. Quia hec dicit dñs exercituũ deus israhel.
Jugum ferreũ posui sup collũ cunctarũ gen-
tiũ istarũ ut seruiãt nabuchodonosor regi ba-
bilonis: et seruiẽt ei: insup ⁊ bestias terre de-
di ei. Et dixit iheremias ꝓpheta ad ananiã
ꝓphetam. Audi anania. Non misit te dñs:
et tu confidere fecisti populũ istũ in mendacio.
Idcirco hec dicit dominus. Ecce ego mittã
te a facie terre. Hoc anno morieris. Aduersum
enim dñm locutus es. Et mortuus ẽ ananias
ꝓpheta in ãno illo mẽse septĩo. **XXIX**

ET hec sũt ꝟba libri quẽ misit ihẽmias
de ihrlm ad reliquias seniorũ transmi-
gracõis ⁊ ad sacerdotes ⁊ ꝓphetas et ad oẽz
populũ quẽ traduxerat nabuchodonosor de
ihrlm in babilonẽ: postq̃ egressus ẽ iecho-
nias rex ⁊ domina ⁊ eunuchi ⁊ principes iuda
et ihrlm ⁊ faber et inclusor de iherusalem in
manu elasa filij saphan ⁊ gamalie filij helchie
quos misit sedechias rex iuda ad nabucho-
donosor regẽ babilonis in babilonẽ: dicẽs.
Hec dicit dñs exercituũ deus israhel omni
transmigracõni quã trãstuli de ihrlm in ba-
bilonẽ. Edificate domos ⁊ habitate: ⁊ plan-
tate ortos ⁊ comedite fructũ eorũ. Accipite
vxores ⁊ generate filios et filias: ⁊ date filijs
vr̃is vxores ⁊ filias vr̃as viris date. ⁊ pariãt
filios ⁊ filias: ⁊ multiplicamini ibi ⁊ nolite eẽ
pauci numero: ⁊ querite pacẽ ciuitatis ad quã
trãsmigrare vos feci ⁊ orate ꝓ ea ad dñm: quia
in pace illius erit pax vobis. Hec dicit dñs
exercituũ deus israhel. Nõ vos seducãt pro-
phete vestri qui sunt in medio vr̃m ⁊ diuini
vestri: et ne attendatis ad somnia vr̃a que
vos somniatis: quia falso ipsi ꝓphetant vobis
in nomine meo: ⁊ nõ misi eos dicit dominus.
Quia hec dicit dñs. Cuz ceperint impleri in
babilone septuaginta ãni visitabo vos ⁊ su-
scitabo sup vos ꝟbum meũ bonũ: ut reducã
vos ad locum istũ. Ego enim scio cogitaci-
ones q̃s cogito sup vos ait dñs. cogitacões

pacis et nō afflictōnis ut dem vobis finem et paciētiā: ⁊ inuocabitis me ⁊ viuetis. et orabitis me ⁊ ego exaudiam vos: queretis me ⁊ inuenietis. Cū quesieritis me in toto corde vestro: inueniar a vobis ait dominus. Et reducā captiuitatē vestrā: ⁊ congregabo vos de vniūsis gentib⁹ ⁊ de cūctis locis ad q̄ expuli vos dicit dn̄s. Et reuerti vos faciam de loco ad quē transmigrare vos feci: q2 dixistis. Suscitauit nobis dn̄s ꝓphetas in babilone. Quia hec dicit dominus ad regem qui sedet sup soliū dauid ⁊ ad om̄ez populū habitatorem vrbis huius: ad frēs vestros qui non sūt egressi vobiscū in trāsmigracōem. Hec dicit dn̄s exercituū. Ecce mittam in eos gladiū ⁊ famē et pestem: et ponam eos quasi ficus malas que comedi non possunt eo q2 pessime sint: et ꝑsequar eos in gladio ⁊ in fame et in pestilentia. Et dabo eos in vexacōez vniūsis regnis terre in maledictōez ⁊ in stuporē et in sibilū et in opprobriū cūctis gētib⁹ ad quas ego eieci eos: eo q2 nō audierint ꝟba mea dicit dn̄s q̄ misi ad eos ꝑ seruos meos ꝓphetas denocte ꝯsurgens ⁊ mittēs: ⁊ nō audistis dicit dominus. Vos ergo audite ꝟbum domini omnis transmigracō quā emisi de iherusalē in babilonē. Hec dicit dn̄s exercituū deus israhel ad achab filiū chulie ⁊ ad sedechiā filiū maasie qui ꝓphetant vobis in nomine meo mendaciter. Ecce ego tradam eos in manus nabuchodonosor regis babilonis: et ꝑcutiet eos in oculis vestris. Et assumet ex eis maledictō omni trāsmigracōni iude q̄ est in babilone dicentiū. Ponat te dn̄s sicut sedechiam ⁊ sicut achab quos frixit rex babilonis in igne: ꝓ eo q2 fecerint stulticiā in israhel ⁊ mechati sūt in vxores amicorū suoꝝ: ⁊ locuti sunt ꝟbū in nomine meo mēdaciter qđ nō mandaui eis. Ego sū iudex et testis dicit dn̄s. Et ad semeiā neelamiten dicēs. Hec dicit dn̄s exercituū deus israhel. Pro eo q2 misisti in nomine meo libros ad om̄ez populū qui ē in ihr̄l'm ⁊ ad sophoniā filiū maasie sacerdotē ⁊ ad vniūsos sacerdotes dicēs: dominus dedit te sacerdotem ꝓ ioiade sacerdote ut sis dux in domo domini sup om̄ez virū arrepticiū ⁊ ꝓphetantem ut mittas eū in neruū ⁊ in carcerē. Et nūc q̄re nō increpasti ihieremiā anathotiten qui ꝓphetat vobis? Quia sup hoc misit in babilonē ad nos dicēs. Longū ē: edificate domos et habitate: ⁊ plātate ortos ⁊ comedite fructus eoꝝ. Legit ergo sophonias sacerdos librū istū in aurib⁹ ihēmie ꝓphete. Et factū est ꝟbum domini ad iheremiā dicēs. Mitte ad om̄ez transmigracōem dicēs. Hec dicit dn̄s ad semeiam neelamiten. Pro eo q2 prophetauit vobis semeias ⁊ ego nō misi eum: ⁊ fecit vos ꝯfidere in mendacio: idcirco hec dicit dominus. Ecce ego visitabo sup semeiam neelamiten ⁊ sup semen eius. Nō erit ei vir sedens in medio populi huius: ⁊ nō videbit bonū quod ego faciam populo meo ait dominus: quia preuaricacōnem locutus est aduersus dominū.

XXX

Hoc verbū quod factū est ad iheremiam a dn̄o dicēs. Hec dicit dominus deus israhel dicēs. Scribe tibi om̄ia ꝟba q̄ locutus sū ad te in libro. Ecce enim dies veniūt dicit dn̄s: ⁊ ꝯuertā ꝯuersionē popli mei israhel ⁊ iuda ait dn̄s: et ꝯuertam eos ad t̄ram quā dedi patrib⁹ eoꝝ ⁊ possidebūt eā. Et hec ꝟba que locutus est dn̄s ad israhel ⁊ iudā: quoniā hec dicit dn̄s. Vocē terroris audiuimus: formido: ⁊ non ē pax. Interrogate ⁊ videte si generat masculus. Quare ergo vidi omnis viri manus supra lumbū suū quasi parturiētis? Et ꝯuerse sūt vniuerse facies in aurugīnē. Ve q2 magna dies illa nec est similis eius: tempusq3 tribulacōis est iacob: ⁊ ex ip̄o saluabit᷑. Et erit: in die illa ait dn̄s exercituū ꝯteram iugū ei⁹ de collo tuo: ⁊ vincula ei⁹ dirumpā. Et nō domiabunt᷑ ei amplius alieni: s3 seruiēt domīo deo suo: ⁊ dauid regi suo quē suscitabo eis. Tu ergo ne timeas serue meus iacob ait dn̄s: neq3 paueas israhel: q2 ecce ego saluabo te de terra longīq̄ ⁊ semē tuū de terra captiuitatis eoꝝ. Et reūtetur iacob ⁊ quiescet: ⁊ cunctis affluet bonis. et non erit quē formidet: quoniā tecum ego sū ait dn̄s vt saluem te. Faciam eni ꝯsumacōez in cunctis gentibus in quib⁹ dispsi te: te aūt non faciā in ꝯsumacōez: sed castigabo te in iudicō ut nō tibi videaris innoxius: quia hec dicit dominus.

Insanābilis fractura tua: pessima plaga tua.
Non est qui iudicet iudiciū tuū: ad alligā-
dā curacōez tuā vtilitas non est tibi. Omēs
amatores tui obliti sūt tui: teqꝫ nō querent.
Plaga enim inimici pcussi te: castigatione
crudeli. Propter multitudinē iniq̄tatis tue
dura facta sūt peccata tua. Quid clamas
sup ɔtricōne tua? Insanabilis est dolor tu⁹.
Propter multitudinē iniq̄tatis tue ⁊ dura
peccata tua feci hec tibi. Propterea oēs qui
comedūt te deuorabūt: et vniūsi hostes tui
in captiuitatem ducent̄. Et omnes q̄ te va-
stant vastabūt: cūctosqꝫ predatores tuos
dabo in predam. Obducam enim cicatricē
tibi: ⁊ a vulneribꝫ tuis sanabo te dicit dn̄s
Quia eiectam vocauerūt te syon: hec est q̄
nō habebat requirentē. Hec dicit domin⁹.

IIII

Ecce ego ɔuertam ɔuersionē tabnaculoꝝ
iacob: et tectis eis miserebor. Et edificabit̄
ciuitas in excelso suo: ⁊ templū iuxta ordi-
nem suū fundabit̄. Et egrediet̄ de eis laus
voxqꝫ ludentiū: ⁊ multiplicabo eos ⁊ non
minuēt̄: ⁊ glorificabo eos ⁊ nō attenuabūt̄:
et erūt filij eius sicut a principio: ⁊ cetus ei⁹
coraꝫ me pmanebit. Et visitabo aduersum
omnes qui tribulant eū: ⁊ erit dux eius ex
eo: ⁊ princeps de medio eius pducetur. Et
applicabo eū: ⁊ accedet ad me. Quis enī iste
est qui applicet cor suū: ut appropinquet m̄
ait dn̄s. Et eritis michi in poplm̄: ⁊ ego ero
vobis in deū. Ecce turbo domini furor egre-
diens: pcella ruens ī capite impioꝝ ɔquie-
scet. Nō auertet irā indignationis dn̄i: donec
faciat ⁊ ɔpleat cogitacōez cordis sui. In no-
uissimo dieꝝ intelligetis ea.

XXXI

In tempoē illo dicit dn̄s ero deus vniuersis
cognacōmbꝫ israhel: ⁊ ipsi erūt michi in po-
pulū. Hec dicit dn̄s. Inuenit grāz in deserto
populus qui remanserat gladio. Vadet ad
requiē suam israhel. Lōge dn̄s apparuit m̄.
Et in caritate ppetua dilexi te: ideo attraxi
te miserans. Rursūqꝫ edificabo te: ⁊ edifica-
beris virgo israhel. Adhuc ornaberis tym-
panis tuis: ⁊ egredieris in choro ludentiū.
Adhuc plantabis vineas in mōtibꝫ sama-
rie. Plantabūt plantātes: ⁊ donec tempus
veniat nō vindemiabūt: qꝛ erit dies in q̄ cla-
mabūt custodes in mōte effraim. Surgite
et ascendamus in syon ad dn̄m deū nostrū:
qꝛ hec dicit dominus. Exultate in leticia ia-
cob: ⁊ hinnite ɔtra caput gentiū: psonate
et canite: ⁊ dicite. Salua domine populū tuū
reliquias israhel. Ecce ego adducā eos de t̄-
ra aquilonis: ⁊ ɔgregabo eos ab extremis
terre: inter quos erunt cecus ⁊ claudus et
pregnans et pariens simul cetus magnus
reuertentiū huc. In fletu venient: ⁊ in p̄cibus
reducā eos. Et adducā eos p torrentes aq̄-
rum in via recta ⁊ non impingent in ea: qꝛ
factus sū israheli pater: et ephraim p̄moge-
nitus meus est. Audite v̄buꝫ domini gētes:
et annūciate in insulis que pcul sūt: ⁊ dicite.
Qui dispsit israhel ɔgregabit eum: ⁊ custo-
diet eum sicut pastor gregem suū. Redimet
enī dominus iacob: ⁊ liberabit eum de manū
potentioris. Et venient ⁊ laudabūt in monte
syon: ⁊ ɔfluent ad bona domini sup frumē-
to ⁊ vino et oleo ⁊ fetu pecorū et armentorū:
eritqꝫ anima eoꝝ quasi ortus irriguus: et
vltra non esurient. Tunc letabitur virgo in
choro: iuuenes ⁊ senes simul. Et ɔuertam lu-
ctum eoꝝ in gaudiū: ⁊ ɔsolabor eos: ⁊ letifi-
cabo a dolore suo. Et inebriabo animā sacer-
dotū pinguedine: ⁊ poplus meus bonis ad-
implebit̄ ait dominus. Hec dicit dominus.
Vox in excelso audita ē lamētacōis luct⁹
et fletus: rachel plorātis filios suos ⁊ nolēns
ɔsolari sup eis: quia non sūt. Hec dicit dn̄s.
Quiescat vox tua a ploratu ⁊ oculi tui a la-
crimis: qꝛ est merces operi tuo ait dominus.
Et reūtent̄ de terra inimici: ⁊ est spes nouis-
simis tuis ait dn̄s: ⁊ reuertent̄ filij tui ad ter-
minos suos. Audiēs audiui ephraim trāsmi-
grantē. Castigasti me domine: ⁊ eruditus
sum quasi iuuenculus indomitus. Cōuerte
me ⁊ reuertar: qꝛ tu dn̄s deus meus. Postq̄
enim ɔuertisti me egi penitentiā: ⁊ postq̄ o-
stendisti michi pcussi femur meū. Confusus
sum ⁊ erubui: qm̄ sustinui opprobriū adole-
scentie mee. Si filius honorabilis michi e-
phraim: si puer delicatus: qꝛ ex quo locutus
sum de eo adhuc recordabor eius. Idcirco
conturbata sūt viscera mea sup eū: miserās
miserebor ei⁹ ait dn̄s. Statue tibi speculā:
pone tibi amaritudines. Dirige cor tuum in
viaꝫ rectā in qua ambulasti. Reūtere v̄go

israhel: reuertere ad ciuitates tuas istas. Usqȝ
q̊ delitijs dissolueris filia vaga? Quia crea-
uit dominus nouū sup terrā: femina circun-
dabit virū. Hec dicit dominus exercituum
deus israhel. Adhuc dicent v̄bū istud in t̄ra
iuda ⁊ in vrbibꝫ eius: cū ɔuertero captiuita-
tez eoꝝ. Benedicat tibi dominus pulcritu-
do iusticie mons sanctus. Et habitabūt in
eo iudas ⁊ om̄es ciuitates eius simul agri-
cole ⁊ minātes greges: qꝛ inebriaui animā
lassam: ⁊ om̄ez aīaz esurientē saturaui. Ideo
quasi de somno suscitatus sum ⁊ vidi: et so-
mnus meus dulcis michi. Ecce dies venīēt
dicit dn̄s: ⁊ seminabo domū iuda ⁊ domum
israhel semine hominis ⁊ semine iumentoꝝ.
Et sicut vigilaui sup eos ut euellerē ⁊ demo-
lirer et dissiparem ⁊ disp̄derem ⁊ affligerē:
sic vigilabo sup eos vt edificē ⁊ plantē ait
dominus. In diebꝫ illis non dicēt vltra. pa-
tres ɔmederūt vuam acerbam ⁊ dentes fili-
orū obstupuerīt: sed vnusquisqȝ in iniq̄tate
sua morietᵘ. Om̄is homo qui ɔmederit vuā
acerbā: obstupescent dentes eius. Ecce di-
es venient dicit dn̄s. et feriam domui israhel
et domui iuda fedus nouū. Non secundū
pactum quod pepegi cum pr̄ibꝫ eoꝝ ī die
qua app̄hendi manū eoꝝ vt educerē eos
de terra egipti: pactuz quod irritū fecerīt et
ego dominatus sū eoꝝ dicit dominus. Sed
hoc erit pactū quod feriaz cū domo israhel.
Post dies illos dicit dominus dabo legē
meam in visceribꝫ eoꝝ: ⁊ in corde eoꝝ scri-
bam eā: ⁊ ero eis in deū. et ipsi erūt michi in
p̄p̄lm. Et nō docebit vltra vir p̄ximū suū. et
vir fratrem suū dicēs: cognosce dn̄m. Oēs
eni cognoscent me a minimo eoꝝ usqȝ ad
maximū ait dn̄s: qꝛ p̄piciabor iniq̄tati eoꝝ
et pcc̄i eoꝝ non ero memor amplius. Hec
dicit dn̄s qui dat solem in lumie diei. ordi-
nē lune ⁊ stellaꝝ in lumine noctis: q̄ turbat
mare ⁊ sonant fluctus eius: dn̄s exercituū
nomen illi. Si defecerint leges iste coram
me dicit dn̄s: tūc ⁊ semen israhel deficiet vt
non sit gens coram me cūctis diebꝫ. Hec
dicit dn̄s. Si mensurari poterint celi sursuz
et inuestigari fundamēta t̄re deorsū: et ego
abiciam vniuersū semen israhel p̄pter om̄ia
q̄ fecerūt dicit dn̄s. Ecce dies venient dicit
dominus: et edificabitᵘ ciuitas dn̄o a turre a-
nanehel vsqȝ ad portā āguli. Et exibit vltra
norma mensure in ɔspectu eius sup collē ga-
reb: ⁊ circuibit goatha ⁊ om̄em vallē cada-
uerū ⁊ cineres et vniūsam regionem mortis.
vsqȝ ad torrentē cedron ⁊ vsqȝ ad angulū
porte eq̊ꝝ orīētalis. Scm̄ dn̄i nō euelletᵘ: et
nō destruetᵘ vltra ī p̄petuū.

XXXII

Verbū qđ factū est ad iheremiā a dn̄o
in anno decimo sedechie regis iuda:
ipse est ānus octauusdecimus nabuchodo-
nosor. Tunc exercitus regis babilonis ob-
sidebat iherusalem: ⁊ iheremias p̄pheta erat
clausus in atrio carceris qui erat in domo re-
gis iuda. Clauserat enim eā sedechias rex
iuda dicēs. Quaē vaticinaris dicēs hec dicī
dn̄s. ecce ego dabo ciuitatem istā in manꝰ
regis babilōis ⁊ capiet eū. et sedechias rex
iuda nō effugiet de manū caldeoꝝ: s̄ tradetᵘ
in manus regis babilonis. et loquetᵘ os eiꝰ
cum ore illius ⁊ oculi eius oculos illius vide-
būt. et in babilonē ducet sedechiā ⁊ ibi erit
donec visitē eum ait dn̄s: si aūt dimicaueitis
aduersū caldeos nichil p̄sperum habebitis?
Et dixit iheremias. Factū est v̄bum domini
ad me dicēs. Ecce ananehel filius sellū pa-
truelis tuus veniet ad te dicēs. Eme tibi a-
grum meū qui est in anathot. Tibi enim cō-
petit ex p̄pinq̄tate vt emas. Et venit ad me
ananehel filius patrui mei secundū verbum
dn̄i ad vestibulū carceris: ⁊ ait ad me. Possi-
de agrū meū qui est ī anathot in terra benia-
min: qꝛ tibi ɔpetit hereditas ⁊ tu p̄piquus es
vt possideas. Intellexi aūt qꝛ verbū domini
esset. Et emi agruz ab ananehel filio patrui
mei qui est ī anathot. Et appendi ei argentū
septem stateres. et decē argēteos: ⁊ scripsi
in libro ⁊ signaui: ⁊ adhibui testes. Et appē-
di argentū ī statera: ⁊ accepi librū possessio-
nis signatū ⁊ stipulacōes ⁊ rata et signa fo-
rinsecus. Et dedi librū possessionis baruch
filio neri filie maasie ī oclis ananehel patru-
elis mei ⁊ ī oculis testiūz qui scripti erant ī li-
bro emptionis: ⁊ ī oculis omniū iudeoꝝ q̄
sedebant ī atrio carceris. Et p̄cepi baruch
coram eis dicēs. Hec dicit dn̄s exercituum
deus israhel. Sume libros istos: librū em-
ptionis hūc signatū. et librum hūc q̄ apertus

S III

eſt: et pones illos in vaſe fictili ut permane-re poſſint diebꝫ multis. Hec enim dicit dñs exercituũ deus iſrahel. Adhuc poſſidebunt domus ⁊ agri et vinee in terra iſta. Et ora-ui ad dñm poſtq̃ tradidi librũ poſſeſſionis baruch filio neri dicẽs. Heu heu heu domine deus. Ecce tu feciſti celũ ⁊ terrã in fortitudine tua magna: ⁊ in brachio tuo extento. Nõ erit tibi difficile omne verbũ qui facis miſeri-cordiam in milibꝫ: ⁊ reddis iniquitatẽ pa-trum in ſinũ filiorũ eorꝫ poſt eos fortiſſime magne ⁊ potẽs. dominus exercituũ nomẽ tibi: magnus in ↄſilio ⁊ incomp̃henſibilis ĩ cogitatu: cuius oculi aperti ſunt ſup omnes vias filiorũ adam. ut reddas vnicuiqꝫ ſcḋꝫ vias ſuas. ⁊ ſcḋm fructũ adinuencõis eiꝰ.

IIII

qui poſuiſti ſigna ⁊ portenta in terra egipti vſqꝫ ad diẽ hanc et in iſrahel et ĩ hominibꝫ: et tibi feciſti nomẽ ſicut ẽ dies hec. Et edu-xiſti populũ tuũ iſrahel de terra egipti in ſi-gnis ⁊ portentis et in manũ robuſta ⁊ in bra-chio extento ⁊ in terrore magno: ⁊ dediſti eis terrã hanc quã iuraſti p̃ribꝫ eorꝫ ut da-res eis terrã fluentẽ lacte ⁊ melle: ⁊ ingreſſi ſunt ⁊ poſſiderũt eam. Et nõ obedierũt voci tue ⁊ in lege tua nõ ambulauerũt: omnia q̃ mandaſti eis ut facerẽt nõ fecerũt: ⁊ euene-rũt eis omĩa mala hec. Ecce municõnes ex-ſtructe ſũt aduerſum ciuitatẽ ut capiatur: et vrbs data eſt in manus caldeorꝫ q̃ preli-antur aduẽſus eam a facie gladij ⁊ famis et peſtilentie: et quecũqꝫ locutus es acciderũt vt tu ipſe cernis. Et tu dicis michi dñe deꝰ. eme agrum argento ⁊ adhibe teſtes: cum vrbs data ſit in manus caldeorꝫ. Et factũ eſt verbũ domini ad iheremiã dicẽs. Ecce e-go dominus deus vniuerſe carnis. Nunquid michi difficile erit omne verbũ? Propterea hec dicit dñs. Ecce ego tradã ciuitatẽ iſtã in manus caldeorꝫ ⁊ in manus regis babi-lonis ⁊ capient eam: ⁊ venient caldei p̃liãtes aduerſũ vrbẽ hanc. et ſuccendẽt eam igni et ↄburẽt eam: ⁊ domus in quarꝫ domatibꝫ ſacrificabant baal ⁊ libabant dijs alienis libamina ad irritandũ me. Erant enĩ filij iſ-rahel et filij iuda iugiter facientes malũ in o-culis meis ab adoleſcentia ſua: filij iſrahel q̃ vſqꝫ nũc exacerbabãt me in opere manuũ

T b

ſuarꝫ dicit dñs: qꝛ in furore ⁊ in indignacõe mea facta eſt michi ciuitas hec a die q̃ edi-ficauerũt eam uſqꝫ ad diem iſtam q̃ auferetur de cõſpectu meo ꝓpter maliciã filiorꝫ iſrl' et filiorũ iuda quã fecerunt ad iracundiam me ꝓuocantes. ipſi ⁊ reges eorꝫ ⁊ principes eorꝫ et ſacerdotes ⁊ ꝓphete eorꝫ viri iuda ⁊ habitatores iheruſalẽ. Et verterunt ad me terga ⁊ nõ facies: cũ docerẽ eos ⁊ erudirẽ diluculo: ⁊ nollẽt audire ut acciperent diſci-plinã. Et poſuerũt ydola ſua in domo in qua inuocatũ eſt nomẽ meũ ut pollueręt eam: et edificauerũt excelſa baal que ſũt in valle fi-lij ennon ut initiaret filios ſuos ⁊ filias ſuas moloch qḋ nõ mandaui eis nec aſcendit ĩ cor meũ ut facerẽt abominacõẽꝫ hanc: et in peccatũ deducerẽt iudã. Et nunc ꝓpter iſta hec dicit dominus deus iſrahel ad ciuitatem hanc: de qua vos dicitis qꝛ tradatur in manꝰ regis babilonis in gladio ⁊ in fame et ĩ pe-ſte. Ecce ego ↄgregabo eos de vniuerſis ter-ris ad quas eieci eos in furore meo ⁊ in ira mea ⁊ in indignacõne grandi: ⁊ reducã eos ad locum iſtũ ⁊ habitare eos faciã ↄfiden-ter: ⁊ erunt michi in populũ ⁊ ego ero eis ĩ deum. Et dabo eis cor vnũ ⁊ viam vnã vt ti-meant me vniũſis diebꝫ: ⁊ bene ſit eis ⁊ filijs eorꝫ poſt eos. Et feriam eis pactũ ſempiter-nũ ⁊ nõ deſinam eis benefacere: ⁊ timorem meũ dabo in corde eorꝫ ut nõ recedãt a me: et letabor ſup eis cũ bene eis fecero. Et plã-tabo eos ĩ terra iſta in veritate in toto corde meo ⁊ in tota aĩa mea: qꝛ hec dicit dominus. Sicut adduxi ſup populũ iſtũ omne malũ hoc grande: ſic adducã ſup eos omne bonũ quod ego loquor ad eos. Et poſſidebunt agri in terra iſta de qua vos dicitis qꝛ deſerta ſit eo qꝛ nõ remanſerit homo ⁊ iumentũ: et data ſit ĩ manus caldeorꝫ. Agri emẽtur pe-cunia ⁊ ſcribentur ĩ libro ⁊ imprimetur ſignũ: et teſtis adhibebitur ĩ terra beniamin ⁊ ĩ circu-itu iherlm ĩ ciuitatibꝫ iuda ⁊ in ciuitatibꝫ mõ-tanis ⁊ ĩ ciuitatibꝫ campeſtribꝫ ⁊ ĩ ciuitatibꝫ que ad auſtrum ſunt: quia conuertam ca-ptiuitatem eorꝫ ait dominus.

XXXIII

Et factum eſt verbũ domini ad ihere-miam ſcḋo: cũ adhuc clauſus eſſꝫ in a-trio carceris dicẽs. Hec dicit dominus qui

facturus ē et formaturus illō et paraturus: dominus nomē eius. Clama ad me ⁊ exaudiam te: ⁊ annūciabo tibi grandia ⁊ firma q̄ nescis. Quia hec dic̄ dn̄s deus isrl̄ ad domos vrbis hui⁹ ⁊ ad domos regis iuda que destructe sūt ⁊ ad municōes ⁊ gladiū venientiū vt dimicent cū caldeis ⁊ impleāt eas cadaueribȝ hominū quas pcussi ī furore meo et ī indignacōe mea: abscondens faciez meā a ciuitate hac ꝓpter omēz maliciā eoꝝ. Ecce ego obducā eis cicatricē ⁊ sanitatē: ⁊ curabo eos: ⁊ reuelabo eis depcacōem pacis ⁊ veritatis. Et ꝯuertā ꝯuūsionē iuda ⁊ ꝯuersionē iherusalē ⁊ edificabo eos sicut a principio: et emūdabo eos ab omī iniquitate sua in q̄ peccauerūt michi: ⁊ ꝓpicius ero cūctis iniq̄tatibȝ eoꝝ ī quibȝ deliquerūt michi ⁊ spreuerunt me. Et erūt michi in nomē ⁊ ī gaudiū et in laudem ⁊ ī exultacōem cūctis gētibus terre que audierint omnia bona q̄ ego facturus sum eis: ⁊ pauebūt ⁊ turbabūt ī vniuersis locis ⁊ ī omi pace quē ego faciā eis.

II Hec dicit dominus. Adhuc audiet̄ ī loco isto quē vos dicitis esse desertū eo q̄ non sit homo ⁊ iumentū ī ciuitatibȝ iuda ⁊ foris iherusalē que desolate sunt absq̄ homine et absq̄ habitatore ⁊ absq̄ pecore. vox gaudij ⁊ vox leticie vox spōsi ⁊ vox spōse: vox dicentiū ꝯfitemini domino exercituū qm̄ bonus dominus. qm̄ in eternū misēdia eius: et portantiū vota in domo dn̄i. Reducā enim ꝯuersionē terre sicut a pn̄cipio dic̄ domin⁹. Hec dicit dominus exercituū. Adhuc erit in loco isto deserto absq̄ homine ⁊ absq̄ iumento. ⁊ in cūctis ciuitatibȝ eius habitaculum pastoꝝ accubantiū gregū ī ciuitatibȝ montuosis ⁊ ī ciuitatibȝ campestribȝ: et in ciuitatibȝ que ad austrum sūt ⁊ ī terra beniamin ⁊ ī circuitu iherusalē ⁊ ī ciuitatibȝ iuda: adhuc transibunt greges ad manū numerantis ait dn̄s. Ecce dies veniēt dicit dn̄s: et suscitabo ꝟbum bonū quod locutus sum ad domū israhel et ad domū iuda. In diebȝ illis et ī tempore illo germinaē faciā dauid germen iusticie: et faciet iudiciū ⁊ iusticiā in terra. In diebȝ illis saluabit̄ iuda: et isrl̄ habitabit ꝯfidenter. Et hoc est nomen qd̄ vocabūt euȝ: dominus iustus noster. Quia hec dicit domin⁹. Nō interibit de dauid vir qui sedeat sup thronū domus israhel: et de sacerdotibȝ ⁊ de leuitis nō interibit vir a facie mea qui offerat olocaustomata ⁊ incendat sacrificiū et cedat victimas omibus diebȝ.

III Et factum est verbū domini ad iheremiā dicēs. Hec dicit dn̄s. Si irritū potest fieri pactum meū cum die ⁊ pactum meū cū nocte vt nō sit dies ⁊ nox ī tempore suo: ⁊ pactū meū irritū esse poterit cum dauid seruo meo vt non sit ex eo filius qui regnet ī throno eius: ⁊ leuite et sac̄dotes ministri mei. Sicuti enumerari nō possunt stelle celi ⁊ metiri arene maris: sic multiplicabo semē dauid serui mei: ⁊ leuitas ministros meos. Et factū est ꝟbū domini ad iheremiā dicēs. Nunq̄d nō vidisti quid populus hic locutus sit dicēs. Due ꝯgnacōes quas elegerat dn̄s abiecte sūt: Et populū meū despexerūt: eo q̄ non sit vltra gens coram eis. Hec dicit dominus. Si pactū meū inter diē ⁊ noctem et leges celo et terre nō posui. equidē ⁊ semē iacob ⁊ dauid serui mei piciā: ut nō assumā de semine eius pn̄cipes seminis abraham ⁊ ysaac et iacob. Reducā eni ꝯuersionē eoꝝ ⁊ miserebor eis.

IIII Verbū qd̄ XXXIIII factum est ad iheremiā a domino: qn̄ nabuchodonosor rex babilonis ⁊ omis exercitus eius vniūsaq̄ regna terre que erāt sb̄ potestate manus eius ⁊ omes populi bellabāt ꝯtra iherusalē ⁊ ꝯtra omes vrbes eius dicēs. Hec dicit dn̄s deus israhel. Vade ⁊ loq̄re ad sedechiam regem iuda: ⁊ dices ad eū. Hec dicit dn̄s. Ecce ego tradā ciuitatē hāc in manus regis babilonis: ⁊ succendet eaȝ igni. Et tu nō effugies de manu eius ſȝ ꝯprehensione capieris et in manu eius traderis: et oculi tui oculos regis babilonis videbūt. et os eius cū ore tuo loquet̄: ⁊ babilonē introibis. Attamē audi verbū domi sedechia rex iuda. Hec dicit dn̄s ad te. Nō morieris in gladio sed ī pace morieris: ⁊ scd̄m ꝯbustiones patrū tuoꝝ regū prioꝝ qui fuerūt ante te sic ꝯburent te. et ve dn̄e plangēt te: q̄ verbum hoc ego locutus sum dicit dominus. Et locutus est iheremias ꝓpheta ad sedechiam regē iuda vniuersa verba hec in ihrl̄m: ⁊ exercitus regis babilonis pugnabat ꝯtra

iherusalē et ɔtra oēs ciuitates iuda que
reliq̄ erant ɔtra lachis ⁊ ɔtra azecha. Hee
enī superāt de ciuitatib⁹ iuda vrbes muīte.
Verbū quod factū ē ad iheremiā a dño:
postq̄ pcussit rex sedechias fedus cū oēi
populo in iherusalē p̄dicans ut dimitteret
vnusquisq; seruū suū ⁊ vnusquisq; ancillaz
suā hebreū ⁊ hebream liberos: ⁊ nequaquā
dominaret̄ eis id est ī iudeo ⁊ in fratre suo.
Audierūt ergo oēs pn̄cipes ⁊ vniuersus
populus qui inierunt pactuz ut dimitteret
vnusquisq; ſuū suū ⁊ vnusquisq; ancillam
suam liberos: et vltra non dominarent̄ eis.
Audiert igit̄: ⁊ dimiserūt. Et conūsi sūt de-
inceps et retraxert ſuos suos ⁊ ancillas su-
as quos dimiserūt libeós: ⁊ subiugauert
in famulos ⁊ famulas. Et factum est v̄buz
ad iheremiā a dño dicens. Hec dicit domi-
nus deus israhel. Ego pcussi fedus cū prib⁹
vestris: in die qua eduxi eos de terra egipti
de domo ſuitutis dicēs. Cū ɔpleti fuerit se-
ptem anni dimittat vnusquisq; fratrez suū
hebreuz qui venditus est ei: ⁊ ſuiet tibi sex
annis: ⁊ dimittes eum a te liberū. Et nō au-
dierūt patres vestri me: nec inclinauert au-
rē suam. Et conūsi estis vos hodie ⁊ fecistis
quod rectum est in oculis meis ut p̄dicaē-
tis libtatem vnusquisq; ad amicū suū: ⁊ ini-
stis pactum in ɔspectu meo in domo in qua
inuocatū est nomē meū sup eam. Et reuersi
estis ⁊ ɔmaculastis nomē meū: ⁊ reduxistis
vnusquisq; ſuū suū ⁊ vnusquisq; ancillam
suā quos dimiseratis ut essent liberi et sue
potestatis: ⁊ subiugastis eos ut sint vobis
ſui ⁊ ancille. Propterea hec dicit dñs. Vos
nō audistis me: ut p̄dicaētis libtatez vnus-
quisq; fratri suo ⁊ vnusquisq; amico suo. Ec-
ce ego p̄dico libtatē ait dñs ad gladiū ad
pestem ⁊ ad famem: ⁊ dabo vos in ɔmocō-
nem cunctis regnis t̄re. Et dabo viros qui
p̄uaricant̄ fedus meū ⁊ non obſuauerunt
v̄ba federis quib⁹ assensi sūt ī ɔspectu meo.
vitulū quē ɔcidert in duas ptes ⁊ trāsierūt
inter diuisiōes ei⁹. pn̄cipes iuda ⁊ pn̄cipes
ihrlm. eunuchi ⁊ sacerdotes ⁊ oīs pp̄ls t̄re
qui transierūt inter diuisiones vituli: ⁊ da-
bo eos in manus inimicoꝝ suoꝝ ⁊ in man⁹
querētiū aīaz eoꝝ: et erit morticinū eoꝝ in
escam volatilib⁹ celi ⁊ bestijs terre. Et sede-
chiam regē iuda ⁊ pn̄cipes eius dabo ī ma-
nus inimicoꝝ suoꝝ ⁊ in manus querentiū
animas eoꝝ: ⁊ in manus exercituū regis
babilonis qui recessert a vobis. Ecce ego
p̄cipio dicit dñs: ⁊ reducā eos in ciuitatem
hāc ⁊ p̄liabunt̄ aduersū eam: ⁊ capient eaz
et incēdēt igni. Et ciuitates iuda dabo ī solitu-
dinē: eo q̄ nō sit habitator. XXXV

Verbū quod factum est ad iheremiaz
a domino in dieb⁹ ioakim filij iosie re-
gis iuda dicēs. Vade ad domū rechabitaꝝ
et loquē eis: ⁊ introduces eos in domū dñi
in vnam exedram thesauroꝝ: ⁊ dabis eis bi-
bere vinū. Et assumpsi iechoniā filiū iheremie
filij absame ⁊ fratres eius ⁊ oēs filios eius
et vniūsam domū rechabitaꝝ: ⁊ introduxi
eos in domū domini ad gazophilatiū filioꝝ
anan filij iezedelie hominis dei quod erat iu-
xta gazophilaciū pn̄cipū sup thesaurū maa-
sie filij sellū: qui erat custos vestibuli. Et po-
sui coram filijs domus rechabitaꝝ ciphos
plenos vino ⁊ calices: ⁊ dixi ad eos. Bibite
vinū. Qui rn̄derūt. Non bibemus vinū: q̄r
ionadab fili⁹ rechab pater noster p̄cepit
nobis dicēs. Non bibetis vinū vos ⁊ filij ve-
stri usq; in sempiternū. Et domū nō edifica-
bitis ⁊ sementē nō seretis ⁊ vineas nō plan-
tabitis nec habebitis: ſ; in tabnaculis habi-
tabitis cunctis dieb⁹ v̄ris: ut viuatis dieb⁹
multis sup faciē t̄re in qua vos pegrinami.
Obediuim⁹ ergo voci ionadab filij rechab
patris nostri in omnib⁹ que p̄cepit nobis:
ita ut nō biberemus vinū cunctis dieb⁹ no-
stris nos ⁊ muliēs nostre filij ⁊ filie nostre
et nō edificaremus domos ad habitandū:
et vineā ⁊ agrū ⁊ sementē nō habuimus: ſ;
habitauimus in tabnaculis: ⁊ obediētes fui-
mus iuxta oīa q̄ p̄cepit nobis ionadab
pater nr̄. Cuz aūt ascendisſ; nabuchodono-
sor rex babilonis ad terram nostrā diximus.
Venite ⁊ ingrediamur iherusalē a facie ex-
ercitus caldeoꝝ ⁊ a facie exercitus syrie: et
mansimus in iherusalē. Et factū est v̄bū do-
mini ad iheremiam dicēs. Hec dicit dñs exē-
cituū deus israhel. Vade ⁊ dic viris iuda ⁊ ha-
bitatorib⁹ iherusalē. Nūquid nō recipietis
disciplinā: ut obediatis v̄bis meis dic dñs.

Preualuerūt ſmones ionadab filij rechab
quos p̄cepit filijs ſuis ut nō biberēt vinū:
et non biberūt uſq; ad diem hāc: q2 obedi-
erūt p̄cepto patris ſui. Ego aūt locutus ſū
ad vos de mane ꝯſurgēs ⁊ loquēs: et non
obediſtis michi. Miſiq; ad vos oēs ſeruoſ
meos ꝓphas ꝯſurgens diluculo: mittenſq;
et dicens. Conūtimini vnuſquiſq; a via ſua
peſſima ⁊ bona facite ſtudia veſtra: ⁊ nolite
ſequi deos alienos neq; colatis eos: ⁊ ha-
bitabitis in terra quā dedi vobis ⁊ prībuſ
veſtris. Et non inclinaſtis aurem veſtram:
neq; audiſtis me. Firmauerunt igit̄ filij io-
nadab filij rechab p̄ceptū patris ſui quod
p̄cepat eis: pp̄ls aūt iſte nō obediuit m. Id-
circo hec dicit dn̄s exercituū deus iſrl̄. Ecce e-
go adducā ſup iudā ⁊ ſup oēs habitatoēſ
iheruſalem vniūſam afflictōez quā locutuſ
ſū aduerſū illos: eo q2 locutus ſum ad illoſ
et nō audierūt: vocaui illos ⁊ nō rn̄derunt
michi. Domui aūt rechabitaꝝ dixit iheremi-
as. Hec dicit dn̄s exercituū deus iſrl̄. Pro
eo q2 obediſtis p̄cepto ionadab patris vr̄i
et cuſtodiſtis oīa mandata eius ⁊ feciſtiſ
vniūſa q̄ precepit vobis: ꝓpterea hec dicit
dominus exercituū deus iſrahel. Nō deficiet
vir de ſtirpe ionadab filij rechab ſtans in
ꝯſpectu meo cūctis dieb;

XXXVI

Et factum eſt in anno quarto ioakim
filij ioſie regis iuda: factū eſt verbū
hoc ad iheremiam a dn̄o dicēs. Tolle volu-
men libri ⁊ ſcribes in eo omnia v̄ba que lo-
cutus ſū tibi aduerſus iſrahel ⁊ iudam ⁊ ad-
uerſum oēs gētes a die qua locutus ſum
ad te ex dieb; ioſie uſq; ad diem hāc: ſi for-
te audiēte domo iuda vniūſa mala q̄ ego
cogito facere eis reūtat̄ vnuſquiſq; a via
ſua peſſima: ⁊ ꝓpicius ero iniquitati et pcc̄o
eoꝝ. Vocauit ergo iheremias baruch filiū
nerie: ⁊ ſcripſit baruch ex ore ihēmie oēs
ſmones domini quos locutus eſt ad eū in
volumine libri. Et p̄cepit ihēmias baruch
dicēs. Ego clauſus ſū: nec valeo ingredi ī
domū domini. Ingredē ergo tu ⁊ lege de
volumine in quo ſcripſiſti ex ore meo v̄ba
domini audiente pp̄lo in domo domini ī die
ieiunij: inſup ⁊ audiente vniūſo iuda qui ve-
niūt de ciuitatibus ſuis. Leges eis: ſi forte

II

cadat oratio eoꝝ in ꝯſpectu domini et reūta-
tur vnuſquiſq; a via ſua peſſima: qm̄ magn9
furor ⁊ indignatio eſt quā locutus eſt dn̄s
adūſus pp̄lm hūc. Et fecit baruch filius ne-
rie iuxta oīa q̄ p̄ceperat ei ihēmias ꝓpha:
legens ex volumīe ſermones dn̄i in domo
domini. Factuz eſt aūt in āno quīto ioakim
filij ioſie regis iuda: in mēſe nono p̄dicaue-
rūt ieiuniū in ꝯſpectu domini oīni pp̄lo in ihe-
ruſalē et vniūſe multitudini q̄ cōfluxerat de
ciuitatib; iuda in iheruſalē. Legitq; baruch
ex volumine ſmones ihēmie in domo dn̄i ī
gazophilatio gamarie filij ſaphan ſcribe in
veſtibulo ſupiori in introitu porte noue do-
mus domini: audiēte omni pp̄lo. Cumq; au-
diſſ; micheas filius gamarie filij ſaphā oēs
ſmones domini ex libro: deſcendit in domū
regis ad gazophilatiū ſcribe. Et ecce ibi o-
mnes pn̄cipes ſedebant: eliſama ſcriba ⁊ da-
laias filius ſemeie ⁊ helnathan filius acho-
bor ⁊ gamarias filius ſaphan ⁊ ſedechias
filius ananie ⁊ vniūſi pn̄cipes. Et nūciauit
eis micheas oīa v̄ba: q̄ audiuit legentez
baruch ex volumine in aurib; pp̄li. Miſerūt
itaq; oēs pn̄cipes ad baruch iudi filium
nathanie filij ſelemie filij chuſi dicētes. Vo-
lumē ex quo legiſti audiente pp̄lo ſume in
manū tuā ⁊ veni. Tulit ergo baruch filius ne-
rie volumē in manū ſua: et venit ad eos. Et
dixerūt ad eū. Sede: ⁊ lege hec in aurib;
noſtris. Et legit baruch ī aurib; eoꝝ. Igi-
tur cū audiſſent oīa v̄ba obſtupuerunt
vnuſquiſq; ad ꝓximū ſuū: ⁊ dixerūt ad ba-
ruch. Nūciare debem9 regi oēs ſermoneſ
iſtos. Et interrogauerūt eū dicētes. Indica
nobis: quō ſcripſiſti oēs ſmones iſtos
ex ore ei9. Dixit aūt eis baruch. Ex ore ſuo
loq̄batur quaſi legēs ad me oēs ſmoēſ
iſtos: et ego ſcribebā in volumine atramēto.
Et dixerūt pn̄cipes ad baruch. Vade ⁊ ab-
ſcondē tu et ihēmias: ⁊ nemo ſciat vbi ſitis.
Et ingreſſi ſūt ad regē ī atriū. Porro volu-
men ꝯmendauerūt ī gazophilatio eliſame
ſcribe: ⁊ nūciauerūt audiente rege oēs ſ-
mones. Miſitq; rex iudi ut ſumēt volumē:
qui tollēs illud de galophilatio eliſame ſcri-
be legit audiēte rege: ⁊ vniūſis pn̄cipibus
qui ſtabāt circa regē. Rex autē ſedebat in

III

IIII

domo hiemali in mense nono: ⁊ posita eȃt arula coram eo plena prunis. Cūq; legiſſ; iudi tres pagellas vel q̃tuor ſcidit illō ſcalpello ſcribe ⁊ ꝓiecit in ignē qui eȃt ſup arulam: donec ↄſumeret̄ om̄e volumē igni qui erat in arula. Et nō timuerūt neq; ſciderūt veſtimēta ſua rex ⁊ om̄es ſerui eius: qui audierūt vniuerſos ſermones iſtos. Veruntamē elnathan ⁊ dalaias ⁊ gamarias contradixerūt regi ne ↄburēt librū: ⁊ nō audiuit eos. Et p̄cepit rex iheremiel filio amalech et ſaraie filio ezribel ⁊ ſelemie filio abdehel: vt ↄp̄henderēt baruch ſcribam ⁊ ihēmiā ꝓphetam. Abſcondit aūt eos dn̄s. Et fcm̄ eſt verbum dn̄i ad ihēmiā ꝓphetam: poſtq̄ ↄbuſſerat rex volumē ⁊ ſmones quos ſcripſerat baruch ex ore ihēmie dicens. Rurſū tolle volumē aliud: ⁊ ſcribe in eo om̄es ſermones p̄ores qui erāt in p̄mo volumīe qđ cōbuſſit ioakim rex iuda. Et ad ioakim regem iuda dices. Hec dicit dn̄s. Tu ↄbuſſiſti volumē iſtud dicēs. Quaē ſcripſiſti in eo annuncians. feſtinus veniet rex babiloīs: et vaſtabit terram hāc ⁊ ceſſare faciet ex illa hoīem ⁊ iumentū? Proptēa hec dicit dominus deus ↄtra ioakim regē iuda. Nō eit ex eo qui ſedeat ſup ſoliū dauid: ⁊ cadauer eius proicietur ad eſtum per diem ⁊ ad gelu per noctem. Et viſitabo contra eū ⁊ cōtra ſemē eius et contra ſeruos eius iniquitates ſuas: et adducam ſuper eos ⁊ ſuper habitatores iheruſalē ⁊ ſup viros iuda om̄e malū quod locutus ſū ad eos: ⁊ non audierunt. Ihēmias aūt tulit volumē aliud ⁊ dedit illud baruch filio nerie ſcribe: qui ſcpſit ī eo ex ore ihēmie om̄es ſmones libri quē combuſſeȃt ioakim rex iuda igni: ⁊ inſup additi ſūt ſermones multo pl̄es q̄ antea fuerūt.

XXXVII

Et regnauit rex ſedechias filius ioſie ꝓ iechonia filio ioakim quē ↄſtituit regē nabuchodonoſor rex babilonis in terra iuda: ⁊ nō obediuit ipſe ⁊ ſerui eius et populus terre v̄bis dn̄i q̄ locutus ē in manu ihēmie ꝓphete. Et miſit rex ſedechias iuchal filiū ſelemie ⁊ ſophoniā filiū maaſie ſacerdotē ad ihēmiā ꝓphetam dicēs. Ora ꝓ nobis dn̄m deum noſtrū. Ihēmias aūt libere ambulabat in medio ꝑpli. Nō enim miſeȃt eū in cuſtodiā carceris. Igit̄ exercitus pharaonis egreſſus eſt de egipto: ⁊ audiētes caldei qui obſedebāt iheruſalē huiuſcemodi nunciū receſſerūt ab iheruſalē. Et factum eſt v̄bū domini ad ihēmiam ꝓphetam dicēs. Hec dicit dn̄s deus iſrahel. Sic dicetis regi iuda qui miſit vos ad me interrogandū. Ecce exēcitus pharaoīs qui egreſſus eſt vobis in auxiliū reuertet̄ in terrā ſuā in egiptū: ⁊ redīet caldei ⁊ bellabūt ↄtra ciuitatē hanc: ⁊ capiēt eam ⁊ ſuccēdēt igni. Hec dicit dn̄s. Nolite decipe aīas veſtras dicētes eūtes abibūt ⁊ recedent a nobis caldei: q2 nō abibūt. Sed ⁊ ſi ꝑcuſſeritis om̄ez exercitū caldeoꝝ qui p̄liant̄ aduerſū vos ⁊ derelicti fuerint ex eis aliq̄ vulnerati: ſinguli de tentorio ſuo ↄſurgēt: ⁊ incēdent ciuitatē hāc igni. Ergo cū receſſiſſ; exēcitus caldeoꝝ ab ihrl̄m ꝓpter exercitū pharaonis. egreſſus eſt ihēmias de iheruſalē ut iret in terrā beniamin: ⁊ diuideret ibi poſſeſſionē in ↄſpectu ciuiū. Cūq; ꝑueniſſ; ad portam beniamin erat ibi cuſtos porte ꝑ vices nomine iherias filius ſelemie filij ananie: et apprehendit ihēmiam ꝓphetam dicēs. Ad caldeos ꝓfugis. Et rn̄dit ihēmias. Falſū ē: nō fugio ad caldeos. Et nō audiuit eū: ſed ↄp̄hendit iherias ihēmiam: ⁊ adduxit eū ad p̄ncipes. Quāobrem irati p̄ncipes cōtra ihēmiam: ceſū eū miſerūt in carcerē qui erat in domo ionathan ſcribe. Ipſe enim ꝑpoſit⁹ erat ſup carcerē. Itaq; ingreſſus ē ihēmias in domū laci ⁊ in ergaſtulū: ⁊ ſedit ibi iheremias dieb⁹ multis. Mittēs aūt ſedechias rex tulit eum: ⁊ interrogauit eū in domo ſua abſcondite: ⁊ dixit. Putaſne eſt ſmo a domino? Et dixit iheremias. Eſt. Et ait. In manus regis babilonis tradeis. Et dixit ihēmias ad regē ſedechiā. Quid peccaui tibi et ſeruis tuis ⁊ populo tuo: q2 miſiſti me in domū carceris? Vbi ſūt ꝓphete veſtri q̄ prophetabāt vobis ⁊ dicebāt: nō veniet rex babilonis ſup vos ⁊ ſup terram hāc? Nūc ergo audi obſecro domine mi rex. Valeat dep̄catio mea in ↄſpcū tuo: ⁊ ne me remittas in domū ionathe ſcribe ne moriar ibi. Precepit ergo rex ſedechias ut traderet̄ in veſtibulū carceris: ⁊ daretur ei torta quotidie panis

excepto pulmēto: donec ↄsumerent̄ omnes
panes de ciuitate. Et mansit iheremias in
vestibulo carceris. XXXVIII

Audiuit aūt saphacias fili⁹ madian
et ihedelias filius phassur ⁊ iucha
filius selemie ⁊ phassur fili⁹ melchie ſmoēs
quos ihēmias loq̄bat̄ ad omem populū
dicēs. Hec dicit dominus. Quicūq₃ manse-
rit in ciuitate hac morietur gladio ⁊ fame et
peste: qui aūt ꝓfugerit ad caldeos viuet: et
erit aīa eius sospes et viuēs. Hec dicit dn̄s.
Tradendo tradetur ciuitas hec in manu ex-
ercitus regis babilonis: ⁊ capiet eā. Et di-
xerūt pn̄cipes regi. Rogamus vt occidat̄
homo iste. De industria enim dissoluit ma-
nus virorū bellantiū q̄ remanserūt i ciuitate
hac ⁊ manus vniūsi populi: loquēs ad eos
vniūsa ṽba hec. Siquidē homo iste non q̄-
rit pacē populo huic: sed malū. Et dixit rex
sedechias. Ecce ipse in manib⁹ vr̄is ē. Nec
enim fas est vobis quicq̄ negaē. Tulerūt
ergo ihēmiam ⁊ ꝓiecerūt eū in lacū elchie
filij amalech: qui erat in vestibulo carceris.
et sūmiserūt ihēmiā in funib⁹ in lacū: in quo
non erat aqua sed lutū. Descendit itaq₃ ihe-
remias in cenū. Audiuit autē abdemelech
ethiops vir eunuchus qui erat in domo re-
gis: q̄ misissent ihēmiā in lacū. Porro rex
sedebat in porta beniamin. Et egressus ē ab-
demelech de domo regis: ⁊ locutus ē ad re-
gē dicēs. Domīe mi rex male fecerūt viri isti
oīa quecūq₃ ꝑpetrarūt ↄtra ihēmiā ꝓphā:
mittentes eum in lacū ut moriatur ibi fame.
Non sūt enim panes vltra in ciuitate. Pre-
cepit itaq₃ rex abdemelech ethiopi dicens.
Tolle tecum hinc triginta viros: ⁊ leua ihe-
remiā ꝓphetam de lacu anteq̄ moriatur. As-
sūptis ergo abdemelech secū viris ingres-
sus ē domū regis q̄ erat sub cellario: ⁊ tulit
inde veteres pannos ⁊ antiqua q̄ ↄputrue-
rant: ⁊ sūmisit ea ad ihēmiam in lacū p funi-
culos. Dixitq₃ abdemelech ethiops ad ihe-
remiā ꝓphetam. Pone veteres pānos ⁊ hec
scissa et putrida sub cubitu manuū tuarū: et
sup funes. Fecit ergo ihēmias sic. Et extra-
xerunt ihēmiam funib⁹: ⁊ eduxerūt de lacu.
Mansit autē ihēmias in vestibulo carceris.
Et misit rex sedechias: ⁊ tulit ad se ihēmiā
ꝓphā ad ostiū terciū in domo domini: et
dixit rex ad ihēmiam. Interrogo ego te ſ-
monē: ne abscondas a me aliq̄d. Dixit aūt
ihēmias ad sedechiam. Si annūciauero ti-
bi: nūquid non interficies me? Et si consiliū
dedero tibi: nō me audies. Iurauit ergo rex
sedechias ihēmie clam dicēs. Viuit dn̄s q̄
fecit nobis animā hāc si occideō te: ⁊ si tra-
didero in manus virorū istorū qui querunt
animā tuā. Et dixit ihēmias ad sedechiam.
Hec dicit dn̄s exercituū deus israhel. Si ꝓfe-
ctus exieris ad principes regis babilonis
viuet anima tua: ⁊ ciuitas hec nō succēdet̄
igni: ⁊ saluus eris tu ⁊ domus tua. Si autē
nō exieris ad pn̄cipes regis babilonis tra-
det̄ ciuitas hec in manus caldeorū: ⁊ succen-
dēt eam igni: ⁊ tu nō effugies de maū eorū.
Et dixit rex sedechias ad ihēmiā. Sollicit⁹
sū ꝓpter iudeos qui trāsfugerūt ad caldeos:
ne forte tradar in manus eorū ⁊ illudāt m̄.
Rn̄dit autē ihēmias. Nō te tradēt. Audi q̄-
so vocem domini quā ego loquar ad te: et
bene tibi erit ⁊ viuet anima tua. Quod si no-
lueris egredi: iste ē ſmo quē ostēdit michi
dominus. Ecce omēs mulieres q̄ remanse-
rūt in domo regis iuda educēt̄ ad pn̄cipes
regis babilonis: ⁊ ipse dicēt. Seduxerūt te
et ꝑualuerūt aduſuz te viri pacifici tui: dimer-
serūt in cenū ⁊ in lubricū pedes tuos: ⁊ reces-
serūt a te. Et omēs vxores tue ⁊ filij tui edu-
cent̄ ad caldeos ⁊ nō effugies man⁹ eorū:
sed in maū regis babilonis capieis: ⁊ ciuita-
tem hāc ↄburet igni. Dixit ergo sedechias
ad ihēmiā. Nullus sciat ṽba hec: ⁊ nō morī-
eris. Si aūt audierint pn̄cipes q̄ locutus
sū tecū. et venerint ad te ⁊ dixerint tibi indi-
ca nobis quid locutus sis cū rege ne celes
nos ⁊ nō te interficiemus: ⁊ quid locutus ē
tecū rex: dices ad eos. Prostraui ego p̄ces
meas coram rege: ne me reduci iubēt in do-
mū ionathan ⁊ ibi morerer. Venerūt ergo o-
mnes pn̄cipes ad ihēmiam: ⁊ interrogauerūt
eū. Et locutus est eis iuxta omia ṽba q̄ p̄ce-
perat ei rex. Et cessauerūt ab eo. Nichil eni
fuerat auditū. Mansit vero ihēmias in vesti-
bulo carceris vsq₃ ad diem quo capta ē ihe-
rusalē. Et factū ē vt caperetur ihrlm.

Anno nono sedechie XXXIX

regis iuda mense decimo venit nabuchodo-
nosor rex babilonis ⁊ omnis exercitus eius
ad iherusalē: ⁊ obsidebāt eā. Vndecimo au-
tem anno sedechie mense quarto quīta mē-
sis apta est ciuitas: ⁊ ingressi sūt omēs pn̄-
cipes regis babilonis ⁊ sederūt in porta me-
dia neregel sereser semegar nabusarsathiz
rabsares neregel sereser rebmag ⁊ oēs reli-
qui principes regis babilonis. Cūq3 vidiss3
eos sedechias rex iuda ⁊ omēs viri bellato-
res fugerīt: ⁊ egressi sūt nocte de ciuitate ꝑ
viam orti regis ⁊ ꝑ portā que erat int' duos
muros: ⁊ egressi sūt ad viam deserti. Perse-
cutus est autē eos exercitus caldeoꝝ. ⁊ cō-
prehenderūt sedechiam in campo solitudis
ihericontine: ⁊ captū adduxerūt ad nabu-
chodonosor regē babilonis in reblatha q̄
est ī terra emath: ⁊ locutus ē ad eū iudicia.
Et occidit rex babilonis filios sedechie in
reblatha in oculis eius: ⁊ omēs nobiles iu-
da occidit rex babilōis. Oculos q3 sedechie
eruit: et vinxit eum cōpedib9 ut duceretur
in babilonē. Domū quoq3 regis et domū
vulgi succēderūt caldei igni: ⁊ muꝝ iheru-
salem subuerterunt. Et reliquias populi q̄
remāserāt in ciuitate et ꝑfugas qui transfu-
gerant ad eū. ⁊ superfluos vulgi qui reman-
serant trāstulit nabusardan magister mili-
tū in babilonē: et de plebe pauperū qui ni-
chil penit9 habebāt dimisit nabusardā ma-
gister militū in terra iuda: ⁊ dedit eis vi-
neas ⁊ cisternas in die illa. Preceperat aūt
nabuchodonosor rex babilonis de ihēmia
nabuzardan magistro militū dicēs. Tolle
illū: ⁊ pone super eū oculos tuos nichilq3 ei
mali facias: sed ut voluerit sic facies ei. Mi-
sit ergo nabuzardan princeps militie ⁊ na-
bu et sesban et rapsares et neregel et sereser
et rebmag et omēs optimates regis babi-
lonis miserūt ⁊ tulerūt iheremiā de vestibulo
carceris: ⁊ tradiderunt eū godolie filio ay-
cham filij saphan: ut intraret in domū et ha-
bitaret in ꝑplo. Ad ihēmiā aūt factus fue-
rat sermo dn̄i cū clausus fuisset in vestibulo
carceris dicēs. Vade et dic abdemelech ethi-
opi dicēs. Hec dicit dn̄s exercituū deus is-
rahel. Ecce ego inducā sermones meos su-
ꝑ ciuitatē hāc in malū ⁊ nō in bonū: et erūt
in cōspectu tuo in die illa: et liberabo te ī die
illa ait dn̄s. Et nō traderis ī manus viroꝝ
quos tu formidas: sed eruens liberabo te et
gladio nō cades: sed erit tibi anima tua in sa-
lutē: q2 ī me habuisti fiduciā ait dn̄s. XL

Sermo qui factus ē ad ihēmiam a do-
mino: postq̄ dimissus ē a nabusardan
magistro militie de rama quādo tulit eū vin-
ctū cathenis in medio omniū qui migrabāt
de ihr̄lm ⁊ iuda: ⁊ ducebant' in babilonē.
Tollēs ergo princeps militie ihēmiā dixit
ad eū. Dn̄s deus tuus locutus est malū hoc
sup locū istū: ⁊ adduxit ⁊ fecit dn̄s sicut lo-
cutus ē. quia peccastis dn̄o et non audistis
vocem eius: et factus est vobis ꝯmo hic.
Nūc ergo ecce solui te hodie de cathenis q̄
sunt in manib9 tuis. Si placet tibi ut venias
mecū in babilonē veni: ⁊ ponā oculos meos
super te. Si aūt displicet tibi venire mecū in
babilonē. reside. Ecce omīs terra ī cōspectu
tuo est. Quo elegeris ⁊ quo placuerit tibi ut
vadas. illuc perge: ⁊ mecū noli venire: sed
habita apud godoliā filiū aycham filij sa-
phan: quē ꝑposuit rex babilonis ciuitatibus
iude. Habita ergo cū eo in medio ppl'i: uel
quocūq3 placuerit tibi ut vadas vade. De-
dit quoq3 ei magister militie cibaria ⁊ mu-
nuscula: et dimisit eū. Venit aūt ihēmias ad
godoliā filiū aycham in masphath: ⁊ habi-
tauit cū eo in medio ppl'i qui relictus fuerāt
in terra. Cūq3 audissent omēs principes ex-
ercitus qui dispsi fuerant ꝑ regiones ipsi et
socij eoꝝ. q2 ꝑfecisset rex babilonis godoli-
am filiū aycham terre: ⁊ q2 cōmendasset ei
viros ⁊ mulieres ⁊ paruulos et de paupe-
rib9 terre qui nō fuerāt trāslati in babilonē:
venerūt ad godoliā in masphat et ysmahel
filius nathanie et iohanan filius caree et io-
nathan ⁊ sareas filius thenoemeth ⁊ filij
offi qui erāt de nethophati et iechonias fili-
us maachati ipsi et viri eoꝝ. Et iurauit eis
godolias fili9 aycham filij saphan ⁊ comiti-
bus eoꝝ dicens. Nolite timere seruire cal-
deis. Habitate in terra et seruite regi babi-
lonis: et bene erit vobis. Ecce ego habito
in masphat: ut respōdeam ꝑcepto caldeoꝝ
qui mittunt' ad nos. Vos aūt colligite vinde-
miā ⁊ messem ⁊ oleū ⁊ cōdite ī vasis vr̄is:

et manete in vrbibꝰ vr̃is quas tenetis. Sed et om̃es iudei qui erant in moab ⁊ in finibꝰ ammõ ⁊ in ydumea ⁊ in vniũsis regionibꝰ: audito q̄ dedisset rex babilonis reliquias in iudea ⁊ q̄ ꝓposuiss̄ sup eos godoliam filiũ aycham filij saphan: reũsi sũt inq̄ om̃es iudei de vniũsis locis ad q̄ ꝓfugerant: et venerũt ad terram iuda ad godoliam in masphat: ⁊ collegerũt vinũ ⁊ messem multam nimis. Iohanan autẽ filius caree ⁊ omnes principes exercitus qui dispersi fuerãt in regionibꝰ venerũt ad godoliã in masphat: et dixerũt ei. Scito q̄ bahalis rex filiorum ammon misit ismahel filiũ nathanie pcutẽ aiaz tuã. Et nõ credidit eis godolias filius aycham. Iohanan autez filius caree dixit ad godoliã deorsũ in masphat loquẽs. Ibo ⁊ pcutiã ysmahel filiũ nathanie nullo sciẽte: ne interficiat animã tuã. et dissipent oẽs iudei qui congregati sunt ad te: ⁊ peribũt reliq̃e iuda. Et ait godolias filius aycham ad iohanan filiũ caree. Noli facere verbum hoc. Falsũ enim tu loq̃ris de ismahel.

XLI

Et factum est in mense septimo venit ysmahel filius nathanie filij elisama de semine regali ⁊ optimates regis ⁊ decem viri cũ eo ad godoliã filiũ aycham in masphat: ⁊ comederunt ibi panes simul in masphat. Surrexit autẽ ysmahel filius nathanie ⁊ decem viri qui cũ eo erãt ⁊ pcusserunt godoliã filiũ aycham filij saphan gladio: ⁊ interfecerũt eũ quẽ ꝓfecerat rex babilonis terre. Om̃es q̄z iudeos q̄ erant cũ godolia in masphat: ⁊ caldeos qui reperti sũt ibi et viros bellatoẽs pcussit ysmahel. Secundo autem die postq̄ occiderat godoliã nullo adhuc sciẽte venerũt viri de sychem ⁊ de sylo et de samaria octoginta viri rasi barba ⁊ scissis vestibꝰ ⁊ squalẽtes: ⁊ munera ⁊ thus habebãt in manu: vt offerrẽt in domo domini. Egressus ergo ismahel filius nathanie ĩ occursũ eorum de masphat: incedens ⁊ plorãs ibat. Cum autẽ occurriss̄ eis: dixit ad eos. Venite ad godoliã filiuz aycham. Qui cũ venissent ad mediũ ciuitatis: interfecit eos ismahel filius nathanie circa mediũ laci ipse et viri qui erant cũ eo. Decez autẽ viri repti sũt inter eos. qui dixerũt ad ismahel. Noli occidẽ nos: q̄ habemus thesauros ĩ agro fruinẽti ⁊ hordei ⁊ olei et mellis. Et cessauit: et nõ interfecit eos cũ frĩbꝰ suis. Lacus aũt in quẽ piecẽat ismahel om̃ia cadauera virorũ quos pcussit ꝓpter godoliã: ipse est quẽ fecit rex asa ꝓpter baasa regẽ israhel. Ipsum repleuit ysmahel filius nathanie occisis. Et captiuas duxit ismahel om̃es reliquias populi qui erant in masphat filias regis ⁊ vniuersũ populũ qui remanserant in masphat: quos cõmendauerat nabuzardan princeps militie godolie filio aycham. Et cepit eos ysmahel filius nathanie: ⁊ abijt ut transiret ad filios ammon. Audiuit autẽ iohanan filius caree. et om̃es principes bellatorum qui erãt cũ eo om̃e malũ quod fecerat ysmahel filius nathanie: ⁊ assumptis vniuersis viris ꝓfecti sũt ut bellarẽt aduũsum ysmahelẽ filiũ nathanie: ⁊ inuenerũt eũ ad aq̃s multas q̄ sunt in gabaon. Cũq̄z vidiss̄ om̃is populus qui erat cũ ismahel iohanan filium caree et vniuersos principes bellatorum qui erant cũ eo letati sũt. Et reuersus est om̃is populus quẽ ceperat ysmahel in masphat: reuersusq̄z abijt ad iohanan filiũ caree. Ysmahel autez filius nathanie fugit cũ octo viris a facie iohanan: ⁊ abijt ad filios ammõ. Tulit ergo iohanan filius caree ⁊ om̃es principes bellatorum qui erãt cũ eo vniuersas reliquias vulgi quas reduxerãt ab ysmahel filio nathanie de masphat: postq̄ pcussit godoliã filiũ aycham fortes viros ad preliũ ⁊ mulieres ⁊ pueros ⁊ eunuchos quos reduxerat de gabaon: ⁊ abierũt ⁊ sederũt peregrinãtes in chamaan que est iuxta bethleem ut pergerent ⁊ introirẽt egiptũ a facie caldeorum. Timebãt enim eos: q̄ pcusserat ysmahel filius nathanie godoliã filiũ aychaz quẽ ꝓposuerat rex babilõis in terra iuda.

XLII

Et accesserũt om̃es principes bellatorũ ⁊ iohanan filius caree ⁊ iezonias filius osie ⁊ reliquũ vulgus a paruo usq̄z ad magnũ: dixeruntq̄z ad iheremiã ꝓphetam. Cadat oratio nostra in cõspectu tuo et ora ꝓ nobis ad dominũ deũ tuũ ꝓ vniũsis reliquijs istis: q̄ derelicti sumus pauci de pluribꝰ sicut oculi tui nos intuentur: et annũciet nobis dominus deus tuus viã ꝑ quã pgamus: et vbũ

quod faciamus. Dixit aūt ad eos ih'emias
ꝓpheta. Audiui. Ecce ego oro ad dominū
deum vestrū scd'm verba vr̄a: omē verbū qd-
cūq; responderit michi indicabo vobis nec
celabo vos quicq̄. Et illi dixerūt ad ih'emi-
am. Sit dn̄s inter nos testis veritatis ⁊ fidei:
si nō iuxta omē verbū in quo miserit te dn̄s
deus tuus ad nos sic faciemus siue bonum
est siue malū. Voci domini dei nostri ad quē
mittimus te obediemus: ut bene sit nob̄ cū
audierimus vocē domini dei nostri. Cū au-
tem ꝯpleti essent decē dies: factū est verbū
domini ad ih'emiā. Vocauitq; iohanan filiū
caree ⁊ omes principes bellatoꝝ q̄ erant cū
eo ⁊ vniuersū populū a minimo usq; ad ma-
gnū: ⁊ dixit ad eos. Hec dicit dn̄s deus isrl'
ad quē misistis me: ut ꝓsternerē p̄ces vr̄as
in ꝯspectu eius. Si quiescentes manseritis
in terra hac. edificabo vos ⁊ non destruam:
plantabo ⁊ non euellā. Jam enim placatus
sum sup malo qd' feci vobis. Nolite timere
a facie regis babilōis: quē vos pauidi for-
midatis. Nolite metuere eū dicit dominus:
qꝛ vobiscū sum ego ut saluos vos faciā et
eruam de manū eius: ⁊ dabo vobis misericor-
dias. ⁊ miserebor vestri. et habitare vos fa-
ciam in terra vestra. Si aūt dixeritis vos nō
habitabimus in terra ista nec audiemus
vocem dn̄i dei nostri dicētes nequaq̄: sed
ad terram egipti pgemus vbi nō videbim⁹
bellū. et clangorē tube non audiemus. et fa-
mē non sustinebimus. et ibi habitabimus:
ꝓpter hoc nūc audite v'bū domini reliquie
iuda. Hec dicit dn̄s deus exercituū. de⁹ isrl'.
Si posueritis faciem vestram ut ingrediami
egiptum ⁊ intraueritis ut ibi habitetis: gla-
dius quē vos formidatis. ibi ꝯprehendet
vos in terra egipti: ⁊ fames ꝓ qua estis sol-
liciti adherebit vobis in egipto ⁊ ibi mori-
emini. Omesq; viri qui posuerūt faciem suam
vt ingrediant' egiptū ut habitent ibi: mori-
ent' gladio ⁊ fame et peste. Nullus de eis
remanebit: nec effugiet a facie mali qd' ego
afferam sup eos: qꝛ hec dicit dn̄s exercituū.
deus israhel. Sicut ꝯflatus est furor meus ⁊
indignacō mea sup ihrl'm: sic ꝯflabit' indig-
natio mea sup vos cū ingressi fueritis egiptū:
et eritis in iusiurādum et in stuporem et in
maledictū ⁊ in obprobriū: et nequaq̄ vltra
videbitis locū istū. Verbū dn̄i sup vos reliq̄e
iuda. Nolite intrare egiptū. Sciētes scietis
qꝛ obtestatus sū vob̄ hodie: qꝛ decepistis a-
nimas vr̄as. Vos eni misistis me ad dn̄m deū
nr̄m dicētes. Ora ꝓ nob̄ ad dn̄m deū nr̄m: et
iuxta oīa quecūq; dixerit tibi deus nr̄ sic ānūcia
et nō audistis vocem dn̄i dei vestri sup vniu-
nobis ⁊ faciem⁹. Et ānūciaui vobis hodie:
sis ꝓ quib⁊ misit me ad vos. Nūc ergo sciē-
tes scietis: qꝛ gladio ⁊ fame ⁊ peste moriemi
in loco ad quē voluistis intrare ut habitare-
tis ibi.

XLIII

Factū ē aūt cū ꝯplesset ih'emias loquēs ad ꝑplm vni-
uersos sermones domini dei eoꝝ ꝓ quibus
miserat eū dominus deus eoꝝ ad illos omia
v'ba hec: dixit azarias filius ozie ⁊ iohanan
filius caree ⁊ omes viri supbi dicētes ad ihe-
remiā. Mendaciū tu loqueris. Non misit te
dn̄s deus noster dicēs ne ingrediamini egi-
ptū vt habitetis illic: s3 baruch filius nerie
incitat te aduśum nos vt tradat nos in ma-
nus caldeoꝝ ⁊ interficiat nos et traduci fa-
ciat in babilonē. Et nō audiuit iohanan fili-
us caree. et omes principes bellatoꝝ ⁊ vniu-
sus ꝑplus vocē domini ut manerēt in terra
iuda: sed tollēs iohanan filius caree ⁊ vniu-
si principes bellatoꝝ vniūsos reliq̄aꝝ iuda
qui reuersi fuerāt de cūctis gentib⁊ ad quas
fuerāt ante dispsi ut habitarēt in terra iuda.
viros ⁊ mulieres ⁊ paruulos ⁊ filias regis
et omem aīam quā reliq̄rat nabuzardan prī-
ceps milicie cū godolia filio aycham filio sa-
phan ⁊ iheremiā ꝑphetā ⁊ baruch filiū nerie:
et ingressi sūt in terrā egipti. qꝛ nō obedierīt
voci dn̄i: et venerūt vsq; ad tafnis. Et f'cus
est s'mo domini ad iheremiā in tafnis dicēs.
Sume tibi lapides grandes in manū tua et
abscondes eos in cripta q̄ est sub muro la-
tericio in porta domus pharaonis in tafnis
cernētib⁊ viris iudeis: ⁊ dices ad eos. Hec
dicit dn̄s exercituū. deus israhel. Ecce ego mit-
tam ⁊ assumā nabuchodonosor regē babilo-
nis seruū meū ⁊ ponam thronū eius super la-
pides istos quos abscondi: et statuet solium
suū sup eos. Veniensq; ꝑcutiet terrā egipti
quos in mortē in mortē: ⁊ quos i captiuita-
tē in captiuitatē: ⁊ quos i gladiū in gladiū.

Et succendet ignē in delubris deoꝝ egipti et oburet ea: ⁊ captiuos ducet illos. Et amiciet᷒ terra egipti sicut amicit᷒ pastor pallio suo: ⁊ egrediet᷒ inde in pace. Et oteret statuas domus solis q̄ sūt in t̄ra egipti: et delubra deoꝝ egipti obuēt igni.

XLIIII

Verbū quod factū est ad ihēmiam: et ad oēs iudeos qui habitabant in terra egipti habitātes in magdalo et in tafnis ⁊ in memphis ⁊ i terra phatures dicēs. Hec dicit dominus exercituū. deus isrl̄. Vos vidistis oē malū istud qd̄ adduxi sup ihe̅rusalē ⁊ sup oēs vrbes iuda: ⁊ ecce deserte sūt hodie ⁊ non est in eis habitator ꝑpter maliciā quā fecerūt ut me ad iracundiā ꝓuocarēt: ⁊ irēt et sacrificarēt ⁊ colerēt deos alienos quos nesciebāt ⁊ illi et vos et patres vestri. Et misi ad vos oēs seruos meos ꝓphetas de nocte ꝯsurgēs. mittensq; et dicēs. Nolite facere verbū abominacōis huiuscemodi. Et non audierūt: nec inclinauerūt aurē suā ut nō ꝯuerterēt᷒ a malis suis: et nō sacrificarent dijs alienis. Et conflata est indignacō mea ⁊ furor meus: ⁊ succensa est in ciuitatib; iuda ⁊ in plateis ihe̅rusalē: et verse sūt in solitudinē ⁊ vastitatē scd̄ʒ diē hāc. Et nūc hec dicit dn̄s exercituū. deus israhel. Quare vos facitis malū grāde ꝯtra animas vestras ut intereat ex vobis vir et mulier paruulus ⁊ lactens de medio iude nec relinquatur vobis quicq̄ residuū: prouocātes me in operib; manuū v̄raꝝ sacrificando dijs alienis in terra egipti in quā ingressi estis ut habitetis ibi. et dispereatis ⁊ sitis in maledictōem ⁊ in opprobriū cunctis gentib; terre? Nunquid obliti estis mala patrum vestroꝝ. ⁊ mala regū iuda ⁊ mala vxorū eius ⁊ mala vestra ⁊ mala vxorū v̄rarū q̄ fecerūt in terra iuda ⁊ in regionib; ihe̅rusalem? Nō sūt mūdati vsq; ad dieʒ hāc: et nō timuerūt ⁊ nō ambulauerūt in lege dn̄i et in p̄ceptis meis: q̄ dedi corā vobis et corām prib; vestris. Ideo hec dicit dominus exercituū. deus israhel. Ecce ego ponā faciē meam in vobis in malū: ⁊ disp̄dam oēm iudam. Et assumā reliquias iude q̄ posuerūt facies suas ut ingrederent᷒ in terrā egipti vt habitarent ibi: et ꝯsumētur oēs i terra egipti ⁊ cadēt in gladio ⁊ in fame. Cōsumētur a minimo usq; ad maximū: i gladio et i fame moriētur: ⁊ erūt in iusiurandū ⁊ i miraculū ⁊ in maledictōem et i opprobriū. Et visitabo habitatores terre egipti sicut visitaui sup ihe̅rusalē i gladio ⁊ i fame et in peste: et nō erit qui effugiat et sit residuus de reliquis iudeoꝝ qui vadūt ut p̄egrinēt᷒ i terra egipti ⁊ reuertāt᷒ in terram iuda: ad quā ipi eleuāt animas suas ut reuertant᷒ et habitēt ibi. Nō reuertēt᷒ nisi qui fugerit. Respōderūt autē ihe̅mie oēs viri sciētes q᷑ sacrificarēt vxores eoꝝ dijs alienis ⁊ vniuerse muliēs quaꝝ stabat multitudo grandis: ⁊ omnis populus habitantiū in terra egipti i phatures dicētes. Sermonē quē locutus es ad nos in nomine domini non audiemus ex te: sed faciētes faciemus oē verbū qd̄ egrediet᷒ de ore nostro: ut sacrificemus regine celi. et libemus ei libamīa. sicut fecimus nos et patres n̄ri reges nostri ⁊ p̄ncipes nostri in vrbibus iuda et in plateis ihe̅rusalem: et saturati sumus panibus. et bene nobis erat. malūq; nō vidimus. Ex eo autem tempore quo cessauimus sacrificaē regine celi ⁊ libaē ei libamīa indigemus oīb;: et gladio ⁊ fame ꝯsūpti sumus. Quod si nō sacrificamus regine celi. et libamus ei libamīa: nunquid sine viris n̄ris fecimus ei placētas ad colendam eā. et liba ad libandū? Et dixit ihe̅mias ad oēʒ populū aduersū viros ⁊ aduersū muliēs ⁊ aduersū vniuersam plebē qui responderāt ei v̄bum dicēs. Nūquid nō sacrificiū quod sacrificastis i ciuitatib; iuda ⁊ in plateis ihrl̄m vos ⁊ patres v̄ri reges v̄ri et p̄ncipes v̄ri et populus terre: hoꝝ recordatꝰ est dominus ⁊ ascendit sup cor eius? Et non poteāt dn̄s vltra portaē ꝑpter maliciā studiorū vestroꝝ ⁊ ꝑpter abominacōes quas fecistis: ⁊ facta est terra vestra i desolacōem ⁊ in stuporē et i maledictū eo q᷑ non sit habitator: sicut est dies hec. Proptēa q᷑ sacrificaueritis ydolis et peccaueritis domino: ⁊ non audieritis vocē domi ⁊ in lege et in p̄ceptis et i testimonijs eius nō ambulaueritis: idē︤o︥ co euenerūt vobis mala hec sicut ē dies hec. Dixit autē ihe̅mias ad oēʒ populū: et ad vniuersas mulieres. Audite v̄bum domini

om̄is iuda qui estis in terra egipti. Hec in-
quit dn̄s exercituū deus israhel dicēs. Vos
et vxores vestre locuti estis ore vestro: ⁊ ma-
nib⁹ vr̄is implestis dicētes. Faciamus vo-
ta nostra que vouimus: ut sacrificemus re-
gine celi ⁊ libemus ei libamina. Implestis
opera vestra: ⁊ ope ꝑpetrastis ea. Ideo audi-
te verbū domini om̄is iuda q̄ habitatis in t-
ra egipti. Ecce ego iuraui ī nomīe meo ma-
gno ait dn̄s: qꝛ nequaq̄ vltra vocabit̄ no-
men meū ex ore omnis viri iudei dicentis:
viuit dn̄s deus in om̄i terra egipti. Ecce e-
go vigilabo sup eos in malū ⁊ nō in bonū:
et cōsumēt̄ omnes viri iuda qui sūt in terra
egipti gladio ⁊ fame donec penitus ꝯsumā-
tur. Et qui fugerint gladiū reutent̄ de t̄ra
egipti in terrā iuda viri pauci: ⁊ sciēt om̄es
reliquie iuda ingredientiū terrā egipti ut
habitēt ibi: cuius sermo cōpleat̄: meus an
illoꝝ. Et hoc vobis signū ait dn̄s qꝛ visitē
ego sup vos ī loco isto: ut sciatis qꝛ vere cō-
plebūt̄ ꝯmones mei ꝯtra vos ī malū. Hec
dicit dn̄s. Ecce ego tradā pharaonē efree
regē egipti in manu inimicoꝝ eius ⁊ in ma-
nu querentiū animā illius: sicut tradidi se-
dechiam regē iuda in maū nabuchodono-
sor regis babilonis inimici sui ⁊ q̄rētis aīaꝫ

XLV

Verbū qđ locutus ē eius. ihēmias ꝓpheta ad baruch filiū nerie
cū scripsisset vba hec in libro ex ore ihēmie:
āno quarto ioakim filij iosie regis iuda di-
cēs. Hec dicit dn̄s de⁹ israhel ad te baruch.
Dixisti. Ve misero michi: quoniā addidit do-
minus dolorē dolori meo. Laboraui cuꝫ ge-
mitu meo: ⁊ requiē nō inueni. Hec dicit do-
minus. Sic dices ad eū. Ecce quos edifica-
ui ego destruo: ⁊ quos plātaui ego euello:
et vniūsam terrā hāc. Et tu queris tibi grā-
dia? Noli querē: qꝛ ecce ego adducā malū
sup om̄eꝫ carnē ait dn̄s: ⁊ dabo tibi aīaꝫ tuā
in salutē in om̄ib⁹ locis ad q̄cūqꝫ prexeris.

XLVI

Quod factum est vbū domini ad ihēmiā ꝓpheta ꝯtra gētes.
ad egiptū aduersū exercitū pharaonis ne-
chao regis egipti: qui erat iuxta fluuiū eu-
fraten in charchamis quē ꝑcussit nabucho-
donosor rex babilōis ī quarto āno ioakim
filij iosie regis iuda. Preparate scutum et
clipeū: ⁊ ꝓcedite ad bellū. Iungite equos et
ascendite equites: state in galeis polite lan-
ceas: induite vos loricis. Quid igitur? Vi-
di ipsos pauidos ⁊ terga vertentes: fortes eo-
rū cesos. Fugerūt ꝯcito: nec respexerūt. Ter-
ror vndiqꝫ ait dn̄s. Nō fugiet velox: nec sal-
uari se putet fortis. Ad aq̄lonē iuxta flumē
eufraten victi sūt: ⁊ ruerūt. Quis est iste q̄
quasi flumē ascēdit: ⁊ veluti fluuioꝝ intume-
scūt gurgites ei⁹? Egiptus fluminis instar
ascendit: ⁊ velut flumina mouebūt̄ fluctus
eius: ⁊ dicet. Ascendēs operiā terrā: perdaꝫ
ciuitatē ⁊ habitatores eius. Ascendite eq̄s
et exultate in curribus: ⁊ ꝓcedāt fortes. Ethi-
opia ⁊ libies tenētes scutū: ⁊ lidij arripiētes
et iaciētes sagittas. Dies aūt ille domini dei
exercituū dies vlcōnis: ut sumat vindictam
de inimicis suis. Deuorabit gladius ⁊ satura-
bitur: ⁊ inebriabit̄ sanguine eoꝝ. Victima
enim domini exercituū in terra aquilonis: iu-
xta flumen eufraten. Ascende in galaad: ⁊
tolle resinam virgo filia egipti. Frustra mul-
tiplicas medicamīa: sanitas nō erit tibi. Au-
dierūt gētes ignominiā tuā: ⁊ vlulatus tuus
repleuit terram. Quia fortis impegit in for-
tem: ⁊ ambo pariter ꝯciderūt. Verbum qđ
locutus est dominus ad ihēmiā ꝓphetā sup
eo qꝛ venturus esset nabuchodonosor rex ba-
bilonis ⁊ ꝑcussurus terrā egipti. Annūciate
egipto: ⁊ auditū facite ī magdalo ⁊ resonet
in memphis: ⁊ in tafnis dicite. Sta et ꝑpara
te: qꝛ deuorabit gladius ea que ꝑ circuitū
tuū sūt. Quarē ꝯputruit fortis tuus? Nō ste-
tit: quoniā dominus subuertit eū. Multipli-
cauit ruētes: ceciditqꝫ vir ad ꝓximū suū. Et
dicēt. Surge: ⁊ reuertamur ad populū nr̄m
et ad terrā natiuitatis nostre a facie gladij
colūbe. Vocate nomē pharaonis regis egi-
pti: tumultū adduxit tempus. Viuo ego in-
quit rex. dominus exercituū nomē eius: quo-
niā sicut thabor ī montibus ⁊ sicut carmelus ī
mari veniet. Vasa transmigracōnis fac tibi
habitatrix filia egipti: qꝛ memphis in soli-
tudine erit: ⁊ deseretur et inhabitabilis erit.
Vitula elegās atqꝫ formosa egiptus: stimu-
lator ab aquilone veniet ei. Mercenarij q̄ꝫ
eius qui versabāt̄ in medio eius quasi vitu-
li saginati versi sūt ⁊ fugerūt simul: nec stare

potuerūt: q̄r dies interfectionis eoꝝ venit sup eos: tēpus visitationis eoꝝ. Vox eius quasi eris sonabit: quoniā cū exercitu ꝓperabūt: ⁊ cū securib⁹ venient ei. Quasi cedētes ligna succiderūt saltū eius ait dominus: qui supputari nō potest. Multiplicati sunt super locustas: ⁊ nō est eis numerus. Confusa ē filia egipti: ⁊ tradita in manus ꝑpli aq̄lōis. Dicit dominus exercituū deus israhel. Ecce ego visitabo sup tumultū allexādrie ⁊ super pharao ⁊ sup egiptū et sup deos eius et sup reges eius ⁊ sup pharao ⁊ sup omnes qui cōfidūt in eo: ⁊ dabo eos in manus q̄rētiū animā eoꝝ: ⁊ in manus nabuchodonosor regis babilonis ⁊ i manus seruoꝝ ei⁹. Et post hec habitabitur sicut diebus pristinis ait dn̄s. Et tu ne timeas serue meus iacob: et ne paueas israhel. Quia ecce ego saluum te faciā de lōginquo: ⁊ semē tuū de terra captiuitatis tue. Et reuertet᷑ iacob ⁊ reqescet et ꝓsperabit᷑: ⁊ non erit qui exterreat eum. Et tu noli timere serue meus iacob ait dn̄s quia tecū ego sum: q̄r ego cōsumā cunctas gentes ad quas eieci te. Te vero nō cōsumā: sed castigabo te in iudicō: nec quasi innocēti parcā tibi. XLVII

Quod factū ē verbū dn̄i ad iheremiā ꝓphetā contra palestinos: anteq̄̄ ꝑcuteret pharao gazam. Hec dicit dominus. Ecce aque ascendent ab aquilone ⁊ erunt quasi torrēs inundans: et operiēt terrā et plenitudinē eius: vrbē ⁊ habitatorē eius. Clamabūt homines ⁊ vlulabunt oēs habitatores terre a strepitu pompe armoꝝ et bellatoꝝ eius: a cōmotōne quadrigaꝝ eius: ⁊ multitudine rotaꝝ illius. Nō respexerunt patres filios manib⁹ dissolutis. ꝓ aduentu diei in quo vastabūt᷑ omnes philistijm: ⁊ dissipabit᷑ tyrus ⁊ sydon cū omnib⁹ reliq̄s auxilijs suis. Depopulatus est enī dominus palestinos: reliquias insule capadocie. Venit caluiciū sup gasam: cōticuit ascalon: ⁊ reliquie valles eaꝝ. Vsq̄ quo concides o mucro domini: usq̄ quo non quiesces? Ingredere in vaginam tuā: refrigerare ⁊ sile. Quomō quiescet cū dn̄s p̄cepit ei aduersus ascalonē et aduersū maritimas eius regiones: ibiq̄ condixerit illi. XLVIII

Ad moab. Hec dic᷑ dn̄s exercituū deus israhel. Ve super nabo: q̄m vastata ē confusa. Capta est cariathiarim: confusa est fortis et tremuit. Non est vltra exultatio in moab: cōtra esebon cogitauerūt malū. Venite ⁊ disꝑdamus eā de gente. Ergo silens cōticesces: sequeturq̄ te gladius. Vox clamoris de oronaim: vastitas ⁊ cōtritio magna. Cōtrita ē moab: ānūciate clamorē paruulis ei⁹. Per ascensū enī luith plorās ascēdet in fletu: quoniā in descēsu oronaim hostes vlulatū cōtritionis audierūt. Fugite: saluate animas vestras: et eritis quasi mirice i deserto. Pro eo enim q̄ habuisti fiduciā in municionib⁹ tuis ⁊ in thesauris tuis: tu q̄q̄ capieris. Et ibit chamos in trāsmigrationē: sacerdotes eius ⁊ pri̅cipes eius simul. Et veniet p̄do ad omnē vrbē: et vrbs nulla saluabit᷑. Et peribūt valles: et dissipabūt᷑ cāpestria: quoniam dixit dn̄s. Date florem moab: quia florēs egrediet᷑: ⁊ ciuitates eius deserte erūt et inhabitabiles. Maledictus qui facit op⁹ domini fraudulēter: ⁊ maledictus qui ꝓhibet gladiū suū a sanguine. Fertilis fuit moab ab adolescētia sua: ⁊ requieuit in fecibus suis. Nec trāsfusus ē de vase in vas: ⁊ in trāsmigrationē non abijt. Id circo ꝑmansit gustus eius in eo: ⁊ odor eius nō ē immutatus. Propterea ecce dies veniūt dicit domin⁹: ⁊ mittā eis ordinatores ⁊ stratores lagūcularū ⁊釋 sternēt eū: ⁊ vasa eius exhaurient ⁊ lagūculas eoꝝ collidēt. Et cōfundet᷑ moab a chamos: sicut confusa est domus israhel a bethel in qua habebat fiduciā. Quomō dicitis fortes sumus: ⁊ viri robusti ad p̄liandum? Vastata est moab: ⁊ ciuitates illius succēderūt: ⁊ electi iuuenes eius descenderūt i occisionem ait rex: dn̄s exercituū nomen eius. Prope est interitus moab ut veniat: ⁊ malū eius velociter accurret nimis. Consolamini eū omnes qui estis in circuitu eius: ⁊ vniūsi qui scitis nomen eius dicite. Quomō cōfracta ē virga fortis: bacul⁹ gloriosus? Descēde de gloria ⁊ sede i siti habitacō filie dibon: quoniā vastat᷑ moab ascēdet ad te: dissipabit municiones tuas. In via sta: ⁊ ꝓspice habitatio aroer. Interroga fugientē: ⁊ eū qui euasit. Dic. Quid accidit? Cōfusus ē moab:

quomā victus ē. Vlulate ⁊ clamate · ānūciate in arnō quomā vastata est moab: ⁊ iudiciū venit ad terram campestrē sup elon et sup iasa ⁊ sup mefat ⁊ sup dibon ⁊ sup nabo et sup domū deblathaim et sup cariathaim ⁊ sup beth gamul ⁊ sup beth amaon et sup carioth ⁊ sup bosra ⁊ sup omēs ciuitates terre moab q̄ longe ⁊ ꝓpe sūt. Abscisū est cornu moab: ⁊ brachiū eius ꝯtritū est ait dn̄s. Inebriate eum quomā ꝯtra dominū erectus ē. Et allidet manū moab in vomitu suo: ⁊ erit in derisū etiā ipse. Fuit enim in derisū tibi isrl̄: quasi inter fures repperisses eū. Propter verba ergo tua que aduersū illū locutus es captiuus duceris. Relinquite ciuitates et habitate in petra habitatōes moab: ⁊ estote quasi colūba nidificās in sūmo ore foraminis. Audiuimus supbiam moab. Supbus est valde. Sublimitatē eius ⁊ arrogantiam ⁊ supbiam ⁊ altitudinē cordis eius ego scio ait dominus. Iactantiā eius ⁊ ꝙ non sit iuxta eam virtus eius: nec iuxta qd̄ poterat conata sic facere. Ideo sup moab eiulabo: et ad moab vniuersam clamabo ⁊ ad viros muri fictilis lamentātes. De planctu iazer plorabo tibi vinea sabama. Propagīes tue transierūt maē: usqꝫ ad mare iazer puenerūt. Sup messem tuā ⁊ vindemiā tuā predo irruit. Ablata est leticia ⁊ exultacō de carmelo ⁊ de terra moab: ⁊ vinū de torcularibꝫ sustuli. Nequaq̄ calcatō vue solitū celeuma cantabit. De clamore esebon vsqꝫ eleale et iasa dederūt vocē suā: a segor vsqꝫ ad oronaim vitulam cōsternantē: aque vero nemrim pessime erūt. Et auferā de moab ait dn̄s offerentē in excelsis: ⁊ sacrificantē dijs eius. Propterea cor meū ad moab · q̄̄si tibia resonabit: ⁊ cor meū ad viros muri fictilis dabit sonitū tibiaꝝ: ꝙ plus fecit q̄ potuit. idcirco perierūt. Omē enim caput caluiciū et omis barba rasa erit. In cūctis manibus colligacō: ⁊ sup omē dorsū ciliciū. Et super omia tecta moab ⁊ in plateis eius omnis plāctus: quomā ꝯtriui moab sicut vas inutile ait dominus. Quō victa ē et vlulauerūt? Quomodo deiecit ceruicē moab ⁊ cōfusus est? Eritqꝫ moab in derisū: ⁊ in exemplum omnibꝫ in circuitu suo. Hec dicit dn̄s. Ecce quasi aquila volabit: ⁊ extendet alas suas ad moab. Capta est carioth: ⁊ municōnes ꝯprehense sūt. Et erit cor fortiū moab: in die illa sicut cor mulieris parturiētis. Et cessabit moab esse populus: quomā ꝯtra dn̄m gloriatus est. Pauor ⁊ fouea ⁊ laqueus sup te o habitator moab ait dominus. Qui fugerit a facie pauoris cadet in foueā: ⁊ qui conscenderit de fouea capietᵘʳ laqueo. Adducam enī sup moab annū visitacōnis eoꝝ dicit dominus. In vmbra esebon steterūt de laqueo fugiētes: ꝙ ignis egressus est de esebon ⁊ flāma de medio seon: ⁊ deuorauit partē moab et verticē filioꝝ tumultus. Ve tibi moab. Peristi popule chamos: ꝙ ꝯprehensi sūt filij tui et filie tue in captiuitatē. Et ꝯuertā captiuitatem moab in nouissimis diebꝫ ait dominus. Hucusqꝫ iudicia moab

XLIX

Ad filios ammon. Hec dicit dominus. Nūquid non filij non sūt israhel an heres nō est ei? Cur ergo hereditate possedit melchon gad · et populus eius in vrbibꝫ eiꝰ habitauit? Ideo ecce dies veniēt in te dicit dominus: ⁊ auditū faciā sup rabbath filioꝝ ammō fremitū p̄lij. Et erit in tumultū dissipata: filieqꝫ eius igni succendēt̄: ⁊ possidebit israhel possessores suos ait dn̄s. Vlula esebō: quomā vastata est hai. Clamate filie rabba: accingite vos cilicijs. Plangite ⁊ circuite p sepes: quomā melchon in transmigrationem ducetᵘʳ: sacerdotes eius ⁊ principes eiꝰ simul. Quid gloriaris ī vallibꝫ? Defluxit vallis tua filia delicata: q̄ ꝯfidebas in thesauris tuis · et dicebas. Quis veniet ad me? Ecce ego inducā sup te terrorē ait dn̄s deus exercituū ab omibꝫ qui sūt in circuitu tuo: ⁊ dispgemini singuli a ꝯspectu vestro: nec erit qui ꝯgreget fugiētes. Et post hec reuti faciā fugiētes ⁊ captiuos filioꝝ amon ait dn̄s. Ad ydumeā. Hec dicit dn̄s exercituū. Nunq̄d non vltra est sapiētia in theman? Perijt consiliū a filijs. Inutilis facta est sapiētia eorū. Fugite ⁊ terga v̄tite: descendite in voraginē habitatores dedan: quomā pdicōnem esau adduxi sup eū: tempus visitacōis eiꝰ. Si vindemiatores eius venissent sup te nō reliquissent racemū: si fures in nocte: rapuissent ꝙ sufficeret sibi. Ego vero discooperui

esau: reuelaui abscondita eius ⁊ celarī non poterit. Vastatū est semē eius. et fratres ei⁹. et vicini eius: ⁊ non erit. Relinq̄ pupillos tuos. et ego faciam illos viuē: ⁊ vidue tue in me sperabūt: q̄r hec dicit dn̄s. Ecce quibus non erat iudiciū vt biberēt calicē. bibentes bibent: ⁊ tu quasi innocēs relinq̄ris? Non eris innocēs: sed bibens bibes. Quia ꝑ memetipsū iuraui dicit dn̄s: q̄r in solitudinē et in opprobriū ⁊ in desertū et in maledictōem erit bosra: ⁊ om̄es ciuitates eius erūt in solitudines sempiternas. Auditū audiui a domino: ⁊ legatus ad gētes missus sum. Congregamini ⁊ venite ꝯtra eam: ⁊ ꝯsurgamus in preliū. Ecce eni paruulū dedi te i gētib⁹: ꝯtemptibilē inter hoies. Arrogātia tua decepit te ⁊ supbia cordis tui: q̄ habitas in cauernis petre: ⁊ apphendē niteris altitudinē collis. Cum exaltaueris quasi aquila nidū tuū: inde detrahā te dicit dn̄s. Et erit ydumea deserta. Om̄is q̄ transibit ꝑ eā stupebit: et sibilabit sup om̄es plagas eius: sicut subuersa ē zodoma ⁊ gomorra et vicine eius ait dominus. Non habitabit ibi vir: ⁊ nō incolet eam filius hominis. Ecce quasi leo ascēdet de supbia iordanis ad pulcritudinē robustā: q̄r subito currere faciā eū ad illam. Et quis erit electus quē ꝓponam ei? Quis ē similis mei? Et quis sustinebit me? Et quis ē iste pastor qui resistat vultui meo? Propterea audite ꝯsiliū domini q̄d iniit de edom: ⁊ cogitacōes eius quas cogitauit de habitatoribus theman. Si nō deiecerint eos paruuli gregis: nisi dissipauerit cū eis habitaculū eoꝝ. A voce ruine eoꝝ cōmota ē terra: clamor in mari rubro auditus ē vocis ei⁹. Ecce quasi aquila ascendet: ⁊ euolabit ⁊ expādet alas suas sup bosram. Et erit cor fortiū ydumee in die illa. q̄si cor mulieris parturientis. Ad damascū. Cōfusa ē emath ⁊ arfath: q̄r auditū pessimū audierūt. Turbati sūt in mari ꝑ sollicitudīe quiescere non potuit. Dissoluta est damascus: v̄sa ē in fugā: tremor apphendit eā. Angustia ⁊ dolores tenuerūt eā: quasi parturientē. Quomō dereliquerūt ciuitatē laudabilē: vrbē leticie? Ideo cadēt iuuenes eius in plateis ei⁹: ⁊ oēs viri p̄lii ꝯticescēt in die illa ait dominus exercituū.

Et succendā ignē in muro damasci: ⁊ deuorabit menia benadab. Ad cedar ⁊ ad regnū asor: q̄ ꝑcussit nabuchodonosor rex babilonis. Hec dicit dn̄s. Surgite ⁊ ascēdite ad cedar: ⁊ vastate filios orientis. Tabernacula eoꝝ et greges eoꝝ capiēt: pelles eoꝝ ⁊ oīa vasa eoꝝ ⁊ camelos eoꝝ tollēt sibi: et vocabūt sup eos formidinē in circuitu ei⁹. Fugite: abite vehementer: in voraginib⁹ sedete q̄ habitatis asor ait dn̄s. Iniit enim ꝯtra vos nabuchodonosor rex babilonis ꝯsiliū: ⁊ cogitauit aduersus vos cogitacōes. Cōsurgite et ascendite ad gentē quietā: ⁊ habitantē ꝯfidenter ait dn̄s. Nō ostia nec vectes eis: soli habita~~bitabūt~~ bunt. Et erūt cameli eoꝝ i direpcōnē: ⁊ multitudo iumentoꝝ in predā. Et dispgā eos in om̄ē ventū qui sūt attōsi in comā: ⁊ ex om̄i ꝯfinio eoꝝ adducā interitū sup eos ait dn̄s. Et erit asor in habitaculm draconū: deserta vsq; in eternū. Nō manebit ibi vir: nec incolet eā filius hominis. Quod factum ē verbū domini ad iheremiā ꝓphetā aduersus elam in pncipio regni sedechie regis iuda dicēs. Hec dicit dn̄s exercituū. Ecce ego ꝯfringā arcū elā ⁊ sumā formidinē eoꝝ: et inducā sup elam q̄tuor ventos a q̄tuor plagis celi. ⁊ ventilabo eos in om̄es vētos istos: et nō erit gēs ad quā nō perueniāt ꝓfugi elā. Et pauē faciam elam coram inimicis suis: ⁊ in ꝯspectu querentiū animā eoꝝ. Et adducā sup eos malū: irā furoris mei dicit dn̄s. Et mittam post eos gladiū donec ꝯsumā eos: et ponam soliū meū in elam: ⁊ perdā inde reges ⁊ principes ait dominus. In nouissimis aūt dieb⁹ reuerti faciā captiuos elā dicit dn̄s.

L

Verbū q̄d locutus est dn̄s de babilone ⁊ de terra caldeoꝝ in manu iheremie ꝓphete. Annūciate in gētib⁹. et auditū facite. Leuate signū: p̄dicate: ⁊ nolite celaē. Dicite. Capta ē babilon. ꝯfusus est bel: victus est marodach. Cōfusa sūt om̄ia sculptilia eoꝝ: superata sūt ydola eoꝝ. Quoniā ascendet cōtra eā gēs ab aquilone: q̄ ponet terrā eius in solitudinē: ⁊ non erit q̄ habitet in ea ab homine vsq; ad pecus. Et moti sūt: et abierūt. In dieb⁹ illis ⁊ in tempoē illo ait dominus. venient filii israhel ipsi. et filii iuda simul. Ambulantes ⁊ flentes ꝓperabunt: et

dominū deum suū querēt. In syō interroga-
būt viā: huc facies eoꝝ veniēt: ⁊ apponēt
ad dominū federe sempiterno· qḋ nulla ob-
liuione delebit. Grex ꝑditus fcūs est ꝑplꝰ
meus: pastoēs eoꝝ seduxeeūt eos: fecerūt-
qꝫ vagari in mōtibꝫ. De mōte in collē trāsie-
rūt: obliti sūt cubilis sui. Omēs q̄ inuenerūt
comederūt eos: ⁊ hostes eoꝝ dixerūt. Nō
peccauimus: ꝓ eo ꝙ peccauerūt dn̄o decori
iusticie: ⁊ expectacōni prm̄ eoꝝ domino. Re-
cedite de medio babilonis: de terra caldeo-
rū egredimini: ⁊ estote quasi hedi āte gre-
ges. Quoniā ecce ego suscitabo ⁊ adducā
in babilonē ꝯgregacōez gentiū magnaꝝ
de terra aquilonis: ⁊ ꝑparabunt aduersus
eaꝫ: ⁊ inde capiet. Sagitta eius q̄ꝰ viri for-
tis interfectoris: nō reuertetur vacua. Et e-
rit caldea in predā: om̄es vastātes eam re-
plebūt ait dn̄s. Quoniā exultatis ⁊ mag-
loquimini diripiētes hereditatē meā: quo-
niā effusi estis sicut vituli sup herbam: ⁊ mu-
gitis sicut thauri. Confusa est mater vestra
nimis: ⁊ adequata puluei que genuit vos.
Ecce nouissima erit in gētibꝫ: deserta inuia
et arēs ab ira domini. Nō inhabitabit: sed
rediget tota in solitudinē. Om̄is q̄ trāsibit
ꝑ babilonē stupebit: ⁊ sibilabit sup vniūsis

VI

plagis eius. Preparamini ꝯtra babilonē
ꝑ circuitū. Omes qui intēditis arcū debella-
te eam: nō parcatis iaculis: ꝙ dn̄o peccauit.
Clamate adūsus eam. Vbiqꝫ dedit manū.
Ceciderūt fundamēta eius: destructi sūt mu-
ri eius: quoniā vltio domini ē. Vlcōez acci-
pite de ea. Sicut fecit: facite ei. Dispergite
satorē de babilone: ⁊ tenētem falcē in tēpe
messis a facie gladij colūbe. Vnusquisqꝫ ad
populū suū ꝯuertet: ⁊ singuli ad terraꝫ suā
fugiēt. Grex dispsus israhel: leones eiecerūt
eum. Primus comedit eū rex assur: iste no-
uissimus exossauit eū nabuchodonosor rex
babilonis. Propterea hec dicit dn̄s exerci-
tuū· deus israhel. Ecce ego visitabo regem
babilonis ⁊ terrā eius sicut visitaui regem
assur: ⁊ reducam israhel ad habitaculū suū.
Et pascet carmelus ⁊ basan: ⁊ in monte e-
phraim ⁊ galaad saturabit anima eius. In
diebꝫ illis ⁊ in tempoē illo ait dominus que-
ret iniquitas israhel ⁊ nō erit: ⁊ pccm̄ iuda

et nō inueniet: quoniā ꝓpitius ero eis quos
reliquero. Sup terrā dominantiū ascende:
et sup habitatores eius visita. Dissipa ⁊ inter-
fice q̄ post eos sūt ait dn̄s: ⁊ fac iuxta om̄ia
que ꝑcepi tibi. Vox belli in terra: ⁊ cōtritio

VII

magna. Quō ꝯfractus ē· et ꝯtritus malleus
vniuerse terre? Quō versa est in desertū babi-
lon in gētibꝫ? Illaqueaui te ⁊ capta es babi-
lon ⁊ nesciebas: inuēta es ⁊ apprehēsa: quo-
niam dn̄m ꝓuocasti. Aperuit dn̄s thesaurum
suū ⁊ ꝓtulit vasa ire sue: q̄m opus est domino
deo exercituū in terra caldeoꝝ. Venite ad
eā ab extremis terre finibꝫ: aperite vt exeāt
qui cōculcēt eam. Tollite de via lapides· et
redigite in aceruos: ⁊ interficite eā: nec sit
quicq̄ꝫ reliquū. Dissipate vniūsos fortes e-
ius: descendāt in occisionē. Ve eis ꝙ venit
dies eoꝝ: tempus visitacōis eoꝝ. Vox fu-
gientiū ⁊ eoꝝ q̄ euaserūt de terra babilōis:
vt ānunciēt in syō vltōem domini dei nostri:
vltōem tēpli eius. Annūciate in babilonē
plurimis: om̄ibꝫ qui tendūt arcū. Cōsistite
adūsus eam ꝑ gyrū: ⁊ nullus euadat. Red-
dite ei scd̄m opus suū: iuxta om̄ia que fecit
facite illi· ꝙ ꝯtra dn̄m erecta est: aduersum
sanctū israhel. Idcirco cadent iuuenes eius
in plateis eius: ⁊ omnes viri bellatoēs eius
cōticescent i die illa ait dn̄s. Ecce ego ad te
suꝑbe dicit dn̄s deus exercituū: ꝙ veniet dies
tuus: tēpus visitatōnis tue. Et cadet suꝑbus
et corruet: ⁊ nō erit q̄ suscitet eum. Et succen-
dam ignē in vrbibꝫ eius: ⁊ deuorabit omnia

VIII

in circuitu eiꝰ. Hec dicit dn̄s exercituū. Ca-
lumniā sustinent filij israhel ⁊ filij iuda simul.
Om̄es qui ceperūt eos tenēt: nolūt dimitte-
re eos. Redēptor eoꝝ fortis: dn̄s exercituū
nomen eiꝰ. Judicio defendet causam eorū:
vt exterreat terrā ⁊ cōmoueat habitatoēs
babilonis. Gladius ad caldeos ait dn̄s: ⁊
ad habitatoēs babilōis ⁊ ad pn̄cipes ⁊ ad
sapiētes eiꝰ. Gladius ad diuinos eius: q̄
stulti erūt. Gladius ad fortes illius: q̄ time-
būt. Gladius ad equos eius· et ad currus
eius· ⁊ ad om̄e vulgus eius qḋ est i medio
eius: ⁊ erūt quasi muliēs. Gladius ad the-
sauros eius: q̄ diripient. Siccitas sup aq̄s
eius erit ⁊ arescent: ꝙ terra sculptiliū est: et
in portentis gloriant. Proptēa habitabūt

dracones cū fatuis ficarijs: ⁊ habitabūt in ea struconēs. Et nō inhabitabit̄ vltra usqꝫ in sempiternū: nec extruet̄ usqꝫ ad gn̄atione ⁊ gn̄atione. Sicut subuertit dn̄s sodomā ⁊ gomorram et vicinos eius· ait dn̄s. Nō habitabit ibi vir: ⁊ nō incolet eam filius hoīs. Ecce populus veniet ab aquilone ⁊ gēs magna: ⁊ reges magni ɔsurgēt a finib9 terre. Arcū ⁊ scutū apprehendēt: crudeles sunt et immisericordes. Vox eoꝝ quasi mare sonabit: ⁊ sup equos ascendēt sicut vir paratus ad preliū ɔtra te filia babilonis. Audiuit rex babilonis famam eoꝝ: ⁊ dissolute sūt manus ei9. Angustia apphendit eū: dolor q̄si parturientē. Ecce q̄si leo ascendet de supbia iordanis ad pulcritudinē robustā: qꝛ subito currē faciam eū ad illā. Et quis erit electus quē pponam ei? Quis enī similis mei: et q̄s sustinebit me? Et quis est iste pastor: qui resistat vultui meo? Proptēa audite ɔsiliū domini qd̄ mēte ɔcepit aduersū babilonē: et cogitacōes eius q̄s cogitauit sup terraꝫ caldeoꝝ. Nisi detraxerint eos paruuli gregū: nisi dissipatū fuerit cū ipsis habitaculū eoꝝ. A voce captiuitatis babilonis ɔmota est terra: ⁊ clamor inter gētes auditus ē.

II

Hec dic dn̄s. Ecce ego suscitabo sup babilonē· ⁊ sup habitatorēs eius qui cor suū leuauerūt ɔtra me q̄si ventū pestilentē: ⁊ mittā in babilonē ventilatorēs ⁊ ventilabūt eam. Et demolient̄ terrā eius: quoniam venerūt sup eam vndiqꝫ in die afflictionis eius. Nō tendat q̄ tendit arcū suū: et nō ascendet loricatus. Nolite parcē iuuenibus eius: interficite om̄em maliciā ei9. Et cadent interfecti in terra caldeoꝝ: vulnerati in regionib9 ei9. Quoniā nō fuit viduat9 israhel ⁊ iuda a dn̄o deo suo: dn̄o exercituū. Terra aūt eoꝝ repleta est delicto a sancto israhel. Fugite de medio babilonis: vt saluet vnusquisqꝫ animā suā. Nolite tacere super iniquitatē eius: quoniā tēpus vltōnis eius ē dn̄o: vicissitudinē ipse retribuet ei. Calix aureus babilon in manū dn̄i: inebriās om̄eꝫ terrā. De vino eius biberūt gētes: ⁊ ideo cōmote sūt. Subito cecidit babilō: et cōtrita est. Vlulate sup eam: tollite resinam ad dolorē ei9 si forte sanet̄.

III

Curauim9 babilonē: et non est sanata. Derelinquamus eā: et eamus vnusquisqꝫ in terrā suā. Quoniā peruenit vsqꝫ ad celos iudiciū eius: ⁊ eleuatū est vsqꝫ ad nubes. Protulit dn̄s iusticias nr̄as: venite ⁊ narremus in syon opus domini dei nostri. Acuite sagittas: ⁊ implete pharetras. Suscitauit dn̄s spm̄ regū medoꝝ: ⁊ ɔtra babilonē mens eius ē: ut pdat eā. Quoniam vltio domini ē: vltio tēpli sui. Sup muros babilōis leuate signū: augete custodiā. Leuate custodes: pparate insidias: qꝛ cogitauit dn̄s ⁊ fecit quecūqꝫ locutus est ɔtra habitatorēs babilōis. Que habitas sup aquas multas locuples in thesauris: venit finis tuus: pedalis pcisionis tue.

IIII

Iurauit dominus exercituū p aiaꝫ suā: q̄m replebo te hominib9 quasi brucho: ⁊ super te celeuma cantabitur. Qui fecit terram in fortitudine sua: preparauit orbē in sapientia sua: ⁊ prudētia sua extendit celos. Dante eo voces: multiplicātur aque in celo. Qui leuat nubes ab extremo terre: fulgura in pluuiā fecit: et pduxit ventos de thesauris suis. Stultus fc̄us est om̄is homo a sciencia: ɔfusus est oīs ɔflator in sculptili. Quia mendax est cōflatio eius: nec est spūs in eis. Vana sūt opera ⁊ risu digna: ī tpe visitacōis sue pibūt. Nō sicut hec pars iacob. Quia q̄ fecit om̄ia ipse est: et israhel sceptruꝫ hereditatis eius: dominus exercituū nomē ei9. Collidis tu michi vasa belli: ⁊ ego collidam in te gētes: ⁊ dispdam in te regna. Collidam in te equū ⁊ eq̄teꝫ eius: et collidam in te currū ⁊ ascensorē eius· ⁊ collidam in te virū ⁊ mulierē. Et collidam in te senē ⁊ puerū: ⁊ collidā in te iuuenē ⁊ v̄ginē. Et collidam in te pastorem ⁊ gregem eius: et collidā in te agricolā et iugales eius. Et collidaꝫ in te duces ⁊ magistratus: ⁊ reddā babilōi ⁊ cūctis habitatorib9 caldeoꝝ om̄e malū suū· qd̄ fecerūt in syon in oculis vr̄is. ait dominus.

V

Ecce ego ad te mōs pestifer ait dominus: qui corrupis vniūsam terrā. Et extendā manū meā sup te ⁊ euoluam te de petris: et dabo te ī montē ɔbustionis. Et nō tollam de te lapidē in angulū ⁊ lapidem in fundamēta: sed pditus ineternū eris ait dominus. Leuate signū ī terra: clāgite bucina in montibus. Sanctificate sup eam gētes:

annũciate ꝯtra illã regibꝰ ararath mẽni⁊ a=
scenez: numerate ꝯtra eã tapfar. Adducite
equũ quasi brachiũ aculeatũ. Sanctificate
ꝯtra eã gẽtes: reges medie. duces eius. et
vniũsos magistratus eius: cunctãqꝫ terrã
potestatis eiꝰ. Et ꝯmouebit̃ terra⁊ ꝯturba=
bitur: qꝛ euigilauit ꝯtra babilonẽ cogitacõ
domini: vt ponat terrã babilonis desertam
et inhabitabilẽ. Cessauerũt fortes babilo=
nis a p̃lio: habitauerũt in p̃sidijs. Deuoratũ
est robur eoꝝ: et facti sũt quasi mulieres.
Incensa sunt tabernacula eius: ꝯtriti sũt ve=
ctes eius. Currẽs obuiam currẽti veniet et
nũcius obuius nunciãti: ut annunciet regi
babilonis qꝛ capta est ciuitas eius a sũmo
vsqꝫ ad summũ: et vada p̃occupata sũt. Et
paludes incense sũt igni: et viri bellatores
ꝯturbati sũt: qꝛ hec dicit dñs exercituũ deus
israhel. Filia babilonis quasi area: tempus
triture eius. Adhuc modicũ: et veniet tpus
messionis eius. Comedit me: deuorauit me
nabuchodonosor rex babilonis. Reddidit
me quasi vas inane. Absorbuit me q̃si dra=
co: repleuit ventrem suũ teneritudine mea:
et eiecit me. Iniquitas aduersũ me. et caro
mea super babilonẽ dicit habitacõ syon: et
sanguis meus sup habitatorẽs caldee dicit
iherusalem. Propterea hec dicit dñs. Ecce
ego iudicabo causam tuã: ⁊ vlciscar vltõem
tuã. Et desertũ faciam mare eius: et siccabo
venam eius. Et erit babilõ in tumulos: ha=
bitacõ draconũ stupor⁊ sibulus: eo qꝫ non
sit habitator. Simul ut leones rugiẽt: excu=
tiẽt comas veluti catuli leonũ. In calorẽ eoꝝ
ponã potus eoꝝ: ⁊ inebriabo eos ut sopiãt
et dormiant somnũ sempiternũ: ⁊ non ꝯsur=
gãt dicit dñs. Deducã eos quasi agnos ad
victimã: ⁊ quasi arietes cũ hedis. Quomo=
do capta est sesach. et ꝯprehensa est inclita
vniuerse terre? Quõ facta est in stuporem
babilõ inter gentes? Et ascendit sup babi=
lonẽ mare: multitudine fluctuũ eius opta
est. Facte sũt ciuitates eius in stuporẽ: terra
inhabitabilis ⁊ deserta: terra in qua nullus
habitet nec transiet p eã filius hominis. Et
visitabo sup bel in babilone: ⁊ eiciã quod
absorbuerat de ore eius: ⁊ nõ ꝯfluẽt ad eã
vltra gentes. Siquidẽ ⁊ murus babilonis

Lvi

vii

viii

corruet. Egredimini de medio eius populus
meus: vt saluet vnusquisqꝫ aĩam suã ab ira
furoris domĩ. Et ne forte mollescat cor vr̃m:
et timeatis auditũ qui audiet̃ in terra. Et ve=
niet in ãno auditio. ⁊ post hũc annũ audicõ
et iniq̃tas in terra: ⁊ dñator sup dñatorem.
Propterea ecce dies veniũt. et visitabo super
sculptilia babilonis: ⁊ omĩs terra eius con=
fundet̃: et vniũsi interfecti eius cadẽt in me=
dio eiꝰ. Et laudabũt sup babilonẽ celi⁊ ter=
re ⁊ omĩa q̃ in eis sũt: qꝛ ab aquilone veniẽt
ei p̃dones ait dñs. Et quomodo fecit babi=
lon vt caderent occisi in israhel: sic de babilo=
ne cadent occisi in vniũsa terra. Qui fugitis
gladiũ venite: nolite stare. Recordamini p=
cul dñi: ⁊ iherlm ascẽdat sup cor vr̃m. Cõfusi
sumus: quoniã audiuimus opprobriũ. Ope=
ruit ignominia facies nr̃as: quoniã venerũt
alieni sup sanctificacõem domus dñi. Pro=
pterea ecce dies veniũt ait dñs. et visitabo
sup sculptilia eius: ⁊ in omĩ terra eius mugi=
et vulneratus. Si ascenderit babilon in ce=
lũ ⁊ firmauerit in excelso robur suũ: a me ve=
niẽt vastatorẽs eius ait dominꝰ. Vox clamo=
ris de babilone. ⁊ ꝯtricõ magna de terra cal=
deoꝝ: q̃m vastauit dominus babilonẽ et p=
didit ex ea vocẽ magnã: ⁊ sonabũt fluctus
eoꝝ quasi aq̃ multe. Dedit sonitũ vox eoꝝ:
qꝛ venit sup eam id est sup babilonẽ predo.
Et apprehensi sũt fortes eius: ⁊ emarcuit arcꝰ
eoꝝ: qꝛ fortis vltor dominus reddens retri=
buet. Et inebriabo p̃ncipes eius ⁊ sapientes
eius: duces eius ⁊ magistratus eius ⁊ fortes
eiꝰ. Et dormiẽt somnũ sempiternũ: ⁊ nõ ex=
pergiscent̃ ait rex: dominus exercituũ nomẽ
eiꝰ. Hec dicit dominus exercituũ. Murus
babilõis ille altissimus suffossione suffodie=
diet̃: et porte eius excelse igne ꝯburẽtur: et
laborẽs p̃plõꝝ ad nichilũ ⁊ gentiũ. in ignem
erũt ⁊ disp̃ibũt. Verbũ qđ p̃cepit iheremias
p̃pha saraie filio nerie filij maasie. cũ pgẽt
cũ sedechia rege in babilonẽ: in ãno quarto
regni eiꝰ. Saraias aũt erãt p̃nceps p̃phetie.
Et scripsit iheremias omẽ malũ qđ venturũ
erat sup babilonẽ in libro vno: omĩa verba
hec q̃ scripta sũt ꝯtra babilonẽ. Et dixit ihe=
remias ad saraiam. Cũ veneris in babilõẽ
et videris ⁊ legeris omnia verba hec dices.

Domine tu locutus es ↄtra locū istū vt disꝑderes eū: ne sit qui in eo habitet ab homīe vsq₃ ad pecus: ⁊ sit ꝑpetua solitudo. Cumq₃ ↄpleueris legē librū istū: ligabis ad eū lapidē ⁊ ꝓicies illū in mediū eufraten: ⁊ dices. Sic submergetur babilon: ⁊ nō ↄsurget a facie afflictōis quā ego adduco sup eā: ⁊ dissoluetur. Hucusq₃ verba ihēmie. LII

Filius viginti ⁊ vnius ānī erāt sedechias cū regnaē cepissꝫ: ⁊ vndecim ānis regnauit in ihrlm. Et nomē matris eius amithal: filia ihēmie de lobna. Et fecit malū in oculis domī iuxta oīa q̄ fecerat ioachin: qm̄ furor domī erat in ihrlm ⁊ ī iuda vsquequo ꝓiceret eos a facie sua. Et recessit sedechias a rege babilonis. Factum est autē in āno nono regni eius in mēse decimo. decima die mēsis venit nabuchodonosor rex babilonis ipse ⁊ omīs exercitus eius adūsus ihrlm ⁊ obsederūt eā: ⁊ edificauerūt ↄtra eam municōes in ↄcuitu: ⁊ fuit ciuitas obsessa vsq₃ ad vndecimū annū regni sedechie. Mense aūt quarto nona die mēsis obtinuit fames ciuitatē: ⁊ nō erāt alimēta populo terre. Et dirupta est ciuitas. et oēs viri bellatores eius fugerūt: exierūtq₃ de ciuitate nocte p viam porte q̄ est inter duos muros et ducit ad ortū regis. caldeis obsidētibꝰ vrbē in giro: ⁊ abierūt p viam q̄ ducit in heremū. Persecutus est aūt caldeoꝝ exercitus regē et apphenderūt sedechiam in deserto quod ē iuxta ihericho: ⁊ omīs comitatus eius diffugit ab eo. Cūq₃ ↄphendissent regē adduxerūt eum ad regē babilonis in reblatha q̄ est in terra emath: ⁊ locutus est ad eum iudicia. Et iugulauit rex babilonis filios sedechie in oculis eiꝰ: ſꝫ et omēs principes iuda occidit ī reblatha. Et oclōs sedechie eruit: ⁊ vinxit eum ↄpedibꝰ. Et adduxit eū rex babilonis in babilonē: ⁊ posuit eum in domo carceris vsq₃ ad diē mortis eiꝰ. In mense aūt quīto. decima mēsis. ipe ē annus decimusnonus nabuchodonosor regis babilonis: venit nabuzardan pñceps militie qui stabat corā rege babilonis in ihrlm: et incendit domū domini ⁊ domū regis ⁊ omēs domus iherusalē: ⁊ oēꝫ domū magnā igne ↄbussit: ⁊ totū murū iherusalē per circuitū destruxit exercitus caldeoꝝ q̄ erat cū magistro milicie. De paupibꝰ aūt populi ⁊ de reliquo vulgo qđ remanserat in ciuitate ⁊ de ꝑfugis q̄ transfugerāt ad regē babilonis et ceteros de multitudīe. trāstulit nabuzardā pñceps milicie: de paupibꝰ vēo terre reliq̄t nabuzardan pñceps milicie vinitores et agricolas. Colūnas q₃ ereas q̄ erāt in domo domini ⁊ bases ⁊ maē eneū qđ erat in domo domini ↄfregerūt caldei: ⁊ tulerūt omē es eoꝝ in babilonē. Et lebetes ⁊ creagras ⁊ psalteria ⁊ fialas et mortariola ⁊ omīa vasa erea q̄ in ministerio fuerāt tulerūt: ⁊ ydrias ⁊ thimiamateria ⁊ vrceos et pelues ⁊ candelabra et mortaria ⁊ cyatos. Quotq̄t aurea aurea: et quotq̄t argētea argētea. Tulit mḡr milicie colūnas duas ⁊ maē vnū. et vitulos duodecim ereos qui erāt sub basibꝰ: quas fecerat rex salomon in domo domini. Nō erat pōdꝰ eris oīm vasoꝝ hoꝝ. De colūnis aūt: decē et octo cubiti altitudinis erāt ī colūna vna: et funiculus duodecim cubitoꝝ circuibat eam. Porro grossitudo eius q̄tuor digitoꝝ: et intrīsecus caua erat: ⁊ capitella sup vtrāq₃ erea. Altitudo capitelli vnius q̄nq₃ cubitoꝝ: et retiacula ⁊ malagranata supra coronā in circuitū: omīa enea. Et fuerūt malagranata nonagintasex dependētia: ⁊ omīa malagranata centū retiaculis circūdabātur. Et tulit magister milicie saraiam sacerdotē primū: et sophoniam sacerdotē secundū: ⁊ tres custodes vestibuli. Et de ciuitate tulit eunuchū vnū qui erat ꝑpositus sup viros bellatores: et septē viros de hijs q̄ videbāt faciē regis qui inuenti sūt in ciuitate: ⁊ scribam pñcipē militū qui ꝓbabat tyrones: ⁊ sexaginta viros de populo terre q̄ inuenti sūt in medio ciuitatis. Tulit aūt eos nabuzardan magister milicie: ⁊ duxit eos ad regē babilonis in reblatha. Et pcussit eos rex babilonis: et interfecit eos in reblatha in terra emath. Et trāslatus est iuda de terra sua. Iste est ꝑplus quē trāstulit nabuchodonosor in anno septimo: iudeos tria milia. ⁊ vigintitres. In āno octauodecimo nabuchodonosor transtulit de iherusalē aīas octingētastrigintaduas. In āno vicesimotercio nabuchodonosor trāstulit nabuzardan magister milicie animas

iudeo℞ septingētas quadragintaquinq;. Oīes ergo anime: q̄tuor milia sexcēte. Et factum est in tricesimoseptimo āno trāsmigrationis ioachim regis iuda duodecimo mense vicesima quīta mensis eleuauit euilmerodach rex babilois ipo āno regni sui caput ioachim regis iude: ⁊ eduxit eum de domo carceris: ⁊ locutus est cum eo bona. Et posuit thronū eius sup thronos regū q̄ erāt post se in babilone: ⁊ mutauit vestimēta carceris ei⁹: ⁊ comedebat panē corā eo semp cūctis diebus vite sue. Et cibaria ei⁹ cibaria ꝑpetua dabant̄ ei a rege babilonis statuta per singulos dies: vsq; ad diem mortis sue cunctis diebus vite eius.

Explicit ihēmias ꝓpheta. Incipiūt lamētacōes eius que cynoth hebraice inscribūt̄.

ET factū est postq̄ in captiuitatē redactus est israhel ⁊ iherusalē deserta est: sedit iheremias ꝓpheta flens et planxit lamētatione hac ī ihrlm: et amaro animo suspirās ⁊ eiulās dixit. Aleph Quō sedet sola ciuitas plena poplo. Facta est q̄si vidua domina gentiū: princeps ꝓuinciar℞ facta est sub tributo. Beth. Plorans plorauit in nocte: ⁊ lacrime eius in maxillis eius. Non est qui consoletur eam: ex omnibus caris eius. Oēs amici eius spreuerūt eā: ⁊ facti sunt ei inimici. Gimel Migrauit iudas ꝓpter afflictōem ⁊ multitudinē seruitutis. Habitauit inter gētes: nec inuenit requiē. Oēs ꝑsecutoēs eius appbenderūt eā inter angustias Deleth Vie syō lugēt: eo q non sint q̄ veniant ad solemnitatē. Omnes porte eius destructe: sacerdotes eius gemētes. Virgines eius squalide: et ipa oppressa amaritudine He. Facti sūt hostes eius in capite: ⁊ inimici ei⁹ locupletati sūt: q dominus locutus est sup eā ꝓpter multitudinē iniquitatū ei⁹. Paruuli eius ducti sunt in captiuitatem: ante faciē tribulātis. Vau. Et egressus ē a filia syon omnis decor ei⁹. Facti sūt p̄ncipes eius velut arietes nō inueniētes pascua: ⁊ abierūt absq; fortitudine āte faciē sbsequētis. Zay. Recordata ē ihrlm dier℞ afflictōnis sue. et p̄uaricacōis oim desiderabiliū suor℞. q̄ habuerat a dieb⁹ antiquis: cū caderet ꝑplus eius in manū hostili: ⁊ nō esset auxiliator. Viderūt eā hostes: et deriserūt sabbata ei⁹. Teth Peccatū peccauit ihrlm: ꝓpterea instabilis facta ē. Oēs qui glorificabant eā spreuerūt illā: q viderīt ignominiā eius. Ipa aūt gemēs: ⁊ cōuersa retrorsū. Heth Sordes eius in pedib⁹ eius: nec recordata ē finis sui. Deposita ē vehemēter: nō habēs ↄsolatorē. Vide domine afflictionē meā: qm̄ erectus est inimicus. Joth Manū suā misit hostis ad oīa desiderablia eius: q vidit gētes ingressas scūarium suū: de quib⁹ p̄cepas ne intrarent in ecc̄iam tuā. Caph. Oīs ꝑpl's eius gemēs: ⁊ querens panē. Dederūt p̄ciosa q̄q; p cibo: ad refocillandā aīam. Vide dn̄e ⁊ ↄsidera: qm̄ facta sū vilis. Lamech O vos oēs q̄ transitis p viam attendite ⁊ videte: si est dolor sicut dolor meus. Quoniā vindemiauit me ut locutus ē dominus: in die ire furoris sui. Mem. De excelso misit ignē in ossib⁹ meis: ⁊ erudiuit me. Expandit rethe pedib⁹ meis: ↄuertit me retrorsū. Posuit me desolatam: tota die merore ↄfectā. Nun Vigilauit iugū iniq̄tatū mear℞ ī manū ei⁹: ↄuolute sūt ⁊ imposite collo meo. Infirmata ē ꝟtus mea: dedit me dominus in manū de q̄ non potero surgere. Samech. Abstulit oēs magnificos meos dominus de medio mei: vocauit aduersū me tps: ut ↄtereret electos meos. Torcular calcauit dn̄s ꝟgini filie iuda. Ayn. Idcirco ego plorās ⁊ oclus meus deducēs aq̄s: q longe fcūs ē a me ↄsolator: ↄuertēs animā meā. Facti sūt filij mei p̄diti: qm̄ inualuit inimicus. Phe. Expādit syon manus suas: non ē qui ↄsolet̄ eā. Mandauit dn̄s adūsū iacob: in circuitu eius hostes ei⁹. Facta est ihrlm quasi polluta menstruis inter eas. Sade Justus est dominus: q os eius ad iracundiam ꝓuocaui. Audite obsecro vniūsi ꝑpli: ⁊ videte dolorē meū. Virgines mee et iuuenes mei abiert̄ ī captiuitatē. Coph Vocaui amicos meos: ⁊ ipsi deceperūt me. Sacerdotes mei ⁊ senes mei in vrbe ↄsūpti sūt: q quesierūt cibū sibi ut reuocillarēt animas suas. Res. Vide domine qm̄ tribulor:

tribulatus est venter meus. Subuersũ est cor meũ in memetipa: quoniã amaritudine plena sum. Foris interficit gladius: ⁊ domi mors similis est. Sin. Audierũt qr ingemisco ego: ⁊ nõ est qui cõsolet̃ me. Om̃es inimici mei audierũt malũ meũ: letati sũt qm̃ tu fecisti. Adduxisti diẽ ꝯsolacõis: et fient similes mei. Thau Ingrediat̃ om̃e malũ eorꝫ corã te: ⁊ deuindemia eos sicut vindemiasti me ꝓpter oẽs iniq̃tates meas. Multi eni gemitus mei: ⁊ cor meũ merẽs

II

Quomõ obtexit caligine in furore suo dñs filiã syon Aleph Proiecit de celo isrl': ⁊ nõ est recordatus ĩ terrã inclitã scabelli pedũ suorꝫ ĩ die furoris sui. Beth. Precipitauit dñs nec pepcit oĩa speciõsa iacob: destruxit in furoẽ suo municões v̾ginis iuda ⁊ deiecit in t̃rã: polluit regnũ et pncipes ei⁹. Gymel Cõfregit in ira furoris sui om̃e cornu isrl': auẽtit retrorsũ dexterã suã a facie inimici: ⁊ succẽdit in iacob q̃i ignẽ flãme deuorantis in giro Deleth Tetendit arcũ suũ q̃i inimicus: firmauit dexterã suã q̃i hostis: et occidit om̃e qd̾ pulcrũ erat visu. In tabernaculo filie syon effudit q̃i ignẽ indignationẽ suã. He. Fcũs ẽ dñs velut inimicus. p̃cipitauit israhel. Precipitauit om̃ia menia eius: dissipauit municões eius: ⁊ repleuit in filia iuda humiliatũ ⁊ humiliatã. Vau. Et dissipauit quasi ortũ tentoriũ suũ: demolitus est tabernaculũ suũ. Obliuioni tradidit dominus in syon festiuitatẽ ⁊ sabbatũ: ⁊ in obprobriũ ⁊ in indignacõem furoris sui regẽ et sacerdotez. Zay. Repulit dñs altaẽ suũ: maledixit sanctificacõni sue: tradidit in manus inimici muros turriũ eius. Vocẽ dederũt in domo domini: sicut in die solemni. Heth Cogitauit dñs dissipaẽ murũ filie syon: tetendit funiculũ suũ ⁊ nõ auẽtit manũ suam a pdicõe. Luxitq; ãte murale: ⁊ murus parit̃ dissipatus ẽ. Teth Defixe sũt in terra porte ei⁹: pdidit ⁊ ꝯtriuit vectes eius: regem ei⁹ et principes eius in gentib;. Non est lex: et ꝓphete eius nõ inuenerũt visionẽ a domino. Ioth Sederũt in terra: ꝯticuerũt senes filie syon: ꝯspserũt cinere capita sua. Accincti sunt ciliciis: abiecerunt in terra capita sua v̾gines iherusalẽ. Caph Defecerũt p̃ lacrimis oculi mei: ꝯturbata sũt viscera mea. Effusum est in terra iecur meũ sup ꝯtricõez filie populi mei: cũ deficeret paruulus ⁊ lactens in plateis oppidi. Lamech Matrib; suis dixerũt vbi est triticũ ⁊ vinũ: cũ deficerẽt quasi vulnerati in plateis ciuitatis: cũ exalarẽt aĩas suas in sinu matrũ suarꝫ. Mem. Cui ꝯparabo te. vel cui assimilabo te filia iherusalẽ? Cui exequabo te. et ꝯsolabor te virgo filia syon? Magna enim velut mare ꝯtritio tua. Quis medebit̃ tui? Nun. Prophete tui viderũt tibi falsa ⁊ stulta: nec aperiebãt iniquitatẽ tuam: ut te ad penitentiã ꝓuocarẽt. Viderunt autem tibi assumptiones falsas ⁊ eiectões. Samech Plauserũt sup te manib; om̃es transeũtes p viam: sibilauerũt ⁊ mouerunt capita sua sup filiam ihrlm: heccine est vrbs dicẽtes pfecti decoris: gaudiũ vniuerse terre. Phe. Aperuerũt sup te os suũ om̃es inimici tui: sibilauerũt ⁊ fremuerũt dentib; suis: et dixerũt deuorabim⁹. En ista ẽ dies quem exspectabamus. inuenimus. vidim⁹. Ayn. Fecit deus q̃ cogitauit: cõpleuit s̾monẽ suũ quẽ p̃ceperat a dieb; antiquis. Destruxit ⁊ nõ pepcit: letificauit sup te inimicũ: ⁊ exaltauit cornu hostium tuorꝫ. Sade Clamauit cor eorum ad dñm: sup muros filie syon. Deduc quasi torrentẽ lacrimas p diẽ ⁊ noctem: nõ des requiem tibi: neq; taceat pupilla oculi tui. Coph Consurge: lauda in nocte in pñcipio vigiliarꝫ: effunde sicut aquam cor tuũ ante ꝯspectuz domini. Leua ad eũ manus ꝓ anima paruulorꝫ tuorꝫ: qui fame pereũt in capite oĩm ꝯpitorꝫ. Res. Vide dñe et ꝯsidera: quẽ vindemiaueris ita. Ergo ne ꝯmedẽt muliẽs fructũ suũ: paruulos ad mensuram palme? Hic occidit̃ in scũario domini: sacerdos ⁊ ꝓpheta? Sin. Iacuerũt in terra foris puer ⁊ senex: v̾gines mee ⁊ iuuenes mei ceciderũt in gladio. Interfecisti in die furoris tui: pcussisti: nec misertus es. Thau Vocasti quasi diẽ solemnẽ q̃ terrerẽt me de circuitu: et nõ fuit in die furoris dñi qui effugẽt ⁊ reliquẽt. Quos educaui ⁊ enutriui: inimicus me⁹

III

Ego vir ꝯsumpsit eos. Aleph videns paupertatẽ meam: in virga indignacõnis eius. Aleph Me minauit et adduxit in tenebris: et non in lucẽ. Aleph

Tantū in me vertit: ꝛ ꝯuertit manū suā tota
die. Beth. Vetustam fecit pellē meā ꝛ car-
nem meā: cōtriuit ossa mea. Beth. Edifica-
uit in giro meo: ꝛ circūdedit me felle ꝛ labo-
re. Beth. In tenebrosis collocauit me: q̄si
mortuos sempiternos. Gymel Circūedifi-
cauit aduersū me ut nō egrediar: aggra-
uauit ꝯpedē meū. Gymel Sed ꝛ cū clama-
uero ꝛ cū rogauero: exclusit oracōem meā.
Deleth Cōclusit vias meas lapidib⁹ q̄dris:
semitas meas subuertit. Dimel Vrsus insi-
diens factus est michi: leo in abscondito.
Deleth Semitas meas sbuertit ꝛ ꝯfregit
me: posuit me desolatā. Deleth Tetēdit ar-
cum suū: ꝛ posuit me quasi signū ad sagittā.
He. Misit in renib⁹ meis filias pharetre sue.
He. Factus sū in derisū omī ꝑplo meo: cāticū
eoꝝ tota die. He. Repleuit me amaritudi-
nib⁹: inebriauit me absinthio. Vau. Et fre-
git ad numerū dentes meos: cibauit me ci-
nere Vau. Et repulsa est anima mea: obli-
tus sū bonoꝝ. Vau. Et dixi perijt finis me-
us: ꝛ spes mea a dn̄o. Zay. Recordare pau-
ꝑtatis ꝛ transgressionis mee: absinthij ꝛ fel-
lis. Zay. Memoria memor ero: ꝛ tabescet i
me anima mea. Zay Hoc recolēs in corde
meo: ideo sperabo. Heth Misericordie dn̄i
q꜡ nō sumus ꝯsūpti: q꜡ nō defecerūt misera-
cōnes ei⁹. Heth Noui diluculo: multa est
fides tua. Heth Pars mea dominus dixit
anima mea: ꝓpterea exspectabo eum. Teth
Bonus est dn̄s sperātib⁹ in eū: aīe querēti
illū. Teth Bonū est p̄stolari cū silētio salu-
tare dn̄i. Teth Bonum est viro: cū portaue-
rit iugū ab adolescentia sua. Joth Sedebit
solitarius ꝛ tacebit: quia leuauit se super se.
Joth Ponet in puluere os suum: si forte sit
spes. Joth Dabit ꝑcutiēti se maxillā: satura-
bit᷑ opprobrijs. Caph Quia nō repellet in
sempiternū dn̄s. Caph Quia si abiecit et
miserebit᷑: scd̄m multitudinē misc̄diaꝝ sua-
rū. Caph Non enim humiliauit ex corde
suo: ꝛ abiecit filios hoīm. Lamech Vt ꝯte-
reret sub pedib⁹ suis oīnes vinctos terre.
Lamech Vt declinaret iudiciū viri: in con-
spectu vultus altissimi. Lamech Vt puerte-
ret hoīez in iudicio suo: dominus ignorauit.
Mem. Quis ē iste qui dixit vt fiet: dn̄o nō
iubente? Mem. Ex ore altissimi nō egrediē-
tur: nec mala nec bona? Mem. Quid mur-
murauit homo viuens: vir ꝓ peccatis suis?
Nun. Scrutemur vias nr̄as: ꝛ queramus
et reuertam᷑ ad dominū. Nun. Leuemus cor-
da nostra cū manib⁹: ad dn̄m in celos. Nun
Nos inique egimus ꝛ ad iracundiā ꝓuoca-
uimus: idcirco tu inexorabilis es. Samech
Operuisti in furore ꝛ ꝑcussisti: occidisti nec
pepcisti. Samech Opposuisti nubem tibi:
ne trāseat oratio. Samech Eradicacōez ꝛ
abiectionē posuisti me: in medio populoꝝ.
Phe. Aperuerūt sup nos os suū oēs inimici.
Phe. Formido ꝛ laque⁹ facta est nobis va-
ticinacō ꝛ ꝯtricō Phe. Diuisiones aquaꝝ de-
duxit oculus meus: in ꝯtricōe filie ꝑpli mei.
Ayn. Oculus meus afflictus est nec tacuit:
eo q꜡ nō esseꝫ requies Ayn. Donec respiceret
et videret deus de celis. Ayn. Oculus meus
dep̄datus est animā meā: in cūctis filiabus
vrbis mee. Sade Venacōe ceperūt me q̄i
auē inimici mei gratis. Sade Lapsa est in
lacū vita mea: ꝛ posuerūt lapidē sup me Sade
Inundauerūt aq̄ sup caput meū: dixi perij.
Coph Inuocaui nom̄ tuū dn̄e: de lacu nouis-
simo Coph Vocē meā audisti: ne auertas au-
rē tuā a singltu meo ꝛ clamorib⁹. Coph Ap-
ꝓpinq̄sti ī die q̄n inuocaui te: dixisti ne time-
as. Res. Judicasti dn̄e causaꝫ aīe mee: redē-
ptor vite mee. Res. Vidisti domine iniq̄tatē
illoꝝ aduersū me: iudica iudiciū meū. Res.
Vidisti oēz furorē: vniūsas cogitacōes eoꝝ
adūsū me. Sin. Audisti opprobriū eoꝝ dn̄e:
oēs cogitacōes adūsū me. Sin. Labia in-
surgentiū mi ꝛ meditacōes eoꝝ: adūsū me
tō die. Sin. Sessionē eoꝝ ꝛ resurrectionē
vide: ego sū psalm⁹ eoꝝ. Thau Reddes eis
vicē dn̄e: iuxta opera manuū suaꝝ. Thau
Dabis eis scutū cordis: laborē tuū. Thau
Perseqūris in furore: ꝛ ꝯtra [meg] eos sb̄ celis dn̄e.

Quomō obscuratū ē aurū: Aleph IIII
mutatus est color optimus: dispsi sūt
lapides sanctuarij in capite oīm platearum.
Beth. Filij syon incliti ꝛ amicti auro primo:
quō reputati sūt ī vasa testea: opus manuū
figuli. Gymel Sed ꝛ lamie nudauerunt
mammā: lactauerūt catulos suos. Filia ꝑpli
mei crudelis: quasi strutio in deserto. Deleth

Adhesit lingua lactētis ad palatū ei⁹ in siti: paruuli petierūt panē: ⁊ nō erat q̄ frangēt eis. He. Qui vescebantur voluptuose interierūt in vijs: q̄ nutriebant̄ in croceis āplexati sūt stercora. Vau. Et maior effecta est iniquitas filie populi mei pcc̄o sodomoꝝ: q̄ subuersa est in momēto: ⁊ nō ceperūt ī ea manus Zay. Candidiores nazarei ei⁹ niue. nitidiores lacte: rubicūdiores ebore antiq̄: saphiro pulcriores. Heth Denigrata est sup carbones facies eoꝝ: ⁊ nō sūt cogniti ī plateis. Adhesit cutis eoꝝ ossib⁹: aruit et facta est quasi lignū. Teth Melius fuit occisis gladio q̄ꝫ interfectis fame: quoniā isti extabuerūt ꝯsūpti a sterilitate terre. Joth Manus mulierū misericordiū coxer̄t filios suos: facti sūt cibus eaꝝ in ꝯtricōe filie ppli mei. Caph Compleuit dn̄s furorē suū: effudit irā indignacōis sue. Et succendit ignē in syō: ⁊ deuorauit fundamēta ei⁹. Lamech Non crediderūt reges terre ⁊ vniūsi habitatores orbis: qm̄ ingredeēt̄ hostis ⁊ inimicus p portas iherusalē. Mem. Propt̄ pccā pphetaꝝ eius ⁊ iniquitates sacerdotū ei⁹: q̄ effuderūt in medio eius sanguinē iustoꝝ. Nun. Errauerūt ceci in plateis: polluti sunt sanguine. Cūq̄ꝫ nō possent: tenuer̄t lacinias suas. Samech Recedite polluti clamauer̄t eis: recedite abite: nolite tangere. Jurgati quippe sūt ⁊ cōmoti dixerūt: inter gētes nō addet vltra ut inhabitet ī eis. Phe. Facies domini diuisit eos: non addet vt respiciat eos. Facies sacerdotū nō erubuerūt: neq̄ꝫ senū miserti sūt. Ayn. Cū adhuc subsisterem⁹ defecerūt oculi nostri ad auxiliū nostrū vanū: cū respiceremus attēti ad gētē q̄ saluare nō poterāt. Sade Lubricauerūt vestigia nostra in itinē plateaꝝ nostraꝝ: appropinquauit finis noster: cōpleti sūt dies nostri: quia venit finis noster Coph Velocōres fuerūt psecutoēs nostri aquilis celi: sup montes psecuti sūt nos: in deṡto insidiati sūt nob. Res. Spiritus oris nostri xp̄us dn̄s capt⁹ est in peccatis nostris: cui diximꝰ: in vmbra tua viuemus in gētib⁹. Sin. Gaude ⁊ letaē filia edom q̄ habitas in terra hus. Ad te q̄ꝫ perueniet calix: inebriaberis atq̄ꝫ nudaberis. Thau Cōpleta est iniq̄tas tua filia syō: nō addet vltra vt trāsmigret te. Visitabit iniq̄tatē tuā filia edom: discoopiet peccata tua.

Expl' lamētacōes ihēmie Incip̄ oīo eiusdē.

Recordare dn̄e q̄d acciderit nobis: intuē et respice opprobriū nr̄m. Hereditas nr̄a versa ē ad alienos: domus nostre ad extraneos. Pupilli facti sumus absq̄ꝫ prē: matres nostre quasi vidue. Aquam nr̄am pecunia bibimus: ligna nr̄a p̄cio ꝯparauim⁹. Ceruicib⁹ minabam̄: lassis nō dabat̄ requies. Egipto dedimus manū et assirijs: vt saturem̄ pane. Patres nr̄i peccauerūt ⁊ nō sūt: ⁊ nos iniq̄tates eoꝝ portauim⁹. Serui dn̄ati sūt nostri: nō fuit qui redimeret de manu eoꝝ. In manib⁹ nostris afferebamus panē nobis: a facie gladij in deserto. Pellis nr̄a quasi clibanus exusta ē: a facie tempestatū famis. Mulieres in syon humiliauerūt: et v̄gines in ciuitatib⁹ iuda. Principes manū suspensi sūt: facies senū nō erubuer̄t. Adolescentib⁹ impudice abusi sūt: et pueri in ligno corruerunt. Senes defecerūt de portis: iuuenes de choro psallētiū. Defecit gaudiū cordis nostri: v̄sus ē in luctū chorus nr̄. Cecidit corona capitis nostri: ve nobis q̄ peccauim⁹. Propterea mestū factum est in dolore cor nostrū: ideo ꝯtenebrati sūt oculi nostri. Propter montem syon q̄ disp̄ijt: vulpes ambulauerūt in eo. Tu autē dn̄e in eternū pmanebis: soliū tuū in gn̄atione ⁊ gn̄acōem. Quare in ppetuū obliuisceris nostri: derelinques nos in longitudinē dieꝝ. Cōuerte nos dn̄e ad te ⁊ cōuertemr̄: innoua dies nr̄os sicᷓ a p̄ncipio. Sed piciēs repulisti nos: iratus es ꝯtra nos vehemēter.

Expl' oracō ihēmie. Incipit p̄facō in librū baruch.

Liber iste qui baruch noīe p̄notat̄ in hebreo canone non habetur sed tantū in vulgata editione: similr̄ et epistola iheremie. Propter noticiā autē legentiū hic scripta sunt: quia multa de cristo nouissimisq̄ꝫ tp̄ib⁹ indicāt.

Incipit liber baruch.

Et hec ꝟba libri q̄ scri-
psit baruch filiꝰ nerie
filij maasie filij sedechi
e filij sedei filij helchie
in babilonia in anno
quīto in septīa die mē-
sis: in tempore quo ceperūt caldei ihꝛusalē
et succenderūt eā igni. Et legit baruch ver-
ba libri huiꝰ ad aures iechonie filij ioakim
regis iuda ⁊ ad aures vniūsi populi veniētis
ad librū: ⁊ ad aures potentiū filioꝝ reguꝫ.
et ad aures presbiteroꝝ ⁊ ad aures populi
a minimo vsq̄ꝫ ad maximū eoꝝ: oīm habi-
tantiū in babilonia ad flumē sedi. Qui au-
diētes plorabāt ⁊ ieiunabāt: ⁊ orabāt in cō-
spectu dn̄i. Et collegerūt pecuniā in ꝯspectu
domini: scd̓m ꝙ potuit vniuscuiusq̄ꝫ manus.
Et miserūt in ihrl̓m ad ioakim filiū helchie
filij salon sacerdotē: ⁊ ad sacerdotes ⁊ ad
omēꝫ poplm̄ q̄ inuenti sūt cū eo in ihꝛusalē:
cū acciperet vasa templi domini q̄ ablata fu-
erāt de templo reuocare in terrā iuda. decīa
die mēs̄ syban. vasa argētea q̄ fecit sedechi-
as filius iosie rex iuda postea q̄ꝫ accepisset
nabuchodonosoꝛ rex babilonis ihꝛeconiam
et principes ⁊ vinctos ⁊ potētes ⁊ populum
terre a ihꝛusalē: ⁊ duxit eos vinctos in ba-
bilonē. Et dixerūt. Ecce misimus ad vos pe-
cunias: de q̄bꝰ emite olocaustomata ⁊ thus
et facite mānā: ⁊ offerte ꝓ pcc̄o ad aram do-
mini dei nostri. Et orate ꝓ vita nabuchodo-
nosoꝛ regis babilonie et ꝓ vita balthasar
filij eius: vt sint dies eoꝝ sicut dies celi sup
terrā: vt det dn̄s ꝟtutē nobis ⁊ illuminet o-
culos nr̄os: vt viuamꝰ sb̄ vmbra nabucho-
donosoꝛ regis babilonis et sub vmbra bal-
thasar filij eiꝰ: et seruiamus eis multis die-
bus. et inueniamus gr̄am i ꝯspectu eorum.
Et ꝓ nobisipis ōr̄te ad dn̄m deū nr̄m qꝛ pec-
cauimus domino deo nostro: ⁊ nō ē auersus
furoꝛ eius a nobis vsq̄ꝫ in hūc dieꝫ. Et legi-
te librū istū quē misimus ad vos recitari in
templo domini in die solēni: ⁊ in die oportu-
no. Et dicetis. Domino iusticia: nobis autē
ꝯfusio faciei nostre sicut est dies hec: omni
iuda ⁊ habitantibꝰ ihꝛusalē regibꝰ nr̄is ⁊
pn̄cipibꝰ nostris sacerdotibꝰ et ꝓphetis no-
stris. et patribꝰ nr̄is. Peccauimus ante dn̄m
deū nr̄m ⁊ non credidimus diffidētes in eū:
et nō fuimus subiectibiles illi: ⁊ nō obaudi-
uimus vocē domini dei nr̄i ut ambularemus
in mandatis eius q̄ dedit nob̄. A die q̄ edu-
xit pr̄es nostros de terra egipti vsq̄ꝫ ad diē
hanc eramus incredibiles ad dominū deuꝫ
nostrū ⁊ dissipati recessimus ne audiremus
vocem ipsiꝰ. Et adheserūt nob̄ multa mala
et malediciōes q̄ ꝯstituit dn̄s moysi suo suo:
q̄ eduxit pr̄es nr̄os de terra egipti dare no-
bis terrā fluētē lac ⁊ mel: sicut hodierna die.
Et nō audiuimus vocē domini dei nr̄i scd̓m
oīa ꝟba ꝓphetaꝝ quos misit ad nos ⁊ ad
iudices nr̄os: ⁊ abiuimꝰ vnusquisq̄ꝫ in sensū
cordis nostri maligni opari dijs alienis.
facientes mala ante oculos dn̄i dei nr̄i.

II

Propter qd̓ statuit dn̄s deus nr̄: verbū
suū qd̓ locutus ē ad nos: ⁊ ad iudices
nr̄os qui iudicauerunt in ihrl̓m ⁊ ad reges
nr̄os ⁊ ad pn̄cipes nostros ⁊ ad omēꝫ isrl̓ ⁊
iuda: ut adduceret dn̄s sup nos mala mag̃
q̄ non sūt facta sub celo quēadmodū facta
sūt in ihꝛusalē scd̓m q̄ scpta sūt in lege mo-
ysi vt manducaret homo carnes filij sui ⁊ car-
nes filie sue. Et dedit eos in manu regū oīm
qui sūt in circuitu nr̄o in improperiū ⁊ in deso-
lacōēꝫ: ⁊ in omībꝰ ꝓplis in quibꝰ nos dispsit
dn̄s. Et facti sumus subtus ⁊ nō supra: quia
peccauimus domino deo nr̄o: nō obaudiēdo
voci ipsius. Domino deo nr̄o iusticia: nobis
aūt ⁊ patribꝰ nr̄is ꝯfusio faciei sicut est dies
hec. Quia locutus est deus sup nos oīa ma-
la hec q̄ venerūt sup nos: ⁊ nō sumus dep̄cati
faciē domini dei nr̄i vt reuteremur vnusquis-
q̄ꝫ nostrū a vijs nr̄is pessimis. Et vigilauit
dn̄s in malis: ⁊ adduxit ea super nos: quia
iustus est dn̄s in omībꝰ operibꝰ suis q̄ man-
dauit nobis: ⁊ nō audiuimus vocem ipiꝰ:
vt iremus in p̄ceptis domini q̄ edidit āte fa-
ciem nr̄am. Et nūc dn̄e deus israhel qui edu-
xisti populū tuū de terra egipti in manu vali-
da ⁊ in signis ⁊ in ꝓdigijs ⁊ in ꝟtute tua ma-
gna ⁊ i brachio excelso: ⁊ fecisti tibi nomen
sicut est dies ista: peccauimꝰ. impie gessimꝰ
iniq̄ egimus dn̄e deus nr̄ in omībꝰ iusticijs
tuis. Auertatꝛ ira tua a nob̄: qꝛ derelicti sumꝰ
pauci inter gētes vbi dispsisti nos. Exaudi

domīe preces nr̄as ⁊ oracōes nr̄as: et educ
nos ꝓpter te: ⁊ da nobis inuenire gratiā
āte faciē eoꝝ qui nos abduxerūt: ut sciat
om̄is terra qꝛ tu es dn̄s deus nr̄: ⁊ qꝛ nomē
tuū inuocatū ē sup israhel ⁊ sup genus ipiꝰ.
Respice domine de domo scā tua in nos: ⁊ in-
clina aurē tuā ⁊ exaudi nos. Aperi oculos
tuos ⁊ vide: qꝛ nō mortui qui sūt in inferno.
quoꝝ spūs acceptus ē a visceribꝰ suis da-
būt honorē ⁊ iustificacōez domino: sed aīa q̄
tristis est sup magnitudinē mali ⁊ incedit
curua ⁊ infirma ⁊ cuius oculi deficientes:
et anima esuriēs dat tibi gloriā ⁊ iusticiā do-
mino: qꝛ nō scd̄m iusticias patrū nr̄oꝝ nos
fundimus p̄ces ⁊ petimus misericordiā āte
ↄspectū tuū domine deus nr̄: ſʒ qꝛ misisti irā
tuā ⁊ furorē tuū sup nos: sicut locutus es in
manū pueroꝝ tuoꝝ ꝓphetaꝝ dicēs. Sic di-
cit dn̄s. Inclinate humerū vestrū ⁊ ceruicē
v̄ram: ⁊ operā facite regi babilonis: ⁊ sede-
bitis in terra quā dedi pr̄ibꝰ vestris. Quod
si nō feceritis nec audieritis vocem domini
dei vestri operari regi babilonie defectionē
v̄raꝫ faciā de ciuitatibꝰ iuda ⁊ a foris ihreu-
salē: ⁊ auferā a vobis vocē iocunditatis et
vocem gaudij et vocē sponsi et vocē spon-
se: ⁊ erit om̄is terra sine vestigio ab inhabi-
tantibꝰ eam. Et nō audierūt vocem tuā vt
operarent͛ regi babilonis: ⁊ statuisti ꝟba
tua q̄ locutus es in manibꝰ pueroꝝ tuorū
ꝓphetaꝝ: vt transferent͛ ossa regū nr̄oꝝ et
ossa patrū nr̄oꝝ de loco suo. Et ecce sunt ꝓ-
iecta in calore solis ⁊ in gelu noctis: et mor-
tui sūt in doloribꝰ pessimis in fame et in gla-
dio ⁊ emissione. Et posuisti templū in q° inuo-
catū est nomē tuū in ipso sicut hec dies: ꝓpt͛
iniquitatē domus israhel ⁊ domus iuda. Et
fecisti in nobis domine deus nr̄ scd̄m om̄ez
bonitatē tuā ⁊ scd̄ʒ om̄ez miseracōem tuam
illam magnā sicut locutus es in manū pueri
tui moysi: in die q̄ p̄cepisti ei scribere legeʒ
tuam coraꝫ filijs israhel dicēs. Si nō obau-
dieritis vocem meā: multitudo hec magna
ↄuertet͛ in minimā gentē quoniā eos disp͛-
gam: quia scio qꝛ me nō audiet ꝓplus. Po-
pulus est enim dura ceruice. Et ↄuertetur
ad cor suū in terra captiuitatis sue: ⁊ scient
qꝛ ego sum dn̄s deus eoꝝ. Et dabo eis cor
et intelligēt: ⁊ aurēs ⁊ audiēt. Et laudabūt
me in terra captiuitatis sue: ⁊ memores erūt
nominis mei. Et auertēt se a dorso suo duro
et a malignitatibꝰ suis: qꝛ reminiscētur viaꝫ
patrū suoꝝ qui peccauerūt in me. Et reuoca-
bo illos in terra quā iuraui patribꝰ illoꝝ a-
braham ysaach ⁊ iacob: ⁊ dn̄abuntur eius.
Et multiplicabo eos: ⁊ nō minorabunt͛. Et
statuā illis testamentū alteruꝫ sempiternū:
vt sim illis in deū: ⁊ ipsi erūt michi in popu-
lū. Et non mouebo amplius populum meū
filios israhel a terra quam dedi eis. III

Et nūc domine deus israhel: anima in
angustijs ⁊ spūs anxiꝰ clamat ad te.
Audi domīe ⁊ miserē qꝛ deus es misericors:
et miserere nr̄i qꝛ peccauimus ante te. Quia
tu sedes in sempiternū: ⁊ nos peribimus in
euū? Dn̄e deus om̄ipotēs deus isrl̄ audi nūc
oracōez mortuoꝝ israhel ⁊ filioꝝ ipoꝝ: qꝛ
peccauerūt ante te ⁊ nō audierūt vocem dn̄i
dei sui: et agglutinata sūt nobis mala. Noli
meminisse iniq̄tatis patrū nr̄oꝝ: ſʒ memēto
manus tue ⁊ nominis tui in tempore isto: qꝛ
tu es dn̄s deus noster ⁊ laudabimꝰ te domi-
ne: qꝛ ꝓpter hoc dedisti timorē tuū i cordibꝰ
nostris. et vt inuocemus nomē tuū ⁊ laude-
mus te in captiuitate nr̄a: qꝛ ↄuertim͛ ab ini-
q̄tate pr̄m nr̄oꝝ q̄ peccauerūt āte te. Et ecce
nos in captiuitate nr̄a sumus hodie quo nos
dispersisti in improperiū ⁊ in maledictōez et
in p͛ccm̄ secundū om̄es iniq̄tates patrū no-
stroꝝ: q̄ discesserūt a te domine deꝰ noster.
Audi israhel mandata vite: auribꝰ p͛cipe vt
scias prudentiā. Quid est israhel qꝛ in terra
inimicoꝝ es? Inueterasti in terra aliena: co-
inquinatus es cū mortuis. Deputatus es
cū descendētibꝰ in infernū: dereliquisti fontē
sapie. Nā si in via dei ābulasses: habitasses
vtiqꝫ in pace sup terrā. Disce vbi sit prudē-
tia vbi sit ꝟtus vbi sit intellectus: vt scias si-
mul vbi sit longiturnitas vite ⁊ ꝟtus: vbi sit
lumē ocloꝝ et pax. Quis inuenit locū eiꝰ?
Et quis intrauit in thesauros eius? Vbi sūt
p͛ncipes gentiū: ⁊ qui dominant͛ sup bestias
q̄ sūt sup terrā? Qui in auibꝰ celi ludūt: qui
argentū thesaurizāt ⁊ aurū in quo confidūt
homines: ⁊ non est finis acquisicōis eoꝝ.
Qui argentū fabricāt: et solliciti sūt: nec est

inuentio operū suorū. Exterminati sūt ⁊ ad
inferos descenderūt: ⁊ alij loco eoꝝ exsur=
rexerūt. Iuuenes viderūt lumē: ⁊ habitaue=
rūt sup terrā. Viā autē discipline ignoraue=
rūt: neqꝫ intellexerūt semitas eius: neqꝫ filij
eoꝝ susceperūt eam. A facie ipoꝝ lōge fcā
est. Non est audita in terra chanaan: neqꝫ
visa est in theman. Filij ꝗꝫ agar qui exquisi=
erūt prudentiā que de terra est. negociato=
res terre ⁊ theman: ⁊ fabricatores ⁊ exqui=
sitores prudētie ⁊ intelligētie: viam autem
sapientie nescierūt: neqꝫ ꝯmemorati sunt se=
mitas eiꝰ. O israhel ꝙ̄ magna ē domus dei:
et ingēs locus possessionis eiꝰ. Magnus ⁊
nō habēs finē: excelsus ⁊ immēsus. Ibi fue=
rūt gigātes nominati: illi q̄ ab inicio fuerūt
statura magna sciētes bellū. Nō hos elegit
dominus: neqꝫ viā discipline inuenerūt: pro=
pterea pierūt. Et quoniā non habuerūt sa=
pientiā: perierūt ꝑpter suā insipientiā. Quis
ascendit in celū ⁊ accepit eā: ⁊ eduxit eā de
nubibꝫ? Quis transfretauit mare ⁊ inuenit
illam: ⁊ attulit illā super aurū electū? Non ē
qui possit scire vias eius: neqꝫ qui exquirat
semitas eiꝰ. Sed qui scit vniuersa nouit e=
am: ⁊ inuenit eā prudētia sua. Qui ꝑparauit
terram in eterno tempore: ⁊ repleuit eā pe=
cudibꝫ ⁊ quadrupedibꝫ. Qui emittit lumen
et vadit: ⁊ vocauit illud: ⁊ obedit illi in tre=
more. Stelle aūt dederūt lumē in custodijs
suis: ⁊ letate sūt. Vocate sūt: ⁊ dixerūt. Assumꝰ.
Et luxerūt ei cū iocūditate: q̄ fecit illas. Hic
ē deus noster: nō estimabit̄ alius aduersus
eū. Hic adinuenit omēꝫ viā discipline: ⁊ tra=
didit illā iacob puerō suo: ⁊ isrl̄ dilecto suo.
Post hec in tris visus ē: ⁊ cū hoībꝫ ꝯūsatꝰ ē.

Hic liber mādatoꝝ dei: et lex q̄ IIII
ē in eternū. Omēs q̄ tenēt eā puenient
ad vitā: qui autē dereliquerūt eā in mortem.
Conuertere iacob ⁊ apphende eā: ambula
p viam ad splendorē eius ꝯtra lumen eius.
Ne tradas alteri gloriā tuā: ⁊ dignitatē tu=
am genti aliene. Beati sumus israhel: qm̄ q̄
deo placēt manifesta sūt nob̄. Animequior
esto populus dei memorabilis israhel. Venū=
dati estis gētibꝫ nō in pdicōēꝫ: ſꝫ ꝑpter qđ
in ira ad iracundiā ꝓuocastis dominū. tradi=
ti estis aduersarijs. Exacerbastis enim eū
qui fecit vos deū etnū: immolātes demonijs
et nō deo. Obliti enī estis eū q̄ nutriuit vos:
et ꝯtristastis nutricē vr̄am iherusalē. Vidit
enim iracundiā a deo venientē vobis: ⁊ dixit.
Audite ciuitates syon. Adduxit enī michi
deus luctū magnū. Vidi enim captiuitatem
populi mei filioꝝ meoꝝ ⁊ filiaꝝ: quā super=
duxit illis eternus. Nutriui enim illos cum
iocunditate: dimisi aūt illos cū fletu ⁊ luctu.
Nemo gaudeat sup me viduā ⁊ desolatā: a
multis derelicta sū ꝑpter peccata filioꝝ meo=
rū: q̄ꝛ declinauerūt a lege dei. Iusticias autēꝫ
ipius nescierūt: nec ambulauerūt p vias man=
datoꝝ dei: neqꝫ p semitas veritatis eius cū
iusticia ingressi sūt. Veniāt ꝯfines syō: ⁊ meō
rent captiuitatē filioꝝ ⁊ filiaꝝ meaꝝ: quā
sup duxit illis eternus. Adduxit enī sup illos
gētē de lōginquo: gētē impbā ⁊ alteriꝰ lin=
gue q̄ non sūt reuiti senē: neqꝫ pueroꝝ mise=
ti sūt. Et abduxerūt dilectos vidue: ⁊ a filijs
vnicā desolauerūt. Ego autē q̄d possum ad=
iuuare vos? Qui enim adduxit sup vos ma=
la: ipe vos eripiet de manibꝫ inimicoꝝ vr̄o=
rū. Ambulate filij ambulate: ego enim dere=
licta sū sola. Exui me stola pacis: indui aūt
me sacco obsecracōnis: ⁊ clamabo ad altissi=
mū in diebꝫ meis. Animequiores estote filij:
clamate ad dominū ⁊ eripiet vos de manu
principū inimicoꝝ. Ego enim speraui in et=
nū salutē vestrā et venit michi gaudiū a san=
cto sup misericordia: q̄ veniet vobis ab eter=
no saluatore vr̄o. Emisi enim vos cū luctu ⁊
ploratu: reducet autēꝫ vos michi deus cum
gaudio ⁊ iocūditate in eternū. Sicut enim
viderūt vicine syon captiuitatē vr̄am a deo:
sic videbūt ⁊ in celeritate salutē vestrā in deo:
q̄ superueniet vobis cū honore magno ⁊ splē=
dore eterno. Filij paciēter sustinete irā q̄ sup=
uenit vobis. Persecutus ē enim te inimicus
tuus: ſꝫ cito videbis pditionē ipius: ⁊ super
ceruices ipius ascendes. Delicati mei ambu=
lauerūt vias asperas: ducti sūt enim ut grex
direptus ab inimicis. Animeq̄ores estote fi=
lij: ⁊ pclamate ad dominū. Erit enim memo=
ria vr̄a ab eo qui ducit vos. Sicut enim fuit
sensus vester ut erraretis a deo: decies tantū
iterū ꝯuertētes requiretis eū. Qui enim indu=
xit vobis mala: ipse rursum adducet vobis

sempiternā iocunditatē cū salute vr̄a. Ani-
equior esto iherusalē. Exhortat᷑ enim te: q̄
te nomiauit. Nocētes parebūt qui te vexa-
uerūt: ⁊ q̄ gratulati sūt in tua ruina puniēt᷑.
Ciuitates quibꝫ seruierūt filij tui punientur:
et q̄ accepit filios tuos. Sicut eni gauisa ē
in tua ruina ⁊ letata ē in casu tuo: sic ɔtrista-
bit᷑ in sua desolacōe. Et amputabit᷑ exulta-
tio multitudinis eius: et gaudimoniū eius e-
rit in luctū. Ignis eni supueniet ei ab etno
in lōgiturnis diebꝫ: ⁊ habitabit᷑ a demoni-
is in multitudine tpis. Circūspice ihrlm ad
oriētē: ⁊ vide iocūditatē a deo tibi venientē.

Ecce enim veniūt filij tui: quos **V**
dimisisti dispersos veniūt collecti ab
oriēte vsqꝫ ad occidētem: in v̾bo sancti gau-
dētes in honorē dei. Exue te ihrlm stola lu-
ctus ⁊ vexacōis tue: ⁊ indue te decore et ho-
nore que a deo tibi est in gloia sempiterna.
Circūdabit te deus dyployde iusticie: ⁊ im-
ponet mitrā capiti tuo honoris eterni. Deus
enim ostendet splendorē suū in te: omi qui
sub celo ē. Nominabit᷑ enim tibi nomē tuū
a deo in sempiternū: pax iusticie ⁊ honor pi-
etatis. Exsurge ihrlm ⁊ sta in excelso: ⁊ cir-
cūspice ad orientē ⁊ vide collectos filios tu-
os ab oriēte sole vsqꝫ ad occidentē: in v̾bo
sancti gaudētes dei memoria. Exierūt eni
abs te pedibus ducti ab inimicis: adducet
autē illos dominus ad te portatos in hono-
rem sicut filios regni. Cōstituit enim deus
humiliare omēꝫ montē excelsū ⁊ rupes per-
hennes: et ɔualles replere inequalitatē ter-
re: vt ambulet israhel diligēter in honorem
dei. Obumbrauerūt autē silue: ⁊ omne lignū
suauitatis isrl᷑ mādato dei. Adducet eni de⁹
israhel cū iocunditate in lumine maiestatis
sue: cū misericordia ⁊ iusticia q̄ est ex ipso.
Incipit exemplū epistole eiusdē quā misit
iheremias ad abductos captiuos in babi-
loniā a rege babiloniorꝝ: ut annūciaret illis
scđm quod preceptū est illi a deo. **VI**

Propter pcc̄a q̄ peccastis ante deū:
abducemini in babiloniā captiui
a nabuchodonosor rege babilo-
niorꝝ. Ingressi itaqꝫ in babilonē eritis ibi ā-
nis plurimis ⁊ tempus longū vsqꝫ ad gn̄a-
tiones septē: post hoc aūt educā vos inde
cū pace. Nūc aūt videbitis ī babilonia deos
aureos ⁊ argēteos ⁊ lapideos et ligneos ī
humeris portari: ostentātes metū gentibꝫ.
Videte ergo ne et vos similes efficiamini fa-
ctis alienis ⁊ metuatis: ⁊ metus vos capiat
in ipis. Visa itaqꝫ turba de retro ⁊ ab ante: o-
rantes dicite in cordibꝫ vestris. Te oportet
adorari dn̄e. Angelus aūt meus vobiscuꝫ ē.
Ipse aūt exquirā animas vestras. Nā ligna
ipoꝝ polita a fabro ipa etiam inaurata ⁊ in-
argētata falsa sūt: ⁊ nō possunt loqui. Et sic
virgini amāti ornamenta: ita accepta auro
fabricata sūt. Coronas certe aureas habēt
sup capita sua dij illoꝝ: vnde subtrahūt sa-
cerdotes ab eis aurū ⁊ argentū: ⁊ erogant
illud in semetipsis. Dant aūt ⁊ ex ipo ꝓstitu-
tis ⁊ meretrices ornāt: ⁊ iterū cū receperint
illud a meretricibꝫ ornāt deos suos. Hij au-
tem nō liberant᷑ ab erugine ⁊ tynea. Optis
aūt illis veste purpurea extergēt faciē ipoꝝ
ꝓpter puluerem domus: qui ē plurimus in-
ter eos. Sceptrū autē habet vt homo sicut
iudex regionis: qui in se peccantē nō interfi-
cit. Habet etiam in manū gladiū ⁊ securim: se
de bello ⁊ a latronibꝫ nō liberat. Vnde vobis
notū sit: qꝛ non sūt dij. Nō ergo reueremini
eos. Sicut enim vas hominis ɔfractū inuti-
le efficitur: tales sunt ⁊ dij illoꝝ. Cōstitutis
illis in domo: oculi eoꝝ pleni sūt puluere a
pedibꝫ introeuntiū. Et sicut alicui qui regē
offendit circūsepte sunt ianue: aut sicut ad
sepulcrū adductū mortuū ita tutāt sacerdo-
tes ostia clausuris ⁊ seris: ne a latronibus
exspoliētur. Lucernas accendūt illis: et qui-
dē multas: ex quibꝫ nullam videre possunt.
Sūt aūt sicut trabes in domo. Corda vero
eoꝝ dicūt elingere serpētes qui de terra sūt
dū comedūt eos ⁊ vestimentū ipoꝝ: ⁊ non
sentiūt. Nigre sūt facies eoꝝ a fumo: q̄ in
domo fit. Supra corpus eoꝝ ⁊ sup̄ caput
eoꝝ volant noctue ⁊ hyrūdines: ⁊ aues e-
tiam similiter et catte. Vnde sciatis qꝛ nō sūt
dij. Ne ergo timueritis eos. Aurum etiā qđ
habet ad speciē est: nisi aliquis exterserit eru-
ginē non fulgebūt. Neqꝫ enim dū ɔflarent᷑
sentiebant: ex omi pcio empta sūt in quibꝫ
spūs nō est in ipis. Sine pedibꝫ in humeris
portant᷑: ostētātes ignobilitateꝫ suā hominibꝫ.

Confundant᷑ etiam qui colūt ea. Proptēa
si ceciderit in terrā a semetipis nō ꝯsurgūt:
neq; si quis eū statuerit rectū ꝑ semetipsū
stabit: ſ; sicut mortuis humeri illis apponē-
tur. Hostias illoꝝ vendūt sacͤdotes ipoꝝ
et abutūt᷑: similiter ⁊ mulieres eoꝝ decerpē-
tes neq; infirmo neq; mendicanti aliquid
imptiūt de sacrificijs eoꝝ: fete ⁊ mēstruate
eos cōtingūt. Scientes itaq; ex hijs qͣ nō
sūt dij: ne timeatis eos. Unde enim vocāt᷑
dij? Quia mulieres apponūt dijs argēteis
et aureis ⁊ ligneis: ⁊ in domibꝫ eoꝝ sacͤdo-
tes sedent habētes tunicas scissas ⁊ capita
et barbā rasam: quoꝝ capita nuda sūt. Ru-
giūt aūt clamātes ꝯtra deos suos: sicut in
cena mortui. Vestimēta eoꝝ auferūt sacͤdo-
tes: ⁊ vestiūt vxores suas ⁊ filios suos. Ne-
q; si quid mali patiūt᷑ ab aliquo neq; si qͥd
boni poterīt retribuere: neq; regē ꝯstituere
possunt neq; auferre. Similiter neq; daē
diuitias possunt: neq; malū retribuere. Si
quis illis votū vouerit ⁊ nō reddiderit: ne-
q; hoc requirīt. Hominē a morte nō liberāt:
neq; infirmū a potentiore eripiūt. Hoīem
cecū ad visū nō restituūt: de necessitate homi-
nē nō liberabūt. Vidue non miserebuntur:
neq; orphanis bene faciēt. Lapidibus de
mōte similes sūt dij illoꝝ lignei ⁊ lapidei ⁊
aurei ⁊ argētei: qui aūt colūt ea ꝯfundent᷑.
Quō ergo estimādū est aut dicendū illos
esse deos? Adhuc enim ipis caldeis non ho-
norantibꝫ ea: q̄ cū audierint mutū nō posse
loqui offerūt illud ad bel: postulātes ab eo
loqui: quasi possint sentire qui non habent
motū. Et ipi cū intellexerint: relinquent ea.
Sensū enim non habēt ipsi dij illoꝝ. Mu-
lieres aūt circūdate funibꝫ in vijs sedēt: suc-
cendētes ossa oliuaꝝ. Cum aūt aliqua ex
ipsis abstracta ab aliquo transeūte dormie-
rit: ꝓxime sue exprobrat q̄ ea nō sit digna
habita sicut ipa: neq; funis eius dirupt⁹ sit.
Oīa aūt que illis fiūt falsa sūt. Quomō
estimandū aut dicendū est illos esse deos?
A fabris aūt ⁊ aurificibꝫ facta sūt. Nichil
aliud erūt nisi id quod volūt esse sacerdo-
tes. Aurifices etiam ipsi qui ea faciūt nō sūt
multi temporis. Nūquid ergo possunt ea q̄
fabricata sūt ab ipis esse dij? Reliquerūt aūt
falsa ⁊ opprobriū posterea futuris. Nam cū su-
puenerit illis prͤliū ⁊ mala: cogitant sacerdo-
tes vbi se abscondāt cū illis. Quomō ergo
sentiri debeāt qm̄ dij sūt qui nec de bello se li-
berāt: neq; de malis se eripiūt? Nam cū sint
lignea ⁊ inaurata et inargētata: scietur post-
ea q̄ falsa sūt ab vniūsis gētibꝫ et regibꝫ q̄
manifesta sūt qͣ non sūt dij: ſ; opa manuū
hoīm et nullū opus dei cum illis. Unde ergo
notū est q̄ nō sūt dij: ſ; opa manuū hoīm: et
nullū dei opus in ipis ē. Regē regioni nō su-
scitāt: neq; pluuiā hominibꝫ dabūt. Iudiciū
q̄ꝫ nō discernēt: neq; regiones liberabūt ab
iniuria: q̄ nichil possunt sicut cornicule inter
mediū celi ⁊ terre. Etenim cū inciderit ignis
in domū deoꝝ ligneoꝝ ⁊ argēteoꝝ et aure-
orū: sacerdotes quidē ipoꝝ fugiēt ⁊ libera-
būt᷑: ipsi vero sicut trabes in medio ꝯburent᷑.
Regi aūt ⁊ bello nō resistēt. Quō ergo esti-
mandū est aut recipiendū q̄ dij sūt? Non
a furibꝫ neq; a latronibꝫ se liberabunt dij li-
gnei ⁊ lapidei ⁊ inaurati ⁊ inargētati: quibꝫ
iniqͥ fortiores sūt. Aurū ⁊ argentū ⁊ vestimē-
tū quo operti sūt auferēt illis ⁊ abibūt: nec
sibi auxiliū ferēt. Itaq; melius ē esse regem
ostentantē ṽtutē suam: ā vas in domo vtile
in quo gloriabitur qui possidet illud: q̄ᵖ fal-
si dij: vel ostiū in domo q̄ᵈ custodit q̄ in pa-
ce sunt: q̄ᵖ falsi dij. Sol quidē ⁊ luna ac side-
ra cū sint splēdida ⁊ emissa ad vtilitates ob-
audiūt: similiter ⁊ fulgur cū apparuerit ꝑspi-
cuū ē. Idipsū aūt ⁊ spūs in oīni regione spi-
rat: ⁊ nubes quibꝫ cū imperatū fuerit a deo ꝑ-
ambulare in vniuersū orbē: ꝑficiūt quod im-
peratū est eis. Ignis etiā missus desup ut cō-
sumat mōtes ⁊ siluas: facit q̄ᵈ preceptū ē ei.
Hec aūt neq; speciebꝫ neq; ṽtutibꝫ vni eoꝝ
similia sunt. Unde neq; estimandū ē neq; di-
cendū illos esse deos: quādo non possunt ne-
q; iudiciū iudicare: neq; facere hominibus.
Scientes itaq; q̄ non sunt dij: ne ergo timu-
eritis eos. Neq; enim regibꝫ maledicēt: ne-
q; benedicēt. Signa enim in celo gentibus
nō ostēdūt: neq; ut sol lucebūt: neq; illumi-
nabūt vt luna. Bestie meliores sūt illis: que
possunt fugere sub tectū ac ꝓdesse sibi. Nul-
lo itaq; modo nobis ē manifestū quia sunt
dij: ꝓpter q̄ᵈ ne timeatis eos. Nam sicut in

cucumerario formido nichil custodit: ita sūt dij illoꝝ lignei ⁊ argētei et inaurati. Eodez modo ⁊ in orto spina alba: supra quā omīs auis sedet. Similiter ⁊ mortuo ꝓiecto in tenebris: similes sūt dij illoꝝ lignei ⁊ inaurati ⁊ inargētati. A purpura q̄ꝫ ⁊ murice que supra illos tineāt scietis vtiqꝫ: qꝛ nō sunt dij. Ipsi etiam postremo comedūt: et eit obprobriū in regiōe. Melior ē homo iustus q̄ nō habꝫ simulacra: nā erit lōge ab oprobrijs.

Explicit liber baruch. Incip plog⁹ in ezechielē ꝓpham.

Ezechiel ꝓpheta cū ioakim rege iuda captiuus ductus ē in babilonē: ibiqꝫ hijs q̄ cū eo captiui fuerāt ꝓphetauit penitētib⁹ qꝛ ad iheremie vaticiniū se vltro adūsarijs tradidissent: et viderēt adhuc vrbē iherosolimā stare: quā ille casurā esse p̄dixerat. Tricesimo aūt etatis sue āno ⁊ captiuitatis quinto exorsus est ad ꝯcaptiuos loqui. Et eodem tempore licet posterior hic in caldea: ihēmias in iudea ꝓphetauerūt. Sermo eius nec satis disertus nec ad modicū rusticus est: sed ex vtroqꝫ medie t̄peratus. Sacerdos ⁊ ipse fuit sicut iheremias: principia voluminis ⁊ finem magnis habēs obscuritatib⁹ inuoluta. Sed ⁊ vulgata eius editio nō multū distat ab hebraico. Vnde satis miror q̄d cause extiterit: vt si eosdē in vniūsis libris habemus interp̄tes: in alijs eadez, in alijs diuersa transtulerint. Legite igitur ⁊ hunc iuxta trāslacōꝫ nostrā: quoniā p cola scrip̄t⁹ et comata, manifestiorē legēntib⁹ sensū tribuit. Si aūt amici mei ⁊ hūc subsannauerint dicite eis qꝛ nemo eos ꝯpellat vt scribant. Sed vereor ne illud eis eueniat quod grece significantius dicitur vt vocentur fagolidori: quod est manducantes senecias.

Explicit plogus. Incip ezechiel ꝓpha. c. i.

Et factum est in tricesimo anno in quarto in quīta mensꝭ: cū essem in medio captiuorum iuxta fluuiū chobar: aperti sūt celi ⁊ vidi visiones dei. In quinta mensis ipse est ānus quītus trāsmigracōis regis ioakim: factū est v̄bū domini ad ezechielē filiū buzi sacerdotē in terra caldeoꝝ secus flumē chobar. Et facta est sup euꝫ ibi manus domini. Et vidi: ⁊ ecce vētus turbinis veniebat ab aquilone: ⁊ nubes magna et ignis inuoluēs. Et splendor in circuitu eius: et de medio ignis quasi species electri: id ē de medio ignis. Et in medio eius similitudo q̄tuor animaliū ⁊ hic aspectus eoꝝ. Similitudo hoīs in eis. Et quatuor facies vni: et q̄tuor penne vni. Et pedes eoꝝ pedes recti: ⁊ plāta pedis eoꝝ quasi plāta pedis vituli: et scintille q̄i aspectus eris cādētis.

II

Et man⁹ hominis sub pennis eoꝝ in q̄tuor partibus: et facies ⁊ pēnas p quatuor p̄tes habebāt: iuncteqꝫ erāt penne eoꝝ alterius ad alterū. Nō reuertebāt̄ cū incederēt: ſꝫ vnūquodqꝫ ante fatiē suā gradiebat̄. Similitudo aūt vultus eoꝝ, facies hominis ⁊ facies leonis a dextris ipsoꝝ q̄tuor: facies aūt bouis a sinistris ipsoꝝ q̄tuor: ⁊ facies aquile desup ipsorū q̄tuor: ⁊ facies eoꝝ et penne eoꝝ extēte desup. Due pēne singuloꝝ iungebāt̄: et due tegebāt corpora eoꝝ. Et vnūquodqꝫ eoꝝ coram facie sua ambulabat. Vbi eāt impetus spūs illuc gradiebāt̄: nec reuertebāt̄ cū ābularēt. Et similitudo animaliū ⁊ aspectus eoꝝ quasi carbonū ignis ardentiū: ⁊ quasi aspectus lampadaꝝ. Hec erat visio discurrens in medio animaliū: splēdor ignis et de igne fulgur egrediēs. Et aīalia ibāt ⁊ reūtebant̄: in similitudinē fulguris choruscantis.

III

Cūqꝫ aspicerē aīalia: apparuit rota vna sup terrā iuxta aīalia habens q̄tuor facies. Et aspect⁹ rotaꝝ ⁊ opus eaꝝ quasi visio maris: et vna similitudo ipsaꝝ q̄tuor: ⁊ aspectus earū ⁊ opera quasi sit rota in medio rote. Per q̄tuor partes eaꝝ eūtes ibant: ⁊ nō reūtebāt̄ cum ambularēt. Statura q̄ꝫ erat rotis ⁊ altitudo, et horribilis aspectus: ⁊ totū corp⁹ oculis plenū in circuitu ipsaꝝ q̄tuor. Cūqꝫ āmbularēt aīalia, ambulabāt pariter et rote iuxta ea: ⁊ cū eleuarentur aīalia de terra, eleuabant̄ simul ⁊ rote. Quocūqꝫ ibat spūs: illuc eūte spū ⁊ rote pariter leuabātur sequētes eū. Spūs enim vite erat in rotis. Cū eūtibus ibāt, et cū stantib⁹ stabant: ⁊ cū eleuātis a terra, pariter eleuabātur ⁊ rote seq̄ntes

S IIII

ea: qꝛ spūs vite erat in rotis. Et similitudo sup caput aīalīū firmamēti q̄si aspcūs cristalli horribilis: ⁊ extenti sup capita eoꝝ desuper. Sub firmamēto aūt pēne eoꝝ erecte alterius ad alterū. Vnūquodqꝫ duabꝫ alis velabat corpus suū: ⁊ alterū similiter velabatur. Et audiebam sonū alaꝝ quasi sonū aq̄rum multaꝝ: q̄si sonū sublimis dei. Cū ābularent q̄si sonus erat multitudinis· ut sonus castroꝝ. Cūqꝫ starent demittebant̄ penne eoꝝ. Nam cū fieret vox sup firmamētū qḋ erat sup caput eoꝝ: stabant ⁊ submittebāt alas suas. Et sup firmamentū qḋ erat imminēs capiti eoꝝ q̄si aspectus lapidis saphiri· similitudo throni: ⁊ sup similitudinē throni similitudo q̄si aspectus hominis desup. Et vidi q̄si speciem electri: velut aspectū ignis intrinsecus eiꝰ p circuitū· a lumbis eius ⁊ desuper: ⁊ a lūbis eiꝰ usqꝫ deorsū vidi q̄si speciem ignis splendētis in circuitu· velut aspectum arcus cū fuerit in nube in die pluuie. Hic erat aspcūs splendoris p gyrum: hec visio similitudinis glie dn̄i.

b

II

Et vidi et cecidi in faciē meā: ⁊ audiui vocē loquētis. Et dixit ad me. Fili hominis sta sup pedes tuos: ⁊ loquar tecū. Et ingressus ē in me spūs postq̄ locutus ē michi: ⁊ statuit me sup pedes meos. Et audiui loquētē ad me ⁊ dicentē. Fili hominis: mitto ego te ad filios israhel: ad gentes apostatrices que recesserūt a me. Patres eoꝝ p̄uaricati sunt pactum meū vsqꝫ ad diem hanc: ⁊ filij dura facie ⁊ indomabili corde sunt ad quos ego mitto te. Et dices ad eos. Hec dicit dominus deꝰ: si forte vel ipi audiāt· et si forte quiescant· qm̄ domus exasperās est: ⁊ sciēt qꝛ ꝓpheta fuerit in medio eoꝝ. Tu ergo fili hominis ne timeas eos neqꝫ sermones eoꝝ metuas: qm̄ increduli ⁊ subūsores sūt tecū: ⁊ cū scorpionibꝫ habitas. Verba eoꝝ ne timeas: ⁊ vultus eoꝝ ne formides: quia domus exasperās est. Loqueris ergo v̄ba mea ad eos si forte audiāt ⁊ quiescant: qm̄ irritatores sūt. Tu aūt fili hominis audi q̄cunqꝫ loquor ad te: ⁊ noli esse exasperās sic domus exasperatrix est. Aperi os tuū: et cōede quecūqꝫ ego do tibi. Et vidi: ⁊ ecce manus missa ad me· in q̄ erat inuolutus liber: ⁊ expādit illū corā me q̄ erat scp̄tus intus ⁊ foris: et scp̄te erāt in eo lamētacōes ⁊ carmē et ve.

III

Et dixit ad me. Fili hoīs: qḋcūqꝫ inueneris comede. Comede volumen istud: et vadēs loquere ad filios israhel. Et aperui os meū: ⁊ cibauit me volumine illo. Et dixit ad me. Fili homis: venter tuus comedet· et viscera tua ꝯplebūtur volumine isto qḋ ego do tibi. Et comedi illḋ: et factum est in ore meo sicut mel dulce. Et dixit ad me. Fili homis vade ad domū isrl: et loqueris v̄ba mea ad eos. Non enim ad populū profundi sermonis ⁊ ignote ligue tu mitteris ad domū israhel: neqꝫ ad ppl'os multos profundi sermonis ⁊ ignote ligue: quoꝝ non possis audire sermones. Et si ad illos mittereris: ipi audirēt te. Domus aūt israhel nolūt audire te: qꝛ nolūt audire me. Omis quippe domus isrl' attrita fronte est: et duro corde. Ecce dedi faciem tuā valentiorē faciebꝫ eoꝝ: ⁊ frontē tuam duriorē frōtibꝫ eoꝝ: vt adamantē ⁊ ut silicē dedi faciē tuā. Ne timeas eos neqꝫ metuas a facie eorū: qꝛ domus exasperās ē. Et dixit ad me. Fili homis: om̄es sermones meos quos ego loquor ad te assume in corde tuo· ⁊ auribus tuis audi: ⁊ vade ingredere ad trāsmigrationē ad filios populi mei: ⁊ loqueris ad eos et dices eis. Hec dicit dominus deꝰ: si forte audiant ⁊ q̄escant. Et assumpsit me spiritꝰ: et audiui post me vocem ꝯmocōis magne· benedicta gloria domini de loco suo: ⁊ vocē alaꝝ animaliū p̄cutientiū alterā ad alterā: et vocē rotaꝝ sequentiū animalia· ⁊ vocem ꝯmocōnis magne. Spūs q̄ꝫ leuauit me et assumpsit me: ⁊ abij amarus in indign̄tione spiritꝰ mei. Manus enim domini erat cōfortans me. Et veni ad trāsmigrationē ad aceruū nouarū frugū· ad eos q̄ habitabant iuxta flumen chobar: ⁊ sedi vbi illi sedebant: et mansi ibi septem diebꝫ merēs in medio eorū. Cum aūt ptransissent septē dies: factū est verbū domini ad me dicēs. Fili hominis· speculatorē dedi te domui israhel: ⁊ audies de ore meo verbū: ⁊ annunciabis eis ex me. Si dicēte me ad impiū morte morieris· nō annūciaueris ei· neqꝫ locutus fueris ut auertatur a via sua impia ⁊ viuat: ipse impius in

iniquitate sua morietur: sanguinē autē eiꝰ
de manū tua requirā. Si aūt tu annūciaueris
impio. et ille nō fuerit cōuersus ab impietate
sua et a via sua impia: ipse quidē in impieta=
te sua morietur: tu autē animā tuam liberasti.
Sed et si cōuersus iustus a iusticia sua fuerit.
et fecerit iniquitatē: ponam offendiculū co=
ram eo. Ipse morietur: quia nō annunciasti ei.
In peccato suo morietur: et non erūt in memo=
ria iusticie eiꝰ quas fecit: sanguinē vero eiꝰ
de manū tua requirā. Si aūt tu annūciaueris
iusto ut nō peccet iustus. et ille nō peccaue=
rit: viuēs viuet quia annūciasti ei: ⁊ tu animā
tuam liberasti. Et facta est sup me manꝰ do=
mini: ⁊ dixit ad me. Surgēs egredere in
campū: ⁊ ibi loquar tecū. Et surgēs egres=
sus sum in campū: ⁊ ecce ibi gloria domini
stabat quasi gloria quam vidi iuxta fluuiū
chobar: ⁊ cecidi in faciē meā. Et ingressus
est in me spūs. et statuit me sup pedes meos:
et locutus est michi: ⁊ dixit ad me. Ingrede=
re: ⁊ includere in medio domus tue. Et tu fi=
li hominis. ecce data sunt sup te vincula ⁊ li=
gabūt te in eis. et nō egredieris in medio
eorū: ⁊ linguam tuā adherere faciā palato
tuo ⁊ eris mutus. nec quasi vir obiurgans:
quia domus exasperās est. Cū aūt locutus fu=
ero tibi. aperiā os tuū: ⁊ dices ad eos. Hec
dicit dn̄s deꝰ. Qui audit audiat: ⁊ q̄ quie=
scit quiescat: quia domus exasperās ē. IIII

Et tu fili hominis. sume tibi laterem et
pones eū corā te: ⁊ disscribes in eo ciui=
tatē ierusalē. Et ordinabis aduersus eam
obsidionē: ⁊ edificabis municōes ⁊ cōporta=
bis aggerem: ⁊ dabis cōtra eam castra: et
pones arietes in gyro. Et tu sume tibi sarta=
ginē ferreā. et pones eam in murū ferreum
inter te ⁊ inter ciuitatē: ⁊ obfirmabis faciē
tuā ad eā ⁊ erit in obsidionē. ⁊ circūdabis
eam. Signū ē domui israhel. Et tu dormies
sup latus tuū sinistrū: ⁊ pones iniq̄tates do=
mus israhel sup eo numero dierū quibꝫ dor=
mies sup illud: ⁊ assumes iniq̄tates eorū.
Ego aūt dedi tibi annos iniq̄tatis eorū nu=
mero dierū trecētos ⁊ nonaginta dies: et
portabis iniquitatē domus israhel. Et cū cō=
pleueris hec. dormies sup latus tuū dexterū
secūdo: ⁊ assumes iniquitatē domus iuda
quadraginta diebꝫ. Diē pro anno: diē inq̄
pro anno dedi tibi. Et ad obsidionē ierusa=
lem cōuertes faciē tuam: et brachiū tuū erit ex=
tentū: ⁊ ꝓphetabis aduersus eā. Ecce circū=
dedi te vinculis: ⁊ non te cōuertes a latere tuo
in latus aliud: donec cōpleas dies obsidiōis
tue. Et tu sume tibi frumentū ⁊ ordeū ⁊ fabā
et lentē ⁊ miliū ⁊ viciam. et mittes ea in vas
vnū: ⁊ facies tibi panes numero dierū qui=
bus dormies sup latus tuū. Trecētis ⁊ nona=
ginta diebꝫ comedes illud. Cibus aūt tuꝰ
quo vesceris: erit in pondē viginti stateres
in die. A tempore vsqꝫ ad tempus comedes
illud. Et aquā in mēsura bibes sextā partē
hin. A tempore vsqꝫ ad tempus bibes illud.
Et quasi subcinericiū ordeaceū cōmedes illud:
et stercore quod egredit̄ de homine operies
illud in oculis eorū. Hec dicit dominꝰ. Sic
comedēt filij israhel panē suū pollutū inter
gētes: ad quas eiciā eos. Et dixi. Ah ah ah
domine deꝰ. Ecce anima mea non ē polluta:
et morticinū ⁊ laceratū a bestijs non cōmedi
ab infantia mea vsqꝫ nūc: ⁊ non ē ingressa
os meū omīs caro inmūda. Et dixit ad me.
Ecce dedi tibi fimū boū ꝓ stercoribꝫ huma=
nis: ⁊ facies panē tuū in eo. Et dixit ad me.
Fili hominis: ecce cōterā baculū panis in ihe=
rusalē ⁊ cōmedent panē suū in pondē ⁊ in sol=
licitudine: ⁊ aquā in mēsura et in angustia
bibent: vt deficientibꝫ pane et aqua corruat
vnusquisqꝫ ad fratrē suū: et contabescat in
iniquitatibꝫ suis. V

Et tu fili hominis
sume tibi gladiū acutū radentē pilos:
et assumes eum et duces per caput tuū ⁊ per
barbam tuam: et assumes tibi stateram pon=
deris et diuides eos. Terciam partem igni
combures in medio ciuitatis iuxta comple=
tionē dierū obsidionis: et assumes terciam
partē ⁊ concides gladio in circuitu eiꝰ: terciā
vero aliā disꝑges in ventū. et gladiū nudabo
post eos. Et sumes inde paruū numerū et li=
gabis eos in summitate pallij tui: et ex eis
rursū tolles et proicies eos in medio ignis et
cōbures eos igni: ⁊ ex eis egredietur ignis in
omnē domū israhel. Hec dicit dominus deus.
Ista est ihrlm. In medio gentiū posui eam:
et in circuitu eius terras. Et cōtempsit iudicia
mea ut plus esset impia q̄ gentes: ⁊ precepta

mea vltra q̄ terre que in circuitu ei⁹ sunt. Iudicia enim mea piecerũt: ⁊ in p̄ceptis meis non ambulauerũt. Idcirco hec dicit dñs de⁹. Quia superastis gentes q̄ in circuitu vr̃o sũt ⁊ in p̄ceptis meis nõ ambulastis ⁊ iudicia mea non fecistis: et iuxta iudicia gentiũ q̄ in circuitu vestro sũt nõ estis operati: ideo hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te: et ipse ego faciam in medio tui iudicia in oculis gẽtiũ: et faciam in te quod nõ feci. ⁊ quib⁹ similia vltra non faciam: propter om̃es abominationes tuas. Ideo comedẽt patres filios in medio tui: ⁊ filij comedent patres suos. Et faciam in te iudicia: et ventilabo vniuersas reliquias tuas in omnem ventũ. Idcirco viuo ego dicit dñs deus nisi p eo q̄ sanctum meum violasti in omnib⁹ offensionib⁹ tuis et in cũctis abominacõib⁹ tuis: ego quoq̄ cõfringam: ⁊ nõ parcet oculus meus ⁊ nõ miserebor. Tercia ps tui peste morietur ⁊ fame cõsumetur in medio tui: ⁊ tercia ps tui in gladio cadet in circuitu tuo. Terciam vero partẽ tuam in omnẽ ventũ dispgam: ⁊ gladiũ euaginabo post eos. Et cõplebo furorẽ meũ: ⁊ requiescere faciam indignationem meam in eis: ⁊ cõsolabor. Et scient q̄ ego dñs locutus sum in zelo meo: cũ impleuero omnẽ indignationem meam in eis. Et dabo te in desertũ ⁊ in opprobriũ gentib⁹ que in circuitu tuo sũt: in cõspectu om̃is p̄tereuntis. Et eris opprobriũ ⁊ blasphemia exemplũ et stupor in gẽtib⁹ q̄ in circuitu tuo sunt: cum fecero in te iudicia in furore ⁊ in indignacõne ⁊ in increpacõib⁹ ire que ego dñs locutus sum: qñ misero sagittas famis pessimas que erũt mortifere: et quas mittã vt disperdam vos. Et famen cõgregabo sup vos: ⁊ cõteram in vobis baculũ panis: ⁊ immittã in vos famen ⁊ bestias pessimas vsq̄ ad internetionẽ. Et pestilẽtia ⁊ sangwis trãsibũt p te: ⁊ gladium inducam sup te. Ego dñs locutus sum.

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis. pone faciem tuam ad montes israhel: ⁊ prophetabis ad eos ⁊ dices. Montes israhel audite verbum dñi dei. Hec dicit dñs deus montib⁹ ⁊ collib⁹ rupibus ⁊ vallibus. Ecce ego inducã super vos gladium ⁊ dispdam excelsa vr̃a: ⁊ demoliar aras vestras ⁊ cõfringẽtur simulacra vestra: ⁊ deiciam interfectos vestros ante ydola vestra. Et dabo cadauera filiorũ israhel ante faciem simulacrorũ vestrorũ: ⁊ dispgam ossa vestra circũ aras vr̃as in omnib⁹ habitacõnib⁹ vestris. Vrbes deserte erũt: ⁊ excelsa demolientur ⁊ dissipabũtur: et interibũt are vestre ⁊ cõfringẽtur: ⁊ cessabũt ydola vestra. ⁊ cõterẽtur delubra vr̃a: et delebuntur opera vr̃a: et cadet interfectus in medio vr̃i: ⁊ scietis q̄ ego sum dñs. Et relinquam in vobis eos qui fugerint gladiũ in gentib⁹. cũ dispsero vos in terris: et recordabũtur mei liberati vestri in gentib⁹ ad quas captiui ducti sunt: q̄ cõtriui cor eorũ fornicans et recedens a me. ⁊ oculos eorũ fornicantes post ydola sua: et displicebunt sibimet super malis que fecerãt in vniũsis abominacõnib⁹ illis: ⁊ scient q̄ ego dñs. nõ frustra locutus sum vt facerẽ eis malum hoc. Hec dicit dñs deus. Percute manum tuam ⁊ allide pedem tuum: ⁊ dic heu ad omnes abominacões malorum domus israhel: q̄ gladio fame ⁊ peste ruituri sũt. Qui longe ẽ peste morietur: q̄ autẽ pꝑe. gladio corruet: ⁊ qui relictus fuerit ⁊ obsessus. fame morietur. Et cõplebo indignationẽ meam in eis: ⁊ scietis q̄ ego dñs cum fuerint interfecti vr̃i in medio ydolorũ vr̃orũ in circuitu ararũ vr̃arũ in om̃i colle excelso. ⁊ in cũctis sũmitatib⁹ montiũ: ⁊ subtus omne lignũ nemorosum ⁊ subtus vniũsam quercũ frondosam vbi accẽderũt thura redolentia vniũsis ydolis suis. Et extendam manum meam super eos: ⁊ faciam terrã eorũ desolatam ⁊ destitutã a deserto de blatha in om̃ib⁹ habitacõnib⁹ eorũ: ⁊ sciẽt q̄ ego dñs.

VII

Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Et tu fili hominis: hec dicit dñs deus terre israhel. Finis venit: venit finis sup q̄tuor plagas terre. Nũc finis sup te: ⁊ immittã furorẽ meum in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas: Et ponam cõtra te om̃es abominacões tuas. Et nõ parcet oculus meus super te ⁊ nõ miserebor: sed vias tuas ponam super te ⁊ abominacõnes tue in medio tui erũt: ⁊ scietis quia ego dñs. Hec dicit dñs deus. Afflictõ vna: afflictio ecce venit. Finis venit: venit finis. Euigilauit aduũsum te: ecce venit. Venit cõtricõ

super te q̃ habitas in terra. Venit tempus:
ꝓpe ē dies occisionis: ⁊ non glorie mōtiū.
Nūc de ꝓpinquo effundaȝ irā meā super te:
et cōplebo furoreȝ meum in te. Et iudicabo
te secūdū vias tuas: et imponam tibi oīa
scelera tua. Et nō parcet oculus meus nec
miserebor: sed vias tuas imponā tibi. ⁊ abo-
minacōnes tue in medio tui erūt: ⁊ scietis
ꝗ ego sum dn̄s percutiens. Ecce dies: ecce
venit. Egressa est ꝯtricō: floruit virga. ger-
minauit sup̄bia: iniquitas surrexit in virga
impietatis. Non ex eis ⁊ non ex ꝑplo: neqꝫ
ex sonitu eoꝝ: et nō erit requies in eis. Ve-
III
nit tempus: appropinq̄uit dies. Qui emit
non letetur. et qui vendit non lugeat. quia
ira sup omnē populū eius: ꝗ qui vendit ad
id qḋ vendidit non reuertetur: et adhuc
in viuentibꝫ vita eoꝝ. Visio enim ad oēm
multitudinem eius non regredietur. et vir
in iniquitate vite sue nō ꝯfortabit̄. Canite
tuba: ꝑparentur oēs: et non est qui vadat
ad p̄liū. Ira eni mea sup omnē multitudinē
eius. Gladius foris: pestis ⁊ fames intrin-
secus. Qui in agro ē gladio morietur: et q̃
in ciuitate. pestilentia ⁊ fame deuorabūtur:
et saluabūtur qui fugerint ex eis. Et erunt
in montibꝫ quasi columbe cōualliū: omnes
trepidi: vnusquisqꝫ in iniquitate sua. Oēs
manus dissoluentur: et omnia genua fluēt
aquis. Et accingēt se ciliciis. et operiet eos
formido: et in omni facie cōfusio: ⁊ in vniū-
IIII
sis capitibꝫ eorū caluiciū. Argentū eorū foris
ꝓicietᷣ: ⁊ aurū eoꝝ in sterquiliniū erit. Ar-
gentū eoꝝ ⁊ aurū eorū nō valebit liberare
eos: in die furoris dn̄i. Animā suam non sa-
turabūt ⁊ vētres eorū non implebūtur: ꝗ
scandalum iniquitatis eorū factum ē: ⁊ or-
namentū monilium suorū in sup̄biam posuerūt:
et imagines abominationū suaꝝ ⁊ simula-
crorum fecerūt ex eo. Propter hoc dedi eis
illud in immūdiciam: ⁊ dabo illud in manꝰ
alienorū ad diripiendū ⁊ impiis terre in p̄-
dam: et ꝯtaminabūt illud. Et auertā faciē
meam ab eis: ⁊ violabunt archanū meum:
et introibūt in illḋ emissarii ⁊ ꝯtaminabūt
illud. Fac cōclusionem: qm̄ terra plena est
iudicio sanguinū: ⁊ ciuitas plena iniq̄tate.
Et adducā pessimos de gētibꝫ: ⁊ possidebūt
domos eorum. Et quiescere faciam sup̄biaȝ
potēciū: ⁊ possidebunt sanctuaria eorū. An-
gustia sup̄ueniente requirent pacē: ⁊ non
erit. Conturbatio sup ꝯturbacōem veniet: ⁊
auditus sup auditū. Et querent visionem
de ꝓpheta: ⁊ lex peribit a sacerdote: ⁊ ꝯsiliū
a senioribꝫ. Rex lugebit: ⁊ principes indu-
cētur merore: ⁊ manus populi terre ꝯturba-
buntur. Secūdū viam eoꝝ faciam eis: ⁊ se-
cūdum iudicium eorum iudicabo eos: ⁊ sci-
ent quia ego dominus.

VIII

Et factum ē in anno sexto. in sexto mē-
se in quīta mensis: ego sedebaȝ in do-
mo mea: ⁊ senes iuda sedebant coram me.
Et cecidit ibi sup me manꝰ dn̄i dei. Et vidi:
et ecce similitudo quasi aspectus ignis. Ab
aspectu lumborū eius ⁊ deorsum ignis: et a
lumbis eius ⁊ sursum. quasi aspectus splen-
doris: ⁊ visio electri. Et emissa similitudo
manus apprehendit me in cincinno capitis
mei: ⁊ eleuauit me spūs inter celum ⁊ terrā:
et adduxit me in iherusaleȝ in visione dei iu-
xta hostiū interius. quod respiciebat ad a-
quilonē. vbi erat statutū ydolum zeli ad ꝓ-
uocandā emulationē. Et ecce ibi gloria dei
israhel secūdū visionē quam viderā in cāpo:
et dixit ad me. Fili hominis: leua oculos tu-
os ad viā aq̄lonis. Et leuaui oculos meos
ad viam aquilonis: ⁊ ecce ab aquilone por-
te altaris. ydolum zeli in ip̄o introitu. Et di-
xit ad me. Fili hominis: putas ne vides tu
quid isti faciūt. abominacōes magnas q̃s
domus israhel facit hic. ut procul recedam a
sanctuario meo? Et adhuc ꝯuersus. videbis
abominacōes maiores. Et introduxit me
ad ostiū atrii. Et vidi: ⁊ ecce foramen vnū
in pariete. Et dixit ad me. Fili hominis: fode
parietē. Et cū fodissem parietem: apparuit
ostium vnū. Et dixit ad me. Ingredē: ⁊ vi-
de abominacōnes pessimas quas isti faciūt
hic. Et ingressus vidi: ⁊ ecce oīs similitu-
do reptiliū ⁊ animaliū abominatio: et vniū-
sa ydola domus israhel depicta erāt in pari-
etē in circuitu ꝑ totū. Et septuaginta viri de
senioribꝫ domus isrl̄. ⁊ iechonias filiꝰ saphan
stabat in medio eorū stantiū ante picturas:
et vnusquisqꝫ habebat thuribulum in manu
sua: et vapor nebule de thure consurgebat.

Et dixit ad me. Certe vides fili hominis q̄ seniores domus israhel faciũt in tenebris: vnusquisqꝫ in abscondito cubilis sui. Dicũt enim. Nõ videt dominus nos. Dereliquit dominus terrã. Et dixit ad me. Adhuc cõũsus videbis abominacões maiores quas isti faciũt. Et introduxit me per ostiũ porte domus domini qđ respiciebat ad aquilonẽ. Et ecce ibi mulieres sedebãt plangẽtes adonidẽ. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hoĩs. Adhuc cõuersus videbis abominacões maiores hijs. Et introduxit me in atriũ domus dñi interius. Et ecce in ostio tẽpli dñi inter vestibulũ ⁊ altare quasi viginti quiqꝫ viri dorsa habentes ꝯtra templũ domini et facies ad orientẽ: ⁊ adorabãt ad ortũ solis. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hoĩs. Nunquid leue ẽ hoc domui iuda · vt facerẽt abominacões istas q̃s fecerũt hic? Quia replẽtes terrã iniquitate ꝯuersi sunt ad irritãdũ me. Et ecce applicant ramũ ad nares suas. Ergo ⁊ ego faciam in furore: nõ parcet oculus meus · nec miserebor: ⁊ cũ clamauerint ad aures meas voce mag̃ nõ exaudiã eos.

VIII

IX

Et clamauit in auribꝫ meis voce magna dicẽs. Appropinquauerunt visitacões vrbis: ⁊ vnusquisqꝫ vas interfectionis habet in manũ sua. Et ecce sex viri veniebãt de via porte superioris q̄ respicit ad aquilonem: et vniuscuiusqꝫ vas interitus in manu eiꝰ. Vir q̊ꝫ vnus in medio eoꝝ vestitus lineis: ⁊ attramentariũ scriptoris ad renes eiꝰ. Et ingressi sũt: ⁊ steterũt iuxta altare eneũ. Et gloria domini israhel assumpta est de cherub: que erat sup eum ad limẽ domus. Et vocauit virũ qui indutus erat lineis: ⁊ attramentariũ scp̃toris habebat in lumbis suis. Et dixit dominus ad eũ. Transi p mediã ciuitatẽ in medio ihrlm: ⁊ signa thau sup frontes viroꝝ gemẽtiũ ⁊ dolentiũ sup cũctis abominacõibꝫ q̄ fiũt in medio eius. Et illis dixit audiẽte me. Transite p ciuitatem sequẽtes eũ: ⁊ pcutite. Non parcat oculus vester: neqꝫ misereamini. Senẽ adolescentulũ et virginẽ · paruulũ ⁊ mulieres interficite: usqꝫ ad internecõꝫ. Oẽꝫ autẽ sup quẽ videritis thau ne occidatis: ⁊ a scũario meo incipite. Ceperũt ergo a viris senioribus: qui erãt ante faciẽ domus. Et dixit ad eos. Contaminate domũ: ⁊ implete atria interfectis. Egredimini. Et egressi sunt: ⁊ pcutiebant eos qui erant in ciuitate. Et cede ꝯpleta remansi ego: ruiqꝫ sup faciem meã: et clamans aio. Heu heu heu domine deus. Ergone disp̃des oẽs reliquias israhel effundẽs furorẽ tuũ sup iherusalẽ? Et dixit ad me. Iniquitas domus israhel ⁊ iuda magna ẽ nimis valde: ⁊ repleta est terra sanguinibꝫ: ⁊ ciuitas repleta est auersione. Dixerũt enim. Dereliq̃t dñs terrã: ⁊ dñs nõ videt. Igit̃ ⁊ meꝰ nõ parcet oculus: neqꝫ miserebor. Viã eoꝝ sup caput eoꝝ r̃ddã. Et ecce vir q̄ erat indutus lineis q̄ habebat attramentariũ in dorso suo: rñdit v̄bũ dicẽs. Feci sic p̃cepisti michi.

X

Et vidi: et ecce in firmamento quod erat sup caput cherubim quasi lapis saphirus: et quasi species similitudinis solij apparuit sup eũ. Et dixit ad virũ qui indutus erat lineis: ⁊ ait. Ingredere in medio rotaꝝ que sunt subtus cherubim ⁊ imple manũ tuã prunis ignis q̄ sũt int̃ cherubim: et effunde sup ciuitatẽ. Ingressusqꝫ est in cõspectu meo. Cherubim autẽ stabãt a dextris domus cũ ingredet̃ vir: ⁊ nubes impleuit atriũ interius. Et eleuata est gloria domini desup cherub ad limẽ domus: ⁊ repleta est domus nube. Et atriũ repletũ est splendore glorie domini: ⁊ sonitus alaꝝ cherubim audiebat̃ usqꝫ ad atriũ exteriuſ: quasi vox loquẽtis dei oĩpotẽtis. Cumqꝫ p̃cepisset viro qui indutus erat lineis dicẽs sume ignẽ de medio rotaꝝ q̄ sunt inter cherubim: ingressus ille stetit iuxta rotaꝫ. Et extẽdit cherub manũ de medio cherubim ad ignẽ qui erat inter cherubim: ⁊ sumpsit ⁊ dedit in manus eius qui indutus erat lineis: qui accipiens egressus est. Et apparuit in cherubim similitudo manus hominis subtus pennas eoꝝ. Et vidi: ⁊ ecce quatuor rote iuxta cherubim. Rota vna iuxta cherub vnũ: ⁊ rota alia iux̃ cherub vnũ. Species autẽ rotaꝝ erat quasi visio lapidis crisoliti: ⁊ aspectus eaꝝ similitudo vna quatuor: quasi si sit rota in medio rote. Cumqꝫ ambularet in q̃tuor partes gradiebant̃: et nõ reuertebant̃ ambulãtes: sed ad locũ ad quẽ ire declinabat q̄ prima erat.

sequebāť et cetę: nec ↄuertebanť. Et om̄e
corpus eaꝝ ⁊ colla ⁊ manus et penne ⁊ cir-
culi plena erant oculis in circuitu quatuor
rotaꝝ: ⁊ rotas istas vocauit volubiles au-
diēte me. Quatuor aūt facies habebat vnū.
Facies vna facies cherub: ⁊ facies secūda
facies hominis: ⁊ in tercio facies leonis: et
in quarto facies aquile. Et eleuata sūt che-
rubim: ip̄m est animal quod viderā iuxta
flumē chobar. Cumqꝫ ambularēt cherubim
ibant pariter ⁊ rote iuxta ea: ⁊ cū eleuarēt
cherubim alas suas ut exaltarenť de terra
nō residebāt rote: sed ⁊ ip̄e iuxta erāt. Stā-
tibꝫ illis stabāt: ⁊ cū eleuatis eleuabantur.
Sp̄us enim vite erat in eis. Et egressa est
gloria domini a limine templi: ⁊ stetit super
cherubim. Et eleuātia cherubim alas suas
exaltata sunt a terra corā me: ⁊ illis egredi-
entibꝫ rote q̄ꝫ subsecute sūt. Et stetit in intro-
itu porte domus domini oriētalis: ⁊ gloria
dei israhel erat sup̄ eos. Ip̄m est animal qđ
vidi subter deū israhel iuxta fluuiū chobar.
Et intellexi q̄ cherubim essent. Quatuor p̄
quatuor vultus vni: ⁊ q̄tuor ale vni: ⁊ simili-
tudo manus hominis sub alis eoꝝ. Et simi-
litudo vultuū eoꝝ: ipsi vultus quos viderā
iux̄ fluuiū chobar: ⁊ intuitus eoꝝ ⁊ impetus
singuloꝝ ante faciem suā ingredi. XI

Et eleuauit me spiritus: ⁊ introduxit
me ad portā domus domini oriētalez
que respicit ad solis ortū. Et ecce ī introitu
porte vigintiquīqꝫ viri: ⁊ vidi in medio eoꝝ
iechoniā filiū azur ⁊ pheltiam filium banaie
p̄ncipes populi. Dixitqꝫ ad me. Fili hominis:
hij viri cogitāt iniquitatē et tractāt cōsiliū
pessimū in vrbe ista dicētes. Nōne dudum
edificate sunt domus? Hic ē lebes: nos aūt
carnes. Idcirco vaticinare de eis: vaticinaē
fili hominis. Et irruit in me sp̄us domini: et
dixit ad me. Loquē. Hec dicit dn̄s. Sic lo-
cuti estis domus israhel: ⁊ cogitacōnes cor-
dis v̄ri ego noui. Plurimos occidistis in
vrbe hac: ⁊ implestis vias eius interfectis.
Propterea hec dicit dominꝰ. Interfecti v̄ri
quos posuistis ī medio eius hij sūt carnes:
et hec est lebes: ⁊ educaz vos de medio eiꝰ.
Gladiū metuistis: ⁊ gladiū inducam sup̄
vos dicit dominus deus. Et eiciam vos de
medio eius. Daboqꝫ vos in manū hostiū: et
faciaz in vobis iudicia. Gladio cadetis. In
finibꝫ israhel iudicabo vos: ⁊ scietis q̄ ego
dominꝰ. Hec nō erit vobis in lebetē: ⁊ vos
non eritis in medio eius in carnes. In finibꝫ
israhel iudicabo vos: ⁊ scietis quia ego dn̄s.
Quia in p̄ceptis meis nō ambulastis: et iu-
dicia mea nō fecistis: ſꝫ iuxta iudicia gentiū
q̄ in circuitu v̄ro sūt estis operati. Et factum
est cū p̄phetarē: pheltias filius banaie mor-
tuus ē. Et cecidi in faciē meā: clamās voce
magna. Et dixi. Heu heu heu domine deus:
ↄsummacōem tu facis reliquiaꝝ israhel? Et
factū est v̄bū domi ad me dicēs. Fili hoīs:
fratres tui. fratres tui viri p̄pinqui tui. et oīs
domus israhel. vniūsi quibꝫ dixerūt habita-
tores ihr̄lm. longe recedite a domino: noƀ
data ē terra in possessionē: p̄pterea hec dicit
dominus deꝰ. Quia lōge feci eos in gētibꝫ:
et q̄ dispsi eos in terris: ero eis in sanctifica-
tionē modicam in terris ad quas venerunt.
Propterea loquē. Hec dicit dominus deus.
Congregabo vos de populis: ⁊ adunabo
de terris in quibꝫ dispsi estis: daboqꝫ voƀ
humū israhel. Et ingredienť illuc: ⁊ auferent
om̄es offensiones cūctasqꝫ abominacōes
eiꝰ de illa. Et dabo eis cor vnū: ⁊ sp̄m nouū
tribuā in visceribꝫ eoꝝ. Et auferā cor lapi-
deū de carne eoꝝ. et dabo eis cor carneū: vt
in p̄ceptis meis ambulēt. et iudicia mea cu-
stodiāt. faciātqꝫ ea: et sint michi in populū.
et ego sim eis in deū. Quoꝝ aūt cor post of-
fendicula ⁊ abominacōnes suas ambulat:
hoꝝ viam in capite suo ponā dicit dominus
deus. Et eleuauerūt cherubim alas suas. et
rote cū eis: ⁊ gloria dei israhel erat sup̄ eos.
Et ascēdit gloria domini de medio ciuitatis:
stetitqꝫ sup̄ montē qui est ad orientē vrbis.
Et spiritus leuauit me: adduxitqꝫ in caldeā
ad transmigracionem in visionem in sp̄ū dei:
Et sublata est a me visio quā videram. Et
locutus sum ad transmigracōnē omnia ver-
ba domini: que ostenderat michi. XII

Et factus est sermo domini ad me di-
cēs. Fili hominis. in medio domus ex-
asperātis tu habitas: qui oculos habēt ad
videndū ⁊ non vident. et aures ad audiē-
dū ⁊ non audiūt: q̄ domus exasperans est.

vii

Tu ergo fili hominis fac tibi vasa transmi-
grationis: ⁊ transmigrabis p diē coram eis.
Transmigrabis autē de loco tuo · ad locum
alterū in ɔspectu eoꝝ: si forte aspiciāt: q̄ do-
mus exasperans est. Et efferes foras vasa
tua · quasi vasa transmigranti p diem: in cō-
spectu eoꝝ. Tu autē egredieris vespe corā
eis sicut egredit̄ migrās: āte oculos eoꝝ.
Perfode tibi parietem: ⁊ egredieris p eum
in ɔspectu eoꝝ. In humeris portaberis: in
caligine effereris. Faciem tuā velabis ⁊ nō
videbis terrā: q̄ portentū dedi te domui isrl̄.
Feci ergo sicut p̄ceperat michi dominus. Va-
sa mea protuli quasi vasa transmigrantis per
diem: et vespe perfodi michi parietē manū: et ī
caligine egressus sum ⁊ in humeris portatus
in ɔspectu eoꝝ. Et factus est sermo domi-
ni mane ad me dicēs. Fili hominis: nunquid
non dixerūt ad te domus israhel domus ex-
asperās ē · quid tu facis? Dic ad eos. Hec
dicit dominus de⁹. Sup ducē onus istud
qui est in iherusalē: ⁊ sup om̄ez domū israhel
qui est in medio eoꝝ. Dic. Ego portentum
vr̄m. Quō feci: sic fiet illis. In trāsmigracōꝫ
et in captiuitatē ibūt: ⁊ dux qui ē in medio
eoꝝ in humeris portabit̄: in caligine egre-
diet̄. Parietē pfodiēt vt educāt eū: facies
eius operiet̄ ut non videat oculo terrā.

viii

Et extendam rete meū sup eū ⁊ capiet̄ in sage-
na mea ⁊ adducā eū in babilonē in terram
caldeoꝝ: ⁊ ipam nō videbit: ibiq̄ʒ morieť
et om̄es qui circa eū sūt. Presidium eius · et
agmina eius dispgam in om̄ez ventū: ⁊ gla-
diū euaginabo post eos. Et sciēt q̄ ego do-
minus: quando dispsero illos in gentibus.
et disseminauero eos in terris. Et relinquā
ex eis viros paucos a gladio ⁊ fame ⁊ pe-
stilētia: ut enarrant om̄ia scelera eoꝝ in gē-
tib⁹ ad quas ingrediēt̄: ⁊ scient q̄ ego do-
min⁹. Et factus est sermo domini ad me di-
cēs. Fili hominis panem tuū in ɔturbacōne
comede: s̄ʒ ⁊ aquam tuā in festinacōe ⁊ me-
rore bibe: ⁊ dices ad populū terre. Hec dicit
dominus deus ad eos qui habitāt in iheru-
salē: in terra israhel. Panem suū in solitudi-
ne comedēt ⁊ aquā suā in desolacōe bibēt:
vt desoletur terra a multitudine sua ꝓpt̄ ini-
quitates omniū qui habitāt in ea: ⁊ ciuitates
que nūc habitant̄ desolate erūt · terraq̄ʒ de-
serta: ⁊ scietis q̄ ego domin⁹. Et factus ē ser-
mo domini ad me dicēs. Fili hominis · quod
est pūerbiū istud vobis in terra israhel dicē-
tiū: in lōgū differēt̄ dies · ⁊ pibit oīs visio?
Ideo dic ad eos. Hec dicit dn̄s de⁹. Quie-
scere faciā pūerbiū istud: neq̄ʒ vulgo dice-
tur vltra in israhel. Et loquē ad eos q̄ appro-
pinquauerint dies: ⁊ sermo omnis visiōis.
Non enim erit vltra omnis visio cassa · neq̄ʒ
diuinatio ambigua in medio filioꝝ israhel:
q̄ ego dominus loquar quodcūq̄ʒ locutus
fuero v̄bū ⁊ fiet. Nō plongabitur amplius:
sed in dieb⁹ vestris domus exasperans loq̄r
verbū: ⁊ faciam illud dicit dn̄s de⁹. Et fcūs
est sermo domini ad me dicēs. Fili hominis:
ecce domus israhel dicentiū. Visio quam hic
videt in dies multos: ⁊ in tempora longa
iste pphetat. Propterea dic ad eos. Hec
dicit dominus de⁹. Non plongabitur vltra
om̄is sermo meus. Verbum quod locutus
fuero ɔplebit̄ dicit dominus de⁹. XIII

Et factus est sermo dn̄i ad me dicēs.
Fili hominis vaticinare ad pphetas is-
rahel qui pphetant: ⁊ dices pphetantib⁹ de cor-
de suo. Audite verbū domini. Hec dicit dn̄s
de⁹. Ve pphetis insipiētib⁹: qui sequūt̄ spm̄
suū ⁊ nichil vidēt. Quasi vulpes in deserto
pphete tui israhel erāt. Non ascendistis ex
aduerso: neq̄ʒ opposuistis murū p domo isrl̄
vt staretis in p̄lio in die domini. Vidēt va-
na ⁊ diuinant mendaciū: dicentes ait dn̄s ·
cū dominus non miserit eos: ⁊ pseuerauerūt
ɔfirmare sermonē. Nūquid nō visionē cas-
sam vidistis: ⁊ diuinationē mendacē locu-
ti estis? Et dicitis ait domin⁹: cū ego nō sim
locutus. Propterea hec dicit dominus de⁹.
Quia locuti estis vana ⁊ vidistis mēdaciū:
ideo ecce ego ad vos ait dn̄s de⁹: ⁊ erit ma-
nus mea sup pphetas qui vident vana ⁊ di-
uināt mendaciū. In ɔsilio populi mei non e-
rūt · et in scriptura domus israhel non scribēt̄:
nec in terra israhel ingredient̄: et scietis q̄
ego dominus de⁹. Eo q̄ deceperint populū
meū dicentes pax pax ⁊ nō est pax: ⁊ ipse
edificabat parietem: illi autē liniebant eum
luto absq̄ʒ paleis. Dic ad eos q̄ liniunt absq̄ʒ
temperatura: q̄ casurus sit. Erit enim ymber

mundās:⁊ dabo lapides ꝑgrandes desup irruētes:⁊ ventū ꝓcelle dissipantē. Siquidē ecce cecidit paries. Nūquid nō dicetur vobis: vbi est litura quā liuistis? Propterea hec dicit dn̄s de⁹. Et erūpere faciā spiritū tempestatū in indignatione mea:⁊ ymber mundās in furore meo erit:⁊ lapides grādes in ira in ꝯsumpcōez. Et destruā parietē quā liuistis absq; temperamēto:⁊ adequabo eū terre ⁊ reuelabit᷑ fundamentū eius: et cadet ⁊ ꝯsumet᷑ in medio eius: et scietis ꝙ ego sum domin⁹. Et ꝯplebo indignacōem meā in pariete:⁊ in hijs qui liniūt eū absq; temperamēto: dicāq; vobis. Nō est paries: et non sūt qui liniūt eū. Prophete israhel qui ꝓphetant ad ihrlm:⁊ vidēt ei visionē pacis et nō est pax ait dn̄s de⁹. Et tu fili hominis pone faciē tuā ꝯtra filias populi tui q̄ ꝓphetant de corde suo:⁊ vaticinare sup eas ⁊ dic. Hec dicit dn̄s de⁹. Ve hijs qui ꝯsuūt puluillos sub omni cubitu manus:⁊ faciūt ceruicalia sb̄ capite vniuerse etatis ad capiēdas animas. Et cum caperēt animas populi mei. viuificabāt animas eoꝝ. et violabant me ad populū meū ꝓpter pugillū ordei ⁊ fragmen panis: ut interficerent animas que non moriūt᷑ et viuificarēt animas que non viuūt: mentiētes populo meo credenti mēdacijs. Propter hoc dicit dn̄s de⁹. Ecce ego ad puluillos vr̄os quib⁹ vos capitis animas volantes:⁊ dirumpā eos de brachijs vr̄is:⁊ dimittā aīas q̄s vos capitis aīas ad volandū. Et dirumpam ceruicalia vr̄a. et liberabo ꝑplm meū de manu vr̄a: neq; erūt vltra in manib⁹ vr̄is ad ꝑdandū:⁊ scietis ꝙ ego dominus. Pro eo ꝙ merere fecistis cor iusti mēdaciter. quē ego nō cōtristaui: et ꝯfortastis manus impij ut nō reuertere᷑ a via sua mala ⁊ viueret: ꝓpterea vana nō videbitis ⁊ diuinacōnes non diuinabitis amplius:⁊ eruam populū meū de manu vestra: et scietis quia ego dominus. **XIIII**

Et venerūt ad me viri seniorū israhel: et sederūt coram me. Et factus ē sermo domini ad me dicēs. Fili hominis: viri isti posuerūt immundicias suas in cordibus suis:⁊ scandalū iniq̄tatis sue statuerūt ꝯtra faciem suā. Nūquid interrogatus rn̄debo eis? Propter hoc loquē eis:⁊ dices ad eos. Hec dicit dominus de⁹. Homo homo de domo israhel qui posuerit immūdicias suas in corde suo. et scandalū iniq̄tatis sue statuerit ꝯtra faciē suam. et venerit ad ꝓphetā interrogans ꝑ eū me: ego dn̄s respondebo ei in multitudine immūdiciaꝝ suaꝝ: ut capiat᷑ dom⁹ israhel in corde suo quo recesserūt a me in cūctis ydolis suis. Propterea dic ad domū israhel. Hec dicit dominus de⁹. Cōuertimini et recedite ab ydolis vr̄is:⁊ ab vniuersis cōtaminationib⁹ vr̄is auertite facies vestras. Quia homo homo de domo israhel ⁊ de ꝓselitis quicūq; aduena fuerit in isrl̄: si alienatus fuerit a me ⁊ posuerit ydola sua in corde suo et scandalū iniq̄tatis sue statuerit ꝯtra faciē suam ⁊ venerit ad ꝓphetā vt interroget per eū me: ego dominus rn̄debo ei ꝑ me ⁊ ponā faciē meā sup hominē illū:⁊ faciam eū in exemplū ⁊ in ꝓuerbiū ⁊ dispdam eū de medio popli mei:⁊ scietis ꝙ ego domin⁹. Et ꝓpha cū errauerit ⁊ locutus fuerit verbū: ego dn̄s decepi ꝓphetam illum. Et extendam manū meam sup illū:⁊ delebo eū de medio populi mei israhel:⁊ portabūt iniquitatē suā. Iuxta iniquitatē interrogātis. sic iniq̄tas ꝓphete erit: vt non erret vltra domus israhel a me neq; polluat᷑ in vniuersis p̄uaricacōib⁹ suis: sed sit michi in populū ⁊ ego sim eis in deū. ait dn̄s exercituū. Et factus est sermo dn̄i ad me dicēs. Fili hominis. terra cū peccauerit michi. ut p̄uaricetur p̄uaricās: extendā manū meā sup eam ⁊ ꝯterā virgam panis eius. et immittā in eam famē:⁊ interficiam de ea hominē ⁊ iumentū. Et si fuerint tres viri isti in medio eius noe daniel ⁊ iob: ipi iusticia sua liberabūt animas suas ait dn̄s exercituū. Quod ⁊ si bestias pessimas induxero super terrā vt vastent eā ⁊ fuerit inuia eo ꝙ non sit ꝑtransiēs ꝓpter bestias: tres viri isti si fuerint in ea. viuo ego dicit dominus deus. quia nec filios nec filias liberabūt. sed ipsi soli liberabuntur: terra autem desolabitur. Vel si gladiū induxero sup terrā illam. ⁊ dixero gladio. trāsi ꝑ terrā. ⁊ interfecero de ea hoiem ⁊ iumentū:⁊ tres viri isti fuerint ī medio eius viuo ego dicit dn̄s deus nō liberabūt filios neq; filias: sed ipsi soli liberabūt᷑.

Si autē et pestilentiā immisero sup terram illam · effudero indignacōem meā super eam in sanguine ut auferā ex ea hominem et iumentū: · noe daniel · iob fuerīt in medio eius: viuo ego dicit dn̄s de⁹: quia filiū et filiam nō liberabūt: ƺ ipsi iusticia sua liberabūt aīas suas: quoniā hec dicit dn̄s. Nō et si q̄tuor iudicia mea pessima · gladiū et famem ac bestias malas · pestilentiā immisero in ihrl̄m ut interficiā de ea hoīez · pecus: tamē relinquet᷑ in ea saluatio educentiū filios · filias. Ecce ipsi egredient᷑ ad vos et videbitis viam eoꝝ · adinuencōes eoꝝ: et ꝯsolabimini sup malo quod induxi ī ihrusalem in omib; q̄ importaui sup eam: · cōsolabūtur vos cū videritis viam eoꝝ · adinuencōes eoꝝ: · ꝯgnoscetis q̄ nō frustra fecerim oīa q̄ feci in ea: ait dn̄s de⁹.

XV

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: quid fiet de ligno vitis ex omib; lignis nemoꝝ que sūt inter ligna siluaꝝ? Nūquid tolletur de ea lignū vt fiat opus: aut fabricabit᷑ de ea paxillus vt dependeat in eo quodcunqȝ vas? Ecce igni datū est in escam: vtranqȝ partem eius ꝯsumpsit ignis: · medietas eius redacta est in fauillā. Nūquid vtile erit ad opus? Etiā cū esset integrū nō erat aptū ad opus: quantomagis cū illud ignis deuorauerit · ꝯbusserit nichil ex eo fiet opis. Propterea hec dicit dn̄s de⁹. Quomodo lignū vitis inter ligna siluaꝝ quod dedi igni ad deuorandū: sic tradam habitatores ihrl̄m: et ponam faciē meam in eos. De igne egredientur: et ignis ꝯsumet eos. Et scietis q̄ ego dominus cū posuero faciē meā in eos: · dedero terrā inuiā · desolatā: eo q̄ p̄uaricatores extiterint dicit dominus deus.

XVI

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: notas fac ihrl̄m abominacōes suas: · dices. Hec dicit dn̄s de⁹ israhel. Radix tua · ḡnatio tua de terra chanaan: pr̄ tuus amorreus: · mater tua cethea. Et quando nata es in die ortus tui nō est p̄cisus vmbilicus tuus: et aqua nō es lota in salutē · nec sale sallita: nec inuoluta pānis. Nō pepcit sup te oculus ut faceret tibi vnū de hijs misertus tui: sed p̄iecta es sup faciē terre in abiectōe anime tue: in die qua nata es. Transiēs autē p te: vidi te cōculcatā in sanguine tuo. Et dixi tibi cū esses in sanguine tuo. Viue. Dixi inq̄ tibi in sanguine tuo. Viue. Multiplicatā quasi germen agri dedi te: et multiplicata es · grandis effecta: et ingressa es · peruenisti ad mundū muliebrem. Vbera tua intumuerūt: · pilus tuus germinauit: et eras nuda · cōfusionis plena. Et transiui p te · vidi te: · ecce tēpus tuū · tempus amantiū. Et expādi amictū meū sup te: · operui ignominiā tuā. Et iuraui tibi: · ingressus sū pactū tecū ait domin⁹ de⁹. Et facta es michi. Et laui te aq̄: · emundaui sanguinē tuū ex te. Et vnxi te oleo: et vestiui te discoloribus: · calciaui te iacincto. Et cinxi te bisso: · indui te subtilib;: et ornaui te ornamēto. Et dedi armillas in manib; tuis: et torquē circa collū tuū: et dedi inaurē sup os tuū: et circulos aurib; tuis: et coronā decoris in capite tuo. Et ornata es auro · argento: · vestita es bisso · polimito · multis colorib;. Similam · mel et oleū ꝯmedisti: et decora facta es vehemēter nimis. Et p̄fecisti in regnū: · egressum est nomē tuū in gētes p̄pter speciem tuā: q̄ p̄fecta eras in decore tuo quē posuerā sup te dicit dn̄s deus. Et habens fiduciaȝ in pulcritudine tua fornicata es in nomine tuo: · exposuisti omēȝ fornicacōeȝ tuam · omi transeūti: ut eius fieres. Et sumēs de vestimentis tuis fecisti tibi excelsa hincinde cōsuta: · fornicata es sup eis: sicut nō est factuȝ · neqȝ futurū est. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo · argēto meo q̄ dedi tibi: et fecisti tibi ymagīes masculinas: · fornicata es in eis. Et sumpsisti vestimenta tua multicoloria: · operuisti illas. Et oleū meū et thimiama meū posuisti coram eis: · panē meū quē dedi tibi similam · oleū et mel q̄b; enutriui te: posuisti in ꝯspectu eoꝝ in odorē suauitatis. Et factū est ait dominus de⁹: et tulisti filios tuos · filias tuas quas ḡnasti michi · immolastis eis ad deuorandū. Nūquid parua est fornicatio tua immolantis filios meos? Et dedisti illos ꝯsecrans eis. Et post omēs abominacōes tuas · fornicationes non es recordata dierum adolescentie tue: quādo eras nuda · confusione plena:

ↄculcata in sangne tuo. Et accidit post oẽȝ
maliciam tuā: ve ve tibi ait dñs de⁹. Et edi-
ficasti tibi lupanar: et fecisti tibi ꝓstibulum
in cunctis plateis. Ad omne caput vie edi-

b

ficasti signū ꝓstitucōnis tue: ⁊ abominabi-
lem fecisti decoreȝ tuū. Et diuisisti pedes tu-
os omni transeūti: ⁊ multiplicasti oēs forni-
cacōes tuas. Et fornicata es cū filijs egipti
vicinis tuis magnaꝝ carnīū: et multiplica-
sti fornicacōeȝ tuā ad irritandū me. Ecce e-
go extendā manū meā sup te: ⁊ auferam iu-
stificacōeȝ tuā. Et dabo te in aīas odientiū
te filiaꝝ palestinaꝝ: q̄ erubescūt in via tua
scelerata. Et fornicata es in filijs assirioꝝ:
eo q̄ necdū fueris expleta. Et postq̄ forni-
cata es. nec sic es saciata. ⁊ multiplicasti for-
nicacōeȝ tuā in terra chanaan cū chaldeis:
et nec sic saciata es. In quo mūdabo cor tuū
ait dñs de⁹: cū facias omnia hec opa mulie-
ris meretricis ⁊ pcacis: Quia fabricasti lu-
panar tuū in capite oīs vie: et excelsū tuū fe-
cisti in omni platea. Nec facta es q̄si mere-
trix fastidio augēs preciū: sed quasi mlier
adultera: q̄ sup virum suū inducit alienos.

bi

Omib⁹ meretricib⁹ dāt᷑ mercedes: tu auteȝ
dedisti mercedes cūctis amatorib⁹ tuis: et
dona donabas eis ut intrarēt ad te vndiqȝ
ad fornicandū tecū. Factūqȝ est in te cōtra
cōsuetudinē mulieꝝ in fornicacōib⁹ tuis: et
post te nō erit fornicatio. In eo enim q̄ dedi-
sti mercedes ⁊ mercedes non accepisti: fa-
ctū est in te ↄtrariū. Propterea meretrix au-
di verbū domini. Hec dicit dñs de⁹. Quia ef-

c

fusū est es tuū. et reuelata ē ignominia tua
in fornicationib⁹ tuis sup amatores tuos ⁊
sup ydola abominacōm tuaꝝ in sanguine
filioꝝ tuoꝝ quos dedisti eis: ecce ego con-
gregabo oēs amatoēs tuos quib⁹ ↄmixta
es: ⁊ omnes quos dilexisti cū vniuersis q̄s
oderas. Et ↄgregabo eos sup te vndiqȝ: et
nudabo ignominiam tuam coram eis. Et
videbunt omnē turpitudinem tuā: et iudi-
cabo te iudicijs adulteraꝝ ⁊ effundētium
sanguinē. Et dabo te in sanguinē furoris ⁊
zeli: et dabo te in manus eoꝝ. Et destruent
lupanar tuū: et demolientur ꝓstibulū tuuȝ.
Et denudabūt te vestimētis tuis: ⁊ auferēt
vasa decoris tui. Et derelinquēt te nudam
plenamqȝ ignominia: et adducēt super te

bii

multitudinē. Et lapidabūt te lapidibus: et
trucidabūt te gladijs suis. Et comburēt do-
mos tuas igni: ⁊ facient in te iudicia in oculis
mulierum plurimarū. Et desines fornicari: et
mercedes vltra nō dabis. Et requiescet in-
dignacō mea in te: et auferetur zelus meus
a te. Et quiescam nec irascar amplius: eo q̄
nō fueris recordata dieꝝ adolescentie tue:
et ꝓuocasti me in omnib⁹ hijs. Quapropt᷑
et ego vias tuas in capite tuo dedi ait dñs
de⁹: et nō feci iuxta scelera tua in omnib⁹ ab-
ominacōib⁹ tuis. Ecce oīs qui dicit vulgo
ꝓuerbiū: in te assumet illud dicens. Sicut
mater: ita ⁊ filia ei⁹. Filia matris tue es tu. q̄
ꝓiecit virum suū. ⁊ filios suos: ⁊ soror soro-
rū tuaꝝ: q̄ ꝓiecerūt viros suos ⁊ filios suos.
Mater vr̄a cethea: ⁊ pater vester amorreus.
Et soror tua maior samaria: ipa ⁊ filie eius
q̄ habitāt ad sinistrā tuā. Soror aūt tua mi-
nor te: q̄ habitat a dextris tuis sodoma ⁊ fi-

biii

lie ei⁹. Sed nec in vijs earū ābulasti: neqȝ
secundū scelera eoꝝ fecisti. Pauxillū minus
pene sceleratiora fecisti illis: in omnib⁹ vijs
tuis. Viuo ego dicit dñs de⁹: q̄ non fecit
sodoma soror tua ipa ⁊ filie ei⁹: sicut fecisti
tu ⁊ filie tue. Ecce hec fuit iniquitas sodome
sororis tue: supbia. saturitas panis. et abun-
dantia. et ociū ipius ⁊ filiaꝝ ei⁹: et manū e-
geno ⁊ paupi nō porrigebāt: et eleuate sūt
et fecerūt abominacōes coram me: ⁊ abstu-
li eas sicut vidisti. Et samaria dimidiū pec-
catoꝝ tuoꝝ nō peccauit: ſȝ vicisti eas sceleri-
bus tuis: et iustificasti sorores tuas in omni-
bus abominationib⁹ tuis quas operata es.
Ergo ⁊ tu porta cōfusionē tuā: q̄ vicisti soro-
res tuas pccīs tuis sceleratius agēs ab eis.
Iustificate sūt enī a te. Ergo ⁊ tu ↄfundere:
et porta ignominiā tuā: q̄ iustificasti sorores
tuas. Et ↄuertā ⁊ restituē eas ↄūsione sodo-

p

moꝝ cū filiab⁹ suis: ⁊ ↄūsione samarie ⁊ fili-
aꝝ ei⁹. Et ↄuertā reūsionē tuā ī medio eaꝝ
ut portes ignominiam tuā: ⁊ ↄfundaris in o-
mnib⁹ q̄ fecisti ↄsolans eas. Et soror tua so-
doma ⁊ filie eius reūtent᷑ ad antiquitatem
suā: et samaria ⁊ filia eius reūtent᷑ ad antiq̄-
tatē suā: ⁊ tu et filie tue reūtimini ad āntiqui-
tatē vestram. Nō fuit autē sodoma soror tua

audita in ore tuo i die sup bie tue: anteq̄ re-
uelaret͛ malicia tua sicut hoc tpe in oppro-
briū filiar̄ syrie: et cūctar̄ in ɔ̄cuitu tuo filia-
rū palestinar̄ q̄ ambiūt te p gyrum. Sce-
lus tuū et ignominiā tuā tu portasti ait dn̄s
deus.

II

Quia hec dicit dn̄s de⁹. Et faciā tibi
sicut despexisti iuramentū vt irritū faceres
pactū: et recordabor ego pacti mei tecū in
dieb⁹ adolescētie tue: et suscitabo tibi pactū
sempiternū. Et recordaberis viar̄ tuarum:
et ɔfunderis cū recepis sorores tuas te ma-
iores cū minorib⁹ tuis. Et dabo eas tibi in fi-
lias. sed non ex pacto tuo: et suscitabo ego
pactū meū tecū. Et scies q̄ ego dn̄s. vt re-
corderis ⁊ ɔfundaris: et nō sit vltra aperire
os p̄ ɔ̄fusione tua: cū placatus tibi fuero in
oīnib⁹ q̄ fecisti ait dn̄s de⁹. XVII

Et factū est v̄bū domini ad me dicēs.
Fili hominis: p̄pone enigma ⁊ narra
parabolam ad domū israhel: et dices. Hec
dicit dn̄s de⁹. Aquila grādis. magnarum
alar̄. longo mēbror̄ ductu. plena plumis
et varietate. venit ad libanū: et tulit medul-
lam cedri. Sūmitatē frondiū eius euellit:
et transportauit eam in terrā chanaan: in vr-
bem negociator̄ posuit illā. Et tulit de semi-
ne terre ⁊ posuit illud in terra p semine: vt
firmaret radicē sup aq̄s multas. In sup ficie
posuit illd̄.

III

Cūq̄ germinasset creuit in vineā
latiorem: humili statura. respiciētib⁹ ramis
eius ad eā: et radices eius sub illa erāt. Fa-
cta est ergo vinea: ⁊ fructificauit in palmi-
tes: et emisit p̄pagines. Et facta est aquila
altera grādis: magnis alis. mltisq̄ plumis.
Et ecce vinea ista q̄i mittens radices suas
ad eā: palmites suos extēdit ad illam vt irri-
garet eam de areolis germinis sui: q̄ in ter-
ra bona sup aquas multas plantata est. ut
faciat frondes ⁊ portet fructū. vt sit in vine-
am grandē. Dic. Hec dicit dn̄s de⁹. Ergo-
ne p̄sperabitur? Nōne radices eius euellet:
et fructus eius distringet? Et siccabit omnes
palmites germinis eius ⁊ arescet: et non in
brachio grandi neq̄ in p̄plo multo: ut euel-
leret eā radicitus. Ecce plātata est. Ergo-
ne p̄sperabitur? Nōne cū tetigerit eā ventus
vrens siccabit͛: et in areis germinis sui are-
scet?

S IIII

Et factū est v̄bum dn̄i ad me dicens.
Dic ad domū exasperātē. Nescitis quid ista
significēt? Dic ecce venit rex babilonis i ihe-
rusalē: ⁊ assumet regē ⁊ p̄ncipes eius: et ad-
ducet eos ad semetipsū in babilonē. Et tol-
let de semine regni: ferietq̄ cum eo fedus: ⁊
ab eo accipiet iusiurandū. Sed ⁊ fortes t̄re
tollet ut sit regnū humile ⁊ nō eleuet͛: sȝ cu-
stodiat pactū eius ⁊ seruet illud. Qui recedēs
ab eo misit nūcios ad egiptū: ut daret sibi
equos ⁊ populū multū. Nunquid p̄sperabit͛
vel ɔsequet͛ salutē. qui fecit hec? Et q̄ dissol-
uit pactū: nūquid effugiet? Viuo ego dicit
dominus de⁹: quoniā in loco regis q̄ ɔstitu-
it eū regē cuius fecit irritū iuramētū ⁊ soluit
pactū qd̄ habebat cū eo: in medio babilōis
morie͛t. Et nō in exercitu grādi neq̄ in p̄plo
multo faciet ɔtra eū pharao preliū in iactu
aggeris ⁊ in extructōe vallor̄: vt interfici-
at aīas multas. Spreuerat enim iuramētū
vt solueret fedus: et ecce dedit manū suam
et cū oīa hec fecerit non effugiet. Propter-
ea hec dicit dominus de⁹. Viuo ego: quoni-
am iuramentū qd̄ spreuit ⁊ fedus qd̄ p̄uari-
catus est ponā in caput ei⁹. Et expandā su-
p eū rethe meū ⁊ ɔp̄hendet͛ in sagena mea:
et adducā eū in babilonē ⁊ iudicabo eū ibi
in p̄uaricatōe q̄ despexit me: ⁊ oēs p̄fugi
eius cū vniūso agmine suo gladio cadent.
Residui aūt in oēm ventū disp̄gēt͛: et scietis
q̄ ego dn̄s locutus sū. Hec dicit dn̄s deus.
Et sumam ego de medulla cedri sublimis: ⁊
ponam de v̄tice ramor̄ ei⁹. Tenerū disp̄gā
et plantabo sup montē excelsū ⁊ eminentē.
In mōte sublimi israhel plātabo illud: et eru-
pet in germē. et faciet fructū: ⁊ erit in cedrū
magnā. Et habitabūt s̄b ea oēs volucres:
et vniuersū volatile sub vmbra frondiū eius
nidificabit. Et sciēt oīa ligna regionis q̄
ego dominus humiliaui lignū sublime. ⁊ ex-
altaui lignū humile: ⁊ siccaui lignū viride:
et frondere feci lignū aridū. Ego dn̄s locu-
tus sū et feci. XVIII

Et factus ē sermo dn̄i ad me dicēs. Quid ē q̄ in-
ter vos parabolā vertitis in p̄uerbiū istud
in terra israhel dicētes: patres comederunt
vuā acerbā. et dentes filior̄ obstupescūt?
Viuo ego dicit dominus deus: si erit vltra
vobis parabola hec in p̄uerbium in israhel.

Ecce om̄es anime mee sūt. Ut anima pr̄is:
ita ⁊ anima filij mea ē. Anima q̄ peccaueit:
ipsa morietᷣ. Et vir si fuerit iustus ⁊ fecerit
iudiciū ⁊ iusticiā: in mōtibꝫ nō comedeit et
oculos suos nō leuauerit ad ydola domus
israhel: ⁊ vxorē ꝓximi sui nō violauerit ⁊ ad
mulierē mēstruatā nō accesserit. ⁊ hoīez nō
ɔtristauerit: pignus debitori reddiderit. ꝑ
vim nichil rapueit. panē suū esurienti dedeit.
et nudū operuerit vestimēto: ad vsuram nō
ɔmodauerit. et amplius non acceperit: ab
iniquitate auerterit manū suā. et iudiciū ve-
rū fecerit inter virū ⁊ virū. et in p̄ceptis meis
ambulauerit ⁊ iudicia mea custodierit vt
faciat veritatē: hic iustus est. Vita viuet:
ait dominus deꝰ. Quod si genuerit filiū la-
tronē effundentē sanguinē. ⁊ fecerit vnū de
istis. et hec quidē om̄ia non facientē: sed in
montibꝫ comedentē. et vxorē ꝓximi sui pol-
luentē. egenū ⁊ pauperē ɔtristantē. rapien-
tem rapinas. pignus non reddentē. et ad
ydola leuantē oculos suos. abominacōem
facientē. ad vsurā dantē. et amplius accipi-
entē: nūquid viuet? Non viuet. Cū vniūsa
hec detestanda fecerit: morte morietᷣ. San-
guis eius in ipo eit. Quod si genuerit filiū
qui videns omnia peccata pr̄is sui q̄ fecit ti-
muerit. et nō fecerit simile eis: sup montes
nō comederit. et oculos suos nō leuauerit
ad ydola domus israhel: et vxorez ꝓximi sui
nō violaueit. et virū nō ɔtristauerit. pignꝰ
nō retinuerit. et rapinam nō rapuerit. panē
suū esurienti dederit. et nudū opuerit vestimē-
to: a paupis iniuria auerteit manū suā: vsu-
ram ⁊ supabūdantiā non accepit ⁊ iudicia
mea fecerit. et in p̄ceptis meis ambulaueit:
hic non morietur in iniquitate pr̄is sui: sed
vita viuet. Pater eius q̄ calūniatus est et
vim fecit fratri: ⁊ malū operatus est in me-
dio ꝑli sui: ecce mortuus est in iniq̄tate sua.
Et dicitis. Quare nō portabit filius iniq̄ta-
tem pr̄is? Videlicet q̄ filius iudiciū et iusti-
ciam operatus est: om̄ia p̄cepta mea custo-
diuit ⁊ fecit illa: vita viuet. Aīa q̄ peccaueit:
ipa morietᷣ. Filius nō portabit iniquitatem
patris: ⁊ pater nō portabit iniquitatē filij.
Justicia iusti sup euz erit: et impietas impij
erit sup eū. Si aūt impius egerit penitētiā
ab om̄ibꝫ pctīs suis q̄ opatus ē. et custodie-
rit oīa p̄cepta mea: ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iustici-
am: vita viuet ⁊ nō morietur. Oīm iniquita-
tum eius quas operatus est nō recordabor.
In iusticia sua quā operatus est. viuet. Nū-
quid volūtatis mee est mors impij dicit do-
minus deus: et nō ut ɔuertatur a vijs suis et
viuat? Si aūt auerterit se iustus a iusticia
sua ⁊ fecerit iniquitatē scd̄m omnes abomi-
nacōes quas operari solet impius: nūquid
viuet? Omnes iusticie eius quas feceāt nō
recordabūtur. In p̄uaricacōe q̄ p̄uaricatus
est: ⁊ in peccato suo quod peccauit: in ipsis
morietur. Et dixistis. Nō ē equa via domini.
Audite ergo domus israhel. Nūq̄d via mea
non ē equa: ⁊ nō magis vie vr̄e praue sūt?
Cū enim auerterit se iustus a iusticia sua et
feceit iniquitatē: morietᷣ in eis. In iniusticia
quā operatus est morietur. Et cū auerterit
se impius ab impietate sua quā opatus est
et fecerit iudiciū ⁊ iusticiā: ipe animā suā viui-
ficabit. Considerās eni ⁊ auertēs se ab om̄i-
bus iniquitatibꝫ suis quas operatus est: vi-
ta viuet ⁊ nō morietᷣ. Et dicūt filij isrl̄. Non
est equa via dn̄i. Nūquid vie mee nō sūt eq̄
domus israhel. et non magis vie vr̄e praue?
Idcirco vnūquēqꝫ iuxta vias suas iudicabo
domus israhel: ait dominus deꝰ. Conūtimi-
ni ⁊ agite penitentiā ab om̄ibꝫ iniquitatibꝫ
vestris: ⁊ nō erit vobis in ruinam iniquitas.
Proicite a vobis omnes iniquitates vr̄as
in quibꝫ p̄uaricati estis: ⁊ facite vobis cor
nouū ⁊ spiritū nouū. Et quare moriemini do-
mus israhel? Quia nolo mortē morientis dic
dominus deꝰ. Reuertimini et viuite. XIX

Et tu fili hominis assume planctū sup
principes israhel: ⁊ dices. Quare mr̄
tua leena int̄ leones cubauit? In medio leū-
culoꝝ enutriuit catulos suos. Et eduxit vnū
de leunculis suis: leo factus est: ⁊ didicit ca-
pere predam hominēqꝫ comedere. Et audi-
erūt de eo gētes: ⁊ non absqꝫ vulneribꝫ suis
ceperūt eum: ⁊ adduxerūt eū in cathenis in
terra egipti. Que cū vidisſꝫ quoniā infirma-
ta est ⁊ perijt exspectacō eius: tulit vnū de
leūculis suis: leonē cōstituit eū. Qui incede-
bat inter leones ⁊ factus est leo: ⁊ didicit
predam capere ⁊ homines deuorare: didicit

III

viduas facere ⁊ ciuitates eaꝝ in desertum
adducere: ⁊ desolata est terra ⁊ plenitudo
eius a voce rugitus illius. Et conuenerūt aduꝰ
sus eum gentes vndiqꝫ de prouintijs: ⁊ expā-
derūt sup eū rethe suū. In vulneribꝰ eaꝝ ca-
ptus est ⁊ miserūt eum in caueā. In cathenis
adduxerūt eum ad regē babilonis miserūt-
qꝫ eum in carcerē: ne audiretur vox eius vl-
tra sup montes israhel. Mater tua q̄ͣsi vinea
in sanguine tuo: sup aquaꝫ plantata ē. Fru
ctus eius ⁊ frondes eius creuerūt ex aq̄s
mltis: et facte sūt ei virge solide in ceptra
dominātiū: et exaltata ē statura eius inter
frondes. Et vidit altitudinē suā in multitu-
dine palmitū suoꝝ: ⁊ euulsa est in ira in ter-
ramqꝫ ꝓiecta. et ventus vrēs siccauit fructū
eius: marcuerūt ⁊ arefacte sūt vͦge roboris
eiꝰ. Ignis ꝯmedit eā. Et nūc transplātata
ē in desertū in terra inuia ⁊ sitiēti: ⁊ egressus
est ignis de vͦga ramoꝝ eius qui fructū eiꝰ
ꝯmedit: ⁊ nō fuit in ea vͦga fortis sceptruꝫ
dn̄antiū. Plāctꝰ ē: ⁊ erit in plāctū.

XX

IIII

Et factū est in āno septimo in quinto
in decima mensͤ: venerūt viri de seniori-
bus israhel ut interrogarēt dn̄m: ⁊ sederēt
corā me. Et factus est s̄mo domini ad me
dicēs. Fili hominis loquere senioribꝰ isrl̄: et
dices ad eos. Hec dicit dominus deꝰ. Nū
ad interrogandū me vos venistis? Viuo
ego: q̄ꝛ nō respondebo vobis ait dominus
deus. Si iudicas eos: si iudicas fili hoīs.
Abominacōes patrū eoꝝ ostende eis: et
dices ad eos. Hec dicit dominus deus. In
die qua elegi israhel ⁊ eleuaui manū meam
ꝓ stirpe domus iacob ⁊ apparui eis ī terra
egipti ⁊ eleuaui manū meā ꝓ eis dicēs ego
dn̄s deꝰ vester: in die illa leuaui manū meā
ꝓ eis vt educerē eos de terra egipti in t̄raꝫ
quā ꝓuiderā eis fluentē lacte ⁊ melle: que
est egregia inter oēs terras. Et dixi ad
eos. Vnusquisqꝫ offensiōes oculoꝝ suoꝝ
abiciat: ⁊ in ydolis egipti nolite pollui. E-
go dn̄s deus vester. Et irritauerūt me: nolue-
rūtqꝫ me audire. Vnusquisqꝫ abominacō-
nes oculoꝝ suoꝝ nō ꝓiecit: nec ydola egi-
pti reliquerūt. Et dixi ut effunderē indigna-
tionē meā sup eos: ⁊ implerem iram meam
in eis in medio terre egipti. Et feci propter

nomen meū: ut nō violaretͬ coram gentibꝰ
in quaꝝ medio erant: ⁊ inter quas apparui
eis ut educerē eos de terra egipti. Eieci er-
go eos de terra egipti ⁊ eduxi eos in des̄tū:
et dedi eis p̄cepta mea ⁊ iudicia mea ostēdi
eis: que faciet homo ⁊ viuet in eis. Insup et
sabbata mea dedi eis vt essꝫ signū inter me
et eos: ⁊ scirēt q̄ꝛ ego dominus sanctificans
eos. Et irritauerūt me domus israhel in des̄-
to: in p̄ceptis meis nō ābulauerūt ⁊ iudicia
mea ꝓiecerūt q̄ faciēs homo viuet in eis: et
sabbata mea violauerūt vehementer. Dixi
ergo ut effunderē furorē meū sup eos in de-
s̄to: ⁊ ꝯsumerē eos. Et feci ꝓpter nomē meū
ne violaretͬ corā gentibꝰ: de quibꝰ eieci eos
in ꝯspectu eaꝝ. Ego igitͬ leuaui manū meā
sup eos in des̄to ne inducerē eos in terram
quā dedi eis fluentē lacte ⁊ melle precipuā
terraꝝ omniū: q̄ꝛ iudicia mea ꝓiecerūt ⁊ in
p̄ceptis meis nō ambulauerūt: ⁊ sabbata
mea violauerūt. Post ydola enim cor eorū
gradiebatͬ. Et pepcit oculus meus sup eos
vt nō interficerē eos: nec ꝯsumpsi eos in de-
serto. Dixi autē ad filios eoꝝ in solitudine.
In p̄ceptis patrū vr̄oꝝ nolite incedere: nec
iudicia eoꝝ custodiatis: nec in ydolis eoꝝ
polluamini. Ego dominus deus vester. In p̄-
ceptis meis ābulate: ⁊ iudicia mea custodi-
te ⁊ facite ea ⁊ sabbata mea sanctificate vt
sit signū inter me ⁊ vos: ⁊ sciatͬ q̄ꝛ ego dn̄s
deus vester. Et exacerbauerūt me filij: et in p̄-
ceptis meis non ābulauerūt ⁊ iudicia mea
nō custodierūt ut facerēt ea q̄ cū fecerit hō
viuet in eis: ⁊ sabbata mea violauerūt. Et
comminatus sū ut effunderē furorē meū sup
eos: ⁊ implerem iram meam in eis in deserto.
Auerti autē manū meā: ⁊ feci ꝓpter nomen
meū. ut nō violaretͬ coraꝫ gentibꝰ: de quibꝰ
eieci eos in oculis eaꝝ. Iterū leuaui manū
meam in eos in solitudine ut disp̄gerē illos
in nacōes et ventilarem in terras: eo q̄ꝛ iudi-
cia mea non fecissent. et p̄cepta mea repro-
bassent. et sabbata mea violassent: ⁊ post y-
dola patrū suoꝝ fuissent oculi eoꝝ. Ergo ⁊
ego dedi eis p̄cepta non bona ⁊ iudicia in
quibꝰ nō viuēt: ⁊ pollui eos in muneribꝰ suis
cū offerrent oē quod aperit vuluā ꝓpter
delicta sua: ⁊ scient q̄ꝛ ego dn̄s. Quāobrem

loquere ad domū israhel fili hominis: et di-
ces ad eos. Hec dicit dñs de?. Adhuc τ in
hoc blasphemauerūt me patres vri cū spre-
uissent me contemnētes: et induxissem eos in
terrā sup quā leuaui manū meā ut darē eis.
Viderūt omnē collē excelsū et omē lignū
nemorosū τ immolauerūt ibi victimas suas:
et dederūt ibi irritacōem oblacōis sue: τ po-
suerūt ibi odorē suauitatis sue τ libauerūt
libacōes suas. Et dixi ad eos. Quid est ex-
celsum: ad qd vos ingredimini? Et vocatū
est nomē eius excelsū vsqȝ ad hanc diem.
P Propterea dic ad domū israhel. Hec dicit
dominus de?. Certe in via patrū vroȝ vos
polluimini: et post offendicula eoȝ vos for-
nicamini. Et in oblatione donoȝ vroȝ cū
traducitis filios vros p ignē vos polluimi
in omībȝ ydolis vestris vsqȝ hodie: et ego
respondebo vob domus israhel? Viuo ego
dicit dominus deus: qȝ non rñdebo vobis:
neqȝ cogitacō mētis vre fiet dicentiū. Erimus
sicut gentes τ sicut cognacōes terre: ut co-
lamus ligna τ lapides. Viuo ego dicit do-
minus de?: quoniā in manū forti τ in brachio
extento τ in furore effuso regnabo sup vos.
Et educā vos de populis: et congregabo vos
de terris in quibȝ dispsi estis. In manu vali-
da τ in brachio extento τ in furorē effuso re-
gnabo sup vos: et adducā vos in desertū po-
puloȝ: et iudicabor vobiscū ibi facie ad fa-
ciem. Sicut iudicio contendi aduersū pres
vros in deserto terre egipti: sic iudicabo vos
dicit domin?. Et subiciā vos sceptro meo:
et inducā vos in vinculis federis. Et eligā
de vobis transgressores τ impios: τ de ter-
ra incolatus eoȝ educā eos: et terrā israhel
nō ingredient: et scietis qȝ ego dñs. Et vos
domus israhel: hec dicit dominus de?. Sin-
guli post ydola vra ambulate: et seruite eis.
II Quod si τ in hoc nō audieritis me: et nomē
meū sanctū pollueritis vltra in muneribus
vestris τ in ydolis vris: in mōte scō meo in
mōte excelso isrl ait dñs de?: ibi seruiet michi
omnis domus israhel: omes inquā in terra in
qua placebūt michi. Et ibi querā primicias
vras: et iniciū decimaȝ vraȝ in omībȝ san-
ctificacōibȝ vestris. In odorem suauitatis
suscipiā vos: cū eduxero vos de populis et
congregauero vos de terris in quas dispersi
estis: et sanctificabor in vobis in oculis nati-
onū. Et scietis quia ego domin? cū eduxero
vos ad terrā israhel: in terra p qua leuaui
manū meā vt darem eam pribȝ vestris. Et
recordabimini ibi viarum vraȝ τ omniū sce-
lerū vroȝ quibȝ polluti estis in eis: τ displi-
cebitis vobis in cospectu vestro in omībȝ ma-
licijs vestris quas fecistis: et scietis qȝ ego
domin? cū benefecero vob pter nomē meū:
et nō scdm vias vras malas neqȝ scdȝ scele-
ra vra pessima dom? israhel: ait domin? deus.
III Et factus est sermo domini ad me dicēs. Fi-
li hominis: pone faciem tuam cōtra viam au-
stri τ stilla ad affricū. Et pphta ad saltum a-
gri meridiani: et dices saltui meridiano. Au-
di verbū domini. Hec dicit domin? de?. Ecce
ego succendā in te ignē: τ comburā in te omē
lignū viride τ omne lignū aridū. Nō extin-
guetur flamma succensionis. Et comburet in ea
omnis facies ab austro vsqȝ ad aquilonē:
et videbit vniūsa caro quia ego domin? suc-
cendi eā: nec extinguetur. Et dixi. A a a do-
mine de?. Ipi dicūt de me. Nūquid nō p para-
bolas loqt iste?

XXI

IIII S Et fcūs ē sermo domini ad me dicēs. Fili homis
pone faciem tuam ad iherusalē: et stilla ad
sanctuaria: et pphta contra humū israhel: τ di-
ces terre israhel. Hec dicit domin? de?. Ecce
ego ad te: et eiciam gladiū meū de vagina
sua: τ occidam in te iustum τ impiū. Pro eo
autē qȝ occidi in te iustum τ impiū: idcirco
egredietur gladius meus de vagina sua ad
omnē carnē ab austro vsqȝ ad aquilonē: ut
sciat omnis caro qȝ ego dominus eduxi gla-
dium meū de vagina sua irreuocabilē. Et tu
fili hominis ingemisce in cōtricōe lumboȝ:
et in amaritudinibȝ ingemisce corā eis. Cū
dixerint ad te quare tu gemis: dices. Pro
auditu qȝ venit: τ tabescet omē cor: et dissol-
uentur vniuerse manus: et infirmabit omis
spūs: et p cuncta genua fluent aque. Ecce ve-
nit: et fiet ait dominus de?. b Et factus ē sermo
domini ad me dicēs. Fili hominis: pphta et
dices. Hec dicit dominus de?. Loquere. Gla-
dius gladius exacutus est τ limatus. Ut ce-
dat victimas exacutus ē: ut splēdeat limat?
est. Qui moues sceptrum filij mei succidisti

omne lignū. Et dedi eū ad leuigandū: ut teneatur manu. Iste exacutus est gladius: ⁊ iste limatus est in manu interficientis. Clama ⁊ vlula fili hominis: qꝛ hic factus est in ꝑplo meo: hic in cūctis ducibꝰ israhel qui fugerant. Gladio traditi sūt cū ꝑplo meo. Idcirco plaude sup femur qꝛ ꝓbatus ē: et hoc cū sceptrū subūterit: et nō erit dicit dn̄s deꝰ. Tu ergo fili hominis ꝓpheta: ⁊ ꝑcute manu ad manū: et duplicet᷑ gladius ac triplicet᷑ gladius interfectoꝝ. Hic est gladius occisionis magne: q̄ obstupescere eos facit ⁊ corde tabescē: et multiplicat ruinas. In omnibus portis eoꝝ dedi conturbationē gladij acuti ⁊ limati ad fulgendū: amicti ad cedē. Exacuere: vade ad dexterā siue ad sinistrā: quocūqꝫ faciei tue ē appetitus. Quin ⁊ ego plaudam manu ad manū: et implebo indignationē meā. Ego dn̄s locutus sū. Et factus ē ſmo dn̄i ad me dicēs. Et tu fili hominis. pone tibi duas vias: ut veniat gladius regis babilonis. De terra vna egredient᷑ ambo. Et manu capiet coniecturā: in capite vie ciuitatis coniciet. Viam pones: vt veniat gladius ad rabbath filioꝝ amon: et ad iudam in iherusalē munitissimā. Stetit enī rex babiloīs in biuio in capite duaꝝ viaꝝ diuinacōnem querens: ꝯmiscens sagittas. Interrogauit ydola: exta consuluit. Ad dexterā eius facta ē diuinacō sup iherusalem. ut ponat arietes: ut aperiat os in cede ut eleuet vocem in vlulatu: ut ponat arietes cōtra portas. ut ꝯportet aggerem vt edificet municōnes. Eritqꝫ q̄si ꝯsulēs frustra oraculū in oculis eoꝝ: et sabbatoꝝ ociū imitans. Ipe aūt recordabit᷑ iniq̄tatis ad capiēdū. Idcirco hec dicit dn̄s deꝰ. Pro eo qꝛ recordati estis iniq̄tatis vestre ⁊ reuelastis ꝑuaricacōes vr̄as: et apparuerīt pcc̄a vr̄a in omībꝰ cogitacōībꝰ vr̄is. Pro eo inq̄̄ qꝛ recordati estis: manū capiemi. Tu aūt ꝓphane impie dux israhel cuius venit dies in tp̄e iniq̄tatis ꝑfinita: hec dicit dn̄s deus. Aufer cydarim: tolle coronā. Nōne hec est q̄ humilē sublevauit: et sublimē humiliauit? Iniquitatē iniquitatē iniquitatē ponam eā. Et hoc nō factū est donec veniret cuius est iudiciū: ⁊ tradam ei. Et tu fili hominis ꝓpheta ⁊ dic. Hec dicit dominus deus ad filios amō: et ad opprobriū eoꝝ. Et dices. Mucro. mucro. euagina te ad occidendū: lima te. ut interficias et fulgeas cū tibi videretur vana ⁊ diuinarētur mēdacia: ut dareris sup colla vulneratorū impioꝝ quoꝝ veniet dies in tempore iniquitatis ꝑfinita. Reuertere ad vaginā tuam in locū in quo creatus es. In terra natiuitatis tue iudicabo te: et effundam sup te indignacōem meā. In igne furoris mei sufflabo ī te: daboqꝫ te in manus hominū insipientium ⁊ fabricantiū interitū. Igni eris cibus. Sanguis tuus erit in medio t̄re: obliuioni traderis: qꝛ ego dominus locutus sum. **XXII**

Et factū est v̄bū domini ad me dicēs. Et tu fili hominis nōne iudicas ciuitatem sanguinū: et ostēdis ei omēs abominacōes suas? Et dices. Hec dicit dominus deꝰ. Ciuitas effundēs sanguinē in medio sui vt veniat tempus eius: et q̄ fecit ydola ꝯtra semetipsam ut pollueret᷑. In sanguine tuo q̄ a te effusus est deliquisti: ⁊ in ydolis tuis que fecisti polluta es. Et appropinquare fecisti dies tuos: et adduxisti tēpus ānoꝝ tuoꝝ. Propterea dedi te opprobriū gentibꝰ: et irrisionē vniuersis t̄ris que iuxta sūt ⁊ q̄ ꝓcul a te. Triūphabūt de te: sordida. nobilis. grandis interitu. Ecce principes israhel singuli in brachio suo fuerūt in te ad effundendū sanguinē: patrem ⁊ matrem ꝯtumelijs affecerīt in te. Aduenā calūniati sūt ī medio tui: pupillū et viduā ꝯtristauerīt apud te: sanctuaria mea spreuistis ⁊ sabbta mea polluistis. Viri detractores fuerūt in te ad effundēdū sanguinē: et sup mōtes comederūt in te: scelus opati sūt in medio tui. Verecūdiora patris discooperuerūt in te: inmūdiciā mēstruate humiliauerūt in te. Et vnusquisqꝫ in vxorē ꝓximi sui operatus est abominacōem: et socer nurū suā polluit nepharie: frater sororē suam filiam patris sui oppressit in te. Munera acceperūt apud te ad effundēdū sanguinem: vsuram et supabundantiā accepisti et auare ꝓximos tuos calūniabaris: meiqꝫ oblita es dicit dn̄s deus. Ecce cōplosi manus meas sup auariciā tuā quā fecisti: et sup sanguinē qui effusus est in medio tui. Nūquid sustinebit cor tuū: aut ꝑualebūt manus tue

in dieb⁹ quos ego faciā tibi. Ego dominus
locutus sū. et faciā. Et disp̄gā te in nacões:
et ventilabo te in terras. Et deficere faciam
immundiciā tuā a te: et possidebo te in cōspe-
ctu gentiū: et scies q̄ ego domin⁹. Et fcm̄
est v̄buz domini ad me dicēs. Fili hominis:
versa ē michi domus israhel in scoriā. Omnes
isti es ⁊ stannū et ferrū ⁊ plumbū in medio
fornacis. Scoria argenti facti sūt. Propt-
ea hec dicit dn̄s de⁹. Eo q̄ versi estis omes
in scoriā: p̄pterea ecce ego ɔgregabo vos
in medio ihrl̄m cōgregatione argēti ⁊ eris
et stanni et ferri ⁊ plūbi in medio fornacis:
vt succendā in ea ignē ad conflandū. Sic
cōgregabo in furore meo ⁊ in ira mea: et re-
quiescam. Et ɔflabo vos ⁊ cōgregabo vos:
et succendam vos in igne furoris mei: ⁊ cō-
flabimini in medio eius ut ɔflatur argentū
in medio fornacis: sic eritis in medio ei⁹. Et
scietis q̄ ego dominus: cū effunderim indi-
gnationē meam sup vos. Et factū est v̄bū
dn̄i ad me dicēs. Fili hoīs. dic ei. Tu es ter-
ra immunda ⁊ non compluta in die furoris.
Coniuratio p̄phetarū in medio eius. Sicut
leo rugiēs rapiensq̄ p̄dam animas deuora-
uerūt: opes ⁊ preciū acceperūt: viduas ei⁹
multiplicauerūt in medio illius. Sacerdo-
tes eius ɔtempserūt legē meā: ⁊ polluerūt
sanctuaria mea. Inter sanctū ⁊ p̄phanū nō
habuere distantiā: inter pollutū ⁊ mundū
non intellexerūt ⁊ a sabbatis meis auerte-
rūt oculos suos: et coinquinabar in medio
eoꝝ. Principes eius in medio illius quasi
lupi rapientes predam: ad effundēdū san-
guinē ⁊ ad predendas aīas ⁊ auare sectan-
da lucra. Prophete aūt eius linebant eos
absq̄ temperamēto videntes vana ⁊ diui-
nantes ei mendaciū: dicētes hec dicit dn̄s
deus: cū dominus non sit locutus. Populi
terre calumnabant᷑ calumniā ⁊ rapiebant
violenter: egenū ⁊ pauperem affligebant:
et aduenā opprimebant calūnia absq̄ iudi-
cio. Et quesiui de eis virū qui interponeret
sepē: ⁊ staret oppositus cōtra me p̄ terra ne
dissiparem eā: et non inueni. Et effudi sup
eos indignacōem meā: et in igne ire mee
consumpsi eos. Viam eorum in caput eoꝝ
reddidi ait dominus deus. XXIII

Et fcūs est sermo dn̄i ad me dicēs. Fili
hoīs: due muliēs filie mr̄is vni⁹ fuerūt:
et fornicate sūt in egipto. In adolescētia sua
fornicate sunt. Ibi subacta sūt vbera eaꝝ: et
fracte sūt mamme pubertatis eaꝝ. Nomīa
autez eaꝝ oolla maior: ⁊ ooliba soror eius
minor. Et habui eas: et pepererūt filios ⁊ fili-
as. Porro eaꝝ nomina. samaria oolla: et
iherusalē ooliba. Fornicata est igit᷑ sup me
oolla: ⁊ insaniuit in amatores suos in assyri-
os p̄pinquātes. vestitos iacincto. p̄ncipes
et magistratus. iuuenes cupidinis. vniūsos
equites ascensores equoꝝ: ⁊ dedit fornica-
tiones suas sup eos electos filios assyrioꝝ
vniuersos: et in oīb⁹ in quos insaniuit in
immūdiciis eoꝝ polluta est. Insup ⁊ fornica-
tiones suas quas habuerat in egipto non
reliquit. Nam ⁊ illi dormierūt cū ea in adole-
scentia sua: ⁊ illi ɔfregerūt vbera puberta-
tis eius: et effuderūt fornicationē suā sup eā.
Propterea tradidi eā in manus amatorum
suoꝝ: ⁊ in manus filioꝝ assur sup quoꝝ in-
saniuit libidine. Ipi discooperuerūt ignomi-
niam eius: filios ⁊ filias eius tulerūt: et ipaz
occiderūt gladio. Et facte sūt famose muli-
eres: et iudicia p̄petrarūt in ea. Q̄d cū vidissę
soror eius ooliba: plus q̄ illa insaniuit libi-
dine: et fornicationē suam sup fornicationez
sororis sue ad filios assyrioꝝ p̄buit impu-
denter: ducib⁹ ⁊ magistratib⁹ ad se venienti-
bus indutis veste varia: equitib⁹ qui vecta-
bant᷑ equis: ⁊ adolescentib⁹ forma cunctis
egregia. Et vidi q̄ polluta essę via vna am-
baꝝ: ⁊ auxit fornicacōes suas. Cūq̄ vidissę
viros depictos in pariete imagines chalde-
orū expressas colorib⁹. et accinctos balthe-
is renes. et tyaras tinctas in capitibus eoꝝ
formam ducū oīm. similitudinē filioꝝ babi-
lonis terreq̄ chaldeoꝝ in qua orti sūt: insa-
niuit sup eos ɔcupiscentia oculoꝝ suoꝝ: et
misit nūcios ad eos in chaldeā. Cūq̄ venis-
sent ad eā filii babilōis. ad cubile māmaꝝ.
polluerūt eā in stupris suis: et polluta ē ab
eis. ⁊ saturata est anima eius ab illis. Denu-
dauit q̄q̄ fornicacōnes suas: et discooperuit
ignominiā suā. Et recessit aīa mea ab ea: sicut
recesserat aīa mea a sorore eius. Multiplica-
uit enim fornicacōnes suas recordans dies

adolescentie sue quibꝫ fornicata est in terra egipti: et insaniuit libidine sup concubitū eorꝫ quorꝫ carnes sūt ut carnes asinorꝫ: et sicut fluxus equorꝫ fluxus eorꝫ. Et visitasti scelus adolescentie tue: quādo subacta sūt in egipto vbera tua: et confracte sūt māme pubertatis tue. Propterea oolliba hec dicit dominus deus. Ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra te de quibꝫ saturata est anima tua: et cōgregabo eos adūsum te in circuitu: filios babilonis ⁊ vniūsos chaldeos. nobiles tyrānosq; ⁊ principes. omes filios assiriorꝫ: iuuenes forma egregia. ⁊ [duces] magistratus. vniūsos pńcipes principū: et nominatos ascensores equorꝫ. Et venient sup te instructi curru et rota: ⁊ multitudo populorꝫ. Lorica ⁊ clipeo ⁊ galea armabūtur cōtra te vndiq;. Et dabo corā eis iudiciū: ⁊ iudicabūt te iudicijs suis. Et ponā zeluz meū in te: quē tecū exercēt in furore. Nasū tuū ⁊ aures tuas ꝑcident: et que remāserūt gladio concident. Ipi filios tuos ⁊ filias tuas capient: et nouissimū tuū deuorabit ignis. Et denudabūt te vestimētis tuis: et tollent vasa glorie tue. Et requiescere faciā scelus tuū de te: et fornicationē tuā de terra egipti. Nec leuabis oculos tuos ad eos: et egipti non recordaberis amplius: qr hec dicit dn̄s deus. Ecce ego tradam te in manus eorum quos odisti: in manus de quibꝫ satiata est anima tua: et agent tecū in odio. Et tollent omnes labores tuos: et dimittent te nudaz et ignominia plenā: et reuelabitur ignominia fornicationū tuarꝫ. Scelus tuū ⁊ fornicacōnes tue fecerūt hec tibi: qr fornicata es post gētes inter quas polluta es in ydolis eorꝫ. In via sororis tue ambulasti: et dabo calicem eius in manu tua. Hec dicit dn̄s deus. Calicem sororis tue bibes. ꝓfundū ⁊ latum. Eris in derisū ⁊ in subsannationē que es capacissima: ebrietate ⁊ dolore repleberis: calice meroris ⁊ tristicie. calice sororis tue samarie. Et bibes illuz et epotabis vsq; ad feces: et fragmēta eius deuorabis ⁊ vbera tua lacerabis: qr ego locutus sum ait dominus deus. Propterea hec dicit dn̄s deus: Quia oblita es mei ⁊ ꝓiecisti me post corpus tuū: tu q̄q; porta scelus tuū ⁊ fornicacōes tuas. Et ait dominus ad me dicens. Fili hominis: nunquid iudicas oollam ⁊ oolibā et annūcias eis scelera earum. quia adulterate sūt. ⁊ sanguis in manibꝫ earꝫ. ⁊ cū ydolis suis fornicati sūt: Insup et filios suos q̄s genuerūt michi obtulerūt eis ad deuorādū. Sed ⁊ hoc fecerūt michi. Polluerūt sanctuariū meū in die illa: et sabbata mea ꝓphanauerūt. Cumq; immolarent filios suos ydolis suis. ⁊ ingrederentur sanctuariū meū in die illa ut pollueret illud: etiā hec fecerunt in medio domus mee. Miserūt ad viros venientes de longe: ad quos nunciū miserat: Itaq; ecce venerūt quibꝫ te lauisti ⁊ circumlinisti stibio oculos tuos: et ornata es mūdo muliebri. Sedisti in lecto pulcerrimo: ⁊ mēsa ornata est ante te. Thimiama meū et vngentū meū posuisti sup eam: et vox multitudinis exultantis erat in ea. Et in viris qui de multitudine hominū adducebant̄ et veniebant de deserto: posuerūt armillas in manibꝫ eorū: et coronas speciosas in capitibꝫ eorū. Et dixi ei que attrita ē in adulterijs. Nunc fornicabitur in fornicacōne sua. etiam hec. Et ingressi sūt ad eam: quasi ad mulierem meretricem. sic ingrediebant̄ ad oollam ⁊ ad oolibam mulieres nepharias. Viri ergo iusti sūt. Hij iudicabūt eas iudiciō adulterarꝫ et iudicio effundentiū sanguinē: q̄a adultere sūt: et sanguis in manibꝫ earꝫ. Hec enim dicit dn̄s deus. Adduc ad eas multitudiēs et trade eas in tumultū ⁊ in rapinā: et lapidētur lapidibꝫ populorꝫ: et confodiant̄ gladijs eorꝫ. Filios ⁊ filias earꝫ interficient: et domos earꝫ igne succendent. Et auferā scelus de terra: et discent omes mulieres ne faciant scd̄m scelus earꝫ. Et dabūt scelus vestrū sup vos: et peccata ydolorꝫ vestrorꝫ portabitis: et scietis q̄a ego dominus deus.

XXIIII

Et factū ē verbū dn̄i ad me in anno nono: in mense decimo decima die mensis dicens. Fili hominis: scribe tibi nomē diei hui⁹ in qua cōfirmatus ē rex babilonis adūsum ihrusalē hodie: et dices p ꝓūbiū ad domū irritatricem parabolam: et loqueris ad eos. Hec dicit dn̄s deus. Pone ollam: pone inq̄: et mitte in eam aquam. Congere frusta eius in eam: omnem partē

bonaȝ· ⁊ femur· ⁊ armū· electa et ossib⁹ plena.
Pinguissimū pec⁹ assume: cōpone q̄ȝ strues
ossiū sub ea. Efferbuit coctio ei⁹: et discocta
sūt ossa illi⁹ in medio eius. Propterea hec
dicit dn̄s deus. Ve ciuitati sanguinū olle
cuius rubigo in ea ē: et rubigo eius nō exi-
uit de ea. Per partes et p partes suas eice
eam. Non cecidit sup eam sors. Sanguis
enim eius in medio eius est: sup limpidissi-
mam petrā effudit illū. Non effudit illū sup
terrā ut possit operiri puluere: vt sup indu-
cerē indignationē meaȝ et vindicta vlciscē-
rer. Dedi sanguinē eius sup petrā limpidissi-
mam: ne operiret᷑. Propterea hec dicit dn̄s
deus. Ve ciuitati sanguinū: cuius ego gran-
dem faciaȝ piram. Congere ossa: que igne
succendam. Consument᷑ carnes: et coquet᷑
vniūsa cōpositō: et ossa tabescent. Pone q̄ȝ
eā sup prunas vacuā ut incalescat ⁊ liquefi-
at es eius: ⁊ conflet᷑ in medio eius inquina-
mentū eius: et consumat᷑ rubigo eius. Mul-
to labore sudatū est: ⁊ nō exiuit de ea nimia
rubigo eius· neq̄ȝ p ignē. Immūdicia tua
execrabilis: q̄a mūdare te volui: et non es
mūdata a sordib⁹ tuis. Sed nec mūdabe-
ris prius: donec quiescere faciā indignacō-
nem meā in te. Ego dn̄s locutus sum. Veni-
et ⁊ faciam: nō trāseā neq̄ȝ parcā: nec placa-
bor. Iuxta vias tuas ⁊ iuxta adinuētiones
tuas iudicabo te dicit dominus. Et factum
est verbū dn̄i ad me dicens. Fili hominis:
ecce ego tollo a te desiderabile oculorū tu-
orū in plaga: ⁊ nō planges neq̄ȝ plorabis
neq̄ȝ fluent lacrime tue. Ingemisce tacens:
mortuoꝝ luctū nō facies. Corona tua circū-
ligata sit tibi: et calciamēta tua erūt in pedi-
bus tuis: nec amictu ora velabis· nec cibos
lugētiū comedes. Locut⁹ sū ergo ad pplm
mane: et mortua ē vxor mea vesperi. Feciq̄ȝ
mane sicut p̄ceperat michi. Et dixit ad me
populus. Quare nō iudicas nobis q̄d ista
significent q̄ tu facis? Et dixi ad eos. Ser-
mo domini factus est ad me dicens. Loq̄re
domui israhel. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego
polluaȝ sanctuariū meū· sup biā imperij vr̄i·
et desiderabile oculoꝝ vr̄oꝝ· et sup quo pa-
uet anima vestra: et filij vestri ⁊ filie vr̄e q̄s
reliquistis gladio cadent: ⁊ facietis sic feci.

Ora amictu nō velabitis: et cibos lugentiū
non comedetis. Coronas habebitis in capi-
tib⁹ vestris: et calciamēta in pedib⁹. Nō plā-
getis neq̄ȝ flebitis: sed tabescetis in iniquita-
tibus vr̄is: et vnusquisq̄ȝ gemet ad fratrem
suū. Eritq̄ȝ ezechiel vobis in portentū. Iuxta
omnia que fecit facietis cū venerit istud: et
scietis q̄a ego dominus deus. Et tu fili homi-
nis ecce in die qua tollaȝ ab eis fortitudinē
eoꝝ· et gaudiū dignitatis· et desideriū ocu-
loꝝ eoꝝ· sup quo requiescūt anime eoꝝ· fi-
lios ⁊ filias eoꝝ: in die illa cū venerit fugiēs
ad te vt annunciet tibi: in die inq̄ illa ape-
rietur os tuū cū eo qui fugit: ⁊ loqueris ⁊ nō
silebis vltra· erisq̄ȝ eis in portentum: et scie-
tis quia ego dominus.

XXV

Et factus est s̄mo domini ad me dicēs.
Fili hominis: pone faciem tuam cōtra filios
āmon ⁊ p̄phetabis de eis: et dices filijs am-
mon. Audite verbū domini dei. Hec dicit do-
minus deus. Pro eo q̄ dixisti euge euge sup
sanctuariū meū q̄ pollutū est· ⁊ sup terram
israhel quoniā desolata est· ⁊ sup domū iuda
quoniā ducti sūt in captiuitatē: idcirco ego
tradam te filijs orientalib⁹ in hereditatē: et
collocabūt caulas suas in te· et ponent in te
tentoria sua. Ipsi comedent fruges tuas: ⁊
ipsi bibent lac tuū. Daboq̄ȝ rabba in habita-
culū cameloꝝ· et filios ammon in cubile pe-
coꝝ: et scietis q̄ ego dominus: q̄ hec dicit
dominus deus. Pro eo q̄ plausisti manu ⁊
p̄cussisti pede ⁊ gauisa es ex toto affectu su-
per terrā israhel: idcirco ecce ego extendam
manū meā sup te· ⁊ tradam te in direptionē
gentiū: et interficiā te de populis· ⁊ perdam
de terris ⁊ conterā: et scietis q̄ ego dominus.
Hec dicit dominus deus. Pro eo q̄ dixerūt
moab ⁊ seyr ecce sicut om̄es gentes dom⁹
iuda: idcirco ecce ego aperiam humeꝝ mo-
ab de ciuitatib⁹: de ciuitatib⁹ inq̄ eius· ⁊ de fi-
nib⁹ eius inclitas terre· bethiesimoth ⁊ beel-
meon ⁊ cariathaim filijs oriētis cū filijs āmō.
Et dabo eam in hereditateȝ: ut non sit vltra
memoria filiorū ammon in gentib⁹. Et ī mo-
ab faciam iudicia: et scient q̄ ego dominus.
Hec dicit dominus de⁹. Pro eo q̄ fecit ydu-
mea vltioneȝ ut se vindicaret de filijs iuda·
peccauitq̄ȝ delinquēs ⁊ vindictam expetiuit

de eis: idcirco hec dicit dominus deus. Extẽdam manũ meã sup ydumeã: et auferã de ea hominẽ et iumentũ: et faciam eam desertam ab austro. Qui sũt in dedan gladio cadẽt: et dabo vltionez meã sup ydumeã p manũ ppli mei isrl'. Et faciẽt in edõ iuxt irã meã et furorẽ meũ: et sciẽt vindictã meã dic dñs deus. Hec dicit dñs de9. Pro eo q fecerũt palestini vindictã. et vlti se sũt toto animo. interficiẽtes et implẽtes inimicicias veteres: propterea hec dicit dominus de9. Ecce ego extendam manũ meã sup palestinos: et interficiã interfectores. Et perdã reliquias maritine regionis: faciamqz in eis vltiones magnas arguẽs i furoẽ: et sciẽt q ego dñs cũ dedero vindictã meã sup eos. XXVI

Et factuz est in vndecimo ãno prima mensis: factus est smo domini ad me dicens. Fili hominis: p eo q dixit tyrus de iherusalem euge ofracte sunt porte pplo: ouersa est ad me. implebor. deserta est: ppterea hec dicit dominus de9. Ecce ego super te tyre: et ascendere faciam ad te gẽtes multas: sicut ascendit mare fluctuãs. Et dissipabũt muros tyri: et destruent turres eius. Et radam puluerẽ eius de ea: et dabo eã in limpidissimã petrã. Siccatio sagena erit in medio maris: q ego locutus sũ ait dominus deus: et erit in direpcõez gentib9. Filie qz eius que sũt in agro gladio interficiẽt: et scient q ego dominus: quoniã hec dicit dominus deus. Ecce ego adducã ad tyruz nabuchodonosor regem babilonis ab aqlone: regem regũ. cũ equis et curribus et equitibus et cetu populoqz magno. Filias tuas que sũt in agro gladio interficiet: et circundabit te municõib9 et oportabit aggerem in gyro. Et eleuabit contra te clipeũ: et vineas et arietes tẽperabit in muros tuos: et turres tuas destruet in armatura sua. Inũdatione equo eius operiet te puluis eo: a sonitu equitũ et rota et curruũ mouebũtur muri tui. Cũ ingressus fuerit portas tuas qsi p introitũ vrbis dissipate. vngulis equo suo oculcabit omes plateas tuas: populũ tuũ gladio cedet: et statue tue nobiles i terrã corruent. Vastabũt opes tuas. diripiẽt negotiacões tuas: et destruẽt muros tuos. et domos tuas pclaras subuertẽt: et lapides tuos et ligna tua et puluerẽ tuũ in medio ponent. Et quiescere faciaz multitudinẽ canticorũ tuo: et sonitus cytharã tuarũ nõ audiet amplius. Et dabo te in limpidissimam petram: siccatio sagena eris nec edificaberis vltra: q ego dominus locutus sum dicit dominus deus. Hec dicit dñs deus de tyro. Nunquid non a sonitu ruine tue. et gemitu interfecto tuo cũ occisi fuerint in medio tui. omouebũt insule: et descendẽt de sedib9 suis omes principes maris. et auferẽt exuuias suas: et vestimẽta sua varia abiciẽt et induent stupore. In terra sedebũt: et attoniti super repentino casu tuo ammirabunt: et assumentes super te lamentũ dicent tibi. Quo pisti que habitas in mari vrbs inclita: que fuisti fortis in mari cũ habitatorib9 tuis qs formidabãt vniuersi. Nũc stupebũt naues in die pauoris tui: et turbabunt insule in mari eo q nullus egrediat ex te: q hec dicit dominus deus. Cũ dedero te vrbez desolatã sicut ciuitates que non habitant: et adduxero super te abissũ. et operuerint te aque multe et detraxero te cũ hijs qui descendũt in lacũ ad populũ sempiternũ: et collocauero in terra nouissima sic solitudines veteres cũ hijs qui deducũtur in lacũ ut non habiteris: porro cũ dedero gloriã in terra viuentiũ. in nichilũ redigam te. et non eris: et requisita non inuenieris vltra in sempiternũ dicit dñs de9. XXVII

Et factũ est verbũ domini ad me dicẽs. Tu ergo fili homis assume sup tyrũ lamentũ: et dices tyro. que habitat in introitu maris: negociacõni populo ad insulas multas. Hec dic dominus deus. O tyre tu dixisti. Perfecti decoris ego sũ: et in corde maris sita. Finitimi tui qui te edificauerũt impleuert decorẽ tuũ: abietib9 de sanir extruxerũt te cũ omib9 tabulatis maris. Cedrũ de libano tulerũt ut facerent tibi malũ: quercus de basan dolauerũt in remos tuos: trãstra tua fecerũt tibi ex ebore indico: et ptoriola de insulis ytalie. Bissus varia de egipto texta est tibi in velũ vt poneret in malo: iacinctus et purpura de insulis elisa facta sũt opimentũ tuũ. Habitatores sydonis et aradij fuerũt remiges tui:

ſapientes tui tyre facti ſunt gubernatores
tui: ſenes biblij ⁊ prudētes eius ꝑbuerunt
nautas. ad miniſteriū varie ſuppellectilis
tue. Omnes naues maris ⁊ naute eaꝝ fue-
rūt in populo negociacōis tue: perſe ⁊ lidij
et libies erant in exercitu tuo viri bellatoꝛēs
tui: clipeū ⁊ galeā ſuſpenderūt in te ꝓ oꝛna-
tu tuo. Filij aradij cū exercitu ſuo ſup muros
tuos in circuitu: ſed ⁊ pigmei qui erant ī tur-
ribus tuis pharetras ſuas ſuſpenderūt in
muris tuis ꝑ gyrū. Ipi ꝯpleuerūt pulcritu-
dinē tuā. Carthaginenſes negociatoꝛes
tui. A multitudine cunctaꝝ diuitiaꝝ argē-
to ferro ſtanno plūboq̨ repleuerūt nūdinas
tuas. Grecia thubal ⁊ moſoch inſtitoꝛes tui.
Mancipia et vaſa erea adduxerūt populo
tuo de domo thogoꝛma: equos ⁊ equites ⁊
mulos adduxerūt ad foꝛū tuū. Filij dedan
negociatoꝛes tui. Inſule multe negociatio
manus tue. Dentes eburneos ⁊ hebeninos
ꝯmutauerūt in ꝑcio tuo. Syrus negociatoꝛ
tuus. Propter multitudinē operū tuoꝝ gē-
mam ⁊ purpurā ⁊ ſcutulata ⁊ biſſuꝫ et ſericū
et chodchod ꝓpoſuerūt in mercatu tuo. Iuda
et terra iſrahel ipſi inſtitoꝛēs tui in frumento
primo: balſamū ⁊ mel ⁊ oleū et reſinā ꝓpoſu-
erūt in nundinis tuis. Damaſcenus negoti-
atoꝛ tuus in multitudine opm tuoꝝ: in mul-
titudine diūſaꝝ opū in vino pingui: in lanis
coloꝛis optimi. Dan ⁊ grecia ⁊ mozel in nū-
dinis tuis ꝓpoſuerūt ferrū fabrefactū: ſta-
cte ⁊ calamus in negociacōne tua. Dedan
inſtitoꝛes tui in tapetibꝫ ad ſedenduꝫ. Ara-
bia et vniuerſi principes cedar ipſi negoci-
atoꝛes manus tue: cū agnis ⁊ arietibꝫ et he-
dis venerūt ad te negociatoꝛes tui. Vendito-
res ſaba ⁊ rema ipi negotiatoꝛēs tui: cū vniū-
ſis primis aromatibꝫ ⁊ lapide ꝑcioſo ⁊ auro
quod ꝓpoſuerūt in mercatu tuo. Araꝫ ⁊ chen-
ne ⁊ eden negotiatoꝛes tui. Saba aſſur et
chelmach venditoꝛes tui: ipſi negotiatoꝛes
tui multiphariam inuolucris iacincti ⁊ poli-
mitoꝝ gazaꝝq̨ ꝑcioſaꝝ que obuolute et
aſtricte erāt funibꝫ: cedros q̨ habebant in
negotiacōnibꝫ tuis. Naues maris pn̄cipes
tui in negotiacōne tua: et repleta es: ⁊ gloꝛi-
ficata nimis in coꝛde maris. In aquis maris
adduxerūt te remiges tui. Ventus auſter
contriuit te. In coꝛde maris diuitie tue: et
theſauri tui ⁊ multiplex inſtrumētū tuū. Nau-
te tui ⁊ gubernatoꝛes tui qui tenebāt ſuppel-
lectilem tuā ⁊ populo tuo ꝑerant: viri q̨ bel-
latoꝛes tui qui erant in te cū vniuerſa multi-
tudine tua q̄ eſt in medio tui: cadent in coꝛ-
de maris in die ruine tue. A ſonitu clamoꝛis
gubernatoꝝ tuoꝝ ꝯturbabunt̄ claſſes: ⁊ de-
ſcendent de nauibꝫ ſuis om̄es qui tenebant
remū. Naute et vniuerſi gubernatoꝛes ma-
ris in terra ſtabūt: et eiulabūt ſuper te voce
magna: et clamabūt amare. Et ſupiacient
puluerem capitibꝫ ſuis. et cinere conſpgēt̄:
et radent ſup te caluiciū: et accingēt̄ cilicijs.
Et ploꝛabūt te in amaritudine anime ploꝛa-
tu amariſſimo: et aſſument ſup te carmen lu-
gubre: et plangēt te. Que eſt ut tyrus que
obmutuit in medio maris? Que in exitu ne-
gotiacōnū tuaꝝ de mari impleſti populos
multos: in multitudine diuitiaꝝ tuaꝝ et po-
puloꝝ tuoꝝ ditaſti reges terre. Nūc cōtri-
ta es a mari: in ꝓfundis aquaꝝ opes tue: et
omnis multitudo tua q̄ erat in medio tui ce-
ciderūt. Vniuerſi habitatoꝛes inſulaꝝ ob-
ſtupuerūt ſup te: et reges eaꝝ oēs tēpeſta-
te ꝑculſi mutauerūt vultus. Negociatoꝛes
ꝑploꝝ ſibilauerūt ſup te. Ad nichilū deducta
es: et nō eris uſq̨ in ꝑpetuū. XXVIII

ET factus eſt ſermo domini ad me di-
cens. Fili hoīs: dic principi tyri. Hec
dicit dominus deꝰ. Eo qꝫ eleuatū eſt coꝛ tuū
et dixiſti. deus ego ſū ⁊ in kathedra dei ſedi ī
coꝛde maris: cū ſis homo ⁊ non deus: ⁊ dedi-
ſti coꝛ tuū quaſi coꝛ dei. Ecce ſapientioꝛ es
tu daniele: oīne ſecretū non eſt abſconditū
a te. In ſapientia ⁊ prudentia tua feciſti tibi
foꝛtitudinē: et acquiſiſti aurū et argentū in
theſauris tuis in multitudine ſapientie tue:
et in negotiacōne tua multiplicaſti tibi foꝛti-
tudinē. et eleuatum eſt coꝛ tuū in roboꝛe tuo.
Propterea hec dicit dominus deus. Eo qꝫ e-
leuatū eſt coꝛ tuū quaſi coꝛ dei: idcirco ecce
ego adducam ſup te alienos robuſtiſſimos
gentiū. Et nudabūt gladios ſuos ſup pul-
critudinē ſapientie tue: ⁊ pollueēt decoꝛē tuū.
Interficient ⁊ detrahent te: et morieris in in-
teritu occiſoꝛū in coꝛde maris. Nūq̄d dicēs
loqueris deus ego ſū coꝛam interficientibꝫ

te cū sis homo ⁊ nō deus? In manu occidētiū te morte īcircūcisoꝝ morieris: in manu alienoꝝ: q̄ ego locutus sū ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicēs. Fili hoīs: leua planctū sup regē tyri ⁊ dices ei. Hec dicit dn̄s deꝰ. Tu signaculū similitudinis plenus sapientia pfectus decore: ī delicijs paradisi dei fuisti. Oīs lapis p̄ciosus opimentū tuū: sardius thopazius et iaspis. crisolitus ⁊ onix et berillus. saphirus. et carbunculus ⁊ smaragdus. Aurum op᷑ decoris tui ⁊ foramina tua in die qua cōditus es p̄parata sunt. Tu cherub extētus ⁊ ptegens: et posui te in monte sancto dei. In medio lapidū ignitoꝝ ambulasti: pfectus in vijs tuis a die cōdicōis tue: donec inuenta est iniquitas in te. In multitudine negociacōnis tue repleta sūt interiora tua iniquitate. et peccasti: et eieci te de monte dei: ⁊ pdidi te o cherub ptegens de medio lapidū ignitoꝝ. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. Perdidi sapientiā tuā in decore tuo: in terrā pieci te: ante faciem regū dedi te ut cernerēt te. In multitudine iniquitatū tuaꝝ ⁊ iniquitate negociacōnis tue polluisti sanctificacōem tuā. Producam ergo ignē de medio tui qui cōedat te: et dabo te in cinerē sup terrā in cōspectu omniū videntiū te. Omnes qui viderint te in gentibꝫ obstupescēt sup te. Nichili factus es: et non eris in ppetuū. Et factus est sermo domini ad me dicēs. Fili hominis: pone faciem tuam contra sydonem ⁊ pphabis de ea: et dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te sydon: et glorificabor ī medio tui. Et sciēt q̄ ego dn̄s cū fecero in ea iudicia: et sanctificatus fuero in ea. Et immittam ei pestilentiā ⁊ sanguinē in plateis eius: ⁊ corruent interfecti in medio eius gladio p circuitū: et sciēt quia ego dominus. Et non erit vltra domui israhel. offendiculū amaritudinis ⁊ spina dolorē inferēs vndiq̄ p circuitū eoꝝ qui aduersant᷑ eis: ⁊ scient q̄ ego dominus deus. Hec dicit dn̄s deus. Quando cōgregauero domū israhel de pplis in quibꝫ dispsi sūt. sanctificabor in eis coram gentibꝫ: ⁊ habitabūt in t̄ra sua quā dedi suo meo iacob: ⁊ habitabūt in ea securi. Et edificabūt domos et plantabūt vineas: et habitabūt confidēter cū fecero iudicia ī omnibꝫ q̄ aduersantur eis p circuitū: ⁊ sciēt q̄ ego dn̄s deꝰ eoꝝ.

XXIX

In anno decimo et duodecimo mense vna die mensis factum est verbum domini ad me dicēs. Fili hominis pone faciē tuam cōtra pharaonē regem egipti: et pphabis de eo: et de egipto vniūsa loquēs ⁊ dices. Hec dicit dn̄s deꝰ. Ecce ego ad te pharao rex egipti draco magne qui cubas ī medio fluminū tuoꝝ ⁊ dicis. meus ē fluuius: ⁊ ego feci memetipm. Et ponam frenū in maxillis tuis: et cōglutinabo pisces fluminū tuoꝝ squamis tuis. Et extraham te de medio fluminū tuoꝝ: ⁊ vniuersi pisces tui squamis tuis adherebūt. Et piciam te in desertum: ⁊ oēs pisces fluminis tui. Sup faciem terre cades. Non colligeris neq̄ cōgregaberis. Bestijs terre ⁊ volatilibꝫ celi dedi te ad deuorandū: et scient oēs habitatoēs egipti quia ego dominus. Pro eo q̄ fuisti baculus arūdineꝰ domui israhel quando apprehenderūt te manu. et cōfractus es ⁊ lacerasti oēm humerū eoꝝ et innitētibꝫ eis sup te cōminutus es et dissoluisti omnes renes eoꝝ: ppterea hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego adducā sup te gladiū: et interficiam de te hominē ⁊ iumentū. Et erit terra egipti in desertū ⁊ in solitudinē: et sciēt quia ego dn̄s. Pro eo q̄ dixeris fluuius meus est ⁊ ego feci euz: idcirco ecce ego ad te ⁊ ad flumina tua. Daboq̄ terram egipti in solitudinē gladio dissipatā: a turre syenes usq̄ ad terminos ethiopie. Nō pertrāsibit eam pes hominis: neq̄ pes iumenti gradietur in ea: et nō habitabit᷑ quadraginta annis. Daboq̄ terrā egipti desertā in medio terraꝝ desertaꝝ: et ciuitates eius in medio vrbiū subuersaꝝ: et erūt desolate q̄draginta ānis. Et dispgā egiptios in nacōes: et ventilabo eos in terras: quia hec dicit dn̄s deus. Post finem quadraginta ānoꝝ congregabo egiptū de populis in quibꝫ dispsi fuerāt: et reducā captiuitatē egipti ⁊ collocabo eos in terra phatures in terrā natiuitatis sue: in terra de qua sumpti sunt. Et erūt ibi in regnū humile: et inter cetera regna erit humilima. Et nō eleuabitur vltra sup nationes: et imminuā eos ne imperēt gētibꝫ: neq̄ erūt vltra domui israhel in confidentia docentes

iniquitatē ut fugiant et sequāt᷑ eos: ⁊ sciēt
quia ego sum dominus de⁹. Et factum ē in
vigesimo ⁊ septīo āno in primo in vna mē-
sis: factuȝ est verbum dn̄i ad me dicēs. Fili
hominis: nabuchodonosor rex babilonis
seruire fecit exercitū suū ſuitute magna ad-
uersus tyrum. Omē caput decaluatū: ⁊ omis
humerus depilatus est. Et merces non est
reddita ei neqȝ exercitui ei⁹ de tyro: ꝓ fui-
tute qua seruiuit michi aduersus eaȝ. Pro-
pterea hec dicit dominus de⁹. Ecce ego da-
bo nabuchodonosor regē babilonis in ter-
ra egipti: ⁊ accipiet multitudinē eius ⁊ dep-
dabit᷑ manubias ei⁹ ⁊ diripiet spolia eius:
et erit merces exercitui illi⁹ et operi ꝓ quo
fuiuit aduersus eā. Dedi ei terrā egipti: ꝓ
eo ꝙ laborauerit michi ait dn̄s de⁹. In die
illa pullulabit cornu domui isrl̄: et tibi dabo
apertū os ī medio eoꝝ: et sciēt ꝙ ego dn̄s.

ET factum est verbum XXX
domini ad me dicens. Fili hominis
ꝓphetā ⁊ dic. Hec dicit dominus de⁹. Vlu-
late ve ve diei: ꝗ iuxta est dies. et appropin-
quabit dies domini: dies nubis. tēpus gē-
tiū erit. Et veniet gladius in egiptuȝ: et erit
pauor in ethiopia cū ceciderint vulnerati ī
egipto: et ablata fuerit multitudo illi⁹ ⁊ de-
structa fundamenta ei⁹. Ethiopia ⁊ libia ⁊
lidij ⁊ omne reliquū vulgus ⁊ chub et filij
terre federis cū eis gladio cadent. Hec di-
cit dn̄s de⁹. Et corruēt fulciētes egiptū: ⁊ de-
struet᷑ superbia imperij ei⁹. A turre syenes
gladio cadent in ea ait dominus exercituū.
Et dissipabūt᷑ in medio terraꝝ desolataꝝ:
et vrbes ei⁹ in medio ciuitatū desertaꝝ erūt:
et scient quia ego dominus de⁹. cū dedero
ignem in egipto. et attriti fuerint omes au-
xiliatores ei⁹. In die illa egredient᷑ nuncij
a facie mea in trieribꝫ ad cōterendā ethio-
pie ꝯfidentiā: et erit pauor in eis in die egi-
pti: quia absqȝ dubio veniet. Hec dicit dn̄s
de⁹. Et cessare faciaȝ multitudinē egipti in
manū nabuchodonosor regis babilōis. Ipe
et populus eius cū eo: fortissimi gentiū ad-
ducent᷑ ad dispgendaȝ terrā. Et euagina-
būt gladios suos sup egiptuȝ: et implebūt
terram interfectis: et faciā alueos fluminū
aridos ⁊ tradaȝ terrā in manus pessimoꝝ:
et dissipabo terrā ⁊ plenitudinē ei⁹ in man⁹
alienoꝝ. Ego dominus locutus sū. Hec di-
cit dominus de⁹. Et dispdam simulacra: et
cessare faciam ydola de memphis: ⁊ dux de
terra egipti nō erit ampli⁹. Et dabo terrorē
in terram egipti: ⁊ dispdam terram phatu-
res ⁊ dabo ignē in taphnis: et faciā iudicia
mea in alexandria. Et effundā indignationeȝ
meam sup pelusiū robur egipti: ⁊ interficiaȝ
multitudinē alexādrie: et dabo ignē in egi-
pto. Quasi parturiēs dolebit pelusiū: ⁊ ale-
xandria erit dissipata: ⁊ in mēphis āgustie
quotidiane. Iuuenes eliopoleos ⁊ bubasti
gladio cadent: et ipe captiue ducent᷑. Et in
taphnis ingrescet dies: cū cōtriuero ibi sce-
ptra egipti: et defecerit in ea supbia potētie
ei⁹. Ipsam nubes operiet: filie aūt eius in ca-
ptiuitatē ducēt᷑. Et iudicia faciā in egipto:
et sciēt ꝙ ego domin⁹. Et factū est in vnde-
cimo anno in primo mēse in septima mens᷑:
factū est verbū domini ad me dicēs. Fili ho-
minis. brachiū pharaonis regis egipti con-
fregi: et ecce non est obuolutū ut restitueret᷑
ei sanitas ut ligaretur pannis ⁊ fasciret᷑ lin-
theolis: et recepto robore possit tenē gladiū.
Propterea hec dicit domin⁹ de⁹. Ecce ego
ad pharaonē regem egipti: et ꝯminuā eius
brachiū forte sed ꝯfractū: et deiciam gladiū
de manū ei⁹. Et dispgam egiptū in gentibꝫ:
et ventilabo eos in terris. Et confortabo bra-
chia regi babilonis: daboqȝ gladium meū
in manū ei⁹. Et confringam brachiū phara-
onis: et gement gemitibꝫ interfecti coram
facie ei⁹. Et ꝯfortabo brachia regis babilo-
nis: et brachia pharaōis concidēt. Et sciēt
quia ego dominus cū dedero gladiuȝ meū
in manū regis babilonis: et extenderit eum
sup t̄raȝ egipti. Et dispgā egiptū in nacōes:
et vētilabo eos in terras: ⁊ sciēt ꝙ ego dn̄s.

ET factum est in anno XXXI
vndecimo tercio mense vna mensis:
factum est verbū domini ad me dicens. Fili
hominis: dic pharaoni regi egipti ⁊ poplo
eius. Cui similis factus es in magnitudine
tua? Ecce assur quasi cedrus in libano pul-
cer ramis. ⁊ frondibꝫ nemorosus. excelsusqȝ
altitudine: et inter ꝯdensas frondes eleuatū
est cacumē ei⁹. Aque nutrierūt illū: abissus

exaltauit illū. Flumina eius manabāt in circuitu radicū ei⁹: et riuos suos emisit ad vniuersa ligna regionis. Propterea eleuata ē altitudo eius super oīa ligna regionis: et multiplicata sūt arbusta eius: ⁊ eleuati sunt rami eius pre aquis multis. Cūq; extēdisset vmbrā suā in ramis eius fecerūt nidos oīa volatilia celi: et sub frondib⁹ eius genuerūt oēs bestie saltuū: et sub vmbraculo illius habitabat cetus gētiū plurimaꝝ. Eratq; pulcerrimus in magnitudine sua: ⁊ in dilatōne arbustoꝝ suoꝝ. Erat enim radix illi⁹ iuxta aquas multas. Cedri non fuerūt altiores illo in paradiso dei. Abietes non adequauerūt sūmitatē eius: ⁊ platani nō fuerūt eque frondib⁹ illius. Oē lignū paradisi dei nō est assimilatū illi ⁊ pulcritudinē eius: quoniā speciosū feci eū: et multis ɔdensisq; frondib⁹. Et emulata sūt eum oīa ligna voluptatis: q̄ erāt in paradiso dei. Propterea hec dicit dominus deus. Pro eo q̄ sublimatus est in altitudine ⁊ dedit sūmitatē suā virentē atq; condensam ⁊ eleuatū est cor eius in altitudine sua: tradidi eū in manus fortissimi gentiū. Faciens faciet ei: iuxta impietatē eius. Et eieci eū: et succident eū alieni ⁊ crudelissimi nacōnū. Et piciēt eū sup mōtes: et in cūctis conuallib⁹ corruēt rami eius. Et ɔfringētur arbusta eius in vniūsis rupib⁹ terre: et recedent de vmbraculo eius oēs populi terre: ⁊ relinquēt eū. In ruina eius habitauerunt omnia volatilia celi: et in ramis eius fuerūt vniūse bestie regionis. Quamobrem nō eleuabūt in altitudine sua oīa ligna aquaꝝ: nec ponēt sublimitatē suā inter nemorosa atq; frondosa. nec stabūt in sblimitate sua oīa q̄ irrigāt aquis: q̄r oēs traditi sūt in mortē ad terrā vltīaꝫ in medio filioꝝ hominū ad eos qui descendūt in lacū. Hec dicit dominus de⁹. In die quādo descendit ad inferos indixi luctum. operui eū abisso: et phibui flumina eius: et coercui aquas multas. Cōtristatus est sup eū libanus: et oīa ligna agri concussa sūt. A sonitu ruine eius ɔmouit gētes: cū deducerem eū ad infernū cū hiis qui descēdebāt in lacū. Et ɔsolata sūt in terra infima omnia ligna voluptatis egregia atq; preclara in libano: vniuersa q̄ irrigabāt aquis. Nam et ipsi cū eo descendēt ad infernū ad interfectos gladio: et brachiū vniuscuiusq; sedebit sub vmbraculo eius in medio nacōnū eius. Cui assimilatus es o inclite atq; sublimis inter ligna voluptatis? Ecce deductus es cū lignis voluptatis ad terrā vltīaꝫ. In medio incircūcisoꝝ dormies: cū eis qui interfecti sūt gladio. Hic est pharao ⁊ oīs multitudo eius: dicit dominus deus. XXXII

Et factū est duodecimo āno in mēse duodecimo in vna mensis: factū est verbū domini ad me dicēs. Fili hominis. assume lamentū sup pharaonē regem egipti: ⁊ dices ad eū. Leoni gentiū assimilatus es: et draconi qui est in mari. Et vētilabas cornu in fluminib⁹ tuis: et ɔturbabas aquas pedibus tuis: et ɔculcabas flumina eaꝝ. Propterea hec dicit dominus deus. Expandā sup te rete meū in multitudine pploꝝ multoꝝ: ⁊ extraham te in sagena mea ⁊ piciā te in terrā. Sup faciem agri abiciā te: et habitare faciam sup te omnia volatilia celi: et saturabo de te bestias vniuerse terre. Et dabo carnes tuas sup mōtes: et implebo colles tuos sanie tua. Et irrigabo terrā fetore sanguinis tui super mōtes: et valles implebūtur ex te. Et operiam cū extinctus fueris celos: ⁊ nigrescere faciam stellas ei⁹. Solem nube tegā: ⁊ luna nō dabit lumē suū. Omnia luminaria celi merere faciā sup te: et dabo tenebras super terram tuā dicit dominus deus. Et irrigabo cor populoꝝ multoꝝ cū induxero ɔtricōēꝫ tuā in gentib⁹ sup terras quas nescis: ⁊ stupescere faciā sup te populos multos. Et reges eoꝝ horrore nimio formidabūt sup te cū volare ceperit gladius meus sup facies eoꝝ: et obstupescent repente singuli p aīa sua in die ruine sue: q̄r hec dicit dominus deus. Gladius regis babilonis veniet tibi: in gladiis fortiū deiciaꝫ multitudinē tuā. Inexpugnabiles oēs gentes hee. Et vastabūt superbiam egipti: et dissipabitur multitudo eius. Et perdam omnia iumēta eius q̄ erant sup aquas plurimas: et non ɔturbabit eas pes hominis vltra: neq; vngula iumentoꝝ turbabit eas. Tunc purissimas reddā aq̄s eoꝝ ⁊ flumina eaꝝ quasi oleū adducā ait

dominus deus: cũ dedero terrã egipti desola-
tam. Deseretur aũt terra a plenitudine sua
qñ ꝑcussero oẽs habitatores eius: ⁊ scient
qꝛ ego dñs. Planctus est: et plangent eũ
filie gentiũ: sup egiptum ⁊ sup multitudinẽ
eius plangent eũ: ait dominus deus. Et fa-
ctũ est in duodecimo ãno. in quĩtadecima
mensis: factũ est verbũ domini ad me dicens.
Fili hominis. cane carmẽ lugubre sup multi-
tudinẽ egipti. Et detrahe eam: ipam ⁊ filias
gentiũ robustaꝝ ad terrã vltimã: cũ hys q
descendũt in lacũ. Quo pulcrior es descẽde:
⁊ dormi cũ incircũcisis. In medio interfecto-
rũ gladio cadẽt. Gladius datus est. Et at-
traxerũt eam: et oĩes ꝓplos ei⁹. Loquentur
ei potentissimi robustoꝝ de medio inferni:
qui cũ auxiliatoribus eius descenderũt ⁊ dor-
mierunt incircũcisi interfectiq; gladio. Ibi
assur ⁊ oĩs multitudo ei⁹: in circuitu illius
sepulcra eoꝝ oĩes interfecti ⁊ qui cecide-
rũt gladio: quoꝝ data sũt sepulcra ĩ nouis-
simis laci. Et facta est multitudo eius per
gyrũ sepulcri eius: vniuersi interfecti cadẽ-
tesq; gladio: qui dederãt quondã formidi-
nem suam in terra viuentiũ. Ibi elam: ⁊ oĩs
multitudo eius ꝑ gyrũ sepulcri sui. Omnes
hy interfecti ruentesq; gladio: qui descẽde-
rũt incircũcisi ad terrã vltimã. Qui posuerũt
terrorẽ suũ in terra viuentiũ: et portauerunt
ignominiã suã cũ hys qui descenderunt in
lacũ. In medio interfectoꝝ posuerũt cubile
eius in vniuersis populis ei⁹: in circuitu ei⁹
sepulcrũ illius. Omnes hy incircũcisi inter-
fectiq; gladio. Dederũt enim terrorẽ suũ
in terra viuentiũ: et portauerũt ignominiã
suã cum hys qui descendunt in lacũ. In me-
dio interfectoꝝ positi sũt. Ibi mosoch et tu-
bal ⁊ omnis multitudo ei⁹: in circuitu eius se-
pulcra illius. Omnes hij incircũcisi interfe-
ctiq; ⁊ cadentes gladio: qꝛ dederũt formi-
dinẽ suam in terra viuentiũ: et nõ dormient
cũ fortibus cadentibusq; ⁊ incircũcisis qui de-
scenderunt ad infernũ cũ armis suis. Et po-
suerũt gladios suos sub capitibus suis: et fue-
rũt iniquitates eoꝝ ĩ ossibus eoꝝ: qꝛ terror
fortiũ facti sũt in terra viuentiũ. Et tu ergo
in medio incircũcisoꝝ contereris: et dormies
cũ interfectis gladio. Ibi ydumea ⁊ reges
eius ⁊ omnes duces eius: qui dati sũt cũ exẽ-
citu suo cũ interfectis gladio: et qui cũ incir-
cumcisis dormierunt. et cũ hys qui descende-
rũt in lacũ. Ibi principes aquilonis omnes
et vniuersi venatores q deducti sũt cũ inter-
fectis: pauentes ⁊ in sua fortitudine confusi.
qꝛ dormierũt incircũcisi cum interfectis gla-
dio: et portauerunt ꝯfusionem suã cum hijs
qui descendũt in lacum. Vidit eos pharao
et ꝯsolatus est sup vniuersa multitudine sua
q interfecta ẽ gladio: pharao ⁊ oĩs exẽcit⁹
eius ait dñs deus: qꝛ dedit terrorẽ suũ in ter-
ra viuentiũ: ⁊ dormiuit in medio incircũciso-
rũ cũ interfectis gladio: pharao et omnis
multitudo eius ait dñs de⁹. XXXIII

Et factum est verbũ dñi ad me dicens.
Fili hominis. loquere ad filios populi
tui: ⁊ dices ad eos. Terra cum induxero sup
eã gladiũ ⁊ tulerit ꝓplus terre virũ vnũ de
nouissimis suis ⁊ ꝯstituerit eũ sup se specula-
torẽ ⁊ ille viderit gladium venientẽ sup ter-
ram et cecinerit bucina ⁊ annũciauerit ꝓplo:
audiẽs aũt quisquis ille est sonitũ bucine
et non obseruauerit veneritq; gladius ⁊ tu-
lerit eum: sanguis ipius sup caput eius erit.
Sonum bucine audiuit et non se obserua-
uit: sanguis eius in ipso erit. Si autem se
custodierit: animam suam saluauit. Quod
si speculator viderit gladium venientem
et non insonuerit bucina ⁊ ꝓplus se nõ custo-
dierit. veneritq; gladius ⁊ tulerit de eis ani-
mã: ille quidẽ in iniquitate sua captus ẽ: san-
guinẽ aũt eius de manu speculatoris requirã.
Et tu fili hominis: speculatorẽ dedi te domui
israhel. Audiẽs ergo ex ore meo sermonẽ:
annũciabis eis ex me. Si me dicẽte ad im-
piũ. impie morte morieris. non fueris locu-
tus ut se custodiat impius a via sua: ipe im-
pius in iniquitate sua morietur: sanguinẽ
aũt eius de manu tua requirã. Si aũt annũ-
ciante te ad impiũ ut a vijs suis ꝯuertatur. nõ
fuerit ꝯuersus a via sua: ipe in iniquitate sua
morietur: porro tu animã tuã liberasti. Tu ve-
ro fili hominis: dic ad domũ israhel. Sic lo-
cuti estis dicẽtes. Iniquitates nostre ⁊ pec-
cata nostra sup nos sũt: et in ipis nos tabesci-
mus. Quomodo ergo viuere poterimus?
Dic ad eos. Viuo ego dicit dominus deus:

nolo mortem impij: sed ut convertatur impius
a via sua et vivat. Convertimini a vijs vestris
pessimis. Et quare moriemini domus israel?
VII
Tu itaque fili hominis: dic ad filios populi tui.
Iusticia iusti nō liberabit eū in quacūq; die
peccaverit: et impietas impij nō nocebit ei
in quacūq; die conversus fuerit ab impietate
sua. Et iustus non poterit vivere in iusticia
sua: in quacūq; die peccaverit. Etiā si dixero
iusto quod vita vivat. et cōfisus in iusticia sua
fecerit iniquitatē: omes iusticie eius oblivi-
oni tradentur: et in iniquitate sua quā opa-
tus est in ipa morietur. Si aūt dixero impio.
morte morieris. et egerit penitentiā a pecca-
to suo. feceritq; iudiciū et iusticiā. et pignus resti-
tuerit ille impius. rapināq; reddiderit: in mā-
datis vite ambulaverit nec fecerit quicquam
iniustū: vita vivet et nō morietur. Omia pecca
eius que peccavit nō imputabūtur ei. Iudiciū
et iusticiam fecit: vita vivet. Et dixerūt filij
populi tui. Nō est equi ponderis via dñi. Et
ipsorum via iniusta ē. Cū enim recesserit iustus
a iusticia sua feceritq; iniquitates: morietur
in eis. Et cū recesserit impius ab impietate
sua feceritq; iudiciū et iusticiā: vivet in eis.
Et dicitis. Non est recta via domini. Unū-
quenq; iuxta vias suas iudicabo de vobis
VIII
domus israhel. Et factū est in duodecimo ā-
no in decimo mense. in quinta mensis trans-
migracōis nostre: venit ad me qui fugerat
de iherusalem dicens. Vastata est civitas.
Manus autē domini facta fuerat ad me
vespe antequam veniret qui fugerat: aperuitq;
os meū donec veniret ad me mane: et aperto
ore meo non silui amplius. Et factū est ver-
bū domini ad me dicens. Fili hominis: qui
habitant in ruinosis hijs sup humū israhel
loquentes aiūt. Unus erat abraham: et he-
reditate possedit terrā. Nos autē multi su-
mus: nobis data est terra in possessionem.
Idcirco dices ad eos. Hec dicit dñs deus.
Qui in sanguine comeditis et oculos vestros
levatis ad immūdicias vestras et sanguinē
funditis: nunquid terrā hereditate posside-
bitis? Stetistis in gladijs vestris. fecistis
abominacōnes. et unusquisq; uxorē proximi
sui polluit: et terram hereditate possidebitis?
P
Hec dices ad eos. Sic dicit dominus deus.

Vivo ego: quia qui in ruinosis habitant gla-
dio cadent: et qui in agro est. bestijs trade-
tur ad devorandū: qui aūt in presidijs et in spe-
lūcis sūt peste morientur. Et dabo terrā in so-
litudinē et in desertum: et deficiet supba fortitu-
do eius: et desolabūtur mōtes israhel. eo quod nul-
lus sit qui per eos transeat. Et sciēt quia ego
dominus cū dedero terrā eorum desolatā et de-
sertam: propter universas abominacōes suas
quas operati sūt. Et tu fili hominis filij popli
tui qui loquuntur de te iuxta muros et in ostijs
domorum et dicūt unus ad alterū vir ad pxi-
mū suū loquētes venite et audiamus qui sit
II
sermo egrediens a domino. Et veniūt ad te
quasi si ingrediatur populus. Et sedent corā
te populus meus: et audiūt sermones tuos et
non faciūt eos: quia in canticū oris sui vertunt
illos. Et avariciā suā sequitur cor eorum: et es
eis quasi carmē musicū quod suavi dulciq;
sono canitur. Et audiūt verba tua et nō faciūt
ea: et cū venerit quod predictū est ecce enī venit:
tunc scient quia prophetes fuerit inter eos.

XXXIIII

Et factū est verbū dñi
ad me dicēs. Fili homīs propheta de pa-
storibus israhel: propheta et dices pastoribus. Hec
dicit dominus deus. Ve pastoribus israhel: qui
pascebant semetipsos. Nōne greges a pa-
storibus pascuntur? Lac comedebatis et lanis
operiebamini: et quod crassum erat occide-
batis: gregē autē meū non pascebatis. Quod
infirmū fuit nō consolidastis: et quod egrotū
non sanastis. Quod fractū est nō alligastis.
et quod abiectū est nō reduxistis: et quod
perierat nō quesistis: sed cū austeritate impe-
III
rabatis eis et cū potentia. Et dispse sūt oves
mee eo quod nō esset pastor: et facte sūt in devo-
rationē oīm bestiarum agri: et disperse sūt. Er-
raverūt greges mei in cunctis montibus et
in universo colle excelso: et sup omēz faciē
terre dispsi sūt greges mei: et nō erat qui re-
S
quireret. Nō erat inquam qui requireret. Pro-
pterea pastores audite verbū domini. Vivo
ego dicit dominus deus: quia pro eo quod facti sūt
greges mei in rapinā et oves mee in devora-
tionem oīm bestiarum agri. eo quod non esset pa-
stor: neq; enim quesierūt pastores gregem
meū: sed pascebant pastores semetipsos et
greges meos nō pascebāt: propterea pastores

audite verbū domini. Hec dicit dn̄s deus.
Ecce egoipse sup pastores: requirā gregez
meū de manu eoꝝ ⁊ cessare faciam vt vltra
non pascant gregem meū: nec pascant am-
plius pastores semetipos. Et liberabo gre-
gē meū de ore eoꝝ: et nō erūt eis in escam:

IIII

quia hec dicit dominus deus. Ecce egoipse
requirā oues meas: et visitabo eas sicut vi-
sitat pastor gregem suū: in die quando fu-
erit in medio ouiū suaꝝ dissipataꝝ. Sic
visitabo oues meas: ⁊ liberabo eas de om̄i-
bus locis in quib⁹ dispse fuerant in die nu-
bis ⁊ caliginis. Et educam eas de populis
et ꝯgregabo eas de terris: et inducā eas in
terram suā: et pascam eas in montibus isrl'
in riuis ⁊ in cūctis sedib⁹ terre. In pascuis
vberrimis pascam eas: et in mōtib⁹ excelsis
israhel erūt pascue eaꝝ. Ibi requiescent in
herbis virentib⁹: et in pascuis pinguib⁹ pa-
scent' sup mōtes israhel. Ego pascam oues
meas: et ego eas accubare faciam dicit do-
minus deus. Quod perierat requirā ⁊ qđ
abiectū erat reducā: et quod fractū fuerat
alligabo ⁊ quod infirmū fuerat ꝯsolidabo:
et quod pingue ⁊ forte custodiā. et pascaz
illas in iudicio.

V

Vos autez greges mei: hec
dicit dominus deus. Ecce ego iudico inter
pecus ⁊ pecus. arietū ⁊ hircoꝝ. Nonne satis
vobis erat pascua bona depasci? Insuper ⁊
reliquias pascuaꝝ vestraꝝ ꝯculcastis pedi-
bus vestris: ⁊ cū purissimā aquam biberitis:
reliquam pedib⁹ vestris turbastis. Et oues
mee hijs que ꝯculcata pedib⁹ vr̄is fuerant
pascebātur. et que pedes vestri turbauerāt
hec bibebant. Propterea hec dicit dominus
deus ad eos. Ecce egoipse iudico inter pe-
cus pingue ⁊ macilentum. Pro eo ꝙ lateri-
bus ⁊ humeris impingebatis ⁊ cornib⁹ ve-
stris ventilabatis omnia infirma pecora do-
nec dispergerētur foras: saluabo gregem
meū ⁊ non erit vltra in rapinā: ⁊ iudicabo in-
ter pecus ⁊ pec⁹.

VI

Et suscitabo sup eas pasto-
rem vnū qui pascat eas seruū meū dauid:
ipse pascet eas: et ipe erit eis in pastorem.
Ego autē dominus ero eis in deū: ⁊ seruus
meus dauid pnceps in medio eoꝝ. Ego
dominus locutus sū. Et faciā cū eis pactuz
pacis: et cessare faciam bestias pessimas de
terra. Qui habitant in deserto securi dormiēt
in saltib⁹: et ponam eos in circuitu collis mei
benedictionē: et deducā ymbrē in tempore
suo: et pluuie benedictōnis erūt. Et dabit
lignū agri fructū suū: et terra dabit germē
suū: ⁊ erūt in terra sua absq3 timore. Et sciēt
quia ego domin⁹ cū ꝯtriuero cathenas iugi
eoꝝ: et eruero eos de manu imperantiū sibi.

VII

Et non erūt vltra in rapinā in gentib⁹: neq3
bestie terre deuorabūt eos: sed habitabunt
confidenter absq3 vllo terrore. Et suscitabo
eis germen nominatū: et nō erūt vltra immi-
nuti fame i terra: neq3 portabūt vltra oppro-
briū gentiū. Et scient ꝙ ego dn̄s deus eoꝝ
cū eis: ⁊ ipsi poplus meus domus israhel ait
dominus deus. Vos autem greges mei
greges pascue mee homines estis: et ego
dn̄s deus vester: dicit dn̄s de⁹.

XXXV

Et factus est sermo domini ad me di-
cens. Fili hominis pone faciem tuam
aduersum montē seyr: et pphetabis de eo et
dices illi. Hec dicit dominus de⁹. Ecce ego
ad te mons seyr: et extendā manū meā sup
te. et dabo te desolatū atq3 desertum. Vrbes
tuas demoliar ⁊ tu desertus eris: ⁊ scies quia
ego dominus eo ꝙ fueris inimicus sempiter-
nus. et ꝯcluseris filios israhel in manus gla-
dij in tempore afflictionis eoꝝ: in tempore
iniquitatis extreme. Propterea viuo ego
dicit dominus deus: quoniā sanguini tradā
te. et sanguis te psequet'.

VIII

Et cum sanguinē
oderis: sanguis psequetur te. Et dabo mon-
tem seyr desolatū ⁊ desertū: et auferam de eo
euntē ⁊ redeuntē: et implebo montes eius
occisoꝝ suoꝝ. In collib⁹ tuis ⁊ in vallib⁹ tu-
is atq3 in torrentib⁹ interfecti gladio cadēt.
In solitudines sempiternas tradā te: ⁊ ciui-
tates tue nō habitabūt'. Et scietis ꝙ ego do-
minus deus: eo ꝙ dixeris due gētes ⁊ due
terre mee erūt ⁊ hereditate possidebo eas:
cum dominus esset ibi. Propterea viuo ego
dicit dominus deus: ꝙ faciam iuxta irā tuā
et scđm zelum tuū quē fecisti odio habens
eos: ⁊ notus efficiar p eos cū te iudicauero:
et scies quia ego dominus. Audiui vniuersa
opprobria tua que locutus es de montibus
israhel dicens. Deserti nobis ad deuorandū
dati sunt. Et insurrexistis sup me ore vestro:

et derogastis aduersū me. Verba vr̄a ego audiui. Hec dicit dominus deus. Letante vniuersa terra: in solitudinem te redigam: sicuti gauisus es sup hereditatē domus isrl' eo ꝙ fuerit dissipata: sic faciam tibi. Dissipatus eris mons seyr. et ydumea omnis: et scient quia ego dominus.

XXXVI

Tu autem fili hominis ꝓphета sup mōtes israhel: et dices. Mōtes israhel audite verbū dn̄i. Hec dicit dominus de9. Eo ꝙ dixerit inimicus de vob' euge altitudines sempiterne in hereditatem date sūt nobis: ꝓpterea vaticinare et dic. Hec dicit domin9 deus. Pro eo ꝙ desolati estis et ꝯculcati per circuitū et facti in hereditatē reliquis gentibus: et ascēdistis sup labiū lingue et opprobriū populi: ꝓpterea mōtes israhel audite verbū domini dei. Hec dicit dominus deus montib9 et collib9 torrentib9 vallibusq3 et desertis parietinis et vrbib9 derelictis q̄ depopulate sunt: et subsannate a reliquis gētibus ꝑ circuitū. Propterea hec dicit dn̄s deus. Quoniam in igne zeli mei locutus sū de reliquis gentib9 et de ydumea vniuersa: que dederūt terram meā sibi in hereditatē cū gladio et toto corde et ex animo: et eiecerunt eā vt vastarent: idcirco vaticinare sup humū israhel: et dices mōtib9 et collib9 iugis et vallib9. Hec dicit dominus deus. Ecce ego in zelo meo et in furore meo locutus sū: eo ꝙ cōfusionē gentiū sustinueritis. Idcirco hec dic̄ dominus deus. Ego leuaui manū meam ut gentes que in circuitu vestro sūt ipe ꝯfusionem suam portent: vos autē mōtes israhel ramos vestros germinetis: et fructū vestrū afferatis populo meo israhel. Prope enim est vt veniat. Quia ecce ego ad vos. et cōuertar ad vos. et arabimini: et accipietis sementem: et multiplicabo in vobis homines omnēq3 domū israhel. Et habitabūt' ciuitates. et ruinosa instaurabunt': et replebo vos hominib9 et iumētis: et multiplicabūt' et crescent. Et habitare vos faciā sicut a principio: bonisq3 donabo maiorib9 ꝗ̄ habuistis ab inicio: et scietis qui ego dominus. Et adducam sup vos homines populū meū isrl': et hereditate possidebunt te. Et eris eis in hereditatē: et non addes vltra ut absq3 eis sis. Hec dicit dominus de9. Pro eo ꝙ dicūt de vobis deuoratrix hominū es et suffocans gentem tuā: ꝓpterea homines non ꝯmedes amplius: et gentē tuā nō necabis vltra ait dominus deus. Nec auditam faciā in te amplius confusionē gentiū: et opprobriū populoꝝ nequaꝙ̄ portabis: et gentē tuā nō amittes amplius ait dominus de9. Et factuz est verbū dn̄i ad me dicēs. Fili hominis. domus israhel habitauerūt in humo sua: et polluert eā in viis suis et in studiis suis. Iuxta immūdiciam menstruate facta est via eoꝝ coraz me: et effudi indignacōnem meā sup eos ꝓ sanguine quē fuderūt super terrā. Et in ydolis suis polluerunt eā: et dispsi eos in gētes et ventilati sūt in terras: iuxta vias eoꝝ et adinuencōes eoꝝ iudicaui eos. Et ingressi sūt ad gentes ad quas introierūt et polluerūt nomen sanctū meū: cum diceretur de eis populus domini iste est: et de terra eius egressi sunt. Et peperci nomini sancto meo: qd̄ polluerat domus israhel in gentib9 ad quas ingressi sunt. Idcirco dices domui israhel. Hec dicit dominus deus. Non ꝓpter vos ego faciam domus isrl': sȝ ꝓpter nomē sanctū meū quod polluistis in gētib9 ad quas intrastis. Et sanctificabo nomē meū magnū qd̄ pollutum est inter gentes quod polluistis in medio eaꝝ: ut sciant gentes ꝙ ego dominus. dicit dominus exercituū: cū sanctificatus fuero in vobis coram eis. Tollam quippe vos de gentib9: et ꝯgregabo vos de vniuers' terris: et adducam vos in terrā vestrā. Et effundam sup vos aquam mundā: et mūdabimini ab omib9 inquinamētis vestris: et ab vniu' ydolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor nouū: et spiritū nouū ponā in medio vr̄i. Et auferā cor lapideū de carne vestra: et dabo vobis cor carneū: et spiritū meū ponam in medio vr̄i. Et faciam ut in ꝓceptis meis ambuletis: et iudicia mea custodiatis et operemini. Et habitabitis in terra quā dedi pr̄ib9 vestris: et eritis michi in populū: et ego ero vobis in deū. Et saluabo vos ex vniūsis inquinamentis vestris: et vocabo frumentū et multiplicabo illud: et non imponā vobis famem. Et mlt̄iplicabo fructū ligni et genimina agri: vt non portetis vltra opprobrium famis in

gentibꝫ. Et recordabimini viaꝝ vestrarum pessimaꝝ studiorūqꝫ non bonoꝝ: et displicebūt vobis iniquitates vestre ⁊ scelera vr̄a. Nō ꝓpter vos ego faciā ait dominus deus: notū sit vobis. Confundimini ⁊ erubescite sup vijs vr̄is domus israhel. Hec dicit dn̄s deus. In die qua mūdauero vos ex omībꝫ iniq̄tatibꝫ vestris ⁊ inhabitari fecero vrbes. et instaurauero ruinosa: et terra deserta fuerit exculta. que quondā erat desolata in ocl'is omīs viatoris: dicent. Terra illa inculta facta est ut ortus voluptatis: et ciuitates deserte ⁊ destitute atqꝫ suffosse muīte sederūt. Et scient gentes quecūqꝫ derelicte fuerint in circuitu vestro: qꝛ ego dominus edificaui dissipata. plantauiqꝫ inculta: ego dominus locutus sim ⁊ fecerim. Hec dicit dn̄s deus. Adhuc in hoc inuenient me domus israhel: vt faciā eis. Multiplicabo eos sicut gregē hominū vt gregē sanctū: ut gregem ihr'lm in solēnitatibꝫ eiꝰ. Sic erūt ciuitates deserte plene gregibꝫ hominū: ⁊ scient qꝛ ego dn̄s.

Facta ē sup me **XXXVII** manus dn̄i: et eduxit me in spū dn̄i. et dimisit me in medio cāpi qui erat plenus ossibꝫ: et circūduxit me ꝑ ea in gyrū. Erant aūt multa valde sup faciē campi: siccaqꝫ vehementer. Et dixit ad me. Fili hominis: putasne viuent ossa ista? Et dixi. Domine deus tu nosti. Et dixit ad me. Vaticinaē de ossibꝫ istis. Et dices eis. Ossa arida: audite verbū domini. Hec dicit dn̄s deus ossibꝫ hijs. Ecce ego intromittā in vos spm̄ et viuetis: et dabo sup vos neruos. ⁊ succrescē faciā sup vos carnes. ⁊ sup extēdā in voƀ cutē: et dabo voƀ spm̄ et viuetis. et scietis qꝛ ego dn̄s. Et ꝓphetaui sicut p̄ceperat michi. Factus ē aūt sonitus ꝓphetante me: et ecce cōmotio. Et accesserūt ossa ad ossa: vnūquodqꝫ ad iuncturā suā. Et vidi: et ecce sup ea nerui et carnes ascenderūt: et extenta est in eis cutis desuper: et spiritū nō habebant. Et dixit ad me. Vaticinare ad spiritū: vaticinaē fili hominis: et dices ad spiritū. Hec dicit dn̄s deus. A quatuor ventis veni spūs: ⁊ insuffla sup interfectos istos: et reuiuiscant. Et prophetaui sicut p̄cepat michi. Et ingressus ē in ea spūs ⁊ vixerūt: steterūtqꝫ super pedes suos exercitus grandis nimis valde. Et dixit ad me. Fili hominis: ossa hec vniuersa. domus israhel est. Ipi dicūt. Aruerunt ossa nostra: et perijt spes nostra: et abscisi sumus. Propterea vaticinaē: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego aperiam tumulos vestros: et educam vos de sepulcris vr̄is populus meus: et inducam vos in terrā isrl'. Et scietis quia ego dominus. cū aperuero sepulcra vr̄a: ⁊ eduxero vos de tumulis vestris. popule meus: et dedero spm̄ meū in vobis ⁊ vixeritis. Et requiescere vos faciā super humū vr̄am: et scietis quia ego dn̄s locutus sū ⁊ feci: ait dominus deꝰ. Et factus est sermo domini ad me dicens. Et tu fili hominis sume tibi lignū vnū: et scribe sup illud. iude ⁊ filiorū israhel socijs eiꝰ. Et tolle lignū alterū: et scribe sup illō. ioseph lignū effraim: ⁊ cūcte domus israhel sociorūqꝫ eiꝰ. Et adiunge illa vnū ad alterum tibi in lignū vnū: et erūt in vnionē in maū tua. Cū aūt dixerint ad te filij populi tui loquētes nonne iudicas nobis quid in hijs tibi velis: loqueris ad eos. Hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego assumā lignū ioseph. quod est in manu effraim ⁊ tribꝫ israhel que sunt ei adiuncte: et dabo eas pariter cū ligno iuda ⁊ faciā eas in lignū vnū: ⁊ erūt vnū in maū eiꝰ. Erunt aūt ligna sup q̄ scripseris in maū tua in oculis eoꝝ: et dices ad eos. Hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego assumā filios israhel de medio nationū ad q̄s abierūt: et ꝯgregabo eos vndiqꝫ ⁊ adducā eos ad humū suā. Et faciam eos in gentem vnā in terra in montibꝫ israhel: et rex vnus erit omībꝫ imperās. Et non erunt vltra due gentes: nec diuidentur āplius in duo regna. Neqꝫ polluentur vltra in ydolis suis et abominacōībꝫ ⁊ cunctis iniquitatibus suis: et saluos eos faciā de vniuersis sedibꝫ suis in quibꝫ peccauerūt: et emūdabo eos. Et erūt michi ꝑplus. et ego ero eis deus: ⁊ seruus meꝰ dauid rex sup eos: et pastor vnus erit oīm eoꝝ. In iudicijs meis ambulabūt: ⁊ mādata mea custodient: et facient ea. Et habitabūt super terrā quā dedi seruo meo iacob in qua habitauerūt patres vestri: et habitabūt sup eam ipsi ⁊ filij eorum ⁊ filij filioꝝ eoꝝ usqꝫ in sempiternum: et dauid seruus meus

II

princeps eoꝝ in ꝑpetuū. Et ꝑcutiam illis fedus pacis: pactū sempiternum erit eis. Et fundabo eos ⁊ multiplicabo: et dabo sanctificacōnē meā in medio eoꝝ in perpetuū. Et erit tabernaculū meū in eis ⁊ ero eis deus: et ipsi erunt michi populus. Et scient gētes qꝛ ego dn̄s sanctificator isrl̄: cū fueit sanctificatio mea in medio eorum in ꝑpetuū.

XXXVIII

Et fcūs est sermo domini ad me dicēs. Fili hominis pone faciē tuā ɔtra gog ⁊ terrā magog principem capitis mosoch ⁊ tubal: et vaticinaē de eo. et dices ad eū. Hec dicit dn̄s de⁹. Ecce ego ad te gog principē capitis mosoch et tubal. Et circūagā te ⁊ ponā frenū in maxillis tuis: et educā te ⁊ omē exercitū tuum equos ⁊ equites vestitos loricis vniuersos: multitudinē magnā hastam ⁊ clipeū ⁊ arripientiū gladiū. Perse ethiopes ⁊ libies cū eis: omēs scutati ⁊ galeati. Gomer ⁊ vniūsa agmina eius: domus togorma latera aq̄lonis ⁊ totū robur eius: populiqꝫ multi tecū.

III

Prepara ⁊ instrue te ⁊ omem multitudinē tuā que coaceruata est ad te: et esto eis in preceptū. Post dies multos visitaberis. In nouissimo annoꝝ venies ad terrā que reūsa est a gladio: congregata est de populis multis: ad montes israhel qui fuerūt deserti iugiter. Hec de populis educta est: ⁊ habitabūt in ea ɔfidenter vniuersi. Ascendens autē quasi tempestas venies ⁊ quasi nubes: vt operias terrā. tu et omia agmina tua: et populi multi tecū. Hec dicit dominus deus. In die illa ascendēt sermones sup cor tuū: et cogitabis cogitacōem pessimā: et dices. Ascendā ad terrā absqꝫ muro. Veniēt ad quiescentes habitantesqꝫ secure: omēs habitāt sine muro. Vectes ⁊ porte non sūt eis. Vt diripias spolia ⁊ inuadas predā: ut inferas manū tuam sup eos qui deserti fuerāt et postea restituti: et sup populū qui est cōgregatus ex gētib⁹ qui possidere cepit. et esse

IIII

habitator vmbilici terre. Saba ⁊ dedan et negotiatores tharsis ⁊ omēs leones eius dicent tibi. Nūquid ad sumenda spolia tu venis? Ecce ad diripiendā predā ɔgregasti multitudinē tuā: ut tollas argētū ⁊ aurū: auferas supellectilē atqꝫ sbam et diripias manubias infinitas. Propterea vaticinare fili hominis: et dices ad gog. Hec dicit dominus de⁹. Nunquid nō in die illo cum habitauerit populus meus israhel confidēter scies et venies tu de loco tuo a laterib⁹ aquilonis tu ⁊ popli multi tecū: ascensores equorū vniuersi. cetus magnus ⁊ exercitus vehemēs? Et ascendes sup populū meū israhel q̄i nubes ut operias terrā. In nouissimis dieb⁹ eris: et adducā te sup terrā meā: vt sciāt gētes me cū sanctificatus fuero in te in oculis eoꝝ o gog. Hec dicit dominus de⁹. Tu ergo ille es de quo locutus sū in dieb⁹ āiquis in maū seruoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ israhel: qui ꝓphetauerunt in dieb⁹ illoꝝ temporꝝ ut adducerem te sup eos.

b

Et erit in die illa. in die aduētus gog sup terrā israhel ait dominus de⁹: ascendet indignacō mea in furore meo et in zelo meo. In igne ire mee locutus sū: qꝛ in die illa eīt ɔmocō magna sup terrā isrl̄: et ɔmouebunt a facie mea pisces maris ⁊ volucres celi ⁊ bestie agri: et omne reptile qđ mouet sup humū: cunctiqꝫ homines qui sūt sup faciē terre. Et subuertent montes: ⁊ cadent sepes: et omnis murus corruet in terrā. Et ɔuocabo aduersus eū in cūctis montib⁹ meis gladiū: ait dn̄s de⁹. Gladius vniuscuiusqꝫ in fratrē suū diriget. Et iudicabo eum peste ⁊ sanguine ⁊ ymbre vehemēti: ⁊ lapidibus immēsis. Ignē et sulphur pluam super eū ⁊ sup exercitū ei⁹: et sup populos multos q̄ sūt cū eo. Et magnificabor ⁊ sanctificabor: et notus ero in oculis multaꝝ gentiū: et scient quia ego sum dominus.

XXXIX

Tu aūt fili hominis vaticinare aduersum gog ⁊ dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego sup te gog principē capitis mosoch ⁊ tubal. Et circumagā te. et educā te ⁊ ascendere te faciā de laterib⁹ aq̄lonis: et adducā te sup montes israhel. Et ꝑcutiā arcū tuū in maū sinistra tua: ⁊ sagittas tuas de manu dextera tua. Deiciā te sup mōtes israhel: et cades tu ⁊ omnia agmina tua ⁊ populi tui qui sunt tecū. Feris. auib⁹. omīqꝫ volatili et bestijs terre dedi te ad deuorandū. Sup faciē agri cades: qꝛ ego locutus sum ait dn̄s de⁹. Et immittā ignē in magog ⁊ in hijs qui habitāt in insulis ɔfidenter: ⁊ sciēt

quia ego dominus. Et nomē sanctū meum notum faciā in medio populi mei israhel: et non polluā nomen sanctū meū amplius: et sciēt gētes qꝛ ego dn̄s sanctus israhel. Ecce venit: et factū est ait dn̄s deus. Hec est dies de qua locutus sū. Et egredienẗ habitatores de ciuitatibꝰ israhel: et succendēt et ꝯburent arma clipeū ⁊ hastas arcum et sagittas ⁊ baculos manuū ⁊ contos: et succēdēt ea igni septē ānis. Et nō portabūt ligna de regionibꝰ. neqꝫ succident de saltibꝰ. qm̄ arma succendent igni et: deꝑdabunẗ eos quibꝰ ꝑde fuerāt: et diripient vastatores suos ait dn̄s deus. Et erit: in die illa dabo gog locū nominatū sepulcrū israhel. vallē viatoꝝ ad orientē maris: q̄ obstupescere faciet ꝑtereūtes. Et sepeliēt ibi gog ⁊ oēꝫ multitudinē eius: et vocabitur vallis multitudinis gog: et sepelient eos domus israhel vt mundēt terrā septeꝫ mensibꝰ. Sepeliet aūt eū om̄is populus terre: et erit eis noīata dies in q̄ glorificatus sū ait dominus deꝰ. Et viros iugiter ꝯstituēt lustrātes terram: qui sepeliāt ⁊ requirāt eos qui remanserāt sup faciem terre: ut emundent eam. Post menses autem septē querere incipiēt: et circuibūt ꝑagrantes terrā. Cūqꝫ viderint os hominis statuent iuxta illud titulū: donec sepeliant illud pollinctores in valle multitudinis gog. Nomē aūt ciuitatis amona: et mundabūt terrā. Tu ergo fili hominis: hec dicit dominus deus. Dic om̄i volucri ⁊ vniūsis auibꝰ cunctisqꝫ bestijs agri. Conuenite ꝓperate: cōcurrite vndiqꝫ ad victimā meā quā ego immolo vobis. victimā grandeꝫ sup mōtes israhel: vt ꝯmedatis carnes ⁊ bibatis sanguinē. Carnes fortiū ꝯmedetis: et sanguinem principū terre bibetis: arietū et agnoꝝ ⁊ hircoꝝ thaurorūqꝫ ⁊ altilium et pinguium omniū. Et comedetis adipem in saturitatē: ⁊ bibetis sanguinē in ebrietatem de victima quā ego immolaui vobis: et saturabimini sup mensam meā de equo ⁊ de equite forti. et de vniuersis viris bellatoribus ait dn̄s deus. Et ponam gloriam meā in gentibꝰ: ⁊ videbit om̄es gentes iudiciū meū quod fecerim: et manū meā quā posuerim sup eos: et scient domus israhel qꝛ ego dominus deus eoꝝ a die illa ⁊ deinceps. Et scient gētes quoniā in iniquitate sua capta sit domus israhel: et qꝛ dereliquerit me ⁊ absconderim facieꝫ meā ab eis: et tradiderim eos in manus hostiū ⁊ ceciderint in gladio vniuersi. Iuxta immūdiciā eoꝝ ⁊ scelus feci eis: et abscondi faciem meā ab illis. Propterea hec dicit dominus deus. Nūc reducam captiuitatē iacob: et miserebor om̄is domus israhel. Et assumā zelū ꝑ nomine sancto meo: et portabūt ꝯfusionē suā ⁊ om̄eꝫ ꝑuaricacōeꝫ quā ꝑuaricati sunt in me cū habitauerint in terra sua ꝯfidenter neminē formidātes: ⁊ reduxero eos de populis. ⁊ congregauero de terris inimicoꝝ suoꝝ. ⁊ sanctificatus fuero in eis in oculis gentiū plurimaꝝ. Et scient qꝛ ego dn̄s deus eoꝝ eo qꝛ trāstulerim eos in nacōes: ⁊ ꝯgregauero eos sup terrā suā: et nō dereliquerim quenq̄ ex eis ibi. Et nō abscondam vltra faciem meam ab eis: eo qꝛ effuderim spiritum meum super om̄em domū israhel ait dominus deus.

XL

In vigesimo quīto anno transmigracōis nr̄e in exordio anni decima mēsis quarto decīo āno postq̄ ꝑcussa est ciuitas: in ip̄a hac die facta est sup me manus domini: et adduxit me illuc in visiōibꝰ dei. Adduxit me in terrā israhel: et dimisit me sup montē excelsū nimis sup quem erat quasi edificiū ciuitatis vergēgentis ad austrū: ⁊ introduxit me illuc. Et ecce vir cuius erat species quasi species eris: et funiculus lineus in maū eius: ⁊ calamus mensure in maū eius. Stabat aūt in porta: et locutus est ad me idem vir. Fili hominis: vide oculis tuis et auribus tuis audi: ⁊ pone cor tuum in om̄ia q̄ ego ostendam tibi: qꝛ ut ostendāẗ tibi adductus es huc. Annūcia om̄ia q̄ tu vides domui israhel. Et ecce murus forinsecus in circuitu domꝰ vndiqꝫ: et in manu viri calamus mensure sex cubitorū ⁊ palmo. Et mēsus est latitudinē edificij calamo vno: altitudinem q̄ꝫ calamo vno. Et venit ad portā q̄ respiciebat viaꝫ orientalē: et ascēdit ꝑ gradus eiꝰ. Et mensus est limē porte calamo vno: latitudinem. id est limen vnū calamo vno in latitudine: ⁊ thalamum vno calamo in longū. ⁊ vno calamo in latū: et inter thalomos quinqꝫ cubitos: ⁊ limen

S IIII

porte iuxta vestibulū porte intrinsecus cala-
mo vno. Et mensus ē vestibulū porte octo
cubitoꝝ: et frontē eius duobꝫ cubitis. Ve-
stibulū autē porte erat intrinsecus. Porro
thalami porte ad viam orientalē tres hinc
et tres inde: mensura vna trium: et mensura
vna frontiū ex vtraqꝫ parte. Et mensus est
latitudinē liminis porte decem cubitoꝝ: et
longitudinem porte tredecim cubitoꝝ: et
marginē ante thalamos cubiti vnius: et cu-
bitus vnus finis vtrimqꝫ. Thalami aūt sex
cubitoꝝ erant hinc ⁊ inde. Et mensus est
portam a tecto thalami usqꝫ ad tectū eius
latitudinē viginti quīqꝫ cubitoꝝ: ostiū con-
tra ostiū. Et fecit frontes ꝑ sexaginta cubi-
tos: et ad frontē atriū porte vndiqꝫ ꝑ circui-
tum: et ante faciē porte que ꝑtingebat usqꝫ
ad faciē vestibuli porte interioris quīqua-
ginta cubitos: et fenestras obliquas in tha-
lamis ⁊ in frontibus eoꝝ: que erant intra
portā vndiqꝫ ꝑ circuitū. Similiter aūt erāt
et in vestibulis fenestre ꝑ gyrū intrinsecus:
et ante frōtes pictura palmaꝝ. Et eduxit
me ad atriū exterius: et ecce gazophilatia
et pauimentū stratū lapide in atrio ꝑ circu-
itum. Triginta gazophilatia in circuitu pa-

V

uimēti: et pauimētū in fronte portaꝝ scd̄m
longitudinē portaꝝ erat inferius. Et men-
sus ē latitudinē a facie porte inferioris usqꝫ
ad frontē atrii interioris extrinsecus: cētū
cubitos ad orientē ⁊ aquilonē. Portā vero
que respiciebat viam aquilonis atrii exte-
rioris mensus ē tam in longitudine ꝗ̄ in la-
titudine ⁊ thalamos eius tres hinc et tres
inde. et frontē eius et vestibulū eius scd̄m
mēsurā porte ꝓoris: quīquaginta cubitoꝝ
lōgitudinē eius: et latitudinē viginti quīqꝫ
cubitoꝝ. Fenestre autē eius ⁊ vestibulū et
sculpture scd̄m mensurā porte que respicie-
bat ad orientē: et septē graduū erat ascen-
sus eius. Et vestibulum ante eam: et porta a-
trii interioris contra portā aquilonis ⁊ oriē-
talē. Et mensus est a porta usqꝫ ad portā

VI

centū cubitos. Et eduxit me ad viā austra-
lem: et ecce porta ꝙ respiciebat ad austrum.
Et mensus est frontē eius ⁊ vestibulū eius
iuxta mensuras superiores: et fenestras eius
et vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras:
quīquaginta cubitoꝝ longitudine ⁊ latitu-
dine viginti quīqꝫ cubitoꝝ: et in gradibus
septē ascēdebat̄ ad eam. Et vestibulū ante
fores eius: et celate palme erant vna hinc ⁊
altera inde in fronte eius: ⁊ porta atrii inte-
rioris in via australi. Et mensus est a porta
usqꝫ ad portā in via australi. centū cubitos.
Et introduxit me in atriū interius ad portā
australem: ⁊ mensus ē portā iuxta mensuras
superiores. thalamū eius. et frontē eius. et ve-
stibulū eius hiisdem mensuris: et fenestras
vestibuloꝝ eius in circuitu quinquaginta
cubitos longitudinis ⁊ latitudinis viginti-
quinqꝫ cubitos: et vestibulū per gyrum lon-
gitudine viginti quīqꝫ cubitoꝝ: ⁊ latitudine
quinqꝫ cubitoꝝ. Et vestibulū eius ad atriū
exterius: et palmas eius in frōte: et octo gra-

VII

dus erāt quibꝫ ascēdebat̄ per eam. Et intro-
duxit me in atriū interius ꝑ viam oriētalē:
et mensus ē portā secundū mensuras superi-
ores. thalamū eius ⁊ frōtē eius ⁊ vestibula
eius sicut supra: et fenestras eius ⁊ vestibla
in circuitu lōgitudine quinꝗ̄ginta cubitoꝝ
et latitudine viginti quinqꝫ cubitoꝝ: et vesti-
bulū eius id est atrii exterioris ⁊ palme ce-
late in frōte eius hinc ⁊ inde: et in octo gra-
dibus ascensus eius. Et introduxit me ad
portā que respiciebat ad aquilonē. Et men-
sus est scd̄m mensuras superiores thalamū
eius ⁊ frontē eius ⁊ vestibulum eius ⁊ fene-
stras eius ꝑ circuitū longitudine quinqua-
ginta cubitoꝝ ⁊ latitudine viginti quīqꝫ cu-
bitoꝝ: et vestiblm eius respiciebat ad atriū
exterius. et celatura palmaꝝ in fronte eius
hinc ⁊ inde: ⁊ in octo gradibꝫ ascensus eius:
et ꝑ singula gazophilacia ostiū in frontibꝫ
portaꝝ. Ibi lauabūt olocaustū. Et i vestiblo
porte due mense hinc ⁊ due mense inde: ut

VIII

immoletur sup eas olocaustū ⁊ pro peccato
et pro delicto. Et ad latus exterius quod
ascendit ad ostium porte que pergit ad aq-
lonē due mense: et ad latus alterū ante ve-
stibulum porte due mense. Quatuor mense
hinc ⁊ quatuor mense inde: per latera porte
octo mense erant: super quas immolabant.
Quatuor aūt mense ad olocaustū de lapidi-
bus ꝗ̄dris exstructe. lōgitudine cubiti vni⁹
⁊ dimidii. et latitudīe cubiti vni⁹ et dimidii:

et altitudine cubiti vnius: sup quas ponant
vasa in quib) immolat' olocaustū q victīa.
Et labia eaꝝ palmi vnius: reflexa intrinse=
cus p circuitū. Sup mēsas autē carnes ob=
lationis. Et extra portaz interiorē gazophi=
lacia cantoꝝ in atrio interiori qđ erat in la=
tere porte respiciētis ad aquilonē: et facies
eoꝝ ɔtra viaz australē: vna ex latere porte
oriētalis. que respiciebat ad viā aquilonis.
Et dixit ad me. Hoc est gazophilaciū qđ
respicit viam meridianā sacerdotū qui ex=
cubant in studijs templi: porro gazophila=
ciū qđ respicit ad viam aquilonis sacerdo=
tum erit qui excubāt ad ministeriū altaris.
Isti sunt filij sadoch qui accedūt de filijs le=
ui ad dñm: ut ministrēt ei. Et mēsus ē atriū
longitudine cētū cubitoꝝ. et latitudine cē=
tum cubitoꝝ. per quadrū: et altare ante fa=
ciem tēpli. Et introduxit me in vestibulum
templi: et mensus ē vestibulū quīqȝ cubitis
hinc ꝛ quīqȝ cubitis inde: et latitudinē por=
te triū cubitoꝝ hinc. et triū cubitoꝝ inde:
longitudinē aūt vestibuli viginti cubitoꝝ
et latitudinem vndecim cubitoꝝ. Et octo
gradib) ascendebat' ad eā: ꝛ colūne erāt
in frontib): vna hinc ꝛ altera inde. XLI

Et introduxit me in templū: et mēsus
est frontes. sex cubitos latitudinis
hinc: et sex cubitos latitudinis inde. Latitu=
do tabernaculi ꝛ latitudo porte decē cubito=
rū erat: et latera porte quinqȝ cubitis hinc:
et quīqȝ inde. Et mēsus est longitudinē ei9
quadraginta cubitoꝝ: et latitudinē vigin=
ti cubitoꝝ. Et introgressus intrinsecus mē=
sus est in fronte porte duos cubitos: et por=
tam sex cubitoꝝ: et latitudinē porte septez
cubitoꝝ. Et mēsus est longitudinē eius vi=
ginti cubitoꝝ: et latitudinē vigīti cubitoꝝ
ante faciē templi. Et dixit ad me. Hoc est
sanctū sanctoꝝ. Et mensus est parietē do=
mus sex cubitoꝝ: et latitudinē lateris q̄tu=
or cubitoꝝ: vndiqȝ p circuitū domus. Late=
ra aūt latus ad latus: bis trigintatrium. Et
erant eminētia q̄ ingrederētur p parietem
domus in laterib) p circuitū ut ɔtinerent: et
non attingerēt parietē tēpli. Et platea erat
in rotundū. ascendens sursū p cocleam: ꝛ in
cenaculū templi deferebat p gyrū. Idcirco
latius erat templū in supiorib): et sic de infe=
riorib) ascendebat' ad supiora: et in mediū.
Et vidi in domo altitudinē p circuitū funda=
ta latera ad mensurā calami sex cubitoꝝ spa=
cio: et latitudinē p parietē lateris forinsecus
quīqȝ cubitoꝝ. Et erat interior domus in la=
terib) domus. Et inter gazophilacia latitu=
dine viginti cubitoꝝ in circuitu domus vn=
diqȝ. Et ostiū lateris ad oracōez: ostiū vnū
ad viam aquilonis: et ostiū vnū ad viam au=
stralē: et latitudinē loci ad orationē quinqȝ
cubitoꝝ in circuitu. Et edificiū quod erat se=
paratū versūqȝ ad viam respicientē ad maē
latitudinis septuagīta cubitoꝝ: paries au=
tem edificij quinqȝ cubitoꝝ latitudinis per
circuitū: et longitudo eius nonaginta cubi=
toꝝ. Et mensus est domus longitudinē cē=
tum cubitoꝝ: ꝛ quod separatū erat edificiū
et parietes eius lōgitudinis centū cubitoꝝ.
Latitudo autē ante faciē domus: et eius qđ
erat separatū contra orientē centū cubitoꝝ.
Et mensus est longitudinē edificij cōtra fa=
ciez eius quod erat separatū ad dorsū ethe=
cas ex vtraqȝ parte centū cubitoꝝ: et tēplū
interius. et vestibula atrij. limina ꝛ fenestras
obliquas: ethecas in circuitu p tres partes
contra vniuscuiusqȝ limē: stratūqȝ ligno per
gyrū in circuitu. Terra autem vsqȝ ad fene=
stras: et fenestre clause sup ostia. et usqȝ ad
domū interiorē ꝛ forinsecus p omēz parietē
in circuitu intrinsecus ꝛ forinsecus ad mēsu=
ram: et fabrefacti cherubim ꝛ palme. Et pal=
ma inter cherub ꝛ cherub. Duasqȝ facies ha=
bebat cherub: faciē hominis iuxta palmā ex
hac parte: et faciē leonis iuxta palmam ex
alia parte expressam. Per omēz domū in cir=
cuitu de terra vsqȝ ad superiora porte: cheru=
bim ꝛ palme celate erāt in pariete templi. Li=
men quadrangulū: ꝛ facies sanctuarij aspe=
ctus contra aspectū. Altaris lignei triū cubi=
toꝝ altitudo: et longitudo eius duoꝝ cubi=
toꝝ: ꝛ anguli eius ꝛ longitudo eius ꝛ parie=
tes eius lignei. Et locutus est ad me. Hec
est mensa coram domino. Et duo ostia erāt
in templo ꝛ in sanctuario: ꝛ in duob) ostijs
ex vtraqȝ parte bina erāt ostiola: que in se
inuicē plicabant'. Bina enim ostia erant ex
vtraqȝ parte ostioꝝ. Et celata erāt in ipsis

ostijs tēpli cherubim ⁊ sculptura palmaꝝ: sicut in parietib⁹ q̄ꝫ expressa erant. Quāob rē ⁊ grossiora erāt lig̃ in vestibuli frōte forinsecus: sup̄ q̄ fenestre oblique: ⁊ silitudo palmaꝝ hinc atq̄ꝫ inde in humerulis vestibuli scd̄m latera domus latitudinē q̄ꝫ parietum.

vi

XLII

Et eduxit me in atrium exterius p̄ viam ducentē ad aq̄lonē. Et eduxit me in gazophilaciū quod erat contra separatū edificiū: et ꝯtra edem vergē tem ad aquilonē. In facie longitudinis cē tum cubitos ostij aquilonis: ⁊ latitudinis quinquaginta cubitos ꝯtra viginti cubitos atrij interioris: et ꝯtra pauimentū stratū lapide atrij exterioris: vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Et ante gazophilacia deambulacō decem cubitoꝝ latitudinis: ad interiora respiciēs vie cubiti vni⁹. Et ostia eaꝝ ad aquilonē vbi erāt gazophilacia in superiorib⁹ humiliora: q̄ꝛ supportabāt porticus que ex illis eminebāt de inferiorib⁹ et de medijs edificij. Tristega enim erant: et non habebāt colūnas sicut erāt colūne atriorū. Propterea eminebant de inferiorib⁹ ⁊ de medijs a terra cubitis quinquagīta. Et perybolus exterior secundū gazophilacia q̄ erant in via atrij exterioris āte gazophilacia. Longitudo eius quīquagīta cubitoꝝ: q̄ꝛ longitudo erat gazophilacioꝝ atrij exterioris quinquaginta cubitoꝝ: ⁊ longitudo ante faciē templi centū cubitoꝝ. Et erat subter gazophilacia hec introitus ab oriente ingredientiū in ea de atrio exteriori: in latitudine peryboli atrij quod erat contra viam orientalē in faciem edificij separati. Et erāt ante edificiū gazophilacia: et via āte faciem eoꝝ iuxta similitudinē gazophilacioꝝ q̄ erant in via aquilonis. Secundū lōgitudinē eoꝝ sic ⁊ latitudo eoꝝ: et omīs introitus eoꝝ et similitudines ⁊ ostia eoꝝ secūdū ostia gazophilacioꝝ. que erāt in via respiciēte ad austrū. Ostiū in capite vie: q̄ erat ante vestibulū separatū p̄ viam oriētalē ingredientib⁹. Et dixit ad me. Gazophilacia aquilonis ⁊ gazophilacia austri que sūt ante edificiū separatū: hec sūt gazophilacia sancta: in quib⁹ vescūt̄ sacerdotes q̄ appropinquant ad dominū in sancta scōꝝ.

T

vii

Ibi ponent sancta scōꝝ: et oblacōem p̄ peccato et p̄ delicto. Locus enim sanctus ē. Cū autē ingressi fuerint sacerdotes: nō egredientur de sanctis in atriū exteri⁹. Et ibi reponēt vestimēta sua in quib⁹ ministrant: q̄ꝛ scā sunt: vestiētur q̄ꝫ vestimētis alijs ⁊ sic p̄cedēt ad populū. Cumq̄ꝫ ꝯplesset mensuras domus interioris: eduxit me p̄ viam porte q̄ respiciebat ad viam orientalē: et mensus est eam vndiq̄ꝫ p̄ circuitū. Mensus est autē contra ventū orientalē calamo mensure: quingētos calamos: in calamo mensure per circuitū. Et mensus est contra ventū aquilonis quingētos calamos: in calamo mensure p̄ gyrū. Et ad ventū australem mensus est quingētos calamos: in calamo mēsure p̄ circuitū. Et ad ventū occidentalē mensus est quingentos calamos: in calamo mensure. Per quatuor vētos mēsus est: lōgitudinē quīgētoꝝ cubitoꝝ: et latitudinem quīgētorū cubitorū. Et murus diuidit inter scīuariū et vulgi locum.

viii

XLIII

Et duxit me ad portam q̄ respiciebat ad viā orientalē. Et ecce gloria dei israhel ingrediebat̄ p̄ viā orientalē: et vox erat ei quasi vox aquaꝝ multaꝝ: et terra splendebat a maiestate eius. Et vidi visionē secundū speciē quā videra quādo venit ut disp̄deret ciuitatē: et spēs secundū aspectū quē videra iuxta fluuiū thobar. Et cecidi sup̄ faciem meā. Et maiestas domini ingressa est templū: p̄ viam porte q̄ respiciebat ad oriētē. Et eleuauit me spūs: ⁊ introduxit me in atriū interius. Et ecce repleta erat gloria domini domus. Et audiui loquētem ad me de domo. Et vir qui stabat iuxta me: dixit ad me. Fili hominis: locus solij mei. et locus vestigioꝝ pedū meoꝝ: vbi habito in medio filioꝝ israhel in eternū. Et non polluet vltra domus isrl̄ nomē scm̄ meū: ipsi et reges eoꝝ in fornicacōnib⁹ suis ⁊ in ruinis regum suoꝝ ⁊ in excelsis. Qui fabricati sunt limē suū iuxta limē meū: ⁊ postes suos iuxta postes meos: et murus erat inter me et eos. Et polluerūt nomen sanctū meū in abominationib⁹ quas fecerūt: p̄pter quod ꝯsūpsi eos in ira mea. Nūc ergo repellant p̄cul fornicationē suam ⁊ ruinas regum suoꝝ a me: ⁊ habitabo in medio eoꝝ sp̄. Tu ergo fili hominis

P

II

ostende domui israhel templū et cōfundant᷑
ab iniquitatibꝰ suis: ⁊ meditent᷑ fabricam:
et erubescant ex omībꝰ que fecerūt. Figurā
domus ⁊ fabrice eius. exitus ⁊ introitus. et
omēz descripcōem eius et vniuersa p̄cepta
eius. cunctūqꝫ ordinē eius. et omēs leges
eius ostende eis. et scribe in oculis eorum:
vt custodiant omēs descripcōes eius et p̄-
cepta illius: et faciant ea. Ista est lex domꝰ
in summitate montis. Omnes fines eius in
circuitu. sanctū sanctoꝝ est. Hec est ergo
lex domus. Iste autē mensure altaris in cu-
bito verissimo: qui habebat cubitū ⁊ palmū.
In sinu eius erat cubitus: ⁊ cubitus in lati-
tudine: et diffinitō eius usqꝫ ad labiuz eius
et in circuitu palmi vnius. Hec qꝫ erat fossa
altaris. Et de sinu terre usqꝫ ad crepidinem
nouissimā duo cubiti. et latitudo capiti vni-
us: et a crepidine minore usqꝫ ad crepidi-
nem maiorē quatuor cubiti. ⁊ latitudo cubi-
ti vnius. Ipse autē ariel quatuor cubitoꝝ:
et ab ariel usqꝫ ad sursū cornua quatuor. Et
ariel duodecim cubitoꝝ in longitudine p
duodecim cubitos latitudinis: quadrāgu-
gulatū equis lateribꝰ. Et crepido quatuor-
decim cubitoꝝ longitudinis p quatuordecī
cubitos latitudinis in quatuor āgulis eiꝰ:
et corona in circuitu eius dimidij cubiti: et
sinus eius vnius cubiti p circuitū. Gradus
autez eius versi ad orientē. Et dixit ad me.
fili hominis: hec dicit dominus deꝰ. Hij sūt
ritus altaris in quacūqꝫ die fuerit fabrica-
tum: ut offerat᷑ sup illud olocaustuz ⁊ effun-
dat᷑ sanguis. Et dabis sac̄dotibꝰ ⁊ leuitis
qui sūt de semine sadoch qui accedunt ad
me ait dominus deus: ut offerant michi vi-
tulū de armento p peccato. Et assumens de
sanguine eius pones sup quatuor cornua
eius ⁊ sup quatuor angulos crepidinis et
sup coronā in circuitu: et mundabis illud ⁊
expiabis. Et tolles vitulū qui oblatus fue-
rit p peccato: et cōbures eū in separato loco
domus extra sanctuariū. Et in die secunda
offeres hircū capraꝝ immaculatū p peccō:
et expiabūt altare sicut expiauerūt in vitu-
lo. Cūz cōpleueris expiās illud offeres vitu-
lū de armēto immaculatū: ⁊ arietē de grege
immaculatū: et offeres eos in cōspcū domini.

Et mittēt sacerdotes sup eos sal: ⁊ offerent
eos in olocaustū domino. Septem diebus
facies hircū p peccō quotidie: et vitulum de
armento ⁊ arietē de pecoribꝰ immaculatos
offerent. Septē diebꝰ expiabunt altare
et mundabūt illud: et implebūt manū eius.
Expletis aūt diebꝰ in die octaua ⁊ vltra. fa-
ciēt sacerdotes sup altare olocausta vestra.
et que pro pace offerunt: et placatus ero
vobis ait dominus deus. XLIIII

Et conuerti me ad viam porte sanctua-
rij exterioris que respiciebat ad oriē-
tem: et erat clausa. Et dixit dominus ad me.
Porta hec clausa erit. et non aperietur: ⁊ vir
non transibit p eam. quoniā dominus deus
israhel ingressus est p eam: eritqꝫ clausa p̄n-
cipi. Princeps ipse sedebit in ea: ut comedat
panem coram domino. Per viam porte vesti-
buli ingredietur: et p viam eius egredietur.
Et adduxit me p viā porte aquilonis in con-
spectu domus. et vidi: et ecce impleuit glīa
domini domū domini. Et cecidi in faciē meā:
et dixit ad me dominꝰ. Fili hominis pone cor
tuū et vide oculis tuis: et auribꝰ tuis audi o-
mnia que ego loquor ad te: de vniuersis ce-
rimonijs domus domini ⁊ de cūctis legibus
eiꝰ. Et pones cor tuū in vijs templi p omnes
exitus sanctuarij: et dices ad exasperantez
me domū israhel. Hec dicit dn̄s deus. Suffi-
ciant vobis omnia scelera vestra domus isrl̄:
eo qꝙ inducitis filios alienos incircuncisos
corde ⁊ incircūcisos carne ut sint in scūario
meo ⁊ polluant domū meā: et offertis panes
meos adipem ⁊ sanguinē: et dissoluistis pa-
ctū meū in omībꝰ sceleribꝰ vestris: et nō ser-
uastis p̄cepta sanctuarij mei: ⁊ posuistis cu-
stodes obseruationū mearꝝ in sanctuario
meo vobismetipis. Hec dicit dominus deus.
Omis alienigena incircūcisus corde ⁊ incir-
cūcisus carne nō ingredietur scūariū meum:
omis filius alienus qui est in medio filioꝝ
israhel. Sed ⁊ leuite qui longe recesserūt a
me in errore filioꝝ israhel. et errauerunt a
me post ydola sua. et portauerūt iniquitatē
suam: erūt in sanctuario meo editui ⁊ ianito-
res portarū domus: et ministri domus. Ipsi
mactabūt olocausta et victimas populi: et
ipsi stabūt in conspectu eoꝝ ut ministrēt eis.

VII

Pro eo ꝙ ministrauerunt illis in conspectu ydoloꝝ suoꝝ · et facti sunt domui israhel in offendiculū iniquitatis : idcirco leuaui manū meā sup eos ait dominus deus : et portauerūt iniquitatē suā. Et non appropinquabunt ad me ut sacerdotio fungant᷑ michi : neqꝫ accedent ad oīe sanctuariū meū iuxͣ sancta sanctoꝝ : sed portabūt ꝯfusionē suā et scelera sua que fecerūt. Et dabo eos ianitores domus ⁊ in omni ministerio eius : et vniuersis que fient in ea. Sacerdotes aūt et leuite filij sadoch qui custodiert̄ cerimonias sanctuarij mei cū errarēt filij israhel a me : ipsi accedēt ad me ut ministrēt michi : et stabūt in ꝯspectu meo : ut offerant michi adipem ⁊ sanguinē ait dominus deus. Ipsi ingredient᷑ sanctuariū meū : et ipsi accedēt ad mensam meā : ut ministrēt michi ⁊ custodiant cerimonias meas.

VIII

Cūqꝫ ingredient᷑ portas atrij interioris vestibꝯ lineis induēt᷑ : nec ascendet sup eos quicꝗ̄ laneū quādo ministrant in portis atrij interioris ⁊ intrinsecus. Vitte linee erunt in capitibꝯ eoꝝ : et feminalia linea erunt in lumbis eoꝝ : et non accingent᷑ in sudore. Cūꝫ egredient᷑ atriū exterius ad populū exuent se vestimētis suis in quibꝯ ministrauerāt : et reponēt ea in gazophilacio sanctuarij ⁊ vestiēt se vestimētis alijs : et non sanctificabūt populū in vestibꝯ suis. Caput autē suū nō radent : neqꝫ comā nutrient : sed tondentes attondent capita sua. Et vinū nō bibet oīs sacerdos quādo ingressurus est atriū interius. Et viduā et repudiatā non accipiēt vxores : ſꝫ virgines de semine domus israhel. Sed et viduā que fuerit vidua a sacerdote accipiēt.

P

Et populū meū docebūt quid sit inter sanctū ⁊ pollutū : et inter mundū ⁊ immundū ostendent eis. Et cū fuerit controuersia stabūt in iudicijs meis : et iudicabūt leges meas. Et ꝑ̄cepta mea in oībꝯ solēnitatibꝯ meis custodiēt : et sabbata mea sanctificabūt. Et ad mortuū hominē nō ingredientur ne polluantur : nisi ad prēm ⁊ matrē ⁊ filiū et filiam ⁊ fratrē et sororem que alterū virū non habuerit : in quibus cōtaminabūtur. Et postquā fuerit emūdatus septē dies numerabūtur ei : ⁊ in die introitus sui in sc̄uariū ad atriū interius vt ministrēt michi in sanctuario : offeret ꝓ peccato suo ait dominus deus. Non erit aūt eis hereditas. Ego hereditas eoꝝ : et possessionē nō dabitis eis in israhel. Ego enim possessio eoꝝ. Victimā ⁊ ꝓ pcc̄o ⁊ ꝓ delicto ipsi comedent : et oīe votū in israhel ipoꝝ erit. Et primitiua oīm ꝑ̄mogenitoꝝ et oīa libamēta ex oībꝯ q̄ offerūt᷑ : sacerdotū erūt. Et ꝑ̄mitiā ciboꝝ vroꝝ dabitis sacerdoti : ut reponat bn̄dictōez domui sue. Oīe morticinū et captum a bestia de auibus et de pecoribꝯ non comedent sacerdotes.

XLV

II

Cumqꝫ ceperitis terrā diuidere sortito · separate primitias domino sanctificatum de terra : longitudinē viginti quīqꝫ milia : et latitudinē decē milia. Sanctificatū erit in omni t̄mino eius ꝑ circuitū. Et erit ex oīni parte sanctificatū quingentos ꝑ quingētos q̄drifariam ꝑ circuitū : et quinquaginta cubitis in suburbana eius ꝑ gyrū. Et a mēsura ista mēsurabis longitudinē viginti quīqꝫ miliū : et latitudinē decē miliū. Et in ipō erit tēplū sanctūqꝫ sanctoꝝ : sanctificatū de terra erit sacerdotibꝯ ministris sc̄uarij : qui accedunt ad ministeriū dn̄i. Et erit eis locus in domos et in sc̄uariū sanctitatis. Viginti quīqꝫ autē milia longitudinis ⁊ decē milia latitudinis erūt leuitis : qui ministrāt domui. Ipsi possidebūt viginti gazophilacia. Et possessionem ciuitatis dabitis quīqꝫ milia latitudinis et longitudinis viginti quinqꝫ milia : secundū separacōem sanctuarij omni domui israhel.

III

Principi qꝫ hinc ⁊ inde in separacōez sc̄uarij et in possessionē ciuitatis ꝯtra faciē sepacōis sanctuarij : et ꝯtra faciem possessionis vrbis a laté maris usqꝫ ad mare : et a latere orientis vsqꝫ ad orientē. Longitudinis autē iuxta vnāquāqꝫ partē a termino occidētali usqꝫ ad terminū orientalē : de terra erit ei possessio in israhel. Et nō depopulabūtur vltra principes populū meū : sed terrā dabūt domui isrl̄ secundū tribꝯ eoꝝ. Hec dicit dominus deꝯ. Sufficiat vobis principes israhel : iniq̄tatē et rapinas intermittite : et iudiciū ⁊ iusticiā facite. Separate ꝯfinia vestra a poplō meo ait dn̄s deus. Statera iusta ⁊ ephi iustū et batus iustus erit vob̄. Ephi ⁊ batus eq̄lia et vnius mēsure erūt : ut capiat deciā partē

chori batus: et decimam partez chori ephi. Juxta mensurã chori erit equa libracõ eoꝝ. Siclus autẽ viginti obulos habet. Porro viginti sicli ⁊ vigintiquinqꝫ sicli. et quindecĩ sicli minã faciũt. Et hee sunt primitie quas tolletis: sextã partẽ ephi de choro frumẽti: et sextã partẽ ephi de choro ordei. Mensura qꝫ olei. Batus olei. decima pars chori ẽ: qꝫ decem bati implent chorũ. Et arietẽ vnũ de grege ducẽtoꝝ. de hijs que nutriuit isrl' in sacrificiũ et in olocaustũ et in pacifica: ad expiandũ ꝓ eis ait dominus deus. Omnis pplus terre tenebit' primitijs hijs pͥncipi in israhel. Et sup principem erũt olocausta et sacrificiũ ⁊ libamina in solẽnitatibus ⁊ in kalẽdis ⁊ in sabbtis: in vniũsis solẽnitatibꝫ domus israhel. Ipse faciet ꝓ pcc̄o sacrificiũ ⁊ olocaustũ ⁊ pacifica: ad expiãdũ ꝓ domo israhel. Hec dicit dominus deus. In primo mense vna mens' sumes vitulũ de armento immaculatũ: et expiabis sanctuarium. Et tollet sacerdos de sanguine quod erit pro peccato: ⁊ ponet in postibꝫ domus ⁊ in q̄tuor angulis crepidinis altaris: et in postibus porte atrij interioris. Et sic facies in septĩa mens' ꝓ vnoquoqꝫ qui ignorauit ⁊ errore deceptus est: et expiabis ꝓ domo. In pͥmo mense quartadecima die mens' erit vobis pasche solẽnitas. Septẽ diebꝫ azima comedentur. Et faciet princeps in die illa pro se. et ꝓ vniuerso populo terre vitulũ pro pcc̄o. Et i septẽ dierũ solẽnitate faciet olocaustũ dño: septẽ vitulos ⁊ septẽ arietes immaculatos quotidie septẽ diebꝫ: et ꝓ peccato hircũ capraꝝ: et sacrificiũ ephi per vitulũ. et ephi ꝑ arietẽ faciet: et olei hyn ꝑ singula ephi. Septimo mense quintadecima die mensis in solẽnitate faciet sicut supradicta sunt ꝑ septem dies: tam ꝓ peccato q̄ꝫ ꝓ olocausto ⁊ in sacrificio ⁊ in oleo.

XLVI

Hec dicit dominus deus. Porta atrij interioris que respicit ad oriẽtẽ erit clausa sex diebꝫ in quibꝫ opus fit: die autẽ sabbati aperietur. Sed in die kalendarũ apietur: et intrabit pͥnceps ꝑ viaz vestibuli porte deforis: et stabit in limine porte. Et faciẽt sacerdotes olocaustũ eius ⁊ pacifica ei⁹: et adorabit sup limẽ porte: ⁊ egrediet'. Porta aũt nõ claudet' usqꝫ ad vespam. Et adorabit ꝑplus terre ad ostiũ porte illius in sabbtis ⁊ in kalendis corã dño. Olocaustũ aũt hoc offeret pͥnceps dño in die sabbati: sex agnos immaculatos ⁊ arietẽ immaculatũ: et sacrificiũ ephi ꝑ arietẽ. In agnis autẽ sacrificiũ quod dederit manus eius: et olei hyn ꝑ singula ephi. In die autẽ kalendaꝝ vitulũ de armẽto immaculatũ ⁊ sex agni et arietes immaculati erũt: et ephi per vitulũ: ephi qꝫ ꝑ arietẽ faciet sacrificiũ. Agnis aũt sicut inueneit manus ei⁹: olei hyn ꝑ singl'a ephi. Cũqꝫ ingressurus est princeps. ꝑ viã vestibuli porte ingrediatur: et ꝑ eandẽ viaz exeat. Et cũ intrabit populus terre in ↄspcũ domini in solẽnitatibꝫ: qui ingredit' ꝑ portã aquilonis ut adoret: egrediat' ꝑ viã porte meridiane. Porro qui ingreditur per viaz porte meridiane: egrediatur ꝑ viam porte aquilonis. Non reuertetur ꝑ viam porte ꝑ quam ingressus est: ſʒ e regione illius egredietur. Princeps autẽ in medio eorum erit. Cũ ingrediẽtibꝫ ingrediet': ⁊ cũ egrediẽtibꝫ egrediet'. Et in nundinis ⁊ solẽnitatibus erit sacrificiũ ephi ꝑ vitulũ. ⁊ ephi ꝑ arietẽ: agnis autẽ erit sacrificiũ sic̄ inuenerit man⁹ eius: ⁊ olei hyn ꝑ singula ephi. Cum autez fecerit princeps spontaneũ olocaustuz aut pacifica voluntaria dño. aperietur ei porta que respicit ad orientẽ: et faciet olocaustuz suũ ⁊ pacifica sua sic̄ fieri solet in die sabbti et egredietur: clauditurqꝫ porta postquã exierit. Et agnũ eiusdem anni immaculatuz faciet olocaustum quotidie dño. Semp mane faciet illud. Et faciet sacrificiũ sup eo cathamane mane. sextam partez ephi: ⁊ de oleo terciam partẽ hyn. ut misceatur simile. Sacrificiũ dño legitimũ: iuge atqꝫ ꝑpetuuz. Faciet agnũ ⁊ sacrificiũ ⁊ oleũ cathamane mane olocaustũ sempiternũ. Hec dicit dñs deus. Si dederit princeps donum alicui de filijs suis: hereditas eius filioꝝ suoꝝ erit: possidebũt eam hereditarie. Si aũt dederit legatũ de hereditate sua vni seruoꝝ suoꝝ: erit illius usqꝫ ad ãnũ remissionis: et reutet' ad principẽ. Hereditas autẽ eius filijs ei⁹ erit. Et non accipiet pͥnceps de hereditate ꝑpli per violentiã ⁊ de possessione eoꝝ: sed

de possessiõe sua hereditatẽ dabit filijs suis: vt non dispgat' poplus meus vnusquisq3 a possessiõe sua. Et introduxit me p ingressum q̃ erat ex latere porte in gazophilacia sanctuarij ad sacerdotes · que respiciebãt ad aquilonem: et erat ibi locus vergẽs ad occidentẽ: et dixit ad me. Iste ẽ locus vbi coquent sacerdotes p pcco et pro delicto: vbi coquẽt sacrificiũ: ut nõ efferãt in atrio exteriori ꝛ sanctificetur populus. Et eduxit me in atriũ exterius: et circumduxit me per quatuor angulos atrij. Et ecce atriolũ erat in angulo atrij: atriola singula p angulos atrij. In q̃tuor ãgulis atrij atriola disposita: quadraginta cubitoꝝ p longũ: ꝛ triginta p latum. Mensure vnius quatuor erãt. Et paries p circuitũ ambiẽs quatuor atriola: et culine fabricate erãt subter porticus p gyrũ. Et dixit ad me. Hec ẽ domus culinaꝝ: in q̃ coquent ministri domus dñi victimas ppli.

XLVII

Et cõuertit me ad portã domus: et ecce aque egrediebantur subter limen domus ad orientẽ. Facies enĩ domus respiciebat ad orientẽ. Aque autẽ descendebant in latus templi dextrum: ad meridiem altaris. Et eduxit me p viã porte aquilonis: et cõuertit me ad viã foras portã exteriorẽ: viã que respiciebat ad orientez. Et ecce aque redundãtes a latere dextro cũ egrederetur vir ad orientẽ q̃ habebat funiculum in manu sua: et mensus est mille cubitus: et transduxit me p aquam usq3 ad talos. Rursũq3 mensus ẽ mille: et trãsduxit me p aquã usq3 ad genua. Et mensus est mille: ꝛ trãsduxit me p aquã usq3 ad renes. Et mensus est mille torrentẽ quẽ nõ potui ptransire: quoniã intumuerãt aque pfundi torrentis: qui nõ potest trãsuadari. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Et eduxit me: et cõuertit ad ripam torrẽtis. Cumq3 me cõuertissem: ecce in ripa torrẽtis ligna multa nimis ex vtraq3 parte. Et ait ad me. Aque iste q̃ egrediũt' ad tumulos sabuli oriẽtalis ꝛ descendũt ad plana deserti: intrabũt mare: et exibũt ꝛ sanabũt' aque. Et omĩs anima viuẽs que serpit quocũq3 venerit torrens viuet: et erit pisces multi satis: postq̃ venerit illuc aque iste. Et sanabũt' et viuent omĩa ad que venerit torrens: et stabunt sup illa piscatores. Ab engaddi usq3 ad engallum siccatio sagenaꝝ erũt. Plurime species erit piscium eius: sicut pisces maris magni multitudinis nimie. In litoribus autem eius ꝛ in palustribus nõ sanabũt': qr in salinas dabũt'. Et sup torrentẽ orietur in ripis eius ex vtraq3 parte omĩe lignũ pomiferũ. Nõ defluet foliũ ex eo: et nõ deficiet fructus eius. Per singlos menses afferet primitia: quia aque eius de sanctuario egredientur. Et erũt fructus eius in cibũ: et folia eius ad medicinã. Hec dicit dñs deus. Hic ẽ terminus in quo possidebitis terrã in duodecim tribubus israhel: quia ioseph duplicẽ funiculũ habet. Possidebitis autem eam singuli eque ut frater suus: sup quam leuaui manũ meã ut darem patribus vestris. Et cadet terra hec vobis in possessionem. Hic est autem terminus terre ad plagam septentrionalẽ a mari magno · via ethalon venientibus sedada emath berotha sabarim q̃ est inter mediũ damasci ꝛ confiniũ emath domus thicon que ẽ iuxta terminũ auran: et erit terminus a mari usq3 ad atriuz enon terminus damasci: et ab aq̃lone ad aq̃lonẽ terminus emath: plaga septentrionalis. Porro plaga oriẽtalis de medio auran et de medio damasci ꝛ de medio galaad et de medio terre israhel · iordanis disterminans: ad mare oriẽtale metiemini plagã orientalez. Plaga autẽ australis meridiana a thamar vsq3 ad aquas cõtradictõis cades: ꝛ torrẽs vsq3 ad mare magnũ: ꝛ hec est plaga ad meridiem australis. Et plaga maris: mare magnũ a confinio p directũ donec venias emath: hec ẽ plaga maris. Et diuidetis terraz istã vobis p tribus israhel: et mittetis eam in hereditatẽ vobis ꝛ aduenis qui accesserint ad vos qui genuerint filios in medio vestrum: et erũt vobis sicut indigene inter filios israel. Vobiscum diuidẽt possessionem in medio tribuũ israel. In tribu aũt quacũq3 fuerit aduena: ibi dabitis possessionẽ illi ait dñs deus.

XLVIII

Et hec nomina tribuũ. A finibus aquilonis iuxta viã ethalõ pgẽtibus emath atriũ enõ terminus damasci ab aquilone iuxta viã emath: ꝛ erit ei plaga orientalis mare · dan vna. Et a termino dan:

vi

a plaga oriētali usqꝫ ad plagā maris. asser vna. Et sup terminū asser: a plaga oriētali vsqꝫ ad plagam maris neptalim vna. Et sup terminū neptalim: a plaga oriētali usqꝫ ad plagaꝫ maris manasse vna. Et sup t̃minū manasse: a plaga oriētali usqꝫ ad plagā maris effraim vna. Et sup terminū effraim: a plaga oriētali usqꝫ ad plagā maris rubē vna. Et sup terminū rubē: a plaga oriētali vsqꝫ ad plagam maris iuda vna. Et super terminū iuda: a plaga orientali vsqꝫ ad plagā maris erūt primitie quas separabitis vigintiquīqꝫ milib⁹ latitudīs ⁊ lōgitudīs: sicuti singule partes a plaga orientali usqꝫ ad plagaꝫ maris. Et erit sc̄uariū in medio ei⁹. Primitie quas separabitis dn̄o: longitudo vigintiquinqꝫ milib⁹: ⁊ latitudo decē milib⁹. Hec autē erunt primitie sanctuarij sacerdotū: ad aquilonē longitudinis vigītiquīqꝫ milia. et ad mare latitudinis decem milia. Sed ⁊ ad orientē latitudinis decem milia: ⁊ ad meridiem vigintiquinqꝫ milia. Et erit sc̄uariū dn̄i in medio ei⁹. Sacerdotib⁹ sc̄uariū erit de filijs sadoch. q̄ custodierūt cerimonias meas: ⁊ nō errauerūt cum errarēt filij israhel: sicut errauerunt ⁊ leuite. Et erūt primitie de primitijs terre sanctū sanctoꝝ: iuxta terminū leuitaꝝ. Sed ⁊ leuitis similiter iuxta fines sacerdotū vigintiquīqꝫ milia longitudīs: ⁊ latitudinis decē milia. Omnis longitudo viginti ⁊ quinqꝫ miliū: et latitudo decē miliū. Et nō venūdabūt ex eo neqꝫ mutabūt: neqꝫ transferent̄ primitie terre: quia sanctificate sūt domino. Quinqꝫ milia autē que supsūt in latitudine ꝑ vigintiquīqꝫ milia: ꝓphana erunt vrbis in habitaculū ⁊ in suburbana. Et erit ciuitas in medio eius: et hec mensure eius. Ad plagam septētrionalē quingēta ⁊ quatuor milia: et ad plagam meridianā quingenta et q̄tuor milia: ⁊ ad plagā orientalē quīgēta et quatuor milia: et ad plagā occidentalē quingēta ⁊ quatuor milia. Erūt autē suburbana ciuitatis ad aquilonē ducenta quinquaginta ⁊ ad meridiē ducēta quinquaginta: et ad oriētem ducenta quinquaginta ⁊ ad mare ducenta quinquaginta. Qđ autē reliquū fuerit in lōgitudine sc̄d̄m ꝑmitias sc̄uarij decem milia in orientē: et decēꝫ milia in occidentē erūt sicut primitie sc̄uarij: ⁊ erūt fruges ei⁹ in panes hijs qui seruiūt ciuitati. Seruiētes autē ciuitati operabūt̄ ex omib⁹ tribub⁹ israhel. Omnes ꝑmitie vigintiquīqꝫ miliū ꝑ vigintiquīqꝫ milia in quadrū. separabūt̄ in primitias sc̄uarij: et in possessioneꝫ ciuitatis. Quod autēꝫ reliquū fuerit principis erit ex omi parte primitiaꝝ sanctuarij et possessionis ciuitatis e regione. vigintiquinqꝫ miliuꝫ primitiarum usqꝫ ad terminū orientalem: sed et a mari e regione vigintiquinqꝫ miliū usqꝫ ad terminū maris similit̃ in partib⁹ principis erit. Et erūt ꝑmitie sanctuarij ⁊ sanctuariū tēpli in medio ei⁹.

vii

De possessione autē leuitaꝝ ⁊ de possessione ciuitatis in medio partiū pn̄cipis: erit in terminū iuda ⁊ in terminū beniamin: et ad principem ꝑtinebit. Et reliquis tribub⁹ a plaga orientali usqꝫ ad plagā occidentalē: beniamin vna. Et ꝯtra terminū beniamin a plaga orientali usqꝫ ad plagā occidentalē: symeō vna. Et sup t̃minū symeonis a plaga oriētali usqꝫ ad plagam occidentalem: ysachar vna. Et super terminum ysachar a plaga orientali usqꝫ ad plagaꝫ occidentalem: zabulon vna. Et super terminū zabulon a plaga oriētali usqꝫ ad plagā maris. gad vna.

viii

Et super terminū gad ad plagam austri in meridiē: et erit finis de thamar usqꝫ ad aq̃s ꝯtradictionis cades: hereditas contra mare magnū. Hec est terra quā mittetis in sortē tribub⁹ israhel: et hee particōes eoꝝ ait dn̄s de⁹. Et hij egressus ciuitatis. A plaga septētrionali quingēta ⁊ q̄tuor milia mēsurabis: et porte ciuitatis omib⁹ tribub⁹ isrl̄. Porte tres a septētrione. Porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagā orientalē quingēta ⁊ quatuor milia: et porte tres. Porta ioseph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. Et ad plagā meridianā quīgēta ⁊ q̄tuor milia metieris. Porta symeonis vna: porta ysachar vna: porta zabulō vna. Et ad plagā occidētalē quīgēta ⁊ q̄tuor milia: porte eoꝝ tres. Porta gad vna: porta aser vna: porta neptalim vna. Per circuitū decē ⁊ octo milia: et nomē ciuitatis ex illa die: dominus ibidem. Explicit ezechiel ꝓpheta.

Incip̄. plogus in danielē
D Anielem ꝓphetam ꝓphām.
iuxta septuaginta interpre-
tes. domini saluatoris eccle-
sie non legūt. vtentes theo-
dotionis editiōe: et hoc cur acciderit nescio.
Siue enim quia sermo chaldaicus est. et qui-
busdā ꝓprietatibꝰ a nr̄o eloquio discrepat.
noluerūt septuaginta interp̄tes easdē lin-
gue lineas in translacōne seruare: siue sub
nomine eorū ab alio nescio quo non satis
chaldeam linguā sciente editus est liber:
siue aliud quid cause extiterit ignorās. hoc
vnū affirmare possum: quod multū a veri-
tate discordet: et recto iudicio repudiatus
sit. Sciendū quippe danielē maxime et hes-
dram hebraicis quidem litteris ſ; chaldeo
sermone cōscriptos et vnā iheremie pericopen:
iob quoque cū arabica lingua plurimam habere
societatē. Deniqȝ et ego adolescētulus post
quintilliani et tullij lectōez ac flores rethori-
cos cū me ī lingue huius p̄strinū reclusissem.
et multo sudore multoqȝ tempore vix cepis-
sem anhelātia stridentiaqȝ verba resonare.
et quasi p criptā ambulās. rarū desup lumē
aspicere. impegi nouissime ī danielē: et tāto
tedio affectus sū: ut desperacōe subita oīnez
laborem veterē voluerim cōtemnere. Verū
hortante me quodam hebreo et illud michi
crebrius sua lingua ingerente. labor impro-
bus oīa vincit: qui michi videbar sciolus
inter eos cepi rursus discipulus esse chal-
daicus. Et ut verū fatear: usqȝ ad p̄sentem
diem magis possum sermonē chaldaicum
legere et intelligere quam sonare. Hec idcirco
refero ut difficultatē vobis danielis osten-
derē: qui apud hebreos nec susanne habet
historiam nec ymnū triū puerorū nec belis
draconisqȝ fabulas: quas nos quia in toto orbe
dispse sūt veru āte posito easqȝ iugulāte sb-
iecimus: ne videremur apud imperitos ma-
gnā partē voluminis detruncasse. Audiui ego
quēdā de p̄ceptoribꝰ iudeorū cū susanne de-
rideret historiā. et a greco nescio quo diceret
esse cōfictā illud oppone. quod origeni quoque affri-
canus opposuit: ethymologias has apo tou
schynou chise. et apo tou prynou pryse. de
greco sermōe descēdere. Cuius rei nos intelli-
gentiā nostris hāc possumus dare: ut verbi
gratia dicamus ab arbore ilice dixisse eū ilico
pereas: et a lentisco in lentez te cōminuat an-
gelus: vel non lente pereas. aut lentus id est
flexibilis ducaris ad mortem: siue aliud quod
ad arboris nomē conueniēs. Deinde tantum
fuisse ocij tribꝰ pueris cauillabatur: ut in cami-
no estuantis incendij metro luderēt. et per
ordinē ad laudem dei oīa elimēta puoca-
rent: aut quod miraculū diuineqȝ aspiracōnis
iudiciū vel draconē interfectum offa picis
vel sacerdotū beli machinas dep̄hensas: que
magis prudētia solertis viri quam ꝓphali essent
spiritu ꝑpetrata. Cū vero ad abacuc veniret.
et de iudea in chaldeā raptū discoforū lecti-
taret: querebat exemplū vbi legissemus in
toto veteri testamēto quenquam sanctorum graui
volasse corpore: et in puncto hore tanta ter-
rarū spacia transisse. Cui cū quidā e nostris
satis ad loquendū promptulus ezechielem
adduxisset in mediū. et diceret eū de chaldea
in iudeam fuisse translatū. derisit hominē: et
ex ipso volumine demonstrauit ezechielē in
spū se vidisse transpositū. Deniqȝ et apostolū
nostrū videlicet ut eruditū virū et qui legez
ab hebreis didicisset non fuisse ausum affir-
mare se raptū in corpore ſ; dixisse: siue in cor-
pore siue extra corpus nescio deus scit. Huius
et talibꝰ argumētis apocriphas in libro ec-
clesie fabulas arguebat. Super quo re lectoris
arbitrio iudiciū derelinquēs illud amoneo
nō haberi danielē apud hebreos inter ꝓphe-
tas: ſ; inter eos qui agyographa cōscripserūt.
In tres siquidē partes oīs ab eis scriptura
diuiditur: in legē in ꝓphas et in agyographa
id est in quinqȝ et octo et vndecim libros: de
quo nō est huius temporis disserere. Que
aūt ex hoc ꝓpheta. immo ꝯtra hūc librum
porphirius obiciat testes sunt methodius
eusebius appollinaris: qui multis versuum
milibꝰ eius vesanie rn̄dentes nescio an cu-
rioso lectori satisfecerint. Unde obsecro vos o
paula et eustochiū fundatis ꝓ me ad dn̄m p̄-
ces: ut quādiu in hoc corpusculo sum scribā
aliquid gratum vobis vtile ecclesie: dignum
posteris. Presentiū quippe iudicijs oblatra-
tiū non satis moueor: qui in vtraqȝ parte aut
amore labuntur aut odio. Explicit plogus.

Incipit daniel ꝓpħa

AⁿNno tercio regni ioa-
kim regis iuda venit
nabuchodonosor rex
babilonis i̅herusalem
et obsedit eā: et tradi-
dit dn̄s in manu eius
ioakim regem iude ⁊ partem vasoꝝ domus
dei ⁊ asportauit ea in terrā sennaar in domū
dei sui: et vasa intulit in domū thesauri dei sui.
Et ait rex affenez ꝑposito eunuchoꝝ vt in-
troduceret de filijs israhel ⁊ de semine regio
et tyrānoꝝ pueros in quibꝫ nulla esset ma-
cula. decoros forma ⁊ eruditos omni sapiētia.
cautos sciētia ⁊ doctos disciplina: et qui pos-
sent stare in palatio regis: ut doceret eos
litteras ⁊ linguā chaldeoꝝ. Et ↄstituit eis
rex annonam ꝑ singulos dies de cibis suis
et vino vnde bibebat ipse: ut enutriti tribꝫ
annis postea starēt in ↄspcū regis. Fuerunt
ergo inter eos de filijs iude daniel ananias
misahel ⁊ azarias. Et imposuit eis ꝑpositus
eunuchoꝝ nomina: danieli balthasar: ana-
nie sidrac. misaheli misac. et azarie abdena-
go. Proposuit autē daniel in corde suo ne
pollueret̃ de mensa regis neq̧ de vino potꝰ
eius: ⁊ rogauit eunuchoꝝ ꝑpositū ne cōta-
minaretur. Dedit autē deus danieli gratiā
et misericordiā in ↄspcū pn̄cipis eunuchoꝝ.
Et ait princeps eunuchoꝝ ad danielem.
Timeo ego dominū meū regē qui ↄstituit
vobis cibū ⁊ potū: qui si viderit vultus ve-
stros macilētiores ꝑ ceteris adolescētibus
coeuis vestris: ↄdēnabitis caput meū regi.
Et dixit daniel ad malasser quē ↄstituerat
princeps eunuchoꝝ sup danielē ananiā
misahelē ⁊ azariam. Tempta nos obsecro
seruos tuos diebꝫ decē ⁊ dent̃ nobis legu-
mina ad vescendū ⁊ aqua ad bibendum: et
contemplare vultus nr̄os ⁊ vultus pueroꝝ
q̇ vescunt̃ cibo regio: et sicut videris facies
cū seruis tuis. Qui audito s̄mone huiusce-
modi: temptauit eos diebꝫ decem. Post di-
es autē decē apparuerūt vultus eoꝝ melio-
res ⁊ corpulētiores: ꝑ omnibꝫ pueris qui ve-
scebānt̃ cibo regio. Porro malasser tollebat
cibaria ⁊ vinū potus eorum: dabatq̧ eis le-
gumina. Pueris autē hijs dedit deus sciā
et disciplinā in omni libro ⁊ sapiētia: danieli
autē intelligentiā omniū visionū ⁊ somnioꝝ.
Cōpletis itaq̧ diebꝫ post quos dixerat rex
ut introducerētur: introduxit eos ꝑpositus
eunuchoꝝ in ↄspcū nabuchodonosor. Cū
eis locutus fuisset rex: non sunt inuēti tales
de vniuersis ut daniel ananias misahel ⁊ aza-
rias. Et steterūt in ↄspcū regis: et omne vbū
sapiētie ⁊ intellectus qđ sciscitatus ē ab eis
inuenit in eis decuplū sup cūctos ariolos ⁊
magos q̇ erāt in vniūso regno eiꝰ. Fuit aūt
daniel usq̧ ad annū pⁱmū cyri regis. II

IN anno scđo regni nabuchodonosor vidit
nabuchodonosor somniū: ⁊ ↄterritus ē spūs
eiꝰ: ⁊ somniū eius fugit ab eo. Precepit aūt
rex ut ↄuocarēt̃ arioli ⁊ magi ⁊ malefici ⁊
chaldei: ut indicarēt regi somnia sua. Qui cū
venissent steterūt corā rege: et dixit ad eos
rex. Vidi somniū: et mēte ↄfusus ignoro qđ
viderim. Rn̄deruntq̧ chaldei regi siriace.
Rex in sempiternū viue. Dic somniū seruis
tuis: et interꝑtacōem eius indicabimus. Et
rn̄dens rex ait chaldeis. Sermo recessit a
me. Nisi indicaueritis michi somniū ⁊ conie-
cturā eiꝰ ꝑibitis vos: ⁊ domus vr̄e publica-
būtur. Si autē somniū ⁊ coniecturam eius
narraueritis: p̄mia ⁊ dona ⁊ honorē multum
accipietis a me. Somniū igit̃ et interꝑtacō-
nem eius indicate michi. Responderūt scđo
atq̧ dixerūt. Rex somniū dicat seruis suis: ⁊
interꝑtationē eius indicabimus. Rn̄dit rex
et ait. Certe noui ꝙ tēpus redimitis: sciētes
ꝙ recesserit a me s̄mo. Si ergo somniū nō
indicaueritis michi vna ē de vobis sentētia:
ꝙ interꝑtacōem q̧ fallacē ⁊ decepcōe ple-
nam ↄposueritis: ut loquamini michi donec
tempus ꝑtranseat. Somniū itaq̧ dicite m̄:
ut sciam ꝙ interꝑtacōē q̧ eius verā loqua-
mini. Respondētes ergo chaldei corā rege
dixerūt. Non est homo sup terrā q̇ sermonē
tuū rex possit implere: sed neq̧ regū quisq̄
magnus ⁊ potēs vbū huiuscemōi sciscitat̃
ab omni ariolo ⁊ mago et chaldeo. Sermo
enim quē tu queris rex grauis est: nec repi-
etur quisq̄ qui indicet illū in cōspectu regis
exceptis dijs quoꝝ non est ↄuersatio cum
hominibꝫ. Quo audito: rex in furore ⁊ in ira
magna p̄cepit ut periret omnes sapientes

babilonis. Et egressa sentētia: sapiētes in-
terficiebantur: querebāturqꝫ daniel et socij
eius ut pirēt. Tunc daniel requisiuit de lege
atqꝫ sentētia ab arioch principe milicie re-
gis: qui egressus fuerat ad interficiendos
sapiētes babilonis. Et interrogauit eū qui
a rege potestatē acceperat: quā ob causam
tā crudelis sentētia a facie regis esset egres-
sa. Cū ergo rem indicasset arioch danieli:
daniel ingressus rogauit regē ut tempus
daret sibi ad solucōem indicandā regi. Et
ingressus est domū suā: ananieqꝫ ⁊ misaheli
et azarie socijs suis indicauit negocium ut
quererēt misericordiā a facie dei celi sup sa-
cramēto isto: et nō pirent daniel ⁊ socij ei⁹
cū ceteris sapiētibꝫ babilonis. Tūc danieli
misteriū p visionē nocte reuelatum est. Et
daniel benedixit deo celi ⁊ locutus ait. Sit
nomē domini benedictū a seculo ⁊ usqꝫ in se-
culū: qr sapiētia ⁊ fortitudo eius sūt: et ipse
mutat tempora et etates. Transfert regna
atqꝫ ꝯstituit: dat sapientiā sapiētibꝫ: ⁊ sciaꝫ
intelligentibꝫ disciplinā. Ipse reuelat ꝓfun-
da ⁊ abscondita: et nouit in tenebris ꝯstitu-
ta: et lux cū eo est. Tibi deus prm nostroꝝ
ꝯfiteor teqꝫ laudo qr sapiētiā ⁊ fortitudinē
dedisti michi: et nunc ostendisti michi que
rogauimus te: qr sermonē regis aperuisti
nob. Post hec daniel ingressus ad arioch
quem ꝯstituerat rex ut pderet sapiētes ba-
bilonis: sic ei locutus est. Sapiētes babi-
lonis ne pdas. Introduc me in conspectu
regis ⁊ solucōeꝫ regi narrabo. Tūc arioch
festinus introduxit danielē ad regē: et di-
xit ei. Inueni hominē de filijs trāsmigratio-
nis iude qui solucōeꝫ regi annūciet. Rn̄dit
rex: ⁊ dixit danieli cuius nomē erat baltha-
sar. Putasne vere potes michi indicare so-
mniū quod vidi: et interptacōem eius? Et
rn̄dens daniel coram rege ait. Misteriuꝫ
quod rex interrogat sapiētes magi ⁊ ario-
li ⁊ aruspices nequeūt indicare regi: sed est
deus in celo reuelās misteria: qui indicabit
tibi rex nabuchodonosor que ventura sunt
nouissimis temporibꝫ. Somniū tuū ⁊ visio-
nes capitis tui in cubili tuo huiuscemōi sūt.
Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo quid
esset futurū post hec: et qui reuelat misteria
ostendit tibi q̄ ventura sūt. Michi qꝫ non in
sapiētia que ē in me plus q̄ in cūctis viuēti-
bus sacramentū hoc reuelatū est: sꝫ ut inter-
ptatio regi manifesta fieret et cogitationes
mētis tue scires. Tu rex videbas: et ecce qua-
si statua vna grandis. Statua illa magna
et statura sublimis stabat ꝯtra te: et intuitus
eius erat terribilis. Huius statue caput ex
auro optimo erat: pectus autē ⁊ brachia de
argēto: porro venter ⁊ femora ex ere: tibie
autem ferree: pedū quedā pars erat ferrea.
quedam autē fictilis. Videbas ita: donec ab-
scisus est lapis de mōte sine manibꝫ ⁊ pcussit
statuā in pedibꝫ eius ferreis ⁊ fictilibꝫ: et cō-
minuit eos. Tunc ꝯtrita sūt pariter ferrum
testa es argētum ⁊ aurū: et redacta quasi in
fauillaꝫ estiue aree que rapta sūt vento: nul-
lusqꝫ locus inuētus est eis. Lapis autē qui
pcusserat statuā factus est mons magnus:
⁊ impleuit vniuersaꝫ terrā. Hoc est somniū:
interptacōem qꝫ eius dicemus corā te rex.
Tu rex regum es: et deus celi regnū ⁊ fortitu-
dinē ⁊ imperiū ⁊ gloriam dedit tibi: et omnia
in quibꝫ habitant filij hominū ⁊ bestie agri
volucres qꝫ celi dedit in manū tua: ⁊ sbdicōe
tua vniuersa cōstituit. Tu es ergo caput au-
reū. Et post te ꝯsurget regnū aliud minus te
argēteum: et regnū terciū aliud ereū quod
impabit vniuerse terre: et regnū quartū erit
velut ferreū. Quomō ferrū ꝯminuit ⁊ domat
omnia: sic ꝯminuet ⁊ ꝯteret omnia hec. Porro
qr vidisti pedū ⁊ digitoꝝ partē testeā figuli
et partem ferreā: regnū diuisū erit qd tamē
de plantario ferri orietur. Secundū qr vidi-
sti ferrū mixtū teste ex luto. et digitos pedū
ex parte ferreos. et ex parte fictiles: ex pte
regnū erit solidū: et ex pte ꝯtritū. Qd autē
vidisti ferrū mixtū teste ex luto: ꝯmiscebūtur
quidē humano semini sꝫ nō adherebūt sibi:
sicuti ferrū misceri nō potest teste. In diebꝫ
aūt regnoꝝ illoꝝ suscitabit deus celi regnū
quod in eternū nō dissipabitur: ⁊ regnū ei⁹
alteri populo non tradetur. Cōminuet aūt
et ꝯsumet vniuersa regna hec: et ipsū stabit
in eternū. Secundū qr vidisti qr de mōte ab-
scisus est lapis sine manibꝫ ⁊ ꝯminuit testaꝫ
et ferrū ⁊ es ⁊ argentū ⁊ aurū: deus magnus
ostēdit regi que ventura sint postea: et veruꝫ

eſt ſomniū et fidelis interp̄tacō eius. Tunc rex nabuchodonoſoꝛ cecidit in faciem ſuā: et danielē adorauit: et hoſtias et incenſum p̄cepit ut ſacrificarēt ei. Loquēs ergo rex ait danieli. Vere deus veſter deus deoꝝ eſt et dominus regū reuelans miſteria: qm̄ tu potuiſti apire hoc ſacramentū. Tūc rex danielē in ſublime extulit: et munera multa et magna dedit ei. Et ꝯſtituit eū principē ſup omēs ꝓuincias babilonis: et p̄fectū in gratuū ſup cūctos ſapiētes babilonis. Daniel autē poſtulauit a rege: ⁊ ꝯſtituit ſup opera ꝓuīcie babilonis ſidrac miſac ⁊ abdenago. Ipe aūt daniel erat in foribꝫ regis. III

Nabuchodonoſoꝛ rex fecit ſtatuā auream altitudine cubitoꝝ ſexaginta latitudine cubitoꝝ ſex: et ſtatuit eā in campo durā ꝓuincie babilonis. Itaqꝫ nabuchodonoſoꝛ rex miſit ad ꝯgregandos ſatrapas magiſtratus ⁊ iudices duces et tyrannos et p̄fectos omēſqꝫ principes regionum: ut conuenirēt ad dedicacōem ſtatue quā erexerat nabuchodonoſoꝛ rex. Tūc ꝯgregati ſūt ſatrape magiſtratus ⁊ iudices duces et tyranni ⁊ optimates qui erāt in poteſtatibꝫ conſtituti ⁊ vniuerſi principes regionū: ut conuenirēt ad dedicationem ſtatue quam erexerat nabuchodonoſoꝛ rex. Stabant autem in ꝯſpectu ſtatue quam poſuerat nabuchodonoſoꝛ rex: et p̄co clamabat valēter. Vobis dicit̄ ꝑplis tribubꝫ ⁊ linguis: in hora qua audieritis ſonitū tube et fiſtule et cythare ſabuce ⁊ pſalterij ⁊ ſimphonie et vniuerſi generis muſicoꝝ: cadētes adorate ſtatuam aureā quā cōſtituit nabuchodonoſoꝛ rex. Si quis autē non proſtratus adorauerit: eadem hora mittet̄ in fornacē ignis ardentis. Poſt hec igitur ſtatim ut audierūt omēs populi ſonitū tube fiſtule et cythare ſambuce ⁊ pſalterij ſimphonie et omnis generis muſicoꝝ: cadentes omēs populi tribꝫ ⁊ lingue adorauerūt ſtatuam aureā quā ꝯſtituerat nabuchodonoſoꝛ rex. Statimqꝫ in ip̄o tempoꝛe accedentes viri chaldei accuſauerūt iudeos: dixerūtqꝫ nabuchodonoſoꝛ regi. Rex in eternum viue. Tu rex poſuiſti decretū ut oīs hō qui audierit ſonitū tube fiſtule ⁊ cythare ſambuce ⁊ pſalterij ⁊ ſimphonie ⁊ vniuerſi generis muſicoꝝ ꝓſternat ſe ⁊ adoret ſtatuam aureā: ſi quis autē nō ꝓcidēs adorauerit mittatur in fornacē ignis ardentis. Sunt ergo viri iudei quos ꝯſtituiſti ſup opa regionis babilonie ſidrac miſac ⁊ abdenago: viri iſti cōtempſerunt rex decretum tuum. Deos tuos non colūt: et ſtatuā aureā quā erexiſti non adorant. Tūc nabuchodonoſoꝛ in furore ⁊ ira p̄cepit ut adducerent̄ ſidrac miſac ⁊ abdenago. Qui ꝯfeſtim adducti ſūt in ꝯſpcū regis: ꝓnūcianſqꝫ nabuchodonoſoꝛ rex ait eis. Verene ſidrac miſac ⁊ abdenago deos meos nō colitis: ⁊ ſtatuā aureā quā ꝯſtitui nō adoratis? Nūc ergo ſi eſtis parati quacūqꝫ hora audieitis ſonitū tube fiſtule cythare ſambuce et pſalterij ⁊ ſimphonie omniſqꝫ gn̄is muſicoꝝ ꝓſternite vos ⁊ adorate ſtatuam quā feci: qđ ſi nō adorauerītis: eadem hora mittemini in fornacē ignis ardētis. Et quis eſt deus qui eripiet vos de manu mea? Reſpondētes ſidrac miſac ⁊ abdenago: dixerūt regi nabuchodonoſoꝛ. Nō oportet nos de hac re rn̄dere tibi. Ecce enim deus noſter quē colim⁹ poteſt eripē nos de camino ignis ardētis: et de manibꝫ tuis o rex liberare. Qđ ſi noluerit notū ſit tibi rex qꝛ deos tuos non colimus: et ſtatuā auream quā erexiſti non adoramus. Tūc nabuchodonoſoꝛ replet⁹ eſt furoꝛe ⁊ aſpectus faciei illius immutat⁹ eſt ſup ſidrac miſac ⁊ abdenago: et p̄cepit ut ſuccenderet̄ fornax ſeptupliū q̄ ſuccendi cōſueuerat: et viris fortiſſimis de exercitu ſuo iuſſit ut ligatis pedibꝫ ſidrac miſac ⁊ abdenago mitterēt eos in fornacē ignis ardētis. Et ꝯfeſtim viri illi vincti cū bracis ſuis ⁊ thyaris ⁊ calciamentis et veſtibꝫ miſſi ſunt in mediū fornacis ignis ardētis. Nā iuſſio regis vrgebat. Fornax autē ſuccenſa erat nimis. Porro viros illos qui miſerāt ſidrac miſac et abdenago interfecit flamma ignis. Viri autē hij tres id ē ſidrac miſac ⁊ abdenago ceciderūt in medio camino ignis ardentis colligati. Que ſequūt̄ in hebreis voluminibꝫ non repperi. Et ambulabāt in medio flāme: laudantes deū ⁊ benedicētes domino. Stās autē azarias orauit ſic. Aperienſqꝫ os ſuum in medio ignis ait. Benedictus es domine

deus patrũ nroꝝ ⁊ laudabile ⁊ gloriosum
nomē tuũ in secula: qꝛ iustus es in om̄ibus
que fecisti nobis. ⁊ vniuersa opa tua vera ⁊
vie tue recte: et om̄ia iudicia tua vera. Iudi-
cia enim vera fecisti iuxta om̄ia q̄ induxisti
sup nos ⁊ sup ciuitatē sanctā prm nostroꝝ
ihrl̃m: qꝛ in veritate ⁊ in iudicio induxisti o-
mnia hec ꝓpter peccata nostra. Peccauimus
enim ⁊ inique egimus recedētes a te ⁊ deli-
quimus in om̄ibꝫ: et p̄cepta tua nō audiui-
mus: nec obseruauimus nec fecimus sicut
p̄ceperas nobis ut bene nobis esset. Om̄ia
ergo q̄ induxisti sup nos et vniuersa que fe-
cisti nobis vero iudicio fecisti: ⁊ tradidisti
nos in manibus inimicoꝝ iniquoꝝ et pessi-
moꝝ p̄uaricatorũqꝫ: ⁊ regi iniusto ⁊ pessimo
vltra om̄ez terrā. Et nūc nō possumus aperi-
re os. Confusio ⁊ opprobrium facti sumus
seruis tuis: ⁊ hijs qui colebāt te. Ne quesu-
mus tradas nos in ꝑpetuũ ꝓpter nomē tuũ:
et ne dissipes testamentũ tuũ neqꝫ auferas
misericordiam tuā a nobis ꝓpter abraham
dilectũ tuũ ⁊ ysaac ſuũ tuũ ⁊ israhel sanctũ
tuũ: quibꝫ locutus es pollicēs qꝛ multiplica-
res semen eoꝝ sicut stellas celi ⁊ sicut hare-
nam que ē in litore maris: qꝛ dn̄e imminuti
sumus plus q̄ om̄es gētes: sumusqꝫ humi-
les in vniuersa terra hodie ꝓpter pc̄a nr̄a.
Et non est in tempore hoc princeps et dux
et ꝓpheta neqꝫ olocaustum neqꝫ sacrificium
neqꝫ oblacō neqꝫ incensũ neqꝫ locus p̄miti-
arũ coraz te. ut possimus inuenire misc̄diaz
tuā: sed in animo cōtrito ⁊ spū humilitatis
suscipiamur. Sicut in olocausto arietuz et
thauroꝝ ⁊ sicut in milibꝫ agnoꝝ pinguiũ:
sic fiat sacrificiũ nostrũ in ꝯspectu hodie ut
placeat tibi: quoniā nō est ꝯfusio ꝯfidētibꝫ
in te. Et nunc sequimur te in toto corde ⁊ ti-
memus te: et querimus faciem tuā. Ne cō-
fundas nos: sed fac nobiscũ iuxta mansue-
tudinē tuā ⁊ sc̄d᷑ multitudinē misericordie
tue: et erue nos in mirabilibꝫ tuis ⁊ da glo-
riam nomini tuo domine: et ꝯfundāt om̄es
qui ostendũt seruis tuis mala. Confundā-
tur in omni potentia ⁊ robur eoꝝ ꝯteratur:
⁊ sciāt quia tu es dn̄s deus solus: et glo͛sus
sup orbē terraꝝ. Et nō cessabāt q̄ miserant
eos ministri regis succēdere fornacē napta
et stuppa et pice et malleolis: et effundebat͛
flamma sup fornacē cubitis quadragitano-
uem: et erupit ⁊ incendit quos repperit iux͛
fornacē de chaldeis. Angelus autē domini
descendit cũ azaria ⁊ socijs eius in fornacē:
et excussit flammam ignis de fornace ⁊ fecit
mediũ fornacis quasi ventũ roris flantez: et
et nō tetigit eos omnino ignis neqꝫ ꝯtristauit
nec quicq̄ molestie intulit. Tūc hij tres q̄si
ex vno ore laudabāt ⁊ glorificabāt ⁊ bene-
dicebāt deũ in fornace dicētes. Bn̄dictus es
domine deus patrũ nostroꝝ: ⁊ laudabilis
et gloriosus ⁊ supexaltatus in secula. Et bn̄-
dictũ nomē glorie tue sanctũ: et laudabile
et supexaltatũ in om̄ibꝫ seculis. Benedictus
es in templo sancto glorie tue: et sup laudabilis
⁊ sup gloriosus in secula. Benedictus
es in throno regni tui: ⁊ sup laudabilis ⁊ su-
pexaltatus in secula. Benedictus es qui in-
tueris abissos ⁊ sedes sup cherubin: et lauda-
bilis ⁊ supexaltatus in secula. Bn̄dictus es
in firmamēto celi: ⁊ laudabilis et gloriosus
in secula. Bn̄dicite om̄ia opa domini domīo:
laudate ⁊ supexaltate eum in sc͞la. Bn̄dicite
angeli dn̄i dn̄o: laudate ⁊ supexaltate eum
in secula. Bn̄dicite celi dn̄o: laudate ⁊ super-
exaltate eũ in secula. Bn̄dicite aque om̄es
q̄ sup celo sũt dn̄o: laudate ⁊ supexaltate eũ
in secula. Bn̄dicite om̄es virtutes dn̄i dn̄o:
laudate ⁊ supexaltate eũ in secula. Bn̄dicite
sol ⁊ luna dn̄o: laudate ⁊ supexaltate eum in
secula. Bn̄dicite stelle celi domīo: laudate ⁊
supexaltate eũ in secula. Bn̄dicite ymber et
ros domino: laudate ⁊ supexaltate eũ in sc͞la.
Benedicite omnis spūs dei domino: lauda-
te ⁊ supexaltate eũ in secula. Bn̄dicite ignis
⁊ estus domīo: laudate ⁊ supexaltate eum in
secula. Benedidicite frigus ⁊ estas domīo:
laudate ⁊ supexaltate eũ in secula. Bn̄dicite
rores ⁊ pruina domīo: laudate et supexalta-
te eum in secula. Benedicite gelu et frigus
domino: laudate et supexaltate eũ in secula.
Bn̄dicite glacies ⁊ niues domino: laudate
et supexaltate eũ in secula. Bn̄dicite noctes
et dies domino: laudate ⁊ supexaltate eũ in
secula. Benedicite lux ⁊ tenebre domīo: lau-
date ⁊ supexaltate eũ in secula. Benedicite
fulgura ⁊ nubes dn̄o: laudate ⁊ supexaltate

eū in secula. Benedicat terra dn̄m: laudet ⁊ superexaltet eū in secula. Benedicite montes et colles domino: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicite vniuersa germinātia in terra domino: laudate ⁊ superexaltate euȝ in secl'a. Benedicite fontes domīo: laudate et superexaltate eū in secula. Benedicite maria ⁊ flumina domīo: laudate ⁊ superexaltate eum in secula. Benedicite cete ⁊ oīa que mouent̄ in aquis domīo: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicite oīes volucres celi domino: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicite oīes bestie ⁊ pecora domino: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicite filij hominū domino: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicat israhel dominū: laudet ⁊ superexaltet eum in secula. Benedicite sacerdotes domini domino: laudate ⁊ superexaltate eū in secl'a. Benedicite serui domini domino: laudate et superexaltate eū in scl'a. Benedicite spūs ⁊ anime iustoꝝ domino: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicite sancti ⁊ humiles corde domīo: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Benedicite anania azaria misahel domino: laudate et superexaltate eū in scl'a: qꝛ eruit nos de inferno ⁊ saluos fecit de manū mortis: ⁊ liberauit de medio ardētis flamme: et de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniā bonus: qm̄ in seculū misericordia eius. Benedicite oēs religiosi domīo deo deoꝝ: laudate et ꝯfitemini ei: qꝛ in oīa secula misericordia eius. Hucusqꝫ in hebreo non habetur ⁊ que posuimus de theodotionis editione trāslata sūt. Tūc nabuchodonosor rex obstupuit ⁊ surrexit ꝓpere: et ait optīatibꝫ suis. Nonne tres viros misimus in medio ignis ꝯpeditos. Qui respondētes regi dixerūt. Vere rex. R̄ndit ⁊ ait. Ecce ego video viros quatuor solutos ⁊ ambulātes in medio ignis: et nichil corrupcōīs in eis est: ⁊ species quarti similis filio dei. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostium fornacis ignis ardētis et ait. Sidrac misac et abdenago serui dei excelsi: egredimini et venite. Statimqꝫ egressi sūt sidrac misac et abdenago de medio ignis. Et ꝯgregati satrape magistratus et iudices et potentes regis contēplabantur viros illos quoniam nichil potestatis habuissꝫ ignis in corporibꝫ eoꝝ: et capillus capitis eoꝝ nō esset adustus et saraballa eoꝝ nō fuissent immutata: ⁊ odor ignis nō transisset p̱ eos. Et erumpēs nabuchodonosor ait. Bn̄dictus deus eoꝝ sidrac videlicet misac et abdenago: qui misit angelū suū ⁊ eruit seruos suos qui crediderūt in eū: et verbū regis immutauerūt: et tradider̄t corpora sua ne seruirēt et ne adorarēt omnē deū excepto deo suo. A me ergo positum est hoc decretū: ut oīis populus tribꝫ ⁊ lingua quecūqꝫ locuta fuerit blasphemiā ꝯtra deū sidrac misac et abdenago disperеat: et dom⁹ eius vastet̄. Neqꝫ enim est alius deus: qui possit ita saluare. Tunc rex ꝓmouit sidrac misac et abdenago in prouincia babilonis. Nabuchodonosor rex oīibꝫ poplis gētibꝫ et linguis q̄ habitant in vniuersa terra: pax vobis multiplicetur. Signa et mirabilia fecit apud me deus excelsus. Placuit ergo m̄ p̄dicare eius signa qꝛ magna sūt: et mirabilia ei⁹ qꝛ fortia: ⁊ regnū ei⁹ regnū sempiternū: et ptās eius in gn̄acōez ⁊ gn̄acōez. IIII

Ego nabuchodonosor quietus erā in domo mea et florens in palatio meo. Sommū vidi quod p̱terruit me: et cogitationes mee in stratu meo: et visiones capitis mei ꝯturbauerūt me. Et p̱ me ꝓpositum est decretū ut introducerētur in conspectu meo cuncti sapiētes babilonis: et ut solutionem somnij indicarēt michi. Tunc ingrediebāt̄ arioli magi chaldei et aruspices. et sommiuȝ narraui in ꝯspectu eoꝝ: et solucōez eius nō indicauerūt michi. donec collega ingressus est in ꝯspcū meo daniel. cuius nomē balthasar secundū nomē dei mei. qui habet spirituȝ deoꝝ sanctoꝝ in semetipo: et sommū coram ipo locutus sū. Balthasar p̄nceps ariolorꝝ: quē ego scio qꝛ spm̄ deoꝝ sanctoꝝ habeas in te. et oīe sacramentū non est impossibile tibi: visiones somnioꝝ meoꝝ quas vidi. et solutionē eaꝝ narra. Visio capitis mei in cubili meo. Videbam: et ecce arbor in medio terre: et altitudo eius nimia. Magna arbor et fortis: ⁊ ꝓceritas eius contingens celum. Aspectus illius erat usqꝫ ad terminos vniuerse terre. Folia eius pulcerrima: et fruct⁹

eius nimius: et esca vniũsoꝝ in ea. Subter eam habitabãt animalia ⁊ bestie: ⁊ in ramis eius cõuersabantur volucres celi: et ex ea vescebat̃ oĩs caro. Uidebam in visione capitis mei sup stratum meũ: ⁊ ecce vigil et sanctus de celo descendit: clamauit fortiter. et sic ait. Succidite arborẽ ⁊ p̃cidite ramos eius: excutite folia eius ⁊ disp̃gite fructus eiꝰ: fugiãt bestie q̃ subter eam sunt. et volucres de ramis eiꝰ. Uerũtamẽ germẽ radicũ eius in terra sinite: ⁊ alliget̃ vinculo ferreo et ereo in herbis q̃ foris sunt. et rore celi tinguatur: et cũ feris pars eius in herba terre. Cor eius ab humano ꝯmutetur: et cor fere detur ei: et septem tẽpora mutentur sup eum. In sentẽtia vigilũ decretũ est: et s̃mo scõꝝ et petitio: donec cognoscant viuentes q̃m dominatur excelsus in regno hominũ. ⁊ cui cũqꝫ voluerit dabit illd̃: et humilimũ hoĩez constituet sup eũ. Hoc somniũ vidi ego nabuchodonosor rex. Tu ergo balthasar intẽpretacõem narra festinus: qꝛ oẽs sapiẽtes regni mei nõ queũt solucõem edicẽ michi. Tu autẽ potes: qꝛ spũs deoꝝ scõꝝ in te est. Tunc daniel cuius nomẽ balthasar cepit intra semetip̃m tacitus cogitare quasi vna hora: et cogitacões eius ꝯturbabãt eũ. Rñdens aũt rex ait. Balthasar somniũ ⁊ interp̃tatio eius nõ ꝯturbẽt te. Rñdit balthasar ⁊ dixit. Domie mi: somniũ hiis q̃ te oderũt: ⁊ interp̃tacõ eius hostibꝫ tuis sit. Arborẽ quã vidisti sublimẽ atqꝫ robustã cuius altitudo ptingit ad celũ. et aspectus illius in oĩem terrã. et rami eius pulcerrimi. ⁊ fructus eiꝰ nimius. et esca omniũ in ea. subter cã habitãtes bestie agri. ⁊ in ramis eius ꝯmorãtes aues celi: tu es rex q̃ magñificatus es et inualuisti. ⁊ magnitudo tua creuit ⁊ puenit usqꝫ ad celũ: et potestas tua in terminos vniũse terre. Quod autẽ vidit rex vigilẽ ⁊ sanctũ descendere de celo ⁊ dicere. succidite arborem ⁊ dissipate illã. attamẽ germẽ radicuꝫ eiꝰ in terra dimittite. et vinciat̃ ferro ⁊ ere in herbis foris. et rore celi ꝯsp̃gatur. et cum feris sit pabulũ eius donec septeꝫ tempora ꝯmutẽt̃ sup eũ: hec est interp̃tatio sententie altissimi. que puenit sup dominũ meũ regẽ. Eiciẽt te ab hominibꝫ ⁊ cũ bestiis ferisqꝫ erit habitacõ tua: ⁊ fenũ ut bos ꝯmedes: et rore celi infunderis. Septẽ qꝫ tp̃a mutabuntur sup te. donec scias qꝛ dominet̃ excelsus sup regnũ hominũ: et cuicũqꝫ voluerit det illud. Quod aũt p̃cepit ut relinqueretur germen radicuꝫ eius id est arboris: regnum tuũ tibi manebit postq̃ cognoueris potestatẽ esse celestem. Quãobrẽ rex ꝯsiliũ meũ placeat tibi. et peccata tua elimosinis redime: et iniq̃tates tuas misericordiis pauperũ: forsitan ignoscet deꝰ delictis tuis. Oĩa hec venerũt sup nabuchodonosor regẽ. Post finẽ mensiũ duodecim in aula babilonis deambulabat. Rñditqꝫ rex ⁊ ait. Nonne hec ẽ babilõ ciuitas magna quã ego edificaui in domũ regni in robore fortitudinis mee: et in gl̃ia decoris mei? Cũqꝫ sermo adhuc esset in ore regis: vox de celo ruit. Tibi dicit̃ nabuchodonosor rex. Regnũ tuũ transibit a te et ab hominibꝫ eiciẽt te: et cum bestiis ⁊ feris erit habitatio tua: fenũ quasi bos ꝯmedes. et septẽ tempora mutabũt̃ sup te: donec scias qꝛ dominet̃ excelsus in regno hominũ. et cuicũqꝫ voluerit det illud. Eadẽ hora s̃mo ꝯpletꝰ est sup nabuchodonosor: et ex hominibꝫ abiectus est ⁊ fenũ ut bos comedit: et rore celi corpus eius infectũ est: donec capilli eius in similitudinẽ aquilaꝝ crescerent. et vngues eius quasi auiũ. Igit̃ post finem dieꝝ ego nabuchodonosor oculos meos ad celum leuaui. et sensus meus redditus est michi: ⁊ altissimo benedixi. et viuentẽ in sempiternũ laudaui ⁊ glorificaui: qꝛ potestas eius ptãs sempiterna. et regnũ eius in gñacõnem et gñacõem: et oĩes habitatoẽs terre apud eũ in nichilũ reputati sũt. Iuxta volũtatẽ eni suam. facit tã in virtutibꝫ celi q̃ in habitatoribus terre: et nõ est qui resistat manui eius ⁊ dicat ei quare fecisti. In ip̃o tempore sensus meus reuersus ẽ ad me. et ad honorẽ regni mei decoremqꝫ puenĩ: et figura mea reuersa est ad me. et optimates mei ⁊ magistratus mei req̃sierũt me: et in regno meo restitutus sum: et magnificẽtia mea amplior addita ẽ michi. Nũc igit̃ ego nabuchodonosor: laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico regeꝫ celi: qꝛ oĩa opera eius vera. et vie eius iudicia: et gradientes in superbia potest humiliare. V

BAlthazar rex fecit grande conuiuiū
optimatibus suis mille: ⁊ vnusquisq̧
scḋm suā bibebat etatē. Precepit ergo iam
temulētus ut afferrētur vasa aurea ⁊ argē=
tea. que asportauerat nabuchodonosor pater
eius de templo q̊d fuit in iherusalē: ut bibe=
rēt in eis rex ⁊ optimates eius. vxoresq̧ ei⁹
et ꝯcubine. Tūc allata sūt vasa aurea que
asportauerat de templo q̊d fuerat in ihrlm:
et biberūt in eis rex ⁊ optiates eius vxores
et ꝯcubine illi⁹. Bibebāt vinū: ⁊ laudabāt
deos suos aureos ⁊ argenteos et ereos fer=
reos ligneosq̧ ⁊ lapideos. In eadem hora
apparuerunt digiti quasi manus hominis
scribētis ꝯtra candelabrū: in supficie parietis
aule regie. Et rex aspiciebat articulos ma=
nus scribētis. Tunc facies regis ꝯmutata
est. et cogitacōnes eius ꝯturbabāt eum: et
ꝯpages renū eius soluebātur: ⁊ genua ei⁹
ad se inuicē collidebāt. Exclamauit itaq̧
rex fortiter: ut introducerent magos chal=
deos ⁊ aruspices. Et ꝓloquēs rex ait sapiē=
tib⁹ babilonis. Quicūq̧ legerit scripturā
hanc. et interp̄tacōem eius manifestam m̄
fecerit purpura vestietur: et torquē auream
habebit in collo: ⁊ tercius in regno meo erit.
Tunc ingressi omnes sapiētes regis nō po=
tuerūt nec scripturā legere: nec interp̄tatio=
nem eius indicare regi. Unde rex balthā=
zar satis ꝯturbatus ē: et vultus illius immu=
tatus ē. Sed et optimates eius turbabāt.
Regina aūt ꝓ re quā acciderat regi ⁊ opti=
matib⁹ eius domū ꝯuiuij ingressa est: et pro=
loquēs ait. Rex in eternū viue. Nō te ꝯtur=
bent cogitacōes tue: neq̧ facies tua immu=
tet. Est vir in regno tuo qui spiritū deoꝝ
sanctoꝝ habet in se: et in dieb⁹ p̄ris tui sciā
et sapiētia inuēte sūt in eo. Nam ⁊ rex nabu=
chodonosor pater tuus p̄ncipem magoꝝ
incantatoꝝ chaldeoꝝ ⁊ aruspicū cōstituit
eū. Pater inquā tuus o rex: ꝙ spūs āplior
et prudentia intelligentiaq̧ ⁊ interp̄tatio
sompnioꝝ ⁊ ostensio secretoꝝ. ac solutio li=
gatoꝝ inuēte sunt in eo. hoc est in daniele:
cui rex posuit nomē balthazar. Nūc itaq̧
daniel vocetur: et interp̄tacōnem narrabit.
Igitur introductus est daniel coram rege.
Ad quem p̄fatus rex ait. Tu es daniel de

filijs captiuitatis iude. quā adduxerat pat̄
meus rex de iudea? Audiui de te quoniā sp̄m
deoꝝ habeas: et scientia intelligētiaq̧ ac sa=
piētia ampliores inuente sūt in te. Et nūc in=
trogressi sūt in ꝯspcū meo sapientes magi.
ut scripturā hanc legerēt et interp̄tacōnem
eius indicarēt michi: ⁊ nequiuerūt sensū hui⁹
sermonis edicere. Porro ego audiui de
te. ꝙ possis obscura interp̄tari: ⁊ ligata dis=
soluere. Si ergo vales scripturam legere
et interp̄tacōem eius indicare michi. purpu=
ra vestieris: ⁊ torquē auream circa collū tuū
habebis: et tercius in regno meo princeps
eris. Ad que r̄ndens daniel ait coram rege.
Munera tua sint tibi: ⁊ dona domus tue al=
teri da: scp̄turā aūt legā tibi rex. et interpre=
tationē eius ostendā tibi. O rex deus altissi=
mus regnū ⁊ magnificentiā gl'iaq̧ ⁊ honorē
dedit nabuchodonosor patri tuo: et ꝓpter
magnificentiā quā dederat ei. vniūsi populi
trib⁹ ⁊ lingue tremebant ⁊ metuebant eum.
Quos volebat interficiebat. quos volebat
ꝑcutiebat: q̊s volebat exaltabat: ⁊ q̊s vole=
bat humiliabat. Quādo aūt eleuatū est cor
ei⁹ et spūs illius obfirmatus est ad sup̄biam.
depositus est de solio regni sui: ⁊ gloria eius
ablata ē: ⁊ a filijs hominū eiectus ē. Sed ⁊
cor eius cū bestijs positū ē: ⁊ cū onagris erāt
habitatio eius. Fenū q̊q̧ ut bos comedebat.
⁊ rore celi corpus eius infectū est: donec co=
gnosceret ꝙ potestatē haberet altissimus ī
regno hominū: ⁊ quencūq̧ voluerit suscita=
bit sup illud. Tu q̊q̧ filius eius balthazar nō
humiliasti cor tuū cū scires hec oīa: ſ; adu̇=
sum dominatorē celi eleuatus es. Et vasa do=
mus eius allata sūt coram te: ⁊ tu ⁊ optima=
tes tui ⁊ vxores tue et ꝯcubine tue vinū bibi=
stis in eis. Deos q̊q̧ argēteos ⁊ aureos ⁊ ere=
os ferreos ligneosq̧ ⁊ lapideos. qui nō vi=
dent neq̧ audiūt neq̧ sentiūt laudasti: por=
ro deū qui habet flatū tuū in manū sua. ⁊ omēs
vias tuas: nō glorificasti. Idcirco ab eo mis=
sus est articulus manus: q̄ scripsit hoc quod
exaratū est. Hec ē aūt scp̄tura q̄ digesta est.
Mane thecel phares. Et hec interp̄tacō ser=
monis. Mane: numerauit deus regnū tuū:
et ꝯpleuit illud. Thecel: appensū est in state=
ra: ⁊ inuentum est minus habens. Phares:

diuisū est regnū tuū: ⁊ datū est medis ⁊ psis.
Tunc iubente rege indutus est daniel pur-
pura: et circūdata est torques aurea collo
eius: et pdicatū est de eo q haberet ptātem
tercius in regno. Eadē nocte interfectus ē
balthazar rex chalde⁹: ⁊ darius med⁹ suc-
cessit in regnū· ānos natus sexagitaduos.

VI

Placuit dario ⁊ ꝯstituit supra
regnū satrapas centumuiginti ut es-
sent in toto regno suo: et sup eos principes
tres ex quib⁹ daniel vnus erat ut satrape
illis redderēt racōem: et rex nō sustineret
molestiā. Igit daniel supabat omes pncī-
pes ⁊ satrapas: q spūs dei amplior erat in
illo. Porro rex cogitabat ꝯstituere eū sup
ome regnū. Vnde pncipes ⁊ satrape q̄rebāt
occasionē ut inuenirēt danieli ex latere re-
gis: nullāq; causā ⁊ suspicacōez repire potu-
erūt eo q fidelis esset: ⁊ omis culpa ⁊ suspicō
nō inueniretur in eo. Dixerunt ergo viri illi.
Nō inueniemus danieli huic aliquā occasi-
nē: nisi forte in lege dei sui. Tunc principes
et satrape surripuerūt regi: et sic locuti sūt ei.
Dari rex in eternū viue. Consiliū inierunt
cūcti principes regni tui· magistratus ⁊ sa-
trape senatores ⁊ iudices ut decretū impera-
toriū exeat ⁊ edictum: ut omis qui petierit
aliquā peticōem a quocūq; deo ⁊ hoīe usq;
ad triginta dies nisi a te rex: mittat in lacū
leonū. Nūc itaq; rex ꝯfirma sententiam et
scribe decretū ut nō immutetur qd statutum
ē a medis ⁊ psis: nec puaricari cuiq̄ liceat.
Porro rex darius pposuit edictū ⁊ statuit.
Qd cū daniel ꝯperisset id ē constitutā legē:
ingressus est domū suā ⁊ fenestris apertis in
cenaculo suo ꝯtra iherusalē trib⁹ temporib⁹
in die flectebat genua sua ⁊ adorabat: ꝯfi-
tebatur q; coraz deo suo sicut ⁊ ante facere
cōsueuerat. Viri ergo illi curiosi⁹ inquiren-
tes inuenerūt danielē orantē ⁊ obsecrantē
deū suū: et accedētes locuti sūt regi sup edi-
cto. Rex nūquid nō ꝯstituisti ut ois homo
qui rogaret quenq̄ de dijs ⁊ hominib⁹ usq;
ad dies triginta nisi te rex mitteretur in lacū
leonum? Ad quos rn̄dens rex ait. Verus
sermo iuxta decretū medoꝝ atq; persaꝝ:
quod puaricari nō licet. Tūc respondētes
dixerūt corā rege. Daniel de filijs captiuitatis
iude non curauit de lege tua ⁊ edicto quod
constituisti: sz trib⁹ temporib⁹ p diē orat ob-
secracōne sua. Quod verbū cū audisset rex
satis ꝯtristatus est: ⁊ p daniele posuit cor ut
liberaret eum: et usq; ad occasū solis labora-
bat ut erueret illū. Viri aūt illi intelligētes
regē dixerūt. Scito rex q lex medoꝝ est
atq; psaꝝ: ut ome decretum qd constituerit
rex nō liceat immutari. Tunc rex pcepit et
adduxerūt danielē: et miserūt eū in lacū leo-
nū. Dixitq; rex danieli. De⁹ tu⁹ quē colis sp:
ipse liberabit te. Allatusq; est lapis vnus et
positus est sup os laci: quē obsignauit rex
anulo suo ⁊ anulo optimatum suoꝝ: ne qd
fieret ꝯtra danielē. Et abijt rex in domū suā
et dormiuit incenatus: cibiq; nō sūt allati co-
ram eo: insup ⁊ somnus recessit ab eo. Tūc
rex primo diluculo ꝯsurgēs festinus ad la-
cum leonū perexit: appropinquāsq; lacui da-
nielē voce lacrimabili inclamauit: ⁊ affatus
est eū. Daniel serue dei viuētis: deus tuus cui
tu seruis semp· putasne valuit te liberare a
leonibus? Et daniel regi rn̄dens ait. Rex in
eternū viue. Deus misit āgelū suū· ⁊ ꝯclusit
ora leonū ⁊ nō nocuerūt michi: quia coram
eo iusticia inuēta est in me. Sed ⁊ coram te
rex delictū non feci. Tunc vehemēter rex ga-
uisus est sup eo: ⁊ danielē pcepit educi de
lacu. Eductusq; est daniel de lacu: et nulla
lesio inuēta est in eo: q credidit deo suo. Iu-
bente aūt rege adducti sūt viri illi qui accu-
sauerūt danielē: et in lacū leonū missi sūt ipi
et filij ⁊ vxores eoꝝ: ⁊ nō puenerūt usq; ad
pauimentū laci: donec arriperēt eos leones
et omia ossa eoꝝ cōminuerūt. Tunc darius
rex scripsit vniuersis poplis tribub⁹ ⁊ linguis
habitātib⁹ in vniūsa terra. Pax vobis multi-
plicetur. A me ꝯstitutū est decretū: ut in vni-
uerso imperio et regno meo tremiscāt ⁊ paue-
ant deū danielis. Ipe est enim deus viuens
⁊ eternus in secula: ⁊ regnū eius nō dissipa-
bitur: et ptās eius usq; in eternū. Ipe libera-
tor atq; saluator faciēs signa ⁊ mirabilia in
celo ⁊ i terra· q liberauit danielē de lacu leo-
nū. Porro daniel pseuerauit usq; ad regnū
darij regnumq; cyri perse.

VII

Anno pmo balthazar regis babilōis
daniel sompniū vidit. Visio aūt capitis eius:

in cubili suo. Et sompnū scribēs breui s̄moē
cōprehendit: sūmatimqꝫ pstringēs ait. Videbā
in visione mea nocte: et ecce quatuor venti
celi pugnabāt in mari magno: et quatuor
bestie grādes ascendebāt de mari diuerse
inter se. Prima q̄si leena: ⁊ alas habebat a-
quile. Aspiciebā donec euulse sūt ale eius ⁊
sublata est de terra: et sup pedes quasi hō
stetit: et cor eius datum est ei. Et ecce bestia
alia similis vrso in pte stetit: et tres ordiēs
erant in ore eius ⁊ in dentib⁹ ei⁹: et sic dice-
bāt ei. Surge: comede carnes plurimas.
Post hec aspiciebā: ⁊ ecce alia q̄si pardus:
et alas habebat quasi auis quatuor sup se.
Et quatuor capita erāt in bestia: et potestas
data est ei. Post hec aspiciebā in visione no-
ctis: et ecce bestia quarta terribilis atqꝫ mi-
rabilis ⁊ fortis nimis. Dentes ferreos habe-
bat magnos: comedēs atqꝫ cōminuēs. et re-
liqua pedib⁹ suis cōculcās. Dissimilis autē
erat ceteris bestijs quas viderā ante eam:
⁊ habebat cornua decē. Cōsiderabā cornua:
⁊ ecce cornu aliud paruulū ortū ē de medio
eoꝝ: et tria de cornibus p̄mis euulsa sunt a
facie ei⁹. Et ecce oculi eius quasi oculi hoīs
in cornu isto: et os loquēs ingētia. Aspicie-
bam donec throni positi sūt: ⁊ antiquus di-
erū sedit. Vestimentū eius candidū quasi
nix: capilli capitis ei⁹ q̄si lana mūda. Thro-
nus eius flāme ignis: rote eius ignis accen-
sus: fluuius ignis rapidusqꝫ egrediebat᷑ a
facie ei⁹. Milia miliū ministrabāt ei: ⁊ decies
milies centena milia assistebāt ei. Iudiciū
sedit: et libri apti sūt. Aspiciebā ꝓpter vocē
sermonū grandiū quos cornu illud loque-
batur. Et vidi quoniā interfecta eēt bestia.
et perisset corpus eius ⁊ traditū esset ad cō-
burendū igni: aliaꝝ quoqꝫ bestiaꝝ ablata eēt
potestas: et tpa vite cōstituta essent eis usqꝫ
ad tempus ⁊ tempus. Aspiciebam ergo in
visione noctis: ⁊ ecce cū nubib⁹ celi quasi fi-
lius hominis veniebat. et usqꝫ ad antiquū
dieꝝ puenit: et in cōspectu eius obtulert eū.
Et dedit ei potestatē ⁊ honorē ⁊ regnum: et
oēs ppli trib⁹ ⁊ lingue ipi seruient. Ptās
eius potestas eterna q̄ nō auferet᷑: ⁊ regnū
eius qđ nō corrumpet᷑. Horruit spūs me⁹.
Ego daniel territus sum in hijs: et visiones
capitis mei conturbauerūt me. Accessi ad
vnū de assistētib⁹: ⁊ veritatē querebā ab eo
de oīb⁹ hijs. Qui dixit michi interp̄tacōēꝫ
sermonū: et docuit me. Hee quatuor bestie
magne: quatuor regna consurgēt de terra.
Suscipiēt aūt regnum sancti dei altissimi: et
obtinebūt regnū usqꝫ in seculū ⁊ seculū sclo-
rū. Post hoc volui diligēter discere de bestia
quarta: q̄ erat dissimilis valde ab oīb⁹ et
terribilis nimis. Dētes ⁊ vngues ei⁹ ferrei:
comedebat ⁊ cōminuebat: et reliqua pedib⁹
suis cōculcabat. Et de cornib⁹ decē q̄ habebat
in capite. et de alio qđ ortū fuerat. ante qđ
ceciderāt tria cornua: ⁊ de cornu illo qđ ha-
bebat oculos ⁊ os loquēs grādia: ⁊ maius
erat ceteris. Aspiciebā: et ecce cornu illud
faciebat bellū adūsus scōs et p̄ualebat eis:
donec venit antiquus dieꝝ. et iudiciū dedit
sanctis excelsi: et tempus aduenit ⁊ regnū
obtinuerūt sancti. Et sic ait. Bestia quarta.
regnū quartū erit in terra qđ maius eit oīi-
bus regnis: et deuorabit vniūsam terram: ⁊
cōculcabit ⁊ cōminuet eā. Porro decē cornua.
ipius regni decē reges erūt: ⁊ alius cōsurget
post eos ⁊ ipe potētior erit p̄orib⁹: et tres re-
ges humiliabit. Et s̄mones cōtra excelsum
loquetur: et sanctos altissimi cōteret. Et pu-
tabit qꝫ possit mutare tempora ⁊ leges: ⁊ tra-
dentur in manu eius usqꝫ ad tempus et tpa
et dimidiū temporis. Et iudiciū sedebit ut
auferat᷑ potētia ⁊ cōterat᷑ et dispeat usqꝫ in fi-
nem: regnū aūt ⁊ potestas ⁊ magnitudo re-
gni q̄ est subter oīe celū det᷑ pplo sanctoꝝ
altissimi. cuius regnū. regnū sempiternū ē:
et oēs reges suiēt ei ⁊ obediēt. Hucusqꝫ
finis verbi. Ego daniel multū cogitacōib⁹
meis cōturbabar: ⁊ facies mea mutata ē in
me: v̄ba aūt in corde meo cōsuaui. VIII

Anno tercio regni balthazar regis vi-
sio apparuit michi. Ego daniel post
id qđ viderā in p̄ncipio vidi in visione mea
cū essēꝫ in susis castro qđ est in helā ciuitate:
vidi aūt in visione esse me sup portā vlai: et
leuaui oclos meos ⁊ vidi. Et ecce aries vn⁹
stabat ante paludē habēs cornua excelsa:
⁊ vnū excelsius altero atqꝫ succrescens. Po-
stea vidi arietē cornib⁹ ventilantē cōtra occi-
dentē ⁊ cōtra aquilonem ⁊ contra meridiem:

et oĩes bestie non poterãt resistere ei neqꝫ
liberari de manũ eius: fecitqꝫ scd̃m volũtatẽ
suam ⁊ magnificatus ẽ. Et ego intelligebã:
Ecce autẽ hircus capraꝝ veniebat ab occi=
dente sup faciẽ totius terre: ⁊ nõ tangebat
terrã. Porro hircus habebat cornu insigne
inter oculos suos ⁊ venit usqꝫ ad arietẽ illũ
cornutũ quẽ videram stantẽ ante portaꝫ: et
cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue.
Cũqꝫ appropinquasset ꝓpe arietẽ efferatꝰ
est in eũ: et ꝑcussit arietẽ ⁊ ꝯminuit duo cor=
nua eius: ⁊ nõ poterat aries resistẽ ei. Cũqꝫ
eũ misissꝫ in terrã ꝯculcauit: et nemo quibat
liberare arietẽ de manũ eius. Hircus autem
capraꝝ magnus factus est nimis. Cumqꝫ
creuissꝫ fractũ est cornu magnũ: et orta sũt
quatuor cornua subter illõ ꝑ quatuor vẽtos
celi. De vno autẽ ex eis egressum est cornu
vnũ modicũ: et factũ est grande ꝯtra meri=
diẽ ⁊ ꝯtra orientẽ ⁊ ꝯtra fortitudinẽ. Et ma=
gnificatũ est usqꝫ ad fortitudinẽ celi: et deie=
cit de fortitudine ⁊ de stellis ⁊ ꝯculcauit eas:
et usqꝫ ad principeꝫ fortitudinis magnifica=
tus est. Et ab eo tulit iuge sacrificiũ: ⁊ deie=
cit locũ sanctificacõnis eius. Robur autem
datũ est ꝯtra iuge sacrificiũ ꝓpter peccata:
et ꝓsternetur veritas in terra: et ꝓsperabitᷣ
⁊ faciet. Et audiui vnũ de sanctis loquẽtẽ:
et dixit vnus scũs alteri nescio cui loquenti.
Usquequo visio ⁊ iuge sacrificiũ ⁊ peccatũ
desolacõnis q̃ facta est ⁊ sanctuariũ ⁊ forti=
tudo ꝯculcabitur? Et dixit ei. Usqꝫ ad vespe=
ram ⁊ mane duo milia trecẽti: et mundabitᷣ
sanctuariũ. Factũ est aũt cũ viderem ego
daniel visionẽ ⁊ quererẽ intelligentiã: ecce
stetit in ꝯspectu meo quasi species viri. Et
audiui vocẽ viri inter vlai: ⁊ clamauit ⁊ ait.
Gabriel fac intelligẽ istũ visionẽ. Et venit:
et stetit iuxta vbi ego stabã. Cũqꝫ venisset:
pauẽs corrui in faciem meã. Et ait ad me.
Intellige fili hoĩs: quoniã in tempoẽ finis
complebitur visio. Cũqꝫ loqueretᷣ ad me:
collapsus sũ ꝓnus in terrã. Et tetigit me et
statuit me in gradu meo: dixitqꝫ m̃. Ego o=
stendã tibi q̃ futura sint in nouissimo male=
dictõnis: quoniã habet tempus finem suũ.
Aries quem vidisti habere cornua: rex me=
doꝝ est atqꝫ ꝑsaꝝ. Porro hircus capraꝝ
rex grecoꝝ est: et cornu grande qd̃ erat intᷣ
oculos eius ip̃e est rex p̃mus. Quod autẽ
fracto illo surrexerũt quatuor ꝑ eo: quatuor
reges de gente eius ꝯsurgẽt: sed nõ in forti=
tudine eiꝰ. Et post regnũ eoꝝ cũ creuerint
iniquitates ꝯsurget rex impudẽs facie ⁊ in=
telligẽs ꝓposicões: et roborabitᷣ fortitudo
eius sed nõ in viribus suis. et supra q̃ꝫ credi
potest vniũsa vastabit: et ꝓspabitᷣ et faciet.
Et interficiet robustos ⁊ populũ sanctorum
secundũ voluntatẽ suã: et dirigetur dolus
in manũ eius ⁊ cor suũ magñficabit: et in copia
reꝝ omniũ occidet plurimos. Et ꝯtra p̃nci=
pem principũ ꝯsurget: et sine manu ꝯteretᷣ.
Et visio vespe ⁊ mane q̃ dicta ẽ vera est. Tu
ergo visionẽ signa: q꞉ post multos dies erit.
Et ego daniel langui ⁊ egrotaui ꝑ dies. Cũꝫ
surrexissꝫ faciebã opa regis: et stupebã ad
visionẽ: et non erat qui interp̃taretur. IX

In anno p̃mo darij filij assueri de semine me=
doꝝ qui imperauit sup regnũ chaldeoꝝ an=
no vno regni eius ego daniel intellexi in li=
bris numerũ annoꝝ de quo factus ẽ s̃mo
domini ad iheremiã ꝓphetam: ut ꝯplerentur
desolacõnis ihr̃lm septuaginta ãni. Et posui
faciem meã ad dominũ deũ meũ rogare et
deꝑcari in ieiunijs sacco ⁊ cinẽ: et oraui dñm
deũ. et ꝯfessus sũ ⁊ dixi. Obsecro domine deus
magne ⁊ terribilis custodiẽs pactũ ⁊ mise=
ricordiã diligẽtibꝰ te ⁊ custodiẽtibꝰ mãda=
ta tua: peccauimus iniquitatẽ fecimus impie
egimus: et recessimus ⁊ declinauimus a mã=
datis tuis ac iudicijs. Nõ obediuimus suis
tuis ꝓphetis: qui locuti sũt in nomine tuo re=
gibꝰ nostris p̃ncipibus nostris patribꝰ nr̃is
omĩqꝫ ꝓplo terre. Tibi domine iusticia: nobis
autẽ ꝯfusio faciei sicut est hodie viro iuda ⁊
habitatoribꝰ iherusalẽ ⁊ om̃i israhel: hijs qui
ꝓpe sũt ⁊ hijs q̃ ꝓcul in vniũsis terris ad q̃s
eiecisti eos ꝓpter iniquitates eoꝝ in quibꝰ
peccauerũt in te domine. Nobis ꝯfusio faci=
ei: regibꝰ nostris p̃ncipibꝰ nr̃is ⁊ p̃ribꝰ nr̃is
q̃ peccauerũt. Tibi autẽ domino deo nostro
misericordia et ꝓpiciatio q꞉ recessimus a te:
et nõ audiuimus voceꝫ domini dei nostri ut
ãbularemus in lege eius quã posuit nobis
ꝑ seruos suos ꝓphetas: et om̃is israhel p̃uari=
cati sũt legem tuã ⁊ declinauerũt ne audirẽt

vocem tuā: et stillauit sup nos maledictio
et detestacō que scp̄ta est in libro moysi fui
dei q2 peccauim⁹ ei. Et statuit sermones suos
quos locutus ē sup nos ⁊ sup pn̄cipes nr̄os
qui iudicauerūt nos: ut supinduceret ĩ nos
malū magnū quale nūq̄ fuit sb omni celo.
secundū q2 factū est in iherusalē sicut scp̄tū
est in lege moysi. Om̄e malū hoc venit sup
nos. Et nō rogauimus faciē tuā dn̄e deus
noster. ut reuerteremur ab iniq̄tatib3 nr̄is:
et cogitaremus veritatē tuā. Et vigilauit
dn̄s sup maliciā: ⁊ adduxit eam super nos.
Justus dominus deus noster: in omnibus
operib3 suis q̄ fecit. Non enim audiuimus
vocē eius. Et nūc dn̄e deus nr̄ qui eduxisti
populū tuū de terra egipti in manū forti ⁊ feci-
sti tibi nomē scd̄m diem hāc: peccauimus
iniquitatē fecimus dn̄e in om̄ez iusticiā tuā.
Auertat᷑ obsecro ira tua ⁊ furor tu⁹ a ciuitate
tua iherusalē: ⁊ a mōte sancto tuo. Propter
peccata enim nostra ⁊ iniq̄tates prm nr̄oꝝ
iherusalē ⁊ pp̄lus tuus in opprobriū sūt oīb3
p circuitū nostrū. Nunc ergo exaudi deus
noster oratione serui tui ⁊ p̄ces ei⁹: ⁊ ostēde
faciē tuam sup sanctuariū tuū qd̄ desertū ē.
Propter temetip̄m inclina deus meus aurē
tuam ⁊ audi: aperi oculos tuos et vide deso-
lacōem nr̄am: et ciuitatē sup quā inuocatū
est nomē tuū. Neq3 enim in iustificacōnib3
nostris p̄sternimus p̄ces ante faciem tuā:
s3 in miseracōib3 tuis multis. Exaudi dn̄e:
placare domine: attende ⁊ fac. Ne moreris
p̄pter temetip̄m deus meus: q2 nomen tuū
inuocatū est sup ciuitatē ⁊ sup populum tuū.
Cūq3 adhuc loquerer ⁊ orarem ⁊ cōfiterer
peccata mea ⁊ pc̄c̄a popli mei israhel ut pro-
sternerē p̄ces meas in cōspcū dei mei p monte
sancto dei mei: adhuc loquēte me in ora-
tione mea. ecce vir gabrihel quē viderā in
visione a principio cito volans tetigit me
in tempore sacrificij vesptini: et docuit me et
locutus ē michi. Dixitq3. Daniel: nūc egres-
sus sum ut docerem te ⁊ intelligeres. Ab ex-
ordio precū tuaꝝ egressus est sermo. Ego
aūt veni ut indicarē tibi: q2 vir desideriorū
es. Tu aūt animaduerte sermonē: ⁊ intelli-
ge visionē. Septuaginta ebdomades ab-
breuiate sūt sup populū tuū. et super vrbem

sanctā tuā ut cōsūmet᷑ p̄uaricatio. et finē acci-
piat peccatū. et deleat᷑ iniquitas: ⁊ adducat᷑
iusticia sempit̄na ⁊ impleat᷑ visio ⁊ p̄p̄hetia: ⁊
vngat᷑ scūs scōꝝ. Scito ergo ⁊ animaduer-
te: ab exitu sermonis ut iterū edificetur ihrlm
usq3 ad cristū ducē ebdomades septē ⁊ eb-
domades sexagintadue erūt: et rursū edifi-
cabit᷑ platea ⁊ muri in angustia tempoꝝ. Et
post ebdomades sexagintaduas occidet᷑
crist⁹: et nō erit eius pp̄lus qui eū negatur⁹
est. Et ciuitatē ⁊ sanctuariū dissipabit pp̄ls
cū duce venturo: et finis eius vastitas: ⁊ post
finē belli statuta desolacō. Confirmabit aūt
pactū multis ebdomada vna: ⁊ in dimidio
ebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificiū. Et erit
in tēplo abominacō desolacōis: et usq3 ad
cōsūmacōez ⁊ finē p̄seuerabit desolatio. X

Anno tercio regni cyri regis p̄saꝝ ver-
bū reuelatū est danieli cognomento
balthazar: et verbū verū ⁊ fortitudo magna:
intellexitq3 sermonē. Intelligētia enim ē opus
in visione. In dieb3 illis ego daniel lugebā
triū ebdomadaꝝ dieb3: panē desiderabilē
non comedi: et caro ⁊ vinū nō introierunt in
os meū. Sed neq3 vngēto vnctus sū: donec
cōplerent᷑ triū ebdomadaꝝ dies. Die aūt
vicesima ⁊ quarta mens͛ primi erā iuxta flu-
uiū magnū qui est tigris: et leuaui oculos
meos ⁊ vidi. Et ecce vir vnus vestitus lineis
et renes eius accincti auro obrizo: ⁊ corpus
eius quasi crisolitus ⁊ facies eius velut spēs
fulguris: et oculi eius ut lampas ardens: et
brachia ei⁹ ⁊ q̄ deorsū usq3 ad pedes quasi
species eris candētis: et vox sermonū eius
ut vox multitudinis. Vidi aūt ego daniel so-
lus visionē: porro viri qui erant mecū nō vi-
derūt: s3 terror nimius irruit sup eos ⁊ fuge-
rūt in absconditū. Ego autē relictus solus
vidi visionē grandē hanc: et nō remāsit in
me fortitudo: sed ⁊ species mea immutata ē
in me: et emarcui nec habui quicq̄ viriū. Et
audiui vocē sermonū eius: ⁊ audiēs iacebā
consternatus sup faciē meā: et vultus meus
herebat terre. Et ecce manus tetigit me: et
erexit me sup genua mea et super articulos
manuū meaꝝ. Et dixit ad me. Daniel vir de-
siderioꝝ intellige verba q̄ ego loquor ad
te: ⁊ sta in gradu tuo. Nūc enim sum missus

ad te. Cūq; dixiſſ; michi ſermonē iſtū ſteti
tremēs: et ait ad me. Noli metuē daniel: q̄r
ex die primo quo poſuiſti cor tuū ad intelli-
gendū ut te affligeres in conſpectu dei tui-
exaudita ſunt v̄ba tua: et ego veni propter
ſmones tuos. Princeps aūt regni pſaꝝ re-
ſtitit m̄i viginti et vno dieb⁊: et ecce michahel
vnus de principib⁊ p̄mis venit in adiutoriū
meū: et ego remanſi ibi iuxta regē perſaꝝ.
Veni autē ut docerem te que ventura ſunt
populo tuo in nouiſſimis dieb⁊: q̄m adhuc
viſio in dies. Cunq; loqueret̄ michi huiuſ-
cemodi verbis: deieci vultū meū ad terrā· et
tacui. Et ecce quaſi ſimilitudo filij hominis
tetigit labia mea: et apiens os meū locut⁹
ſum: et dixi ad eū qui ſtabat cōtra me. Dn̄e
mi in viſione tua diſſolute ſūt ꝯpages mee:
et nichil in me remāſit viriū. Et quō poterit
ſeruus domini mei loqui cum domino meo?
Nichil enim in me remāſit viriū: ſ; et halit⁹
meus intercluditur. Rurſū ergo tetigit me
quaſi viſio hominis: et ꝯfortauit me et dixit.
Noli timere vir deſiderioꝝ: pax tibi: cōfor-
tare et eſto robuſtus. Cūq; loqueret̄ mecū:
conualui et dixi. Loquē dn̄e mi: q̄r ꝯfortaſti
me. Et ait. Nūquid ſcis quare venerim ad
te? Et nūc reuertar ut p̄lier aduerſū princi-
pem perſaꝝ. Cum enī egrederer apparuit
princeps grecoꝝ veniēs. Veruntamē an-
nūciabo tibi quod expreſſuz eſt in ſcp̄tura
veritatis: et nemo eſt adiutor meus in omi-
bus hijſ: niſi michahel pn̄ceps veſter. XI

Ego aūt a primo āno darij medi ſta-
bam: ut ꝯfortaret̄ et roboraretur. Et
nūc veritatē ānūciabo tibi. Ecce adhuc tres
reges ſtabūt in pſide: et quartus ditabit̄
opib⁊ nimijs ſup omēs: et cū inualuerit di-
uitijs ſuis ꝯcitabit omēs aduerſum regnū
grecie. Surget vero rex fortis et dn̄abitur
poteſtate multa: et faciet quod placueit ei.
Et cū ſteterit ꝯteret̄ regnū eius: et diuidet̄
in quatuor ventos celi: ſ; nō in poſteros ei⁹
neq; ſcd̄m potentiā illius qua dominatus ē.
Lacerabit̄ enim regnū eius etiā in extn̄os:
exceptis hijs. Et cōfortabitur rex auſtri: et
de principib⁊ eius p̄ualebit ſup eū. Et dn̄a-
bitur ditione: multa enim dominatio eius.
Et poſt finē annoꝝ federabuntur. Filiaq;
regis auſtri veniet ad regez aquilonis facē
amiciciā: et nō obtinebit fortitudinē brachij
nec ſtabit ſemen eius: et tradetur ip̄a et qui
adduxerunt eam adoleſcentes eius· et qui
confortabāt eam in temporib⁊. Et ſtabit de
germine radicum eius plantatio. Et veniet
cū exercitu et ingredietur ꝓuinciā regis aq̄lo-
nis· et abutet̄ eis: et obtinebit inſup et deos
eoꝝ et ſculptilia: vaſa q̄q; p̄cioſa auri et argēti
captiua ducet in egiptū. Ipe p̄ualebit adū-
ſus regē aquilonis. Et intrabit in regnū rex
auſtri: et reuertetur ad terrā ſuam. Filij autē
eius ꝓuocabūtur: et cōgregabūt multitudi-
nem exercituū plurimoꝝ. Et veniet ꝓperans
et inundās: et reuertet̄ et ꝯcitabitur: et ꝯgre-
dietur cū robore ei⁹. Et ꝓuocatus rex auſtri
egredietur et pugnabit aduerſus regez aq̄-
lonis: et p̄parabit multitudinē nimiā et dabit̄
multitudo in manus ei⁹: et capiet multitudi-
nē et exaltabit̄ cor eius: et deiciet m̄lta milia:
ſed nō p̄ualebit. Cōuertetur enim rex aqui-
lonis: et p̄parabit multitudinē multo maiorē
q̄ꝫ prius. Et in fine tempoꝝ annoꝝ q; veniet
ꝓperans cū exercitu magno et opib⁊ nimijs.
In temporib⁊ illis multi ꝯſurgēt aduerſus
regem auſtri. Filij q̄q; p̄uaricatoꝝ populi tui
extollent̄ ut impleant viſionē: et corruēt. Et
veniet rex aquilonis et ꝯportabit aggerem:
et capiet vrbes muniti ſſimas: et brachia au-
ſtri non ſuſtinebūt. Et ꝯſurgēt electi ei⁹ ad
reſiſtēdū: et nō erit fortitudo. Et faciet veniēs
ſup eū iuxta placitū ſuū: et nō erit qui ſtet
ꝯtra faciē ei⁹. Et ſtabit in terra inclita et ꝯſu-
met̄ in manū eius: et ponet faciē ſuā ut veniat
ad tenendū vniuerſū regnū eius: et recta fa-
ciet cū eo. Et filiā feminaꝝ dabit ei ut euītat
illud: et nō ſtabit nec illius erit. Et cōuertet
faciē ſuam ad inſulas et capiet multas: et ceſ-
ſare faciet principem opprobrij ſui. Et oppro-
briū eius ꝯuertetur in eū. Et ꝯuertet faciem
ſuam ad imperiū terre ſue: et impinget et cor-
ruet: et non inuenietur. Et ſtabit in loco eius
viliſſimus et indignus decore regio: et in
paucis dieb⁊ cōteretur non in furore nec in
p̄lio. Et ſtabit in loco eius deſpectus: et non
tribuetur ei honor regius. Et veniet clam et
obtinebit regnū in fraudulētia: et brachia
pugnantis expugnabuntur a facie eius: et

conterentur. Insup ⁊ dux federis. Et post amicicias cũ eo faciet dolũ: et ascendet et supabit in modico populo: abundantes et vberes vrbes ingredietur. Et faciet que nõ fecerũt pr̃es eius: et patres patrũ eius. Rapinas ⁊ p̃dam et diuitias eoꝝ dissipabit: et ꝯtra firmissimas cogitacões iniet: et hoc usqꝫ ad tempus. Et ꝯcitabit᷑ fortitudo eius et cor eius aduersum regẽ austri in exercitu magno. Et rex austri ꝓuocabit᷑ ad bellum multis auxilijs ⁊ fortibꝫ nimis: ⁊ nõ stabũt: qꝛ inibũt aduersus eũ ꝯsilia. Et comedẽtes panẽ cũ eo ꝯterent illũ: exercitusqꝫ eius opprimetur: et cadẽt interfecti plurimi. Duoꝝ qꝫ regũ cor erit ut male faciãt: ⁊ ad mensaꝫ vnam loquẽtur mendaciũ ⁊ non ꝓficiẽt: qꝛ adhuc finis in aliud tempus. Et reuertet᷑ in terram suã cum opibꝫ multis: et cor eius adũsus testamentũ sanctũ: et faciet ⁊ reuertetur in terrã suã. Statuto tempoꝛe reũtetur et veniet ad austrũ: et nõ erit p̃ori simile nouissimũ. Et veniẽt sup eũ trieres ⁊ romani et ꝑcutietur: et reuertet᷑. Et indignabit᷑ ꝯtra testamentũ sanctuarij ⁊ faciet reũteturqꝫ ⁊ cogitabit aduersũ eos qui dereliquerunt testamentum sanctuarij. Et brachia ex eo stabũt: ⁊ polluẽt sanctuariũ fortitudinis et auferẽt iuge sacrificiũ: et dabũt abominationẽ in desolacõne. Et impij in testamentũ simulabũt fraudulẽter: populus aũt sciens deũ suũ obtinebit ⁊ faciet. Et docti in ppl̃o docebũt plurimos: ⁊ ruẽt in gladio ⁊ in flãma ⁊ in captiuitate ⁊ in rapina dieꝝ. Cũqꝫ corruerint subleuabũt᷑ auxilio paruulo: et applicabũt᷑ eis plimi fraudulẽter. Et de eruditis ruẽt ut ꝯflent᷑ et eligant᷑ et dealbẽtur usqꝫ ad tempus p̃finitũ: qꝛ adhuc aliud tẽpus erit. Et faciet iuxta volũtatẽ suaꝫ rex: et eleuabit᷑ et magnificabitur adũsus oẽm deũ. Et adũsus deũ deoꝝ loquetur magnifica ⁊ dirigetur: donec cõpleatur iracundia. Perpetrata quippe est diffinitio. Et deũ patrũ suoꝝ nõ reputabit: et erit in ꝯcupiscentijs feminaꝝ: nec quenqꝫ deoꝝ curabit qꝛ adũsum vniũsa ꝯsurget. Deũ aũt maozim in loco suo venerabitur: ⁊ deuꝫ quẽ ignorauerũt pr̃es eius colet auro ⁊ argento et lapide precioso rebusqꝫ p̃ciosis. Et faciet ut muniat maozim cũ deo alieno quẽ nõ cognouit: et multiplicabit gloriã: et dabit eis potestatẽ in multis: et terrã diuidet gratuito. Et in tempore p̃finito p̃liabit᷑ adũsus eum rex austri: et quasi tempestas veniet ꝯtra illũ rex aquilonis in curribꝫ ⁊ in equitibꝫ ⁊ in classe magna: ⁊ ingrediet᷑ terras ⁊ ꝯteret ⁊ ptransiet. Et introibit in terrã gloriosam: et multi corruẽt. Hee autem sole saluabũtur de manu ei9: edom ⁊ moab ⁊ p̃ncipes filioꝝ ammon. Et mittet manũ suã in terras: et terra egipti nõ effugiet. Et dñabitur thesauroꝝ auri et argenti: et in oĩbꝫ p̃ciosis egipti. Per libias qꝫ ⁊ ethiopias trãsibit: ⁊ fama turbabit eũ ab oriẽte ⁊ ab aquilone: et veniet in multitudine magna ut ꝯterat ⁊ interficiat plimos. Et figet tabernaculũ suũ apedno inter duo maria sup mõtẽ inclitũ ⁊ scm̃: ⁊ veniet usqꝫ ad sũmitatẽ eius: et nemo auxiliabit᷑ ei. XII

In tempore aũt illo cõsurget michahel princeps magnus qui stat ꝓ filijs populi tui: et veniet tempus quale non fuit ab eo ex quo gentes esse cepẽt usqꝫ ad tempus illud. Et in tempoꝛe illo saluabit᷑ populus tuus: oĩs qui inuẽtus fuerit scriptus in libro. Et multi de hijs qui dormiunt in terre puluẽ euigilabũt: alij in vitam eternã: ⁊ alij in opprobriũ ut videãt semp. Qui aũt docti fuerint fulgebũt quasi splendor firmamẽti: et q̃ ad iusticiam erudiũt multos quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. Tu aũt daniel claude s̃mones: et signa librũ usqꝫ ad tempus statutũ. Plurimi ptrãsibũt: et multiplex erit sciẽtia. Et vidi ego daniel: ⁊ ecce quasi duo alij stabant. vnus hinc sup ripam fluminis: ⁊ alius inde ex altera ripa fluminis. Et dixi viro qui erat indutus lineis: qui stabat sup aquas fluminis: Usquequo finis hoꝝ mirabiliũ? Et audiui virũ qui indutus erat lineis qui stabat sup aquas fluminis: cũ eleuasset dexterã ⁊ sinistram suã in celũ ⁊ iurasset ꝑ viuentẽ in eternũ: qꝛ in tempus ⁊ tempora ⁊ dimidiũ tp̃is. Et cũ ꝯpleta fuerit dispsio manus ppl̃i sancti: complebũtur vniuersa hec. Et ego audiui: et nõ intellexi. Et dixi. Domine mi quid erit post hec? Et ait. Uade daniel: qꝛ clausi sũt signatiqꝫ sermones usqꝫ ad p̃finitũ tempus. Eligentur et dealbabuntur: et quasi ignis

ꝓhabūť multi. Et impie agēt impij: neqꝫ
intelligēt omnes impij. Porro docti intelli-
gent: et a tempore cū ablatū fuerit iuge sacͥ-
ficiū ⁊ posita fueit abominacō in desolacōꝫ:
dies mille ducenti nonaginta. Beatus qui
exspectat: et puenit ad dies mille trecentos-
triginta quīqꝫ. Tu aūt daniel vade ad p̄fi-
nitū: et requiesces ⁊ stabis in sorte tua ī fine
dierꝝ. Hucusqꝫ danielē in hebraico volumi-
ne legimus: cetera q̄ sequūť usqꝫ ad finē li-
bri de theodotionis edicōne trāslata sunt.

Erat vir habitās in babi- **XIII**
lone: ⁊ nomē eius ioakim: ⁊ accepit
vxorē nomine susannā filiā helchie pulcrā
nimis ⁊ timentē deū. Parentes enim illius
cū essent iusti erudierūt filiā suā scd̄m legē
moysi. Erat aūt ioakim diues valde: ⁊ eāt
ei pomeriū vicinū domui sue: et ad ipm ꝯflu-
ebant iudei eo ꝙ esset honorabilior oīm̄ū.
Et ꝯstituti sūt duo senes iudices in illo an-
no: de quibꝫ locutus est dominus ꝙ egres-
sa est iniquitas de babilone a senioribꝫ iu-
dicibꝫ qui videbanť regere ppl'm. Isti fre-
quētabant domū ioakim: et veniebant ad
eos oēs qui habebant iudicia. Cū autē
populus reuertiss̄ꝫ p meridiē: ingrediebať
susanna ⁊ deambulabat in pomerio viri sui.
Et videbant eam senes quotidie ingrediē-
tem ⁊ deambulantē: ⁊ exarserūt in ꝯcupiscē-
tiam eius. Et euerterūt sensū suū: et declina-
uerť oculos suos ut nō viderēt celū: neqꝫ
recordarenť iudiciorꝝ iustorꝝ. Erāt ergo
ambo vulnerati amore eius: nec indicauerť
sibi vicissim dolorem suum. Erubescebant
enim indicare sibi concupiscentiam suam:
volētes ꝯcubere cum ea. Et obseruabant
quotidie sollicitius videre eam. Dixitqꝫ al-
ter ad alterū: eamus domū ꝙ hora prādij
ē. Et egressi recesserūt a se. Cūqꝫ reūtissent
venerūt in vnū: et sciscitantes ab inuicē cau-
sam ꝯfessi sūt ꝯcupiscentiā suā. Et tunc in co-
mune statuerūt tempus: quādo eā possent
inuenire solā. Factū est aūt cū obseruarēt
diē aptū: ingressa est aliquādo sicut heri et
nudiustercius cum duabꝫ solis puellis: vo-
luitqꝫ lauari in pomerio. Estus quippe erat.
⁊ nō erat ibi quisꝙ̄ p̄ter duos senes abscō-
ditos: et ꝯtēplantes eā. Dixit ergo puellis.
Afferte michi oleū ⁊ smigmata: et ostia po-
merij claudite ut lauer. Et fecerūt sicut p̄ce-
perat: clauserūtqꝫ ostia pomerij: et egresse
sunt p posticā ut afferrēt que iusserat. Nesci-
ebantqꝫ senes intus esse absconditos. Cū
autem essent egresse puelle surrexerūt duo
senes: et accurrerūt ad eaꝫ ⁊ dixerūt. Ecce
ostia pomerij clausa sūt ⁊ nemo nos videt:
et in ꝯcupiscentiā tui sumus. Quāobrem as-
sentire nobis: et ꝯmiscere nobiscū. Quod si
nolueris: dicemus ꝯtra te testimoniū ꝙ fue-
rit tecū iuuenis: et ob hanc causaꝫ emiseis
puellas a te. Ingemuit susanna ⁊ ait. Angu-
stie michi sunt vndiqꝫ. Si enim hoc egero
mors michi est: si autem non egero non effu-
giam manus vestras. Sed melius ē michi
absqꝫ opere incidere in manus hominū: q̄
peccare in ꝯspectu domini. Et exclamauit vo-
ce magna susanna: exclamauerūt autem et
senes aduersus eā. Et cucurit vnꝰ ad ostia
pomerij: et aperuit. Cū ergo audissent cla-
morē famuli domus in pomerio: irruerunt p
posticā ut viderēt quidnā esset. Postq̄ aūt
senes locuti sūt erubuerūt serui vehemēter:
ꝙ nūq̄ dictus fuerat sermo huiuscemōi de
susanna. Et facta ē dies crastina. Cūqꝫ venis-
set ppl's ad virū eius ioakim: venerūt ⁊ duo
p̄sbiteri pleni iniqua cogitacōne adūsus su-
sannā ut interficerēt eā. Et dixerť corā pplo.
Mittite ad susannā filiā helchie vxorem ioa-
kim. Et statī miserūt. Et venit cū parētibꝫ et
filijs ⁊ vniūsis cognatis suis. Porro susanna
erat delicata nimis ⁊ pulcra specie. At inqui
illi iusserť ut discoopireť: erat enī coopta:
ut vel sic satiarenť decore eius. Flebant igiť
sui: et oēs qui nouerāt eā. Cōsurgētes aūt
duo p̄sbiteri in medio populi: posuerūt ma-
nus suas sup caput eius. Que flēs suspexit
ad celū. Erat enim cor eius fiduciā habens
in domino. Et dixerūt p̄sbiteri. Cū deābula-
remus in pomerio soli. ingressa est hec cum
duabꝫ puellis: et clausit ostia pomerij: et di-
misit a se puellas. Venitqꝫ ad eā adolescēs
qui erat absconditus: et ꝯcubuit cū ea. Por-
ro nos cū essemus in angulo pomerij vidē-
tes iniquitatē cucurrimus ad eos: et vidimꝰ
eos pariter ꝯmisceri. Et illū quidē nō quiui-
mus cōprehendere ꝙ fortior nobis erat: et

apto ostio exiliuit. Hanc aũt cũ apprehen-
dissemus interrogauimus quisnam esset
adolescens: et noluit indicare nobis. Hui⁹
rei testes sumus. Credidit eis multitudo
q̃i senib⁊ ⁊ iudicib⁊ populi: et ꝯdẽnauerunt
eã ad mortẽ. Exclamauit aũt voce magna
susanna ⁊ dixit. Deus eterne qui abscõditoꝝ
es cognitor qui nosti oĩa anteq̃ꝫ fiant: tu
scis quoniã falsũ testimoniũ tulerũt contra
me: et ecce morior cũ nichil hoꝝ fecerim q̃
isti maliciose ꝯposuerũt aduersũ me. Exau-
diuit aũt dominus vocem eius. Cũqꝫ duce-
ret̃ ad mortẽ: suscitauit dñs spiritũ sanctũ
pueri iunioris cuius nomẽ daniel: et excla-
mauit voce magna. Mundus ego sum a
sanguine hui⁹. Et ꝯuersus oĩs ꝑplus ad
eũ dixit. Quis est iste sermo quẽ tu locut⁹
es? Qui cum staret in medio eoꝝ ait. Sic
fatui filij israhel nõ iudicãtes neqꝫ qđ verũ
est cognoscentes ꝯdemnastis filiã israhel.
Reuertimini ad iudiciũ: q꞉ falsũ testimoniũ
locuti sũt aduersus eã. Reuersus est ergo
populus cũ festinacõe. Et dixerũt ei senes.
Veni ⁊ sede in medio nostrũ ⁊ indica nob꞉:
q꞉ tibi deus dedit honorẽ senectutis. Et di-
xit ad eos daniel. Separate illos ab inui-
cem ꝓcul: et diiudicabo eos. Cũ ergo diuisi
essent alter ab altero. vocauit vnũ de eis:
⁊ dixit ad eũ. Inueterate dieꝝ maloꝝ. nũc
venerunt peccata tua que opabaris prius:
iudicans iudicia iniusta. innocentes oppri-
mẽs ⁊ dimittẽs noxios dicẽte dño: innocẽ-
tem ⁊ iustũ non interficies. Nunc ergo si vi-
disti eã: dic qua sub arbore videris eos col-
loquẽtes sibi. Qui ait. Sub scino. Dixit aũt
daniel. Recte mẽtitus es in caput tuũ. Ecce
enĩ angelus dei accepta sentẽtia ab eo scin-
det te mediũ. Et amoto eo iussit venire aliũ:
et dixit ei. Semẽ chanaan ⁊ nõ iuda speci-
es decepit te: ⁊ ꝯcupiscentia subũit cor tuũ.
Sic faciebatis filiab⁊ israhel: et ille timẽtes
loquebantur vobis: sed non filia iuda susti-
nuit iniquitatẽ vestrã. Nũc ergo dic michi
sub qua arbore ꝯprehenderis eos loquentes
sibi. Qui ait. Sub primo. Dixit aũt ei daniel.
Recte mentitus es ⁊ tu in caput tuũ. Manet
enim angelus dei gladiũ habẽs ut secet te
mediũ: et interficiat vos. Exclamauit itaqꝫ
oĩs cetus voce magna: ⁊ benedixerũt deũ q̃
saluat sperãtes in se. Et ꝯsurrexerũt adũsus
duos p̃sbiteros. Cõuicerat enĩ eos daniel
ex ore suo. falsũ dixisse testimoniũ. Fecerũt-
qꝫ eis sicut male egerãt aduersus ꝓximam.
ut facerent scd̃m legẽ moysi: et interfecerũt
eos. Et saluatus est sanguis innoxius ĩ die
illa. Helchias aũt et vxor eius laudauerũt
deũ ꝓ filia sua susanna cũ ioakim marito eius
et cognatis oĩb⁊: q꞉ nõ est inuẽta in ea res
turpis. Daniel autẽ factus est magnus in
cõspectu populi a die illa ⁊ deinceps. Et rex
astiages appositus est ad p̃res suos: ⁊ susce-
pit cyrus perses regnũ ei⁹. XIIII E

Erat autẽ daniel ꝯuiua regis: et hono-
ratus super oĩes amicos eius. Erat quoqꝫ
ydolũ apud babilonios nomine bel: ⁊ impẽ-
debant̃ in eo ꝑ dies singulos simile artabe
duodeciꝫ: et oues quadraginta: viniqꝫ am-
phore sex. Rex q̃ꝫ colebat eũ: ⁊ ibat ꝑ singu-
los dies adorare eũ: porro daniel adorabat
deũ suũ. Dixitqꝫ ei rex. Quare nõ adoras bel?
Qui r̃ñdens ait ei. Quia nõ colo ydola ma-
nufacta sed viuentẽ deũ: qui creauit celũ et
terrã ⁊ habet potestatẽ oĩs carnis. Et dixit
rex ad eũ. Nõ videt̃ tibi esse bel viuẽs deus?
An nõ vides quãta comedat ⁊ bibat quoti-
die? Et ait daniel arridẽs. Ne erres rex. Iste
est enim intrĩsecus luteus. forinsecus ereus:
neqꝫ comedit aliquãdo. Et iratus rex voca-
uit sacerdotes eius: et ait eis. Nisi dixeritis
michi quis est qui comedat impensas has
moriemini. Si aũt ostenderitis q꞉ bel come-
dat hec. morietur daniel: q꞉ blasphemauit in
bel. Et dixit daniel regi. Fiat iuxta verbũ tuũ.
Erãt aũt sacerdotes bel septuaginta: exce-
ptis vxorib⁊ ⁊ paruulis ⁊ filijs. Et venit rex
cũ daniele in templũ belis. Et dixerũt sacer-
dotes belis. Ecce nos egredimur foras: ⁊ tu
rex pone escas ⁊ vinũ misce: et claude ostiũ
⁊ signa anulo tuo. Et cum ingressus fueris
mane nisi inueneris oĩa comesta a bel mor-
te moriemur: vel daniel qui mentitus est ad-
uersũ nos. Confidebãt autẽ quia fecerãt sub
mensa absconditũ introitũ: et ꝑ illũ ingredi-
ebant̃ semꝑ ⁊ deuorabãt ea. Factũ est igit̃
postq̃ꝫ egressi sũt illi ⁊ rex posuit cibos ante
bel: p̃cepit daniel pueris suis et attulerunt

cinerẽ: ⁊ cribrauit ꝑ totũ templũ corã rege: ⁊ egressi clauserũt ostiũ: ⁊ signãtes anulo regis abierũt. Sacerdotes autẽ ingressi sũt nocte iuxta ꝯsuetudinẽ suã et vxores et filij eoꝝ: et comederunt omnia ⁊ biberunt. Surrexit aũt rex primo diluculo: ⁊ daniel cũ eo. Et ait rex. Salua ne sunt signacula danielꝭ Qui rñdit. Salua rex. Statimq; cũ aperuisset ostiũ: intuitus rex mensam exclamauit voce magna. Magnus es bel: et nõ est apud te dolus quisꝙ̃. Et risit daniel: et tenuit regem ne ingrederetur intro ⁊ dixit. Ecce pauimentũ: animaduerte cuius vestigia sunt hec. Et dixit rex. Uideo vestigia virorum ⁊ mulierum et infantiũ. Et iratus ẽ rex. Tunc apꝓhendit rex sacerdotes ⁊ vxores ⁊ filios eoꝝ: et ostenderunt ei absconsdita ostiola per que ingrediebantur ⁊ consumebant que erant sup mensam. Occidit ergo illos rex: et bel tradidit in potestatẽ danielis: qui subuertit eum ⁊ templum eiꝰ. Et erat draco magnus in loco illo: et colebant eũ babilonij. Et dixit rex danieli. Ecce nũc nõ potes dicere q; iste non sit deus viuens. Adora ergo eum. Dixitq; daniel regi. Dominũ deũ meũ adoro: q; ipse ẽ deus viuẽs. Iste aũt nõ est deus viuẽs. Tu autẽ rex da michi potestatẽ: ⁊ interficiam draconẽ absq; gladio ⁊ fuste. Et ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picẽ ⁊ adipem ⁊ pilos ⁊ coxit pariter: fecitq; massas et dedit in os draconis: et diruptus ẽ draco. Et dixit daniel. Ecce quẽ colebatis. Quod cum audissent babilonij indignati sunt vehementer: et congregati aduersum regem dixerunt. Iudeus factus est rex. Bel destruxit: draconem interfecit: et sacerdotes occidit. Et dixerunt cum venissent ad regem. Trade nobis danielem: alioquin interficiemus te et domũ tuam. Uidit ergo rex q; irruerent in eũ vehementer: et necessitate compulsus tradidit eis danielẽ. Qui miserũt eum in lacum leonum: et erat ibi diebus sex. Porro in lacu erant leones septem: et dabant᷑ eis duo corpora quotidie et due oues: et tunc non data sunt eis ut deuorarent danielem. Erat autẽ abbacuc ꝓpheta in iudea: et ipse coxerat pulmentum et intriuerat panes in alueolo: et ibat in campum ut ferret messoribus. Dixitq; angelus dñi ad abbacuc. Fer prandium quod habes in babilonem danieli: qui ẽ in lacu leonũ. Et dixit abbacuc. Domine babilonem non vidi: et lacum nescio. Et apprehendit eum angelus domini in vertice eius: et portauit eum capillo capitis sui: posuitq; eũ in babilonem super lacum in impetu spiritus sui. Et clamauit abbacuc dicens. Daniel serue dei: tolle prandiũ quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei deus: et non dereliquisti diligentes te. Surgensq; daniel comedit. Porro angelus domini restituit abbacuc confestim in loco suo. Uenit ergo rex die septimo ut lugeret danielẽ: ⁊ venit ad lacũ ⁊ introspexit: et ecce daniel sedens in medio leonum. Et exclamauit voce magna rex dicens. Magnus es domine deus danielis. Et extraxit eũ. Porro illos qui ꝑditionis eius causa fuerant intromisit in lacum: et deuorati sunt in momento coram eo. Explicit daniel ꝓpha

Incipit ꝓlogus in librũ duodecim ꝓphetaꝝ.

Non idem ordo est duodecim ꝓphetaꝝ apud hebreos qui est apud nos. Unde scdm id quod ibi legitur: hic ꝙ̃ dispositi sũt. Osee cõmaticus est: et quasi ꝑ sentẽtias loquẽs. Iohel planꝰ in principijs in fine obscurior: et usq; ad malachiam habẽt singuli ꝓprietates suas: quẽ esdram scribam legisq; doctorẽ hebrei autumant. Et q; longũ est nũc de omĩbꝫ dicere: hoc tantũ vos o paula ⁊ eustochiũ ammonitas scire volo vnum librũ esse duodecim ꝓphetaꝝ: ⁊ osee synchronon ysaie: malachiam vero aggei ⁊ zacharie fuisse tꝑibus. In qbꝫ aũt tẽpus nõ ꝓfert᷑ in titulo: sb illis eos regibꝫ ꝓphetasse sb quibꝫ et hij qui ante eos habẽt titulos ꝓphetauert. Explicit ꝓlogus.

Incipit Osee propheta.

Tunc Rex ait pauitant habitantes universam terram deu danielis q; ipse est liberator et salvator facies signa et mirabilia in celo et in terra qui liberavit danielem de lacu leonum

Verbū dñi qḋ factuȝ ē
ad osee filium beeri in
diebus ozie ioathan
achaȝ ezechie regum
iuda:et in dieb' iheroboam filij ioas regis
israhel. Principiū loquēdi dominū in osee.
Et dixit dominus ad osee: Vade sume tibi
vxorem fornicariā: et fac tibi filios fornicationū:qꝛ fornicās fornicabit' terra a domino.
Et abijt ⁊ accepit gomer filiā debelaim:et
concepit ⁊ pepit ei filiū. Et dixit dñs ad eū.
Voca nomē eius iheȝrahel. Quoniā adhuc
modicū ⁊ visitabo sanguinē iheȝrahel super
domū iehu:et quiescere faciā regnū domus
israhel. Et in illa die conteram arcū israhel:in
valle iheȝrahel. Et concepit adhuc:et peperit
filiā. Et dixit ei: Voca nomē eius absq; misericordia. Quia nō addā vltra misereri domui israhel:sed obliuione obliuiscar eorum.
Et domui iuda miserebor:et saluabo eos in
domino deo suo:et nō saluabo eos in arcu ⁊
gladio ⁊ in bello et in equis ⁊ in equitibus.
II Et ablactauit eā que erat absq; misericordia. Et concepit: ⁊ pepit filiū. Et dixit ei: Voca
nomē eius nō populus me'. Quia vos nō
populus meus:et ego non ero vester deus.
Et erit numerus filioꝝ israhel quasi arena
maris q̄ sine mensura est:et nō numerabit'.
Et erit in loco vbi dicetur eis non populus
meus vos:dicet' eis filij dei viuētis. Et congregabūtur filij iuda et filij israhel pariter.
et ponent sibimet caput vnū:et ascendēt de
terra: quia magnus dies iheȝrahel. II

Dicite fratrib' vestris populus meus:
et sorori vestre misericordiā cōsecuta.
Iudicate matrē vestrā iudicate:quoniā ipa
nō vxor mea:et ego nō vir eius. Auferat fornicacōes suas a facie sua ⁊ adulteria sua de
medio vberū suoꝝ:ne forte exspoliem eam
nudā ⁊ statuā eā secundū diem natiuitatis
sue:et ponā eam quasi solitudinē. et statuaȝ
eam velut terrā inuiā ⁊ interficiā eam siti:et
filiorum illius nō miserebor. quoniam filij
fornicationū sūt:qꝛ fornicata est mater eoꝝ.
III Confusa est q̄ concepit eos:qꝛ dixit: Vadaȝ
post amatorēs meos qui dāt panes michi:
et aquas meas lanā meā ⁊ linū meū oleum
meū ⁊ potū meū. Propter hoc ecce ego sepiam viā tuā spinis:et sepiam eā maceria. Et
semitas suas nō inueniet: et sequet' amatores suos et nō apphendet eos:et q̄ret eos et
non inueniet. Et dicet: Vadam ⁊ reuertar
ad virū meū priorē:qꝛ bene michi erat tunc
magis q̄ nūc. Et hec nesciuit:qꝛ ego dedi ei
frumentū ⁊ vinū ⁊ oleū ⁊ argentū multiplicaui ei ⁊ aurū:q̄ fecerūt baal. Idcirco conuertar
et sumā frumentū meū in tempore suo ⁊ vinū
meū in tempore suo:et liberabo lanā meā ⁊ linū meū q̄ operiebāt ignominiā eius. Et nūc
reuelabo stulticiā eius in oculis amatorum
eius:et vir non eruet eam de manu mea. IIII Et
cessare faciam omne gaudium eius: solēnitatem eius neomeniam eius sabbatum ei':
et omia festa tempora eius. Et corrumpam
vineam eius ⁊ ficum eius: de quibus dixit.
Mercedes hee mee sūt:quas dederūt michi
amatores mei. Et ponā eam in saltū:et comedet eā bestia agri. Et visitabo sup eam dies
baalim quib' accendebat incensū ⁊ ornabatur inaure sua ⁊ monili suo:et ibat post amatores suos:et mei obliuiscebat' dicit dominus.
Propter hoc ecce ego lactabo eā:et ducam
eam in solitudinē. Et loquar ad cor eius:et
dabo ei vinitores eius ex eodē loco:⁊ vallē
achor ad aperiendā spem. Et canet ibi iuxta
dies iuuētutis sue:et iuxta dies ascensionis
sue de terra egipti. Et erit in die illo ait dñs
vocabit me vir meus:⁊ nō vocabit me vltra
baalim. Et auferā nomia baalim de ore ei':
et nō recordabitur vltra nominis eorum. Et
percutiā eis fedus in die illa: cū bestia agri et
cū volucre celi ⁊ cū reptili terre. Et arcum et
gladiū ⁊ bellū conterā de terra:et dormire eos
faciā fiducialiter. Et sponsabo te michi i sempiternū:et sponsabo te michi in iusticia et iudicio ⁊ in misericordia ⁊ miseracōib'. Et spōsabo te michi in fide:et scies qꝛ ego dñs. Et
erit:in die illa exaudiam dicit dominus. Exaudiā celos ⁊ illi exaudiēt terrā:et terra exaudiet triticū ⁊ vinū ⁊ oleū: et hec exaudiēt
iheȝrahel. Et seminabo eā michi in terram:et
miserebor eius que fuit absq; misericordia.
Et dicam nō populo meo populus meus es
tu: et ipse dicet deus meus es tu. III

S

b

Et dixit dn̄s ad me. Adhuc vade: dili-
ge mulierē dilectā amico ⁊ adulterā
sic diligit dn̄s filios isrl': et ipi respectant
ad deos alienos ⁊ diligunt vinacia uuaꝝ.
Et fodi eā michi quindecī argēteis ⁊ cho-
ro ordei ⁊ dimidio choro ordei: Et dixi ad eā.
Dies multos exspectabis me. Nō fornica-
beris ⁊ nō eris viro: ſ; et ego exspectabo te.
Quia dies multos sedebunt filij israhel sine
rege ⁊ sine pn̄cipe ⁊ sine sacrificio ⁊ sine al-
tari: et sine ephot ⁊ sine theraphim. Et post
hec reuertēt' filij israhel: ⁊ querēt dn̄m deū
suū ⁊ dauid regē suū: et paueb͞ut ad dn̄m ⁊
ad bonū eius in nouissimo dierum. IIII

Audite verbū domini filij israhel: q2 iu-
dicium domino cū habitatorib9 terre
Nō est enim veritas: ⁊ nō est misericordia:
et nō est scientia dei in terra. Maledictum ⁊
mendaciū ⁊ homicidiū ⁊ furtū et adulteriū
inundauerūt: et sanguis sanguinē tetigit
Propter hoc lugebit terra ⁊ infirmabitur
omnis qui habitat in ea. In bestia agri ⁊ in
volucre celi: sed ⁊ pisces maris ↄgregabū-
tur. Veruntamē vnusquisq; nō iudicet: et
non arguatur vir. Populus enim tuus sicͭ
hij: qui ↄtradicūt sacerdoti. Et corrues ho-
die: et corruet etiā ꝓpheta tecū. Nocte tace-
re feci matrē tuā. Conticuit populus meus:
eo q2 non habuerit scientiā. Quia tu sciam
repulisti: repellā te ne sacerdotio fungaris
michi. Et oblita es legis dei tui: obliuiscar
filiorū tuorum et ego. Secundū multitudi-
nem eorum sic peccauerunt michi: gloriam
eoꝝ in ignominiā ↄmutabo. Peccata ppli
ↄmedēt: et ad iniq̄tatē eoꝝ ſbleuabūt aīas
eorū. Et erit: sicut ꝓplus sic sacerdos. Et visi-
tabo sup eū vias eius: et cogitacōnes eius
reddā ei. Et comedēt ⁊ nō saturabūt'. Forni-
cati sūt ⁊ nō cessauerūt: qm̄ dn̄m reliquerūt
in non custodiēdo. Fornicacō ⁊ vinū ⁊ ebrie-
tas auferūt cor. Populus meus in ligno
suo interrogauit: et baculus eius annūcia-
uit ei. Spūs enim fornicationū decepit eos:
et fornicati sūt a deo suo. Sup capita mōtiū
sacrificabāt: ⁊ sup colles accēdebāt thimia-
ma subtus quercū ⁊ ꝓplm ⁊ therebintū: q2 bo-
na erat vmbra ei9. Ideo fornicabūt' filie ve-
stre: et spōse vr̄e adultere erūt. Nō visitabo
sup filias vr̄as cū fuerint fornicate ⁊ sup spō-
sas vestras cū adulterauerint: qm̄ ipsi cū me-
retricib9 versabant': et cū effeminatis sacrifi-
cabāt. Et ꝓplus nō intelligēs vapulabit. Si
fornicaris tu israhel: nō delinquat saltē iuda.
Et nolite ingredi in galgala: et ne ascende-
ritis in bethauen: neq; iuraueritis viuit dn̄s.
Quoniā sicut vacca lasciuiēs declinauit isrl'.
Nūc pascet eos dn̄s: quasi agnū in latitudi-
ne. Particeps ꝑ doloꝝ effraim: dimitte eū.
Separatū est ↄuiuiū eoꝝ: fornicacōe forni-
cati sūt: dilexerūt afferre ignominiā ꝓtecto-
res eius. Ligauit eum spiritus in alis suis:
et confundētur a sacrificijs suis. V

Audite hoc sacerdotes ⁊ attendite do-
mus israhel: ⁊ domus regis auscultate: quia
vobis iudiciū est. Quoniā laqueus facti
estis speculationi: et sicut rethe expansū sub-
ter thabor: et victimas declinastis in ꝓfundū.
Et ego eruditor oīm eoꝝ. Ego scio effraim:
et israhel nō est abscōditus a me. Quia nunc
fornicatus ē effraim: ↄtaminatus est isrl'. Nō
dabūt cogitacōes suas ut ↄuertāt' ad deū
suū: q2 spūs fornicationū in medio eoꝝ: et
dominū nō ↄgnouerūt. Et rn̄debit arrogātia
isrl' in facie eius: ⁊ israhel ⁊ effraim ruēt in ini-
quitate sua. Ruet etiā iudas cū eis. In greg-
ib9 suis ⁊ in armētis suis vadēt ad querēdū
dn̄m: et nō inueniēt. Ablatus ē ab eis. In do-
mino ꝑuaricati sūt: q2 filios alienos genue-
rūt. Nūc deuorabit eos mēs' cū partib9 suis.
Clāgite bucina ī gabaa: tuba ī rama. Vlu-
late ī bethauen: post tergū tuū beniamin. Ef-
fraim in desolacōe erit. In die correptionis
in tribub9 israhel ostendi fidē. Facti sūt pn̄-
cipes iuda quasi assumentes terminū: super
eos effundā quasi aquā iram meā. Calūniā
patiēs ē ephraim fractus iudicio: qm̄ cepit
abire post sordē. Et ego q̄si tinea ephraim:
⁊ q̄si putredo domui iuda. Et vidit ephraim
lāguorē suū: ⁊ iudas vinculū suū. Et abijt ef-
fraim ad assur: ⁊ misit ad regē vltorē. Et ipse
non poterit sanare vos: nec soluere poterit
a vobis vinculum. Quoniā ego quasi leena
ephraim: et q̄si catulus leonis domui iuda.
Ego ego capiā et vadam: tollam ⁊ non est
qui eruat. Vadens reuertar ad locū meū:
donec deficiatis. et queratis faciem meam.

VI

IN tribulacōne sua mane cōsurgent ad me. Venite et revertamur ad dn̄m: q̄ȝ ip̄e cepit ⁊ sanabit nos: ꝑcutiet ⁊ curabit nos. Vivificabit nos post duos dies: in die t̄cia suscitabit nos: et vivemus in ꝯſpc̄u ei⁹: sciemus sequemurq̄ȝ: ut ꝯgnoscamus dominū. Quasi diluculū ꝑparatus est egressus eius: et veniet quasi ymber nobis tēporaneus ⁊ serotinus terre. Quid faciā tibi ephraim. q̄d faciā tibi iuda: Misc̄dia vestra quasi nubes matutina: et q̄si ros mane ꝑtransiēs. Propt̄ hoc dolavi in ꝓphetis: et occidi eos in v̄bis oris mei: et iudicia tua quasi lux egrediet̄. Quia misc̄diam volui ⁊ nō sacrificiū: ⁊ sciaȝ dei plus q̄ȝ olocaustū. Ipi aūt sicut adā trāsgressi sūt pactū: ibi ꝑvaricati sūt in me. Halaad civitas operantiū ydolū supplantata sanguine: et q̄si fauces viroꝝ latronū. Particeps sacerdotū in via interficientiū: ꝑ gētes de sichem q̄ȝ scelus operati sūt. In domo isrl̄ vidi horrēdū. Ibi fornicacōes ephraim: cōtaminatus est israhel. Sed ⁊ iuda pone messeȝ tibi: cū ꝯvertero captivitatē ꝑpli mei.

VII

CVm sanare vellē isrl̄ revelata est iniquitas ephraim ⁊ malicia samarie: q̄ȝ opati sūt mendaciū. Et fur ingressus est spoliās: latrūculus foris. Et ne forte dicant in cordib⁹ suis: oēȝ maliciā eoꝝ me recordatū. Nūc circūdederūt eos adinvētiones sue: coram facie mea facte sūt. In malicia sua letificaverūt regē: et in mendatiis suis principes. Omes adulterātes: quasi clibanus succensus a coquēte. Quievit paululū civitas a ꝯmixtione fermēti: donec fermētaretur totū. Dies regis nostri: ceperūt p̄ncipes furere a vino. Extendit manū suaȝ cū illusorib⁹: q̄ȝ applicuerūt quasi clibanū cor suū cū insidiaret̄ eis. Tota nocte dormivit coquēs eos: mane ip̄e succensus q̄si ignis flāme. Omes calefacti sūt quasi clibanus: et devoraverūt iudices suos. Omes reges eoꝝ ceciderūt: nō est qui clamet in eis ad me. Ephraim in ꝑplis ip̄e commiscebatur. Ephraim factus est subcinericius panis: qui nō reversatur. Comederūt alieni robur eius: et ip̄e nescivit. Sed ⁊ cani effusi sunt in eo: et ip̄e ignoravit. Et humiliabit̄ sup̄bia israhel in facie ei⁹. Nec reversi sūt ad dn̄m deū suū: et non quesierūt eū in omnibus hiis. Et fc̄us ē ephraim quasi colūba seducta: non habens cor. Egiptū invocabāt: ad assirios abierūt. Et cū ꝑfecti fuerint: expandā sup̄ eos rethe meū: et quasi volucrē celi detraham eos. Cedā eos sc̄dȝ auditionem cetus eoꝝ. Ve eis: q̄m recesserūt a me. Vastabūtur: q̄ȝ ꝑvaricati sūt in me. Ego redemi eos: et ipi locuti sūt ꝯtra me mendacia. Et nō clamaverūt ad me in corde suo: sed ululabāt in cubilib⁹ suis. Sup̄ triticū ⁊ vinū ruminabāt: et recesserūt a me. Et ego erudivi eos: ⁊ cōfortavi brachia eoꝝ: et in me cogitaverunt maliciā. Reversi sūt ut essent absq̄ȝ iugo: facti sunt quasi arcus dolosus. Cadēt in gladio principes eorū: a furore lingue sue. Ista subsannatio eorum in terra egipti.

VIII

IN gutture tuo sit tuba quasi aq̄la sup̄ domū domini: ꝓ eo q̄ȝ transgressi sūt fedus meū: et legē meā ꝑvaricati sunt. Me invocabūt de⁹ me⁹: ꝯgnovimus te israhel. Proiecit israhel bonū: inimicus ꝑsequet̄ eū. Ipi regnaverūt ⁊ nō ex me: p̄ncipes extiterūt ⁊ nō ꝯgnovi. Aurū suū ⁊ argentū suū fecerūt sibi ydola: ut interirēt. Proiectus est vitulus tuus samaria. Iratus est furor meus in eis. Usq̄ȝ quo non poterūt emūdari: Quia ex israhel ⁊ ipse est. Artifex fecit illū: et nō ē de⁹. Quonīā in aranearꝝ telas erit vitulus samarie: quia ventū seminabūt: et turbinē metēt. Culmus stans non est in eo germē: nō faciet farinā. Quod et si fecerit: alieni comedēt eā. Devoratus ē isrl̄. Nūc factus est in nacōib⁹ quasi vas immūdū: q̄ȝ ipi ascenderūt ad assur. Onager solitarius sibi ephraim. Munera dederūt amatorib⁹ suis: sed ⁊ cū mercede ꝯduxerūt nationes. Nūc ꝯgregabo eos: et quiescent paulisper ab onere regis ⁊ principū. Quia multiplicavit ephraim altaria ad peccādū: facte sunt ei are in delictū. Scribā ei multiplices leges meas: q̄ velut aliene computate sunt. Hostias offerēt: immolabūt carnes ⁊ comedent: et dominus nō suscipiet eas. Nūc recordabitur iniquitatis eoꝝ: ⁊ visitabit peccata eoꝝ. Ipsi in egiptū ꝯvertētur. Et oblitus ē israhel factoris sui: ⁊ edificavit delubra: ⁊ iudas multiplicavit urbes munitas. Et mittā ignē in civitates ei⁹: ⁊ devorabit edes illius.

vii

Noli letari israhel: noli exultare IX
sicut populi: quia fornicatus es a deo tuo.
Dilexisti mercedē sup omnes areas tritici.
Area et torcular non pascet eos: et vinū mē-
tietur eis. Non habitabūt in terra dñi. Reu-
sus est ephraim in egiptū: et in assirijs pol-
lutū ↄmedit. Nō libabūt domino vinū: et nō
placebūt ei. Sacrificia eorum quasi panis lu-
gentiū. Omēs qui ↄmedūt eū ↄtaminabū-
tur: quia panis eorum anime ipsorum: non intra-
bit in domū domini. Quid facietis in die so-
lemni: in die festiuitatis domini? Ecce enim
pfecti sūt a vastitate. Egiptus ↄgregabit
eos: memphis sepeliet eos. Desiderabile
argentū eorum vrtica hereditabit: lappa in ta-
bernaculis eorum. Venerūt dies visitacōis:
venerūt dies retribucōnis. Scitote israhel
stultū pphetam: insanū virū spiritualē. Pro-
pter multitudinē iniquitatis tue: et multitu-
do amentie. Speculator ephraim cum deo
meo: ppheta laqueus ruine factus est sup
oīnes vias eius. Insania in domo dei eius.
Profunde peccauerūt: sicut in diebus gabaa.

viii

Recordabit iniquitatis eorum: et visitabit pec-
cata eorum. Quasi vuā in deserto inueni isrl:
quasi prima poma ficulnee: in cacumine eius
vidi patres eorum. Ipi autem intrauerūt ad
beelphegor: et abalienati sūt in ↄfusionem
et facti sūt abominabiles sicut ea q̄ dilexerūt.
Ephraim quasi auis auolauit. Gloria eorum
a partu: et ab vtero et a ↄceptu. Quod et si
enutrierint filios suos: absq̄ liberis eos fa-
ciā in hominibus. Sed et ve eis: cū recessero
ab eis. Ephraim ut vidit tyrus erat funda-
ta in pulcritudine. Et ephraim educet ad
interfectionem filios suos. Da eis domine.
Quid dabis eis? Da eis vuluā sine liberis:
et vbera arentia. Omnes nequicie eorum in
galgal: quia ibi exosos habui eos. Propter
maliciā adinuentionū eorum: de domo mea
eiciā eos. Nō addam ut diligā eos. Omēs
principes eorum recedētes. Percussus est
ephraim: radix eorum exsiccata est. Fructum
nequaq̄ faciet. Quod et si genuerint: inter-
ficiam amantissima vteri eorum. Abiciet eos
dominus deus meus quia non audierunt
eum: et erūt vagi in nationibus. X

P

Vitis frondosa isrl: fructus adequatus
est ei. Secundū multitudinem fructus sui
multiplicauit altaria: iuxta vbertatē tre sue
exuberauit simulacris. Diuisū est cor eorum:
nūc interibūt. Ipse ↄfringet simulacra eorum:
depopulabit aras eorum. Quia nūc dicent:
non est rex nobis. Non enim timemus deū.
Et rex quid faciet nobis? Loquimini verba
visionis inutilis: et ferietis fedus: et germi-
nabit quasi amaritudo iudiciū sup sulcos
agri. Vaccas bethauen coluerūt habitatores
samarie. Quia luxit sup eū populus eius: et
editui eius sup eū exultauerūt in gloria eius:
quia migrauit ab eo. Siquidem et ipse i assur
delatus ē munus regi vltori. Cōfusio ephra-
im capiet: et ↄfundet israhel in voluntate sua.
Transire fecit samaria regē suū: quasi spumā
sup faciē aque. Et disperdent excelsa ydoli:
peccm israhel. Lappa et tribulus ascendet sup
aras eorum. Et dicent montibus operite nos: et
collibus cadite sup nos. Ex diebus gabaa pec-

II

cauit israhel. Ibi steterūt. Nō ↄphendet eos
in gabaa: preliū sup filijs iniquitatis. Iuxta
desideriū meū corripiā eos. Congregabūt
sup eos populi: cū corripientur ppter duas
iniquitates suas. Ephraim vitula docta dili-
gere trituram: et ego transiui sup pulcritudi-
nem colli eius. Ascendā sup ephraim. Ara-
bit iudas: ↄfringet sibi sulcos iacob. Semi-
nate vobis in iusticia: et metite in ore miseri-
cordie: innouate vobis nouale. Tempus
autē requirēdi dominū: cū venerit qui docebit
vos iusticiā. Arastis impietatē: iniquitatē
messuistis: ↄmedistis frugē mēdacij. Quia
confisus es in vijs tuis: et in multitudine for-
tiū tuorum. Consurget tumultus in populo tuo:
et oīnes municōes tue vastabūt sicut vasta-
tus est salmana a domo eius qui iudicauit
baal: in die prelij matre sup filios allisa. Sic fe-
cit vobis bethel: a facie malicie nequicie vrarum.

III

Sicut mane transit ptransit rex XI
israhel: quia puer israhel et dilexi eū: et ex
egipto vocaui filiū meū. Vocauerūt eos: sic
abierūt a facie eorum. Baalim immolabant:
et simulacris sacrificabāt. Et ego qui nutrius
ephraim. Portabam eos in brachijs meis:
et nescierūt quia curarē eos. In funiculis adā
traham eos: in vinculis caritatis. Et ero eis
quasi exaltans iugū sup maxillas eorum: et

declinaui ad eū ut vesceretur. Nō reuētetur in terrā egipti: et assur ipe rex eius: quomā noluerit cōuerti. Cepit gladius in ciuitatibꝫ eius: et cōsumet electos eius: et comedet capita eorum. Et populus meus pendebit ad reditū meū. Jugū autē imponetur eis simul: quod non auferetur. Quomodo dabo te ephraim. ꝓtegā te israhel? Quomō dabo te? Sicut adama ponā te: ut seboim. Conuersum est in me cor meū pariter: cōturbata est penitudo mea. Non faciam furorē ire mee. Non cōuertar ut disperdā ephraim: qm̄ deꝰ ego et nō homo. In medio tui sanctus: et nō ingrediar ciuitatē. Post dn̄m ambulabūt. Quasi leo rugiet: qz ipe rugiet et formidabūt filij maris. Et auolabūt quasi auis ex egipto: et quasi colūba de terra assiriorꝫ: et collocabo eos in domibꝫ suis dicit dominus. Circūdedit me ephraim in negociacōe: et in dolo domus israhel. Judas autē testis descendit cū deo: et cū sanctis fidelibꝫ. XII

Ephraim pascit ventū: et sequit estum. Tota die mendaciū et vastitatē multiplicat. Et fedus cū assirijs iniit: et oleū in egiptū ferebat. Judiciū ergo dn̄i cū iuda: et visitatio sup iacob. Juxta vias eius et iuxta adinuencōes eius reddet ei. In vtero supplantauit fratrē suū: et in fortitudine sua directus est cū angelo. Et inualuit ad angelū: et cōfortatus est. Fleuit: et rogauit eū. In bethel inuenit eū: et ibi locutus est nobiscū. Et dominus deus exercituū: dn̄s memoriale eiꝰ. Et tu ad dominū deū tuū cōuerteris. Misericordiam et iudiciū custodi: et spera ī deo tuo semp. Chanaan in manū eius statera dolosa: calūniā dilexit. Et dixit ephraim. Verūtamē diues effectus sū: inueni ydolum michi. Oēs labores mei nō inuenient michi iniquitatē quam peccaui. Et ego dn̄s deus tuus ex terra egipti. Adhuc sedere te faciā in tabernaculis: sicut in diebus festiuitatis. Et locutus sū sup ꝓphetas: et ego visionem multiplicaui: et in manū ꝓphetarꝫ assimulatus sū. Si galgal ydolū: tamē frustra erant in galgal bobꝫ immolātes. Nā et altaria eorꝫ quasi aceruī sup sulcos agri. Fugit iacob in regionē syrie: et seruiuit israhel in vxore: et in vxore seruiuit. In ꝓpheta aūt eduxit dn̄s israhel de egipto: et in ꝓpheta seruatus ē. Ad iracūdiā me ꝓuocauit ephraim in amaritudinibꝫ suis: et sanguis eius sup eū veniet: et opprobriū eius restituet ei dn̄s suꝰ. XIII

Loquēte ephraim horror inuasit isrl̄: et deliquit in baal et mortuus est. Et nūc addiderūt ad peccandū: feceruntqz sibi cōflatile de argēto suo quasi similitudinē ydolorꝫ. Factura artificū totū est. Hijs ipi dicūt. Immolate homines: vitulos adorātes. Ideo erūt quasi nubes matutina: et sicut ros matutinus ꝓteriēs. Sicut puluis turbine raptus ex area: et sicut fumus de fumario. Ego aūt dominus deus tuus ex terra egipti: et deum absqz me nescies: et saluator nō est ꝓter me. Ego cognoui te in deserto: in terra solitudis. Juxta pascua sua adimpleti sunt: et saturati sunt. Et eleuauerūt cor suū: et obliti sunt mei. Et ego ero eis quasi leena: sicut pardus in via assiriorꝫ. Occurrā eis quasi vrsa raptis catulis: et dirumpā interiora iecoris eorꝫ. Et consumā eos ibi q̄si leo: bestia agri scindet eos. Perditio tua israhel: tantūmodo in me auxiliū tuū. Vbi est rex tuus? Maxime nūc saluet te in omnibꝫ vrbibꝫ tuis. Et iudices tui de quibꝫ dixisti: da michi regē et principes. Dabo tibi regē in furore meo: et auferā in indignacōne mea. Colligata ē iniquitas ephraim: absconditū peccatū eius. Dolores parturiētis venient ei. Ipse filius nō sapiens. Nūc enim non stabit in cōtricōne filiorꝫ. De manu mortis liberabo eos: de morte redimā eos. Ero mors tua o mors: morsus tuus ero inferne. Consolatio abscondita est ab oculis meis: qz ipe inter fratres diuidet. Adducet vrentē ventū dominus de deserto ascendentē: et siccabit venas eius. et desolabit fontem eius: et ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis. XIIII

Pereat samaria: quomā ad amaritudinem cōcitauit deū suū. In gladio pereāt. Paruuli eorꝫ elidantur: et fete eius scindantur. Conuertere israhel ad dominū deū tuū: qm̄ corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba: et cōuertimini ad dominū: et dicite ei. Omnē aufer iniquitatē et accipe bonū: et reddemus vitulos labiorꝫ nostrorꝫ. Assur non saluabit nos. Sup equū non ascendemus:

nec dicemus vltra dij nostri opa manuū
nr̄aꝝ: qꝛ eius qui in te est misereberis pupilli.
Sanabo ɔtricōes eoꝝ: diligā eos sponta-
nee: qꝛ auersus est furor meus ab eis. Ero
quasi ros. Israhel germinabit sicut liliū: et
erūpet radix eius ut libani. Ibūt rami eius:
et erit quasi oliua gloria eius: et odor eius
ut libani. Conuertēt̄ sedētes in vmbra eius:
viuēt tritico. Et germinabūt quasi vinea:
memoriale eius sicut vinū libani. Ephraim
quid michi vltra ydola? Ego exaudiam ⁊
dirigam eū: ego ut abietē virentem: ex me
fructus tuus inuentus est. Quis sapiens
et intelliget ista: intelligens et sciet hec?
Quia recte vie domini et iusti ambulabūt
in eis: preuaricatores vero corruent in eis.

Explicit osee pphīa. Incipit Iohel propheta.

P

Verbū domini quod fa-
ctū est ad iohel filiū
fatuel. Audite hec se-
nes: et auribꝰ pcipite
oēs habitatorēs ter-
re. Si factū est istud
in diebꝰ vestris: aut in
diebꝰ patrū vestroꝝ. Sup hoc filijs vestris
narrate: et filij vestri filijs suis: et filij eorum
gn̄ationi altere. Residuū eruce comedit lo-
custa: et residuū locuste comedit brucus: ⁊
residuū bruci ɔmedit rubigo. Expgiscimini
ebrij: flete et vlulate oēs qui bibitis vinū
in dulcedine: quoniam perijt ab ore vestro.
Gens enim ascendet sup terrā meā: fortis
et innumerabilis. Dentes eius ut dentes le-
onis: et molares eius ut catuli leonis. Po-
suit vineam meam in desertū: ⁊ ficum meam
decorticauit. Nudās spoliauit eā ⁊ piecit:
albi facti sūt rami eius. Plāge quasi virgo
accincta sacco: sup virū pubertatis tue. Pe-
rijt sacrificiū ⁊ libatio de domo domini: luxe-
rūt sacerdotes ministri domini. Depopulata

II

est regio: luxit humus: quoniā deuastatum
est triticū. Confusū est vinū: elanguit oleū.
Confusi sunt agricole: vlulauerūt vinitores
sup frumēto vino ⁊ ordeo: qꝛ perijt messis
agri. Vinea confusa est: et ficus elanguit
Malogranatū ⁊ palma ⁊ malū ⁊ oīa ligna
agri aruerūt: qꝛ confusū est gaudiū a filijs
hominū. Accingite vos ⁊ plāgite sacerdotes:
vlulate ministri altaris. Ingredimini: cubate
in sacco ministri dei mei: qm̄ interijt de domo
dei vestri sacrificiū ⁊ libatio. Sanctificate ie-
iuniū: vocate cetū: cōgregate senes oēs ha-
bitatores terre in domū dei vr̄i: ⁊ clamate ad
dn̄m. A a a diei: qꝛ ppe ē dies dn̄i: et q̄i vasti-
tas a potente veniet. Nūquid nō corā ocu-
lis vestris alimēta perierūt: de domo dei vestri
leticia ⁊ exultatio? Computruerūt iumenta
in stercore suo. Demolita sūt horrea: dissipa-
te sunt apothece: quoniā confusū est triticum.
Quid ingemuit animal: mugierūt greges
armenti? Quia non est pascua eis. Sed et
greges pecorū disperierūt. Ad te clamabo do-

III

mine: qꝛ ignis comedit speciosa deserti: ⁊ flā-
ma succendit omnia ligna regionis. Sed et
bestie agri quasi area sitiens ymbrem: suspe-
xerūt ad te. Quoniam exsiccati sūt fontes
aquaꝝ: et ignis deuorauit speciosa deserti.

Canite tuba in syon: vlulate in II
monte sancto meo. Conturbent̄ omnes
habitatores terre qꝛ venit dies dn̄i: qꝛ ppe
est dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies nubis ⁊
turbinis. Quasi mane expansū super mōtes:
populus multus ⁊ fortis. Similis nō fuit ei a
principio: et post eū non erit usqꝫ in annos
generacōnis ⁊ generacōnis. Ante faciē eius
ignis vorans: ⁊ post eū exurēs flāma. Qua-
si ortus voluptatis terra corā eo: et post eū
solitudo deserti: neqꝫ est qui fugiat eū. Qua-
si aspectus equoꝝ aspectus eoꝝ: et quasi
eq̄tes sic currēt. Sicut sonitus quadrigaꝝ
sup capita montiū exiliēt: sicut sonitus flāme
ignis deuorātis stipulam: velut pp̄ls fortis
pparatus ad pliū. A facie eiꝰ cruciabūt̄ ppli:
oēs vultus redigēt̄ in ollā. Sicut fortes cur-
rēt: quasi viri bellatores ascēdēt murū. Viri
in vijs suis gradiēt̄: ⁊ nō declinabūt a semitis
suis. Vnusquisqꝫ frēm suū nō coartabit: singli
in calle suo ābulabūt. Sed ⁊ p fenestras ca-

IIII

dēt: ⁊ nō demoliēt̄. Vrbē ingrediēt̄: in muro

S

currēt. Domos ɔscēdēt: p fenestras intrabūt
q̄si fur. A facie eiꝰ cōtremuit tr̄a: moti sūt celi.
Sol ⁊ luna obtenebrati sūt: ⁊ stelle retraxerūt
splēdorē suū. Et dn̄s dedit vocē suā āte faciē
exercitus sui: qꝛ multa sūt nimis castra eiꝰ: qꝛ
fortia ⁊ faciētia vbū eiꝰ. Magnus eni dies
dn̄i: et terribilis valde. Et q̄s sustinebit eū?

Nunc ergo dicit dn̄s. Conuertimini ad
me in toto corde vestro in ieiunio ⁊ fletu ⁊ in
planctu: et scindite corda v̄ra ⁊ nō vestimē-
ta vestra. Et ꝯuertimini ad dn̄m deū vestrū:
qꝛ benignus ⁊ misericors ē: patiēs ⁊ multe
misericordie ⁊ ꝑstabilis sup malicia. Quis
scit si ꝯuertat̄ et ignoscat deus: ⁊ relinquat
post se benedictōem: Sacrificiū ⁊ libamē
dn̄o deo nostro. Canite tuba in syon: sancti-
ficate ieiuniū vocate cetū: ꝯgregate ppl̄m
sanctificate ecc̄iam: coadunate senes ꝯgre-
gate paruulos ⁊ sugentes vbera. Egrediat̄
sponsus de cubili suo: et sponsa de thalamo
suo. Inter vestibulū ⁊ altaē plorabūt sacer-
dotes ministri domini ⁊ dicēt. Parce domie
parce populo tuo: et ne des hereditatē tuā
in opprobrium; ut dominent̄ eis nationes.
Quare dicūt in populis vbi ē deus eoꝝ?
Zelatus est dn̄s terrā suam: et pepcit ppl̄o
suo. Et r̄ndit dn̄s: ⁊ dixit populo suo. Ecce
ego mittā vobis frumentū ⁊ vinū ⁊ oleum:
et replebimini in eis: et non dabo vos vltra
opprobriū in gētibꝰ. Et eū qui ab aquilōe ē
ꝓcul faciā a vobis: ⁊ expellā eum in terram
inuiam ⁊ desertā. Faciē eius ꝯtra mare oriē-
tale: et extremū eius usqꝫ ad mare nouissi-
mū: et ascendet fetor eius. Et ascendet pu-
tredo eius: qꝛ supbe egit. Noli timere ter-
ra: exulta ⁊ letare: qm̄ magnificauit dominꝰ
ut faceret. Nolite timere aīalia regionis:
qꝛ germinauerūt speciosa deŝti. Quia lignū
attulit fructū suū: ficus ⁊ vinea dederūt vir-
tutē suā. Et filie syon exultate et letamini in
domino deo vestro: qꝛ dedit vobis doctorē
iusticie: ⁊ descendere faciet dn̄s ad vos ym-
brem matutinū ⁊ serotinū sicut in ꝑncipio.
Et implebūt̄ aree frumēto: et redundabūt
torcularia vino ⁊ oleo. Et reddā vobꝭ ānos
q̄s ꝯmedit locusta brucꝰ ⁊ rubigo ⁊ eruca:
fortitudo mea magna quā misi in vos. Et
comedetis vescentes et saturabimini: et lau-
dabitis nomen domini dei vestri qui fecit mi-
rabilia vobiscū. Et nō ꝯfundet̄ ppl̄us meus
in sempiternū: et scietis qꝛ in medio israhel
ego sū. Et ego dominus deus vester: et nō
est amplius: et nō ꝯfundet̄ populus meus
in eternū. Et eit: post hec effundā de spiritu
meo sup oēm carnē: et ꝓphetabūt filij vestri
et filie vestre. Senes vestri somnia somnia-
būt: ⁊ iuuenes vestri visiones videbūt. Sed
et sup seruos meos ⁊ ancillas in diebꝰ illis
effundā spiritū meū: et dabo ꝓdigia in celo
et in terra sanguinē ⁊ ignē ⁊ vaporem fumi.
Sol ꝯuertet̄ in tenebras ⁊ luna in sanguīnē:
anteq̄ͣ veniat dies domi magnus ⁊ horribi-
lis. Et erit: om̄is qui inuocauerit nomē dn̄i
saluus erit: quia in monte syō ⁊ in ihrusalē
erit saluatio sicut dixit dominus: et in residu-
is quos dominus vocauerit. III

Quia ecce in diebꝰ illis ⁊ in tempoē illo
cū ꝯuertero captiuitatē iuda ⁊ ihrusalē: cō-
gregabo omnes gentes: et deducam eas in
vallē iosaphat ⁊ disceptabo cū eis ibi super
populo meo ⁊ hereditate mea israhel quos
disperserūt in nacōibꝰ: et terrā meā diuiserūt
et sup populū meū miserūt sortē. Et posuerūt
puerū in ꝓstibulū: et puellam vendiderunt
ꝓ vino ut biberēt. Verū quid michi ⁊ vobꝭ
tyrus ⁊ sydon ⁊ oīs terminus palestinoꝝ?
Nunquid vltionē vos reddetis michi? Et si
vlciscemini vos cōtra me: cito velociter red-
dam vicissitudinē vobis sup caput vestrum.
Argentū enim meū ⁊ aurū tulistis: et deside-
rabilia mea ⁊ pulcerrima intulistis in delubra
vestra. Et filios iuda ⁊ filios ihrl̄m vendidi-
stis filijs grecoꝝ: ut longe faceretis eos de
finibꝰ suis. Ecce ego suscitabo eos de loco in
quo vendidistis eos: et ꝯuertā retribucōē
vestrā in caput vestrū. Et vendā filios v̄ros
et filias vestras in manibꝰ filioꝝ iuda: et ve-
nundabūt eos sabeis genti longinque: qꝛ
dominus locutus est. Clamate hec in gētibꝰ:
sanctificate bellū: suscitate robustos. Ascen-
dant accedant: om̄es viri bellatores. Conci-
dite aratra vestra in gladios: et ligones ve-
stros in lanceas. Infirmus dicat: qꝛ ego for-
tis sū. Erumpite ⁊ venite omnes gentes de
circuitu: et ꝯgregamini. Ibi occūbere faciet
dominus robustos tuos. Consurgāt ⁊ ascē-
dant gētes in vallē iosaphat: qꝛ ibi sedebo
ut iudicem om̄es gētes in circuitu. Mittite
falces: quoniā maturauit messis. Venite et
descendite: qꝛ plenū est torcular. Exuberāt
torcularia: qꝛ multiplicata est malicia eoꝝ.
Populi populi in valle ꝯcisionis: qꝛ iuxta ē
dies domini in valle ꝯcisionis. Sol et luna

A

obtenebrati sunt: et stelle retraxerūt splēdo-
rē suū. Et dominus de syō rugiet: et de ihrl'm
dabit vocem suā. Et mouebūt' celi et terra:
et dn̄s spes populi sui: et fortitudo filiorꝝ isrl'.
Et scietis q ego dominus deus vester: habi-
tans in syon in monte sancto meo. Et erit
iherusalem sancta: et alieni nō transibunt p
eam amplius. Et erit: in die illa stillabunt
montes dulcedinē et colles fluēt lacte. Et p
oēs riuos iuda ibūt aque: et fons de domo
dn̄i egrediet': et irrigabit torrentem spina-
rū. Egiptus in desolacōe erit: et ydumea in
desertū pditionis: p eo q inique egerint in
filios iuda et effuderint sanguinē innocētē
in terra sua. Et iudea in eternū habitabit':
et iherusalem in generacōez et generacōem.
Et mundabo sanguinem eorum quem non
mundauerā: et dn̄s commorabitur in syon.

Explicit Johel ꝓpheta Incipit amos ꝓpha.

P

Verba amos qui fuit in
pastoralibꝫ thecue: q̄
vidit sup israhel i die-
bus ozie regis iuda et
in diebꝫ iheroboaz filij
ioas regis israhel āte
duos annos tremot'.
Et dixit. Dn̄s de syon rugiet: et de iherusalē
dabit vocē suā. Et luxerūt speciosa pastorꝝ:
et exsiccatus ē vertex carmeli. Hec dicit dn̄s.
Sup tribꝫ sceleribꝫ damasci et sup quatuor
non ouertam eū: eo q triturauerūt in plau-
stris ferreis galaad. Et mittam ignē in do-
mū azahel: et deuorauit domos benadab.
Et oteram vectē damasci. et disperdā habi-
tatorem de campo ydoli: et tenentē sceptrū
de domo voluptatis: et transferet' populus
syrie cirenen dicit dominus. Hec dicit dn̄s.
Sup tribꝫ sceleribꝫ gaze et sup quatuor nō
conuertam eū: eo q transtulerit captiuitatē
pfectam ut concluderet eā in ydumea. Et
mittā ignē in murū gaze. et deuorabit edes
eius: et disperdā habitatorē de azoto et te-
nentē sceptrū de ascalone: et ouertā manū
meam sup accaron et pibūt reliqui philisti-
norꝝ dicit dominus. Hec dicit dn̄s. Super
tribꝫ sceleribꝫ tyri et sup quatuor nō ouertā
eū: eo q ocluserint captiuitatē pfectam in
ydumea: et nō sint recordati federis fratrū.

II

Et mittā ignē in murū tyri: et deuorabit edes
eius. Hec dicit dominus. Sup tribꝫ sceleri-
bus edom et sup quatuor nō ouertam eum:
eo q psecutus sit in gladio frēm suū et viola-
uerit misericordiam eius: et tenuerit vltra
furorē suū. et indignacōez suā suauerit usqꝫ
in finē. Mittā ignē in theman: et deuorabit
edes bosre. Hec dicit dn̄s. Sup tribꝫ scele-
ribus filiorꝝ ammon et sup quatuor nō ouer-
tam eū: eo q dissecuerit pregnātes galaad.
ad dilatādū terminū suū. Et succendā ignē
in muro rabba et deuorabit edes eius: in vlu-
latu in die belli et in turbine in die omocōis.
Et ibit melchon in captiuitatē: ipe et princi-
pes eius simul dicit dominus.

III

Hec dicit dn̄s. Sup tribꝫ sceleribꝫ mo-
ab et sup quatuor nō ouertam eū: eo q incē-
derit ossa regis ydumee usqꝫ ad cinerē. Et
mittam ignē in moab et deuorabit edes cari-
oth: et morietur in sonitu moab in clangore
tube: et dispdā iudicē de medio eius: et oēs
principes eius interficiā cū eo dic dominus.
Hec dicit dn̄s. Sup tribꝫ sceleribꝫ iuda et
sup q̄tuor nō ouertā eū: eo q abiecerit legē
domini: et mandata eius nō custodierit. De-
ceperūt enim eos ydola sua: post q̄ abierant
patres eorꝝ. Et mittam ignē in iudam: et de-
uorabit edes iherusalē. Hec dicit dominus.
Sup tribꝫ sceleribꝫ israhel et sup quatuor nō
conuertam eū: p eo q vendiderit p argēto
iustū: et pauperē p calciamētis. Qui oterūt
sup puluerem terre capita pauperū et viam
humiliū declināt: et filius ac pater eius ierūt
ad puellam ut violarent nomē sanctū meū:
et sup vestimētis pigneratis accubuerūt iuxta
om̄e altare: et vinū damnatorꝝ bibebant in
domo dei sui. Ego autē extminaui amorreū
a facie eorꝝ: cuius altitudo. cedrorꝝ altitudo
eius: et fortis ipe quasi quercus. Et contriui
fructum eius desup: et radices eius subter.

IIII

Ego sum qui ascendere vos feci de terra egi-
pti: et eduxi vos in dsrtū quadraginta ānis.
ut possideretis terrā amorrei: et suscitaui de fi-
lijs vestris in ꝓphetas et de iuuenibus vestris
nazareos. Numquid nō ita est filij israhel
dicit dominus? Et ꝓpinabitis nazareis vinū:
et ꝓphetis mandabatis dicētes: ne ꝓphetetis.
Ecce ego stridebo subter vos: sicut stridet

S

plaustrũ onustũ feno. Et pibit fuga a velo-ce: et fortis non obtinebit virtutem suã: et ro-bustus non saluabit animã suã. Et tenens arcũ non stabit et velox pedibꝫ suis non sal-uabitur: et ascensor equi nõ saluabit animã suã: et robustus corde inter fortes nudus fugiet in illa die dicit dominus. III

AVdite verbũ qđ locutus est dñs sup vos filij israhel: sup omẽ cognationẽ quã eduxi de terra egipti dicẽs. Tantummodo vos cognoui ex omibꝫ cognationibꝫ terre: idcirco visitabo sup vos omes iniquitates vestras. Nũquid ambulabũt duo pariter: nisi conuenerit eis? Nũquid rugiet leo in sal-tu: nisi habuerit pdam? Nunquid dabit catulus leonis vocẽ de cubili suo: nisi aliqđ apphenderit? Nũquid cadet auis in laqueũ terre absq; aucupe? Nunquid auferet la-queus de terra: antequã qđ ceperit? Si clan-get tuba in ciuitate: et pp̄ls nõ expauescet? Si erit malũ in ciuitate: qđ dñs non fecit? Quia nõ faciet dominus deus verbũ: nisi re-uelauerit secretũ suũ ad seruos suos pphas. Leo rugiet: quis nõ timebit? Dominus deꝰ locutus est: quis nõ pphetabit? Auditũ faci-te in edibꝫ azoti: et in edibꝫ terre egipti: et dicite. Congregamini sup mõtes samarie: et videte insanias in medio eius multas: et calumniã patientes in penetralibus eius. Et nescierũt facere rectum dicit dominus: thesaurizantes iniquitatẽ et rapinas i edibꝫ suis. Propterea hec dicit dominus deus. Tribulabit et circuietur terra: et detrahet ex te fortitudo tua: et diripientur edes tue. Hec dicit dñs. Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremũ auricu-le: sic eruẽt filij israhel qui habitãt in sama-ria in plaga lectuli et in damasci grabato. Audite et contestamini in domo iacob dicit dñs deus exercituũ: quia in die cũ visitare ce-pero puaricacões israhel sup eum visitabo et sup altaria bethel: et amputabũt cornua altaris et cadent in terraz. Et pcutiã domũ hyemalẽ cũ domo estiua: et pibũt domus eburnee: et dissipabũt edes multe dicit dñs. IIII

AVdite v̄bũ hoc vacce pin-gues q̃ estis in monte samarie: q̃ calũ-niam facitis egenis: et confringitis paupes. Que dicitis dñis vestris: afferte et bibemus. Iurauit dñs deus in sancto suo: quia ecce dies veniẽt sup vos et leuabũt vos in contis: et re-liquias vestras in ollis feruẽtibꝫ. Et p apertu-ras exibitis altera cõtra alterã: et proiciemini in armõ dicit dñs. Venite ad bethel et impie agite: ad galgalã: et multiplicate puaricati-onẽ. Et offerte mane victimas vr̃as: tribꝫ diebꝫ decimas vr̃as. Et sacrificate de fermẽ-to laudẽ: et vocate volũtarias oblationes et annũciate. Sic enim voluistis filij israhel di-cit dominus deus. Unde et ego dedi vobis stuporem dentiũ in cunctis vrbibꝫ vr̃is: et in-digentiã panũ in omibꝫ locis vestris: et non estis reuũsi ad me dicit dñs. Ego quoq; phibui a vobis ymbrẽ cũ adhuc tres menses super-essent usq; ad messem: et plui sup vnã ciuita-tẽ: et sup alterã ciuitatẽ non plui. Pars vna complura est: et pars sup quã nõ plui aruit. Et venerũt due et tres ciuitates ad vnã ciui-tatẽ ut biberent aquã: et non sũt saciate: et nõ redistis ad me dicit dñs. Percussi vos in vento vrente et in aurugine: multitudinez ortoꝝ vestroꝝ et vinearum vestraꝝ: oliueta vestra et ficeta vr̃a comedit eruca: et nõ redi-stis ad me dicit dñs. Misi in vos mortẽ in via egipti: pcussi in gladio iuuenes vestros usq; ad captiuitatẽ equoꝝ vestroꝝ: et ascen-dere feci putredinẽ castroꝝ vestroꝝ in nares vr̃as: et nõ redistis ad me dicit dñs. Sub-uerti vos sicut subuertit deus sodomã et go-morrã: et facti estis quasi torris raptus ab incendio: et nõ redistis ad me dicit dominꝰ. Quapropter hec faciã tibi israhel. Postquã aũt hec fecero tibi: pparare in occursuz dei tui israhel. Quia ecce formãs montes et creans ventũ et ãnunciãs homini eloquiũ suũ: faciẽs matutinã nebulã et gradiẽs sup excelsa ter-re: dñs deus exercituuz nomen eius. V

AVdite verbũ istud: qđ ego leuo sup vos planctũ. Domus israhel cecidit: et non adiciet ut resurgat. Virgo israhel p-iecta est in terrã suã: non est qui suscitet ea. Quia hec dicit dominus deꝰ. Urbs de qua egrediebant mille relinquẽtur in ea centũ: et de qua egrediebantur centũ relinquẽt in ea decem in domo israhel: quia hec dicit dñs deꝰ domui israhel. Querite me et viuetis et nolite

querere bethel. In galgalā nolite intrare et in bersabee non transibitis: qꝛ galgala captiua ducetur: et bethel erit inutilis. Querite dominū et viuite: ne forte oburatur ut ignis domus ioseph: et deuorabit et non erit qui extīguat bethel. Qui ↄuertitis in absinthiū iudiciū: et iusticiā in terra relinquitis: faciētem arcturū ⁊ orionē ⁊ ↄuertētem in mane tenebras: et diē nocte mutantē. Qui vocat aquas maris ⁊ effundit eas sup faciē terre: dominus nomē est eius. Qui subridet vastitatē sup robustū: et depopulacōem super potentē affert. Odio habuerūt corripiētē in porta: et loquentē pfecte abominati sūt. Idcirco p eo qꝛ diripiebatis pauperē ⁊ predam electam tollebatis ab eo: domos quadro lapide edificabitis: et non habitabitis in eis. Vineas plantabitis amātissimas ⁊ non bibetis vinū eaꝝ: qꝛ ↄgnoui multa scelera vestra: et fortia pccā vrā. Hostes iusti accipiētes munus: ⁊ paupes deprimentes in porta. Ideo prudens in tempore illo tacebit: qꝛ tempus malū est. Querite bonū et non malū ut viuatis: et erit dominus deus exercituū vobiscū sicut dixistis. Odite malū ⁊ diligite bonū: et ↄstituite in porta iudiciū: si forte misereat̄ dn̄s deus exercituū reliquijs ioseph. Propterea hec dic̄ dominus: deus exercituū domīator. In omibꝫ plateis planctus: et in cunctis q̄ foris sūt dicet̄ ve ve. Et vocabūt agricolā ad luctū: et ad plāctū eos qui sciūt plangere. Et in omnibus vijs erit plāctus: qꝛ ptransibo in medio tui dicit dominus. Ve desiderātibꝫ diē domini. Ut quid eā vobis? Dies dn̄i ista tenebre et non lux. Quomodo si fugiat vir a facie leonis et occurrat ei vrsus: et ingrediatur domū ⁊ innitatur manū sua sup parietem: et mordeat eū coluber. Nūquid nō tenebre dies domini ⁊ nō lux ⁊ caligo ⁊ nō splendor in ea? Odi ⁊ pieci festiuitates vestras: ⁊ nō capiam odorē cetuū vestroꝝ. Quod si obtuleritis michi olocaustomata ⁊ munera vestra non suscipiā: et vota pinguiū vestroꝝ nō respiciā. Aufer a me tumultū carminū tuorū: et cantica lire tue nō audiā. Et reuelabitur quasi aqua iudiciū: et iusticia quasi torrens fortis. Nūquid hostias ⁊ sacrificium obtulistis michi in deserto quadragita ānis domus israhel? Et portastis tabernaculū molech deo vestro: et imaginem ydolorum vestrorū. sidus dei vestri rempha: figuras quas fecistis vobis adorare eas. Et migrare vos faciam trans damascum dixit dominus: deus exercituum nomen eius. VI

Ve vobis qui opulēti estis in syon ⁊ ↄfiditis in mōte samarie: optimates capita populoꝝ: ingrediētes pompatice domum isrl'. Transite in chalanno et videte: et ite inde in emath magnā ⁊ descendite in geth palestinoꝝ ⁊ ad optima q̄q3 regna hoꝝ: si latior terminus eoꝝ termino vestro est. Qui separati estis in diem malū: et appropinquatis solio iniquitatis. Qui dormitis in lectis eburneis: et lasciuitis in stratis vestris. Qui comeditis agnū de grege. et vitulos de medio armenti: qui canitis ad vocē psalterij. Sicut dauid putauerūt se habere vasa cantici: bibentes in phialis vinū. et optimo vngento delibuti: et nichil patiebāt̄ sup contricōe ioseph. Quapropter nūc migrabūt i capite transmigrantiū: et auferetur factio lasciuiētium. Iurauit dominus deus in anima sua: dicit dominus deus exercituū. Detestor ego superbiam iacob: et domos eius odi: et tradam ciuitatē cū habitatoribꝫ suis. Quod si reliqui fuerint decē viri in domo vna: ⁊ ipsi morientur. Et tollet eū ꝓpinquus suus et cōburet eū ut efferat ossa de domo: et dicet ei q̄ in penetralibꝫ domus est. Nūquid adhuc est penes te? Et rn̄debit. Finis est. Et dicet ei. Tace: et nō recorderis nominis dn̄i. Quia ecce dominus mandauit: et pcutiet domum maiorē ruinis: et domū minorē scissionibus. Nūquid currere queūt in petris equi: aut arari potest in bubalis? Quoniā cōuertistis in amaritudinē iudiciū ⁊ fructū iusticie i absinthium: qui letamini in nichilo: qui dicitis. Nūquid nō in fortitudie nr̄a assumpsimꝰ nobis cornua? Ecce enim suscitabo sup vos domus israhel dicit dominus deus exercituū gentem: et conteret vos ab introitu emath usq3 ad torrentem deserti. VII

Hec ostendit michi dominus deus. Et ecce fictor locuste in principio germinātiū serotini ybris: et ecce serotinus post tonsorē

P II III IIII S

gregis. Et factū est cū consūmasset comedē
herbā terre dixi. Dn̄e deus propicius esto ob-
secro. Quis suscitabit iacob qr paruulus
est? Misertus est dominus sup hoc. Non
erit dixit dominus. Hec ostēdit michi dn̄s
deus. Et ecce vocabat iudiciū ad ignē dn̄s
deus: et deuorauit abissū multā: et comedit
simul partē. Et dixi. Domine deus quiesce
obsecro. Quis suscitabit iacob qr paruul⁹
est? Misertus est dominus sup hoc. Sed ⁊
istud nō erit dixit dominus deus. Hec ostē-
dit michi dominus deus. Et ecce dn̄s stās
sup murū litū: ⁊ in manū eius trulla cemen-
tarij. Et dixit dominus ad me. Quid tu vi-
des amos? Et dixi. Trullam cemētarij. Et
dixit dn̄s. Ecce ego ponam trullā in medio
populi mei israhel. Nō adiciā vltra super
inducere eū: et demolientur excelsa ydoli ⁊
sanctificationes israhel desolabūtur: et cōsur-
gā sup domū iheroboaz in gladio. Et misit
amasias sacerdos bethel ad iheroboā regē
israhel dicēs. Rebellauit contra te amos in
medio domus israhel. Nō poterit terra su-
stinere vniuersos sermones eius. Hec enī
dicit amos. In gladio morietur iheroboaz:
et israhel captiuus migrabit de terra sua. Et
dixit amasias ad amos. Qui vides gradē-
re: fuge in terrā iuda ⁊ comede ibi panem
et ꝓphabis ibi: et in bethel nō adicies vltra
ut ꝓphetes qr sanctificatio regis est ⁊ dom⁹
regni ē. Rn̄ditq3 amos: ⁊ dixit ad amasiā.
Non sū ꝓpheta ⁊ non sum filius ꝓphete: sed
armētarius ego sū vellicans sicomoros. Et
tulit me dominus deus cū sequerer gregē:
⁊ dixit dn̄s ad me. Vade ꝓpheta ad poplm
meū israhel. Et nūc audi verbū domini. Tu
dicis nō ꝓphabis sup israhel: et nō stillabis
sup domū ydoli. Propter hoc hec dic̄ dn̄s.
Vxor tua in ciuitate fornicabitur: et filij tui
et filie tue in gladio cadēt: et humus tua fu-
niculo metiet̄. Et tu i terra polluta morieris:
et isrl' captiuus migrbit de t'ra sua. VIII

Hec ostēdit michi dominus deus. Et
ecce vncinus pomorū. Et dixit. Quid
tu vides amos? Et dixi. Vncinū pomorū. Et
dixit dn̄s ad me. Venit finis sup populum
meū israhel. Nō adiciā vltra ut ptranseam
eū. Et stridebūt cardines templi in die illa
dicit dn̄s deus. Multi morietur: in om̄i loco
ꝓicietur silentiū. Audite hoc qui conteritis
pauperē: ⁊ deficere facitis egenos terre di-
centes. Quādo transibit messis ⁊ venūda-
bimus merces. et sabbatū ⁊ aperiemus fru-
mētū: ut imminuamus mensurā ⁊ augeam⁹
siclū ⁊ supponamus stateras dolosas: ut pos-
sideamus in argēto egenos et pauperes ꝓ
calciamentis ⁊ quisquilias frumēti vendam⁹?
Iurauit dn̄s in supbia iacob: si oblitus fuero
usq3 ad finē om̄ia opera eorū. Nūquid sup
isto nō cōmouebitur terra: et lugebit omnis
habitator eius? Et ascendet quasi fluuius
vniuersus: et eicietur et defluet quasi riuus
egipti. Et erit in die illa dicit dn̄s occidet sol
meridie: et tenebrescere faciā terram in die
luminis. Et cōuertā festiuitates vestras in lu-
ctū: ⁊ om̄ia cātica vestra in planctū. Et indu-
cam super om̄e dorsū vestrū saccū: ⁊ sup om̄e
caput caluiciū. Et ponam eā quasi luctū vni-
geniti: et nouissima eius quasi diem amarū.
Ecce dies veniūt dicit dn̄s ⁊ emittam famē
in terrā: nō famē panis neq3 sitim aque: sed
audiendi verbū domini. Et cōmouebuntur a
mari usq3 ad mare: et ab aquilone usq3 ad
orientē circuibūt querētes verbū dn̄i: et non
inuenient. In die illa deficiēt v'gines pulcre
et adolescentes in siti qui iurant in delicto sa-
marie ⁊ dicūt. Viuit deus tuus dan: et viuit
via bersabee. Et cadēt: ⁊ nō resurgent vltra.

Vidi dn̄m stantem sup altare. Et IX
dixit. Percute cardinē: et cōmoueātur
sup liminaria. Auaricia enim in capite oīm:
et nouissimū eorū in gladio interficiā. Non
erit fuga eis. Fugient: et nō saluabit̄ ex eis
qui fugerit. Si descenderit usq3 ad infernū
inde manus mea educet eos: et si ascende-
rint usq3 in celū inde detraham eos. Et si ab-
sconditi fuerint in v'tice carmeli inde scrutās
auferā eos: et si celauerint se ab oculis meis
in ꝓfundū maris: ibi mādabo serpenti ⁊ mor-
debit eos. Et si abierint in captiuitatē corā
inimicis suis ibi mandabo gladio ⁊ occidet
eos: et ponam oculos meos sup eos i malū
et nō in bonū. Et dn̄s deus exercituū qui tan-
git terrā ⁊ tabescit: ⁊ lugebūt om̄es habitā-
tes in ea. Et ascendet sicut riuus omnis: et
defluet sicut fluuius egipti. Qui edificat in

celo ascensionē suā: et fasciculū suū sup terram fundabit. Qui vocat aquas maris: et effundit eas sup faciē terre. Dn̄s nomen eius. Nunquid nō ut filij ethiopum vos estis michi filij israhel ait dn̄s? Nunquid non israhel ascendere feci de terra egipti: et palestinos de cappadocia: et syros de cyrene? Ecce oculi domini dei sup regnū peccans: et conteram illud a facie terre. Veruntamen conterens nō conterā domū iacob dicit dn̄s. Ecce enim mādabo ego: et concutiā in omnibus gētibꝰ domū israhel sicut concutit̄ triticū in cribro: et non cadet lapillus super terrā. In gladio morientur om̄es pctōres populi mei: qui dicunt nō appropinquabit: et non veniet sup nos malum. In die illa suscitabo tabernaculū david quod cecidit: et reedificabo aperturas murorū eius: et ea q̄ corruerant instaurabo. Et reedificabo eum sicut in diebꝰ antiquis: ut possideāt reliquias ydumee et om̄es nacōes: eo ꝙ invocatū sit nomē meū sup eos dic̄ dn̄s faciēs hec. Ecce dies veniēt dic̄ dn̄s: et cōphendet arator messorē: et calcator uve mittentē semē. Et stillabunt mōtes dulcedinē: et om̄es colles culti erūt. Et cōvertā captivitatē populi mei israhel: et edificabūt civitates desertas et inhabitabūt: et plantabūt vineas et bibēt vinū earū: et facient ortus et comedēt fructus eorū. Et plātabo eos sup humū suā: et nō evellā eos ultra de terra sua quā dedi eis dic̄ dn̄s deus tuus.

Explicit amos pp̄ha Incipit abdias pp̄ha.

Visio abdie. Hec dicit dominꝰ deus ad edom. Auditū audivimus a domino: et legatū ad gētes misit. Surgite: et cōsurgamus adv̄sus eū in preliū. Ecce parvulū dedi te in gentibꝰ. Contēptibilis tu es valde. Superbia cordis tui extulit te habitantē in scissuris petrarū: exaltantē soliū tuū. Qui dicis in corde tuo. Quis detrahet me in terrā? Si exaltatus fueris ut aquila: et si inter sidera posueris nidū tuū: inde detrahā te dicit dominꝰ. Si fures introissent ad te si latrones p noctē: quō cōticuisses? Nonne furati essent sufficientia sibi? Si vindemiatores introissent ad te: nūquid saltē racemos reliquissent tibi? Quō scrutati sūt esau? Investigaverunt abscondita eius. Usqȝ ad terminum emiserunt te: omnes viri federis tui illuserūt tibi. Invaluerūt adversū te viri pacis tue. Qui comedūt tecū: ponēt insidias subter te. Non est prudētia in eo. Nūquid nō in die illa dicit dn̄s perdam sapientes de ydumea: et prudentiā de monte esau? Et timebunt fortes tui a meridie: ut intereat vir de mōte esau: ppter interfectōnem et ppter iniquitatē in fratrem tuū iacob. Operiet te cōfusio: et peribis in eternū. In die cū stares adversus eum quando capiebant alieni exercitum eius et extranei ingrediebāt̄ portas eius et sup ierusalē mittebāt sortē: tu quoqȝ eras quasi unus ex eis. Et non despicies in die fratris tui: in die pegrinacōnis eius. Et non letaberis sup filios iuda in die pdicōis eorū: et nō magnificabis os tuū in die angustie. Neqȝ ingredieris portā ppli mei in die ruine eorū: neqȝ despicies et tu i malis eius in die vastitatis illiꝰ. Et nō emitteris adv̄sus exercitū eius i die vastitatis illiꝰ: neqȝ stabis in exitibus ut interficias eos q̄ fugerint. Et nō cōcludes reliquos eius in die tribulacōis: quoniā iuxta est dies domini sup om̄es gentes. Sicut fecisti fiet tibi: retribucōem tuam convertam in caput tuū. Quomodo enim bibistis sup montē sanctū meū: bibent om̄es gentes iugiter: et bibent et absorbebunt: et erūt quasi nō sint. Et in monte syō erit salvatio: et erit sanctus. Et possidebit domus iacob eos qui possederant. Et erit domus iacob ignis: et domus ioseph flamma: et domus esau stipula. Et succendētur in eis et devorabūt eos: et nō erūt reliquie domus esau: ꝙ dominus locutus ē. Et hereditabūt hij qui ad austrū sunt montē esau: et qui in cāpestribus philistijm: et possidebūt regionē ephraim et regionē samarie. Et beniamin possidebit galaad: et transmigratio exercitus huius filiorū israhel omnia loca chananeorū usqȝ ad sareptam: et transmigratio ierusalē que in bosforo ē possidebit civitates austri. Et ascēdēt salvatores in montē syō iudicare montē esau: et erit dn̄o regnū. Expl̄. abdias pp̄ha.

Incipit Jonas pp̄heta. Capitulū primū.

IONAS

Et factū est verbū dñi ad ionā filiuȝ amathi dicēs. Surge: ⁊ vade in niniuen ciuitatem grandem. et predica in ea: qꝛ ascendit malicia eius corā me. Et surrexit ionas: ut fugeret in tharsis a facie domini. Et descēdit ioppen: et inuenit nauē euntē in tharsis. Et dedit naulū eius: et descendit in eā ut iret cū eis in tharsis a facie domini. Dñs autē misit ventū magnū in mare: et facta est tempestas magna in mari: ⁊ nauis piclitabatᷣ cōteri. Et timuerūt naute: et clamauerūt viri ad deū suū: et miserūt vasa que erant in naui in mare. ut alleuiaretᷣ ab eis. Et ionas descēdit ad interiora nauis: et dormiebat sopore graui. Et accessit ad eū gubernator: et dixit ei. Quid tu sopore depmeris? Surge inuoca deuȝ tuū: si forte recogitet deus de nobis ⁊ nō pereamꝰ. Et dixit vir ad collegam suū. Venite et mittamus sortes: et sciamus quare hoc malū sit nobis. Et miserūt sortes: et cecidit sors sup ionam. Et dixerūt ad eū. Indica nobis cuius causa malū istud sit nobis. Quod est opus tuū que terra tua: et quo vadis vel ex quo pplo es tu? Et dixit ad eos. Hebreus ego sum: et dominū deū celi ego timeo qui fecit mare et aridam. Et timuerūt viri timore magno: et dixerūt ad eū. Quid hoc fecisti? Cognouerūt enim viri qꝛ a facie domini fugeret: qꝛ indicauerat eis ionas. Et dixerunt ad eum. Quid faciemus tibi: et cessabit mare a nobis? Quia mare ibat et intumescebat. Et dixit ad eos. Tollite me ⁊ mittite in mare: et cessabit mare a vobis. Scio enim ego: qm̄ ppter me tempestas hec grandis venit sup vos. Et remigabāt viri ut reuerterentᷣ ad aridam ⁊ nō valebāt: qꝛ mare ibat et intumescebat sup eos. Et clamauerūt ad dñm: et dixerūt. Quesumus domine ne peamus in aīa viri istius: et ne des sup nos sanguīeȝ innocentem: quia tu domine sicut voluisti fecisti. Et tulerunt ionā ⁊ miserunt in mare: et stetit mare a feruore suo. Et timuerunt viri timore magno dominū: et immolauerunt hostias domino: et vouerūt vota. II

Et pparauit dominus piscem grandē: ut deglutiret ionam. Et erat ionas in ventre piscis tribꝫ diebꝫ ⁊ tribꝫ noctibꝫ. Et orauit ionas ad dominū deum suū de ventre piscis. Et dixit. Clamaui de tribulacōe mea ad dominū: et exaudiuit me. De vētre inferi clamaui: et exaudisti voceȝ meā. Et piecisti me in pfundū in corde maris: et flumen circūdedit me. Omnes gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi. Abiectus sum a ꝯspectu oculoꝝ tuoꝝ. Veruntamen rursus videbo tēplū sanctū tuū. Circūdederūt me aque usqꝫ ad aīam: abissus vallauit me: pelagus opuit caput meū. Ad extrema montiū descendi: terre vectes concluserunt me in eternū: et subleuabis de corruptione vitam meam domine deus meus. Cū angustiaretᷣ in me anima mea dñi recordatus sū: ut veniat ad te oratio mea ad tēplū sanctū tuū. Qui custodiūt vanitates: frustra misericordiam suā derelinquūt. Ego aūt in voce laudis immolabo tibi: quecūqꝫ voui reddā pro salute mea domino. Et dixit dñs pisci: et euomuit ionam in aridam. III

Et factum est verbū domini ad ionam secundo dicēs. Surge: et vade ad niniuen ciuitatē magnā: et pdica in ea pdicationem quā ego loquor ad te. Et surrexit ionas: et abijt in niniuen iuxta vbū domini. Et niniue erat ciuitas magna itinere dieꝝ triū. Et cepit ionas introire ciuitatē itinē diei vnius: ⁊ clamauit ⁊ dixit. Adhuc quadragita dies: et niniue subūtetᷣ. Et crediderūt viri niniuite in domino: et pdicauerūt ieiuniū: ⁊ vestiti sūt saccis a maiore usqꝫ ad minorē. Et peruenit verbū ad regem niniue. Et surrexit de solio suo: et abiecit vestimentū suū a se et indutus est sacco ⁊ sedit in cinere: et clamauit ⁊ dixit in niniue ex ore regis ⁊ principū eius dicēs. Homines ⁊ iumēta ⁊ boues et pecora nō gustent quicꝗ nec pascantᷣ et aquā nō bibāt: et operiātᷣ saccis homines ⁊ iumēta clamēt ad dominum in fortitudine: et conuertatur vir a via sua mala ⁊ ab iniquitate que ē in manibꝫ eoꝝ. Quis scit si cōuertatᷣ et ignoscat deus ⁊ reuertatur a furore ire sue: ⁊ nō peribimus? Et vidit deus opera eoꝝ qꝛ conuersi sunt de via sua mala: et misertus est deus

T

vii

viii

P

ſup maliciã quã locutus fuerat ut facẽt eiſ:
Et afflictus ē io- et nõ fecit. IIII
nas afflictõe magna: ⁊ iratus ē ⁊ ora-
uit ad dñm: et dixit. Obſecro dñe: nũquid
non hoc eſt verbuʒ meũ cũ adhuc eſſem in
terra mea? Propter hoc preoccupaui ut fu-
gerem in tharſis. Scio enim ꝙ tu deus cle-
mens ⁊ miſericors es: patiẽs ⁊ multe miſe-
racõnis ⁊ ignoſcens ſup malicia. Et nunc
domine tolle queſo animã meã a me: quia
melior eſt michi mors ꝗ̃ vita. Et dixit dñs.
Putaſne bene iraſcaris tu? Et egreſſus eſt
ionas de ciuitate: et ſedit contra orientem
ciuitatis. Et fecit ſibimet vmbraculum ibi: ⁊
ſedebat ſubter illud in vmbra: donec vide-
ret quid accideret ciuitati. Et ꝑparauit do-
minus deus ederam: et aſcendit ſup caput
ione ut eſſʒ vmbra ſup caput eius: et ꝓtege-
ret eũ. Laborauerat enim. Et letatus eſt io-
nas ſuper edera leticia magna. Et parauit
deus vermem aſcenſu diluculi in craſtinuʒ:
et ꝑcuſſit ederam ⁊ exaruit. Et cũ ortus fuiſ-
ſet ſol ꝓcepit dominus vento calido ⁊ vrẽti:
et ꝑcuſſit ſol ſup caput ione: et eſtuabat. Et
petiuit anime ſue ut moreret᷑. Et dixit. Me-
lius eſt michi mori ꝗ̃ viuere. Et dixit dñs
ad ionam. Putaſne bene iraſcaris tu ſuper
ederaʒ? Et dixit. Bene iraſcor ego uſqʒ ad
mortẽ. Et dixit dominus. Tu doles ſup ede-
ra in qua nõ laboraſti neqʒ feciſti ut creſce-
ret. que ſub vna nocte nata ē et ſub vna no-
cte perijt: et ego nõ parcam niniue ciuitati
magne. in qua ſunt plus ꝗ̃ centumuiginti-
milia hominum. qui neſciunt quid ſit inter
dexteram et ſiniſtraʒ ſuam ⁊ iumẽta multa?

Expl. Jonas ꝓpha. Incipit micheas ꝓpha.

Verbũ domini qđ factũ
eſt ad micheam mora-
ſtiten in diebꝰ ioathã
achaʒ ezechie regum
iuda: quod vidit ſup
ſamariam ⁊ iherusalẽ.
Audite populi omnes.
et attendat terra ⁊ plenitudo eius: et ſit do-
minus deus vobis in teſtem: dñs de tẽplo
ſancto ſuo. Quia ecce dominus egredietᷓ
de loco ſuo: et deſcendet ⁊ calcabit ſup excel-
ſa terre. Et ꝯſumentᷓ montes ſubtus eum:
et valles ſcindentur ſicut cera a facie ignis:
ſicut aque que decurrũt in ꝓceps. In ſcelẽ
iacob omne iſtđ: et in peccatis domus iſrahel.
Quod ſcelus iacob? Nõne ſamaria? Et
que excelſa iude? Nõne iherusalẽ? Et ponã
ſamariaʒ quaſi aceruũ lapidũ in agro cum
plantatur vinea: et detrahã in vallẽ lapides
eius. Et fundamẽta eius reuelabo: et omnia
ſculptilia eius ꝯcidẽtur. Et omnes mercedes
eius igne ꝯburẽtur: et omnia ydola eius po-
nam in ꝑditionẽ: ꝗꝛ de mercedibꝰ meretricis
ꝯgregata ſũt: ⁊ uſqʒ ad mercedẽ meretricis
reuertentur. Sup hoc plangã et vlulabo:
vadam ſpoliatus ⁊ nudus. Faciã planctum
velut draconum: et luctum quaſi ſtrutionũ.
Quia deſperata eſt plaga eius: quia venit
uſqʒ ad iudam: tetigit portã populi mei uſqʒ
ad iherusalẽ. In geth nolite annunciare: la-
crimis ne ploretis. In domo pulueris pul-
uere vos conſꝑgite: et tranſite: vobis habi-
tatio pulcra: confuſa ignominia. Non eſt
egreſſa que habitat in exitu. Planctũ domus
vicine accipiet ex vobis q̃ ſtetit ſibimet: ꝗꝛ
infirmata eſt in domũ que habitat in amari-
tudinibꝰ. Quia deſcendit malũ a domino
in portam iherusalẽ: tumultus quadrige ſtu-
poris habitanti lachis. Principiũ peccati ē
filie ſyon: ꝗꝛ in te inuẽta ſũt ſcelera iſrl. Pro-
ptea dabit emiſſarios ſup hẽditatẽ geth:
domus mendacij in deceptõnem regibus
iſrahel. Adhuc heredem adducã tibi q habi-
tas in mareſa: uſqʒ odollã veniet gloria iſrl.
Decaluare ⁊ tondere ſuper filios deliciarum
tuarum: dilata caluicium tuum ſicut aquila:
quoniã captiui ducti ſunt ex te. II
Ve qui cogitatis inutile: et operamini
malum in cubilibꝰ veſtris. In luce matutina
faciũt illud: quoniã contra dñm eſt manus
eoꝝ. Et ꝯcupierũt agros ⁊ violẽter tulerũt
et rapuerũt domos: et calumniabantᷓ virũ
et domũ eius: virũ ⁊ hereditatẽ eius. Idcir-
co hec dicit dominus. Ecce ego cogito ſup
familiã iſtam malũ vnde nõ auferetis colla
veſtra: et non ambulabitis ſupbi: quoniam
tempus peſſimũ eſt. In die illa ſumetur ſup
vos parabola: et cantabitur canticũ cũ ſuaui-
tate dicentiũ. De populacõne vaſtati ſumꝰ.
Pars populi mei ꝯmutata eſt. Quomodo

II

S III

IIII

b

recedet a me· cũ reuertat' q̃ regiones nr̃as
diuidat? Propter hoc non erit tibi mittẽs
funiculũ sortis in cetu domini israhel. Ne lo-
quamini loquẽtes. Nõ stillabit sup istos:
non cõphendet confusio dicit domus iacob.
Nũquid abreuiatus ẽ spũs domini: aut
tales sũt cogitacões eius? Nõne verba
mea bona sunt cum eo qui recte graditur?
Et ecõtrario populus meus in aduersariũ
consurrexit. De sup tunicã palliũ sustulistis:
et eos qui transiebãt simpliciter ɔuertistis
in bellũ. Mulieres populi mei eiecistis de do-
mo deliciaꝝ suaꝝ: a paruulis eaꝝ tulistis
laudem meã in ꝑpetuũ. Surgite ⁊ ite: quia
non habetis hic requiẽ. Propter immundi-
ciam eius corrũpet' putredine pessima. Vti-
nam nõ essem vir habens spm̃: ⁊ mẽdaciũ
potius loquerer. Stillabo tibi in vinũ et in
ebrietatẽ: et erit sup quẽ stillatur ꝑpl's iste.
Congregacõne ɔgregabo iacob totũ te: in
vnũ conducã reliquias israhel. Pariter po-
nam illũ quasi gregẽ in ouili: quasi pecus in
medio caulaꝝ. Tumultuabũtur a multitu-
dine hominũ. Ascendet enim pandẽs iter
ante eos. Diuident ⁊ transibũt portã: ⁊ egre-
dient' ꝑ eam. Et transibit rex eorum coraȝ
eis: ⁊ dominus in capite eoꝝ.

III

Et dixi. Audite principes iacob: ⁊ du-
ces domus israhel. Nunquid non vestrum
est scire iudiciũ· qui odio habetis bonum ⁊
diligitis malũ: qui violenter tollitis pelles
eoꝝ de sup eis· et carnẽ eoꝝ desup ossibus
eoꝝ? Qui ɔmederũt carnẽ ꝑpli mei· ⁊ pellẽ
eoꝝ desup excoriauerũt: ⁊ ossa eoꝝ confre-
gerũt: et ɔciderũt sicut in lebete ⁊ quasi car-
nem in medio olle. Tũc clamabũt ad dñm
et non exaudiet eos: ⁊ abscondet faciẽ suã
ab eis in tempore illo: sicut nequiter egerũt
in adinuentionib' suis. Hec dicit dominus.
Sup ꝑphetas qui seducũt populũ meũ: qui
mordent dentib' suis ⁊ ꝑdicant pacem. Et
si quis non dederit in ore eoꝝ quippiã: san-
ctificant sup eũ pliũ. Propterea nox vobis
ꝑ visione erit: et tenebre vobis ꝑ diuinati-
one. Et occũbet sol sup ꝑphas: ⁊ obtenebra-
bitur sup eos dies. Et ɔfundẽtur q̃ vident
visiones: et ɔfundent' diuini. Et operient
vultus suos omẽs: q2 non est responsũ dei.
Veruntamen ego repletus sũ fortitudine
spũs domini· iudicio et virtute: ut annũciem
iacob scelus suũ: et israhel peccatũ suũ. Audi-
te hoc principes domus iacob ⁊ iudices do-
mus israhel: qui abominamini iudiciũ· et oĩa
recta ꝑuertitis. Qui edificatis syon in san-
guinib': et iherusalẽ in iniquitate. Pñcipes
eius in muneribus iudicabant: et sacẽdotes
eius in mercede docebant. Et ꝑphete eius
in perpetuum diuinabant: et super dominũ
requiescebant dicẽtes. Nunq̃d nõ dñs in
medio nostrum? Nõ veniet sup nos mala.
Propter hoc causa vestri· syon quasi ager
arabitur: et ihrl'm quasi aceruus lapidũ erit:
et mõs tẽpli in excelsa siluaꝝ.

IIII

Et in nouissimo dieꝝ erit mõs domus
domini ꝑparatus in vertice montiũ: et sublimis
sup colles. Et fluẽt ad eũ popl'i: et ꝑperabũt
gentes multe ⁊ dicẽt. Venite ascendamus
ad montẽ domini: et ad domum dei iacob.
Et docebit nos de vijs suis: ⁊ ibimus in semi-
tis eius. Quia de syon egrediet' lex: et ver-
bũ domini de iherusalẽ. Et iudicabit inter po-
pulos multos: et corripiet gentes fortes us-
q3 in longinquũ. Et concidẽt gladios suos
in vomeres: et hastas suas in ligones. Nõ
sumet gens aduersũ gentẽ gladiũ: et non
discent vltra belligerare. Et sedebit vir sub-
tus vineã suã ⁊ subtus ficũ suã: et non erit q̃
deterreat: q2 os domini exercituũ locutũ est.
Quia omẽs populi ambulabũt vnusquisq3
in noĩe dei sui: nos autem ambulabimus in
nomine domini dei nostri in eternũ et vltra.
In die illa dicit dñs ɔgregabo claudicãtẽ: et
eã quã eiecerã colligã: et quã afflixerã ɔsola-
bor. Et ponã claudicantẽ in reliquias: et eã q̃
laborauerat in gentẽ robustã. Et regnabit
dominus sup eos in mõte syon: ex hoc nunc
⁊ usq3 in eternũ. Et tu turris gregis nebulo-
sa filia syon usq3 ad te veniet: et veniet ꝑ tãs
prima regnũ filie iherusaleȝ. Nunc quare
merore cõtraheris? Nũquid rex nõ est tibi·
aut consiliarius tuus periit: q2 comphendit
te dolor sicut parturiẽtẽ? Dole ⁊ satage filia
syon quasi parturiẽs: q2 nũc egredieris de
ciuitate: ⁊ habitabis in regione: ⁊ venies usq3
ad babilonẽ. Ibi liberaberis: ibi redimet te
dominus de manu inimicoꝝ tuoꝝ. Et nunc

III

congregate sūt sup te gentes multe: que dicūt lapidetur: et aspiciat in syon oculus noster. Ipsi autē nō cognouerūt cogitacōnes dn̄i: et nō intellexerūt consiliū eius: qꝛ congregauit eos quasi fenū aree. Surge et tritura filia syō: qꝛ cornu tuū ponā ferreū: et vngulas tuas ponam ereas. Et comminues populos multos et interficies dn̄o rapinas eoꝝ et fortitudinem eoꝝ dn̄o vniuerse terre.

V

Nunc vastaberis filia latronis. Obsidionē posuerūt sup nos: in virga percutiēt maxillā iudicis israhel. Et tu bethleē effrata: paruulus es in milibꝫ iuda. Ex te michi egredietur qui sit dominator in israhel: et egressus eius ab inicio a diebꝫ eternitatis. Propter hoc dabit eos usqꝫ ad tempus: in quo parturiēs pariet. Reliquie fratrū eius conuertētur ad filios israhel. Et stabit et pascet in fortitudine domini: in sublimitate nominis domini dei sui. Et conuertentur: qꝛ nunc magnificabitur usqꝫ ad terminos terre. Et erit iste pax assirius cū venerit in terrā nostram: et quādo calcauerit in domibꝫ nostris. Et suscitabimus sup eū septē pastores: et octo primates homines. Et pascent terrā assur in gladio: et terrā nemrod in lanceis eius. Et liberabit ab assur cū venerit in terrā nr̄am: et cū calcauerit in finibꝫ nostris. Et erit reliquie iacob in medio populoꝝ multoꝝ quasi ros a domino: et quasi stille sup herbā que non exspectat virū: et non prestolatur filios hominū. Et erūt reliquie iacob in gētibus in medio populoꝝ multoꝝ quasi leo in iumentis siluaꝝ et quasi catulus leonis in gregibꝫ pecorū. Qui cū transierit et conculcauerit et cepit: non ē qui eruat. Et exaltabitur manus tua sup hostes tuos: et oēs inimici tui interibūt. Et erit in die illa dicit dn̄s: auferam equos tuos de medio tui: et disperdā quadrigas tuas. Et perdā ciuitates terre tue: et destruam om̄es municōnes tuas. Et auferā maleficia de manū tua: et diuinacōes non erūt in te. Et pire faciam sculptilia tua: et statuas tuas de medio tui. Et nō adorabis vltra opera manuū tuaꝝ: et euellam lucos tuos de medio tui. Et cōterā ciuitates tuas: et faciā in furore et indignacōne vlcōem in gentibus om̄ibꝫ que nō audierunt.

VI

Audite que dn̄s loquitur. Surge contende iudicio aduersū mōtes: et audiant colles vocē tuā. Audiāt mōtes iudiciū domini et fortia fundamēta terre: qꝛ iudiciū domini cū populo suo: et cū israhel diiudicabitur. Popule meus quid feci tibi: aut quid molestus fui tibi? Rn̄de michi. Quia eduxi te de terra egipti et de domo seruientiū liberaui te: et misi ante faciem tuā moysen et aarō et mariā. Popule meus memēto queso quid cogitauerit cōtra te balach rex moab: et quid responderit ei balaam filius beor de sethim usqꝫ ad galgalā ut cognosceres iusticias domini. Quid dignū offerā dn̄o? Curuabo genu deo excelso? Nūquid offerā ei olocaustomata et vitulos anniculos? Nūquid placari potest dn̄s in milibꝫ arietū: aut in multis milibꝫ hircoꝝ pinguiū? Nūquid dabo primogenitū meū pro scelē meo? Fructū ventris mei pro peccato anime mee? Indicabo tibi o homo quid sit bonū: et quid dn̄s requirat a te. Utiqꝫ facere iudiciū et diligere misericordiam: et sollicitū ambulare cū deo tuo. Vox domini ad ciuitatē clamat: et salus erit timētibꝫ nomen eius. Audite tribus. Et quis approbabit illud? Adhuc ignis in domo impii: thesauri iniquitatis: et mensura minor ire plena. Nūquid iustificabo staterā impiā: et saccelli pondera dolosa? In quibꝫ diuites eius repleti sunt iniquitate: et habitantes in ea loquebātur mendaciū: et lingua eoꝝ fraudulenta in ore eoꝝ. Et ego ergo cepi percutere te perdicōne: sup peccatis tuis. Tu comedes et nō saturaberis: et humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes et nō saluabis: et quos saluaueris in gladiū dabo. Tu seminabis et nō metes: tu calcabis oliuā et nō vngeris oleo: et mustū et nō bibes vinū. Et custodisti precepta amri et om̄e opus domus achab: et ambulasti in voluptatibus eoꝝ ut darem te in perditionem: et habitantes in ea in sibilū: et opprobrium populi mei portabitis.

VII

Ve michi: qꝛ factus sū sicut qui colligit in autūno racemos vindemie. Non est botrus ad comedendū: precoquas ficus desiderauit aīa mea. Periit scūs de terra: et rectus in hominibꝫ nō est. Om̄es in sanguine insidiātur: vir fratrem suū ad mortē venatur.

VIII Malū manuū suaꝝ dicūt bonū. Princeps postulat: et iudex in reddendo est. Et magnus locutus est desiderium anime sue: et conturbauerunt eā. Qui optimus in eis ē quasi paliurus: et qui rectus quasi spina de sepe. Dies speculacōnis tue: visitatio tua venit. Nūc erit vastitas eoꝝ. Nolite credē amico: et nolite ꝯfidere in duce. Ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui: q2 filius ꝯtumeliā facit pr̄i: et filia ꝯsurget adūsus mr̄ez suā: nurus adūsus socrū suā: ⁊ inimici hōis domestici ei9. Ego autē ad dominū aspiciā: exspectabo deū saluatorem meū. Audiet me deus meus. Ne leteris inimica mea sup me: quia cecidi. Consurgam. Cū sedero in tenebris: dn̄s lux mea ē. Irā dn̄i portabo quoniā peccaui ei: donec causaz meā iudicet: et faciat iudiciū meū. Et educet me in lucē: videbo iusticiā eius. Et aspiciet inimica mea: et operiet confusione: q̄ dicit ad me. Vbi est dn̄s deus tuus? Oculi mei videbūt in eā. Nūc erit in ꝯculcationē: ut lutū plateaꝝ. Dies: ut edificent maceríe tue. In die illa longe fiet lex. In die illa et usq3 ad te veniet assur: et usq3 ad ciuitates munitas: et a ciuitatib9 munitis usq3 ad flumen: et ad mare de mari. et ad montem de monte. Et terra erit in desolacōnem ꝓpter habitatores suos: et ꝓpter fructū cogitationū eoꝝ. Pasce populum tuū in virga tua: gregem hereditatis tue: habitantes solos in saltu. In medio carmeli pascent basan ⁊ galaad iuxta dies antiquos: secundū dies egressionis tue de terra egipti. Ostendā ei mirabilia. Videbūt gentes: et ꝯfundētur sup omni fortitudine sua. Ponet manū sup os: aures eorum surde erunt. Lingent puluerē sicut serpentes: velut reptilia terre ꝑturbabūtur de edibus suis. Dominū deum nostrū desiderabūt: et timebūt te. Quis de9 similis tui qui aufers iniquitatē: et transis (fers) peccatū reliquiaꝝ hereditatis tue? Non immittet vltra furorē suū: quoniā volēs misericordiam est. Reuertet et miserebit nr̄i. Deponet iniquitates nr̄as: et ꝓiciet in ꝓfundū maris oīa peccata nostra. Dabis veritatē iacob. misc̄dia3 abrahā: q̄ iurasti pr̄ib9 nr̄is a dieb9 āti quis. Expl' micheas ꝓpha.

Incipit naum ꝓpheta

Onus niniue. Liber visionis naum helchesei. De9 emulator ⁊ vlciscēs dn̄s: vlciscēs dn̄s ⁊ habēs furorē: vlciscēs dn̄s in hostes suos: ⁊ irascēs ipse inimicis suis. Dn̄s patiens ⁊ magnus fortitudine: et mundās nō faciet innocentē. Dominus in tempestate ⁊ turbine vie eius: ⁊ nebule puluis pedū eius. Increpās mare et exsiccās illud: ⁊ omnia flumina ad desertū deducens. Infirmatus ē basan ⁊ carmelus: et flos libani elanguit. Mōtes ꝯmoti sunt ab eo: ⁊ colles desolati sunt. Et contremuit terra a facie eius: et orbis. ⁊ oēs habitātes in eo. Ante faciem indignacōnis eius quis stabit: et quis resistet in ira furoris eius? Indignatio eius effusa est ut ignis: ⁊ petre dissolute sūt ab eo. Bonus dominus ⁊ ꝯfortās in die tribulationis: et sciens sperantes in se. Et in diluuio ꝓtereūte consūmationē faciet loci eius: ⁊ inimicos eius ꝑsequent tenebre.

IIII Quid cogitatis contra dominū? Consummationē ipse faciet. Non ꝯsurget duplex tribulatio: q2 sicut spine se inuicē ꝯplectūt: sic ꝯuiuiū eoꝝ pariter potantiū. Consumēt quasi stipula ariditate plena. Ex te eni exibit cogitās contra dominū maliciā: mente ꝑtractās ꝑuaricationē. Hec dicit dominus. Si ꝑfecti fuerint ⁊ ita plures: sic q3 attondētur ⁊ ꝑtransibit. Afflixi te: ⁊ nō affligam te vltra. Et nūc conterā virgam eius de dorso tuo: et vincula tua dirumpā. Et ꝓcipiet sup te dominus. Non seminabit ex nomie tuo amplius. De domo dei tui interficiā. Sculptile ⁊ ꝯflatile ponam sepulcrū tuū: q2 inhonoratus es. Ecce sup montes pedes euangelizantis: ⁊ annunciātis pacē. Celebra iuda festiuitates tuas ⁊ redde vota tua: q2 nō adiciet vltra ut ꝑtrāseat i te belial: vniūsus interijt.

II Ascendit qui disꝑgat coram te: qui custodiat obsidionē. Contēplare viam: conforta lūbos: robora virtutē valde. Quia reddidit dominus supbiam iacob: sicut supbiam israhel. Quia vastatores dissipauerūt eos: et ꝓpagines eoꝝ corruperūt. Clipeus fortiū eius ignitus: viri exercitus

in coccineis. Ignee habene currus in die p-
paratiõis eius: et agitatores ɔsopiti sunt.
In itinerib9 cõturbati sūt: quadrige collise
sūt in plateis. Aspectus eorꝝ quasi lāpades:
quasi fulgura discurrētia. Recordabit᷑ forti-
ū suorꝝ: ruent in itinerib9 suis. Velociter
ascendēt muros eius: ⁊ p̄parabitur vmbra-
culū. Porte fluuiorꝝ apte sunt: et templum
ad solū dirutū. Et miles captiuus adduct9
est: et ancille eius minabantur gemētes ut
colūbe: murmurātes in cordib9 suis. Et ni-
niue quasi piscina aquarꝝ aque eius: ipi ve-
ro fugerūt. State state: et non est q̄ reuer-
tatur. Diripite argentū diripite aurū: et nō
est finis diuitiarꝝ ex omnib9 vasis deside-
rabilib9. Dissipata ⁊ scissa et dilacerata: ⁊ cor
tabescens ⁊ dissolutio geniculorꝝ ⁊ defectō
in cūctis renib9: et facies omniū sicut nigre-
do olle. Ubi ē habitaculū leonū: et pascua
catulorꝝ leonū? Ad quam iuit leo ut ingre-
deretur illuc: catulus leonis: et non est q̄ ex-
terreat. Leo cepit sufficiēter catulis suis: et
necauit leenis suis. Et impleuit preda spe-
luncas suas: et cubile suū rapina. Ecce ego
ad te dicit dominus exercituū: et succendā
usq3 ad fumū quadrigas tuas: ⁊ leūculos
tuos comedet gladius. Et exterminabo de
terra predam tuam: et non audietur vltra
vox nūciorꝝ tuorꝝ. III

Ve ciuitas sanguinū: vniuersa mendacij: dilace-
ratione plena. Non recedet a te rapina.
Vox flagelli. et vox impetus rote. et equi
frementis. et quadrige feruentis. et equitis
ascendentis. et micantis gladij. et fulguran-
tis haste. et multitudinis interfecte. et gra-
uis ruine: nec est finis cadauerū. Et corruēt
in corporib9 suis ꝓpter multitudinē fornica-
tionū meretricis speciose et grate ⁊ habētis
maleficia: que vendidit gētes in fornicaõi-
bus suis: ⁊ familias in maleficijs suis. Ecce
ego ad te dicit dn̄s exercituū: ⁊ reuelabo
pudenda tua in facie tua: et ostendā in gē-
tib9 nuditatē tuā ⁊ regnis ignominiā tuā.
Et piciā sup te abominacões tuas: et ɔtu-
melijs te afficiā: et ponā te in exemplū. Et
erit oĩs qui viderit te resiliet a te: ⁊ dicet.
Vastata est niniue. Quis ɔmouebit sup te
caput? Unde querā ɔsolatorē tibi? Nūq̄d

A B

melior es ab allexandria populorꝝ: que ha-
bitat in fluminib9? Aque in circuitu eius: cu-
ius diuitie mare: aque muri eius. Ethiopia
fortitudo eius ⁊ egiptus: et non est finis. Af-
frica ⁊ libies fuerūt in auxilio tuo: sed et ipa
in transmigratione ducta est in captiuitatē.
Paruuli eius elisi sūt in capite omniū viarꝝ:
et sup inclitos eius miserūt sortē: et omnes
optimates eius confixi sūt in ɔpedib9. Et tu
ergo inebriaberis ⁊ eris despecta: et queres
tu auxiliū ab inimico. Oĩes municões tue
sicut ficus cū grossis suis: si concusse fuerint
cadēt in os comedētis. Ecce populus tuus:
mulieres in medio tui. Inimicis tuis ad ap-
tionē pandentur porte terre tue: deuorabit
ignis vectes tuos. Aquā ꝓpter obsidionē
hauri tibi: extrue municões tuas. Intra in
lucum et calca: subigens tene laterē. Ibi co-
medet te ignis: peribis gladio: deuorabit te
ut bruc9. Cõgregare ergo ut brucus: mul-
tiplicare ut locusta. Plures fecisti negotia-
tiones tuas: q̄ stelle sint celi. Brucus expā-
sus est: et auolauit. Custodes tui quasi locu-
sta: et paruuli tui q̄si locuste locustarꝝ: q̄ ɔsi-
dēt in sepib9 in die frigoris. Sol ortus est ⁊
auolauerūt: ⁊ nō ē ɔgnitus locus earꝝ vbi
fuerit. Dormitauerūt pastores tui rex assur:
sepeliētur pncipes tui. Latitauit p̄pl's tuus in
mōtib9: et nō est qui ɔgreget. Nō est obscu-
ra contritio tua: pessima ē plaga tua. Oēs q̄
audierūt audicõez tuā: ɔpsserūt manū tuā sup
te. Quia sup quem nō trāsijt malicia tua sp̄?

Expl'. naum ꝓphta Incipit abbacuc ꝓpha

Onus qd̄ vidit abba-
cuc ꝓpheta. Usq3 quo
dn̄e clamabo: et nō ex-
audies? Vociferabor
ad te vim patiēs: ⁊ nō
saluabis? Quare ostē-
disti michi iniquitatē
et laborē: videre p̄dā ⁊ iniusticiā ɔtra me?
Et factū est iudiciū: et ɔtradictō potentior.
Propter hoc lacerata ē lex: et nō peruēit usq3
ad finē iudiciū. Quia impi9 p̄ualet adūsus
iustum: propterea egreditur iudicium per-
uersum. Aspicite in gentibus ⁊ videte ⁊ am-
miramini et obstupescite: q2 opus factū est
in dieb9 vestris: qd̄ nemo credet cū narrabit.

Quare respicis contemptores et taces concul-
cante impio iustiorem se et facies homines
quasi pisces maris et quasi reptilia non
habentia ducem

vi

vii

viii

p

Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentē amarā et velocē ambulantē sup latitudinē terre: ut possideat tabnacula non sua. Horribilis et terribilis est: ex semetipsa iudiciū et onus eius egredietur. Leviores pardis equi eius: et velociores lupis vespertinis: et diffundent equites eius. Equites namq; eius delonge venient: volabūt quasi aquila festinās ad comedendū. Oēs ad pdam venient: facies eoꝝ ventus vrēs. Et ꝯgregabit quasi arenā captivitatē: et ipe de regibꝰ triūphabit. et tyranni ridiculi eius erūt. Ipe sup oēs municōes ridebit: et comportabit aggerem et capiet eā. Tunc mutabitur spūs: et ptransibit et corruet. Hec ē fortitudo eius dei sui. Nūquid non tu a principio domine deus meus sancte meus: et non moriemur? Domine in iudiciū posuisti eū: et fortē ut corriperes fundasti eū. Mundi sūt oculi tui ne videas malū: et respicē ad iniquitatē nō poteris. Quare non respicis sup inique agētes: et taces devorāte impio iustiorē se? Et facies homines quasi pisces maris: et quasi reptile non habēs principē. Totū in hamo sublevavit: traxit illud in sagena sua: et cōgregavit in rete suū. Sup hoc letabitur et exultabit: ppterea immolabit sagene sue: et sacrificabit reti suo. Quia in ipis incrassata est pars eius: et cibus eius electꝰ. Propter hoc ergo expandit sagenam suam: et semp interficē gētes nō parcet.

III

Super custodiā meam stabo: et figam gradū sup municōem. Et contemplabor: ut videā quid dicatur michi: et quid rñdeam ad arguentē me. Et rñdit michi dominus. et dixit. Scribe visū et explana eū sup tabulas: ut pcurrat qui legerit eū. Quia adhuc visus pcul: et apparebit in finē et nō mētietur. Si morā fecerit exspecta illū: quia veniens veniet et nō tardabit. Ecce qui incredulus est: non erit recta anima eius in semetipso. Justus autē in fide sua vivet. Et quomodo vinū potantē decipit: sic erit vir supbus et nō decorabitur. Qui dilatavit quasi infernus animā suā: et ipse quasi mors: et non adimpletur. Et ꝯgregavit ad se oēs gentes: et et coacervavit ad se oēs pplos. Nunquid non oēs isti sup eū parabolam sument: et loquelā enigmatū eius? Et dicetur: Ve ei: q̄ multiplicat nō sua. Usq; quo et aggravat contra se densū lutū? Nūquid nō repente consurgēt qui mordeāt te? Et suscitabuntur lacerātes te: et eris in rapinā eis. Quia tu spoliasti gentes multas. spoliabūt te oēs q̄ reliqui fuerint de pplis: ppter sanguinē hoīs et iniquitatē terre civitatis. et omniū habitātiū in ea. Ve qui congregat avariciā malā domui sue: ut sit in excelso nidus eius: et liberari se putat de manu mali. Cogitasti confusionē domui tue: concidisti populos mltos: et peccavit anima tua. Quia lapis de pariete clamabit et lignū quod inter iuncturas edificioꝝ est respondebit. Ve qui edificat civitatē in sanguinibꝰ: et pparat vrbē in iniq̄tate. Nūquid non hec sūt a domino exercituū? laborabūt enim ppli in multo igni: et gētes in vacuū et deficiēt. Quia replebitur terra ut cognoscant gloriā domini: quasi aque operiētes mare. Ve qui potū dat amico suo. mittens fel suū: et inebriās ut aspiciat nuditatē eius. Repletus ē ignominia p gloria. Bibe tu q̄q;: et consopire. Circūdabit te calix dextere domini: et vomitus ignominie sup gloriā tuā. Quia iniquitas libani operiet te: et vastitas animaliū deterrebit eos: de sanguinibus hominis et iniquitate terre et civitatis: et oīm habitantiū in ea. Quid pdest sculptile qr sculpsit illud fictor suus ꝯflatile et imaginē falsam: qr speravit in figmēto fictor eius ut faceret simulacra muta? Ve q̄ dicit ligno expgiscere: surge lapidi tacēti. Nunquid ipse docere poterit? Ecce iste coopertus ē auro et argento: et omnis spiritus non est in visceribus eius. Dominus autem in templo sancto suo: sileat a facie eius omnis terra.

IIII

Oratio abbacuc pphete pro ignorācōibꝰ.

Domine audivi auditionem tuam: et timui. Dñe opus tuum: in medio annoꝝ vivifica illud. In medio annoꝝ notū facies: cū iratus fueris misericordie recordaberis. Deus ab austro veniet: et scūs de mōte pharan. Semp. Operuit celos glia eius: et laudis eius plena est terra. Splendor eius ut lux erit: cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius: āte faciē eius ibit mors. Egredietur dyabolus ante

pedes eius: stetit et mensus est terrã. Aspe-
xit et dissoluit gẽtes: et contriti sunt montes
secli. Incuruati sũt colles mũdi: ab itineribꝰ
eternitatis eius. Pro iniquitate vidi tento-
ria ethiopie: turbabũtur pelles terre madiã.

VII

Nunquid in fluminibꝰ iratus es dñe: aut
in fluminibꝰ furor tuus: vel in mari indigñtio
tua: Qui ascendes sup equos tuos: et qua-
drige tue saluatio. Suscitãs suscitabis ar-
cũ tuũ: iuramenta tribubus que locutus es.
Semp. Fluuios scindẽs t̃re: viderũt te et
doluerũt mõtes: gurges aquarum transijt. De-
dit abissus vocẽ suã: altitudo manus suas
leuauit. Sol et luna steterũt in habitaculo
suo: in luce sagittarum tuarum ibũt: in splẽdore
fulgurãtis haste tue. In fremitu conculcabis
terram: et in furore obstupefacies gentes.
Egressus es in salutẽ populi tui: in salutẽ cũ
cristo tuo. Percussisti caput de domo impij:
denudasti fundamentũ usqꝫ ad collũ. Sẽ-
per. Maledixisti sceptris eius: capiti bella-
torum eius: venientibꝰ ut turbo ad dispgẽdũ
me. Exultatio eorum: sicut eius qui deuorat

VIII

pauperem in abscondito. Viã fecisti in mari
equis tuis: in luto aquarum multarum. Audiui
et conturbatus est venter meus: a voce con-
tremuerũt labia mea. Ingrediatur putredo
in ossibꝰ meis: et subter me scateat. Ut req̃-
escam in die tribulacõnis: ut ascendam ad
populũ accinctũ nrm. Ficus enim non flore-
bit: et non erit germẽ in vineis. Mentietur
opus oliue: et arua non afferẽt cibũ. Absci-
detur de ouili pecus: et non erit armentũ in p̃-
sepibꝰ. Ego aũt in dño gaudebo: et exulta-
bo in deo ihũ meo. Deus dñs fortitudo mea:
et ponet pedes meos quasi ceruorum. Et sup excel-
sa mea deducet me victor: in psalmis canẽtẽ.

Expl. abbacuc ppha Incip. sophonias ppha

P

Verbũ dñi qd factum
est ad sophoniã filium
chusi filij godolie filij
amasie filij ezechie: in
diebꝰ iosie filij ãmon
regis iuda. Congre-
gãs congregabo oĩa
a facie terre dicit dñs: cõgregans hominẽ
et pecus: congregans volatilia celi et pisces
maris. Et ruine impiorum erũt: et dispdã hoĩes
a facie terre dicit dñs. Et extendam manũ
meã sup iudam et sup oĩes habitãtes ihe-
rusalẽ: et dispdam de loco hoc reliqas baal
et nomina edituorum cũ sacerdotibꝰ: et eos q
adorant sup tecta miliciã celi. et adorant et
iurant in domino et iurant in melchon: et qui
auertuntur de post tergum domini: et qui non
quesierũt dominũ: nec inuestigauerunt eum.
Silete a facie domini dei: quia iuxta ẽ dies dñi.
Quia preparauit dominus hostiã: sanctificauit
vocatos suos. Et erit: in die hostie domini

II

visitabo sup principes et sup filios regum et
sup oĩes qui induti sũt veste pegrina. Et vi-
sitabo sup oĩez qui arroganter ingreditur
sup limẽ in die illa: qui complent domũ dñi
dei sui iniquitate et dolo. Et erit in die illa dicit
dominus vox clamoris a porta piscium et vlu-
latus a secũda: et contritio magna a collibꝰ.
Ululate habitatores pile. Conticuit oĩs
populus chanaan: disperierũt oĩes inuoluti
argento. Et erit: in tẽpore illo scrutabor ihe-
rusalẽ in lucernis et visitabo sup viros defixos
in fecibus suis: q dicũt in cordibꝰ suis. Nõ
faciet bene dñs: et non faciet male. Et erit for-
titudo eorum in direpcõem: et domus eorum in
desertũ. Et edificabũt domos et nõ habitabũt:
et plantabũt vineas et non bibent vinũ earum.

III

Iuxta est dies domini magnus: iuxta est et
velox nimis. Vox diei domini amara: tribula-
bitur ibi fortis. Dies ire dies illa. dies tribula-
tionis et angustie: dies calamitatis et miserie.
dies tenebrarum et caliginis. dies nebule et
turbinis: dies tube et clangoris sup ciuitates
munitas et sup angulos excelsos. Et tribu-
labo homines: et ambulabũt ut ceci: quia dño
peccauerũt. Et effundetur sanguis eorum sicut
humus: et corpora eorum sicut stercora. Sed
et argentũ eorum et aurũ eorum non poterit libe-
rare eos: in die ire domini. In igne zeli eius
deuorabitur oĩs terra: q consũmationẽ cũ fe-
stinacõe faciet cũctis habitãtibꝰ terrã. II

IIII

Conuenite congregamini gẽs non ama-
bilis: priusq̃ pariat iussio quasi pul-
uerẽ transeuntẽ diẽ: anteq̃ veniat sup vos
ira furoris domini. Querite dominũ oĩes

S

mansueti terre: quia iudiciũ eius estis operati.
Querite iustũ querite mansuetũ: si quomõ
abscondamini in die furoris domini. Quia

Jra indignationis eius

gaza destructa erit: et ascalon in desertum. Azotū in meridie eiciēt: et accaron eradicabitur. Ve q̄ habitatis funiculū maris: gēs pditorꝝ. Verbū dn̄i sup vos chanaan terra philistinorꝝ: et disp̄dam te ita ut nō sit inhabitator. Et erit funiculus maris requies pastorꝝ: et caule pecorꝝ. Et erit funiculus eius q̄ remāserit de domo iuda. Ibi pascēt' in domib⁊ ascalonis: ad vesp̄m requiescent. Quia visitabit eos dominus deus eorum: ꝛ auētet captiuitatē eorꝝ. Audiui opprobriū moab ꝛ blasphemias filiorꝝ amon que exꝓbrauer̄t populo meo: et magnificati sunt sup terminos eorꝝ. Propterea viuo ego dicit dominus exercituū: deus israhel. Quia moab ut sodoma erit ꝛ filij amon quasi gomorra: siccitas spinarꝝ ꝛ acerui salis: et desertū usq₃ in eternū. Reliquie popli mei diripiēt illos: residui gentis mee possidebunt illos. Hoc enim eis eueniet pro supbia sua: quia blasphemauer̄t ꝛ magnificati sūt sup populum domini exercituū. Horribilis dn̄s sup eos: et attenuabit oēs deos terre. Et adorabūt eū viri de loco suo: oēs insule gentiū. Sed et vos ethiopes: interfecti gladio meo eritis. Et extendet manū suā sup aquilonem: et perdet assur. Et ponēt speciosam in solitudinē ꝛ in inuiū: et quasi desertū. Et accubabūt in medio eius greges. omes bestie gētiū: et onocrotalus ꝛ hericius in liminibus eius morabūtur. Vox cantantis in fenestra: coruus in suplimināri: qm̄ attenuabo robur ei⁹. Hec est ciuitas gloriosa habitās in ꝯfidētia: q̄ dicebat in corde suo. Ego sū: et extra me non est alia amplius. Quō facta est in desertū: cubile bestie. Omnis qui transit p eā sibilabit: et mouebit manū suā. III

Ve puocatrix ꝛ redempta ciuitas. columba. Non audiuit vocē: et nō suscepit disciplinā. In domino non ē confisa: ad deū suū nō appropinquauit. Principes eius in medio eius: quasi leones rugientes. Iudices eius lupi vespe: non relinquebant in mane. Prophete eius vesani: viri infideles. Sacerdotes eius polluer̄t sanctū: iniuste egerūt contra legē. Dominus iustus in medio ei⁹: non faciet iniquitatē. Mane mane iudiciū suū dabit in luce: et nō abscōdet'. Nesciuit autē iniquus confusionē. Disp̄didi gentes: et dissipati sūt anguli earꝝ. Desertas feci vias eorꝝ: dū non est qui transeat. Desolate sūt ciuitates eorꝝ: non remanēte viro neq₃ vllo habitatore. Dixi. Attamen timebis me: suscipies disciplinā. Et non pibit habitaculum eius: ꝓpter oīa in quib⁊ visitaui eā. Verūtamē diluculo surgētes corrupert̄ omnes cogitacōnes suas. Quapropter exspecta me dicit dn̄s in die resurrectōis mee in futurū: q̄ iudiciū meū ut ꝯgregez gētes ꝛ colligā regna. Et effundā sup eos indignationem meā: omēz iram furoris mei. In igne eni zeli mei deuorabit' oīs terra. Quia tūc reddāt populis labiū electū: ut inuocēt oēs nomē domini: et seruiant ei humero vno. Vltra flumina ethiopie. inde supplices mei: filij disp̄sorꝝ meorꝝ deferent munus michi. In die illa non confunderis sup cūctis adinuētionibus tuis: quib⁊ p̄uaricata es in me. Quia tūc auferam de medio tui magniloquos supbie tue: et non adicies exaltari amplius in monte sancto meo. Et derelinquā in medio tui populū pauperē et egenū: et sperabūt in nomine domini. Reliquie israhel non facient iniquitatē nec loquent' mendaciū: et nō inuenietur in ore eorꝝ lingua dolosa. Quoniam ipi pascent' ꝛ accubabūt: et non erit qui exterreat. Lauda filia syō: iubilato israhel. Letare ꝛ exulta in omi corde filia iherusalē. Abstulit dominus iudiciū tuū: auertit inimicos tuos. Rex israhel dominus in medio tui: non timebis malū vltra. In die illa dicetur ihrl̄m. Noli timere syon: non dissoluant' manus tue. Dominus deus tuus in medio tui fortis: ipse saluabit. Gaudebit sup te in leticia: silebit in dilectione tua: et exultabit sup te ī laude. Nugas qui a lege recesserāt ꝯgregabo quia ex te erāt: ut non vltra habeas sup eis opprobriū. Ecce ego interficiā omes q̄ afflixerūt te in tempore illo: et saluabo claudicātem: et eam q̄ eiecta fuerat congregabo. Et ponam eos in laudē ꝛ in nomē in omni terra confusionis eorꝝ: in tempore illo quo adducam vos: et in tempore quo ꝯgregabo vos. Dabo eni vos in nomē ꝛ in laudē omib⁊ ꝓplis terre: cū ꝯuertero captiuitatē vr̄az corā oculis vestris dicit dn̄s. Expl'. sophonias ꝓpha

P

Incipit aggeus ꝓpheta. Capitulū primū.

In anno scd'o darij regis in mense sexto in die vna mensis factū est v̄bū dn̄i in manū aggei ꝓphete ad zorobabel filium salathiel ducē iuda: et ad ihesū filiū iosedech sacerdotem magnū dicēs. Hec ait dn̄s exercituū dicens. Populus iste dicit. Nondū venit tempus domus dn̄i edificande. Et factū ē v̄bū domini in manu aggei ꝓphete dicens. Nunquid tempus vobis est ut habitetis in domib9 laqueatis: et domus ista deserta? Et nūc hec dicit dn̄s exercituū. Ponite corda vr̄a sup vias vestras. Seminastis multū: et intulistis parū. Comedistis: et nō estis saciati. Bibistis: et non estis inebriati. Operuistis vos: et nō estis calefacti. Et qui mercedes congregauit: misit eas in sacculū pertusū. Hec dicit dn̄s exercituū. Ponite corda vr̄a sup vias vr̄as. Ascendite in montē portate lignū: et edificate domū: et acceptabilis michi erit: et glorificabor dicit dn̄s. Respexistis

II

ad amplius: et ecce fc̄m est minus. Et intulistis in domū: et exsufflaui illud. Quam ob causam dicit dn̄s exercituū? Quia domus mea deserta est: et vos festinastis vnusquisq3 in domū suā. Propter hoc sup vos ꝓhibiti sūt celi: ne darēt rorem: et terra ꝓhibita est ne daret germē suū. Et vocaui siccitatē sup terrā et sup montes et sup triticū et sup vinū et sup oleū et quecūq3 profert humus: et sup homines et sup iumenta et sup omēz laborē manuū. Et audiuit zorobabel filius salathiel et ihesus filius iosedech sacerdos magnus et omēs reliqui populi vocē dei sui et v̄ba aggei ꝓphete sicut misit eū dn̄s deus eorū ad eos: et timuit omīs populus a facie dn̄i. Et dixit aggeus nuncius dn̄i de nūcijs domini populo dicēs. Ego vobiscū dicit dominus. Et suscitauit deus spiritū zorobabel filij salathiel ducis iuda et spm̄ ihesu filij iosedech sacerdotis magni et spm̄ reliquorū de omi populo: et ingressi sunt et faciebant opus in domo domini exercituū dei sui. II

III

In die vicesima et quarta mensis in sexto mense in āno secūdo darij regis in septimo mense vicesima et prima mensis: factum est verbū domini in manu aggei ꝓphete dicens. Loquē ad zorobabel filiū salathiel ducem iuda et ad ihesū filiū iosedech sacerdotem magnū: et ad reliquos populi dicēs. Quis in vobis est derelictus qui vidit domū istā in gloria sua prima? Et q̄d vos videtis hāc nunc? Nunquid non ita ē quasi non sit in oculis vr̄is? Et nūc conforare zorobabel dicit dn̄s: et confortare ihesu fili iosedech sacerdos magne: et confortare omnis populus terre dicit dominus exercituū et facite: quoniā ego vobiscū sū: dicit dn̄s exercituū. Verbū quod placui vobiscū cū egrederemini de terra egipti: et spūs meus erit in medio vr̄m. Nolite timere: q2 hec dicit dn̄s exercituū. Adhuc vnū modicum ē: et ego commouebo celū et terram et mare et aridā. Et mouebo omēs gētes: et veniet desideratus cūctis gentibus. Et implebo domū istā gloria: dicit dn̄s exercituū. Meū est argentū et meū est aurū: dicit dn̄s exercituū. Magna erit gl'ia domus istius nouissime plusq̄ prime: dicit dn̄s exercituū. Et in loco isto dabo pacem: dicit dn̄s exercituū.

S

IIII

In vicesima et quarta noni mens' in āno secūdo darij regis: factū est v̄bū domini ad aggeū ꝓphetam dicēs. Hec dicit dominus exercituū. Interroga sacerdotes legē dicēs. Si tulerit homo carnē sanctificatā in ora vestimēti sui et tetigerit de summitate eius panē aut pulmentū aut vinū aut oleū aut omēz cibū: nunquid sanctificabitur? Respondētes autē sacerdotes dixerūt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus hijs nūquid contaminabitur? Et r̄nderūt sacerdotes: et dixerūt. Contaminabitur. Et r̄ndit aggeus et dixit. Sic populus iste et sic gēs ista ante faciem meā dicit dn̄s: et sic omē opus manuū eorū: et omīa q̄ obtulerīt michi contaminata erūt. Et nūc ponite corda vestra a die hac et sup̄ anteq̄ poneret' lapis sup lapidē in templo domini: cū accederitis ad aceruū viginti modiorū et fierēt decem: et intraretis ad torcular ut exprimeretis quinquaginta lagenas et fiebāt viginti. Percussi vos vento vrēte: et aurugine et grandine omīa opera manuū vr̄arū: et non fuit in vob' qui reuerteret' ad me dicit dominus. Ponite corda vr̄a ex die ista et in futurū a die vicesima et quarta noni mens': a die q̄ fundamēta iacta sūt templi domini ponite sup cor vestrū.

b

Nunquid iā semen in germine est? Et adhuc vinea et ficus et malogranatū et lignum oliue nō floruit. Ex die ista benedicam. Et factū est verbū dñi scđo ad aggeū in vicesima et quarta mensis dicēs. Loquē ad zorobabel ducē iuda dicēs. Ego mouebo celū pariter et terrā: et subuertā soliū regnoꝝ: et conterā fortitudinē regni gentiū. Et subuertā quadrigā et ascensorē eius: et descendent equi et ascensores eoꝝ: vir in gladio fratris sui. In die illo dicit dñs exercituū assumā te zorobabel fili salathiel serue meus dicit dominus: et ponam te quasi signaculū: quia te elegi dicit dominus exercituum.

Expl' aggeus ꝓpha Incip' zacharias ꝓpha.

VIII

In mense octauo in āno scđo darij regis: factū est verbū domini ad zachariam filium barachie filij addo ꝓphetam. Iratus ē dñs sup pr̄es vestros iracūdia. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Conuertimini ad me ait dominus exercituū. Et conuertar ad vos dicit dñs exercituū. Ne sitis sic pr̄es vestri ad quos clamabant ꝓphete priores dicentes hec dicit dñs exercituū. Conuertimini de vijs vestris malis et cogitacōnibꝫ vestris pessimis: et nō audierūt neqꝫ attenderunt ad me dicit dñs. Patres vestri vbi sunt et ꝓphete? Nunquid in sempiternū viuent? Veruntamē vba mea et legitima mea que mandaui seruis meis ꝓphetis: nunquid nō comphenderūt patres vr̄os? Et conuersi sūt et dixerūt. Sicut cogitauit dñs exercituū facere nobis scđm vias nostras et secundū adinuencōnes nostras: fecit nobis. In die vicesima et quarta vndecimi mēsis sabbath in anno secundo darij: factū est verbū dñi ad zachariā filiū barachie filij addo ꝓphetam dicens. Vidi p noctē: et ecce vir ascendens sup equū rufum. et ipse stabat inter mirteta que erant in pfundo: et post eū equi rufi varij et albi. Et dixi. Qui sūt isti domine mi? Et dixit ad me angelus domini qui loquebat' in me. Ego ostendā tibi quid sint hec. Et rn̄dit vir qui stabat inter mirteta et dixit. Isti sūt quos misit dominus: ut pambulēt terrā. Et responderūt angelo dñi qui stabat inter mirteta: et dixerūt. Perambulauimus terrā: et ecce oīs terra habitat' et quiescit. Et rn̄dit angelus domini et dixit. Domine exercituū usqꝫ quo tu nō misereberis ihrusalē et vrbiū iuda quibꝫ iratus es? Iste iā septuagesimus annus est. Et rn̄dit dñs angelo q̄ loquebat' in me verba bona: verba ↄsolatoria. Et dixit ad me angelus qui loquebat' in me. Clama dicens. Hec dicit dominus exercituū. Zelatus sum ihrusalē et syon zelo magno. Et ira magna ego irascor sup gētes opulētas: qꝛ ego iratus sū parū: ipsi vero adiuuauerunt in malū. Propterea hec dicit dominus. Reuertar ad ihrusalē in misericordijs: et domus mea edificabitur in ea ait dñs exercituū: et ppendiculū extēdet' sup ihrusalē. Adhuc clama dicens. Hec dicit dñs exercituū. Adhuc affluēt ciuitates mee bonis: et ↄsolabit' adhuc dñs syon: et eliget adhuc ihrlm. Et leuaui oculos meos et vidi: et ecce quatuor cornua. Et dixi ad angelū qui loquebat' in me. Quid sūt hec? Et dixit ad me. Hec sūt cornua: que ventilauerūt iudā et israhel et ihrusalē. Et ostendit m̄ dominus quatuor fabros. Et dixi. Quid isti veniunt facere? Qui ait dicens. Hec sunt cornua q̄ ventilauerūt iudam p singulos viros: et nemo illoꝝ leuauit caput suū. Et venerūt isti deterrere ea: ut deiciāt cornua gētiū que leuauerūt cornua super terram iuda: ut dispgerēt eā.

P

II

Et leuaui oculos meos et vidi: et ecce vir et in manū eius funiculus mensoꝝ. Et dixi. Quo tu vadis? Et dixit ad me. Ut metiar iudeam et ihrlm quāta sit latitudo eius: et quanta lōgitudo eius. Et ecce angelus q̄ loquebatur in me egrediebatur: et alius angelus egrediebatur in occursū eius: et dixit ad eū. Curre: loquere ad puerū istū dicēs. Absqꝫ muro habitabit' ihrusalē pre multitudine hominū et iumentoꝝ in medio eius. Et ego ero ei ait dominus murus ignis in circuitu: et i gloria ero in medio eius. O o fugite de terra aquilonis dicit dominus: quoniā in quatuor ventos celi dispsi vos dicit dñs. O syon fuge q̄ habitas apud filiā babilonis: qꝛ hec dicit dominus exercituū. Post gloriam misit me ad gentes: que spoliauerūt vos. Qui enim tetigerit vos: tangit pupillā oculi mei. Quia ecce ego leuo manū meam sup eos: et erūt

prede hijs qui ſpoliebãt ſibi: et cognoſcetis q᷑ dñs exercituũ miſit me. Lauda ⁊ letare filia ſyõ: q᷑ ecce ego venio ⁊ habitabo in medio tui ait dñs. Et applicabũt᷑ gẽtes multe ad dominũ in die illa: et erũt michi in pp̃lm. Et habitabo in medio tui: ⁊ ſcies quia dñs exercituũ miſit me ad te. Et poſſidebit dñs iudã et partẽ ſuã in terra ſanctificata: ⁊ eliget iheruſalẽ. Sileat omĩs caro a facie dñi: q᷑ ↄſurrexit de habitaculo ſcõ ſuo.

III

Et oſtendit m̃ dñs ihesũ ſacẽdotẽ magnũ ſtantẽ corã angelo dñi: ⁊ ſathan ſtabat a dextris eius ut aduerſaret᷑ ei. Et dixit dñs ad ſathan. Increpet dñs in te ſathan: et increpet dñs in te qui elegit ihrl̃m. Nũquid nõ iſte torris ẽ erutus de igne? Et ihesus erat indutus veſtibus ſordidis: ⁊ ſtabat ante faciẽ angeli. Qui rñdit: et ait ad eos qui ſtabãt coram ſe dicẽs. Auferte veſtimẽta ſordida ab eo. Et dixit ad eũ. Ecce abſtuli a te iniquitatẽ tuã: ⁊ indui te mutatorijs. Et dixit. Ponite cidarim mundaꝫ ſup caput eius. Et poſuerũt cidarim ſuper caput eius mundã: ⁊ induerũt eum veſtib᷒. Et angelus domini ſtabat: et ↄteſtabat᷑ angelus dñi ihesũ dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ. Si in vijs meis ambulaueris ⁊ cuſtodiam meã cuſtodieris: tu q̃ꝫ iudicabis domũ meã et cuſtodies atria mea: ⁊ dabo tibi ambulãtes de hijs qui nũc hic aſſiſtũt. Audi ihũs ſacẽdos magne: tu ⁊ amici tui q̃ habitãt corã te: q᷑ viri portendentes ſũt. Ecce enĩ ego adducã ſuũ meũ orientẽ: q᷑ ecce lapis quẽ dedi corã ihesu: ſup lapidẽ vnũ ſeptem oculi ſũt. Et ecce ego celabo ſculpturam eius ait dñs exercituũ: et auferã iniquitatẽ terre illi᷒ in die vna. In die illa dicit dñs exercituũ: vocabit vir amicũ ſuũ ſubt᷑ vineã ⁊ ſbter ficũ.

IIII

Et reuerſus ẽ angelus q̃ loquebat᷑ in me: ⁊ ſuſcitauit me quaſi virũ qui ſuſcitatur de ſomno ſuo. Et dixit ad me. Quid tu vides? Et dixi. Vidi: et ecce candelabrũ aureũ totũ: ⁊ lampas eius ſup caput ipſius: et ſeptẽ lucerne eius ſup illud: et ſeptẽ infuſoria lucernis que erant ſup caput eius: et due oliue ſup illud: vna a dextris lampadis: et vna a ſiniſtris ei᷒. Et rñdi: et aio ad angelũ qui loquebat᷑ in me dicẽs. Quid ſũt hec domine mi? Et rñdit angelus qui loquebat᷑ in me: ⁊ dixit ad me. Nũq̃d neſcis quid ſũt hec? Et dixi. Nõ domine mi. Et rñdit: et ait ad me dicẽs. Hoc eſt verbum dñi ad zorobabel dicẽs. Non in exercitu nec in robore: ſed in ſpũ meo dicit dñs exercituũ. Quis tu mons magne coram zorobabel in planũ? Et educet lapidẽ p̃marũ: et exequabit gratiã gratie eius. Et factũ eſt v̾bũ dñi ad me dicẽs. Manus zorobabel fundauerũt domũ iſtã: et manus eius pficiẽt eã: ⁊ ſcietis q᷑ dñs exercituũ miſit me ad vos. Quis enĩ deſpexit dies paruos? Et letabũtur: ⁊ videbũt lapidẽ ſtagneũ in manu zorobabel. Septem ſũt iſti oculi domini: q̃ diſcurrũt in vniuerſam terrã. Et rñdi: et dixi ad eũ. Quid ſunt due oliue iſte ad dexterã candelabri et ad ſiniſtrã eius? Et rñdi ſecũdo: ⁊ dixi ad eũ. Quid ſũt due ſpice oliuaꝝ que ſunt iuxta duo roſtra aurea: in quib᷒ ſũt ſuffuſoria ex auro? Et ait ad me dicẽs. Nũquid neſcis quid ſunt hec? Et dixi. Non domine mi. Et dixit. Iſti ſũt duo filij olei ſplendoris: qui aſſiſtunt dñatori vniuerſe terre.

V

Et conuerſus ſũ: et leuaui oculos meos et vidi: ⁊ ecce volumẽ volãs. Et dixit ad me. Quid tu vides? Et dixi. Ecce ego video volumẽ volãs: longitudo eius viginti cubitorũ: ⁊ latitudo eius decẽ cubitoꝝ. Et dixit ad me. Hec eſt maledictõ que egrediet᷑ ſuper faciẽ omĩs terre: q᷑ omnis fur ſicut ibi ſcptũ eſt iudicabitur: et omnis iurans ex hoc ſimiliter iudicabitur. Educã illud dicit dominus exercituũ: et veniet ad domũ furis ⁊ ad domũ iurantis in nomine meo mẽdaciter: et ↄmorabit᷑ in medio domus eius: ⁊ ↄſumet eũ et ligna eius ⁊ lapides eius. Et egreſſus ẽ angelus q̃ loquebat᷑ in me: ⁊ dixit ad me. Leua oculos tuos ⁊ vide. Quid eſt hoc quod egreditur? Et dixi. Quidnã eſt? Et ait. Hec eſt anfora egrediẽs. Et dixit. Hec ẽ oculus eoꝝ in vniũſa terra. Et ecce talẽtum plumbi portabatur: ⁊ ecce mulier vna ſedẽs in medio anfore. Et dixit. Hec ẽ impietas. Et piecit eam in medio anfore: ⁊ miſit maſſam plũbeam in os eius. Et leuaui oculos meos et vidi: et ecce [dñe] mulieres egrediẽtes: ⁊ ſpiritus in alis earum. Et habebant alas quaſi alas

miluĩ: et leuauerũt anforã inter terrã ⁊ celũ. Et dixi ad ãgelũ qui loquebat᷑ in me. Quo iste deferũt anforã? Et dixit ad me. Vt edificetur ei dom⁹ in terra sennaar: et stabiliatur ⁊ ponat᷑ ibi sup basem suã. **V** **E**

Et conuersus sũ: et leuaui oculos meos et vidi: et ecce quatuor quadrige egrediẽtes de medio duorũ montiũ: et montes. mõtes erei. In quadriga pⁱma equi rufi: in quadriga secunda equi nigri: in quadriga tercia equi albi: ⁊ in quadriga quarta equi varij et fortes. Et respondi: et dixi ad angelũ qui loquebat᷑ in me. Quid sũt hec domine mi? Et rñdit angelus: ⁊ ait ad me. Isti sũt quatuor venti celi: q̃ egrediũt᷑ ut stẽt corã dominatore oĩs terre. In qua erãt equi nigri egrediebãtur in terrã aq̃lonis: ⁊ albi egressi sunt post eos: et varij egressi sũt ad terrã austri. Qui autẽ erant robustissimi exiert et querebãt ire ⁊ discurrẽ p omnẽ terrã. Et dixit. Ite: ⁊ pambulate terrã. Et pambulauerũt terrã. Et vocauit me: ⁊ locutus ẽ ad me dicẽs. Ecce q̃ egrediũt᷑ in terrã aquilonis: requiescere fecerũt spm̃ meũ in terra aq̃lonis. Et factũ est ṽbũ domini ad me dicẽs. Sume a transmigracõne ab oldai ⁊ a thobia ⁊ ab idaia ⁊ venies tu in die illa ⁊ intrabis domũ iosie filij sophonie q̃ venerunt de babilone: et sumes aurũ ⁊ argẽtũ ⁊ facies coronas ⁊ pones in capite ih̃u filij iosedech sacerdotis magni: et loqueris ad eũ dicẽs. Hec ait dñs exercituũ dicẽs. Ecce vir: oriens nomẽ eius. Et subter eũ orietur: et edificabit templũ domino: et ipse extruet templũ dño. Et ipe portabit gloriã: et sedebit et dominabit᷑ sup solio suo. Et erit sacerdos sup solio suo: et cõsiliũ pacis erit inter illos duos. Et corone erũt helem ⁊ thobie ⁊ idaie et hen filio sophonie: memoriale in templo domini. Et qui pcul sũt veniẽt ⁊ edificabunt in templo dñi: et scietis q2 dñs exercituum misit me ad vos. Erit autem hoc: si auditu audieritis vocem domini dei vestri. **V** **II**

Et factũ ẽ in ãno quarto darij regis: factũ est ṽbũ dñi ad zachariã in q̃rta mensis noni q̃ est casleu. Et miserũt ad domũ dei sarasar ⁊ rogomelech ⁊ viri q̃ erãt cũ eis ad dep̃candam faciẽ dñi: ut dicerẽt sacerdotib⁹ domus dñi exercituũ et pphetis loquentes. Nunquid flendum est michi in quinto mense: vel sanctificare me debeo sicut feci iam multis annis? Et factũ est ṽbũ domini exercituũ ad me dicens. Loquere ad oĩez populũ terre: et ad sacerdotes dicens. Cũ ieiunaretis ⁊ plangẽtis in quinto ⁊ septimo p hos septuaginta annos: nũq̃d ieiuniũ ieiunastis michi? Et cũ comedistis ⁊ bibistis: nũq̃d nõ vobis comedistis ⁊ vobismetipis bibistis? Nunquid non hec sũt verba que locutus est dñs in manu pphetarũ priorũ: cũ adhuc ihrusalẽ habitaret᷑ et esset opulenta: ip̃a et vrbes in circuitu eius. et ad austrũ et in cãpestrib⁹ habitaretur? Et factũ ẽ verbum domini ad zachariam dicens. Hec ait dominus exercituũ dicens. Iudiciũ verum iudicate: et misericordiã ⁊ miseracõnes facite vnusquisq3 cũ fratre suo. Et viduã ⁊ pupillũ ⁊ aduenã et pauperẽ nolite calũniari: et malũ vir fratri suo nõ cogitet in corde suo. Et noluerũt attendere ⁊ auerterũt scapulã recedẽtes: et aures suas aggrauauerũt ne audirẽt: et cor suũ posuerũt ut adamantem ne audirẽt legẽ et ṽba q̃ misit dñs exercituũ in spũ suo sancto p manũ pphetarũ priorũ. Et facta ẽ indignatio magna a dño exercituũ. Et factũ est: sicut locutus sũ ⁊ non audierũt: sic clamabũt ⁊ nõ exaudiã dicit dñs exercituũ. Et dispsi eos p oĩa regna q̃ nesciũt: et terra desolata est ab eis eo q2 non esset trãsiens et reuertẽs: ⁊ posuerũt terrã desiderabilẽ in desertũ. **V** **II** **E**

Et factũ est ṽbũ domini exercituum dicens. Hec dicit dominus exercituũ. Zelatus sum syon zelo magno: et indignatione magna zelatus sũ eã. Hec dicit dñs exercituũ: reuersus sum ad syon: et habitabo in medio ihrusalẽ. Et vocabit᷑ ihrusalẽ ciuitas veritatis: et mõs dñi exercituũ mons sanctificatus. Hec dic̃ dñs exercituũ. Adhuc habitabũt senes ⁊ anus in plateis ihrusalẽ: et viri baculus in manu eius pre m̃ltitudine dierũ. Et platee ciuitatis oplebũt᷑ infantib⁹: ⁊ puellis ludẽtib⁹ in plateis eius. Hec dicit dñs exercituum. Si videbitur difficile in oculis reliquiarũ ppli huius in dieb⁹ illis: nunquid in oculis meis difficile erit dicit dominus exercituũ? Hec

II

III

IIII

dicit dn̄s exercituū. Ecce ego saluabo p̄plm̄
meū de terra oriētis ⁊ de terra occasus solis:
⁊ adducā eos ⁊ habitabūt ī medio ihrlm̄:
et erūt michi in populū ⁊ ego ero eis in deū
v
in veritate ⁊ in iusticia. Hec dicit dn̄s exerci-
tuū. Confortentur manus vestre q̄ auditis
in hijs diebꝫ sermones istos p os p̄phaꝝ:
in die qua fundata ē domus dn̄i exercituū
ut templū edificaret̄. Siquidē ante dies
illos merces hominū non erat nec merces
iumētoꝝ erat: neqꝫ introeunti et exeūti erat
pax p̄ tribulacōe: et dimisi oīes homines
vnūquēqꝫ contra p̄ximū suū. Nūc autem
nō iuxta dies priores ego faciam reliquijs
populi huius dicit dn̄s exercituū: sed semē
pacis erit. Vinea dabit fructū suū: ⁊ terra
dabit germē suū. Et celi dabūt rorem suū:
et possidere faciam reliquias populi huius
vniuersa hec. Et erit: sicut eratis maledictō
in gentibꝫ domus iuda ⁊ domus israhel: sic
saluabo vos ⁊ eritis benedictio. Nolite ti-
mere. Confortent̄ manus vestre: quia hec
dicit dn̄s exercituū. Sicut cogitaui ut af-
fligerē vos cū ad iracundiam p̄uocassent
patres vestri me dicit dominus ⁊ non sū mi-
sertus: sic conuersus cogitaui in diebus istis
vi
ut benefaciā domui iuda ⁊ iherusalem. No-
lite timere. Hec sūt ergo v̄ba que facietis.
Loquimini veritatē vnusquisqꝫ cū p̄ximo
suo: Veritatē et iudiciū pacis iudicate in
portis vestris: et vnusquisqꝫ malū cōtra ami-
cū suū ne cogitetis in cordibꝫ vestris: et iura-
mentū mendax ne diligatis. Omnia enim
hec sūt que odi dicit dn̄s. Et factū est v̄bū
T
domini exercituū ad me dicens. Hec dicit
dn̄s exercituum. Ieiuniū quarti ⁊ ieiuniū
quinti ⁊ ieiuniū septimi et ieiuniū decimi erit
domui iude in gaudiū ⁊ leticiā: et in solēni-
tates p̄claras: Veritatē tantū ⁊ pacē dili-
gite. Hec dicit dn̄s exercituū: Vsqꝫ quo ve-
niant populi ⁊ habitēt in ciuitatibꝫ multis:
et vadāt habitatores vnus ad alterum di-
centes. Eamus ⁊ dep̄cemur faciē domini: ⁊
queramus dn̄m exercituū: Vadam etiam
ego. Et venient p̄pli multi ⁊ gentes robu-
sti ad querendū dominū exercituū in iheru-
salem: et dep̄candam faciem dn̄i. Hec dicit
dn̄s exercituū. In diebꝫ illis in quibꝫ app̄re-
hendent decem homines ex omnibꝫ linguis
gentiū: et app̄hendēt fimbriā viri iudei dicē-
tes: ibimus vobiscum. Audiuimus enim
quoniam deus vobiscum est.

IX

vii

Onus v̄bi domini in terra adrach et
damasci requiei eius: q̄r dn̄s est oculus ho-
minis ⁊ omniū tribuū israhel. Emath quoqꝫ
in terminis eius: ⁊ tyrus ⁊ sydon. Assumpse-
rūt quippe sibi sapientiā valde. Et edificauit
tyrus municōem suā: et coaceruauit argen-
tum quasi humū: et aurū ut lutum plateaꝝ.
Et ecce dn̄s possidebit eā: et p̄cutiet in mari
fortitudinē eius: et hec igni deuorabitur. Vi-
debit ascalon ⁊ timebit: et gaza ⁊ dolebit ni-
mis: et accaron quoniā cōfusa est spes eius.
Et peribit rex de gaza: et ascalon nō habita-
bitur. Et sedebit separator in azoto: et disp-
dam sup̄biam philistinoꝝ. Et auferam san-
guinē eius de ore eius: et abominacōes ei⁹
de medio dentiū eius. Et relinquet̄ etiā ipe
deo nostro: et erit quasi dux in iuda: et acca-
ron quasi iebuseus. Et circūdabo domū me-
am ex hijs q̄ militant michi eūtes ⁊ reuertē-
viii
tes: et nō transibit sup eos vltra exactor: q̄r
nūc vidi in oculis meis. Exulta satis filia sy-
on: iubila filia ihrlm̄. Ecce rex tuus veniet ti-
bi iustus ⁊ saluator: ipse pauper ⁊ ascendens
sup asinā: ⁊ sup pullū filiū asine. Et disp̄dā
quadrigā ex ephraim: et equū de iherusalē:
⁊ dissipabitur arcus belli. Et loquetur pacē
gentibꝫ: et potestas eius a mari usqꝫ ad ma-
re: et a fluminibꝫ usqꝫ ad fines terre. Tu q̄ꝫ
in sanguine testamēti tui emisisti vinctos tu-
os de lacu: in quo non est aqua. Cōuertimi
ad municōem vincti spei. Hodie q̄ꝫ annūci-
ans duplicia reddam tibi: quoniā extendi
michi iudā quasi arcū: impleui terrā ephra-
im. Et suscitabo filios tuos syō sup filios tu-
os grecia: et ponā te quasi gladiū fortiū. Et
dominus deus sup eos videbitur: et exibit
P
ut fulgur iaculum eius. Et dn̄s deus in tuba
canet: et vadet in turbine austri. Dn̄s exerci-
tuū p̄teget eos: et deuorabūt ⁊ subiciēt lapi-
dibꝫ funde. Et bibentes inebriabunt̄ q̄si a vi-
no: et replebūtur ut phiale: ⁊ quasi cornua
altaris. Et saluabit eos dominus deus eoꝝ
in die illa ut gregē populi sui: quia lapides
sancti eleuabuntur super terrā eius. Quid

enim bonū eius est. ⁊ quid pulcrū eius: nisi frumētū electoꝝ ⁊ vinū germinās ꝟgines?

X

Petite pluuiā a dn̄o in tempore serotino: et dn̄s faciet niues ⁊ pluuiā ymbris: et dabit eis singulis herbā in agro. Quia simulacra locuta sūt inutile: et diuini viderūt mendaciū: et sompniatores locuti sūt frustra ⁊ vane cōsolabātur. Idcirco adducti sūt quasi grex: affligent̄ quia nō est pastor eis.

II

Sup pastores iratus ē furor meus: et sup hircos visitabo. Quia visitauit dn̄s exercituū gregem suū domū iuda: et posuit eos quasi equū glorie sue in bello. Ex ipso angulus. et ex ipso paxillus: ex ipso arcus prelij: et ex ipo egredietur om̄is exactor simul. Et erūt quasi fortes: cōculcantes lutū viarū in prelio. Et bellabūt q̄ dn̄s cū eis: et confundētur ascensores equoꝝ. Et confortabo domū iuda: et domū ioseph saluabo. Et conuītam eos q̄ miserebor eoꝝ: et erūt sicut fuerūt quando non ꝓiecerā eos. Ego enim dn̄s deus eoꝝ: et exaudiā eos. Et erit quasi fortes ephraim: et letabitur cor eoꝝ quasi a vino. Et filij eoꝝ videbūt ⁊ letabūtur: et exultabit cor eoꝝ in dn̄o. Sibilabo eis et congregabo illos: q̄ redemi eos. Et multiplicabo eos sicut ante fuerant multiplicati: et seminabo eos in ꝑplis. Et de longe recordabūtur mei: et viuent cū filijs suis et reuertentur.

III

Et reducā eos de terra egipti: et de assirijs congregabo eos. Et ad terram galaad ⁊ libani adducā eos: et nō inuenietur eis locus. Et transiet in maris freto: et ꝑcutiet in mari fluctus: et ꝯfundentur omnia profunda fluminis. Et humiliabit̄ supbia assur: et sceptrū egipti recedet. Confortabo eos in dn̄o et in nomine eius ambulabunt dicit dn̄s.

XI

Aperi libane portas tuas: et comedat ignis cedros tuas. Vlula abies q̄ cecidit cedrus: qm̄ magnifici vastati sūt. Vlulate quercus basan: qm̄ succisus est saltus munitus. Vox vlulatus pastoꝝ: q̄ vastata est magnificentia eoꝝ. Vox rugitus leonū: qm̄ vastata ē supbia iordanis. Hec dicit domin⁹ deus meus. Pasce pecora occisionis: q̄ qui possederant occidebāt ⁊ non dolebāt: et vendebāt ea dicentes. Bn̄dictus dn̄s: diuites facti sum⁹. Et pastores eoꝝ non parcebāt eis: et ego non parcam vltra sup habitantes terram dicit dn̄s. Ecce ego tradam homines. vnumquēq3 in manu ꝓximi sui. et in manu regis sui: ⁊ ꝯscident terrā ⁊ nō eruā de manū eoꝝ: et pascam pecus occisionis ꝓpter hoc o pauperes gregis. Et assumpsi michi duas virgas: vnā vocaui decorē ⁊ alterā vocaui funiculū: ⁊ paui gregē. Et succidi tres pastores in mense vno: ⁊ contracta est anima mea in eis. Siquidē ⁊ anima eoꝝ variauit in me.

IIII

Et dixi. Non pascam vos. Quod moritur moriatur: et quod succidit̄ succidatur: ⁊ reliqui deuorēt vnusquisq3 carnē ꝓximi sui. Et tuli virgā meā que vocabat̄ decus ⁊ abscōdi eam: ut irritū facerē fedus meū qđ ꝑcussi cū om̄ibꝫ ꝑplis: et in irritū deductū est in die illa. Et cognouerūt sic paupes gregis qui custodiūt michi: quia verbū dn̄i est. Et dixi ad eos. Si bonū est in oculis vr̄is afferte mercedem meam: et si non. quiescite. Et appenderūt mercedem meam: triginta argenteos. Et dixit dn̄s ad me. Proice illud ad statuariū. Decorū preciū: quo appciatus sū ab eis. Et tuli triginta argenteos: et ꝓieci illos in domo dn̄i ad statuariū. Et ꝑscidi virgam meā secūdam que appellabatur funiculus: ut dissoluerē germanitatē inter iudam et israhel. Et dixit dn̄s ad me. Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti. Quia ecce ego suscitabo pastorē in terra qui derelicta nō visitabit. dispsum nō queret: et contritū nō sanabit et id qđ stat non enutriet: et carnes pinguiū comedet. et vngulas eoꝝ dissoluet. O pastor ⁊ ydolū: derelinquēs gregē. Gladius sup brachiū eius: et sup oculū dextrū eius. Brachiū eius ariditate siccabit̄: et oclus dexter eius tenebrescens obscurabit̄.

XII

Onus verbi dn̄i sup israhel. Dixit dn̄s extendens celū ⁊ fundans terram: et fingēs spm̄ hominis in eo. Ecce ego ponam ihrl'm suplimmare crapule om̄ibꝫ ꝑplis in circuitu: sed ⁊ iuda erit in obsidione cōtra iherusalem. Et erit: in die illa ponā iherusalē lapidem oneris cūctis ꝑplis. Omnes q̄ eleuabūt eam concisione lacerabūtur: et colligentur adusus eam omnia regna terre. In die illa dicit dn̄s ꝑcutiā omnē equū in stupore:

et ascensorē eius in amentia. Et sup domū
iuda aperiam oculos meos: et omnē equū
ρρl'oꝝ pcutiā cecitate. Et dicēt duces iuda
in corde suo. Confortent michi habitatores
ihrusalē: in domino exercituū deo eoꝝ. In
die illa ponā duces iuda sicut caminū ignis
in lignis: ⁊ sicut facē ignis in feno: et deuora=
būt ad dextrā ⁊ ad sinistrā omēs populos
in circuitu. Et habitabit ihrusalem rursus
in loco suo i ihrusalē: ⁊ saluabit dn̄s taber=
nacula iuda sicut in pn̄cipio: ut nō magnifi=
ce glorietur domus dauid: et gloria habitan=
tiū ihrlm̄ contra iudā. In die illo ptegет do=
minus habitatores ihrlm̄. Et erit qui offen=
derit ex eis in die illa quasi dauid: et domus
dauid quasi dei: sicut angelus dn̄i in ɔspcū
eius. Et erit in die illa querā ɔterere omēs
gentes que veniūt contra ihrusalē: ⁊ effun=
dam sup domū dauid ⁊ super habitatores
ihrlm̄ spiritū gratie ⁊ precū. Et aspicient ad
me quē confixerūt: et plangēt eū planctu
quasi sup vnigenitū: et dolebūt sup eum ut
doleri solet in morte pmogeniti. In die illa
magnus erit planctus in ihrusalem sicut
plāctus adremmō in campo magedon. Et
plāget terra: familie ⁊ familie seorsū. Fami=
lie domus dauid seorsū: et mlieres eoꝝ seor=
sū. Familie domus nathan seorsū: ⁊ mlieres
eoꝝ seorsū. Familie domus leui seorsū: ⁊ mu=
lieres eoꝝ seorsū. Familie semei seorsum: et
mlieres eoꝝ seorsū. Omēs familie reliq̄: fami=
lie ⁊ familie seorsū: et mlieres eoꝝ seorsum.

XIII

In die illa erit fons patēs domus
dauid ⁊ habitātibꝰ ihrusalē: in ablutionē
pccōris et mēstruate. Et erit in die illa dicit
dn̄s exercituū disperdā nomīa ydoloꝝ de
terra: et nō memorabūtur vltra. Et pseudo
ρphetas et spm̄ immundū auferam de terra.
Et erit cū ρphetauerit quispiā vltra: dicent
ei pr̄ eius et mater eius qui genuerūt eum.
Nō viues: qꝛ mendaciū locutus es in no=
mine dn̄i. Et configent eū pr̄ eius et mater
eius genitores eius cū ρphetauerit. Et erit:
in die illa ɔfundentur ρphete vnusquisqꝫ ex
visione sua cū ρphetauerint: nec operietur
pallio saccino ut mentiantur. Sed dicet:
nō sum ρpheta. Homo agricola ego sū: qm̄
adam exemplū meū ab adolescentia mea.
Et dicetur ei. Quid sūt plage iste in medio
manuū tuaꝝ? Et dicet. His plagatus sū
in domo eoꝝ qui diligebāt me. Framea su=
scitare sup pastorē meū: et sup virū coheren=
tem michi dicit dn̄s exercituū. Percute pa=
storem: et dispgentur oues. Et conuertam
manū meā ad paruulos: et erūt in omī ter=
ra dicit dn̄s. Partes due in ea dispgentur et
deficiēt: et tercia pars relinquetur in ea. Et du=
cam terciā partē p ignē: ⁊ vram eos sicut vri=
tur argentū: et pbabo eos sicut pbatur aurū.
Ipe vocabit nomē meū: et ego exaudiā eū.
Et dicā. ρplus meus es: et ipe dicet. Dominus
deus meꝰ.

XIIII

Ecce dies veniūt dicit dn̄s: ⁊ diuidentur spolia tua in me=
dio tui. Et congregabo omnes gentes ad
ihrusalē in preliū: et capietur ciuitas ⁊ vasta=
buntur domus: et mulieres violabuntur. Et
egredietur media pars ciuitatis in captiui=
tatē: et reliquū populi non auferetur ex vrbe.
Et egredietur dn̄s ⁊ p̄liabitur contra gētes
illas: sicut p̄liatus est in die certaminis. Et
stabūt pedes eius in die illa sup montē oli=
uaꝝ: q̄ est contra ihrusalē ad orientem. Et
scindetur mons oliuaꝝ ex media parte sui
ad orientē ⁊ ad occidentē p̄rupto grandi
valde. Et separabitur mediū montis ad aq̄=
lonē: et mediū eius ad meridiē. Et fugietis
ad vallem montiū eoꝝ: quoniā coniungetur
vallis montiū usqꝫ ad pximū. Et fugietis
sicut fugistis a facie terremotus in diebus
ozie regis iuda. Et veniet dominus deus me=
us: omesqꝫ sancti cū eo. Et erit: in die illa nō
erit lux sed frigus ⁊ gelu. Et erit dies vna
que nota est domino: non dies neqꝫ nox: et
in tempore vesperi erit lux. Et erit: in die illa
exibūt aque viue de ihrusalē. Mediū eaꝝ
ad mare orientale: et mediū eaꝝ ad mare
nouissimū. In estate ⁊ in hyeme erūt: et erit
dominus rex sup omēz terrā. In die illa erit
dn̄s vnus: et erit nomē eius vnū. Et reuerte=
tur omīs terra usqꝫ ad desertum: de colle rem=
mon ad austrū ihrusalem. Et exaltabitur et
habitabit in loco suo a porta beniamin usqꝫ
ad locuz porte prioris ⁊ usqꝫ ad portam an=
guloꝝ: ⁊ a turre ananehel usqꝫ ad torcularia
regis. Et habitabūt i ea: ⁊ anathema nō erit
ampliꝰ. Sed sedebit ihrlm̄ secura: ⁊ hec erit

plaga qua pcutiet dn̄s om̄es gentes q̄ pu=
gnauerūt aduſus ihrl̄m. Tabeſcet caro vni=
uſcuiuſqꝫ ſtantis ſup pedes ſuos : et oculi
eius contabeſcent in foraminib⁹ ſuis : et lin=
gua eoꝝ contabeſcet in ore ſuo . In die illa
erit tumultus dn̄i magnus in eis : et apphen=
det vir manū proximi ſui : et conſeretur ma=
nus eius ſup manū proximi ſui. Sed ⁊ iu=
das pugnabit aduerſus ihrl̄m. Et congre=
gabuntur diuicie omniū gentiū in circuitu:
aurū et argentū et veſtes multe ſatis . Et ſic
erit ruina equi et muli et cameli et aſini et o=
mniū iumētoꝝ que fuerint in caſtris illis : ſi=
cut ruina hec . Et om̄es qui reliqui fuerint
de vniuerſis gentib⁹ que venerūt cōtra ihe=
ruſalem : aſcendent ab anno in annū · ut ad=
orent regem dn̄m exercituū : et celebrent fe=
ſtiuitates tabernaculoꝝ. Et erit qui non a=
ſcenderit de familijs terre ad ihrl̄m ut ad=
orent regem dn̄m exercituū : nō erit ſuper
eos ymber . Quod et ſi familia egipti non
aſcenderit ⁊ non venerit : nec ſuper eos erit.
Sed erit ruina qua pcutiet dn̄s om̄es gē=
tes : q̄ nō aſcēderint ad celebrandā feſtiui=
tatē tabnaculoꝝ. Hoc erit pcc̄m egipti et
hoc pcc̄m omniū gentiū : q̄ non aſcēderint
ad celebrandā feſtiuitatē tabnaculoꝝ. In
die illa erit qđ ſuper frenū eſt equi ſanctū
dn̄o : et erūt lebetes in domo dn̄i quaſi phya=
le coram altari . Et erit om̄is lebes in ihrl̄m
et in iuda ſanctificatus dn̄o exercituū. Et ve=
nient om̄es immolantes et ſument ex eis :
et coquent in eis . Et nō erit mercator vltra
in domo dn̄i exercituum in die illo. Explicit
zacharias pph̄a. Incipit malachias pph̄a.

Onus verbi domini ad
iſrahel in manu mala=
chie prophete. Dilexi
vos dicit dn̄s. Et di=
xiſtiſ. In quo dilexiſti
nos ? Nonne frater e=
rat eſau iacob dicit do=
minus ? Et dilexi iacob : eſau autē odio ha=
bui. Et poſui ſepr mōtes eius in ſolitudinē :
et hereditatē eius in dracones deſerti. Quod
ſi dixerit ydumea deſtructi ſumus ſꝫ reuerten=
tes edificabimus q̄ deſtructa ſūt : hec dicit
dominus exercituū . Iſti edificabūt : et ego
deſtruā . Et vocabūtur termini iniquitatis :
et populus cui iratus eſt dn̄s uſqꝫ in eternū.
Et oculi veſtri videbūt : et vos dicetis . Ma=
gnificetur dn̄s ſup terminū iſrahel. Filius ho=
norat patrem : et ſeruus dn̄m ſuū . Si ergo
pater ego ſum vbi eſt honor meus : et ſi dn̄s
ego ſū · vbi ē timor meus dicit dn̄s exercituū ?
Ad vos o ſacerdotes : qui deſpicitis nomen
meū. Et dixiſtis. In quo deſpeximus nomen
tuū ? Offertis ſup altare meū panē pollutū.
Et dicitis. In quo polluimus te ? In eo ꝙ di=
citis : menſa dn̄i deſpecta ē . Si offeratis ce=
cum ad immolandū : nonne malū eſt ? Et ſi
offeratis claudū et languidū : nōne malum
eſt ? Offer illud duci tuo : ſi placuerit ei · aut
ſi ſuſceperit faciē tuā dicit dn̄s exercituū. Et
nūc depꝑcamini vultū dei ut miſereat᷑ veſtri :
de manū enim vr̄a factū eſt hoc : ſi quo modo
ſuſcipiat facies veſtras dicit dn̄s exercituū.
Quis eſt in vobis q̄ claudat oſtia et incen=
dit altare meū gratuito ? Non eſt michi
volūtas in vobis dicit dn̄s exercituū : et mu=
nus nō ſuſcipiā de manū veſtra. Ab ortu enim
ſolis uſqꝫ ad occaſū magnū eſt nomē meū
in gentib⁹ : et in om̄i loco ſanctificat᷑ et offer=
tur nomi meo oblatio mūda : ꝙ magnū no=
men meū in gentib⁹ dicit dn̄s exercituū . Et
vos polluiſtis illud in eo ꝙ dicitis mēſa do=
mini contaminata eſt : et qđ ſuppomt᷑ contē=
ptibile eſt cū igne qui illud deuorat . Et di=
xiſtis. Ecce de labore : et exſufflaſtis illud di=
cit domin⁹ exercituū. Et intuliſtis de rapinis
claudū ⁊ languidū : et intuliſtis mun⁹ . Nū=
quid ſuſcipiā illud de manū veſtra dicit dn̄s ?
Maledictus doloſus q̄ habet in grege ſuo
maſculū : et votū faciēs immolat debile dn̄o.
Quia rex magnus ego dicit dn̄s exercituū :
et nomen meum horibile in gentibus . II

Et nūc ad vos mādatū hoc o ſacerdo=
tes. Si nolueritis audire et ſi nolueri=
tis ponē ſup cor ut detis gl'am nomi meo ait
dn̄s exercituū : mittā in vos egeſtatē ⁊ male=
dicam bn̄dictionib⁹ vr̄is : et maledicam illis
qm̄ nō poſuiſtis ſup cor. Ecce ego proiciam
vobis brachiū : et diſpgam ſup vultū vr̄m
ſtercus ſolemnitatū vr̄aꝝ : et aſſumet vos ſe=
cū. Et ſcietis ꝙ miſi ad vos mandatū iſtud :
ut eſſꝫ pactū meū cū leui dicit dn̄s exercituū.

Pactū meū fuit cū eo vite et pacis: et dedi ei timorē ⁊ timuit me: ⁊ a facie nominis mei pauebat. Lex veritatis fuit in ore eius: ⁊ iniquitas non est inuēta in labijs eius. In pace ⁊ in equitate ambulauit mecū: et multos auertit ab iniquitate. Labia enim sacerdotis custodiūt scientiā: et legē requirent ex ore eius: q͛ angelus dn̄i exercituū est. Vos autem recessistis de via: et scandalizastis plurimos in lege. Irritū fecistis pactū leui: dicit dn̄s exercituū. Propter quod ⁊ ego dedi vos contēptibiles ⁊ humiles omībꝫ ꝑplis: sicut non seruastis vias meas: et accepistis faciem in lege. Nunquid non pater vnus omniū nostrū? Nūquid non deus vnus creauit nos? Quare ergo despicit vnusquisqꝫ nostrū fratrē suū: violās pactū patrum nostrorū? Transgressus est iudas ⁊ abominatio facta est in israhel et in iherusalem: q͛ contaminauit iudas sanctificacōem domini quā dilexit: et habuerūt filiā dei alieni. Disperdat dn̄s virū qui fecerit hoc: magistrū et discipulū de tabernaculo iacob. et offerētem munus domino exercituū. Et hoc rursū fecistis. Operiebatis lacrimis altare domini fletu ⁊ mugitu: ita ut non respiciā vltra ad sacrificiū: nec accipiā placabile quid de manū vestra. Et dixistis. Quā ob causam? Quia dn̄s testificatus est inter te ⁊ vxorē pubertatis tue: quā tu despexisti. Et hec particeps tua et vxor federis tui. Nonne vnus fecit: ⁊ residuū spūs eius est? Et quid vnus q̄rit nisi semē dei? Custodite ergo spiritū v̄rm: et vxorē adolescentie tue noli despicere. Cū odio habueris dimitte: dicit dn̄s deus isrl. Operiet autē iniquitas vestimentū eius: dicit dn̄s exercituū. Custodite spiritū vestrū: ⁊ nolite despicere. Laborare fecistis dn̄m in sermonibꝫ vestris. Et dixistis. In quo eum fecimus laborare? In eo q͛ dicitis. Omnis q̄ facit malū bonus est in cōspectu domini: et tales ei placēt. Aut cte: vbi ē deus iudicij?

III

Ecce ego mittā angelū meū: et p̄parabit viā āte faciē meā. Et stati veniet ad templū suū dn̄ator quē vos q̄ritis: et angelus testamenti quē vos vultis. Ecce venit: dicit dn̄s exercituū. Et quis poterit cogitare diē aduentus eius? Et quis stabit ad videndū eū? Ipse enim quasi ignis conflans: et quasi herba fullonū. Et sedebit cōflans ⁊ emūdās argentū: et purgabit filios leui. Et colabit eos quasi aurū ⁊ quasi argentū: et erūt dn̄o offerentes sacrificia in iusticia. Et placebit domino sacrificiū iuda et iherusalem sicut dies seculi: et sicut ān̄i antiqui. Et accedā ad vos in iudicio: et ero testis velox maleficis ⁊ adulteris et periuris: et qui calūniant᷑ mercedē mercēnarij: ⁊ humiliāt viduas ⁊ pupillos ⁊ opprimūt pegrinū: nec timuerunt me dicit dn̄s exercituum. Ego enim dn̄s ⁊ nō mutor: et vos filij iacob non estis ꝯsumpti. A diebꝫ enim patrū vrorū recessistis a legitimis meis: et nō custodistis. Reuertimini ad me ⁊ reuertar ad vos: dicit dn̄s exercituū. Et dixistis in quo reuertemur? Si affiget homo deū: q͛ vos ꝯfigitis me. Et dixistis? In quo ꝯfigimus te? In decimis ⁊ in primitijs ⁊ in penuria. Vos maledicti estis: et me vos configitis gens tota. Inferte omē decimā in horreū: et sit cibus in domo mea: et ꝓbate me sup hoc dic dn̄s. Si non aperuero vobis catharactas celi: et effudero vobis benedictōez usqꝫ ad abūdantiā. Et increpabo ꝓ vobis deuorantē: et non corrūpet fructū terre vestre: nec erit sterilis vinea in agro dicit dn̄s exercituum. Et beatos vos dicent omēs gentes. Eritis enī vos terra desiderabilis dicit dn̄s exercituū. Inualuerūt sup me v̄ba vestra dicit dn̄s. Et dixistis. Quid locuti sumus contra te? Dixistis: Vanus est qui seruit deo. Et qd̄ emolimentū q͛ custodiuimus p̄cepta eius: et q͛ ambulauimus tristes corā dn̄o exercituū? Ergo nūc beatos dicimus arrogātes. Siquidē edificati sūt faciētes impietates: ⁊ temptauerūt deū et salui facti sūt. Tūc locuti sūt timētes deum: vnusquisqꝫ cū ꝓximo suo. Et attendit dominus ⁊ audiuit: et scriptus est liber monumēti coram eo timentibꝫ dn̄m et cogitantibꝫ nomē eius. Et erunt michi ait dn̄s exercituū in die qua ego faciā in peculiū: et parcam eis sicut parcit vir filio suo seruiēti sibi. Et ꝯuertimini et videbitis qd̄ sit inter iustū ⁊ impiū: ⁊ inter seruientē deo ⁊ nō seruientē ei.

IIII

Ecce enim dies veniet succensa quasi caminus: et erūt

oēs ſupbi ⁊ oēs facientes impietatē ſtipula. Et inflammabit eos dies veniēs dicit dn̄s exercituū: q̄ nō derelinquet eis radicē ⁊ germen. Et orietur vob timētib nomē meū ſol iuſticie: et ſanitas in pēnis eius. Et egrediemini ⁊ ſalietis ſicͣ vituli de armēto: ⁊ calcabitis impios cū fuerit cinis ſb plāta pedū vroꝝ in die qua ego facio dicit dn̄s exercituū. Memētote legis moyſi ſui mei: quā mādaui ei in oreb ad omnē iſrl̄. pcepta ⁊ iudicia. Ecce ego mittā vobis helyam ꝓphetam: anteq̄ veniat dies dn̄i magnus et horribilis. Et cōuertet cor patrū ad filios: et cor filioꝝ ad patres eoꝝ: ne forte veniam et percutiā terrā anathemate. Expl. malachias ꝓpha.

Incipit ꝓlogus beati Jeronimi preſbiteri In libros Machabeorum.

Machabeoꝝ libri duo prenotant ꝓlia. inter hebreoꝝ duces gentēq; pſaꝝ: pugnā quoq; ſabbatoꝝ. ⁊ nobiles machabei ducis triūphos: ex cuius nomīe et libri iidem ſūt nūcupati. Hec q̄ hiſtoria continet etiā inclita illa geſta machabeoꝝ fratrū: qui ſub antiocho rege pro ſacris legibus dira tormenta ꝑpeſſi ſūt. Quos mater pia dum diuerſis ſupplicijs vrgerentur non ſolum non fleuit: ſed et gaudens hortabatur ad gloriam paſſionis. Explicit ꝓlogus. Incipit liber pͥmus machabeoꝝ.

Et factum eſt poſtq̄ percuſſit allexander philippi rex macedo qui primus regnauit in grecia egreſſus de terra cethim dariū regem pſaꝝ et medoꝝ. conſtituit prelia multa: et obtinuit omniū municōnes: et interfecit reges terre. Et pertranſijt uſq; ad fines terre: et accepit ſpolia multitudinis gentiū: et ſiluit terra in conſpectu eius. Et ꝯgregauit virtutē et exercitū fortem nimis: et exaltatū eſt et eleuatū cor eius: et obtinuit regiones gentiū ⁊ tirānos et facti ſūt illi in tributū. Et poſt hec decidit in lectū: et cognouit quia moreretͬ. Et vocauit pueros ſuos nobiles qui ſecū erāt nutriti a iuuētute ſua: et diuiſit illis regnū ſuū cum adhuc viueret. Et regnauit allexander annis duodecim: et mortuus eſt. Et obtinuerūt pueri eius regnū vnuſquiſq; in loco ſuo: et impoſuerūt oēs ſibi diademata poſt mortē eius ⁊ filij eoꝝ poſt eos annis multis: et multiplicata ſūt mala in terra. Et exijt ex eis radix peccati. antiochus illuſtris filius antiochi regis qui fuerat rome obſes: et regnauit in anno centeſimotriceſimo ⁊ ſeptīo regni grecoꝝ.

III

In diebꝰ illis exierūt ex iſrl̄ filij iniqui: et ſuaſerūt multis dicētes. Eamꝰ et diſponamus teſtamentū cū gentibꝰ que circa nos ſūt: q̄ ex quo receſſimus ab eis inuenerūt nos multa mala. Et bonus viſus ē ſermo in oculis eoꝝ. Et deſtinauerūt aliqui de populo ⁊ abierūt ad regem: et dedit illis poteſtatē. ut faceret iuſticiā gentiū. Et edificauerūt gymnaſiū in iheroſolimis ſecundū leges nationū. et fecerūt ſibi ꝑpucia: et receſſerūt a teſtamēto ſancto. et iuncti ſūt nationibus: et venūdati ſūt ut facerent malū.

IIII

Et paratū eſt regnū in cōſpectu antiochi: et cepit regnare in terra egipti: ut regnaret ſup duo regna. Et intrauit in egiptū in multitudine graui in curribus ⁊ elephantis et equitibus: et copioſa nauiū multitudine. Et conſtituit bellū aduſus ptolomeū regē egipti: et veritus ē ptolomeus a facie eius ⁊ fugit: et ceciderūt vulnerati multi. Et compͥhendit ciuitates munitas in terra egipti: et accepit ſpolia terre egipti.

V

Et conuertit antiochus poſtq̄ ꝑcuſſit egiptū in centeſimo ⁊ quadrageſimo ⁊ tercio anno ⁊ aſcendit ad iſrahel: et aſcendit iheroſolimis in multitudine graui. Et intrauit in ſanctificationem cū ſupbia: et accepit altare aureū et candelabrū luminis et vniūſa vaſa eius ⁊ menſam ꝓpoſicionis et libatoria ⁊ fialas ⁊ mortariola aurea ⁊ velū et coronas et ornamētum aureū qd̄ in facie templi erat: et cōminuit oīa.

VI

Et accepit argentū ⁊ aurū ⁊ vaſa concupiſcibilia: et accepit theſauros occultos quos inuenit: et ſublatis oībꝰ abijt in terrā ſuā. Et fecit cedem hominū: et locutus eſt in ſupbia magna. Et factus eſt planctus magnus in iſrahel: et in omni loco eoꝝ. Et ingemuerūt pͥncipes et ſeniores: et iuuenes ⁊ ꝟgines infirmati ſūt: et ſpecioſitas mulierū immutata eſt. Omnis

maritus sūpsit lamentū: et q̄ sedebāt in tho-
ro maritali lugebāt. Et cōmota ē terra sup
habitantes in ea: et vniūsa domus iacob in-
duit cōfusionē. Et post duos annos dierꝝ
misit rex pn̄cipē tributorꝝ in ciuitates iuda:
et venit ihrlm cū turba magna. Et locutus
est ad eos verba pacifica in dolo: et credide-
rūt ei. Et irruit sup ciuitatē repente: et pcus-
sit eam plaga magna: et pdidit ppl'm mul-
tū ex isrl'. Et accepit spolia ciuitatis: et succē-
dit eā igni. Et destruxit domos eius et mu-
ros eius in circuitu: et captiuas duxerūt mu-
lieres ⁊ natos: et pecora possederūt. Et edi-
ficauerūt ciuitatē dauid muro magno ⁊ fir-
mo ⁊ turribꝫ firmis: et facta ē illis in arcem.
Et posuerūt illic gentē peccatricē viros ini-
quos: et ꝯualuerūt in ea. Et posuerūt arma
et escas: et ꝯgregauerūt spolia ihrlm ⁊ repo-
suerūt illic: et facti sūt in laqueū magnū. Et
factū est hoc ad insidias sanctificationi et
in diabolū magnū in israhel semp. Et effude-
rūt sanguinē innocentē per circuitū sanctifi-
cationis: et ꝯtaminauerūt sanctificationem.
Et fugerūt habitatores ihrlm ꝑpter eos: et
facta est habitacō exterorꝝ et facta ē exte-
ra semini suo: et nati eius reliquerunt eam.
Sanctificatio eius desolata est sicut solitu-
do: dies festi eius ꝯuersi sūt in luctū: sabba-
ta eius in opprobriū: honores eius in nichi-
lū. Secundū gloriam eius multiplicata est
ignominia eius: et sublimitas eius ꝯuersa
est in luctū. Et scripsit rex antiochus omni
regno suo: ut esset omnis ppl'us vnus. Et reli-
querūt vnusquisqꝫ legem suā: et ꝯsenserūt
omnes gentes scd'm verbū regis antiochi.
Et multi ex israhel cōsenserūt ei: et sacrifica-
uerūt ydolis: et coinq̄nauerūt sabbatū. Et
misit rex antiochus libros p manus nūcio-
rū in ihrlm ⁊ in omnes ciuitates iude: ut se-
querētur leges gentiū terre: et phiberent
olocausta ⁊ sacrificia ⁊ placationes fieri in
templo dei: et phiberent celebrari sabbatū
et dies solēnes. Et iussit coinq̄nari sancta:
et sanctū ppl'm israhel. Et iussit edificari aras
et templa et ydola et immolari carnes suil-
las et pecora cōmunia: et relinquere filios
suos incircūcisos ⁊ coinq̄nari animas eorꝝ
in omībꝫ immūdicijs ⁊ abominacōibꝫ: ita
ut obliuiscerent̄ legem et immutarēt omēs
iustificationes dei. Et quicūqꝫ nō fecissent se-
cundū verbū regis antiochi morerent̄. Se-
cundū omīa verba hec scripsit omni regno
suo: et ꝑposuit pn̄cipes populo qui hec fieri
cogerent. Et iusserūt ciuitatibꝫ iude sacrifi-
care. Et ꝯgregati sūt multi de populo ad eos
q̄ dereliquerāt legē dn̄i: et fecerūt mala sup
terrā: et effugauerunt ppl'm isrl' in abditis et
in absconditis fugitiuorꝝ locis. Die quīta de-
cima mensis casleu. quīto et quadragesimo
et centesimo anno edificauit rex antiochus
abominandū ydolū desolacōis sup altare
dei: et per vniūsas ciuitates iude in circuitu
edificauerūt aras: et ante ianuas domorꝝ et
in plateis incendebant thura ⁊ sacrificabāt.
Et libros legis dei cōbusserūt igni scinden-
tes eos: et apud quēcunqꝫ inueniebant̄ li-
bri testamenti dn̄i et quicūqꝫ obseruabat le-
gem dn̄i: scd'm edictū regis trucidabāt eū.
In virtute sua faciebāt hec populo israhel: q̄
inueniebatur in omī mense in ciuitatibꝫ. Et
quīta ⁊ vicesima die mensis sacrificabāt su-
per aram que erat contra altare: et mulieres
que circūcidebāt filios suos trucidabātur
scd'm iussum regis antiochi. Et suspendebāt
pueros a ceruicibꝫ p vniūsas domos eorꝝ:
et eos qui circūciderant illos trucidabant.
Et multi de ppl'o israhel diffinierūt apud se.
ut nō mādūcarent immūda: et elegerūt ma-
gis mori q̄ cibis coinq̄nari immūdis: et no-
luerūt infringē legem dei sanctā. et trucida-
ti sūt. Et facta ē ira magna sup ppl'm valde.

II

In diebus illis surrexit mathathias
filius iohannis filij symeonis sacerdos ex fi-
lijs ioarim ab ierusalē: et consedit in mōte
modin. Et habebat filios quīqꝫ: iohānan q̄
cognomiabat̄ gaddis. ⁊ symonē q̄ cogno-
minabat̄ thasi. et iudam qui vocabat̄ ma-
chabeus: et eleazarū qui cognomiabat̄ ab-
aron. et ionathan q̄ cognomiabat̄ apphus.
Hij viderūt mala que fiebant in ppl'o iuda
et in ihrlm. Et dixit matathias: Ve michi.
Ut quid natus sū videre ꝯtritionē populi
mei et ꝯtritionē ciuitatis sancte. et sedere il-
lic cū datur in manibꝫ inimicorꝝ: Sancta
in manū extraneorꝝ facta sūt: templū eius si-
cut hō ignobilis: Vasa glorie eius captiua

adducta sūt: trucidati sūt senes eius in pla-
teis: et iuuenes eius ceciderunt in gladio
inimicoꝝ. Que gens non hereditauit re-
gnū eius: et nō obtinuit spolia eius? Omis
cōpositio eius ablata est. Que erat libera.
facta ē ancilla. Et ecce sancta nr̄a ⁊ pulcri-
tudo nr̄a ⁊ claritas nr̄a desolata est: et co in-
quinauerūt eam gentes. Quo ergo nobis
adhuc viuēs? Et scidit vestimmenta sua ma-
tathias ⁊ filij eius: et operuerūt se cilicijs: et
planxerūt valde.

VI

Et venerūt illuc qui missi
erant a rege antiocho: ut cogerent eos qui
confugerant in ciuitatē modin immolare et
accendē thura: et a lege dei discedē. Et mul-
ti de pplo israhel consentiētes accesserūt ad
eos: sed matathias ⁊ filij eius cōstāter ste-
terūt. Et respondentes q̄ missi erant ab an-
tiocho dixerūt matathie. Princeps et cla-
rissimus ⁊ magnus es in hac ciuitate: et or-
natus filijs ⁊ fratribꝫ. Ergo accede prior et
fac iussum regis sicut fecerūt om̄es gētes et
viri iuda ⁊ qui remāserūt in ihr̄lm: et eris
tu ⁊ filij tui inter amicos regis: et amplifica-
tus auro ⁊ argento ⁊ muneribꝫ multis.

VII

Et
respondit matathias: et dixit magna voce.
Et si omnes gentes regi antiocho obediūt
ut discedat vnusquisqꝫ a seruitute legis pa-
trū suoꝝ ⁊ cōsentiant mandatis eius: ego
et filij mei ⁊ frēs mei obediemus legi patrū
nr̄oꝝ. Propicius sit nobis deus: nō est no-
bis vtile relinquē legem ⁊ iusticias dei. Nō
audiemus verba regis antiochi: nec sacrifi-
cabimus transgrediētes legis nr̄e manda-
ta: ut eamus altera via. Et ut cessauit loqui
verba hec: accessit quidā iudeus in omniū
oculis sacrificare ydolis sup aram in cītate
modin scđm iussum regis. Et vidit matathi-
as ⁊ doluit: et cōtremuerūt renes eius. Et ac-
census est furor eius scđm iudiciū legis: et
insiliens trucidauit eū sup aram. Sed ⁊ vi-
rū quē rex antiochus miserat qui cogebat
immolari occidit in ipo tempore ⁊ aram de-
struxit: et zelatus est legem sicut fecit finees
zambri filio salomi. Et exclamauit matathi-
as voce magna in ciuitate dicens. Omis q̄
zelū habet legis statuens testamentū exeat
post me. Et fugit ipe ⁊ filij eius in montes:
et reliquerūt quecūqꝫ habebant in ciuitate.

VIII

Tunc descenderūt multi querentes iudiciū
et iusticiā in desertū: et sederūt ibi ipsi ⁊ filij
eius ⁊ mulieres eoꝝ ⁊ pecora eoꝝ: qm̄ indu-
rauerūt sup eos mala. Et renunciatū ē viris
regis ⁊ exercitui q̄ erāt in ihr̄lm ciuitate da-
uid: qm̄ discessissent viri quidā qui dissipa-
uerūt mandatū regis in loca occulta in deser-
to: et abissent post illos multi. Et statim pre-
xerunt ad eos: et constituerūt aduersus eos
preliū in die sabbatoꝝ. Et dixerūt ad eos.
Resistitis ⁊ nūc adhuc? Exite: et facite secū-
dū verbū regis antiochi ⁊ viuetis. Et dixe-
rūt. Non exibimus: neqꝫ faciemus verbum
regis ut polluamus diem sabbatoꝝ. Et cō-
citauerūt adūsus eos preliū: et nō respōde-
rūt illis. nec lapidē miserūt in eos nec oppi-
lauerunt loca occulta dicentes. Moriamur
om̄es in simplicitate nr̄a: et testes erūt super
nos celū ⁊ terra qđ iniuste perditis nos. Et
intulerūt illis bellum sabbatis: et mortui sūt
ipsi ⁊ vxores eoꝝ ⁊ filij eoꝝ ⁊ pecora eoꝝ:
usqꝫ ad mille animas hominū. Et cognouit
matathias ⁊ amici eius: ⁊ luctū habuerūt
sup eos valde.

P

Et dixit vir pximo suo. Si
omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerūt
et non pugnauerimus adūsus gentes pro
animabꝫ nostris ⁊ iustificationibꝫ nostris: ci-
cius disperdent nos a terra. Et cogitauerūt
in die illa dicentes. Omis homo quicūqꝫ ve-
nerit ad nos in bello die sabbatoꝝ pugne-
mus adūsus eū: et nō moriemur om̄es sicut
mortui sunt fratres nostri in occultis.

II

Tunc
congregata est ad eos sinagoga iudeoꝝ
fortis viribus ex israhel: om̄is volūtarius in
lege et om̄es qui fugiebant a malis additi
sunt ad eos: et facti sūt illis ad firmamentū.
Et collegerūt exercitū: et pcusserūt pccores
in ira sua ⁊ viros iniquos in indignatione
sua: et ceteri fugerūt ad nationes ut euade-
rent. Et circuiuit matathias ⁊ amici eius et
destruxerūt aras: et circūciderūt pueros in-
circūcisos quotquot inuenerūt in finibꝫ isra-
hel in fortitudine. Et psecuti sūt filios supbie:
et psperatū est opus in manibꝫ eoꝝ. Et ob-
tinuerūt legē de manibꝫ gentiū ⁊ de manibꝫ
regū: et non dederūt cornu peccatori.

III

Et ap-
propinquerūt dies matathie moriendi: et
dixit filijs suis. Nunc confortata ē supbia

et castigatio: et tempus euersionis ⁊ ira in-
dignationis. Nūc ergo o filij emulatores
estote legis: ⁊ date animas vestras pro te-
stamento patrū. Et memētote operū patrū
que fecerūt in gn̄acionibꝫ suis: et accipietis
gloriam magnā ⁊ nomē eternū. Abrahaȝ
nōne in temptacōe inuētus est fidelis: ⁊ re-
putatū est ei ad iusticiā: Joseph in tempoē
angustie sue custodiuit mandatū: et factꝰ
est dn̄s egipti. Finees pater noster zelādo
zelū dei accepit testamentū sacerdotij eterni.
Jhesus dū impleuit v̄bū fc̄us est dux in isrl̄.
Caleph dū testificatur in ecc̄ia accepit he-
reditatē. David in sua misericordia cōsecu-
tus est sedē regni in secula. Helias dū zelat
zelū legis, receptus ē in celū. Ananias aza-
rias ⁊ misahel credētes liberati sūt de flāma.
Daniel in sua simplicitate liberatus ē de ore
leonū. Et ita cogitate p̱ generacōnem et
gn̄acionē: q̄ omes qui sperant in eū non in-
firmantur. Et a verbis viri pc̄c̄oris ne timue-
ritis: quia gloria eius stercus et vermis est.
Hodie extollit̄ et cras nō inuenietur: quia
conu̇sus est in terrā suā: ⁊ cogitacō eius pe-
rijt. Vos ergo filij cōfortamini ⁊ viriliter agi-
te in lege: q̄ cū feceritis q̄ vobis p̄cepta sūt
in lege a domino deo vestro: in ipa gloriosi
eritis. Et ecce simon frater vr̄ scio q̄ vir con-
silij est. Ipm̄ audite semp̱: et ipse erit vobis
pater. Et iudas machabeus fortis viribus
a iuuētute sua sit vobis princeps milicie: ⁊
ipse aget bellū p̱pli. Et adducetis ad vos
om̄es factores legis: et vindicate vindictā
populi vestri. Retribuite retribucōem genti-
bus: ⁊ intēdite in p̄ceptū legis. Et b̄n̄dixit
eos: et appositus est ad p̄res suos. Et defun-
ctus ē centesimo ⁊ quadragesimosexto an-
no: et sepultus ē a filijs suis in sepulcris pa-
trum suorum in modin: et planxerunt eum
omnis israhel planctu magno.

III

Et surrexit iudas qui vocabatur ma-
chabeus filius eius pro eo: ⁊ adiuua-
bant eū omnes fratres eius et vniūsi qui se
coniunxerāt patri eius: et p̄liabantur p̄liuȝ
israhel cū leticia. Et dilatauit gloriā populo
suo: ⁊ induit se loricam sicut gigas ⁊ succin-
xit se arma bellica sua in p̄lijs: et p̱tegebat
castra gladio suo. Similis factus ē leoni
in operibꝫ suis: et sicut catulus leonis rugiēs
in venacōne. Et p̱secutus ē iniquos p̱scrutās
eos: et qui conturbabāt populū suū, eos suc-
cendit flammis: et repulsi sūt inimici eius p̱
timore eius. Et om̄es op̱arij iniquitatis cō-
turbati sūt: et directa est salus in manū eius.
Et exacerbabat reges multos: et letificabat
iacob in opibus suis: et in seculū memoria
eius in benedictōne. Et p̱ambulabat ciuita-
tes iuda ⁊ p̱didit impios ex eis: et auertit
iram ab israhel. Et nominatus est usq̄ȝ ad no-
uissimū terre: et congregauit pereūtes. Et
congregauit appolonius gentes: et a sama-
ria virtuteȝ multā ⁊ magnā ad bellandū cō-
tra israhel. Et cognouit iudas ⁊ exijt obuiā
illi: et p̱cussit ⁊ occidit illū ⁊ ceciderūt vulne-
rati multi ⁊ reliqui fugerūt: ⁊ accepit spolia
eoꝝ. Et gladiū appolonij abstulit iudas: ⁊
erat pugnās in eo om̄ibꝫ diebꝫ. Et audiuit
seron princeps exercitus sirie: q̄ cōgregauit
iudas cōgregacōem fideliū ⁊ ecclesiam secū.
Et ait. Faciā michi nomē ⁊ glorificabor in
regno: ⁊ debellabo iudā ⁊ eos q̄ cū ipo sūt:
qui spernebant verbū regis. Et p̱parauit se:
et ascenderūt cū eo castra impioꝝ fortes au-
xiliarij ut facerent vindictā in filios israhel.
Et appropinquauerūt usq̄ȝ bethorō: ⁊ exiuit
iudas obuiā illis cū paucis. Ut autē vide-
rūt exercitū venientē sibi obuiā: dixerūt iude.
Quomodo poterimus pauci pugnare cō-
tra multitudinē tantā ⁊ tā fortē? Et nos fati-
gati sumus ieiunio hodie. Et ait iudas. Faci-
le est concludi multos in manū paucoꝝ: et
nō est differentia in conspectu dei celi libera-
re in multis ⁊ in paucis: quoniā non in multi-
tudine exercitus victoria belli: s̄ȝ de celo forti-
tudo est. Ipi veniūt ad nos in multitudine
contumaci ⁊ sup̱bia: ut disp̱dant nos ⁊ vxo-
res nostras ⁊ filios nostros: et ut spolient
nos. Nos vero pugnabimus p̱ animabus
nostris ⁊ legibꝫ nostris: et ipe dn̄s cōteret
eos ante faciē nr̄am. Vos aūt ne timueritis
eos. Ut cessauit autē loqui insiluit in eos
subito: et contritus est seron ⁊ exercitus eius
in conspectu ipius: et p̱secutus est eū in de-
scensu bethoron usq̄ȝ in campū. Et ceciderūt
ex eis octingenti viri: reliqui aūt fugerunt
in terrā philistiim. Et cecidit timor iude ac

fratrũ eius ⁊ formido sup omẽs gentes · in
circuitu eoꝝ: ⁊ puenit ad regẽ nomẽ eius:
et de prelijs iude narrabant omẽs gentes.
Ut audiuit autez rex antiochus ꝯmones
istos iratus est animo: et misit ⁊ ꝯgregauit
exercitũ vniũsi regni sui castra fortia valde.
Et aperuit erariũ suũ: et dedit stipendia exẽ-
citui in annũ: et mandauit illis ut essent pa-
rati ad omnia. Et vidit ꝙ defecit pecunia de
thesauris suis: et tributa regionis modica
ꝑpter dissensionẽ ⁊ plagam quã fecit in ter-
ra: ut tolleret legitima que erãt a p̃mis die-
bus. Et timuit ne nõ haberet ⁊ semel ⁊ bis
in sũptus et donatiua que dederat ante lar-
ga manu: et abũdauerat sup reges q̃ ante
eũ fuerãt. Et ꝯsternatus erat animo valde:
et cogitauit ire in ꝑsidem ⁊ accipere tributa
regionũ: et ꝯgregare argentũ multũ. Et re-
liquit lysiam hominẽ nobilẽ de genẽ regali
sup negocia regia a flumine eufraten usqꝫ
ad flumen egipti: et ut nutriret antiochũ fi-
liũ suũ donec rediret. Et tradidit ei mediũ
exercitũ ⁊ elephantos: et mandauit ei de o-
mnibꝫ que volebat ⁊ de inhabitantibꝫ iude-
am et ihrl'm: et ut mitteret ad eos exercitũ
ad cõterendã et extirpandã virtutẽ israhel.
et reliquias ihrl'm. et auferendã memoriam
eoꝝ de loco: et ut ꝯstitueret habitatores fi-
lios alienigenas in omnibꝫ finibꝫ eoꝝ: et sor-
te distribueret terrã eoꝝ. Et rex assumpsit
partem exercitus residui. et exiuit ab antio-
chia ciuitate regni sui anno cẽtesimo ⁊ qua-
dragesimo septimo: et trãsfretauit eufraten
flumen: et ꝑambulabat superiores regio-
nes. Et elegit lysias ptholomeũ filiũ dorimi-
ni et nychanorẽ et gorgiam viros potentes
ex amicis regis: et misit cũ eis quadragin-
ta milia viroꝝ et septẽ milia equitũ: ut veni-
rent in terrã iuda et disꝑderent eam sc'dm
verbũ regis. Et processerũt ut irent cũ vni-
uersa virtute sua: et venerũt ⁊ applicuerunt
ammaũ in terra campestri. Et audierũt mer-
catores regionũ nomen eoꝝ: et acceperũt
argentũ ⁊ aurũ multũ valde ⁊ pueros. et ve-
nerũt in castra ut acciperent filios israhel in
seruos: et additi sũt ad eos exercitus sirie
et terre alienigenaꝝ. Et vidit iudas ⁊ fra-
tres eius ꝙ multiplicata sũt mala: et exerci-
tus applicabat ad fines eoꝝ: et cognouerũt
verba regis que mandauit populo facere
in interitũ et consũmationẽ. Et dixerũt vnus-
quisqꝫ ad ꝓximũ suũ. Erigamus deiectionẽ
populi nostri: et pugnemus pro populo no-
stro et sanctis nostris. Et congregatus est
conuẽtus ut essent parati in preliũ: et ut ora-
rent ⁊ peterent misericordiã ⁊ miserationes.
Et ihrl'm nõ habitabatur: sꝫ erat sicut desertũ.
Non erat q̃ ingrederet' et egrederet' de na-
tis eius: et sanctũ conculcabat'. Et filij alie-
nigenaꝝ erãt in arce: ibi erat habitatio gen-
tiũ. Et ablata est voluptas a iacob: et defecit
ibi tibia ⁊ cithara. Et ꝯgregati sũt ⁊ venerũt
in masphat contra ihrl'm. ꝙ locus oracõnis
erat in masphat ante in israhel. Et ieiunaue-
rũt illa die: et induerũt se cilicijs ⁊ cinerem
imposuerũt capiti suo: et dissuerũt vestimen-
ta sua. Et expanderũt libros legis de quibꝫ
scrutabant' gentes similitudinẽ simulacro-
rũ suoꝝ: ⁊ attulerũt ornamẽta sacerdotalia
et p̃micias ⁊ decimas: et suscitauerũt nazare-
os qui impleuerãt dies. Et clamauerũt voce
magna in celũ dicentes. Quid faciemus
istis: et quo eos ducemus? Et sancta tua cõ-
culcata sũt ⁊ contaminata sũt: et sacerdotes
tui facti sũt in luctũ ⁊ in humilitatẽ. Et ecce
nationes ꝯuenerũt aduẽsum nos: ut nos dis-
ꝑdant. Tu scis que cogitant in nos. Quõ
poterimus subsistẽ ante faciem eoꝝ: nisi tu
deus adiuues nos? Et tubis exclamauerũt
voce magna. Et post hec ꝯstituit iudas du-
ces populi: tribunos ⁊ centuriones ⁊ penta-
contarchos et decuriones. Et dixit hijs qui
edificabant domos et sponsabant vxores et
plantabãt vineas ⁊ formidolosis: ut redirẽt
vnusquisqꝫ in domũ suã sc'dm legem. Et mo-
uerunt castra: et collocauerũt ad austrũ am-
maũ. Et ait iudas. Accingimini ⁊ estote filij
potentes. et estote parati in mane ut pugne-
tis aduẽsus nationes has que ꝯuenerũt dis-
perdẽ nos et sancta nostra: qm̃ melius est
nos mori in bello: ꝙ videre mala gentis nr̃e
et sanctoꝝ. Sicut aũt fuerit volũtas in celo
sic fiat. IIII
Et assumpsit gorgias quinqꝫ milia viroꝝ: ⁊ mille equi-
tes electos. Et mouerũt castra nocte ut appli-
carent ad castra iudeoꝝ: ⁊ ꝑcuterent eos

subito. Et filij qui erant ex arce erant illis duces. Et audiuit iudas: et surrexit ipse et potentes ꝑcutere ꝟtutem exercituū regis: que erant in ammaū. Adhuc enim dispsus erat exercitus a castris. Et venit gorgias in castra iude noctu: ⁊ neminē inuenit. Et querebat eos in montibꝰ: quoniā dixit: fugiūt hij a nobis.

VII

Et cū dies factus esset apparuit iudas in campo cū tribꝰ milibꝰ viroꝝ tantū: qui tegumēta ⁊ gladios non habebāt. Et viderūt castra gentiū valida: et loricatus et equitatus in circuitu eoꝝ: ⁊ hij docti ad p̄liū. Et ait iudas viris qui secū erant. Ne timueritis multitudinē eoꝝ: et impetū eoꝝ ne formidetis. Mementote qualiter salui facti sūt p̄res nostri in mari rubro: cū sequeretur eos pharao cū exercitu multo. Et nūc clamemus in celū ⁊ miserebit͛ nostri dn̄s: ⁊ memor erit testamenti patrū nr̄oꝝ ⁊ conteret exercitū istū ante faciē nostrā hodie: et sciēt om̄es gentes qꝛ ē deus qui redimat ⁊ liberet israhel.

VIII

Et leuauerūt alienigene oculos suos: et viderunt eos venientes ex aduerso. Et exierūt de castris in preliū: ⁊ tuba cecinerūt hij qui fuerant cū iuda. Et congressi sunt: et contrite sūt gentes ⁊ fugerūt in campum. Nouissimi autē ceciderūt in gladio: ⁊ persecuti sūt eos usqꝫ gezeron ⁊ usqꝫ in campos ydumee ⁊ azoti et iamnie: et ceciderūt ex illis usqꝫ ad tria milia viroꝝ. Et reuersus est iudas: ⁊ exercitus eius sequēs eū. Dixitqꝫ ad populū. Non concupiscatis spolia: qꝛ bellum contra nos est: et gorgias ⁊ exercitus eius ꝓpe nos in montibꝰ: sed state nunc contra inimicos nr̄os ⁊ expugnate eos: ⁊ sumetis postea spolia securi. Et adhuc loquente iuda hec: ecce apparuit pars quedā ꝓspiciēs de monte.

P

Et vidit gorgias qꝛ in fugā conuersi sunt sui: et succensa sunt castra. Fumus enim qui videbatur declarabat qđ factū ē. Quibꝰ illi conspectis timuerūt valde: aspicientes simul ⁊ iudam ⁊ exercitū in campo paratū ad p̄liū. Et fugerūt om̄es in campo alienigenaꝝ: et iudas reuersus est ad spolia castroꝝ. Et acceperunt aurū multū ⁊ argentū ⁊ iacinctū ⁊ purpurā marinā ⁊ opes magnas: ⁊ conuersi ymnū canebāt ⁊ bn̄dicebant deū in celū quoniā bonus ē: quoniā in seculū misericordia eius. Et facta est salus magna in israhel in die illa. Quicūqꝫ autē alienigenaꝝ euaserūt: venerūt ⁊ nūciauerūt lysie vniuersa q̄ acciderāt. Quibꝰ ille auditis consternatus animo deficiebat: qꝛ non q̄lia voluit talia cōtigerūt in israhel: et qualia mandauit rex.

II

Et sequēti anno congregauit lysias viroꝝ electoꝝ sexaginta milia ⁊ equitum quinqꝫ milia: ut debellaret eos. Et venerūt in iudeā: ⁊ castra posuerūt in bethoron: ⁊ occurrit illis iudas cū decē milibꝰ viris. Et viderūt exercitū fortē: ⁊ orauit ⁊ dixit. Bn̄dictus es saluator israhel qui contriuisti impetum potentis in manu serui tui dauid: et tradidisti castra alienigenaꝝ in manu ionathe filij saul ⁊ armigeri eius. Conclude exercitū istū in manu populi tui israhel: et confundātur in exercitu suo ⁊ equitibꝰ. Da illis formidinē: et tabefac audaciā ꝟtutis eoꝝ: ⁊ commoueāt͛ contritione sua. Deice illos gladio diligentiū te: et collaudēt te omnes qui nouerunt nomē tuū in ymnis. Et commiserūt p̄liū: et ceciderūt de exercitu lysie quinqꝫ milia viroꝝ.

III

Videns aūt lysias suoꝝ fugā ⁊ iudeoꝝ audaciam ⁊ qꝛ parati sūt aut viuere aut mori fortiter: abijt antiochiam ⁊ elegit milites: ut multiplicati rursus venirent in iudeā.

S

Dixit autē iudas ⁊ fratres eius. Ecce contriti sunt inimici nostri: ascendamus nūc mūdare sancta ⁊ renouare. Et congregatus est om̄is exercitus: ⁊ ascenderūt in montē syon. Et viderūt sanctificationē desertā ⁊ altare ꝓphanatū ⁊ portas exustas: ⁊ in atrijs ꝟgulta nata sicut in saltu ⁊ vel in mōtibꝰ: ⁊ pastoforia diruta. Et sciderūt vestimēta sua ⁊ planxerunt planctu magno: et imposuerūt cinerē super caput suū ⁊ ceciderūt in faciē sup terrā: ⁊ exclamauerūt tubis signoꝝ ⁊ clamauerūt in celū.

IIII

Tūc ordinauit iudas viros ut pugnarent aduersus eos qui erant in arce: donec emūdarēt sancta. Et elegit sacerdotes sine macula voluntatē habentes in lege dei: et mūdauerūt sancta: et tulerūt lapides contaminationis in locū immundū. Et cogitauit de altari olocaustoꝝ qđ ꝓphanatū erat: quid de eo faceret. Et incidit illi consilium bonū ut destrueret illud: ne forte illis esset in opprobriū quia contaminauerūt illud gētes:

et demoliti sunt illud. Et reposuerunt lapides in montem domus in loco apto: quoadusq; veniret ꝓpheta ⁊ responderet de eis. Et acceperūt lapides integros scōm legē: et edificauerūt altare nouū scōm illud qđ fuit prius: et edificauerūt sancta: et que intra domū erant intrinsecus ⁊ edem: et atria sanctificauerūt. Et fecerūt vasa sancta noua: et intulerūt candelabrū et altare incensorū et mensam in templū. Et incensū posuerūt sup altare: et accenderūt lucernas que sup candelabrū erant: et lucebant in tēplo. Et posuerūt sup mensam panes: et appenderūt velamina: et consūmauerūt oīa opa que fecerant. Et ante matutinū surrexerūt quinta et vicesima die mensis noni. hic est mensis casleu centesimiquadragesimioctaui anni: et obtulerūt sacrificiū scōm legē super altare olocaustorū nouū quod fecerūt. Secūdū tempus ⁊ scōm diem in qua contaminauerūt illud gentes: in ipa renouatū est in canticis et citharis ⁊ cineris ⁊ cimbalis. Et cecidit oīs ꝑplus in faciem: et adorauerūt ⁊ bn̄dixerūt in celū eū qui prosperauit eis. Et fecerūt dedicationē altaris diebꝫ octo: et obtulerūt olocausta cū leticia: et salutaria laudis. Et ornauerūt faciē templi coronis aureis ⁊ scutulis: et dedicauerūt portas ⁊ pastoforia: et imposuerūt eis ianuas. Et facta est leticia in populo magna valde: et auersū est opprobriū gentiū. Et statuit iudas et frēs eius et vniūsa ecclesia israhel ut agatur dies dedicationis altaris in temporibꝫ suis ab anno in annū per dies octo: a quīta et vicesima die mensis casleu cū leticia ⁊ gaudio. Et edificauerūt in tēpore illo montē syon et ꝑ circuitū muros altos ⁊ turres firmas: nequādo venirēt gentes et conculcarent eū sicut antea fecerūt. Et collocauit illic exercitū ut seruarent eū: et muniuit eū ad custodiendā bethsurā: ut haberet populus munitionem contra faciem ydumee.

V

Et factū est ut audierūt gētes in circuitu quia edificatū est altare et sanctuariū sicut prius irate sūt valde: et cogitabant tollere genus iacob. q̄ erāt inter eos: et ceperūt occidē de populo et ꝑsequi. Et debellabat iudas filios esau in ydumea et eos qui erant in arabathane quia circūsedebant israhelitas: et percussit eos plaga magna. Et recordatus est maliciam filiorū bean: qui erant populo in laqueū ⁊ in scandalum insidiantes ei in via. Et conclusi sūt ab eo in turribus: et applicuit ad eos. et anathematizauit eos: et incendit turres eorū igni cū omnibꝫ qui in eis erant. Et transiuit ad filios ammon ⁊ inuenit manū fortē ⁊ populū copiosū: et timotheū ducē ipsorū. Et cōmisit cū eis prelia multa ⁊ contriti sunt in ꝯspectu eorū ⁊ ꝑcussit eos: et cepit iazer ciuitatē ⁊ filias eius: et reuersus est in iudeam. Et congregate sūt gentes que sūt in galaad aduūsus israhelitas qui erāt in finibꝫ eorū ut tollerēt eos: et fugerūt in datheman munitionē: et miserūt litteras ad iudam ⁊ fratres eius dicentes. Congregate sūt aduersū nos gentes per circuitū ut nos auferāt: et parant venire ⁊ occupare munitionē in quā confugimus: et timotheus est dux exercitus eorum. Nunc ergo veni ⁊ eripe nos de manibꝫ eorum: quia cecidit multitudo de nobis. Et omnes fratres nostri qui erāt in locis tubin interfecti sunt: et captiuas duxerūt vxores eorū ⁊ natus ⁊ spolia: et peremerūt illic fere mille viros. Et adhuc epistole legebātur: Et ecce alij nūcij venerūt de galilea conscissis tunicis nūciantes scōm verba hec: dicentes conuenisse aduersū se a ptholomayda ⁊ tyro. et sydone: et repleta est oīs galilea alienigenis: ut nos ꝯsumant. Ut audiuit aūt iudas ⁊ populus sermones istos: conuenit ecclesia magna cogitare quid facerent fratribus suis qui in tribulatione erāt et expugnabātur ab eis. Dixitq; iudas symoni fratri suo. Elige tibi viros ⁊ vade ⁊ libera frēs tuos in galilea: ego aūt ⁊ frater meus ionathas ibimus in galadithim. Et reliquit iosephū filiū zacharie ⁊ azariam duces populi cū residuo exercitu in iudea ad custodiam: et precepit illis dicens. Preestote populo huic: et nolite bellū cōmittere aduersū gentes donec reuētamur. Et dati sūt symoni viri tria milia ut iret in galileam: iude aūt octo milia in galadithim. Et abijt symon in galileam: et cōmisit prelia multa cū gentibꝫ. Et contrite sūt gentes a facie eius: et ꝑsecutus

est eos usq; ad portā ptholomaidis. Et ce-
ciderunt de gentib; fere tria milia viroꝝ: et
accepit spolia eoꝝ. Et assumpsit eos qui
erant in galilea ⁊ in arbatis cū vxoribus et
natis ⁊ oīb; q̄ erant illis: et adduxit in iu-
deā cū leticia magna. Et iudas machabeus
et ionathas ⁊ fratres eius transierūt iorda-
nen: ⁊ abierūt viam triū dieꝝ in desertū. Et
occurrerūt eis nabuthei ⁊ susceperunt eos
pacifice: et narrauerūt eis oīa q̄ acciderāt
fratrib; eoꝝ in galaaditide: ⁊ q2 multi ex eis
cōphensi sunt in barasa ⁊ bosor ⁊ in alimis
et in casphor ⁊ mageth ⁊ carnaim. Hee oēs
ciuitates munite ⁊ magne. Sed et in cete-
ris ciuitatibus galaaditidis tenentur com-
p̄hensi. Et in crastinū constituerūt admoue-
re exercitū ciuitatib; hijs: et ꝯp̄hendere et
tollere eos in vna die. Et conuertit iudas ⁊
exercitus eius viam in desertū bosor repēte:
⁊ occupauit ciuitatē ⁊ occidit oēm mascu-
lū in ore gladij: et accepit oīa spolia eoꝝ
et succendit eā igni. Et surrexerūt inde no-
cte: et ibant usq; ad municōem. Et factū ē
diluculo cū eleuassent oculos suos: et ecce
populus multus cuius non erat numerus:
portātes scalas ⁊ machinas ut ꝯp̄henderēt
municōem ⁊ expugnarent eos. Et vidit iu-
das q2 cepit bellum: et clamor belli ascendit
ad celū sicut tuba: ⁊ clamor magnus de ciui-
tate. Et dixit exercitui suo. Pugnate hodie
p fratribus vr̄is. Et venit trib; ordinibus
post eos: et exclamauerunt tubis: et clama-
uerūt in oratione. Et cognouerūt castra ti-
mothei q2 machabeus est: et refugerūt a fa-
cie eius. Et pcusserūt eos plaga magna: ⁊
ceciderunt ex eis in die illa fere octo milia
viroꝝ. Et diuertit iudas in masphat ⁊ ex-
pugnauit ⁊ cepit eam: et occidit oēm ma-
sculū eius ⁊ sumpsit spolia eius: ⁊ succēdit
eam igni. Inde prexit ⁊ cepit casbon ⁊ ma-
geda ⁊ bosor: ⁊ reliquas ciuitates galaadi-
tidis. Post hec autē v̄ba ꝯgregauit timo-
theus exercitū aliū: et castra posuit contra ra-
phon trans torrentē. Et misit iudas specula-
ri exercitū: et renunciauerūt ei dicētes. quia
conuenerūt ad eū omnes gentes q̄ in circui-
tu nostro sūt: et exercitus multus nimis. Et
arabas conduxerūt in auxiliū sibi: ⁊ castra

posuerunt trans torrentē parati ad te venire
in preliū. Et abijt iudas obuiā illis. Et ait ti-
motheus principib; exercitus sui. Cū appro-
pinquauerit iudas ⁊ exercitus eius ad tor-
rentē aque: si transierit ad nos prior. non po-
terimus sustinere eū: q2 potens poterit adu-
sum nos. Si vero timuerit transire ⁊ posuerit
castra extra flumē: transfretemus ad eos: ⁊
poterimus aduersus illū. Ut aūt appropin-
quauit iudas ad torrentē aque statuit scri-
bas populi secus torrentē: et mandauit eis
dicens. Neminē hominū reliqueritis: sed
veniant oēs in preliū. Et transfretauit ad
illos prior: ⁊ oīs pp̄lus post eū. Et ꝯtrite
sunt oēs gentes a facie eoꝝ: et piecerūt
arma sua: ⁊ fugerunt ad phanū quod erat
in carnaim. Et occupauit ipam ciuitatem: et
phanū succendit igni cū oīb; q̄ erant in
ipo. Et oppressa est carnaim: ⁊ non potuit su-
stinere contra faciē iude. Et congregauit iu-
das vniūsos israhelitas qui erāt in galaadi-
tide a minimo usq; ad maximū: et vxores eo-
rū ⁊ natos et exercitū magnū valde: ut veni-
rent in terrā iude. Et venerūt usq; ephron:
et hec ciuitas magna in ingressu posita mu-
nita valde. Et nō erat declinare ab ea dextra
vel sinistra: sed p mediā iter erat. Et incluse-
rūt se qui erant in ciuitate: et obstruxerunt
portas lapidib;. Et misit ad eos iudas ver-
bis pacificis dicens. Transeamus p terram
vestram ut eamus in terram nr̄am: et nemo
vobis nocebit: tantū pedib; transibim9. Et
nolebāt eis apire. Et pcepit iudas p̄dicari
in castris: ut applicarent vnusquisq; in quo
erat loco. Et applicuerūt se viri v̄tutis: ⁊ op-
pugnauit ciuitatē illā tota die ⁊ tota nocte:
et tradita est ciuitas in manū eius. Et peme-
runt oēm masculū in ore gladij: ⁊ eradica-
uit eā ⁊ accepit spolia eius: et transiuit per
totā ciuitatē sup interfectos. Et transgressi
sunt iordanen in campo magno contra faci-
em bethsan. Et erat iudas congregans ex-
tremos: et exhortabat᷑ populum. per totam
viam donec venirent in terram iuda. Et a-
scenderunt in montem syon. cum leticia et
gaudio: et obtulerunt olocausta: quod
nemo ex eis cecidisset donec reuerterentur
in pace. Et in diebus quibus erat iudas et

ionathas in terra galaad. et symon frater eius in galilea. contra faciem ptholomaidis audiuit iosephus zacharie filius et azarias princeps virtutis res bene gestas: et prelia que facta sunt: et dixit. Faciamus. et ipi nobis nomen: et eamus pugnare aduersus gentes que in circuitu nostro sunt. Et precepit hijs qui erant in circuitu suo et abierūt iamniam: et exiuit gorgias de ciuitate. et viri eius obuiā illis in pugnā. Et fugati sūt iosephus et azarias usqz in fines iudee: et ceciderūt illa die de ppl'o israhel ad duo milia viri. Et facta ē plaga magna in populo: quia nō audierūt iudam et fratres eius: existimātes fortiter se facturos. Ipsi autē non erant de semine viroꝝ illoꝝ: per quos salus facta est in israhel. Et viri iuda magnificati sunt valde in conspectu omnis israhel et gentiū omniū: vbi audiebatur nomen eoꝝ. Et conuenerūt ad eos fausta acclamantes. Et exiuit iudas et fratres eius et expugnabāt filios esau in terra que ad austrū est: et pcussit chebron et filias eius: et muros eius et turres eius succendit igne in circuitu. Et mouit castra ut iret in terram alienigenaꝝ: et pambulabat samariā. In illa die ceciderūt sacerdotes in bello dū volūt fortiter facere: dū sine consilio exeūt in preliū. Et declinauit iudas in azotū in terrā alienigenaꝝ: et diruit aras eoꝝ et spolia deoꝝ suoꝝ succendit igni: et cepit spolia ciuitatū et reuersus est in terram iuda. VI

Et rex antiochus pambulauit superiores regiones. Et audiuit esse ciuitatem elimaidem in pside nobilissimā et copiosam in argento et auro: templūqz in ea locuplex valde. Et illic velamina aurea et loricee et scuta: que reliquit allexander philippi rex macedo qui regnauit primus in grecia. Et venit et querebat capere ciuitatē et depredari eā: et nō potuit qm̄ innotuit sermo hijs qui erant in ciuitate. Et insurrexerūt in preliū et fugit inde: et abijt cū tristicia magna: et reuersus est babiloniā. Et venit qui nūciaret ei in pside: quia fugata sūt castra que erāt in terra iuda: et quia abijt lysias cum virtute forti in primis et fugatus est a facie iudeoꝝ: et inualuerūt armis et viribꝫ et spolijs multis que ceperūt de castris que exciderūt: et quia diruerūt abominationē quā edificauerāt sup altare quod erat in ihrl'm. et sanctificacōnem sicut prius circūdederūt muris excelsis: sed et bethsuram ciuitatē suā. Et factū est ut audiuit rex sermones istos expauit et cōmotus est valde: et decidit in lectū et incidit in languorē pre tristicia: quia non est factum sicut cogitabat. Et erat illic dies multos: quia renouata ē in eo tristicia magna: et arbitratus est se mori. Et vocauit omēs amicos suos: et dixit illis. Recessit somnus ab oculis meis: et concidi et corrui corde pre sollicitudine. Et dixi in corde meo. In quantam tribulationē deueni: et in quos fluctus tristicie in qua nūc sū: qui iocūdus erā et dilectus in potestate mea. Nūc vero reminiscor maloꝝ que feci in iherusalem: vnde et abstuli oīa spolia aurea et argentea que erant in ea: et misi auferre habitātes iudeā sine causa. Cognoui ergo quia ppterea inuenerūt me mala ista: et ecce pereo tristicia magna in terra aliena. Et vocauit philippum vnū de amicis suis: et pposuit eū sup vniuersum regnū suū. Et dedit ei diadema. et stolā suā et annulū: ut adduceret antiochū filiū suū et nutriret eū et regnaret. Et mortuus ē illic antiochus rex anno centesimo quadragesimo nono. Et cognouit lysias qm̄ mortuus est rex: et cōstituit regnare antiochū filiū eius quē nutriuit adolescentē: et vocauit nomen eius eupatorē. Et hij qui erant in arce cōcluserāt israhel in circuitu sanctoꝝ: et querebāt eis mala semp ad firmamentū gentiū. Et cogitauit iudas disperdere eos: et conuocauit vniuersū populū ut obsiderent eos. Et conuenerūt simul: et obsederunt eos anno centesimo quīquagesimo: et fecerūt balistas et machinas. Et exierūt quidam ex eis qui obsidebant': et adiūxerūt se illis aliqui impij ex israhel: et abierūt ad regem et dixerūt. Quousqz nō facis iudiciū: et vindicas fratres nostros? Nos decreuimus seruire patri tuo et ambulare in pceptis eius et obsequi edictis eius: et filij populi nostri ppter hec alienabant se a noб. Et quicūqz inueniebant' ex nobis interficiebātur: et hereditates nostre diripiebantur. Et non ad nos

tantũ extenderũt manũ: sed ⁊ in oĩes fines
nostros. Et ecce applicuerũt hodie ad arcē
in iherusalē occupare eā: et municōnem in
bethsuram munierunt. Et nisi preueneris
eos velocius maiora q̄ hec faciēt: et nō po-
teris obtinere eos. Et iratus est rex ut hec
audiuit: et conuocauit oĩes amicos suos.
et principes exercitus sui: ⁊ eos qui sup eq̄-
tes erant. Sed ⁊ de regnis alijs ⁊ de insulis
maritimis venerũt ad eũ: exercitus ꝯducticii.
us. Et erat numerus exercitus eius centum
milia peditũ ⁊ viginti milia equitũ: ⁊ elephā-
ti trigintaduo. docti ad preliũ. Et venerũt

VII

ꝑ ydumeā ⁊ applicuerunt ad bethsuram: et
pugnauerũt dies multos: ⁊ fecerũt machinas.
Et exierũt ⁊ succenderũt eas igni: et pugna-
uerũt viriliter. Et recessit iudas ab arce: et
mouit castra ad bethzacharan contra castra
regis. Et surrexit rex ante lucē: et cōcitauit
exercitus impetũ contra viā bethzacharan.
Et ꝯparuerũt se exercitus in preliũ: ⁊ tubis
cecinerũt. Et elephātis ostenderũt sangui-
nem vue ⁊ mori: ad acuēdos eos in ꝓlium.
Et diuiserũt bestias ꝑ legiones: ⁊ astiterũt
singulis elephantis mille viri. in loricis cō-
cathenatis ⁊ galee eree in capitibꝫ eoꝝ: et
quingenti equites ordinati vnicuiqꝫ bestie
electi erant. Hij ante tempus vbicũqꝫ erat
bestia ibi erant: ⁊ quocũqꝫ ibat ibāt: ⁊ non
discedebant ab ea. Sed ⁊ turres lignee su-
per eos firme ꝓtegentes. sup singlas besti-
as: ⁊ sup eas machine. Et sup singulas vi-
ri virtutis trigintaduo qui pugnabāt desu-

VIII

per: et intus magister bestie. Et residuũ eq̄-
tatũ hinc ⁊ inde statuit in duas partes: tu-
bis exercitũ ꝯmouere: ⁊ purgere constipa-
tos in legionibꝫ eius. Et ut refulsit sol in cli-
peos aureos ⁊ ereos resplēduerũt montes
ab eis: et resplēduerũt sicut lāpades ignis.
Et distenta ē pars exercitus regis ꝑ mōtes
excelsos: et alij ꝑ loca humilia: ⁊ ibāt caute
et ordinate. Et ꝯmouebātur oĩes inhabitā-
tes terrã a voce multitudinis eoꝝ: ⁊ incel-
su turbe ⁊ collisione armoꝝ. Erat enim exer-
citus magnus valde ⁊ fortis. Et appropia-
uit iudas ⁊ exercitus eius in preliũ: ⁊ cecide-
rũt de exercitu regis sexcenti viri. Et vidit
eleazar filius saura vnā de bestijs loricatam

P

loricis regis: et erat eminēs sup ceteras besti-
as. Et visũ est ei q̄ in ea esset rex: et dedit se ut
liberaret poplm suũ: ⁊ acquireret sibi nomē
eternũ. Et cucurrit ad eam audacter in me-
dio legiōis interficiēs a dextris ⁊ a sinistris:
et cadebant ab eo huc atqꝫ illuc. Et iuit sub
pedes elephantis ⁊ supposuit se ei: ⁊ occidit
eum ⁊ cecidit in terram sup ipsũ: ⁊ mortuus
est illic. Et videtes virtutem regis ⁊ impetũ
exercitus eius: diuerterũt se ab eis. Castra

II

autem regis ascenderũt contra eos. in iheru-
salē: et applicuerũt castra regis ad iudeam ⁊
montē syon. Et fecit pacem cũ hijs qui erāt
in bethsura. et exierũt de ciuitate q̄ non erāt
eis ibi alimenta conclusis: q̄ sabbata erant
terre. Et comꝓhendit rex bethsurā ⁊ ꝯstituit
ibi custodiam seruare eam: et cōmitit castra
ad locũ sanctificationis dies multos. Et sta-
tuit illic balistas ⁊ machinas. et ignis iacu-
la ⁊ tormēta ad lapides iactandos: ⁊ spicu-
la. et scorpios. ad mittendas sagittas. ⁊ fun-
dibula. Fecerũt autem ⁊ ipsi machinas adũ-
sus machinas eoꝝ: et pugnauerũt dies mul-
tos. Esce autē nō erāt in ciuitate eo q̄ septi-
mus annus esset: ⁊ qui remanserant in iudea
de gentibꝫ cōsumpserāt reliquias eoꝝ que
reposite fuerant. Et remanserunt in sanctis
viri pauci quoniā obtinuerat eos fames: ⁊
dispsi sũt vnusquisqꝫ in locũ suũ. Et audiuit

III

lysias q̄ philippus quē ꝯstituerat rex antio-
chus cũ adhuc viueret ut nutriret āntiochũ
filiũ suũ ⁊ regnaret. reuersus esset a perside ⁊
media. ⁊ exercitus qui abierat cũ ipso: et q̄
querit suscipere regni negocia. Et festinauit
ire: et dicere ad regē ⁊ duces exercitus. De-
ficimus quotidie ⁊ esca nobis modica est: ⁊
locus quē obsidemus ē munitus: ⁊ incũbit
nobis ordinare de regno. Nũc itaqꝫ demus
dextras hominibus istis: et faciamus cũ illis
pacē ⁊ cũ oĩni gente eoꝝ: ⁊ ꝯstituamus illis
ut āmbulēt in legitĩs suis sicut prius. Propter
legitima enim ipoꝝ q̄ despeximus irati sũt: ⁊
fecerũt oĩa hec. Et placuit sermo in ꝯspectu

IIII

regis ⁊ pncipũ: et misit ad eos pacē facere
et ceperunt illam: ⁊ iurauit illis rex ⁊ princi-
pes et exierunt de municōne. Et intrauit rex
montem syon et vidit munitionem loci: et

S

rupit cicius iuramentum quod iurauit: et

mādauit destruere murū in giro. Et discessit festinanter ⁊ reuersus est antiochiam: et inuenit philippū dominantem ciuitati: et pugnauit adūsus eū ⁊ occupauit ciuitatē.

VII

Anno centesimoquinquagesimo et primo exiuit demetrius seleuci filius ab vrbe roma: et ascendit cum paucis viris in ciuitatem maritimam: et regnauit illic. Et factum est ut ingressus est domū regni patrū suoꝝ cōphendit exercitus antiochū ⁊ lysiam ut adduceret eos ad eū: et res ei innotuit: et ait. Nolite michi ostendere faciem eoꝝ. Et occidit eos exercitus. Et sedit demetrius super sedem regni sui: et venerūt ad eū viri iniqui ⁊ impij ex israhel. et alchimus dux eoꝝ: q̄ volebat fieri sacerdos. Et accusauerūt ppl'm apud regem dicentes. Perdidit iudas ⁊ fratres eius amicos tuos ⁊ nos dispdidit de terra nostra. Nūc ergo mitte virū cui credis ut eat et videat exterminiū omne quod fecit nobis in regionibꝫ regis: et puniat omnes amicos eius et adiutores eorum. Et elegit rex ex amicis suis bachidem qui dn̄abatur trans flumē magnū in regno ⁊ fidelē regi: et misit eū ut videret exterminiū quod fecit iudas. Sed ⁊ alchimū impiū constituit in sacerdotiū: et mādauit ei facere vltionē in filios israhel. Et surrexerūt ⁊ venerūt cū exercitu magno in terrā iuda: et miserūt nūcios et locuti sūt ad iudā et ad frēs eius verbis pacificis in dolo: et nō intēderūt sermonibꝫ eoꝝ. Viderūt enim quia venerūt cū exercitu magno. Et ꝯuenerūt ad alchimū et bachidem ꝯgregatio scribaꝝ requirere que iusta sūt. Et primi assidei qui erant in filijs israhel: et exquirebāt ab eis pacem. Dixerūt enim. Homo sacerdos de semine aaron venit: non decipiet nos. Et locutus est cū eis verba pacifica: et iurauit illis dicens. Non inferemus vobis malū: neqꝫ amicis vestris. Et crediderūt ei. Et cōphendit ex eis sexaginta viros: et occidit eos in vna die secūdum verbum quod scriptū est. Carnes sanctoꝝ tuoꝝ et sanguinē ipsoꝝ effuderūt in circuitu ih'rlm: et nō erat qui sepeliret. Et incubuit timor ⁊ tremor in omnē populū: qꝛ dixerūt. Non est veritas ⁊ iudicium in eis. Transgressi sūt enim cōstitutū: et iusiurādū quod iurauerūt. Et mouit bachides castra ab ih'rlm et applicuit in bethzecha: et misit et cōphendit multos ex eis q̄ a se refugerāt: et quosdam de populo mactauit: et in puteū magnū piecit. Et cōmisit regionē alchimo: et reliquit cū eo auxiliū in adiutoriū ipsi. Et abijt bachides ad regem. Et satis agebat alchimus pro principatu sacerdotij sui. Et conuenerūt ad eum oēs qui pturbabant populū suū: et obtinuerūt terrā iuda: et fecerūt plagā magnā in israhel. Et vidit iudas omnia mala que fecit alchimus et qui cū eo erāt filijs israhel plus multo q̄ gētes: et exijt in oēs fines iudee in circuitu et fecit vindictam in viros desertores: et cessauerūt vltra exire in regionē. Vidit autem alchimus qꝛ preualuit iudas ⁊ qui cū eo erāt ⁊ cognouit quia nō potest sustinere eos: et regressus ē ad regē: et accusauit eos multis criminibꝫ. Et misit rex nichanorem vnū ex principibꝫ suis nobilioribꝫ. q̄ erat inimicicias exercēs contra israhel: et mandauit ei euertere ppl'm. Et venit nichanor in ih'rlm cum exercitu magno: et misit ad iudam ⁊ ad fratres eius cū dolo verbis pacificis dicēs. Non sit pugna inter me ⁊ vos. Veniam cū viris paucis: ut videam facies vestras cū pace. Et venit ad iudam et salutauerūt se inuicem pacifice: et hostes parati erant rapere iudā. Et innotuit sermo iude qm̄ cū dolo venerat ad eū: et conterritus est ab eo: et amplius noluit videre faciē eius. Et cognouit nichanor qm̄ denudatū est consiliū eius: et exiuit obuiā iude in pugnā iuxta capharsalama. Et ceciderūt de nichanoris exercitu fere quiqꝫ milia viri: et fugerūt in ciuitatē dauid. Et post hec verba ascendit nichanor in montē syon: et exierunt de sacerdotibꝫ populi salutare eum in pace: et demōstrare ei olocaustomata que offerebantur pro rege. Et irridens spreuit eos ⁊ polluit: et locutus est sup̄be: et iurauit cū ira dicens. Nisi traditus fuerit iudas et exercitus eius in manus meas: continuo cū regressus fuero in pace succēdaꝫ domū istā. Et exijt cū ira magna. Et intrauerūt sacerdotes et steterūt ante faciē altaris ⁊ templi: et flentes dixerūt. Tu dn̄e elegisti domū istā

ad inuocandũ nomẽ tuũ in ea: ut eſſʒ dom⁹
orationis ⁊ obſecracõis populo tuo. Fac
vindictam in homine iſto. et exercitu eius:
et cadant in gladio. Memẽto blaſphemiaꝝ
eoꝝ: et ne dederis eis ut ꝑmaneāt. Et exijt
nichanor ab iheruſalē ⁊ caſtra applicuit ad
bethoron: ⁊ occurrit illi exercitus ſirie. Et iu-
das applicuit i adarſa cũ tribus milibꝫ viriſ.

II

Et orauit iudas ⁊ dixit. Qui miſſi erant a
rege ſennacharib dñe ꝙ blaſphemauerũt
te. exijt angelus ⁊ ꝑcuſſit ex eis centũoctoꝫ-
ginta quinqꝫ milia: ſic contere exercitũ iſtũ
in conſpectu noſtro hodie ⁊ ſciant ceteri ꝙ
male locutus ē ſup ſancta tua: ⁊ iudica illũ
ſecundũ maliciā illiuſ. Et ꝯmiſerũt exercit⁹
preliũ terciadecĩa die menſ adar: ⁊ ꝯtrita
ſunt caſtra nichanoris: et cecidit ipe ꝑmus
in ꝑlio. Ut autē vidit exercitus eius quia
cecidiſſet nichanor ꝓiecerũt arma ſua et fu-
gerũt: et ꝑſecuti ſũt eos viā vnius diei ab
adazer uſqꝫ quo veniatur in gazara: ⁊ tubiſ
cecinerũt poſt eos cũ ſignificacõibꝫ.

III

Et ex-
ierũt de oĩbꝫ caſtellis iudee in circuitu: et
ventilabāt eos cornibꝫ: et conuertebantur
iterũ ad eos. Et ceciderũt oĩes gladio: et
non eſt relictus ex eis nec vnus. Et accepe-
rũt ſpolia eoꝝ in predā: et caput nichanoriſ
amputauerũt ⁊ dexterā eius quā extēderat
ſupbe: et attulerũt ⁊ ſuſpēderũt contra ihrlm.
Et letatus eſt populus valde: et egerũt diē
illā in leticia magna. Et ꝯſtituit agi oĩbꝫ
āñis diē iſtā terciadecima die menſ adar:
et ſiluit terra iuda dies paucos. VIII

S IIII

Et audiuit iudas nomē romanoꝝ ꝙ
ſunt potentes viribꝫ ⁊ acquieſcũt ad
oĩa q̄ poſtulant͛ ab eis: et quicũqꝫ acceſſe-
rũt ad eos ſtatuerũt cũ eis amicicias: et ꝙ
ſunt potentes viribꝫ. Et audierũt ꝑlia eoꝝ
et virtutes bonas quas faciunt in galacia:
ꝙ obtinuerũt eos ⁊ duxerũt ſub tributum.
Et quanta fecerũt in regione hiſpanie: ⁊ ꝙ
in poteſtatē redegerunt metalla argenti ⁊
auri que illic ſunt: ⁊ poſſederũt oĩeʒ locũ
conſilio ſuo ⁊ paciētia: loca que longe erāt
valde ab eis et reges qui ſuꝑuenerant eis
ab extremis terre contriuerũt: ⁊ ꝑcuſſerũt
eos plaga magna. Ceteri aũt dant eis tri-
butũ oĩbꝫ annis. Et philippũ ꝑſen ſicioꝝ
regem ⁊ ceteros qui aduerſus eos arma tu-
lerant contriuerũt in bello: et obtinuerũt eos.
Et antiochũ magnũ regē aſye q̄ eis pugnā
intulerat habens centũuiginti elephantes ⁊
equitatum ⁊ currus ⁊ exercitũ magnũ valde.
contritũ ab eis: et ꝙ ceperunt eũ viuũ et ſta-
tuerũt ei ut daret ipe ⁊ qui regnauerũt poſt
ipm tributũ magnũ: et daret obſides ⁊ ꝯſtitu-
tum. Et regionē medoꝝ ⁊ medos et lydos
de optimis regionibꝫ eoꝝ: ⁊ acceptas eas
ab eis dederũt eumeni regi. Et ꝙ qui erant
apud elladam voluerũt ire ⁊ tollere eos: et
innotuit ſermo hijs ⁊ miſerũt ad eos ducē
vnũ ⁊ pugnauerũt contra illos ⁊ ceciderũt
ex eis multi: et captiuas duxerũt vxores eoꝝ
et filios ⁊ diripuerũt eos ⁊ terrā eoꝝ poſſede-
runt: et deſtruxerũt muros eoꝝ: et in ſuitutē
illos redegerũt uſqꝫ in hũc diē.

b

Et reſidua
regna et inſulas que aliquando reſtiterant
illis exterminauerũt: ⁊ in poteſtatē redege-
runt. Cum amicis autē ſuis ⁊ qui in ipſis re-
quiē habebāt conſeruauerũt amiciciā: et ob-
tinuerunt regna que erant proxima ⁊ que
erant longe: ꝙ quicũqꝫ audiebant nomen
eoꝝ timebant eos. Quibꝫ vero vellēt auxilio
eſſe ut regnarēt regnabāt. Quos aũt vellēt
regno deturbabāt: et exaltati ſũt valde. Et
in oĩbꝫ iſtis nemo portabat diadema: nec
induebat͛ purpura: ut magnificaretur in ea.
Et quia curiam fecerũt ſibi: ⁊ quotidie con-
ſulebant trecentoſuiginti conſiliũ agentes
ſemp de multitudine: ut q̄ digna ſũt gerant.
Et ꝯmittunt vni homini magiſtratũ ſuũ per
ſinglos annos dominari vniuerſe terre ſue:
et oĩes obediũt vni: ⁊ non eſt inuidia neqꝫ
zelus inter eos.

T

Et elegit iudas eupolemũ fi-
liũ iohannis filij iacob ⁊ iaſonem filiũ elea-
zari ⁊ miſit eos romā conſtituere cũ illis ami-
ciciam ⁊ ſocietatē: et ut auferrēt ab eis iugũ
grecoꝝ: ꝙ viderũt ꝙ in ſeruitutē ꝑmerent
regnũ iſrahel. Et abierũt romam viā multā
valde: et introierũt curiā ⁊ dixerunt. Iudas
machabeus et fratres eius ⁊ ꝑplus iudeoꝝ
miſerũt nos ad vos ſtatuere vobiſcũ ſocie-
tatem et pacem: et conſcribere nos ſocios et
amicos veſtros. Et placuit ſmo in cõſpectu
eoꝝ.

bI

Et hoc reſcriptũ quod reſcripſerũt in
tabulis ereis: et miſerũt in iheruſalē ut eſſet

apud eos ibi memoriale pacis ⁊ societatis.
Bene sit romanis ⁊ genti iudeorum in mari
et in terra in eternū: gladiusq; ⁊ hostis ꝓcul
sit ab eis. Quod si insteterit bellū romanis
prius aut omnibꝫ sociis eoꝝ in omni dñatio-
ne eoꝝ: auxiliū feret gens iudeoꝝ ꝓut tē-
pus dictauerit corde pleno. Et preliātibꝫ
nō dabūt neq; subministrabūt triticum ar-
ma pecuniam naues sicut placuit romanis:
et custodient mandata eoꝝ nichil ab eis
accipiētes. Similiter autē ⁊ si genti iudeoꝝ
prius acciderit bellum adiuuabūt romani
ex animo ꝓut eis tempus ꝑmiserit: ⁊ adiu-
uantibꝫ non dabit' triticū arma pecunia na-
ues sicut placuit romanis: et custodiēt mā-
data eoꝝ absq; dolo. Secundū hec verba
constituerūt romani populo iudeoꝝ. Quod
si post hec verba hii aut illi addē aut demē
ad hec aliquid voluerint facient ex ꝓposito
suo: et quecūq; addiderint vel dempserint
rata erūt.

VII

Sed et de malis q̄ demetrius rex
fecit in eos scripsimus ei dicētes. Quare
grauasti iugum tuū sup amicos nostros ⁊
socios iudeos? Si ergo iterum adierint
nos aduersum te faciemus illis iudicium:
et pugnabimus tecū mari terraq;.

IX

Interea ut audiuit demetrius q̄ cecidit
nichanor ⁊ exercitus eius in ꝓlio: apposuit
bachidem ⁊ alchimū rursū mittere in iudeā:
et dexterū cornu cū illis. Et abierunt viam
que ducit in galgalā: et castra posuerūt in
masaloth que est in arbellis ⁊ occupauerūt
eam: et peremerūt animas hominū multas.
In mense primo anni centesimi ⁊ quinqua-
gesimi ⁊ secundi applicuerūt exercitum ad
iherusalē: et surrexerūt ⁊ abierūt in berea
viginti milia viroꝝ ⁊ duo milia equitū.

VIII

Et iudas posuerat castra in laisa: et tria milia
viri electi cū eo. Et viderūt multitudinē ex-
ercitus q̄ multi sunt ⁊ timuerunt valde: et
multi subtraxerūt se de castris: et nō reman-
serūt ex eis nisi octingenti viri. Et vidit iu-
das q̄ defluxit exercitus suus ⁊ bellū perur-
gebat eū: et confractus est corde quia non
habebat tempus congregandi eos: ⁊ dis-
solutus est. Et dixit hiis qui residui erant.
Surgamus ⁊ eamus ad adūsarios nr̄os:
si poterimus pugnare aduersus eos. Et
auertebant eū dicentes. Non poterimus:
sed liberemus animas nr̄as modo ⁊ reuertam̄
ad fratres nostros: ⁊ tūc pugnabimus ad-
uersus eos. Nos autem pauci sumus. Et
ait iudas. Absit istā rem facere: ut fugiamꝰ
ab eis. Et si appropiauit tempus nostrum
moriamur in virtute ꝓpter fratres nr̄os: ⁊ nō
inferamus crimē glorie nostre.

P

Et mouit ex-
ercitus de castris: et steterūt illis obuiam. Et
diuisi sunt equites in duas partes: et fundi-
bularii ⁊ sagittarii ꝓibant exercitū: et primi
certaminis omnes potētes. Bachides autem
erat in dextro cornu: et proximauit legio ex
duabꝫ partibꝫ: et clamabāt tubis. Exclama-
uerūt autē ⁊ hii qui erant ex parte iude etiā
ipsi: et commota est terra a voce exercituū:
et commissum est ꝓliū a mane usq; ad vesꝑam.
Et vidit iudas q̄ firmior est pars exercitus
bachidis in dextris: ⁊ conuenerūt cū ipo omnes
constantes corde. et contrita est dextra pars
ab eis: et ꝑsecutus est eos usq; ad montem
azoti.

II

Et qui in sinistro cornu erāt viderunt
q̄ contritū est dextrū cornu: et secuti sūt post
iudam et eos qui cum ipo erāt a tergo. Et
ingrauatū est preliū: et ceciderūt vulnerati
multi ex hiis ⁊ ex illis. Et iudas cecidit: et
ceteri fugerunt. Et ionathas ⁊ symon tulerūt
iudam fratrem suū: et sepelierūt eū in sepul-
cro patrū suoꝝ in ciuitate modin. Et fleue-
runt eū omnis ppl's israhel planctu magno.
et lugebant dies multos: ⁊ dixerūt. Quomō
cecidit potens qui saluū faciebat ppl'm isrl'?
Et cetera verba belloꝝ iude ⁊ virtutū quas fe-
cit et magnitudinis eius non sunt descripta.
Multa enim erant valde.

III

Et factū est post
obitū iude emerserūt iniqui in omnibꝫ finibꝫ
israhel: et exorti sunt omnes qui operabantur
iniquitatē. In diebꝫ illis facta ē fames ma-
gna valde: et tradidit se bachidi oīs regio
eoꝝ cum ipis. Et elegit bachides viros im-
pios ⁊ constituit eos dnos regionis: et exqui-
rebant ⁊ ꝑscrutabāt' amicos iude. et addu-
cebant eos ad bachidem: et vindicabat in
illos ⁊ illudebat. Et facta est tribulacō ma-
gna in israhel: qualis non fuit ex die qua nō
est visus ꝓpheta in israhel. Et congregati sunt
omnes amici iude: ⁊ dixerūt ionathe. Ex quo
frater tuus iudas defunctus est: vir similis

ei non est qui exeat contra inimicos. bachi-
dem et eos qui inimici sunt gentis nostre.
Nunc itaq3 te hodie eligimus esse p̄ eo
nobis in principem ⁊ ducē: ad bellandū bel-
lum nostrū. Et suscepit ionathas tp̄e illo
principatū: et surrexit loco iude fratris sui.

S IIII

Et cognouit bachides: et querebat eū occi-
dere. Et cognouit ionathas ⁊ symon frater
eius ⁊ om̄es qui cū eo erant: et fugerunt in
desertū thecue: ⁊ consederūt ad aquam lacus
asphar. Et cognouit bachides: et die sab-
batoꝝ venit ipe ⁊ om̄is exercitus eius trās
iordanen. Et ionathas misit frēm suū ducē
populi: et rogauit nabutheos amicos suos
ut comodarent illis apparatū suū: qui erat
copiosus. Et exierūt filij iambri ex madaba
et comp̄henderūt iohannē ⁊ om̄ia q̄ habe-
bat: ⁊ abierūt habentes ea. Post hec v̄ba

b

renunciatū est ionathe ⁊ symoni fratri eius:
q̄ filij iambri faciūt nuptias magnas ⁊ du-
cunt sponsam ex madaba filiā vnius de ma-
gnis principibꝫ chanaan cū ambicōne ma-
gna. Et recordati sunt sanguinis iohannis
fratris sui: et ascenderūt ⁊ absconderūt se
sub tegmento montis. Et eleuauerūt oculos
suos ⁊ viderūt: ⁊ ecce tumultus ⁊ apparatꝰ
multus. et sponsus p̄cessit ⁊ amici eius: et
fratres eius obuiā illis cū tympanis ⁊ mu-
sicis ⁊ armis multis. Et surrexerunt ad eos
ex insidijs et occiderūt eos: et ceciderunt
vulnerati multi: ⁊ residui fugerūt in mōtes.
Et acceperūt omnia spolia eoꝝ: et conuerse
sunt nuptie in luctū: et vox musicoꝝ ipsoꝝ
in lamentū. Et vindicauerunt vindictā san-
guinis fratris sui: ⁊ reuersi sunt ad ripā ior-
danis. Et audiuit bachides: et venit die sab-

bI

batoꝝ usq3 ad oram iordanis in v̄tute ma-
gna. Et dixit ad suos ionathas. Surga-
mus: et pugnemus contra inimicos nr̄os.
Non est enim hodie sicut heri ⁊ nudiustercī-
us. Ecce enim bellū ex aduerso: aqua vero
iordanis hinc ⁊ inde ⁊ ripe et paludes ⁊ sal-
tus: et non est locus diuertendi. Nunc er-
go clamate in celū: ut liberemini de manū ini-
micoꝝ vestroꝝ. Et commissum est bellum. Et
extendit ionathas manū suam p̄cutere ba-
chidem: et diuertit ab eo retro. Et dissiliit
ionathas ⁊ qui cū eo erant in iordanen: et
transnatauerūt ad eos iordanen. Et cecide-
rūt de parte bachidis die illa mille viri: ⁊ re-
uersi sunt in ihrusalē. Et edificauerūt ciuita-

bII

C

tes munitas in iudea: munitionē que erat in
ihericho. et in ammaum. et in bethoron. et be-
thel ⁊ thamnatha ⁊ phara ⁊ thopo muris ex-
celsis ⁊ portis et seris. Et posuit custodiā in
eis: ut inimicicias exercerent in israhel. Et
muniuit ciuitatē bethsuram ⁊ gazaram. ⁊ ar-
cem ⁊ posuit in eis auxilia ⁊ apparatū escaꝝ:
et accepit filios principū regionis obsides:
et posuit eos in arce in ihrl'm in custodiā. Et
anno centesimo quinquagesimo tercio men-
se secundo p̄cepit alchimus destrui muros
domus sancte interioris: et destrui opa p̄phe-
taꝝ. Et cepit destruere. In tempore illo per-
cussus est alchimus et impedita sunt opera
illius: et occlusū est os eius ⁊ dissolutus est
paralisi: nec vltra potuit loqui verbū ⁊ man-
dare de domo sua. Et mortuus est alchimus
in tempore illo cū tormēto magno. Et vidit
bachides quoniā mortuus est alchimus: et
reuersus ē ad regē: ⁊ siluit terra ānis duobꝫ.

bIII

Et cogitauerūt om̄es iniqui dicentes. Ecce
ionathas ⁊ qui cum eo sūt in silētio habitāt
confidēter. Nūc ergo adducamus bachidē:
et comp̄hendet eos om̄es vna nocte. Et ab-
ierūt: et consiliū ei dederūt. Et surrexit ut ve-
niret cū exercitu multo. Et misit occulte epi-
stolas socijs suis qui erant in iudea ut com-
p̄henderent ionathan. ⁊ eos qui cū eo erāt:
sed non potuerūt q̄ innotuit eis consiliū eoꝝ.
Et app̄hendit de viris regionis qui p̄ncipes
erāt milicie quinquagitos viros: ⁊ occidit
eos. Et secessit ionathas ⁊ symō ⁊ qui cū eo
erāt in bethbesem que ē in desto: ⁊ extruxit
diruta eius: et firmauerūt eā. Et cognouit
bachides et congregauit vniuersam multitudi-
nem suā: et hijs qui de iudea erant denūcia-
uit. Et venit et castra posuit desup bethbesse:
et oppugnauit eam dies multos: ⁊ fecit ma-
chinas. Et reliquit ionathas symonē fratrē

P

suū in ciuitate et exiuit in regionē: et venit cū
numero ⁊ p̄cussit odaren ⁊ fratres eius et fi-
lios phaseron in tabnaculis ipoꝝ: et cepit
cedē ⁊ crescē in v̄tutibꝫ. Symō vero et q̄ cū
ipso erant exierūt de ciuitate et succenderūt
machinas: ⁊ pugnauerūt contra bachidem:

et contritus est ab eis. Et afflixerūt eū valde:
quoniā consiliū eius et ɔgressus eius erat
inanis. Et iratus contra viros iniquos q̄ ei
consiliū dederant ut veniret in regionē ipso=
rū. multos ex eis occidit. Ipe autē cogita=
uit cū reliquis abire in regionē suā. Et co=

II gnouit ionathas ⁊ misit ad eū legatos. cō=
ponere pacem cū ipo: et reddere ei captiui=
tatē. Et libenter accepit: et fecit scd̄m v̄ba
eius: et iurauit se nichil facturū ei mali omni=
bus dieb̄ vite eius. Et reddidit ei captiui=
tatē quā prius erat p̄datus de terra iuda.
Et conuersus abijt in terram suā: ⁊ non ap=
posuit amplius venire in fines eius. Et cessa=
uit gladius ex isrl̄. Et habitauit ionathas
in magmas: ⁊ cepit ionathas ibi iudicare
pop lm̄: et exterminauit impios ex isrl̄. X

III Et anno centesimosexagesimo ascēdit
alexander antiochi filius qui ɔgno=
minatus est nobilis ⁊ occupauit ptolomai=
dā: et receperūt eū: ⁊ regnauit illic. Et audi=
uit demetrius rex ⁊ ɔgregauit exercitū copi=
osū valde: et exiuit obuiā illi i p̄liū. Et misit
demetrius epistolā ad ionathan. v̄bis pa=
cificis: ut magnificaret eū. Dixit eni. Antici=
pemus facere pacem cū eo: priusq̄ faciat
cū alexandro aduersū nos. Recordabitur
enim omniū maloꝝ que fecimus in eū. et in frēm
eius: et in gentem eius. Et dedit ei ptātem
congregādi exercitū. et fabricare arma: et
esse ipsum sociū eius: et obsides qui erāt

IIII in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in
iherusalē: ⁊ legit epistolas in auditu omnis
populi. et eoꝝ qui in arce erant. Et timuerūt
timore magno: quoniā audierūt q̄ dedit
ei rex potestatē congregādi exercitū. Et tra=
diti sunt ionathe obsides: ⁊ reddidit eos
parentibus suis. Et habitauit ionathas in
iherusalē: et cepit edificare. ⁊ innouare ciui=
tatē. Et dixit faciētib̄ opera ut extruerent
muros ⁊ montem syon. in circuitu lapidib̄
quadratis ad munitionē: et ita fecerunt. Et

V fugerūt alienigene qui erāt in municōnib̄
quas bachides edificauerat: et reliquit vnus=
quisq̄ locū ⁊ abijt in terrā suā: tantū in beth=
sura remanserūt aliqui ex hijs qui reliquerant
rant legem ⁊ p̄cepta dei. Erat enim hec eis

VI ad refugiū. Et audiuit alexāder rex p̄missa
que p̄misit demetrius ionathe: et narrauerūt
ei prelia ⁊ v̄tutes quas ipse fecit et fratres
eius et labores quos laborauerunt. Et ait.
Numquid inueniemus aliquē virū talem?
Et nūc faciemus eū amicū ⁊ sociū nostrum.
Et scripsit epistolā: et misit ei secundū hec
verba dicens. Rex alexander. fratri ionathe
salutē. Audiuimus de te q̄ vir potens sis vi=
rib̄: et aptus es ut sis amicus nr̄. Et nūc cō=
stituimus te hodie sūmū sac̄dotē gētis tue:
et ut amicus voceris regis. Et misit ei pur=
puram ⁊ coronam aureā: ut que nostra sunt
sentias nobiscū: ⁊ ɔserues amicicias ad nos.
Et induit se ionathas stola sancta septimo
mense. anno centesimosexagesimo in die so=
lēni scenophegie. Et congregauit exercitū:
et fecit arma copiosa. Et audiuit demetrius

VI verba ista: et contristatus est nimis. Et ait.
Quid hoc fecim? q̄ p̄occupauit nos alexā=
der app̄hendē amiciciā iudeoꝝ ad munimē
sui? Scribam ⁊ ego illi v̄ba dep̄catoria ⁊ di=
gnitates et dona: ut sit mecū in adiutorium.
Et sc̄p̄sit ei in hec verba. Rex demetrius. gēti
iudeoꝝ salutem. Quoniā seruastis ad nos
pactū ⁊ mansistis in amicicia nostra: et non
accessistis ad inimicos nostros: audiuim?
et gauisi sumus. Et nūc p̄seuerate adhuc cō=
seruare ad nos fidem: ⁊ retribuemus vobis
bona p̄ hijs que fecistis nobiscū: et remitte=
mus vobis p̄stacōnes multas ⁊ dabimus
vobis donationes. Et nunc absoluo vos et
omēs iudeos a tributis: ⁊ p̄cia salis indul=
geo: et coronas remitto. Et tercias seminis
et dimidiam partē fructus ligni quod est
portionis mee relinquo vobis ex hodierno
die ⁊ deinceps: ne accipiatur a terra iuda. et
a trib̄ ciuitatibus que addite sunt illi ex
samaria et galilea: ex hodierna die et in to=
tum tempus. Et iherusalem sit sancta et li=
bera cū finib̄ suis: et decime ⁊ tributa ipsius

VII sint. Remitto etiā potestatē arcis que est in
iherusalē ⁊ do eam summo sacerdoti: ut con=
stituat in ea viros quoscunq̄ ipe elegerit q̄
custodiant eam. Et omnem animā iudeoꝝ
que captiua est a terra iuda in omni regno
meo relinquo liberā gratis: ut omēs a tribu=
tis soluantur etiā pecoꝝ suoꝝ. Et oēs dies
solēnes ⁊ sabbta. et neomenie ⁊ dies decreti.

et tres dies ante diem solēnem. et tres dies
post diem solēnem sint oēs immunitatis
et remissiōis oībꝫ iudeis qui sūt in regno
meo. Et nemo habebit potestatē agere ali-
quid: et mouere negocia aduersus aliquē
illoꝝ in omni causa. Et ut ascribant ex iu-
deis in exercitu regis ad triginta milia viro-
rū. Et dabūtur illis copie ut oportet oībꝫ
exercitibꝫ regis: et ex eis ordinabūtur qui
sint in munitionibꝫ regis magni. Et ex hijs
constituentur sup negocia regni que agūt
ex fide: et principes sint ex eis ⁊ ambulent
legibꝫ suis: sicut precepit rex in terra iuda.

VIII

Et tres ciuitates que addite sunt iudee ex
regione samarie cū iudea reputētur ut sint
sub vno: ⁊ nō obediant aliene potestati nisi
summo sacerdoti: ptolomaida et confines
eius quas dedi donū sanctis qui sūt in ihe-
rusalē ad necessarios sumptus sanctoꝝ.
Et ego dabo singulis annis quindecim mi-
lia sicloꝝ argenti de rationibꝫ regis q̄ me
contingūt: et oē quod reliquū fuerit qđ
non reddiderant qui sup negocia erāt an-
nis prioribꝫ: ex hoc dabūt in opera domus.
Et sup hec quinqꝫ milia sicloꝝ argēti que
accipiebant de sanctoꝝ ratione p singlos
annos: et hec ad sacerdotes ptineāt qui mi-
nisterio funguntur. Et quicūqꝫ confugerint
in templū qđ est ihero solimis et in omnibꝫ
finibꝫ eius obnoxij regi in oī negocio di-
mittantur: et vniuersa q̄ sūt in eis in regno
meo libera habeāt. Et ad edificanda vel re-
stauranda opera sanctoꝝ sumptus dabūt
de ratione regis: ⁊ ad extruēdos muros in
ihrusalē. et cōmuniēdos in circuitu sūptus
dabūtur de ratione regis: et ad cōstruēdos
muros in iudea. Ut audiuit aūt ionathas
et populus sermones istos. nō crediderūt
eis nec receperūt eos: q̄r recordati sūt mali-
cie magne quā fecerat in israhel: ⁊ tribula-
uerat eos valde. Et cōplacuit eis in alexan-
drū: q̄r ipse fuerat eis pnceps sermonū pa-
cis: et ipsi auxiliū ferebant omnibꝫ diebus.

P

Et cōgregauit rex alexāder exercitū magnū:
et admouit castra contra demetriū. Et cōmi-
serūt pliū reges ⁊ fugit exercitus demetrij:
et insecutus est eū alexāder: et incubuit sup
eos. Et inualuit preliū nimis. donec occidit
sol: et cecidit demetrius in die illa. Et misit
alexāder ad ptolomeū regē egipti legatos.
scđm hec vba dicēs. Quoniā regressus sū
in regnū meū et sedi in sede patrū meoꝝ. et
obtinui principatū ⁊ cōtriui demetriū. et pos-
sedi regionē nostrā. et cōmisi pugnam cū eo
et contritus est ipse et castra eius a nobis et
sedemus in sede regni eius: et nūc statuamus
ad inuicē amiciciā ⁊ da michi filiā tuā vxo-
rem: et ero gener tuus: et dabo tibi dona et
ipsi dignitatē. Et rñdit rex ptolomeus dicēs.

II

Felix dies in qua reūsus es ad terrā patruꝫ
tuoꝝ: et sedisti in sede regni eoꝝ. Et nunc
faciam tibi qđ scripsisti: sed occurre michi
ptolomaidam ut videamus inuicē nos: et
spondeam tibi sicut dixisti. Et exiuit ptolo-
meus de egipto ipse ⁊ cleopatra filia eius: et
venit ptolomaidam āno centesimo sexagesi-
mo scđo. Et occurrit ei alexander rex. Et de-
dit ei cleopatram filiam suā: et fecit nuptias
eius ptolomaide. sicut reges in magna glo-
ria. Et scripsit alexander rex ionathe: ut ve-
niret obuiam sibi. Et abijt cū gloria ptolo-
maidā et occurrit ibi duobꝫ regibꝫ: ⁊ dedit
illis argentū multū ⁊ aurū ⁊ dona: et inuenit
gratiā in cōspectu eoꝝ. Et cōuenerūt aduer-

III

sus eū viri pestilētes ex israhel viri iniqui in-
terpellantes aduersus eū: et non intendit ad
eos rex. Et iussit spoliari ionathan vestibus
suis: et indui eū purpura. Et ita fecerūt. Et
collocauit eū rex sedere secū: dixitqꝫ pncipi-
bus suis. Exite cū eo in mediū ciuitatis: et p-
dicate ut nemo aduersus eū interpellet de vl-
lo negotio: nec quisq̄ ei molestus sit de vlla
ratione. Et factū est ut viderūt qui interpel-
labant gloriā eius que pdicabatur. et opertū
eū purpura: fugerūt oēs. Et magnificauit
eū rex: et scripsit eū inter primos amicos: ⁊
posuit eum ducem ⁊ participem pncipatus.
Et reūsus est ionathas in ihrusalē: cū pace
et leticia. In āno centesimo sexagesimo quīto

IIII

S

venit demetrius filius demetrij a creta in ter-
ram patrū suoꝝ. Et audiuit alexāder rex ⁊
contristatus ē valde: et reūsus est antiochiā.
Et constituit demetrius rex appollonium
ducem qui ꝑerat celesyrie: et congregauit
exercitum magnum et accessit ad iamniam:
et misit ad ionathan sūmū sacerdotē dicēs.

Tu solus resistis nobis. Ego autẽ factus
sum in derisũ et in opprobriũ: ꝓpterea quia
tu potestatẽ aduersũ nos exerces in monti-
bus. Nũc ergo si confidis in virtutibꝰ tuis
descende ad nos in campũ et comparemus
illic inuicẽ: quia mecũ est virtus belloꝝ. In-
terroga et disce quis sum ego et ceteri qui
auxilio sunt michi: qui et dicũt quia non po-
test stare pes vester. ante faciem nostram:
quia bis in fugam conũsi sũt patres tui in
terram suam. Et nũc quõ poteris sustinere
equitatũ et exercitũ tantũ in campo vbi non
est lapis neqꝫ saxum: neqꝫ locus fugiendi:
Ut audiuit aũt ionathas ſmones appol-
lonij: motus est animo. Et elegit decem mi-
lia viroꝝ: et exijt ab iherusalẽ: et occurrit
ei symon frater eius in adiutoriũ. Et appli-
cuerũt castra in ioppen. Et exclusit eũ a ciui-
tate: quia custodia appolonij ioppe erat: et
oppugnauit eam. Et exterriti qui erant in
ciuitate aperuerũt ei: et obtinuit ionathas
ioppen. Et audiuit appollonius: et admo-
uit tria milia equitũ. et exercitum multũ. Et
abijt in azotum tanꝙ iter faciens: et statim
exijt in campũ: eo quod haberet multitudi-
nem equitũ et confideret in eis. Et insecutus
est eũ ionathas in azotũ: et cõmiserũt pliũ.
Et reliquit appollonius in castris mille eq̃tes
post eos occulte. Et cognouit ionathas
quoniam insidie sunt post se: et circuierunt castra
eius: et iecerũt iacula in ꝑplm a mane usqꝫ
ad vesperam. Populus aũt stabat sicut pce-
pit ionathas: et laborauerũt equi eoꝝ. Et
eiecit symon exercitũ suũ: et cõmisit contra
legionem. Equites enim fatigati erant. Et
contriti sunt ab eo: et fugerũt. Et q̃ dispersi
sunt per campũ fugerũt in azotũ: et intraue-
runt in bethagon p dolũ suũ: ut ibi se libera-
rent. Et succendit ionathas azotum et ciui-
tates que erant in circuitu eius: et accepit
spolia eoꝝ: et templũ dagon et omes qui
fugerũt in illud succendit igni. Et fuerũt q̃
ceciderũt gladio cũ hijs qui succensi sunt:
fere octo milia viroꝝ. Et mouit inde iona-
thas castra: et applicuit ea aschalonam et
exierunt de ciuitate obuiam illi in magna
gloria. Et reuersus est ionathas in iherusa-
lem cũ suis habẽtibꝰ spolia multa. Et factũ
est ut audiuit alexander rex ſmones istos:
addidit adhuc glorificare ionathan. Et
misit ei fibulam auream: sicut consuetudo ẽ
dari cognatis regũ. Et dedit ei accharon
et omnes fines eius in possessionem. XI

Et rex egipti congregauit exercitũ sicut
arenam que ẽ circa oram maris. et na-
ues multas: et querebat obtinere regnum
alexandri dolo: et addere illud regno suo.
Et exijt in syriam verbis pacificis: et aperie-
bantur ei ciuitates. et occurrebant ei: quia
mandauerat alexander rex exire ei obuiam.
eo ꝙ socer suus esset. Cũ autẽ introiret ciui-
tatem ptolomeus: ponebat custodias mili-
tum in singulis ciuitatibꝰ. Et ut appropiauit
azoto ostenderũt ei templũ dagon succensũ
igni: et azotum et cetera eius demolita et cor-
pora proiecta: et eoꝝ qui cesi erãt in bello tu-
mulos. quos fecerant secus viam. Et narra-
uerũt regi quia hec fecit ionathas: ut inuidi-
am facerent ei. Et tacuit rex. Et occurrit io-
nathas regi in ioppen cũ gloria: et inuicem
se salutauerũt: et dormierut illic. Et abijt io-
nathas cũ rege usqꝫ ad fluuiũ qui vocabat̃
eleutherus et reuersus est in ihrlm. Rex autẽ
ptolomeus obtinuit dñm ciuitatũ usqꝫ seleu-
ciam maritimam: et cogitabat in alexandrũ
consilia mala. Et misit legatos ad demetriũ
dicens: Ueni componamus inter nos pa-
ctum et dabo tibi filiã meã quã habet alexã-
der: et regnabis in regno patris tui. Penitet
enim me: ꝙ dederim illi filiam meam. Que-
siuit enim me occidere. Et vituperauit eum:
ꝓpterea ꝙ concupierat regnũ eius. Et abs-
tulit filiam suã et dedit eam demetrio: et alie-
nauit se ab alexandro: et manifestate sunt
inimicicie eius. Et intrauit ptolomeus antio-
chiam: et imposuit duo diademata capiti suo.
egipti et asie. Alexander autẽ rex erat in ci-
licia illis temporibꝰ: ꝙ rebellabant qui erãt
in locis illis. Et audiuit alexander: et venit
ad eũ in bellũ. Et produxit ptolomeus rex
exercitũ: et occurrit ei in manu valida: et fu-
gauit eũ. Et fugit alexander in arabiam: ut
ibi protegeretur. Rex autẽ ptolomeus exal-
tatus est: et abstulit zabdihel arabs caput
alexãdri: et misit ptolomeo. Et rex ptolome-
us mortuus est in die tercia: et qui erant in

munitionib⁹ pierũt ab hijs qui erant intra
castra. Et regnauit demetrius anno cente-
simoseptuagesimoseptimo. In diebus illis
congregauit ionathas eos qui erant in iu-
dea· ut expugnarent arcẽ que est in ihrlm:
et fecerunt contra eã machinas multas. Et
abierũt quidã qui oderãt gentẽ suam viri
iniqui ad regẽ demetriũ: et renũciauerũt ei
ꝙ ionathas obsideret arcẽ. Et ut audiuit
iratus est· et statim venit ptolomaidam: et
scripsit ionathe ne obsideret arcem: sed oc-
curreret sibi ad colloquium festinato. Ut
audiuit autẽ ionathas iussit obsideri. Et
elegit de senioribus israhel ⁊ de sacerdotib⁹:
et dedit se piculo. Et accepit aurũ ⁊ argẽtũ
et vestẽ ⁊ alia xenia multa: et abijt ad regẽ
ptolomaidã: et inuenit gratiã in ɔspcũ eius.
Et interpellabant adũsus eũ· quidã iniqui
ex gente sua. Et fecit ei rex: sicut fecerant ei
qui ante eum fuerant. Et exaltauit eũ in cõ-
spectu omniũ amicoꝝ suoꝝ: et statuit ei pñ-
cipatũ sacerdotij· et quecunq; alia habuit
prius p̃ciosa: et fecit eũ principem amicoꝝ.
Et postulauit ionathas a rege ut immunẽ
faceret iudeã ⁊ tres toparchias id ẽ sama-
riam ⁊ ɔfines eius: et ꝓmisit ei talẽta trecen-
ta. Et consensit rex: ⁊ scripsit ionathe eplas
de hijs omib⁹ hũc modũ ɔtinẽtes. Rex de-
metrius fratri ionathe salutẽ ⁊ gẽti iudeoꝝ.
Exemplũ epistole quã scripsimus lasthem
parenti nostro de nobis misimus ad vos:
ut sciretis. Rex demetrius lasthem parenti
salutẽ. Genti iudeoꝝ amicis nr̃is ⁊ ɔseruan-
tib⁹ que iusta sunt apud nos decreuimus
benefacere ꝓpter benignitatẽ ipoꝝ quam
erga nos habẽt. Statuimus ergo illis oẽs
fines iudee· et tres ciuitates lydã ⁊ rama-
the que addite sũt iudee ⁊ samariã· et oẽs
cõfines eaꝝ sequestrari omib⁹ sacrificãtib⁹
in iherosolimis: pro hijs que ab eis prius
rex accipiebat p singulos annos: et p fru-
ctib⁹ terre ⁊ pomoꝝ. Et alia que ad nos p-
tinebant decimaꝝ ⁊ tributoꝝ· ex hoc tpe
remittimus eis· et areas salinaꝝ ⁊ coronas
que nobis deferebãt̃ oĩa ipis ɔcedimus:
et nichil hoꝝ irritũ erit ex hoc ⁊ in oĩe tps.
Nunc ergo curate facere hoꝝ exemplũ: et
detur ionathe ⁊ ponatur in mõte sancto ⁊ in
loco celebri. Et vidẽs demetrius rex ꝙ siluit
terra in conspectu suo ⁊ nichil ei resistit dimi-
sit totũ exercitũ suũ vnũquẽq; in locũ suum·
excepto pegrino exẽcitu quẽ traxit ab insu-
lis gentiũ: et inimici erant ei oĩes exercitus
patrũ eius. Triphon aũt erat quidã partiũ
alexãdri prius: et vidit quoniã oĩs exer-
citus murmurauit contra demetriũ: ⁊ iuit ad
emalchuel arabũ qui nutriebat antiochum
filiũ alexãdri: et assidebat ei ut traderet eum
ipi: ut regnaret in loco patris sui. Et enũcia-
uit ei quanta fecit demetrius: et inimicicias
exercituũ eius adũsus illũ. Et mansit ibi die-
bus multis. Et misit ionathas ad demetriũ
regem ut eiceret eos qui in arce erãt in ihe-
rusalẽ· et qui in p̃sidijs erant: ꝙ inpugna-
bant israhel. Et misit demetrius ad ionathã
dicens. Nõ hoc tantũ faciã tibi ⁊ genti tue:
sed gloria illustrabo te ⁊ gentẽ tuã cũ fuerit
oportunũ. Nũc ergo recte feceris si miseris
in auxiliũ michi viros: ꝙ discessit oĩs exẽ-
citus meus. Et misit ei ionathas tria milia
viroꝝ fortiũ antiochiam. Et venerunt ad re-
gem: et delectatus est rex in aduentu eoꝝ.
Et ɔuenerũt qui erant in ciuitate· centumui-
gintimilia viroꝝ: et volebant interficere re-
gem. Et fugit rex in aulam: ⁊ occupauerũt
qui erant de ciuitate itinera ciuitatis: et cepe-
rũt pugnare. Et vocauit rex iudeos in auxi-
liũ: et ɔuenerũt oĩes simul ad eũ. Et dispsi
sunt oĩes p ciuitatẽ: et occiderũt in illa die
centũmilia hominũ. Et succenderũt ciuitatẽ:
et ceperũt spolia multa in illa die: et liberaue-
rũt regem. Et viderũt qui erant de ciuitate ꝙ
obtinuissent iudei ciuitatẽ sicut volebãt: ⁊ in-
firmati sũt mente sua: et clamauerũt ad regẽ
cum p̃cib⁹ dicentes. Da nobis dextras: et ces-
sent iudei oppugnare nos· et ciuitatẽ. Et p-
iecerũt arma sua ⁊ fecerũt pacem. Et glorifi-
cati sũt iudei in conspectu regis ⁊ in ɔspectu
omniũ qui erant in regno eius: et nominati
sunt in regno. Et regressi sunt in ihrlm:
habentes spolia multa. Et sedit demetrius
rex in sede regni sui: ⁊ siluit t̃ra in ɔspcũ eius.
Et mẽtitus est oĩa quecũq; dixit: ⁊ abaliena-
uit se a ionatha et nõ retribuit ei secundum
beneficia que sibi tribuerat: et vexabat eũ
valde. Post hec autẽ reuersus est triphon

et antiochus cū eo puer adolescens: et regnauit et imposuit sibi diadema. Et ɔgregati sūt ad eū omnes exercitus quos dispserat demetrius: et pugnauerūt contra eū: et fugit et terga vertit. Et accepit triphon bestias: et obtinuit antiochiam. Et scripsit antiochus adolescens ionathe dicēs. Constituo tibi sacerdotiū: et ɔstituo te sup quatuor ciuitates: ut sis de amicis regis. Et misit illi vasa aurea in ministeriū et dedit ei potestatē bibendi in auro ⁊ esse in purpura: et habere fibulā aureā. Et simonē fratrē eius cōstituit ducē a terminis tyri usqȝ ad fines egipti. Et exijt ionathas et pambulabat trās flumē ciuitates: et ɔgregatus ē ad eū omīs exercitus sirie in auxiliū. Et venit aschalonē: et occurrerūt ei honorifice de ciuitate. Et abijt inde gazam ⁊ concluserūt se q̄ erāt gaze. et obsedit eam: et succendit que erāt in circuitu ciuitatis: et p̄datus est eam. Et rogauerūt gasenses ionathan ⁊ dedit illis dextram: et accepit filios eoꝝ obsides. et misit illos in ihrlm: et pambulauit regionem usqȝ damascū. Et audiuit ionathas ꝙ preuaricati sūt principes demetrij in cades que est in galilea cū exercitu multo volentes eū remouere a negocio regni: et occurrit illis: fratrem autē suū simonē reliquit intra puinciam. Et applicuit simon ad bethsurā. et expugnabat eam diebus multis: et conclusit eos. Et postulauerūt ab eo dextras accipē: et dedit illis. Et eiecit eos inde et cepit ciuitatē: et posuit in ea presidiū. Et ionathas et castra eius applicuer̄t ad aquam genesar: et ante lucem vigilauerūt in campo asor. Et ecce castra alienigenaꝝ occurrebāt in campo: et tendebant ei insidias in montibꝫ: ipe autem occurrit ex aduerso. Insidie vero exsurrexer̄t de locis suis: et cōmiserūt preliū. Et fugerūt q̄ erant ex parte ionathe om̄es: et nemo relictus est ex eis nisi mathathias filius absolomi: et iudas filius calphi: princeps milicie exercitus. Et scidit ionathas vestimēta sua: et posuit terrā in capite suo: et orauit. Et reuersus est ionathas ad eos in preliū: et conuertit eos in fugam: et pugnauerūt. Et viderūt qui fugiebant partis illius. et reuersi sūt ad eū: et insequebantur cū eo om̄es usqȝ cades ad castra sua: et puenerunt usqȝ illuc. Et ceciderūt de alienigenis in die illa tria milia viroꝝ: et reuersus est ionathas in ihrlm.

XII

Et vidit ionathas quia tempus eum iuuat: et elegit viros: et misit eos romā statuere et renouare cū eis amiciciā. Et ad spartiatas et ad alia loca misit epistolas secūdū eandem formam. Et abierūt romam: et intrauerūt curiam et dixerūt. Ionathas sūmus sacerdos et gens iudeoꝝ miserūt nos: ut renouemꝰ amiciciā et societatē secundū pristinū. Et dederūt illis epistolas ad ipos per loca: ut deducerent eos in terrā iuda cū pace. Et hoc est exemplum epistolaꝝ quas scripsit ionathas spartiatis. Ionathas sūmus sacerdos. et seniores gentis. et sacerdotes. et reliquus populus iudeoꝝ. spartiatis fratribꝫ salutē. Iam pridem misse erant epistole ad oniam summū sacerdotem a dario qui regnabat apud vos: qm̄ estis fratres nostri: sicut scriptum continet qđ subiectum est. Et suscepit onias virum qui missus fuerat cū honore: et accepit epistolas in quibꝫ significabatur de societate et de amicicia. Nos enim cū nullo hoꝝ indigeremus. habētes solatio sanctos libros qui sūt in manibꝫ nostris: maluimus mittere ad vos renouare fraternitatē ⁊ amiciciā: ne forte alieni efficiamꝰ a vobis. Multa enim tempora transierunt ex quo misistis ad nos. Nos ergo in om̄i tempore sine intermissione. in diebus solemnibꝫ et ceteris quibꝫ oportet. memores sumus vr̄i in sacrificijs que offerimus. et in obseruationibꝫ: sicut phas est et decet. meminisse fratrū. Letamur itaqȝ de gloria vestra. Nos autē circūdederunt multe tribulationes. et multa prelia: et impugnauerūt nos reges qui sūt in circuitu nostro. Noluimus ergo vobis molesti esse: neqȝ ceteris socijs et amicis nostris in hijs p̄lijs. Habuimus enim de celo auxiliū: et liberati sumus nos: et humiliati sūt inimici nostri. Elegimus itaqȝ neumeniū antiochi filiū et antipatrē iasonis filiū: et misimus ad romanos renouare cū eis amiciciā et societatem pristinā. Mandauimus itaqȝ eis ut veniant etiam ad vos: et salutent vos: et reddant vobis epistolas nr̄as de innouatione

VI

fraternitatis nostre. Et nunc benefacietis:
respondētes nobis ad hec. Et hoc rescriptū
epistolaꝝ: qͦ misit onias. Rex spartiataꝝ
onias. ionathe sacerdoti magno salutem.
Inuentū est in scriptura de spartiatis ⁊ iude-
is quoniā sunt fratres: ⁊ ꝙ sūt de genere a-
brahā. Et nūc ex quo hec cognouimus: bn̄-
facitis scribētes nobis de pace vestra. Sed
et nos rescripsimus vobis. Pecora nostra
⁊ possessiões nostre vestre sūt: ⁊ vr̄e nostre.
Mandauimus itaqꝫ hec nūciari vobis. Et
audiuit ionathas quoniā egressi sūt prin-
cipes demetrij cum exercitu multo supra ꝙ̄
prius pugnare aduersus eū: ⁊ exijt ab ihe-
rusalem: et occurrit eis in amathite regio-
ne. Non enim dederat eis spaciū ut ingre-
derētur regionē eius. Et misit speculatores

VII

in castra eoꝝ: et reuersi renunciauerunt ꝙ
constituerūt superuenire illic nocte. Cū occi-
disset autē sol: p̄cepit ionathas suis vigila-
re: et esse in armis paratos ad pugnā tota
nocte. Et posuit custodes p circuitū castro-
rū. Et audierunt aduersarij ꝙ paratus est
ionathas cū suis in bello: et timuerūt et for-
midauerūt in corde suo: et accenderūt focos
in castris suis. Ionathas autē ⁊ qui cū eo
erāt non cognouerūt usqꝫ mane. Viderūt
autē lumina ardentia: et secutus ē eos iona-
thas: et nō ꝯp̄hendit eos. Transierūt enim
flumē eleutherū. Et diuertit ionathas ad a-
rabes qui vocabātur zabadei: ⁊ pcussit eos.
et accepit spolia eoꝝ. Et iunxit. et venit da-
mascū: et pambulabat omē regionē illam.

VIII

Symon autē exijt. et venit usqꝫ aschalonē
et ad pxima p̄sidia: et declinauit in ioppen:
et occupauit eam. Audiuit enim ꝙ vellent
presidiū tradere partibꝫ demetrij: et posuit
ibi custodes: ut custodirent eā. Et reuersus
est ionathas ⁊ ꝯuocauit seniores populi: ⁊
cogitauit cū eis edificare p̄sidia in iudea:
et edificare muros in iherusalē. et exaltare
altitudine magna inter mediū arcis ⁊ ciui-
tatis. ut separaret eam a ciuitate. ut essꝫ ipa
singulariter: et neqꝫ vendāt neqꝫ emant. Et
conuenerūt ut edificarēt ciuitatē: ⁊ cecidit
murus qui erat sup torrentē. ab ortu solis.
⁊ reparauit eū q̄ vocat̄ caphetheta. Et symō
edificauit adiada in sephela. et muniuit eā:
et imposuit portas ⁊ seras. Et cum cogitasset
triphon regnare asye. et assumere diadema.
et extendere manū in antiochū regē: timēs
ne forte non pmitteret eū ionathas sed pu-
gnaret aduersus eū: querebat ꝯp̄hendere
eū ⁊ occidere. Et exsurgēs abijt in bethsan:
⁊ exijt ionathas obuiā cū quadraginta mi-
libꝫ viroꝝ electoꝝ in p̄liū: et venit bethsan.
Et vidit triphon ꝙ venit ionathas cū exer-
citu multo ut extēderet in eū man⁹. et timuit.
Et excepit eū cū honore: ⁊ ꝯmēdauit eū omi-
bus amicis suis: et dedit ei munera. Et p̄ce-

II

pit exercitibꝫ suis ut obedirēt ei sicut sibi. Et
dixit ionathe. Ut q̄d vexasti vniuersū pplm:
cū nobis bellum nō sit. Et nunc remitte eos
in domos suas. Elige autem viros paucos
qui tecū sint: et veni mecū ptolomaidam. et
tradam eā tibi: et reliqua p̄sidia. et exercitū.
et vniuersos p̄positos negocij: et ꝯuersus abi-
bo. Propterea enim veni. Et credidit ei: ⁊ fe-
cit sicut dixit: ⁊ dimisit exercitū: et abierūt in
terram iuda. Retinuit autē secū tria milia vi-
roꝝ: ex quibꝫ remisit in galileā duo milia:
mille autē venerūt cū eo. Ut autem intrauit
ptolomaidam ionathas. clauserūt portas
ciuitatis ptolomenses: et ꝯp̄henderūt eū: et
omēs qui cū eo intrauerunt. gladio interfe-

III

cerūt. Et misit triphon exercitū ⁊ equites in
galileā ⁊ in campū magnū: ut pderēt omēs
socios ionathe. At illi cū ꝯgnouissent quia
comp̄hensus est ionathas ⁊ perijt. et omēs
qui cū eo erāt: hortati sūt semetipsos. et exie-
rūt parati in preliū. Et vidētes hij q̄ insecuti
fuerāt ꝙ p anima res est illis. reuersi sūt: illi
autē venerunt omēs cum pace in terrā iuda.
Et planxerunt ionathan: et eos qui cū ipso
erāt valde. Et luxit israhel luctu magno. Et
quesierūt omēs gentes qui erant in circuitu
eoꝝ ꝯterere eos. Dixerūt enim. Nō habēt
p̄ncipē ⁊ adiuuantē: nūc ergo expugnem⁹
illos: ⁊ tollamus de hominibꝫ memoriā eoꝝ.

IIII

XIII

Et ut audiuit symō ꝙ ꝯgre-
gauit triphon exercitū copiosū. ut ve-
niret in terrā iuda ⁊ attereret eam: videns
quia in tremore populus est et in timore. a-
scendit iherusalem et congregauit populū:
et adhortans dixit. Uos scitis quanta
ego et frēs mei. ⁊ domus patris mei fecimus

pro legibus et pro sanctis prelia: et angu-
stias quales vidimus. Horum gratia peri-
erūt fratres mei omnes propter israhel: et
relictus sū ego solus. Et nūc nō michi con-
tingat parcere anime mee: in omi tempore
tribulationis. Non enim melior sū fratribꝫ
meis. Vindicabo itaqꝫ gentē meā ꝛ sancta-
natos q̄ꝫ nostros ꝛ vxores: qꝛ cōgregate
sūt vniūse gentes conterere nos inimicicie
gratia. Et accensus ē spūs populi simul. ut
audiuit sermones istos: et responderūt vo-
ce magna dicētes. Tu es dux noster loco
iude. et ionathe fratris tui. Pugna preliū
nostrū: et omnia quecūqꝫ dixeris nobis fa-
ciemus. Et congregans omnes viros bel-
latores accelerauit ꝯsummare vniūsos mu-
ros ihrlm: et muniuit eam in gyro. Et misit
ionathan filiū absolomi: et cum eo exercitū
nouū in ioppen: et eiectis hiis qui erant in
arce. remansit illic ipse. Et mouit triphon
a ptolomaida cū exercitu multo ut veniret
in terrā iuda: et ionathas cū eo in custodia.
Symon aūt applicuit in addus contra fa-
ciem campi. Et ut cognouit triphon qꝛ sur-
rexit symon loco fratris sui ionathe. ꝛ quia
commissurus esset cū eo pliū: misit ad eū le-
gatos dicens. Pro argento qd̄ debebat fra-
ter tuus ionathas in racōne regis ꝓpter ne-
gocia que habuit: detinuimus eum. Et nūc
mitte argenti talenta centum ꝛ duos filios
eius obsides: ut nō dimissus fugiat a nobꝫ:
et remittemus eū. Et ꝯgnouit symon quia
cū dolo loqueretʳ secū. Jussit tamen dari ar-
gentum ꝛ pueros: ne inimiciciā magnā su-
meret ad populū israhel dicentē: qꝛ non mi-
sit ei argentū et pueros. ꝓpterea periit. Et
misit pueros et centū talenta. Et mentitus
est: et non dimisit ionathan. Et post hec ve-
nit triphon regionē ut contereret eam: et
gyrauerūt per viam que ducit ador. Et sy-
mon et castra eius. ambulabant in omnem
locū quocūqꝫ ibant. Qui autē in arce erāt.
miserūt ad triphonē legatos. ut festinaret
venire per desertū: et mitteret illis alimoni-
as. Et parauit triphon omnē equitatū: ut
veniret illa nocte. Erat autē nix multa val-
de: et non venit in galadithim. Et cū appro-
pinquasset baschaman: occidit ionathan
et filios eius illic. Et ꝯūtit triphon: et abiit
in terraꝫ suā. Et misit symon et accepit ossa
ionathe fratris sui: et sepeliuit ea in modin ci-
uitate patrū eius. Et planxerūt eū omnis
israhel. planctu magno: et luxerūt eum dies
multos. Et edificauit symon super sepulcrū
patris sui et fratrū suorū edificiū altum visu.
lapide polito retro et ante: et statuit septem
piramidas vnā contra vnā: patri et matri.
et quatuor fratribꝫ. Et hiis circūposuit colū-
nas magnas: et sup colūnas arma. ad me-
moriā eternā: et iuxta arma naues sculptas:
que viderentʳ ab hominibꝫ nauigantibꝫ ma-
re. Hoc est sepulcrū qd̄ fecit in modin usqꝫ
in hunc diē. Triphon autē cū iter faceret cū
antiocho rege adolescente. dolo occidit eū:
et regnauit in loco eius. Et imposuit sibi di-
adema asye: et fecit plagā magnā in terra.
Et edificauit symon p̄sidia iudee: muniens
eam turribꝫ excelsis. et muris magnis ꝛ por-
tis ꝛ seris: et posuit alimenta in municōibꝫ.
Et elegit symon viros ꝛ misit ad demetriū
regem. ut faceret remissionē regioni: quia
actus omēs triphonis p direptionē fuerāt
gesti. Et demetrius rex ad verba ista respon-
dit ei: et scripsit epistolam talem. Rex deme-
trius symoni sūmo sacerdoti ꝛ amico regū.
et senioribꝫ et genti iudeorꝫ. salutē. Coronā
auream. et bahen quā misistis suscepimus:
et parati sumus facē vobiscū pacē magnā:
et scribere ꝓpositis regis remittere vobis q̄
indulsimus. Quecūqꝫ enim constituimus
vobis constant. Munitiones quas edifica-
stis vobis sint. Remittimus q̄ꝫ ignorantias
et peccata usqꝫ in hodiernū diem et coronā
quā debebatis. Et si quid aliud erat tributa-
riū in iherusalē: iam non sit tributariū. Et si
qui ex vobis apti sūt conscribi inter nos cō-
scribantur: et sit inter nos pax. Anno cente-
simoseptuagesimo ablatū ē iugū gentiū ab
israhel. Et cepit populus israhel scribere in ta-
bulis ꝛ gestis publicis: āno p̄mo sub symo-
ne sūmo sacerdote. magno duce. et principe
iudeorꝫ. In diebꝫ illis applicuit symon ad
gazam. et circūdedit eam castris. et fecit ma-
chinas: et applicuit ad ciuitatē. et pcussit tur-
rem vnam: et comp̄hendit eam. Et qui eru-
perant erant intra machinam ꝛ ciuitatem: et

factus est motus magnus in ciuitate. Et
ascenderūt qui erāt in ciuitate cū vxoribꝫ ⁊
filijs sup̈ murū scissis tunicis suis: ⁊ clama=
uerūt voce magna postulātes a symone de=
xtras sibi dari: et dixerūt. Non nobis red=
das secundū malicias nostras. ſʒ scd̄m mi=
sericordias tuas: et seruiemus tibi. Et flex9
symō. nō debellauit eos: eiecit tamē eos de ci=
uitate. et emūdauit edes in quibꝫ fuerant si=
mulacra: et tūc intrauit in eā cū ymnis bn̄di=
(II) cēs dominū. Et eiecta ab ea omi immūdi=
cia collocauit in ea viros qui legē facerēt:
et muniuit eā: et fecit sibi habitacōem. Qui
aūt erāt in arce iherusalē ꝓhibebāt egredi
et ingredi regionē. et emē ac vendē: et esu=
rierūt valde: ⁊ multi ex eis fame perierūt. Et
clamauerūt ad symonē ut dextras acciperēt:
et dedit illis. Et eiecit eos inde: et mūdauit
arcem a contaminacōnibꝫ. Et intrauerunt
in eā. tercia ⁊ vicesima die scd̄i mens. anno
centesimoseptuagesimo primo cū laude ⁊ ra=
mis palmaꝝ. et citharis ⁊ cimbalis ⁊ na=
blis et ymnis ⁊ cāticis: q꜠ ↄtritus ē inimicus
magnus ex israhel. Et constituit ut omibꝫ
ānis agerēt dies hij cū leticia. Et muniuit
montē templi: qui erat secus arcē: ⁊ habi=
tauit ibi ipse et qui cum eo erāt. Et vidit sy=
mon iohannē filiū suū q꜠ fortis ꝓlij vir eſſʒ:
et posuit eū ducē virtutū vniūsaꝝ: et habita=
uit in gazaris.

XIIII

(III) Anno centesimoseptuagesimosecūdo ↄgrega=
uit rex demetrius exercitum suū: et abijt in
mediam ad contrahenda sibi auxilia: ut ex=
pugnaret triphonē. Et audiuit arsaces rex
ꝑsidis ⁊ medie q꜠ intrauit demetrius ↄfines
suos: et misit vnū de principibꝫ suis ut ↄp=
hēderet eū viuū: ⁊ adduceret eū ad se. Et
abijt ⁊ ꝑcussit castra demetrij. ⁊ ↄphēdit eū:
et duxit eū ad arsacem: et posuit eū in custo=
(S) diā. Et siluit omis terra iuda omibꝫ diebus
symonis: et quesiuit bona genti sue: ⁊ placu=
it illis potestas eius. et gloria eius omibꝫ
diebꝫ. Et cū omi gloria sua accepit ioppen
in portū: et fecit introitū in insulis maris. Et
dilatauit fines gentis sue: et obtinuit regi=
onē. Et ↄgregauit captiuitatē multā: et do=
minatus ē gazare. et bethsure. et arci. et abs=
tulit immūdicias ex ea: ⁊ nō erat q̄ resistēt
ei. Et vnusquisqꝫ colebat terrā suā cū pace:
⁊ terra iuda dabat fructus suos: ⁊ ligna cā=
(IIII) poꝝ fructū suū. Seniores ī plateis sedebāt
omes. et de bonis terre tractabāt: ⁊ iuuenes
induebāt se gloriā ⁊ stolas belli. Et ciuitati=
bus tribuebat alimonias: et ↄstituebat eas
ut essent vasa municōnis: quoadusqꝫ noīa=
tum ē nomē glorie eius usqꝫ ad extremum
terre. Fecit pacē sup terrā: ⁊ letatus ē israhel
leticia magna. Et sedit vnusquisqꝫ sub vite
sua. et sub ficulnea sua: ⁊ nō erat q̄ eos terre=
ret. Defecit impugnās eos sup terrā: reges
contriti sūt in diebꝫ illis. Et ↄfirmauit omes
humiles populi sui: et legē exquisiuit: et abs=
tulit omem iniquū et malū. Sancta glorifi=
(b) cauit: et multiplicauit vasa scōꝝ. Et auditū
ē rome q꜠ defunctus eſſʒ ionathas ⁊ usqꝫ in
spartiatas: et ↄtristati sūt valde. Ut audierūt
autē q꜠ symon frater eius factus eſſʒ sūmus
sacerdos loco eius. et ipe obtineret omem
regionē et ciuitates in ea: scripserūt ad eum
tabulis ereis ut renouarent amicicias et so=
cietatē: quā fecerant cū iuda ⁊ cum ionatha
fratribꝫ ei9. Et lecte sūt in conspectu ecclesie
in iherusalem. Et hoc exemplū eplaꝝ quas
spartiate miserūt. Spartianoꝝ principes
et ciuitates. symoni sacēdoti magno: ⁊ senio=
ribꝫ ⁊ sacēdotibꝫ. ⁊ reliquo ꝓplō iudeoꝝ fribꝫ
salutē. Legati qui missi sūt ad ꝓplm nr̄m nū=
ciauerūt nobis de vestra gloria ⁊ honore. et
leticia: et gauisi sumus in introitu eoꝝ. Et
scripsimus q̄ ab eis erāt dicta in ↄcilijs ꝓpli
sic. Numenius ātiochi. et antipater iasonis
filius legati iudeoꝝ venerūt ad nos: renouā=
tes nobiscū amiciciā pristinā. Et placuit po=
pulo excipe viros gloriose: et ponē exēplū
sermonū eoꝝ. in segregatis popli libris: ut
sit ad memoriā populo spartiataꝝ. Exem=
(bi) plū aūt hoꝝ scripsimus symoni magno sacē=
(C) doti. Post hoc autem misit symon numeniū
romā habentē clipeū magnū aureū pondus
minaꝝ mille: ad statuendā cū eis societatē.
Cū autē audisset ꝓplus romanus smones
istos dixerūt. Quā graꝝ actionē reddemus
symoni ⁊ filijs eius? Restituit eni ipe frēs su=
os: et expugnauit inimicos israhel ab eis.
Et statuerūt ei libertatē: ⁊ descripserūt in ta=
bulis ereis: ⁊ posuerūt in titulis in monte syō.

Et hoc ē exēplū scripture. Octauadecima die mensis ebul. anno centesimo septuagesimo secūdo. anno tercio. sub symone sacerdote magno in assaramel in ɔuentu magno sacerdotū et populi ⁊ principū. et gentis et senioꝝ regionis. nota facta sūt hec: qm̄ frequenter facta sūt prelia in regione nostra.

VII

Symon aūt matathie filius ex filijs iarib. et fratres eius dederūt se periculo: et restiterūt aduersarijs gentis sue ut starent sancta ipsoꝝ et lex: et gloria magna glorificauerūt gentē suā. Et cōgregauit ionathas gentē suam: et factus est illis sacerdos magnus: et appositus ē ad ppl'm suū. Et voluerūt inimici eorum calcare sancta: et atterere regionem ipsoꝝ: et extendere manus in sancta sanctoꝝ. Tūc restitit symon et pugnauit pro gente sua: et erogauit pecunias mltas. et armauit viros virtutis gentis sue. et dedit illis stipendia. Et muniuit ciuitates iudee et bethsuram que erat in finibus iudee. vbi erant arma hostiū antea: et posuit illic presidiū viros iudeos. Et ioppen muniuit que erat ad mare: et gazaram q̄ est in finib3 azoti: in qua hostes antea habitabant. Et collocauit illic iudeos: et quecūq3 apta erāt ad correptionē eoꝝ posuit in eis.

VIII

Et vidit populus actū symonis et gloriā quā cogitabat facere genti sue. et posuerūt eū ducē suū et principem sacerdotū eo ꝙ ipse fecerit hec oīa: et iusticiā et fidem quā ɔseruauit genti sue: et exquesiuit omni modo exaltare populū suū. Et in dieb3 eius prosperatū est in manib3 eius. ut tollerent gentes de regione ipsoꝝ: et q̄ in ciuitate dauid erant in iherusalē in arce de qua ꝓcedebāt et contaminabant oīa que in circuitu sanctoꝝ sunt: et inferebant plagā magnā castitati. Et collocauit in ea viros iudeos ad tutamētum regionis ⁊ ciuitatis: et exaltauit muros in iherusalē. Et rex demetrius statuit illi sūmū sacerdotiū. Secūdū hec fecit eū amicū suū: et glorificauit eū gloria magna. Audiuit enim ꝙ appellati sunt iudei a romanis amici ⁊ socij ⁊ fratres: et quia susceperūt legatos symonis gloriose: et quia iudei ⁊ sacerdotes eoꝝ consenserūt eū esse ducē suū et sūmū sacerdotē in eternū donec surgat ꝓpheta fidelis: et ut sit sup eos dux: et ut cura esset illi pro sanctis. et ut ɔstitueret ꝓpositos sup opera eoꝝ et sup regionē. et sup arma ⁊ sup presidia. et cura sit illi de sanctis: et ut audiatur ab oīb3. et scribant' in nomine eius omnes circūscriptiones in regione: et ut operiatur purpura et auro: et ne liciat vlli ex populo ⁊ ex sacerdotib3 irritū facere aliquid horū. et contradicere hijs que ab eo dicūtur aut cōuocare ɔuentū in regione sine ipso: et vestiri purpura. et vti fibula aurea. Qui aūt fecerit contra hec. aut irritū fecerit aliquid hoꝝ: reus erit. Et complacuit oīi populo statuē symonē: et facere secūdū verba ista. Et suscepit symon ⁊ placuit ei ut sūmo sacerdotio fungeretur: et esset dux et princeps gentis iudeoꝝ et sacerdotū: et preesset oīb3. Et scripturā istam dixerūt ponē in tabulis ereis: et ponē eas in peribulo sanctoꝝ in loco celebri. Exemplū autē eoꝝ ponere in erario: ut habeat symon et filij eius.

P

XV

Et misit rex antiochus filius demetrij epistolas ab insulis maris symoni sacerdoti et principi gentis iudeoꝝ et vniūse genti: et erant ɔtinentes hunc modum. Rex antiochus symoni sacerdoti magno: et genti iudeoꝝ salutē. Quoniāquidē pestilentes obtinuerūt regnū patrū nr̄oꝝ: volo autē vindicare regnū et restituē illud sicut erat antea electū: feci multitudinē exercitus. et feci naues bellicas. Volo autē procedere per regionē ut vlciscar in eos qui corruperūt regionē nostrā: et qui desolauerūt ciuitates multas in regno meo. Nūc ergo statuo tibi oīes oblacōes quas remiserūt tibi ante me omnes reges. et quecunq3 alia dona remiserūt tibi: et ꝑmitto tibi facere percussurā proprij nūmismatis in regione tua. Iherusalē autē sanctā esse et liberā: et oīa arma que fabricata sūt et presidia que construxisti que tenes. maneāt tibi. Et omne debitū regis et que futura sūt regi ex hoc et in totū tempus remittūtur tibi. Cū aūt obtinuerimus regnū nostrū. glorificabimus te et gentē tuam. et templū gloria magna: ita ut manifestetur gloria vr̄a in vniūsa terra.

II

Anno centesimo septuagesimquarto exijt antiochus in terrā patrū suoꝝ: et ɔuenerūt ad

eum omnes exercitus: ita ut pauci relicti es-
sent cū triphone. Et insecutus est eum anti-
ochus rex: et venit doram fugiens per mari-
timam. Sciebat enim ꝙ congregata sunt
mala in eū: et reliquit eū exercitus. Et appli-
cuit antiochus sup doram cū centū viginti
milibꝰ viroꝝ belligeratoꝝ: et octo milibꝰ
equitū. Et circuiuit ciuitatē: et naues a ma-
ri accesserūt et vexabant ciuitatē a terra et
mari: et neminē sinebāt ingredi vel egredi.
Venit autē numenius ⁊ qui cū eo fuerant
ab vrbe roma habentes epistolas regibus
et regionibꝰ scriptas: in quibꝰ cōtinebantᷣ
hec. Lucius consul romanoꝝ. ptolomeo re-
gi salutē. Legati iudeoꝝ venerūt ad nos
amici nostri renouātes pristinā amiciciā et
societatē: missi a symone pn̄cipe sacerdotū
et populo iudeoꝝ. Attulerūt aūt clipeū au-
reū minaꝝ mille. Placuit itaqꝫ nobis scri-
bere regibꝰ et regionibꝰ ut nō inferant illis
mala: neqꝫ impugnēt eos ⁊ ciuitates eoꝝ.
et regiones eoꝝ: et ut nō ferant auxiliū pu-
gnantibꝰ adūsus eos. Visū aūt est nobis
accipere ab eis clipeū. Si qui ergo pestilen-
tes fugerint de regione ipsoꝝ ad vos. tra-
dite eos symoni principi sacerdotū: ut vin-
dicet in eos secūdū legem suā. Hec eadem
scripta sūt demetrio regi. et attalo et arabe.
et arsaci. et in oīes regiones: et samsame.
et spartanis. et delo. et mido. et sicione. et ca-
rie. et samū. et phanphiliam. et liciam. et ala-
carnasū. et rodū. et faselida. et choo. et siden.
et arado. et gortinā. et gnidū. et ciprū. et ci-
renē. Exemplū autē eoꝝ scripserūt symoni
principi sacerdotū: et populo iudeoꝝ. An-
tiochus autē rex applicuit castra in doram
secūdo: admouens ei semper manus et ma-
chinas faciens: et conclusit triphonem ne
ꝓcederet. Et misit ad eū symon duo milia
viroꝝ electoꝝ in auxiliū: et argentū et au-
rum et vasa copiosa. et noluit ea accipere:
sed irrupit omnia que pactus est cū eo an-
tea. et alienauit se ab eo. Et misit ad eū an-
thenobiū vnū de amicis suis: ut tractaret
cum ipo dicens. Vos tenetis ioppen et ga-
zaram ⁊ arcem que est in ihrl̄m ciuitates re-
gni mei: fines eaꝝ desolastis et fecistis pla-
gam magnā in terra: et dn̄ati estis per loca
multa in regno meo. Nūc ergo tradite ci-
uitates quas occupastis: et tributa locoꝝ
in quibꝰ dn̄ati estis extra fines iudee. Sin
autē date pro illis quīquaginta talenta ar-
genti: et exterminij qđ exterminastis. et tri-
butoꝝ ciuitatū. alia talenta quīgenta. Sin
autē veniemus: et expugnabimus vos. Et
venit anthenobius amicus regis in ihrl̄m.
et vidit gloriā symonis ⁊ claritatē in auro ⁊
argēto et apparatū copiosū. et obstupuit: et
retulit ei vᵃba regis. Et respōdit ei symon: et
dixit ei. Neqꝫ alienā terrā sumpsimus. neqꝫ
alienā detinemus: ſꝫ hereditatē prm̄ nr̄oꝝ.
que iniuste ab inimicis nostris aliquo tem-
pore possessa est. Nos vero tempus haben-
tes vendicamus hereditatē patrū nostroꝝ.
Nam de ioppe. et gazara. que expostulas:
ipsi faciebāt in populo plagā magnā. et in
regione nr̄a: hoꝝ damus talenta centū. Et
non respondit ei anthenobius verbū. Reuer-
sus aūt cū ira ad regem renūciauit ei verba
ista: et gloriā symonis et vniūsa que vidit:
et iratus est rex ira magna. Triphon autē fu-
git naui in ortosaida. Et ꝯstituit rex cende-
beū ducē maritimū: et exercitū peditū ⁊ equi-
tum dedit illi. Et mādauit illi mouere castra
contra faciē iudee: et mandauit ei edificare
cedronē. et obstruē portas ciuitatis: et debel-
lare populū. Rex autē ꝑsequebatᷣ triphonē.
Et ꝑuenit cendebeus iamniam. et cepit irri-
tare plebem. et conculcare iudeam. et capti-
uare ꝑplm̄. et interficē: et edificare cedronē.
Et collocauit illic equites ⁊ exēcitū: ut egres-
si ꝑambularēt viam iudee sicͭ ꝯstituit ei rex.

XVI

Et ascendit iohannes de gazaris: et nūciauit symoni patri suo
que fecit cēdebeus in populo ipoꝝ. Et voca-
uit symon duos filios suos seniores iudam
et iohannē: et ait illis. Ego et fratres mei et
domus patris mei expugnauimus hostes
israhel ab adolescentia usqꝫ in hūc diem: et
ꝓsperatū est in manibꝰ nr̄is liberare israhel
aliquotiens. Nūc aūt senui: sed estote lo-
co meo et fratris mei: et egressi pugnate pro
gente nostra. Auxiliū vero de celo vobiscū
sit. Et elegit de regione viginti milia viroꝝ
belligeratoꝝ et equites: et ꝓfecti sūt ad cen-
debeū. et dormierūt in modin. Et surrexerūt

mane: et abierūt in campū. Et ecce exercitus copiosus in obuiā illis peditū et equitū: et fluuius torrens erat inter mediū ipoꝝ. Et admouit castra contra faciē eoꝝ ipse et populus eius: et vidit populū trepidantē ad transfretandū torrentē: et transfretauit primus. Et viderūt eum viri. et transierūt post eum. Et diuisit populū: et equites in medio peditū. Erat autē equitatus aduͤsarioꝝ copiosus nimis. Et exclamauerūt sacris tubis: et in fugam conuersus est cendebeus et castra eius. et ceciderūt ex eis multi vulnerati: residui aūt in munitionē fugerūt. Tūc vulneratus ē iudas frater iohānis. Johānes aūt insecutus est eos donec venit cedronā quā edificauit: et fugerūt usq ad turres q̄ erant in agris azoti: et succendit eas igni. Et ceciderūt ex illis duo milia viroꝝ: et reuersus est in iudeam in pace. Et ptolomeus filius abobi cōstitutus erat dux in campo iericho: et habebat argentū et aurū multū. Erat enī gener. sūmi sacerdotis. Et exaltatū est cor eius: et volebat obtinere regionē: et cogitabat dolū aduͤsus symonē et filios eius ut tolleret eos. Symon aūt pambulans ciuitates que erant in regione iudee. et sollicitudinē gerens eaꝝ descendit in iericho. ipe et mathatias filius eius et iudas: anno centesimo septuagesimoseptimo mense vndecimo. Hic est mensis sabbath. Et suscepit eos filius abobi in municiūculā que vocat̄ doch. cū dolo quā edificauit: et fecit eis cōuiuiū magnū: et abscondit illic viros. Et cū inebriatus esset symon et filij eius. surrexit ptolomeus cū suis. et sūpserūt arma sua: et intrauerūt in cōuiuiū. et occiderūt eū et duos filios eius: et quosdam pueros eius. Et fecit deceptionē magnā in israhel: et reddidit mala pro bonis. Et scripsit hec ptolomeus et misit regi: ut mitteret ei exercitū in auxiliū: et traderet ei regionē et ciuitates eoꝝ et tributa. Et misit alios in gazaram tollere iohannē: et tribunis misit epistolas ut venirent ad se: et daret eis argentū et aurū et dona. Et alios misit occupare ihrlm. et montē templi. Et pcurrēs quidā nūciauit iohāni in gazara q̄ perijt pater eius et frēs eius: et quia misit te q̄s interfici. Vt audiuit autē vehementer expauit: et comphendit viros qui venerāt pdere eū: et occidit eos. Cognouit enim quia querebāt eū pdere. Et cetera sermonū iohānis et belloꝝ eius. et bonaꝝ virtutū quib⁹ fortiter gessit et edificij murorum quos extruxit et rerū gestaꝝ eius: ecce hec scripta sūt in libro dierū sacˀdocij eius: ex quo factus ē pnceps sacˀdotū post patrē suū. Expl'. liber pmus machabeoꝝ. Incipit scd̄us

Fratrib⁹ qui sūt p egiptū iudeis salutē dicūt fratres qui sūt in iherosolimis iudei. et q̄ in regione iudea: et pacem bonā. Benefaciat vobis deus. et meminerit testamenti sui. qd̄ locutus est ad abrahā. et ysaac et iacob seruoꝝ suoꝝ fideliū: et det vobis cor omnib⁹ ut colatis eū: et faciatis eius volūtatē corde magno et animo volēti. Adaperiat cor vestrū in lege sua et in pceptis suis: et faciat pacem. Exaudiat orationes vestras. et reconcilietur vobis: nec nos deserat in tempore malo. Et nūc hic sumus orantes pro vobis. Regnāte demetrio anno centesimo septuagesimonono nos iudei scripsimus vobis in tribulatione et impetu qui superuenit nobis in istis annis: ex quo recessit iason a sancta terra. et a regno. Portam succēderūt: et effuderūt sanguinē innocentē. Et orauimus ad dn̄m et exauditi sumus: et obtulimus sacrificiū et similaginem: et accendimus lucernas et pposuimus panes. Et nūc frequētate dies scenophegie mensis casleu.

II

Anno centesimo octogesimooctauo. populus qui ē iherosolimis et in iudea senatusq et iudas: aristobolo magistro ptolomei regis qui est de genere cristoꝝ sacerdotū et hijs qui in egipto sūt iudeis: salutē et sanitatem. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi: utpote qui aduersus talem regē dimicauimus. Ipse enim ebullire fecit de pside eos qui pugnauerūt contra nos. et sanctam ciuitatē. Nam cū in perside esset dux ipse et cū ipso immensus exercitus: cecidit in templo nanee: consilio deceptus sacerdotū nanee. Etenim in ea habitaturus venit ad locum antiochus et amici

eius:et ut acciperet pecunias multas dotis nomine. Cūq; ꝓposuissent eas sacerdotes nanee et ipse cū paucis ingressus esset intra ambitū phani: clauserūt templū. Cū autē intrasset antiochus apertoq; occulto aditu templi mittentes lapides ꝑcusserūt ducē et eos qui cū eo erant:et diuiserūt membratim:et capitibus amputatis foras ꝓiecerunt. Per omnia benedictus deus: qui tradidit impios.

III

Facturi igitur quītā et vicesima die mensis casleu purificationē tēpli. necessariū duximus significare vobis:ut et vos quoq; agatis diem scenophegie. et diē ignis: qui datus est quādo neemias edificato tēplo et altari obtulit sacrificia. Nam cū in ꝑsidē ducerentur patres nostri: sacerdotes qui tunc cultores dei erant acceptū ignē de altari occulte absconderūt in valle vbi erat puteus altus et siccus:et in eo cōtutati sunt eū. ita ut omnibus ignotus esset locus. Cum aūt ꝑterissent anni multi. et placuit deo ut mitteretur neemias a rege ꝑsidis: nepotes sacerdotū illorum qui absconderāt misit ad requirendū ignem:et sicut narrauerūt nobis non inuenerūt ignē sed aquā crassam. Et iussit eos haurire. et afferre sibi:et sacrificia que imposita erāt iussit sacerdos neemias aspergi ipsa aqua:et ligna. et que erāt supposita. Vtq; hoc factū est. et tempus affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo:accensus est ignis magnus ita ut omnes mirarentur.

IIII

Orationē autē faciebant omnes sacerdotes dū consūmaretur sacrificiū ionatha inchoante:ceteris autē respondentibus. Et neemie erat oratio hunc habens modū. Dn̄e deus omniū creator terribilis et fortis iustus et misericors qui solus es bonus rex: solus prestans solus iustus et omnipotens et eternus. qui liberas israhel de omni malo: qui fecisti patres electos et sanctificasti eos: accipe sacrificiū pro vniuerso populo tuo isrl̄. et custodi partē tuā et sanctifica. Congrega dispersionē nostrā: libera eos qui seruiunt gentibus. et contemptos et abominatos respice:ut sciant gētes quia tu es deus noster. Affilige opprimentes nos:et contumeliam facientes in superbia. Constitue populum tuum in loco sancto tuo:sicut dixit moyses. Sacerdotes autē psallebant ymnos:usq; quo consumptū esset sacrificiū. Cū autē consumptū fuisset sacrificiū:ex residua aqua neemias iussit lapides maiores perfundi. Quod ut factū est. ex eis flamma accensa est:sed ex lumine quod refulsit ab altari consūpta est. Vt vero manifestata est res: renūciatū est regi persarum quod in loco in quo ignē absconderant hii qui translati fuerāt sacerdotes. aqua apparuit:de qua neemias et qui cū eo erant purificauerūt sacrificia. Considerās aūt rex rem et diligenter examinās. fecit ei templū: ut ꝓbaret quod factū erat. Et cū ꝓbasset:sacerdotibus donauit multa bona et alia atq; alia munera:et accipiens manu sua tribuebat eis. Appellauit aūt neemias hūc locū nepthar. quod interꝑtatur purificatio. Vocatur autem apud plures nephi.

II

Inuenitur autē in descriptionibus iheremie ꝓphete. quod iussit eos ignē accipere qui transmigrabātur ut significatū est: et ut mandauit transmigratis. Et dedit illis legem ne obliuiscerentur precepta domini:et ut nō exerrarent mentibus vidētes simulacra aurea et argentea. et ornamenta eorum:et alia huiusmodi dicēs hortabatur. ne legem amouerent a corde suo. Erat autē in ipsa scriptura:quomō tabnaculū et archam iussit ꝓpheta diuino responso ad se facto comitari secū. usq; quo exiuit in mōtem:in quo moyses ascendit et vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi ieremias inuenit locū speluce: et tabnaculū et archam et altare incensi intulit illuc:et ostiū obstruxit. Et accesserūt quidā simul qui sequebantur ut notarent sibi locū: et non potuerūt inuenire. Vt autē cognouit ieremias:culpās illos dixit. quod ignotus erit locus donec congreget deus congregationem populi:et ꝓpicius fiat. Et tūc dn̄s ostendet hec:et apparebit maiestas dn̄i: et nubes erit sicut et moysi manifestabatur:et sicut cū salomō petijt ut locus sanctificaretur magno deo manifestabat hec. Magnifice etenim sapientiā tractabat:et ut sapientiā habēs obtulit sacrificiū dedicationis et consummationis tēpli. Sicut et moyses orabat ad dn̄m: et descendit ignis de celo et consumpsit olocaustum: et dixit moyses eo quod non sit comestum quod erat pro peccato. et consūptū est.

sicut et salomon orauit et descendit ignis de celo et consumpsit olocaustū

Similiter et salomō octo dieb9 celebrauit
dedicationē. Inferebātur autē in descriptio=
nibus et cōmentarijs neemie hec eadē: et qua=
liter construēs bibliothecam cōgregauit de
regionib9 libros. et ꝓphetarum et dauid: et
epistolas regū et de donarijs. Similiter au=
tem et iudas ea q̄ didicerat ꝑ bellum quod
nobis acciderat cōgregauit omīa: et sunt
apud nos. Si ergo desideratis hec: mittite
qui ꝑferant vobis. Acturi itaqꝫ purificatio=
nem scripsimus vobis. Bene ergo facietis:

VII

si egeritis hos dies. Deus autē q̄ liberauit
populū suū et reddidit hereditatē omībus.
et regnū et sacerdotiū et sanctificacōem sicut
ꝓmisit in lege: speramus q cito nostri mise=
rebitur: et congregabit de sub celo in locū
sanctū. Eripuit enim nos de magnis pericu=
lis: et locū purgauit. De iuda vero macha=
beo et de fratribus eius. et de templi magni
purificatione. et de are dedicacōne: sed et de
prelijs que ꝑtinent ad antiochū nobilē. et
filiū eius eupatorē: et de illuminacōnibus
que de celo facte sunt ad eos qui ꝓ iudeis
fortiter fecerūt: ita ut vniuersā regionem
cū pauci essent vindicarēt et barbarā multi=
tudinē fugarent: et famosissimū toto orbe
templū recuperarēt. et ciuitatem liberarēt:
ut leges q̄ abolende erāt restituerentur. do=
mino cū omī tranquillitate ꝓpicio facto illis:
itemqꝫ ab iasone cyreneo. quinqꝫ libris cō=
prehensa temptauimus nos vno volumine
breuiare. Considerātes enim multitudinē

VIII

librorū et difficultatē volentibus aggredi
narrationes historiarū. ꝓpter multitudinē
rerū curauimus volētib9 quidē legere ut es=
set animi oblectacō: studiosis vero ut faci=
le possint memorie cōmendare: omīb9 autē
legentib9 vtilitas cōferatur. Et nobis quidē
ipsis qui hoc opus breuiandi causa suscepi=
mus non facilē laborē: ymmo vero negotiū
plenū vigiliarū et sudoris assumpsim9. Si=
cut hij qui ꝑparant cōuiuiū. et querūt aliorū
volūtati parere: ꝓpter multorū gratiā liben=
ter laborē sustinemus: veritatē quidem de
singulis auctorib9 cōcedentes: ipsi autem
secundū datam formā breuitati studētes.
Sicut enī noue domus architecto de vniūsa
structura curandum est. ei vero qui pingere
curat que apta sunt ad ornatū exquirenda
sunt: ita estimandum est et in nobis. Etenim
intellectū colligere et ordinare sermonē. et
curiosius partes singulas quasqꝫ disquirē
historie congruit auctori: breuitatē vero di=
ctionis sectari. et execucōes rerū vitare bre=
uianti cōcedendū est. Hinc ergo narracōez
incipiemus: de ꝑfatione tantū dixisse suffici=
at. Stultum etenim est ante historiam efflu=
ere: in ipsa autem historia succingi. III

P

Igitur cū sancta ciuitas habitaretur in omī
pace: leges autē adhuc optime custodirēt
ꝓpter omīe pontificis disposicōem et pietatē et
animos odio habentes mala: fiebat ut et ipi
reges et pn̄cipes locū summo honore dignū
ducerent. et templū maximis munerib9 illu=
strarēt: ita ut seleucus asye rex de redditib9
suis ꝑstaret omēs sūptus ad ministeriū sa=
crificiorū ꝑtinentes. Symon autez de tribu
beniamin ꝑpositus templi cōstitutus: cōtende=
bat obsistēte sibi principe sacerdotū iniquū
aliquid in ciuitate moliri. Sed cum vincere
omīā nō posset. venit ad appolloniū tharsee
filium qui illo tempore erat dux celesyrie et
phenicis: et nūciauit ei pecunijs innumerabi=
lib9 plenū esse erariū iherosolimis. et cōmu=
nes copias immensas esse q̄ non ꝑtinēt ad
rationē sacrificiorū: esse autē possibile sb po=
testate regis cadere vniuersa. Cūqꝫ retulissz

II

ad regē appollonius de pecunijs que delate
erant: ille accitū heliodorum qui erat super
negocia eius misit cū mandatis: ut ꝑdictā
pecuniam transportaret. Statimqꝫ heliodo=
rus iter est aggressus: specie quidē quasi ꝑ
celesyriam et phenicē ciuitates essz ꝑagratu=
rus: re autem vera regis ꝓpositū perfecturus.
Sed cū venissz iherosolimā. et benigne a sū=
mo sacerdote in ciuitate essz exceptus. nar=
rauit de dato iudicio pecuniarū: et cuius rei
grā adessz aperuit. Interrogabat autē si ve=
re hec ita essent. Tūc sūmus sacerdos ostē=
dit deposita esse hec et victualia viduarū et
pupillorū: quedā vero esse hircani thobie vi=
ri valde eminētis. in hys qui detulerat impi=
us symon: vniuersa autē argenti talēta esse
quadringenta. et auri ducenta: decipi vero
eos qui credidissent loco et templo quod ꝑ
vniuersū mundū honorat᷑. ꝓ sui veneracōe

S III

et sanctitate· omnino impossibile esse. At ille
ꝓ hijs que habebat ī mandatis a rege: di-
cebat omi genere regi ea esse deferēda. Cō-
stituta autē die intrabat de hijs heliodorus
ordinaturus. Non modica vero ꝑ vniūsaꝫ
ciuitatē erat trepidatio. Sacerdotes aūt
ante altare cum stolis sacerdotalibꝫ iacta-
uerūt se: et inuocabāt de celo eū qui de depo-
sitis legem posuit: ut hijs qui deposuerant
ea salua custodiret. Jam vero qui videret
sūmi sacerdotis vultū: mente vulnerabatur.
Facies enī ⁊ color immutatus· declarabat in-
ternū animi dolorē. Circūfusa enī erat mesti-
cia quedā viro· ⁊ horror corporis: ꝑ quē ma-
nifestus aspiciētibꝫ dolor cordis eius efficie-
batꝰ. Alij etiā gregatī de domibꝫ ꝯfluebant
publica supplicacōe obsecrātes: pro eo ꝙ in
ꝯtemptū locus essꝫ vēturus. Accincteq; mu-
lieres cilicijs pectus ꝑ plateas ꝯfluebāt: ſꝫ
et ꝟgines que ꝯcluse erāt procurrebāt ad
oniam: alie autē ad muros: quedam vero
ꝑ fenestras aspiciebant: vniūse autē ꝓtēdē-
tes manus in celū· depͨcabantur. Erat enim
misera ꝯmixte multitudinis ⁊ magni sacer-
dotis in agone constituti exspectacō. Et hij
quidē inuocabant omipotentē deū: ut credi-
ta sibi hijs q̄ crediderāt cū omi integritate

IIII

conseruarētur. Heliodorus autē quod de-
creuerat ꝑficiebat· eodē loco ipse cū satellīti-
bus circa erariū presens: ſꝫ spūs omipotētis
dei magnā fecit sue ostensionis euidentiā:
ita ut omes qui ausi fuerant parere ei· ruen-
tes dei virtute· in dissolutionē ⁊ formidinem
conuerterētur. Apparuit enim illis quidā
equus· terribilē habēs sessorē· optimis ope-
rimētis adornatus: isq; cū impetu heliodoro
ꝑores calces elisit. Qui autē ei sedebat vide-
batꝰ arma habere aurea. Alij etiā apparuerūt
duo iuuenes virtute decori· optimi gloria·
speciosiq; amictu: qui circūsteterūt eū et ex
vtraq; parte flagellabāt: sine intermissiōe
multis plagis verberantes. Subito autem
heliodorus concidit in terrā: eūq; multa ca-
ligine circūfusū rapuerūt: atq; in sella gesta-
toria positū eiecerūt. Et hijs qui cū multis
cursoribꝫ ⁊ satellitibꝫ p̄dictū ingressus est
erariū· portabatꝰ nullo sibi auxiliū ferente:
manifesta dei cognita ꝟtute. Et ille quidē ꝑ
diuinā virtutē iacebat mutus: atq; omni spe
⁊ salute priuatus. Hij autē dn̄m bn̄dicebāt·
q; magnificabat locū suū: et templū quod
paulo ante timore ac tumultu erat plenum:
apparēte omipotēte domino gaudio ⁊ leticia

b

impletum est. Tūc vero ex amicis heliodori
quidā rogabant ꝯfestim oniā ut inuocaret
altissimū: ut vitā donaret ei q̄ in supmo spū
erat constitutus. Considerans autē sūmus
sacerdos ne forte rex suspicaretur maliciam
aliquā ex iudeis circa heliodorū ꝯsummatā:
obtulit ꝓ salute viri hostiā salutarē. Cumq;
sūmus sacēdos exoraret: ij dē iuuenes eisdē
vestibꝫ amicti astantes heliodoro dixerunt.
Omie sacerdoti gratias age. Nam ꝓpter eū
dn̄s tibi vitā donauit. Tu autē a deo flagel-
latus: nūcia omibꝫ magnalia dei et ꝑtātem.
Et hijs dictis nō ꝯparuerūt. Heliodorus
aūt hostia deo oblata· et votis magnis pro-
missis ei· qui viuere illi concessit: et omie grās
agens: recepto exercitu repedabat ad regē.
Testabatꝰ autē omibꝫ ea q̄ sub oculis suis
viderat opera magni dei. Cū autē rex intro-
gassꝫ heliodorū quis essꝫ aptus adhuc semel
iherosolimā mitti ait. Si quē habes hostem
aut regni tui insidiatorem mitte illuc: et fla-
gellatū eū recipies· si tamē euaserit: eo ꝙ in
loco sit vere dei quedā virtus. Nam ipe qui
habet in celis habitationē visitator ⁊ adiu-
tor ē loci illius: et venictes ad maleficiēdū ꝑ-
cutit ac ꝑdit. Igitꝰ de heliodoro ⁊ erarij cu-

bi

stodia ita res se habꝫ. IIII

T

Symō autem p̄dictus pecuniaꝝ et patrie de-
lator male loquebatꝰ de onia: tanq̄ ipe heli-
odorū instigasset ad hec· et ipe fuissꝫ incētor
maloꝝ: prouisoreq; ciuitatis ac defensorem
gentis sue· et emulatorē legis dei· audebat
insidiatorē regni dicere. Sed cū inimicicie
intantū ꝓcederēt ut etiā ꝑ quosdā symonis
necessarios homicidā fierēt: ꝯsiderās oniās
piculū contencōis· ⁊ appolloniū insanire· ut-
pute ducē celessyrie· ⁊ phenicis ad augēdā
maliciā symonis: ad regē se ꝯtulit· nō ut ciui
accusator· sed ꝯmunē vtilitatē apud semeti-
psū vniūse multitudinis ꝯsiderās. Videbat
enī sine regali ꝓuidēcia impossibile esse pacē
rebꝫ dari: nec symonē posse cessare a stulti-
cia sua. Sed post seleuci vite excessum cum

bii

suscepisset regnū antiochus qui nobilis ap-
pellabatur· ambiebat iason frater onie sum-
mū sacerdotiū: adito rege· pmittens ei ar-
genti talenta trecenta sexaginta: et ex red-
ditibꝰ alijs talenta octoginta. Super hoc
promittebat et alia centum quīquaginta: si
potestati eius concederetur gimnasium et
ephebiam sibi constituere: et eos qui in ihe-
rosolimis erant antiochenos scribere. Quod
cum rex annuisset et obtinuisset pncipatū· sta-
tim ad gentilē ritū contribules suos trāsfer-
re cepit: et amotis hijs que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constituta·
per iohannē patrem eupolemi· qui apud
romanos de amicicia et societate functus ē
legatione legitima: ciuiū iura destituēs pra-
ua instituta sanctiebat. Etenim ausus ē sub
ipsa arce gimnasiū constituere: et optimos
quosqꝫ epheboꝝ in lupanaribꝰ ponē. Erat

VIII

autē hoc non iniciū sed incrementū quod-
dam· et pfectus gentilis et alienigene con-
uersationis· propter impij et non sacerdo-
tis iasonis nepharīū et inauditū scelus: ita
ut sacerdotes iam nō circa altaris officia de-
diti essent: sed contempto templo et sacrifi-
cijs neglectis festinarēt participes fieri pa-
lestre· et prebitionis eius iniuste· et in exer-
citijs disci: et patrios quidem honores ni-
chil habentes: grecas glorias optimas ar-
britrabant̄. Quaꝝ gratia periculosa eos
contentio habebat: et eoꝝ instituta emula-
bātur: ac per omnia hijs csimiles esse cupi-
ebant· quos hostes et peremptores habu-
erant. In leges enim diuinas impie agere
impune non cedit: sed hoc tempus sequēs
declarabit. Cū autē quīqēnalis agon· ty-
ro celebraretur· et rex presens esset: misit ia-
son facinorosus ab iherosolimis viros pec-
catores portantes argenti didragmas tre-
centas in sacrificiū herculis: quas postula-
uerūt hij qui apportauerāt ne in sacrificijs
erogarent̄ quia non oporteret: sꝫ in alios
sūptus eas deputari. Sed hec oblata sunt
quidē ab eo qui miserat in sacrificiū hercu-
lis: ppter p̄sentes aūt date sūt in fabricam
nauiū triremiū. Misso aūt in egiptū appol-
lonio nesthei filio propter primatus ptolo-
mei phylometoris regis· cum cognouisset
antiochus alienum se a negocijs regni effe-
ctum: pprijs vtilitatibꝰ consulens· pfectus
inde venit ioppen: et inde iherosolimā. Et ma-
gnifice a iasone et ciuitate susceptus· cū facu-
larū luminibꝰ et laudibꝰ ingressus est: et in-
de in phenicem exercitum conuertit. Et post

II

triennij tempus misit iason menelaū supra-
dicti symonis fratrem portantē pecunias re-
gi: et de negotijs necessarijs responsa per la-
turū. At ille commendatus regi cū magni-
ficasset faciem potestatis eius· in semetipsum
retorsit summū sacerdotiū: supponēs iasoni
talenta argenti trecenta. Acceptisqꝫ a rege
mandatis venit· nichil quidē habens dignū
sacerdotio: animos vero crudelis tyrāni: et
fere belue iram gerens. Et iason quidē qui
propriū fratrem captiuauerat: ipse deceptus
profugus in ammanitē expulsus ē regionē.
Menelaus autē principatū quidē obtinuit:
de pecunijs vero regi pmissis nichil agebat:
cum exactionē faceret sostratus q̄ arce erat
p̄positus. Nam ad hūc exactio vectigaliū
pertinebat: quā ob causam vtriqꝫ ad regem
sūt euocati. Et menelaus motus est a sacer-
dotio succendente lysimacho fratre suo: so-
stratus autē prelatus est ciprijs. Et cum hec

III

agerentur contigit tharsenses et mallotas
seditionē mouere: eo q antiochi regis con-
cubine dono essent date. Festinanter itaqꝫ
rex venit sedare illos: relicto suffecto vno
ex comitibꝰ suis andronico. Ratus autē me-
nelaus accepisse se tēpus oportunū· aurea
quedam vasa e templo furatus donauit an-
dronico: et alia vendiderat tyro et per vici-
nas ciuitates. Quod cū certissime cogno-
uisset onias· arguebat eū: ipse in loco tuto se
continens antiochie secus daphnē. Unde
menelaus accedēs ad andronicū· rogabat
ut oniam interficeret. Qui cū venisset ad oni-
am· et datis dextris cū iure iurando quāuis
esset ei suspectus suasisset de asilo pcedere: sta-
tim eū peremit non veritus iusticiā. Ob quā
causam non solū iudei· sed eciam alie quoqꝫ
nationes indignabant̄: et moleste ferebāt
de nece tanti viri iniusta. Sed regressum re-

IIII S

gem de cilicie locis adierūt iudei apud anti-
ochiam· simul et greci: conquerentes de ini-
qua nece onie. Contristatꝰ itaqꝫ antiochus

animo ꝑpter oniam: et flexus ad misericordiam lacrimas fudit: recordatus defuncti sobrietatē ⁊ modestiā. Accensisqꝫ animis andronicū purpura exutū p totā ciuitatē iubet circūduci: et in eodē loco in quo in oniā impietatē ꝯmiserat. sacrilegū vita priuari: domino illi condignā retribuēte penā. Multis autē sacrilegijs in templo a lysimacho ꝯmissis menelai consilio ⁊ diuulgata fama congregata est multitudo aduersū lysimachum: multo iam auro exportato. Turbis autem insurgētibꝫ ⁊ animis ira repletis: lysimachꝰ armatis fere tribꝫ milibꝫ. iniquis manibus vti cepit: duce quodam tyranno etate pariter ⁊ demētia ꝑuecto. Sed ut intellexerūt conatū lysimachi. alij lapides. alij fustes validos arripuere: quidam vero cinerē in lysimachum iecere. Et multi quidā vulnerati: quidam autē ⁊ ꝓstrati: omnes vero in fugā conuersi sūt. Ipm etiam sacrilegū secus erariū interfecerūt. De hijs ergo cepit iudiciū aduersus menelaū agitari. Et cū venissꝫ rex tyrum: ad ipsū negociū detulerūt missi tres viri a senioribꝫ. Et cū superaretur menelaus. ꝓmisit ptolomeo mltas pecunias dare ad suadēdū regi. Itaqꝫ ptolomeus in quodā atrio positū quasi refrigerandi gratia regē adijt. et deduxit a sentētia: ⁊ menelaū quidē vniūse malicie reū criminibꝫ absoluit: miseros autē qui etiā si apud scitas causā dixissent innocētes iudicarētur. hos morte dānauit. Cito ergo iniustā penam dederūt: qui pro ciuitate ⁊ populo ⁊ sacris vasis causā ꝓsecuti sūt. Quamobrem tyrij q̄ꝫ indignati: erga sepulturā eorꝝ liberalissimi extiterūt. Menelaus autē ꝑpter eorꝝ qui in potentia erant auariciā ꝑmanebat in potestate: crescens in malicia ad insidias ciuium.

V

Odē tempore antiochus secundā ꝓfectionē parauit in egiptū. Cōtigit aūt p vniuersam iherosolimorꝝ ciuitatē. videri diebꝫ quadraginta p aera equites discurrētes aureas stolas habētes ⁊ hastas. quasi cohortes armatas: et cursus equorꝝ p ordines digestos. et ꝯgressiones fieri cominus et scutorꝝ motus ⁊ galeatorꝝ multitudinem gladijs districtis: ⁊ telorꝝ iactus. ⁊ aureorꝝ armorꝝ splendorē. omnisqꝫ generis loricarꝝ. Quapropter om̄es rogabāt in bonū monstra conuerti. Sed cum falsus rumor exisset. tanq̄ꝫ vita excessissꝫ antiochus: assumptis iason non minus mille viris. aggressus est ciuitatē repente: et ciuibꝫ ad murū ꝯuolātibꝫ ad vltimū apprehensa ciuitate menelaus fugit in arcem. Iason vero non parcebat in cede ciuibus suis: nec cogitabat ꝓsperitatem aduersū cognatos malū esse maximū: arbitrans hostiū ⁊ non ciuiū se trophea capturū. Et principatū quidē non obtinuit: finē vero insidiarꝝ suarꝝ ꝯfusionem accepit: ⁊ ꝓfugus iterū abijt in āmaniten. Ad vltimū in exitiū sui conclusus ab aretha arabum tyranno. fugiens de ciuitate in ciuitatē omībꝫ odiosus. ut refuga legū ⁊ execrabilis. ut patrie ⁊ ciuium hostis. in egiptū extrusus est: et qui multos de patria sua expulerat. peregre perijt lacedemonas ꝓfectus. quasi p cognacōne ibi refugiū habiturus: ⁊ q̄ insepultos mltos abiecerat. ipe ⁊ illamētatus ⁊ insepultus abicitꝰ: sepultura neqꝫ pegna vsus: neqꝫ patrio sepulcro participās. His itaqꝫ gestis suspicatus est rex societatē deserturos iudeos: et ob hoc ꝓfectus ex egipto efferatis animis. ciuitatē quidē armis cepit. Iussit autē militibus interficere. nec parcere occursantibus: et p domos ascendētes trucidare. Fiebant ergo cedes iuuenū. ac seniorꝝ: mulierꝝ et natorꝝ exterminia: virginūqꝫ ⁊ paruulorum neces. Erant autem toto triduo. octoginta milia interfecti: quadragita milia vincti: nō minus autē venūdati. Sed nec ista sufficiūt. Ausus est etiā intrare tēplū vniūsa terra sanctius menelao ductore: qui legū ⁊ patrie fuit ꝓditor. Et scelestis manibꝫ sumēs sancta vasa que ab alijs regibꝫ ⁊ ciuitatibꝫ erant posita ad ornatū loci ⁊ gloriā: ꝯtrectabat indigne et ꝯtaminabat. Ita alienatus mente antiochus nō considerabat q̄ꝫ ꝑpter peccata habitantiū ciuitatem modicum deus fuerat iratus: propter quod ⁊ accidit circa locum despectō. Alioquin nisi contigisset eos multis peccatis esse inuolutos: sicut heliodorus qui missus est a seleuco rege ad expoliandum erarium: etiam hic statī aduemens flagellatus ⁊ repulsus utiqꝫ fuissꝫ ab audacia. Verū nō ꝑpter locū gentē: sed ꝑpter gētē

locū deus elegit. Ideoq₃ et ipse locus particeps factus est populi malorum: postea autē fiet socius bonoꝝ: et qui derelictus in ira dei omnipotentis est. iterū in magni dn̄i reconciliacōne cū summa gloria exaltabit.

III

Igitur antiochus mille octingētis ablatis de templo talentis velociter antiochiam regressus est: existimās se pre supbia terrā ad navigandū: pelagus vero ad iter agendum deducturū ꝓpter mentis elationē. Reliquit autē et ꝓpositos ad affligēdam gentem: iherosolimis quidem philippū genere frigem. moribꝫ crudeliorem eo ipso a quo constitutus est: in garisim autē andronicū et menelaū qui gravi⁹ q̄ ceteri imminebāt civibus. Cūq₃ appositus eēt contra iudeos misit odiosū principē appollomū cum exercitu viginti et duobus milibꝫ: precipiens ei omnes pfecte etatis interficere: mulieres ac iuvenes vendere. Qui cū venisset iherosolimā pacem simulans quievit usq₃ ad diē sanctū sabbati: et tūc feriatis iudeis arma capere suis p̄cepit. Omnesq₃ simul qui ad spectaculū ꝓcesserāt trucidavit: et civitatē cū armatis discurrēs ingentē multitudinē peremit.

IIII

Iudas autē machabeus qui decimus fuerat secesserat in desertum locū: ibiq₃ inter feras vitā in montibꝫ cū suis agebat: et feni cibo vescentes demorabant͛ ne participes essent coinquinationis.

VI

Sed non post multū tempus misit rex senē quēdā antiocenū q̄ ꝯpelleret iudeos ut se transferrent a patrijs et dei legibus: contaminare etiam qđ in iherosolimis erat templū. et cognominaret iovis olimpij: et in garizim ꝓut erant hij qui locū inhabitabant iovis hospitalis. Pessima autē et universis gravis erat maloꝝ incursio. Nam templū luxuria et commessationibꝫ erat plenū. et scortantiū cum meretricibꝫ: sacratisq₃ edibꝫ mulieres se ultro ingerebāt: introferentes ea que non licebāt. Altare etiā plenū erat illicitis: que legibus ꝓhibebantur. Neq₃ autē sabbata custodiebant͛: neq₃ dies solemnes patrij servabantur: nec simpliciter se quisquā iudeū confitebatur. Ducebantur aūt cum amara necessitate in die natalis regis ad sacrificia: et cū liberi sacra celebrarent͛: cogebant͛ edera coronati libero circuire. Decretū autē exiuit in ꝓximas civitates gentiliū suggerentibus ptolomeis: ut pari modo et ipsi adu͛sus iudeos agerēt ut sacrificarēt: eos autē qui nollent transire ad instituta gentiliū interficerēt. Erat ergo videre miseriam. Due enim mulieres delate sūt natos suos circūcidisse: quarū ad ubera infantibꝫ suspensis cū publice per civitatē circunduxissent: per muros precipitaverūt. Alij vero ad ꝓximas coeūtes speluncas. et latenter sabbati diem celebrantes. cū indicati essent philippo flammis succensi sunt: eo q͛ verebātur ꝓpter religionē et observantiam manu sibimet auxiliū ferre. Obsecro autem eos q̄ hūc librū lecturi sūt. ne abhorrescant ꝓpter adu͛sos casus: sed reputent ea que acciderūt non ad interitū: sed ad correctionē esse generis nostri. Etenim multo tempore non sinere peccatoribꝫ ex sententia agere: sed statim ultiones adhibere. magni beneficij est indiciū. Non enim sicut in alijs nationibus dn̄s patienter expectat ut eas cum iudicij dies advenerit in plenitudine peccatorū puniat: ita et in nobꝭ statuit ut peccatis nostris in finē devolutis ita demū in nos vindicet: ꝓpter quod nunq̄ quidē a nobis misericordiam suā amovet: corripiens vero in adu͛sis ꝓplm suū non derelinquit. Sed hec nobis ad cōmonitionē legentiū dicta sint paucis: iam autē veniendū est ad narrationem.

VII

Igitur eleazarus unus de primoribus scribarū vir etate provectus. et vultu decorus. aperto ore hians compellebatur carnē porcinā mādūcare: at ille gloriosissimā mortem magis q̄ odibilem vitam complectēs: volūtarie preibat ad suppliciū. Intuēs autē quomō oporteret accidere: patienter sustinens destinavit nō admittē illicita: ꝓpter vite amorē. Hij aūt qui astabant iniqua miseratione commoti ꝓpter antiquā viri amiciciā tollentes eū secreto rogabant afferri carnes quibꝫ vesci ei licebat: ut simularetur manducasse sicut rex imperaverat de sacrificij carnibus: ut hoc facto a morte liberaretur: et propter vetere viri amiciciā hanc in eo faceret humanitatē. At ille cogitare cepit etatis ac senectutis sue eminentiā dignā. et ingenite

nobilitatis caniciem· atq; a puero optime
conu̾sationis actus: et scd̄m sancte et a deo
condite legis constituta respondit cito di=
cens: premitti se velle in infernū. Non enim
etatem nr̄am dignū est inquit fingere. ut
multi adolescentes arbitrantes eleazarum
nonaginta annoꝝ transisse ad vitam alie=
nigenaꝝ: et ipsi ꝓpter meā simulationē et
propter modicū corruptibilis vite tempus
decipiant̄: et per hoc maculam atq; execra=
tionem mee senectuti conquirā. Nam et si
in presenti tempore suppliciis hominū eripi=
ar: sed manū omnipotentis nec viuus nec
defunctus effugiā. Quāobrem fortiter vitā
excedendo· senectute quidē dignus appa=
rebo: adolescentibꝰ autē exemplū forte re=
linquam: si prompto animo ac fortiter pro
grauissimis ac sanctissimis legibꝰ honesta
morte pfungar. II Hijs dictis: confestim ad
suppliciū trahebatur. Hij autē qui eum du=
cebant et pauloante fuerant mitiores in irā
conu̾si sūt propter sermones ab eo dictos:
quos illi per arrogantiā prolatos arbitra=
bantur. Sed cū plagis perimeretur: inge=
muit et dixit. Dn̄e qui habes sanctam scien=
tiam· manifeste tu scis: qȥ cū a morte possem
liberari duros corporis sustineo dolores: se=
cundū animā vero ꝓpter timorem tuū liben=
ter hec patior. Et iste quidē hoc modo vi=
ta decessit: nō solū iuuenibꝰ· sed et memoriā
vniu̾se genti memoriā mortis sue ad exem=
plum virtutis et fortitudinis derelinquens.

III

VII

Contigit autē septem fratres
vna cū matre apprehensos compelli
a rege edere contra fas carnes porcinas:
flagris et taureis cruciatos. Unus aūt ex
illis qui erat primus sic ait. Quid queris:
et quid vis discere a nobis? Parati sumus
mori magis: q̄ patrias dei leges preuari=
cari. Iratus itaq; rex iussit sartagines· et ol=
las eneas succendi: quibus statim succen=
sis· iussit ei qui prior fuerat locutus· ampu=
tari linguā: et cute capitis abstracta sūmas
quoq; manus et pedes ei p̄cidi: ceteris eius
fratribꝰ et matre inspiciētibꝰ. Et cū iam per
omnia inutilis factus esset· iussit ignem ad=
moueri: et adhuc suspirātem torreri in sar=
tagine· in qua cū diu cruciaretur: ceteri vna
cū matre inuicē se hortabātur mori fortiter
dicentes. Dn̄s deus aspiciet veritatē· et con=
solabitur in nobis: quemadmodū in prote=
statione cantici declarauit moyses: et in ser=
uis suis consolabitur. IIII Mortuo itaq; illo pri=
mo hoc modo sequentē deducebant ad illu=
dendum: et cute capitis eius cū capillis ab=
stracta· interrogabant si manducaret prius
q̄ toto corpore per membra singula punire=
tur. At ille respondēs patria voce dixit. Nō
faciam. Propter qd̄ et iste sequenti loco pri=
mi tormenta suscepit: et in vltimo spū consti=
tutus sic ait. Tu quidē scelestissime in p̄senti
vita nos pdis: sed rex mūdi defunctos nos
pro suis legibꝰ eterne vite resurrectione su=
scitabit. Post hunc tercius illuditur: et lin=
guam postulatus cito protulit· et manus cō=
stanter extēdit: et cū fiducia ait. E celo ista
possideo: sed ꝓpter dei leges nūc hec ipsa de=
spicio: qm̄ ab ipso me ea recepturū spero. Ita
ut rex· et qui cū ipso erant mirarentur adole=
scentis animū: et tanq̄ nichil duceret cruci=
atus. Et hoc itaq; defuncto: quartū vexabāt
similiter torquētes. Et cū iam esset ad mor=
tem sic ait. Pocius est ab hominibꝰ morti
datos spem exspectare a deo· iterū ab ipso
resuscitandos. Tibi enim resurrectio ad vi=
tam non erit. Et cum admouissent quintū
vexabant eū: at ille respiciens in eum dixit.
Potestatē inter homines habens cū sis cor=
ruptibilis facis qd̄ vis. Noli aūt putare ge=
nus nr̄m a deo esse derelictū. Tu autē pati=
enter sustine: et videbis magnā potestatē
ipsius qualiter te et semen tuum torquebit.
Post hunc ducebant sextū: et is mori incipi=
ens sic ait. Noli frustra errare. Nos enim
propter nosmetipsos hoc patimur peccantes
in deū nostrū: et digna ammiratione facta
sunt in nobis. Tu autē ne existimes tibi im=
pune futurū: qd̄ contra deum pugnare tem=
ptaueris. Supra modū autē mater mirabi=
lis et bonoꝝ memoria digna· que pereūtes
septem filios sub vnius diei tempore conspi=
ciens· bono animo ferebat ꝓpter spem quā
in deū habebat: singulos autē illoꝝ horta=
batur voce patria fortiter repleta sapiētia:
et feminee cogitationi masculinū animū in=
ferēs dixit ad eos. Nescio qualiter in vtero

meo apparuistis. Neqꝫ enim ego spiritū et animā donaui vobis et vitam: et singulorꝝ mēbra nō ego ipa compegi. Sed enim mūdi creator qui formauit hominis natiuitatē. quiqꝫ omniū inuenit originē: et spm̄ vobis iterū cū misericordia reddet et vitam: sicut nūc vosmetipsos dispicitis propter leges eius. Antiochus aūt contemni se arbitratus. simul et exprobrantis voce despecta: cū adhuc adolescentior supesset. nō solū verbis hortabatur sed et cū iuramento affirmabat diuitē se et beatū facturū: et translatū a patrijs legibꝫ amicū habiturū. et res necessarias ei pbiturū. Sed ad hec cū adolescens nequaq̄ inclinaretur: vocauit rex matrem et suadebat ei ut adolescenti fieret in salutē. Cū autē multis eam verbis esset hortatus: promisit suasurā se filio suo. Itaqꝫ inclinata ad illū irridens crudelē tyrannū: ait patria voce. Fili mi miserere mei que te in vtero nouē mensibꝫ portaui: et lac triennio dedi et alui: et in etatem istā pduxi. Peto nate ut aspicias ad celū et terrā. et ad om̄ia que in eis sūt: et intelligas quia ex nichilo fecit illa deus et hominū genus: ita fiet ut non timeas carnificē istū. sed dignus fratribꝫ tuis effectus particeps suscipe mortē: ut in illa miseratione cū fratribꝫ tuis te recipiam. Cū hec illa adhuc diceret: ait adolescens. Quē sustinetis? Non obedio precepto regis: sꝫ precepto legis que data ē nobis per moysen. Tu vero qui inuentor om̄is malicie factus es in hebreos. non effugies manū dei. Nos enim pro peccatis nr̄is hec patimur. Et si nobis ppter increpationē et correptionem dn̄s deus noster modicū iratus est: sꝫ iterū reconciliabitur seruis suis. Tu autē o scelerate et omniū hominū flagitiosissime noli frustra extolli vanis spebus: in seruos eius inflammatus. Nondū enim om̄ipotētis dei et om̄ia inspicientis iudiciū effugisti. Nam fratres mei modico nūc dolore sustentato sub testamento eterne vite effecti sūt: tu vero iudicio dei iustas superbie tue penas exsolues. Ego autē sicut et fratres mei animā et corpus meū trado pro patrijs legibus inuocans deū maturius genti nostre ppiciū fieri: teqꝫ cū tormētis et verberibꝫ confiteri q̄ ipse est deus solus. In me vero et in fratribus meis desinet om̄ipotentis ira: que super om̄e genus nr̄m iuste sup ducta est. Tunc rex accensus ira. in hūc sup om̄es crudelius deseuit: indigne ferens se derisū. Et hic itaqꝫ mūdus obijt: per om̄ia in dn̄o confidens. Nouissime autē post filios et mater consūpta est. Igitur de sacrificijs et de nimijs crudelitatibus satis dictū ē.

VIII

Iudas vero machabeus. et qui cū illo erāt introibāt latēter in castella: et conuocātes cognatos et amicos. et eos q̄ pmanserāt in iudaissmo assumētes. eduxerūt ad se sex milia viros. Et inuocabāt dn̄m ut respiceret in populū qui ab omnibꝫ calcabatur. et misereret templo qd̄ contaminabat ab impijs. Misereretur etiā exterminio ciuitatis que esset illico conplanāda et vocem sanguinis ad se clamantis audiret: memoraretur q̄ꝫ iniquissimas mortes paruulorū innocentiū. et blasphemias nomini suo illatas: et indignaret sup hijs. At machabeus congregata multitudine intollerabilis gentibꝫ efficiebatur. Ira enim dn̄i in misericordiam conūsa est. Et supueniēs castellis et ciuitatibꝫ improuisus succendebat eas: et oportuna loca occupans. non paucas hostiū strages dabat. Maxime autē noctibꝫ ad huiuscemodi excursus ferebat: et fama virtutis eius vbiqꝫ diffundebatur. Videns autē philippus paulatim virū ad profectū venire. ac frequētius res ei cedere prospere ad ptolomeū ducē celessyrie et phenicis scripsit: ut auxiliū ferret regis negocijs. At ille velociter misit nichanorem patrocli de primoribꝫ amicū: datis ei de pmixtis gentibus. armatis nō minus viginti milibus ut vniuersum iudeorꝝ genus deleret: adiuncto ei. et gorgia viro militari. et in bellicis rebꝫ expertissimo. Constituit autē nichanor regi ut tributū qd̄ romanis erat dandū duo milia talētorꝝ de captiuitate iudeorꝝ suppleret. Statimqꝫ ad maritimas ciuitates misit conuocans ad coemptionē iudaicorꝝ mancipiorum: promittens se nonaginta mancipia talento distracturū: nō respiciens ad vindictam que eū ab om̄ipotente esset consecutura. Iudas aūt vbi comperit: indicauit hijs qui secum erant iudeis nichanoris aduentū. Ex

quibꝰ quidā formidantes · et nō credentes dei iusticie in fugam vertebātur : alij vero si qui de hijs superant vendebāt: simulq; dn̄m deꝑcabant ut eriperet eos de impio nichanore q̄ eos priusq̄ȝ incominus veniret vendiderat. Et si nō ꝑpter eos: ꝑpter testamētum qđ erat ad patres eoꝝ : et ꝑpter inuocationē sancti et magnifici nōis eius super ipos. Conuocatis aūt machabeus septem milibꝰ qui cū ipso erāt · rogabat ne hostibꝰ reconciliarētur: neq; metuerēt inique venientiū adūsum se hostiū multitudinē: sed fortiter ɔtenderent ante oculos habentes contumeliam que loco sancto ab hijs iniuste essȝ illata : itemq; et ludibrio habite ciuitatis iniuriam : adhuc etiam veterū instituta conuulsa. Nam illi quidē armis confidūt · ait simul et audacia: nos autē in omnipotēte dn̄o qui potest et venientes adūsum nos et vniūsum mūdū vno nutu delere ɔfidimus. Ammonuit aūt eos ⁊ de auxilijs dei que facta sūt erga parentes : et q̄ȝ sub sennacherib centūoctogintaquīq; milia perierīt: et de tēplo qđ eis adūsus galathas fuit in babilonia: ut oēs vbi ad rē ventū ē macedonibꝰ socijs hesitātibꝰ · ipi sex milia soli peremerunt centūuiginti milia ꝑpter auxiliū illis datū de celo: et beneficia pro hijs ꝑlima ɔsecuti sūt. Hijs v̄bis ɔstātes effecti sūt: et pro legibꝰ et patria mori parati. Constituit itaq; frēs suos duces vtriq; ordini · symonē ⁊ iosephū et ionathan subiectis vnicuiq; millenis et quīgentenis: ad hoc etiā ab esra lecto illis sancto libro et dato signo adiutorij dei : in prima acie ipe dux commisit cū nichanore. Et facto sibi adiutore omnipotente · interfecerūt sup nouē milia hominū : maiorē autē partē exercitus nichanoris vulneribꝰ debilem factam fugere cōpulerūt. Pecunijs vero eoꝝ q̄ ad emptionē ipsoꝝ venerāt sublatis · ipos usq;quaq; ꝑsecuti sūt : sed reūsi sūt hora conclusi. Nam erat ante sabbatū: quāobcausam nō ꝑseuerauerūt insequētes. Arma autē ipsoꝝ et spolia congregantes sabbatū agebant benedicentes dn̄m : qui liberauit eos in isto die · misericordie initiū stillans in eos. Post sabbatū vero debilibꝰ et orphanis et viduis diuiserunt spolia : et residua ipi cū suis habuere. Hijs itaq; gestis et comuīter ab omībꝰ facta obsecratione: misericordē dn̄m postulabant ut in finē seruis suis reconciliaret᷑. Et ex hijs qui cū timotheo et bachide erant contra se contēdentes sup viginti milia interfecerūt: et munitiones excelsas obtinuerūt · et plures predas diuiserūt : equā portionē debilibus pupillis et viduis · ȝ et senioribꝰ facientes. Et cū arma eoꝝ diligenter collegissent : omīa composuerunt in locis oportunis. Residua vero spolia iherosolimā detulerūt : et philarcen qui cū timotheo erat interfecerūt virū scelestū : qui in multis iudeos afflixerat. Et cū epinicia agerent in iherosolimis eos qui sacras ianuas incenderūt: id est calisthenen cū in quoddā domiciliū refugissȝ incēderūt: digna ei mercede pro impietatibꝰ suis reddita. Facinorosissimus autē nichanor q̄ mille negociātes ad iudeoꝝ vendicōnem adduxerat huīliatus auxilio dn̄i ab hijs quos nullos existimauerat : deposita veste glorie per mediterraneā fugiēs solus venit antiochiam: sūmam infelicitatē de interitu sui exercitus ɔsecutus. Et qui ꝓmiserat romanis se tributū restituere de captiuitate iherosolimorum: predicabat nūc ꝓtectorem deū habere iudeos · et ob ipm inuulnerabiles esse: eo q̄ȝ sequerentur leges ab ipo ɔstitutas.

IX

Eodem tempore antiochus inhoneste reuertebat᷑ de ꝑside. Intrauerat enim in eam q̄ dicitur ꝑsipolis ⁊ temptauit expoliare templū et ciuitatē opprimere : sed multitudine ad arma cōcurrente in fugam versi sūt: et ita contigit ut antiochus post fugam turpiter rediret. Et cū venissȝ circa egbathanan: recognouit que erga nichanorem ⁊ timotheū gesta sūt. Elatus aūt in ira · arbitrabatur se iniuriā illoꝝ qui se fugauerāt posse in iudeos retorquere : ideoq; iussit agitari currū suū sine intermissione agens iter · celesti eū iudicio purgente: eo q̄ȝ ita sup̄be locutus est se venturū iherosolimā · et congeriem sepulcri iudeoꝝ eam facturum. Sed qui vniuersa conspicit dominus deus israhel: percussit eum insanabili et inuisibili plaga. Ut enim finiuit huncipsum sermonē: apprehendit eū dolor dirus viscerū ⁊ amara internoꝝ

tormenta. Et quidem satis iuste: quippe qui multis et novis cruciatibus aliorum torserat viscera: licet ille nullo modo a sua malicia cessaret. Super hoc autem superbia repletus ignem spirans animo in iudeos. et precipiens accelerari negocium. contigit illum impetu euntem de curru cadere: et gravi corporis collisione membra vexari. Isque qui sibi videbatur etiam fluctibus maris imperare supra humanum modum superbia repletus. et montium altitudines in statera appendere: nunc humiliatus ad terram in gestatorio portabatur. manifestam dei virtutem in semetipso contestans: ita ut de corpore impii vermes scaturirent: ac viventes in doloribus carnes eius effluerent: odore etiam illius et fetore exercitus gravaretur. Et qui paulo ante sidera celi contingere se arbitrabatur: eum nemo poterat propter intollerantiam fetoris portare. Hinc igitur cepit ex gravi superbia deductus ad agnicionem sui venire divina ammonitus plaga: per momenta singula doloribus suis augmenta capientibus. Et cum nec ipse iam fetorem suum ferre posset: ita ait. Iustum est subditum esse deo: et mortalem non paria deo sentire. Orabat autem hic scelestus dominum a quo non esset misericordiam consecuturus: et civitatem ad quam festinans veniebat. ut eam ad solum deduceret ac sepulcrum congestorum faceret. nunc optat liberam reddere: et iudeos quos nec sepultura quidem se dignos habiturum. sed avibus ac feris diripiendos traditurum. et cum parvulis exterminaturum dixerat equales nunc atheniensibus facturum pollicetur: templum etiam sanctum quod prius expoliaverat. optimis donis ornaturum: et sancta vasa multiplicaturum. et pertinentes ad sacrificia sumptus. de redditibus suis prestaturum: super hec et iudeum se futurum: et omnem locum terre perambulaturum. et predicaturum dei potestatem. Sed non cessantibus doloribus: supervenerat enim in eum iustum dei iudicium: desperans scripsit ad iudeos in hunc modum deprecationis epistolam hec continentem. Optimis civibus iudeis: plurimam salutem et bene valere. et esse felices: rex et princeps antiochus. Si bene valetis et filii vestri et ex sententia vobis cuncta sunt: maximas agimus gratias. Et ego in infirmitate constitutus. vestri autem memor benigne reversus de persidis locis et infirmitate gravi apprehensus necessarium duxi pro communi utilitate curam habere: non desperans memetipsum: sed spem multam habens effugiendi infirmitatem. Respiciens autem quia et pater meus quibus temporibus in locis superioribus ducebat exercitum ostendit qui post se susciperet principatum. ut si quid contrarium accideret aut difficile nunciaretur. scientes hii qui in regionibus erant cui esset rerum summa derelicta non turbarentur: ad hec considerans de proximo potentes quosque et vicinos. temporibus insidiantes et eventum exspectantes. designavi filium meum antiochum regem quem sepe recurrens in superiora regna multis vestrum commendabam: et scripsi ad eum que subiecta sunt. Oro itaque vos et peto memores beneficiorum publice et privatim: ut unusquisque conservet fidem ad me et ad filium meum. Confido enim eum modeste et humane acturum et sequentem propositum meum: et communem vobis fore. Igitur homicida et blasphemus pessime percussus: et ut ipse alios tractaverat. peregre in montibus miserabili obitu vita functus est. Transferebat autem corpus philippus collactaneus eius: qui metuens filium antiochi ad ptolomeum philomethora in egiptum abiit.

X

Machabeus autem et qui cum eo erant domino se protegente templum quidem et civitatem recepit: aras autem quas alienigene per plateas struxerant: itemque delubra demolitus est. Et purgato templo aliud altare fecerunt: et de ignitis lapidibus igne concepto sacrificia obtulerunt post biennium: et incensum et lucernas. et panes propositionis posuerunt. Quibus gestis rogabant dominum prostrati in terram: ne amplius talibus malis inciderent. Sed et si quando peccassent. ut ab ipso mitius corriperentur: et non barbaris ac blasphemis hominibus traderentur. Qua die autem templum ab alienigenis pollutum fuerat: contigit eadem die purificationem fieri vicesima et quinta mensis qui fuit casleu. Et cum leticia diebus octo egerunt in modum tabernaculorum: recordantes. quod ante modicum temporis diem solemnem tabernaculorum in montibus et in speluncis more bestiarum egerant: propter quod tirsos et ramos virides et palmas preferebant ei qui prosperavit mundare locum suum. Et decreverunt communi precepto et decreto universe genti iudeorum omnibus annis agere

dies istos. Et antiochi quidē qui appellatus est nobilis. vite excessus ita se habuit. Nūc aūt de eupatore antiochi impij filio que gesta sūt narrabimus: breuiantes mala que in bellis gesta sūt. Hic eni suscepto regno constituit sup negocia regni lysiam quēdam phenicis et sirie milicie principem. Nam ptolomeus qui dicebatur macer. iusti tenax erga iudeos esse constituit: et precipue ꝓpter iniq̄tatem q̄ facta erat in eos: et pacifice agere cū eis. Sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorē: cū frequēter proditor audiret eo ꝙ ciprū creditam sibi a philometore deseruisset. et ad antiochū nobilē translatus. etiā ab eo recessisset: veneno vitam finiuit. Gorgias aūt cū esset dux locoꝝ assumptis aduenis frequenter iudeos debellabat: iudei vero qui tenebāt oportunas municōnes fugatos ab iherosolimis suscipiebant: et bellare temptabant. Hij vero qui erant cū machabeo per orationes dn̄m rogantes ut esset sibi adiutor. impetū fecerūt in municiones ydumeoꝝ: multaq; vi insistentes loca obtinuerūt. occurrentes interemerūt: et omnes simul non minus a viginti quinq; milibus trucidauerūt. Quidā autē cum confugissent in duas turres valde munitas. omnē apparatū ad repugnandū habentes: machabeus ad eoꝝ expugnationem relicto symone et iosepho itemq; zacheo. eisq; qui cū ipis erant satis multis: ipe ad eas que amplius urgebāt pugnas conuersus est. Hij vero qui cū symone erāt cupiditate ducti a quibusdā qui in turribus erant suasi sūt pecunia: et septuaginta milibus didragmis acceptis dimiserūt quosdā effugere. Cū autē machabeo nūciatum esset qđ factū est: ꝑncipibus populi congregatis. accusauit ꝙ pecunia fratres vendidissent. adūsarijs eoꝝ dimissis. Hos igitur proditores factos interfecit: et confestim duas turres occupauit. Armis autē ac manibus omnia prospere agendo in duabus municionibus plusq̄ viginti milia peremit. Et timotheus qui prius a iudeis fuerat superatus cōuocato exercitu peregrine multitudinis et cōgregato equitatu asiano aduenit: quasi armis iudeam capturus. Machabeus autem et qui cū ipo erant appropinquante illo deprecabātur dn̄m caput terra aspergentes. lūbosq; cilicijs precincti. ad altaris crepidinē prouoluti: ut sibi ꝓpicius inimicis aūt eoꝝ esset inimicus: et adūsarijs adūsaretur sicut lex dicit. Et ita post orationem sūptis armis longius de ciuitate procedentes: et proximi hostibus effecti resederunt. Primo aūt solis ortu vtriq; cōmiserūt. isti quidē victorie et prosperitatis sponsorē cū virtute dn̄m habentes: illi autē ducē belli animū habebant. Sed cū vehemēs pugna esset apparuerūt adūsarijs de celo viri quinq; in equis. frenis aureis decori ducatū iudeis prestantes: ex quibus duo machabeū mediū habentes armis suis circūseptū incolumem conseruabāt: in adūsarios aūt tela et fulmina iaciebāt. ex quo et cecitate cōfusi et repleti ꝑturbatione cadebant. Interfecti sūt aūt viginti milia quingenti. et equites sexcenti. Timotheus vero confugit in gazaram presidiū munitū cui preerat cereas: machabeus autē et qui cū eo erant letantes obsederunt presidiū diebus quatuor. At hij qui intus erāt loci firmitate confisi supra modū maledicebāt. et ſmones nephandos iactabāt: sed cū dies quinta illucesceret viginti iuuenes ex hijs qui cū machabeo erant accensi animis ꝓpter blasphemiā viriliter accesserūt ad murū. et feroci animo incedentes ascendebant: sed et alij similiter ascendentes turres portasq; succendere aggressi sunt. atq; ipsos maledicos viuos concremare. Per continuū autē biduū. presidio vastato timotheum occultantē se in quodā repertū loco peremerūt: et fratrem illius ceream et appollofanē occiderūt. Quibus gestis: in ymnis et cōfessionibus bn̄dicebant dn̄m qui magna fecit in israhel: et victoriam dedit illis. XI

Sed paruo post tempore lysias procurator regis et ꝓpinquus ac negocioꝝ prepositus grauiter ferens de hijs que acciderant: congregatis octoginta milibus et equitatu vniūso veniebat adūsum iudeos existimans se ciuitatē quidem captam gentibus habitaculū facturū: templum vero in pecunie questū sicut cetera delubra gentium habiturum: et per singulos annos venale

sacerdotiū· nusq̄ recogitans dei potestatē:
sed mēte effrenatus· in multitudine peditū
et in milib9 equitū· et in octoginta elephā-
tis confidebat. Ingressus autē iudeam et
appropians bethsure que erat in angusto
loco ab iherosolima interuallo quīqz stadi-
orū: illud presidiū expugnabat. Ut autē
machabeus et qui cū eo erant cognouerūt
expugnari p̄sidia: cū fletu ⁊ lacrimis roga-
bant dn̄m· et oīs turba simul: ut bonū an-
gelū mitteret ad salutem israhel. Et ip̄e pri-
mus machabeus sūptis armis ceteros ad-
hortatus est simul secū p̄iculū subire: et fer-
re auxiliū fratrib9 suis. Cūqz pariter prom-
pto animo p̄cederent iherosolimis· appa-
ruit p̄cedens eos eques in veste candida:
armis aureis hastam vibrans. Tūc oēs
simul bn̄dixerūt misericordē dn̄m: et ꝯua-
luerūt animis: nō solū homines sed et besti-
as ferocissimas et muros ferreos parati pe-
netrare. Ibant igitur prompti: de celo habē-
tes adiutorē et miserantē sup eos dn̄m. Le-
onū autē more impetu irruentes in hostes
prostrauerūt ex eis vndecim milia peditū et
equitū mille sexcentos: vniūsos autē in fu-
gam verterūt: plures autē ex eis vulnerati
nudi euaserūt. Sed et ip̄e lysias turpiter
fugiens euasit. Et quia nō insensatus erat:
secū ipse reputans factam erga se diminu-
tionē· et intelligens inuictos esse hebreos
dei omnipotentis auxilio innitentes· misit ad
eos· promisitqz se consensurū omnib9 que
iusta sūt: et regem compulsurū amicū fieri.
Annuit autē machabeus precib9 lysie: in o-
mnib9 vtilitati ꝯsulens. Et quecūqz macha-
beus scripsit lysie de iudeis: ea rex ꝯcessit.
Nam erant scripte iudeis epistole a lysia
siquidē hunc modū continentes. Lysias:
populo iudeoꝝ salutē. Johānes et abessa-
lon qui missi fuerāt a vobis tradentes scri-
pta postulabāt: ut ea que per illos signifi-
cabant̄ implerē. Quecūqz igitur regi po-
tuerūt p̄ferri exposui: et que res p̄mittebat
consensi. Si igitur in negociis fidem con-
seruaueritis· et deinceps bonoꝝ vobis cau-
sa esse temptabo: de ceteris aūt per singula
verba mandaui et istis et hijs q̄ a me missi
sūt colloqui vobiscū. Bene valete. Anno
centesimoquadragesimooctauo mēsis dio-
dioscori vicesima et quarta. Regis autē ep-
stola ista continebat. Rex antiochus: lysie
fratri salutē. Patre nr̄o inter deos translato
nos volentes eos qui sunt in regno nostro
sine tumultu agere et rebus suis adhibere
diligentiā: audiuimus iudeos nō ꝯsensisse
patri meo ut transferrent̄ ad ritū grecoꝝ· ſ;
tenere velle suū institutū: ac p̄pterea postula-
re a nobis concedi· sibi legitima sua. Volē-
tes igitur hanc quoqz gentē quietam esse:
statuētes iudicauimus templū restitui illis:
ut agerent scd̄m suoꝝ maioꝝ ꝯsuetudinē.
Bene igit̄ feceris si miseris ad eos et dexte-
ram dederis: ut cognita nostra volūtate bo-
no animo sint: et vtilitatib9 p̄prijs deseruiāt.
Ad iudeos vero regis epistola talis erat.
Rex antiochus: senatui iudeoꝝ· et ceteris
iudeis salutem. Si valetis sic estis ut volu-
mus: ſ; et ipsi bene valemus. Adijt nos me-
nelaus dicens: velle vos descendere ad ve-
stros qui sūt apud nos. Hijs igitur q̄ com-
meant usqz ad diē tricesimū mensis xandici
damus dexteras securitatis: ut iudaicis vtā-
tur cibis et legibus suis sicut et prius: et ne-
mo eoꝝ vllo modo molestiam patiatur de
hijs que per ignorantiā gesta sūt. Misimus
autē ⁊ menelaū qui vos alloquat̄. Valete.
Anno centesimoquadragesimooctauo xan-
dici mensis quīdecima die. Miserūt autem
etiam romani epistolā ita se habentē. Quī-
tus memmius ⁊ titus manilius legati romano-
rum: populo iudeoꝝ salutē. De hijs que ly-
sias cognatus regis concessit vobis· et nos
concessimus: de quib9 autē ad regē iudica-
uit referendū· confestim aliquē mittite dili-
gentius inter vos conferentes: ut decerna-
mus sicut congruit vobis. Nos enim anti-
ochiam accedimus. Ideoqz festinate rescri-
bere: ut nos quoqz sciamus cuius estis vo-
lūtatis. Bene valete. Anno centesimoqua-
dragesimooctauo quītadecima die mensis
xandici.

XII

His factis pactōib9 lysias p̄gebat ad regem: iudei autem
agriculture operam dabant. Sed hij qui
resederāt timotheus et appollonius gennei
filius· sed et ieronimus et demophon· super
hos et nichanor cypriarches non sinebant

eos in silentio agere ⁊ quiete. Joppite vero tale quoddam flagitiū ꝑpetrarunt. Rogauerūt iudeos cū quibꝰ habitabāt ascendē scaphas quas parauerāt cū vxoribꝰ ⁊ filijs: quasi nullis inimicitijs int̄ eos subiacētibꝰ. Secundū ꝯmune itaq̧ decretū ciuitatis ⁊ ipis acquiescentibꝰ pacisq̧ causa nichil suspectū habentibꝰ: cū in altū ꝓcessissent submerserūt nō minus ducētos. Quā crudelitatē iudas in sue gentis homines factam ut cognouit ꝑcepit viris qui erāt cum ipo. et inuocato iusto iudice deo venit aduersus interfectores fratrū: et portū quidē nocte succendit: scaphas exussit: eos autē qui ab igne refugerāt gladio ꝑemit. Et cū hec ita egissꝫ discessit quasi iterū reuersurus: et vniuersos ioppitas eradicaturus. Sed cum cognouisset ⁊ eos qui erant iamnie velle pari modo facere habitantibꝰ secū iudeis: iamnitis q̧ nocte supuenit. et portū cū nauibus succendit: ita ut lumē ignis appareret iherosolimis ab stadijs ducētis quadragita. Inde cū iam abijssent nouē stadijs et iter facerēt ad timotheū: ꝯmiserūt cū eo arabes quinq̧ milia viri. et equites quingēti. Cūq̧ pugna valida fieret ⁊ auxilio dei prospere cessissꝫ: residui victi arabes petebant a iuda dextras sibi dari ꝓmittētes se pascua daturos: et in ceteris ꝓfuturos. Judas aūt arbitratus vere in multis eos vtiles ꝓmisit pacē: dextrisq̧ acceptis discessere. ad tabnacula sua. Aggressus est autē ⁊ ciuitatē quandā firmā. pontibꝰ murisq̧ circūseptā que a turbis habitabat̄ gentium ꝓmiscuaꝝ: cui nomen casphin. Hij vero qui intus erāt confidentes in stabilitate muroꝝ ⁊ apparatu alimoniaꝝ remissius agebāt: maledictis lacessentes iudam ac blasphemātes: et loquētes q̄ fas non est. Machabeus autē inuocato magno mūdi principe qui sine arietibus et machinis temporibꝰ ihesu p̄cipitauit iericho. irruit ferociter muris: et capta ciuitate per dn̄i voluntatē innumerabiles cedes fecit: ita ut adiacēs stagnū stadioꝝ duoꝝ latitudinis sagnine interfectoꝝ fluere videretur. Inde discesserunt stadia septingenta quinquaginta et venerunt in characha ad eos qui dicūt̄ tibianei iudeos: ⁊ timotheū quidē in illis locis non ꝯphenderūt: nulloq̧ negocio perfecto regressus est. relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dositheꝰ autē ⁊ sosipater q̄ erāt duces cū machabeo ꝑemerūt a timotheo relictos in p̄sidio decē milia viros. At machabeus ordinatis circū se sex milibꝰ ⁊ ꝯstitutis per cohortes: aduersus timotheū ꝓcessit habentē secū. centumuiginti milia peditū: equitūq̧ duo milia quingentos. Cognito autem iude aduētu timotheus premisit mulieres. et filios ⁊ reliquū apparatū in presidiū quod carmon dicitur. Erat enim inexpugnabile et accessu difficile: ꝓpter locoꝝ angustias. Cūꝫ cohors iude prima apparuissꝫ. timor hostibꝰ incussus est ex presentia dei qui vniūsa conspicit: et in fugam versi sunt alius ab alio: ita ut magis a suis deicerētur. et gladioꝝ suoꝝ ictibꝰ debilitarētur. Judas autē vehementer instabat puniēs ꝓphanos et ꝓstrauit ex eis triginta milia viroꝝ. Ipse vero timotheus incidit in partes dosithei ⁊ sosipatris: et multis p̄cibꝰ postulabat ut viuus dimitteretur: eo q̧ multorū ex iudeis parentes haberet ac fratres quos morte eius decipi eueniret. Et cū fidē dedissꝫ restituturū se eos scđꝫ ꝯstitutū: illesū eū dimiserūt ꝓpter fratrū salutē. Judas aūt regressus est a carmon interfectis. viginti quinq̧ milibꝰ. Post hoꝝ fugā ⁊ necē mouit exercitū ad effron ciuitatē munitā in q̄ multitudo diuersaꝝ gentiū habitabat: et robusti iuuenes pro muris consistentes fortiter repugnabāt. In hac autē machine multe: et teloꝝ erat apparatus. Sed cū omipotētē inuocassent. qui potestati vires hostiū ꝯfringit ceperūt ciuitatē: ⁊ ex eis qui intus erant viginti quīq̧ milia ꝓstrauerūt. Inde ad ciuitatē scitaꝝ abierūt: que ab iherosolimis sexcentis stadijs aberat. Contestātibꝰ aūt hijs qui apud scitopolitas erāt iudeis. q̧ benigne ab eis haberētur: ⁊ temporibꝰ infelicitatis. q̧ modeste secū egerint: grās agētes eis. et exhortati etiam de cetero erga genus suū benignus esse venerūt iherosolimā. die solēni septimanaꝝ instāte. Et post pentecosten abierūt ꝯtra gorgiā prepositū ydumee. Exiuit autē cum peditibꝰ tribꝰ milibꝰ: et eq̄tibus quadringentis. Quibus congressis

contigit paucos ruere iudeoꝝ. Dositheus
vero quidē de bachenoris eques vir fortis
gorgiā tenebat: et cū vellet illū capere viuū.
eques quidam de tracibꝫ irruit in eum. hu=
merūqꝫ eius amputauit: atqꝫ ita gorgias
effugit in marisa. At illis qui cum heſdrin
erāt diutius pugnātibꝫ ⁊ fatigatis inuoca=
uit dn̄m iudas adiutorē et ducez belli fieri:
incipiēs voce patria. et cū ymnis clamorē
extollēs. fugam gorgie militibꝫ incussit. III Iu=
das aūt collecto exercitu venit in ciuitatez
odollam. Et cum septima dies superueniret:
secundū ↄsuetudinē purificati in eodē loco
sabbatū egerūt. Et sequēti die venit cū suis
iudas ut corpora ꝓstratoꝝ tolleret: et cum
parētibꝫ poneret in sepulcris paternis. In=
uenerūt aūt sub tunicis interfectoꝝ de do=
narijs ydoloꝝ q̄ apud iamniam fuerūt: a
quibus lex ꝓhibet iudeos. Omnibus ergo
manifestum factū est: ob hanc causam eos
corruisse. Omnes itaqꝫ bn̄dixerūt iustum
iudiciū dn̄i: qui occulta fecerat manifesta.
Atqꝫ ita ad preces conuersi rogauerūt: ut
id quod factū erat delictū obliuioni trade=
retur. At vero fortissimus iudas hortabat
populū ↄseruare se sine peccato: sub oculis
vidētes que facta sūt pro peccatis eoꝝ qui
prostrati sūt. Et facta collacōne duodecim
milia dragmas argenti misit iherosolimaz
offerri pro pccīs mortuoꝝ sacrificiū: bene
⁊ religiose de resurrectōne cogitans. Nisi
enim eos qui ceciderāt resurrecturos spera=
ret: sup̄fluū videret et vanū orare pro mor=
tuis. Et q̄ ↄsiderabat q̄ hij qui cū pietate
dormitionē acceperāt: optimā haberent re=
positā grāz. Sācta ergo ⁊ salubris ē cogi=
tacō ꝓ defunctis exorare: ut a pccīs soluāt.

XIII

Anno cētesimoquadrage=
simonono ↄgnouit iudas antiochū
eupatoris venire cū multitudine aduersus
iudeam: et cū eo lysiam procuratorē ⁊ ꝑposi=
tum negocioꝝ secū habentē peditū centum=
decē milia. et equitū quinqꝫ milia. et elephā=
tes vigintiduos: currus cū falcibꝫ trecētos.
Commiscuit aūt se illis ⁊ menelaus et cum
multa fallacia dep̄cabatur antiochū non ꝓ
patrie salute: sed sperās se constitui in prin=
cipatū. Sed rex regum suscitauit animos
antiochi in peccatorem: et suggerente lysia
hūc esse causam omniū maloꝝ: iussit ut eis
est ↄsuetudo apprehensū in eodē loco necari.
Erat aūt in eodē loco turris quinquaginta
cubitoꝝ: aggestū vndiqꝫ habens cineris.
Hec ꝓspectū habebat in preceps. Inde in
cinerem deici iussit sacrilegū: omībꝫ eū ꝑpel=
lentibꝫ ad interitū. Et tali lege p̄uaricatorē
legis contigit mori: nec terre dari menelaū.
Et quidem satis iuste. Nam q̄ multa erga
arā dei delicta commisit cuius ignis et cinis
erat sanctus: ipē in cineris morte dānatus
est. Sed rex mēte effrenatus veniebat neq̄=
orem se patre suo iudeis ostensurus. Quibꝫ
iudas cognitis p̄cepit populo ut die ac no=
cte dn̄m inuocarēt quo sicut semper et nunc
adiuuaret eos: quippe qui lege ⁊ patria san=
ctoqꝫ templo priuari verērētur: ac populū q̄
nup̄ paululū respirassꝫ. ne sineret blasphemis
rursus nationibꝫ subdi. Omnibus itaqꝫ simul
id facientibꝫ et petētibꝫ a dn̄o misericordiā
cū fletu et ieiunijs p̄ triduū ↄtinuū ꝓstratis:
hortatus est eos iudas ut se ꝑpararēt. Ipse
vero cū senioribꝫ cogitauit. priusq̄ rex ad=
moueret exercitū ad iudeā ⁊ obtineret ciui=
tatem exire: et dn̄i iudicio ↄmittere exitū rei.
Dans itaqꝫ potestatē omniū deo mūdi crea=
tori. et hortatus suos ut fortiter dimicarent:
et usqꝫ ad mortē pro legibꝫ. tēplo. ciuitate.
patria. et ciuibꝫ starēt. circa modin exercitū
constituit. Et dato signo suis dei victorie.
iuuenibꝫ fortissimis electis nocte aggressus
aulam regiā in castris interfecit viros qua=
tuordecim milia: et maximū elephantoꝝ cū
hijs qui suppositi fuerant. Summoqꝫ metu
ac p̄turbacōe hostiū castra replētes: rebusqꝫ
prospere gestis abierūt. Hoc aūt factū est
die illucescente: adiuuante eū dn̄i ꝓtectōe.
Sed rex accepto gustu audacie iudeorum
arte difficultatē locoꝝ temptabat: et beth=
sure qđ erat iudeoꝝ presidiū munitū castra
ammouebat. sed fugabatur. impingebat.
minorabatur. Hijs aūt qui intus erāt iudas
necessaria mittebat. Enūciauit aūt misteria
hostibꝫ rodochus quidā de iudaico exerci=
tu: qui requisitus comp̄hensus est ⁊ ↄclusus.
Iterū rex sermonē habuit ad eos qui erant
in bethsuris: dextram dedit. accepit. abijt.

commisit cū iuda: supatus ē. Ut aūt ɔgnouit rebellasse philippum ātiochie q̄ relictus erat sup negocia: mente ɔsternatus iudeos deprecās: subditusq3 eis iurat de omib9 quibus iustū visū est: et reconciliatus obtulit sacrificiū: honorauit templū ⁊ munera posuit: machabeum amplexatus est: et fecit eū a ptolomaide usq3 ad gerrenos ducē ⁊ principem. Ut aūt venit ptolomaidā grauiter ferebant ptolomenses amicicie ɔuentionē indignātes: ne forte fedus irrūperēt. Tūc ascendit lysias tribunal: et exposuit racōē3: et ppl'm sedauit: reuersusq3 est antiochiam. Et hoc mō regis pfectio et reditus pcessit.

XIIII

Sed post trienij tempus ɔgnouit iudas ⁊ qui cū eo erāt demetriū seleuci cū multitudine valida ⁊ nauib9 per portū tripolis ascendisse ad loca oportuna: et tenuisse regiōes aduersus antiochū et eius ducē lysiam. Alchimus aūt quidā qui summus sacerdos fuerat: sed voluntarie coinquinatus est in tpib9 ɔmixtionis: considerās nullo mō sibi ēē salutē neq3 accessū3 ad altare: venit ad regē demetriū cētesimoquinquagesimo anno offerēs ei coronā auream ⁊ palmā: sup hec et talos qui templi esse videbantur. Et ipsa quidam die siluit. Tempus aūt oportunū demētie sue nactus: et conuocatus a demetrio ad consiliū: et interrogatus quib9 reb9 ⁊ ɔsilijs iudei vterētur: rn̄dit. Ipsi qui dicūtur assidei iudeoꝝ quibus preest iudas machabe9 bella nutriūt et sedicōes mouēt: nec patiūtur regnū esse quietum. Nam ⁊ ego defraudatus parentum gloria: dico autē sūmo sacerdotio huc veni: primo quidem vtilitatib9 regis fidem seruans: secundo autē etiā ciuib9 consulēs. Nam illoꝝ prauitate vniuersum genus nostrū nō minime vexat᷑. Sed oro hijs singulis o rex cognitis: et regioni et generi secundū humanitatē tuā pmulgatā omnibus pspice. Nam quādiu supest iudas: impossibile ē pacē esse negotijs. Talibus aūt ab hoc dictis: et ceteri amici hostiliter se habētes aduersus iudā: inflāmauerūt demetriū. Qui statim nichanorem p̄positū elephātoꝝ ducē misit in iudeā: datis mādatis ut ipsu3 quidē iudam caperet viuū: eos vero qui cū illo erāt dispergeret: et ɔstitueret alchimū maximi templi summū sacerdotē. Tūc gentes que de iudea fugerant iudam: segregatim se nichanori miscebant: miserias ⁊ clades iudeoꝝ: prosperitates reru3 suaꝝ existimātes. Audito itaq3 iudei nichanoris aduentu et conuentu nationum: conspersi terra rogabāt eum qui populū suū constituit in eternū custodiret: quiq3 suam porcōem signis euidentib9 ptegit. Imperāte autē3 duce statim inde mouerunt: conuenerūtq3 ad castellu3 dessau. Symō vero frater iude commiserat cum nichanore: sed conterritus est repētino aduentu aduersarioꝝ. Nichanor tamen audiens virtutem comitu3 iude ⁊ animi magnitudinē quā pro patrie certaminibus habebāt: sanguine iudicium facere metuebat. Quamobrē premisit possidoniū ⁊ theodotiū ⁊ mathiā: ⁊ ut darēt dextras: atq3 acciperēt. Et cū diu de hijs ɔsiliū ageretur: et ip̄e dux ad multitudinē retulisset: omniū vna fuit sententia amicitijs annuere. Itaq3 diem ɔstituerūt qua secreto inter se agerent: et singulis selle prolate sūt et posite. Precepit aūt iudas armatos esse locis oportunis: ne forte ab hostibus repēte mali aliquid oriretur. Et congruū colloquiū fecerūt. Morabatur aute3 nichanor iherosolimis: nichilq3 inique agebat: gregesq3 turbaꝝ que ɔgregate fuerāt dimisit. Habebat aūt iudā sp carū ex aio: et erat viro inclinatus. Rogauitq3 eū ducere vxorē: filiosq3 pcreare. Nuptias fecit: quiete egit: ɔmuniterq3 viuebāt. Alchimus aūt vidēs caritatē illoꝝ ad inuicē et ɔuētiones: venit ad demetriū ⁊ dicebat nichanorem rebus alienis assentire: iudamq3 regni insidiatorē successorē sibi destinasse. Itaq3 rex exasperatus ⁊ pessimis huius criminacōib9 irritatus scp̄sit nichanori dicēs: grauit᷑ quidē se ferre de amicicie ɔuentione: iubere tn̄ machabeū citius vinctū mittē antiochiā. Quib9 ɔgnitis nichanor ɔsternabat᷑: ⁊ ḡuiter ferebat si ea q̄ ɔuenerāt irrita facēt nichil lesus a viro: s3 qr regi resistere nō poterat oportunitatē obseruabat qua preceptū pficeret. At machabeus videns secū austerius agere nichanorē: ⁊ ɔsuetū occursū ferotius exhibētē: intelligēs nō ex bono esse austeritatē istā:

paucis suoꝝ ꝯgregatis occultauit se a ni-
chanore. Quod cū ille cognouit fortiter se
a viro preuentū: venit ad maximū ⁊ sanctis-
simū templū: et sacerdotibꝫ solitas hostias
offerentibꝫ. iussit sibi tradi virū. Qui cū
iuramento dicētibus nescire se vbi esset qui
querebatur: extendens manū ad templū
iurauit dicens. Nisi iudam vinctum michi
tradideritis istud dei fanū in planiciem de-
ducam: et altare effodiam: et templum hoc
libero patri consecrabo. Et hijs dictis abijt.
Sacerdotes aūt ꝓtendētes manus in ce-
lum inuocabant eū qui semper ꝓpugnator
esset gentis ipsoꝝ. hec dicētes. Tu domine
vniuersorum qui nullius indiges: voluisti
templū habitationis tue fieri in nobis. Et
nunc sancte sanctoꝝ omniū domine ꝯserua
in eternum impollutā domū istam: q̄ nuper
mundata est. Razias aūt quidam de senio-
ribꝫ ab iherosolimis delatus est nichanori
vir amator ciuitatis. et bene audiens: qui ꝓ
affectu pater iudeorum appellabatur. Hic
multis temporibꝫ continētie ꝓpositū tenuit
in iudaismo: corpusq; ⁊ animā tradere ꝯtē-
tus pro ꝑseuerātia. Volens autē nichanor
manifestare odiū quod habebat in iudeos
misit milites quingētos: ut eū ꝯprehenderet.
Putabat enim si illū decepisset: sese cladē
iudeis maximā illaturum. Turbis autem ir-
ruere domū eius et ianuā disrumpere. atq;
ignem ammouere cupiētibus. cum iā com-
prehenderetur gladio se petijt: eligēs no-
biliter mori potius. q̄ subditus fieri peccori-
bus: et contra natales suos iniurijs indi-
gnis agi. Sed cum per festinacōnem non
certo ictu plagā dedissꝫ. et turbe inter ostia
irrumperent recurrēs audacter ad murum.
precipitauit semetipsum viriliter in turbas:
quibus velociter locum dantibꝫ casui eius.
venit per mediam ceruicem. Et cū adhuc
spiraret accensus animo surrexit: et cū san-
guis eius magno fluxu deflueret. et grauis-
simis vulneribus esset saucius. cursu turbā
pertransijt: et stans supra quādā petrā pre-
ruptam. et iam exsanguis effectus: ꝯplexus
intestina sua vtrisq; manibꝫ ꝓiecit sup tur-
bas inuocans dn̄atorē vite ac spūs: ut hec
illi iterū redderēt: atq; ita vita defunctus est.

XV

Nichanor autem ut comperit
iudam esse in locis samarie: cogitauit
cum oīmi impetu die sabbati committere bel-
lum. Iudeis vero qui illum per necessitatem
sequebāt̄ dicentibus. ne ita ferociter ⁊ bar-
bare feceris. sed honorē tribue diei sanctifi-
cacōis. et honora eū qui vniuersa conspicit:
at ille infelix interrogauit si est potens in ce-
lo qui imperauit agi diem sabbatoꝝ: et re-
spondentibus illis. est dn̄s viuus ipse in ce-
lo potens qui iussit agi septimam diem: at
ille ait. Et ego potens sum sup terram: qui
impero sumi arma ⁊ negocia regis impleri.
Tamen non obtinuit ut consilium ꝑficeret.
Et nichanor quidem cum summa superbia
erectus cogitauerat commune tropheū sta-
tuere de iuda. Machabeus autē semper cō-
fidebat cum omni spe auxiliū sibi a domino
affuturum. et hortabat̄ suos ne formidarēt
ad aduentū nationū. sed in mente haberēt
adiutoria sibi facta de celo: et nūc sperarent
ab omnipotente. sibi affuturam victoriam.
Et allocutus eos de lege. et ꝓphetis: ammo-
nens etiam certamina que fecerant prius:
promptiores constituit eos. Et ita animis
eorū erectis: simul ostendebat gentiū falla-
ciam. et iuramentoꝝ ꝑuaricationē. Singu-
los autem illoꝝ armauit non clipei ⁊ haste
municōne. sed sermonibus optimis ⁊ exhor-
tacōnibus: exposito digno fide sompnio: per
quod vniuersos letificauit. Erat autē huius-
modi visus. Oniam qui fuerat sūmus sacer-
dos virum bonū ⁊ benignū verecundū visu.
modestū moribꝫ. ⁊ eloquio decorū. et qui a
puero in ꝟtutibꝫ exercitatus sit. manus pro-
tendentē: orare pro oīni populo iudeorum.
Post hoc apparuisse et aliū virū etate ⁊ glo-
ria mirabilē: et magni decoris habitudinē
circa illum. Respondētem vero oniam dixisse.
Hic est fratrū amator et populi israhel: hic
est qui multū orat pro populo ⁊ vniuersa scā
ciuitate ieremias ꝓpheta dei. Extendisse aūt
ieremiam dextram: et dedisse iude gladiū au-
reum dicētem. Accipe sanctū gladiū munus
a deo: in quo deicies aduersarios popli mei
israhel. Exhortati itaq; iude sermonibꝫ bonis
valde. de quibꝫ extolli possꝫ impetus. et animi
iuuenum confortari: statuerunt dimicare et

IIII S

b

bi T

confligere fortiter ut virtus de negotijs iudicaret: eo ꝙ civitas sancta et templū piclitarētur. Erat enim ꝓ vxoribꝰ ⁊ filijs. itemqꝫ pro fratribꝰ et cognatis minor sollicitudo: maximus vero ⁊ primus ꝓ sc̄itate timor erat tēpli: sed ⁊ eos q̄ in civitate erāt nō minima sollicitudo habebat pro hijs qui ꝯgressuri erant. Et iam cū oēs sperarent iudiciū futurū hostesqꝫ adessent atqꝫ exercitus erat ordinatus. bestie equitesqꝫ oportuno loco compositi: considerās machabeus aduētū multitudinis ⁊ apparatū variū armoꝝ. ac ferocitatem bestiaꝝ. extendēs manus in celum. prodigia facientē dn̄m invocavit: qui nō secundū armoꝝ potentiā. sed prout ipsi placet dat dignis victoriā.

vii

Dixit autē invocans hoc modo. Tu dn̄e qui misisti angelū tuū sub ezechia rege iude. et interfecisti de castris sennacherib centūoctoginta quiqꝫ milia: et tunc dominator celoꝝ mitte angelū tuum bonū ante nos in timore ⁊ tremore magnitudinis brachij tui: ut metuant qui cū blasphemia veniūt adūsus sanctū ꝓplm̄ tuū. Et hic quidem ita peroravit: nichanor autem ⁊ qui cū ipso erant cū tubis ⁊ canticis admovebant. Judas vero ⁊ qui cū eo erāt invocato deo per orationes congressi sunt: manu quidē pugnātes. sed ⁊ dn̄m cordibꝰ orantes ꝓstrauerūt nō minus triginta quiqꝫ milia presentia dei magnifice delectati. Cū cessassent et cū gaudio redirēt: cognouerūt nichanorem ruisse cum armis suis. Facto itaqꝫ clamore et perturbacōne suscitata: patria voce oīpotentē dn̄m bn̄dicebāt.

viii

Precepit autē iudas qui per omnia corpore et animo mori pro civibꝰ paratus erat: caput nichanoris ⁊ manū cum humero abscisam iherosolimam perferri. Quo cū pervenisset convocatis contribulibꝰ et sacerdotibꝰ ad altare: accersiit et eos qui in arce erant. Et ostenso capite nichanoris et manu nepharia quam extenderat contra domū sanctam omnipotentis dei: magnifice gloriatus est. Linguam etiam impij nichanoris precisam iussit particulatī avibꝰ dari: manū autē dementis ꝯtra templū suspendi. Omnes igitur celi benedixerūt dn̄m dicētes: benedictus qui locū suū incōtaminatū servavit. Suspendit autem nichanoris caput in summa arce: ut evidens esset et manifestū signū auxilij dei. Itaqꝫ oēs commuui ꝯsilio decreuerūt nullo modo diē istū absqꝫ celebritate preterire: habere aūt celebritatē terciadecīa die mēsis adar: que dicitur voce siriaca predie mardochei die. Igit̄ hijs erga nichanorē gestis: ⁊ ex illis temporibꝰ ab hebreis civitate possessa. ego qꝫ in hijs faciā finē sermonis. Et si quidē bene et ut historie competit hoc et ipse velim: si aūt minus digne: ꝯcedendū est michi. Sicut enim vinum semper bibere aut semꝑ aquā. ꝯtrariū est: alternis aūt uti delectabile: ita legentibꝰ si semꝑ exactus sit sermo nō erit gratus: hic ergo erit cōsūmatus. Explicit liber scd̄us Machabeorum.

Incipit epistola beati ieronimi ad damasū papam in quatuor euangelistas.

Beatissimo pape damaso iheronimus. Nouum opus me facere cogis ex veteri: ut post exemplaria scripturarū toto orbe dispersa quasi quidā arbiter sedeam: et quia inter se variant q̄ sint illa q̄ cum greca ɔsentiant veritate decernam. Pius labor sed periculosa presumpcō · iudicare de ceteris · ipm̄ ab oīb; iudicanduz: senis mutare linguā: et canescentē mūdū ad initia retrahere paruulorꝫ. Quis enim doctus pariter vel indoctus cū in manus volumē assumpserit · et a saliua quā semel imbibit viderit discrepaē qđ lectitat · non statim erūpat in vocez me falsariū me clamans esse sacrilegū: q̄ audeam aliquid in veteribus libris addere · mutaē · corrigē? Aduersus quā inuidiaz duplex causa me ɔsolatur: qđ et tu q̄ sūmus sacerdos es fieri iubes: et verū nō esse qđ variat · etiā maledicorꝫ testimonio ɔprobat᷑. Si enim latinis exemplarib; fides est adhibenda · rn̄deant quib; tot sunt exēplaria pene quot codices. Sin aūt veritas ē querenda de pluribus: cur nō ad grecam originem reuertentes · ea q̄ vel a vicōsis interp̄tib; male edita · vel a p̄sumptorib; imperitis emendata peruersius · vel a librarijs dormitantib; aut addita sunt aut mutata corrigimus? Neqꝫ vēo ego de veteri disputo testamēto: qđ a septuaginta seniorib; in grecā linguā versum · tercio gradu ad nos vsqꝫ puenit. Non q̄ro q̄d aq̄la quid symmachus sapiant: q̄re theodotion inter nouos ⁊ vetēs medius incedat. Sit illa vera interp̄tacō: quā apl̄i pbauerūt. De nouo nūc loquor testamento qđ grecū ēē non dubium est: excepto apl̄o matheo q̄ p̄mus in iudea euangeliū xp̄i hebraicis l̄ris edidit. Hoc certe cū in nr̄o sermone discordat · et diuersos riuulorꝫ tramites ducit: vno de fonte querendus ē. Pretermitto eos codices quos a luciano et esicio nūcupatores paucorum hominū asserit puersa ɔtencō: quib; vtiqꝫ nec in veteri instrumēto post septuaginta interp̄tes emendare quid licuit · nec in nouo profuit emendasse: cū multarꝫ gentiuz linguis scriptura ante trāslata doceat falsa esse q̄ addita sunt. Igitur hec p̄ns p̄faciuncula pollicetur quatuor tm̄ euangelia · q̄rꝫ ordo ē iste · matheus · marcus · lucas · iohāes. codicū grecorꝫ emendata collacōe ſꝫ veterum: q̄ ne multū a lectionis latine ɔsuetudine discreparent · ita calamo imperauimus: vt hijs tantū que sensum videbāt᷑ mutaē · correctis · reliqua manere pateremur vt fuerāt. Canones qꝫ quos eusebius cesariensis ep̄s allexandrinū secutus āmoniū in decez numeros ordinauit: sicut in greco habent᷑ expressimus. Qđ si quis de curiosis voluerit nosse q̄ in euangelijs vel eadem vel vicina vel sola sint: eorum distinctōne ɔgnoscet. Magnus siq̄dē hic in nr̄is codicib; error inoleuit: dum qđ in eadem re · alius euāgelista plus dixit · in alio q̄a minus putauerit addiderūt: vel dum eūdem sensum alius aliter exp̄ssit · ille q̄ vnū e q̄tuor p̄mū legerat ad eius exēplū ceteros quoqꝫ estimauerit emendandos. Vnde accidit · vt apud nos mixta sūt oīa: et in marco plura luce atqꝫ mathei. Rursum in matheo plura iohānis et marci: et ī ceteris reliquorū q̄ in alijs ꝓpria sunt inueniantur. Cū itaqꝫ canones legeris q̄ subiecti sūt: ɔfusionis errore sublato · et similia omniū scies: et singulis sua queqꝫ restitues. In canone primo ɔcordāt q̄tuor: matheus · marcus · lucas · iohāes. In secūdo tres: matheus · marcus · lucas. In tercio tres: matheus · lucas · iohānes. In quarto tres: matheus · marcus · iohānes. In q̄nto duo: matheus · lucas. In sexto duo: matheus · marcus. In septīo duo: matheus · iohānes. In octauo duo: lucas · marcus. In nono duo: lucas · iohānes. In decimo ꝓpria vnusquisqꝫ q̄ nō hn̄tur in alijs ediderūt. Singulis vero euangelijs ab vno incipiens vsqꝫ ad finem librorꝫ dispar numerus accrescit. Hic nigro colore p̄scriptus sub se habꝫ aliū ex minio discolorez numerū: qui ad decem vsqꝫ ꝓcedens indicat: p̄or numerus in quo sit canone requirendus. Cū ergo apto codice ubi

gr̄a illud siue illud capitulū scire volueris
cuius canonis sit·statim ex sbiecto nume=
ro doceberis: et recurrēs ad principia in q̄=
bus canonū ē destincta ɔgeries·eodemq̧
statim canone ex titulo frontis inuēto: illū
quē q̄rebas numerum eiusdem euangelij
q̄ ⁊ ip̄e ex inscripcōe signat᷑ inuenies: atq̧
e vicino ceterorꝫ tramitibꝫ inspectis·quos
numeros e regione habeāt adnotabis: ⁊
cū scieris recurres ad volumina singl'orꝫ:
⁊ sine mora repertis numeris quos ante si=
gnaueras: repperies ⁊ loca·in quibꝫ vel ea=
dem vel vicina dixerūt. Opto vt in xp̄o va=
leas: ⁊ memineris mei pp̄ b̄tissime. Explicit
ep̄l'a Incip̄·argumētū in euāgeliū s̄m math.

Matheus ex iudea sic̄ in ordie
p̄mus ponit᷑·ita euangeliū
in iudea p̄mus scripsit: cuius
vocacō ad dn̄m ex publica=
nis actibꝫ fuit: duorꝫ in ge=
neracōe xp̄i principia p̄sumēs: vnius·cuius
p̄ma circūcisio in carne: alterius·cuius secū=
dū cor electō fuit. Ex vtrisq̧ enim patribꝫ
xp̄s. Sicq̧ quaterdenario numero trifor=
miter posito·principiū a credendi fide in e=
lectōnis tempus porrigens·et ex electōe
vsq̧ in trāsmigracōnis diem dirigēs·atq̧
a transmigracōnis die vsq̧ in xp̄m definiēs·
decursam aduentus dn̄i ondit gn̄acōnem
⁊ numero satisfaciēs ⁊ tēpori: ut ⁊ se q̄d esset
ostenderēt: et dei in se opus monstrās·etiā
in hijs quorꝫ genus posuit xp̄i operātis a
principio testimoniū nō negaret. Quarꝫ
om̄iū rerꝫ·tēpus·ordo·numerus·disposicō·
vel racō·q̄ fidei necessariū est·deus xp̄s est:
q̄ factus ē ex muliere·factus sub lege·na=
tus ex virgine·passus in carne·oīa in cru=
ce fixit: vt triumphās ea in semetip̄o resur=
gens in corpe·⁊ patris nomē in patribꝫ fi=
lio·et filij nomen patri restituens in filijs: si=
ne principio sine fine ostendēs vnū se cum
patre esse q̄ vnus ē. In quo euangelio vti=
le ē desiderātibꝫ deū·sic p̄ma vel media vel
pfcā ɔgnoscē: vt ⁊ vocationē ap̄li ⁊ opus
euangelij et dilectōem dei in carne nascētis
p vniuersa legentes intelligāt: atq̧ id in
eo in quo apprehensi sūt·⁊ app̄hēdē appetūt
recognoscāt. Nob enī hoc studio argumēti
fuit·et fidē fcē rei tradē: et opantis dei intel=
ligēdā diligēt' ēē dispōz querētibꝫ nō tacē.
Expl'·argumētū. Incip̄·euāgeliū s̄m math.

Liber gn̄acōnis ihesu xp̄i filij
dauid: filij abraham. Abra=
haz genuit ysaac: ysaac au=
tē genuit iacob. Jacob aūt
genuit iudā et fratres eius:
iudas aūt genuit phares ⁊ zara de thamar
Phares autez genuit esrom: esrom aūt ge=
nuit aram. Araz aūt genuit aminadab: ami=
nadab aūt genuit naason. Naason autem
genuit salmon: salmon aūt genuit booz de
raab. Booz autem genuit obeth ex ruth: o=
beth aūt genuit iesse. Jesse autē genuit da=
uid regem: dauid aūt rex genuit salomo=
nem ex ea q̄ fuit vrie. Salomon autem ge=
nuit roboam: roboā aut genuit abyam. A=
bya autem genuit asa: asa aūt genuit iosa=
phat. Josaphat autē genuit ioram: ioram
aūt genuit oziam. Ozias aūt genuit iothā:
ioathan aūt genuit achaz. Achaz autē ge=
nuit ezechiam: ezechias aūt genuit manas=
sen: manasses aūt genuit ammon. Ammō
aūt genuit iosyam: iosyas aūt genuit ieco=
niam ⁊ fratres eius in trāsmigracōne babi=
lonis. Et post trāsmigracōem babilonis ie=
chonias genuit salathiel: salathiel aūt ge=
nuit zorobabel· Zorobabel aūt genuit abi=
ud: abiud autē genuit eliachim. Eliachim
aūt gennit azor: azor autez genuit sadoch.
Sadoch autē genuit achim: achim autez
genuit eliud. Eliud aūt genuit eleazar: ele=
azar aūt genuit matthan. Matthan autez
genuit iacob: iacob aūt genuit ioseph vi=
rum marie: de qua natus ē ihesus: q̄ vocatur
xp̄us. Om̄es itaq̧ generacōes ab abrahā
vsq̧ ad dauid·gn̄acōes q̄tuordecī: et a da=
uid vsq̧ ad trāsmigracōez babilonis·gn̄a=
cōes q̄tuordecī: ⁊ a trāsmigracōe babilonis
vsq̧ ad xp̄m·gn̄acōes q̄tuordecī. Xp̄i aūt
gn̄atio sic erat. Cū esset desp̄ōsata mater ihe=
su maria ioseph: anteq̄ ɔuenirent inuenta
ē in vtero hn̄s de sp̄ū sancto. Joseph autez
vir eius cū esset iustus·et nollet eam tradu=
cē: voluit occulte dimittē eam. Hec autem
eo cogitante: ecce angelus dn̄i apparuit in
somnis ioseph dicens. Joseph fili dauid:

noli timere accipere mariam coniugem tuam. Quod enim in ea natū ē: de spū sancto ē. Pariet aūt filiū: et vocabis nomē eius ihesum. Ipse enim saluū faciet pplm suū a peccatis eorum. Hoc aūt totū factū est: ut adimpleretur qd dictū esset a dño p pphetā dicētem. Ecce virgo in utero habebit et pariet filium: et vocabit nomē eius emanuel: qd ē interptatū nobiscū deus. Exurgēs aūt ioseph a somno fecit sicut pcepit ei angelus dñi: et accepit coniugem suam. Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum pmogenitū: et vocauit nomen eius ihesum.

II

Cum natus esset ihesus in bethleem iude in diebꝫ herodis regis: ecce magi ab oriente venerūt iherosolimam dicētes. Ubi est qui natus ē rex iudeorum? Vidimus enim stellā eius in oriēte: et venimus adorare eū. Audiēs aūt herodes rex turbatus est: et omnis iherosolima cū illo. Et congregans omnes principes sacerdotū et scribas ppli: sciscitabat ab eis ubi xpus nasceretur. At illi dixerūt ei. In bethlehem iude. Sic enim scriptū ē p pphetam. Et tu bethleem terra iuda: nequaq minima es in principibꝫ iuda. Ex te enim exiet dux qui regat populum meum israhel. Tunc herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tps stelle que apparuit eis: et mittēs illos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero: et cū inueneritis renunciate michi: ut et ego veniens adorem eū. Qui cū audissent regem abierūt. Et ecce stella quā viderāt in oriēte: antecedebat eos: usqꝫ dū veniēs staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam: gauisi sūt gaudio magno valde. Et intrātes domū inuenerūt puerum cum maria matre eius: et pcedentes adorauerūt eum: et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurū: thus: et mirrā. Et responso accepto in somnis ne redirēt ad herodem: p aliam viam reuersi sunt in regionē suam. Qui cū recessissent: ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph dicēs. Surge et accipe puerū et matrē eius et fuge in egiptum: et esto ibi usqꝫ dum dicā tibi. Futurum ē enim: ut herodes querat puerū ad pdendum eum. Qui consurgēs accepit puerū et matrē eius nocte: et secessit in egiptū. Et erat ibi usqꝫ ad obitū herodis: ut adimpleretur qd dictū ē a dño p pphetam dicētem. Ex egipto vocaui filium meum. Tunc herodes videns qm illusus esset a magis iratus est valde: et mittēs occidit omnes pueros qui erāt in bethleem in omnibꝫ finibꝫ eius a bimatu et infra: scdm tps qd exquisierat a magis. Tunc adimpletū est: qd dictū est p iheremiā pphetā dicētem. Vox in rama audita est: ploratus et ululatus multus: rachel plorās filios suos: et noluit consolari quia nō sūt. Defuncto autem herode: ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph in egipto dicēs. Surge et accipe puerū et matrem eius: et vade in terram israhel. Defuncti sūt enim qui querebāt animam pueri. Qui consurgēs accepit puerū et matrem eius: et venit in terrā israhel. Audiens aūt qđ archelaus regnaret in iudea pro herode patre suo timuit illo ire: et ammonitus in somnis secessit in partes galilee. Et veniens habitauit in ciuitate que vocatur nazareth: ut adimpleretur quod dictū est per pphetas: quoniam nazareus vocabitur.

III

In diebꝫ aūt illis venit iohēs baptista: pdicās in deserto iudee et dicēs. penitētiā agite. Appropinquabit enim regnū celorū. Hic est enim: de quo dictū est p ysaiam pphetam dicētē. Vox clamātis in deserto: parate viā dñi: rectas facite semitas eius. Ipse autem iohānes habebat vestimentū de pilis camelorum: et zonam pelliceam circa lumbos suos. Esca autem eius erat locuste et mel silvestre. Tūc exibat ad eū iherosolima et omnis iudea. et omnis regio circa iordanem: et baptizabātur ab eo in iordane cōfitentes peccata sua. Vidēs aūt multos phariseorum et saduceorum venientes ad baptismū suum: dixit eis. Progenies viperarum: quis demōstrabit vobis fugē a ventura ira? Facite ergo fructū dignū penitētie. Et ne velitis dicē intra vos: patrē habemus abraham. Dico enim vobis: qm potēs est deus de lapidibꝫ istis suscitare filios abrahe. Iā enim securis ad radicē arborū posita ē. Omnis ergo arbor que non facit fructū bonū excidetur: et in ignē mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in penitētiam: qui aūt post me venturus ē: fortior

me est: cuius non sū dignus calciamenta
portare. Ipe vos baptizabit in spū sancto.
et igni. Cuius ventilabrū in manu sua et p=
mundabit aream suā: ⁊ ɔgregabit triticū
horreū suū: paleas aūt ɔburet igni inexti=
guibili. Tunc venit ihesus a galilea in ior=
danen ad iohannē: vt baptizaretur ab eo.
Iohannes autē phibebat eū dicēs. Ego
a te debeo baptizari: ⁊ tu venis ad me? Re=
spondens aūt ihesus dixit ei. Sine modo.
Sic enim decet nos implere omē iusticiā.
Tunc dimisit eū. Baptizatus aūt ihesus cō=
festim ascendit de aqua. Et ecce aperti sūt
ei celi: et vidit spiritum dei descendentem si=
cut columbam: et venientē sup se. Et ecce
vox de celis dicens. Hic ē filius meus dile=
ctus: in quo michi ɔplacui. IIII
Tunc ihesus ductus ē in desertū a spū.
vt temptaret a dyabolo: ⁊ cū ieiunasset q=
dragīta diebus ⁊ quadraginta noctibus:
postea esuriit. Et accedens tēptator dixit
ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes
fiant. Qui respondens dixit. Scriptū est.
Nō in solo pane viuit homo: s; in omi vbo
quod pcedit de ore dei. Tunc assumpsit eū
dyabolus in sanctam ciuitatē: ⁊ statuit eū
supra pinnaculū templi: ⁊ dixit ei. Si filius
dei es: mitte te deorsū. Scriptū est enim: q̄a
angelis suis mandauit de te. ⁊ in manibus
tollent te: ne forte offendas ad lapidem
pedem tuū. Ait illi ihesus rursū. Scriptum
est. Non temptabis dnm deū tuū. Iterum
assumpsit eū dyabolus in montē excelsum
valde: ⁊ ostendit ei omīa regna mūdi et
gloriam eorū: ⁊ dixit ei. Hec oīa tibi dabo:
si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei ihe=
sus. Vade sathana. Scriptū est eni. Dnm
deū tuū adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tunc
reliquit eū dyabolus: ⁊ ecce angeli accesse=
runt ⁊ ministrabant ei. Cū autem audisset
ihesus q iohannes traditus esset: secessit in
galileam: ⁊ relicta ciuitate nazaret. venit
et habitauit in ciuitate capharnaū mariti=
ma. in finibus zabulon ⁊ neptalim: ut adim=
pleretur quod dictū est p ysayam pphetam.
Terra zabulon ⁊ terra neptalim. via maris
trans iordanen galilee gentiū. ppłus qui
ambulabat ī tenebris. vidit lucē magnā:
et sedentibus in regione vmbre mortis lux
orta est eis. Exinde cepit ihesus pdicare ⁊
dicere. Penitentiā agite. Appropinquabit
enim regnū celorū. Ambulans autē iuxta
mare galilee vidit duos frēs simonē qui
vocatur petrus. ⁊ andream frēm eius: mit=
tentes rete in mare. Erāt enim piscatores.
Et ait illis. Venite post me: ⁊ faciam vos
fieri piscatores hominū. At illi cōtinuo reli=
ctis retibus. secuti sūt eum. Et pcedēs inde
vidit alios duos frēs. iacobū zebedei ⁊ io=
hannē frēm eius in naui cū zebedeo prē eorū
reficientes retia sua: ⁊ vocauit eos. Illi au=
tem statim relictis retibus ⁊ prē. secuti sunt
eū. Et circuibat ihesus totam galileā docēs
in synagogis eorū: ⁊ pdicans euangelium
regni: ⁊ sanās omē languorem et omem
infirmitatē in populo. Et abiit opinio eius
in totam syriam: ⁊ obtulerūt ei omes male
habentes variis languoribus ⁊ tormentis
ɔprehensos. ⁊ qui demonia habebant. et lu=
naticos ⁊ paraliticos et curauit eos: ⁊ secuti
sūt eū turbe multe de galilea. ⁊ decapoli. ⁊ de
iherosolimis. ⁊ de iudea. ⁊ de trās iordanen.
Videns autem ihūs turbas V
ascendit in montē: ⁊ cū sedisset acces=
serunt ad eū discipuli eius: ⁊ apiens os suū
docebat eos dicēs. Beati paupes spū: qm̄
ipsorū est regnū celorū. Beati mites: qm̄ ipi
possidebūt terrā. Beati qui lugēt: quoniā
ipi saturabūt. Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iusti=
ciam: quoniā ipi saturabūt. Beati misericor=
des: quoniā ipi misc̄diam ɔsequent. Beati
mūdo corde: qm̄ ipi deum videbūt. Beati
pacifici: qm̄ filii dei vocabunt. Beati qui p=
secutionem patiuntur ppter iusticiā: qm̄ ip=
sorū ē regnū celorū. Beati estis cū maledi=
xerint vobis [hoīes.] ⁊ psecuti vos fuerint ⁊ dixerīt
omē malū aduersū vos mētiētes ppter me.
Gaudete ⁊ exultate: qm̄ mercēs vrā copio=
sa est in celis. Sic enim psecuti sūt pphetas
qui fuerunt ante vos. Vos estis sal terre.
Quod si sal euanuerit: in quo salietur? Ad
nichilū valet vltra. nisi vt mittatur foras: et
ɔculcet ab hominibus. Vos estis lux mūdi.
Non potest ciuitas abscōdi supra montē
posita: neq; accendūt lucernā. ⁊ ponūt eā
sub modio sed sup candelabrum: ut luceat

oīnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vr̄a coram hominibus: ut videant opa vr̄a bona: ⁊ glorificēt prēm vestrū qui in celis est. Nolite putare quoniā veni solué legē aut ꝓphetas. Nō veni solué: sed adimplere. Amen quippe dico vobis: donec transeat celū et terra. iota vnū aut vnus apex nō ꝑteribit a lege: donec oīa fiant. Qui ergo soluerit vnū de mandatis istis minimis. et docuerit sic homines. minimus vocabitur in regno celoꝝ: qui autē fecerit ⁊ docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorum. Dico autem vobis: quia nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ scribarum et pharise- orum: non intrabitis in regnū celorum. Au- distis quia dictū est antiquis nō occides: qui autem occiderit reus erit iudiciō. Ego autem dico vobis: quia oīs qui irascitur fratri suo reus erit iudiciō. Qui autē dixerit fratri suo racha: reus erit ꝯcilio. Qui autem dixerit fatue: reus erit gehenne ignis. Si ergo offers munus tuū ad altaré ⁊ ibi recor- datus fueris qꝛ frater tuus habet aliquid aduersū te: relinque ibi munus tuū ante al- tare. ⁊ vade prius reconciliari fratri tuo: ⁊ tūc veniēs offeres munus tuū. Esto ꝯsenti- ens aduersario tuo cito dū es in via cū eo: ne forte tradat te aduersarius iudici: et iu- dex tradat te ministro. ⁊ in carcerē mittaris. Amen dico tibi: nō exies inde donec reddas nouissimū quadrantē. Audistis qꝛ dictū ē antiquis: nō mechaberis. Ego autē dico vobis: qꝛ oīs q̄ viderit mulierē ad ꝯcupi- scendū eam: iam mechatus est eam in cor- de suo. Quod si oculus tuus dexter scanda- lisat te: erue eum et proice abs te. Expedit enim tibi vt pereat vnū mēbroꝝ tuoꝝ: q̄ totū corpus tuū mittat̄ in gehennam ignis. Et si dextra manus tua scandalisat te: absci- de eam ⁊ ꝓice abs te. Expedit enim tibi vt pereat vnū mēbroꝝ tuoꝝ: q̄ totū corpus tuū eat in gehennā. Dictū est autē quicūq; dimiserit vxorem suam det ei libellū repudij. Ego autē dico vobis: qꝛ oīs qui dimise- rit vxorem suā. excepta fornicacōis causa. facit eam mechari: ⁊ qui dimissam duxerit adulterat. Iterū audistis qꝛ dictū est anti- quis nō ꝑiurabis: reddes autē dn̄o iuramē-

ta tua. Ego aūt dico vobis nō iurarē oīno: neq; ꝑ celū. qꝛ thronus dei est: neq; ꝑ t'ram. qꝛ scabellū est pedū eius: neq; ꝑ iherosoli- mam. qꝛ ciuitas ē magni regis. Neq; per caput tuū iuraueris: qꝛ nō potes vnū capil- lū albū facere aut nigrū. Sit aūt ſmo vr̄: est ē. non nō: qđ aūt hijs abūdantius est. a malo ē. Audistis qꝛ dictum ē: oculū ꝓ ocu- lo. dentē ꝓ dēte. Ego aūt dico vobis nō re- sistere malo: ſꝫ si q̄s te ꝑcusserit in dexteram maxillam tuam ꝓbe illi et alterā: ⁊ ei q̄ vult tecū in iudiciō contēdere ⁊ tunicā tuā tollē dimitte ⁊ palliū: et quicūq; te angariauerit mille passus: vade cū illo ⁊ alia duo. Qui aūt petit a te da ei: ⁊ volenti mutuarē a te ne auertaris. Audistis qꝛ dictum ē: diliges ꝓ- ximū tuū. ⁊ odio habebis inimicū tuū. Ego autē dico vobis diligite inimicos vestros: bn̄facite hijs qui oderūt vos. ⁊ orate pro ꝑsequentibꝫ ⁊ calūmantibꝫ vos: vt sitis filij pr̄is vestri q̄ in celis est. q̄ solem suū oriri fa- cit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos et iniustos. Si enim diligitis eos q̄ vos di- ligūt: quam mercedem habebitis? Nōne ⁊ publicani hoc faciūt? Et si salutaueritis fra- tres vr̄os tantū: q̄d amplius facitis? Nōne et ethnici hoc faciūt? Estote ergo vos ꝑfe- cti: sicut ⁊ pater vester celestis ꝑfectus est.

Attendite ne iusticiā vr̄aꝫ VI faciatis coram hominibꝫ vt videamini ab eis: alioquin mercedē nō habebitis apđ prēm vestrū qui in celis est. Cū ergo facis elimosinā noli ante te tuba canē: sicut ypo- crite faciūt in synagogis ⁊ in vicis vt hono- rificētur ab hominibꝫ. Amen dico vobis. re- ceperūt mercedē suā. Te aūt faciente elimo- sinā. nesciat sinistra tua q̄d faciat dextra tua: vt sit elimosina tua in abscondito: ⁊ pr̄ tuus q̄ videt in abscondito reddet tibi. Et cū ora- tis: nō eritis sicut ypocrite qui amāt in syna- gogis ⁊ in angulis plateaꝝ: stantes orare: vt videantur ab hominibꝫ. Amen dico vob: receperūt mercedem suā. Tu autē cū oraue- ris intra in cubiculū tuū: ⁊ clauso ostio ora prēm tuū in abscondito: ⁊ pater tuus q̄ vi- det in abscondito reddet tibi. Orantes aūt nolite multū loqui: sicut ethnici faciunt. Pu- tant enim: q̄ in multiloquio suo exaudiant̄.

Nolite ergo assimilari eis. Scit enī pater
vester quid opus sit vobis: anteq̄ petatis
eū. Sic ergo vos orabitis. Pater nr̄ qui
es in celis: sanctificetur nomen tuū. Adue-
niat regnū tuū. Fiat voluntas tua: sicut in
celo ꝛ in terra. Panē nostrū supsubstātialē
da nobis hodie. Et dimitte nob̄ debita nr̄a:
sicut ꝛ nos dimittimus debitorib; nr̄is. Et
ne nos inducas in temptacōez: sed libera
nos a malo. Si enim dimiseris hominibus
peccata eoꝝ: dimittet ꝛ vob̄ pater vester
celestis delicta vr̄a. Si aūt non dimiseritis
hominib;: nec pr̄ vester dimittet vobis pec-
cata vr̄a. Cū autē ieiunatis: nolite fieri sicut
ypocrite tristes. Exterminant enim facies
suas: vt pareant hominib; ieiunātes. Amē
dico vobis: q᷑ receperūt mercedez suā. Tu
aūt cū ieiunas vnge caput tuū ꝛ faciez tuā
laua: ne videaris hominib; ieiunās ꝫ patri
tuo qui est in abscōso: ꝛ pr̄ tuus qui videt
in abscōso reddet tibi. Nolite thesaurizare
vobis thesauros in terrā: vbi erugo ꝛ tinea
demolitur: ꝛ vbi fures effodiunt et furant᷑.
Thesaurizate aūt vobis thesauros in celo:
vbi nec erugo nec tinea demolit᷑: ꝛ vbi fu-
res non effodiūt nec furant᷑. Vbi ē thesau-
rus tuus: ibi est et cor tuū. Lucerna corpis
tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit
simplex: totū corpus tuū lucidū erit. Si au-
tem oculus tuus fuerit nequā: totū corpus
tuū tenebrosū erit. Si ergo lumē qd̄ est in
te est tenebre sūt: ipe tenebre quāte erūt?
Nemo potest duob; dn̄is seruire. Aut enī
vnū odio habebit ꝛ alterū diliget: aͣ vnū
sustinebit ꝛ alterū ɔtemnet. Non potestis
deo seruire ꝛ mammone. Ideo dico vobis: ne
solliciti sitis anime vr̄e qͩd manducetis: ne-
q; corpori vestro quid induamini. Nonne
anima plus est q̄ esca: et corpus plus q̄
vestimentū? Respicite volatilia celi q̄ non
serunt neq; metūt: neq; ɔgregāt in horrea:
et pater vr̄ celestis pascit illa. Nonne vos
magis pluris estis illis? Quis aūt vestrū
cogitans potest adicere ad staturam suaz
cubitū vnū? Et de vestimētis quid solliciti
estis? Considerate lilia agri quō crescunt.
Nō laborant neq; nent. Dico autē vobis:
qm̄ nec salomon in om̄i glīa sua coopertus ē
sicut vnū ex istis. Si enim fenū agri quod
hodie ē ꝛ cras in clibanum mittitur deus sic
vestit: q̄nto magis vos minime fidei? No-
lite ergo solliciti esse dicētes qͩd manduca-
bimus aut qͩd bibemus: aut quo opiemur.
Hec enim oīa gentes inquirunt. Scit enī
pr̄ vester q᷑ hiis omnib; indigetis. Queri-
te ergo p̄mum regnū dei ꝛ iusticiaz eius: et
hec oīa adicientur vobis. Nolite ergo solli-
citi esse in crastinū. Crastinus enī dies sollici-
tus erit sibi ipsi. Sufficit diei malicia sua.

VII

Nolite iudicare et non iudi-
cabimini: nolite ɔdemnare ꝛ non ɔde-
nabimini. In quo enim iudicō iudicaueritis
iudicabimini: et in q̄ mensura mensi fueritis
remetiet᷑ vob̄. Quid aūt vides festucam in
oculo fratris tui: ꝛ trabem in oculo tuo non
vides? Aut quō dicis fratri tuo frater sine
eiciā festucā de oculo tuo: ꝛ ecce trabs est in
oculo tuo? Ypocrita eice p̄mum trabez de o-
culo tuo: et tunc videbis eicere festucā de o-
culo fratris tui. Nolite dare sanctū canib;.
neq; mittatis margaritas vr̄as an̄ porcos:
ne forte ɔculcent eas pedib; suis: et ɔuersi
dirūpāt vos. Petite et dabitur vob̄: q̄rite ꝛ
inuenietis: pulsate ꝛ aperietur vob̄. Omnis
enim q̄ petit accipit: et qui querit inuenit: et
pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis
homo quē si petierit filius suus panē: nūqͩd
lapidē porriget ei? Aut si piscez petierit: nū-
quid serpentē porriget ei? Si ergo vos cū
sitis mali nostis bona data dare filiis vr̄is:
q̄nto magis pr̄ vester q̄ in celis est dabit
bona petētib; se? Oīa ergo quecūq; vultis
vt faciāt vobis homines: ꝛ vos facite illis.
Hec est enim lex ꝛ ꝓphete. Intrate p̄ angu-
stam portaz: q᷑ lata porta ꝛ spaciosa via ē
q̄ ducit ad pdicōez: ꝛ multi sūt q̄ intrāt per
eā. Quā angusta porta et arta via est que
ducit ad vitā: et pauci sunt q̄ inueniūt eam.
Attēdite a falsis ꝓphetis q̄ veniūt ad vos
in vestimētis ouiū: intrīsecus aūt sunt lupi
rapaces. A fructib; eoꝝ ɔgnoscetis eos.
Nūqͩd colligūt de spinis vuas: aͣ de tribulis
ficus? Sic om̄is arbor bona fructus bonos
facit: mala autez arbor malos fructus facit.
Non potest aūt arbor mala bonos fructus
facē: neq; arbor bona malos fructus facē.

Omis arbor que nõ facit fructũ bonũ exci-
detur: et in ignem mittet᷑. Igit᷑ ex fructib᷒
eoꝝ cognoscetis eos. Non oĩs qui dicit m̃
dñe dñe intrabit in regnũ celorũ: ſʒ q̃ facit
volũtatẽ p̃ris mei q̃ in celis ẽ: ipe intrabit
in regnũ celoꝝ. Multi dicent michi in illa
die dñe dñe nonne in nomĩe tuo ꝓphetaui-
mus ⁊ in nomine tuo demonia eiecimus. et
in tuo nomine virtutes multas fecimus: et
tũc ꝯfitebor illis: qꝛ nunq̃ noui vos. Disce-
dite a me oĩes q̃ opamini iniq̃tatẽ. Omis
ergo qui audit ṽba mea hec ⁊ facit ea. as-
similabitur viro sapiẽti q̃ edificauit domũ
suã sup petrã: ⁊ descendit pluuia et venerũt
flumina ⁊ flauerũt venti ⁊ irruerũt in domũ
illã et nõ cecidit. Fundata enim erat super
petrã. Et oĩs qui audit verba mea hec ⁊
nõ facit ea. similis erit viro stulto q̃ edifica-
uit domũ suaʒ sup̃ harenã: et descendit plu-
uia ⁊ venerũt flumina et flauerũt venti et ir-
ruerũt in domũ illam ⁊ cecidit: et fuit ruina
eius magna. Et factum est cũ ꝯsummasset
ihesus ṽba hec: ãmirabãt᷑ turbe sup doctri-
na eius. Erat enim docẽs eos sicut ptãtem
habens: ⁊ nõ sicut scribe eorum ⁊ pharisei.

VIII

Cum aũt descendiſſʒ de mõte
secute sũt eũ turbe multe: ⁊ ecce lepro-
sus veniẽs. adorabat eũ dicẽs. Dñe: si vis
potes me mundare. Et extendẽs manum
ihesus: tetigit eũ dicens. Volo. Mundare.
Et ꝯfestim mundata est lepra eius. Et ait
illi ihesus. Vide nemini dixeris: ſʒ vade o-
stẽde te sacerdoti: ⁊ offer munus tuũ qđ
p̃cepit moyses in testimoniũ illis. Cũ aũt
introisset capharnaũ accessit ad eũ centu-
rio: rogãs eũ et dicens. Dñe: puer meus ia-
cet in domo paraliticus: ⁊ male torquetur.
Et ait illi ihesus. Ego veniã: ⁊ curabo eũ. Et
r̃ndens centurio ait. Dñe: non sũ dignus vt
intres sub tectuʒ meũ: ſʒ tantũ dic ṽbo ⁊ sa-
nabit᷑ puer meus. Nam et ego hõ sum sub
ptãte ꝯstitutus hñs sub me milites: ⁊ dico
huic vade et vadit. ⁊ alij veni et venit: et ſ-
uo meo fac hoc ⁊ facit. Audiens aũt ihũs
miratus ẽ: et sequẽtib᷒ se dixit. Amẽ dico
vobis: non inueni tantã fidem in isrl̃. Dico
aũt vobis: qꝛ multi ab oriẽte ⁊ occidẽte ve-
nient et recumbẽt cum abrahaʒ ⁊ ysaac. et
iacob in regno celorũ: filij aũt regni eiciẽt᷑
in tenebras exteriores. Ibi erit fletus ⁊ stri-
dor dentiũ. Et dixit ihesus cẽturioni. Vade:
et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est
puer ex illa hora. Et cũ venisset ihesus in do-
mũ petri: vidit socrũ eius iacẽtem ⁊ febricitã-
tem: ⁊ tetigit manũ eius et dimisit eã febris:
et surrexit et ministrabat ei. Vespe autem
facto. obtulerũt ei multos demonia hñtes:
et eiciebat spũs ṽbo. et oẽs male habentes
curauit: vt adimpleret᷑ qđ dictum ẽ p ysai-
am ꝓphetam dicẽtem. Ipe infirmitates no-
stras accepit: ⁊ egrotationes nostras por-
tauit. Videns autẽ ihesus turbas multas
circũ se: iussit discipulos ire trãs fretum. Et
accedens vnus scriba ait illi. Magister: se-
q̃r te quocũq; ieris. Et dicit ei ihesus. Vul-
pes foueas habent ⁊ volucres celi nidos:
filius aũt hominis nõ habet vbi caput suũ
reclinet. Alius aũt de discipulis eius ait illi.
Dñe: pmitte me p̃mũ ire ⁊ sepeliẽ prẽ meũ.
Ihesus aũt ait illi. Sequere me: ⁊ dimitte
mortuos sepelire mortuos suos. Et ascendẽ-
te eo in naiculaʒ secuti sũt eũ discipuli eius:
et ecce motus magnus factus est in mari:
ita vt nauicula opiretur fluctib᷒. Ipse vẽo
dormiebat. Et accesserũt ad eum discipuli
eius: et suscitauerunt eũ dicentes. Domine.
salua nos: perimus. Et dicit eis ihũs. Quid
timidi estis modice fidei? Tũc surgẽs impa-
uit ventis ⁊ mari: et facta est tranquillitas
magna. Porro homines mirati sũt dicentes.
Qualis ẽ hic: qꝛ venti et mare obediunt ei.
Et cum venisſʒ ihesus trãs fretuʒ in regiõeʒ
gerasenoꝝ. occurrerũt ei duo hñtes demo-
nia de monumentis exeũtes. seui nimis ita
vt nemo possʒ transire p viam illaʒ. Et ecce
clamauerũt dicẽtes. Quid nobis ⁊ tibi ihũ
fili dei? Venisti huc ante tempus torquere
nos. Erat aũt non longe ab illis grex mul-
toꝝ porcoꝝ pascens. Demones aũt roga-
bant eum dicẽtes. Si eicis nos hinc: mitte
nos in gregẽ porcorũ. Et ait illis. Ite. At il-
li exeuntes abierũt in porcos. Et ecce ma-
gno impetu abijt totus grex p p̃ceps i ma-
re: et mortui sũt in aquis. Pastores autẽ fu-
gerũt: ⁊ venientes in ciuitatẽ. nũtiauerunt
hec oĩa: et de hijs qui demonia habuerant.

Et ecce tota ciuitas exijt obuiam ihesu: et
viso eo·rogabãt eũ ut trãsirꝫ a finibꝫ eoꝝ.

IX

Et ascẽdẽs ihs in nauiculaꝫ trãs-
fretauit: et venit in ciuitatẽ suam. Et
ecce offerebãt ei paraliticũ iacẽtẽ in lecto.
Et videns ihesus fidem illoꝝ: dixit parali-
tico. Cõfide fili· Remittũtur tibi peccata tua.
Et ecce quidam de scribis dixerũt intra se.
Hic blasphemat. Et cũ vidissꝫ ihesus cogi-
tatiões eoꝝ dixit. Vt quid cogitatis ma-
la in cordibꝫ vestris? Quid est facilius di-
cere dimittunt᷑ tibi peccata: an dicere sur-
ge ⁊ ambula? Vt autem sciatis quia filius
hominis habet potestatẽ dimittẽdi pecca-
ta in terra: tũc ait paralitico. Surge tolle
lectum tuũ: et vade in domuꝫ tuã. Et surre-
xit: et abijt in domũ suam. Videntes autem
turbe timuerũt: et glorificauerũt deum qui
dedit potestatẽ talẽ hominibꝫ. Et cũ transi-
ret inde ihus: vidit hoĩeꝫ sedẽtẽ in theloneo
matheũ noĩe. Et ait illi. Seq̃re me. Et sur-
gẽs secutus ẽ eũ. Et factũ ẽ discũbẽte eo in
domo: ecce multi publicani ⁊ pccõres veni-
ẽtes discũbebãt cũ ihu: et discipłis eius. Et
videntes pharisei dicebãt discipulis eius.
Quare cũ publicanis et pccõribꝫ mãducat
mḡr vr̄? At ihus audiẽs ait. Nõ est opus
valẽtibꝫ medicus: ẜ male habẽtibꝫ. Eũtes
autem discite quid ẽ. misericordiã volo: et
nõ sacrificiũ. Non enim veni vocare iustos:
sed peccatores. Tunc accesserũt ad eũ disci-
puli iohãnis dicẽtes. Quare nos ⁊ phari-
sei ieiunamus freq̃uẽt: discipuli aũt tui nõ
ieiunant? Et ait illis ihesus. Nũquid pos-
sunt filij sponsi lugere ꝙdiu cũ illis ẽ spõ-
sus? Venient aũt dies cũ auferetur ab eis
sponsus: et tũc ieiunabunt. Nemo autẽ im-
mittit cõmissurã pãni rudis in vestimentũ
vetus. Tollit enim plenitudĩeꝫ eius a uesti-
mẽto: et peior scissura fit. Neqꝫ mittũt vinũ
nouũ in vtres veteres. Alioquin rumpũt᷑
vtres: et vinũ effunditur: ⁊ vtres pereunt.
Sed vinũ nouũ in vtres nouos mittũt: et
ambo cõseruant᷑. Hec illo loquẽte ad eos.
ecce princeps vnus accessit ⁊ adorabat eũ
dicẽs. Dñe: filia mea modo defuncta est: ẜ
veni impone manũ sup eaꝫ. et viuet. Et sur-
gens ihesus sequebatur eũ: et discipuli eius.
Et ecce mulier que sanguinis fluxuꝫ patie-
bat᷑ duodecim ãnis accessit retro: et tetigit
fimbriaꝫ vestimenti eius. Dicebat eni intra
se. Si tetigero tantũ vestimentũ eius: salua
ero. At ihesus ꝯuersus: et videns eam dixit.
Cõfide filia. Fides tua te saluã fecit. Et sal-
ua facta est mulier ex illa hora. Et cũ venis-
set ihesus in domũ principis: et vidissꝫ tibi-
cines ⁊ turbam tumultuantẽ dicebat. Rece-
dite: nõ est enim mortua puella. sed dormit.
Et deridebãt eũ. Et cum eiecta essꝫ turba in-
trauit: et tenuit manũ eius ⁊ dixit. Puella
surge. Et surrexit puella: ⁊ exijt fama hec
in vniuersam terrã. Et trãseunte inde ihesu:
secuti sũt eum duo ceci clamãtes ⁊ dicentes.
Miserere nostri fili dauid. Cũ autẽ venissꝫ
domũ. accesserũt ad eũ ceci: et dicit eis ihe-
sus. Creditis q̃a hoc possum facere vobis?
Dicũt ei. Vtiqꝫ dñe. Tũc tetigit oclos eoꝝ
dicẽs. Scdm fidẽ vr̃aꝫ fiat vobis. Et apti sũt
oculi eoꝝ. Et ꝯminatus ẽ eis ihs dicẽs. Vi-
dete ne q̃s sciat. Illi aũt exeũtes diffamauerũt
eũ in tota t̃ra illa. Egressus aũt illis ecce ob-
tulerũt ei hoĩem mutũ demoniũ habentẽ: et
eiecto demonio locutus est mutus: et mira-
te sũt turbe dicentes. Nũquaꝫ apparuit sic
in israhel. Pharisei aũt dicebant. In princi-
pe demonioꝝ eicit demones. Et circuibat
ihesus omnes ciuitates ⁊ castella: docẽs in
synagogis eoꝝ ⁊ ꝑdicans euangelium re-
gni: et curans omnẽ languorẽ ⁊ omnẽ infir-
mitatẽ. Videns aũt turbas misertus est eis:
quia erãt vexati ⁊ iacẽtes sicut oues nõ ha-
bẽtes pastoreꝫ. Tunc dicit discipulis suis.
Messis quidẽ multa: operarij auteꝫ pauci.
Rogate ergo dominum messis: vt mittat
operarios in messem suam.

X

Et cõuocatis duodecim discipulis su-
is. dedit illis potestatẽ spirituum im-
mũdoꝝ vt eicerent eos: et curarẽt omneꝫ
languorẽ: ⁊ omnẽ infirmitatem. Duodecim
autẽ discipuloꝝ nomina sunt hec. Primus
symõ q̃ dicitur petrus ⁊ andreas frater eiꝰ:
philippus ⁊ bartholomeus. iacobꝫ zebedei.
et iohãnes frater eius: thomas ⁊ matheus
publicanus: et iacobꝫ alphei et thadeus. sy-
mon chananeus. et iudas scariothis: qui
et tradidit eũ. Hos duodecim misit ihesus:

ꝑcipiēs eis dicēs. In viam gentiū ne abie-
ritis: et in ciuitates samaritanoꝝ ne intra-
ueritis: sed potius ite ad oues q̄ perierunt
domus israhel. Euntes aūt ꝑdicate dicentes:
quia appropinquauit regnū celoꝝ. Infir-
mos curate. mortuos suscitate. leprosos mū-
date: demones eicite: gratis accepistis. g̃-
tis date. Nolite possidere aurū. neq; argē-
tū: neq; pecuniā in zonis vestris. Nō peraȝ
in via: neq; duas tunicas. neq; calciamēta:
neq; virgā. Dignus enim ē operarius cibo
suo. In quācunq; aūt ciuitatē aut castellū
intraueritis. interrogate quis in ea dign⁹
sit: et ibi manete donec exeatis. Intrantes
aūt in domū: salutate eam dicētes. Pax hu-
ic domui. Et si q̄dem fuerit domus digna.
veniet pax vr̄a sup eam: si aūt nō fuerit di-
gna: pax vr̄a reuertet̄ ad vos. Et quicunq;
nō receperit vos. neq; audierit sermones
vestros: exeuntes foras de domo vel ciui-
tate excutite puluerē de pedib; vr̄is. Amē
dico vobis: tollerabili⁹ erit terre zodomo-
rum ⁊ gomorreoꝝ in die iudicij q̄ꝫ illi ciui-
tati. Ecce ego mitto vos: sicut oues in me-
dio lupoꝝ. Estote ergo prudētes sicut ser-
pentes: et simplices sicut columbe. Cauete
aūt ab hominib;. Tradēt eni vos in ꝯcili-
is: et in synagogis suis flagellabunt vos:
et ad ꝑsides ⁊ ad reges ducemini propter
me. in testimoniū illis ⁊ gentib;. Cum aūt
tradēt vos: nolite cogitare quomodo aut
quid loquamini. Dabitur eni vobis in illa
hora quid loquamini. Nō enim vos estis
qui loquimini: sed spiritus patris vestri q̄
loquit̄ in vobis. Tradet aūt frater fratrē
in mortē. et pater filiū: ⁊ insurgēt filij in pa-
rentes: ⁊ morte eos afficient: et eritis odi-
o omnib; ꝓpter nomē meū. Qui aūt pseue-
rauerit vsq; in finē: hic saluus erit. Cū aūt
psequent̄ vos in ciuitate ista: fugite in ali-
am. Amen dico vobis: nō ꝯsūmabitis ciui-
tates israhel: donec veniat fili⁹ hōis. Non
est discipulus sup magistrū: nec seruus sup
dn̄m suū. Sufficit discipulo vt sit sicut ma-
gister eius: ⁊ seruo sicut dn̄s ei⁹. Si patrē-
familias beelzebub vocauerunt: quāto ma-
gis domesticos eius? Ne ergo timueritis
eos. Nichil eni est optū qd̄ nō reuelabitur:
et occultū qd̄ nō sciatur. Qd̄ dico vobis in
tenebris dicite in lumīe: et qd̄ in aure audi-
tis ꝑdicate sup tecta. Et nolite timere eos
q̄ occidūt corpus. animā autē non possunt
occidere: sed potius timete eum: qui potest
⁊ animā ⁊ corpus ꝑdere in gehēnam. Nō-
ne duo passeres asse veneūt? Et vnus ex il-
lis nō cadet sup terraȝ sine patre vr̄o. Vri
aūt ⁊ capilli capitis om̄es numerati sūt. No-
lite ergo timere: multis passerib; meliores
estis vos. Om̄is ergo q̄ ꝯfitebitur me corā
hominib;: ꝯfitebor ⁊ ego eū corā patre meo
q̄ in celis est. Qui aūt negauerit me coraȝ
hominib;: negabo ⁊ ego eū corā patre me-
o q̄ in celis ē. Nolite arbitrari q̄ꝛ venerim pa-
cē mittē in terrā. Nō veni pacē mittē in terraȝ.
ſȝ gladiū. Veni eni sepaē hoīeȝ adūsus pa-
trē suū. ⁊ filiā adūsus mr̄eȝ suā: et nurū adū-
sus socrū suā: et inimici hoīs domestici eius.
Qui amat patreȝ aut matrē plus q̄ꝫ me: nō
est me dignus. Et qui amat filiū aut filiaȝ
sup me: nō est me dignus. Et qui nō accipit
crucē suā ⁊ seq̄tur me: nō est me dignus. Qui
inuenit animā suā. ꝑdet illā: et qui ꝑdiderit
animā suaȝ ꝓpter me: inueniet eā. Qui reci-
pit vos me recipit: et q̄ me r̄cipit: r̄cipit eū
q̄ me misit. Qui recipit ꝓphaȝ in noīe ꝓphe:
mercedē ꝓphe accipiet. Et q̄ recipit iustū in
noīe iusti: mercedē iusti accipiet. Et q̄cūq;
potū dederit vni ex minimis istis calicē aq̄ fri-
gide tantū in nomīe discipuli: amē dico vo-
bis: non perdet mercedem suam. XI

Et factū est cū ꝯsūmasset ihesus pre-
cipiens duodecim discipulis suis: trā-
siīt inde vt doceret ⁊ ꝑdicaret in ciuitatibus
eoꝝ. Iohānes aūt cum audissꝫ in vinculis
opera xpristi: mittēs duos de discipłis suis.
ait illi. Tu es q̄ venturus es. an aliū expecta-
bam⁹? Et respondēs ihesus ait illis. Euntes
renūciate iohāni q̄ audistis ⁊ vidistis. Ce-
ci vident. claudi ābulant. leprosi mūdant̄:
surdi audiūt. mortui resurgunt. pauperes
euangelizātur: et beatus est qui non fuerit
scādalizatus in me. Illis aūt abeūtib;: cepit
ihesus dicere ad turbas de iohāne. Quid
existis in desertū videre? Arūdinem vento
agitatā? Sed quid existis videre? Hoīeȝ
mollib; vestitū? Ecce qui mollib; vestiūtur

in domib⁹ regū sunt. Sed quid existis vi-
dere? Prophetā? Etiā dico vobis: ⁊ plusq̄
ꝓphaʒ. Hic est enim de quo scriptū ē. Ecce
ego mitto vobis āgelum meū ante facieȝ
tuam: qui ꝑparabit viā tuā ante te. Amē di-
co vobis: nō surrexit inter natos mulieꝝ
maior iohāne baptista. Qui aūt minor est
in regno celoꝝ: maior est illo. A dieb⁹ aūt
iohānis baptiste usqȝ nūc regnū celoꝝ vi
patit̄: et violenti rapiūt illud. Omes enim
ꝓphete ⁊ lex usqȝ ad iohem ꝓphauerūt: ⁊ si
vultis recipere. ipe est helias qui vēturus
est. Qui habet aures audiēdi audiat. Cui
autē similē estimabo generationē istā? Si-
milis ē pueris sedentib⁹ in foro: qui clamā-
tes coequalib⁹ dicūt. Cecinimus vobis et
nō saltastis: lamētauim⁹ ⁊ nō planxistis. Ve-
nit eni iohes neqȝ māducās neqȝ bibēs: et
dicūt demoniū habet. Venit filius hoīs
māducās ⁊ bibēs: et dicunt. ecce homo vo-
rax ⁊ potator vini: publicanorū ⁊ peccoꝝ
amicus. Et iustificata est sapīa a filijs suis.
Tunc cepit exprobrare ciuitatib⁹ in q̄bus
facte sunt plurime virtutes eius: quia non
egissent penitentiā. Ve tibi corozaim. ve ti-
bi bethsaida: quia si in tyro ⁊ sydone facte
essent virtutes que facte sūt in vobis: olim
in cilicio ⁊ cinere penitentiā egissent. Verū-
tamē dico vobis: tyro ⁊ sydoni remissius
erit in die iudicij q̄ vobis. Et tu capharn̄-
um. nunq̄d vsqȝ in celū exaltaberis? Vsqȝ
in infernū descendes. Quia si in sodomis fa-
cte fuissent virtutes que facte sūt in te: for-
te mānsissent vsqȝ in hanc diem. Verūtamē
dico vobis: quia terre sodomoꝝ remissius
erit in die iudicij q̄ tibi. In illo tpe rn̄dens
ihūs dixit. Cōfitebor tibi pater dn̄e celi et
terre: quia abscondisti hec a sapientib⁹ et
prudētib⁹: et reuelasti ea puulis. Ita pater:
qm̄ sic fuit placitū ante te. Oīa michi tra-
dita sunt a patre meo. Et nemo nouit filiū
nisi pater: neqȝ p̄rem quis nouit nisi filius:
et cui voluerit filius reuelare. Venite ad
me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: et
ego reficiam vos. Tollite iugum meū sup
vos: et discite a me quia mitis sū et humi-
lis corde: et inuenietis requiē aīab⁹ vr̄is. Iu-
gū eni meū suaue ē: ⁊ onus meū leue. XII

In illo tpe abijt ihūs p sata sabbato:
discipuli aūt eius esurientes ceperunt
vellere spicas ⁊ māducare. Pharisei auteȝ
vidētes. dixerūt ei. Ecce discipuli tui faciūt:
qđ nō licet eis facere sabbatis. At ille dixit
eis. Non legistis q̄d fecerit dauid quādo
esurijt ⁊ q̄ cum eo erant. quomō intrauit in
domū dei. et panes ꝓpositiōis comedit. q̄s
nō licebat ei edere neqȝ hijs qui cū eo erāt:
nisi solis sacerdotib⁹? Aut non legistis in le-
ge. quia sabbatis sacerdotes in tēplo sabba-
tū violāt: et sine crimine sūt? Dico aūt vob:
quia templo maior est hic. Si aūt sciretis
quid ē misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū: nūq̄
ꝯdemnassetis innocētes. Dn̄s enim ē filius
hoīs: etiam sabbati. Et cū inde trāsisset: venit
in sinagogā eoꝝ. Et ecce homo manū ha-
bens aridā: et interrogabāt eū dicētes. Si
licet sabbatis curare? Vt accusarēt eū. Ipe
aūt dixit illis. Quis erit ex vobis homo q̄
habeat ouem vnā? Et si ceciderit hec sabba-
tis in foueam: nōne tenebit ⁊ leuabit eam?
Quāto magis melior est homo oue. Itaqȝ
licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini.
Extende manū tuā. Et extēdit: et restituta
est sanitati sicut altera. Exeūtes autē phari-
sei. ꝯsiliū faciebāt aduersus eū: quō pderēt
eū. Ihesus autē sciens recessit inde: et secuti
sunt eū multi: et curauit eos omnes. Et pre-
cepit eis. ne manifestū eū facerēt: vt adim-
pleret̄ qđ dictū est p ysaiam ꝓphaȝ dicētē.
Ecce puer meus quē elegi: dilectus meus
in quo bene ꝯplacuit anime mee. Ponā spi-
ritu meū super eū: et iudiciū gētib⁹ nūciabit.
Non ꝯtendet neqȝ clamabit: neqȝ audiet
aliquis in plateis vocē eius. Arundinē q̄s-
satam nō cōfringet. et linuȝ fumigans non
extinguet: donec eiciat ad victoriā iudiciū:
et in nomie eius gentes sperabūt. Tūc ob-
latus est ei demoniū habēs cecus et mutus:
et curauit eum ita vt loq̄retur ⁊ videret. Et
stupebāt omes turbe: et dicebant. Nunq̄d
hic est filius dauid? Pharisei aūt audiētes
dixerūt. Hic nō eicit demōes: nisi in beelzebub
principe demonioꝝ. Ihesus aūt sciēs cogi-
tationes eoꝝ dixit eis. Omē regnū diuisuȝ
ꝯtra se desolabit̄: et omnis ciuitas vl̄ dom⁹
diuisa contra se non stabit. Et si sathanas

sathanan eicit: adūsus se diuisus est. Quo=
modo ergo stabit regnum eius? Et si ego
in beelzebub eicio demones: filij vr̄i in quo
eiciunt? Ideo ipsi iudices erunt vestri. Si
aūt ego in spiritu dei eicio demones: igitur
puenit in vos regnum dei. Aut quomodo
potest quisq̄ intrare in domū fortis et vasa
eius diripere: nisi p̄us alligauerit fortez?
Et tūc domū illius diripiet. Qui nō ē mecū
contra me est: et q̄ nō ogregat mecū spar=
git? Ideo dico vobis: oīe pccatum et blas=
phemia remittet̄ hominib;: spūs aūt blas=
phemie non remittet̄. Et q̄cunq; dixerit v̄=
bum otra filiū homīs. remittetur ei: q̄ autez
dixerit cōtra spm̄ sanctuz non remittet̄ ei:
neq; in hoc seculo. neq; in futuro. Aut faci=
te arborē bonā et fructū eius bonū: aut faci=
te arborem malā: et fructū eius malū. Si=
quidē ex frctū. arbor agnoscit̄. Progenies
viperar̄: quomodo potestis bona loq̄ cū
sitis mali? Ex abūdantia enim cordis. os
loquitur. Bonus homo de bono thesauro
pfert bona: et malus homo de malo thesau=
ro pfert mala. Dico autē vobis: qm̄ omne
verbū ociosū quod locuti fuerint homines:
reddēt racionē de eo in die iudicij. Ex ver=
bis enim tuis iustificaberis: et ex verbis tu=
is odēnaberis. Tunc rn̄derūt ei quidaz de
scribis et phriseis dicētes. Magister: volu=
mus a te signū videre. Qui rn̄dēs ait illis.
Generatio mala et adultera signū querit:
et signū nō dabitur ei nisi signū ione pphe.
Sicut enim fuit ionas in ventre ceti trib;
dieb; et trib; noctib;: sic erit filius hominis
in corde terre trib; dieb; et trib; noctibus.
Viri niniuite surgēt in iudicio cū generati=
one ista et odemnabūt eam: q2 penitētiam
egerunt in predicatione ione. Et ecce plusq̄
iona hic. Regia austri surget in iudicio cū
generatiōe ista et cōdemnabit eā: quia ve=
nit a finib; terre audire sapiam salomonis.
Et ecce plusq̄ salomon hic. Cū aūt immun=
dus spiritus exierit ab hoīe ambulat p loca
arida q̄rens requiē: et non inuenit. Tunc
dicit. Reuertar in domū meā vnde exiui. Et
veniens inuenit eā vacantē: scopis mūda=
tam. et ornatā. Tūc vadit et assumit septez
alios spiritus secū nequiores se: et intrātes

habitant ibi: et fiunt nouissima hoīs illius.
peiora p̄orib;. Sic erit et generacōni huic
pessime. Adhuc eo loquēte ad turbas: ec=
ce mater eius et fratres stabāt foris: q̄rētes
loqui ei. Dixit aūt ei quidā. Ecce mater tua
et fratres tui foris stāt: querētes te. At ipe
respondēs dicēti sibi ait. Que ē mater mea:
et qui sūt fratres mei? Et extēdens manum
in discipulos suos dixit. Ecce mater mea et
fratres mei. Quicunq; enim fecerit volun=
tatem patris mei. qui in celis est: ipe meus
frater soror et mater est.

XIII

In illo die exiens ih̄us de domo sede=
bat secus mare. et cōgregate sūt ad
eū turbe multe. ita vt in nauiculā ascēdens
sederet: et omnis turba stabat in litore: et lo=
cutus est eis multa in parabolis dicēs. Ec=
ce exijt qui seminat seīare. Et dū seminat
quedā ceciderūt secus viam: et venerūt vo=
lucres et comederūt ea. Alia aūt ceciderūt
in petrosa vbi non habebāt terrā multā: et
otinuo exorta sūt quia nō habebant altitu=
dinē terre. Sole aūt orto estuauerunt: et
quia nō habebāt radicē aruerūt. Alia aūt
ceciderūt in spinas: et creuerūt spine et suf=
focauerūt ea. Alia aūt ceciderūt in t̄ram bo=
nam: et dabāt fructū. aliud cētesimū. aliud
sexagesimū: aliud tricesimū. Qui habet au=
res audiēdi audiat. Et accedētes discipuli
dixerūt ei. Quare in parabolis loq̄ris eis?
Qui rn̄dens ait illis. Quia vobis datū est
nosse misteria regni celor̄: illis autē nō est
datū. Qui enim hab; dabit̄ ei et abūdabit:
qui autē nō habet: et quod habet auferet̄
ab eo. Ideo in parabolis loquor eis. quia
videntes nō vidēt. et audientes non audi=
unt neq; intelligūt: et adimpletur in eis p
phetia ysaie dicētis. Auditu audietis et nō
intelligetis: et vidētes videbitis et non vide=
bitis. Incrassatū est enim cor pp̄li huius et
aurib; g̃uiter audierūt. et oclos suos clau=
serūt: nequādo videant oculis et aurib; au=
diant. et corde intelligāt: et ouertant̄ et sa=
nem eos. Vestri aūt beati oculi q2 vident:
et aures vestre q2 audiūt. Amē quippe di=
co vobis: q2 multi pphte et iusti cupierūt vi=
dere que videtis et non viderūt: et audire q̄
auditis. et nō audierūt. Vos ergo audite

parabolā seminātis. Om̄is q̄ audit verbū regni ⁊ non intelligit· venit malus ⁊ rapit qđ seminatū est in corde eius: hic ē qui secus viā seminatus ē. Qui aūt sup petrosa seiatus ē: hic ē qui verbū audit: et ɔtinuo cum gaudio accipit illud. Nō habet autē in se radicē sed est tp̄alis. Facta aūt tribulatione ⁊ ꝑsecutiōe ꝓpter verbū: ɔtinuo scādalizat᷑. Qui aūt est seiatus in spinis: hic est q̄ verbū dei audit· et sollicitudo seculi istius ⁊ fallacia diuitiaꝝ suffocat verbū: et sine fructu efficit᷑. Qui vēo in t̄ram bonā seiat᷒ est: hic ē qui audit verbū ⁊ intelligit ⁊ fructum affert: et facit aliud quidē cētesimū. aliud aūt sexagesimū: aliud vero tricentesimū. Aliā parabolā ꝓposuit illis dicens. Simile factū ē regnū celoꝝ homini q̄ seiauit bonū semen in agro suo. Cū aūt dormirent hoīes: venit inimicus eius ⁊ supseiauit zizania in medio tritici: ⁊ abijt. Cum aūt creuisset herba ⁊ fructū fecissꝫ: tūc apparuerūt ⁊ zizania. Accedentes aūt serui patrisfamilias: dixerūt ei. Dn̄e· nōne bonū semen seiasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis. Inimicus hō hoc fecit. Serui autē dixerūt ei. Uis imus ⁊ colligimus ea? Et ait. Non. Ne forte colligētes zizania eradicetis simul ⁊ triticū. Sinite vtraqꝫ crescere vsqꝫ ad messem: et in tp̄e messis dicā messoribus. Colligite p̄mū zizania· et alligate eā in fasciculos ad ɔburendū: triticū autē cōgregate in horreū meū. Aliā parabolā ꝓposuit eis dicēs. Simile ē regnū celoꝝ grano synapis: qđ accipiēs homo seiauit in agro suo: qđ minimū quidē est om̄ibꝫ seminibus. Cū autē creuerit maius est om̄ibꝫ oleribus: et fit arbor ita vt volucres celi veniāt ⁊ habitent in ramis eius. Aliā parabolā locut᷒ ē eis. Simile ē regnū celoꝝ fermēto· qđ acceptū mulier abscōdit in farine satis tribꝫ: donec fermētatū est totū. Hec om̄ia locutus ē ih̄s in parabolis ad turbas: ⁊ sine parabolis nō loq̄batur eis: ut impleret᷑ qđ dictū erat ꝑ ꝓph̄am dicentē. Aperiā in parabolis os meū: eructuabo abscōdita a ɔstitutiōe mūdi. Tunc dimissis turbis: venit in domū: et accesserūt ad eū discipuli eius dicentes. Edissere nobis parabolā zizanioꝝ agri. Qui rn̄dens ait. Qui seminat bonū semē· est filius hoīs. Ager autē ē mūdus. Bonū vero semē: hij sūt filij regni. Zizania autē: filij sūt nequā. Inimicus autē qui seiauit ea· ē dyabolus. Messis vero: ɔsūmatio seculi ē. Messores autē angeli sūt. Sicut ergo colligūt᷑ zizania ⁊ igni ɔburūt᷑: sic erit in ɔsūmatiōe seculi. Mittet filius hoīs angelos suos· et colligent de regno eius omnia scandala· et eos qui faciūt iniquitatē: ⁊ mittent eos in caminū ignis. Ibi erit fletus ⁊ stridor dētiū. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eoꝝ. Qui habet aures audiēdi audiat. Simile est regnū celoꝝ thesauro abscōdito in agro: quē qui inuenit homo abscōdit· et p̄ gaudio illius vadit ⁊ vēdit vniūsa q̄ habꝫ: et emit agrū illū. Iterū simile est regnū celoꝝ homini negociatori: querēti bonas margaritas. Inuēta autē vna p̄ciosa margarita: abijt ⁊ vēdidit oīa que habuit: et emit eā. Iterū simile ē regnū celoꝝ sagene misse in mare: et ex omni genere pisciū cōgregāti. Quā cū impleta essꝫ educētes ⁊ secus lit᷒ sedētes· elegerūt bonos in vasa: malos aūt foras miserūt. Sic erit in ɔsūmatiōe seculi. Exibunt angeli· ⁊ separabūt malos de medio iustoꝝ: et mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Intellexistis hec omnia? Dicūt ei. Etiā. Ait illis. Ideo oīs scriba doctus in regno celoꝝ similis ē hoī patrifamilias: qui p̄fert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Et factū est cū ɔsūmassꝫ ihesus parabolas istas: trāsijt inde. Et veniens in patriā suā docebat eos in synagogis eoꝝ: ita vt mirarent᷑ ⁊ dicerēt. Unde huic sapiā hec ⁊ virtutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur maria ⁊ fratres eius iacobus ⁊ ioseph· et simō ⁊ iudas: et sorores eius nōne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic om̄ia ista? Et scandalizabant᷑ in eo. Ihesus autē dixit eis. Non est ꝓpheta sine honore nisi in patria sua: et in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas: ꝓpter incredulitatem illoꝝ.

XIIII

In illo tp̄e audiuit herodes tetracha famā ihesu: et ait pueris suis. Hic est ioh̄s baptista: ip̄e surrexit a mortuis: ⁊ ideo virtutes operātur in eo. Herodes enī tenuit

iohēʒ ⁊ alligauit eū: ⁊ posuit in carcerē ꝓpt᷑
herodiadē vxorē fratris sui. Dicebat enī illi
iohes. Nō licet tibi habere eaʒ. Et volens
illū occidere timuit ꝑplm: quia sicut ꝓphām
eū habebāt. Die aūt natalis herodis. saltauit filia herodiadis in medio: et placuit
herodi. Unde cū iuramēto pollicitus est ei
dare: qđcumqʒ postulasſʒ ab eo. At illa premuita a mr̄e sua da michi inq̄t hic in disco:
caput iohis baptiste. Et ɔtristatus ē rex:
ꝓpter iuramentū autēʒ et eos qui parit᷑ recūbebant iussit dari. Misitqʒ ⁊ decollauit
iohēm in carcere. Et allatū est caput eius
in disco. et datū ē puelle: et illa attulit mr̄i
sue. Et accedētes discipuli eius tulerūt corpus et sepelierūt illud: et veniētes nūciauerūt ihesu. Quod cū audisſʒ ihūs secessit
inde in naniculā: in locū desertū seorsum. Et
cū audissent turbe: secute sunt eū pedestres
de ciuitatibꝫ. Et exiens vidit turbā multaʒ:
et mistus est eis: et curauit lāguidos eoꝝ.
Vespere aūt facto: accesserunt ad eū discipuli eius dicētes. Desertus ē locus. ⁊ hora
iam p̄teriit: dimitte turbas: vt eūtes in castella emant sibi escas. Ihesus aūt dixit eis.
Non habēt necesse ire: date illis vos manducare. Rn̄derūt ei. Nō habemus hic nisi
quinqʒ panes ⁊ duos pisces. Qui ait eis.
Afferte michi illos huc. Et cū iussisſʒ turbā
discūbē sup fenū: acceptis quinqʒ panibꝫ
et duobꝫ piscibꝫ. aspiciēs in celū bn̄dixit ⁊
fregit. et dedit discipulis panes: discipuli
aūt turbis. Et mādūcauerūt omnes: et saturati sunt. Et tulerunt reliquias: duo decim
cophinos fragmētoꝝ plenos. Manducātiū autē fuit numerus quinqʒ milia viroꝝ:
exceptis mlierībꝫ ⁊ puulis. Et statim iussit
discipulos ascēdere in nauiculā: et p̄cedere
eū trāsfretū donec dimitteret turbas. Et dimissa turba: ascendit in montē solus orare.
Vespere aūt facto: solus erat ibi. Nauiclā
aūt in medio mari iactabat᷑ fluctibꝫ. Erat
enim ɔtrarius vētus. Quarta aūt vigilia
noctis. venit ad eos ābulās sup mare. Et
vidētes eū sup mare ābulantē, turbati sunt
dicētes: q̄a fantasma est. Et p̄ timore clamauerūt. Statiqʒ ihūs locutus est eis dicens. Habete fiduciā: ego sū: nolite timere.

Rn̄dens aūt petrus dixit. Dn̄e si tu es: iube
me venire sup aquas. At ip̄e ait. Veni. Et
descendēs petrus de nauicula ābulabat sup
aquam vt veniret ad ihesū. Vidēs vēo vētum validū timuit. Et cū cepisſʒ mergi: clamauit dicēs. Dn̄e saluū me fac. Et cōtinuo
ihūs extēdens manū app̄hendit eū: et ait
illi. Modice fidei quare dubitasti? Et cum
ascendisſʒ in nauiculā: cessauit vētus. Qui
aūt in nauicula erāt: venerūt ⁊ adorauerūt
eū dicētes. Vē filius dei es. Et cū trāsfretassent: venerūt in terrā genesar. Et cū ɔgnouissent eū viri loci illius. miserūt in vniūsaʒ
regionē illā. et obtulerūt ei om̄es male habētes: et rogabāt eū vt vl' fimbriā vestimēti
eius tangerēt. Et q̄cunqʒ tetigerūt salui facti sūt. XV

Tunc accesserūt ad eū
ab iherosolimis scribe et pharisei dicētes. Quare discipuli tui tn̄sgrediūtur tradicōnes senioꝝ? Nō enim lauāt manus suas cum panē manducāt. Ipe aūt rn̄dens.
ait illis. Quare ⁊ vos tn̄sgredimini mādatum dei ꝓpter tradicōnē vr̄aʒ? Nam deus dixit. Honora p̄rem ⁊ matrē: et qui maledixerit patri vel matri: morte moriatur. Vos
aūt dicitis. q̄cunqʒ dixerit p̄ri vel matri. munus qđcunqʒ est ex me tibi ꝓderit: et nō honorificabit p̄rem suū aut matrē suā: ⁊ irritū
fecistis mādatū dei ꝓpter tradicionē vr̄am.
Ypocrite: bn̄ ꝓphāuit de vobꝫ ysaias dicēs.
Populus hic labijs me honorat: cor autēʒ
eoꝝ longe est a me. Sine causa aūt colūt
me docētes doctrinas ⁊ mādata hominuʒ.
Et cōuocatis ad se turbis: dixit eis. Audite
et intelligite. Nō qđ intrat in os coīq̄nat
hoīem: ſʒ qđ p̄cedit ex ore hoc coīq̄nat hominē. Tūc accedētes discipuli eius dixer̄t
ei. Scis qr pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt? At ille rn̄dens ait. Om̄is plātatio quā nō plātauit pater meus celestis
eradicabit᷑. Sinite illos: ceci sūt: et duces
cecoꝝ. Cecus autēʒ si ceco ducatū prestet:
ambo in foueā cadūt. Rn̄dens autē petrus.
dixit ei. Edissere nobis parabolā istā. At ille dixit. Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis?
Non intelligitis. quia omne qđ in os itrat
in ventrē vadit: et in secessum emittit? Que
autē p̄cedunt de ore. de corde exeūt: et ea

coinquināt hominē. De corde enī exeūt co-
gitationes male: homicidia · adulteria · for-
nicationes · furta · falsa testimonia: blasphe-
mie. Hec sūt que coinquināt hominē. Nō
lotis aūt manib⁹ manducare non coinqui-
nat hoīem. Et egressus inde: secessit in par-
tes tyri et sydonis. Et ecce mlier chananea
a finibus illius egressa: clamauit dicens ei.
Miserē mei dñe fili dauid: filia mea male a
demonio vexatur. Qui non respōdit ei ver-
bum. Et accedētes discipuli eius: rogabāt
eū dicentes. Dimitte eam: q̄a clamat post
nos. Ipse autē rñdens ait. Nō sum missus:
nisi ad oues q̄ perierunt domus israhel. At
illa venit: et adorauit eum dicēs. Domine:
adiuua me. Qui respōdēs ait. Non ē bonū
sumē panē filiorū: et mittē canib⁹. At illa
dixit. Etiā dñe. Nam ⁊ catelli edūt de micis:
q̄ cadūt de mensa dñorū suorū. Tunc respō-
dēs ihs: ait illi. O mlier magna ē fides tua:
fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex
illa hora. Et cū transisset inde ihesus · venit se-
cus mare galilee: ⁊ ascendēs in montē sede-
bat ibi. Et accesserūt ad eū turbe mlte: habē-
tes secū mutos · cecos · claudos · debiles · et
alios mltos: et proiecerūt eos ad pedes eius:
et curauit eos. ita ut turbe mirarētur viden-
tes mutos loquētes · claudos ambulātes ·
cecos videntes: et magnificabant deū isrl̄.
Ihesus autē conuocatis discipulis suis dixit.
Misereor turbe: quia triduo iam pseuerāt
mecū: et non habent quod mādut̄cēt. Et di-
mittere eos ieiunos nolo: ne deficiāt in via.
Et dicunt ei discipuli. Unde ergo nobis in
deserto panes tantos · ut saturemus turbam
tantā? Et ait illis ihesus. Quot panes ha-
betis? At illi dixerūt. Septem. Et paucos
pisciculos. Et p̄cepit turbe · ut discumberēt
super terrā. Et accipiens septē panes ⁊ pi-
sces · et grās agens fregit et dedit discipu-
lis: et discipuli dederūt populo. Et comede-
rūt om̄es: ⁊ saturati sūt. Et qđ supfuit de fra-
gmētis: tulerūt septē sportas plenas. Erāt
aūt qui mānducauerūt quatuor milia hoīm:
ext̄ puulos ⁊ mulieres. Et dimissa turba as-
cēdit in nauiclam: ⁊ veīt in fines magedan.

XVI

Et accesserūt ad eū pharisei ⁊ saducei tēptātes: ⁊ rogauerūt eū ut
signū de celo ostēderet eis. At ille rñdēs · ait ill'.
Facto vespe dicitis serenū erit: rubicūdū ē
enī celū. Et mane · hodie tempestas: rutilat
enī triste celū. Faciem ergo celi diiudicare
nostis: signa autē temporū non potestis.
Generatio mala ⁊ adultera signū querit: ⁊
signū non dabitur ei nisi signū ione. Et reli-
ctis illis abijt. Et cū venissent discipuli ei⁹
trans fretū: obliti sunt panes accipere. Qui
dixit illis. Intuemini ⁊ cauete a fermento
phariseorū et saduceorū. At illi cogitabāt
inter se dicentes. Quia panes non accepi-
mus. Sciens aūt ihūs · dixit. Quid cogita-
tis inter vos modice fidei: q̄a panes nō ha-
betis? Nondū intelligitis neq₃ recordamini
quinq₃ panū · ⁊ quinq₃ milia hoīm: et quot
cophinos sumpsistis? Neq₃ septem panum
⁊ quatuor milia hominū: et quot sportas
sūpsistis? Quare nō intelligitis q̄a non de
pane dixi vobis: cauete a fermento phari-
seorū ⁊ saduceorū? Tunc intellexerunt q̄a
nō dixerit cauendum a fermēto panū: sed a
doctrina phariseorū ⁊ saduceorum. Venit
aūt ihesus in partes cesaree philippi: et in-
terrogabat discipulos suos dicēs. Quem
dicūt homīes esse filiū hominis? At illi dixe-
rūt. Alij iohannē baptistam: alij heliam · alij
vero iheremiam: aut vnū ex p̄phetis. Dicit
illis ihesus. Vos autē quē me esse dicitis?
Respondēs simon petrus dixit. Tu es xp̄c
filius dei viui. Respondens aūt ihesus dixit
ei. Beatus es simon bariona: quia caro et
sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus
qui in celis est. Et ego dico tibi · quia tu es
petrus: et sup hanc petrā edificabo ecclesiam
meā: et porte inferi non p̄ualebūt aduersus
eam. Et tibi dabo claues regni celorū. Et qđ-
cūq₃ ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis:
et qđcunq₃ solueris sup terrā erit solutū et in
celis. Tunc p̄cepit discipulis suis ut nemini
dicerēt: quia ipse esset ihesus xp̄c. Exinde ce-
pit ihūs ostendē discipulis suis · q̄a oporteret
eum ire iherosolimā: et multa pati a senioři-
bus ⁊ scribis ⁊ principib⁹ sacerdotū: et oc-
cidi ⁊ tercia die resurgere. Et assumēs eū pe-
trus · cepit increpaē illū dicens. Absit a te
dñe: non erit tibi hoc. Qui conuersus dixit.
Vade post me sathanas scandalum es m̄:

quia nõ sapis ea que dei sũt: sed ea que sũt
hoim. Tunc ihesus dixit discipulis suis. Si
quis vult post me venire abneget semet=
ipm: et tollat crucẽ suã ⁊ sequatur me. Qui
eni voluerit aĩam suã saluã facere: ꝑdet eã.
Qui aũt ꝑdiderit aĩam suã ꝓpter me: inue=
niet eam. Quid eni ꝓdest homini si mũdũ
vniũsũ lucret᷑: anime vero sue detrimẽtum
patiatur? Aut quã dabit homo cõmutacõẽ
pro aĩa sua? Filius eni venturus ẽ in glia
patris sui cũ angelis suis: et tũc reddet vni=
cuiqꝫ scd̃m opa eius. Amẽ dico vobis: sũt
q̃dã de hic stãtibꝫ qui nõ gustabũt mortẽ:
donec videãt filiũ hoĩs venientẽ in regno suo.

Et post dies sex assumpsit XVII
ihus petrũ ⁊ iacobũ ⁊ iohãnẽ fratrẽ
eius: et ducit illos in montẽ excelsũ seorsũ:
⁊ transfiguratus ẽ ante eos. Et resplendu=
it facies eius sicut sol: vestimẽta autẽ eius
facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuẽt
illis moyses ⁊ helias. cum eo loquẽtes. Re=
spondens aũt petrus. dixit ad ihm. Domi=
ne. bonũ est nos hic esse: si vis faciamus
hic tria tabernacula: tibi vnũ. ⁊ moysi vnũ.
et helie vnũ. Adhuc eo loquẽte: ecce nubes
lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nu=
be dicens. Hic est filius meus dilectus in
quo michi bene cõplacui: ipm audite. Et au=
dientes discipuli ceciderũt in faciẽ suam: ⁊
timuerunt valde. Et accessit ihus ⁊ tetigit
eos: dixitqꝫ eis. Surgite: et nolite timẽ. Le=
uãtes autẽ oculos suos. neminẽ viderunt:
nisi solũ ihm. Et descendẽtibꝫ illis de mõte:
ꝑcepit ihesus dicens. Nemini dixeritis visi
onẽ: donec filius hoĩs a mortuis resurgat.
Et interrogauerũt eum discipuli dicentes.
Quid ergo scribe dicũt ꝙ heliam oporteat
primo venire? At ille rñdens ait eis. He=
lias quidẽ venturus est: et restituet omnia.
Dico autẽ vobis: ꝙ helias iam venit. ⁊ nõ
cognouerunt eũ: sed fecerũt in eo quecũqꝫ
voluerũt. Sic ⁊ filius hoĩs passurus est
ab eis. Tunc intellexerũt discipuli quia de
iohanne baptista dixisset eis. Et cũ venisset
ad turbam: accessit ad eũ homo genibꝫ ꝓ=
uolutus ante eum dicens. Dñe miserẽ filio
meo quia lunaticus ẽ: et male patitur. Nã
sepe cadit in ignẽ: et crebro in aquam. Et
obtuli eũ discipulis tuis: et nõ potuerũt cu=
rare eũ. Respondẽs ihus dixit. O generacõ
incredula ⁊ peruersa: quousqꝫ ero vobiscũ?
Usqꝫ quo patiar vos? Afferte huc illũ ad
me. Et increpauit illũ ihesus: et exijt ab eo
demonium: ⁊ curatus est puer ex illa hora.
Tunc accesserũt discipuli ad ihm secreto: ⁊
dixerũt. Quare nos non potuimus eicere
illũ? Dicit illis. Propter incredulitatẽ vrãm.
Amen quippe dico vobis: si habueritis fidẽ
sicut granũ sinapis. dicetis monti huic tran=
si hinc ⁊ transibit: et nichil impossibile erit
vob. Hoc autẽ genus nõ eicit᷑: nisi ꝑ orati=
onẽ ⁊ ieiuniũ. Conũsantibꝫ autẽ eis in gali=
lea: dixit illis ihus. Filius hoĩs tradẽdus
est in manus hominũ: ⁊ occidẽt eũ: et tercia
die resurget. Et cõtristati sunt vehementer.
Et cum venissent capharnaũ: accesserũt q̃
didragmam accipiebãt ad petrũ: et dixerũt
ei. Magister vester. non soluit didragmã?
Ait. Etiã. Et cũ intrasset in domũ: ꝑuenit eum
ihesus dicens. Quid tibi videtur simon? Re=
ges terre a quibꝫ accipiũt tributũ vel cen=
sum: a filijs suis. an ab alienis? Et ille dixit
Ab alienis. Dixit illi ihus. Ergo liberi sũt
filij. Ut autẽ nõ scandalizemus eos. vade
ad mare ⁊ mitte hamũ: ⁊ eũ piscem qui pri=
mus ascenderit tolle: ⁊ aperto ore eius in=
uenies staterẽ: illũ sumẽs da eis ꝓ me ⁊ (pro) te.

In illa hora accesserũt disci= XVIII
puli ad ihesum. dicentes. Quis putas
maior est in regno celoꝝ? Et aduocãs ihe=
sus paruulũ: statuit eũ in medio eoꝝ. et dix=
it. Amen dico vobis: nisi cõuersi fueritis et
efficiamini sicut ꝑuuli: non intrabitis in reg=
nũ celoꝝ. Quicunqꝫ ergo humiliauerit se
sic̃ ꝑuulus iste: hic ẽ maior in regno celoꝝ.
Et qui susceperit vnũ ꝑuulũ talẽ in noĩe meo
me suscepit. Qui autẽ scandalizauerit vnũ
de pusillis istis qui in me credũt: expedit ei
ut suspendat᷑ mola asinaria in collo eius: ⁊
dimergat᷑ in ꝓfundũ maris. Ve mũdo ab
scandalis. Necesse est eni ut veniãt scãda=
la. Uerũtamẽ ve homini ꝑ quẽ scandalum
venit. Si autẽ manus tua vel pes tuus scã=
dalizat te: abscide eũ et ꝓice abs te. Bonũ
tibi est ad vitã ingredi debilẽ uel claudũ:
q̃ꝫ duas manus vel duos pedes habentẽ

mitti in ignē eternū. Et si oculus tuus scan=
dalizat te: erue eū ⁊ ꝓice abs te. Bonū tibi
est vnū oculū habentē in vitam intrare: q̄
duos oculos habētē mitti in gehēnā ignis.
Videte ne ɔtemnatis vnū ex hijs pusillis.
Dico enim vobis: q̄ āgeli eoꝝ in celis sem=
per vident faciē patris mei qui in celis est.
Venit enim filius hoīs saluaē qđ perierat.
Quid vobis videt̄? Si fuerint alicui centū
oues ⁊ errauerit vna ex eis: nōne relinq̄t
nonagintanouē in montibꝫ ⁊ vadit querē
eam que errauit? Et si ɔtigerit ut inueniat
eam: amē dico vobis. q̄ gaudet sup eā ma=
gis q̄ sup nonagintanouē que nō errauē=
rūt. Sic nō est volūtas ante patrē vestrū
qui in celis est: vt pereat vnus de pusillis
istis. Si autē peccauerit in te frater tuꝰ: va=
de ⁊ corripe eū inter te ⁊ ipm solū. Si te au=
dierit: lucrus eris fratrē tuū. Si autē non
te audierit. adhibe tecum adhuc vnū vel
duos: vt in ore duoꝝ vel triū testiū stet o=
mne verbū. Qđ si nō audierit eos: dic eccle=
sie. Si aūt ecclesiā nō audierit: sit tibi sicut
ethnicus ⁊ publicanꝰ. Amē dico vobis: q̄=
cunq; alligaueritis sup terrā erūt ligata ⁊
in celo: et quecūq; solueritis sup terrā erūt
soluta ⁊ in celo. Iterū dico vob: quia si duo
ex vobis ɔsenserint super terrā de omni re
quācunq; petierint: fiet illis a patre meo q̄
in celis est. Vbi enim sūt duo vel tres con=
gregati in nomīe meo: ibi sū in medio eoꝝ.
Tunc accedēs petrus ad eū dixit. Dn̄e. q̄ties
peccabit in me frater meus: et dimittā ei?
Vsq; septies? Dicit illi ihesus. Nō dico tibi
usq; septies: ſ; usq; septuagies septies. Ide=
o assimilatū est regnū celoꝝ homini regi: q̄
voluit rationē ponē cū seruis suis. Et cum
cepisſ; rationē ponere. oblatus ē ei vnus q̄
debebat ei decē milia talenta. Cum autē nō
habēt vnde redderet: iussit eū dn̄s eius ve=
nūdari. et vxorē eius ⁊ filios. et omnia que
habebat: ⁊ reddi. Procidēs aūt seruus ille.
orabat eū dicens. Patientiā habe in me: ⁊
omnia reddā tibi. Misertus aūt dn̄s serui
illius. dimisit eū: et debitū dimisit ei. Egres=
sus aūt seruus ille: inuenit vnū de ɔseruis
suis. qui debebat ei centū denarios: et tenēs.
suffocabat eū dicens. Redde qđ debes. Et
ꝓcidens ɔseruus eius. rogabat eū dicens.
Patientiā habe in me: et oīa reddam tibi.
Ille aūt noluit: ſ; abijt ⁊ misit eū in carcerē:
donec redderet debitū. Videntes aūt cōserui
eius que fiebāt. ɔtristati sūt valde: et vene=
rūt et narrauerūt dn̄o suo oīa que facta
fuerāt. Tūc vocauit illū dn̄s suus: et ait illi.
Serue nequā: oīe debitum dimisi tibi. qm̄
rogasti me. Nōne ergo oportuit ⁊ te mise=
reri ɔserui tui: sicut ⁊ ego tui misertus sum?
Et iratus dominus eius tradidit eū tortori=
bus: quoadusq; redderet vniuersū debitū.
Sic ⁊ pr̄ meus celestis faciet vob: si nō re=
miseritis vnusquisq; fratri suo de cordibꝫ vr̄is.

Et factū est cū ɔsūmasſ; ihesus **XIX**
sermones istos migrauit a galilea: ⁊
venit in fines iudee trās iordanen. et secu=
te sūt eum turbe multe: et curauit eos ibi. Et
accesserūt ad eū pharisei tēptantes eum ⁊
dicētes. Si licet homini dimittere vxorem
suā quacūq; ex causa? Qui rn̄dens ait eis.
Nō legistis q̄a qui fecit ab inicio: masculū
et feminā fecit eos? Et dixit. Propter hoc
dimittet homo patrē ⁊ matrē: et adherebit
vxori sue: et erunt duo in carne vna. Itaq;
iam nō sunt duo: ſ; vna caro. Qđ ergo deꝰ
ɔiunxit: hō nō separat. Dicūt illi. Quid er=
go moyses mādauit dari libellū repudij et
dimittere? Ait illis. Qm̄ moyses ad duricī=
am cordis vr̄i pmisit vob dimittere vxores
vr̄as: ab inicio aūt non fuit sic. Dico autem
vobis: q̄a quicūq; dimiserit vxorē suā nisi
ob fornicationē ⁊ aliā duxerit: mechat̄. Et
qui dimissam duxerit. mechat̄. Dicūt ei di=
scipuli eius. Si ita est causa homini cū vxo=
re: non expedit nubere. Qui dixit. Non o=
mnes capiunt verbū istud: sed quibꝫ datū
est. Sūt enim eunuchi qui de matris vtero
sic nati sunt: ⁊ sūt eunuchi qui facti sunt ab
hominibꝫ: et sūt eunuchi qui seipsos castra=
uerūt ꝓpter regnū celoꝝ. Qui potest capē
capiat. Tūc oblati sunt ei paruuli: ut manꝰ
eis imponeret ⁊ oraret. Discipuli aūt incre=
pabāt eos. Ihesus vero ait eis. Sinite par=
uulos. ⁊ nolite eos ꝓhibere ad me venire:
taliū est eni regnū celoꝝ. Et cū imposuisſ;
eis manus: abijt inde. Et ecce vnꝰ accedēs
ait illi. Magister bone: quid boni faciā vt

habeā vitā eternā? Qui dixit ei. Quid me interrogas de bono? Unus ē bonus deus. Si aūt vis ad vitam ingredi: ſuā mandata. Dicit illi. Que? Jheſus aūt dixit. Nō homicidiū facies. non adulterabis. nō facies furtū. nō falſū teſtimoniū dices: honora patrem tuū ⁊ matrē: diliges ꝓximū tuū ſicut teipm. Dicit illi adoleſcens. Omia hec cuſtodiui: quid adhuc michi deeſt? Ait illi ihūs. Si vis ꝑfectus eſſe. vade vēde que habes ⁊ da pauperibꝫ: ⁊ habebis theſaurū in celo: et veni ſequē me. Cū audiſſz aūt adoleſcēs verbū: abijt triſtis. Erat eni habēs mltas poſſeſſioēs. Jhūs aūt dixit diſcipulis ſuis. Amen dico vobis: q̄a diues difficile intrabit in regnū celoꝝ. Et iterū dico voƀ. Facilius eſt camelū ꝑ foramē acus trāſire: q̄ diuitē intrare in regnū celoꝝ. Auditis autem hijs diſcipuli. mirabāt̄ valde dicētes. Quis ergo poterit ſaluus eſſe? Aſpiciens aūt iheſus. dixit illis. Apud homīes hoc impoſſibile eſt: apud deū autē omnia poſſibilia ſūt. Tunc reſpōdens petrus. dixit ei. Ecce nos reliquimus omīa: et ſecuti ſumus te. Quid ergo erit nobis? Jhūs aūt dixit illis. Amē dico vobis: ꝗ vos qui ſecuti eſtis me in regeneratione cū ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſue. ſedebitis ⁊ vos ſuper ſedes duodecim: iudicātes duodecī tribus iſrl̄. Et omnis qui reliq̄t domū vel fratres ā ſorores. aut pr̄em aut mr̄em aūt vxorē aut filios aut agros ꝓpter nomē meū: centuplū accipiet: et vitam eternā poſſidebit. Multi autē erūt p̄mi nouiſſimi: et nouiſſimi primi.

XX

Simile eſt regnū celoꝝ homini patrifamilias: qui exijt p̄mo mane cōducere operarios in vineā ſuā. Conuentione autē facta cū operarijs ex denario diurno: miſit eos in vineā ſuā. Et egreſſus circa horam terciā: vidit alios ſtātes in foro ocioſos: ⁊ illis dixit. Ite ⁊ vos in vineā [mea]: et qđ iuſtū fuerit dabo voƀ. Illi aūt abierūt. Iterū autē exijt circa ſextā ⁊ nonā horā: ⁊ fecit ſimiliter. Circa vndecimā vero exijt: et inuenit alios ſtantes: ⁊ dicit illis. Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Dicunt ei. Quia nemo nos ꝯduxit. Dicit illis. Ite ⁊ vos in vineā. Cū ſero aūt factū eſſz. dicit dominus vinee. ꝓcuratori ſuo. Voca operarios ⁊ rēdde illis mercedē: incipiēs a nouiſſimis uſqz ad p̄mos. Cū veniſſent ergo q̄ circa vndecimam horā venerāt: acceperūt ſingulos denarios. Venietes aūt ⁊ p̄mi. arbitrati ſunt qđ plus eſſent accepturi: acceperūt autē ⁊ ipi ſingulos denarios. Et accipiētes murmurabāt aduerſus patrēfamilias dicētes. Hij nouiſſimi vna hora fecerunt: et pares illos nobis feciſti qui portauim᷒ pōdus diei et eſtus? At ille reſpōdēs vni eoꝝ dixit. Amice: non facio tibi iniuriā. Nōne ex denario cōueniſti mecum? Tolle qđ tuū eſt ⁊ vade. Volo aūt ⁊ huic nouiſſimo dare: ſicut et tibi. Aut nō licet michi qđ volo facere? An oculus tuus nequā eſt. q̄a ego bonus ſum? Sic erūt nouiſſimi p̄mi: et primi nouiſſimi. multi enim ſunt vocati pauci vēo electi. Et aſcēdēs iheſus iheroſolimā: aſſumpſit duodecim diſcipulos ſecreto: et ait illis. Ecce aſcēdim᷒ iheroſolimā. et filius hoīs tradetur principibꝫ ſacđotū ⁊ ſcribis: et ꝯdemnabūt eū morte: et tradēt eū gētibꝫ ad deludendū ⁊ flagellandū: ⁊ crucifigendū: ⁊ tercia die reſurget. Tūc acceſſit ad eū mater filiorū zebedei cū filijs ſuis: adorās ⁊ petēs aliq̄d ab eo. Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi. Dic vt ſedeāt hij duo filij mei vnus ad dexterā tuā: et vnus ad ſiniſtrā in regno tuo. Reſpōdēs aūt iheſus dixit. Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere calicē quē ego bibiturus ſū? Dicūt ei. Poſſumus. Ait illis. Calicē quidē meū bibetis: ſedere aūt ad dexterā meā et ſiniſtrā nō eſt meū dare vobis: ſʒ quibꝫ paratū eſt a patre meo. Et audiētes decē. indignati ſūt de duobꝫ fratribꝫ. Iheſus autē vocauit eos ad ſe: et ait. Scitis ꝗ principes gētium dominā̄t eoꝝ: et qui maiores ſunt poteſtatē exercēt inter eos? Nō ita erit inter vos. Sʒ q̄cunqz voluerit inter vos maior fieri: ſit veſter miniſter. Et qui voluerit inter vos p̄mus eſſe: erit veſter ſeruus. Sic filius hoīs non venit miniſtrari ſʒ miniſtrarē: et dare animā ſuam redēptionē ꝓ multis. Et egrediētibꝫ illis ab iericho: ſecuta eſt eū turba multa. Et ecce duo ceci ſedentes ſecus viam. audierūt quia iheſus trāſiret: ⁊ clamauerūt dicētes. Dn̄e: miſerē noſtri. fili dauid.

Turba aũt increpabat eos ut taceret. At illi magis clamabãt dicẽtes. Dñe: miserere nrĩ fili dauid. Et stetit ihesus: et vocauit eos ⁊ ait. Quid vultis ut faciã vobis? Domine: ut aperiãtur oculi nrĩ. Misertus autẽ eorũ ihesus: tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt: et secuti sunt eum.

XXI

Et cũ appropinquassent iherosolimis et venissent bethfage ad montẽ oliueti: tunc ihũs misit duos discipulos dicẽs eis. Ite in castellũ qđ cõtra vos est: et statim inuenietis asinã alligatã ⁊ pullũ cũ ea: soluite ⁊ adducite michi. Et si quis vobis aliq̃d dixerit. dicite q̃a dñs hijs opus habet: et confestim dimittet eos. Hoc autem factũ est: ut adimpleretur quod dictũ est ꝑ ꝓphetã dicentẽ. Dicite filie syon: ecce rex tuus venit tibi mãsuetus sedens sup asinam: et pullũ filiũ subiugalis. Eũtes aũt discipli fecerũt sicut p̄cepit illis ihũs. Et adduxerunt asinã ⁊ pullũ: et imposuerunt sup eos vestimẽta sua: et eũ desup sedere fecerunt. Plurima aũt turba strauerũt vestimẽta sua in via. Alij aũt cedebãt ramos de arboribꝰ: et sternebãt in via. Turbe autẽ que p̄cedebãt ⁊ que seq̃bantur: clamabãt dicẽtes. Osanna filio dauid: bñdictus qui venit in noĩe dñi: osanna in altissimis. Et cũ intrasset iherosolimã: cõmota est vniuersa ciuitas dicens. Quis est hic? Populi aũt dicebãt. Hic ẽ ihũs ꝓpheta: a nazareth galilee. Et intrauit ihũs in templũ dei. et eiciebat omnes vẽdentes et emẽtes in templo: et mensas nũmulariorum. et cathedras vendentiũ colũbas euertit: et dicit eis. Scriptũ est: domus mea domus orõnis vocabitur: vos aũt fecistis illã speluncã latronũ. Et accesserũt ad eũ ceci ⁊ claudi in tẽplo: et sanauit eos. Vidẽtes autem principes sacerdotũ ⁊ scribe mirabilia que fecit: et pueros clamãtes in tẽplo ⁊ dicentes. osanna filio dauid: indignati sũt. ⁊ dixerũt ei. Audis quid isti dicũt? Ihesus aũt dixit eis. Vtiq̃. Nunq̃ legistis: q̃a ex ore infantiũ ⁊ lactantiũ ꝑfecisti laudẽ? Et relictis illis abijt foras extra ciuitatẽ in bethaniã: ibiq̃ mãsit. Mane aũt reuertẽs in ciuitatẽ. esurijt. Et videns fici arborẽ vnam secus viã venit ad eam: et nichil inuenit in ea nisi folia tantũ: et ait illi. Nunq̃ ex te fructus nascatur in sempiternũ. Et arefacta ẽ cõtinuo ficulnea. Et vidẽtes discipli: mirati sunt dicentes. Quomõ cõtinuo aruit? Rñdẽs autẽ ihũs: ait eis. Amen dico vobis: si habueritis fidẽ ⁊ nõ hesitaueritis. non solũ de ficulnea facietis: sed ⁊ si mõti huic dixeritis tolle ⁊ iacta te in mare: fiet. Et omnia quecũq̃ petieritis in orõne credentes: accipietis. Et cũ venisset in tẽplũ: accesserũt ad eũ docẽtẽ p̃ncipes sac̃dotum ⁊ seniores ꝑpli dicẽtes. In q̃ potestate hec facis? Et quis tibi dedit hanc potestatẽ? Respondẽs ihũs: dixit eis. Interrogabo vos ⁊ ego vnũ sermonẽ: quẽ si dixeritis michi: et ego vobis dicã in qua potestate hec facio. Baptismũ iohĩs vnde erat: e celo. an ex hominibꝰ? At illi cogitabant inter se dicẽtes. Si dixerimus e celo: dicet nobis. Quare ergo nõ credidistis illi? Si aũt dixerimus ex hominibꝰ: timemꝰ turbam. Omnes enĩ habebant iohẽm sicut ꝓphetam. Et rñdentes ihesu: dixerũt. Nescimus. Ait illis et ipse. Nec ego dico vobis in qua potestate hec facio. Quid autẽ vobis videtur? Homo quidã habebat duos filios: et accedẽs ad primũ dixit. Fili. vade hodie operari in vineã meã. Ille autẽ rñdens ait. Nolo. Postea autẽ penitẽtia motus abijt. Accedens aũt ad alterũ: dixit similiter. At ille respondẽs ait. Eo dñe. Et non iuit. Quis ex duobꝰ fecit voluntatem patris? Dicunt. Primus. Dicit illis ihũs. Amen dico vobis: quia publicani ⁊ meretrices p̄cedunt vos in r̃gno dei. Venit aũt ad vos iohãnes in via iusticie: et nõ credidistis ei. Publicani aũt ⁊ meretrices crediderũt ei: vos aũt videntes nec penitentiã habuistis postea: ut crederetis ei. Aliã parabolã audite. Homo erat paterfamilias qui plãtauit vineã: ⁊ sepem circũdedit ei. et fodit in ea torcular: ⁊ edificauit turrim. et locauit eã agricolis: ⁊ ꝑegre ꝓfectus est. Cũ autẽ tẽpus fructuum appropinquasset: misit seruos suos ad agricolas vt acciperẽt fructus eius. Et agricole apprehensis seruis eius. aliũ ceciderũt. aliũ occiderũt: aliũ vero lapidauerũt. Iterũ misit alios seruos plures prioribꝰ: et fecerũt illis similiter. Nouissime autẽ misit ad eos filiũ

suū dicens: verebunt̄ filiū meū. Agricole autē videtes filiū· dixerūt intra se. Hic ē he=res: venite occidamus eū: et habebimus hereditatē eius. Et ap̄hensū eū eiecerunt extra vineā: et occiderūt. Cū ergo venerit dn̄s vinee: q̄d faciet agricolis illis? Aiūt illi. Malos male p̄det: et vineā locabit alijs agricolis: qui reddant ei fructū tēporibus suis. Dicit illis ih̄us. Nunq̄ legistis in scri=pturis: lapidē quē reprobauerūt edificātes. hic est factus in caput āgulis? A dn̄o factū est istud: et ē mirabile in oculis nr̄is. Ideo dico vobis: quia auferetur a vobis regnū dei: et dabit̄ genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit sup lapidē istū confringet̄: su=per quem vero ceciderit: cōteret eū. Et cū audissent principes sacerdotū ⁊ pharisei pa=rabolas eius: cognouerūt q̄ de ipis dicēt. Et querētes eū tenē timuerunt turbas: qm̄ sicut p̄phetā eū habebāt. Et rn̄dens ihesus: dixit iterū in parabolis eis dicēs.

XXII

Simile factū ē regnū celoꝝ hoī regi: q̄ fe=cit nuptias filio suo. Et misit suos su=os vocaē inuitatos ad nuptias: et nolebāt venire. Iterū misit alios suos dicēs. Dicite inuitatis. Ecce prandiū meū paraui: tauri mei ⁊ altilia occisa· et omnia parata: venite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt: ⁊ abierūt alius in villā suam: alius vero ad negocia=cōnē suā. Reliqui vero tenuerūt suos eius: et cōtumelia affectos occiderūt. Rex autē cū audisset iratus est: et missis exercitib; suis p̄didit homicidas illos: et ciuitatē illoꝝ succēdit. Tunc ait suis suis. Nuptie quidē parate sunt: sed qui inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viaꝝ: ⁊ quoscū=q; inueneritis· vocate ad nuptias. Et egres=si serui eius in vias cōgregauerūt omnes quos inuenerūt malos ⁊ bonos: et imple=te sunt nuptie discūbentiū. Intrauit aūt rex vt videret discūbentes: et vidit ibi hominē nō vestitū veste nuptiali. Et ait illi. Amice: quomō huc intrasti nō habēs vestē nupti=alem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex mi=nistris. Ligatis manib; ⁊ pedib; eius· mit=tite eū in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentiū. Multi enim sūt vocati: pau=ci vero electi. Tūc abeūtes pharisei cōsiliū inierunt: vt caperēt eū in s̄mone. Et mittūt ei discipulos suos· cū herodianis dicentes. Magister· scimus quia verax es· ⁊ viā dei in veritate doces: et nō ē tibi cura de aliquo. Nō enim respicis p̄sonā hominū. Dic ergo nobis: quid tibi videt̄. Licet censū dare ce=sari· aut nō? Cognita aūt ih̄us nequitia eo=rum· ait. Quid me tēptatis ypocrite? Ostē=dite michi nūmisma census. At illi obtule=runt ei denariū. Et ait illis ih̄us. Cuius est ymago hec ⁊ supscriptio? Dicunt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesa=ris cesari: et que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt: et relicto eo abierūt. In illo die accesserūt ad eū saducei qui dicunt nō esse resurrectionē: et interrogauerūt eū dicētes. Magister: moyses dixit: si q̄s mortuus fue=rit non habēs filiū: vt ducat frater eiꝰ vxo=rem illius· ⁊ suscitet semen fratri suo. Erant aūt apud nos septē fr̄es· et primus vxore ducta defunctus ē: et nō habēs semē reliq̄t vxorē suā fratri suo. Similiter scd̄us ⁊ ter=cius: usq; ad septimū. Nouissime aūt omni=ūm· et mulier defuncta est. In resurrectiōe ergo cuius erit de septē vxor? Omēs enim habuerūt eā. Rn̄dens autē ihesus· ait illis. Erratis nesciētes scripturas: neq; virtutē dei. In resurrectione eni neq; nubēt· neq; nubē=tur: sed sūt sicut angeli dei in celo. De resur=rectione autē mortuoꝝ nō legistis q̄d di=ctum est a deo dicente vobis· ego sum deus abraham· et deus ysaac· et deus iacob? Nō est deus mortuoꝝ: sed viuentiū. Et audien=tes turbe mirabātur in doctrina eius. Pha=risei aūt audiētes q̄d silentiū imposuisset sa=duceis· cōuenerūt in vnū: et interrogauit eū vnus ex eis legisdoctor tēptās eū. Mgr̄: quod est mandatū magnū in lege? Ait illi ih̄us. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: et in tota aīa tua: et in tota mente tua. Hoc est maximū· et primū mandatū. Secūdū aūt simile est huic. Diliges p̄ximū tuū· sicut teipsū. In hijs duob; mādatis· vniūsa lex pendet ⁊ p̄phete. Cōgregatis aūt pharise=is· interrogauit eos ih̄us dicēs. Quid vo=bis videtur de xp̄o? Cuius filius est? Dicūt ei. Dauid. Ait illis. Quomō ergo dauid in spiritu vocat eū dn̄m dicēs: dixit dn̄s dn̄o

meo · sede a dextris meis · donec ponā inimi-
cos tuos · scabellū pedū tuoꝝ? Si ergo da-
uid vocat eū dn̄m: quō filius eius est? Et
nemo poterat respōdere ei verbū: neqꝫ au-
sus fuit q̄sq̄ ex illa die eū āplius īterogāe.

XXIII

Tunc ihesus locutus est ad turbas · et ad discipulos suos di-
cens . Super cathedrā moysi · sederūt scri-
be ⁊ pharisei. Omia ergo quecūqꝫ dixerit
vobis · fuate ⁊ facite: scd̄m opera veȯ eoꝝ
nolite facē. Dicūt enī · ⁊ nō faciūt . Alligāt
aūt onera ḡuia ⁊ impȯtabilia · ⁊ imponūt
in humeros hominū: digito aūt suo nolūt
eā mouere. Omīa vero opera sua faciūt · vt
videant̄ ab hominibꝫ . Dilatāt enim phila-
cteria sua: et magnificāt fimbrias. Amant
autē primos recubitus in cenis · et primas
cathedras in synagogis ⁊ salutationes in
foro: vocari ab hominibꝫ rabbi. Vos autē
nolite vocari rabbi . Vnus ē enī magister
vester: omēs aūt vos fratres estis . Et pa-
trem nolite vocare vobis sup terrā: vnus
est enī pater vester qui in celis ē. Nec vo-
cemini magistri: q̄a mḡr vester · vnus est
cristus. Qui maioꝛ ē vr̄m · erit minister ve-
ster. Qui aūt se exaltauerit humiliabit̄: et
qui se humiliaueit exaltabit̄. Ve aūt voƀ
scribe et pharisei ypocrite: q̄a clauditis re-
gnū celoꝝ ante homines . Vos enim non
intratis: nec introeūtes sinitis intrare . Ve
vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite qui come-
ditis domus viduaꝝ · oꝛōnes longas oꝛā-
tes: ꝓpter hoc amplius accipietis iudiciū.
Ve vobis scribe ⁊ pharisei ypocte: q̄a cir-
cuitis mare et aridam · vt faciatis vnū ꝓse-
litū: ⁊ cū fueit factus · facitis eū filiū gehēne
duplo q̄̄ vos. Ve vobis duces ceci · qui di-
citis quicūqꝫ iuraueit ꝑ templū nichil est:
qui aūt iurauerit in auro templi debitoꝛ ē.
Stulti ⁊ ceci: quid enī maius est · aurū · an
templū qđ sanctificat aurum? Et quicūqꝫ
iurauerit in altari · nichil est . Quicunqꝫ au-
tem iuraueit in dono qđ est sup illud · debet.
Ceci: quid enī maius ē · donū · an altare qđ
sanctificat donū? Qui ergo iurat in altari:
iurat in eo · et in omibꝫ que super illud sunt.
Et quicūqꝫ iuraueit in templo: iurat in illo
et in eo qui habitat in ipso . Et qui iurat in
celo: iurat in throno dei: et in eo qui sedet
super eū . Ve autē vobis scribe et pharisei
ypocte · q̄ decīatis mentā ⁊ anetū ⁊ cyminū:
et reliquistis q̄ ḡuioꝛa sunt legis · iudiciū
et miseicoꝛdiā ⁊ fidē . Hec opoꝛtuit facere:
et illa nō omittere. Duces ceci excolātes cu-
licem: camelū aūt glutiētes. Ve vobis scri-
be ⁊ pharisei ypocte · qui mūdatis qđ defo-
ris est calicis ⁊ parabsidis: intus aūt plení
estis rapina ⁊ immundicia . Pharisee cece ·
mūda prius qđ intus est calicis ⁊ parabsi-
dis: vt fiat ⁊ id qđ defoꝛis est mundū. Ve
vobis scribe ⁊ pharisei ypocte · quia similes
estis sepulcris dealbatis · que afoꝛis parēt
hoībꝫ speciosa: intus vero plena sunt ossi-
bus moꝛtuoꝝ ⁊ omni spurcitia. Sic ⁊ vos
afoꝛis quidē paretis hoībꝫ iusti: intus aūt
pleni estis ypocŕi ⁊ iniq̄tate. Ve vobis scri-
be ⁊ pharisei ypocte: qui edificatis sepulcr̄
ꝓphetaꝝ · et oꝛnatis monumenta iustoꝝ:
et dicitis . Si fuissemus in diebus patrum
nostroꝝ: nō essemus socij eoꝝ in sanguie
ꝓphetaꝝ. Itaqꝫ testimonio estis vobismet-
ipsis: quia filij estis eoꝝ qui ꝓphetas occi-
derūt . Et vos implete mēsurā patrū vr̄oꝝ.
Serpētes ⁊ genimina viperaꝝ: quomō fu-
gietis a iudicio gehēne? Ideo dico voƀ. Ec-
ce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapiētes et
scribas: et ex illis occidetis ⁊ crucifigetis · ⁊
ex eis flagellabitis in synagogis vr̄is: ⁊ ꝑ-
seq̄mini de ciuitate in ciuitatē vt veniat sup
vos omīs sanguis iustus qui effusus ē su-
per terrā · a sanguine abel iusti · usqꝫ ad san-
guinē zacharie filij barachie: quem occidi-
stis inter templū ⁊ altare. Amē dico vobis:
veniēt hec omīa sup generationē istā . Ihe-
rusalē ihr̄lm · que occidis ꝓph̄as ⁊ lapidas
eos qui ad te missi sūt: quotiēs volui ꝯgre-
gare filios tuos quēadmodū gallina con-
gregat pullos suos sub alas · et noluisti. Ec-
ce relinquet̄ vobis domus vr̄a deserta . Di-
co enim vobis: nō me videbitis amodo do-
nec dicatis . Bn̄dictus q̄ venit in noīe dn̄i.

XIIII

Et egressus ihūs de tem-
plo ibat. Et accesserūt discipuli eius:
vt ostenderēt ei edificacōnes tēpli. Ipē au-
tem rn̄dens · dixit illis. Videtis hec omnia?
Amē dico voƀ: nō relinq̄tur hic lapis sup

lapidē: qui nō destruat᷑. Sedēti aūt eo sup
montē oliueti: accesserūt ad eū discipuli se=
creto dicētes. Dic nobis quādo hec erūt: ⁊
qd signū aduētus tui: et ɔsūmationis secu=
li᷑ Et rn̄dens ihūs dixit eis. Uidete ne q̄s
vos seducat. Multi eni veniēt in nomine
meo dicētes. ego sum xp̄s: et multos sedu=
cent. Audituri enim estis p̄lia ⁊ opiniones
p̄lioꝝ: videte ne turbemini. Opōtet eni hec
fieri: sed nondū est finis. Cōsurget eni gēs
in gentē. et regnū in regnū: et erūt pestilē=
tie ⁊ fames. et terre motus p loca. Hec au=
tem oīa. inicia sunt doloꝝ. Tunc tradent
vos in tribulationē. et occidēt vos: et eritis
odio omnibꝫ gentibꝫ ꝓpter nomē meū. Et
tūc scādalizabūtur multi. et inuicē tradent:
et odio habebūt inuicē. Et multi pseudo ꝓ=
phete surgēt. et seducēt multos: et quoniā
abūdabit iniq̄tas: refrigescet caritas mul=
toꝝ. Qui aūt pseuerauerit usqꝫ in finē: hic
saluus erit. Et p̄dicabit᷑ hoc euangeliū re=
gni in vniūso orbe. in testimoniū oībꝫ gē=
tibus: et tunc veniet ɔsūmatio. Cū ergo vi=
deritis abominationē desolationis. que di=
cta ē a daniele ꝓpħa stantē in loco scō: qui
legit intelligat. Tunc qui in iudea sūt fugi=
ant ad mōtes: et qui in tecto nō descendāt
tollere aliquid de domo sua: ⁊ qui in agro
nō reūtatur tollere tunicā suā. Ue aūt pre=
gnātibꝫ ⁊ nutriētibꝫ in illis diebus. Orate
aūt. vt nō fiat fuga vr̄a in hieme vel sabba=
to. Erit enim tunc tribulacō magna qualis
nō fuit ab inicio mūdi usqꝫ modo: neqꝫ fiet.
Et nisi breuiati fuissent dies illi. non fieret
salua oīs caro: sed ꝓpter electos breuia=
būtur dies illi. Tūc si quis vobis dixerit. ec=
ce hic est xp̄s aut ecce illic: nolite credere.
Surgēt enim pseudo xp̄i et pseudo ꝓphete.
et dabūt signa magna ⁊ p̄digia: ita vt in
errorē inducātur si fieri potest etiā electi.
Ecce p̄dixi vobis. Si ergo dixerint vobis
ecce in deserto est. nolite exire: ecce in pene=
trabilibꝫ: nolite credē. Sicut enim fulgor
exit ab oriēte ⁊ paret usqꝫ in occidentē: ita
erit ⁊ aduētus filij hoīs. Ubicūqꝫ fuerit
corpus: illuc ɔgregabūtur ⁊ aquile. Stati
autē post tribulacōnē dieꝝ illoꝝ sol ob=
scurabit᷑: et luna nō dabit lumē suū. ⁊ stelle
cadent de celo. et virtutes celoꝝ ɔmouebū=
tur: et tunc parebit signū filij hoīs in celo.
Et tūc plāgent oēs tribus terre: et vide=
būt filiū hoīs venientē in nubibꝫ celi cum
virtute multa ⁊ maiestate. Et mittet ange=
los suos cū tuba et voce magna: et cōgre=
gabūt electos eius a quatuor vētis. a sum=
mis celoꝝ usqꝫ ad termīos eoꝝ. Ab arbo=
re autē fici discite parabolā: cū iam ramus
eius tener fuerit ⁊ folia nata: scitis quia ꝓpe
ē estas. Ita ⁊ vos cū videritis hec oīa: sci=
tote quia ꝓpe est in ianuis. Amē dico vo=
bis: q̄a nō p̄teribit generacō hec donec oī=
a fiant. Celū ⁊ terra transibūt: verba vero
mea nō p̄teribūt. De die autē illa ⁊ hora ne=
mo scit: neqꝫ angeli celoꝝ: nisi pater solus.
Sicut autē in diebꝫ noe: ita erit ⁊ aduētus
filij hoīs. Sicut eni erāt in diebꝫ ante di=
luuiū comedētes ⁊ bibētes. nubentes ⁊ nu=
ptui tradētes. usqꝫ ad eū diē quo intrauit
in archā noe: et nō cognouerūt donec ve=
nit diluuiū et tulit oēs: ita erit ⁊ aduētus
filij hoīs. Tunc duo erūt in agro: vnus
assumet᷑ et vnus relinquet᷑. Due molentes
in mola: vna assumetur ⁊ vna relinquetur.
Duo in lecto: vnus assumet᷑ et vnus relin=
quet᷑. Uigilate ergo: quia nescitis qua ho=
ra dn̄s vester venturus sit. Illud aūt scito=
te: quoniā si sciret p̄rfamilias qua hora fur
venturus esset: vigilaret vtiqꝫ. et nō sineret
pfodi domū suā. Ideo ⁊ vos estote parati:
quia qua nescitis hora filius hoīs vētur⁹
est. Quis putas est fidelis suus ⁊ prudens.
quē ɔstituit dn̄s suus supra familiā suā: vt
det illis cibū in tēpore᷑ Beatus ille seruus:
quē cū venerit dn̄s eius inuenerit sic facientē.
Amē dico vobis: quoniā sup oīa bona sua
ɔstituet eū. Si aūt dixerit malus suus ille
in corde suo. moram facit dn̄s meus venire:
et ceperit pcutere ɔseruos suos: manducet
autē ⁊ bibat cū ebriosis: veniet dn̄s sui illi=
us in die qua nō sperat. et hora qua ignorat.
et diuidet eū. parteqꝫ eius ponet cū ypocri=
tis: illic erit fletus ⁊ stridor dētiū. XXV

Tunc simile erit regnū celoꝝ decem
virginibꝫ: que accipiētes lampades
suas exierūt obuiā sponso ⁊ sponse. Quinqꝫ
aūt ex eis erāt fatue: et quinqꝫ prudentes.

Sed quinq₃ fatue acceptis lampadibus:
non sumpserūt oleū secū. Prudētes vero ac=
ceperūt oleū in vas suis cū lāpadibꝫ. Morā
aūt faciente spōso: dormitauerūt oēs et
dormierūt. Media aūt nocte clamor fact⁹
est: ecce sponsus venit exite obuiā ei. Tūc
surrexerūt oēs virgines ille: ⁊ ornauerūt
lāpades suas. Fatue aūt sapiētibꝫ dixerūt.
Date nobis de oleo vestro: quia lampades
nostre extinguūtur. Rñderunt prudentes
dicētes. Ne forte nō sufficiat nobis ⁊ vob:
ite potius ad vendētes ⁊ emite vobis. Dū
autē irent emere venit spōsus: et que para=
te erāt intrauerūt cū eo ad nuptias: et clau=
sa est ianua. Nouissime vero veniūt ⁊ reliq
virgines dicētes. Dñe dñe: aperi nobis.
At ille rñdens ait. Amē dico vobis: nescio
vos. Vigilate itaq₃: quia nescitis diē neq₃
horā. Sicut enim homo peregre pficiscēs
vocauit seruos suos: et tradidit illis bona
sua. Et vni dedit quinq₃ talēta. alij aūt duo.
alij vero vnū: vnicuiq₃ scđm ppriā virtu=
tem: et pfectus est statī. Abijt aūt qui quī=
q₃ talenta acceperat: et operatus est in eis:
⁊ lucratus est alia quinq₃. Similiter qui duo
acceperat: lucratus est alia duo. Qui autē
vnū acceperat abiens fodit in terrā: et ab=
scōdit pecuniā dñi sui. Post multū vero tē=
poris venit dñs seruorū illorū: ⁊ posuit rati=
onem cū eis. Et accedēs qui quinq₃ talen=
ta acceperat: obtulit alia quinq₃ talenta di=
cens. Dñe. quinq₃ talenta tradidisti michi:
ecce alia quinq₃ sup lucratus sū. Ait illi dñs
eius. Euge serue bone et fideles: quia sup
pauca fuisti fidelis. super multa te ↄstituā:
intra in gaudiū dñi tui. Accessit autē ⁊ qui
duo talēta acceperat. ⁊ ait. Dñe. duo talēta
tradidisti michi: ecce alia duo lucratus sū.
Ait illi dñs eius. Euge serue bone ⁊ fidelis:
quia sup pauca fuisti fidelis. super multa te
ↄstituā: intra in gaudiū dñi tui. Accedens
aūt ⁊ qui vnum talentū acceperat ait. Dñe
scio. quia homo durus es: metis vbi non se=
minasti. et congregas vbi nō sparsisti: et ti=
mens abij et abscondi talentū tuū in terra.
Ecce habes qđ tuū est. Rñdens aūt dñs ei⁹.
dixit ei. Serue male ⁊ piger: sciebas quia
meto vbi nō semino. et congrego vbi non
sparsi. Oportuit ergo te cōmittere pecuniā
meā nūmularijs: et veniēs ego recepissē
vtiq₃ qđ meū ē cū vsura. Tollite itaq₃ ab eo
talentū: et date ei qui habet decem talenta.
Omni enim habēti dabit᷑ et abūdabit: ei au=
tem qui nō habet. et qđ videtur habere au=
feret᷑ ab eo. Et inutilē seruū eicite in tenebras
exteriores: illic erit fletus ⁊ stridor dentium.
Cū autē venerit filius hominis in maiestate
sua ⁊ oēs angeli cū eo: tunc sedebit super
sedē maiestatis sue. ⁊ ↄgregabūtur ante eū
omnes gentes: et separabit eos ab inuicē.
sicut pastor segregat oues ab hedis. Et sta=
tuet oues quidē a dextris suis: hedos autē
a sinistris. Tunc dicet rex hijs qui a dexte=
ris eius erunt. Venite benedicti pris mei:
possidete paratū vobis regnū a cōstitutio=
ne mūdi. Esuriui enī: et dedistis michi man=
ducare. Sitiui: et dedistis michi bibere. Ho=
spes erā: et collegistis me. Nudus: et ope=
ruistis me. Infirm⁹: et visitastis me. In car=
cere eram: et venistis ad me. Tūc rñdebūt
ei iusti dicētes. Dñe. quādo te vidimus esu=
rientē ⁊ pauimus: sitientē. et dedimus tibi
potū? Quādo aūt te vidimus hospitē ⁊ col=
ligimus te. aut nudū ⁊ cooperuimus te? Aut
quādo te vidimus infirmū aut in carcere:
venimus ad te? Et rñdens rex dicet illis.
Amē dico vobis quādiu fecistis vni de hijs
fratribus meis minimis: michi fecistis. Tunc
dicet ⁊ hijs qui a sinistris erūt. Discedite a
me maledicti in ignem eternū: qui paratus
est dyabolo ⁊ angelis eius. Esuriui enim: ⁊
nō dedistis michi mādūcare. Sitiui: et nō
dedistis michi potū. Hospes erā: ⁊ nō colle=
gistis me. Nudus: et nō operuistis me. In=
firmus ⁊ in carcē: et nō visitastis me. Tunc
rñdebūt ei ⁊ ipsi dicētes. Dñe: quādo te vi=
dimus esurientem aut sitientē. aut hospitem.
aut nudū. aut infirmū aut in carcere: et nō
ministrauimus tibi? Tunc rñdebit illis di=
cēs. Amē dico vob: quādiu nō fecistis vni
de minoribꝫ hijs nec michi fecistis. Et ibūt
hij in suppliciū etnū: iusti aūt in vitā eternā

XXVI

ET factū est cū ↄsūmasset
ihesus sermones hos oēs: dixit disci=
pulis suis. Scitis quia post biduū pasca
fiet: et filius hominis tradetur vt crucifigat᷑.

Tunc ↄgregati sunt principes sacerdotū.
et seniores ppli in atriū pⁿcipis sacerdotū.
qui dicebātur capphas: et cōsiliū fecerunt
vt ihesū dolo tenerēt ⁊ occiderent. Dicebāt
aūt. Non in die festo. Ne forte tumultus fi=
eret in pplo. Cū aūt esset ihesus in bethania
in domo simonis leprosi. accessit ad eū mu=
lier habēs alabastrū vngenti pciosi: et effu=
dit super caput ipsius recūbentis. Videtes
autē discipuli: indignati sunt dicētes. Vt
quid pditio hec? Potuit eni istud venūda=
ri multo: et dari pauperibꝫ. Sciens aūt ihe=
sus ait illis. Quid molesti estis huic muli=
eri? Opus bonū operata est in me. Nā sem=
per pauperes habetis vobiscū: me autē nō
semp habetis. Mittens eni hec vngētum
hoc in corpus meū: ad sepeliendū me fecit.
Amen dico vobis: vbicunqꝫ pdicatū fuerit
hoc euāgeliū in toto mūdo. dicet̄ ⁊ qđ hec
fecit in memoriā eius. Tunc abijt vnus de
duodecī qui dicitur iudas scarioth. ad pⁿn=
cipes sacerdotū: et ait illis. Quid vultis mi=
chi dare: et ego vobis eū tradā? At illi cō=
stituerūt ei triginta argenteos. Et ex inde
querebat oportunitatē vt eū traderet. Pri=
ma aūt die azimoꝝ accesserūt discipli ad
ihm dicentes. Vbi vis paremus tibi come=
dere pasca? At ihesus dixit. Ite in ciuitatē
ad quendam: et dicite ei. Magister dicit:
tempus meū ꝓpe est: apud te facio pasca
cū discipulis meis. Et fecerūt discipuli sicut
ↄstituit illis ihūs: et parauerūt pasca. Ve=
spere aūt facto: discūbebat cū duodecī disci=
pulis suis. Et edētibꝫ illis dixit. Amē dico
vobis: quia vnus vestrū me traditurus est.
Et cōtristati valde: ceperunt singuli dicere.
Nunqͥd ego sum dn̄e? At ipse rn̄dens ait.
Qui intingit mecū manū in parabside: hic
me tradet. Filius quidē hoīs vadit sicut
scriptū est de illo: ve aūt homini illi. p quē
filius hominis tradetur. Bonū erat ei: si na=
tus non fuissꝫ homo ille. Rn̄dens aūt iudas
q̄ tradidit eū dixit. Nūquid ego sū rabbi?
Ait illi. Tu dixisti. Cenantibꝫ aūt eis. acce=
pit ihesus panem ⁊ benedixit. ac fregit: de=
ditqꝫ discipulis suis ⁊ ait. Accipite ⁊ come=
dite: hoc est corpus meū. Et accipiens cali=
cem g̃tias egit: et dedit illis dicēs. Bibite

ex hoc oēs. Hic ē eni sanguis meus noui
testamēti: qui pro multis effundet̄ in remis=
sionem peccatoꝝ. Dico aūt vobis: non bi=
bam amodo de hoc genimine vitis usqꝫ in
diem illū: cū illud bibā vobiscū nouū in re=
gno patris mei. Et ymno dicto: exierūt in
montē oliueti. Tunc dicit illis ihūs. Omēs
vos scādalū patiemini in me in ista nocte.
Scriptū est eni. Percutiā pastorē: et disper=
gentur oues gregis. Postq̃ aūt resurrexe=
ro: pcedā vos in galileā. Respōdens autē
petrus ait illi. Et si oēs scādalizati fuerit
in te: ego nunq̃ scandalizabor. Ait illi ihūs.
Amen dico tibi: quia in hac nocte anteq̃
gallus cantet. ter me negabis. Ait illi pe=
trus. Etiam si oportuerit me mori tecū: non
te negabo. Similiter ⁊ omnes discipuli di=
xerūt. Tunc venit ihesus cū illis in villam
que dicitur gethsimani. Et dixit discipulis
suis. Sedete hic: donec vadā illuc et orem.
Et assumpto petro ⁊ duobꝫ filijs zebedei: ce=
pit cōtristari ⁊ mestus esse. Tunc ait illis.
Tristis est anima mea usqꝫ ad mortē. Su=
stinete hic: et vigilate mecū. Et ꝓgressus
pusillū: procidit in faciē suā orans et dicēs.
Mi pater: si possibile est trāseat a me calix
iste. Verūtamē nō sicut ego volo: sꝫ sicut tu.
Et venit ad discipulos suos et inuenit eos
dormiētes: et dicit petro. Sic nō potuistis
vna hora vigilare mecū? Vigilate ⁊ orate:
ut non intretis in temptationem. Spiritus
quidē pmptus ē: caro aūt infirma. Iterum
secundo abijt: et orauit dicēs. Pater mi: si
nō potest hic calix transire nisi bibam illū:
fiat voluntas tua. Et venit iterū: et inuenit
eos dormiētes. Erāt eni oculi eoꝝ grauati.
Et relictis illis: iterum abijt ⁊ orauit tercio:
eūdē sermonē dicēs. Tunc venit ad discipu=
los suos: et dicit illis. Dormite iam ⁊ requi=
escite. Ecce appropinquabit hora: ⁊ filius ho=
mis tradet̄ in manus peccatoꝝ. Surgite
eamꝰ. Ecce appropinquabit qui me tradet.
Adhuc ipo loquente. ecce iudas vnus de
duodecim venit: ⁊ cū eo turba multa cū gla=
dijs ⁊ fustibꝫ. missi a principibꝫ sacerdotū ⁊
senioribꝫ ppli. Qui aūt tradidit eū: dedit ill'
signū dicēs. Quēcūqꝫ osculatus fuero ipe
ē: tenete eū. Et ↄfestim accedens ad ihesum

dixit. Aue rabbi. Et osculatus ē eū. Dixitq; illi
ihesus. Amice ad q̄d venisti? Tūc accesserūt
et manus iniecerūt in ihesū: ⁊ tenuerūt eū.
Et ecce vnus ex hijs q̄ erant cū ihesu· extē-
dens manū exemit gladiū suū: ⁊ percutiens
seruū principis sacerdotum amputauit auricu-
lam eius. Tunc ait illi ihesus. Cōuerte gla-
diū tuū in locum suū. Oēs enim q̄ acceperint
gladiū: gladio peribunt. An putas quia non
possum rogare patrem meū: ⁊ exhibebit m̄
modo plusq̄ duodecim legiōes angelorum?
Quō ergo implebuntur scripture? Quia sic
oportet fieri. In illa hora dixit ihesus turbis.
Tanq̄ ad latronē existis cū gladijs ⁊ fu-
stibus cōprehendere me. Quotidie apud vos
sedebā docēs in templo: ⁊ nō me tenuistis.
Hoc autem totū factū est: vt implerentur
scripture prophetarum. Tunc discipuli omes reli-
cto eo fugerūt. At illi tenētes ihm· duxerūt
ad caiphan principē sacerdotum: vbi scribe
et seniores cōuenerāt. Petrus aūt sequebatur
eū alonge: vsq; in atriū principis sacerdotum.
Et ingressus intro sedebat cū ministris: ut
videret finē. Princeps aūt sacerdotū ⁊ ōme
cōciliū q̄rebant falsū testimoniū cōtra ihesū.
vt eū morti traderēt ⁊ nō inuenerūt: cū mul-
ti falsi testes accessissent. Nouissime autē
venerūt duo falsi testes: ⁊ dixerūt. Hic dixit.
Possū destruere templū dei: ⁊ post triduū
reedificare illud. Et surgens princeps sacerdo-
tū ait illi. Nichil r̄ndes ad ea q̄ isti aduersū
te testificantur? Ihus aūt tacebat. Et princeps
sacerdotum ait illi. Adiuro te per deū viuū: vt
dicas nobis si tu es cristus filius dei. Dicit
illi ihus. Tu dixisti. Verūtamē dico vobis:
amodo videbitis filiū hominis sedentē a de-
xtris virtutis dei: ⁊ venientē in nubibus celi.
Tunc princeps sacerdotū scidit vestimēta sua
dicēs. Blasphemauit. Quid adhuc egemus
testibus? Ecce nūc audistis blasphemiam.
Quid vobis videtur? At illi r̄ndentes dixe-
rūt. Reus est mortis. Tunc expuerūt in faciē
eius: ⁊ colaphis eum ceciderūt. Alij autem
palmas in faciem ei dederūt dicētes: prophetiza
nobis criste. Quis est qui te percussit? Petrus
vero sedebat foris in atrio: ⁊ accessit ad eū
vna ancilla dicēs. Et tu cū ihu galileo erās.
At ille negauit coram omnibus dicens: nescio
q̄d dicis. Exeunte aūt illo ianuā· vidit eū
alia ancilla: ⁊ ait hijs q̄ erant ibi. Et hic erat
cum ihu nazareno. Et iterū negauit cū iura-
mēto: quia non noui hominē. Et post pusillū
accesserūt qui stabant: ⁊ dixerūt petro. Vere
et tu ex illis es. Nam ⁊ loquela tua manifestū
te facit. Tūc cepit detestari ⁊ iurare: quia nō
nouissē hominē. Et cōtinuo gallus cantauit.
Et recordatus ē petrus verbi ihu quod dixerat:
priusq̄ gallus cantet· ter me negabis. Et
egressus foras fleuit amare. XXVII

Mane aūt facto· cōsiliū inierūt oēs prin-
cipes sacerdotū ⁊ seniores populi ad-
uersus ihm: vt eū morti traderēt. Et vinctū
adduxerūt eum: ⁊ tradiderūt pontio pilato
presidi. Tunc vidēs iudas q̄ eum tradidit quod
dampnatus esset: penitentia ductus retulit trigi-
ta argenteos principibus sacerdotū ⁊ senioribus
dicēs. Peccaui: tradens sanguinē iustū. At
illi dixerūt. Quid ad nos? Tu videris. Et pro-
iectis argēteis in templo recessit: ⁊ abiens
laqueo se suspendit. Principes aūt sacerdotum
acceptis argenteis dixerunt. Nō licet eos
mittere in corbanan: quia preciū sanguinis est.
Consilio aūt inito· emerūt ex illis agrū figu-
li in sepulturā peregrinorum: propter hoc vocatus
est ager ille acheldemach: hoc ē ager sang-
uinis: vsq; in hodiernū diem. Tūc impletum
est quod dictum ē per iheremiā prophetam dicentē.
Et acceperūt triginta argēteos· preciū appreciati
quē appreciauerūt a filijs israhel: ⁊ dederūt
eos in agrū figuli· sicut cōstituit michi dn̄s.
Ihesus autem stetit ante presidem: ⁊ interro-
gauit eum preses dicēs. Tu es rex iudeorum?
Dicit illi ihesus. Tu dicis. Et cum accusaretur
a principibus sacerdotū ⁊ senioribus: nichil re-
spōdit. Tunc dicit illi pilatus. Non audis:
q̄nta aduersū te dicūt testimonia? Et nō re-
spōdit ei ad vllū verbū: ita vt miraretur preses
vehemēter. Per diem aūt solemnē cōsueue-
rat preses populo dimittere vnū vinctū quē vo-
luissent. Habebat aūt tunc vinctum insignem
q̄ dicebatur barrabas. Congregatis ergo
illis dixit pilatus. Quem vultis dimittam
vobis: barraban· an ihesū q̄ dicitur cristus?
Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent
eū. Sedēte autem illo pro tribunali: misit ad
eū vxor eius dicens. Nichil tibi et iusto illi.

Multa enim passa sū hodie ꝑ visū ꝓpter eū. Principes autem sacđotum ⁊ seniores persuaserūt poplis vt peterēt barraban: ihesum vero pderēt. Respondēs autē p̄ses ait illis. Quem vultis vobis de duobꝫ dimitti? At illi dixerunt. Barraban. Dicit illis pilatus. Quid igitur faciam de ihū q̄ dicit̄ cristus? Dicunt omnes. Crucifigatur. Ait illis p̄ses. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicētes. Crucifigat̄. Videns autē pilatus qꝛ nichil ꝓficeret ſꝫ magis tumultus fieret: accepta aqua lauit manus corā ꝓplo dicēs. Innocēs ego sum a sanguine huius iusti: vos videritis. Et rñdens vniūsus ꝓpl̄s dixit. Sanguis eius sup nos: ⁊ sup filios nostros. Tunc dimisit illis barraban: ihm autē flagellatū tradidit eis vt crucifigeretur. Tunc milites p̄sidis suscipientes ihm in pretoriū: ↄgregauerūt ad eum vniuersā cohortē: ⁊ exeuntes eum clamidē coccineā circūdederūt ei: ⁊ plectētes coronā de spinis posuerūt sup caput eius: ⁊ arundinē in dex̄ eius: ⁊ genuflexo ante eū illudebāt ei dicētes. Aue rex iudeoꝝ. Et expuētes in eum: acceperūt arundinē ⁊ pcutiebant caput ei⁹. Et postq̄ illuserūt ei exuerūt eum clamidem. et induerūt eum vestimentis eius: ⁊ duxerūt eū vt crucifigerēt. Exeuntes autē inuenerūt hominē cyreneū nomīe symonē: hūc āgariauerūt vt tolleret crucē eius. Et venerūt in locū q̄ dicitur golgatha: qđ est caluarie locus. Et dederūt ei vinū bibere cum felle mixtum. Et cū gustasset: noluit bibere. Postq̄ autē crucifixerūt eū: diuiserūt vestimenta ei⁹ sortem mittētes: ⁊ sedentes seruabant eum. Et imposuerūt sup caput eius causam ipius scriptam: hic est rex iudeoꝝ. Tunc crucifixi sunt cū eo duo latrones: vnus a dextris. et vnus a sinistris. Pretereūtes autē blasphemabāt eum: mouētes capita sua ⁊ dicētes. Vah qui destruis templū dei: ⁊ in triduo illud reedificas. Salua temetipsum: si filius dei es descende de cruce. Similiter ⁊ principes sacerdotū illudentes cū scribis et senioribꝫ dicebāt. Alios saluos fecit: seipsum nō potest saluū facere. Si rex israhel est descendat nūc de cruce: ⁊ credimus ei. Confidit in deo: liberet nūc eū si vult. Dixit enim: qꝛ filius dei sū. Idipm autē ⁊ latrones q̄ crucifixi erant cū eo: improperabant ei. A sexta autē hora tenebre facte sunt sup vniūsam terrā: vsqꝫ ad horam nonā. Et circa horam nonam clamauit voce magna dicens. Heli. heli. lamazabattani. Hoc ē. De⁹ me⁹. deus meus: vt quid dereliq̄sti me? Quidā autē illic stantes ⁊ audiētes dicebāt. Heliā vocat iste. Et ↄtinuo currēs vnus ex eis acceptam spongeā impleuit aceto: ⁊ imposuit arundini: ⁊ dabat ei bibere. Ceteri vero dicebant. Sine: videamus an veniat helias liberās eū. Ihesus autem iterū clamans voce magna: emisit spiritū. Et ecce velum templi scissum est ī duas ꝑtes: a sūmo usqꝫ deorsū. Et terra mota est. et petre scisse sunt. et monumēta aperta sunt: ⁊ multa corpa scōrū q̄ dormierant surrexerūt. Et exeuntes de monumētis post resurrectōem eius venerūt in sanctā ciuitatē: ⁊ apparuerūt multis. Centurio autem ⁊ q̄ cum eo erant custodientes ihm: viso terre motu ⁊ hijs q̄ fiebāt: timuerūt valde dicētes. Vere filius dei erat iste. Erant autem ibi mulieres multe a longe. q̄ secute erāt ihm a galilea ministrātes ei: inter quas erat maria magdalene et maria iacobi. et ioseph mater: ⁊ mater filioꝝ zebedei. Cū autē sero factū esset: venit quidam homo diues ab arimathia noīe ioseph: qui et ipse discipulus erat ihū. Hic accessit ad pilatū: et petijt corpus ihesu. Tunc pilatus iussit reddi corpus. Et accepto corpore ioseph inuoluit illud in syndone mūda: ⁊ posuit illud ī monumēto suo nouo. qđ exciderāt in petra. Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti. ⁊ abijt. Erat autē ibi maria magdalene. ⁊ altera maria: sedētes ↄtra sepulcrū. Altera autē die q̄ est post parasceuen: ↄuenerūt principes sacđotū ⁊ pharisei ad pilatum dicentes. Domine recordati sum⁹. qꝛ seductor ille dixit adhuc viuens: post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulcrū vsqꝫ in diem terciū: ne forte veniant discipuli eius ⁊ furent̄ eū. et dicāt plebi surrexit a mōtuis: ⁊ erit nouissimus error peior p̄ore. Ait illis pilatus. Habetis custodiā: ite custodite sic scitis. Illi aūt abeūtes muniērūt sepulcrū: signātes lapidē cū custodibus.

Vespere autẽ sabbati que lucescit in p̄ma sabbati: venit maria magdalene et altera maria videre sepulcrũ. Et ecce terre motus factus ē magnus. Angelus enim domini descendit de celo: ⁊ accedens reuoluit lapidẽ: ⁊ sedebat sup eũ. Erat aũt aspectus eius sicut fulgur: ⁊ vestimentũ eius sicut nix. Pre timore aũt eius exterriti sũt custodes: ⁊ facti sũt velut mortui. Respõdens aũt angelus·dixit mulieribꝫ. Nolite timere vos. Scio enĩ q̄ ihm̃ qui crucifixꝰ est queritis. Non ē hic: surrexit enim·sicut dixit. Venite ⁊ videte locum: vbi positus erat dñs. Et cito eũtes dicite discipulis eiꝰ q̄ surrexit: ⁊ ecce p̄cedet vos in galileam. Ibi eũ videbitis: ecce p̄dixi vobis. Et exierũt cito de monumẽto cũ timore ⁊ gaudio magno: currentes nũciare discipulis eius. Et ecce ihs occurrit illis dicẽs. Auete. Ille aũt accesserũt ⁊ tenuerũt pedes eius: ⁊ adorauerunt eũ. Tunc ait illis ihesus. Nolite timere·ite nũciate fratribꝫ meis vt eant ĩ galileam: ibi me videbũt. Que cũ abissent: ecce quidã de custodibꝫ venerũt in ciuitatẽ et nunciauerũt p̄ncipibꝫ sacẽdotũ omnia q̄ fcã fuerãt. Et cõgregati cũ senioribꝫ ꝯsilio accepto: pecuniaꝫ copiosaꝫ dederũt militibꝫ dicẽtes. Dicite q̄ discipli eius nocte venerũt: ⁊ furati sũt eũ nob dormiẽtibꝫ. Et si hoc auditũ fuerit a p̄side: nos suadebimus ei·⁊ securos vos faciemus. At illi accepta pecunia: fecerũt sicut erãt edocti. Et diuulgatũ est verbũ istud apud iudeos: vsq; in hodiernũ diem. Vndecim autem discipuli abierũt in galileam: in montẽ vbi ꝯstituerat illis ihesus. Et videntes eũ adorauerũt: quidam autẽ dubitauerũt. Et accedẽs ihũs: locutus est eis dicens. Data ē michi omĩs potestas·in celo ⁊ in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine patris ⁊ filij et spiritus sancti: docentes eos seruare omnia quecunq; mandaui vobis. Et ecce ego vobiscum sũ omĩbꝫ diebꝫ: vsq; ad ꝯsummationem seculi.

Explicit euangelium secundum Matheum.

Incipit ꝓlogus in euangeliũ scd̃m Marcũ.

Marcus euãgelista dei electus·⁊ petri ĩ baptismate filius·atq; in diuino s̃mone discipulus·sacerdotiũ in isrl̃ agens·scd̃m carnẽ leuita·ad fidem cristi ꝯuersus·euangeliũ in ytalia scripsit: ostendẽs in eo·quid ⁊ generi suo deberet ⁊ cristo. Nam iniciũ p̄ncipij in voce ꝓphetice exclamacõis instituẽs ordinẽ leuitice electionis ostendit: vt p̄dicans p̄destinatũ iohannẽ filiũ zacharie in voce angeli annũtiantis emissum: non solũ verbũ carnẽ factũ sed ⁊ corpus dñi in omĩa ꝑ verbũ diuine vocis animatũ·in inicio euangelice p̄dicationis ostenderet: vt quis hec legens sciẽt cui iniciũ carnis in domino: ⁊ ihesu aduenientis habitaculũ caro deberet agnoscere: atq; in se v̄bum vocis qđ in ꝯsonantibꝫ ꝑdiderat inueniret. Deniq; ⁊ ꝑfecti euangelij opus intrans·⁊ a baptismo domini p̄dicaẽ deũ inchoans·nõ laborauit natiuitatẽ carnis quã in p̄oribꝫ viderat dicere: ſ; tocius exprimẽs posicõem deserti numerũ ieiunij·temptationeꝫ dyaboli·ꝯgregacõeꝫ bestiaꝝ·⁊ ministeriũ ꝓtulit angeloꝝ: vt instituẽs nos ad intelligendũ·singula in breui cõpingẽs·nec auctoritatẽ fcẽ rei demẽt·et ꝑficiẽdi opis plenitudinẽ non negaret. Deniq; ãputasse sibi post fidem pollicẽ dicit·ut sacẽdotio reꝓbꝫ habẽet: ſ; tm̃ ꝯsentiẽs fidei p̄destiata potuit electõ: vt nec sic in ope v̄bi ꝑderẽ qđ p̄us meruerat in genẽ. Nã allexãdrie ep̄us fuit. Cuius ꝑ singula opus fuit scire et euãgelij in se dicta disponẽ: ⁊ disciplinã legis in se agnoscẽ: ⁊ diuinã in cãne dñi intelligere naturã. Que et nos primũ requirẽ deinc inquisita volumus agnosci habẽtes mercedẽ exhortacõis: qm̃ qui plantat et q̄ rigat vnũ sũt: q̄ aũt incremẽtũ p̄stat deus ē.

Expl' ꝓlogus. Incip̄ euãgeliũ s̃m marcũ.

Iniciũ euangelij ihesu cristi filij dei: sicut scriptum ē in ysaia ꝓpheta. Ecce mitto angeluꝫ meũ ante faciẽ tuã: qui p̄parabit viam tuaꝫ ante te. Vox clamantis in deserto. Parate viam dñi: rectas facite semitas eius. Fuit in des̃to iohãnes baptizans ⁊ p̄dicans baptismũ penitẽtie: ĩ remissionẽ peccatoꝝ. Et

egrediebatur ad eum omnis iudee regio
et iherosolomite vniūsi ⁊ baptizant̄ ab illo
in iordanis flumie: ꝯfitētes peccata sua. Et
erat iohānes vestitus pilis camelorꝝ ⁊ zo-
na pellicea ēca lumbos eius: ⁊ locustas et
mel silueſtre edebat: ⁊ ꝑdicabat dicēs. Ve-
niet fortior me post me: cuius nō sū dignꝰ
ꝓcumbens soluere corrigiam calciamen-
torꝝ eius. Ego baptizaui vos aqua: ille ve-
ro baptizabit vos spū sancto. Et factum ē
in diebꝫ illis: venit ihesus a nazareth gali-
lee ⁊ baptizatus ē a iohāne in iordane. Et
statim ascendēs de aq̄. vidit celos aptos:
⁊ spm̄ sanctū tanq̄ columbā descendentē
et manentē in ipo. Et vox facta est de celis.
Tu es filius meus dilectus: in te ꝯplacui.
Et statim spūs expulit eū in desertū. Et erat
in deserto quadraginta diebꝫ ⁊ q̄draginta
noctibꝫ: ⁊ tēptabatur a sathana. Eratq; cū
bestiis: ⁊ angeli ministrabāt ei. Postq̄ aūt
traditus ē iohānes: venit ihesus in galile-
am ꝑdicās euangeliū regni dei ⁊ dicens.
Quoniā impletū ē tempus: ⁊ appropinq̄-
uit regnū dei. Penitemini ⁊ credite euāge-
lio. Et pteriens secus mare galilee: vidit si-
monem ⁊ andreā fratrē eius mittētes retia
in mare. Erant enim piscatores. Et dixit eis
ihesus. Venite post me: ⁊ faciam vos fieri
piscatores hominū. Et ꝓtinus relictis retibꝫ
secuti sunt eū. Et ꝓgressus inde pusillū vi-
dit iacobū zebedei ⁊ iohannē frēm eius et
ipos ꝯponētes retia in naui: ⁊ statī vocauit
illos. Et relicto p̄re suo zebedeo in naui cum
mercēnariis: secuti sunt eū. Et ingrediunt̄
capharnaū: ⁊ statim sabbatis ingressus in
sinagogam docebat eos. Et stupebant sup
doctrina eius. Erat enim docēs eos quasi
ptātem habens: ⁊ nō sicut scribe. Et erat ī
sinagoga eorꝝ homo in spū immūdo: ⁊ ex-
clamauit dicēs. Quid nobis ⁊ tibi ihesu na-
zarene? Venisti ꝑdere nos. Scio qui sis:
sanctus dei. Et ꝯminatus ē ei ihesus dicens.
Obmutesce: ⁊ exi de homine. Et discerpēs
eum spūs immūdus. ⁊ exclamās voce ma-
gna: exiit ab eo. Et mirati sunt omēs: ita ut
ꝯquirerēt inter se dicētes. Quid nā ē hoc?
Que nam doctrina hec noua? Quia in ptā-
te spiritibꝫ immūdis imperat: ⁊ obediūt ei.

Et ꝓcessit rumor eius statim ī oēs regiōes
galilee. Et ꝓtinus egredientes de sinagoga:
venerūt in domū simonis ⁊ andree cū iaco-
bo et iohāne. Decumbebat aūt socrus simo-
nis febricitās: ⁊ statim dicūt ei de illa. Et ac-
cedens eleuauit eam apphensa manū eius:
et ꝯtinuo dimisit eam febris: ⁊ ministrabat
eis. Vespe aūt facto cū occidisset sol affere-
bant ad eū oēs male hn̄tes: ⁊ demonia hn̄-
tes: ⁊ erat omīs ciuitas ꝯgregata ad ianu-
am. Et curauit multos q̄ vexabātur variis
languoribꝫ: ⁊ demonia multa eiciebat: ⁊ nō
sinebat ea loqui quoniā sciebāt eū. Et dilu-
culo valde surgēs egressus abiit in desertū
locū: ibiq; orabat. Et ꝓsecutus est eū simō:
et qui cū illo erant. Et cum inuenissent eū
dixerūt ei: q̄r omēs querunt te. Et ait illis.
Eamus in ꝓximos vicos ⁊ ciuitates: vt et
ibi ꝑdicem. Ad hoc enim veni. Et erat ꝑdi-
cans in sinagogis eorꝝ ⁊ in omī galilea: et
demonia eiciēs. Et venit ad eū leprosus de-
ꝑcans eū: ⁊ genuflexo dixit. Si vis potes
me mundare. Ihesus aūt misertus eius extē-
dit manū suā: ⁊ tangens eum ait illi. Volo.
Mundare. Et cū dixisset statim discessit ab
eo lepra: ⁊ mūdatus est. Et ꝯminatus ē ei
statimq; eiecit illū: ⁊ dicit ei. Vide nemini di-
xeris: sed vade ostende te principi sacerdotū:
et offer ꝓ emundacōe tua. q̄ precepit moy-
ses in testimoniū illis. Et egressus cepit ꝑ-
dicare ⁊ diffamare sermonē: ita vt iam non
posset manifeste introire in ciuitatem sed foris
in desertis locis eē: ⁊ ꝯueniebāt ad eū vndiq;.

Et iterū intrauit capharnaū **II**
post dies: ⁊ auditū est q̄ in domo es-
set ⁊ ꝯuenerūt multi ita vt nō caperet neq;
ad ianuā: ⁊ loquebatur eis verbū. Et vene-
runt ad eum ferētes paraliticū: qui a quatu-
or portabatur. Et cum non possent offerre
eum illi p̄ turba nudauerūt tectū vbi erat:
et patefaciētes submiserūt grabatū in quo
paraliticus iacebat. Cum autē vidisset ihesus
fidē illorꝝ: ait paralitico. Fili dimittunt̄ tibi
peccata tua. Erant aūt illic quidā de scribis
sedētes: ⁊ cogitantes in cordibꝫ suis. Quid
hic sic loquit̄? Blasphemat. Quis potest di-
mittere peccata: nisi solus deus? Quo statī
cognito ihesus spiritu suo q̄r sic cogitarent

intra se: dicit illis. Quid ista cogitatis in
cordib⁹ vestris? Quid est facilius · dicere
paralitico dimittunt̃ tibi peccata: an dicere
surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula? Vt aūt
sciatis ꝙ filius hominis habet ptātem ī ter-
ra dimittēdi peccata: ait paralitico. Tibi di-
co surge: tolle grabatū tuū: ⁊ vade ī domū
tuā. Et statim surrexit ille: ⁊ sblato graba-
to abijt inde coram omnib⁹ ita vt miraren-
tur om̄es ⁊ honorificarēt deū dicētes: quia
nunꝙ sic vidimus. Et egressus ē rursus ad
mare: om̄isqꝫ turba veniebat ad euꝫ: et do-
cebat eos. Et cū ꝑteriret vidit leuim alphei
sedentē ad theoloneū: ⁊ ait illi. Sequere
me. Et surgēs secutus ē eū. Et factū est cū
accumberet in domo illius: multi publicani
et peccatores simul discumbebāt cū ihesu ⁊
discipulis eius. Erant enim multi qui ⁊ seq̄-
bant̃ eum. Et scribe et pharisei videntes
ꝙ manducaret cū publicanis ⁊ peccatoribus:
dixerūt discipulis eius. Quare cū publica-
nis et peccatorib⁹ manducat ⁊ bibit magi-
ster vester? Hoc audito ihus ait illis. Nō
necesse habent sani medico: ſꝫ qui male ha-
bent. Non enim veni vocare iustos: ſꝫ pec-
catores. Et erāt discipuli iohānis ⁊ phari-
sei ieiunātes: et veniūt ⁊ dicūt illi. Quaē di-
scipuli iohānis ⁊ phariseoꝝ ieiunāt: tui au-
tem discipuli nō ieiunāt? Et ait illis ihesus.
Nūquid possunt filij nuptiaꝝ quādiu spō-
sus ē cū illis ieiunaē? Quāto tpe habēt secū
spōsū nō possunt ieiunaē. Venīet aūt dies
cū auferet̃ ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt ī
illis dieb⁹. Nemo assumentuꝫ panni rudis
assuit vestimto veteri. Alioquin aufert sup-
plementū nouū a veteri: ⁊ maior scissura fit.
Et nemo mittit vinū nouū in vtres veteres:
alioqn dirūpet vinū vtres · et vinū effunde-
tur: ⁊ vtres peribūt. Sꝫ vinū nouū in vtres
nouos mitti debet. Et factum est iterum cū
sabbatis ambularet ꝑ sata: ⁊ discipuli ei⁹
ceperūt ꝓgredi ⁊ vellere spicas. Pharisei
aūt dicebant ei. Ecce quid faciūt discipuli
tui sabbatis: qđ nō licet. Et ait illis. Nūꝙ
legistis q̄d fecerit dauid quando necessi-
tatem habuit ⁊ esurijt ipe ⁊ qui cū eo erāt:
quō introiuit in domū dei sub abiathar pn̄-
cipe sacdotū ⁊ panes ꝓposicōis māducauit
quos nō licebat manducaē nisi solis sacer-
dotib⁹ et dedit eis et qui cū eo erant? Et di-
cebat eis. Sabbatū ꝓpter hominē factum
est: et non homo ꝓpter sabbatuꝫ. Itaqꝫ dn̄s
est filius homīs etiam sabbati.

III

Et introiuit iterum in sinagogam: et
erat ibi homo habens manū aridā.
Et obseruabant euꝫ si sabbatis curaret: vt
accusarent illū. Et ait homini habēti manū
aridā. Surge in mediū. Et dicit eis. Licet
sabbatis benefacere an male: animā saluā
facere an pdere? At illi tacebāt. Et circūspi-
ciens illos cū ira: ꝯtristatus super cecitate
cordis eoꝝ dicit homini. Extēde manū tuā.
Et extēdit: ⁊ restituta est manus illi. Exeū-
tes aūt pharisei statiꝫ cū herodianis ꝯciliū
faciebant aduersus eū: quō eum perderēt.
Ihesus aūt cū discipulis suis secessit ad ma-
re: ⁊ multa turba a galilea et iudea secuta ē
eū: et ab iherosolomis ⁊ ab ydumea et trās
iordanem ⁊ qui circa tyrum et sydonē · multi-
tudo magna audiētes que faciebat venerūt
ad eum. Et dixit ihesus discipulis suis: ut ī
nauicula sibi deseruiret ꝓpter turbaꝫ ne ꝯp̄-
merent eū. Multos enim sanabat: ita vt ir-
ruerēt in eum vt illū tangerent quotqt ha-
bebāt plagas. Et spūs immūdi cum illum
videbāt ꝓcidebant ei: ⁊ clamabāt dicētes.
Tu es filius dei. Et vehemēter ꝯminabatur
eis: ne manifestarēt illū. Et ascendēs in mon-
tem vocauit ad se quos voluit ipse: ⁊ vene-
rūt ad eū. Et fecit vt essent duodecim cū illo:
et vt mitteret eos ꝑdicaē. Et dedit illis po-
testateꝫ curādi infirmitates: ⁊ eiciēdi demo-
nia. Et imposuit simoni nomē petrus. Et ia-
cobū zebedei ⁊ iohānem fratrē iacobi: ⁊ im-
posuit eis noīa boanerges quod ē filij toni-
trui. Et andreaꝫ ⁊ philippū et bartholomeū
et matheū: ⁊ thomam et iacobū alphei ⁊ tha-
deum ⁊ simonē chananeū: et iudaꝫ scarioth
qui tradidit illum. Et veniunt ad domū. Et
ꝯuenit iterum turba: ita vt nō possent neqꝫ
panē manducare. Et cum audissent sui: exi-
erūt tenere eū. Dicebant enim: qm̄ in furorē
versus ē. Et scribe qui ab iherosolimis descē-
derāt dicebāt quoniā beelzebub habet: ⁊ ꝙ
in principe demonioꝝ eicit demonia. Et cō-
uocatis eis: in parabolis dicebat illis. Quō

potest sathanas sathanā eicē? Et si regnū in se diuidat̄: non potest regnū illud stare. Et si domus sup semetipāz dispтiat̄: nō potest domus illa stare. Et si sathanas ↄsurrexerit in semetipm dispтitus est. ⁊ nō potest stare ꝫ finez habet. Nemo potest vasa fortis ingressus in domū diripere nisi pꝰus fortem alliget: ⁊ tūc domū eius diripiet. Amē dico vobis: qm̄ omnia dimittētur filijs hominū peccata ⁊ blasphemie quibꝫ blasphemauerūt. Qui autem blasphemauerit in spiritū sanctū nō habebit remissiōez in eternū: sed reus erit eterni delicti: quoniā dicebāt spiritum immundū habet. Et veniūt mater eius ⁊ frēs: et foris stantes miserūt ad euz vocātes eum. Et sedebat circa eū turba: ⁊ dicūt ei. Ecce mater tua ⁊ frēs tui foris querūt te. Et respondēs eis ait. Que est mater mea et frēs mei? Et circūspiciēs eos qui in circuitu eius sedebāt ait. Ecce mater mea ⁊ frēs mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus et soror mea et mater est.

IIII

Et iterum cepit docere ad mare: ⁊ cōgregata ē ad eum turba multa ita vt in nauim ascendēs sederet in mari: et oīs turba circa mare sup terram erat: ⁊ docebat eos in parabolis multa: ⁊ dicebat illis in doctrina sua. Audite. Ecce exijt semināS ad seminandū. Et dū semiat: aliud cecidit circa viam ⁊ venerūt volucres celi et ↄmederūt illud. Aliud vero cecidit sup petrosa vbi nō habuit terrā multam: et statiz exortū est quoniā nō habebat altitudinē terre: et quādo exortus est sol exestuauit et eo ꝙ non habebat radicē exaruit. Et aliud cecidit in spinas: ⁊ ascenderūt spine et suffocauerūt illud: ⁊ fructum nō dedit Et aliud cecidit in terrā bonā ⁊ dabat fructum ascendentē ⁊ crescentē: et afferebat vnū triginta et vnū sexaginta: ⁊ vnū centum. Et dicebat. Qui habet aures audiendi audiat. Et cū esſꝫ singularis: interrogauerūt eum hij qui cū eo erant duodecī parabolaz. Et dicebat eis. Vobis datū est nosse misteriū regni dei: illis autem qui foris sūt in parabolis omnia fiūt. vt vidētes videāt et nō videant: ⁊ audiētes audiāt ⁊ nō intelligāt: ne quādo ↄuertant̄ et dimittāt̄ eis peccata. Et ait illis. Nescitis parabolaz hāc? Et quomodo oīes parabolas ↄgnoscetis? Qui seminat: v̄buz seminat. Hij autē sūt qui circa viā vbi semiatur v̄buz: et cū audierint ↄfestim venit sathanas ⁊ aufert quod seminatum ē in corde eoꝝ. Et hij sūt similiter q̄ supra petrā semināt̄: qui cum audierint v̄bum statī cum gaudio accipiūt illud ⁊ nō habent radicē in se sed tpales sūt: deinde orta tribulacōne ⁊ ꝑsecutione ꝓpter verbum ↄfestim scandalizāt̄. Et alij sūt qui in spinis seminātꝰ. Hij sūt qui verbū audiūt et erumne seculi ⁊ decepcō diuitiaꝝ ⁊ circa reliq̄ ↄcupiscentie introeuntes suffocāt verbum: et sine fructu efficitur. Et hij sūt q̄ sup terrā bonam seminati sūt: qui audiūt verbū et suscipiūt: et fructificāt vnū triginta vnū sexaginta ⁊ vnū centū. Et dicebat illis. Nūquid venit lucerna vt sub modio ponatur aut sub lecto? Nōne vt sup candelabrū ponatur? Nō est enim aliq̄d absconditū qd̄ nō manifestet̄: nec factum ē occultū quod nō veniat in palam. Si quis habet aures audiendi audiat. Et dicebat illis. Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. Qui enim habet dabitur illi: ⁊ qui nō habet: etiaz quod habet auferet̄ ab eo. Et dicebat. Sic est regnū dei: quēadmodū si homo iaceat sementē in terram ⁊ dormiat: et exsurgat nocte et die et semen germinet ⁊ increscat dū nescit ille. Vltro enim terra fructificat: pꝰmū herbam. deinde spicā: deinde plenū frumentū in spica. Et cum se ꝓduxerit fructus statim mittit falcem: qm̄ adest messis. Et dicebat. Cui assimilabimus regnum dei: aut cui parabole ↄparabimus illud? Sicut granū synapis qd̄ cum seminatū fuerit in terra minus est omnibꝫ seminibꝫ que sūt in terra: ⁊ cum natū fuerit ascendit in arborem ⁊ fit maius omnibus oleribꝫ: ⁊ facit ramos magnos ita vt possint sub vmbra eius aues celi habitare. Et talibꝫ multis parabolis loquebatur eis verbuz ꝓut poterāt audire: sine parabola autem nō loquebat̄ eis. Seorsū aūt discipulis disserebat oīa. Et ait illis in illa die cū sero esset factū. Transeamus ↄtra. Et dimittētes turbā assumūt eū ita ut erat in naui:

et alie naues erāt cū illo. Et facta ē ꝓcella
magna vēti: ⁊ fluctus mittebat in nauim:
ita vt impleret̃ nauis. Et erat ipe in puppi
sup ceruical dormiēs: et excitant eū ⁊ dicūt
illi. Magister: nō ad te ꝑtinet q̄ perimus?
Et exsurgēs ꝯminatus est vēto: ⁊ dixit ma-
ri. Tace: obmutesce. Et cessauit ventus: et
facta est tranquilitas magna. Et ait illis
Quid timidi estis? Necdū habetis fidē. Et
timuerūt timore magno: ⁊ dicebāt ad alter-
utrū. Quis putās est iste: q̄ vētus ⁊ mare
ET venerūt trās V obediūt ei.
fretum maris in regionē gerasenoꝝ.
Et exeūti ei de naui statim occurrit de monu-
mētis homo in spū immūdo: qui domiciliū
habebat in monumētis. Et neqꝫ cathenis
iam quisq̄ poterat eū ligare: qm̄ sepe ꝯpe-
dib⁹ ⁊ cathenis vinctus. dirupisset cathenas
et ꝯpedes ꝯminuisset: ⁊ nemo poterat eum
domare. Et semꝑ die ac nocte in monumē-
tis ⁊ in mōtib⁹ erat clamans: et ꝯcidēs se la-
pidib⁹. Videns aūt ihesum a lōge cucurrit
et adorauit eū: ⁊ clamās voce magna dixit.
Quid michi et tibi ihesu fili dei altissimi? Ad-
iuro te ꝑ deum ne me torqueas. Dicebat e-
nim illi. Exi spūs immūde ab homine isto.
Et interrogabat eū. Quod tibi nomē est?
Et dicit ei. Legio michi nomē est: q̄ multi
sumus. Et deꝑcabatur eū multū: ne se expel-
leret extra regionē. Erat aūt ibi circa mon-
tē grex porcoꝝ magnus pascēs in agris:
Et deꝑcabant̃ eū spūs dicētes. Mitte nos
in porcos: vt in eos introeam⁹. Et ꝯcessit
eis statim ihesus. Et exeūtes spūs immūdi
introierūt in porcos: ⁊ magno impetu grex
p̄cipitatus est in mari ad duo milia: ⁊ suffo-
cati sūt in mari. Qui aūt pascebāt eos fuge-
rūt: ⁊ nūciauerūt in ciuitatē ⁊ in agros. Et
egressi sūt videre quid esset factū: ⁊ venerūt
ad ihesum: ⁊ vident illū qui a demonio ve-
xabat̃ sedentē vestitū ⁊ sane mētis. et timu-
erūt. Et narrauerūt illis qui viderāt quali-
ter factū esset ei qui demoniū habuerat: et
de porcis. Et rogare ceperūt eum: vt disce-
deret de finib⁹ eoꝝ. Cūqꝫ ascendēt nauim:
cepit illū deꝑcari q̄ a demonio vexatus fue-
rat vt esset cum illo ⁊ nō admisit eū: sꝫ ait illi.
Vade in domū tuā ad tuos: ⁊ annūcia illis
quāta tibi dn̄s fecerit: et misertus sit tui. Et
abijt et cepit p̄dicare in decapoli. quāta sibi
fecisset ihesus: et oīes mirabāt̃. Et cū ascen-
disset ihesus in nauim rursū trās fretū cōuenit
turba multa ad eū: et erat circa mare. Et ve-
nit quidā de archisynagogis nomine iay-
rus: et videns eum ꝓcidit ad pedes eius:
et deꝑcabatur eū multū dicens. quoniā filia
mea in extremis est. Veni impone manum
tuā sup eā: vt salua sit et viuat. Et abijt cū
illo: et sequebatur eum turba multa: ⁊ ꝯpri-
mebant eū. Et mulier q̄ erat in ꝓfluuio san-
guinis ānis duodecim et fuerat multa ꝑpes-
sa a ꝯplurib⁹ medicis: ⁊ erogauerat omnia
sua. nec quicq̄ ꝓfecerat: sꝫ magis deterius
habebat. Cū audisset de ihesu venit in turba
retro: et tetigit vestimentū eius. Dicebat e-
nim: q̄ si vel vestimētū eius tetigero salua
ero. Et ꝯfestim siccatus est fons sanguinis
eius: ⁊ sensit corpore. q̄ sanata esset a plaga
Et statim ihesus in semetipo ꝯgnoscēs vir-
tutē que exierat de illo: ꝯuersus ad turbam
aiebat. Quis tetigit vestimēta mea? Et di-
cebant ei discipuli sui. Vides turbam cōpri-
mentē te. ⁊ dicis quis me tetigit? Et circū-
spiciebat videre eā que hoc fecerat. Muli-
er vero timens ⁊ tremēs sciens quod factū
esset in se: venit et ꝓcidit ante eum et dixit ei
oēm veritatē. Ille aūt dixit ei. Filia fides tua
te saluam fecit: vade in pace: ⁊ esto sana a
plaga tua. Adhuc eo loquēte veniūt nun-
tij ad archisynagogum dicētes: q̄ filia tua
mortua ē. Quid vltra vexas magistrū? Ihe-
sus autē audito ꝟbo quod dicebat̃: ait ar-
chisynagogo. Noli timere: tantūmodo cre-
de. Et nō admisit quenq̄ se sequi: nisi petrū
et iacobū ⁊ iohannē fratrē iacobi. Et veni-
unt in domū archisynagogi. Et vidit tumul-
tum et flentes ⁊ eiulantes multū: et ingres-
sus ait illis. Quid turbamini et ploratis?
Puella non ē mortua sꝫ dormit. Et irridebāt
eum. Ipe vero eiectis oīb⁹ assumit patrē
et matrē puelle. et qui secū erāt: et ingredi-
untur vbi puella erat iacēs: et tenēs manū
puelle ait illi. Thabitha cumi: quod ē inter-
pretatū: puella tibi dico surge. Et ꝯfestim
surrexit puella: et ambulabat. Erat autē
annoꝝ duodecim. Et obstupuerūt stupore

magno. Et p̄cepit illis vehementer. vt ne-
mo id sciret: ⁊ dixit daᷓ illi mãducaᷓ. VI
Et egressus inde abijt in patriã suã:
et sequebant̄ eum discipuli sui. Et fcõ
sabbato cepit in synagoga docere: ⁊ multi
audiẽtes. ãmirabãt̄ in doctrina eius dicẽ-
tes. Vnde huic hec oĩa? Et que ẽ sapiã
que data ẽ illi: ⁊ virtutes tales q̃ ꝑ manꝰ
eius efficiũt̄? Nõne hic est faber filius ma-
rie: frater iacobi ⁊ ioseph ⁊ iude et simõis?
Nõne et sorores eius hic nobiscũ sunt? Et
scandalizabãt̄ in illo. Et dicebat illis ih̄s:
q2 nõ ẽ ꝓpheta sine honore nisi in patria sua
et in domo sua ⁊ in ɔgnacõe sua. Et nõ po-
terat ibi virtutez vllã facere nisi paucos in-
firmos impositis manibꝰ curauit: ⁊ miraba-
tur ꝓpter incredulitatem eoꝝ: ⁊ circuibat
castella in circuitu docẽs. Et vocauit duo-
decim: et cepit eos mittere binos: ⁊ dabat
illis potestatẽ spirituũ inmũdoꝝ. Et p̄ce-
pit eis ne quid tollerent in via nisi virgaz
tantũ: nõ peram nõ panẽ neq3 in zona es ꝫ
calciatos sandalijs: ⁊ ne induerent̄ duabꝰ
tunicis. Et dicebat eis. Quocũz introieritꝭ
in domũ illic manete donec exeatis inde: ⁊
quicũq3 nõ receperint vos nec audierint:
exeuntes inde excutite puluerez de pedibꝰ
vr̄is in testimoniũ illis. Et exeũtes p̄dica-
bant vt penitẽtiaz agerẽt: ⁊ demonia mul-
ta eiciebãt: ⁊ vngebãt oleo mltos egros
et sanabant̄. Et audiuit rex herodes: mani-
festum enim factũ est nomẽ eius: ⁊ dicebat
Quia iohannes baptista resurrexit a mor-
tuis: et ꝓpterea virtutes operãt̄ in illo. Alij
aũt dicebãt q2 helias ẽ: alij vẽo dicebãt q2
ꝓpheta est quasi vnus ex ꝓphetis. Quo au-
dito herodes ait. Quẽ ego decollaui iohã-
nem hic a mortuis resurrexit. Ipe enim he-
rodes misit ac tenuit iohannẽ ⁊ vinxit eũ
in carcerẽ ꝓpter herodiadẽ vxorez philippi
fratris sui: q2 duxerat eã. Dicebat enim io-
hãnes herodi. Non licet tibi habere vxorẽ
fratris tui. Herodias aũt insidiabatur illi:
et volebat occidere eũ nec poterat. Hero-
des autẽ metuebat iohannẽ sciẽs eum virũ
iustũ ⁊ sanctum et custodiebãt euz: et audi-
to eo multa faciebat: ⁊ libẽter eũ audiebat.
Et cum dies oportunus accidisset: herodes
natalis sui cenã fecit principibꝰ et tribunis
et primis galilee. Cũq3 introisset filia ipsius
herodiadis. et saltasset ⁊ placuisset herodi si-
mulq3 recũbẽtibꝰ: rex ait puelle. Pete a me
qδ vis: ⁊ dabo tibi. Et iurauit illi: q2 quicq̃d
petieris dabo tibi: licet dimidiuz regni mei.
Que cum exisset: dixit matri sue. Quid petã?
At illa dixit. Caput iohãnis baptiste. Cũz
introisset statim cũ festinacõe ad regẽ: peti-
uit dicẽs. Volo: vt ꝓtinus des michi in di-
sco caput iohãnis baptiste. Et ɔtristatus
est rex. Propter iusiurandũ et ꝓpter simul
discũbẽtes noluit eã ɔtristare: ꝫ misso spicu-
latore p̄cepit afferri caput eius in disco: et
decollauit eũ in carcere. Et attulit caput eiꝰ
in disco: et dedit illud puelle: et puella dedit
matri sue. Quo audito discipuli eius vene-
rũt et tulerũt corpus eius: ⁊ posuerũt illud
in monumẽto. Et ɔueniẽtes apli ad ihesum:
renũciauerũt ei oĩa que egerãt ⁊ docuerãt.
Et ait illis. Venite seorsũ in desertũ locũ: et
requiescite pusillũ. Erãt enim qui veniebãt
et redíebãt multi: et nec spaciũ manducan-
di habebãt. Et ascendẽtes in nauim abierũt
in desertũ locũ seorsũ. Et viderũt eos abeun-
tes: et ɔgnouerũt multi. ⁊ pedestres de oĩ-
bus ciuitatibꝰ cucurrerũt illuc et p̄uenerunt
eos. Et exiens vidit turbam multã ihesus:
et misertus ẽ super eos q2 erãt sicut oues nõ
habẽtes pastorẽ: ⁊ cepit illos docere mlta.
Et cũ iam hora multa fieret: accesserũt disci-
puli eius dicẽtes. Desertus ẽ locus hic: ⁊ iã
hora p̄terijt. Dimitte illos: vt euntes in ꝓxi-
mas villas et vicos emant sibi cibos quos
mãducẽt. Et rn̄dens ait illis. Date illis mã-
ducare. Et dixerũt ei. Euntes emamus ducẽ-
tis denarijs panes: et dabimus illis mãdu-
care. Et dicit eis. Quot panes habetis? Ite
et videte. Et cũ ɔgnouissent dicũt. Quinq3.
Et duos pisces. Et p̄cepit illis vt accũbere
facerent oĩes scδm cõtubernia sup viride
fenũ. Et discũbuerũt in ꝑtes: ꝑ centenos ⁊
quinq̃genos. Et acceptis quinq3 panibꝰ
et duobꝰ piscibꝰ: intuẽs in celũ benedixit et
fregit panes ⁊ dedit discipulis suis vt pone-
rent ante eos: et duos pisces diuisit oĩbꝰ.
Et manducauerũt oĩes: et saturati sunt. Et
sustulerũt reliquias fragmentoꝝ duodecĩ

cophinos plenos: et de piscib⁹. Erāt autez
qui māducauerūt quinqꝫ milia viroꝝ. Et
statim coegit discipl'os suos ascendere na=
uim vt ꝑcederet eum trāsfretū ad bethsay=
adaz: dū ipe dimitteret ꝓplm. Et cū dimis=
set eos: abijt in montē orare. Et cū sero essꝫ
erat nauis in medio mari: ⁊ ipse solus in t̄=
ra. Et vidēs eos laborātes in remigando. e=
rat enim vētus ꝯtrarius eis: ⁊ circa quartā
vigiliam noctis venit ad eos ambulās su=
pra mare: et volebat ꝑterire eos. At illi vt
viderūt eum ambulantē supra mare puta=
uerūt fantasma esse: ⁊ exclamauerūt. Oēs
enim viderūt eū: ⁊ cōturbati sūt. Et statim
locutus ē cū eis: ⁊ dixit eis. Cōfidite. Ego
sū: nolite timere. Et ascendit ad illos in na=
uim: et cessauit vētus. Et plus magis intra
se stupebāt. Nō enim intellexerūt de pani=
bus. Erat enim cor eoꝝ obcecatū. Et cū trās=
fretassent venerūt in terraz genesareth: et
applicuerūt. Cūqꝫ egressi essent de naui con=
tinuo ꝯgnouerūt eum: ⁊ ꝑcurrētes vniuer=
sam regionē illā ceperāt in grabatis eos q̄
se male habebāt circūferre vbi audiebant
eum esse. Et quocūqꝫ introiebat in vicos vel
in villas aut ciuitates: in plateis ponebāt
infirmos. ⁊ deꝑcabant' eū vt vel fimbriam
vestimēti eius tangerēt: et q̊tq̊t tangebāt
eū salui fiebāt.

VII

ET ꝯueniūt ad
eum pharisei ⁊ quidā de scribis: veni=
entes ab iherosolimis. Et cū vidissent quo=
sdam ex discipulis eius ꝯmunib⁹ manib⁹
id est nō lotis māducare panes: vitupera=
uerūt. Pharisei enim ⁊ oēs iudei nisi cre=
bro lauerint manus nō māducāt. tenētes
tradicōez senioꝝ: ⁊ a foro nisi baptizētur
nō ꝯmedūt: et alia multa sunt que tradita
sūt illis suaē. baptismata calicū et vrceoꝝ
et eramētoꝝ ⁊ lectoꝝ. Et interrogabāt eū
pharisei ⁊ scribe. Quare discipuli tui nō am=
bulāt iuxta tradicōez senioꝝ: sꝫ ꝯmunib⁹
manib⁹ manducāt panē? At ille respōdēs
dixit eis. Bene ꝓphetauit ysaias de vobis
ypocritis: sicut scriptū est. Populus hic la=
bijs me honorat: cor aūt eoꝝ lōge ē a me.
In vanū autē me colūt docētes doctrinas
et ꝑcepta hoim. Relinquētes enim manda=
tū dei tenetis tradicōes hoim: baptismata
vrceoꝝ et calicū. ⁊ similia hijs facitis m̄lta.
Et dicebat. Bene irritū fecistis ꝑceptuz dei:
vt tradicōez vr̄az suetis? Moyses enim di=
xit. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: ⁊ q̄ male=
dixerit pr̄i vel matri morte moriat'. Vos aūt
dicitis. Si dixerit homo patri ā matri corban
qd̄ est donū quodcūqꝫ ex me tibi ꝓfuerit: et
vltra nō dimittitis eū quicq̄ facere pr̄i suo
aut matri: rescindētes v̄bū dei ꝑ tradicōem
vr̄az quā tradidistis. Et similia hmōi m̄lta
facitis. Et aduocās iterū turbā dicebat illis.
Audite me oēs ⁊ intelligite. Nichil est e=
xtra hominē introiēs in eū qd̄ possit eū coin=
quinare: sꝫ que de hoīe ꝑcedūt illa sūt que
ꝯmunicāt hoīez. Si quis habz aures audi=
endi audiat. Et cū introissꝫ ī domū a turba:
interrogabāt eū discipuli eius parabolam.
Et ait illis. Sic et vos imprudentes estis?
Nō intelligitis q̄r oē extrinsecus introiēs
in hoīez nō potest eū ꝯmunicaē q̄r nō intrat
in cor eius: sꝫ in vētrē vadit ⁊ in secessum ex=
it purgans oēs escas? Dicebat autē: q̄m
illa que de hoīe exeūt illa ꝯmunicāt hoīem.
Ab intus enim de corde hominū male cogi=
tacōes ꝑcedūt: adulteria. fornicacōes. ho=
micidia. furta. auaricie. nequicie. dolus. in=
pudicicie. oc'lus malus: blasphemia. sup̄bia.
stulticia. Oīa hec mala ab intus ꝑcedūt: ⁊
ꝯmunicāt hoīez. Et inde surgens abijt in fi=
nes tyri et sydonis: ⁊ ingressus domū nemi=
nē voluit scire: ⁊ nō potuit latere. Mulier
enim statim vt audiuit de eo cuius filia ha=
bebat spm̄ immundū intrauit: et ꝓcidit ad
pedes eius. Erat enim mulier gentilis: syro=
phenissa gn̄e. Et rogabat eū vt demoniū ei=
ceret de filia eius. Qui dixit illi. Sine ꝑus
saturari filios. Nō est enim bonū sumē panē
filioꝝ: et mittē canib⁹. At illa r̄ndit: et dixit
illi. Vtiqꝫ dn̄e. Nā et catelli ꝯmedūt sub mē=
sa de micis pueroꝝ. Et ait illi. Propter hūc
sermonē vade: exijt demoniū de filia tua. Et
cū abijssꝫ domū inuenit puellā iacentez sup̄
lectū: ⁊ demoniū exijsse. Et iterū exiēs de fi=
nibus tyri venit ꝑ sydonē ad mare galilee
inter medios fines decapoleos. Et addu=
cūt ei surdū ⁊ mutū. Et deꝑcabant' eū vt im=
ponat illi manū. Et apphendēs euz de turba
seorsū misit digitos suos in auriculas eius:

et expuēs tetigit linguā eius: et suspiciens
in celū ingemuit: et ait illi. Effeta: qđ ē ad-
aperire. Et statim aperte sūt aures eius: et so-
lutū est vinculū lingue eius: et loquebatur
recte. Et p̄cepit illis ne cui diceret. Quāto
autē eis p̄cipiebat tātomagis plus p̄dica-
bāt: et eo amplius āmirabāt: dicētes. Bñ
omīa fecit: et surdos fecit audire: et mutos
loqui.

VIII

IN diebꝰ illis iterū cū turba
multa eēt nec haberēt qđ manducarēt: cō-
uocatis discipulis ait illis. Misereor super
turbam: quia ecce iam triduo sustinēt me nec
habēt quod manducēt: et si dimisero eos
ieiunos in domū suā deficiēt in via. Quidā
enim ex eis delōge venerūt. Et rn̄derūt ei
discipuli sui. Vnde illos quis poterit hic
saturare panibꝰ in solitudine? Et interroga-
uit eos. Quot panes habetis? Qui dixerūt.
Septē. Et p̄cepit turbe discumbere sup ter-
ram. Et accipiēs septē panes grās agens
fregit: et dabat discipulis suis vt apponerēt:
et apposuerūt turbe. Et habebāt pisciculos
paucos: et ipos bñdixit: et iussit apponi. Et mā-
ducauerūt et saturati sūt: et sustulerūt quod
supauerat de fragmētis septē sportas. Erāt
autē qui manducauerāt q̄si quatuor milia:
et dimisit eos. Et statim ascendēs nauim cū
discipulis suis: venit in partes dalmanutha.
Et exierūt pharisei et ceperūt conquirere cum
eo: querētes ab illo signū de celo: temptātes
eū. Et ingemiscens spū ait. Quid gn̄atio
ista signū querit? Amē dico vobis: si dabi-
tur gn̄ationi isti signū. Et dimittens eos a-
scendit iterū nauim: et abijt transfretū. Et
obliti sūt panē sumere: et nisi vnū panē nō
habebāt secum in naui. Et p̄cipiebat eis di-
cens. Videte et cauete a fermēto pharise-
orum: et fermēto herodis. Et cogitabant ad
alterutrū dicētes: quia panes non habemus.
Quo cognito: ait illis ihesus. Quid cogita-
tis quia panes nō habetis? Nōdum cogno-
scitis nec intelligitis? Adhuc cecatum ha-
betis cor vrm̄. Oculos habētes nō videtis:
et aures habētes nō auditis. Nec recorda-
mini quādo quinq; panes fregi in quinq;
milia: et quot cophinos fragmentorum ple-
nos sustulistis? Dicūt ei. Duodecī. Quādo
et septē panes in quatuor milia: q̄t sportas
fragmentorum tulistis? Et dicūt ei. Septē. Et
dicebat eis. Quomō nōdū intelligitis? Et
veniūt bethsaydā: et adducūt ei cecū: et ro-
gabāt eū vt illū tangeret. Et apprehēsa ma-
nu ceci eduxit eū extra vicū: et expuens in
oculos eius impositis manibꝰ suis: interroga-
uit eū si quid vidēt. Et aspiciēs ait. Video
hoīes velut arbores ambulātes. Deinde ite-
rū imposuit manus sup oculos eius: et cepit
videre: et restitutus est: ita vt clare videret
omnia. Et misit illū in domū suā dicēs. Va-
de in domū tuā: et si in vicū introieris nemini
dixeris. Et ingressus est ihūs et discipuli eiꝰ
castella cesaree philippi: et in via interroga-
bat discipulos suos dicēs eis. Quem me
dicūt esse hoīes? Qui rn̄derunt illi dicentes.
Iohānem baptistā: alij helyam: alij vero q̄-
si vnū de p̄phetis. Tūc dicit illis. Vos vero
quem me esse dicitis? Rn̄dens petrus ait ei.
Tu es xp̄c. Et comminatus est eis: ne cui dice-
rent de illo. Et cepit docere eos quoniam
oportet filiū hoīs pati multa et reprobari a
senioribus et a summis sacerdotibus et scri-
bis et occidi: et post tres dies resurgere. Et
palam verbum loquebatur. Et apprehēdens
eū petrus: cepit increpare eū. Qui cōuersus
et videns discipulos suos: comminatus est pe-
tro dicēs. Vade retro me sathana: quoniā
nō sapis que dei sūt sed q̄ sunt hominū. Et cō-
uocata turba cū discipulis suis: dixit eis. Si
quis vult me sequi deneget semetipsum:
et tollat crucē suā et sequatur me. Qui enim
voluerit animā suā saluā facere perdet eā:
qui aūt perdiderit animā suā propter me et euā-
geliū: saluam faciet eā. Quid enim proderit
homini si lucretur mundū totū: et detrimētū
anime sue faciat? Aut quid homo commutacō-
nis dabit pro anima sua. Qui enī me cōfusus
fuerit et verba mea in gn̄atione ista adultera
et peccatrice: et filius hominis confundet eū cū
venerit in gloria pr̄is sui cum angelis scīs.

IX

ET dicebat illis. Amen dico
vobis: quia sūt quidā de hic stantibꝰ q̄
non gustabūt mortē: donec videāt regnū
dei veniēs in virtute. Et post dies sex assum-
psit ihesus petrū et iacobū et iohannē: et du-
cit illos in montē excelsū solos: et transfigu-
ratus est corā ipis. Et vestimenta eius fcā

sūt splendētia et candida nimis velut nix:
q̄lia fullo nō potest sup terrā candida facē.
Et apparuit illis helias cū moyse: et erāt lo-
quentes cū ihesu. Et r̄ndens petrus ait ihe-
su. Rabbi bonū est nos hic esse: et faciamus
tria tabernacula: tibi vnū. et moysi vnū. et he-
lie vnū. Non enim sciebat q̄d diceret. Erāt
enim timore exterriti. Et facta ē nubes ob-
umbrans eos: et venit vox de nube dicēs.
Hic est filius meus carissimus: audite illū.
Et statim circūspicientes: neminē amplius
viderūt nisi ihesum tantū secū. Et descendē-
tibus illis de monte p̄cepit illis ne cuiq̄ q̄d
vidissent narrarēt: nisi cū filius hominis a
mortuis resurrexerit. Et verbū cōtinuerunt
apud se: cōquirētes quid esset cū a mortuis
resurrexerit. Et interrogabāt eum dicētes.
Quid ergo dicūt pharisei et scribe q̄ heliā
oporteat venire primū? Qui r̄ndens ait illis.
Helias cū venerit p̄mo restituet omnia: et
quomō scriptū ē in filiū hominis: vt multa
patiatur et cōtemnat. Sed dico vobis: q̄
et helias venit: et fecerūt illi quecumq̄ volu-
erūt sicut scriptū est de eo. Et veniēs ad di-
scip̄los suos vidit turbā magnā circa eos:
et scribas cōquirētes cū illis. Et cōfestim ōis
populus vidēs ihesū stupefactus est et ex-
pauerūt: et accurrētes salutabant eū. Et in-
terrogauit eos. Quid inter vos cōquiritis?
Et r̄ndens vnus de turba dixit. Magister
attuli filiū meū ad te habentē spiritū mutū:
qui vbicūq̄ eum app̄henderit allidit illū: et
spumat et stridet dentibus et arescit. Et dixi
discipulis tuis vt eicerēt illū: et nō potuerūt.
Qui r̄ndens eis dixit. O gn̄atio incredula:
q̄diu apud vos ero? Quādiu vos patiar?
Afferte illū ad me. Et attulerūt eum. Et cū
vidisset eū statim sp̄us cōturbauit illū: et eli-
sus in terrā volutabatur spumās. Et inter-
rogauit p̄rem eius. Quantū t̄pis est ex quo
ei hoc accidit? At ille ait. Ab infantia. Et
frequēter eū in ignē et in aquā misit: ut eum
perderet. Sed si quid potes. adiuua nos:
misertus nostri. Ihesus aūt ait illi. Si potes
credere ōmia possibilia credēti. Et cōtinuo
exclamans pater pueri cū lacrimis aiebat.
Credo dn̄e: adiuua incredulitatē meā. Et
cū vidisset ihesus cōcurrentē turbā: cōminatus
est spiritui immūdo dicēs illi. Surde et mu-
te sp̄us. ego p̄cipio tibi exi ab eo: et amplius
ne introeas in eū. Et exclamans et multum
discerpēs eum exijt ab eo: et factus est sicut
mortuus: ita vt multi dicerēt q̄ mortuus ē.
Ihesus aūt tenēs manū eius eleuauit eum:
et surrexit. Et cū introisset in domū: discipli
eius secreto interrogabant eū. Quaē nos
nō potuimus eicere eū? Et dixit illis. Hoc
genus in nullo potest exire: nisi in oracōne
et ieiunio. Et inde p̄fecti p̄tergrediebantur
galileā: nec volebat quenq̄ scire. Docebat
aūt discipulos suos: et dicebat illis quoniā
filius hominis tradetur in manus hominū. et
occident eum: et occisus tercia die resurget.
At illi ignorabant v̄bū: et timebāt interro-
gare eū. Et venerūt capharnaū. Qui cū do-
mi essent interrogabat eos. Quid in via tra-
ctabatis? At illi tacebāt. Siquidē in via in-
ter se disputauerāt: quis eorum maior esset. Et
residēs vocauit duodecim: et ait illis. Siquis
vult p̄mus esse: erit ōim nouissimus et ōim
minister. Et accipiēs puerū statuit eum in
medio eorum: quē cum cōplexus esset ait illis.
Quisquis vnū ex huiusmodi pueris recepit
in nomine meo me recipit: et quicumq̄ me
susceperit non me suscipit: sed eum qui mi-
sit me. R̄ndit illi iohānes dicēs. Magister
vidimus quendā in nomine tuo eicientem
demonia qui nō sequitur nos: et p̄hibuimus
eū. Ihesus aūt ait. Nolite p̄hibē eū. Nemo
est enim q̄ faciat v̄tutē in noīe meo: et pos-
sit cito male loq̄ de me. Qui enim nō est ad-
uersū vos: p̄ vobis ē. Quisquis enim potū
dederit vobis calicem aque in nomine meo
q̄ cristi estis: amē dico vobis nō p̄det mer-
cedē suā. Et quisquis scandalizauerit vnū
ex hijs pusillis credentibus in me: bonū ē ei
magis si circūdaretur mola asinaria collo eius
et in mare mitteretur. Et si scandalizauerit te
manus tua: abscide illā. Bonū est tibi debi-
lē introire in vitā. q̄ duas manus habentē
ire in gehennā in ignem inextinguibilē: vbi
v̄mis eorum nō moritur: et ignis nō extinguitur.
Et si pes tuus te scandalizat: amputa illum.
Bonum est tibi claudum introire in vitam
eternam. q̄ duos pedes habentem mitti in
gehennā ignis inextinguibilis: vbi v̄mis

eorũ non moritur: et ignis non extinguitur.
Nõ si oculus tuus scandalizat te: eice euz.
Bonũ est tibi luscũ introire in regnũ dei. q̃
duos oculos habentẽ mitti in gehẽnã ignis
vbi vermis eorꝝ non moritur: ⁊ ignis non
extinguitur. Omis enim igne salietur: ⁊ omis
victima sale salietur. Bonũ est sal. Q̃d si sal
insulsũ fuerit: in quo illud condietis? Habete
in vob sal: ⁊ pacẽ habete inter vos. X

Et inde exurgẽs venit in fines iudee
vltra iordanen: ⁊ conueniũt iterũ turbe
ad eũ: et sicut consueuerat iterũ docebat illos.
Et accedentes pharisei interrogabant eũ
si licet viro vxorẽ dimittere: temptãtes eũ.
At ille rñdens dixit eis. Quid vob p̃cepit
moyses? Qui dixerũt. Moyses pmisit libel=
lum repudij scribere ⁊ dimittere. Quibꝰ re=
spondẽs ihesus ait. Ad duriciaz cordis vr̃i
scripsit vobis p̃ceptũ istud. Ab inicõ aũt
creature masculũ et feminã fecit eos deus.
Propter hoc relinquet homo patrem suũ ⁊
matrẽ: et adherebit ad vxorem suã: ⁊ erũt
duo in carne vna. Itaqz iam non sunt duo:
sz vna caro. Quod ergo deus coniuxit: homo
nõ separet. Et in domo iterũ discipuli eius
de eodez interrogauerunt eum. Et ait illis.
Quicũqz dimiserit vxorẽ suã. et aliã duxerit:
adulteriũ cõmittit sup eã. Et si vxor dimiserit
virũ suũ et alij nupserit. mechatur. Et offere=
bãt illi paruulos vt tangeret illos: discipli
aũt comminabantur offerentibꝰ. Quos cũ vide=
ret ihesus: indigne tulit Et ait illis. Sinite
paruulos venire ad me: ⁊ ne phibueritis
eos. Taliũ enĩ est regnũ dei. Amẽ dico vob
quisquis nõ receperit regnũ dei velut par=
uulus nõ intrabit in illud. Et cõplexãs eos
⁊ imponẽs manus sup illos: bñdicebat eos.
Et cũ egressus esset in via: pcurrẽs quidaz
genuflexo ante eũ. rogabat eũ dicẽs. Ma=
gister bone: quid faciã ut vitam eternã per=
cipiaz? Ihesus aũt dixit ei. Quid me dicis
bonũ? Nemo bonus: nisi vnus deus Prece=
pta nosti: ne adultereris. ne occidas. ne fure=
ris. ne falsum testimoniũ dixeris. ne fraudẽ
feceris: honora pr̃ez tuũ ⁊ mr̃ez. At ille rñdẽs
ait illi. Magr̃ hec om̃ia obseruaui a iuuentute
mea. Ihs aũt intuitus eũ. dilexit eũ: ⁊ dixit
ei. Vnũ tibi deest. Vade: q̃cũqz habes vẽde

et da paupibꝰ et habebis thesaurꝝ in celo:
et veni sequere me. Qui contristatus in v̓bo:
abijt merens. Erat enim habẽs mltas pos=
sessiones. Et circũspiciẽs ihus: ait discipl̃is
suis. Quã difficile qui pecunias habẽt in re=
gnum dei introibũt. Discipuli aũt obstupe=
scebant in verbis eius. At ihesus rursus re=
spõdens ait illis. Filioli: q̃ difficile est cõfi=
dẽtes in pecunijs in regnũ dei introire. Faci=
lius est camelũ p foramẽ acus trãsire: q̃ di=
uitem intrare in regnum dei. Qui magis
ãmirabãtur dicẽtes ad semetipsos. Et q̃s
potest saluus fieri? Et intuens ihesus illos
ait illis. Apud homines impossibile est: sed
nõ apud deũ. Omnia enĩ possibilia sũt apd
deũ. Et cepit ei petrus dicẽ. Ecce nos dimisi=
mus omnia: et secuti sumus te. Rñdens ihs
ait. Amen dico vobis: nemo ẽ qui reliq̃rit
domũ aut fratres aut sorores aut patrẽ aut
mr̃em aut filios aut agros ꝓpter me et ꝓpt
euangeliũ qui nõ accipiet cẽties tantũ nũc
in tẽpore hoc. domos ⁊ fratres ⁊ sorores ⁊
matres ⁊ filios ⁊ agros cũ psecutionibꝰ: et
in seculo futuro vitã eternã. Multi autẽ erũt
p̃mi nouissimi: ⁊ nouissimi primi. Erant aũt
in via ascendẽtes iherosolimã: et p̃cedebat
illos ihesus. Et stupebãt: et sequentes time=
bant. Et assumens iterꝝ duodecim: cepit il=
lis dicere que essent ei ventura. Quia ecce a=
scendimus iherosolimã: et filius hoĩs trade=
tur principibꝰ sacerdotũ ⁊ scribis et seniori=
bus: et damnabũt eũ morte. Et tradent euz
gentibꝰ ⁊ illudẽt ei: et conspuẽt eũ ⁊ flagella=
bunt eũ. et interficient eũ: et tercia die resur=
get. Et accedũt ad eũ iacobꝰ ⁊ iohãnes fi=
lij zebedei dicentes. Magister: volumus vt
quodcũqz petierimus facias nob. At ille di=
xit eis. Quid vultis vt faciã vob? Et dixerũt.
Da nob: vt vnus ad dexterã tuã. et alius ad
sinistrã tuã sedeamus in gloria tua. Ihesus
aũt ait eis. Nescitis quid petatis. Potestis
bibere calicẽ quẽ ego bibo: aut baptismo q̃
ego baptizor baptizari? At illi dixerunt ei.
Possumus. Ihs aũt ait eis Calicẽ q̃dẽ quẽ
ego bibo bibetis ⁊ baptismo quo ego bapti=
zor baptizabimini: sedẽ aũt ad dexterã meã
vel ad sinistrã nõ est meũ dare vobis: sed
quibꝰ paratũ est. Et audiẽtes decẽ indigñ

sūt de iacobo ⁊ iohanne. Ihesus aūt vocans
eos· ait illis. Scitis qꝛ hij qui videntᷣ prin=
cipari gentibꝫ dn̄antur eis: et pn̄cipes eoꝝ
ptātem habēt ipoꝝ· Non ita est aūt in vo=
bis: ꝫ quicunqꝫ voluerit fieri maioꝛ erit ve=
ster minister: ⁊ quicūꝫ voluerit in vobis p̄=
mus esse: erit oīm seruus. Nam et filius ho=
minis non venit vt ministraretur ei ·sed vt
ministraret: ⁊ daret animā suam redempti=
onem ꝓ multis. Et veniūt iherichꝯ. Et ꝓfici=
scente eo de ihericho· ⁊ discipulis eius ⁊ pli=
ma multitudine: filius thimei barthimeus
cecus ·sedebat iuxta viam mendicās. Qui
cū audissꝫ qꝛ ihesus nazarenus ē: cepit cla=
maē ⁊ dicere. Ihesu fili dauid miserere mei.
Et ꝯminabātᷣ illi multi ut tacēt. At ille mlᵗ=
tomagis clamabat: fili dauid miserē mei.
Et stās ihesus p̄cepit illū vocari. Et vocāt
cecū: dicētes ei. Animequioꝛ esto. Surge:
vocat te. Qui ꝓiecto vestimēto suo: exiliēs
venit ad eū. Et rn̄dens ih̄s dixit illi. Quid
tibi vis faciā· Cecus aūt dixit ei. Rabboni
vt videā. Ihesus aūt ait illi. Vade. Fides
tua te saluū fecit. Et ꝯfestim vidit: ⁊ seq̄batᷣ

XI

Et cū appropinquarēt eū in via.
iherosolime ⁊ bethanie ad montē oli=
uaꝝ: mittit duos ex discipulis suis: et ait il=
lis. Ite in castellū qđ ꝯtra vos ē: ⁊ statim in=
troeūtes illuc· inuenietis pullū ligatū· super
quē nemo adhuc hoīm sedit. Soluite illū:
et adducite. Et si quis vobis dixerit quid
facitis: dicite qꝛ dn̄o necessarius ē: ⁊ ꝯtinuo
illū dimittet huc. Et abeuntes inuenerunt
pullū ligatū· ante ianuā foris ī biuio: et sol=
uūt eū. Et quidā de illic stantibꝫ dicebat il=
lis. Quid facitis soluentes pullū· Qui dixe=
rūt eis sicut p̄cepat illis ihesus: ⁊ dimiserᵗ
eis. Et duxerūt pullū ad ihesū: ⁊ imponunt
illi vestimēta sua et sedit sup eūꝫ. Multi ve=
stimenta sua sua strauerūt in via. Alij autē
frondes cedebāt de arboribꝫ ⁊ sternebant
in via. Et qui p̄ibant· ⁊ qui seq̄bantᷣ clama=
bant dicētes. Osanna bn̄dictus qui venit
in nomine dn̄i: bn̄dictū quod venit regnū
patris nr̄i dauid: osanna in excelsis. Et in=
troiuit iherosolimā in templū: ⁊ circūspectꝭ
oībꝫ cū iam vespa essꝫ hora: exijt in betha=
niam cū duodecim. Et alia die cū exirent a
bethania esurijt. Cūqꝫ vidissent alōge ficū
habentē folia: venit si quid forte inueniēt
in ea. Et cū venisset ad eam: nichil inuenit
p̄ter folia. Nō enim erat tempus ficoꝝ. Et
rn̄dens dixit ei. Iam nō amplius ineternū
ex te quisqꝫ fructū manducet. Et audiebāt
discipuli eius: et veniūt iherosolimā. Et cum
introisset in templū cepit eicere vendētes
et ementes in tēplo: ⁊ mēsas nūmularioꝝ
et kathedras vendentiū columbas euertit.
Et nō sinebat ut quisq̄ꝫ transferret vas per
templū: ⁊ docebat dicēs eis. Nōne scriptū
est qꝛ domus mea domus oracōnis vocabi=
tur oībꝫ gentibꝫ· Vos aūt fecistis eā spe=
luncā latronū. Quo audito: principes sacᵉ=
dotū et scribe querebāt quomō eum pderēt.
Timebant enim eū: qm̄ vniuersa turba ām̄i=
rabatᷣ sup doctrina eius. Et cū vespa facta
esset: egrediebatur de ciuitate. Et cū mane
transirent: viderūt ficū aridam factā a radi=
cibus. Et recoꝛdatus petrus dixit ei. Rabbi:
ecce ficus cui maledixisti aruit. Et rn̄dens
ihesus ait illis. Habete fideꝫ dei. Amē dico
vobis: qꝛ quicūqꝫ dixerit huic monti tolle=
re· et mittere in mare· ⁊ nō hesitauerit in coꝛ=
de suo ꝫ credideit qꝛ quodcūqꝫ dixeit fiat:
fiet ei. Propterea dico vobis: oīa quecūꝫ
oꝛantes petitis credite qꝛ accipietis: ⁊ euenī=
ent vobis. Et cū stabitis ad oꝛandū· dimit=
tite si quid habetis aduersus aliquē: ut ⁊ pr̄
vester q̄ in celis ē dimittat vobis peccata
vr̄a. Quod si vos nō dimiseritis: nec pater
vester qui in celis ē dimittet vobis pecca=
ta vr̄a. Et veniūt rursus iherosolimā. Et cūꝫ
ambularet in templo accedūt ad eum sum=
mi sacerdōtes· et scribe ⁊ senioꝛes: et dicunt
ei. In q̄ ptāte hec facis: ⁊ q̄s tibi dedit hanc
potestatē ut ista facias· Ihesus aūt rn̄dens
ait illis. Interrogabo vos et ego vnū ꝟbū·
et rn̄dete michi: ⁊ dicam vobis in q̄ ptāte
hec faciā. Baptismum iohānis de celo erat:
an ex hominibꝫ· Respondete michi. At illi
cogitabāt secū dicentes. Si dixerimus de
celo: dicet nobis. Quare ergo non credidi=
stis ei· Si dixerimus ex hominibꝫ: timemꝰ
populū. Omēs enim habebāt iohannē qꝛ
vere ꝓpheta esset. Et respondentes dicunt
ihesu. Nescimus. Et respondens ihesus

ait illis. Neq; ego dico vob᷑ in qua ꝑtāte hec faciā.

XII

Et cepit illis in parabolis loqui. Vineā pastinauit hō: et circūdedit sepem ⁊ fodit lacū. et edificauit turrim. et locauit eam agricolis: et peregre ꝓfectus est. Et misit ad agricolas in tp̄e seruū: ut ab agricolis acciperet de fructu vinee. Qui apꝑhensū eum ceciderūt: et dimiserūt vacuū. Et iterū misit ad illos aliū seruū: ⁊ illū in capite vulnerauerūt: ⁊ cōtumelijs affecerūt. Et rursū aliū misit. ⁊ illum occiderūt: ⁊ plures alios quosdā cedētes: alios vero occidētes. Adhuc ergo vnū hn̄s filiū carissimū ⁊ illū misit ad eos nouissimū dicēs: qꝛ reuerebunt̄ filiū meū. Coloni aūt dixerūt ad inuicē. Venite occidamus eū: et nostra erit hereditas. Et apꝑhendētes eū occiderūt: ⁊ eiecerūt extra vineā. Quid ergo faciet dn̄s vinee? Veniet ⁊ ꝑdet colonos: ⁊ dabit vineā alijs. Nec scripturā hāc legistis lapidē quē reprobauerūt edificātes. hic factus est in caput anguli: a domino factum est istud ⁊ est mirabile in oculis nostris? Et querebant eū tenere: ⁊ timuerunt turbā. Cognouerūt enim quoniā ad eos parabolā hāc dixerit. Et relicto eo abierūt. Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis et herodianis: ut eū caperent in verbo. Qui veniētes dicūt ei. Magister: scimus quia verax es et nō curas quenq̄. Nec enim vides in faciē hominū: sed in veritate viā dei doces. Licet dari tributū cesari: an nō dabimus? Qui sciens versutiam illoꝝ. ait illis. Quid me tēptatis? Afferte michi denariū vt videā. At illi tulerūt ei. Et ait illis. Cui9 est imago hec ⁊ inscriptio? Dicunt ei. Cesaris. Respōdēs aūt ihesus dixit illis. Reddite igitur que sūt cesaris cesari: et que sūt dei deo. Et mirabānt̄ sup eo. Et venerūt ad eū sadducei qui dicūt resurrectionē nō esse: ⁊ interrogabāt eū dicentes. Magister: moyses nobis scripsit vt si cuius frater mortuus fuerit ⁊ dimiserit vxorē. et filios nō reliquerit: accipiat frater eius vxorē ipsius. et resuscitet semē fratri suo. Septē ergo fratres erāt: et primus accepit vxorē: et mortuus est nō relicto semine. Et scd̄us accepit eā et mortuus ē: et nec iste reliquit semen. Et tercius similiter. Et acceperūt eā similiter septē: et non reliquerūt semen. Nouissima oīm defuncta est ⁊ mulier. In resurrectōne ergo cū resurrexerit: cuius de hijs erit vxor? Septem enim habuerūt eam vxorē. Et rn̄dens ihesus ait illis. Nonne ideo erratis: nō sciētes scripturas neq; virtutē dei? Cum enī a mortuis resurrexerit neq; nubēt neq; nubent̄: sed sunt sicut angeli dei in celis. De mortuis autē q̄d resurgant nō legistis in libro moysi sup rubū quomō dixerit illi de9 inquiens: ego sum deus abrahā ⁊ deus ysaac ⁊ deus iacob? Nō est deus mortuoꝝ sed viuoꝝ. Vos ergo mltū erratis. Et accessit vnus de scribis. qui audierat illos ꝯquirētes: et videns quoniā bene illis respōderit. interrogauit eū q̄d esset primū omniū mādatum. Ihesus aūt rn̄dit ei: quia primū omniū mādatū est. Audi israhel dn̄s deus tuus deus vnus est: et diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. ⁊ ex tota anima tua. et ex tota mēte tua: ⁊ ex tota virtute tua. Hoc est primū mādatū. Secundū aūt simile ē illi. Diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipsū. Maius hoꝝ aliud mandatū nō est. Et ait illi scriba. Bene magister in veritate dixisti: qꝛ vnus est deus ⁊ non est alius ꝑter eū. Et ut diligat̄ ex toto corde. et ex toto intellectu. et ex tota anima. et ex tota fortitudine: ⁊ diligere ꝓximū tāq̄ seipm̄. maius ē omībȝ olocaustomatibȝ. et sacrificijs. Ihesus aūt videns qꝛ sapient̄ rn̄disset: dixit illi. Nō es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eū interrogare. Et rn̄dens ihesus dicebat docēs in tēplo. Quō dicūt scribe cristū filiū esse dauid? Ipse enī dauid dicit in spū sancto. Dixit dn̄s dn̄o mīo meo sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos. scabellū pedū tuoꝝ. Ipe ergo dauid dicit eum dn̄m: et vnde ē filius eius? Et multa turba eū libenter audiuit. Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete a scribis: qui volūt in stolis ambulare ⁊ salutari in foro. et in p̄mis cathedris sedere in synagogis: et p̄mos discubitus in cenis. Qui deuorāt domos viduaꝝ sub obtentu ꝓlixe oracōnis: hij accipiēt ꝓlixius iudiciū. Et sedens ih̄s ꝯtra gazophilaciū aspiciebat quō turba iactaret es in gazophilaciū: ⁊ multi diuites

iactabant multa. Cum venisset aūt vidua vna paup: misit duo minuta q̄d est q̄drās. Et ↄuocans discipulos suos ait illis. Amē dico vobis: qm̄ vidua hec paup plus om̄ibus misit· q̄ miserūt in gazophilaciū. Oēs enim ex eo q̄d abundabat illis miserunt: hec vero de penuria sua oīa q̄ habuit misit totū victū suū.

XIII

Et cū egrederet de templo: ait illi vnus ex discipulis suis. Magister: aspice q̄les lapides· et q̄les structure. Et rn̄dens ihesus ait illi. Vides has om̄es magnas edificacōes? Nō relinquetur lapis sup lapidē qui nō destruatur. Et cū sederet in mōte oliuarū ↄtra templū: interrogabāt eū sepatim petrus ⁊ iacobus et iohānes ⁊ andreas. Dic nobis quando ista fient: et q̄d signū erit quādo hec om̄ia incipient ↄsumari. Et rn̄dens ihesus cepit dicere illis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicētes q ego sū: ⁊ multos seducēt. Cū audieritis aūt bella· et opiniones belloꝝ: ne timueritis. Oportet enim fieri: ȝ nōdū finis. Exsurget enim gens ↄtra gentē· ⁊ regnū sup regnū: et erūt terremotus p loca ⁊ fames. Iniciuȝ dolorū hec. Videte aūt vosmetipos. Tradent enim vos in ↄciliis· et in synagogis vapulabitis: ⁊ ante p̄sides ⁊ reges stabitis ꝓpter me in testimoniū illis. Et in oēs gentes primuȝ oportet p̄dicari euangeliū. Et cū dixerit vos tradētes· nolite p̄cogitare quid loquamini: ȝ q̄d datū vobis fuerit in illa hora id loquimini. Nō enim vos estis loquētes: ȝ spūs sanctus. Tradet autē frater frēm in mortē· et pater filiū: ⁊ ↄsurgent filii in parētes: ⁊ morte afficient eos. Et eritis odio om̄ibꝫ: ꝓpter nomē meū. Qui aūt sustinuerit in finem: hic saluus erit. Cū autem videritis abominacōnem desolacōnis stantē vbi nō debet: q̄ legit intelligat. Tūc qui in iudea sūt fugiant in mōtes: ⁊ q̄ sup tectum ne descēdat in domū· nec introeat vt tollat q̄d de domo sua: ⁊ qui in agro erit· nō reuertatur retro· tollere vestimentū suū. Ve aūt pregnantibꝫ ⁊ nutrientibꝫ in illis diebꝫ. Orate vero: ut hieme nō fiant. Erūt enim dies illi tribulacōes tales q̄les nō fuerūt ab inicō creature quā ↄdidit deus usq̄ nūc: neq̄ fient. Et nisi breuiasset dn̄s dies: nō fuisset salua om̄is caro. Sed ꝓpter electos quos elegit breuiauit dies. Et tūc si q̄s vobis dixerit. Ecce hic est cristus· ecce illic: ne credideritis. Exsurgent enim pseudo cristi et pseudo ꝓphete: ⁊ dabunt signa ⁊ portenta ad seducēdos si fieri potest etiam electos. Vos ergo videte. Ecce p̄dixi vobis omnia. Sed in illis diebꝫ post tribulacōeȝ illā sol ↄtenebrabitur: et luna nō dabit splendorē suū. Et stelle celi erūt decidētes: et virtutes que sūt in celis mouebūtur. Et tūc videbūt filium hominis venientē in nubibꝫ cū virtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos: et cōgregabit electos suos a q̄tuor ventis a sūmo terre usq̄ ad summū celi. A ficu autē discite parabolam. Cū iā ramus eius tener fuerit et nata fuerint folia: ↄgnoscitis quia in ꝓximo sit estas. Sic et vos cū videritis hec fieri: scitote q in ꝓximo sit in ostiis. Amen dico vobis: qm̄ nō transibit generacō hec· donec om̄ia ista fiāt. Celū ⁊ terra trāsibūt: v̄ba aūt mea nō transibūt. De die aūt illo vel hora nemo scit· neq̄ angeli in celo neq̄ filius: nisi pr̄. Videte· vigilate· ⁊ orate. Nescitis enim quādo tempus sit. Sicut homo qui pegre ꝓfectus reliquit domū suā: ⁊ dedit seruis suis ptātem cuiusq̄ opis: et ianitori p̄cepit ut vigilet. Vigilate ergo. Nescitis enī quādo dn̄s domus veniat: sero· an media nocte· an gallicantu· an mane: ne cū venerit repente· inueniat vos dormiētes. Q̄d aūt vobis dico om̄ibꝫ dico: vigilate.

XIIII

Erat aūt pascha ⁊ azima post biduū: et querebant sūmi sacerdotes ⁊ scribe quō eum dolo tenerēt ⁊ occiderēt. Dicebāt enim. Nō in die festo: ne forte tumultus fieret in ꝑplo. Et cū esset bethanie in domo simonis leprosi ⁊ recumberet: venit mulier hn̄s alabastrū vngēti nardi spicati p̄ciosi: et fracto alabastro effudit sup caput eius. Erāt aūt quidam indigne ferentes intra semetipsos: et dicētes. Vt quid p̄dicō ista vngēti facta ē? Poterat enim vngentū istud venūdari plusq̄ trecētis denariis: ⁊ dari pauperibꝫ. Et fremebāt in eā. Ihesus aūt dixit. Sinite eaȝ. Quid illi molesti estis? Bonū opus operata est in me. Semp enī paupes

habetis vobiscū: et cū volueritis potestis illis bn̄facere: me aūt nō semper habetis. Qđ habuit hec fecit: p̄uenit vngere corp⁹ meū in sepulturā. Amē dico vobis: vbicūq; p̄dicatū fuerit euangeliū istud in vniuerso mūdo: et qđ fecit hec· narrabit̄ in memoriā eius. Et iudas scariothis vnus de duodecī abijt ad summos sacerdotes: ut p̄deret eū illis. Qui audiētes gauisi sūt: et p̄miserunt ei pecuniā se daturos. Et q̄rebat quō illū optune tradēt. Et p̄mo die azimoꝝ qn̄ pascha immolabāt: dicūt ei discipli. Quo vis eam⁹ et parem⁹ tibi ut māduces pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: et dicit eis. Ite in ciuitatē: et occurret vobis hō lagenā aque baiulās. Sequimini eū: et quocūq; introierit dicite domino domus: q̄ magister dicit. Vbi est refectō mea: vbi pascha cū discipulis meis manducē? Et ip̄e vobis demōstrabit cenaculū grande stratū: et illic parate nobis. Et abierūt discipuli eius et venerūt in ciuitatē: et inuenerūt sicut dixerat illis: et parauerūt pascha. Vespere aūt f̄cō· venit cū duodecim. Et discumbētibꝫ eis et manducantibꝫ ait ihesus. Amen dico vobis: q̄ vnus ex vobis tradet me qui manducat mecū. At illi ceperūt cōtristari et dicē singillatim. Nunquid ego? Qui ait illis. Vnus ex duodecim qui intingit mecū manū i catino. Et filius quidē hominis vadit· sicut scriptū est de eo. Ve aūt homini illi: p quē fili⁹ hominis tradetur. Bonū erat ei: si nō esset natus homo ille. Et manducantibꝫ illis· accepit ihesus panē: et bn̄dicens fregit: et dedit eis et ait. Sumite: hoc est corpus meū. Et accepto calice: gratias agens dedit eis. Et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis meus noui testamēti: qui p multis effundetur. Amen dico vobis: q̄ iam nō bibam de genimine vitis: usq; in diē illū cum illud bibam nouū in regno dei. Et ymno dicto: exierūt in mōtē oliuaꝝ. Et ait eis ihesus. Oīes scandalizabimini in nocte ista: q̄ scriptū est: p̄cutiam pastorē et disp̄gētur oues. Sed postea q̄ resurrexero: p̄cedā vos in galileā. Petrus aūt ait illi. Et si oēs scādalizati fuerint: s; nō ego. Et ait illi ihesus: Amen dico tibi: q̄ tu hodie in nocte hac

priusq̄ gallus bis vocē dederit· ter me es negaturus. At ille amplius loquebat̄. Et si oportuerit me simul cōmori tibi: non te negabo. Similiter aūt et oīes dicebāt. Et veniūt in prediū cui nomē gethsemani: et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Et assumit petrū et iacobū et iohannē secū: et cepit pauere et tedere. Et ait illis. Tristis est anima mea usq; ad mortē. Sustinete hic et vigilate. Et cū p̄cessisset paululū p̄cidit sup terrā: et orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora: et dixit. Abba pater: oīa tibi possibilia sūt: transfer calicē hūc a me. Sed nō qđ ego volo: s; qđ tu. Et venit: et inuenit eos dormiētes. Et ait petro. Simō dormis? Nō potuisti vna hora vigilare? Vigilate et orate: vt nō intretis in temptacōem. Sp̄us quidē p̄mptus ē: caro vero infirma. Et iterū abiens orauit: eundē sermonē dicēs. Et reuersus denuo: inuenit eos dormiētes. Erant enim oculi eoꝝ grauati: et ignorabāt quid rn̄derēt. ei. Et venit tercio: et ait illis. Dormite iam: et requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus. Ecce qui me tradet p̄pe ē. Et adhuc eo loquēte· venit iudas scarioth vnus de duodecī: et cum eo turba multa· cū gladijs et lignis a sūmis sacerdotibꝫ et scribis et senioribꝫ. Dederat autem traditor eis signū dicēs. Quēcumq; osculatus fuero ip̄e ē tenete eū: et ducite caute. Et cū venisset: statim accedēs ad eum ait. Rabbi. Et osculatus est eū. At illi manus iniecerūt in ihesū: et tenuerūt eū. Vnus aūt quidam de circūstātibꝫ educēs gladiū p̄cussit s̄uū sūmi sacerdotis: et amputauit illi auriculā. Et rn̄dens ihesus ait illis. Tanq̄ ad latronē existis cū gladijs et lignis cōprehendere me. Quotidie eram apud vos in templo docēs: et nō me tenuistis. Sed ut impleāt̄ scripture. Tunc discipuli eius relinquentes eum oīes fugerūt. Adolescens aūt quidā sequebat̄ eum amictus sindone sup nudo: et tenuerūt eū. At ille reiecta sindone nudus p̄fugit ab eis. Et adduxerūt ihesum ad sūmū sacerdotē. et cōuenerūt oīes sac̄dotes et scribe et seniores. Petrus aūt a lōge secut⁹ est eū usq; intro in atriū summi sacerdotis:

et sedebat cū ministris ad ignē: ⁊ calefacie-
bat se. Summi vero sacerdotes ⁊ omne ꝯciliū
querebant aduersus ihesum testimoniū: ut
eū morti traderēt: nec inueniebāt. Multi aūt
testimoniū falsum dicebāt aduersus eum:
et ꝯueniētia testimonia nō erāt. Et quidā
surgentes: falsum testimoniū ferebāt adū-
sus eum dicētes. Quoniā nos audiuimus
eum dicentē. Ego dissoluā templū hoc ma-
nufactū: ⁊ post triduū aliud nō manufcm̄
edificabo. Et nō erat ꝯueniēs testimoniū
illoꝝ. Exsurgens autē summus sacerdos
in mediū: interrogauit ihesum dicēs. Non
rn̄des quicq̄ ad ea q̄ tibi obiciunt ab hiis?
Ille autē tacebat: ⁊ nichil rn̄dit. Rursuꝫ sū-
mus sacerdos interrogabat euꝫ: ⁊ dixit ei.
Tu es xp̄c filius dei benedicti? Ihesus autē
dixit illi. Ego sum. Et videbitis filiū hominis
sedentē a dextris virtutis dei: et venientem
cū nubibus celi. Summus autem sacerdos
scindens vestimēta sua ait. Quid adhuc
desideramus testes? Audistis blasphemiā.
Quid vobis videtur? Qui omēs ꝯdemna-
uerūt eum esse reum mortis. Et ceperunt q̄-
dam conspuere eum et velare faciem eius:
et colaphis eum cedere ⁊ dicere ei: ꝓpheti-
za. Et ministri alapis eum cedebant. Et cuꝫ
esset petrus in atrio deorsū: venit vna ex an-
cillis summi sacerdotis: ⁊ cū vidisset petrū ca-
lefacientē se: aspiciens illum ait. Et tu cum
ihesu nazareno eras. At ille negauit dicens.
Neq; scio: neq; noui quid dicas. Et exijt
foras ante atriū: ⁊ gallus cantauit. Rursus
autē cū vidisset illum ācilla cepit dicere cir-
cumstantibꝫ: q: hic ex illis ē. At ille iteruꝫ
negauit. Et post pusillū rursus q̄ astabāt
dicebant petro. Vere ex illis es: nam ⁊ ga-
lileus es. Ille autem cepit anathematizare
et iurare: q: nescio hominē istuꝫ quē dicitis.
Et statim gallus iterum cantauit. Et recō-
datus ē petrus vbi quod dixerat ei ihūs:
ꝓusq̄ gallus cātet bis: ter me negabis. Et
cepit flere.

XV

Et confestim mane
consilium faciētes summi sacerdotes cuꝫ
senioribꝫ ⁊ scribis et vniuerso concilio: vin-
ciētes ihesum duxerūt ⁊ tradiderunt pilato.
Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iu-
deoꝝ? At ille rn̄dens ait illi. Tu dicis. Et
accusabant eum summi sacerdotes in multis.
Pilatus aūt rursū interrogauit eum dicens.
Non respondes quicq̄? Vide in quātis te
accusant. Ihesus aūt amplius nichil rn̄dit:
ita ut miraretur pilatus. Per diem aūt festuꝫ
solebat dimittere illis vnū ex vinctis quē-
cunq; petissent. Erat aūt qui dicebatur barra-
bas: qui cū seditiosis erat vinctus qui in se-
dicōne fecerat homicidiū. Et cū ascendisset
turba: cepit rogare sicut semꝑ faciebat illis.
Pilatus aūt respondit eis ⁊ dixit. Vultis di-
mittam vobis regem iudeoꝝ? Sciebat e-
nim q̄ ꝑ inuidiā tradidissent eum summi sa-
cerdotes. Pōtifices aūt ꝯcitauerūt turbā:
ut magis barraban dimitteret eis. Pilatus
aūt iterum respondēs ait illis. Quid ergo
vultis faciam regi iudeoꝝ? At illi iterum
clamauerūt. Crucifige eū. Pilatus vero di-
cebat illis. Quid enim mali fecit? At illi ma-
gis clamabāt: crucifige eum. Pilatus autē
volēs populo satisfacere dimisit illis bar-
raban: ⁊ tradidit ihesum flagellis cesum vt
crucifigeretur. Milites aūt duxerūt eū in atriū
ꝑtorij ⁊ ꝯuocant totam cohortē: ⁊ induunt
euꝫ purpura: ⁊ imponūt ei plectētes spine-
am coronam: ⁊ ceperūt salutare eum. Aue
rex iudeoꝝ. Et ꝑcutiebāt caput eius arun-
dine: ⁊ ꝯspuebant eum: et ponētes genua
adorabāt eum. Et postq̄ illuserūt ei exuerūt
illū purpura: ⁊ induerūt eū vestimētis suis:
et educunt illū ut crucifigerēt eum. Et āga-
riauerūt ꝑtereuntē quempiā simoneꝫ cyre-
neū venientē de villa: pr̄em allexandri ⁊ ru-
fi: ut tolleret crucē eius. Et ꝑducūt illum in
golgatha locuꝫ: qd̄ est interpretatū calua-
rie locus. Et dabāt ei bibere mirratū vinum:
et non accepit. Et crucifigētes eum diuiserūt
vestimēta eius: mittentes sortem super eis
quis quid tolleret. Erat aūt hora tercia: et
crucifixerūt eum. Et erat titulus cause eius
inscriptus: rex iudeoꝝ. Et cū eo crucifigūt
duos latrones: vnū a dextris ⁊ alium a sini-
stris eius. Et impleta ē scriptura q̄ dicit. Et
cū iniq̄s reputatus est. Et pretereūtes blas-
phemabāt eum: mouētes capita sua ⁊ dicē-
tes. Vah qui destruis templū dei: ⁊ in tribꝫ
diebꝫ reedificas. Saluū fac temetipꝫ descē-
dens de cruce. Similiter et summi sacerdotes

illudentes ad alterutrū cū scribis dicebāt.
Alios saluos fecit: seipm non potest saluū
facere. Cristus rex israhel. descendat nunc
de cruce: ut videamus et credamus. Et q cū
eo crucifixi erant conuiciabant ei. Et facta ho-
ra sexta: tenebre facte sūt p totam terram
usqz in horā nonā. Et hora nona exclama-
uit ihesus voce magna dicēs. Heloy. heloy
lamasabactani. Quod est interptatū. Deus
meus. deus meus: ut quid dereliquisti me?
Et quidam de circumstantibus audiētes di-
cebant. Ecce heliam vocat. Currens autē
vnus et implens spongiā aceto. circumpo-
nensqz calamo: potū dabat ei dicēs. Sini-
te: videamus si veniat helias ad deponen-
dū eū. Ihus aūt emissa voce magnā expira-
uit. Et velū tēpli scissū ē in duo: a sūmo usqz
deorsū. Videns aūt centurio q ex aduerso
stabat. quia sic clamās expirasset: ait. Vere
homo hic filius dei erat. Erant aūt et mulie-
res delonge aspiciētes: inter quas erat ma-
ria magdalene. et maria iacobi minoris. et
ioseph mater. et salome: et cū esset in galilea
sequebantur eum et ministrabant ei: et alie
multe que simul cū eo ascenderāt ihero soli-
mā. Et cū iam sero esset factum. quia erat pa-
rasceue quod ē ante sabbatū. venit ioseph
ab aramathia nobilis decurio: qui et ipse erāt
expectās regnū dei. Et audacter introiuit
ad pilatū: et petijt corpus ihesu. Pilatus au-
tē mirabatur si iā obisset. Et accersito cen-
turiōe: interrogauit eū si iam mortuus esset.
Et cū cognouisset a centurione: donauit cor-
pus ioseph. Ioseph autē mercatus sindo-
nē. et deponens eū inuoluit sindone: et po-
suit eū in monumēto quod erat excisū de pe-
tra: et aduoluit lapidē ad ostiū monumenti.
Maria magdalene et maria ioseph aspicie-
bant vbi ponerēt.

XVI

Et cū trāsisset sabbatū: maria magdalene et maria
iacobi et salome emerūt aromata: ut venie-
tes vngerēt ihesuz. Et valde mane vna sab-
batorū. veniunt ad monumentū: orto iam
sole. Et dicebant ad inuicē. Quis reuoluet
nobis lapidē ab ostio monumēti? Et respi-
cientes viderūt reuolutū lapidē. Erat quip-
pe magnus valde. Et introeuntes in monu-
mentū viderūt iuuenē sedentez in dextris
coopertū stola candida: et obstupuerūt. Qui
dicit illis. Nolite expauescere. Ihesū qritis
nazarenū. crucifixū: surrexit: nō est hic. Ec-
ce locus: vbi posuerūt eum. Sed ite dicite
discipulis eius et petro: quia precedet vos in gali-
leam. Ibi eū videbitis: sicut dixit vobis. At
ille exeuntes fugerūt de monumēto. Inua-
serat enī eas tremor et pauor: et nemi quicq
dixerūt. Timebant enim. Surgens autē
ihesus mane prima sabbati apparuit primo
marie magdalene: de qua eiecerat septem
demonia. Illa vadēs nūciauit hijs. qui cū eo
fuerāt lugentibus et flentibus: et illi audientes
quia viueret et visus esset ab ea: non crediderūt.
Post hec aūt duobus ex hijs ambulātibus o-
stensus ē in alia effigie euntibus in villā: et illi
euntes nūciauerūt ceteris: nec illis credide-
rūt. Nouissime aūt recumbētibus illis vndecī
apparuit: et exprobrauit incredulitatē eorū
et duriciam cordis: quia hijs qui viderāt eū
resurrexisse non crediderūt. Et dixit eis. Eū-
tes in mundū vniuersū: predicate euangeliū
omni creature. Qui crediderit et baptizatus
fuerit. saluus erit: qui vero non crediderit. cō-
demnabitur. Signa aūt eos q crediderint
hec sequentur. In nomine meo demonia eicient:
linguis loquētur nouis: serpētes tollēt. Et
si mortiferum quid biberint: nō eis nocebit.
Super egros manus imponēt: et bn habe-
būt. Et dns quidē ihesus postq locutus est
eis. assumptus est in celū: et sedet a dextris
dei. Illi aūt profecti predicauerūt vbiqz: domino
coopante et sermonē confirmāte: sequētibus signis.

Explicit euangelium secundum Marcum.
Incip prefacio beati Jeronimi presbiteri in
euangeliū scdm Lucā.

Lucas syrus. nacōe anthiocensis. arte
medicus. discipulus aplorū.
postea paulum secutus usqz
ad confessionē eius seruiēs do-
mino sine crimine: nam neqz vxorē vnq ha-
buit: neqz filios: septuaginta et quatuor ānorū
obijt in bithinia. plenus spū sancto. Qui cū
iam scripta essent euangelia. p matheū qui-
dem in iudea. p marcū aūt in italia: scō insti-
gante spiritu in achaie partibus hoc scripsit
euangeliū: significās etiam ipe in principio
ante suū alia esse descripta. Cui extra ea que

ordo euangelice disposicōis exposcit. ea
maxime necessitas laboris fuit: ut primū
grecis fidelibus omni ꝓphetacōne venturi
in carnem dei cristi manifestata humanita=
te ne iudaicis fabulis attenti. in solo legis
desiderio tenerent̄: vel ne hereticis fabulis
et stultis sollicitacōnibꝫ seducti exciderēt
a veritate elaboraret: dehinc. ut in pn̄cipio
euangelij. iohannis natiuitate presumpta.
cui euangeliū scriberet ⁊ in quo electus scri=
beret indicaret: contestans in se completa
esse: que essent ab alijs inchoata. Cui ideo
post baptismū filij dei a perfectione gene=
racōnis in cristo implete. repetende a prin=
cipio natiuitatis humane potestas ꝑmissa
est: ut requirentibus demonstraret in quo
apprehendens erat per nathan filiū dauid
introitu recurrentis in deum generacōnis
admisso: indisparabilis dei predicās in ho=
minibꝫ cristum suū. perfecti opus hominis
redire in se per filiū faceret: qui per dauid
patrē venientibꝫ iter p̄bebat in cristo. Cui
luce non immerito etiā scribendorꝫ actuū
apl̄orꝫ potestas in ministerio datur: ut deo
in deū pleno ⁊ filio ꝑdicōnis extincto. ora=
cōne ab apostolis facta. sorte domini ele=
ctionis numerus compleret̄: sicqꝫ paulus
ꝯsummacōēꝫ apostolicis actibꝫ daret. quē
diu ꝯtra stimulū recalcitrantē dn̄s elegisset.
Q̄d et legentibꝫ ac requirētibꝫ deū. et si per
singula expediri a nobis vtile fuerat: sciēs
tamen ꝙ operantem agricolā oporteat de
suis fructibus edere. vitauimus publicam
curiositatem: ne nō tā volentibꝫ deū demō=
strare viderem̄. ꝙ̄ fastidientibꝫ prodidisse.

Expl. p̄facō. Incipit euangeliū scđm Lucā.
Prohemiū ipsius beati luce in euāgeliū suū.

Q Voniā quidem multi
conati sunt ordinare
narracōes que in no=
bis complete sunt re=
rum. sicut tradiderunt
nobis qui ab inicō ipi
viderūt. ⁊ ministri fu=
erunt sermonis: visum est ⁊ michi assecuto
omnia a principio diligēter ex ordine tibi
scribere optime theophile: ut cognoscas
eorꝫ verborū de quibꝫ eruditus es veritatē.

F Vit in diebus herodis regis
iudee sacerdos quidaꝫ noīe
zacharias de vice abia. ⁊ vxor
illi de filiabꝫ aaron: ⁊ nomē
eius elizabeth. Erāt aūt iusti
ambo ante deū: incedentes in oībꝫ mādā=
tis et iustificacōibꝫ domini sine querela. Et
nō erat illis filius. eo ꝙ esset elizabeth sterilis:
et ambo ꝓcessissent in diebꝫ suis. Factū est
autē cum sacerdotio fungeretur zacharias
in ordine vicis sue ānte deū: scđm ꝯsuetudi=
nē sacerdotij sorte exijt ut incensū poneret
ingressus in templū domini. Et oīs multi=
tudo ꝓpli erat orans foris hora incensi. Ap=
paruit aūt illi āgelus domini: stās a dextris
altaris incēsi. Et zacharias turbatus ē vidēs:
et timor irruit super eū. Ait aūt ad illū āge=
lus. Ne timeas zacharia: quoniā exaudita
ē deꝑcacō tua. Et vxor tua elizabeth pariet
tibi filiū. et vocabis nomē eius iohannē: et
erit gaudiū tibi ⁊ exultacō: ⁊ multi in eius
natiuitate gaudebunt. Erit enim magnus
coram dn̄o: et vinū ⁊ siceram nō bibet. Et spi=
ritu sancto replebit̄ adhuc ex vtero matris
sue: ⁊ multos filiorū israhel ꝯuertet ad dn̄m
deum ipsorū. Et ipse p̄cedet ante ip̄m in spi=
ritu et v̄tute helie: ut ꝯuertat corda patrum
in filios. et incredibiles ad prudentiam iu=
storū: parare dn̄o plebē ꝑfectam. Et dixit
zacharias ad angelū. Vnde hoc sciā? Ego
enim sū senex: et vxor mea ꝓcessit in diebus
suis. Et rn̄dens angelus dixit ei. Ego sum
gabriel qui asto ante deū: ⁊ missus sū loqui
ad te: ⁊ hec tibi euangelizare. Et ecce eris
tacēs ⁊ nō poteris loq̄ usqꝫ in diē quo hec
fiant: ꝓ eo ꝙ nō credidisti verbis meis: que
implebuntur in tempore suo. Et erat plebs
expectās zachariā: ⁊ mirabant̄ ꝙ tardaēt
ip̄e in templo. Egressus aūt nō poterat lo=
qui ad illos. Et ꝯgnouer̄t ꝙ visionē vidis=
set in templo. Et ipse erat innuēs illis: et ꝑ=
mansit mutus. Et factum ē ut impleti sūt di=
es officij eius abijt in domū suā. Post hos
aūt dies ꝯcepit elizabeth vxor eius: ⁊ occul=
tabat se mensibꝫ quinqꝫ dicēs. Quia sic fe=
cit michi dn̄s: in diebꝫ quibꝫ respexit aufer=
re opprobriū meuꝫ inter homines. In mense
autē sexto missus ē angelus gabriel a deo

in ciuitatem galilee cui nomē nazareth· ad
virginē desponsatā viro cui nomē erat io-
seph· de domo dauid: ꝛ nomē virginis ma-
ria. Et ingressus angelus ad eā dixit. Aue
gratia plena: dn̄s tecū: bn̄dicta tu in mulie-
ribus. Que cū audisset· turbata ē in ſmone
eius: ꝛ cogitabat qualis esset ista salutatio.
Et ait angelus ei. Ne timeas maria: inuē-
isti enim grām apud deū. Ecce cōcipies in
vtero ꝛ paries filiū: et vocabis nomē eius
ihesum. Hic erit magnus: ꝛ filius altissimi
vocabitur. Et dabit illi dn̄s deus sedem da-
uid patris eius: ꝛ regnabit ī domo iacob
in eternū: ꝛ regni eius nō erit finis. Dixit au-
tem maria ad angelū. Quomō fiet istud:
quoniā virum nō cognosco? Et rn̄dens an-
gelus dixit ei. Spūs sanctus superueniet in
te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideo-
q; et quod nascetur ex te sanctū: vocabitur fi-
lius dei. Et ecce elizabeth cognata tua: ꝛ ipa
cōcepit filiū in senectute sua. Et hic mensis
est sextus illi que vocatur sterilis: quia nō erit
impossibile apud deū omē verbū. Dixit aūt
maria. Ecce ancilla domini: fiat michi scd̄m
verbum tuū. Et discessit ab illa angelus. Ex-
surgens autē maria in diebus illis abijt ī
mōtana cum festinacōe in ciuitatē iuda: et
intrauit in domū zacharie: ꝛ salutauit eliza-
beth. Et factum ē ut audiuit salutacōnem
marie elizabeth: exultauit infans in vtero
eius. Et repleta est spū sancto elizabeth: et
exclamauit voce magna ꝛ dixit. Benedcā
tu inter mulieres: ꝛ bn̄dictus fructus ven-
tris tui. Et vnde hoc michi: ut veniat mater
domini mei ad me? Ecce enim ut facta est
vox salutacōnis tue in auribus meis: exulta-
uit in gaudio infans in vtero meo. Et btā
que credidit: quoniā pficientur ea que dcā
sūt ei a dn̄o. Et ait maria. Magnificat aīa
mea dn̄m: ꝛ exultauit spūs meus in deo sa-
lutari meo: quia respexit humilitatē ācille sue.
Ecce enim ex hoc beatam me dicēt oēs ge-
neracōes: quia fecit michi magna· qui potēs
est: ꝛ sanctum nomē eius. Et misericordia
eius in pgenie et pgenies: timentibus eum.
Fecit potentiā in brachio suo: dispsit super-
bos mente cordis sue. Deposuit potentes
de sede: ꝛ exaltauit humiles. Esurientes
impleuit bonis: ꝛ diuites dimisit inanes.
Suscepit israhel puerum suū memorari mi-
sericordie sue: sicut locutus ē ad pr̄es nr̄os.
abraham ꝛ semini eius in secula. Mansit au-
tem maria cū illa quasi mensibus tribus: et reū-
sa est in domū suā. Elizabeth autem impletū
ē tempus pariendi: ꝛ peperit filiū. Et audi-
erūt vicini ꝛ cognati eius· quia magnificauit
dn̄s misericordiā suā cū illa: ꝛ congratulabā-
tur ei. Et factum ē in die octaua venerūt cir-
cumcidere puerum: ꝛ vocabāt eum nomi-
ne patris sui zachariam. Et rn̄dens mater
eius dixit. Nequaq̄: sed vocabitur iohānes.
Et dixerūt ad illam. Quia nemo ē in cogna-
cōne tua· qui vocetur hoc nomine. Innuebāt
aūt patri eius: quē vellet vocari eum. Et po-
stulās pugillarē scripsit dicēs: iohānes est
nomē eius. Et mirati sūt vniūsi. Apertū ē au-
tem ilico os eius ꝛ lingua eius: ꝛ loq̄batur
bn̄dicēs deū. Et factus ē timor super oīes
vicinos eorum: ꝛ super oīa montana iudee.
diuulgabantur omnia verba hec: et posue-
runt oīes qui audierāt in corde suo dicen-
tes. Quis putas puer iste erit? Etenī manus
dn̄i erat cū illo. Et zacharias pater eius re-
pletus ē spiritu sancto: ꝛ pphetauit dicens.
Benedictus dn̄s deus israhel: quia visitauit ꝛ
fecit redēptionē plebis sue. Et erexit cornu
salutis nobis in domo dauid pueri sui: sicut
locutus ē per os sanctorum· qui a seculo sunt
pphetarum eius: salutē ex inimicis nostris. ꝛ
de manu omniū qui oderūt nos: ad faciēdā
misericordiā cū patribus nr̄is· ꝛ memorari te-
stamēti sui sancti: iusiurādū qd̄ iurauit ad
abrahā pr̄em nr̄m· daturū se nobis: vt sine
timore de manu inimicorum nr̄orum liberati· ser-
uiamus illi: in sanctitate ꝛ iusticia corā ipso·
oībus diebus nr̄is. Et tu puer pphēta altissimi
vocaberis. Preibis enim āte faciē dn̄i pa-
rare vias eius: ad dandā sciētiā salutis ple-
bi eius· in remissionē pccōrum eorum: p viscera
misericordie dei nr̄i· in quibus visitauit nos
oriēs ex alto: illuminare hijs q̄ in tenebris
et in vmbra mortis sedēt: ad dirigēdos pedes
nr̄os in viā pacis. Puer aūt crescebat ꝛ con-
fortabatur spū: et erat in desertis usq; in diē
ostensionis sue ad israhel. II
Factum est autē in diebus illis· exijt

edictum a cesare augusto : ut describeretur
vniuersus orbis. Hec descripcō prima fcā
est a p̄side syrie cyrino. Et ibāt om̄es ut p-
fiterēt: singuli in suā ciuitatē. Ascendit au-
tem ⁊ ioseph a galilea de ciuitate nazareth
in iudeā ciuitatez dauid que vocat̄ bethle-
em. eo q̄ essꝫ de domo ⁊ familia dauid: ut p-
fiterēt cū maria desponsata sibi vxore pre-
gnāte. Factuz est aūt cum essent ibi: imple-
ti sunt dies ut parēt. Et pepit filiū suū p̄mo-
genitū: ⁊ pānis eum inuoluit. et reclinauit
eum in p̄sepio: quia nō erat ei locus in diu-
sorio. Et pastores erāt in regione eadez vi-
gilātes: ⁊ custodiētes vigilias noctis sup
gregem suū. Et ecce angelus domini stetit
iuxta illos: ⁊ claritas dei circumfulsit illos: et
timuerunt timore magno. Et dixit illis an-
gelus. Nolite timere. Ecce enim euāgelizo
vobis gaudiū magnū quod erit om̄i po-
pulo: q̄ natus est vobis hodie saluator q̄
ē cristus dn̄s. in ciuitate dauid. Et hoc vo-
bis signū. Inuenietis infantē pānis inuo-
lutū: ⁊ positum in p̄sepio. Et sbito facta est
cum āgelo multitudo milicie celestis: laudā-
tiū deū ⁊ dicentiū. Gloria in altissimis deo:
⁊ in terra pax hominibꝫ bone volūtatis. Et
factum est ut discesserūt ab eis āgeli in ce-
lum: pastores loquebant̄ ad inuicē. Tran-
seamus usqꝫ bethleem: et videamus hoc v̄-
bum quod factum est quod fecit dominus
et ostēdit nobis. Et venerūt festinātes: ⁊ in-
uenerūt mariam ⁊ ioseph. et infantē positū
in p̄sepio. Videntes aūt ɔgnouerūt de v̄bo:
quod dictum erat illis de puero hoc. Et o-
mnes qui audierāt mirati sūt: ⁊ de hijs que
dicta erāt a pastoribꝫ ad ip̄os. Maria au-
tem ɔseruabat om̄ia v̄ba hec: ɔferēs in cor-
de suo. Et reuersi sūt pastores glorificātes ⁊
laudantes deum in om̄ibꝫ que audierāt et
viderāt: sicut dictū est ad illos. Et postq̄
ɔsūmati sūt dies octo. ut circūcideret̄ puer:
vocatum est nomē eius ihesus. Quod voca-
tum est ab angelo priusq̄ in vtero cōcipet̄.
Et postq̄ impleti sūt dies purgacōis eius
scd̄m legem moysi tulerūt illū in ihierusa-
lem. ut sisterent eum dn̄o: sicut scriptū est in
lege domini. Quia om̄e masculinū adape-
riens vuluā. scm̄ dn̄o vocabit̄. Et ut darēt

hostiam scd̄m q̄ dictuz est in lege domini:
par turturū aut duos pullos columbarum.
Et ecce homo erat in iherusalē cui nomē sy-
meō. Et homo iste iustus ⁊ timoratus expe-
ctās ɔsolacōem israhel: ⁊ spūs sanctus erat
in eo. Et respōsum acceperat a spū sancto. nō
visurum se mortē: nisi p̄us videret cristum
domini. Et venit in spū in templū. Et cū indu-
cerēt puerū ihesuz parentes eius. ut facerēt
scd̄m ɔsuetudinē legis p eo: et ipse accepit
eū in vlnas suas: ⁊ bn̄dixit deū ⁊ dixit. Nūc
dimittis seruū tuū dn̄e scd̄m v̄buz tuū in pa-
ce: q̄ viderūt oculi mei salutare tuū: quod
parasti ante faciem omniū populoꝝ: lumē
ad reuelacōez gentiū: ⁊ gloriam plebis tue
israhel. Et erat pater eius ⁊ mater eius mirā-
tes sup hijs que dicebāt̄ de illo. Et bn̄dixit
illis symeon: ⁊ dixit ad mariam matrē eius.
Ecce positus est hic in ruinā. ⁊ in resurrectō-
nem multoꝝ in israhel: ⁊ in signū cui ɔtradi-
cetur. Et tuā ip̄ius animā ptrāsibit gladius:
vt reuelent̄ ex multis cordibꝫ cogitacōes.
Et erat āna p̄phetissa filia fanuel de tribu a-
ser: hec p̄cesserat in diebꝫ multis: et vixerat
cū viro suo annis septē a v̄ginitate sua. Et
hec vidua usqꝫ ad ānos octogintaq̄tuor:
que nō discedebat de templo. ieiunijs ⁊ ob-
secracōibꝫ seruiens nocte ac die. Et hec
ip̄a hora supueniēs ɔfitebat̄ dn̄o: ⁊ loq̄ba-
tur de ip̄o. om̄ibꝫ qui expectabāt redēpcōez
iherusalem. Et ut p̄fecerūt om̄ia scd̄m legē
domini: reuersi sūt in galileā. in ciuitatē suā
nazareth. Puer aūt crescebat ⁊ ɔfortabat̄.
plenus sap̄ia: ⁊ gratia dei erat in illo. Et ibāt
parētes eius p om̄es ānos in iherusalem in
die solemni pasche. Et cū factus essꝫ annoꝝ
duodecim. ascendētibꝫ illis in iherosolimam
scd̄m ɔsuetudinē diei festi. ɔsummatisqꝫ die-
bus cū redirēt. remansit puer ihesus in ihe-
rusalem: ⁊ nō ɔgnouerūt parētes eius. Exi-
stimātes autez illū esse in comitatu: venerūt
iter diei: et req̄rebāt eū inter cognatos et
notos. Et nō inuenientes regressi sūt in iheru-
salē: req̄rentes eū. Et factum ē post triduū
inuenerūt eum in templo sedentē i medio
doctorū: audientē illos. et interrogantē eos.
Stupebant aūt om̄es qui eum audiebant.
sup prudentia ⁊ responsis eius. Et vidētes

ammirati sūt. Et dixit mater eius ad illum.
Fili quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus
et ego dolentes querebamus te. Et ait ad
illos. Quid ē q̄ me querebatis? Nesciеba-
tis q̄ in hijs que patris mei sūt oportet me
esse? Et ipsi nō intellexerūt verbū quod lo-
cutus est ad eos. Et descendit cū eis: ⁊ ve-
nit nazareth: et erat sbditus illis. Et mater
eius cōseruabat omnia verba hec in corde
suo. Et ihesus proficiebat sapientia et etate
et gratia apud deū ⁊ homines. III

Anno autē quīdecimo imperij tyberij
cesaris. procurāte pōtio pilato iudeā:
tetrarcha aūt galilee herode: philippo aūt
fratre eius tetrarcha ituree et traconitidis
r̄gionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha. sub pri-
cipibꝫ sacerdotū āna ⁊ caypha: factū ē ver-
bum dn̄i sup iohānē zacharie filiū in deser-
to. Et venit in omnē regionē iordanis p̄di-
cās baptismū penitētie in remissionē pecca-
toꝝ: sicut scriptū est in libro s̄monū ysaie
p̄phete. Vox clamātis in deserto parate viam
dn̄i: rectas facite semitas eius. Omnis val-
lis implebitur: ⁊ omnis mōs et collis hu-
miliabitur. Et erūt praua in directa ⁊ aspera
in vias planas: ⁊ videbit omnis caro salu-
tare dei. Dicebat ergo ad turbas que exie-
bant vt baptizarentur ab ip̄o. Genimina
viperaꝝ: quis ostēdit vobis fugere a ven-
tura ira? Facite ergo fructus dignos peni-
tētie: ⁊ ne ceperitis dicere p̄rem habemus
abrahā. Dico enim vobis: q̄ potēs est deus
de lapidibꝫ istis suscitare filios abrahe. Iā
enim securis ad radicem arboris posita est.
Omnis ergo arbor nō faciēs fructū bonū
excidet: ⁊ in ignē mittetur. Et īterrogabāt
eum turbe dicētes. Quid ergo faciemus?
R̄ndens autē dicebat illis. Qui habet du-
as tunicas det nō habēti: ⁊ qui habet escas
similiter faciat. Venerūt aūt ⁊ publicani vt
baptizarētur: ⁊ dixerūt ad illū. Magister.
q̄d faciemus? At ille dixit ad illos. Nich-
il amplius q̄ qđ cōstitutū ē vobis faciatis.
Interrogabāt aūt eum ⁊ milites dicentes.
Quid faciemus ⁊ nos? Et ait illis. Nemi-
nē cōcutiatis neq̄ calūniā faciatis: ⁊ cōtenti
estote stipēdijs vestris. Existimante autē
p̄plo ⁊ cogitātibꝫ omnibꝫ in cordibꝫ suis de

iohāne. ne forte ip̄e esset xp̄c: r̄ndit iohānes
dicēs omnibꝫ. Ego quidem aqua baptizo
vos: veniet aūt fortior. cuius nō sū dignus
soluere corrigiā calciamētoꝝ eius: ip̄e vos
baptizabit in spiritu sancto ⁊ igni. Cuius vē-
tilabrū in manu eius: ⁊ purgabit areā suā:
et cōgregabit triticū in horreū suū: paleas
aūt cōburet igni inextinguibili. Multa qui-
dem ⁊ alia exhortās euāgelizabat p̄plo. He-
rodes aūt tetrarcha cū corriperetur ab illo
de herodiade vxore fratris sui. et de omnibꝫ
malis que fecit herodes: adiecit ⁊ hoc super
omnia: ⁊ inclusit iohānē in carcerē. Factū
est aūt cū baptizaretur omnis p̄plus. et ihesu
baptizato ⁊ orante apertū est celū: ⁊ descen-
dit sp̄us sc̄us corporali sp̄e sicut colūba in
ipsum: et vox de celo facta est. Tu es filius
meus dilectus: in te cōplacuit michi. Et ip̄e
ihesus erat incipiens quasi ānoꝝ triginta
vt putabatur filius ioseph. qui fuit hely. qui
fuit mathat. qui fuit leui. q̄ fuit melchi. q̄ fu-
it iāne. qui fuit ioseph. qui fuit mathathie.
qui fuit amos. q̄ fuit naum. qui fuit hesli. qui
fuit nagge. qui fuit maath. q̄ fuit matha-
thie. qui fuit semei. qui fuit ioseph. q̄ fuit iu-
da. qui fuit iohanna. qui fuit resa. q̄ fuit zo-
robabel. qui fuit salathiel. q̄ fuit neri. q̄ fuit
melchi. q̄ fuit addi. qui fuit cosan. qui fuit
helmadan. qui fuit her. q̄ fuit ihesu. qui fuit
heliezer. qui fuit iorim. q̄ fuit matthath. qui
fuit leui. qui fuit symeon. qui fuit iuda. qui
fuit ioseph. qui fuit iona. qui fuit heliachim.
qui fuit melcha. q̄ fuit menna. qui fuit ma-
thata. qui fuit nathan. qui fuit dauid. qui
fuit iesse. qui fuit obeth. q̄ fuit booz. qui fuit
salomon. q̄ fuit naason. qui fuit aminadab.
qui fuit aran. qui fuit esron. qui fuit phares.
qui fuit iude. q̄ fuit iacob. qui fuit ysaac. qui
fuit abrahe. qui fuit thare. q̄ fuit nachor. qui
fuit seruch. qui fuit ragau. qui fuit phalech.
qui fuit heber. qui fuit sale. qui fuit chay-
nan. q̄ fuit arphaxat. qui fuit sem. qui fuit
noe. qui fuit lamech. qui fuit matusale. qui
fuit enoch. qui fuit iareth. qui fuit malale-
hel. qui fuit chaynan. q̄ fuit enos. qui fuit
seth. qui fuit adam. qui fuit dei. IIII

Ihesus autē plenus spiritu sc̄o r̄gres-
sus est a iordane: et agebatur in spiritu

in deserto dieb⁹ quadraginta: ⁊ temptabat᷑
a dyabolo. Et nichil mãducauit in diebus
illis: ⁊ ↄsũmatis illis esuriit. Dixit autẽ illi
dyabolus. Si filius dei es: dic lapidi huic
vt panis fiat. Et rñdit ad illũ ihs. Scrptũ
est. q̃ nõ in pane solo viuit homo: ſ; in omi
verbo dei. Et duxit illũ dyabolus: et oñdit
illi omnia regna orbis t̃re in momẽto tpis:
et ait illi. Tibi dabo potestatẽ hanc vniũsaz
et gloriã illoꝝ: q̃ michi tradita sunt: ⁊ cui
volo do illa. Tu ergo ꝓcidẽs si adoraueris
corã me: erũt tua omnia. Et rñdens ihesus
dixit illi. Scriptũ ẽ. Dñm deũ tuũ adorabis:
et illi soli seruies. Et duxit illuz in ihrlm. ⁊
statuit eũ sup pinnã templi: et dixit illi. Si
filius dei es: mitte te hinc deorsũ. Scriptuz
est enim. q̃ angelis suis mãdauit de te. ut
ↄſuẽt te: ⁊ q̃ in manib⁹ tollent te. ne forte
offendas ad lapidẽ pedem tuũ. Et rñdens
ihesus ait illi. Dictũ est. Nõ tẽptabis dñm
deũ tuuz. Et ↄsũmata omni tẽptacõne: dya-
bolus recessit ab illo usq; ad tempus. Et
regressus ẽ ihus in ꝟtute spiritus in galile-
am: et fama exiit ꝑ vniũsam regionẽ de illo.
Et ipse docebat in synagogis eoꝝ: ⁊ mag-
nificabatur ab omnib⁹. Et venit nazareth vbi
erat nutritus: ⁊ intrauit scd̃m ↄsuetudinez
suam die sabbati in synagogã: ⁊ surrexit le-
gere. Et traditus est illi liber ysaie ꝓphete.
Et ut reuoluit libruz: inuenit locum vbi scri-
ptum erat. Spiritus dñi sup me ꝓpter qd̃
vnxit me euãgelizare paupib⁹ misit me: sa-
nare ↄtritos corde. ꝑdicaẽ captiuis remissi-
onem. et cecis visum: dimittere confractos
in remissionẽ: ꝑdicaẽ ãnum dñi acceptũ. et
diez retributionis. Et cũ plicuiſſ; librũ: red-
didit ministro ⁊ sedit. Et omniũ in synago-
ga oculi erãt intendẽtes in eũ. Cepit autez
dicere ad eos: q̃ hodie impleta est hec scri-
ptura in aurib⁹ vestris. Et omnes testimo-
niũ illi dabãt: ⁊ mirabãtur in ꝟbis gratie.
q̃ ꝓcedebãt de ore ipius: ⁊ dicebãt. Nõne
hic ẽ filius ioseph? Et ait illis. Vtiq; dice-
tis michi hãc similitudinẽ. Medice cura te-
ipsũ. Quanta audiuimus facta in caphar-
naũ: fac ⁊ hic in patria tua. Ait aũt. Amen
dico vobis q̃ nemo ꝓpheta acceptus est in
patria sua. In ꝟitate dico vob̃: mlte vidue
erãt in israhel in dieb⁹ helie quãdo clausum
est celũ annis trib⁹ ⁊ mẽsib⁹ sex. cũ facta es-
set fames magna in omni terra: ⁊ ad nullã
illarũ missus ẽ helias. nisi in sarepta sydonie.
ad mulierẽ viduã. Et multi leprosi erant in
israhel sub heliseo ꝓpheta: ⁊ nemo eoꝝ mũ-
datus est nisi naaman syrus. Et repleti sũt
omẽs in synagoga ira hec audiẽtes. Et sur-
rexerũt ⁊ eiecerunt illũ extra ciuitatẽ: ⁊ du-
xerũt illũ usq; ad superciliũ mõtis. sup quẽ
ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p̃cipitarent
eũ. Ipe aũt trãsiẽs. per medium illoꝝ ibat.
Et descendit in capharnaũ ciuitatẽ galilee:
ibiq; docebat illos sabbatis. Et stupebant
in doctrina eius: q̃ in potestate erat sermo
ipsius. Et in synagoga erat homo habens
demoniũ immũdũ: ⁊ exclamauit voce ma-
gna dicẽs. Sine: quid nobis. et tibi ihesu
nazarene? Venisti ꝑdere nos. Scio te qui
sis: sanctus dei. Et increpauit illũ ihus dicẽs.
Obmutesce: ⁊ exi ab eo. Et cũ ꝓieciſſ; illuz
demoniũ in mediũ exiit ab illo: nichilq; illũ
nocuit. Et factus ẽ pauor in omnib⁹: et col-
loquebant᷑ adinuicẽ dicẽtes. Quod ẽ hoc
verbum: quia in potestate ⁊ virtute impe-
rat immũdis spiritib⁹ ⁊ exeũt? Et diuulga-
batur fama de illo. in omnẽ locuz regionis.
Surgẽs aũt ihesus de synagoga. introiuit
in domũ simonis. Socrus aũt simonis te-
nebatur magnis febrib⁹: et rogauerũt illũ
pro ea. Et stãs super illam imperauit febri
et dimisit illã: ⁊ ↄtinuo surgens ministrauit
illis. Cũ sol aũt occidiſſ; omẽs qui habebãt
infirmos varijs languorib⁹. ducebãt illos
ad eum: at ille singulis manus imponẽs cu-
rabat eos. Exiebant aũt demonia a multis
clamãtia ⁊ dicẽtia: q̃ tu es filius dei. Et in-
crepãs nõ sinebat ea loqui: q̃ sciebãt ipsũ
esse xp̃m. Facta aũt die egressus ibat in de-
sertũ locũ: et turbe requirebãt eũ. ⁊ venerunt
usq; ad ipm: ⁊ detinebãt illũ ne discedẽt ab
eis. Quib⁹ ille ait. Quia ⁊ alijs ciuitatib⁹ o-
portet me euãgelizaẽ regnũ dei: q̃ ideo mis-
sus sũ. Et erat ꝑdicãs in synagogis galilee.

V

Factum est autẽ cum turbe
irruerẽt in eũ ut audirẽt verbuz dei: ⁊
ipe stabat secus stagnum genezareth. Et
vidit duas naues stãtes secus stagnum:

piscatores aūt descenderāt ⁊ lauabāt retia.
Ascendēs aūt in vnam nauim q̄ erat simo-
nis: rogauit eū a terra reducere pusillum.
Et sedēs docebat de nauicula turbas. Vt ces-
sauit aūt loqui: dixit ad simonē. Duc in al-
tum: et laxate retia vr̄a in capturā. Et r̄ndēs
simon dixit illi. Preceptor ꝑ totam noctē
laborātes nichil cepimus: in verbo aūt tuo
laxabo rete. Et cū hoc fecissent: ↄcluserunt
pisciū multitudinē copiosam. Rūpebat᷑ au-
tem rete eoꝝ. Et ānuerūt socijs qui erant
in alia naui: ut venirēt ⁊ adiuuarēt eos. Et
venerūt ⁊ impleuerunt ambas nauiculas:
ita vt mergerētur. Quod cū videret simon
petrus: ꝓcidit ad genua ihesu dicēs. Exi a
me: q᷑ homo peccator sū dn̄e. Stupor enim
circūdederat eū. et omnes qui cū illo erant:
in captura pisciū quā ceperāt. Similiter au-
tem iacobū ⁊ iohānē filios zebedei: q̄ erāt
socij simonis. Et ait ad simonē ihesus. No-
li timere: ex hoc iam homines eris capiens.
Et s̄bductis ad terrā nauibꝫ: relictis om̄i-
bus secuti sūt illū. Et factū est cū essꝫ in vna
ciuitatū: ⁊ ecce vir plenus lepra. et videns
ihesū. et ꝓcidēs in faciē suam: rogauit eū di-
cēs. Dn̄e: si vis potes me mūdare. Et exten-
dens manū: tetigit eū dicēs. Volo. Mūdaē.
Et cōfestim lepra discessit ab illo. Et ipse p̄-
cepit illi vt nemini diceret: sed vade ostēde
te sacerdoti: et offer ꝓ emūdacōe tua sicut
p̄cepit moyses in testimoniū illis. Peram-
bulabat aūt magis s̄mo de illo: et ↄuenie-
bant turbe multe vt audirēt: et curarentur
ab infirmitatibꝫ suis. Ipe aūt secedebat in
desertum ⁊ orabat. Et factū est in vna dieꝝ:
et ip̄e sedebat docēs. Et erāt pharisei sedē-
tes ⁊ legis doctores qui venerāt ex omni
castello galilee et iudee. et ihr̄lm: et virtus
dn̄i erat ad sanādum eos. Et ecce viri por-
tātes in lecto hominē qui erat paraliticus:
et querebāt eū inferre ⁊ ponere ante eū. Et
nō inuenientes qua parte illuꝫ inferrēt p̄ tur-
ba: ascenderūt supra tectuꝫ. et ꝑ tegulas sū-
miserūt eū cum lecto in mediū ante ihesum.
Quoꝝ fidē ut vidit dixit. Homo: remittū-
tur tibi peccata tua. Et ceperūt cogitare scri-
be ⁊ pharisei dicētes. Quis ē hic qui loq̄t᷑
blasphemias? Quis potest dimittere pc̄cā:
nisi solus deus? Vt cognouit aūt ihesus co-
gitacōes eoꝝ: r̄ndēs dixit ad illos. Quid
cogitatis in cordibꝫ vr̄is? Quid est facili⁹
dicē dimittūtur tibi pc̄cā: an dicere surge et
ambula? Vt autē sciatis q᷑ filius hominis
habet potestatē in terra dimittēdi pc̄cā: ait
paralitico. Tibi dico surge: tolle lectū tuuꝫ:
et vade in domū tuā. Et ↄfestim ↄsurgēs co-
ram illis tulit lectū in quo iacebat: ⁊ abijt
in domū suā magnificās deū. Et stupor appre-
hēdit om̄es: ⁊ magnificabāt deū. Et repleti
sūt timore dicētes: q᷑ vidimus mirabilia ho-
die. Et post hec exijt: ⁊ vidit publicanū no-
mine leui sedētem ad theloneū: ⁊ ait illi. Se-
quere me. Et r̄lictis omnibꝫ: surgēs secut⁹
ē eū. Et fecit ei ↄuiuiū magnū leui in domo
sua: et erat turba multa publicanoꝝ. ⁊ alio-
rum qui cū illis erāt discūbentes. Et murmu-
rabant pharisei et scribe eoꝝ: dicētes ad di-
scipulos eius. Quare cū publicanis ⁊ pc̄cō-
ribꝫ māducatis et bibitis? Et r̄ndens ih̄us
dixit ad illos. Nō egēt qui sani sūt medico:
sed qui male habēt. Nō veni vocare iustos:
sed pc̄cores ad penitētiam. At illi dixerunt
ad eū. Quare discipuli iohānis ieiunāt fre-
quenter ⁊ obsecracōes faciūt. similit᷑ ⁊ pha-
riseoꝝ: tui autē edūt ⁊ bibūt? Quibꝫ ipse
ait. Nūquid potestis filios spōsi dū cū illis
est spōsus facere ieiunare? Venient aūt dies:
et cū ablatus fuerit ab illis spōsus. tūc ieiu-
nabūt in illis diebꝫ. Dicebat autē ⁊ similitu-
dinē ad illos. Quia nemo ↄmissurā a nouo
vestimēto immittit in vestimentū vetus: alio-
quin et nouū rumpit: et veteri nō ↄuenit cō-
missura a nouo. Et nemo mittit vinū nouuꝫ
in vtres veteres: alioquin rūpit vinū nouū
vtres: et vinum effundetur et vtres peribūt.
Sed vinū nouū in vtres nouos mittēduꝫ
est: et vtraqꝫ ↄseruātur. Et nemo bibēs vet⁹
statim vult nouū: dicit enim: vetus melius ē.

VI

Factū est autē in sabbato
s̄cdo primo. cū trāsiret per sata velle-
bant discipuli eius spicas: et māducabant
ↄfricātes manibꝫ. Quidaꝫ aūt phariseoꝝ
dicebāt illis. Quid facitis qđ nō licet in sab-
batis? Et r̄ndens ihesus ad eos dixit. Nec
hoc legistis qđ fecit dauid. cū esurisset ipse
et qui cū illo erant: quomō intrauit in domū

dei· et panes ꝓposicōis sūpsit ⁊ māducauit· et dedit hijs qui cū ipo erant· quos nō licz manducare nisi tantū sacerdotibꝫ? Et dicebat illis: qꝛ dn̄s est filius hominis etiaz sabbati. Factum ē autē ⁊ in alio sabbato: ut intraret in synagogam ⁊ doceret. Et erat ibi homo: ⁊ manus eius dextra erat arida. Obseruabant aūt scribe ⁊ pharisei si in sabbo curaret: ut inuenirēt vnde accusarēt eū. Ipse vero sciebat cogitacōes eoꝝ: ⁊ ait homini q̄ habebat manū aridam. Surge: et sta in mediū. Et surgēs stetit. Ait autem ad illos ihesus. Interrogo vos si licet sabbatis bn̄facere an male: aīam saluā facere an pdē? Et circūspectis oīb9 dixit homini. Extēde manum tuā. Et extēdit: ⁊ restituta ē manus eius. Ipsi autē repleti sūt insipiētia: ⁊ colloquebant᷑ adinuicem· q̄d nam facerēt ihesu. Factum ē autem in illis dieb9 exijt in montem orare: ⁊ erat pnoctans in oracōne dei. Et cum dies factus eēt: vocauit discipulos suos: ⁊ elegit duodecim ex ipsis quos et apostolos nominauit: simonē quē ɔgnominauit petrū ⁊ andream frēz eius: iacobū et iohannē· philippū ⁊ bartholomeū· matheū et thomaz iacobum alphei ⁊ simonē q̄ vocatur zelotes ⁊ iudaz iacobi: et iudā scarioth q̄ fuit pditor. Et descendēs cum illis stetit in loco cāpestri ⁊ turba discipuloꝝ eius: et młtitudo copiosa plebis ab oīni iudea ⁊ iherusalē et maritima ⁊ tyri et sydonis· q̄ venerāt vt audirent eū: ⁊ sanarent᷑ a languoribus suis. Et q̄ vexabant᷑ a spiritib9 immundis curabant᷑. Et oīnis turba querebat euz tangere: qꝛ v̄tus de illo exiebat ⁊ sanabat oēs. Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos dicebat. Beati paupes: qꝛ v̄rm ē regnū dei. Beati q̄ nunc esuritis: qꝛ saturabimini. Bt̄i q̄ nunc fletis: qꝛ ridebitis. Bt̄i eritis cū vos oderint homines ⁊ cū sepauerint vos et exꝓbrauerint: ⁊ eiecerint nomē v̄rm tanquā malū ꝓpter filiū homīs. Gaudete in illa die et exultate: ecce enim merces v̄ra multa est in celo. Scd̄m hec enim faciebant ꝓphetis patres eoꝝ. Veruntamē ve vobis diuitib9: q̄ habetis ɔsolacōez v̄raz. Ve vobis qui saturati estis: qꝛ esurietis. Ve vobis q̄ ridetis nūc: qꝛ lugebitis et flebitis. Ve cū bene vos dixerint oēs hoīes. Scd̄m hec enim faciebant ꝓphetis patres eoꝝ. Sed vos dico q̄ auditis. Diligite inimicos v̄ros: bn̄facite hijs q̄ vos oderūt. Bn̄dicite maledicētib9 vos: orate ꝓ calumniātib9 vos. Et q̄ te percutit in maxillam· p̄be ⁊ alterā: et ab eo q̄ aufert tibi vestimentū· etiaz tunicā noli ꝓhibē. Oīni autē petēti te tribue: et q̄ aufert q̄ tua sūt ne repetas. Et ꝓut vultis ut faciāt vos homines: ⁊ vos facite illis similiter. Et si diligitis eos q̄ vos diligūt: que vobis ē grā? Nam et peccatores diligētes se diligūt. Et si bn̄feceritis hijs q̄ vobis benefaciūt: que vobis est gratia? Siquidē et peccatoēs hoc faciūt. Et si mutuū dederitis hijs a quib9 speratis recipe: que gratia ē vobis? Nā et peccatores peccorib9 fenerāt᷑: ut recipiāt eq̄lia. Veruntamen diligite inimicos v̄ros: benefacite et mutuū date· nichil inde sperantes: et erit merces v̄ra multa: et eritis filij altissimi: qꝛ ipse benignus ē sup ingratos ⁊ malos. Estote ergo misericordes: sicut ⁊ pater v̄r misericors ē. Nolite iudicare: ⁊ non iudicabimini. Nolite ɔdemnare: ⁊ nō ɔdemnabimini. Dimittite: ⁊ dimittemini. Date: ⁊ dabitur vobis. Mensurā bonaz ⁊ ɔfertam· et coagitatā et sup effluentē dabūt in sinū vestruz. Eadē vero mensura q̄ mensi fueritis: remetietur vobis. Dicebat autē illis ⁊ similitudinē. Nunq̄d potest cecus cecū ducere? Nonne ambo in foueaz cadūt? Non ē discipulus sup magistrū: pfectus autē oīnis erit: si sit sicꝰ magister eius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem aūt que in oculo tuo est nō ɔsideras? Aut quō potes dicere fratri tuo· frater· sine eiciaz festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non vides? Ypocrita eice primum trabem de oculo tuo: et tunc perspicies ut educas festucaz de oculo fratris tui. Nō est eni arbor bona q̄ facit fructus malos: neqꝫ arbor mala faciēs fructuz bonū. Vnaqueqꝫ enim arbor de fructu suo ɔgnoscit᷑. Neqꝫ enim de spinis colligūt ficus: neqꝫ de rubo vindemiant vuā. Bonus homo de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonū: ⁊ malus homo de malo thesauro ꝓfert malū. Ex abundantia enim cordis os loq̄t᷑. Quid autē vocatis me dn̄e dn̄e: ⁊ nō facitis

que dico? Omnis qui venit ad me: et audit ſmones meos: et facit eos: oſtendā vobis cui ſimilis ſit. Similis eſt homini edificāti domū qui fodit in altū: et poſuit fundamētū ſupra petrā. Inundacōe autē facta illiſuz ē flumē domui illi: et non potuit eam mouere. fundata enim erat ſupra petrā. Qui autez audit et nō facit ſimilis ē homini edificanti domum ſuā ſupra terraz ſine fundamēto: in quaz illiſus eſt fluuius: et ꝯtinuo cecidit: et facta ē ruina domus illius magna. VII

Cum autē impleſſz omnia vba ſua in aures plebis: intrauit capharnaum. Centurionis autē cuiuſdam ſuus male hñs erat moriturus: q̄ illi erat p̄cioſus. Et cū audiſſz de ihesu: miſit ad euz ſeniores iudeoꝝ: rogans eum ut veniret: et ſaluaret ſeruuz eius. At illi cū veniſſent ad ihesum rogabāt eum ſollicite dicētes ei: qꝛ dignus ē ut hoc illi p̄ſtes. Diligit eni gentē nr̄az: et ſynagogā ipſe edificauit nobis. Ihūs aūt ibat cū illis. Et cū iam non lōge eſſet a domo: miſit ad eū centurio amicos dicens. Dñe: noli vexari. Nō enim ſū dignus ut ſub tectū meuz intres: ꝓpter qđ et meipſū nō ſum dignum arbitratus ut venirē ad te: ſʒ dic vbo et ſanabit͛ puer meus. Nam et ego homo ſub ptāte ꝯſtitutus: habens ſub me milites: et dico huic vade et vadit: et alio veni et venit: et ſeruo meo fac hoc et facit. Quo audito ihesus miratus eſt: et cōuerſus ſequētibꝫ ſe turbis dixit. Amen dico vobis: nec in iſrahel tantā fidem inueni. Et reuerſi qui miſſi fuerāt domū: inuenerūt ſeruū qui languerat ſanum. Et factum ē deinceps ibat ihūs in ciuitatē que vocat͛ naym: et ibant cū eo diſcipuli ei⁹ et turba copioſa. Cū autez appropinquaēt porte ciuitatis: ecce defunctus efferebat͛ filius vnicus matris ſue. Et hec vidua erat: et turba ciuitatis multa cū illa. Quā cuz vidiſſet dñs: miſericordia motus ſup eā dixit illi Noli flere. Et acceſſit: et tetigit loculū. Hij autem qui portabant ſteterūt. Et ait. Adoleſcens: tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat mortuus: et cepit loqui: et dedit illū mr̄i ſue. Accepit autem oēs timor: et magnificabant deum dicētes. Quia ꝓpheta magnus ſurrexit in nobis: et qꝛ deus viſitauit plebez

ſuam. Et exijt hic ſmo in vniuerſam iudeaz de eo: et oēz circa regionē. Et nūciauerūt iohāni diſcipuli eius de oībꝫ hijs. Et conuocauit duos de diſcipulis ſuis iohānes: et miſit ad ihesum dicēs. Tu es q̄ venturus es. an aliū expectamus? Cum autez veniſſent ad eum viri dixerūt. Iohānes baptiſta miſit nos ad te dicēs. Tu es q̄ venturus es an aliū expectamus? In ip̄a autez hora multos curauit a languoribꝫ ſuis et plagis: et ſpiritibus malis: et cecis multis donauit viſuz. Et rn̄dens dixit illis. Eūtes renūciate iohāni q̄ audiſtis et vidiſtis. Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: leproſi mundant͛: ſurdi audiūt: mortui reſurgēnt: paupes euangelizant͛: et beatus eſt quicūqꝫ nō fuerat ſcandalizatus in me. Et cum diſceſſiſſent nūcij iohānis: cepit de iohāne dicere ad turbas. Quid exiſtis in deſertū videre? Arundinē vēto agitatam? Sed quid exiſtis videre? Hoīez mollibꝫ veſtimentis indutū? Ecce q̄ in veſte precioſa ſūt et delicijs: in domibꝫ regū ſūt. Sed quid exiſtis videre? Prophetam? Vtiqꝫ dico vobis: et pluſq̄ ꝓphetam. Hic eſt de quo ſcriptū eſt. Ecce mitto angelū meū ante faciem tuam: q̄ p̄parabit viam tuā ante te. Dico enim vobis: maior inter natos mulieruz ꝓpheta iohāne baptiſta nemo eſt. Qui aūt minor eſt in regno dei maior eſt illo. Et oīs populus audiēs: et publicani iuſtificauerūt deuz: baptizati baptiſmo iohānis. Pharisei aūt et legiſperiti: ꝯſiliū dei ſpreuerūt in semetip̄os: nō baptizati ab eo. Ait autez dñs. Cui ergo ſimiles dicā hoīes gn̄ationis hui⁹: et cui ſimiles ſūt? Similes ſūt pueris ſedentibꝫ in foro: et loquētibꝫ adinuicē et dicētibꝫ. Cātauimus vobis tibijs et non ſaltaſtis: lamētauimus et non ploraſtis. Venit autē iohānes baptiſta neqꝫ manducās panē neqꝫ bibēs vinū: et dicitis. Demoniū habet. Veīt filius hominis manducās et bibēs: et dicitis. Ecce homo deuorator: et bibēs vinū: amicus publicanoꝝ et peccatoꝝ. Et iuſtificata ē ſapiētia: ab oībꝫ filijs ſuis. Rogabat autem illum quidam de phariſeis ut manducaret cū illo. Et ingreſſus domū pharisei diſcubuit. Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate pccatrix ut cognouit qꝫ accubuit in domo pharisei

attulit alabastrum vngēti: ⁊ stans retro se-
cus pedes eius lacrimis cepit rigaē pedes
eius. et capillis capitis sui tergebat: ⁊ oscu-
labat pedes eius et vngēto vngebat. Vi-
dēs autē phariseus q̄ vocauerat eū: ait in-
tra se dicēs. Hic si esset ꝓpheta: sciret vtiq; q̄
et q̄lis ē mulier que tangit eū: q2 peccatrix
est. Et rn̄dēs ihesus dixit ad illū. Simon:
habeo tibi aliq̄d dicere. At ille ait. Magi-
ster dic. Duo debitores erāt cuidam fenera-
tori: vnus debebat denarios quingētos: ⁊ a-
lius quīquaginta. Nō habētib; illis vnde
redderēt: donauit vtrisq;. Quis ergo eum
plus diligit? Rn̄dens simon dixit. Estimo:
q2 is cui plus donauit. At ille dixit ei. Rectē
iudicasti. Et ꝯuersus ad mulierē. dixit simoni.
Vides hanc mulierē? Intraui in domū tuā:
aquā pedib; meis nō dedisti. Hec autem
lacrimis rigauit pedes meos: ⁊ capillis su-
is tersit. Osculū michi nō dedisti: hec autē
exquo intraui nō cessauit osculari pedes me-
os. Oleo caput meū nō vnxisti: hec autē vn-
gēto vnxit pedes meos. Propter qđ dico
tibi. Remittūt ei peccā multa: q̄m dilexit mul-
tum. Cui aūt minus dimittit minus diligit.
Dixit aūt ad illā. Remittūt tibi peccā. Et ce-
perūt qui simul accumbebāt dicere intra se.
Quis est hic qui etiā peccata dimittit? Dixit
aūt ad mulierē. Fides tua te saluā fecit. Va-
de in pace.

VIII

Et factū ē deinceps. et ipse iter faciebat per ciuitates ⁊ ca-
stella p̄dicās ⁊ euangelizās regnum dei: et
duodecim cū illo. ⁊ mulieres aliq̄. que erāt
curate a spiritib; malignis ⁊ infirmitatibus:
maria que vocatur magdalene. de q̄ septē
demonia exierāt: ⁊ iohanna vxor chuze p-
curatoris herodis: et susanna ⁊ alie multe:
q̄ ministrabāt ei de facultatib; suis. Cū aūt
turba plurima ꝯueniret ⁊ de ciuitatib; ꝓpe-
rarent ad eum: dixit p similitudinē. Exijt q̄
seminat seminare semen suū. Et dū semiat
aliud cecidit secus viam. et ꝯculcatum est:
et volucres celi comederūt illud. Et aliud
cecidit supra petram: et natū aruit: q2 nō ha-
bebat humorē. Et aliud cecidit inter spinas:
et simul exorte spine suffocauerūt illud. Et
aliud cecidit in terrā bonā: ⁊ ortū fecit fru-
ctum centuplū. Hec dicēs clamabat. Qui
habet aures audiēdi audiat. Interrogabāt
autē eum discipuli eius: q̄ esset hec parabola.
Quib; ipse dixit. Vobis datū ē nosse miste-
riū regni dei: ceteris autē in parabolis: ut vi-
dentes nō videāt. et audiētes nō intelligāt.
Est aūt hec parabola. Semē. est verbū dei.
Qui aūt secus viā. hij sūt qui audiūt: deinde
venit dyabolus ⁊ tollit v̄bū de corde eoꝝ:
ne credētes salui fiant. Nam q̄ supra petrā:
q̄ cum audierint cū gaudio suscipiūt verbū.
Et hij radices nō habēt: q2 ad tps credūt:
et in tēpore tēptacōnis recedūt. Qđ autē
in spinas cecidit: hij sūt qui audierunt ⁊ a
sollicitudinib; ⁊ diuicijs et voluptatib; vite
eūtes suffocātur: ⁊ nō referūt fructū. Qđ autē
in bonā terrā: hij sūt q̄ in corde bono ⁊ optio
audiētes v̄bū retinēt: et fructū affert in pa-
ciētia. Nemo aūt lucernā accendēs opit eā
vase. aut subtus lectū ponit: sz sup̄ cādelabrū
ponit: ut intrātes videant lumē. Nō est eni
occultū qđ nō manifestet: nec abscōditū qđ
nō ꝯgnoscat. et in palam veniat. Videte er-
go q̄d audiatis. Qui enim habet dabit illi:
et quicunq; nō habet: etiā qđ putat se hr̄e
auferetur ab illo. Venerūt aūt ad illū mater
et fratres eius: ⁊ nō poterāt adire ad eum
p̄ turba. Et nūciatū est illi. Mater tua ⁊ frēs
tui stant foris: volentes te videre. Qui rn̄-
dēs dixit ad eos. Mater mea ⁊ frēs mei hij
sūt: qui verbū dei audiūt ⁊ faciūt. Factū est
aūt in vna dieꝝ: ⁊ ip̄e ascēdit in nauiculā:
⁊ discipuli eius: ⁊ ait ad illos. Trāsfretemus
trās stagnū. Et ascenderūt. Et nauigātib;
illis obdormiuit: ⁊ descēdit ꝓcella vēti in sta-
gnū: et ꝯplebant̄ et piclitabāt. Accedētes
aūt suscitauerūt eum dicētes. Preceptor pe-
rimus. At ille surgēs increpauit ventū ⁊ tē-
pestatē aq̄ ⁊ cessauit: et facta ē trāquilitas.
Dixit aūt illis. Vbi est fides vr̄a? Qui timen-
tes mirati sūt ad inuicē dicētes. Quis putas
hic est? Quia et vētis ⁊ mari imperat: ⁊ obe-
diūt ei. Et nauigauerūt ad regionē gerase-
noꝝ. q̄ est ꝯtra galileā. Et cū de naui egres-
sus esset ad terrā occurrit illi vir quidā q̄ ha-
bebat demoniū iam temporib; multis: et ve-
stimēto nō induebat: neq; in domo manebat
sz in monumētis. Is vt vidit ihesū procidit
ante illum: et exclamās voce magna dixit.

Quid michi et tibi est ihesu fili dei altissimi?
Obsecro te: ne me torqas. Precipiebat e-
nim spiritui immūdo: vt exiret ab homine.
Multis enim temporibꝫ arripiebat illū: et
vinciebatᷣ cathenis ⁊ cōpedibꝫ custoditus:
et ruptis vinculis agebatur a demonio in
deserta. Interrogauit aūt illū ihesus dicēs.
Qd tibi nomē ē? At ille dixit. Legio. Quia
intrauerāt demonia multa in eum. Et roga-
uerūt illuȝ: ne imperaret illis ut in abissum
irent. Erat aūt ibi grex porcorū multorum
pascentiū in mōte: ⁊ rogabāt euȝ ut pmit-
teret eis ī illos ingredi. Et pmisit illis. Ex-
ierūt ergo demonia ab homine. et intraue-
runt in porcos: ⁊ impetu abijt grex p p̄ceps
in stagnū: ⁊ suffocatus est. Qd ut viderūt
factum q̄ pascebant fugerūt: ⁊ nūciauerᷣt
in ciuitatē ⁊ in villas. Exierūt auteȝ videre
qd factuȝ est: et venerūt ad ihesū. et inuene-
rūt hoīem sedentē a quo demonia exierāt
vestitū. ac sana mēte ad pedes eius: ⁊ timu-
erūt. Nūciauerūt aūt illis ⁊ q̄ viderāt: quō
sanus factus esƷ a legione. Et rogauerūt
illū oīs multitudo gerasenoꝝ. ut discede-
ret ab ipsis: qꝛ magno timore tenebantur.
Ipse autē ascendēs nauī reuersus est. Et ro-
gabat illum vir. a quo demonia exierāt ut
cū eo esƷ. Dimisit aūt eū ihesus dicēs. Redi
in domū tuam: ⁊ narra quāta tibi fecit deus.
Et abijt p vniuersam ciuitateȝ predicans:
quāta illi fecisset ihesus. Factum est autem
cū redisƷ ihesus: excepit illum turba. Erant
autem oēs expectantes eū. Et ecce venit
vir cui nomē iairus et ipe pn̄ceps synago-
ge erat: ⁊ cecidit ad pedes ihesu. rogās eū
vt intraret in domū eius: qꝛ vnica filia erat
ei fere ānoꝝ duodecim. et hec moriebatur.
Et cōtigit dū iret: a turbis cōprimebatᷣ. Et
mulier quedaȝ erat in fluxu sanguinis ab
ānis duodecim: q̄ in medicos erogauerat
oēȝ substātiaȝ suā: nec ab vllo potuit cura-
ri. Accessit retro ⁊ tetigit fimbriam vestimē-
ti eius: ⁊ ꝯfestim stetit fluxus sanḡis eius.
Et ait ihesus. Quis est qui me tetigit? Ne-
gantibꝫ aūt oībꝫ: dixit petrus ⁊ qui cum
illo erāt. Preceptor. turbe te ꝯprimūt ⁊ affli-
gūt: ⁊ dicis quis me tetigit? Et dixit ihesus.
Tetigit me aliq̄s. Nam ⁊ ego noui ꝟtuteȝ
de me exisse. Videns aūt mulier qꝛ nō latuit.
tremens venit et ꝓcidit ante pedes eius: et
ob quā causam tetigerit eū indicauit coraȝ
oīi populo: ⁊ quēadmodū ꝯfestim sanata
sit. At ipe dixit ei. Filia: fides tua saluam te
fecit. Vade in pace. Adhuc illo loquēte. ve-
nit quidā ad principē synagoge dicēs ei
qꝛ mortua est filia tua: noli vexari illū. Ihūs
aūt audito hoc verbo: rn̄dit prī puelle. No-
li timere. Crede tantū: ⁊ salua erit. Et cū ve-
nisset domū. nō pmisit intrare secū quenquā
nisi petrū ⁊ iacobū et iohannē: ⁊ prēȝ et ma-
trē puelle. Flebant auteȝ oēs: ⁊ plāgebāt
illā. At ille dixit. Nolite flere. Nō ē mortua
puella ſƷ dormit. Et deridebāt eū: sciētes qꝛ
mortua esƷ. Ipse aūt tenens manū eius cla-
mauit dicēs. Puella surge. Et reūsus ē spūs
eius: ⁊ surrexit ꝯtinuo. Et iussit illi dare mā-
ducare. Et stupuerūt parētes eius: q̄bꝫ p̄ce-
pit ne alicui diceret qd factū erat. IX

Conuocatis auteȝ ihesus duodecim a-
postolis. dedit illis virtutē ⁊ ptātem
sup oīa demonia: et vt languores curarēt.
Et misit illos p̄dicare regnū dei: ⁊ sanare in-
firmos. Et ait ad illos. Nichil tuleritis ī via
neqȝ ꝟgaȝ neqȝ perā. neqȝ panē neqȝ pecu-
niā: neqȝ duas tunicas habeatis. Et in quā-
cūqȝ domū intraueritis ibi manete: ⁊ inde ne
exeatis. Et quicūqȝ non receperint vos: ex-
eūtes de ciuitate illa etiaȝ puluerē peduȝ ve-
stroꝝ excutite in testimoniū supra illos. E-
gressi auteȝ circuibāt p castella: euāgelizā-
tes ⁊ curātes vbiqȝ. Audiuit auteȝ herodes
tetrarcha oīa q̄ fiebāt ab eo. et hesitabat
eo qꝛ diceretᷣ a quibusdā qꝛ iohānes surre-
xit a mortuis: a quibusdā vero qꝛ helias ap-
paruit: ab alijs autē qꝛ ꝓpheta vnus de anti-
quis surrexit. Et ait herodes. Iohāneȝ ego
decollaui. Quis est autē iste de quo ego ta-
lia audio? Et querebat videre euȝ. Et reū-
si apostoli narrauerūt illi quecūqȝ fecerūt:
et assumptis illis secessit seorsū in locū desrtū.
q̄ est betsaide. Qd cū ꝯgnouissent turbe secu-
ti sunt illū: ⁊ excepit illos et loquebatᷣ illis
de regno dei: ⁊ eos q̄ cura indigebāt sana-
bat. Dies autem ceperat declinare. Et acce-
dētes duodecim dixerūt illi. Dimitte turbas:
vt euntes in castella villasqȝ que circa sunt

diuertāt et inueniāt escas: qꝛ hic in loco deserto sumus. Ait autem ad illos. Vos date illis manducare. At illi dixerūt. Non sunt nobis plusq̄ quīqꝫ panes ⁊ duo pisces: nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc turbam escas. Erant aūt fere viri quīqꝫ milia. Ait autē ad discipulos suos. Facite illos discumbē p conuiuia quinq̄genos: et ita fecerūt. Et discubuerūt oēs. Acceptis autē quīqꝫ panibꝫ ⁊ duobꝫ piscibꝫ respexit in celū ⁊ bn̄dixit illis: et fregit ⁊ distribuit discipulis suis: ut ponerēt ante turbas. Et manducauerūt oēs: ⁊ saturati sūt. Et sublatū est qđ supfuit illis fragmentoꝝ cophini duodecim. Et factuz est cum solus esset orans. erāt cuz illo ⁊ discipuli: et interrogauit illos dicēs. Quē me dicūt esse turbe? At illi rn̄derūt ⁊ dixerūt iohannē baptistam: alij autē heliā: alij vero qꝛ vnus ꝓpheta de p̄oribus surrexit. Dixit autē illis. Vos autez quem me esse dicitis? Rn̄dēs simon petrus dixit. Cristuz dei. At ille increpās illos p̄cepit ne cui diceret hoc: dicēs. qꝛ oportet filiū hoīs m̄lta pati ⁊ rep̄bari ab senioribꝫ ⁊ p̄ncipibꝫ sacerdotū. et scribis ⁊ occidi. et tercia die resurgē. Dicebat aūt ad oēs. Si q̄s vult post me venire. abneget semetipsū: et tollat crucem suā quotidie: ⁊ sequatur me. Qui enim voluerit animā suā saluā facere perdet illam. Nā qui p̄diderit animā suaz ꝓpter me: saluaz faciet illā. Quid enim ꝓficit homo si lucretur vniuersū mundū: se aūt ipsū p̄dat ⁊ detrimentū sui faciat? Nā qui me erubuerit ⁊ meos sermones: hūc filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua et patris ⁊ scōꝝ angeloꝝ. Dico autem vobis: vere sūt aliqui hic stantes. qui nō gustabūt mortem donec videāt regnū dei. Factum ē aūt post hec verba fere dies octo: et assumpsit petrū ⁊ iacobum ⁊ iohannē: et ascendit in montē ut oraret. Et factum est dū oraret species vultus eius altera: ⁊ vestitus eius albus ⁊ fulgēs. Et ecce duo viri loquebantur cū illo. Erāt autez moyses ⁊ helias visi in maiestate: ⁊ dicebant excessuz eius. quem cōpleturus erat in iherusalē. Petrus vero et qui cuz illo grauati erāt somno. Et euigilantes viderunt maiestatez eius:

et duos viros qui stabāt cum illo. Et factū est cū discederent ab illo: ait petrus ad ihm̄. Preceptor bonū est nos hic esse: ⁊ faciamus tria tabernacl'a: vnū tibi. ⁊ vnum moysi. et vnū helie. Nesciens q̄d diceret. Hec autez illo loquēte. facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: ⁊ timuerūt intrātibꝫ illis in nubē. Et vox facta est de nube dicēs. Hic ē filius meus dilectus: ipsū audite. Et dum fieret vox inuētus est ihesus solus. et ipsi tacuerūt: ⁊ nemini dixerūt in illis diebꝫ quicq̄ ex hijs que viderāt. Factum est autē in sequēti die descendētibꝫ illis de mōte: occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicens. Magister obsecro te: respice in filiū meum qꝛ vnicus ē michi. Et ecce spūs app̄hendit eum. et subito clamat: ⁊ elidit et dissipat eū cum spuma: et vix discedit dilaniās euz. Et rogaui discip'los tuos ut eicerēt illū: ⁊ nō potuerūt. Rn̄dens autez ihesus dixit. O generacō infidelis ⁊ p̄uersa: usquequo ero apud vos et paciar vos? Adduc huc filium tuū. Et cū accederet: elisit illum demoniū et dissipauit. Et increpauit ihesus spm̄ immūdū ⁊ sanauit puerū: et reddidit illum patri eius. Stupebant autē oēs in magn̄itudine dei: oībusqꝫ mirātibꝫ in oībꝫ q̄ faciebat. dixit ad discipulos suos. Ponite vos in cordibꝫ vr̄is sermones istos. Filius enim hoīs futurū est ut tradatur in manus hominū. At illi ignorabāt verbū istud: ⁊ erat velatū ante eos ut non sentirēt illud: ⁊ timebāt eū interrogare de hoc verbo. Intrauit aūt cogitatio in eos: quis eoꝝ maior esset. At ihesus vidēs cogitacōes cordis illoꝝ app̄rehēdit puerū: et statuit illū secus se: ⁊ ait illis. Quicūqꝫ susceperit puerum istū in nomine meo me recipit. Et quicūqꝫ me receperit: recipit eū qui me misit. Nā qui minor ē inter oēs vos: hic maior est. Rn̄dens aūt iohānes dixit. Preceptor vidimus quendā in nomine tuo eicientē demonia: et ꝓhibuimus eum. qꝛ nō sequit̄ nobiscū. Et ait ad illos ihesus. Nolite ꝓhibere. Qui enim nō est aduersū vos. p̄ vobis est. Factum ē autē dū cōplerent̄ dies assumpcōnis eius: ⁊ ipse faciē suā firmauit ut iret iherusalem. Et misit nūcios ante cōspectum suū: ⁊ eūtes intrauerūt in ciuitatez

ſamaritanoꝝ ut pararēt illi. Et nō receperūt eum: ꝗ facies eius erat euntis iħerusalem. Cū vidiſſent aūt diſcipli eius iacobꝰ ⁊ iohānes dixerūt. Dn̄e vis dicimꝰ ut ignis deſcendat de celo: ⁊ ꝯſumat illos? Et ꝯuſus increpauit illos dicēs. Neſcitis cuius ſpūs eſtiſ. Filius hominis nō venit aīas ꝑdere ſꝫ ſaluare. Et abierūt in aliud caſtellū. Factum eſt aūt ambulātibꝰ illis in via: dixit quidā ad illū. Sequar te quocūqꝫ ieris. Dixit illi iħs. Vulpes foueas habent. et volucres celi nidos: filius aūt hominis nō habꝫ vbi caput ſuū reclinet. Ait autē ad alterū. Sequere me. Ille aūt dixit. Dn̄e: ꝑmitte michi primū ire. et ſepelire prēm meū. Dixitqꝫ ei iħs. Sine vt mortui ſepeliant mortuos ſuos: tu autē vade et annūcia regnū dei. Et ait alter. Sequar te dn̄e: ſꝫ ꝑmitte michi primū renūciare hijs qui domi ſūt. Ait ad illum iheſus. Nemo mittens manū ſuam ad aratrum ⁊ aſpiciens retro: aptus eſt regno dei. X

Poſt hec autē deſignauit dn̄s ⁊ alios ſeptuaginta duos: ⁊ miſit illos binoſ ante faciem ſuā in omē ciuitatē ⁊ locū quo erat ipſe venturus. Et dicebat illis. Meſſiſ quidē multa: operarij autē pauci. Rogate ergo dn̄m meſſiſ: ut mittat oparios in meſſē. Ite: ecce ego mitto vos ſicut agnos inter lupos. Nolite portare ſacculū neqꝫ perā neqꝫ calciamēta: ⁊ neminē ꝑ viā ſalutaueritis. In quācūqꝫ domū intraueritis. ꝓmū dicite pax huic domui: ⁊ ſi ibi fuerit filius pacis. reqeſcet ſup illū pax vr̄a: ſin autē ad vos reuertet̄. In eadē autem domo manete: edētes et bibentes que apud illos ſūt. Dignꝰ enī ē oparius mercede ſua. Nolite trāſire de domo in domū. Et in quamcūqꝫ ciuitatē intraueritis ⁊ ſuſceperint vos manducate q̄ apponuntur vobis: ⁊ curate infirmos qui in illa ſūt: ⁊ dicite illis appropinq̄bit in voſ regnū dei. In quamcūqꝫ autē ciuitatē intraueritis et nō ſuſceperint voſ: exeūtes in plateas eius dicite. Etiam puluerem q̄ adheſit nobꝭ de ciuitate vr̄a extergimus in voſ. Tamen hoc ſcitote ꝗ appropinq̄bit regnū dei. Dico vobis: ꝗ ſodomis in die illa remiſſiuſ erit q̄ꝫ illi ciuitati. Ve tibi corozaym ve tibi bethſayda: ꝗ ſi in tyro ⁊ ſydone fc̄e fuiſſent virtutes que facte ſūt in vobꝭ olim in cilicio et cinere ſedentes peniterēt. Verūtamen tyro et ſydoni remiſſius erit in iudicio q̄ꝫ vobꝭ. Et tu capharnaū uſqꝫ ad celū exaltata: uſqꝫ ad infernū demergeris. Qui vos audit me audit: ⁊ qui vos ſpernit me ſpernit. Qui autem me ſpernit: ſpernit eū qui miſit me. Reuerſi ſunt autē ſeptuaginta duo cū gaudio dicentes. Dn̄e: etiā demonia ſubiciūt̄ nobꝭ in noīe tuo. Et ait illis. Videbā ſathanā ſicut fulgur de celo cadētē. Ecce dedi vobꝭ ꝑtātē calcādi ſuꝑ ſꝑpētes ⁊ ſcorpioēs ⁊ ſuꝑ oēm v̄tutē inimici: et nichil vobꝭ nocebit. Verūtamē in hoc nolite gaudē: ꝗ ſpūs vobis ſbiciūt̄. Gaudete autē: ꝗ nomina vr̄a ſcripta ſūt in celis. In ipa hora exultauit in ſpiritu ſancto ⁊ dixit. Confiteor tibi dn̄e pater celi ⁊ terre: ꝗ abſcondiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ: et reuelaſti ea paruulis. Etiā pater: quoniā ſic placuit ante te. Omīa michi tradita ſunt a prē meo. Et nemo ſcit q̄s ſit filius niſi pr̄: et quis ſit pater niſi filius: ⁊ cui voluerit filiꝰ reuelaē. Et ꝯuſus ad diſcipulos ſuos dixit. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Dico enim vobis: ꝗ multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt vidē q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt: ⁊ audire que auditis ⁊ nō audierūt. Et ecce quidā legiſperitus ſurrexit temptans illū ⁊ dicēs. Magiſter: q̄d faciendo vitā eternā poſſidebo? At ille dixit ad eum. In lege quid ſcꝑtum eſt? Quō legis? Ille rn̄dens dixit. Diliges dn̄m deum tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua. et ex omībꝰ viribꝰ tuis ⁊ ex omni mente tua: et ꝓximū tuū ſicut teipſū. Dixitqꝫ illi. Recte rn̄diſti. Hoc fac et viues. Ille autem volēs iuſtificare ſeipſū dixit ad iheſum. Et quis eſt meus ꝓximus? Suſpiciēs aūt iheſus dixit. Hō quidam deſcendebat ab iheruſalem in iericho ⁊ incidit in latrones: qui etiā deſpoliauerūt eum: ⁊ plagis impoſitis abierūt ſemiuiuo relicto. Accidit autē vt ſacerdos quidam deſcenderet eadē via: et viſo illo ꝑteriuit. Similiter ⁊ leuita: cum eſſet ſecus locum et videret eum ꝑtranſijt. Samaritanus autē quidā iter faciēs venit ſecus eū: et videns eū miſericordia motus eſt. Et appropians alligauit vulnera eius. infundēs oleum et vinū: ⁊ imponēs illum in

iumentū suū duxit in stabulū: et curā eius e-
git. Et altera die ꝓtulit duos denarios: et
dedit stabulario ⁊ ait. Curam illius habe:
et quodcūqꝫ superogaueris. ego cū redie-
ro reddam tibi. Quis hoꝝ triū videtur tibi
ꝓximꝰ fuisse illi. q̄ incidit in latrones? At il-
le dixit. Qui fecit misericordiā in illū. Et ait
illi ihesus Vade: ⁊ tu fac similiter. Factū est
autē dū irēt. et ip̄e intrauit in quoddam ca-
stellū: ⁊ mlier quedā martha noīe excepit
illum in domū suā: ⁊ huic erat soror nomīe
maria. Que etiā sedēs secus pedes dn̄i au-
diebat verbū illius: martha aūt satagebat
circa frequēs ministerium. Que stetit ⁊ ait.
Dn̄e: nō est tibi cure q̄ soror mea reliq̄t me
solā ministraē? Dic ergo illi ut me adiuuet.
Et rn̄dens dixit illi dn̄s. Martha martha
sollicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Por-
ro vnū est necessariū. Maria optimā partē
elegit: que non auferetur ab ea. XI

Et factum est cū essꝫ in quodam loco
orans: ut cessauit dixit vnus ex disci-
pulis eius ad euꝫ. Domine doce nos orare:
sicut docuit iohannes discipulos suos. Et
ait illis. Cum oratis dicite. Pater sanctifi-
cetur nomen tuum. adueniat regnū tuum:
fiat voluntas tua: panem nostruꝫ quotidi-
anū da nobis hodie: ⁊ dimitte nobis pec-
cata nr̄a. siquidē ⁊ nos dimittimus debēti no-
bis: et ne nos inducas in temptacōem. Et
ait ad illos Quis vr̄m habebit amicū ⁊ ibit
ad illū media nocte ⁊ dicet illi amice cō mo-
da michi tres panes. qm̄ amicus meꝰ venit
de via ad me. ⁊ nō habeo qđ ponā āte illū:
et ille deintus respondēs dicat. noli michi
molestus esse. iā ostiū clausum est. et pueri
mei mecum sūt in cubili. nō possum surgere
et dare tibi? Et ille si ꝑseuerauerit pulsans:
dico vobis. et si nō dabit illi surgēs. eo q̄ a-
micus eius sit: ꝓpter improbitatē tamē eiꝰ
surget. ⁊ dabit illi quot q̄t habet necessarios.
Et dico ego vobis. Petite ⁊ dabitur vobis:
querite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ apietᷣ vobis.
Omnis enim qui petit accipit: ⁊ qui querit
inuenit: ⁊ pulsanti aperietᷣ. Quis autē ex
vobis prēꝫ petit panē: nūq̄d lapidē dabit
illi? Aut piscē: nūq̄d ꝓ pisce ſpentē dabit
illi? Aut si petierit ouū: nunq̄d porriget illi
scorpionē? Si ergo vos cum sitis mali no-
stis bona data daē filijs vr̄is: quāto magis
pater vester celestis de celo dabit sp̄m bonū
petētibꝫ se. Et erāt eiciēs demoniū ⁊ illud erāt
mutū: ⁊ cū eiecissꝫ demoniū locutus ē mutus:
et ām̄irate sūt turbe. Quidā aūt ex eis dixerᷣt.
In beelzebub pn̄cipe demonioꝝ eicit demo-
nia. Et alij temptātes: signū q̄rebāt ab eo.
de celo
Ipse autē ut vidit cogitacōes eoꝝ dixit eis
Om̄e regnū in seip̄m diuisū desolabitᷣ: et do-
mus supra domū cadet. Si autē ⁊ sathanas
in seip̄m diuisus est. quō stabit regnū eius:
q̄ dicitis i beelzebub me eicē demonia? Si
aūt ego in beelzebub eicio demonia: filij vr̄i
in quo eiciūt? Ideo ipsi iudices vestri erunt.
Porro si in digito dei eicio demonia: ꝓfecto
ꝑuenit in vos regnū dei. Cū fortis armatus
custodit atrium suū: in pace sunt ea q̄ possi-
det. Si autē fortior eo superueniēs vicerit eū:
vniūsa arma eius auferet in quibꝫ cōfidebat:
et spolia eius destribuet. Qui nō est mecū cō-
tra me est: ⁊ qui non colligit mecū dispgit.
Cum immūdus sp̄us exierit de homine ꝑā-
bulat ꝑ loca inaquosa. querēs requiē: et nō
inueniēs dicit. Reuertar in domū meā vnde
exiui. Et cū venerit inuenit eā scopis mūda-
tā. Tunc vadit ⁊ assumit septē alios spiritꝰ
secum nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi.
Et fiūt nouissima hominis illius priora p̄ori-
bus. Factū est autē cū hec diceret: extollēs
vocē quedam mulier de turba dixit illi. Be-
atus vēter qui te portauit: ⁊ vbera q̄ suxisti.
At ille dixit. Quinimmo beati qui audiunt
verbū dei: ⁊ custodiūt illud. Turbis autem
concurrētibꝫ cepit dicere. Generacō hec gn̄a-
tio nequā est: signū querit ⁊ signū nō dabitᷣ
ei nisi signū ione. Nā sicut fuit ionas signū
niniuitis: ita erit filius hominis generacōni
isti. Regina austri surget in iudicō. cū viris
generacōnis huius ⁊ cōdemnabit illos: q̄a
venit a finibꝫ terre audire sapiāꝫ salomōis.
Et ecce plus q̄ salomon hic. Viri niniuite sur-
gent in iudicō cum generacōe hac ⁊ conde-
mnabūt illam: q̄ penitentiā egerūt in p̄dica-
tione ione. Et ecce plus q̄ iona hic. Nemo
lucernā accendit ⁊ in abscōdito ponit neqꝫ
sub modio sꝫ supra candelabrū: ut qui ingre-
diūtur lumen videāt. Lucerna corporis tui

est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit sim-
plex·totū corpus tuū lucidū eit: si autē neq̃
fuerit: etiā corpus tuū tenebrosū erit. Vide
ergo ne lumē qđ in te est tenebre sint. Si
ergo corpus tuū totū lucidum fuerit: non
habēs aliquā partē tenebrarū: erit lucidū
totū. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit
te. Et cū loqueret̃: rogauit illū quidā pha-
riseus ut pranderet apud se. Ihesus autē
ingressus recubuit. Phariseus autē cepit
intra se reputās dicere: quare nō baptizat⁹
esset ante prandiū. Et ait dn̄s ad illū. Nunc
vos pharisei qđ deforis est calicis·et catini
mundatis: quod aūt intus est vr̄m·plenū
est rapina ⁊ iniq̃tate. Stulti: nōne qui fecit
qđ deforis est·etiā id qđ deintus est fecit?
Veruntamē quod supest date elimosinā:
et ecce om̄ia munda sūt vobis. Sed ve vo-
bis phariseis qui decimatis mentā ⁊ rutā
et om̄e olus: ⁊ p̄teritis iudiciū et caritatem
dei. Hec autē oportuit facere: ⁊ illa nō omit-
tere. Ve vobis phariseis: q̄ diligitis p̄mas
cathedras in synagogis·et salutacōnes in
foro. Ve vobis q̄ estis ut monumēta q̄ nō
parent·⁊ homīes ambulātes supra·nesciūt.
Respondēs autē quidā ex legispitis ait illi.
Magister: hec dicēs etiam ɔtumeliā nobis
facis. At ille ait. Et vobis legispitis ve: q̄a
oneratis homines oneribꝫ q̄ portare nō pos-
sūt: et ipsi vno digito vestro nō tangitis sar-
cinas. Ve vobis qui edificatis monumēta
ꝓphetarū: patres autē vestri occiderūt illos.
Sed ꝑfecto testificamini q̄ ɔsentitis opi-
bus prm̄ vr̄orū: quoniāquidē ipsi eos oc-
ciderūt: vos autē edificatis eorū sepulcra.
Propterea ⁊ sapientia dei dixit. Mittā ad
illos ꝓphetas ⁊ apl̄os et ex illis occidēt ⁊ ꝑ-
sequēt̃: ut inquirat̃ sanguis oīm ꝓphetarū·
qui effusus est a ɔstitucōe mundi a genera-
cōne ista: a sanguine abel usq; ad sanguīē
zacharie·qui periit inter altare ⁊ eden. Ita
dico vobis: requiret̃ ab hac generatione
Ve vobis legispitis qui tulistis clauē scie:
ipsi nō introistis· et eos qui introibāt ꝓhi-
buistis. Cū autē hec ad illos dicēt·ceperūt
pharisei ⁊ legispiti grauiter insistē: ⁊ os e-
ius opprimere de multis insidiantes ei: ⁊ q̄-
rētes aliq̄d capē de ore eius·ut accusarēt eū.

Multis autē turbis ɔcurrētibꝫ XII
ita ut se inuicē ɔculcarēt: cepit dicere
ad discipulos suos. Attendite a fermento
phariseorū quod est ypocrisis. Nichil enim
optum est qđ nō reuelet̃: neq; absconditū
quod nō sciat̃. Quoniā que in tenebris di-
xistis·in lumine dicentur: ⁊ qđ in aure locu-
ti estis in cubiculis: p̄dicabit̃ in tectis. Dico
aūt vobis amicis meis ne terreamini ab hiis
qui occidūt corpus: ⁊ post hec nō habēt am-
plius quid faciāt. Ostendā aūt vobis quē
timeatis. Timete eum: qui postq̄ occiderit·
habꝫ potestatē mittere in iehennā. Ita dico
vobis: hūc timete. Nonne quinq; passeres
veneūt dipondio: ⁊ vnus ex illis nō est in
obliuione corā deo? Sed ⁊ capilli capitis
vr̄i om̄es numerati sūt. Nolite ergo timere:
multis passeribꝫ plures estis. Dico aūt vo-
bis: om̄is quicūq; ɔfessus fuerit me coram
hominibꝫ: ⁊ filius hominis ɔfitebitur illum
corā angelis dei. Qui autē negauerit me co-
ram hominibꝫ: negabitur corā angelis dei.
Et omnis qui dicit verbū in filiū hominis re-
mittet̃ ei: ei autē qui in spiritū scm̄ blasphe-
mauerit non remittetur. Cum autem indu-
cēt vos in synagogas·⁊ ad magistratus et
potestates: nolite solliciti esse·qualiter aut q̄d
respōdeatis: aut quid dicatis. Spūs enim
scūs docebit vos in ipa hora: quid oporteat
vos dicere. Ait autē ei quidā de turba. Ma-
gister dic fratri meo: ut diuidat mecū here-
ditatē. At ille dixit ei. Homo: q̄s me ɔstitu-
it iudicem aut diuisorē supra vos? Dixitq;
ad illos. Videte ⁊ cauete ab om̄i auaricia: q̄
nō in abundātia cuiusq̄ vita ē ex hiis que
possidet. Dixit autē similitudinē ad illos di-
cens. Hominis cuiusdā diuitis vberes fruct⁹
ager attulit: ⁊ cogitabat intra se dicens.
Quid faciā: q̄ nō habeo quo ɔgregem fru-
ctus meos? Et dixit. Hoc faciā. Destruam
horrea mea·et maiora faciā: ⁊ illuc ɔgrega-
bo omnia que nata sūt michi ⁊ bona mea: et
dicā anime mee· Anima·habes multa bona
posita in annos plurimos: requiesce·comede·
bibe: epulare. Dixit autem illi deus. Stulte
hac nocte animā tuā repetūt a te. Que autē
parasti cui⁹ erūt? Sic ē qui sibi thesaurizat:
et nō est in deū diues. Dixitq; ad discipl̄os

suos. Ideo dico vobis. Nolite solliciti esse anime vestre quid mãducetis: neq3 corpori quid induamini. Anima plus est q̃ esca: et corpus plusq̃ vestimentũ. Considerate coruos: q2 nõ seminãt neq3 metũt quib9 nõ est cellariũ neq3 horreũ: et deus pascit illos. Quãto magis vos plures estis illis. Quis autē vr̃m cogitãdo potest adicere ad staturam suã cubitũ vnũ? Si ergo neq3 quod minimũ est potestis: q̃d de ceteris solliciti estis? Cõsiderate lilia quõ crescũt. Nõ laborãt neq3 nent. Dico autē vobis: nec salomõ in omni gloria sua vestiebat᷑ sicut vnũ ex istis. Si autem fenũ qđ hodie ē in agro. et cras in clibanũ mittit᷑ deus sic vestit: quãto magis vos pusille fidei? Et vos nolite querere q̃d manducetis. aut q̃d bibatis: et nolite in sublime tolli. Hec autē omnia gentes mundi querũt. Pater autē vr̃ scit qm̃ his indigetis. Verũtamē querite primũ regnũ dei et iusticiã eius: et hec omnia adicient᷑ vobis. Nolite timere pusillus grex: q2 complacuit patri vr̃o dare vobis regnũ. Vendite q̃ possidetis: et date elimosinã. Facite vob̃ sacculos qui nõ veterescũt: thesaurũ nõ deficientem in celis. Quo fur nõ appropiat. neq3 tinea corrũpit. Vbi enim thesaurus vr̃ est: ibi et cor vr̃m erit. Sint lumbi vr̃i p̃cincti et lucerne ardētes: et vos similes hominib9 expectantib9 dñm suũ quãdo reuertat᷑ a nuptijs: ut cũ venerit et pulsauerit cõfestim aperiant ei. Beati serui illi: quos cū venerit dñs inuenerit vigilãtes. Amen dico vob̃: q2 p̃cinget se et faciet illos discumbē: et trãsiens ministrabit illis. Et si venerit in secũda vigilia: et si in tercia vigilia venerit et ita inuenerit: beati sũt serui illi. Hoc autē scitote: qm̃ si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq3: et nõ sineret pfodi domũ suã. Et vos estote parati: q2 qua hora non putatis filius hominis veniet. Ait autem ei petrus. Dñe: ad nos dicis hãc parabolam an et ad omes? Dixit autē dñs. Quis putas est fidelis dispēsator et prudēs: quē cõstituit dñs supra familiam suã ut det illis in tempore tritici mensurã? Btũs ille seruus: quē cũ venerit dñs inueneit ita facientem. Vero dico vobis: qm̃ supra omia que possidet cõstituet illum. Qđ si dixerit seruus ille in corde suo. moram facit dñs meus venire: et cepit pcutere seruos et ãcillas et edere. et bibere. et inebriari: veniet dñs serui illius in die qua nõ sperat et hora qua nescit et diuidet eũ: partēq3 eius cũ infidelib9 ponet. Ille autē seruus qui cognouit volũtatem domini sui. et non p̃parauit. et nõ fecit scđm volũtatem eius vapulabit multis: qui aũt nõ cognouerit et fecit digna plagis vapulabit paucis. Omi aũt cui multũ datũ ē. multũ queret᷑ ab eo: et cui cõmēdauerũt multũ: plus petēt ab eo. Ignē veni mittere in terrã: et quid volo nisi ut accēdatur? Baptismũ autē habeo baptizari: et quõ coartor usq3 dũ pficiat᷑? Putatis q2 pacem veni mittere in terrã? Nõ dico vobis: sed separacõem. Erũt enim ex hoc quĩq3 in domo vna diuisi: tres in duos et duo in tres diuidēt᷑: pater in filiũ. et filius in patrē suũ: mater in filiã. et filia in mr̃ē: socrus in nurũ suã. et nurus in socrum suã. Dicebat aũt ad turbas. Cum videritis nubē orientem ab occasu. statim dicitis nimbus venit et ita fit: et cum austrum flantē dicitis. q2 estus erit et fit. Ypocrite faciē celi et terre nostis pbare: hoc autē tps quõ nõ pbatis? Quid autē et a vobis ipsis nõ iudicatis qđ iustum ē? Cũ autē vadis cū aduersario tuo ad principem in via. da operã liberari ab illo: ne forte trahat te ad iudicē. et iudex tradat te exactori: et exactor mittat te ĩ carcerē. Dico tibi: nõ exies inde donec eciã nouissimũ minutũ r̃ddas.

XIII

Aderãt aũt q̃dã ipo in tpe nũciãtes illi de galileis: quorũ sanguinē pilatus miscuit cũ sacrificijs eorũ. Et r̃ndens dixit illis. Putatis q2 hij galilei p̃ omib9 galileis peccatores fuerint q2 talia passi sunt? Nõ dico vobis: s3 nisi penitētiam habueritis omes similiter peribitis sicut illi decē et octo supra quos cecidit turris in syloe et occidit eos. Putatis q2 et ipsi debitorēs fuerint p̃ter omes homines habitãtes in ierusalē? Nõ dico vobis: sed si nõ penitētiam habueritis omes similiter peribitis. Dicebat autē et hanc similitudinem. Arborem fici habebat quidam plantatã in vinea sua: et venit querēs fructũ in illa. et nõ inuenit. Dixit autē ad cultorem vinee. Ecce ãni tres sũt ex quo venio q̃rens

fructū in ficulnea hac: ⁊ nō inuenio Succide
ergo illā. Vt quid etiā terrā occupat? At
ille rn̄dens dixit illi. Dn̄e: dimitte illam et
hoc āno usq₃ dum fodiā circa illam ⁊ mittā
stercora. Et siquidem fecerit fructū: sin aūt
in futurū succides eā. Erat autē docēs in sy=
nagoga eorū sabbatis. Et ecce mulier que
habebat spm̄ infirmitatis ānis decē ⁊ octo:
et erat inclinata: nec omnino poterat sursū
respicere. Quā cū videret ihesus vocauit eā
ad se: ⁊ ait illi. Mulier: dimissa es ab infirmi=
tate tua. Et imposuit illi manus: ⁊ cōfestim
erecta est: ⁊ glorificabat deū. Rn̄dens aūt
archisynagogus · indignans q₂ sabbatis
curasset ihesus: dicebat turbe. Sex dies sūt
in quib₉ oportet operari. In hijs ergo venite
et curamini: ⁊ nō in die sabbati. Rn̄dens au=
tem ad illum dn̄s dixit. Ypocrite vnusquis=
q₃ vr̄m sabbato nō soluit bouem suū aut a=
sinū a p̄sepio ⁊ ducit adaquare? Hāc aūt
filiaz abrahe quā alligauit sathanas ecce
decem ⁊ octo ānis: nō oportuit solui a vincu=
lo isto die sabbati? Et cū hec diceret erube=
scebāt omnes aduersarij eius: ⁊ omnis po=
pulus gaudebat in vniuersis q̄ gloriose fie=
bant ab eo. Dicebat ergo. Cui simile est re=
gnū dei: ⁊ cui sil'e estimabo illud? Simile ē
grano sinapis · q̄d acceptū hō misit in ortuz
suū ⁊ creuit: et factum est in arborē magnā:
et volucres celi requieuerūt in ramis eius.
Et iterum dixit. Cui sil'e estimabo regnum
dei? Simile est fermēto q̄d acceptuz mlier
abscōdit in farine sata tria: donec fermēta=
ret' totum. Et ibat p̄ ciuitates ⁊ castella do=
cēs: ⁊ iter faciēs in ihrl'm. Ait autē illi qui=
dam. Dn̄e: si pauci sūt qui saluāt'? Ipse aūt
dixit ad illos. Contēdite intraē p̄ angustā
portam: q₂ multi dico vobis querūt intrare ·
⁊ nō poterūt. Cū aūt intrauerit paterfamilias
et clauserit ostiuz ⁊ incipietis foris stare · et
pulsare ostium dicētes dn̄e aperi nobis: et
rn̄dens dicet vobis. Nescio vos vnde sitis.
Tūc incipietis dicē. Manducauimus corā
te ⁊ bibimus: et in plateis nr̄is docuisti. Et
dicet vobis. Nescio vos vnde sitis. Discedi=
te a me oīes operarij iniquitatis. Ibi erit
fletus ⁊ stridor dentiū: cū videritis abrahā
et ysaac ⁊ iacob et oīes p̄phetas in regno
dei: vos autem expelli foras. Et venient ab
oriente et occidēte ⁊ aquilone et austro: et
accumbēt in regno dei. Et ecce sūt nouissimi
qui erūt primi: ⁊ sūt primi q̄ erūt nouissimi.
In ip̄a die accesserūt quidā phariseorū di=
cētes illi. Exi et vade hinc: q₂ herodes vult
te occidere. Et ait illis. Ite ⁊ dicite vulpi il=
li. Ecce eicio demonia ⁊ sanitates p̄ficio ho=
die ⁊ cras: et tercia die ↄsūmor. Veruntamē
oportet me hodie ⁊ cras ⁊ sequēti ambulaē:
q₂ nō capit p̄phetam perire extra iherusalez.
Iherusalem ihrl'm que occidis p̄phetas ⁊ la=
pidas eos qui mittūt' ad te. Quotiēs volui
ↄgregare filios tuos queadmodū auis ni=
dum suū sub pennis: ⁊ noluisti. Ecce relinq̄=
tur vobis domus vr̄a deserta. Dico aūt vob:
q₂ nō videbitis me donec veniat cū dicetis.
bn̄dictus q̄ venit in nomine dn̄i. XIIII

Et factū est cū introisset ihesus ī domū
cuiusdā principis phariseoꝝ sabba=
to manducare panē: ⁊ ipsi obseruabant eū.
Et ecce quidā ydropicus erat ante illū. Et
rn̄dens ihesus: dixit ad legisperitos ⁊ phari=
seos dicēs. Si licet sabbato curare? At illi
tacuerūt. Ipse vero apprehensū sanauit euz:
ac dimisit. Et rn̄dens ad illos dixit. Cuius
vr̄m asinus ā bos in puteū cadet: ⁊ nō ↄtinuo
extrahet illū die sabbati? Et nō poterāt ad
hec rn̄dere illi. Dicebat autē ⁊ ad inuitatos
parabolaz · intendēs quō p̄mos accubitus
eligerēt: dicēs ad illos. Cū inuitatus fueris
ad nuptias · nō discumbas in primo loco ·
ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo: ⁊
veniēs is qui te ⁊ illuz vocauit · dicat tibi da
huic locuz: ⁊ tūc incipias cū rubore nouissi=
mū locuz tenere. Sed cū vocatus fueris va=
de recūbe in nouissimo loco: ut cū venerit q̄
te inuitauit dicat tibi. Amice ascēde superius.
Tunc erit tibi gloria corā simul discumbētib₉:
q₂ oīs qui se exaltat humiliabit': ⁊ qui se
humiliat exaltabit'. Dicebat autē ⁊ ei qui se
inuitauerat. Cum facis prandiū aut cenaz ·
noli vocaē amicos tuos · neq₃ fratres tuos
neq₃ ↄgnatos · neq₃ vicinos diuites: ne for=
te et ipi te reinuitēt: ⁊ fiat tibi retribucō. Sz
cuz facis ↄuiuiū voca paupes debiles clau=
dos et cecos ⁊ beatus eris: q₂ nō habēt retri=
buē tibi. Retribuet' autez tibi in resurrectōe

iustoꝝ. Hec cum audisset quidam de simul
discumbentibꝫ dixit illi. Beatꝰ qui manduca-
bit panē in regno dei. At ipse dixit ei. Hō
quidam fecit cenam magnā: et vocauit mul-
tos. Et misit seruū suū hora cene dicere inui-
tatis ut venirēt: q̄ iam parata sūt oīa. Et
ceperūt simul oēs excusaē. Primus dixit
ei. Villam emi: ⁊ necē habeo exire et videre
illam. Rogo te: habe me excusatū. Et alter
dixit. Juga boum emi quinqꝫ: ⁊ eo ꝓbare
illa. Rogo te: habe me excusatū. Et aliꝰ di-
xit. Vxorē duxi: ⁊ ideo nō possum venire. Et
reūsus seruus nūciauit hec dn̄o suo. Tunc
iratus prfamilias dixit seruo suo. Exi cito i
plateas et vicos ciuitatis: ⁊ paupes ac de-
biles ⁊ cecos et claudos introduc huc. Et
ait suus. Dn̄e: factū ē ut imperasti. et ad-
huc locus ē. Et ait dn̄s suo. Exi in vias ⁊ se-
pes ⁊ cōpelle intrare: ut impleat̄ domꝰ mea.
Dico autē vobis: q̄ nemo viroꝝ illorū qui
vocati sūt gustabit cenā meā. Ibant autē
turbe multe cū eo: ⁊ cōuersus dixit ad illos.
Si quis venit ad me ⁊ nō odit prēm suū ⁊
matrē. et vxorē et filios ⁊ fratres ⁊ sorores.
adhuc aūt et animā suā: nō potest meꝰ esse
discipulus. Et qui nō baiulat crucem suā
et venit post me: non potest meus esse disci-
pulus. Quis enim ex vobis volēs turrim e-
dificare nō prius sedēs cōputat sūptus qui
necessarij sūt. si habeat ad pficiendū: ne po-
stea q̄ posuerit fundamentū. et nō potuerit
pficere. oēs qui vidēt incipiant illudere
ei dicētes. q̄ hic homo cepit edificaē ⁊ nō
potuit cōsūmare? Aut quis rex iturus cōmit-
tē bellum adūsus aliū regē: nō sedēs prius
cogitat si posset cum decem milibꝫ occurrē
ei qui cū viginti milibꝫ venit ad se? Alioq̄n
adhuc illo lōge agēte: legacōem mittēs
rogat ea q̄ pacis sūt. Sic ergo omnis ex
vobis qui nō renūciat oībꝫ que possidet:
non potest meus esse discipulus. Bonū est
sal. Si aūt sal q̄ꝫ euanuerit: in quo cōdiet̄?
Neqꝫ in terrā neqꝫ in sterquiliniū vtile ē: ꝫ
foras mittet̄. Qui habet aures audiēdi au-
diat.

XV

Erant autē appropin-
quātes ei publicani ⁊ peccatores: ut
audirēt illū. Et murmurabāt pharisei ⁊ scri-
be dicētes: q̄ hic pc̄cores r̄cipit ⁊ mādu cat
cū illis. Et ait ad illos parabolā istā dicēs.
Quis ex vobis homo q̄ habet centū oues:
et si pdiderit vnam ex illis. nōne dimittit
nonaginta nouē in deserto et vadit ad illam
q̄ pierat donec inueniat eā? Et cū inuenerit
eā. imponit in humeros suos gaudēs: et ve-
niens domū cōuocat amicos et vicinos dicens
illis. Cōgratulamini michi: q̄ inueni ouem
meam q̄ pierat. Dico vobis: q̄ ita gaudiū
erit in celo sup vno pc̄core penitentiā agēte:
q̄ supra nonaginta nouē iustis q̄ non indi-
gēt penitēcia. Aut q̄ mulier hn̄s dragmas
decē: si pdiderit dragmā vnā. nōne accēdit
lucernam ⁊ euertit domū et querit diligent̄.
donec inueniat eā? Et cū inuenerit: cōuocat
amicas et vicinas dicēs. Congratulami m̄:
q̄ inueni dragmā quā pdideram. Ita dico
vobis: gaudiū erit coram angelis dei super
vno peccatore penitētiā agēte. Ait aūt. Hō
quidā habuit duos filios: ⁊ dixit adolescē-
tior ex illis patri. Pater: da michi porcōem
substantie q̄ me cōtigit. Et diuisit illis sbam.
Et nō post multos dies. cōgregatis omnibus
adolescētior filius pegre ꝓfectus est in rgi-
onē longinquā: ⁊ ibi dissipauit sbam suam
viuendo luxuriose. Et postq̄ omnia cōsūmas-
set: fcā est fames valida in regione illa: et
ipse cepit egere. Et abijt ⁊ adhesit vni ciuiū
regionis illius: ⁊ misit illū in villā suā ut pa-
sceret porcos. Et cupiebat implere ventrē
suū de siliq̄s quas porci manducabāt: ⁊ ne-
mo illi dabat. In se aūt reuersus dixit. Quāti
mercēnarij in domo pr̄is mei abūdāt pani-
bus: ego aūt hic fame pereo. Surgam et
ibo ad prēm meū: ⁊ dicā ei. Pater. peccaui
in celū ⁊ corā te: iam non sū dignus vocari
filius tuus: fac me sicut vnū de mercēnarijs
tuis. Et surgēs venit ad prēm suū. Cū autē
adhuc lōge esset. vidit illū pater ipius: et
misericordia motus est: ⁊ accurrēs cecidit
sup collū eius. et osculatus est eum. Dixitqꝫ
ei filius. Pater: peccaui in celū ⁊ coram te: iā
non sū dignus vocari filius tuus. Dixit aūt
pr̄ ad seruos suos. Cito ꝓferte stolā primā.
et induite illū: ⁊ date anulū in manū eius: ⁊
calciamēta in pedes eius. Et adducite vitu-
lū saginatū ⁊ occidite. ⁊ mādu cemus ⁊ epu-
lemꝰ: quia hic filius meus mortuus fuerat et

reuixit:perierat et inuentus est. Et ceperūt
epulari. Erat aūt filius eius senior in agro.
Et cū veniret et appropinq̄ret domui· audi-
uit symphoniam ⁊ chorū: ⁊ vocauit vnū de
seruis: ⁊ interrogauit q̄d hec essent. Jsqꝫ
dixit illi. Frater tuus venit: et occidit pater
tuus vitulū saginatuȝ: q̄ saluū illū recepit.
Indignatus est auteȝ: ⁊ nolebat introire.
Pr̄ ergo illius egressus cepit rogare illuȝ.
At ille rn̄dens dixit pr̄i suo. Ecce tot ānis
seruio tibi: ⁊ nunq̄ mandatū tuū p̄terii: et
nunq̄ dedisti michi hedū ut cū amicis meis
epularer. Sed postq̄ filius tuus hic qui
deuorauit sb̄am suā cum meretricibꝫ venit:
occidisti illi vitulū saginatū. At ipse dixit
illi. Fili tu semp mecū es: ⁊ oīa mea tua sunt.
Epulari auteȝ ⁊ gaudere oportebat: quia
frater tuus hic mortuus erat et reuixit: pe-
rierat et inuentus est. XVI

Dicebat aūt ⁊ ad discipulos suos. Hō
quidā erat diues q̄ habebat villicū:
et hic diffamatus est apud illū: quasi dissi-
passet bona ipsius. Et vocauit illū: ⁊ ait illi.
Quid hoc audio de te? Redde racōeȝ villi-
cacōnis tue. Jā enim nō poteris villicaē. Ait
autē villicus intra se. Quid faciā: quia dn̄s
meus aufert a me villicacōeȝ? Fodere nō va-
leo: mendicaē erubesco. Scio quid faciam:
vt cū amotus fuero a villicacōe: recipiant
me in domos suas. Conuocatis itaqꝫ singu-
lis debitoribꝫ dn̄i sui: dicebat p̄mo. Quantū
debes domino meo? At ille dixit. Centuȝ ca-
dos olei. Dixitqꝫ illi. Accipe caucōem tuam:
et sede cito scribe quinquaginta. Deinde a-
lio dixit. Tu vero quantū debes? Qui ait. Cē-
tum choros tritici. Ait illi. Accipe l̄ras tuas:
et scribe octoginta. Et laudauit dn̄s villi-
cum iniquitatis q̄ prudēter fecisset: quia fi-
lii huius seculi prudētiores filiis lucis ī ge-
neracōe sua sūt. Et ego vobis dico. Facite
vobis amicos de mām̄ona iniquitatis: ut
cū defeceritis recipiāt vos in et̄na taberna-
cula. Qui fidelis est in minimo ⁊ in maiori
fidelis est: et qui in modico iniquus ē: et in
maiori iniquus est. Si ergo in iniquo mā-
mona fideles nō fuistis: qd̄ verum est quis
credet vobis? Et si in alieno fideles nō fui-
stis: quod vestrum est quis dabit vobis?
Nemo seruus potest duobꝫ dn̄is suiē. Aut
enim vnū odiet et alteruȝ diliget: ā vni ad-
herebit ⁊ alterū ꝯtemnet. Nō potestis deo s-
uire et mammone. Audiebant autē oīa hec
pharisei q̄ erant auari: ⁊ deridebāt illū. Et
ait illis. Vos estis q̄ iustificastis vos coraȝ
hominibꝫ: deus autē nouit corda v̄ra. Quia
qd̄ hominibꝫ altuȝ est: abominacō est ante
deum. Lex et ꝓphete vsqꝫ ad iohannē: ex eo
regnū dei euangelizat̄: et om̄is in illud vim
facit. Facilius est autem celū ⁊ terrā p̄terie:
q̄ de lege vnū apicē cadere. Om̄is q̄ dimit-
tit vxorem suā ⁊ alteram ducit mechatur: ⁊
q̄ dimissaȝ a viro ducit mechat̄. Hō quidā
erat diues q̄ induebat̄ purpura ⁊ bisso: et
epulabat̄ quotidie splendide. Et erat qui-
dam mendicus nomine lazarus: q̄ iacebat
ad ianuā eius vlceribꝫ plenus· cupiēs satu-
rari de micis que cadebāt de mensa diuitis:
et nemo illi dabat. Sed ⁊ canes veniebant:
et lingebant vlcera eius. Factum ē autē ut
moreret̄ mendicus: ⁊ portaret̄ ab angelis
in sinū abrahe. Mortuus est auteȝ diues: et
sepultus ē in inferno. Eleuans aūt oculos
suos cū essꝫ in tormētis: vidit abraham a lō-
ge· et lazarū in sinu eius: ⁊ ipse clamās dixit.
Pater abraham miserē mei: ⁊ mitte lazarū
vt intinguat extremū digiti sui in aquā: ut re-
frigēt linguaȝ: q̄ crucior in hac flamma. Et
dixit illi abrahā. Fili recordare q̄ recepisti
bona in vita tua: ⁊ lazarus simil̄r mala. Nūc
auteȝ hic ꝯsolat̄: tu vero cruciaris. Et in hiis
om̄ibꝫ inter nos et vos cahos magnum fir-
matū est: ut hii qui volūt hinc transire ad
vos nō possint: neqꝫ inde huc trāsmeaē. Et
ait. Rogo ergo te pr̄: ut mittas eū in domū
pr̄is mei. Habeo enim quinqꝫ fratres: ut te-
stetur illis ne ⁊ ipsi veniant in hūc locuȝ tor-
mentoꝝ. Et ait illi abrahaȝ. Habēt moysen
et ꝓphetas: audiāt illos. At ille dixit. Nō pr̄
abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad e-
os penitentiā agēt. Ait aūt illi. Si moysen
et prophetas non audiunt: neqꝫ si quis ex
mortuis resurrexerit credent. XVII

Et ad discip̄los suos ait. Impossibile ē
ut nō veniāt scādala. Ve aūt per quē
veniūt. Vtilius ē illi si lapis molaris impona-
tur circa collū eius· et p̄iciat̄ in mare: q̄ ut

ſcandalizet vnū de puſillis iſtis. Attendite
vobis. Si peccauerit in te frater tuus · in-
crepa illū: ⁊ ſi penitentiā egerit dimitte illi.
Et ſi ſepties in die peccauerit in te: ⁊ ſeptieſ
in die ɔuerſus fueit ad te dicēſ. penitet me:
dimitte illi. Et dixerūt apoſtoli dn̄o. Adau-
ge nobis fidem. Dixit autē dn̄s. Si habu-
eritis fidem ſicut granū ſinapis: diceretis
huic arbori moro eradicare ⁊ trāſplantare
in mare: et obediret vobis. Quis aūt vr̄m
habēs ſeruū arantē aut paſcētem boues q̄
regreſſo de agro dicat illi ſtatim trāſi recum-
be: et nō dicit. para q̄ cenem ⁊ p̄cinge te et
miniſtra michi donec manducez ⁊ bibam.
et poſt hec tu manducabis ⁊ bibes? Nunq̇d
gr̄az habz ſeruo illi: q̄ꝛ fecit q̄ ei imperauerat?
Nō puto. Sic et vos cū feceritis oīa que
p̄cepta ſūt vobis dicite: ſerui inutiles ſum⁹.
Quod debuimus facere fecimus. Et factū
eſt dum iret in iheruſalē: trāſiebat ꝑ mediā
ſamariā ⁊ galileā. Et cū ingrederet̄ q̇ddaz
caſtellū: occurrer̄t ei decem viri leproſi. Qui
ſteterūt a lōge: ⁊ leuauerūt vocē dicentes.
Iheſu p̄ceptor: miſerē noſtri. Quos ut vidit
dixit. Ite: oſtēdite vos ſacerdotib⁹. Et fc̄m
eſt dum irēt: mundati ſūt. Vnus aūt ex illis
vt vidit q̄ꝛ mundatus eſt: regreſſus ē cum
magna voce magnificās deum. Et cecidit ī
faciem ante pedes ei⁹: gratias agēs. Et h̄
erat ſamaritanus. Rn̄dens aūt iheſus dixit.
Nōne decem mūdati ſūt? Et nouē vbi ſūt?
Nō eſt inuentus qui rediret. et daret gl̄iaz
deo: niſi hic alienigena. Et ait illi. Surge
vade: q̄ꝛ fides tua te ſaluū fecit. Interroga-
tus aūt a phariſeis quādo veniret regnū dei:
rn̄dens eis dixit. Nō veniet regnū dei cum
obſeruacōe: neq̄ꝫ dicēt ecce hic aut ecce il-
lic. Ecce enim regnū dei intra vos ē. Et ait
ad diſcipulos ſuos. Veniēt dies quādo deſi-
deretis videre vnū diē filij hominis: ⁊ nō vi-
debitis. Et dicent vobiſ. Ecce hic ⁊ ecce illic.
Nolite ire: neq̄ꝫ ſectemini. Nā ſicut fulgur
choruſcās de ſub celo in ea q̄ ſb̄ celo ſūt ful-
get: ita erit filius hoīs in die ſua. Primū
autē oportet illū multa pati: ⁊ reprobari a
gn̄atione hac. Et ſicut factū ē in dieb⁹ noe:
ita erit ⁊ in dieb⁹ filij hominis. Edebāt et bi-
bebāt. vxoēs ducebāt. ⁊ dabāt̄ ad nuptiaſ.
vſq̄ꝫ in diem q̄ua intrauit noe in archam. et
venit diluuiū ⁊ ꝑdidit oīes. Similiter ſicͭ
fc̄m eſt in dieb⁹ loth. Edebant ⁊ bibebāt et
vendebāt. plantabāt ⁊ edificabāt: qua die
autez exijt loth a zodomis. pluit ignē et ſul-
phur de celo: ⁊ oīes ꝑdidit. Scd̄m hec e-
rit qua die filius hominis reuelabitur. In il-
la hora q̇ fuerit in tecto. et vaſa ei⁹ in domo
ne deſcēdat tollere illa: ⁊ qui in agro: ſimilr̄
nō redeat retro. Memores eſtote vxoris loth.
Quicūq̄ꝫ queſierit animā ſuam ſaluam facē
ꝑdet illā. Et quicūq̄ꝫ ꝑdiderit illā: viuifica-
bit eam. Dico vobis: in illa nocte erūt duo
in lecto vno: vnus aſſumetur et alter relinq̄-
tur. Due erūt molētes in vnū: vna aſſumet̄
⁊ altera relinquet̄. Duo in agro: vnus aſſu-
metur: ⁊ alter relinquet̄. Rn̄dentes dicūt il-
li. Vbi dn̄e? Qui dixit illiſ. Vbicūq̄ꝫ fueit cor-
pus illuc ɔgregabūt̄ ⁊ aquile.

XVIII

Dicebat autē ⁊ parabolaz ad illoſ: q̄m
oportet ſemꝑ orare ⁊ nō deficere: dicēſ.
Iudex quidam erat in quadā ciuitate: qui
deum nō timebat ⁊ hominē nō reuerebatur.
Vidua autē quedam erat in ciuitate illa: ⁊
veniebat ad eū dicēs. Vindica me de aduer-
ſario meo. Et nolebat ꝑ multū tp̄s. Poſt
hec aūt dixit intra ſe. Et ſi deū nō timeo nec
hominē reuereor: tamē q̄ꝛ moleſta ē michi
hec vidua vindicabo illaz: ne in nouiſſimo
veniēs ſuggillet me. Ait autez dn̄s. Audite
q̇d iudex iniq̇tatis dicit. Deus aūt nō faciet
vindictā electoꝝ ſuoꝝ clamantiū ad ſe die
ac nocte: et patientiā habebit in illis? Dico
vobis: q̄ꝛ cito faciet vindictaz illoꝝ. Verū-
tamē filius hominis veniēs: putas inueniet
fidē in terra? Dixit aūt ⁊ ad quoſdā qui in ſe
ɔfidebāt tanquā iuſti et aſꝑnabāt̄ ceteros
parabolam iſtā. Duo hoīes aſcendebāt in
templū vt orarēt: vnus phariſeus et alter
publicanus. Phariſeus ſtans. hec apud ſe
orabat. Deus gratias ago tibi: q̄ꝛ non ſū ſicͭ
ceteri hominū. raptores. iniuſti. adulteri: ve-
lut etiaz hic publicanus. Ieiuno bis in ſab-
bato: decimas do oīm que poſſideo. Et pub-
licanus a lōge ſtans nolebat nec oc̄los ad
celū leuaē: ſꝫ ꝑcutiebat pectus ſuū dicēs. De-
us ꝓpicius eſto michi peccatori. Dico vobiſ:
deſcendit hic iuſtificatus in domuz ſuam ab

illo:qꝛ oĩs qui se exaltat humiliabit᷑:et q̃
se humiliat exaltabit᷑. Afferebãt autẽ ad
illũ et infantes:ut eos tãgẽt. Q̃ꝺ cũ videret
discipuli increpabãt illos. Jhesus aũt ꝺuo-
cãs illos dixit. Sinite pueros veniẽ ad me:
et nolite vetare eos. Taliũ est enim regnũ
dei. Amen dico vobis:quicũqꝫ nõ accepit
regnũ dei sicut puer:nõ intrabit in illud. Et
interrogauit eũ quidã pñceps dicẽs. Ma-
gister bone:quid faciens vitã eternã possi-
debo? Dixit autem ei ihesus. Quid me dicis
bonũ? Nemo bon⁹ nisi solus deus. Mãda-
ta nosti. Non occides:nõ mechaberis·nõ
furtum facies·nõ falsũ testimoniũ dicẽs:ho-
nora patrẽ tuũ et matrẽ. Qui ait. Hec oĩa
custodiui a iuuẽtute mea. Quo audito ihs:
ait ei. Adhuc vnũ tibi deest. Oĩa quecũqꝫ
habes vende et da pauperib⁹:et habebis
thesaruꝫ in celo:et veni sequẽ me. His ille
auditis ꝯtristatus est:qꝛ diues erat valde.
Videns aũt ihesus illũ tristem factum dixit.
Quã difficile qui pecunias habẽt in regnũ
dei intrabũt. Facilius est enim camelũ ꝑ fo-
ramẽ acus transire:q̃ꝫ diuitem intrare in re-
gnũ dei. Et dixerũt qui audiebãt. Et quis
potest saluus fieri? Ait illis. Que impossibi-
lia sũt apud homĩes:possibilia sũt apud de-
um. Ait aũt petrus. Ecce nos dimisimus o-
mnia:et secuti sumus te. Qui dixit eis. Amẽ
dico vobis:nemo est q̃ reliquit domuꝫ aut
parẽtes ȧ fratres aut vxorẽ ȧ filios ꝓpter
regnũ dei et nõ recipiat multo plura in hoc
tempore:et in seculo venturo vitã eternam.
Assumpsit autẽ ihesus duodecim:⁊ ait illis.
Ecce ascendimus iherosolimã:⁊ ꝯsũmabũ-
tur oĩa q̃ scripta sũt ꝑ ꝓphetas de filio ho-
minis. Tradetur enim gentib⁹·et illudetur
et flagellabit᷑·et ꝯspuet᷑:et postq̃ꝫ flagella-
uerint occidẽt eũ:⁊ die tercia resurget. Et
ipsi nichil hoꝝ intellexerũt. Et erat verbuꝫ
istud absconditũ ab eis:⁊ nõ intelligebãt
que dicebãt᷑. Factum est autẽ cũ appropin-
q̃ret ihericho:cecus quidã sedebat secus vi-
am mendicãs. Et cũ audiret turbaꝫ ꝓtereũ-
tem:interrogabat quid hoc esset. Dixerunt
autem ei:qꝫ ihesus nazarenus transiret. Et
clamauit dicẽs. Jhesu fili dauid:miserẽ mei.
Et qui preibãt increpabãt eum ut taceret.
Jp̃e vero multo magis clamabat:fili dauid
miserere mei. Stans autem ihesus:iussit il-
lum adduci ad se. Et cũ appropinquasset:in-
terrogauit illũ dicẽs. Quid tibi vis faciã?
At ille dixit. Dñe ut videã. Et ihesus dixit ei.
Respice. Fides tua te saluũ fecit. Et cõfestim
vidit:⁊ seq̃bat᷑ illũ magnificãs deũ. Et oĩs
plebs ut vidit dedit laudem deo. XIX
ET ingressus ꝑambulabat ihericho.
Et ecce vir nomine zacheus:et hic pri-
ceps erat publicanoꝝ:⁊ ipse diues. Et q̃re-
bat videre ihesuꝫ quis esset:⁊ nõ poterat pre
turba:qꝛ statura pusillus erat. Et precurrẽs
ascẽdit in arborẽ sicomoꝝ ut videret eum:
qꝛ inde erat trãsiturus. Et cũ venisset ad locũ:
suspiciẽs ihesus vidit illũ:⁊ dixit ad eũ. Za-
chee festinãs descẽde:qꝛ hodie in domo tua
oportet me manere. Et festinãs descendit:
et excepit illũ gaudẽs. Et cũ viderẽt oĩes
murmurabãt dicẽtes:qꝫ ad hoĩeꝫ peccatorem
diuertisset. Stans aũt zacheus dixit ad ihm.
Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dñe do pauꝑi-
bus:⁊ si quid aliquẽ defraudaui reddo q̃-
druplũ. Ait ihesus ad eum. Quia hodie sal⁹
domui huic facta est:eo qꝫ et ipse filius sit a-
brahe. Venit enim filius hominis querere et
saluũ facere quod perierat. Hec illis audi-
entib⁹ adiciẽs dixit parabolã:eo qꝫ esset ꝓpe
iherusalem:et qꝛ existimarẽt qꝫ confestim re-
gnũ dei manifestaret᷑. Dixit ergo. Hõ quidã
nobilis abijt in regionẽ longinquã accipẽ
sibi regnũ:⁊ reuerti. Vocatis aũt decem ser-
uis·dedit eis decẽ mnas:⁊ ait ad illos. Ne-
gotiamini dũ venio. Ciues aũt eius oderãt
eum:⁊ miserũt legacõem post illuꝫ dicẽtes.
Nolumus hũc regnare sup nos. Et factuꝫ
est ut rediret accepto regno:⁊ iussit vocari
seruos quib⁹ dedit pecuniã:ut sciret quantũ
quisqꝫ negotiatus esset. Venit autem prim⁹
dicẽs. Dñe:mna tua decẽ mnas acq̃siuit. Et
ait illi. Euge bone serue:qꝛ in modico fuisti
fidelis:eris ꝑtãteꝫ habẽs supra decẽ ciuitates.
Et alter venit dicẽs. Dñe:mna tua fecit quĩqꝫ
mnas. Et huic ait. Et tu esto sup quĩqꝫ ciui-
tates. Et alter veñit dicẽs. Dñe ecce mna tua:
quã habui repositã in sudario. Timui enĩ te
qꝛ homo austerus es:tollis qꝺ nõ posuisti·
et metis quod nõ seminasti. Dixit ei. De ore

tuo te iudico serue nequā. Sciebas ꝙ ego
homo austerus sū tollēs quod nō posui: et
metens quod nō seminaui. Et quare non
dedisti pecuniā meam ad mensaꝫ: ⁊ ego ve-
niens cū vsuris vtiqꝫ exegissem illud. Et a-
stantibꝫ dixit. Auferte ab illo mnam: et da-
te illi qui decem mnas habet. Et dixerūt ei.
Dñe: habet decē mnas. Dico aūt vobis: ꝙ
omī habēti dabit̄ ⁊ abūdabit: ab eo aūt q̄
non habꝫ. et qđ habet. auferet̄ ab eo. Verū-
tamen inimicos meos illos qui noluerūt
me regnare sup se adducite huc: ⁊ interfici-
te āte me. Et hijs dictis pcedebat ascendēs
iherosolimā. Et factum ē cū appropinq̄sset
ad bethphage ⁊ bethaniā. ad montē q̄ vo-
cat̄ oliueti: misit duos discip̄los suos dicēs.
Ite in castellū quod ɔtra vos est. In quod
introeūtes. inuenietis pullū asine alligatū:
cui nemo vnq̄ hominū sedit. Soluite illū:
et adducite. Et si quis vos interrogauerit
quare soluitis: sic dicetis ei. Quia dñs ope-
ram eius desiderat. Abierūt autē qui missi
erāt: ⁊ inuenerūt sicut dixit illis stantē pul-
lū. Soluētibꝫ aūt illis pullū: dixerūt domi-
ni eius ad illos. Quid soluitis pullū? At illi di-
xerūt. Quia dñs eū necessariū habet. Et du-
xerūt illū ad ihesū. Et iactātes vestimenta
sua supra pullū: imposuert̄ ihesuꝫ. Eūte autē
illo substernebāt vestimēta sua ī via. Et cū
appropinq̄ret iam ad descensū mōtis olíue-
ti: ceperūt omēs turbe descendentiū gaudē-
tes laudaē deū voce magna sup omībꝫ q̄s
viderāt ꝟtutibꝫ dicētes. Bñdictus q̄ venit
rex in nomine domini: pax in celo: ⁊ gloria
in excelsis. Et quidā phariseoꝝ de turbis
dixerūt ad illū. Magister increpa discipu-
los tuos. Quibꝫ ipe ait. Dico vob: ꝙ si hij
tacuerīt lapides clamabūt. Et vt appropi-
q̄uit: vidēs ciuitatē fleuit sup illā dicēs. Quia
si cognouisses ⁊ tu. Et quidē in hac die tua q̄
ad pacē tibi: nūc aūt abscōdita sūt ab ocu-
lis tuis. Quia veniēt dies in te. et circūdabūt
te inimici tui vallo: ⁊ circūdabūt te. ⁊ coāgu-
stabūt te vndiqꝫ: ⁊ ad terrā psternēt te: et
filios tuos qui in te sūt. Et nō relinquēt in
te lapidē sup lapidē: eo ꝙ nō cognoueris
tempus visitacōnis tue. Et ingressus in tē-
plū: cepit eicere vendētes ⁊ emētes: dicēs

illis. Scriptum est: ꝙ domus mea domus
oracōnis est. Vos autem fecistis illā spelun-
cam latronū. Et erat docens quotidie in tē-
plo. Principes aūt sacerdotū ⁊ scribe ⁊ pñci-
pes plebis. querebāt illū pdere: ⁊ nō inue-
niebant quid facerēt illi. Omnis eni ppłus
suspensus erat audiens illum. XX

Et factū est in vna dieꝝ docente illo
populū in templo ⁊ euangelizante: cō-
uenerūt pñcipes sacdotum ⁊ scribe cū senio-
ribꝫ: ⁊ aiūt dicentes ad illū. Dic nobis in q̄
potestate hec facis. Aut quis est qui dedit
tibi hāc potestatē? Respondēs aūt ihesus di-
xit ad illos. Interrogabo vos ⁊ ego vnum
verbū. Rñdete michi. Baptismū iohannis
de celo erat: an ex hominibꝫ? At illi cogita-
bant inter se dicētes. Quia si dixerimus de
celo dicet. Quare ergo nō credidistis illi?
Si aūt dixerimus ex hominibꝫ: plebs vni-
uersa lapidabit nos. Certi sūt enim iohan-
nem pphetā esse. Et rñderūt se nescire vnde
esset. Et ihesus ait illis. Neqꝫ ego dico vo-
bis: in qua potestate hec facio. Cepit autēꝫ
dicere ad plebē parabolā hāc. Homo plan-
tauit vineā ⁊ locauit eam colonis: ⁊ ipse pe-
gre fuit multis tpibꝫ. Et in tpe misit ad cul-
tores seruū: ut de fructu vinee darēt illi. Qui
cesū dimiserūt euꝫ inanē. Et addidit alterū
seruū mittere. Illi aūt hūc q̄ꝫ cedētes. ⁊ affi-
ciētes ɔtumelia: dimisert̄ inanē. Et addidit
terciū mittere: q̄ ⁊ illū vulnerātes eiecerunt.
Dixit aūt dñs vinee. Quid faciā? Mittā filiū
meum dilectū: forsitan cū hūc viderint vere-
būt̄. Quem cū vidissent coloni: cogitauert̄
intra se dicētes. Hic est heres. Occidamus
illū: ut nostra fiat hereditas. Et eiectuꝫ illū
extra vineā occiderūt. Quid ergo faciet illis
dñs vinee? Veniet ⁊ pdet colonos istos: ⁊
dabit vineam alijs. Quo audito dixerunt
illi. Absit. Ille aūt aspiciēs eos ait. Quid ē
ergo hoc quod scriptū est. lapidē quē rpro-
bauerūt edificātes: hic fcūs est in caput an-
guli? Omnis qui ceciderit supra illū lapidē
ɔquassabit̄: sup quē aūt ceciderit. ɔminuet
illū. Et querebāt pñcipes sacerdotū ⁊ scribe
mittere in illū manus illa hora: ⁊ timuerūt
populū. Cognouerunt enim ꝙ ad ipos di-
xerit similitudinem hanc. Et obseruantes

miserūt insidiatores q̃ se iustos simularēt·ut
capent eū in sermone: ut traderēt illū principa-
tui ꝛ ptātē psidis. Et interrogauerūt eū di-
cētes. Magister scimus ꝙ recte dicis ꝛ do-
ces: ꝛ nō accipis psonā: ȝ viam dei in verita-
te doces. Licet nobis tributū daē cesari an
nō? Considerās aūt dolū illoꝝ dixit ad eos.
Quid me temptatis? Ostēdite michi dena-
riū. Cuius habet imaginē ꝛ inscripcōnem?
Rn̄dentes dixerūt. Cesaris. Et ait illis. Red-
dite ergo que sūt cesaris cesari: ꝛ que sunt
dei deo. Et nō potuerūt verbū eius rephen-
dere coram plebe: ꝛ mirati in rn̄so eius tacu-
erūt. Accesserūt autē quidā saduceoꝝ· qui
negāt esse resurrectōnem: ꝛ interrogauerūt
eū dicētes. Magister· moyses scripsit nob:
si frater alicuius mortuus fuerit habens
vxorē· et hic sine liberis fuit ut accipiat eā
frater eius vxorē: ꝛ suscitet semē fratri suo.
Septē ergo fratres erāt: ꝛ pmus accepit
vxorem ꝛ mortuus est sine filiis· Et sequēs
accepit illam: ꝛ ipse mortuus est sine filio·
Et tercius accepit illam: similiter ꝛ om̄es
septē ꝛ nō reliquerūt semen: ꝛ mortui sunt.
Nouissime oīm mortua est ꝛ mulier. In re-
surrectōne ergo cuius eoꝝ erit vxor? Siq̄-
dem septē habuerūt eā vxorē. Et ait illis
ihesus· Filii huius seculi nubūt. ꝛ tradūtur ad
nuptias: illi vero qui digni habebūtur seculo
illo· et resurrectōne ex mortuis neqȝ nubēt
neqȝ ducēt vxores: neqȝ enim vltra nō mori pote-
rūt. Equales enim angelis sūt: ꝛ filii sūt dei·
cū sint filii resurrectōis. Quia vero resurgāt
mortui· et moyses ostendit secus rubuȝ: sicut
dicit dn̄m deū abraham ꝛ deū ysaac· et deum
iacob. Deus autē nō est mortuoꝝ ȝ viuoꝝ.
Om̄es enim viuūt ei. Rn̄dētes aūt quidā
scribaꝝ dixerūt ei. Magister bene dixisti.
Et amplius nō audebāt eū quicq̄ interro-
gaē. Dixit autēȝ ad illos. Quō dicūt cristū
filiū esse dauid: ꝛ ipse dauid dicit in libro
psalmoꝝ· dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris
meis· donec ponam inimicos tuos scabellū
pedū tuoꝝ? Dauid ergo dn̄m illū vocat: et
quō filius eius ē? Audiēte aūt oīm ppl'o di-
xit discipulis suis. Attēdite a scribis q̄ vo-
lūt ambulare in stolis· ꝛ amāt salutacōes
in foro: et pmas kathedras in synagogis:
et pmos discubitus in cōuiuiis. Qui deuorāt
domos viduaꝝ: simulātes longā oracōem.
Hii accipiēt dānationē maiorē. XXI

RESpiciens aūt vidit eos qui mittebāt
munera sua in gazophilaciū diuites.
Vidit aūt ꝛ quandā viduā paupculā mit-
tentem era minuta duo. Et dixit. Vere dico
vobis: ꝙ vidua hec paup plus q̄ omnes
misit. Nam om̄es hii ex abundāti sibi mise-
rūt in munera dei: hec aūt ex eo qđ deest illi
oēȝ victū suū quē habuit misit. Et quibus-
dam dicētibȝ de tēplo ꝙ bonis lapidibȝ et
donis ornatū esset· dixit. Hec que videtis:
veniēt dies in quibȝ nō relinquetur lapis su-
pra lapidē qui nō destruatur. Interrogauerūt
autēȝ illū dicētes. Preceptor quādo hec erūt:
et quod signū cū fieri incipient? Qui dixit.
Videte ne seducamini. Multi enim veniēt
in noīe meo dicētes ꝙ ego suȝ: ꝛ tps appro-
pinquauit. Nolite ire post eos. Cuȝ aūt au-
dieritis plia ꝛ sedicōes: nolite terreri. Opor-
tet primū hec fieri: ȝ nōdū statī finis. Tunc
dicebat illis. Surget gens ɔtra gentē et
regnū adūsus regnū: ꝛ terremotus magni
erūt p loca et pestilentie ꝛ fames: terroresq̄ȝ
de celo· et signa magna erūt. Sed ante hec
om̄ia iniciēt vobis manus suas· ꝛ psequētur
tradētes in synagogas ꝛ custodias: trahē-
tes ad reges ꝛ psides ppter nomē meū. Cō-
tinget autē vobis in testimoniū. Ponite er-
go in cordibȝ vestris non pmeditari quem-
admodū rn̄deatis. Ego enim dabo vobis
os ꝛ sapiaȝ: cui nō poterūt resistē ꝛ ɔtradicē
om̄es adūsarii vestri. Trademini autem a
parentibȝ ꝛ fratribȝ ꝛ cognatis ꝛ amicis: et
morte afficiēt ex vobis. Et eritis odio om̄i-
bus hominibȝ ppter nomē meū. Et capillus
de capite vestro non pibit. In paciencia vr̄a
possidebitis animas vr̄as. Cū autē videritis
circūdari ab exercitu iherusalē: tūc scitote ꝙ
appropinquauit desolacō eius. Tūc qui in
iudea sūt fugiāt ad mōtes: ꝛ qui in medio
eius discedāt· et qui in regionibȝ non intrēt
in eam: ꝙ dies vlcōnis hii sūt ut impleantur
om̄ia que scripta sūt. Ve aūt pregnātibȝ ꝛ
nutriētibȝ in illis diebȝ. Erit eni pssura ma-
gna sup terrā: ꝛ ira populo huic. Et cadent
in ore gladii: et captiui ducētur in oēs gētes.

Et iherusalē calcabitur a gentibꝰ: donec im-
pleant᷑ tpa nationū. Et erunt signa in sole
et luna ⁊ stellis: et in terris p̄ssura gentiū p̄
ↄfusione sonitus maris ⁊ fluctuū: arescenti-
bus hominibꝰ p̄ timore ⁊ expectacōne que
supueniēt vniuerso orbi. Nā v̄tutes celoꝝ
mouebūt᷑. Et tūc videbūt filiū hoīs venien-
tē in nube cū potestate magna ⁊ maiestate.
Hijs aūt fieri incipiētibꝰ. respicite ⁊ leuate
capita vr̄a: quoniā appropinquat redēpcō
vestra. Et dixit illis similitudinē: Videte fi-
culneam ⁊ oēs arbores: cū ꝓducūt iam ex
se fructū: scitis quoniā ꝓpe est estas. Ita et
vos cū videritis hec fieri: scitote qm̄ ꝓpe ē re-
gnū dei. Amē dico vobis: ꝙ nō p̄teribit ge-
neracō hec donec oīa fiant. Celum ⁊ terra
transibūt: v̄ba aūt mea nō transibūt. Attē-
dite aūt vobis ne forte grauēt᷑ corda vr̄a
in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite: et
supueniat in vos repentina dies illa. Tāq̄
laqueus enim supueniet in oēs: q̄ sedent
sup faciem oīs terre. Vigilate ergo omni
tpe orantes: ut digni habeamini fugē ista
omnia q̄ futura sūt: ⁊ stare ante filiū hoīs.
Erat aūt diebꝰ docēs in templo: noctibus
vero exiēs morabat᷑ in monte q̄ vocat᷑ oli-
ueti. Et omnis populus manicabat ad eum
in templo audire eum.

XXII

Appropinquabat autē dies festus azi-
moꝝ qui dicit᷑ pascha. Et querebāt
principes sacerdotū ⁊ scribe quō eū interfi-
cerent: timebant vero plebē. Intrauit autē
sathanas in iudam qui cognominabatur
scarioth. vnū de duodecim: ⁊ abijt ⁊ locu-
tus est cū principibꝰ sacerdotū ⁊ magistra-
tibꝰ quēadmodū illū traderet eis. Et ga-
uisi sūt: ⁊ pacti sūt pecuniā illi dare. Et spopō-
dit. Et querebat oportunitatē: ut traderet
illū sine turbis. Venit autem dies azimoꝝ:
in qua necesse erat occidi pascha. Et misit
petrū et iohannē dicēs. Eūtes parate nobis
pascha: ut manducemus. At illi dixerunt.
Vbi vis paremus? Et dixit ad eos. Ecce
introeuntibꝰ vobis in ciuitatē occurret vo-
bis homo amphoram aque portās: seq̄mini
eum in domū in quā intrat: ⁊ dicetis p̄rifa-
milias domus. Dicit tibi magister. Vbi est
diuersoriū vbi pascha cum discipulis meis
manducē? Et ipse ostēdet vobis cenaculū
magnū stratū: ⁊ ibi parate. Euntes autem
inuenerūt sicut dixit illis: ⁊ parauerunt pa-
scha. Et cū facta esset hora discubuit: ⁊ duo-
decim apostoli cū eo. Et ait illis. Desiderio
desideraui hoc pascha manducare vobiscū:
anteq̄ patiar. Dico enim vobis: ꝙ ex hoc
nō manducabo illud donec impleatur in re-
gno dei. Et accepto calice gratias egit ⁊ di-
xit. Accipite ⁊ diuidite inter vos. Dico enim
vobis: ꝙ nō bibā de gn̄atione vitis donec
regnū dei veniat. Et accepto pane gratias
egit ⁊ fregit: ⁊ dedit eis dicēs. Hoc est cor-
pus meū: quod ꝓ vobis datur. Hoc facite
in meam ↄmemoracōem. Similiter ⁊ calicem
postq̄ cenauit dicēs. Hic est calix nouum
testamentū in sanguine meo: q̄ ꝓ vobis fun-
detur. Veruntamē ecce manus tradētis me
mecū est in mēsa. Et quidē filius hominis
scd̄m ꝙ diffinitū ē vadit. Veruntamē ve hoī
ꝑ quē tradetur. Et ipi ceperūt querē inter
se: quis esset ex eis qui hoc facturus esset.
Facta ē autem ⁊ ↄtencō inter eos: q̄s eoꝝ
videretur esse maior. Dixit autē eis. Reges
gentiū dominānt᷑ eoꝝ: ⁊ qui potestatē habēt
sup eos bn̄fici vocāt᷑. Vos aūt nō sic. Sed
qui maior est in vobis fiat sicut minor: et q̄
p̄cessor ē sicut ministrator. Nam quis maior
est? Qui recūbit: an qui ministrat? Nōne q̄
recumbit? Ego autē in medio vestrū sū sicut
qui ministrat. Vos autē estis qui ꝑmāsistis
mecū in tēptacōnibꝰ meis. Et ego dispono
vobis sicut disposuit m̄ pater meus regnū:
vt edatis ⁊ bibatis sup mensam meā in re-
gno meo: ⁊ sedeatis sup thronos duodecī
iudicātes duodecim tribus israhel. Ait aūt
dominus simoni. Simon: ecce sathanas ex-
petiuit vos. ut cribrarēt sicut triticū. Ego au-
tem rogaui ꝓ te: ut nō deficiat fides tua. Et
tu aliquādo ↄuersus: confirma fratres tuos.
Qui dixit ei. Domine: tecum paratus sum et
in carcerem ⁊ in mortē ire. Et ille dixit. Dico
tibi petre: nō cantabit hodie gallus. donec
ter abneges nosse me. Et dixit eis. Quādo
misi vos sine sacculo ⁊ pera et calciamētis:
numquid aliquid defuit vobis? At illi dixe-
rūt. Nichil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui
habet sacculū tollat: similiter et perā. Et qui

nō habet: vendat tunicam suā et emat gla=
diū. Dico enim vobis: qm̄ adhuc hoc quod
scriptū est oportet impleri in me: ⁊ ꝙ cū ini=
quis deputatus ē. Eteni ea q̄ sūt de me finē
habēt. At illi dixerūt. Dn̄e: ecce duo gladij
hic. At ille dixit eis. Satis est. Et egressus
ibat scd̄m ꝯsuetudinē in montem oliuarū.
Secuti sūt illū ⁊ discipuli. Et cū puenisset ad
locū: dixit illis. Orate: ne intretis in tēpta=
tionē. Et ipse auulsus est ab eis quantū ia=
ctus est lapidis: ⁊ positis genibꝰ orabat
dicēs. Pater: si vis: transfer calicē istum a
me. Verūtamē nō mea volūtas: sed tua fiat.
Apparuit aūt illi angelus de celo ꝯfortās
eū. Et factus in agonia plixius orabat. Et
factus est sudor eius. sicut gutte sanguinis
decurrētis in terrā. Et cū surrexisset ab orati=
one et venisset ad discipulos suos: inuenit e=
os dormiētes pre tristicia. Et ait illis. Quid
dormitis? Surgite orate: ne intretis ī tem=
ptationē. Adhuc eo loquēte: ecce turba. et
qui vocabatur iudas vnus de duodecim ā=
tecedebat eos: ⁊ appropinquauit ihesu. ut
oscularetur eū. Ihesus autē dixit illi. Iuda. o=
sculo filiū hominis tradis? Videntes autē
hij qui circa ipm̄ erant quod futurū erat: di=
xerūt ei. Domine: si pcutiamus in gladio?
Et pcussit vnus ex illis seruū principis sa=
cerdotū ⁊: amputauit auriculam eiꝰ dexterā.
Rn̄dens aūt ihesus ait. Sinite. Vsque huc.
Et cū tetigisset auriculam eius. sanauit eum.
Dixit autem ihesus ad eos qui venerāt ad
se principes sacerdotū ⁊ magistratus tem=
pli ⁊ seniores. Quasi ad latronē existis cū
gladijs ⁊ fustibꝰ. Cū quotidie vobiscū fue=
rim in templo: nō extendistis manus ī me.
Sed hec est hora vr̄a: ⁊ potestas tenebrarū.
Cōprehendētes autem eum. duxerunt ad
domū principis sacerdotū: petrus vero seq=
batur alonge. Accenso autē igne in medio
atrij. et circūsedentibꝰ illis: erat petrus ī me=
dio eorū. Quem cū vidisset ancilla quedā
sedentē ad lumē: ⁊ eum fuisset intuita dixit.
Et hic cū illo erat. At ille negauit eū dicēs.
Mulier: non noui illū. Et post pusillū alius
vidēs eum dixit. Et tu de illis es. Petrus
vero ait. O homo nō sum. Et interuallo fa=
cto q̄si hore vnius: alius quidā affirmabat
dicēs. Vere et hic cū illo erat: nā ⁊ galileus
est. Et ait petrus. Homo: nescio quid dicis.
Et ꝯtinuo adhuc illo loquēte cantauit gal=
lus. Et ꝯuersus dn̄s respexit petrū. Et recor=
datus ē petrus vbi domini sicut dixerat: q̄a
priusq̄ gallus cantet. ter me negabis. Et e=
gressus foras petrus fleuit amare. Et viri q̄
tenebāt illū: illudebāt ei cedētes. Et velaue=
rūt eum: ⁊ pcutiebant faciem eius: ⁊ inter=
rogauerūt eū dicētes. Prophetiza. Quis ē
qui te pcussit? Et alia multa blasphemātes
dicebant in eū. Et ut factus est dies. ꝯuene=
rūt seniores plebis ⁊ principes sacerdotū ⁊
scribe: ⁊ duxerūt illum in ꝯsiliū suū dicētes.
Si tu es cristus. dic nobis. Et ait illis. Si
vobis dixero nō credetis michi: si autē et
interrogauero nō rn̄debitis michi: neque di=
mittetis. Ex hoc aūt erit filius hoīs sedēs
a dextris vtutis dei. Dixerūt autem omnes.
Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis:
quia ego sū. At illi dixerūt. Quid adhuc de=
sideramus testimoniū? Ipsi eni audiuimus
de ore eiꝰ.

XXIII

Et surgēs oīs multitudo eorū duxerūt illū ad pilatū
Ceperūt autem accusaē illū dicētes. Hunc
inuenimus subuertentē gentē nostram: et
ꝓhibentē tributa dare cesari: et dicentē se
cristum regem esse. Pilatus aūt interroga=
uit eum dicēs. Tu es rex iudeorū? At ille r̄=
spondēs ait. Tu dicis. Ait aūt pilatus ad pn̄=
cipes saċdotū ⁊ turbas. Nichil inuenio cau=
se in hoc homīe. At illi inualescebāt dicētes.
Cōmouit populū docēs p vniuersā iudeā:
incipiēs a galilea usque huc. Pilatus autem
audiēs galileā: interrogauit si homo gali=
leus eēt. Et ut cognouit ꝙ de herodis pote=
state eēt. remisit eum ad herodē: qui et ipse
iherosolimis erat illis diebꝰ. Herodes autē
viso ihesu: gauisus ē valde. Erat enim cupi=
ens ex multo tp̄e vidē eū eo ꝙ audiret mul=
ta de eo: et sperabat signū aliqđ videre ab
eo fieri. Interrogabat aūt eum multis ser=
monibꝰ: at ipe nichil illi rn̄debat. Stabāt
aūt principes sacerdotū ⁊ scribe ꝯstanter ac=
cusantes eū. Spreuit aūt illū herodes cū ex=
ercitu suo: ⁊ illusit indutū veste alba: ⁊ remi=
sit ad pilatum. Et facti sūt amici herodes et
pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant

adinuicē. Pilatus aūt ꝯuocatis pͥncipibus
sacerdotū ⁊ magistratib9 et plebe: dixit ad
illos. Obtulistis michi hūc hominē· quasi
auertentē populū: ⁊ ecce ego coram vobis
interrogās· nullam causã inuenio in hoīe
isto: ex hijs in quib9 eū accusatis. Sed neq̃
herodes. Nā remisi vos ad illū: ⁊ ecce ni-
chil dignū morte actum est ei. Emendatū
ergo illū dimittā. Necesse aūt habebat di-
mittere eis ꝑ diem festū vnū. Exclamauit
aūt simul vniuersa turba dicēs. Tolle hūc:
et dimitte nobis barraban. Qui erat ꝓpter
sedicōem quandā factam in ciuitate et ho-
micidiū missus in carcerē. Iterū aūt pilatus
locutus est ad eos: volens dimittē ihesum.
At illi succlamabāt dicētes. Crucifige: cru-
cifige eū. Ille aūt tͨcio dixit ad illos. Quid
enim mali fecit iste? Nullam causã mortis
inuenio in eo. Corripiā ergo illū ⁊ dimittā.
At illi instabāt vocib9 magnis postulātes
ut crucifigeret᷑: et inualescebāt voces eoꝝ.
Et pilatus adiudicauit fieri peticōem eorū.
Dimisit aūt illis eū· q̄ ꝓpter homicidiū ⁊ se-
dicōem missus fuerāt in carcerē quē petebāt:
ihesū vero tradidit volūtati eoꝝ. Et cū du-
cerēt eū apprehenderūt symonem quendā
cyrenensem venientē de villa: ⁊ imposuerūt
illi crucem portare post ihesū. Sequebatur
autē illū multa turba populi et mulierū: q̄
plangebant ⁊ lamentabāt᷑ eū. Couersus
aūt ad illas ihesus dixit. Filie iherusalē no-
lite flere sup me: ſʒ sup vosipsas flete· et sup
filios vestros. Quoniā ecce venient dies in
quib9 dicēt. Beate steriles· et ventres qui
nō genuerūt: ⁊ vbera que non lactauerūt.
Tunc incipiēt dicere montib9 cadite super
nos: ⁊ collib9 operite nos. Quia si in viridi li-
gno hec faciūt: in arido quid fiet? Ducebāt᷑
aūt ⁊ alij duo nequā cū eo: ut interficerent᷑.
Et postq̄ venert in locū qui vocat᷑ caluarie·
ibi crucifixert eū: ⁊ latrones: vnū a dextris
et alterū a sinistris. Ihesus aūt dicebat. Pa-
ter dimitte illis. Nō enim sciūt quid faciūt.
Diuidentes vero vestimēta eius miserūt sor-
tes. Et stabat populus expectās: ⁊ deride-
bant eum principes cū eis dicētes. Alios
saluos fecit: se saluū faciat· si hic est cristus
dei electus. Illudebant autem ei ⁊ milites
accedentes: ⁊ acetū offerentes ei dicētes.
Si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac. Erat aūt
et supscripcō scͥpta sup eū litteris grecis et
latinis ⁊ hebraicis: hic est rex iudeoꝝ. Vn9
aūt de hijs qui pendebāt latronib9 blasphe-
mabat eū dicēs. Si tu es cristus: saluū fac
teipm ⁊ nos. Rn̄dēs aūt alt᷑ increpabat eū
dicēs. Neq̃ tu times deū: qui in eadē dānati-
one es. Et nos quidē iuste: nā digna factis
recipimus. Hic vero nichil mali gessit. Et
dicebat ad ihesū. Dn̄e: memēto mei cū vene-
ris in regnū tuū. Et dixit illi ihesus. Amē di-
co tibi: hodie mecū eris in paradiso. Erat au-
tem fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in
vniuersam terrã usq̃ in horam nonam. Et
obscuratus est sol: et velum tēpli scissum est
mediū. Et clamans voce magna ihesus ait.
Pater: in manus tuas ꝯmēdo spiritū meū.
Et hec dicēs expirauit. Videns autē cēturio
quod factum fuerat: glorificauit deū dicēs.
Vere hic homo iustus erat. Et oīs turba
eoꝝ qui simul aderāt ad spectaculū istud·
et videbant que fiebant: ꝑcutiētes pectora
sua reuertebant᷑. Stabant aūt oēs noti
eius a lōge: ⁊ mulieres q̄ secuti eum erant a
galilea hec vidētes. Et ecce vir noīe ioseph
qui erat decurio· vir bonus ⁊ iustus: hic nō
ꝯsenserat ꝯsilio ⁊ actib9 eoꝝ· ab arimathia
ciuitate iudee: q̄ expectabat ⁊ ipe regnū dei.
Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus ihesu:
et depositū inuoluit syndone: ⁊ posuit eū in
monumēto exciso: in quo nondū quisq̃ po-
situs fuerat. Et dies erat parasceues: ⁊ sab-
batū illucescebat. Subsecute aūt mulieres
que cū eo venerāt de galilea viderūt monu-
mentū: ⁊ quemadmodū positū erat corpus
eius: ⁊ reuertētes parauerūt aromata ⁊ vn-
guēta: et sabbato quidē siluert scd̄m mādatū.

XXIIII

Una aūt sabbati valde
diluculo venerūt ad monumentū por-
tantes q̄ parauerāt aromata: ⁊ inuenerūt
lapidē reuolutū a monumēto: ⁊ ingresse nō
inuenerūt corpus domini ihesu. Et factū est
dū mēte cōsternate essent de isto: ecce duo
viri steterūt secus illas in veste fulgēti. Cū
timerent aūt ⁊ declinarent vultū in terrā: dixe-
rūt ad illas. Quid queritis viuentē cū mor-
tuis? Nō ē hic: ſʒ surrexit. Recordamini q̄liter

locutus est vobis: cū adhuc in galilea eēet
dicens. Quia oportet filiū hominis tradi in
manus hominū peccoꝝ: ⁊ crucifigi. et die tᷣ-
cia resurgere. Et recordate sūt verboꝝ eius:
et regresse a monumēto nunciauerūt hec oīa
illis vndecim: ⁊ ceteris oībꝫ. Erat autem
maria magdalene. et iohāna. ⁊ maria iaco-
bi. ⁊ cetere que cū eis erāt: que dicebāt ad
apostolos hec. Et visa sūt ante illos sicut de-
liramentū vᷓba ista: ⁊ non crediderūt illis.
Petrus autē surgēs cucurrit ad monumē-
tū: et ꝓcumbēs vidit lintheamīa sola posita:
et abijt secum mirās quod factū fuerat. Et
ecce duo ex illis ibant ipa die in castellum
quod erāt in spacio stadioꝝ sexaginta ab
iherusalem noīe emmaus: ⁊ ipi loquebāt
adinuicē de hijs oībꝫ que acciderant. Et
factum est dū fabularēt et secū quererēt:
et ipe ihs appropinquās ibat cū illis. Oculi
aūt illoꝝ tenebānᷣ ne eū agnoscerēt. Et a-
it ad illos. Qui sūt hij sermones quos cō-
fertis adinuicē ambulātes: ⁊ estis tristes?
Et rñdens vnus cui nomē cleophas: dixit
ei. Tu solus peregrinus es in iherusalē ⁊ nō
ↄgnouisti que facta sūt in illa hijs diebꝫ?
Quibꝫ ille dixit. Que? Et dixerūt. De ihesu
nazareno qui fuit vir ꝓpheta: potēs in ope
et ſmone. coram deo ⁊ oīmi populo. Et quō
eum tradiderūt sūmi sacerdotes ⁊ pncipes
nostri in dampnacōez mortis: ⁊ crucifixerūt
euz. Nos aūt sperabamus: qꝛ ipe esset redē-
pturus israhel. Et nūc sup hec omnia tercia
dies est hodie: qꝛ hec facta sūt. Sed ⁊ mu-
lieres quedam ex nostris terruerunt nos.
que ante lucem fuerūt ad monumentū: et
nō inuento corpore eius. venerūt dicentes
se etiam visionē angeloꝝ vidisse: qui dicūt
eum viuere. Et abierūt quidā ex nostris ad
monumentū: ⁊ ita inuenerūt sicut mulieres
dixerūt: ipm vero nō inuenerūt. Et ipe dixit
ad eos. O stulti ⁊ tardi corde ad credendū
in oībꝫ que locuti sūt ꝓphete. Nōne hec o-
portuit pati cristū: ⁊ ita intrare in gliaz suā?
Et incipiēs a moyse ⁊ oībꝫ ꝓphetis: inter-
ptabatᷣ illis i oībꝫ scᷣpturis q̄ de ipo erāt.
Et appropinquauerūt castello quo ibant:
et ipe se finxit longius ire. Et coegerūt illū
dicētes. Mane nobiscū qm̄ aduesperascit:

et inclinata est iam dies. Et intrauit cū illis.
Et factum est dū recumberet cū eis accepit
panē: ⁊ bn̄dixit ac fregit: ⁊ porrigebat illis.
Et apti sūt oculi eoꝝ: ⁊ cognouerūt euz: et
ipe euanuit ex oculis eoꝝ. Et dixerunt ad-
inuicem. Nōne cor nostrū ardēs erat in no-
bis. dum loqueretur in via: et aperiret nobis
scripturas? Et surgētes eadem hora regres-
si sūt in iherusalē: ⁊ inuenerunt ↄgregatos
vndecim. et eos qui cū illis erant dicentes
qꝛ surrexit dn̄s vere: ⁊ apparuit simoni. Et i-
psi narrabant que gesta erāt in via: ⁊ quō
cognouerūt eum in fractione panis. Dum
autem hec loquunᷣ: stetit ihesus in medio eo-
rum ⁊ dixit. Pax vobis. Ego sum: nolite ti-
mere. Conturbati vero ⁊ conterriti. existima-
bant se spiritum videre. Et dixit eis. Quid
turbati estis: ⁊ cogitacōes ascendūt in cor-
da vestra? Videte manus meas ⁊ pedes: qꝛ
ego ipe sū. Palpate ⁊ videte: quia spiritus
carnem ⁊ ossa non habet: sicut me videtis
habere. Et cum hoc dixisset: ostēdit eis ma-
nus ⁊ pedes. Adhuc autem illis non credē-
tibꝫ ⁊ mirātibꝫ p̄ gaudio. dixit. Habetis hic
aliquid quod manducetᷣ? At illi obtulerūt
ei partem piscis assi: ⁊ fauū mellis. Et cum
manducasset coram eis: sumēs reliquias de-
dit eis. Et dixit ad eos. Hec sūt verba que
locutus sū ad vos cū adhuc essem vobiscū:
quoniā necesse est impleri omnia q̄ scripta
sūt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me.
Tunc aperuit illis sensū. ut intelligerēt scri-
pturas: ⁊ dixit eis. Quoniam sic scriptū est.
et sic oportebat cristū pati ⁊ resurgere a mor-
tuis tercia die: et p̄dicare in nomine eius pe-
nitentiā ⁊ remissionē peccatoꝝ in oīnes gē-
tes: incipiētibꝫ ab iherosolima. Vos autem
testes estis horum. Et ego mittā promissuz
patris mei in vos: vos autem sedete in ciui-
tate. quoadusqꝫ induamini virtute ex alto.
Eduxit autem eos foras in bethaniam: et
eleuatis manibus suis benedixit eis. Et fa-
ctum est dum benediceret illis recessit ab
eis: et ferebatᷣ in celū. Et ipi adorātes regres-
si sūt in iḣrlm cū gaudio magno: ⁊ erant sp
in tēplo laudātes ⁊ benedicētes deū amen.
Explicit euangelium secundum Lucam.

Incipit plogus in euangeliū scd̄m Johēm.

Hic est iohannes euāgelista vnus ex discipulis domini: qui virgo a deo electus est: quē de nuptijs volentez nubere vocauit deus. Cui vginitatis in hoc duplex testimoniū dat᷑ in euangelio: ꝙ ⁊ p̄ ceteris dilectus a deo dicitur: et huic matrez suā de cruce ꝯmendauit dominus. ut vginem virgo seruaret. Deniq3 manifestās in euāgelio ꝙ erat ip̄e incorruptibilis vbi opus inchoās. solus vbuz carnem factū esse. nec lumē a tenebris ꝯprehēsū fuisse testat᷑: primū signū ponēs quod in nuptijs fecit dominus ostendēs ꝙ ip̄e eāt: vt legētib; demonstraret ꝙ vbi dn̄s inuitatus sit deficere nuptiaꝝ vinū debeat: ⁊ veteribꝫ immutatis. noua oīa que a cristo instituūt᷑ appareāt. Hoc autez euangeliū scripsit in asia. posteaq̄ in pathmos insula apocalipsim scripserat: ut cui in p̄ncipio canonis incorruptibile principiū p̄notat᷑ in genesi: ei etiam incorruptibilis finis p vgine in apocalipsi redderet᷑ dicēte cristo ego sum alpha ⁊ o. Et hic est iohannes: qui sciens superuenisse diē recessus sui. ꝯuocatis discipulis suis in epheso. p multa signoꝝ experimēta p̄mens cristuz descendēs in defossū sepulture sue locū facta oracōne. positus est ad p̄res suos: tam extraneus a dolore mortis q̄ a corrupcōe carnis inuenitur alienus. Tamē post oēs euangeliū scripsit: et hoc vgini debebat᷑. Quoꝝ tamē vel scriptoꝝ tp̄is disposicō. vel libroꝝ ordinatio ideo a nobis per singula nō exponit᷑: vt sciendi desiderio collato ⁊ querētibꝫ fructus laboris: et deo magisterij doctrina seruet᷑.

Expl᷑ plogus. Incip᷑ euāgeliū s̄m iohēm

In principio eāt vbū: et vbū eāt apud deū: et deus erat vbū. Hoc erat in p̄ncipio apud deū. Omnia per ipsum facta sunt: ⁊ sine ip̄o factuz ē nichil. Quod factum est in ip̄o vita erat: ⁊ vita erat lux hominū: ⁊ lux in tenebris lucet. et tenebre eam nō ꝯprehenderūt. Fuit homo missus a deo: cui nomē erat iohannes. Hic venit in testimoniū ut testimoniū p̄hiberet de lumine: ut oēs crederēt p illū. Nō erat ille lux: sed ut testimoniū p̄hiberet de lumine. Erat lux vera: que illuminat oēz hominē venientē in hūc mundū. In mūdo erat: ⁊ mūdus p ip̄m factus est: ⁊ mūdus euz nō cognouit. In p̄pria venit: ⁊ sui eum nō receperūt. Quotquot autem receperūt eū. dedit eis p̄tātem filios dei fieri: hijs qui credūt in nomie eiꝰ. Qui nō ex sanguinibꝫ neq3 ex volūtate carnis. neq3 ex volūtate viri: s3 ex deo nati sunt. Et vbum caro factū ē: ⁊ habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius. gloriā quasi vnigeniti a patre: plenū gratie et veritatis. Johānes testimoniū p̄hibet de ip̄o: ⁊ clamat dicēs. Hic erat quē dixi: qui post me ventuꝰ est. ante me factus est: ꝗ prior me erat. Et de plenitudine eius nos oēs accepimus et grām p gratia: ꝗ lex p moysen data est: gratia et veritas p ihesū cristū facta ē. Deū nemo vidit vnquā. Vnigenitus filius qui est in sinu patris: ip̄e enarrauit. Et hoc est testimoniū iohānis: quādo miserūt iudei ab iherosolimis sacerdotes ⁊ leuitas ad eū ut interrogarēt eum. Tu quis es? Et cōfessus est: ⁊ nō negauit. Et cōfessus est: ꝗ nō sum ego cristus. Et interrogauerūt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Nō sum. Propheta es tu? Et rn̄dit. Nō. Dixerūt ergo ei. Quis es ut responsū demus hijs qui miserūt nos? Quid dicis de teip̄o? Ait. Ego vox clamātis in deserto dirigite viam domini: sicut dixit ysaias p̄pheta. Et qui missi fuerāt erāt ex phariseis. Et interrogauerūt eū: ⁊ dixerūt ei. Quid ergo baptizas si tu nō es cristꝰ: neq3 helias neq3 p̄pheta? Rn̄dit eis iohānes dicens. Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit quem vos nescitis. Ip̄e est qui post me venturus ē qui ante me factꝰ est: cuius ego nō sum dignus ut soluam eiꝰ corrigiaz calciamēti. Hec in bethania facta sūt trans iordanen: vbi eāt iohānes baptizans. Altera die vidit iohānes ihesuz venientem ad se: ⁊ ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mūdi. Hic ē de quo dixi. Post me venit vir qui ante me factus ē ꝗ prior me eāt: ⁊ ego nesciebā eū. Sz ut manifestet᷑

in israhel: ꝓpterea veni ego in aq̄ baptizans.
Et testimoniū phibuit iohes dicens. Quia
vidi spiritū descendentē quasi columbam
de celo: ⁊ mansit sup eū. Et ego nesciebā eū:
sed qui misit me baptizare in aq̄: ille michi
dixit. Sup quē videris spm̄ descendentē.
et manentē sup eum: hic est qui baptizat in
spū sancto. Et ego vidi: ⁊ testimoniū perhi-
bui: qꝛ hic est filius dei. Altera die iterū sta-
bat iohānes: ⁊ ex discipulis eius duo. Et
respiciēs ihm ambulantē dixit. Ecce agn9
dei. Et audiert eū duo discipuli loquentē:
et secuti sūt ihesū. Conuersus autē ihesus et
videns eos sequētes se: dicit eis. Quid q̄ri-
tis? Qui dixerūt ei. Rabbi quod dicit interp-
pretatū mg̃r: vbi habitas? Dicit eis. Veni-
te et videte. Venerūt et viderūt vbi manēt:
et apud eū manserūt die illo. Hora aūt eāt
q̄i decima. Erat aūt andreas frater simōis
petri. vnus ex duob9 qui audierat a iohā-
ne: ⁊ secuti fuerāt eum. Inuenit hic primū
fratrem suū simonē: ⁊ dicit ei. Inuenimus
messiaz: quod est interpretatū cristus. Et
adduxit eū ad ihesū. Intuitus aūt eū ihus
dixit. Tu es simon filius iohāna: tu vocabe-
ris cephas: quod interptat᷑ petrus. In cra-
stinū voluit exire in galileā: ⁊ inuenit phi-
lippū. Et dicit ei ihesus. Sequere me. Erat
aūt philippus a bethsaida ciuitate andree
et petri. Inuenit philippus nathanael: ⁊ di-
cit ei. Quez scripsit moyses in lege ⁊ ꝓphe:
inuenimus ihesum filiuz ioseph a nazareth.
Et dixit ei nathanahel. A nazareth potest
aliquid boni esse. Dicit ei philippus. Veni ⁊
vide. Vidit ihesus nathanahel venientē ad
se: et dicit de eo. Ecce vere israhelita: in quo
dolus nō est. Dicit ei nathanahel. Vnde me
nosti? Rn̄dit ihus: ⁊ dixit ei. Priusq̄ȝ te phi-
lippus vocaret cuz esses sub ficu vidi te. Rn̄-
dit ei nathanahel et ait. Rabbi: tu es filius
dei: tu es rex israhel. Rn̄dit ihesus: ⁊ dixit ei.
Quia dixi tibi vidi te sub ficu credis: mai9
hijs videbis. Et dicit ei. Amē amē dico vo-
bis: videbitis celū apertū: et angelos dei ascē-
dētes ⁊ descēdētes supra filiū hoīs **II**

ET tercia die nuptie facte sunt in cha-
na galilee: ⁊ erat mater ihesu ibi. Vo-
catus est autez ⁊ ihesus et discipuli eius ad
nuptias. Et deficiēte vino: dicit mater ihesu
ad eū. Vinū nō habēt. Et dicit ei ihus. Quid
michi ⁊ tibi ē mulier? Nōdū venit hora mea.
Dicit mater eius ministris. Quodcūȝ dixerit
vobis facite. Erant autez ibi lapidee ydrie
sex posite scd̄m purificacōem iudeoꝝ: capi-
ētes singule metretas binas vel ternas. Di-
cit eis ihesus. Implete ydrias aqua. Et im-
pleuert eas vsq̄ȝ ad summū. Et dicit eis ihe-
sus. Haurite nūc: ⁊ ferte architriclino. Et tu-
lerūt. Vt aūt gustauit architriclinus aquā
vinū factā: ⁊ nō sciebat vnde esset: ministri
autem sciebant qui hauserāt aquā: vocat
sponsū architriclinus ⁊ dicit ei. Omīs homo
primū bonū vinū ponit: ⁊ cū inebriati fuerit
tūc id quod deterius ē. Tu autem seruasti
bonū vinū usq̄ȝ adhuc. Hoc fecit inicium si-
gnoꝝ ihesus in chana galilee: et manifesta-
uit gloriam suā: ⁊ crediderūt in eū discipli
eius. Post hoc descendit capharnaū ipe et
mater eius. et frēs eius. ⁊ discipli eius: et ibi
manserūt nō multis dieb9. Et ꝓpe erat pa-
scha iudeoꝝ: ⁊ ascēdit ihesus iherosolimaz:
et inuenit in tēplo vendētes oues et boues
et columbas. et nūmularios sedētes. Et cū
fecisset quasi flagellū de funiculis oīes eie-
cit de tēplo: oues q̄ȝ et boues. et nūmulario-
rū effudit es: ⁊ mēsas subuertit. Et hijs qui
columbas vendebāt dixit. Auferte ista hic:
et nolite facere domuz patris mei domū ne-
gotiacōnis. Recordati sūt vero discipuli ei9.
qꝛ scriptū est: zelus domus tue comedit me.
Responderūt ergo iudei ⁊ dixerūt ei. Quod
signū ostendis nobis qꝛ hec facis? Rn̄dit
ihesus: ⁊ dixit eis. Soluite templū hoc: ⁊ in
trib9 dieb9 excitabo illud. Dixerunt ergo iu-
dei. Quadraginta ⁊ sex ānis edificatū est tē-
plū hoc. ⁊ tu in trib9 dieb9 excitabis illud?
Ille aūt dicebat de templo corporis sui. Cū
ergo resurrexisset a mortuis. recordati sunt
discipuli eius quia hoc dicebat: ⁊ crediderūt
scripture: ⁊ ſmoni quē dixit ihesus. Cū aūt
esset iherosolimis in pascha in die festo: mł-
ti crediderūt in nomine eius vidētes signa
eius que faciebat. Ipse aūt ihesus nō crede-
bat semetipm eis. eo qꝛ ipse nosset oēs: ⁊
qꝛ opus ei nō eāt. ut q̄s testimoniū phibēt
de hoīe. Ipse eni sciebat quid eēt in homine.

III

Erat aūt hō ex phariseis · ny=
codemus noīe: pͥnceps iudeoꝝ. Hic
veīt ad ihm nocte: ⁊ dixit ei. Rabbi: scimus
ꝙ a deo venisti mḡr. Nemo enī potest hec
signa facere q̃ tu facis: nisi fuerit deus cum
eo. Rn̄dit ihesus: ⁊ dixit ei. Amen amē dico
tibi: nisi quis renatus fueit denuo: nō potest
videre regnū dei. Dicit ad eū nycodemus.
Quō potest homo nasci cū sit senex? Nūqͩd
potest in ventrem matris sue iterato introiē
et renasci? Rn̄dit ihesus. Amen amē dico ti=
bi: nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu
sancto: nō potest introire in regnū dei. Qd
natum est ex carne caro est: ⁊ quod natū
est ex spū spūs est. Nō mireris ꝙ dixi tibi:
oportet vos nasci denuo. Spiritus vbi vult
spirat: et vocem eius audis: ſꝫ nescis vnde
veniat aut quo vadat. Sic est omnis qui
natus ē ex spū. Rn̄dit nycodemus: ⁊ dixit ei.
Quomodo possunt hec fieri? Rn̄dit ihesus: ⁊
dixit ei. Tu es magister ī israhel ⁊ hec igno=
ras? Amē amē dico tibi: ꝙ quod scimus lo=
quimur · ⁊ quod vidimus testamur: ⁊ testi=
moniū nostrū nō accipitis. Si terrena dixi
vobis ⁊ non creditis: quō si dixero vobis
celestia credetis? Et nemo ascēdit in celū
nisi qui descendit de celo: filius hominis qui
est in celo. Et sicut moyses exaltauit serpē=
tem in deserto · ita exaltari oportet filiū ho=
minis: ut omīs qui credit in ipo nō pereat:
sed habeat vitam eternā. Sic enim deus
dilexit mundū ut filiū suū vnigenitū daret:
vt omnis qui credit in eum nō pereat: sed
habeat vitam eternā. Nō enī misit de⁹ filiū
suū in mundū ut iudicet mundū: ſꝫ ut salue=
tur mundus ꝑ ipm. Qui credit in eū nō iu=
dicat᷑. Qui autem nō credit iam iudicatus
est: ꝙ nō credit in nomine vnigeniti filij dei
Hoc est autem iudiciū: ꝙ lux venit in mun=
dū: ⁊ dilexerūt homines magis tenebras q̃
lucem. Erāt enim eoꝝ mala opera. Oīs enī
qui male agit odit lucem: ⁊ nō venit ad lu=
cem: ut nō arguant᷑ opera eius. Qui autē
facit veritatē venit ad lucem ut manifestē=
tur opera eius: ꝙ in deo sūt facta. Post hec
venit ihesus ⁊ discipuli eius in iudeā terrā:
et illic morabat᷑ cū eis ⁊ baptizabat. Erat
aūt ⁊ iohānes baptizās in enon iuxͣ salim:
quia aque multe erant illic · et veniebāt ⁊ ba=
ptizabāt᷑. Nondū enim missus fuerat iohā=
nes in carcerē. Facta est aūt questio ex di=
scipulis iohānis cū iudeis de purificacōe. Et
venerūt ad iohannē: ⁊ dixert ei. Rabbi: qui
erat tecum trās iordanen · cui tu testimoniū
ꝑhibuisti: ecce hic baptizat: ⁊ oīes veniūt
ad eum. Rn̄dit iohānes ⁊ dixit. Nō potest
homo accipere quicq̃: nisi fuerit ei datū de
celo. Ipsi vos michi testimoniū ꝑhibetis ꝙ
dixerim · nō sum ego cristus: ſꝫ ꝙ missus sū
ante illū. Qui habet sponsam sponsus ē: ami=
cus aūt sponsi qui stat ⁊ audit eū · gaudio
gaudet ꝓpter vocē sponsi. Hoc ergo gau=
dium meum impletū est. Illum oportet cre=
scere: me aūt minui. Qui desursū venit super
oīes est. Qui est de terra de terra ē ⁊ de ter=
ra loquit᷑: qui de celo venit sup oīes est. Et
qđ vidit ⁊ audiuit hoc testat᷑: ⁊ testimoniū
eius nemo accipit. Qui autē acceperit ei⁹
testimoniū signauit: ꝙ deus verax ē. Quem
enim misit deus · verba dei loquit᷑. Non enī
ad mensurā dat deus spiritū. Pater diligit
filium: ⁊ omnia dedit in manū eius. Qui cre=
dit in filium habet vitam eternā: qui autem
incredulus ē filio · nō videbit vitā: sed ira dei
manet super eum.

IIII

Ut ergo cognouit ihesus ꝙ audiert pharisei
ꝙ ihesus plures discipulos facit ⁊ baptizat
q̃ iohānes: quanq̃ ihus nō baptizaret sed
discipuli eius: reliquit iudeā ⁊ abijt iterum
in galileam. Oportebat aūt eum transire ꝑ
samariā. Venit ergo in ciuitatē samaīe que
dicit᷑ sychar: iuxͣ prediū qđ dedit iacob io=
seph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob. Ihus
autem fatigatus ex itinere · sedebat sic sup
fontē. Hora autem erat quasi sexta. Venit
mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei ihe=
sus. Da michi bibere. Discipuli enim eius a=
bierant in ciuitatē ut cibos emerēt. Dicit er=
go ei mulier illa samaritana. Quō tu iudeus
cū sis bibere a me poscis: q̄ sum mulier sama=
ritana? Nō enim coutunt᷑ iudei samaritanis.
Rn̄dit ihesus ⁊ dixit ei. Si scires donū dei · et
quis ē qui dicit tibi da m̄ bibere: tu forsitā
petisses ab eo: ⁊ dedisset tibi aquā viuā. Dic
ei mulier · Domine: neqꝫ in quo haurias ha=
bes: ⁊ puteus altus est. Unde ergo habes

aquam viuā? Nūquid tu maior es prē no-
stro iacob qui dedit nobis puteū: ⁊ ipē ex
eo bibit· et filij eius· et pecora eius? Respon-
dit ihesus: ⁊ dixit ei. Omīs qui bibit ex aq̈
hac sitiet iterum. Qui autem biberit ex aq̈
quā ego dabo ei· nō sitiet ineternū: ſʒ aqua
quā ego dabo ei· fiet in eo fons aque saliē-
tis in vitā eternā. Dicit ad eū mulier. Dñe
da michi hanc aquā: ut non sitiā neqʒ veni-
am huc haurire. Dicit ei ihesus. Vade voca
virum tuū: ⁊ veni huc. Rñdit mulier ⁊ dixit.
Nō habeo viruʒ. Dicit ei ihesus. Bene dixi-
sti: ꝗꝛ nō habeo virum. Quīqʒ enim viros
habuisti: ⁊ nūc quē habes nō est tuus vir.
Hoc vere dixisti. Dicit ei mulier. Domine:
video ꝗꝛ ꝓpheta es tu. Patres nostri in mō-
te hoc adorauerūt: ⁊ vos dicitis ꝗꝛ ihero so-
limis est locus vbi adorāē oportet. Dicit ei
ihesus. Mulier crede michi: ꝗꝛ veniet hora
quādo neqʒ in monte hoc· neqʒ in ihero soli-
mis adorabitis patrē. Vos adoratis quod
nescitis: nos adoramus q̄d scimus: ꝗꝛ salꝰ
ex iudeis ē. Sed venit hora ⁊ nūc ē: quādo
veri adoratores adorabūt prēm in spiritu
et veritate. Nam ⁊ pater tales querit: qui
adorēt eum. Spūs est deus: ⁊ eos qui ado-
rant eum in spū ⁊ veritate oportet adorare.
Dicit ei mulier. Scio ꝗꝛ messias venit: qui
dicitur cristus. Cū ergo venerit: ille nobis
annūciabit omnia. Dicit ei ihesus. Ego suʒ:
qui loquor tecuʒ. Et ꝯtinuo venerūt discipu-
li eius: ⁊ mirabāt̄ ꝗꝛ cū muliere loquebat̄.
Nemo tam̄ dixit: quid queris aut quid lo-
queris cum ea. Reliquit ergo ydriam suaʒ
mulier: ⁊ abijt in ciuitatē: ⁊ dicit illis homi-
nibꝯ. Venite et videte hoīeʒ qui dixit michi
oīa quecūqʒ feci. Nūquid ipse est cristus?
Exierūt de ciuitate: ⁊ veniebāt ad eū. Inter-
ea rogabāt eum discipuli dicētes. Rabbi
manduca. Ille aūt dixit eis. Ego cibum ha-
beo manducaē quē vos nescitis. Dicebant
ergo discipuli ad inuicē. Nūquid aliquis
attulit ei manducaē? Dicit eis ihesus. Meus
cibus est· ut faciam voluntatē eius qui mi-
sit me: ut pficiam opus eiꝰ. Nōne vos dici-
tis ꝙ adhuc q̈tuor mēses sūt ⁊ messis venit?
Ecce dico vobis: leuate oculos vr̄os et vi-
dete regiones: ꝗꝛ albe sunt iam ad messem.

Et qui metit mercedē accipit ⁊ congregat
fructum in vitam eternā: ut ⁊ qui seminat si-
mul gaudiat ⁊ qui metit. In hoc enim ē ver-
bum verū: ꝗꝛ alius est qui seminat: ⁊ alius ē
qui metit. Ego misi vos metere: quod vos
non laborastis. Alij laborauerūt: et vos in
labores eoꝝ introistis. Ex ciuitate aūt illa
multi crediderūt in eū samaritanoꝝ ꝓpter
verbum mulieris testimonium perhibentis:
ꝗꝛ dixit michi omnia quecūqʒ feci. Cū venis-
sent ergo ad illū samaritani· rogauerūt eū
vt ibi maneret. Et mās͞it ibi duos dies. Et
multo plures crediderūt ꝓpter sermonem
eiꝰ. Et mulieri dicebāt: ꝗꝛ nō ꝓpter tuaʒ lo-
quelam credimus. Ipsi enim audiuimus et
scimus: ꝗꝛ hic ē vere saluator mūdi. Post
duos aūt dies exijt inde: ⁊ abijt in galileaʒ.
Ipse enim ihesus testimoniū phibuit: quia
ꝓpheta in sua patria honorem nō habet. Cū
ergo venisset in galileā exceperūt eū galilei:
cum omnia vidissent q̄ fecerat ihero solimis
in die festo. Et ipsi enim venerāt ad dieʒ fe-
stū. Venit ergo iterū in chana galilee: vbi
fecit aquam vinū. Et erat quidam regulus
cuius filius infirmabat̄ capharnaū. Hic cū
audissʒ ꝗꝛ ihūs aduenirет a iudea in galileā
abijt ad eum: ⁊ rogabat eum: ut descendēt
et sanaret filiuʒ eius. Incipiebat enim mori.
Dixit ergo ihs ad euʒ. Nisi signa ⁊ ꝓdigia
videritis nō creditis. Dicit ad euʒ regulus.
Dñe: descende priusq̄ⁿ moriatur filius meus.
Dicit ei ihūs. Vade: filius tuus viuit. Credi-
dit homo s̄moni quē dixit ei ihesus: ⁊ ibat.
Iam aūt eo descendēte serui occurrerūt ei: et
nūciauerunt dicētes: ꝗꝛ filius eius viueret.
Interrogabat ergo horā ab eis in q̈ melius
habueit. Et dixerūt ei: ꝗꝛ heri hora septima
reliquit eum febris. Cognouit ergo pater
ꝗꝛ illa hora erat in q̈ dixit ei ihesus filius tuus
viuit: ⁊ credidit ipē: ⁊ domus eiꝰ tota. Hoc
iterū secundū signū fecit ihesus: cū venissʒ a
iudea in galileā.

Post hec erat dies festus iudeoꝝ: ⁊ ascendit ihesus
ihero solimā. Est aūt iherosolimis ꝓbatica pi-
scina q̄ cognominatur hebraice bethsaida:
quinqʒ porticus hñs. In hijs iacebat multi-
tudo magna languentiū cecoꝝ claudoꝝ
aridoꝝ: expectantiū aque motū. Angelus

autē domini descendebat scđm tempus in piscinam: et mouebat̄ aq̄. Et qui primus descendisset in piscinā post motōem aque: sanus fiebat a quacūq; detinebat̄ infirmitate. Erat aūt quidam homo ibi triginta et octo annos habēs in infirmitate sua. Hūc cū vidisset ihesus iacentē: et cognouisset quia iam multū tēpus haberet dicit ei. Vis sanus fieri? Rn̄dit ei languidus. Domine: hoīem nō habeo ut cū turbata fuerit aq̄ mittat me in piscinam. Dū venio enim ego: alius ante me descendit. Dicit ei ihs. Surge: tolle grabatum tuū et ambula. Et statim sanus fc̄us est homo ille: et sustulit grabatū suū et ambulabat. Erat aūt sabbatū in die illo. Dicebāt ergo iudei illi qui sanatus fuerat. Sabbatum ē: nō licet tibi tollere grabatū tuum. Rn̄dit eis. Qui me sanū fecit ille michi dixit: tolle grabatū tuū et ambula. Interrogauerūt ergo eū. Quis est ille homo: q̄ dixit tibi tolle grabatum tuū et ambula? Is autē qui sanus fuerat effectus nesciebat q̄s esset. Ihesus enim declinauit a turba cōstituta in loco. Postea inuenit eū ihus in templo: et dixit illi. Ecce sanus fc̄us es: iā noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille homo: et nunciauit iudeis q̄ ihesus esset: qui fecit eum sanū. Propterea persequebant̄ iudei ihm: q̄ hec faciebat in sabbato. Ihesus aūt rn̄dit eis. Pater meus usq; modo operatur: et ego operor. Propterea ergo magis querebant eū iudei interficere: q̄ nō solū soluebat sabbatū: sed et patrem suū dicebat deum equalē se faciēs deo. Rn̄dit itaq; ihs: et dixit eis. Amen amē dico vobis: nō potest filius a se facere quicq̄: nisi q̄d viderit prēm facientē. Quecūq; enim ille fecerit: hec et filius silr̄ facit. Pater eni diligit filiū. et oīa demōstrat ei. que ipe facit: et maiora hijs demonstrabit ei opera: vt vos miremini. Sicut enim pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Neq; enim pater iudicat quenq̄: sed omē iudiciū dedit filio: vt omēs honorificent filiū. sicut honorificant patrem. Qui non honorificat filiū: non honorificat patrē qui misit illum. Amen amē dico vobis: q̄ qui verbū meū audit et credit ei qui misit me: habet vitā eternā.

Et in iudiciū non venit: sed transiet a morte in vitā. Amē amē dico vobis: q̄ venit hora et nūc est quādo mortui audiēt vocem filij dei: et qui audierint viuēt. Sicut enim pat̄ habet vitam in semetipo: sic dedit et filio habere vitam in semetipso. Et potestatē dedit ei et iudiciū facere: q̄ filius hominis ē. Nolite mirari hoc: q̄ venit hora in qua omēs qui in monumētis sūt audiēt vocē filij dei: et procedēt qui bona fecerūt in resurrectōem vite: qui vero male egerūt in resurrectōem iudicij. Nō possū ego a meipo facere quicq̄. Sicut audio iudico: et iudiciū meū iustū ē: q̄ nō quero voluntatē meā. sed voluntatē eius qui misit me. Si ego testimoniū phibeo de me: testimoniū meū non est verū. Alius est qui testimoniū phibet de me: et scio q̄ verū est testimoniū eius q̄d phibet de me. Vos misistis ad iohannē: et testimoniū phibuit veritati. Ego aūt non ab homīe testimoniū accipio: sed hec dico: vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardēs et lucēs. Vos aūt voluistis ad horā exultare in luce eius. Ego autem habeo testimoniū maius iohāne. Opa enim que dedit michi pater ut pficiā ea: ipa opera q̄ ego facio testimoniū phibēt de me: q̄ pater misit me. Et qui misit me pater ipe testimoniū phibuit de me. Neq; vocē eius vnq̄ audistis: neq; speciē eius vidistis. Et verbū eius nō habetis ī vobis manēs: quia quē misit ille huic vos nō creditis. Scrutamini scripturas: q̄ vos putatis in ipis vitā eternā habere. Et ille sūt q̄ testimoniū phibēt de me: et non vultis venire ad me ut vitā habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio: sed cognoui vos: q̄ dilectionē dei nō habetis in vobis. Ego veni in nomine patris mei: et non accepistis me. Si alius venerit in nomine suo: illū accipietis. Quō vos potestis credere q̄ gloriā ab inuicē accipitis: et gloriā q̄ a solo deo est non q̄ritis? Nolite putare q̄ ego accusaturus sim vos apud prēm. Est q̄ accusat vos: moyses ī quo vos speratis. Si enim crederitis moysi: crederetis forsitan et michi. De me eni ille scripsit. Si aūt illius litteris nō creditis: quō meis vbis creditis?

VI

Post hec abijt ihesus trans mare galilee: q̄d est tyberiadis. Et sequebatur

eum multitudo magna: qꝛ videbant signa
que faciebat sup hijs q̄ infirmabāt. Subijt
ergo in montē ihesus: ꝛ ibi sedebat cū disci-
pulis suis. Erat aūt ꝓximū pascha: dies fe-
stus iudeoꝝ. Cū subleuasset ergo oculos
ihesus. et vidissꝫ qꝛ multitudo maxima venit
ad eū: dicit ad philippū. Unde ememus pa-
nes ut manducēt hij? Hoc aūt dicebat tē-
ptans eum. Ipe enim sciebat quid esset fa-
cturus. Rn̄dit ei philippus. Ducētoꝝ dena-
rioꝝ panes nō sufficiūt eis: vt vnusquisqꝫ
modicuꝫ quid accipiat. Dicit ei vnus ex di-
scipulis eius andreas frater simonis petri.
Est puer vnus hic: qui habet quīqꝫ panes
ordeaceos ꝛ duos pisces. Sed hec q̄d sūt
inter tātos? Dicit ergo ihesus. Facite hoīes
discumbere. Erat autē fenū multū in loco.
Discubuerūt ergo viri numero quasi quīqꝫ
milia. Accepit ergo ih̄us panes: ꝛ cū grās
egissꝫ distribuit discumbētibꝰ. Similiter et
ex piscibꝰ quantū volebāt. Ut autē impleti
sūt: dixit discipulis suis. Colligite q̄ supera-
uerūt fragmēta ne pereāt. Collegerūt er-
go: ꝛ impleuerūt duodecim cophinos fra-
gmentoꝝ ex quīqꝫ panibꝰ ordeaceis ꝛ duo-
bus piscibꝰ: que supfuerūt hijs qui mādu-
cauerāt. Illi ergo homines cū vidissent q̄d
fecerat signū dicebāt. Quia hic ē vere ꝓphe-
ta: qui venturus est in mundū. Ihesus ergo
cū cognouissꝫ qꝛ venturi essent ut raperēt eū
et facerent eum regē: fugit iterū in mōtem
ipe solus. Ut aūt sero factū est: descenderūt
discipuli eius ad mare. Et cū ascendissent
nauim: venerūt trans mare in capharnauꝫ.
Et tenebre iam facte erāt: ꝛ nō venerat ad
eos ihesus. Mare aut vento magno flante
exsurgebat. Cū remigassēt ergo quasi sta-
dia viginti quīqꝫ aut triginta: videt ihesum
ambulantē supra mare. et ꝓximū naui fieri:
et timuerūt. Ille autem dicit eis. Ego sum:
nolite timere. Voluerūt ergo accipere eum
in nauim: ꝛ statim nauis fuit ad terrā quā
ibāt. Altera die turba q̄ stabat trās mare.
vidit qꝛ nauicula alia nō erat ibi nisi vna:
et qꝛ nō introissꝫ cū discipulis suis ihesus in
nauim: sꝫ soli discipuli eius abissent. Alie ve-
ro supuenerūt naues a tyberiade iuxᵃ locuꝫ
vbi manducauerāt panē: grās agētes deo.

Cū ergo vidissꝫ turba qꝛ ihesus nō esset ibi
neqꝫ discipuli eius ascenderūt in nauiclas:
et venerūt capharnaū querētes ih̄m. Et cū
inuenissent eū trās mare: dixerūt ei. Rabbi.
quādo huc venisti? Rn̄dit eis ihesus: ꝛ dixit.
Amen amē dico vobis: queritis me nō qꝛ
vidistis signa. sꝫ qꝛ māducastis ex panibꝰ:
et saturati estis. Operamini nō cibū qui perit:
sed qui ꝑmanet in vitam eternā: quē filius
hominis dabit vobis. Hūc enim pater sig-
nauit deꝰ. Dixerūt ergo ad eū. Quid faciemꝰ:
vt operemur opera dei? Rn̄dit ihesus: et di-
xit eis. Hoc est opus dei: ut credatis in euꝫ
quē misit ille. Dixerūt ergo ei. Quod ergo
tu facis signū: ut videamus ꝛ credamus ti-
bi? Quid operaris? Patres nostri mandu-
cauerūt māna in deserto: sicut scriptū est. Pa-
neꝫ de celo dedit eis māducare. Dixit ergo
eis ih̄s. Amen amē dico vobis: nō moyses
dedit vobis panē de celo: sꝫ pater meus dat
vobis panem de celo verum. Panis enim
dei est qui de celo descendit: ꝛ dat vitaꝫ mū-
do. Dixerūt ergo ad eū. Domine semp da no-
bis paneꝫ hūc. Dixit aūt eis ihesus. Ego sū
panis vite. Qui venit ad me nō esuriet: et q̄
credit in me nō sitiet vnq̄. Sed dixi vobis:
qꝛ et vidistis me: ꝛ nō credidistis. Omē q̄d
dat michi pater ad me veniet: ꝛ eum qui ve-
nit ad me nō eiciam foras: qꝛ descendi de ce-
lo nō ut faciam volūtatem meā sꝫ volūtatē
eius qui misit me. Hec est enim volūtas eiꝰ
qui misit me patris: ut omē quod dedit mi-
chi nō perdam ex eo: sꝫ resuscitē illud in no-
uissimo die. Hec est enim volūtas p̄ris mei
qui misit me: ut omis qui videt filiū ꝛ credit
in eū habeat vitaꝫ eternā: ꝛ ego resuscitabo
euꝫ in nouissimo die. Murmurabant ergo
iudei de illo. qꝛ dixissꝫ ego suꝫ panis viuus:
qui de celo descendi. Et dicebāt. Nōne hic
est filius ioseph cuius nos nouimus p̄rem
et m̄reꝫ? Quō ergo dicit hic. qꝛ de celo descē-
di? Rn̄dit ergo ih̄s: ꝛ dixit eis. Nolite mur-
murare in inuicē. Nemo potest venire ad me:
nisi pater qui misit me traxerit eū: ꝛ ego re-
suscitabo euꝫ in nouissimo die. Est scriptū in
ꝓphetis. Erunt omes docibiles dei. Omnis
qui audiuit a p̄re ꝛ didicit venit ad me. Nō
qꝛ patrē vidit quisq̄: nisi is qui ē a deo: hic

vidit patrē. Amē amē dico vobis: q̄ credit
in me habet vitam eternā. Ego sū panis vi-
te. Patres vestri manducauerūt manna in
deserto: ⁊ mortui sūt. Hic est panis de celo
descendēs: ut si quis ex ipo manducauerit
nō moriat̄. Ego sū panis viuus: qui de celo
descēdi. Si quis manducauerit ex hoc pa-
ne viuet ineternū. Et panis quē ego dabo
caro mea ē: ꝓ mūdi vita. Litigabāt ergo
iudei adinuicē dicētes. Quō potest hic nob
carnē suā dare ad manducandū? Dixit er-
go eis ihesus. Amen amē dico vobis: nisi
manducaueritis carnē filij hominis ⁊ biberi-
tis eius sanguinē: nō habebitis vitā in vob.
Qui manducat meam carnē ⁊ bibit meum
sanguinē. habet vitam eternā: ⁊ ego resusci-
tabo eū i nouissimo die. Caro eni mea vere
est cibus: ⁊ sanguis meus vere est potus.
Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meū san-
guinē: in me manet. et ego in illo. Sicut mi-
sit me viuēs pater ⁊ ego viuo ꝓpter prēz:
et qui manducat me: et ipse viuet ꝓpter me.
Hic ē panis qui de celo descendit. Nō sicut
manducauerūt prēs vestri māna: ⁊ mortui
sūt. Qui manducat hūc panē: viuet ineter-
nū. Hec dixit in synagoga docēs. i caphar-
naū. Multi ergo audiētes ex discipulis ei⁹
dixerūt. Durus est hic sermo. Et q̄s potest
eum audire? Sciēs autem ihesus apud se-
metipsū qꝛ murmurarēt de hoc discipli ei⁹:
dixit eis. Hoc vos scandalizat? Si ergo
videritis filiū hominis ascendentē vbi erat
prius? Spiritus est qui viuificat: caro non
ꝓdest quicq̄. Verba que ego locutus sum
vobis: spiritus et vita sūt. Sed sūt quidā
ex vobis qui nō credūt. Sciebat enim ab
inicio ihesus qui essent nō credētes: ⁊ quis
traditurus esset eum. Et dicebat. Propterea
dixi vobis: qꝛ nemo potest veniē ad me: ni-
si fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi
discipuloꝝ eius abierūt retro: ⁊ iam nō cū
illo ambulabāt. Dixit ergo ihesus ad duo-
decim. Nūquid ⁊ vos vultis abire? Rn̄dit
ergo ei simon petrus. Dn̄e: ad quē ibimus?
Verba vite etne habes. Et nos credimus
et ꝯgnouim⁹: qꝛ tu es cristus filius dei. Rn̄-
dit eis ih̄s. Nonne ego vos duodeci elegi:
et ex vobis vnus diabolus ē? Dicebat aūt

de iuda simonis scariothis. Hic eni erat tra-
diturus eū cū esset vnus ex duodeci. VII

Post hec aūt ambulabat ihesus in ga-
lileā. Non enim volebat in iudeā am-
bulare: qꝛ querebāt eum iudei interficere.
Erat autem in ꝓximo dies festus iudeoꝝ
scenophegia. Dixerūt aūt ad eū fratres ei⁹.
Transi hinc ⁊ vade in iudeā: ut ⁊ discipuli
tui videant opera tua que facis. Nemo q̄p-
pe in occulto quid facit: ⁊ querit ipe in pa-
laz esse. Si hec facis: manifesta te ipm mū-
do. Neqꝫ enim fratres eius credebāt in eū.
Dicit ergo eis ihesus. Tempus meū nōdū
aduenit: tempus autem vestrū semp est pa-
ratum. Non potest mūdus odisse vos. Me
aūt odit: qꝛ ego testimoniū phibeo de illo:
qꝛ opera eius mala sunt. Vos ascendite ad
diem festum hūc. Ego nō ascendā ad diez
festū istū: qꝛ meū tempus nondū impletū ē.
Hec cuz dixisset: ipe mansit in galilea. Vt au-
autem ascenderūt fratres ei⁹. tunc ⁊ ipse a-
scēdit ad diem festū nō manifeste: sꝫ quasi i
occulto. Judei ergo querebant eū in die fe-
sto: ⁊ dicebant. Vbi est ille? Et murmi̅ mul-
tus de eo erat in turba. Quidam enim dice-
bant qꝛ bonus est: alij dicebāt nō. sꝫ seducit
turbas. Nemo tamē palā loquebat̄ de illo:
ꝓpter metum iudeoꝝ. Jam autez die festo
mediante: ascendit ihesus in templū ⁊ doce-
bat. Et mirabant̄ iudei dicētes. Quō hic lit-
teras scit cū nō didicerit? Rn̄dit eis ihesus:
et dixit. Mea doctrina nō est mea: sꝫ ei⁹ qui
misit me. Si quis voluerit voluntatē eius
facere: cognoscet de doctrina. vtruz ex deo
sit: an ego a meipo loquar. Qui a semetipo
loquit̄ gloriam propriā querit. Qui autez
querit gloriā eius qui misit eū. hic verax ē:
et iniusticia in illo non est. Nonne moyses
dedit vobis legez? Et nemo ex vobis facit
legem. Quid me queritis interficere? Rn̄dit
turba ⁊ dixit. Demoniū habes. Quis te q̄rit
interficere? Rn̄dit ihesus: ⁊ dixit eis. Vnum
opus feci: et om̄es miramī. Propterea moy-
ses dedit vobis circumcisionē: nō qꝛ ex moy-
se est: sed ex patrib⁹. Et in sabbato circumci-
ditis hominē. Si circūcisionē accipit homo
in sabbato ut nō soluat̄ lex moysi. michi in-
dignamini qꝛ totū hoiez sanū feci i sabbto?

Nolite iudicare secundū faciē: sed iustum
iudiciū iudicate. Dicebāt ergo quidam ex
iherosolimis. Nōne hic est quem querunt
interficere? Ecce palā loquitur: ⁊ nichil ei
dicūt. Nūquid vere cognouerūt principes
quia hic ē cristus? Sed hūc scimus vnde
sit: cristus autem cū venerit. nemo scit vnde
sit. Clamabat ergo ihesus in templo docēs
et dicēs. Et me scitis. et vnde sim scitis: et a
meipo nō veni: ſ; est verus qui misit me quē
vos nescitis. Ego scio eū: ⁊ si dixero quia
nescio eū: ero similis vobis mendax. Sed
scio eū: qȝ ab ipo sum: ⁊ ipe me misit. Que=
rebant ergo eū apprehēdere: ⁊ nemo misit
in illū manus: qȝ nondū venerat hora eius.
De turba autem multi crediderūt in eū. Et
dicebant. Cristus cū veneit: nūquid plura
signa faciet q̄ que hic facit? Audierūt pha=
risei turbam murmurantē de illo hec: ⁊ mise=
rūt principes ⁊ pharisei ministros ut appre=
henderēt ihesum. Dixit ergo eis ihesus. Ad=
huc modicū tempus vobiscū sū: ⁊ vado ad
eum qui me misit. Queretis me ⁊ nō inueni=
etis: et vbi ego sū vos nō potestis venire. Di=
xerūt ergo iudei ad semetipos. Quo hic itu=
rus est. qȝ non inueniemus eū? Nūquid in
dispsione gētiū iturus ē. ⁊ docturus gētes?
Quis est hic sermo quē dixit. queretis me
et non inuenietis: et vbi sū ego vos non po=
testis venire? In nouissimo aūt die magno
festiuitatis stabat ihesus: ⁊ clamabat dicēs.
Si quis sitit: veniat ad me ⁊ bibat. Qui cre=
dit in me sicut dicit scriptura: flumina de vē=
tre eius fluēt aque viue. Hoc autē dixit de
spiritu: quē accepturi erāt credētes in eum.
Nondū enim eāt spūs datus: qȝ ihesus nō=
dū erat glorificatus. Ex illa ergo turba cū
audissent hos s̄mones eius dicebāt. Hic
est vere ꝓpheta. Alii dicebāt. Hic est crist9.
Quidam autē dicebāt. Nūquid a galilea
venit cristus? Nōne scriptura dicit: qȝ ex se=
mine dauid. et de bethleem castello vbi eāt
dauid venit cristus? Dissensio itaqȝ facta ē
in turba ꝓpter eum. Quidā aūt ex ipis vo=
lebant apprehendē eū: ſ; nemo misit super
eum manus. Venerūt ergo ministri ad pon=
tifices ⁊ phariseos: ⁊ dixerūt eis illi. Quare
nō adduxistis eū? Rñderūt ministri. Nūq̄d
sic locutus est homo: sicut hic homo. Rñderūt
ergo eis pharisei. Nūquid ⁊ vos seducti e=
stis? Nūquid ex pn̄cipibꝫ aliquis credidit
in eum: aut ex phariseis? Sed turba hec q̄
nō nouit legem: maledicti sunt. Dixit nyco=
demus ad eos: ille qui venit ad eum nocte:
qui vnus erat ex ipsis. Nūquid lex nostra
iudicat hominē: nisi pri9 audierit ab ipo et
cognouerit quid faciat? Responderūt: et
dixerūt ei. Nūquid ⁊ tu galileus es? Scruta=
re scripturas ⁊ vide: qȝ a galilea ꝓpheta non
surgit. Et reuūsi sūt vnusquisqȝ in domū suā.

VIII

Iesus autē perexit in montē
oliueti: ⁊ diluculo iterū venit in templū: et
omnis populus venit ad eum: et sedēs doce=
bat eos. Adducūt autē scribe ⁊ pharisei mu=
lierē dep̄hensam in adulterio: ⁊ statuerunt
eam in medio: ⁊ dixerūt ei. Magister: hec
mulier modo deprehensa ē in adulterio. In
lege aūt moyses mādauit nobis huiusmo=
di lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc aūt
dicebāt temptātes eū: vt possent accusare
eum. Jhesus autē inclinās se deorsū: digito
scribebat in terra. Cū ergo p̄seuerarēt inter=
rogātes: erexit se ⁊ dixit eis. Qui sine pcc̄o
est vestrū primus in illam lapidē mittat. Et
iterū se inclinās scribebat ī terra. Audiētes
autē hec vnus post vnū exibāt incipiētes a
senioribꝫ: ⁊ remansit solus ihūs: ⁊ mulier ī
medio stās. Erigēs aūt se ihūs: dixit ei. Mu=
lier: vbi sūt qui te accusabāt? Nemo te ↄde=
mnauit? Que dixit. Nemo domine. Dixit au=
tem ihūs. Nec ego te ↄdēnabo. Vade ⁊ iam
amplius noli peccare. Iterū ergo locutus ē
eis ihūs dicēs. Ego sū lux mūdi. Qui sequit᷑
me non āmbulat ī tenebris: ſ; habebit lumē
vite. Dixerunt ergo ei pharisei. Tu de teipo
testimoniū p̄hibes: testimoniū tuū non est
verū. Rñdit ihūs: ⁊ dixit eis. Et si ego testi=
moniū p̄hibeo de meipo. verū ē testimoniū
meū: qȝ scio vnde veni ⁊ quo vado. Vos au=
tē nescitis vnde venio: aut quo vado. Vos
aūt secundū carnē iudicatis: ego nō iudico
quenq̄. Et si iudico ego. iudiciū meū verum
est: qȝ solus nō sū. ſ; ego ⁊ qui misit me pater.
Et in lege vr̄a scriptū ē: qȝ duorū hominū te=
stimoniū verū est. Ego sū qui testimoniū p=
hibeo de meipo: ⁊ testimoniū p̄hibet de me

qui misit me pater. Dicebāt ergo ei. Ubi ē
pater tuus? Rñdit ihesus. Neq3 me scitis:
neq3 patrē meū. Si me sciretis: forsitan et
patrem meū sciretis. Hec vba locutus est
ihesus in gazophilacio: docens in templo.
Et nemo apprehendit eū: q2 necdū veneāt
hora eius. Dixit ergo iterum eis ihus. Ego
vado: ⁊ q̄retis me: ⁊ in peccato vestro mori-
emini. Quo ego vado: vos non potestis
venire. Dicebant ergo iudei. Nūquid inter-
ficiet semetipsū: q2 dicit quo ego vado vos
nō potestis venire? Et dicebat eis. Vos deor-
sum estis ego de supernis sū. Vos de mūdo
hoc estis. ego nō sum de hoc mūdo. Dixi er-
go vobis: q2 moriemini in peccatis vestris.
Si eni nō credideritis q2 ego sū: moriemi
in peccato vestro. Dicebāt ergo ei. Tu quis
es? Dicit eis ihesus. Principiū: qui et loqr
vobis. Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicaē:
sed qui me misit verax est: ⁊ ego que audi-
ui ab eo hec loquor in mūdo. Et nō cogno-
uerūt: q2 pr̄ez eius dicebat deū. Dixit ergo
eis ihesus. Cū3 exaltaueritis filiū hominis
tunc cognoscetis quia ego sū: ⁊ a meipso fa-
cio nichil: s3 sicut docuit me pater hec loqr.
Et qui me misit mecu3 est: ⁊ nō reliquit me
solū: q2 ego que placita sūt ei facio semper.
Hec illo loquēte: multi crediderūt in eum.
Dicebat ergo ihesus ad eos. qui crediderūt
ei iudeos. Si vos mā̄seritis in s̄mone meo.
vere discipuli mei eritis: et cognoscetis veri-
tatē: ⁊ veritas liberabit vos. Responderūt.
ei. Semen abrahe sum⁹: ⁊ nemini suium⁹
vnq̄. Quō tu dicis liberi eritis? Respondit
eis ihesus. Amen amē dico vobis: q2 omnis
qui facit pc̄c̄m seruus est peccati. Seruus
autem non manet in domo ineternū: filius
manet ineternū. Si ergo vos filius libera-
uerit: vere liberi eritis. Scio q2 filij abrahe e-
stis: s3 queritis me interficere: q2 s̄mo me⁹
nō capit in vobis. Ego quod vidi apud pa-
trem loquor: et vos que vidistis apud pa-
trem vestrū facitis. Responderūt et dixerūt
ei. Pater noster abrahā est. Dicit eis ihesus.
Si filij abrahe estis: opera abrahe facite.
Nūc aūt queritis me interficere: hominem
qui veritatē vobis locut⁹ sum: quā audiui
a deo. Hoc abraham nō fecit. Vos facitis
opera patris vestri. Dixerunt itaq3 ei. Nos
ex fornicacōne nō sum⁹ nati. Vnū patre3 ha-
bemus deum. Dixit ergo eis ihesus. Si deus
pater vester esš. diligeretis vtiq3 me. Ego
enim ex deo p̄cessi et veni. Neq3 eni a meipso
veni: sed ille me misit. Quaē loquelam meā
nō cognoscitis? Quia nō potestis audire s̄-
monē meū. Vos ex patre diabolo estis: et de-
sideria patris vestri vultis facere. Ille homi-
cida erat ab inicio: ⁊ in veritate non stetit:
q2 non est veritas in eo. Cū loquit̄ menda-
ciū. ex p̄prijs loquit̄: quia mendax est ⁊ pr̄
ei⁹. Ego autem q2 veritatē dico: nō creditis
michi. Quis ex vobis arguet me de pc̄c̄o?
Si veritatem dico: quare vos non creditis
michi? Qui ex deo est: vba dei audit. Pro-
terea vos nō auditis: q2 ex deo non estis.
Responderūt ergo iudei: ⁊ dixerūt ei. Nōne
bene dicim⁹ nos. quia samaritanus es tu. et
demoniū habes? Respondit ihs. Ego demo-
niū nō habeo: s3 honorifico patrē meū: ⁊ vos
inhonorastis me. Ego autem nō quero glo-
ria3 meā. Est q̄ querat ⁊ iudicet. Amē amē
dico vobis: si quis sermonē meū seruauerit
mortem nō videbit ineternū. Dixerūt ergo
iudei. Nunc cognouim⁹: q2 demoniū habes.
Abraham mortu⁹ est ⁊ p̄phete: ⁊ tu dicis si
quis sermonē meū seruauerit nō gustabit
mortem ineternū? Nūquid tu maior es pr̄e
nostro abraha3 qui mortu⁹ est? Et prophe-
te mortui sūt. Quem teipsū facis? Respōdit
ihesus. Si ego glorifico meipsū: gloria mea
nichil est. Est pater me⁹ qui glorificat me:
quē vos dicitis q2 de⁹ nr̄ est ⁊ nō cognouistis
eum. Ego autem noui eū. Et si dixero quia
nō scio eum: ero similis vobis mendax. Sed
scio eū: ⁊ sermonem ei⁹ seruo. Abraha3 pr̄
vester exultauit ut videret diē meū: ⁊ vidit:
et gauisus est. Dixerūt ergo iudei ad eum.
Quinquaginta ānos nondū habes: ⁊ abra-
hā vidisti? Dixit eis ihs. Amē amē dico vo-
bis: anteq̄ abraham fieret ego sū. Tulerunt
ergo lapides ut iacerent in eum. Ihus aūt
abscondit se ⁊ exiuit de templo. IX

Et p̄teriēs ihesus vidit hominē cecu3
a natiuitate: ⁊ interrogauerūt eu3 di-
scipuli ei⁹. Rabbi. quis peccauit. hic aut pa-
rentes eius: ut cecus nasceret̄? Rñdit ihus.

Neqꝫ hic peccauit neqꝫ parẽtes eiuſ: ſed ut manifeſtent̃ opera dei in illo. Me oportet operari opera eius qui miſit me: donec dies eſt. Venit nox: quando nemo poteſt operari. Quamdiu ſũ in mũdo: lux ſum mũdi. Hoc cum dixiſſet expuit in terrã. et fecit lutuꝫ ex ſputo: ⁊ liniuit lutũ ſup oculos eius: ⁊ dixit ei. Vade laua in natatoria ſyloe: quod interpretatur miſſus. Abijt ergo ⁊ lauit: et venit vidẽs. Itaqꝫ vicini ⁊ qui viderãt eum priuſ ꝙ mendicus erat dicebãt. Nõne hic eſt q̃ ſedebat ⁊ mendicabat? Alij dicebant quia hic ẽ: alij aũt nequaq̃: ſꝫ ſimilis ẽ eiꝰ. Ille vero dicebat: ꝙ ego ſum. Dicebant ergo ei. Quõ apti ſunt tibi oculi? Rñdit. Ille homo qui dicit̃ ihesus lutum fecit: ⁊ vnxit oculos meos: ⁊ dixit michi. Vade ad natatoriã ſyloe: ⁊ laua. Et abij: et laui. et video. Et dixerunt ei. Vbi eſt ille? Ait. Neſcio. Adducũt eũ ad phariſeos qui cecus fuerat. Erat autem ſabbatũ quando lutũ fecit ihesus: ⁊ aperuit oculos eius. Iterũ ergo interrogabãt eum pharisei quõ vidiſſet. Ille auteꝫ dixit eis. Lutuꝫ michi poſuit ſup oculos: ⁊ laui et video. Dicebant ergo ex phariſeis quidã. Nõ eſt hic homo a deo: qui ſabbatuꝫ nõ cuſtodit. Alij auteꝫ dicebant. Quõ poteſt homo peccatõ hec ſigna facere? Et ſciſma erãt inter eos. Dicũt ergo ceco iteruꝫ. Tu quid dicis de eo qui apuit oculos tuos? Ille aũt dixit: ꝙ ꝓpheta eſt. Nõ crediderunt ergo iudei de illo ꝙ cecus fuiſſꝫ ⁊ vidiſſet: donec vocauerũt parẽtes eius qui viderat: et interrogauer̃t eos dicẽtes. Hic eſt filius veſter: quem vos dicitis ꝙ cecus natus eſt? Quõ ergo nũc videt? Rñderũt eis parẽtes eius: et dixerũt. Scimus ꝙ hic ẽ filius noſter: et ꝙ cecus natus eſt. Quõ aũt nũc videat neſcimus: ã quis eius apuit oculos nos neſcimꝰ. Ipſuꝫ interrogate. Etatẽ habet: ipſe de ſe loquat̃. Hec dixerũt parentes eius: quoniam timebãt iudeos. Iam enim ꝯſpirauerãt iudei: ut ſi quis eũ cõfiteret̃ eſſe criſtum extra ſynagogam fieret. Propterea parentes eius dixerũt. ꝙ etatẽ habet: ipm interrogate. Vocauerũt ergo rurſũ hoiem qui fuerat cecus: ⁊ dixerũt ei. Da gloriam deo. Nos ſcimus ꝙ hic homo peccator eſt.

Dixit ergo eis ille. Si pccõr ẽ neſcio: vnuꝫ ſcio: ꝙ cecus cũ eſſeꝫ. modo video. Dixerũt ergo illi. Quid fecit tibi? Quõ aperuit tibi oculos? Rñdit eis. Dixi vobis iã: ⁊ audiſtis. Quid iterũ vultis audire? Nunquid ⁊ voſ vultis diſcipuli eius fieri? Maledixer̃t ergo ei: et dixerunt. Tu diſcipulus illius ſis: nos autẽ moyſi diſcipuli ſumus. Nos ſcimus ꝙ moyſi locutus eſt deus: hũc autem neſcimꝰ vnde ſit. Rñdit ille homo: ⁊ dixit eis. In hoc enim mirabile ẽ ꝙ vos neſcitis vnde ſit: ⁊ aperuit meos oculos. Scimus autẽ ꝙ pccõres deus nõ audit: ſꝫ ſi quis dei cultor ẽ et voluntatẽ eius facit: hũc exaudit. A ſeculo nõ eſt auditum: ꝙ quis apuit oculos ceci nati. Niſi eſſet hic a deo: nõ poterãt facere quicq̃. Rñderũt: ⁊ dixerũt ei. In peccatis natus es totus: ⁊ tu doces nos? Et eiecerũt euꝫ foras. Audiuit ihesus ꝙ eiecerunt euꝫ foras: et cũ inueniſſet euꝫ dixit ei. Tu credis in filiũ dei? Reſpondit ille ⁊ dixit. Quis ẽ dñe ut credã in eum? Et dixit ei ihesus. Et vidiſti eũ: ⁊ qui loquitur tecuꝫ ipſe ẽ. At ille ait. Credo dñe. Et ꝓcidẽs adorauit eũ. Et dixit ei ihesus. In iudiciũ ego in hũc mundũ veni: ut qui non vident videãt: ⁊ qui vident ceci fiant. Et audierũt quidã ex phariſeis qui cũ ipſo erãt: et dixerũt ei. Nunquid ⁊ nos ceci ſumꝰ? Dixit eis ihs. Si ceci eẽtis nõ haberetis pccm̃. Nũc vẽo dicitis ꝙ videꝰ: pccm̃ vrm̃ manet.

X

Amen amẽ dico vobis: qui non intrat ꝑ oſtiũ in ouile ouiũ ſꝫ aſcendit aliũde: ille fur eſt ⁊ latro. Qui aũt intrat per oſtium. paſtor eſt ouium. Huic oſtiarius apit: et oues vocem eius audiũt. Et ꝓpriaſ oues vocat nominatim: ⁊ educit eas. Et cũ ꝓprias oues emiſeit ante eas vadit: ⁊ oueſ illũ ſequũt̃: ꝙ ſciunt vocẽ eiꝰ. Alienũ auteꝫ nõ ſequũtur. ſed fugiũt ab eo: ꝙ non nouerũt vocẽ alienoꝝ. Hoc ꝓuerbiuꝫ dixit eis ihesus. Illi aũt non cognouer̃t quid loqueret̃ eis. Dixit ergo eis iteruꝫ ihesus. Amen amẽ dico vobis: ꝙ ego ſũ oſtiũ ouiũ. Oẽs quotq̃t venerũt fures ſũt ⁊ latrones: ſꝫ non audier̃t eos oues. Ego ſum oſtiũ. Per me ſi quis introierit ſaluabit̃: et ingredietur et egredietur: ⁊ paſcua inueniet. Fur nõ venit: niſi ut furetur ⁊ mactet et ꝑdat. Ego veni ut

vitam habeāt: et abūdantius habeāt. Ego
sum pastor bonus. Bonus pastor aīaȝ suā
dat p ouibꝫ suis. Mercenarius aūt et qui
nō est pastor cuius non sūt oues ꝓprie. vi-
det lupum venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit:
et lupus rapit. ⁊ dispgit oues. Mercenari⁹
aūt fugit qꝛ mercenarius est: ⁊ nō pertinet
ad euȝ de ouibꝫ. Ego sū pastor bonus: ⁊ co-
gnosco meas: ⁊ cognoscūt me mee. Sicut
pater. et ego agnosco prēm: ⁊ animā meā
pono p ouibꝫ meis. Et alias oues habeo q̄
non sūt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me ad-
ducere ⁊ vocem meā audiēt: ⁊ fiet vnū oui-
le ⁊ vnus pastor. Propterea me pater dili-
git: qꝛ ego pono animā meā: ⁊ iterū sumaȝ
eam. Nemo tollit eam a me: ȝ ego pono eā
a meipo. Potestatē habeo ponēdi eam: et
potestatē habeo iterū sumēdi eaȝ. Hoc mā-
datū accepi a patre meo. Dissensio iterū fa-
cta est inter iudeos ꝓpter sermones hos.
Dicebant aūt multi ex ipis. Demoniū habꝫ
et insanit. Quid eū auditis? Alij dicebant.
Hec verba nō sūt demoniū habētis. Nūq̇d
demoniū potest cecoꝝ oculos aperire? Fcā
sunt aūt encenia in iherosolimis: et hyems
erat. Et ambulabat ihesus in templo in por-
ticu salomonis. Circūdederūt ergo euȝ iu-
dei: ⁊ dicebant ei. Quousqȝ animā nrām tol-
lis? Si tu es cristus: dic nobis palā. Rn̄dit
eis ihesus. Loquor vobis: ⁊ nō creditis. O-
pera que ego facio in nomine patris mei:
hec testimoniū phibēt de me. Sed vos nō
creditis: qꝛ non estis ex ouibꝫ meis. Oues
mee vocem meam audiūt: ⁊ ego ꝯgnosco
eas: ⁊ sequūtur me. Et ego vitam eternā do
eis: ⁊ non pibūt in eternū: et nō rapiet eas
quisq̈ de maū mea. Pater meus qđ dedit
michi maius omībꝫ ē: ⁊ nemo potest rape
de maū patris mei. Ego ⁊ pater vnū sum⁹.
Sustulerūt lapides iudei: ut lapidarēt euȝ.
Rn̄dit eis ihesus. Multa bona opera ostēdi
vobis ex patre meo. Propter quod eoꝝ
opus me lapidatis? Responderūt ei iudei.
De bono ope nō lapidamus te. sed de bla-
sphemia: ⁊ quia tu homo cū sis: facis teipm
deū. Rn̄dit eis ihesus. Nōne scriptum est in
lege vestra qꝛ ego dixi dij estis? Si illos
dixit deos ad quos sermo dei factus ē. et
nō potest solui scriptura: quē pater sanctifi-
cauit et misit in mundū vos dicitis quia bla-
sphemas qꝛ dixi filius dei sū? Si nō facio o-
pera prīs mei: nolite credere michi. Si aūt
facio: ⁊ si michi nō vultis credere. operibꝫ
credite: vt cognoscatis ⁊ credatis. qꝛ in me
est pater. et ego in patre. Querebant ergo
eum apprehendere: ⁊ exiuit de manibꝫ eoꝝ.
Et abijt iterū trans iordanen in eū locū vbi
erat iohānes baptizās primū: ⁊ māsit illic.
Et multi venerūt ad eum ⁊ dicebāt: qꝛ iohā-
nes quidē signū fecit nullū. Oīa aūt que-
cunqȝ dixit iohannes de hoc vera erant: et
multi crediderunt in eum.

XI

Erat autē quidam languēs lazarus a
bethania: de castello marie et marthe
sororū ei⁹. Maria aūt erat que vnxit domi-
nū vnguēto: ⁊ extersit pedes eius capillis
suis: cuius frater lazarus infirmabat᷑. Mise-
rūt ergo sorores eius ad eū dicētes. Domi-
ne: ecce quē amas infirmat᷑. Audiens aūt
ihesus: dixit eis. Infirmitas hec non est ad
mortē. sed p gloria dei: vt glorificet᷑ filius
dei p eam. Diligebat aūt ihesus martham: ⁊
sororē eius mariā ⁊ lazarū. Vt ergo audiuit
qꝛ infirmabat᷑: tūc quidē mansit in eođ loco
duobꝫ diebꝫ. Deinde post hec dicit discipu-
lis suis. Eamus in iudeā iterū. Dicūt ei disci-
puli. Rabbi nūc querebāt te iudei lapidaē:
et iterū vadis illuc? Respōdit ihesus. Nōne
duodecim sūt hore diei? Si quis ābulauerit
in die nō offēdit: qꝛ lucē huius mūdi videt.
Si aūt ambulauerit in nocte offendit: qꝛ
lux nō est in eo. Hec ait: ⁊ post hec dicit eis.
Lazarus amicus noster dormit: ȝ vado vt
a somno exsuscitē euȝ eū. Dixerūt ergo discipu-
li eius. Domine: si dormit saluus erit. Dixe-
rat aūt ihesus de morte eius: illi aūt putaue-
rūt quia de dormicōe somni diceret. Tunc
ergo ihs dixit eis manifeste. Lazarus mor-
tuus ē: ⁊ gaudeo ꝓpter vos vt credatis: qm̄
nō eram ibi. Sed eamus ad eum. Dixit er-
go thomas qui dicit᷑ didimus ad ꝯdiscipu-
los. Eamus ⁊ nos: et moriamur cū eo. Venit
itaqȝ ihesus: ⁊ inuenit eū q̄tuor dies iam in
monumēto habentē. Erat aūt bethania iuxͣ
iherosolimā quasi stadijs quindecim. Mul-
ti aūt ex iudeis venerāt ad marthā et mariā:

ut consolarent᷑ eas de fratre suo. Martha
ergo ut audiuit ꝙ ihesus venit occurrit illi:
maria aūt domi sedebat. Dixit ergo martha
ad ihesū. Domine: si fuisses hic frater meus
nō fuisset mortuus. Sed ⁊ nūc scio: ꝙ que-
cūq; poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit
illi ihūs. Resurget frater tuus. Dicit ei mar-
tha. Scio ꝙ resurget in resurrectōe in no-
uissimo die. Dicit ei ihs. Ego sū resurrectō
et vita. Qui credit in me etiam si mortuus
fuerit viuet: et omnis qui viuit ⁊ credit in
me: nō morietur in eternū. Credis hoc? Ait
illi. Vtiq; dn̄e. Ego credidi ꝙ tu es cristus
filius dei: q̄ in hūc mundū venisti. Et cū hec
dixisset: abijt ⁊ vocauit mariam sororē suā
silentio dicēs. Magister adest: ⁊ vocat te.
Illa ut audiuit surgit cito: et venit ad eum.
Nondū enim venerat ihūs in castellū: sed
erāt adhuc in illo loco vbi occurrerat ei mar-
tha. Iudei ergo qui erāt cū ea in domo ⁊ cō-
solabātur eā: cū vidissent mariā quia cito
surrexit ⁊ exijt: secuti sūt eam dicētes. Quia
vadit ad monumentū ut ploret ibi. Maria
ergo cū venisset vbi erat ihesus: videns eū
cecidit ad pedes eius ⁊ dixit ei. Dn̄e: si fuisses
hic nō esset mortuus frater meus. Ihesus
ergo ut vidit eā plorantē ⁊ iudeos qui ve-
nerāt cū ea plorantes infremuit spū: ⁊ tur-
bauit seipsū ⁊ dixit. Vbi posuistis eū? Dicūt
ei. Domine: veni ⁊ vide. Et lacrimatus ē ihe-
sus. Dixerūt ergo iudei. Ecce quō amabat
eum. Quidam aūt ex ipis dixerūt. Nō po-
terat hic qui aperuit oculos ceci nati facere:
vt hic nō moreretur? Ihesus ergo rursū fre-
mēs in semetipo venit ad monumentū. Erat
aūt spelunca: ⁊ lapis suppositus erat ei. Ait
ihesus. Tollite lapidē. Dicit ei martha soror
eius qui mortuus fuerāt. Domine iam fetet:
q̄triduanus est enim. Dicit ei ihūs. Nōne
dixi tibi: quoniā si credideris videbis glo-
riam dei? Tulerūt ergo lapidē. Ihesus autē
eleuatis sursū oculis dixit. Pater gratias
ago tibi quoniā audisti me. Ego autē scie-
bam ꝙ semper me audis: sed ꝓpter populū
qui circūstat dixi: ut credant ꝙ tu me mi-
sisti. Hec cū dixisset: voce magna clamauit.
Lazare veni foras. Et statim ꝓdijt qui fue-
rat mortuus ligatus manus ⁊ pedes institis:
et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis
ihesus. Soluite eum: ⁊ sinite abire. Multi
ergo ex iudeis qui venerāt ad mariā et mar-
thā ⁊ viderant que fecit ihesus: crediderūt
in eum. Quidā aūt ex ipis abierūt ad pha-
riseos: et dixerūt eis que fecit ihesus. Colle-
gerūt ergo pontifices ⁊ pharisei conciliū: et
dicebant. Quid facimus? Quia hic homo
multa signa facit. Si dimittimus eum sic:
om̄es credēt in eū. Et venient romani: ⁊ tollēt
locū nostrū ⁊ gentē. Vnus autē ex ipis cai-
phas nomine: cū esset pontifex anni illius di-
xit eis. Vos nescitis quicq̄ nec cogitatis: ꝙ
expedit vobis ut vnus moriatur homo ꝓ po-
pulo: ⁊ non tota gens pereat. Hoc autem
a semetipo non dixit: sed cū esset pontifex
anni illius ꝓphetauit: ꝙ ihs moriturus erat
ꝓ gente. Et nō tantū ꝓ gente: sed ut filios dei
qui erant dispersi cōgregaret in vnū. Ab illo
ergo die cogitauerūt ut interficerēt eū. Ihs
ergo iam nō in palam ambulabat apud iu-
deos: sed abijt in regionē iuxta desertū in ciui-
tatem que dicitur effrem: ⁊ ibi morabatur cum
discipulis suis. Proximū autē erat pascha
iudeorum: ⁊ ascenderūt multi iherosolimā de
regione ante pascha: ut sanctificarēt seipos.
Querebāt ergo ihesum: ⁊ colloquebantur
adinuicē in templo stantes. Quid putatis
ꝙ nō venit ad diē festū istū? Dederāt aūt
pontifices ⁊ pharisei mandatū: ut si quis co-
gnouerit vbi sit indicet: ut apprehendāt eū.

XII

Ihesus ergo ante sex dies pasche
venit bethaniā vbi lazarus fuerat mortuus:
quē suscitauit ihesus. Fecerūt aūt ei cenam
ibi ⁊ martha ministrabat: lazarus vero vnus
erat ex discumbentibus cū eo. Maria ergo
accepit libram vnguenti nardi pistici pre-
ciosi et vnxit pedes ihesu: et extersit pedes
eius capillis suis: ⁊ domus impleta est
ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex di-
scipulis eius iudas scariothis qui erat eū
traditurus. Quare hoc vnguentum non
venijt trecētis denarijs: ⁊ datū ē egenis?
Dixit aūt hoc non quia de egenis ptinebat
ad eum: sed quia fur erat: ⁊ loculos habēs ea
que mittebantur portabat. Dixit ergo ihesus.
Sine illam: ut in diē sepulture mee seruiet
illud. Pauperes enim semp habetis vobiscū:

me aūt non semp habetis. Cognouit ergo
turba multa ex iudeis q̄ illic ē: et venerunt
nō ꝓpter ihesum tantū: ꝫ ut lazarū viderent
quē suscitauit a mortuis. Cogitauert̄ autē
principes sacerdotū ut et lazarū interficerēt:
q̄ multi ꝓpter illū abibāt ex iudeis: et crede-
bāt in ihesū. In crastinū autē turba multa
q̄ venerat ad diē festū cū audissent q̄ venit
ih̄s iherosolimā acceperūt ramos palmarū:
et processerūt obuiā ei et clamabāt: osanna.
bn̄dictus qui venit in nomīe domini rex isrl̄.
Et inuenit ih̄us asellū: et sedit sup eum sicut
scriptum est. Noli timere filia syon: ecce rex
tuus venit sedēs sup pullū asine. Hec non
cognouerūt discipuli eius primū: ꝫ quādo
glorificatus est ih̄s tūc recordati sūt quia
hec erāt scripta de eo: et hec fecerūt ei. Testi-
moniū ergo phibebat turba q̄ erat cum eo
quādo lazarū vocauit de monumēto: et susci-
tauit eū a mortuis. Propterea et obuiā venit
ei turba: q̄ audierūt eum fecisse hoc signū.
Pharisei ergo dixerūt ad semetipos. Vide-
tis q̄ nichil pficimus? Ecce mūdus totus
post eum abijt. Erāt autem quidā gētiles
ex hijs qui ascenderāt ut adorarēt in die
festo. Hij ergo accesserūt ad philippū qui
erat a bethsaida galilee: et rogabāt eū di-
cētes. Dn̄e: volumus ih̄m videre. Venit phi-
lippus: et dicit ādree. Andreas rursū et phi-
lippus dixerūt ihesu. Ihus autem rn̄dit eis
dicēs. Venit hora ut clarificet̄ filius hominis.
Amē amē dico vobis: nisi granū frumēti ca-
dēs in terrā mortuū fuerit: ip̄m solū manet.
Si autē mortuū fuerit: multū fructū affert.
Qui amat aīam suā: pdet eam. Et qui odit
aīā suā in hoc mūdo: in vitā eternā custo-
dit eā. Si quis michi ministrat: me sequat̄.
Et vbi sū ego: illic et minister meus erit. Si
quis michi ministrauerit: honorificabit eū
pater meus. Nūc aīa mea turbata est. Et
quid dicā? Pater saluifica me ex hac hora.
Sed ꝓpterea veni in horā hāc. Pater cla-
rifica nomē tuū. Venit ergo vox de celo dicēs.
Clarificaui: et iterū clarificabo. Turba ergo
q̄ stabat et audierat dicebat tonitruū esse
factū. Alij aūt dicebāt. Angelus ei locutꝰ
est. Rn̄dit ih̄s: et dixit. Nō propter me hec
vox venit: ꝫ ꝓpter vos. Nūc iudiciū ē mūdi.
Nūc pn̄ceps huius mūdi eiciet̄ foras. Et
ego si exaltatus fuero a terra: oīa trahā ad
meipsū. Hoc aūt dicebat: significās q̄ mor-
te esset moriturus. Rn̄dit ei turba. Nos audi-
uimus ex lege: q̄ cristus manet in eternum.
Et quō tu dicis oportet exaltari filiū hominis?
Et quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis
ihesus. Adhuc modicū lumē in vobis est.
Ambulate dū lucē habetis: ut nō vos tene-
bre cōprehendāt. Et q̄ ambulat in tenebris:
nescit quo vadit. Dū lucē habetis credite
in lucem: ut filij lucis sitis. Hec locutus est
ih̄us: et abijt et abscōdit se ab eis. Cum aūt
tāta signa fecisset corā eis nō credebāt in eū:
vt sermo ysaie impleret̄ quē dixit. Domine
quis credidit auditui nr̄o: et brachiū domi
cui reuelatū est? Propterea nō poterāt cre-
dere: q̄ iterū dixit ysaias. Excecauit oculos
eorū et indurauit cor eorū: ut nō videāt ocu-
lis et intelligāt corde et cōuertāt̄ et sanem eos.
Hec dixit ysaias quādo vidit gloriam eius:
et locutus est de eo. Verūtamē et ex pn̄cipi-
bus multi crediderūt in eū: ꝫ ꝓpter phariseos
nō cōfitebāt̄: ut de synagoga nō eicerēt̄. Di-
lexerūt enim gloriā hominū magis q̄ glo-
riam dei. Ihesus autē clamauit et dixit. Qui
credit in me: nō credit in me. sed in eū qui
misit me. Et qui videt me: videt eum q̄ misit
me. Ego lux in mundū veni: ut oīs qui cre-
dit in me in tenebris non maneat. Et si quis
audierit v̄ba mea et nō custodierit: ego nō
iudico eum. Nō enim veni ut iudicē mūdū:
sed ut saluificem mundū. Qui sp̄nit me et nō
accipit v̄ba mea: habet qui iudicet eū. Ser-
mo quem locutus sū: ille iudicabit eū in no-
uissimo die. Quia ego ex meipo nō sū locu-
tus: ꝫ qui misit me pater ipse michi manda-
tū dedit: quid dicā et quid loquar. Et scio: q̄
mandatū eiꝰ vita et'na ē. Que ergo ego lo-
quor: sicut dixit m̄ pater sic loq̄r. XIII

Ante diē festū pasche sciēs ihesus q̄
venit hora eius ut trāseat ex hoc mūdo
ad prē: cū dilexisset suos qui erāt in mūdo:
in finē dilexit eos. Et cena facta cū diabolꝰ
iā misisset i cor ut traderet eū iudas simonis
scariothis: sciēs q̄ oīa dedit ei pater in ma-
nus et q̄ a deo exiuit et ad deū vadit: surgit a
cena et ponit vestimēta sua: et cū accepisset

lintheum pcinxit se. Deinde misit aquaz in peluim: et cepit lauare pedes discipuloꝝ: et extergere linteo quo erat pcinctus. Venit ergo ad simonem petrũ. Et dicit ei petrus. Dñe tu michi lauas pedes? Rñdit ihesus: et dixit ei. Qđ ego facio tu nescis modo: scies autem postea. Dicit ei petrus. Nõ lauabis michi pedes in eternũ. Rñdit ei ihs. Si non lauero te: non habebis partem mecũ. Dicit ei simõ petrus. Domine: nõ tantũ pedes meos: sed et manus et caput. Dicit ei ihesus. Qui lotus est nõ indiget nisi ut pedes lauet: sed est mundus totus. Et vos mũdi estis: sed nõ omnes. Sciebat enim quisnã esset qui traderet eũ. Propterea dixit: nõ estis mũdi oẽs. Postq̃ ergo lauit pedes eoꝝ accepit vestimẽta sua: et cũ recubuisset iterũ dixit eis. Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me magister et domine: et bene dicitis. Sũ etenim. Si ergo ego laui pedes vestros dominus et magister: et vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplũ enim dedi vobis: ut quemadmodũ ego feci vobis ita et vos faciatis. Amen amẽ dico vobis: nõ est seruus maior dño suo: neq; apostolus maior ẽ eo qui misit illũ. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. Nõ de omnibꝫ vobis dico. Ego scio quos elegerim. Sed ut adimpleatur scriptura: qui manducat mecũ panẽ leuabit cõtra me calcaneũ suũ. Amodo dico vobis priusq̃ fiat: ut cũ factuz fuerit credatis quia ego sum. Amẽ amẽ dico vobis: qui accipit si quẽ misero me accipit. Qui autez me accipit: accipit eum qui me misit. Cuz hec dixisset ihus turbatus ẽ spũ: et ptestatus est et dixit. Amẽ amẽ dico vobis: quia vnus ex vobis tradet me. Aspiciebãt ergo adinuicẽ discipuli: hesitãtes de quo diceret. Erat ergo recumbẽs vnus ex discipulis eius in sinu ihesu: quem diligebat ihesus. Innuit ergo huic simõ petrus: et dixit ei. Quis est de quo dicit? Itaq; cũ recubuisset ille supra pectus ihesu: dicit ei. Dñe quis est? Rñdit ihus. Ille est: cui ego intinctũ panẽ porrexero. Et cũ intinxisset panẽ: dedit iude simonis scariothis. Et post bucellam introiuit in eũ sathanas. Et dicit ei ihesus. Quod facis fac citius. Hoc autẽ nemo sciuit discumbentiuz: ad quid dixerit ei. Quidã enĩ putabãt quia loculos habebat iudas q dixisset ei ihesus. eme ea q̃ opus sũt nobis ad diem festũ: aut egenis ut aliquid daret. Cũ ergo accepisset ille bucellã: exiuit cõtinuo. Erat autẽ nox. Cũ ergo exisset. dixit ihesus. Nũc clarificatus est filius hominis: et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus ẽ in eo: et deus clarificabit eũ in semetipso: et cõtinuo clarificabit eũ. Filioli: adhuc modicũ vobiscũ sũ. Queretis me: et sicut dixi iudeis quo ego vado vos nõ potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatũ nouũ do vobis: ut diligatis inuicẽ sicut dilexi vos: vt et vos diligatis inuicẽ. In hoc cognoscẽt omnes quia discipuli mei estis: si dilectiõem habueritis adinuicẽ. Dicit ei simon petrus. Domine quo vadis? Rñdit ihs. Quo ego vado nõ potes me modo sequi: sequeris autez postea. Dicit ei petrus. Quare nõ possum te sequi modo? Animã meã pro te ponam. Rñdit ei ihs. Animam tuã pro me pones? Amen amẽ dico tibi: nõ cãtabit gallus donec ter me neges.

Et ait discipulis suis. Nõ XIIII turbetur cor vestruz. Creditis in deũ: et in me credite. In domo patris mei mansiões multe sũt. Si quo minus: dixissez vobis quia vado parare vobis locũ. Et si abiero et preparauero vobis locũ: iterũ venio et accipiã vos ad meipsum: ut vbi suz ego et vos sitis. Et quo ego vado scitis: et viam scitis. Dicit ei thomas. Domine: nescimus quo vadis. Et quomodo possumus viam scire? Dicit ei ihesus. Ego sũ via. et veritas. et vita. Nemo venit ad patrez nisi per me. Si cognouissetis me: et patrez meũ vtiq; cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum: et vidistis eũ. Dicit ei philippus. Dñe: ostende nobis patrẽ et sufficit nobis. Dicit ei ihesus. Tanto tempore vobiscum suz et nõ cognouistis me? Philippe: qui videt me videt et patrem. Quõ tu dicis ostende nobis patrẽ? Non credis quia ego in patre: et pater in me ẽ? Verba q̃ ego loquor vobis: a meipso nõ loquor. Pater autẽ in me manẽs: ipse facit opera. Nõ creditis quia ego in patre: et pater in me est? Alioquin propter opera ipa credite. Amen amẽ dico vobis: qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet: et maiora hoꝝ faciet. Quia ego ad patrez vado:

et quodcūqꝫ petieritis pr̄em in nomīe meo
hoc faciam: vt glorificet᷑ pater in filio. Si
quid petieritis me in noīe meo hoc faciam.
Si diligitis me: mandata mea seruate. Et
ego rogabo patrem ⁊ aliū paraclitū dabit
vobis ut maneat vobiscū in eternū spiritū
veritatis: quē mundus nō potest accipere:
qꝛ nō videt eum nec scit eum. Vos autez co=
gnoscetis eū: quia apud vos manebit: ⁊ in
vobis erit. Nō relinquā vos orphanos: ve=
niam ad vos. Adhuc modicuz: ⁊ mūdus
me iam non videt. Vos autem videtis me:
qꝛ ego viuo et vos viuetis. In illo die vos
cognoscetis quia ego sum in patre meo: ⁊
vos in me: ⁊ ego in voƀ. Qui habet māda=
ta mea ⁊ seruat ea: ille ē qui diligit me. Qui
autem diligit me: diliget᷑ a patre meo. Et
ego diligam eū: ⁊ manifestabo ei meipsuz.
Dicit ei iudas: nō ille scariothis. Dn̄e quid
factum ē qꝛ manifestatur⁹ es noƀ teipsuz:
et nō mūdo? Rn̄dit ihus: ⁊ dixit ei. Si q̄s
diligit me sermonē meū seruabit: ⁊ pater
meus diliget eū. et ad eū veniemus: et man=
sionē apud eū faciem⁹. Qui nō diligit me:
sermones meos non seruat. Et sermonem
quē audistis nō est meus: sed eius q̄ misit
me patris. Hec locutus sū voƀ: apud vos
manēs. Paraclitus autez spūs scūs quem
mittet pater in nomine meo ille vos doce=
bit oīa: ⁊ suggeret voƀ oīa quecūqꝫ di=
xero voƀ. Pacē relinquo voƀ: pacē meaz
do voƀ. Nō quomodo mūdus dat: ego do
vobis. Nō turbet᷑ cor vestrū: neqꝫ formidet.
Audistis qꝛ ego dixi vobis: vado ⁊ venio
ad vos. Si diligeretis me. gauderetis vti=
qꝫ qꝛ vado ad pr̄em: quia pater maior me
est. Et nūc dixi vobis priusq̄ꝫ fiat: ut cū fa=
ctuz fuerit credatis. Iam nō multa loq̄r vo=
biscū. Venit enī princeps mūdi huius: et
in me nō habet quicq̄ꝫ. Sed ut cognoscat
mūdus qꝛ diligo pr̄ez: ⁊ sic mandatū dedit
michi pr̄ sic facio. Surgite: eam⁹ hic. XV

Ego sū vitis vera: ⁊ pater me⁹ agrico=
la est. Omez palmitē in me nō feren=
tem fructū tollet eū: ⁊ oīez qui fert fructū
purgabit eū: ut fructū plus afferat. Iā vos
mūdi estis: ꝓpter sermonē quē locutus sū
voƀ. Manete in me: ⁊ ego in vobis. Sicut
palmes nō potest ferre fructū a semetipso
nisi manserit ī vite: sic nec vos nisi in me mā=
seritis. Ego sū vitis: vos palmites. Qui ma=
net in me ⁊ ego in eo hic fert fructū multū:
quia sine me nichil potestis facere. Si quis
in me non māserit mittetur foras sicut pal=
mes ⁊ arescet: ⁊ colligēt eū ⁊ in ignē mittēt
et ardet. Si manseritis in me ⁊ verba mea
in vobis manserint: quodcunqꝫ volueritis
petetis: ⁊ fiet voƀ. In hoc clarificat⁹ est pa=
ter meus. ut fructū plurimū afferatis: et effi=
ciamini mei discipuli. Sicut dilexit me pr̄:
et ego dilexi vos. Manete in dilectōe mea.
Si p̄cepta mea seruaueritis manebitis in
dilectōe mea: sicut et ego pr̄is mei p̄cepta
seruaui: ⁊ maneo in ei⁹ dilectōe. Hec locu=
tus sū vobis: ut gaudiū meū in vobis sit: et
gaudiū vestrū impleatur. Hoc est p̄ceptū
meū: ut diligatis inuicē sicut dilexi vos. Ma=
iorē hac dilectōnez nemo habet: q̄ꝫ ut aīam
suā ponat quis pro amicis suis. Vos amici
mei estis: si feceritis que ego p̄cipio vobis.
Iā non dicā vos seruos: quia seruus nescit
quid faciat dominus ei⁹. Vos autē dixi a=
micos: quia oīa quecūqꝫ audiui a patre
meo nota feci voƀ. Nō vos me elegistis s;
ego elegi vos: ⁊ posui vos ut eatis ⁊ fructū
afferatis: ⁊ fruct⁹ vester maneat: ut quod=
cunqꝫ petieritis patrē in nomine meo det vo=
bis. Hec mando vobis: vt diligatis inuicez.
Si mūdus vos odit: scitote quia me prio=
rē vobis odio habuit. Si de mūdo fuissetis:
mūdus quod suū erat diligeret. Quia vero
de mūdo nō estis. sed ego elegi vos de mū=
do: ꝓpterea odit vos mundus. Mementote
sermonis mei: quē ego dixi vobis. Non est
seruus maior domino suo. Si me ꝑsecuti sūt:
et vos ꝑsequēt᷑. Si sermonē meū seruaue=
rūt: et vestrū seruabūt. Sed hec oīa facient
voƀ ꝓpter nomē meū: quia nesciūt eum qui
misit me. Si nō venissem ⁊ locutus fuissem
eis: peccatū nō haberēt. Nūc aūt excusacōez
non habēt de peccato suo. Qui me odit: et
pr̄ez meū odit. Si opera non fecissem in eis
q̄ nemo ali⁹ fecit: peccatū nō haberēt. Nūc
autez et viderūt ⁊ oderūt: ⁊ me ⁊ pr̄ez meum.
Sed ut adimpleat᷑ sermo qui in lege eoꝝ
scriptus est: qꝛ odio habuerunt me gratis.

Cum autez venerit paraclitus quē ego mit=
tam vobis a patre spiritū veritatis q̄ a prē
ꝓcedit: ille testimoniū phibebit de me. Et
vos testimoniū phibebitis: quia ab inicio
Hec locutus sū **XVI** mecū estis.
vobis: ut nō scandalizemini. Absq̧ sy=
nagogis faciēt vos. Sed venit hora: ut oīs
qui interficit vos arbitret̃ obsequiū se pre=
stare deo. Et hec faciēt vobis: q̄ꝛ nō nouert̃
patrē neq̧ me. Sed hec locutus sū vobis:
vt cū venerit hora eoꝝ. reminiscamini: q̄ꝛ e=
go dixi vobis. Hec autez vobis ab inicio
nō dixi: quia vobiscū eram. Et nūc vado ad
euz qui misit me: ⁊ nemo ex vobis interro=
gat me quo vadis. Sed quia hec locutus
sū vobis: tristicia implebit cor vestrū. Sed
ego veritatē dico vobis: expedit vobis vt
et ego vadam. Si enim nō abiero: paracli=
tus nō veniet ad vos. Si aūt abiero: mittā
eū ad vos. Et cū venerit: ille arguet mūdū
de peccato ⁊ de iusticia ⁊ de iudicio. De pccō
quidē: q̄ꝛ nō crediderunt in me. De iusticia
vero: q̄ꝛ ad patrē vado: ⁊ iam nō videbitis
me. De iudicō autē: q̄ꝛ princeps huius mū=
di iam iudicatus est. Adhuc multa habeo
vobis dicere: sed non potestis portaē mō.
Cuz autē venerit ille spūs veritatis: docebit
vos omēz veritatē. Non enim loquet̃ a se=
metipo: sed quecūq̧ audiet loquet̃: et que
vētura sūt annūciabit vobis. Ille me clarifi=
cabit: q̄ꝛ de meo accipiet: ⁊ annūciabit voƀ.
Omnia quecūq̧ habet pater mea sūt. Pro=
pterea dixi q̄ꝛ de meo accipiet: ⁊ annūciabit
vobis. Modicū et iā nō videbitis me. et iterū
modicū ⁊ videbitis me: q̄ꝛ vado ad patrem.
Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicē.
Quid ē hoc qđ dicit nobis modicū et non
videbitis me. et iterū modicum ⁊ videbitis
me ⁊ q̄ꝛ vado ad prēz? Dicebāt ergo. Quid
est hoc qđ dicit modicuz? Nescimus quid
loquit̃. Cognouit autez ihesus q̄ꝛ volebāt
eū interrogare: ⁊ dixit eis. De hoc queritis
inter vos q̄ꝛ dixi modicū ⁊ nō videbitis me:
et iterū modicū ⁊ videbitis me. Amē amen
dico vobis: q̄ꝛ plorabitis ⁊ flebitis vos: mū=
dus autē gaudebit. Vos autem ɔtristabi=
mini: ſʒ tristicia vrā ꝯ̄tetur in gaudiū. Muli=
er cū parit tristiciā habet: q̄ꝛ venit hora eiꝰ.

Cum autem peperit puerū iam nō meminit
pressure ꝓpter gaudiū: q̄ꝛ natus est homo
in mundū. Et vos igit̃ nūc quidē tristiciam
habetis. Iterū autez videbo vos ⁊ gaudebit
cor vestrū: ⁊ gaudiū vrm nemo tollet a vo=
bis. Et in illo die me nō rogabitis quicq̄.
Amē amē dico vobis: si quid petieritis pa=
trem in nomine meo dabit vobis. Vsq̧ mō
nō petistis quicq̄ in nomine meo. Petite ⁊
accipietis: ut gaudiū vrm sit plenū. Hec ī
ꝓuerbijs locutus sum voƀ. Venit hora: cū
iam nō in ꝓuerbijs loquar vobis: sed palā
de patre annūciabo voƀ. In illo die in noīe
meo petetis. Et nō dico vobis: q̄ꝛ ego roga=
bo patrē de voƀ. Ipse enim pater amat vos
q̄ꝛ vos me amastis: ⁊ credidistis q̄ꝛ a deo ex=
iui. Exiui a patre ⁊ veni in mundū: iterū reli=
quo mūdū: ⁊ vado ad prēz. Dicūt ei discipu=
li eiꝰ. Ecce nūc palam loqueris: ⁊ ꝓuerbiū
nullū dicis. Nūc scimus q̄ꝛ scis oīa: ⁊ nō o=
pus ē tibi ut quis te interroget. In hoc cre=
dimus: quia a deo existi. Rn̄dit eis ihesus.
Modo creditis? Ecce venit hora: ⁊ iam venit
vt dispgamini vnusquisq̧ in ꝓpria: ⁊ me so=
lū relinquatis. Et nō sū solus: quia pr̄ me=
cū est. Hec locutus sū vobis: ut in me pacez
habeatis. In mundo pressurā habebitis: sed
confidite: ego vici mundū. **XVII**
Hec locutus est ihūs: ⁊ subleuatis ocu=
lis in celū dixit. Pater venit hora: cla=
rifica filiū tuū. ut filius tuus clarificet te. Si=
cut dedisti ei potestatē omnis carnis: ut omē
qđ dedisti ei det eis vitam eternā. Hec ē au=
tem vita eterna: ut cognoscāt te solum deuz
verū: et quē misisti ihesum cristū. Ego te cla=
rificaui sup terrā: opus ɔsūmaui: qđ dedisti
michi ut faciā. Et nūc clarifica me tu pater
apud temetipm: claritate quā habui prius=
q̄ mundus fieret apud te. Manifestaui no=
mē tuū hominibꝫ: q̄s dedisti michi de mundo.
Tui erant: ⁊ michi eos dedisti: ⁊ sermonem
meū seruauerūt. Nūc cognouert̃: q̄ꝛ omnia
q̄ dedisti michi abs te sūt. Quia ꝟba q̄ dedi=
sti michi dedi eis: ⁊ ipi acceperūt ⁊ cognoue=
rūt vere q̄ꝛ a te exiui: ⁊ crediderūt q̄ꝛ tu me
misisti. Ego ꝓ eis rogo. Nō ꝓ mūdo rogo:
ſʒ ꝓ hijs q̄s dedisti michi: q̄ꝛ tui sūt. Et mea
omnia tua sūt: ⁊ tua mea sunt: et clarificatus

sum in eis. Et iam non sū in mūdo: ⁊ hij in mūdo sūt: ⁊ ego ad te venio. Pater sancte serua eos in nomīe tuo quos dedisti michi: vt sint vnū sicut ⁊ nos. Cū essem cū eis: ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti michi ego custodiui: ⁊ nemo ex eis ꝑijt nisi filius ꝑdicōis: ut scꝑtura impleat᷑. Nūc autē ad te venio: ⁊ hec loquor in mūdo: ut habeāt gaudiū meū impletū in semetipsis. Ego dedi eis sermonē tuū: ⁊ mūdus eos odio habuit: q2 non sūt de mūdo sicut et ego non sū de mūdo. Nō rogo ut tollas eos de mūdo: sed ut serues eos a malo. De mūdo nō sūt: sicut ⁊ ego non sū de mūdo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas ē. Sicut tu me misisti in mundū: ita ⁊ ego misi eos in mūdū. Et pro eis ego sanctifico me ipsū: ut sint ⁊ ipsi sanctificati in veritate. Nō ꝓ eis aūt rogo tantū: s3 ⁊ ꝓ eis qui credituri sūt ꝑ verbū eorū in me: vt omēs vnū sint sicut tu pr̄ in me ⁊ ego in te. ut et ipi in nob᷑ vnū sint: ut credat mūdus q2 tu me misisti. Et ego claritatē quā tu dedisti m̄i dedi eis: vt sint vnū sicut ⁊ nos vnū sumus. Ego i eis et tu in me: ut sint ɔsūmati in vnū: ⁊ cognoscat mūdus q2 tu me misisti: ⁊ dilexisti eos sicut ⁊ me dilexisti. Pater: quos dedisti michi volo ut vbi sū ego ⁊ illi sint mecū: ut videāt claitatē meā quā dedisti michi: q2 dilexisti me an̄ ɔstitucōē mūdi. Pr̄ iuste: mūd᷒ te nō ɔgnouit. Ego aūt te ɔgnoui: ⁊ hij cognouerūt q2 tu me misisti. Et notū feci eis nomē tuū ⁊ notū faciā: ut dilectio q̄ dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipis. XVIII

Hec cū dixisset ihesus: egressus est cū discipulis suis trās torrentē cedrō vbi erat ortus in quē introiuit ipse ⁊ discipuli eius. Sciebat aūt ⁊ iudas qui tradebat eū locū: q2 frequēter ihesus ɔuenerat illuc cū discipulis suis. Iudas ergo cū accepisset cohortē ⁊ a pontificib᷒ ⁊ phariseis ministros: venit illuc cū laternis ⁊ facib᷒ ⁊ armis. Ihs itaq3 sciēs omnia q̄ ventura erāt sup eū: processit ⁊ dixit eis. Quem q̄ritis? Rn̄derūt ei. Ihesum nazarenū. Dicit eis ihesus. Ego sum. Stabat aūt ⁊ iudas q̄ tradebat eū cū ipsis. Vt ergo dixit eis ego sū: abierūt retrorsū: et ceciderūt in terrā. Iterū ergo interrogauit eos. Quē q̄ritis? Illi aūt dixerūt. Ihm nazarenū. Rn̄dit ihesus. Dixi vobis: quia ego sū. Si ergo me queritis: sinite hos abire. Vt impleret᷑ sermo quē dixit: quia quos dedisti michi nō ꝑdidi ex eis quenq̄. Simō ergo petrus habēs gladiū eduxit eū: ⁊ ꝑcussit pontificis seruū. ⁊ abscidit ei᷒ auriculā dexteram. Erat aūt nomen seruo malchus. Dicit ergo ih̄us petro. Mitte gladiū tuū in vaginam. Calicē quē dedit michi pater: non bibam illū? Cohors aūt ⁊ tribunus ⁊ ministri iudeorū ɔprehenderūt ihesū: ⁊ ligauerūt eum et adduxerūt eū ad annā primū. Erat enim socer cayphe: qui erāt pōtifex āni illius. Erat autē cayphas qui ɔsiliū dederat iudeis: q2 expedit vnū hoīem mori ꝓ populo. Seq̄batur autē ihesū simon petrus: ⁊ alius discipulus. Discipulus aūt ille erat notus pontifici: et introiuit cū ihesu in atriū pōtificis. Petrus autē stabat ad ostiū foris. Exiuit ergo discipulus qui erāt notus pontifici: ⁊ dixit ostiarie: ⁊ introduxit petrū. Dicit ergo petro ancilla ostiaria. Nūquid ⁊ tu ex discipulis es hoīs istius? Dicit ille. Nō sum. Stabāt aūt serui et ministri ad prunas q2 frigus erat: ⁊ calefaciebāt se. Erat autē cū eis ⁊ petrus: stās ⁊ calefaciēs se. Pōtifex ergo interrogauit ihesū de discipulis suis: ⁊ de doctrina ei᷒. Respōdit ei ih̄us. Ego palam locutus sum mundo. Ego semꝑ docui in synagoga ⁊ in templo q° omēs iudei ɔueniūt: ⁊ in occulto locutus sū nichil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierūt: quid locutus sim ipsis? Ecce hij sciūt: que dixerim ego. Hec autē cum dixisset: vnus assistēs ministrorū dedit alapam ih̄u dicēs. Sic rn̄des pōtifici? Rn̄dit ei ih̄us. Si male locutus sū: testimoniū perhibe de malo. Si autē bene: quid me cedis? Et misit eum ānas ligatū ad caypham pōtificem. Erat autē simon petrus stās: ⁊ calefaciēs se. Dixerūt ergo ei. Nūquid et tu ex discipulis eius es? Negauit ille ⁊ dixit. Non sum. Dicit ei vnus ex seruis pontificis: ɔgnatus eius cuius abscidit petrus auriculam. Nōne ego te vidi in orto cū illo? Iterū ergo negauit petrus: ⁊ statī gallus cantauit. Adducūt ergo ih̄m ad caiphā in p̄toriū. Erat autem mane. Et ipsi nō introierūt in p̄toriū

vt non ɔtaminarent͛: sed vt manducarent pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras et dixit. Quam accusacōem affertis aduersus hominē hūc? Rn̄derūt ⁊ dixerūt ei. Si nō esset hic malefactor: nō tibi tradidissem⁹ eū. Dicit ergo eis pilatus. Accipite eū vos: et scd̄m legem v̄ram iudicate eū. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis nō licet interficē quēq̄. Vt sermo ihesu impleret͛ quē dixit: significans q̄ morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum in p̄torium pilatus: ⁊ vocauit ihesum: et dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ? Rn̄dit ihesus. A temetipso hoc dicis: an alij dixerūt tibi de me? Respōdit pilatus. Nūquid ego iude⁹ sum? Gens tua ⁊ pontifices tradiderunt te michi. Quid fecisti? Rn̄dit ihūs? Regnum meū non est de hoc mūdo. Si ex hoc mūdo esset regnū meū: ministri mei vtiq̄ decertarēt vt non traderer iudeis. Nūc autē regnum meū non ē hinc. Dixit itaq̄ ei pilat⁹. Ergo rex es tu? Rn̄dit ih̄s. Tu dicis: q̄ rex sū ego. Ego ī hoc natus sū: ⁊ ad hoc veni in mūdū: vt testimoniū phibeam veritati. Omīs qui est ex veritate audit vocem meā. Dicit ei pilat⁹. Quid est veritas? Et cū hoc dixisset: iterum exiuit ad iudeos: ⁊ dicit eis. Ego nullam inuenio in eo causam. Est aūt ɔsuetudo vobis: vt vnū dimittam vobis in pascha. Vultis ergo dimittam vobis regē iudeoꝝ? Clamauerūt ergo rursū omēs dicētes. Nō hūc: sed barraban. Erat aūt barrabas latro.

IX

Tunc ergo apprehendit pilatus ihesū: ⁊ flagellauit. Et milites plectētes coronā de spinis imposuerūt capiti eius: ⁊ veste purpurea circūdederūt eum. Et veniebāt ad eū: ⁊ dicebāt. Aue rex iudeoꝝ. Et dabant ei alapas. Exiuit iterū pilatus foras: ⁊ dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras: vt cognoscatis quia nullā inuenio in eo causam. Exiuit ergo ih̄s portans spineā coronā: ⁊ purpureū vestimentū. Et dicit eis. Ecce homo. Cū ergo vidissent eū pontifices et ministri: clamabant dicētes. Crucifige: crucifige eū. Dicit eis pilatus. Accipite eum vos: ⁊ crucifigite. Ego enim nō inuenio in eo causam. Rn̄derūt ei iudei. Nos legē habemus: ⁊ scd̄m legem debet mori: q̄ filiū dei se fecit. Cū ergo audisset pilatus hūc ſmonē: magis timuit. Et ingressus est in p̄toriū iterū: ⁊ dicit ad ihesū. Vnde es tu? Ihūs autē responsum nō dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Michi non loqueris? Nescis q̄ potestatem habeo crucifigē te: ⁊ p̄tātē habeo dimittere te? Rn̄dit ihūs. Nō haberes potestatē aduersum me vllā: nisi tibi datū esset desup. Propterea qui me tradidit tibi maius peccatū habet. Et exinde querebat pilatus dimittere eum. Iudei autem clamabāt dicētes. Si hūc dimittis: non es amicus cesaris. Omnis enim qui se regem facit ɔtradicit cesari. Pilatus autem cū audisset hos sermones adduxit foras ih̄m: ⁊ sedit p tribunali ī loco qui dicit͛ lithostratos: hebraice autem gabatha. Erat autē parasceue pasche: hora quasi sexta: et dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi autē clamabant. Tolle tolle: crucifige eū. Dicit eis pilatus. Regem vestrū crucifigam? Rn̄derūt pontifices. Non habemus regē: nisi cesarē. Tūc ergo tradidit eis illū: vt crucifigeret͛. Susceperūt autem ih̄m: ⁊ eduxerūt. Et baiulans sibi crucē exiuit in eum qui dicit͛ caluarie locum: hebraice golgotha. Vbi crucifixerūt eū: ⁊ cū eo alios duos hinc ⁊ hinc: medium autē ih̄m. Scripsit autē ⁊ titulū pilatus: et posuit sup crucē. Erat autē scriptū: ih̄s nazarenus rex iudeorū. Hunc ergo titulū multi iudeorū legerūt: q̄ ꝓpe ciuitatē erat locus vbi crucifixus est ihesus. Et erat scriptum hebraice grece ⁊ latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudeorū. Noli scribere rex iudeorum: sed q̄ ipse dixit: rex sum iudeorū. Rn̄dit pilatus. Quod scripsi scripsi. Milites ergo cū crucifixissent eum acceperūt vestimēta eius: et fecerūt q̄tuor partes: vnicuiq̄ militi partem. et tunicā. Erat autē tunica inconsutilis: desup ɔtexta p totū. Dixerūt ergo ad inuicē. Nō scindamus eam: sed sortiamur de illa cuius sit. Vt scriptura impleret͛ dicēs. Partiti sūt vestimēta mea sibi: ⁊ in vestem meā miserunt sortē. Et milites quidē hec fecerūt. Stabāt autē iuxta crucē ihū mater eius: ⁊ soror matris eius maria cleophe ⁊ maria magdalene. Cū vidisset ergo ihūs matrē ⁊ discipulū stantē quē diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam

discipulus in sua. Postea sciēs ihesus quia
oīa ꝯsūmata sūt: ut ꝯsūmaret̃ scꝑtura dic.
Sitio. Vas ergo eāt positū aceto plenū. Illi
autē plenā aceto spongiā ysopo circūponē=
tes: obtulerūt ori ei⁹. Cū ergo accepisꝫ ihe=
sus acetuꝫ dixit. Consūmatū ē. Et inclinato
capite tradidit spiritū. Iudei ergo quoniā
parasceue erat ut nō remanerēt in cruce cō=
pora sabbato: erat enim magnus dies ille
sabbati: rogauerūt pilatū ut frangerentur
eorū crura ⁊ tollerētur. Venerūt ergo milites:
et primi quidē fregerūt crura: ⁊ alterius q̃
crucifixus ē cū eo. Ad ihm aūt cū venissent.
vt viderūt eū iam mortuū nō fregerūt eius
crura: sed vnus militū lancea latus eius ape=
ruit: ⁊ continuo exiuit sanguis ⁊ aqua. Et
qui vidit testimoniū ꝑhibuit: ⁊ verū ē testi=
moniū ei⁹. Et ille scit q̄ vera dicit: ut et vos
credatis. Facta sunt enim hec: vt scriptura
impleret̃. Os nō ꝯminuetis ex eo. Et iterū
alia scriptura dicit. Videbūt in quē trāsfixerūt.
Post hec aūt rogauit pilatū ioseph ab a=
rimathia eo q̄ essꝫ discipulus ihu: occultus
autem ꝓpter metū iudeoꝝ: ut tollēt corpus
ihesu. Et permisit pilatus. Venit ergo: et tu=
lit corpus ihesu. Venit autem ⁊ nicodem⁹
qui venerat ad ihesum nocte primū: ferens
mixturā mirre ⁊ aloes quasi libras centum.
Acceperūt ergo corpus ihu: ⁊ ligauerūt eū
lintheis cū aromatibꝫ sicut mos est iudeis
sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifixus est
ortus: ⁊ in ortu monumētū nouū in quo nō=
dū quisq̄ positus erat. Ibi ergo ꝓpter para=
sceuen iudeorū: q̄ iuxta erat monumentum
posuerūt ihm.

XX

Vna aūt sab=
bati maria magdalene venit mane cū
adhuc tenebre essent ad monumētū: et vi=
dit lapidē sublatū a monumento. Cucurrit
ergo ⁊ venit ad simonē petrū: ⁊ ad aliū disci=
pulū quē amabat ihus: et dicit illis. Tule=
rūt dn̄m de monumēto: ⁊ nescimus vbi po=
suerūt eū. Exijt ergo petrus ⁊ ille alius disci=
pulus: et venerūt ad monumētū. Currebāt
aūt duo simul: ⁊ ille alius discipulus precu=
currit cicius petro: ⁊ venit primus ad monu=
mētū. Et cū se inclinasset vidit posita linthe=
amina: nō tamē introiuit. Venit ergo simō
petrus sequēs eū: ⁊ introiuit in monumētū.
Et vidit lintheamina posita: ⁊ sudariuꝫ q̄d
fuerat sup caput eius nō cū linthea minibus
positū: sed separatuꝫ · inuolutū in vnū locum.
Tūc ergo introiuit ⁊ ille discipulus q̃ vene=
rat primus ad monumentū: ⁊ vidit ⁊ credi=
dit. Nondū enim sciebant scꝑturā: q̄ opor=
tuit eū a mortuis resurgere. Abierūt ergo
iterū discipuli ad semetipos. Maria autem
stabat ad monumentū foris plorās. Dū er=
go fleret: inclinauit se ⁊ ꝓspexit in monumē=
tū. Et vidit duos angelos in albis sedētes:
vnū ad caput ⁊ vnū ad pedes: vbi positū eāt
corpus ihu. Dicūt ei illi. Mulier q̃d ploras?
Dicit eis. Quia tulerūt dn̄m meū: ⁊ nescio vbi
posuerūt eū. Hec cū dixisset ꝯūsa ē retrorsū:
et vidit ihm stantē: ⁊ nō sciebat q̄ ihesus ē.
Dicit ei ihus. Mulier quid ploras? Quem
q̄ris. Illa existimās q̄ ortulanus esset: dicit
ei. Dn̄e: si tu sustulisti eū dicito michi vbi po=
suisti eū: ⁊ ego eū tollā. Dicit ei ihus. Maria.
Conūsa illa dicit ei. Rabboni: q̄d dicitur ma=
gister. Dicit ei ihesus. Noli me tangē. Non=
dū enim ascendi ad pr̄em meū. Vade aūt
ad fratres meos: ⁊ dic eis. Ascendo ad pa=
trem meū ⁊ patrem vestrū: deū meū ⁊ deū ve=
strū. Venit maria magdalene annūcians
discipłis q̄ vidi dn̄m: ⁊ hec dixit michi. Cū
ergo sero esset die illo vna sabbatoꝝ ⁊ forēs
essent clause vbi erant discipuli congregati
ꝓpter metuꝫ iudeorū: venit ihesus ⁊ stetit in
medio ⁊ dixit eis. Pax vobis. Et cū hec di=
xissꝫ: ostendit eis manus ⁊ latus. Gauisi sūt
ergo discipuli: viso dn̄o. Dixit ergo eis iterū.
Pax vobis. Sicut misit me pater: et ego
mitto vos. Hec cū dixissꝫ insufflauit: et dicit
eis. Accipite spiritū sanctū. Quorū remiseri=
tis pc̄ca remittūt̃ eis: ⁊ quorū retinueritis
retenta sūt. Thomas aūt vnus ex duodecī
qui dicit̃ didimus nō eāt cū eis quādo venit
ihesus. Dixerūt ergo ei alij discipuli. Vidi=
mus dominū. Ille aūt dixit eis. Nisi videro
in manibꝫ eius fixurā clauoꝝ: et mittā digitū
meū in locū clauorū: ⁊ mittā manū meaꝫ in
latus eius: nō credā. Et post dies octo iterū
erant discipuli eius intus: ⁊ thomas cum eis.
Venit ihs ianuis clausis: ⁊ stetit in medio
et dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome.
Infer digitū tuū huc ⁊ vide manus meas: et

affer manū tuā ⁊ mitte in latus meū: et noli esse incredulus sed fidelis. Rn̄dit thomas ⁊ dixit. Dominus meus: ⁊ deus meus. Dicit ei ihūs. Quia vidisti me thoma credidisti: beati qui non viderūt ⁊ crediderūt. Multa quidē ⁊ alia signa fecit ihesus in ɔspectu discipulorū suoꝝ: q̄ nō sūt scripta in libro hoc. Hec autem scripta sunt ut credatis quia ihesus est filius dei: et vt credentes vitam habeatis in nomine eius.

XXI

Postea manifestauit se iterū ihesus ad mare tiberiadis. Manifestauit aūt sic. Erant simul simon petrus ⁊ thomas q̄ dicit̄ didimus ⁊ nathanael qui erat a chana galilee: ⁊ filij zebedei: ⁊ alij ex discipulis eius duo. Dicit eis simon petrus. Vado piscari. Dicūt ei. Venimus ⁊ nos tecū. Et exierūt et ascenderūt in nauī: ⁊ illa nocte nichil prēdiderūt. Mane aūt facto stetit ihesus ī littore: nō tamē cognouerūt discipuli qꝛ ihesus ē. Dicit ergo eis ihesus. Pueri: nunq̄d pulmētariū habetis? Rn̄derūt ei. Nō. Dicit eis. Mittite in dexterā nauigij rete: ⁊ inuenietis. Miserūt ergo: ⁊ iam nō valebāt illud trahere p̄ multitudine pisciū. Dicit ergo discipulus ille quē diligebat ihūs petro. Dominus ē. Simon petrus cū audissꝫ qꝛ dn̄s est: tunica succinxit se: erāt enim nudus: et misit se in mare. Alij autē discipuli nauigio venerūt. Non enim lōge erāt a terra: sꝫ quasi cubitis ducētis trahentes rete pisciū. Vt ergo descenderūt in terrā viderūt prunas positas: ⁊ piscēz suppositū ⁊ panē. Dicit eis ihesus. Afferte de piscibꝰ quos prēdidistis nūc. Ascendit simon petrus ⁊ traxit rete in terrā: plenū magnis piscibꝰ centūquinq̄ginta tribus. Et cū tanti essent: non est scissum rete. Dicit eis ihūs. Venite prandete. Et nemo audebat discumbentiū interrogare eū tu quis es: sciētes qꝛ dn̄s ē. Et venit ihūs ⁊ accepit panem ⁊ dat eis: ⁊ piscēz similiter. Hoc iā tercio manifestatus ē ihs discipulis suis: cū resurrexissꝫ a mortuis. Cūz ergo prandissꝫ: dixit simoni petro ihs. Simon iohānis diligis me plus hijs? Dicit ei. Etiam domine tu scis: qꝛ amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum. Simon iohannis diligis me? Ait illi. Etiam domine tu scis: quia amo te. Dicit ei iterū. Pasce agnos meos. Dicit ei tercio. Simō iohannis amas me? Contristatus ē petrus qꝛ dixit ei t̄cio amas me: ⁊ dicit ei. Dn̄e tu om̄ia nosti: tu scis qꝛ amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amē dico tibi: cū esses iunior cingebas te: ⁊ ābulabas vbi volebas. Cū aūt senueris extēdes manus tuas: ⁊ alius te cinget: ⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit: significans q̄ morte clarificaturus essꝫ deū. Et cū hoc dixissꝫ: dicit ei. Sequē me. Conūsus petrus vidit illū discipl̄m quē diligebat ihs sequētē: q̄ et recubuit in cena sup pectus eiꝰ et dixit: dn̄e quis est qui tradet te. Hūc ergo cū vidissꝫ petrus: dicit ihesu. Domine: hic autē quid? Dicit ei ihs. Sic eū volo manē: donec veniā. Quid ad te? Tu me sequē. Exijt ergo s̄mo iste inter frēs: qꝛ discipulus ille nō morit̄. Et nō dixit ei ihesus nō moritur: sꝫ sic eūz volo manē donec veniā: quid ad te. Hic ē discipulus ille qui testimoniū p̄hibet de hijs: et scripsit hec. Et scimus: qꝛ verū ē testimoniū eiꝰ. Sūt aūt ⁊ alia multa q̄ fecit ihs: q̄ si scribant̄ p̄ singula nec ip̄m arbitror mundū capere posse eos qui scribendi sunt libros. Explic̄ euāgeliū s̄m iohēm. Incip̄ p̄fac̄o sancti

Ieronimi ī oēs ep̄las sc̄i pauli.

Primū querit̄: quare post euāgelia q̄ supplemētūz legis sūt. et in quibꝰ nobis exēpla ⁊ p̄cepta viuēdi plenissime digesta sūt: voluerit apostolus has epistolas ad singulas ecc̄ias destinaē. Hac autē causa factū videt̄: ut scꝫ inicia nascentis ecc̄lie nouis causis existentibꝰ p̄uenīret: et vt p̄n̄tia atq̄ oriētia resecaret vicia: ⁊ post futuras excluderet q̄stiones: exemplo ꝓphaꝝ. qui post editam legē moysi in qua om̄ia dei mādata legebant̄: nichilominus tamē doctrina sua rediuiua semp̄ populi ɔpressere peccata: ⁊ ꝓpter exemplū viuēdi libros ad nostram etiam memoriā transmiserūt. Deinde querit̄: cur nō amplius q̄̄ decem epistolas ad ecc̄ias scripserit. Decem sūt enim cū ea que dicit̄ ad hebreos: nā reliq̄ quatuor ad discipl̄os specialiter sūt porrecte. Vt ostēderet nouū nō discrepaē a veteri testamēto. et se ɔtra legēz non facere moysi: ad numerū

primoꝝ decalogi mādatoꝝ suas epistolas destinauit: ⁊ quot ille p̄ceptis a pharaone instituit liberatos: totidē epistolis a diaboli et ydolatrie seruitute edocet acquisitos. Nam ⁊ duas tabulas lapideas. duoꝝ testamētoꝝ figurā habuisse. viri eruditissimi tradiderūt. Epistolam sane q̄ ad hebreos scribit᷑ quidā pauli non esse affirmāt. eo ꝙ nō sit eius noīe titulata. ⁊ ꝓpter ꝭmonis stiliq̧ distantiā: sed aut barnabe iuxta tertullianū aut luce iuxta quosdam: vel certe clemētis discipuli apostoloꝝ ⁊ episcopi rōne ecc̄ie post apostolos ordinati. Quibꝫ respōdendū ē: si ꝓpterea pauli nō erit q̄ eius nō habꝫ nomē: ergo nec alicuius erit: q̄ nulliꝰ nomine titulat᷑. Q̄d si inconueniēs absurdū q̧ ē: ipsius magis esse credēda ē q̄ tāto doctrine sue fulget eloquio. Sed qm̄ apud hebreoꝝ ecc̄ias quasi destructor legis falsa suspicōe habebat᷑: voluit tacito nomine de figuris legis. et veritate cristi reddē racōꝫ: ne odiū nominis fronte p̄lati. vtilitatē excludēt lectōis. Nō ē sane mirū si eloquētior videat᷑ in ꝓprio. id ē hebreo q̄̄ in pegno id est in greco: quo cetere epistole sūt scripte sermone. Mouet etiam quosdam quaē romanoꝝ epistola ī primo sit posita: cū eā nō p̄mo scriptā ratio manifestet. Nā hāc se ꝓficiscētē ihr̄osolimā sc̄p sisse testat᷑: cū corinthios et alios iam ante ut ministeriū q̄d secū portaturus erat colligerēt litteris adhortatus sit. Sed inde intelligi quidaꝫ volūt ita oīnes epistolas ordinatas. ut prima ponētur quāuis posterior fuerit destinata: ut per singulas epistolas gradibus ad ꝑfectiora veniret᷑. Romanoꝝ nāq̧ pleriq̧ tam rudes erāt. ut nō intelligerēt dei se gratia. et nō suis meritis esse saluatos: ⁊ ob hoc duo inter se populi ꝯflictarēt. Idcirco illos indigere asserit corrigi: vicia gentilitatis p̄ora ꝯmemorans. Corinthijs autem iam dicit sciētie gratiaꝫ ēē ꝯcessam: ⁊ nō tā oīnes increpat: q̄̄ cur peccātes nō increpauert̄ reprehendit sicut ait. Audit᷑ inter vos fornicacō. Et iterum. Cōgregatis vobis cū meo sp̄u: tradē huiusmodi sathane. In sc̄da vero laudāt᷑: et ut magis ac magis ꝓficiant cōmonent᷑. Galathe vēo iam nullius criminis arguūt᷑ nisi hoc tantū. ꝙ callidissimis pseudo apostolis crediderūt. Ephesij sane nulla reprehensione sed multa laude sūt digni: q̄ fidē apostolicā seruauerunt. Philipenses etiā multo magis collaudātur: qui nec audire quidem falsos ap̄los voluerūt. Thessalonicēses nichilominus in duabꝫ epistolis omni laude ꝓsequitur: eo ꝙ nō solū fidem inconcussam seruauerint veritatis: sed etiā in ꝑsecutione ciuiū fuerint cōstantes inuenti. Colosenses aūt t̄les erāt: ut cū ab ap̄lo visi corporaliter nō fuissent: hac laude digni haberētur. Et si corpore inquit absens sum: sed spiritu vobiscū sum gaudens. ⁊ videns ordinē vestrum De hebreis vero quid dicendum est. quoꝝ thessalonicēses q̄ plurimū laudati sūt. imitatores facti esse dicuntur. Sicut ipse ait. Et vos fratres imitatores facti estis ecc̄iaꝝ dei. que sunt in iudea: eadē enim passi estis ⁊ vos a cōtribulibꝫ vestris: que et illi a iudeis. Apud ipos q̄ꝫ hebreos eadē ꝯmemorat dicēs. Nā et vinctis ꝯpassi estis: et rapinā bonoꝝ vr̄oꝝ cū gaudio suscepistis: ꝯgnoscētes vos habē meliorē ⁊ manentē substātiā.

Explicit ꝓlogus generalis in oīnes ep̄las

Incip̄ ꝓlogus specialis in ep̄lam ad rōnos.

R Omani sunt qui ex iudeis et gētibus crediderūt. Hij supba cōtentione volebāt se alterutrū supponere. Nā iudei dicebāt. Nos sumus populꝰ dei. quos ab inicio dilexit ⁊ fouit: nos circūcisi ex genere abrahā. sancta descēdimꝰ ex stirpe: et notus retro apud iudeā tātū deus. Nos de egipto signis dei ⁊ virtutibꝫ liberati mare sicco ptrāsiuimꝰ pede: cū inimicos nostros grauissimi fluctꝰ inuoluerēt. Nobis pluit māna dn̄s in deserto: ⁊ quasi filijs suis celeste pabulū ministrauit. Nos die noctuq̧ ī colūna nubis ignisq̧ p̄cessit: ut nobis ī inuio iter ostēderet. Atq̧ ut cetera eiꝰ circa nos immēsa beneficia taceamꝰ: nos soli digni fuimꝰ dei legē accipe. ⁊ vocē dei loquētis audire: eiusq̧ cognoscē volūtatē. In q̄ lege nobis ꝓmissus est cristus: ad quos etiā ipse se venisse testatus est dicēs. nō veni nisi ad oues que pierāt domꝰ isrl̄: cū vos canes potius q̄̄ homines appellauerit. Equū

ne ergo est ut ydola hodie deserentes. qui-
bꝫ ab inicio deseruistis. nobis cōparemini:
⁊ nō potius in ꝓselitorum locū ex legis au-
ctoritate ⁊ cōsuetudine deputemini? Et hoc
ipm nō merebami: nisi quia larga semp dei
clemētia voluit vos ad nostrā imitationē
admittere. Gentes etiā ecōtrario respōde-
bāt. Quāto eni maiora erga vos dei bene-
ficia narraueitis: tāto maioris vos crimini
reos esse mōstrabitis. Semp enim hijs o-
mnibꝫ extitistis ingrati. Nā ipsis pedibꝫ qui-
bꝫ aridū mare trāsistis. ludebatis ante ydo-
la que fecistis: et ipo ore quo paulo āte ob
necē adūsarioꝝ domino cātaueratis. simu-
lacra vobis fieri poposcistis: illis oculis qbꝫ
venerādo deum in nube vel igne cōspiscere
solebatis: simulacra intuebamini. Manna
qꝫ vob fastidio fuit: ⁊ semp in deserto ɔtra
dn̄m murmurastis: ad egiptum vnde vos
manū valida eiecerat redire cupiētes. Quid
pluras? Ita patres vr̄i crebra ꝓuocacōne do-
minū irritauerūt. ut omes in heremo more-
rēt: nec plus ex senioribꝫ eoꝝ q̄ duo hoies
terram repromissionis intrarēt. Sed quid
āntiqua replicamus: cū etiā si illa minime fe-
cissetis. de hoc solo. nemo vos dignos ve-
nia iudicaret. q̄ dn̄m cristū ꝓphaꝝ semper
vob vocibꝫ repromissum nō solū suscipere
noluistis ꝫ etiam morte pessima pemistis?
Quem vt nos cognouimus statim credidi-
mus: cū nobis de eo antea nō fuerit p̄dica-
tum. Vnde ꝓbatꝰ q̄ ydolis seruiuimus. nō
obstinacōni mētis: ꝫ ignorātie deputandū.
Qui enim ɔgnitū ilico sequimꝰ: olim vtiqꝫ se-
q̄remur si ātea cognouissemus. Sic autē
vos de generis nobilitate iactatis: quasi
nō morū imitacō magis q̄ carnalis natiuitas
filios vos faciat esse scōꝝ. Deniqꝫ esau ⁊ ys-
mahel cū de stirpe sint abrahe: minime tamē
in filios reputātur. Hijs taliter altercātibꝫ.
apostolus se mediū interponēs: ita partiū
dirimit q̄stiones. ut neutrū eoꝝ sua iusticia
salutē meruisse ɔfirmet: ambos vero ꝑplos
et scienter ⁊ grauiter deliquisse: iudeos q̄ p
p̄uaricacōez legis deū inhonorauerint: gē-
tes vero q̄ cū cognitū de creatura creatorē
vt deum debuerint venerari. gloriā eius in
manufacta mutauerint simulacra: vtrosqꝫ
etiam similiter veniā ɔsecutos. equales esse
veracissima racōe demōstrat: p̄sertim cum in
eadē lege p̄dictū ⁊ iudeos ⁊ gētes ad cri-
sti fidē vocādos eē ostēdat. Quāobrē vicis-
sim eos humiliās: ad pacē ⁊ ɔcordiā cohortatꝰ.

Explicit ꝓlogus specialis. Incipit argumentū

Romani sūt partis ytalie. Hij
preuenti sunt a falsis aplis:
et sub nomine domini nostri
ihesu cristi in legem ⁊ ꝓphas
erant inducti. Hos reuocat
apostolus ad veram et euangelicam fidem
scribens eis a corintho.

Explicit argumentū

Incip̄ epistola beati pauli apli ad romanos

P

Paulus seruus ihu cri-
sti. vocatus apostolꝰ
segregatus in euāge-
liū dei. qd ante ꝓmise-
rat p ꝓphetas suos in
scripturis sanctis de
filio suo. qui factus ē
ei ex semie dauid scd̄z carnē: q̄ p̄destinatus
est filius dei in ꝩtute scd̄m spiritū sanctifica-
tionis ex resurrectiōe mortuoꝝ ihesu cristi
dn̄i nr̄i: p quē accepimꝰ gratiam et aposto-
latū ad obediēdū fidei in omnibꝫ gentibus
pro nomine eius: in quibꝫ estis ⁊ vos vo-
cati ihesu cristi: omnibꝫ q̄ sūt rome. dilectis
dei vocatis sanctis. Gratia vobis ⁊ pax a
deo patre ⁊ domino nr̄o ihesu cristo. Primū
quidē gratias ago deo meo p ihesū cristū p
omnibꝫ vobis: quia fides vr̄a ānūciatur in
vniuerso mūdo. Testis eni michi est deus
cui seruio in spiritu meo in euāgelio filij eius
q̄ sine intermissiōe memoriam vestri facio
semp in orationibꝫ meis: obsecrans si quo
mō tandē aliquādo ꝓsperū iter habeā in vo-
lūtate dei veniēdi ad vos. Desidero enim vi-
dere vos: ut aliq̄d impertiar vobis gratie
spiritualis ad cōfirmādos vos: id est simul
cōsolari in vobis p eā que inuicē est fidem
vestrā atqꝫ meā.

II

Nolo aūt vos ignorare fra-
tres: quia sepe ꝓposui venire ad vos ⁊ ꝓhibi-
tus sum vsqꝫ adhuc: ut aliquē fructū habe-
am in vobis sicut ⁊ in ceteris gentibꝫ. Gre-
cis ac barbaris sapiētibꝫ ⁊ insipiētibꝫ debitor
sum: itaqꝫ quod in me ꝓmptū est ⁊ vobis q̄
rome estis euangelizare. Nō enim erubesco

euangeliū. Virtus enim dei est in salutē omi
credēti: iudeo primū ⁊ greco. Justicia enim
dei in eo reuelatur ex fide in fidē: sicut scptū
est. Justus autē ex fide viuit. Reuelat enī
ira dei de celo sup oēm impietatē ⁊ iniusticiā
hominū: eoꝝ qui veritatē dei in iniusticia de-
tinēt: q2 qđ notū ē dei manifestū est in illis.
Deus enim illis reuelauit. Inuisibilia enim
ipius a creatura mūdi p ea q̄ facta sūt intel-
lecta ↄspiciūt: sempiterna q3 eius virtus ⁊
diuinitas: ita ut sint inexcusabiles. Quia cū
cognouissent deū nō sicut deū glorificarunt
aut gratias egerūt: s3 euanuerūt in cogita-
tionib3 suis: ⁊ obscuratū est insipiēs cor eo-
rū. Dicētes enim se esse sapiētes: stulti facti
sūt. Et mutauerūt gloriā incorruptibilis dei
in similitudinē imaginis corruptibilis hoīs:
et volucrū ⁊ quadrupedū ⁊ serpentiū. Pro-
pter qđ tradidit illos deus in desideria cor-
dis eoꝝ ī immūdiciā: ut ↄtumelijs afficiāt
corpora sua in semetipsis. Quia ↄmutauert
veritatē dei in mendaciū: ⁊ coluerūt ⁊ seruie-
rūt creature potius q̄ creatori: qui est bñdi-
ctus in secula amē. Proptēa tradidit illos
deus in passiōes ignominie. Nā femie eoꝝ
immutauerūt naturalē vsū: in eum vsū qui ē
contra naturā. Similiter autē ⁊ masculi reli-
cto naturali vsu femine exarserūt in deside-
rijs suis in inuicē: masculi in masculos tpi-
tudinē operātes: ⁊ mercedē quā oportuit
erroris sui in semetipsis recipiētes. Et sicut
nō pbauerūt deum habere in noticia: tradi-
dit illos deus in reprobū sensū: ut faciāt ea
que nō ↄueniūt: repletos omni iniquitate:
malicia: fornicacōne: auaricia: nequicia: ple-
nos inuidia: homicidijs: ↄtencōe: dolo: ma-
lignitate: susurrones: detractoēs: deo odibi-
les: ↄtumeliosos: suphos: elatos: inuētores
maloꝝ: parētib3 nō obediētes: insipientes:
incompositos: sine affectōe: absq3 fedē: sine
misericordia. Qui cū iusticiā dei ↄgnouissēt:
nō intellexerūt quoniā qui talia agūt dig̃
sunt morte: nō solum qui ea faciunt: sed eti-
am qui consentiunt facientib3.

II

Propter qđ inexcusabilis es o homo
omis qui iudicas. In quo enim iudi-
cas alterū: teipsū ↄdēnas. Eadē enim agis
q̄ iudicas. Scimus enim: quoniā iudiciū
dei est scđm veritatē in eos q̄ talia agūt. Exi-
stimas autē hoc o homo q̄ iudicas eos qui
talia agūt ⁊ facis ea: q2 tu effugies iudiciū
dei? An diuitias bonitatis eius ⁊ paciētie et
lōganimitatis ↄtēnis? Ignoras quoniā be-
nignitas dei ad penitentiā te adducit? Se-
cūdū autem duriciā tuā ⁊ impenitēs cor the-
saurisas tibi iram in die ire ⁊ reuelacōnis iu-
sti iudicij dei: q̄ reddet vnicuiq3 scđm opera
eius. Hijs quidē qui scđm paciētiam boni o-
peris: gloriā ⁊ honorē et incorrupcōem que-
rentib3 vitā eternā. Hijs autē q̄ sūt ex ↄtē-
cōne ⁊ qui nō acquiescūt veritati: credūt au-
tem iniq̄tati: ira: et indignacō: tribulacō: et
angustia in omē3 animā hominis operantis
malū: iudei primū ⁊ greci. Gloria aūt et ho-
nor ⁊ pax omi operāti bonū: iudeo primū et
greco. Nō enim est accepcō psonaꝝ apud
deū. Quicūq3 enim sine lege peccauerūt: si-
ne lege peribūt: ⁊ quicūq3 in lege peccauerīt:
p legem iudicabūt. Nō enim auditores le-
gis iusti sūt apud deum: s3 factores legis iu-
stificabūtur. Cū enim gētes q̄ legem nō ha-
bēt naturaliter ea q̄ legis sūt faciūt: eiusmo-
di legem nō habētes ipsi sibi sūt lex: q̄ ostē-
dūt opus legis scriptū in cordib3 suis: testi-
moniū reddēte illis ↄsciā ipoꝝ ⁊ inter se in-
uicē cogitationū accusantiū aut etiā defendē-
tiū: in die cū iudicabit deus occulta hominū
scđm euāgeliū meū p ihesum cristū. Si aūt
tu iudeus ↄgnominaris ⁊ requiescis ī lege:
et gloriaris in deo: et nosti volūtatē eius: et
pbas vtiliora instructus p legē: ↄfidis te
ipm ēē ducē cecoꝝ: lumē eoꝝ q̄ in tenebris
sūt: eruditorē insipientiū: magistrū infantiū:
habentē formā sciētie ⁊ veritatis ī lege: q̄ er-
go aliū doces teipsū nō doces. Qui pdicas
nō furandū furaris: q̄ dicis nō mechandum
mecharis. Qui abominaris ydola: sacrilegiū
facis. Qui in lege gloriaris: p puaricacōem
legis deum inhonoras. Nomē enim dei per
vos blasphemat inter gētes: sicut scriptū
ē. Circūcisio quidē pdest si legē obserues:
si autē puaricator legis sis: circūcisio tua p-
putiū facta ē. Si igit pputiū iusticias legis
custodiat: nōne pputiū illius in circūcisionē
reputabitur? Et iudicabit id qđ ex natura
est pputiū legē ↄsummās te: qui p litteram

III

S IIII

b

bI

c

et circūcisionē ꝑuaricator es legis. Nō enī
qui in manifesto iudeus ē neqʒ q̄ in manife-
sto in carne est circūcisio: sed qui ī abscondi-
to iudeus ē ⁊ circūcisio cordis in spū nō lr̄a:
cuius laus nō ex hominibꝫ ſʒ ex deo ē.

III

VII

Quid ergo amplius iudeo. aut q̄ vtili-
tas circūcisionis? Multū p oēʒ modū.
Primū quidē: q̄ credita sūt illis eloq̄a dei.
Quid enim si quidam illoꝝ nō crediderūt?
Nūquid incredulitas illoꝝ fidē dei euacua-
uit? Absit. Est aūt deus verax: oīs autem
homo mēdax sicut scriptū est: ut iustificeris
in sermonibꝫ tuis ⁊ vincas cū iudicaris. Si
aūt iniquitas nostra iusticiā dei cōmendat:
quid dicemus? Nūquid iniquus ē deus:
qui infert iram? Secundū hoīem dico. Ab-
sit. Alioquī quomodo iudicabit deus hūc
mūdū? Si enim veritas dei ī meo mēdatio
abūdauit in gloriā ipsius: quid adhuc et e-
go tāq̄ꝫ peccator iudicor ⁊ nō sicut blasphe-
mamᷣ. et sicut aiūt quidā nos dicere. facia-
mus mala ut veniāt bona? Quoꝝ dampnacō
iusta est. Quid ergo? Precellimus eos?
Nequaq̄ꝫ. Causati enim sumus iudeos et
grecos oēs sub peccato esse: sicut scriptū
est. Quia nō est iustus quisq̄ꝫ: nō est intelli-

VIII

gēs: nō est requirēs deuʒ. Omēs declinaue-
rūt simul inutiles facti sūt: nō est qui faciat
bonū nō est vsqʒ ad vnū. Sepulcrū patēs
est guttur eoꝝ: linguis suis dolose agebāt:
venenū aspidū sᷓb labijs eoꝝ. Quoꝝ os
maledictōe ⁊ amaritudine plenū ē: veloces
pedes eoꝝ ad effundendū sanguinē. Cōtri-
tio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ: et viā pacis nō
cognouerūt: nō est timor dei ante oculos
eoꝝ. Scimus autē: quoniā quecūqʒ lex lo-
quitᷣ hijs q̄ in lege sūt loquitᷣ. Ut oē os
obstruatᷣ et sᷓbditus fiat oīs mūdus deo:
q̄ ex operibꝫ legis nō iustificabitᷣ oīs caro
coram illo. Per legē enim cognicō peccati.
Nūc aūt iusticia dei sine lege manifesta ē:
testificata a lege ⁊ ꝓphetis. Iusticia aūt dei
p fidē ihesu cristi: in oēs ⁊ sup oēs qui cre-
dūt in eū. Nō enim est distinctio. Oēs enī
peccauerūt: ⁊ egēt gloria dei. Iustificati gra-
tis p gratiā ipsius p redēptionē que est in
cristo ihesu: quē ꝓposuit deus ꝓpiciatoreʒ p
fidē in sanguine ipsius ad ostēsionē iusticie

sue ꝓpter remissionē ꝑcedentiū delictoꝝ in
sustentacōe dei ad ostensionē iusticie eius
in hoc tempoē: ut sit ipe iustus ⁊ iustificans
eū q̄ ex fide ē ihesu cristi. Ubi ē ergo glori-
atio tua? Exclusa ē. Per quā legeʒ? factο-
rū? Nō. Sed p legē fidei. Arbitramur enī
iustificaī hoīeʒ p fidē: sine opibꝫ legis. An iu-
deoꝝ deꝰ tm̄? Nōne ⁊ gentiū? Immo ⁊ gētiū.
Qm̄ quidē vnus ē deꝰ q̄ iustificat circūcisionē
ex fide: ⁊ ꝑputiū p fidē. Legē ergo destruimꝰ
p fidē? Absit. Sed legē statuimꝰ.

P

IIII

Quid ergo dicemus inuenisse abrahā
prēm nostrū scđm carnē? Si enim a-
brahā ex opibꝫ iustificatus est. habet gliaʒ:
sed nō apud deū. Quid enim dicit scriptura?
Credidit abrahā deo: ⁊ reputatū est illi ad
iusticiā. Ei aūt qui opeatᷣ. merces nō impu-
tatᷣ scđm gratiā: sed scđm debitū. Ei vero q̄
nō operatᷣ. credēti aūt in eum qui iustificat
impiū reputatᷣ fides eius ad iusticiā scđm
ꝓpositū gratie dei: sicut ⁊ dauid dicit beatitu-
dinē hominis cui deus accepto fert iusticiā
sine operibꝫ. Beati quoꝝ remisse sūt iniqui-
tates: ⁊ quoꝝ tecta sunt pecca. Btūs vir cui
nō imputabit dn̄s peccatū. Beatitudo ergo

II

hec in circūcisione manet: an etiaʒ in ꝑputio?
Dicimus enim: q̄ reputata ē abrahe fides
ad iusticiā. Quō ergo reputata ē? In circū-
cisione: an in preputio. Non in circūcisione:
sed in prepucio. Et signum accepit circūcisi-
onis signaculuʒ iusticie fidei que est in ꝑpu-
tio: ut sit pater omniū credētiū p ꝑputiū: ut
reputetᷣ ⁊ illis ad iusticiā. Et sit pater circū-
cisionis: nō hijs tātū qui sūt ex circūcisione:
sed ⁊ hijs qui sectātᷣ vestigia fidei q̄ est in
ꝑputio patris nostri abrahe. Nō enim per le-
gem ꝓmissio abrahe aut semini eius ut hēs
esſʒ mūdi: ſʒ p iusticiā fidei. Si enim qui ex
lege heredes sūt. exinanita ē fides: abolita
est ꝓmissio. Lex enim iram operatᷣ. Ubi enī
nō est lex: nec ꝑuaricacō. Ideo ex fide: vt
scđm grāʒ firma sit ꝓmissio oīm semini. Nō
ei qui ex lege ē solū: sed ⁊ ei qui ex fide ē a-
brahe qui pater est oīm nostrū: sicut scriptū
est. Quia prēm multaꝝ gentiū posui te an-
te deū cui credidisti: qui viuificat mortuos:
et vocat ea q̄ non sūt tanq̄ꝫ ea que sūt. Qui

III

cōtra spem ī spem credidit: ut fiēt prī multaꝝ

gentiū: secūdū q̄ dictū ē ei. Sic erit semen tuū: sicut stelle celi ⁊ arena maris. Et nō infirmatus est in fide: nec cōsideravit corpus suū emortuū · cū iam fere centū esset ānorꝝ: et emortuā vuluā sare. In repromissiōe etiam dei nō hesitavit diffidētia: sed cōfortatꝰ est fide dans gloriā deo: plenissime sciens. q̄ quecūq̄ ꝓmisit deus potēs est ⁊ facere. Ideo et reputatū est illi ad iusticiam. Nō ē aūt scriptū tm̄ ꝓpter ipsū q̄ reputatū ē illi ad iusticiā: sed et ꝓpter nos quibꝰ reputabitur credētibus in eū qui suscitavit ihesum cristū dn̄m nostrū a mortuis: qui traditꝰ ē ꝓpter delicta nrā · ⁊ resurrexit ꝓpter iustificacionē nostrā.

IIII

Iustificati ergo ex fide pacē habeamꝰ ad deū p dn̄m nostrum ihesū cristū: per quē habemus accessum per fidē in gratiā istā: in qua stamus ⁊ gloriamur in spe glorie filiorū dei. Nō solū aūt: s; et gloriamur ī tribulationibꝰ: sciētes q̄ tribulatio pacientiā operatᷣ: paciencia aūt ꝓbationē: ꝓbatio vero spem. Spes aūt nō cōfundit: quia caritas dei diffusa ē in cordibꝰ nostris: per spiritū sanctū qui datus est nobis. Ut quid eni cristus cū adhuc infirmi essemus secūdū tēpus ꝓ impijs mortuus ē? Vix eni pro iusto quis moritᷣ. Nam ꝓ bono forsitan quis audeat mori. Cōmēdat aūt caritatē suā deus ī nobis: quoniam cū adhuc peccatores essemus secūdū tempus: cristus ꝓ nobis mortuus est. Multo igitᷣ magis nūc iustificati in sanguine ipsius salui erimꝰ ab ira per ipsum. Si eni cū inimici essemꝰ recōciliati sumus deo · p mortē filij eius: multo magis recōciliati salui erimus in vita ipsius. Nō solum aūt: sed ⁊ gloriamur ī deo p dn̄m nostrū ihesū cristū: p quē nūc recōciliationē accepimus. Propterea sicut p vnū hominē peccatū in hūc mundū intravit ⁊ p peccatū mors: et ita in omēs homines mors ptrāsijt: in quo omēs peccaverūt. Usq; ad legem eni peccatū erat in mūdo. Peccatū aūt nō imputabatᷣ cum lex non esset: sed regnavit mors ab adam usq; ad moysen · etiā in eos qui nō peccaverūt in similitudinē ꝑuaricationis ade: qui ē forma futuri. Sed nō sicē delictū: ita ⁊ donū. Si enim vnius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei ⁊ donū · ī gratia vnius hominis ihesu cristi · in plures abūdavit. Et nō sicut p vnū peccatū: ita et donū. Nam iudiciū ex vno ī cōdemnationē: gratia aūt ex multis delictis in iustificationē. Si enim vnius delicto mors regnavit p vnū: multo magis abundātiā gratie et dona cōnis et iusticie accipientes in vita regnabūt per vnū ihesum cristū. Igitᷣ sicut per vnius delictum in omēs homines ī cōdemnatōnem: sic ⁊ per vnius iusticiā in omēs homines in iustificationē vite. Sicut enim p inobedientiā vnīꝰ hominis peccatores constituti sunt multi: ita et p vnius obedicōnem iusti constituentur multi. Lex aūt subintravit: ut abūdaret delictū. Ubi aūt abūdavit delictū · supabūdavit gratia: ut sicut regnavit peccatū ī mortē; ita ⁊ gratia regnet p iustitiā in vitā eternā: per ihesum cristū dn̄m nostrum.

VI

Quid ergo dicemꝰ? Manebimꝰ ī peccō: vt grā abūdet? Absit. Si eni mortui sumus peccato: quomō adhuc vivemus in illo? An ignoratis fratres: q̄ quicūq; baptizati sumus ī cristo ihesu ī morte ipsius baptizati sumus? Cōsepulti enim sumꝰ cū illo per baptismū in mortē: ut quomō cristus surrexit a mortuis per gloriā patris: ita ⁊ nos in novitate vite ābulemꝰ. Si enim cōplātati facti sumus similitudini mortis eius: simul ⁊ resurrectōnis erimꝰ. Hoc scientes: quia vetus homo noster simul crucifixus est ut destruatur corpus peccati: ut vltra non serviamus peccato. Qui eni mortuus est: iustificatus est a peccato. Si aūt mortui sumus cū cristo credimꝰ quia simul etiā vivemus cū cristo: scientes q̄ cristus resurgens ex mortuis iam nō moritur: mors illi vltra nō dn̄abitᷣ. Quod eni mortuus est peccato · mortuus est semel: qđ aūt vivit vivit deo. Ita ⁊ vos existimate vos mortuos quidē esse peccato: viventes aūt deo in cristo ihesu. Non ergo regnet peccatū ī vestro mortali corpore: ut obediatis concupiscentijs eius. Sed neq; exibeatis menbra vestra arma iniq̄tatis peccato: sed exibete vos deo tanquā ex mortuis viventes: ⁊ menbra vestra arma iusticie deo. Peccatū enim vobis nō dn̄abitur. Nō eni sub lege estis: sed sub gratia. Quid

ergo? Peccabimus: quoniā non sumus sb lege sed sub gratia? Absit. An nescitis qm cui exhibetis vos seruos ad obediendum: serui estis eius cui obedistis. siue pcci ad mortē siue obediciōis ad iusticiā? Gratias aūt deo q fuistis serui pcci: obedistis autem ex corde. in eā formā doctrine in q̄ traditi estis. Liberāti aūt a pcco: serui facti estis iusticie. Humanū dico: ppter infirmitatē carnis vestre. Sicut enim exhibuistis mēbra vestra seruire immūdicie et iniquitati ad iniqtatē: ita nūc exhibete mēbra vr̄a seruire iusticie in sanctificacōem. Cū enim serui essetis peccati: liberi fuistis iusticie. Quē ergo fructum habuistis tūc i illis: in qb9 nūc erubescitis? Nam finis illorū mors est. Nūc vero liberati a pcco. serui aūt facti deo: habetis fructū vestrū in sanctificacōez: finē vero vitaz eternam. Stipendia enim pcci mors: grā autē dei vita etna. in cristo ihu dn̄o nr̄o. VII

An ignoratis frēs sciētib9 enim legez loquor: q lex i hoie dn̄at quāto tpe viuit? Nā que sub viro est mulier: viuente viro alligata est legi. Si aūt mortuus fuerit vir eius: soluta est a lege viri. Igitur viuēte viro vocabit adultera si fuerit cū alio viro: si aūt mortuus fuerit vir eius. liberata est a lege viri: vt non sit adultera si fuerit cū alio viro. Itaqz fratres mei et vos mortificati estis legi p corpus cristi: ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit: ut fructificetis deo. Cū eni essemus in carne. passiones peccatorū que p legez erāt operabant in membris nostris: ut fructificarēt morti. Nūc autem soluti sumus a lege mortis. in qua detinebamur: ita ut seruiamus in nouitate spiritus et nō in vetustate littere. Quid ergo dicemus? Lex pccm est? Absit. Sed peccatū nō cognoui: nisi p legē. Nā ɔcupiscentiam nesciebā: nisi lex diceret. Nō ɔcupisces. Occasione aūt accepta. pccm p mandatū operatū ē in me omēz ɔcupiscentiā. Sine lege enim peccatū mortuū erat. Ego aūt viuebā sine lege aliquādo. Sed cū venissz mandatū: pccm reuixit. Ego autez mortuus sū: et inuentū est michi mandatū quod erat ad vitā: hoc eē ad mortē. Nā peccatū occasione accepta p mandatū seduxit me: et per illud occidit. Itaqz lex quidē sancta: et mandatū scm̄ et iustū et bonū. Quod ergo bonū est m̄ factum est mors? Absit. Sed peccatū ut appareat peccatū p bonū operatū ē michi mortē: ut fiat supra modū peccās pccm p mādatū. Scimus eni: q lex spūalis est. Ego aūt carnalis sū: venūdatus sb pcco. Quod enim operor nō intelligo. Non eni qd volo bonū hoc ago: sed quod odio malū illud facio. Si aūt qd nolo illud facio: consentio legi qm bona est. Nūc aūt iā non ego operor illud: sed qd habitat in me pccm. Scio eni: q nō habitat in me. hoc est in carne mea. bonū. Nā velle adiacet michi: pficere aūt bonū nō inuenio. Nō enim quod volo bonū hoc facio: sed qd nolo malū hoc ago. Si autez qd nolo illud facio: iā nō ego operor illud: sed qd habitat in me peccatū. Inuenio igit legē volēti michi facē bonū: quoniā michi malū adiacet. Cōdelector enim legi dei scdz interiorē hoiez. Video aūt aliā legē in membris meis. repugnātem legi mētis mee: et captiuantē me in lege pcci que est in membris meis. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei: p ihesū cristū dn̄m nr̄m. Igit egoipse mēte seruio legi dei: carne aūt legi pcci. VIII

Nichil ergo nūc damnacōis est hijs qui sūt in cristo ihesu: qui nō scdm carnē ambulāt. Lex eni spūs vite i cristo ihesu: liberauit me a lege pcci et mortis. Nā qd impossibile erat legi in quo infirmabat p carnē: de9 filiū suū mittēs in similitudinē carnis pcci: et de pcco dānauit peccatū in carne. ut iustificacō legis impleretur in nob: q non scdz carnē ābulamus: sed scdz spiritū. Qui enim scdz carnē sūt. q̄ carnis sūt sapiūt: qui vero secūdū spiritū sūt: que sūt spūs sentiūt. Nam prudentia carnis mors est: prudentia autē spūs vita et pax. Quoniā sapientia carnis inimica est deo. Legi enim dei nō est subiecta: nec eni potest. Qui aūt in carne sūt: deo placere nō possunt. Vos aūt in carne nō estis sz in spū: si tamē spūs dei habitat in vobis. Si qs aūt spiritū cristi nō habet: hic nō est ei9. Si aūt cristus in vobis est: corpus quidez mortuū ē ppter pccm: spūs vero viuit ppter iustificacōez. Qd si spūs eius qui suscitauit

ihesum a mortuis habitat in vobis: qui susci-
tauit ihesum cristum a mortuis viuificabit et
mortalia corpora vestra: ꝓpter inhabitātē
spiritū eius in vobis. Ergo fratres debito-
res sumus: nō carni ut scd̄m carnē viuamus.
Si eni secundū carnē vixeritis· moriemini:
si autē spiritu facta carnis mortificaueritis·
viuetis. Quicūq3 enim spiritu dei aguntur:
hij sunt filij dei. Nō enim accepistis spiritū
seruitutis iterū i timore: sus cepistis spiritum
adopcōnis filiorum dei: i quo clamamus ab-
ba pater. Ipse eni spiritus testimoniū red-
dit spiritui nostro: q sumus filij dei. Si aūt
filij et heredes: heredes quidē dei· coheredes
aūt cristi: si tamē cōpatimur ut et conglorifice-
mur. Existimo eni: q nō sunt cōdigne pa-
ssiones huius tēporis ad futurā gloriā· q re-
uelabit in nobis. Nā exspectatio creature
reuelationē filiorum dei exspectat. Vanitati e-
nim creatura subiecta ē non volēs: sed pro-
pter eū qui subiecit eā i spe: quia et ipa crea-
tura liberabit a seruitute corruptiōis in lib-
tatē glorie filiorum dei. Scimus enim: q o-
mnis creatura ingemiscit et parturit usq3 ad
huc. Non solū aūt illa: sed et nos ipsi primitias
spiritus habētes· et ipsi intra nos gemimus
adoptionē filiorum dei: exspectātes redēpti-
onē corporis nostri. Spe eni salui facti su-
mus. Spes aūt q videtur nō est spes. Nā
qd videt quis qd sperat? Si aūt quod nō
videmus speramus: per pacientiam exspe-
ctamus. Similiter aūt et spiritus adiuuat
infirmitatē nostrā. Nam qd oremus sicut
oportet nescimus: sed ipse spiritus postulat
p nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui au-
tē scrutatur corda· scit qd desideret spiritus:
quia secūdū deū postulat p sanctis. Scimus
aūt quoniā diligētibus deū· omnia cooperan-
tur in bonū: hijs q secūdū ꝓpositū vocati sūt
sancti. Nam quos p̄sciuit et p̄destinauit con-
formes fieri ymaginis filij sui: ut sit ipse pri-
mogenitus in multis fratribus. Quos aūt p-
destinauit hos et vocauit: et quos vocauit
hos et iustificauit. Quos autem iustificauit:
illos et glorificauit. Quid ergo dicemus
ad hec? Si deus pro nobis: quis contra
nos? Qui etiā ꝓprio filio non pepercit: sed
p nobis omnibus tradidit illū. Quomō non

VII

VIII

P

etiam cum illo omnia nobis donauit? Quis
accusabit aduersus electos dei? Deus qui
iustificat. Quis est qui condemnet? Xp̄us
ihesus qui mortuus est ymmo qui et resur-
exit: qui est ad dexteram dei: qui etiam inter-
pellat pro nobis. Quis ergo nos separa-
bit a caritate cristi? Tribulatio angustia an
fames an nuditas an periculum: an p̄secu-
tio an gladius? Sicut scriptū ē. Quia pro-
pter te mortificamur tota die: estimati sumus
sicut oues occisionis. Sed in hijs omnibus
superamus: ꝓpter eū q dilexit nos. Certus
sum eni: q neq3 mors neq3 vita neq3 ange-
li neq3 p̄ncipatus neq3 virtutes neq3 instā-
tia neq3 futura neq3 fortitudo neq3 altitudo
neq3 ꝓfundū neq3 creatura alia poterit nos
separare a caritate dei: q est i cristo ihe-
su dño nostro.

IX

Veritatē dico in cristo ihesu· non mentior· testimoniū
michi p̄hibēte consciencia mea in spiritu san-
cto: quoniā tristicia michi est magna: et cō-
tinuus dolor cordi meo. Optabam eni ego i-
pse anathema esse a cristo p fratribus meis q
sūt cognati mei secundū carnem qui sūt isra-
helite: quorum adoptio est filiorum et gloria et
testamentū et legislatio et obsequiū et p̄mis-
sa: quorum patres ex quibus cristus secūdum
carnē· qui est sup omnia deus benedictus in
secula amen. Nō aūt q exciderit verbum dei.
Nō eni omnes qui israhel hij sunt israhelite:
neq3 qui semē sunt abrahe omes filij. Sed
in ysaac vocabit tibi semen: id est nō qui fi-
lij carnis hij filij dei: sed q filij sunt p̄missiōis
estimāt in semine. Promissionis eni verbū
hoc ē. Secundū hoc tēpus veniā: et erit sare
filius. Nō solū aūt illa: sed et rebecca ex vno
cōcubitu habēs ysaac patris nostri. Cū eni
nondū nati fuissent aut aliqd boni egissent
aut mali: ut secūdū electōnem ꝓpositum dei
maneret· nō ex operibus sed ex vocāte dictū
ē ei: quia maior seruiet minori sicut scriptū
ē. Jacob dilexi: esau aūt odio habui. Quid
ergo dicemus? Nūquid iniqtas apud deū?
Absit. Moysi eni dicit. Miserebor cui miser-
tus sum: et misericordiā prestabo cui misere-
rebor. Igitur nō volentis neq3 currētis: sed
miserētis est dei. Dicit enim scriptura phara-
oni. Quia in hoc ipm excitaui te ut ostendā

II

III

IIII

S

in te virtutē meā: ꝛ ut annūciet̄ nomē meū
in vniūsa terra. Ergo cui vult miseretur: ꝛ
quē vult indurat. Dicis itaqꝫ michi. Quid
adhuc queritur? Voluntati ei⁹ quis resistit?
O homo: tu q̄s es. qui respondeas deo? Nū-
quid dicit figmētū ei qui se finxit: q̄d me fe-
cisti sic? An nō habet potestatē figulus luti
ex eadē massa facere aliud quidē vas in ho-
norē: aliud vero ī cōtumeliā? Q̄d si deus vo-
lens ostēdere irā. et notā facere potētiā suā
sustinuit in multa patientia vasa ire apta ī
interitū: ut ostenderet diuitias glorie sue in
vasa misericordie que p̄parauit in gloriā?
Quos ꝛ vocauit nos: nō solū ex iudeis sed
etiā ex gētib⁹: sicut in osee dicit. Vocabo nō
plebē meā. plebē meā: ꝛ nō dilectā dilectā:
et nō miseicordiā cōsecutā miseicordiā cōse-
cutā. Et erit: ī loco vbi dictū ē eis nō plebs
mea vos: ibi vocabūt̄ filii dei viui. Ysaias
aūt clamat p̄ isrl'. Si fuerit numerus filioꝝ
isrl' tanq̄ arena maris: reliquie salue fient.
Verbū enī cōsūmans ꝛ abbreuiās in equi-
tate: quia verbū breuiatū faciet dn̄s super
terram. Et sicut p̄dixit ysaias nisi dominus
sabaoth reliquisset nobis semē sic̄ zodoma
facti essemus: ꝛ sicut gomorra similes fuis-
semus. Quid ergo dicemus? Q̄d gētes q̄
nō sectabant̄ iusticiā app̄hēderunt iustici-
am: iusticiā autē que ex fide est. Israhel ve-
ro sectādo legem iusticie: in legem iusticie
nō p̄uenit. Quare? Quia nō ex fide: ſꝫ q̄si ex
operib⁹. Offenderūt enim in lapidē offensi-
onis: sicut scriptū est. Ecce pono in syon la-
pidē offensionis ꝛ petrā scādali: ꝛ omīs qui
credit in eū nō cōfundetur. X

Fratres: volūtas quidē cordis mei et
obsecratio ad deū fit p̄ illis in salutē. Testi-
moniū enī p̄hibeo illis q̄ emulatōnem q̄dē
dei habēt: sed nō sc̄dm scientiā. Ignorātes
enī iusticiam dei. ꝛ suā querentes statuere:
iusticie dei nō sūt subiecti. Finis enim legis
cristus: ad iusticiā omni credenti. Moyses
enim scripsit: quoniā iusticiā que ex lege ē
qui fecerit homo: viuet in ea. Que aūt ex
fide est iusticia sic dicit. Ne dixeris in corde
tuo. quis ascēdet in celū. id ē cristū deduce-
re: aut quis descēdet ī abyssum. hoc ē cristū
a mortuis reuocāe. Sed q̄d dicit scriptura?
Prope est verbum in ore tuo et in corde tuo.
Hoc ē verbū fidei quod p̄dicamus: quia si
cōfitearis ī ore tuo dn̄m ihesū: ꝛ in corde tuo
credideris. q̄ deus illū suscitauit a mortuis:
saluus eris. Corde enī credit̄ ad iusticiam:
ore autē cōfessio fit ad salutē. Dicit enī scrip-
tura. Omnis qui credit in illū nō confundet̄.
Nō enī est distinctiō iudei ꝛ greci. Nā idem
dn̄s omniū: diues in omnes qui inuocant il-
lū. Omnis enī quicūqꝫ inuocauerit nomen
domini: saluus erit. Quomodo ergo inuoca-
būt in quē nō crediderūt? Aut quomō cre-
dēt ei: quē nō audierūt? Quomō autē audi-
ent: sine p̄dicante? Quomō vero p̄dicabūt:
nisi mittātur? sicut scriptū est. Quā speciosi
pedes euāgelizātiū pacē: euāgelizātiū bona.
Sed nō omnes obediūt euāgelio. Ysaias
enim dicit. Dn̄e: quis credidit auditui n̄ro?
ergo fides ex auditu: auditus aūt p̄ verbū
cristi. Sed dico. Nūquid nō audierūt? Et
quidē in omnē terrā exiuit sonus eoꝝ: et in
fines orbis terre v̄ba eoꝝ. Sed dico. Nun-
quid israhel nō cognouit? Primus moyses
dicit. Ego ad emulatōnem vos adducā in
nō gētem: in gētem insipiētem: in iram vos
mittā. Ysaias aūt audet et dicit. Inuētus sū
a nō querētib⁹ me: palā apparui hiis q̄ me
nō interrogabāt. Ad israhel aūt dicit. To-
ta die expādi manus meas ad populū nō
credētem: ſꝫ cōtradicētē michi. XI

Dico ergo. Nūq̄d deus repulit populū
suū? Absit. Nam et ego israhelita sum ex se-
mine abrahā de tribu beniamin. Non repu-
lit deus plebē suā quā p̄sciuit. An nescitis in
helya quid dicit scriptura: quēadmodū in-
terpellat deū aduersū israhel? Dn̄e p̄phetas
tuos occiderūt: altaria tua suffoderūt. ꝛ ego
relictus sū solus: ꝛ querūt aīam meā. Sed
q̄d dicit illi diuinū respōsū? Reliqui michi se-
ptē milia viroꝝ: q̄ nō curauerūt genua āte
baal. Sic ergo et in hoc tempore: reliquie
secūdum electōnem gratie salue facte sunt.
Si aūt gratia: iam nō ex operib⁹. Alioquī
gratia iam nō est gratia. Quid ergo? Q̄d
querebat israhel hoc nō est consecutus: ele-
ctio aūt cōsecuta est: ceteri vero excecati sūt
sicut scriptū est. Dedit illis deus spiritū com-
punctionis: oculos ut nō videāt et aures ut

nō audiāt:usq; in hodiernū diē. Et dauid dicit. Fiat mensa eoꝝ corā ipsis in laqueū: et in captionē ꝛ in scandalū ꝛ in retributionē illis. Obscurētur oculi eoꝝ ne videāt: ꝛ dorsū eoꝝ semp incurua. Dico ergo. Nunquid sic offenderūt ut caderēt? Absit. Sed illoꝝ delicto salus gentibꝫ: ut illos emulēt̄. Qđ si delictū eoꝝ diuitie sunt mūdi. ꝛ diminutio eoꝝ diuitie gentiū: quanto magis plenitudo eoꝝ? Vobis eni dico gentibꝫ. Quādiu quidē ego sū gentiū aplus ministeriū meū honorificabo: si quo mō ad emulandū puocē carnē meā: ꝛ saluos faciam aliquos ex illis. Si eni amissio eoꝝ recōciliatō ē mundi: q̄ assumptio nisi vita ex mortuis? Qđ si delibatō sancta est: ꝛ massa. Et si radix sancta: ꝛ rami. Qđ si aliqui ex ramis fracti sūt: tu aūt cū oleaster esses insertus es ī illis: ꝛ socius radicis et piguedinis oliue factus es: noli gloriari adūsus ramos. Qđ si gloriaris: nō tu radicē portas: ſ; radix te. Dicis ergo. Fracti sunt rami: ut ego inserar. Bene propter incredulitatē fracti sūt. Tu autē fide stas. Noli altū sapere sed time. Si enim deus naturalibꝫ ramis nō pepcit: ne forte nec tibi parcat. Vide ergo bonitatē ꝛ seueritatē dei. In eos quidē q̄ ceciderūt seueritatē: ī te aūt bonitatē dei: si pmāseris ī bonitate. Alioquin ꝛ tu excideris. Sed ꝛ illi si non pmāserint ī incredulitate inserent̄. Potens est eni deus iterꝝ inserere illos. Nam ꝛ si tu ex naturali excisus es oleastro ꝛ contra naturā insertus es ī bonā oliuā: quāto magis hij qui secundū naturā inserent̄ sue oliue? Nolo eni vos ignorare fratres misteriū hoc ut nō sitis vobisipis sapientes: qꝛ cecitas ex parte cōtingit ī israhel donec plenitudo gentiū intraret: ꝛ sic omīs israhel saluus fieret sicut scriptū est. Veniet ex syon: qui eripiat ꝛ auertat impietatē ab iacob. Et hoc illis a me testamentū: cū abstulero peccata eoꝝ. Secūdū euangeliū quidē inimici propter vos: scđm electonem aūt carissimi propter patres. Sine penitētia eni sūt dona et vocatio dei. Sicut eni aliquādo et vos nō credidistis deo. nūc autē misericordiā cōsecuti estis ꝓpter incredulitatem illoꝝ: ita ꝛ isti nūc nō crediderūt in vrā misericordiā: ut et ipsi misericordiā cōsequāt̄. Conclusit eni deus omīa ī incredulitate: ut omniū misereat̄. O altitudo diuitiaꝝ sapientie ꝛ sciētie dei: quā incōprehēsibilia sunt iudicia eiꝰ: et inuestigabiles vie eiꝰ. Quis eni cognouit sensū dn̄i: aut quis cōsiliarius eius fuit? Aut q̄s prior dedit illi: ꝛ retribuet̄ ei? Quoniā ex ipso et p ipsum et in ipso sunt omnia: ipi gloria ī secula seclorꝝ amē.

XII

Obsecro itaq; vos fratres p misericordiā dei: ut exhibeatis corpa vestra hostiam viuentē. sanctā. deo placentem: rationabile obsequiū vestrū. Et nolite cōformari huic seculo: sed reformamini ī nouitate sensus vestri: ut pbetis q̄ sit voluntas dei bona. et bene placēs. ꝛ pfecta. Dico enim p gratiā que data est michi. omībꝫ q̄ sūt inter vos: nō plus sapere q̄ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatē: ꝛ vnicuiq; sicut deus diuisit mensurā fidei. Sicut eni in vno corpe mlta mēbra habemus: omīa aūt mēbra nō eūdē actū habēt: ita multi vnū corpus sumus in cristo: singuli aūt alter alterius mēbra: habētes donatiōes secundū gratiā que data ē nobis differētes. Siue ꝓphetiam: secundū ratōnē fidei. Siue ministeriū: in ministrādo. Siue qui docet: in doctrina. Qui exhortat̄: ī exhortādo. Qui tribuit: ī simplicitate. Qui preest: ī sollicitudine. Qui miseret̄: in hilaritate. Dilectio: sine simlatione. Odientes malū: adherētes bono. Caritatē fraternitatis inuicē diligentes: honore inuicē puenientes. Sollicitudine nō pigri: spiritu feruētes: domino seruiētes. Spe gaudētes: ī tribulatione patiētes: orationi instātes. Necessitatibus sanctoꝝ cōmunicātes: hospitalitatē sectantes. Bn̄dicite psequētibꝫ vos. Bn̄dicite: ꝛ nolite maledicere. Gaudere cū gaudētibus: flere cū flentibꝫ. Idipm inuicē sentiētes. Non alta sapiētes: sed humilibꝫ cōsentiētes. Nolite esse prudētes apud vosmetipos. Nulli malū p malo reddētes: puidentes bona nō tātum corā deo: sed etiā coram omībꝫ homībꝫ. Si fieri potest qꝺ ex vobis est: cū omībꝫ hominibꝫ pacē habētes. Non vosmetipos defendentes carissimi: ſ; date locū ire. Scriptū est enim. Michi vindictā: et ego retribuā dicit dn̄s. Sed si esurierit

inimicus tuus ciba illū: si sitit: potum da illi. Hoc enim faciēs: carbones ignis cōgeres sup caput eius. Noli vinci a malo: ſʒ vince i bono malum. XIII

Omnis aīa potestatibꝫ sublimioribus subdita sit. Nō est enī potestas nisi a deo. Que aūt sūt a deo: ordinata sunt. Itaqʒ qui resistit potestati: dei ordinatōni resistit. Qui autem resistunt: ipi sibi damnationē acquirūt. Nam pncipes non sunt timori boni operis ſʒ mali. Vis aūt nō timere potestatē: Bonū fac: ⁊ habebis laudē ex illa. Dei enim minister ē: tibi in bonū. Si aūt malū feceris · time. Nō enī sine causa gladiū portat. Dei enim minister est: vindex in irā ei qui malū agit. Ideoqʒ necitate subditi estote: non solū ꝓpter iram: sed etiā ꝓpter conscientiā. Ideo enī ⁊ tributa prestatis. Ministri enī dei sūt: i hoc ipsum seruientes. Reddite ergo oībꝫ debita. Cui tributū tributū: cui vectigal vectigal: cui timorem timorem · cui honorē honorem. Nemini quicꝙ debeatis: nisi ut inuicē diligatis. Qui enim diligit ꝓximū: legē impleuit. Nā nō adulterabis · nō occides · nō furaberis · nō falsum testimoniū dices · non cōcupisces: ⁊ si qd est aliud mādatū in hoc verbo instaurat᷑: diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. Dilectō ꝓximi malū nō operat᷑. Plenitudo ergo legis est dilectō. Et hoc scientes tēpus: qꝛ hora est iam nos de somno surgē. Nunc enim ꝓpior est nostra salus: q̄ cū credidimus. Nox p̄cessit: dies aūt appropinquauit. Abiciamus ergo opa tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis: sicut in die honeste ābulemus. Nō i comessatōibꝫ ⁊ ebrietatibus · nō in cubilibꝫ ⁊ impudiciciis · nō i ɔtēcōe ⁊ emlacōe: ſʒ induimi dn̄m ihesū cristū: ⁊ carnis curā ne feceritis i desideriis. XIIII

Infirmū autem in fide assumite: non in disceptationibus cogitationum. Alius enim credit māducare se oīa. Qui aūt infirmꝰ est: olus māducet. Is q̄ māducat · nō manducātem nō spernat: ⁊ q̄ nō māducat: manducantē non iudicet. Deus enim illū assumpsit. Tu quis es qui iudicas alienū seruū? Domino suo stat aut cadit. Stabit autem. Potens est enī deus statuere illū. Nā alius iudicat diem inter diem: alius aūt iudicat omnē diem. Vnusquisqʒ in suo sensu abūdet. Qui sapit diem · dn̄o sapit: ⁊ qui māducat · domino māducat. Gratias enī agit deo. Et qui nō māducat · dn̄o nō māducat: ⁊ grāas agit deo. Nemo enī nr̄m sibi viuit: ⁊ nemo sibi morit᷑. Siue enī viuimus · domino viuimus: siue morim̄ · dn̄o morimur. Siue ergo viuimus siue morim̄: dn̄i sumus. In hoc enī xp̄us mortuus est ⁊ resurrexit: ut ⁊ viuoꝝ et mortuoꝝ dn̄etur. Tu aūt qd iudicas fratrem tuū: aut tu quare spernis fratrē tuum? Omēs enī stabimus āte tribunal dei. Scriptū est enim. Viuo ego dicit dn̄s: qm̄ michi flectetur omne genu: ⁊ oīs lingua cōfitebit᷑ deo. Itaqʒ vnusquisqʒ nostrum ꝓ se ratīonem reddet deo. Non ergo āplius inuicē iudicemus. Sed hoc iudicate magis: ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum. Scio ⁊ confido in domino ihesu: qꝛ nichil cōmune ꝑ ipm̄ · nisi ei qui existimat qd ɔmune esse: illi cōmune est. Si enī ꝓpter cibū frat᷑ tuus cōtristat᷑: iam nō secūdū caritatē ābulas. Noli cibo tuo illū ꝑdē: ꝓ quo xp̄s mōtuus est. Nō ergo blasphemetur bonū nostrū. Nō est enim regnū dei esca ⁊ potus: sed iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū i spiritu sancto. Qui enī in hoc seruit xp̄o placet deo: ⁊ ꝓbatus ē hominibꝫ. Itaqʒ que pacis sunt sectem̄: ⁊ que edificationis sūt in inuicē custodiamꝰ. Noli ꝓpter escam destruere opus dei. Omnia q̄dem sūt mūda: ſʒ malū ē homini qui ꝑ offendiculū māducat. Bonū est nō manducare carnem ⁊ nō bibere vinū: neqʒ in quo frater tuus offendit aut scādalizat᷑ aut infirmat᷑. Tu fidem habes penes temetipm̄: habe corā deo. Beatus qui nō iudicat semetipm̄ in eo qꝙ ꝓbat. Qui aūt discernit: si māducauerit dānatus est: qꝛ nō ex fide. Ome aūt qd nō ē ex fide · peccatū est. XV

Debemus aūt nos firmiōes imbecillitates infirmoꝝ sustinē: ⁊ nō nob placere. Vnusquisqʒ vestrū ꝓximo suo placeat in bonum: ad edificacōēʒ. Etenī xp̄us nō sibi placuit: sed sicut scriptū est: improperia improperātiū tibi ceciderunt sup me. Quecūqʒ enī scripta sūt ad nostrā doctrinā scripta sūt: ut per patiētiam et cōsolacōem scripturaꝝ spem habeamus. Deus autē patiētie ⁊ solatii det

vobis idipm sapere in alterutrū secūdum ihesū xpm: ut vnanimes vno ore honorifice-tis deū ꝛ prem dñi nostri ihesu xpi. Propter quod suscipite invicē: sicut ꝛ xpus suscepit vos in honorē dei. Dico enim xpm ihesū ministrū fuisse circūcisionis ꝑpter veritatē dei ad cōfirmādas ꝑmissiones patrū: gentes aūt sup misericordia honorare deū: sic scriptū est. Propterea cōfitebor tibi in gētibꝫ domine: ꝛ nomini tuo cātabo. Et iterū dicit. Letamini gētes cū plebe eiꝰ. Et iterꝝ. Laudate omnes gētes dñm: ꝛ magnificate eū omnes pli. Et rursus ysaias ait. Erit radix iesse: ꝛ qui exsurget regere gētes: i eū gētes sperabūt. Deus aūt spei repleat vos omni gaudio ꝛ pace in credēdo: ut abūdetis in spe ꝛ virtute spiritus sancti. Certus sum aūt fratres mei ꝛ ego ipse de vobis: quoniā ꝛ ipi plení estis dilectōne. repleti omni sciencia: ita ut possitis alterutrū monere. Audacius aūt scripsi vobis fratres ex parte. tanꝙ in memoriā vos reducens: ꝑpter gratiā que data est michi a deo ut sim minister xpi ihesu in gētibꝫ sanctificans euāgeliū dei: ut fiat oblatio gētiū accepta ꝛ sanctificata ī spiritu sancto. Habeo igitur gloriam in xpo ihesu ad deū. Nō eni audeo aliquid loqui eorꝫ que ꝑ me nō efficit xpus in obedientiā gentiū: verbo ꝛ factis in virtute signorꝫ ꝛ ꝓdigiorꝫ in virtute spiritus sancti: ita ut ab ihe-rusalē ꝑ circuitū usqꝫ ad illiricū repleuerim euāgeliū xpi. Sic aūt ꝑdicaui euāgelium hoc. nō vbi nominatus est xpus ne sup alienū fundamētū edificarē: sed sicut scriptū ē quibꝫ nō est annūciatū de eo videbūt: ꝛ q̄ nō audierūt de eo intelligent. Propter qđ et impediebar plurimū venīē ad vos. Nūc vero vlterius locū nō habēs in hijs regiōibus: cupiditatē aūt habēs veniēdi ad vos ex multis iam ꝑcedētibꝫ ānis: cū in hyspaniam ꝓficisci cepero. spero ꝙ ꝑteriens videā vos. ꝛ a vobis deducar illuc. si vobis primū ex parte fruitus fuero. Nūc igitur ꝓficiscar in ihrl̄m ministrare sanctis. Probauerūt eni macedonia ꝛ achaia collacōnē aliꝙ facere in pauperes sanctorꝫ q̄ sūt in ihrl̄m. Placuit eni eis: ꝛ debitores sūt eorꝫ. Nā si spiritualiū eorꝫ participes facti sūt gētiles: debent ꝛ ī carnalibꝫ ministrare eis. Hoc igit̄ cū cōsūmauero ꝛ assignauēo eis fructū hūc: per vos ꝓficiscar in hyspaniā. Scio autem: qm̄ veniēs ad vos in abūdātia benedictōis xpi veniam. Obsecro ergo vos fratres per dominū nostrū ihesū xpm ꝛ ꝑ caritatē sancti spiritus ut adiuuetis me in oracōnibꝫ ad deum. ut liberer ab infidelibꝫ qui sūt in iudea: et obsequij mei oblatio accepta fiat in iherusalem sanctis: ut veniā ad vos in gaudio ꝑ volūtatē dei ut refrigerer vobiscū. Deus aūt pacis sit cū oībꝫ vobis amē.

XVI

Commēdo aūt vobis phebē sororē nrām que est in ministerio ecclesie q̄ est cenchris ut eā suscipiatis in dño digne sanctis: et asistatis ei in quocūqꝫ negocio vestri indiguerit. Eteni ipsa qꝫ astitit multis: ꝛ michi ipi. Salutate priscam ꝛ aquilā adiutores meos in xpo ihesu: qui ꝑ anima mea suas ceruices suppósuerunt: quibꝫ non solus ego gr̄as ago sed ꝛ cūcte ecclesie gētiū: ꝛ domesticā ecclesiam eorꝫ. Salutate epenetū dilectū michi: qui est ꝓmitiuꝰ asye in xpo ihu. Salutate mariā q̄ multū laborauit i vobis. Salutate andronicū et iuliam cognatos et concaptiuos meos qui sunt nobiles in aplis: qui et ante me fuerūt in xpo. Salutate Ampliatū dilectissimū mihi in dño. Salutate vrbanū adiutorē nostrū i xpo ihesu: et stachin dilectū meū. Salutate appellen probū in xpo. Salutate eos qui sunt ex aristoboli domo. Salutate herodiōem cognatū meū. Salutate eos qui sūt ex narcissi domo: qui sunt in dño. Salutate triphenam ꝛ triphosam: que laborāt in dño. Salutate ꝑsidā carissimā: q̄ multū laborauit in domino. Salutate rufum electū i dño: ꝛ matrē eius et meā. Salutate asincretū flegōtā hermen patrobam herman: et qui cū eis sūt fratres. Salutate philologū ꝛ iuliam nereū ꝛ sororem eius ꝛ olimpiadem: ꝛ omēs qui cū eis sūt sanctos. Salutate invicē in osculo sancto. Salutāt vos omēs ecclesie xpi. Rogo aūt vos fratres ut obseruetis eos q̄ dissensiones ꝛ offendicla ꝑter doctrinā quā vos didicistis faciunt: ꝛ declinate ab illis. Huiuscemodi eni xpo dño nr̄o nō seruiunt sed suo vētri: ꝛ ꝑ dulces ꝟmones ꝛ bn̄dictōnes

seducūt corda innocētiū. Vestra enī obedientia in omni loco diuulgata est. Gaudeo igit̄ in vobis: ꝫ volo vos sapientes esse in bono: ⁊ simplices in malo. Deus aūt pacis cōterat sathanan sub pedibꝫ vestris velocit̄. Gratia dn̄i nostri ihū xp̄i vobiscū. Salutat vos thimotheus adiutor meus: ⁊ lucius ⁊ iason ⁊ sosipater cognati mei. Saluto vos ergo tercius: qui scripsi epistolā in domio. Salutat vos gaius hospes meus: ⁊ vniūse ecclesie. Salutat vos erastus archarius ciuitatis: ⁊ quartus frater. Gratia domi nostri ihesu xp̄i cū omnibꝫ vobis amen. Ei aūt qui potens ē nos cōfirmare iuxta euāgeliū meū ⁊ p̄dicacōez ihesu xp̄i: scd̄m reuelacōez misterij tēporibꝫ eternis taciti qd̄ nūc patefactū ē p scripturas ꝓphetaꝝ scd̄m p̄ceptū eterni dei ad obeditionē fidei in cūctis gētibus cogniti soli sapiēti deo p ihesū xp̄m: cui honor et gloria in secula seculorum amen.

Explicit epistola ad Romanos. Incipit prologus in epistolam ad Corinthios.

Corinthij sunt achaici: ⁊ hij similiter ab ap̄lo audierīt verbum veritatis: et subuersi sūt multipharie a falsis apostolis. Quidam a philosophie verbosa eloquentia: alij secta legis iudaice inducti sūt. Hos reuocat apostolus ad veram fidem ⁊ euāgelicā sapientiā: scribēs eis ab ephso p thimotheū. Explicit prologus Incipit epistola ad corinthios prima.

Paulus vocatus ap̄lus ihū xp̄i p volūtatē dei et sostenes frater ecclesie dei q̄ ē corinthi: sanctificatis in xp̄o ihesu vocatis sanctis: cum omibꝫ qui inuocāt nomen domini nostri ihesu cristi in omni loco ipsorum et nostro. Gratia vobis et pax a deo patre nostro: ⁊ domino ihesu xp̄o. Gratias ago deo meo semper pro vobis in gratia dei que data est vobis in cristo ihesu: q̄r in omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia: sicut testimonium cristi confirmatum ē in vobis ut nichil vobis desit in illa gratia: exspectantibus reuelacōnē domi nostri ihesu xp̄i: qui ⁊ cōfirmabit vos usqꝫ in finem sine crimine: in die aduētus dn̄i nostri ihesu xp̄i. Fidelis deus: p quē vocati estis in societatē filij eius ihesu xp̄i domini nostri. Obsecro aūt vos fratres p nomē dn̄i nostri ihesu xp̄i: ut idip̄m dicatis omnes: ⁊ nō sint in vobis scismata. Sitis aūt p̄fecti in eodē sensu: ⁊ in eadem sciētia. Significatū est enī michi de vobis fratres mei ab hijs qui sunt cloes: quia cōtencōnes sunt inter vos. Hoc autem dico: qd̄ vnusquisqꝫ vestrū dicit. Ego quidez sū pauli: ego aūt appollo. ego vero cephe: ego autem xp̄i. Diuisus est xp̄s? Nūquid paulus crucifixus est p vobis: aut in nomine pauli baptizati estis? Gratias ago deo meo q̄ neminē vestrū baptizaui. nisi crispum et gaiū: ne quis dicat q̄ in noīe meo baptizati estis. Baptizaui aūt ⁊ stephane domū: cetꝫ nescio si quē aliū vestrū baptizauerim. Nō enī misit me xp̄s baptizare sed euāgelisare: nō in sapiētia verbi: ut non euacuet̄ crux cristi. Verbū enī crucis p̄eūtibꝫ quidē stulticia ē: hijs aūt qui salui fiūt id est nobis dei virtus est. Scriptū est enī. Perdā sapiētiam sapientiū: ⁊ prudentiā prudentium reprobabo. Vbi sapiēs vbi scriba: vbi inquisitor huiꝰ seculi? Nōne stultā fecit deus sapiētiā huiꝰ mūdi? Nam quia in dei sapientia nō cognouit mūdus p sapientiā deū: placuit deo per stulticiā p̄dicacionis saluos facere credentes. Quoniā ⁊ iudei signa petūt: ⁊ greci sapientiā querūt. Nos aūt p̄dicamus cristū crucifixū: iudeis quidē scandalū. gētibꝫ aūt stulticiam: ip̄is aūt vocatis iudeis atqꝫ grecis. cristū dei virtutē et dei sapientiā. Quia qd̄ stultū est dei. sapientius est hominibꝫ: ⁊ qd̄ infirmū est dei: fortius est homibꝫ. Videte enī vocacōnem vestrā fratres: q̄r nō multi sapientes secūdū carnem nō multi potentes nō multi nobiles: sed q̄ stulta sūt mūdi elegit deus ut confundat sapientes: ⁊ infirma mūdi elegit deus ut confundat fortia: ⁊ ignobilia mūdi ⁊ cōtemptibilia elegit deus et ea que nō sunt. ut ea que sunt destrueret: vt nō gloriet̄ omnis caro in conspectu eius. Ex ip̄o aūt vos estis in xp̄o ihesu: q̄ factus est nobis sapiētia ⁊ iusticia ⁊ sanctificatio et

VIII

P

II

redemptō: ut quemadmodū scriptum est:
qui gloriatur in domino glorietur. II

Et ego cum venissem ad vos fratres:
veni non in sublimitate sermonis aut
sapientie: annūcians vobis testimoniū xpi.
Nō eni iudicaui me scire aliquid inter vos
nisi ihesū xpm: et hūc crucifixū. Et ego in in-
firmitate et timore et tremore multo fui apud
vos: et sermo meus et pdicacō mea nō in p-
suasibilibus humane sapientie verbis: sed in
ostensione spiritus et virtutis: ut fides vra
nō sit in sapientia hominū sed in virtute dei.
Sapientiā aūt loquimur inter pfectos. Sa-
pientiam vero nō huius seculi neqz pncipuz
huius seculi qui destruūtur: sz loquimur dei sa-
pientiam in misterio que abscōdita ē: quam
pdestinauit deus ante secula in gloriā nrāz
quā nemo principū huius seculi cognouit.
Si eni cognouissent: nūquam dnm glorie cru-
cifixissent. Sicut scriptū ē: qd oculus nō vi-
dit nec auris audiuit nec in cor hominis as-
cendit: que pparauit deus hijs qui diligūt illuz.
Nobis aūt reuelauit deus per spiritum suū.
Spiritus enim omnia scrutatur: etiā pfunda
dei. Quis enim scit hominū que sunt hominis:
nisi spiritus hominis qui in ipo est? Ita et que
dei sūt nemo cognouit nisi spiritus dei. Nos
aūt nō spiritū huius mūdi accepimus sed
spiritū qui ex deo est: ut sciamus que a deo do-
nata sūt nobis: que et loquimur nō in doctis
humane sapientie verbis, sed in doctrina
spiritus: spiritualibus spiritualia cōparantes.
Animalis aūt homo nō pcipit ea que sunt
spiritus dei. Stulticia enim est illi: et nō po-
test intelligere: quia spiritualiter examinatur.
Spiritualis aūt iudicat omnia: et ipse a ne-
mine iudicatur: sicut scriptū ē. Quis enim co-
gnouit sensū dni: aut quis instruxit eū? Nos
autem sensum cristi habemus. III

Et ego fratres non potui vobis loqui
quasi spiritualibus: sz quasi carnalibus.
Tanquam paruulis in xpo lac vobis potuz de-
di nō escam. Nōdū eni poteratis: sz nec nūc
quidē potestis. Adhuc enim carnales estis.
Cū enim fuerit inter vos zelus et contentō:
nōne carnales estis et secūdū hominē ābu-
latis? Cū enim quis dicat ego quidē sū pauli.
alius aūt ego appollo: nōne homies estis?
Quid igitur est appollo? Quid vero paulus?
Ministri eius cui credidistis. Et vnicuiqz
sicut dns dedit. Ego plantaui appollo riga-
uit: sed deus incremētū dedit. Itaqz neqz qui
plātat est aliquid neqz qui rigat: sed qui incre-
mētū dat deus. Qui plātat aūt et qui rigat
vnū sūt. Vnusquisqz aūt ppriā mercedē acci-
piet secundū suū laborē. Dei enim sumus ad-
iutores. Dei agricultura estis: dei edificatio
estis. Scdm gratiam dei que data ē michi ut
sapiēs architectus fundamētū posui: alius
aūt supedificat. Vnusquisqz aūt videat quo-
mō supedificet. Fundamētū enim aliud ne-
mo potest ponere pter id qd positū est: qd ē
xpus ihesus. Si quis aūt supedificat supra
fundamentū hoc aurū argētū lapides pcio-
sos ligna fenū stipulaz: vniuscuiusqz opus
manifestū erit. Dies enim dni declarabit: quia
in igne reuelabitur: et vniuscuiusqz opus quale
sit ignis pbabit. Si cuius opus manserit
qd supedificauit: mercedē accipiet. Si cuius
opus arserit detrimētū patietur: ipe aūt saluus
erit: sic tamē quasi p ignem. Nescitis qr tēplū
dei estis: et spiritus dei habitat in vobis? Si
quis aūt templū dei violauerit: dispdet illū
deus. Templū enim dei sanctū est: qd estis
vos. Nemo se seducat. Si quis videtur in-
ter vos sapiēs esse in hoc seculo: stultus fiat
ut sit sapiēs. Sapientia enim huius mūdi
stulticia est apud deum. Scriptum ē enim.
Conprhendā sapientes in astucia eoz. Et
iterū. Deus nouit cogitationes sapentium:
quoniā vane sūt. Nemo itaqz glorietur in ho-
minibus. Omia vestra sūt: siue paulus siue
appollo siue cephas siue mūdus siue vita si-
ue mors siue psentia siue futura. Omia enim
vestra sūt: vos autē cristi: xpus autem dei.

Sic nos existimet homo ut IIII
ministros cristi: et dispensatores mi-
sterioz dei. Hic iam queritur inter dispensa-
tores: ut fidelis quis inueniatur. Michi au-
tem pro minimo est ut a vobis iudicer: aut
ab humano die. Sed neqz meipm iudico.
Nichil eni michi cōscius sum: sed nō in hoc
iustificatus sum. Qui aūt iudicat me: dns ē.
Itaqz nolite ante tempus iudicare: quoad-
usqz veniat dns qui et illuminabit abscondita
tenebraz et manifestabit consilia cordiū: et tūc

laus erit vnicuiq; a deo. Hec autē fratres
trāſfiguraui i me ⁊ appollo ꝓpter vos: ut in
vobis diſcatis ne ſupra quā ſcriptū eſt vn⁹
adūſus alterū infletur ꝓ alio. Quis enim te
diſcernit? Quid aūt habes qḋ non accepi-
ſti? Si aūt accepiſti: qd glorïaris q̄ſi non
acceperis? Jam ſaturati eſtis: iā diuites fa-
cti eſtis. Sine nobis regnatis. Et vtinam
regnetis: ut ⁊ nos vobiſcū regnemus. Pu-
to eni ꝙ deus nos apl'os nouiſſimos oſtē-
dit tāq̄ morti deſtinatos: quia ſpectacl'm fa-
cti ſumus mūdo et āgelis et homib;. Nos
ſtulti ꝓpter xp̄m: vos autē prudētes in xp̄o.
Nos infirmi: vos aūt fortes. Vos nobiles:
nos aūt ignobiles. Vſq; in hāc horam ⁊ e-
ſurimus ⁊ ſitim⁹ ⁊ nudi ſumus: ⁊ colaphis
cedimur ⁊ inſtabiles ſumus: ⁊ laboramus
operātes maib; nr̄is. Maledicimr̄: ⁊ bn̄dici-
mus. Perſecutionē patimur: ⁊ ſuſtinemus.
Blaſphemamr̄: ⁊ obſecram⁹. Tanq̄ purga-
mēta huius mūdi: facti ſumus oīm peripſi-
ma uſq; adhuc. Non ut cōfundā vos hec
ſcribo: ſed ut filios meos cariſſimos moneo.
Nam ſi decē milia pedagogoꝝ habeatis i
xp̄o: ſed nō mltos patres. Nam in xp̄o ihe-
ſu ꝑ euāgeliū ego vos genui. Rogo ergo
vos: imitatores mei eſtote. Jdeo miſi ad
vos thimotheū qui ē filius meus cariſſim⁹
et fidelis in dn̄o: qui vos cōmonefaciat vi-
as meas q̄ ſūt in xp̄o iheſu: ſicut vbiq; in o-
mni eccleſia doceo. Tāq̄ nō venturus ſim ad
vos: ſicut inflati ſūt quidā. Veniam aūt ad
vos cito ſi dn̄s voluerit: ⁊ cognoſcam nō
ſermonē eoꝝ qui inflati ſūt: ſʒ virtutē. Non
eni in ſmone ē regnū dei: ſʒ in virtute. Quid
vultis? Jn virga veniam ad vos. an in cari-
tate et ſpiritu manſuetudinis. V

Omnino audit̄ inter vos fornicatō: ⁊
talis fornicatio qualis nec inter gen-
tes: ita ut vxorez patris ſui aliquis habeat.
Et vos inflati eſtis: et nō magis luctū ha
buiſtis: ut tollatur de medio veſtrū qui hoc
opus fecit. Ego quidē abſens corpore. pn̄s
aūt ſpiritu: iā iudicaui ut pſens eū qui ſic o-
peratus ē in nomīe dn̄i noſtri iheſu xp̄i con-
gregatis vobis ⁊ meo ſpiritu cū virtute do-
mini iheſu tradere huiuſmodi hominem ſa-
thane i interitū carnis: ut ſpūs ſaluus ſit in
die domini noſtri iheſu xp̄i. Non ē bona glo-
riatō vr̄a. Neſcitis ꝙ modicū fermētū totā
maſſam corrūpit? Expurgate vetus fermē-
tū: ut ſitis noua conſperſio ſicut eſtis azimi.
Eteni paſcha nr̄m immolatus ē xp̄us. Ita-
q; epulemr̄: nō in fermento veteri neq; in fer
mēto malicie ⁊ nequicie: ſed in azimis ſince-
ritatis ⁊ veritatis. Scripſi vobis in epl'a: ne
cōmiſceami fornicarijs. Nō vtiq; fornicarijs
huius mūdi aut auaris aut rapacibus aut
ydolis ſeruiētib;: alioquī debueratis de hoc
mūdo exiſſe. Nūc aūt ſcripſi vobis nō cōmi-
ſceri. Si is qui frater noīatur inter vos ⁊ ē
fornicator aut auar⁹ aut ydolis ſeruiēs aut
maledicus aut ebrioſus aut rapax: cū hu-
iuſmodi nec cibū ſumē. Quid enim michi de
hijs q̄ foris ſūt iudicare? Nōne de hijs qui
intus ſūt vos iudicatis? Nam eos qui foris
ſūt de⁹ iudicabit. Auferte malū ex vobiſipis.

Audet aliquis veſtrū habēs VE
negociū adūſus alteruz iudicari apḋ
iniq̄s: et nō apud ſanctos. An neſcitis. qm̄
ſancti de hoc mūdo iudicabūt? Et ſi in vobis
iudicabit̄ mūdus: indigni eſtis q̄ de minimis
iudicetis? Neſcitis quomā angelos iudica-
bimus? Quāto magis ſecl'aria? Secularia
igit̄ iudicia ſi habueritis: cōtemptibiles q̄
ſūt in eccleſia illos cōſtituite ad iudicādum.
Ad verecūdiā vr̄am dico. Sic nō eſt inter
vos ſapiens quiſq̄. q̄ poſſit iudicare inter
fratrē ſuū: ſʒ frater cū fratre iudicō cōtēdit:
et hoc apud infideles. Jam quidē omnino de-
lictū ē in vobis: ꝙ iudicia habetis inter vos.
Quare nō magis iniuriā accipitis? Quare
nō magis fraudē patimini? Sed vos iniuriaz
facitis ⁊ fraudatis: ⁊ hoc fratrib;. An neſcitis
quia iniqui regnū dei nō poſſidebūt? Noli-
te errare: neq; fornicai neq; ydolis ſeruiētes.
neq; adulteri. neq; molles: neq; maſcl'oruz
concubitores. neq; fures. neq; auari. neq; e-
brioſi. neq; maledici. neq; rapaces regnuz
dei poſſidebūt. Et hec quidē fuiſtis: ſed ablu-
ti eſtis. ſʒ ſanctificati eſtis. ſʒ iuſtificati eſtis:
in nomīe domini noſtri iheſu xp̄i et in ſpiritu
dei noſtri. Omnia michi licēt: ſed nō omnia
expediūt. Omnia michi licent: ſed ego ſub
nullius redigar poteſtate. Eſca vētri et ven-
ter eſcis: deus autem et hūc et hāc deſtruet.

Corpus aũt nõ fornicacõi sed dño: et dñs
corpori. Deus vero ⁊ dñm suscitauit: et nos
suscitabit ꝑ virtutẽ suã. Nescitis quoniã cor-
pora vestra mẽbra sũt xp̄i? Tollẽs ergo mẽ-
bra xp̄i: faciã mẽbra meretricis? Absit. An
nescitis: quoniã qui adheret meretrici vnũ
corpus efficitur? Erunt enim inquit duo in
carne vna. Qui aũt adheret domino: vnus
spiritus est. Fugite fornicationez. Omne enī
peccatũ qđcunqȝ fecerit homo extra corpus
est: qui aũt fornicat᷑ in corpus suum peccat.
An nescitis quoniã mẽbra vestra templum
est spiritus sancti qui in vobis ẽ quẽ habe-
tis a deo: et nõ estis vestri? Empti enī estis p̄-
cio magno: glorificate et portate deũ in cor-
pore vestro.

De quibꝫ autẽ VII scripsistis michi: bonũ ẽ homī mlierẽ
nõ tangere. Propter fornicationem autem
vnusquisqȝ suam vxorem habeat: et vnaq̃-
qȝ suũ virũ habeat. Vxori vir debitũ reddat:
similiter aũt et vxor viro. Mulier sui corpo-
ris potestatẽ nõ habet sed vir: similiter aũt
et vir sui corporis potestatem nõ habet sed
mulier. Nolite fraudare inuicem nisi forte
ex cõsensu ad tempus ut vacetis orationi:
et iterũ reuertimini in idip̄m: ne temptet vos
sathanas propter incõtinentiã vr̃az. Hoc
autẽ dico secũdũ indulgentiã: nõ secũduz
imperiũ. Volo aũt omnes vos homines ẽe
sicut meip̄m. Sed vnusquisqȝ ꝓpriũ donũ
habet ex deo: alius quidem sic: alius vero sic.
Dico aũt nõ nuptis et viduis: bonũ est illis
si sic ꝑmãserint sicut et ego. Qđ si nõ se cõti-
nent, nubant. Melius est enim nubere q̃
vri. Hijs aũt q̃ matrimonio iũcti sũt preci-
pio nõ ego ȝ dominus: vxorem a viro nõ
discedere. Qđ si discesserit, manere innup-
tam: aut viro suo reconciliari. Et vir vxorẽ
nõ dimittat. Nã ceteris ego dico non dñs.
Si q̃s frater vxorem habet infidelẽ, et hec
cõsentit habitare cũ illo: nõ dimittat illam.
Et si qua mulier habet virũ infidelez et hic
cõsentit habitare cũ illa: non dimittat virũ.
Sanctificatus ẽ enim vir infidelis ꝑ mulie-
rem fidelem: et sanctificata est mulier infi-
delis ꝑ virũ fidelem. Alioquĩ filij vestri im-
mũdi essent: nũc autem sancti sunt. Qđ si in-
fidelis discedit, discedat. Nõ enim seruituti
subiectus ẽ frater aut soror in eiusmodi. In
pace aũt vocauit vos deus. Vnde enim scis
mulier si virum saluũ facies? Aut vnde scis
vir si mulierẽ saluam facies? Nisi vnicuiqȝ
sicut diuisit dominus. Vnũquẽqȝ sicut voca-
uit deus ita ambulet: et sicut in oĩbꝫ eccle-
sijs doceo. Circũcisus aliquis vocatus est:
nõ adducat ꝑpuciũ. In ꝑpucio aliquis voca-
tus est: nõ circũcidatur. Circũcisio michil est.
et ꝑpuciũ michil est: sed obseruatio mãdato-
rũ dei. Vnusquisqȝ in qua vocacõe vocatus
est: in ea ꝑmaneat. Seruus vocatus es: nõ
sit tibi cure. Sed ⁊ si potes fieri liber: magis
vtere. Qui enim in domino vocatus est ser-
uus: libertus est domini. Similiter q̃ liber
vocatus ẽ: seruus ẽ xp̄i. Precio empti estis:
nolite fieri serui hominũ. Vnusquisqȝ ergo
in quo vocatus est frater: in hoc ꝑmaneat
apud deũ. De virginibꝫ aũt p̄ceptũ domini
nõ habeo: cõsiliũ aũt do tanq̃ misericordiã
cõsecutus a deo: ut sim fidelis. Existimo enī
hoc bonũ esse ꝓpter instantẽ necessitatem:
quoniã bonũ est homini sic esse. Alligatus
es vxori: noli querere solutionẽ. Solutus
es ab vxore: noli querere vxorem. Si aũt
acceperis vxorem nõ peccasti: et si nupserit
virgo nõ peccauit. Tribulationẽ tamen car-
nis habebũt huiusmodi. Ego autem vobis
parco. Hoc itaqȝ dico fratres. Tẽpus bre-
ue ẽ. Reliquũ est: ut et qui habẽt vxores, tã-
q̃ nõ habẽtes sint: et qui flent, tanq̃ nõ flen-
tes: et qui gaudent, tãq̃ nõ gaudẽtes: et q̄
emũt, tanq̃ nõ possidentes: et qui vtuntur
hoc mũdo, tãq̃ nõ vtant᷑. Preterit enī figu-
ra huius mũdi. Volo aũt vos sine sollicitu-
dine esse. Qui sine vxore est, sollicitus est q̄
domini sũt: quomõ placeat deo. Qui aũt cũ
vxore est, sollicitus est que sũt mũdi, quo-
mõ placeat vxori: et diuisus est. Et mulier
innupta ⁊ virgo cogitat que domini sũt: ut
sit sancta corpore ⁊ spiritu. Que aũt nupta
est cogitat que sũt mũdi: quomõ placeat
viro. Porro hoc ad vtilitatem vestraz dico,
nõ ut laqueũ vobis iniciam: ȝ ad id qđ ho-
nestũ est, et qđ facultatẽ p̄beat: sine impedi-
mẽto dominũ obsecrandi. Si q̄s autem tur-
pẽ se videri existimat sup virgine sua q᷑ sit
supadulta et ita oportet fieri: qđ vult faciat.

Non peccat si nubat. Nā qui statuit ī corde suo firmus nō habēs necessitatē. potestatē autē habēs sue volūtatis: ⁊ hoc iudicauit in corde suo seruare virginē suā: bene facit. Igit᷑ et qui matrimonio iūgit v̄ginem suā bene facit: ⁊ qui nō iūgit. melius facit. Mulier alligata est legi: quanto tempore vir eius viuit. Quod si dormierit vir eius: liberata est. Cui aūt vult nubat: tantū in domino. Beatior aūt erit: si sic ꝑmanserit scd̄m meū ꝯsiliū. Puto aūt: ꝙ et ego spiritū dei habeā.

VIII

De hijs aūt q̄ ydolis immolāt᷑ scimus: ꝙ omēs sciētiā habemus. Sciētia inflat: caritas vero edificat. Si q̄s aūt se existimat scire aliquid: nōdū ꝯgnouit queadmodū oporteat eū scire. Si quis aūt diligit deū: hic cognitus est ab eo. De escis autem que ydolis immolant᷑: scimus ꝙ nichil est ydolū in mūdo: ⁊ ꝙ nullus deus nisi vnus. Nā ⁊ si sūt qui dicant᷑ dij siue in celo siue in terra: siquidē sūt dij multi ⁊ domini multi: nobis tamē vnus deus pater ex quo omnia ⁊ nos in illo: ⁊ vnus dn̄s ihesus xp̄s ꝑ quē omnia: ⁊ nos ꝑ ipsū. Sed nō in omnib⁹ est sciētia. Quidam autē cū scientia vsq̄ nūc ydoli. quasi ydolotitū manducāt: et ꝯsciētia ipoꝝ cū sit infirma polluit᷑. Esca aūt nos nō ꝯmendat deo. Neq̄ enim si mādūcauerimus abūdabimus: neq̄ si nō mādūcauerimus deficiemus. Videte autē: ne forte hec licētia nostra offendiculū fiat infirmis. Si enim quis viderit eum qui habet sciētiā in ydoleo recumbentē: nōne ꝯsciētia eius cū sit infirma edificabit᷑ ad manducandū ydolotita? Et peribit infirmus in tua cōsciētia frater: ꝓpter quē xp̄us mortuus est. Sic aūt peccantes in fratres ⁊ ꝑcutiētes cōsciētiā eoꝝ infirmā: in xp̄m peccatis. Quapropter si esca scādalizat frēm meū nō māducabo carnē in eternū: ne frēm meū scandalizem.

IX

Non sū liber? Nō sū apostolus? Nonne xp̄m ihesū dominū nr̄m vidi? Nōne opus meū vos estis in dn̄o? Et si alijs nō sum apostolus: s᷒ tamē vobis sū. Nā signaculū apostolatus mei vos estis ī dn̄o. Mea defensio apud eos q̄ me interrogāt. hec est. Nūquid nō habemus potestatem manducādi ⁊ bibēdi? Nūquid nō habem⁹ potestatē mulierē sororē circūducēdi: sicut et ceteri apostoli ⁊ fratres domini ⁊ cephas? Aut ego solus aut barnabas. nō habemus potestatē hoc operandi? Quis militat suis stipēdijs vnq̄? Quis plantauit vineā: et de fructu eius nō edit? Quis pascit gregem: et de lacte gregis nō manducat? Nunquid scd̄m hoiem hec dico? An ⁊ lex hec nō dicit? Scriptū ē enim ī lege moysi. Nō alligabis os boui trituranti. Nūquid de bob⁹ cura est deo? An ꝓpter nos vtiq̄ dicit? Nam ꝓpter nos scripta sūt: qm̄ debet in spe q̄ arat arare: et q̄ triturat. in spe fructus ꝑcipiendi. Si nos vobis sp̄ualia seminauimus: magnū est si nos carnalia vr̄a metamus? Si alij potestatis vr̄e participes sūt. quare nō potius nos? Sed non vsi sumus hac ptāte. Sed oīa sustinem⁹: ne qđ offendicl̄m demus euāgelio xp̄i. Nescitis quoniā qui in sacrario operāt᷑: q̄ de sacrario sūt edūt? Et qui altario deseruiūt cum altario participāt: ita ⁊ dn̄s ordinauit hijs q̄ euangeliū annūciāt: de euāgelio viuē. Ego aūt nullo hoꝝ vsus sū. Nō aūt scripsi hec: vt ita fiāt in me. Bonū est enim michi magis mori: q̄ꝫ vt gloriā meā q̄s euacuet. Nā ⁊ si euāgelizauero: non ē michi gloria. Necessitas enim michi incūbit. Ve enim michi est: si nō euāgelizauero. Si enī volens hec ago mercedē habeo: si aūt inuitus. dispensacō michi credita est. Que est ergo merces mea? Vt euangeliū predicās. sine sumptu ponā euangeliū: ut non abutar potestate mea in euāgelio. Nā cū liber essē ex omnib⁹. oīm me seruū feci: vt plures lucrifacerem. Et factus sum iudeis tanq̄ iudeus: vt iudeos lucrarer. Hijs qui sub lege sunt. quasi sb̄ lege essem. cū ipse nō essē sb̄ lege: vt eos qui sb̄ lege erāt lucrifacerē. Hijs q̄ sine lege erāt tanq̄ sine lege eēm: cum sine lege dei nō essem. s᷒ in lege essem xp̄i: vt lucrifacerē eos qui sine lege erant. Factus sū infirmis infirmus: vt infirmos lucrifacerem. Omnib⁹ oīa factus sū: ut omēs facerē saluos. Oīa aūt facio ꝓpter euāgeliū: ut particeps eius efficiar. Nescitis ꝙ hij q̄ in stadio currūt omēs quidē currūt: sed vnus accipit brauiū? Sic currite: ut ꝯphendatis. Oīs autē q̄ in agone ꝯtēdit ab omnib⁹ se abstinet:

et illi quidē ut corruptibilē coronā accipiāt:
nos aūt incorruptā. Ego igit̄ sic curro nō
quasi in incertū: sic pugno nō quasi aerem
verberās. Sed castigo corpus meū: et ī ser-
uitutē redigo: ne forte cū alijs p̄dicauerim.
ipse reprobꝰ efficiar. X
Nolo enim
vos ignorare frēs: quoniā patres
nostri omēs sub nube fuerūt: ⁊ omēs mare
transierūt: ⁊ omēs in moyse baptizati sunt ī
nube ⁊ in mari. Et omēs eandē escam spiri-
talē manducauerūt: ⁊ omēs eundē potum
spiritalem biberūt. Bibebāt aūt de spiritali
ꝯsequēte eos petra: petra aūt erat xp̄s. Sed
non in pluribꝰ eoꝝ beneplacitū est deo. Nā
ꝓstrati sūt in deserto. Hec aūt in figura fc̄a
sūt nr̄i: ut nō simus ꝯcupiscentes maloꝝ: si-
cut ⁊ illi ꝯcupierūt. Neqꝫ ydolatre efficiamī
sicut quidam ex ipsis: quēadmodū scriptū
est. Sedit ṗpl's manducare ⁊ bibere: ⁊ sur-
rexerūt ludere. Neqꝫ fornicemur sicut qui-
dam ex ipis fornicati sūt: ⁊ ceciderūt vna die
vigintitria milia. Neqꝫ temptemus cristū
sicut quidam eoꝝ temptauerūt: ⁊ a serpenti-
bus perierūt. Neqꝫ murmurauerītis sicut
quidā eoꝝ murmurauerūt: ⁊ ꝑierūt ab ex-
terminatore. Hec aūt omīa in figura ꝯtinge-
bāt illis: scr̄pta sūt aūt ad correpcōez nr̄az:
in quos fines seculoꝝ deuenerūt. Itaqꝫ qui
se existimat stare: videat ne cadat. Tēpta-
tio vos nō apphendat nisi humana. Fidelis
aūt deus est: q̄ non patietur vos temptari
supra id qđ potestis: sed faciet cū tēptacōe
etiam ꝓuentū: ut possitis sustinē. Propter
qđ carissimi michi: fugite ab ydoloꝝ cultu-
ra. Ut prudētibꝰ loquor: vosipi iudicate qđ
dico. Calix bn̄dictōis cui benedicimus:
nōne ꝯmunicatio sanguinis xp̄i ē? Et panis
quē frangimus: nōne participacō corporis
dn̄i est? Quoniā vnus panis ⁊ vnū corpus
multi sumus: omnes qui de vno pane ꝑtici-
pamus. Videte israhel secundū carnē. Nō-
ne qui edunt hostias: participes sunt alta-
ris? Quid ergo? Dico qꝛ ydolis immolatū
sit aliqđ: aut qꝛ ydolū sit aliquid? Sed q̄
immolant gētes: demonijs immolāt: et nō
deo. Nolo aūt vos socios fieri demonioꝝ.
Quia nō potestis calicē domini bibere: et cali-
cem demonioꝝ: nō potestis mense domini
ꝑticipes ēē: ⁊ mense demonioꝝ. An emulamꝰ
dominū? Nūquid fortiores illo sumus? Oīa
michi licent: ꝫ nō omnia expediūt. Omnia
michi licent: sed non omīa edificant. Nemo
qđ suū est querat: ꝫ qđ alterius. Omne qđ in
macello venit manducate: nichil interrogā-
tes ꝓpter ꝯsciam. Domini ē terra: ⁊ plenitu-
do eiꝰ. Si quis vocat vos infideliū ⁊ vultꝭ
ire: omne qđ vobis apponit̄ manducate: ni-
chil interrogātes ꝓpter ꝯsciam. Si q̄s aūt
dixerit hoc immolatū ē ydolis: nolite mādu-
care ꝓpter illū qui indicauit: ⁊ ꝓpter ꝯsciam.
Consciam aūt dico: nō tuā: sed alterius. Ut
qđ enim libertas mea iudicat̄ ab aliena ꝯsci-
entia? Si ego cū gr̄a participo: qđ blasphe-
mor ꝓ eo qꝛ gr̄as ago? Siue ergo mandu-
catis siue bibitis: vel aliud quid facitis: oīa
in gloriā dei facite. Sine offensione estote
iudeis ⁊ gentibꝰ ⁊ eccl̄ie dei: sicut ⁊ ego ꝑ oīa
omībꝰ placeo: nō querēs qđ michi vtile ē:
sed quod multis vt salui fiant. XI
Imitatores mei estote: sicut ⁊ ego xp̄i. Lau-
do aūt vos frēs qꝛ ꝑ omnia mei memores e-
stis: ⁊ sicut tradidi vobis p̄cepta mea tene-
tis. Volo aūt vos scire: qꝛ omnis viri caput
cristus est: caput autē mulieris vir. Caput
vero cristi deus. Omis vir orās aut ꝓphetās
velato capite: deturpat caput suū. Omnis
autē mulier orans aut ꝓphetans non vela-
to capite: deturpat caput suū. Vnū enī est:
ac si decaluet̄. Nam si nō velatur mulier: ton-
deat̄. Si vero turpe est mulieri tonderi aut
decaluari: velet caput suū. Vir quidē nō debet
velare caput suū: qm̄ imago ⁊ gloria dei est:
mulier aūt gloria viri est. Non enim vir ex
muliere est: sed mulier ex viro. Etenim non
ē creatus vir ꝓpter mulierē: ꝫ mulier ꝓpter
viruz. Ideo debet mulier velamē habere sup̄
caput suū: ⁊ ꝓpter āgelos. Verūtamē neqꝫ
vir sine muliere: neqꝫ mulier sine viro ī dn̄o.
Nam sicut mulier de viro: ita ⁊ vir ꝑ mlierez.
Omnia aūt ex deo. Vosipi iudicate: decet mu-
lierē nō velatā orare deū? Nec ipa natura do-
cet vos. Qđ vir quidē si comā nutriat igno-
minia est illi: mulier vero si comā nutriat glo-
ria est illi: qm̄ capilli ꝓ velamine ei dati sunt.
Si quis aūt videt̄ ꝯtentiosus esse: nos ta-
lem cōsuetudinē nō habemus: neqꝫ ecclesia

dei. Hoc aūt p̄cipio: nō laudās q̄ nō in me-
lius sed in deterius cōuenitis. Primū quidē
cōuenientib⁹ vobis in ecc̄iam audeo scissuras
esse inter vos: ꝛ ex parte credo. Nā oportet
hereses esse: vt et q̄ p̄bati sūt manifesti fiāt
in vobis. Conuenientib⁹ ergo vobis ī vnū:
iam nō est dominicā cenā māducare. Vnus-
quisq; enim suā cenā p̄sumit ad manducan-
dū. Et alius quidē esurit: alius aūt ebrius
est. Nūquid domos nō habetis ad mādu-
candū ꝛ bibendū? Aut ecc̄iaꝫ dei cōtemnitis:
et cōfunditis eos qui non habēt? Quid dicā
vobis? Laudo vos: in hoc nō laudo. Ego e-
nim accepi a dn̄o qđ ꝛ tradidi vobis: qm̄
dn̄s ihesus in qua nocte tradebat᷑ accepit
panem: ꝛ g̃ras agēs fregit ꝛ dixit. Accipi-
te et manducate. Hoc ē corpus meū: qđ p̄
vobis tradet᷑. Hoc facite ī meā cōmemora-
cōem. Similiter ꝛ calicē: postq̄ cenauit di-
cēs. Hic calix nouū testamentū est in meo
sanguine. Hoc facite quotiēscūq; bibetis: ī
meā cōmemoracōm. Quotienscūq; eni mā-
ducabitis panē hūc ꝛ calicē bibetis: mortē
dn̄i annūciabitis donec veniat. Itaq; quicūq;
manducauerit panē ꝛ biberit calicē domini
indigne: reus erit corporis ꝛ sanguinis dn̄i.
Probet aūt seip̄m homo: et sic de pane illo
edat. ꝛ de calice bibat. Qui enim māducat
et bibit indigne iudiciū sibi māducat et bi-
bit: nō diiudicās corpus dn̄i. Ideo int᷑ vos
mlt̄i infirmi ꝛ imbecilles: ꝛ dormiūt mlt̄i. Q̄đ
si nosmetip̄os diiudicarem⁹: nō vtiq; iudi-
carem᷑. Dū iudicam᷑ aūt. a dn̄o corripim᷑: vt
nō cū hoc mūdo dānem᷑. Itaq; fratres mei
cū cōuenitis ad māducandū: inuicē expecta-
te. Si quis esurit domi māducet: vt nō ī iu-
diciū cōueniatis. Cetera autē cum venero
disponam.

XII

De spūalib⁹ autē nolo vos ignorae fr̄es. Scitis autē
qm̄ cum gentes essetis: ad simulacra muta
p̄ut ducebamini eūtes. Ideo notū vobis
facio: q̄ nemo in spū dei loquēs dic̄ anathe-
ma ihesu. Et nemo potest dicere dn̄s ihesus:
nisi in spū scō. Diuisioēs vero g̃raꝝ sūt: idē
aūt spiritus. Et diuisioēs ministracōm sūt:
ideꝫ aūt dn̄s. Et diuisiones op̄ationū sūt:
idē vero deus qui op̄at᷑ om̄ia in omib⁹. Vni-
cuiq; aūt dat᷑ manifestacō spiritus: ad vtili-
tatē. Alij quidē p̄ spiritū dat᷑ s̃mo sapiētie:
alij aūt sermo sc̄ie scđm eundē spiritū. Alte-
ri fides in eodē spū: alij gratia sanitatū ī vno
spiritu. Alij operacō virtutū. alij p̄phetia. alij
discrecō spirituū: alij g̃na linguaꝝ: alij int᷑-
pretacō sermonū. Hec aūt om̄ia operatur
vnus atq; idē spūs: diuidens singulis p̄ut
vult. Sicut enim corpus vnū est. ꝛ menbra
habet multa: om̄ia aūt mēbra corporis cum
sint mlt̄a vnū tamē corpus sūt: ita ꝛ cristus.
Etenim in vno spū oēs nos in vnū corpus
baptizati sumus. siue iudei siue gētiles siue
serui siue liberi: ꝛ omēs vno spū potati sum⁹.
Nā ꝛ corpus nō est vnū menbrū sed multa
Si dixerit pes. qm̄ nō sū manus. nō sū de cor-
pore: nū ideo nō est de corpore? Et si dixerit
auris. quoniā nō sū oculus. nō sū de corpoē:
nū ideo nō est de corpore? Si totū corpus o-
culus: vbi auditus? Si totū auditus: vbi
odoratus? Nūc aūt posuit deus mēbra: vnū-
quodq; eoꝝ in corpore sicut voluit. Quod
si essent om̄ia vnū menbrum: vbi corpus?
Nūc aūt mlt̄a quidē mēbra: vnū aūt corp⁹.
Nō potest aūt dicere oculus manui. opera
tua nō indigeo: aut iterū caput pedib⁹: nō e-
stis michi necessarij. Sed mlt̄o magis q̄ vi-
dent᷑ mēbra corp̄is infirmiora eē: necessari-
ora sūt. Et q̄ putamus ignobiliora menbra
esse corporis: hijs honorē abūdātiorē circū-
damus. Et q̄ inhonesta sūt nostra: abūdāti-
orem honestatē habēt. Honesta aūt nostra
nullius egēt. Sed deus temperauit corp⁹.
ei cui deerat. abundantiorē tribuendo hono-
rem: vt nō sit scisma in corpore: sed ī idip̄m
p̄ inuicē sollicita sint mēbra. Et si q̄d patit᷑
vnū menbrū. cōpatiūt᷑ oīa menbra: siue glo-
riatur vnū menbrū: cōgaudēt om̄ia menbra.
Vos autēꝫ estis corpus xp̄i: ꝛ menbra de
menbro. Et quosdā quidē posuit deus in ec-
clesia. primū apostolos. scđo p̄phas. tercio
doctores: deinde v̄tutes. exinde g̃ras cura-
tionū: opitulacōes gubernacōes. genera lin-
guaꝝ: interp̄tacōes s̃monū. Nūquid oēs
apostoli? Nūquid omēs p̄phete? Nūquid o-
mnes doctores? Nūquid omnes virtutes?
Nūquid oēs g̃raꝫ habēt curationū? Nūq̄d
oēs linguis loquūt᷑? Nūquid omnes inter-
p̄tant᷑? Emulamī aūt carismata meliora. Et

adhuc excellentiorē viam vobis demōstro.

IIIX

Si linguis hominū loquar et angelorū: caritatē autē nō habeā: factus sū velut es sonās ā cimbalū tinnēs. Et si habuero ꝓphetiā. et nouerim misteria omnia ⁊ omēz scientiā ⁊ habuero omēz fidē ita vt montes transferā: caritatē aūt nō habuero: nichil sum. Et si distribuero in cibos pauperū omes facultates meas. et si tradidero corpus meū ita vt ardeam: caritatem autē nō habuero: nichil m̄ ꝓdest. Caritas paciēs est: benigna est. Caritas nō emulatur. non agit ꝑperam. nō inflatur. non ē ambiciosa: nō querit que sua sūt. Nō irritatur. nō cogitat malū: nō gaudet sup iniq̄tate: cōgaudet aūt veritati. Omia suffert. omnia credit: omia sperat: omia sustinet. Caritas nunq̄ excidit. Siue ꝓphetie euacuabunt̄: siue lingue cessabūt: siue scīa destruet̄. Ex parte enim cognoscimus: ⁊ ex parte ꝓphetamus. Cū autem venerit quod pfectū est: euacuabit̄ qđ ex parte ē. Cū essem paruulus loquebar vt paruulus: sapiebā ut paruulus: cogitabam ut paruulus. Quādo aūt factus sum vir: euacuaui que erāt paruuli. Videmus nūc p speculū in enigmate: tunc autē facie ad faciē. Nūc cognosco ex pte: tūc aūt cognoscam: sicut ⁊ cognitus sū. Nūc autē manēt fides spes caritas tria hec. Maior autem horum est caritas.

XIIII

Sectamini caritatē: emulamini spūalia: magis aūt ut ꝓphetetis. Qui enim loquit̄ lingua: nō hominibꝫ loquit̄. sed deo. Nemo enim audit. Spūs autē loquit̄ misteria. Nam qui ꝓphetat: hominibꝫ loquit̄ ad edificacōez ⁊ exhortacōem ⁊ cōsolacōez. Qui loquit̄ lingua semetipsū edificat: qui aūt ꝓphetat ecciam dei edificat. Volo autez omes vos loqui linguis: magis aūt ꝓphetare. Nam maior est qui ꝓphetat q̄ qui loq̄tur linguis: nisi forte interptet̄: ut ecclesia edificationē accipiat. Nūc aūt frēs. si venēo ad vos linguis loquēs. quid vob̄ ꝓdero: nisi vobis loquar aut in reuelacōne. aut in scīa. aut in ꝓphetia. aut in doctrina? Tamen que sine anima sunt vocē dantia. siue tybia siue cithara. nisi distinctōz sonituū dederit quō scietur id qđ canitur aut qđ citharizat̄? Etenim si incertam vocē det tuba. quis parabit se ad bellū? Ita ⁊ vos p linguā nisi manifestū ſmonē dederitis: quō sciet̄ id qđ dicit̄? Eritis eni in aera loquētes. Tā multa vt puta gn̄a linguaꝝ sūt in hoc mūdo: ⁊ nichil sine voce ē. Si ergo nesciero v̄tutē vocis ero ei cui loquar barbar9: ⁊ q̄ loquitur m̄ barbarus. Sic ⁊ vos qm̄ emlatores estis spirituū ad edificacōem eccīe: querite ut abundetis. Et ideo qui loquitur lingua oret ut interptetur. Nā si orem lingua spūs meus orat: mēs aūt mea sine fructu ē. Quid ergo ē? Orabo spū: orabo ⁊ mēte. Psallam spū: psallā et mēte. Ceterū si benedixeris spū: quis supplet locū ydiote? Quō dicet amē sup tuā bn̄dictionē? Quoniā quid dicas nescit. Nā tu quidē bene gratias agis: ſʒ alter nō edificat̄. Gratias ago deo q̄ oim̄ vestrum lingua loquor. Sed in eccīa volo quinq̄ verba sensu meo loqui. ut ⁊ alios instruā: q̄ decē milia v̄boꝝ in lingua. Frēs: nolite pueri effici sensibꝫ sed malicia paruuli estote: sensibꝫ autē pfecti estote. In lege enim scp̄tum est. Quoniā in alijs linguis et labijs alijs loquar populo huic: et nec sic exaudiēt me dicit dominus. Itaq̄ lingue in signū sūt nō fidelibꝫ. sed infidelibꝫ: ꝓphetie aūt nō infidelibꝫ. sed fidelibꝫ. Si ergo cōueniat vniūsa eccīa in vnū ⁊ oēs linguis loquant̄: intrent aūt ydiote aut infideles. nōne dicēt quid insanitis? Si autē omes ꝓphetēt: intret aūt quis infidelis vel ydiota cōuīcit̄ ab omibꝫ: diiudicat̄ ab omibꝫ. Occulta cordis eius manifesta sūt: ⁊ ita cadens i faciē adorabit deū: pnūciās q̄ vere deus in vobis sit. Quid ergo ē fratres? Cū cōuenitis. vnusquisq̄ vestrū psalmū habet. doctrinā habet. apocalipsim habet: linguam habet: interp̄tacōez habet: omia ad edificationē fiant. Siue lingua quis loquit̄. scđm duos. aut vt multū tres. et p partes: et vnus interp̄tetur. Si aūt non fuerit interpres taceat in eccīa: sibi aūt loquat̄ et deo. Prophete aūt duo aut tres dicāt: ⁊ ceteri diiudicēt. Quod si alij reuelatū fuerit sedēti: prior taceat. Potestis eni omes p singulos ꝓphetare: ut omes discant: ⁊ omes exhortent̄. Et spūs ꝓphetaꝝ ꝓphetis subiectus ē. Nō eni dissensionis ē deus ſʒ pacis: sicut ⁊ in omibꝫ

IIII ecclesijs scõꝝ doceo. Mulieres in ecclesijs taceāt. Nõ enim pmittit̃ eis loqui ꝫ subditas esse: sicut ⁊ lex dicit. Si quid aũt volũt discere: domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in ecc̃ia. An a vobis ꝟbũ dei processit: aut in vos solos peruenit? Si quis videtur ꝓpheta esse· aut spũalis: cognoscat q̃ scribo vobis: q2 dñi sũt mandata. Si quis aũt ignorat: ignorabit̃. Itaqꝫ fratres emulamini ꝓphetare: ⁊ loqui linguis nolite prohibere. Om̃ia autẽ honeste et secundũ ordinem fiant in vobis.

XV

Notũ autẽ vobis facio frẽs euãgeliuꝫ quod p̃dicaui vobis· qd̃ ⁊ accepistis. in quo ⁊ statis· p quod ⁊ saluamini: q̃ ratione p̃dicauerim vobis si tenetis: nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis in p̃mis quod et accepi: quoniã xp̃us mortuus est p pc̃cis nr̃is scd̃m scp̃turas: ⁊ q2 sepultus ẽ et q2 resurrexit t̃cia die scd̃ꝫ scp̃turas: ⁊ q2 visus ẽ cephe: ⁊ post hoc vndecĩ. Deinde visus est plusq̃ quĩgẽtis fratribꝫ simul: ex quibꝫ multi manẽt vsqꝫ adhuc: quidã aũt dormierũt. Deinde visus est iacobo: deinde ap̃lis om̃ibꝫ. Nouissime autẽ oĩm· tãq̃ abortiuo visus ẽ ⁊ michi. Ego enim sũ minimus apostoloꝝ: q̃ non sũ dignus vocari ap̃lus: q̃m p̃secutus sũ ecc̃iam dei. Gratia autẽ dei sũ id quod sũ: ⁊ gratia eius in me vacua nõ fuit: sed abundãtius illis om̃ibꝫ laboraui. Non ego aũt: ꝫ gratia dei mecũ. Siue enim ego

II siue illi: sic p̃dicauim⁹: ⁊ sic credidistis. Si aũt xp̃us predicat̃ q2 resurrexit a mortuis: quomodo quidã dicũt in vobis· quoniaꝫ resurrectio mortuoꝝ nõ est? Si autẽ resurrectio mortuoꝝ nõ ẽ: neqꝫ xp̃us resurrexit. Si autẽ xp̃us nõ resurrexit: inanis est p̃dicacõ nr̃a: inanis ẽ ⁊ fides vestra. Inuenimur autẽ ⁊ falsi testes dei: quoniã testimoniũ diximus aduersus deũ q2 suscitauit xp̃m quẽ nõ suscitauit: si mortui nõ resurgũt. Nam si mortui nõ resurgũt: neqꝫ xp̃s resurrexit. Qđ si xp̃s non resurrexit: vana ẽ fides v̄ra. Adhuc enim estis in peccatis vestris. Ergo et q̃ dormierũt in xp̃o pierũt. Si in hac vita tm̃ in xp̃o sperãtes sum⁹: miserabiliores sumus

III oĩbꝫ hoĩbꝫ. Nũc aũt xp̃s resurrexit a mortuis p̃mitie dormiẽtiũ: q̃m quidẽ p hoĩeꝫ mors: et p hoĩeꝫ resurrectio mortuoꝝ. Et sic ĩ adã om̃es moriũt̃: ita ⁊ in xp̃o oẽs viuificabũt̃. Vnusquisqꝫ aũt in suo ordine: p̃mitie xp̃us. Deinde hij qui sũt xp̃i: qui in aduentũ eius crediderũt. Deinde finis cũ tradiderit regnũ deo ⁊ patri: cũ euacuauerit omnẽ p̃ncipatũ et potestatẽ ⁊ ꝟtutẽ. Oportet aũt illũ regnare: donec ponat omnes inimicos sub pedibꝫ ei⁹. Nouissime autẽ inimica destruet̃ mors. Omnia enim subiecit sb̃ pedibꝫ ei⁹. Cũ aũt dicat omnia subiecta sũt ei: sine dubio p̃ter eum q̃ subiecit ei oĩa. Cũ aũt subiecta fuerit illi oĩa: tũc ⁊ ipse filius subiectus erit illi qui subiecit sibi oĩa: ut sit deus oĩa in om̃ibꝫ. Alioquĩ quid faciẽt q̃ baptizantur p mortuis? Si omnino mortui nõ resurgũt: ut quid et baptizantur p illis? Vt q̃d et nos piclitam̃ omni hora? Quotidie morior ꝓpter vestram

IIII gloriã frẽs: quã habeo in xp̃o ihesu domino nr̃o. Si scd̃ꝫ hoĩeꝫ ad bestias pugnaui ephesi: q̃d michi pdest si mortui non resurgunt? Manducemus ⁊ bibamus: cras enĩ moriemur. Nolite seduci. Corrũpũt mores bonos colloquia mala. Euigilate iusti: ⁊ nolite peccare. Ignorantiã enim dei quidã habẽt. Ad reuerentiã vobis loquor. Sed dicit aliq̃s Quõ resurgũt mortui? Quali autẽ corpore veniẽt? Insipiẽs tu quod seminas nõ viuificat̃: nisi prius moriat̃. Et quid seminas? Nõ corpus quod futurũ est seminas: ꝫ nudũ g̃nũ: vtputa tritici· aut alicuius ceteroꝝ. Deus aũt dat illi corpus sicut vult: ⁊ vnicuiqꝫ

b seminũ ꝓpriũ corpus. Nõ om̃is caro eadem caro: ꝫ alia hominũ alia pecoꝝ alia volucrũ: alia aũt pisciũ. Et corpora celestia: ⁊ corpora terrestria. Sed alia quidẽ celestiũ gloria: alia aũt terrestriũ. Alia claritas solis: alia claritas lune: ⁊ alia claritas stellaꝝ. Stella enim a stella differt in claritate: sic ⁊ resurrectio mortuoꝝ. Seminat̃ in corrupcõne: surget ĩ incorrupcõe. Seminat̃ in ignobilitate: surget ĩ gloria. Seminat̃ in infirmitate: surget in ꝟtute. Seminat̃ corpus aĩale: surget corpus spiritale. Si ẽ corpus aĩale est ⁊ spiritale: sicut scriptũ est. Factus ẽ primus homo adam in animã viuentẽ: nouissimus adam in spiritũ viuificantẽ. Sed non prius quod spiritale ẽ: sed qd̃ aĩale: deinde

VI

qd spiritale. Primus hō de terra terrenus:
secūdus homo de celo celestis. Qualis ter-
renus tales ⁊ terreni: et q̄lis celestis: tales
et celestes. Igit̄ sicut portauimus imaginē
terreni: portemus et imaginē celestis. Hoc
aūt dico frēs: q̄ caro ⁊ sanguis regnū dei
possidere nō possunt: neq̧ corrupcō incorru-
ptelam possidebit. Ecce misteriū vob̄ dico.

T

Oīnes quidē resurgem?: s̄ nō oīnes immu-
tabimur. In momēto in ictu ocli: in nouissi-
ma tuba. Canet eni tuba: ⁊ mortui resurgēt
incorrupti: ⁊ nos immutabimur. Oportet e-
nim corruptibile hoc induē incorrupcōez:
et mortale hoc induere immortalitatē. Cū
autē mortale hoc induerit immortalitatē:
tūc fiet sermo qui scriptus est. Absorta est
mors in victoria. Vbi est mors victoria tu-
a? Vbi est mors stimulus tuus? Stimulus
autem mortis pc̄cm ē: v̄tus vero peccati lex.
Deo aūt grās: qui dedit nob̄ victoriā ꝑ do-
minū nostrū ihesū xp̄m. Itaq̧ frēs mei dile-

VII

cti stabiles estote ⁊ immobiles: abūdātes
in omni opere domini semp: sciētes q̄ labor
vester nō est inanis in domino. XVI

De collectis autez que fiunt in scōs: si-
cut ordinaui eccīs galatie: ita et vos
facite ꝑ vnam sabbati. Vnusquisq̧ vestrum
apud se reponat recondēs qd ei bene placu-
erit: ut nō cū venero tūc collecte fiāt. Cum
autē presens fuero: quos ꝓbaueritis ꝑ epi-
stolas hos mittā ꝑferre gratiā vestraz in ihe-
rusalem. Quod si dignū fuerit ut ego eam:
mecum ibunt. Veniā autem ad vos: cum
macedoniam ꝑtrāsiero. Nam macedoniā
ꝑtransibo. Apud vos autē forsitā manebo
vel etiam hyemabo: ut vos me deducatis q̄-
cūq̧ iero. Nolo enim vos modo in transitu
videre. Spero enim me aliquantulū tp̄is
manere apud vos: si dn̄s ꝑmiserit. Perma-
nebo aūt ephesi vsq̧ ad pēthecosten. Ostiū
enim michi aptū ē magnū ⁊ euidēs: et ad-

VIII

uersarij multi. Si aūt veneit thimotheus:
videte vt sine timore sit apud vos. Opus
enim domini opat̄ sicut ⁊ ego. Ne quis er-
go illū spnat. Deducite aūt illū in pace: vt
veniat ad me. Exspecto enim illum cū fratri-
bus. De apollo autē fratre vob̄ notū facio:
quoniā multū rogaui eū ut veniret ad vos
cū fratribꝫ: et vtiq̧ nō fuit volūtas eius vt
nūc veniret. Veniet autez: cū ei vacuū fuerit.
Vigilate state in fide: viriliter agite ⁊ ꝯfor-
tamini: oīa vr̄a in caritate fiant. Obsecro
autē vos frēs. nostis domū stephane ⁊ for-
tunati quoniā sūt primitie achaye. et in mini-
steriū sanctoꝝ ordinauerūt seipos: ut ⁊ vos
subditi sitis eiusmodi: ⁊ oīni cooperāti et la-
boranti. Gaudeo autē in p̄n̄tia stephane et
fortunati ⁊ achayci: q̄m id quod vobis dee-
rat ipsi suppleuerūt. Refecerūt enim ⁊ meū spi-
ritū ⁊ vr̄m. Cognoscite ergo que eiusmodi
sūt. Salutant vos oīes eccīe asye. Salu-
tant vos in domino multū aquila ⁊ priscilla
cū domestica sua eccīa: apud q̄s et hospitor.
Salutāt vos oīes frēs. Salutate inuicē:
in osculo sancto. Salutatio mea: manū pau-
li. Si quis nō amat dominū nostrū ihesum
xp̄m: sit anathema maranatha. Gratia do-
mini nostri ihesu cristi vobiscum. Caritas
mea cū omnibus vobis in cristo ihesu amē.

Explicit ep̄la prima ad corinthios. Incip
ꝓlogus in secundā ep̄lam ad corinthios.

Post actam a corinthijs peni-
tentiā ꝯsolatoriā scribit eis
epistolā apostolus a troade
ꝑ thitū. et collaudās eos hor-
tat̄ ad meliora: ꝯtristatos q̄-
dem eos sed emēdatos ostendēs. Explicit
ꝓlogus. Incip̄ ep̄la secūda ad corinthios.

P

Paulus apostolus xp̄i
ihesu ꝑ voluntatez dei
et thimotheus frater:
ecclesie dei q̄ est corin-
thi cū oīnibꝫ sanctis q̄
sunt in vniuersa acha-
ia. Gratia vob̄ ⁊ pax
a deo patre nostro ⁊ domino ihu cristo. Be-
nedictus deus ⁊ pater domini nr̄i ihu cristi
pater misericordiaꝝ ⁊ deus tocius ꝯsolacō-
nis. qui ꝯsolatur nos in oīni tribulacōe nr̄a:
vt possimus ⁊ ipi consolari eos qui in omni
p̄ssura sūt ꝑ exhortacōez qua exhortamur ⁊
ipsi a deo: quoniā sicut abundāt passiones
cristi in nobis ita ⁊ ꝑ cristū abundat ꝯsola-

II

tio nr̄a. Siue aūt tribulamur. ꝓ vr̄a exhor-
tacōne ⁊ salute: siue ꝯsolamur. ꝓ vr̄a ꝯsola-
tione: siue exhortamur ꝓ vestra exhortacōe

que operat᷑ tollerantiā earundez passionū
quas et nos patimᷓ. ut spes nostra firma sit
ꝑ vob: sciētes quomā sicut socij passionū
estis. sic eritis ⁊ ꝯsolacōis. Non enim volu-
mus ignorare vos frēs de tribulacōne nr̄a
que facta est in asia: quomā sup̄ modū gra-
uati sumus supra virtutē: ita vt tederet nos
etiam viuere. Sed ipsi in nobismetipsis re-
sponsū mortis habuimus: vt nō simus fidē-
tes in nobis sed in deo q̄ suscitat mortuos:
qui de tantis periculis nos eripuit ⁊ eruit: i
quē speramus qm̄ ⁊ adhuc eripiet adiuuā-
tib; ⁊ vobis in oracōe ꝑ nobis: vt ex mlta-
rum ꝑsonis faciez eius q̄ in nobis est dona-
cōis ꝑ multos gratie agantur ꝑ nob. Nā
gloria nostra hec est testimoniū cōsciencie
nostre: q̄ in simplicitate cordis et sinceritā-
te dei ⁊ nō in sapiētia carnali ꝫ in gratia dei
ꝯuersati sumus in hoc mundo: abundātius
autēm ad vos. Nō enim alia scribimus vo-
bis q̄ que legistis et cognouistis. Spero
autē q̄ usqꝫ in finem cognoscetis. sicut ⁊ co-
gnouistis nos ex parte: q̄ gloria vr̄a sum⁹
sicut ⁊ vos nr̄a: in die domini nostri ihesu xp̄i.
Et hac ꝯfidentia volui prius venire ad vos
vt secundā grām haberetis: ⁊ ꝑ vos transi-
rem in macedoniā ⁊ iterū a macedonia ve-
nirem ad vos: ⁊ a vobis deduci in iudeam.
Cū ergo hoc voluissem: nunquid leuitate
vsus sū. Aut q̄ cogito secūdū carnē cogito:
vt sit apud me est ⁊ nō? Fidelis autē deus:
q̄ sermo noster qui fuit apud vos. nō ē in
illo est ⁊ non: sed est in illo ē. Dei enim filius
ihesus xp̄us qui in vobis ꝑ nos p̄dicatus ē
ꝑ me ⁊ siluanū ⁊ thimotheū nō fuit in illo ē ⁊
nō: sed in illo fuit. Quotquot enim ꝑmissio-
nes dei sūt: in illo est. Ideo ⁊ ꝑ ip̄m amē deo
ad gloriam nr̄az. Qui autē ꝯfirmat nos vo-
biscū in xp̄o. et q̄ vnxit nos deus: ⁊ q̄ signa-
uit nos ⁊ dedit pign⁹ sp̄us in cordib; nr̄is.
Ego autē testem deū inuoco in animā meā
q̄ parcēs vob non veni vltra corinthū: non
q̄ dominamur fidei vestre: ꝫ adiutores su-
mus gaudij vestri. Nam fide statis. II

Statui aūt hoc ipsū apud me: ne iterū
in tristicia venirem ad vos. Si enim
ego cōtristo vos. et quis ē qui me letificet
nisi qui ꝯtristatur ex me? Et hoc ip̄m scripsi
vobis ut nō cū venero tristiciā sup tristiciā
habeam. de quib; oportuerat me gaudere:
ꝯfidens in oīb; vobis quia meū gaudiū
omniū vestrum ē. Nam ex multa tribulatio-
ne ⁊ angustia cordis scripsi vobis ꝑ multas
lacrimas nō ut ꝯtristemi. sed ut sciatis quā
caritatē habeā abundātius in vob. Si quis
aūt ꝯtristauit me. nō me ꝯtristauit. ꝫ ex par-
te: vt nō onerem omnes vos. Sufficit illi
qui eiusmodi ē obiurgacō hec q̄ fit a ꝑlib;:
ita vt ecōtrario magis donetis ⁊ ꝯsolemini:
ne forte abundātiori tristicia absorbeat᷑ qui
eiusmodi est. Propter quod obsecro vos:
vt ꝯfirmetis in illū caritatē. Ideo enim ⁊ scri-
psi vobis ut cognoscam expimentū vr̄m: an
in oīb; obedientes sitis. Cui aūt aliquid
donastis: ⁊ ego. Nā ⁊ ego q̄d donaui. si q̄d
donaui ꝑpter vos. in ꝑsona cristi: ut nō circū-
ueniamur a sathana. Nō enim ignoramus
cogitacōes eius. Cū venissem autē troadē
ꝑpter euangeliū xp̄i. ⁊ ostiū michi apertū essꝫ
in domino: nō habui requiez spiritui meo. eo
q̄ nō inuenerim thitū frēm meū: sed valefa-
ciēs eis ꝑfectus sū in macedoniā. Deo autē
gratias qui semp triūphat nos in xp̄o ihū.
et odorē noticie sue manifestat ꝑ nos in oīni
loco: q̄ cristi bonus odor sumus deo in hijs
qui salui fiūt: ⁊ in hijs qui pereūt. Alijs qui-
dem odor mortis in mortē: alijs autē odor
vite in vitā. Et ad hec quis tam ydoneus?
Nō eni sum⁹ sicut plurimi adulterātes v̄bū
dei: sed ex sinceritate sicut ex deo corā deo in
cristo loquim᷑. III

Incipimus iterum
nosmetipsos ꝯmendaē. Aut nūquid egem⁹
sicut quidam ꝯmendaticijs eplis ad vos
aut ex vobis? Epistola nr̄a vos estis sc̄pta
in cordib; nr̄is. que scit᷑ ⁊ legit᷑ ab oīibus
hominib; manifestati: quomā ep̄la estis xp̄i
ministrata a nobis ⁊ scripta nō atramento.
sed spiritu dei viui: nō in tabulis lapideis. ꝫ
in tabulis cordib; carnalib;. Fiduciā autēz
talem habemus ꝑ xp̄m ad deum: nō q̄ suffi-
cientes simus cogitare aliquid a nobis q̄i
ex nobis: sed sufficiētia nr̄a ex deo est: qui et
ydoneos nos fecit ministros noui testamēti
nō littera sed sp̄u. Littera enim occidit: spi-
ritus aūt viuificat. Quod si ministratio mor-
tis litteris deformata in lapidib; fuit in glia.

[Glor]ia in ita ut nõ possent intendere filij israhel in faciem moysi · ꝑpter gloriã vultus eius q̃ euacuatur: quomodo nõ magis ministracõ spiritus erit in gloria? Nã si ministracõ dãnacõnis gloria ẽ: multomagis abundat ministeriũ iusticie in gloria. Nam nec glorificatum

II

est qᵭ claruit in hac parte: ꝑpter excellẽtẽ gloriã. Si enim qᵭ euacuat᷑ p gloriaꝫ est: multomagis qᵭ manet in gloria ẽ. Habentes igit᷑ talem spem: multa fiducia vtimur. Et non sicut moyses ponebat velamẽ super faciẽ suã: vt nõ intenderẽt filij israhel in faciem eius qᵭ euacuat᷑: sed obtusi sũt sensus eoꝝ. Usqꝫ in hodiernũ enim diẽ idipsũ velamẽ in lectõe veteris testamẽti manet non reuelatũ · quoniã in xp̃o euacuat᷑: ꝫ usqꝫ in hodiernũ diẽ cũ legit᷑ moyses vlamẽ positũ est sup cor eoꝝ. Cũ autẽ ꝯuersi fuerint ad deũ auferetur velamẽ. Dominus autẽ spũs est. Ubi autẽ spũs domini ibi libertas. Nos vero oĩes reuelata facie gloriã dñi speculãtes in eãdẽ imaginẽ trãsformam᷑ a claritate in claritatẽ tanq̃ a domini spiritu. IIII

III

Ideo habẽtes hãc ministracõeꝫ iuxta quod misericordiam ꝯsecuti sumus nõ deficimus: sed abdicamus occulta dedecoris · nõ ãbulantes in astucia neqꝫ adulterãtes verbum dei: sed in manifestacõe veritatis ꝯmẽdãtes nosmetipos ad oĩeꝫ ꝯscientiã hoim coram deo. Quod si etiaꝫ optũ est euangeliũ nr̃m in hijs que pereunt est optũ: in quibꝫ deus huius seculi excecauit mẽtes infideliũ · ut nõ fulgeat illuminacõ euangelij glorie cristi: qui est imago dei. Non enim nosmetipos p̃dicamus: sed ihesũ cristũ dominũ nostrum. Nos autẽ seruos vr̃os p ihesum: qm̃ deus qui dixit de tenebris lucẽ splendescere · illuxit in cordibꝫ nostris ad illuminacõeꝫ sciẽ

S IIII

claritatis in facie ihesu xp̃i. Habemus autẽ thesaurũ istũ in vasis fictilibꝫ: ut sublimitas sit vtutis dei: ⁊ nõ ex nobis. In oĩbꝫ tribulacõem patimur: sed nõ angustiam᷑. Apoꝛiamur: ꝫ nõ destituim᷑. Persecutioneꝫ patim᷑: ꝫ nõ derelinquim᷑. Deicim᷑: ꝫ nõ pimus. Semper mortificacõeꝫ ihũ in corpore nr̃o circũferentes: ut ⁊ vita ihũ manifestet᷑ in corporibus nr̃is. Semp enim nos qui viuimus in mortẽ tradimur ꝑpter ihesum: ut ⁊ vita ihũ manifestetur in carne nr̃a mortali. Ergo mors in nobis operat᷑: vita autẽ in vobis. Habẽtes autẽꝫ eundẽ spm̃ fidei sicut scriptum est credidi ꝑpter qᵭ locutus sũ: ⁊ nos credim⁹. ꝑpter quod ⁊ loquim᷑: sciẽtes quoniam qui suscitauit ihm̃ ⁊ nos cũ ihesu suscitabit: et cõstituet vobiscũ. Oĩa enim ꝑpter vos: ut grã abundãs p multos in graꝝ actõne abũdet in gliam dei. Propter qᵭ nõ deficimus: sed licet hijs qui foris est noster homo corrumpat᷑: tamen is qui intus est renouat᷑ de die in diẽ. Id enim quod in p̃nti est momentaneũ ⁊ leue tribulacõnis nr̃e: supra modũ in sublimitate eternũ glie pondus operat᷑ ĩ nobis: nõ ꝯtemplantibꝫ nobis que vident᷑ ꝫ que non vidẽt᷑. Que enim vident᷑ tp̃alia sunt: que autẽ non vident᷑ eterna sunt. V

Scimus enim: quoniã si terrestris dom⁹ nostra huius habitacõnis dissoluat᷑: ꝙ edificacõeꝫ ex deo habeamus domũ non manufactã eternam in celis. Nã ⁊ in hoc ingemiscimus habitacõem nr̃aꝫ q̃ de celo est supinduj cupiẽtes: si tamẽ vestiti ⁊ nõ nudi inueniamur. Nã ⁊ qui sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati: eo ꝙ nolumus expoliari ꝫ supuestiri: ut absorbeat᷑ quod mortale est a vita. Qui aũt efficit nos in hoc ipsũ deus: q̃ dedit nobis pignus spũs. Audentes igit᷑ semp ⁊ sciẽtes: quoniã dũ sumus ĩ corpore pegrinam᷑ a dñõ. Per fidẽ enim ambulamus: ⁊ nõ p speciẽ. Audemus autem et bonã volũtatẽ habemus magis pegrinaĩ a corpore ⁊ p̃ntes esse ad dominũ: ⁊ ideo ꝯtẽdimus siue absentes siue p̃ntes placere illi. Oĩes enim nos manifestari oportet ãte tribunal cristi: vt referat vnusquisqꝫ ꝑpria corporis prout gessit: siue bonũ siue malũ. Scientes ergo timorẽ domini hominibꝫ suademus: deo autẽ manifesti sumus. Spero aũt et in cõscientijs vestris manifestos nos esse. Non iterũ ꝯmendamus nos vobis: sed occasionẽ damus vobis gloriãdi p nobis: ut habeatis ad eos qui in facie gloriant᷑ ⁊ nõ in corde. Siue enim mente excedimus · deo: siue sobrij sumus · vobis. Caritas enim cristi vrget nos · estimãtes hoc: quoniã si vnus p oĩbꝫ mortuus est ergo oĩes mortui sũt. Et p oĩbꝫ mortuus est xp̃s: ut et q̃ viuũt

iam nō ſibi viuāt: ſed ei qui p ipis mortuus
ē ⁊ reſurrexit. Itaq₃ nos ex hoc nemīē no-
uimus ſcd'm carnē. Et ſi cognouimus ſcd'm
carnē criſtū: ſed nūc iā nō nouim⁹. Si qua
ergo in xpo noua creatura: vetera traſiert:
ecce facta ſūt oīa noua. Oīa aūt ex deo
qui nos reconciliauit ſibi p criſtū: et dedit
nobis miniſteriū reconciliacōis. Qm̄quidē
deus erat in criſto mundū reconcilians ſibi:
nō reputans illis delicta ipoꝝ: ⁊ poſuit in
nobis verbū reconciliacōis. Pro xpo er-
go legacōe fungimur tanq̄ deo exhortāte
p nos: obſecramus p xpo: recōciliami deo.
Eū qui nō nouerat pccīn p nob pccīn fecit:
vt nos efficeremꝰ iuſticia dei in ipſo. VI

Adiuuantes aūt: exhortamur ne inua-
cuū grāz dei recipiatis. Ait enī. Tpe
accepto exaudiui te: ⁊ in die ſalutis adiuui
te. Ecce nūc tps acceptabile: ecce nūc dies
ſalutis. Nemini dantes vllā offenſionē: ut
nō vituperet' miniſteriū nr̄m. Sed in oīb;
exhibeamus noſmetipos ſicut dei miniſtros
in multa paciēcia: in tribulacōib; in neceſſi-
tatib; in anguſtijs in plagis in carceribuſ
in ſedicionib; in laborib; in vigilijs in ieiu-
nijs in caſtitate in ſciētia in longanimitate
in ſuauitate: in ſpū ſancto. In caritate nō fi-
cta: in vbo veritatis: in vtute dei. Per arma
iuſticie: a dextris ⁊ a ſiniſtris. Per gliam et
ignobilitatē: p infamiā ⁊ bonā famā. Vt ſe-
ductores ⁊ veraces: ſicut qui ignoti ⁊ cogni-
ti. Quaſi morientes ⁊ ecce viuimus: vt caſti-
gati ⁊ nō mortificati. Quaſi triſtes ſemp au-
tē gaudētes: ſicut egētes multos aūt locu-
pletantes: tanq̄ nichil habētes ⁊ oīa poſ-
ſidētes. Os noſtrū patet ad vos o corinthij:
cor noſtrū dilatatū eſt. Non anguſtiamini
in nobis. Anguſtiamini aūt in viſceribus ve-
ſtris. Eandē aūt habentes remuneracōez:
tanq̄ filijs dico: dilatamini et vos. Nolite
iugū ducere cū infidelib;. Que enim parti-
cipacō iuſticie cū iniquitate: aut q̄ ſocietaſ
luci ad tenebras? Que aūt cōuētio criſti ad
belial? Aut q̄ pars fideli cū infideli? Qui au-
tē cōſenſus tēplo dei cū ydolis? Vos enim e-
ſtis tēplū dei viui ſicut dicit deus: qm̄ inha-
bitabo in illis ⁊ inābulabo: ⁊ ero illoꝝ deus
et ipſi erūt michi populus. Propter quod
exite de medio eoꝝ et ſeparamini dicit dñs:
et immūdū ne tetigeritis: ⁊ ego recipiā vos.
et ero vobis in prēz: et vos eritis michi in fi-
lios ⁊ filias dicit dñs omīpotens. VII

Has ergo habētes pmiſſiões cariſſimi
mūdemus nos ab oīni inquinamēto
carnis ⁊ ſpūs: pficiētes ſanctificacōē in timo-
re dei. Capite nos. Neminē leſim⁹: neminē
corrupimus: neminē circūuenim⁹. Non ad
cōdemnacōez vrām dico. Prediximus enim:
q̄ in cordib; noſtris eſtis ad cōmoriendū ⁊
ad cōuiuendū. Multa michi fiducia ē apud
vos: multa michi gliacō p vobis. Repletuſ
ſū cōſolacōe: ſupabundo gaudio in oīni tri-
bulacōe nr̄a. Nā et cū veniſſemus in macedo-
niā: nullā requiē habuit caro noſtra: ſʒ oēm
tribulacōez paſſi ſum⁹. Foris pugne: intus
timores. Sed qui cōſolatur humiles: cōſola-
tus eſt nos deus in aduētu titi. Non ſolū au-
tē in aduētu ei⁹: ſed etiā in cōſolacōe q̄ cōſola-
tus eſt in vobis: referēs nobis veſtrū deſide-
riū veſtrū fletū vrāz emulationē p me: ita vt
magis gauderē. Quoniā ⁊ ſi cōtriſtaui vos
in epiſtola: nō me penitet. Et ſi peniteret vi-
dēs q̄ epiſtola illa ⁊ ſi ad horā vos cōtriſta-
uit: nūc gaudeo: nō q̄ cōtriſtati eſtis: ſʒ quia
cōtriſtati eſtis ad penitētiā. Cōtriſtati enim
eſtis ſcd'm deū: ut in nullo detrimentū patia-
mini ex nobis. Que enim ſcd'm deū triſticia
eſt penitentiā in ſalutē ſtabilē operat': ſeculi
aūt triſticia mortē operat'. Ecce enī hoc ipſū
ſcd'm deū contriſtari vos: quantā in vobis
operatur ſollicitudinē: ſed defenſionē: ſʒ indi-
gnacōē: ſed timorē: ſed deſideriū: ſʒ emula-
tionē: ſʒ vindictā. In oīb; exhibuiſtis voſ
incontaminatos eſſe negotio. Igit' et ſi ſcri-
pſi vobis nō pter eū q̄ fecit iniuriā nec pp'
eū qui paſſus eſt: ſʒ ad manifeſtandā ſollici-
tudinē nr̄am quā habemus pro vobis coraz
deo. Ideo cōſolati ſum⁹. In cōſolacōe aūt nr̄a
abūdantius magis gauiſi ſumus ſup gau-
dio titi: q̄ refectus eſt ſpūs eius ab oīb;
vobis. Et ſi quid apud illū de vobis glori-
tus ſū: nō ſū cōfuſus: ſed ſicut oīa vobis in
veritate locuti ſum⁹: ita ⁊ gloriatio noſtra q̄
fuit ad titū veritas facta eſt. Et viſcera eius
abundantius in vobis ſūt: reminiſcens oīm
vrm̄ obedientiam: quō cū timore ⁊ tremore

excepistis illū. Gaudeo: q in omībȝ ɔfido
in vobis.

VIII

Otam autē facie-
mus vobis fratres gratiā dei q̄ data
est in ecc̄is macedonie: et q in in multo ex-
perimēto tribulacōnis abundantia gaudij
ipoꝝ et altissima pauptas eoꝝ abundauit
in diuitias simplicitatis eoꝝ. Quia secūdū
ꝟtutē testiōniū illis reddo: ⁊ sup ꝟtutē vo-
lūtarij fuerūt: cū mlta exhortacōe obsecrātes
nos grām ⁊ ɔmūicacōȝ ministerij qđ fit in
scōs. Et non sicut sperauimus: ſȝ semetipos
dederūt. primū domino. deinde nobis per
volūtatē dei: ita ut rogaremus titū ut quē-
admodū cepit ita pficiat in vobis etiā gra-
tiā istam. Sed sicut in omnibȝ abundatis
fide ⁊ ſmone ⁊ sciencia et omī sollicitudine
insup ⁊ caritate vr̄a in nos. vt et in hac grā
abundetis. Non quasi imperās dico: sed p
alioꝝ sollicitudinē etiam vr̄e caritatis inge-
niū bonū ɔprobās. Scitis enim grām dn̄i
nostri ihesu cristi: quoniā ꝓpter vos egenꝰ
factus est cum esset diues: ut illius inopia
vos diuites essetis. Et ɔsiliū in hoc do. Hoc
enim vobis vtile est: qui non solū facere. ſȝ
et velle cepistis ab āno priore. Nunc vero
et facto pficite: ut quemadmodū ꝓmptus
ē animus voluntatis: ita sit ⁊ pficiēdi ex eo
quod habetis. Si enim volūtas ꝓmpta ē:
scđm id quod habet accepta est. nō scđm
id quod non habet. Non enim vt alijs sit
remissio. vobis autē tribulacō: ſȝ ex equali-
tate in pn̄ti tempore. vr̄a abundātia illoꝝ
inopiā suppleat. vt et illoꝝ abundātia vr̄e
inopie sit supplementū: ut fiat equalitas sic̄
scriptū est. Qui multū habuit nō abūdauit:
et qui modicū. non minorauit. Gratias au-
tem ago deo qui dedit eandē sollicitudinē
p vobis in corde titi: quoniā exhortacōem
quidē suscepit: sed cū sollicitior esset sua vo-
luntate pfectus est ad vos. Misimus etiā
cū illo fratrē nostrū: cuius laus est in euan-
gelio p omēs ecc̄ias. Non solū autē: sed et
ordinatus est ab ecclesijs comes pegrina-
tionis nostre in hāc gratiā q̄ ministratur a
nobis ad domini gloriā ⁊ destinatā volūta-
tem nostrā deuitātes hoc: ne quis nos vitu-
peret in hac plenitudine q̄ ministratˀ a nob
in domini gloriā. Prouidemus enim bona:
nō solū coram deo: ſȝ etiā corā hominibȝ. Mi-
simus autē cū illis ⁊ fratrē nr̄m quē ꝓbaui-
mus in multis sepe sollicitū esse: nunc autē
multo sollicitiorē: ɔfidentia multa in vos si-
ue p tito qui est socius meus ⁊ in vobis ad-
iutor: siue frēs nr̄i apostoli ecc̄iaꝝ glorie cri-
sti. Ostensionē ergo q̄ est caritatis vr̄e ⁊ no-
stre glorie pro vob: in illos ostendite in fa-
cie ecc̄iaꝝ. Nā de ministerio qđ fit in scōs:
ex abundāti est michi scribere vob.

IX

Scio enim ꝓmptū aīm vr̄m p quo de
vobis glorior apđ macedones: qm̄
et achaia parata est ab āno pterito: et vr̄a
emulacō ꝓuocauit plurimos. Misimus au-
tem frēs: ut ne quod gloriamur de vob eua-
cuetur in hac parte: vt quemadmodū dixi
parati sitis: ne cū venerint macedones me-
cū ⁊ inuenerint vos imparatos erubescamus
nos: ut non dicamus vos in hac substantia.
Necessariū ergo existimaui rogare fratres
ut p̄ueniāt ad vos: ⁊ preparēt repromissaȝ
benedictōem hāc paratā esse. sic q̄i benedi-
ctionē: non q̄i auariciā. Hoc autē dico. Qui
parce seminat parce ⁊ metet: ⁊ qui seminat
in benedictionibȝ. de benedictōibȝ ⁊ metet.
Vnusquisqȝ p ut destinauit in corde suo: nō
ex tristicia ā ex necessitate. Hilarem enim
datorem diligit deus. Potens est autē deꝰ
omēȝ gratiā abundare facere in vob: vt in
omībȝ semp omēȝ sufficientiā habētes abun-
detis in omne opus bonū: sicut scriptum est.
Dispersit dedit paupibȝ: iusticia eius manet
in seculū secli. Qui autē āministrat semē se-
mināti: ⁊ panē ad manducandū prestabit.
Et multiplicabit semen vr̄m ⁊ augebit incre-
mēta frugū iusticie vr̄e: ut in omībȝ locuple-
tati abundetis in omēȝ simplicitatē: q̄ opatˀ
p nos grāꝝ actionē deo. Quoniā ministeriū
huius officij non soluȝ supplet ea que desūt
sanctis: sed etiā abundat p multas grāꝝ a-
ctiones in domino p ꝓbacōeȝ ministerij hu-
ius: glorificantes deū in obediētia ɔfessiōis
vestre in euangelio cristi ⁊ simplicitate com-
municacōis vestre in illos ⁊ in omnes: ⁊ in
ipsoꝝ obsecratione pro vobis: desiderantiū
vos ꝓpter eminentē gratiam dei in vobis.
Gratias ago deo sup inenarrabili dono eiꝰ.

X

Ipse autē ego paulus obsecro vos p mansuetudinē ꝛ modestiā cristi: q̄ in facie quidē humilis sū inter vos: absens autem ɔfido in vob. Rogo aūt vos ne presens audeā p eam ɔfidentiā qua existimoꝛ audē in quosdā: qui arbitrāt᷑ nos tanq̄ scd̄m carnē ābulemus. In carne enim ambulātes: non secundū carnē militamus. Nā arma militie nostre nō carnalia: ſ; potentia deo ad destructionem munitionū. ɔsilia destruētes. ꝛ oēz altitudinē extollentē se aduersus sciaz dei: et in captiuitate redigētes oīez intellectū in obsequiū xp̄i: ꝛ in ꝓmptu habētes vlcisci oīez inobedientiā: cū impleta fuerit vestra obediētia. Que scd̄z faciē sūt videte. Si q̄s ɔfidit sibi cristi se esse: hoc cogitet iterum apud se: qꝛ sicut ipse xp̄i est. ita ꝛ nos. Nā ꝛ si āplius aliquid gloriatus fuero de ptāte nostra quā dedit nob dominus in edificationē ꝛ nō in destructōez vr̄am: nō erubescam.

bi Ut autem nō existimer tanq̄ terrere vos per ep̄las: qm̄ quidez epistole inquiūt graues sunt ꝛ fortes: p̄ntia autē corporis infirma ꝛ sermo ɔtemptibilis: hoc cogitet qui eiusmodi est: qꝛ quales sumus verbo p epistolas absentes: tales ꝛ p̄ntes in fcō. Non eni audemus inserē aut ɔparare nos quibusdā qui seip̄os ɔmendāt: sed ipi in nob nosmetip̄os metiētes: ꝛ ɔparantes nosmetipsos nob. Nos autē non in immensū gliabimur: ſ; scd̄m mensurā regule qua mensus est nobis deus mensurā ptingēdi vsq; ad vos. Nō enim quasi nō ptingētes ad vos supextēdimus nos. Usq; ad vos puenim᷒ in euāgelio cristi: nō in immensū gloriātes in alienis laborib᷒. Spem autez habentes crescentis fidei vr̄e. in vobis magnificari secundū regulā nr̄am in abundātia: etiā in illa q̄ vltra vos sūt euangelizaē: nō in aliena regula in hijs que p̄parata sūt gloriari. Qui aūt gliat᷑ in dn̄o glietur. Nō eni qui seip̄m ɔmēdat ille ꝓbatus ē: ſ; quē deus ɔmēdat.

bii XI Utinā sustineretis modicū quid insipiētie mee: sed ꝛ supportate me. Emulor enim vos dei emulacōe: despondi eni vos vni viro virginem castā exhibere xp̄o. Timeo autē ne sicut serpens euā seduxit astucia sua: ita corrumpant᷑ sensus vestri et excidant a simplicitate q̄ est in xp̄o. Nam si is qui venit aliū xp̄m p̄dicat quē nō p̄dicauimus: aut aliū spiritū accipitis quē nō accepistis aut aliud euangeliū qđ nō recepistis: recte pateremini. Existimo enim nichil me minus fecisse a magnis ap̄lis. Et si imperit᷒ sermone: sed nō sciētia.

biii In omib᷒ aūt manifestus sū vobis. Aut nūquid peccatū feci meipsū humiliās: ut vos exaltemini? Quoniā gratis euāgeliū dei euangelizaui vob: alias ecclesias exspoliaui accipiēs stipendia ad ministeriū vr̄m: ꝛ cū essem apud vos ꝛ egerem nulli onerosus fui. Nā quod michi deerat suppleuerūt fratres qui venerūt a macedonia: ꝛ in oīb᷒ sine onere me vob seruaui: et seruabo. Est veritas xp̄i in me: quoniā hec gloriacō nō infringet᷑ in me in regionibus achaie. Quare? Quia nō diligo vos? Deus scit. Quod aūt facio. et faciā: vt amputē occasionē eoꝝ. qui volūt occasionē: ut in quo gloriāt᷑ inueniāt᷑ sicut ꝛ nos. Nā eiusmodi pseudo apostoli sūt operarij subdoli: trāsfigurantes se in apostolos xp̄i. Et nō mirū. Ipse enim sathanas trāsfigurat se in āgelū lucis. Nō est ergo magnū: si ministri eius transfigurentur velut ministri iusticie: quoꝝ finis erit scd̄m opera ipoꝝ.

P Iterū dico: ne quis me putet insipientē. Alioquin velut insipiētem accipite me: vt et ego modicū q̄d glorier. Quod loquoꝛ nō loquoꝛ scd̄m deū sed q̄si in insipiētia: in hac substātia glorie. Qm̄ multi gloriant᷑ scd̄m carnē: ꝛ ego gloriaboꝛ. Libēter enim suffertis insipiētes: cū sitis ipsi sapiētes. Sustinetis enim si quis vos in seruitutem redigit. si quis deuorat. si quis accipit. si quis extollit᷑: si quis in faciem vos cedit. Secundū ignobilitatē dico: q̄si nos infirmi fuerimus in hac parte.

ii In quo quis audet: in insipientia dico: audeo ꝛ ego. Hebrei sūt: ꝛ ego. Israhelite sūt: ꝛ ego. Semē abrahe sūt: ꝛ ego. Ministri xp̄i sunt: ꝛ ego Ut minus sapiēs dico: plus ego. In laboribus plurimis in carceribus abundātius: in plagis supra modū in mortib᷒ frequēter. A iudeis quīquies q̄dragenas vna minus accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidatus sū: ter naufragiū feci. Nocte ꝛ die in ꝓfundū maris fui. In itinerib᷒ sepe: piculis fluminū.

periculis lotronū· periculis ex genē· pericul'
ex gētibꝫ· periclis in ciuitate· periculis in so=
litudine· periculis in mari: periculis in falsis
fratribꝫ. In laboē ⁊ erūna: in uigilijs multꝭ
In fame ⁊ siti: in ieiunijs multis. In frigoē ⁊
nuditate: preter illa que extrinsecus sūt: in=
stātia mea quotidiana· sollicitudo omniū
ecclesiaꝝ. Quis infirmat: ⁊ ego non infir=
mor? Quis scandilizat: ⁊ ego nō vror? Si
gloriari oportet: que infirmitatis mee sunt
gloriabor. Deꝰ et pater domini nr̄i ihesu xp̄i
scit qui est benedictus in secula q nō men=
tior. Damasci ꝑpositus gētis arethe regis
custodiebat ciuitatē damascenoꝝ vt me
cōprehenderet: ⁊ per fenestrā in sporta di=
missus sū per muꝝ: et sic effugi manus eiꝰ.

XII

Si gloriari oportet: nō expedit
quidem. Veniā aūt ad visiones ⁊ re=
uelationes dn̄i. Scio hominem in cristo an̄
annos quatuordecim siue in corpore siue e=
xtra corpus nescio deꝰ scit: raptū huiusmo=
di vsq; ad terciū celum. Et scio huiusmodi
hominem siue in corpore siue extra corpus
nescio deus scit: qm̄ raptus est in paradisū:
et audiuit archana verba que non licet ho=
mini loqui. Pro huiusmodi gloriabor: pro
me aūt michil nisi in infirmitatibꝫ meis. Nā
et si voluero gloriari: nō ero insipiens. Ve=
ritatē enim dicā. Parco aūt: ne quis me exi=
stimet supra id qd̄ videt in me: aut audit a=
liqd ex me. Et ne magnitudo reuelationū
extollat me: datus ē michi stimulus carnis
mee āgelus sathane vt me colaphizet. Pro=
pter qd̄ ter dn̄m rogaui vt discederet a me:
et dixit michi. Sufficit tibi gr̄a mea. Nam
virtus in infirmitate pficitur. Libenter igit'
gloriabor in infirmitatibꝫ meis: vt inhabi=
tet in me virtus xp̄i. Propter qd̄ placeo m̄
in infirmitatibꝫ meis: in cōtumelijs in neces=
sitatibꝫ in psecutionibꝫ: in angustijs p xp̄o.
Cū enim infirmor tūc potens sum. Factus
sum insipiens: vos me coegistis. Ego enī
a vobis debui cōmendari. Nichil enim mi=
nus feci ab hijs q̄ sūt supra modū apostoli.
Tā et si nichil sum: signa tn̄ apostolatꝰ mei
facta sūt super vos in omni patientia signis
⁊ pdigijs ⁊ virtutibꝫ. Quid est enim quod
minus habuistis pre ceteris ecclesijs: nisi
q ego ipse nō grauaui vos? Donate m̄ hanc
iniuriā. Ecce tercio hoc paratꝰ sum venire ad
vos: ⁊ non ero grauis vobis. Nō enim q̄ro
q̄ vestra sunt: sed vos. Nec enim dēnt filij pa=
rentibꝫ thezaurizare: sed parentes filijs. Ego
aūt libentissime impendam ⁊ superimpendar
ipse p animabꝫ vestris: licet plus vos diligēs
minus diligar. Sed esto. Ego vos nō gra=
uaui: sed cū essē astutus dolo vos cepi. Nū=
quid p aliquē eoꝝ quos misi ad vos circū=
ueni vos? Rogaui titum: ⁊ misi cū illo frēm.
Nūquid titus vos circūuenit? Nōne eodem
spū ambulauimus? Nōne eisdem vestigijs?
Olim putatis q excusemus nos apud vos?
Corā deo in xp̄o loquimur. Oīa enī carissimi
ꝑpter edificacōnē vr̄am. Timeo enim ne for=
te cū venero· nō quales volo inueniam vos:
⁊ ego inueniar a vobis qualem non vultis:
ne forte ɔtentiones emulacōs animositates
dissensiones detractōnes susurracōnes infla=
tiones seditiones sint inter vos. Ne iteꝝ cū
venero humiliet me deus apud vos: ⁊ lugeā
multos ex hijs q̄ ante peccauerūt et nō ege=
rūt penitētiam sup inmūdicia ⁊ fornicatione
⁊ impudicitia quam gesserunt.

XIII

Ecce tercio hoc venio ad vos. In ore du=
orū vel triū testiū stabit omne verbum.
Predixi enim et pdico vt presens vobis ⁊
nūc absens hijs q̄ ante peccauerūt ⁊ ceteris
omnibꝫ: qm̄ si venero iteꝝ non parcam. An
experimentū queritis eius q̄ in me loquitur
cristus? Qui in vobis non infirmatur sed po=
tens ē in vobis. Nam ⁊ si crucifixus ē ex in=
firmitate: sed viuit ex virtute dei. Nam ⁊ nos
infirmi sumus in illo: sed viuimus cum eo ex
virtute dei in vobis. Vosmetipos temptate:
si estis in fide ipsi vos pbate. An nō ɔgno=
scitis vosmetipsos: q cristus ihesus in vobis
est? Nisi forte reprobi estis. Spero autem
quod ɔgnoscetis: q nos nō sumus reprobi.
Oramus autē deum vt nichil mali faciatis:
non vt nos pbati appareamus: sed vt vos
quod bonū est faciatis. Nos aūt vt reprobi
simus. Non possumus enim aliquid adūsus
veritatem: sed p veritate. Gaudemus enim
qm̄ nos infirmi sumus: vos autem potētes
estis. Hoc et oramus: vr̄am cōsūmationem.
Ideo hec absens scribo: vt non pn̄s durius

agā scd̄m potestatē quā dn̄s dedit michi in edificationē et nō in destructōnem. De cetero fratres gaudete: perfecti estote: exhortamini· idipm sapite. Pacē habete: et deus pacis et dilectōnis erit vobiscū. Salutate inuicē in osculo sancto. Salutāt vos om̄s sancti. Gracia dn̄i nr̄i ihesu xp̄i· et caritas dei· et cōmūicatio sancti sp̄us sit cū omnib᷒ vobis amen. Explic̄ ep̄la scd̄a ad corinthios Incipit plogus in ep̄lam ad galathas.

Galathe sūt greci. Hij verbū veritatis p̄mū ab apostolo acceperūt: sed post discessū eius tēptati sūt a falsis apostolis: vt in legē et circūcisionem verterent̄. Hos apostolus reuocat ad fidem veritatis: scribens eis ab ephesō. Explicit plogus Incipit epistola ad galathas.

I

Paulus ap̄lus nō ab hominib᷒ neqȝ per hominē sed p ihesum cristū et deū patrē q̄ suscitauit eū a mortuis et qui mecū sūt om̄es fratres: ecclesijs galathie. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et dn̄o ihesu xp̄o: qui dedit semetip̄m p peccatis nostris vt eriperet nos de p̄nti seculo neq̄ secundū volūtatē dei ⁊ p̄ris nr̄i: cui ē gloria in secula seculorū amen. Miror q̄ sic tā cito trāsferemini ab eo q̄ vos vocauit in gratiā xp̄i in aliud euangeliū qd̄ non est aliud: nisi sint aliqui qui vos cōturbāt: et volūt cōuertere euangelium xp̄i. Sed licet nos aut angelus de celo euangelizet vobis p̄ter q̄ qd̄ euāgelizauimus vobis: anathema sit. Sicut p̄dixi᷒ et nūc iterū dico: si quis vob̄ euāgelizauerit p̄ter id quod accepistis: anathema sit. Modo enim hominib᷒ suadeo· an deo? An q̄ro hominib᷒ placere? Si adhuc hominib᷒ placerē: cristi seruus nō essem. Notū enim vob̄ facio fratres euāgelium qd̄ euāgelizatum est a me: q̄ nō est scd̄m hominē. Neqȝ eni ego ab homine accepi illud neqȝ didici: sed per reuelationem ihesu xp̄i. Audistis enim cōuersationē meam aliq̄n in iudaismo· q̄m supra modū p̄sequebar ecclesiā dei· et expugnabam illā: et p̄ficiebā in iudaismo supra multos coetaneos meos in genere meo: abūdātius emulator existēs paternarū mearū traditionū. Cū aūt placuit ei q̄ me segregauit de vtero m̄ris mee ⁊ vocauit p grām suā vt reuelaret filiū suū in me vt euāgelizarē illū in gētib᷒: cōtinuo non acq̄eui carni et sanguini. Neqȝ veni ihrl'm ad ātecessores meos apostolos: sed abij in arabiā: et iterū reuersus sum damascum. Deinde post ānos tres veni ierosolimā vidē petrum: et mansi apud eum dieb᷒ quīdecim. Aliū aūt ap̄lorū vidi neminem: nisi iacobū fratrē dn̄i. Que aūt scribo vobis: ecce corā deo q̄ non mētior. Deinde veni in p̄tes syrie et cilicie. Erā autē ignotus facie· ecclesijs iudee: q̄ erāt in xp̄o. Tantū aūt auditū habebāt: q̄m q̄ p̄seq̄bat̄ nos aliq̄n nūc euāgelizat fidem quā aliq̄n expugnabat: et in me clarificabāt deū.

II

Deinde post ānos quatuordecim iterū ascendi ierosolimā cum barnaba: assumpto et tito. Ascendi aūt scd̄m reuelationem: et contuli cū illis euāgeliū qd̄ predico in gentib᷒. Seorsū aūt hijs qui videbātur aliquid esse: ne forte in vacuū currerem aut cucurrissem. Sed neqȝ titus qui mecū erat· cū esset gentilis cōpulsus est circūcidi: sed p̄pter subintroductos falsos fratres q̄ subintroierunt explorare libertatem nr̄am quā habem᷒ in cristo ihesu: vt nos in seruitutē redigerent. Quib᷒ neqȝ ad horam cessimus subiectiōi: vt veritas euāgelij permaneat apud vos. Ab hijs aūt qui videbantur esse aliq̄d: q̄les aliquando fuerint nichil mea interēst. Deus enim p̄sonam hoīs nō accipit. Michi enim qui videbātur esse aliquid nichil cōtulerūt. Sed ecōtra cū vidissent q̄ creditū est michi euangeliū p̄pucij sicut et petro circūcisiōis: qui enim operatus est petro in apostolatū circumcisiōis. operatus ē ⁊ michi inter gentes: ⁊ cū cognouissent grām que data ē michi· iacobus et cephas ⁊ iohānes qui videbātur columne esse dextras dederūt michi ⁊ barnabe societatis: vt nos in gentes ip̄i aūt in circumcisionem: tātū vt pauperū memores essemus. Quod etiā sollicitus fui hoc ip̄m facere. Cū aūt venisset petrus anthiochiam in faciē

b

bi c

bii

ei restiti: q̄ rep̄hensibilis erat. Prius enim
ꝙ̄ venirent quidam a iacobo cum gentibꝰ
edebat. Cum autem venissent· subtrahebat
et segregabat se: timēs eos q̄ ex circūcisiōe
erāt. Et simulationi eius consenserūt ceteri
iudei: ita vt ⁊ barnabas duceret̄ ab eis in
illam simulationem· Sed cum vidissem q̄
non recte ambularēt ad veritatem euāge-
lij: dixi cephe coram omnibꝰ. Si tu cū iude-
us sis gentiliter viuis ⁊ non iudaice: quo-
modo gentes cogis iudaizare? Nos natu-
ra iudei et nō ex gētibꝰ peccatores: scientes
aūt q̄ nō iustificat̄ homo ex operibꝰ legis·
nisi p fidem ihesu xp̄i: ⁊ nos in cristo ihesu
credimus. ut iustificemur ex fide cristi ⁊
non ex operibꝰ legis. Propter qđ ex ope-
ribꝰ legis non iustificabit̄ omnis caro. Nō
si q̄rentes iustificari in cristo inuenti sumus
et ipi peccatores: nūquid cristus peccati mi-
nister ē? Absit. Si enī q̄ destruxi iterū hec
reedifico: preuaricatorem me ↄstituo. Ego
enim p legem legi mortuus sum vt deo vi-
uam: cristo cōfixus sum cruci. Viuo aūt iam
non ego: viuit vero in me cristus. Qđ autē
nūc viuo in carne· in fide viuo filij dei: qui di-
lexit me ⁊ tradidit semetipm̄ ꝓ me. Nō abi-
cio grām dei. Si enim per legem iusticia:
ergo gratis cristus mortuus est. III

O Insensati galathe: q̄s vos fascinauit
non obedire veritati? Ante quorum
oculos ihesus cristus ꝓscriptus est: ⁊ in vo-
bis crucifixus. Hoc solū a voƀ volo discē.
Ex opibꝰ legis spiritū accepistis: an ex au-
ditu fidei? Sic stulti estis: vt cū spū ceperi-
tis: nunc carne cōsummamini. Tanta passi
estis sine causa: si tn̄ sine causa. Qui ergo tri-
buit vobis spm̄ ⁊ operatur virtutes in voƀ:
ex opibꝰ legis· an ex auditu fidei? Sicut
sc̄ptum ē: abraham credidit deo: ⁊ reputa-
tū est illi ad iusticiaꝫ. Cognoscite ergo: q̄
qui ex fide sūt: hij sūt filij abrahe. Prouidēs
aūt sc̄ptura q̄ ex fide iustificat gentes deus:
p̄nūciauit abrahe q̄ benedicētur in te om̄s
gentes. Igitur q̄ ex fide sunt: bn̄dicētur cū
fideli abraham. Quicunqꝫ enim ex opibus
legis sūt: sub maledicto sunt. Sc̄ptum est
enim. Maledictus om̄is qui nō pmāserit
in omnibꝰ que sc̄pta sunt in libro legis: vt
faciat ea. Quoniam aūt in lege nemo iusti-
ficatur apud deum· manifestum ē: q̄ iustus
ex fide viuit. Lex autē nō est ex fide: sed q̄
fecerit ea viuet in illis. Cristus nos rede-
mit de maledicto legis factus ꝓ nobis ma-
ledictum: q̄ sc̄ptū ē maledictus om̄is qui
pendet in ligno: vt in gentibꝰ benedictio
abrahe fieret in xp̄o ihesu· vt pollicitationeꝫ
spūs accipiamus p fidem. Fratres secūdū
hominē dico: tn̄ hominis cōfirmatū testamē-
tum nemo spernit aut superordinat. Abrahe
dicte sūt ꝓmissiones: ⁊ semini eiꝰ. Nō dicit
et seminibus q̄si in multis sed quasi in vno:
et semini tuo qui est cristus. Hoc autē dico
testamentum confirmatū a deo: que post-
quadringentos ⁊ triginta annos facta ē
lex: non irritum facit ad euacuandam pro-
missionem. Nam si ex lege hereditas: iam
nō ex ꝓmissione. Abrahe aūt p repromissi-
onem donauit deus. Quid igit̄ lex? Pro-
pter transgressionē posita ē: donec veniret
semen cui ꝓmiserat: ordinata p angelos in
manu mediatoris. Mediator aūt vniꝰ nō
est: deus aūt vnus est. Lex ergo aduersus
ꝓmissa dei? Absit. Si enim data est lex q̄
possꝫ viuificare: vere ex lege essꝫ iusticia. Sꝫ
cōclusit scriptura om̄ia sub peccato: vt ꝓmis-
sio ex fide ihesu xp̄i daretur credentibꝰ. Prius
autē ꝙ̄ veniret fides sub lege custodiebam̄:
ↄclusi in eam fidem q̄ reuelanda erat. Itaqꝫ
lex pedagogus noster fuit in xp̄o: vt ex fi-
de iustificemur. At vbi venit fides: iam non
sumus sub pedagogo. Om̄es enim filij dei
estis: p fidem que est in xp̄o ihesu. Quicūqꝫ
enim in xp̄o baptizati estis: xp̄m induistis.
Non est iudeus neqꝫ grecus: nō est seruus
neqꝫ liber: non est masculus neqꝫ femina.
Omnes enim vos vnum estis in xp̄o ihesu.
Si autem vos cristi: ergo abrahe semen
estis secūdū ꝓmissionē heredes. IIII

D Ico aūt. Quanto tp̄e heres paruulus
est nichil differt a seruo· cū sit dn̄s om-
nium: sed sub tutoribꝰ ⁊ actoribꝰ est vsqꝫ ad
p̄finitū tēpus a patre. Ita ⁊ nos cū essemus
paruuli: sub elementis mundi huius eramꝰ
seruientes. At vbi venit plenitudo temporis
misit deꝰ filiū suum factū ex muliere factū
sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret:

vt adoptionē filioꝝ reciperem⁹. Quomā aūt estis filij dei: misit deus spiritū filij sui in corda vestra clamantē abba pater. Itaqꝫ iam non ē seruus. sed filius. Quod si filius: et heres p deū. Sed tunc quidē ignorātes deū: hijs qui natura non sūt dij seruiebatis. Nūc autem cū cognoueritis deū ymmo cogniti sitis a deo: quomō conuertimini iteruꝫ ad infirma et egena elemēta quibꝫ denuo seruire vultis? Dies obseruatis et menses et tēpora et annos. Timeo vos: ne forte sine causa laborauerim in vobis. Estote sicut ego: quia et ego sicut vos. Fratres obsecro vos: michil me lesistis. Scitis aūt qꝫ p infirmitatem carnis euangelizaui vobis iam pridē: et temptationē vestrā in carne mea non spreuistis neqꝫ respuistis: sed sicut angelū dei excepistis me. sicut cristum ihesū. Vbi ē ergo beatitudo vestra? Testimoniū enim phibeo vobis: quia si fieri posset oculos vestros eruissetis: et dedissetis michi. Ergo inimicus vobis factus sū verū dicēs vobis? Emulant᷑ vos nō bene: sed excludere vos volūt: vt illos emulemini. Bonū aūt emulamini in bono semp: et non tantū cū p̄sens sum apud vos. Filioli mei quos iterū parturio: donec formet᷑ cristus in vobis. Vellem aūt esse apud vos modo et mutare vocē meā: quomā ꝯfundor in vobis. Dicite michi: q̄ sub lege vultis esse. Legē nō legistis? Scriptū est enim qm̄ abrahā duos filios habuit: vnū de ancilla: et vnū de libera. Sed is qui de ancilla secūdū carnē natus ē: qui autē de libera p repromissionē. Que sūt p allegoriā dicta. Hec enim sunt duo testamenta. Vnū quidē in monte syna in seruitutē generās: que ē agar. Syna enim mons ē in arabia q̄ cōiunctus ē ei que nūc est iherusalē: et seruit cū filijs suis. Illa aūt q̄ sursū est iherusalē libera ē: que ē mater nostra. Scriptū ē enim. Letare sterilis que nō paris: erūpe et clama que non parturis: quia multi filij deserte magis. q̄ᵐ eius que habet virū. Nos aūt fratres scd̄m ysaac pmissionis filij sumus. Sed quomō tūc is qui scd̄m carnē nat⁹ fuerat psequebatur eū qui scd̄m spiritū: ita et nūc. Sed quid dicit scriptura? Eiice ancillam et filiū eius. Non enim heres erit filius ancille: cū filio libere. Itaqꝫ fratres non sum⁹ ancille filij ꝫ libere: q̄ libertate xp̄us nos liberauit.

V

State: et nolite iterum iugo seruitutis cōtineri. Ecce ego paulus dico vobis: qm̄ si circumcidamini cristus vobis nichil pderit. Testificor autē rursus omni homini circūcidenti se: qm̄ debitor est vniūse legis faciende. Euacuati estis a cristo. Qui in lege iustificamini: a gr̄a excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iusticie exspectamus. Nam in cristo ihesu neqꝫ circūcisio aliquid valet neqꝫ p̄puciū: sed fides que p caritatē operatur. Currebatis bene. Quis vos impediuit veritati non obedire? Nemini cōsenseritis. Persuasio hec nō est ex eo q̄ vocauit vos. Modicū fermentū totā massam corrumpit. Ego cōfido in vobis in dn̄o: qꝫ nichil aliud sapietis. Qui autē conturbat vos: portabit iudiciū quicunqꝫ ē ille. Ego aūt fratres si circūcisionē adhuc p̄dico: q̄d adhuc psecutionē patior? Ergo euacuatū ē scandalū crucis. Vtinam et abscidant᷑ qui vos cōturbant. Vos enim in libertatē vocati estis fratres: tantum ne libertatē in occasionem detis carnis: sed p caritatē spirit⁹ seruire inuicē. Omnis enim lex in vno s̄mone impletur: diliges p̄ximū tuū sicut teip̄m. Qd̄ si inuicē mordetis et comeditis: videte ne ab inuicē cōsumamini. Dico aūt in xp̄o. Spiritu ambulate: et desideria carnis non pficietis. Caro enim concupiscit adūsus spiritū: spiritus aūt adūsus carnē. Hec enim sibi inuicē adūsant᷑: vt non quecūqꝫ vultis illa faciatis. Qd̄ si spiritu ducemini: non estis sub lege. Manifesta sunt aūt opera carnis: que sunt fornicacō. immūdicia. impudicicia. luxuria. ydoloꝝ suitus. veneficia. inimicicie. cōtentiones. emulationes. ire. rixe. dissensiones. secte. inuidie. homicidia. ebrietates. comessacōnes. et hijs similia: que p̄dico vobis sicut p̄dixi: qm̄ qui talia agūt regnū dei non cōsequētur. Fructus aūt spiritus ē caritas. gaudiū. pax. patiētia. benignitas. bonitas. longanimitas. mansuetudo. fides. modestia. cōtinētia. castitas. Adūsus huiusmodi nō est lex. Qui aūt sunt xp̄i: carnē suam crucifixerunt cum vicijs et concupiscentijs

VI

SI viuim⁹ spū: spū ⁊ ambulem⁹? **VE** Nō efficiamur inanis glorie cupidi: inuicē ꝓuocātes: inuicē inuidētes. Fratres: et si pꝛeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto· vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu leuitatis: cōsiderās teipm ne ⁊ tu tēpteris. Alter alterius onera portate: ⁊ sic adimplebitis legem xp̄i. Nam si quis existimat se aliquid esse cū nichil sit: ipse se seducit. Opus autem suū ꝓbet vnusquisqꝫ: ⁊ sic in semetipo tantū gloriā habebit: ⁊ nō in altero. Vnusquisqꝫ enim onus suū portabit. Cōmunicet aūt qui cathezizat̄ verbo: ei qui se cathezizat in omnibꝫ bonis.

VII

Nolite errare. Deus nō irridet̄. Que enim seminauerit homo: hec ⁊ metet. Qm̄ qui seminat in carne sua· de carne ⁊ metet corruptionē: qui autē seminat in spiritu: de spiritu metet vitā eternā. Bonū aūt facientes nō deficiamus: tp̄e enim suo metemus nō deficientes. Ergo dū tempus habemus operemur bonū ad omēs: maxime aūt ad domesticos fidei.

VIII

Videte qualibꝫ litteris scripsi vobis mea manu. Quicūqꝫ enim volunt placere in carne hij cogunt vos circūcidi: tantū vt crucis xp̄i ꝑsecutionē non patiāt̄. Neqꝫ eni qui circūcidunt̄ legē custodiūt: sed volūt vos circūcidi vt in carne vr̄a gloriēt̄. Michi aūt absit gloriari nisi in cruce domini nr̄i ihesu xp̄i: per quē michi mūdus crucifixus est: et ego mūdo. In xp̄o enim ihesu neqꝫ circūcisio aliquid valet neqꝫ ꝑpuciū: sed noua creatura. Et quicūqꝫ hanc regulā secuti fuerint: pax sup illos ⁊ misericordia ⁊ sup israhel dei. De cetero nemo michi molestus sit. Ego eni stigmata dn̄i ihū corpore meo porto. Gr̄a dn̄i nr̄i ihū xp̄i cū spū vr̄o fratres amē. Explic̄ ep̄la ad galathas

Incip̄· argumētū in epistolam ad ephesios.

Ephesij sunt asyani. Hij accepto verbo veritatis perstiterūt in fide. Hos collaudat ap̄lus scribēs eis a roma de carcere p tichicū diaconem. Expl̄· argumētū. Incip̄· ep̄la ad ephesios.

P I

PAulus apostolus xp̄i ihesu p voluntatē dei omībꝫ sanctis q̄ sunt ephesi: ⁊ fidelibꝫ in cristo ihesu. Gratia vobꝫ ⁊ pax a deo p̄re nr̄o ⁊ dn̄o ihesu cristo. Benedictus deus ⁊ pater domini nostri ihesu xp̄i qui benedixit nos in omni benedictōne sp̄uali in celestibꝫ in xp̄o: sicut elegit nos in ip̄o ante mūdi ꝯstitucōē: ut essemus sancti et immaculati in ꝯsp̄cū eius in caritate.

II

Qui p̄destinauit nos in adopcōē filiorꝫ p ihesū cristū in ipsū scd̄m ꝓpositū voluntatis sue in laudē glorie gratie sue: in q̄ gratificauit nos in dilcō filio suo: in quo habemus redēptionem p sanguinē eius remissionē peccatorū scd̄m diuitias gratie eius q̄ supabūdauit in nobis in om̄i sapiētia ⁊ prudentia: ut notū faceret nobis sacramētū volūtatis sue scd̄z beneplacitū eius qd̄ ꝓposuit in eo in dispensacōe plenitudinis temporū instaurare oīa in cristo q̄ in celis ⁊ que in terra sunt in ipso. In quo etiam nos sorte vocati sumus: p̄destinati scd̄m ꝓpositū eius qui operat̄ omnia scd̄m ꝯsiliū volūtatis sue: vt simus in laudē glorie eius nos qui ante sperauimus in cristo. In quo ⁊ vos cū audissetis verbū veritatis euangeliū salutis vestre: in quo ⁊ credentes signati estis spū ꝓmissionis sancto: qui est pignus hereditatis nostre in redēpcōē acquisicōnis in laudē glorie ipsius.

III

Propterea ⁊ ego audiens fidē vestrā que est in xp̄o ihesu ⁊ dilectōēz in omēs sanctos: non cesso gratias agēs ꝓ vobis memoriā vr̄i faciēs in oracōnibꝫ meis: vt deus domini nr̄i ihesu cristi pater glorie det vobis sp̄m sapientie et reuelacōnis in agnicōēz eius illuminatos oculos cordis vestri: vt sciatis que sit spes vocacōnis eius ⁊ que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis: ⁊ que sit supereminēs magnitudo virtutis eius in nos q̄ credim⁹ scd̄m operationē potentie virtutis quā operatus est in xp̄o: suscitans illū a mortuis· et constituēs ad dexterā suam in celestibꝫ sup̄ omnē principatū ⁊ potestatē ⁊ virtutē ⁊ dominacōnem· ⁊ omne nomē quod nominatur nō solū in hoc seculo sed etiā in futuro: et

omnia subiecit sub pedibꝫ eius. Et ipsum de-
dit caput sup̄ omē ecclesiā q̄ ē corpus ipsi-
us: et plenitudo eius: qui omnia in omnibꝫ
adimpletur.

II

Et vos cū essetis mortui delictis ⁊ peccatis vr̄is in quibꝫ
aliqñ ambulastis scd̄m seculū mūdi huius.
scd̄m principē potestatis aeris huius. spūs
q̄ nūc opat̄ in filios diffidētie: in quibꝫ ⁊ nos
omnes aliquādo conūsati sumus in deside-
rijs carnis nr̄e facientes volūtatē carnis ⁊
cogitacōnū: ⁊ eramus natura filij ire sicut
et ceteri. Deus aūt qui diues est in misericor-
dia ꝓpter nimiā caritatē suā qua dilexit nos:
et cum essemus mortui peccatis cōuiuificauit
nos cristo. cuius gratia estis saluati: ⁊ cōre-
suscitauit ⁊ cōsedere fecit in celestibꝫ in xp̄o
ihesu: vt ostenderet in seculis supuenienti-
bus abūdantes diuicias gratie sue in boni-
tate sup nos in xp̄o ihesu. Gratia enim estis
saluati p fidē: ⁊ hoc nō ex vobis. Dei enim
donū est: non ex operibꝫ: vt ne quis glorie-
tur. Ipsius enim sumus factura: creati in cri-
sto ihesu in operibꝫ bonis: que ꝑparauit deꝰ
vt in illis ambulemus. Propter qd̄ memo-
res estote ꝙ aliqñ vos eratis gentes in car-
ne qui dicebamini ꝑpuciū ab ea que dicitur
circūcisio in carne manufacta: qui eratis illo
in tp̄e sine xp̄o alienati a cōūsatione israhel: ⁊
hospites testamētoꝝ. ꝓmissionis spem nō
habentes. ⁊ sine deo in hoc mūdo. Nūc aūt
in xp̄o ihesu vos q̄ aliqñ eratis longe: facti
estis ꝓpe: in sanguine xp̄i. Ipse enim ē pax
nr̄a qui fecit vtraqꝫ vnū: et mediū parietē
macerie soluens inimicicias in carne sua: le-
gem mandatoꝝ decretis euacuās vt duos
condat in semetip̄m in vnū nouū hominem
faciens pacē: vt reconciliet ambos in vno
corpore deo p crucē interficiens inimicicias
in semetip̄o: ⁊ veniēs euangelizauit pacem
vobis q̄ longe fuistis. ⁊ pacē hijs qui ꝓpe:
qm̄ p ip̄m habemus accessum ambo in vno
spiritu ad patrē. Ergo iam nō estis hospites
et aduene sed estis ciues sanctoꝝ ⁊ dome-
stici dei: supedificati sup fundamētū ap̄loꝝ
et ꝓphetaꝝ ip̄o summo angulari lapide xp̄o
ihesu: in quo omnis edificatio cōstructa cre-
scit in tēplū sanctū in dn̄o. In quo ⁊ vos co-
edificamini in habitaculū dei in sp̄ū sancto.

III

Huius rei gratia ego paulus vin-
ctus xp̄i ih̄u p vobis gentibꝫ: si tamē
audistis dispensacōnem gratie dei q̄ data ē
michi in vobis: qm̄ scd̄m reuelationē notū
michi factū est sacramētum sicut sup̄ scripsi
in breui ꝓut potestis legētes intelligē pru-
dentiam meā in ministerio xp̄i: qd̄ alijs ge-
neracōnibꝫ nō est agnitū filijs hominū. sicuti
nunc reuelatū est sanctis ap̄lis eius et ꝓphe-
tis in spiritu: esse gētes coheredes ⁊ cōcorpo-
rales et cōparticipes ꝓmissionis in xp̄o ih̄u p
euāgeliū cuius factus sum ego minister se-
cundū donū gratie dei que data est michi se-
cūdū operationē virtutis eius. Michi enim
omniū sanctoꝝ minimo data est gratia hec:
in gentibꝫ euangelizare inuestigabiles diui-
cias xp̄i: ⁊ illuminare omnes que sit dispen-
sacō sacramenti absconditi a seculis in deo q̄
omnia creauit: vt innotescat principibus et
potestatibꝫ in celestibꝫ p ecclesiam multifor-
mis sapientia dei. scd̄m p̄finicōnem seculoꝝ
quam fecit in xp̄o ihesu dn̄o nr̄o: in quo ha-
bemus fiduciā ⁊ accessum in cōfidētia p fidē
eius. Propter qd̄ peto ne deficiatis in tribu-
lationibꝫ meis p vobis: que ē gloria vr̄a.
Huius rei gratia flecto genua mea ad pa-
trē dn̄i nr̄i ih̄u cristi ex quo omnis p̄ernitas
in celis ⁊ in terra nominat̄: ut det vobis scd̄ꝫ
diuitias glorie sue v̄tutem. corroborari per
sp̄m eius in interiori hoīe xp̄m habitare p fi-
dem in cordibꝫ vr̄is: in caritate radicati ⁊ fun-
dati: ut possitis cōprehendere cū oībꝫ san-
ctis que sit latitudo ⁊ longitudo ⁊ sublimi-
tas ⁊ ꝓfundū. Scire etiā supeminentē scien-
tie caritatē cristi: ut impleamini in oēm ple-
nitudinē dei. Ei aūt qui potēs est oīa facere
supabundanter q̄̄ petimus aut intelligimꝰ
scd̄m v̄tutem q̄ operat̄ in nobis: ipsi gloria
in ecclesia et in cristo ihesu in omnes gn̄a-
tiones seculi seculorum amen.

IIII

Obsecro itaqꝫ vos ego vinctus in do-
mino: ut digne ambuletis vocacōne
qua vocati estis cū oīn humilitate ⁊ mā sue-
tudine. cū paciencia supportantes inuicē in
caritate: solliciti seruare vnitatē spūs in vin-
culo pacis. Vnū corpus. vnus spiritus: sicut
et vocati estis in vna spe vocationis vestre.
Vnus dn̄s: vna fides: vnū baptisma. Vnꝰ

deus ⁊ pater omniū: qui sup omes ⁊ p omia: et in omibꝫ nobis. Vnicuiqꝫ aūt nrm data ē gratia scdm mensuram donacōis xpi. Propter qđ dicit. Ascendēs in altū captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hominibus. Qđ aūt ascendit: qđ est nisi qꝛ ⁊ descendit primū in inferiores ptes terre? Qui descendit: ipe est ⁊ q ascendit sup omes celos: ut adimpleret omia. Et ipe dedit quosdā quidē aplos. quosdam autē pphetas. alios vero euangelistas alios aūt pastores et doctores ad ɔsūmationē sanctoꝝ in opus ministerij in edificacōnem corpis xpi: donec occurramus omes in vnitatē fidei ⁊ agnicōis filij dei. in virū pfectū in mensurā etatis plenitudinis xpi: ut iam nō simus puuli fluctuātes et circūferamur omi vēto doctrine in nequicia hominū in astutia ad circūuentionē erroris. Veritatem aūt facientes in caritate crescamus in illo p omnia q est caput xpus: ex quo totū corpus ɔpactū ⁊ ɔnexum per omnē iūcturam sūministrationis scdm operationē in mēsurā vniuscuiusqꝫ mēbri augmētum corpis facit: in edificacōēꝫ sui in caritate. Hoc igit̄ dico ⁊ testificor in dn̄o: ut iam nō ambuletis sicut ⁊ gentes ambulant in vanitate sensus sui tenebris obscuratū habentes intellectū: alienati a vita dei p ignorātiam q est in illis ppter cecitatē cordis ipoꝝ: qui desperātes semetipos tradiderūt impudicicie. in operationē immūdicie omnis. in auariciam. Vos aūt nō ita didicistis cristum: si tamen illū audistis ⁊ in ipo edocti estis sicut est veritas in ihesu: deponere vos scdm pristinam cōuersacōnem veterē hominē qui corrūpit̄ scdm desideria erroris. Renouamini aūt spū mentis vr̄e: et induite nouū hominē qui secūdū deū creatus ē in iusticia ⁊ sanctitate veritatis. Propter qđ deponentes mendaciū loquimini veritatē vnusquisqꝫ cū pximo suo: qm̄ sumus inuicē mēbra. Irascimini: et nolite peccare. Sol nō occidat sup iracūdiam vestrā. Nolite locū dare dyabulo. Qui furabat̄ iam non furetur: magis aūt laboret operādo manibꝫ suis qđ bonū est: ut habeat vnde tribuat necessitatem patiēti. Omnis s̄mo malus ex ore vr̄o nō pcedat: sꝫ si quis bonus ad edificacōēꝫ fidei: ut det gratiam audientibꝫ. Et nolite cōtristare spm̄ sanctū dei: in quo signati estis in die redēpcōis. Omnis amaritudo ⁊ ira ⁊ indignacō ⁊ clamor ⁊ blasphemia tollatur a vobis: cū omni malicia. Estote aūt inuicē benigni: misericordes donantes inuicē: sicut et deus in cristo donauit vobis

V

Estote ergo imitatores dei sic filij carissimi: et ābulate in dilectōe sic ⁊ xp̄us dilexit nos: et tradidit semetipm̄ p nobꝫ oblacōnem ⁊ hostiam deo in odorē suauitatis. Fornicacō aūt ⁊ omis immūdicia aut auaricia nec nominetur in vobis. sicut decet sanctos: aut turpitudo aut stultiloquiū aut scurrilitas q ad rem nō ptinet: sꝫ magis gratiaꝝ actio. Hoc enim scitote intelligentes: qꝛ omnis fornicator ā immūdus aut auarus qđ ē idoloꝝ seruitus nō habet hereditatē in regno xpi ⁊ dei. Nemo vos seducat inanibus ṽbis: ppt̄ hec enim venit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici pticipes eoꝝ. Eratis enim aliquando tenebre: nūc aūt lux in dn̄o: ut filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate ⁊ iusticia ⁊ veritate. Probantes quid sit beneplacitū deo: et nolite ɔmunicare operibꝫ infructuosis tenebraꝝ: magis autē redarguite. Que enim in occulto fiūt ab ipis: turpe ē et dicere. Oia autē que arguūtur. a lumine manifestant̄. Omne enim qđ manifestat̄. lumē est. Propter qđ dicit. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis: et illuminabit te xp̄us. Videte itaqꝫ fratres quō caute ambuletis: nō quasi insipiētes sꝫ ut sapiētes: redimētes tēpus qm̄ dies mali sūt. Propterea nolite fieri imprudētes: sꝫ intelligētes q sit volūtas dei. Et nolite inebriari vino in quo ē luxuria: sꝫ implemini spū sancto loquētes vobismetipis in psalmis ymnis ⁊ cāticis spiritalibꝫ cantātes et psallentes in cordibꝫ vr̄is dn̄o: gratias agētes semp p omibus in noie dn̄i nr̄i ihesu xpi deo ⁊ patri. Subiecti inuicē: in timore xpi. Mulieres viris suis subdite sint sicut dn̄o: qm̄ vir caput est mulieris sicut cristus caput ē ecclesie: ipse saluator corporis eius. Sed sicut ecclesia subiecta ē xp̄o: ita ⁊ mulieres viris suis in omnibꝫ. Viri diligite vxores vr̄as sicut ⁊ cristus dilexit ecclesiam: et

seip̄m tradidit ꝓ ea ut illā sanctificaret mū-
dans eam lauacro aque in ꝟbo vite: ut ex-
hiberet ip̄e sibi gloriosaʒ ecclesiam nō habē-
tem maculā aut rugā aut aliquid huiusmo-
di: ſʒ ut sit sancta ⁊ immaculata. Ita ⁊ viri de-
bent diligē vxores suas: ut corpa sua. Qui
suam vxorem diligit: seip̄m diligit. Nemo
enim vnq̄ carnē suam odio habuit: sed nu-
trit ⁊ fouet eā sicut ⁊ xp̄s ecc̄iaʒ: q̄ mēbra
sumus corpis eius de carne eius et de ossib᷒
eius. Propter hoc relinquet hō patrē ⁊ ma-
trē suā: et adherebit vxori sue: et erūt duo
in carne vna. Sacramentū hoc magnū est.
Ego aūt dico: in xp̄o ⁊ in ecc̄lia. Verūtam̄ et
vos singuli vnusquisq̄ʒ vxorē suā sic̄ seip̄m
diligat: vxor aūt timeat virū suū. **VI**

Filij obedite parentibus v̄ris in dn̄o.
Hoc enim iustū est. Honora patreʒ
tuū ⁊ matrē tuam: qđ est mandatū primū in
ꝓmissione: ut bene sit tibi et sis longeuus
sup terrā. Et patres nolite ad iracūdiā ꝓuo-
care filios v̄ros: ſʒ educate illos in disciplīa
et correptōne dn̄i. Serui obedite dn̄is car-
nalib᷒ cū timore ⁊ tremore. in simplicitate
cordis v̄ri sicut xp̄o: nō ad oculū ſuientes
q̄si hominib᷒ placētes: ſʒ ut ſui xp̄i faciētes
volūtatem dei: ex animo cū bona volūtate
seruientes sicut dn̄o ⁊ nō hominib᷒: sciētes
q̄m vnusquisq̄ʒ qđcunq̄ʒ fecerit bonū hoc re-
cipiet a dn̄o siue ſuus siue liber. Et vos do-
mini eadeʒ facite illis remittētes minas: sci-
entes q̄ ⁊ illoꝝ ⁊ vester dn̄s est in celis: et
ꝑsonaꝝ accepcō nō est apud deū. De cete-
ro fratres ꝯfortamini in dn̄o: et in potentia
virtutis eius. Induite vos armaturā dei ut
possitis stare adūsus insidias dyabuli: q̄m
non ē nobis colluctatō adūsus carnē ⁊ san-
guinē adūsus pn̄cipes ⁊ potestates: aduer-
sus mūdi rectoēs tenebraꝝ haꝝ. ꝯtra spi-
ritalia neq̄cie in celestib᷒. Propterea acci-
pite armaturam dei ut possitis resistē in die
malo: et in omnib᷒ ꝑfecti stare. State er-
go succincti lūbos v̄ros in veritate: et induti
loricā iusticie: et calciati pedes in ꝑparacōeʒ
euangelij pacis. In omnib᷒ sumētes scutū
fidei in quo possitis omnia tela nequissimi
ignea extīguere: et galeā salutis assumite.
et gladiū spiritus qđ est ꝟbum dei: ꝑ omnē
oracōneʒ et obsecrationē orantes omni tp̄e
in spiritu et in ip̄o vigilantes in omni instan-
tia ⁊ obsecracōne ꝓ omnib᷒ sanctis ⁊ ꝓ me:
ut detur michi ſmo in apertione oris mei cū fi-
ducia notū facē misteriū euāgelij ꝓ quo le-
gatione fungor in cathena: ita ut in ipso au-
deam ꝓut oportet me loqui. Ut aūt ⁊ vos
sciatis que circa me sūt q̄d agam: omnia vo-
bis nota faciet tichicus carissimus frater et
fidelis minister in dn̄o: quē misi ad vos in
hoc ip̄m ut ꝯgnoscatis que circa nos sūt: et
ꝯsoletur corda v̄ra. Pax fratrib᷒: et caritas
cū fide a deo p̄re n̄ro: et dn̄o ihesu xp̄o. Gr̄a
cū omnib᷒ q̄ diligūt dn̄m n̄rm ihesū xp̄m in
incorrupcōe amē. Explic̄ ep̄la ad ephesios.

Incip̄. argumētū in epistolam ad philipēses

Philipenses sunt macedones.
Hij accepto verbo veritatis
perstiterunt in fide: nec re-
ceperunt falsos apostolos.
Hos collaudat apostolus:
scribens eis a roma de carcere ꝑ epafroditū.
Expl̄. argumētū. Incip̄. ep̄la ad philipēses.

Paulus ⁊ thimotheus
serui ihesu cristi: omni-
bus sanctis in cristo
ihesu qui sūt philippis
cū episcopis ⁊ diaco-
nib᷒. Gratia vobis ⁊
pax a deo patre n̄ro:
et dn̄o ihesu xp̄o. Gratias ago deo meo in o-
mni memoria vestri semꝑ in cūctis oracōni-
bus meis ꝓ omnib᷒ vobis cū gaudio dep̄-
cacōnem faciens sup ꝯmunicacōnem vestrā
in euangelio xp̄i a p̄mo die usq̄ʒ nūc: ꝯfidēs
hoc ip̄m q̄ qui cepit in vobis opus bonū ꝑ-
ficiet usq̄ʒ in diē xp̄i ihesu. Sicut ē michi iu-
stū hoc sentire ꝓ omnib᷒ vobis: eo q̄ habeā
vos in corde ⁊ in vinculis meis ⁊ in defensi-
one ⁊ ꝯfirmatōne euangelij: socios gaudij
mei omnes vos esse. Testis enim michi est
deus quō cupiam omnes vos in visceribus
ihesu xp̄i. Et hoc oro: ut caritas v̄ra magis
ac magis abundet in omni scientia ⁊ in om-
ni sensu: ut ꝓbetis potiora ut sitis sinceres ⁊
sine offensa in diem xp̄i: repleti fructu iusti-
cie ꝑ ihesum xp̄m in laudem et gloriam dei.
Scire aūt volo vos fratres: q̄ que circa me

P

ſūt magis ad ꝓfectū venerūt euangelij. ita ut vincula mea manifeſta fierent in xp̄o. in omni p̄torio ⁊ in ceteris om̄ibꝫ: ut plures e fratribꝫ in dn̄o. confidētes in vinculis meiſ. abūdantius auderēt ſine timore v̄bum dei loqui. Quidā quidem ⁊ ꝓpter inuidiā ⁊ cōtentōne: quidā aūt ⁊ ꝓpter bonā volūtatē xp̄m predicāt. Quidā ex caritate: ſcientes quoniaꝫ in defenſione euāgelij poſitus ſum. Quidaꝫ aūt ex contētione xp̄m annūciant nō ſincere: exiſtimātes preſſurā ſe ſuſcitare vinculis meis. Quid enim? Dū om̄imodo ſiue ꝑ occaſionē ſiue ꝑ veritatē xp̄us annūciet: et in hoc gaudeo: ſꝫ ⁊ gaudebo.

II

Scio enim qꝛ hoc michi ꝓueniet ad ſalutē. ꝑ veſtrā orationē ⁊ ſūminiſtracōnem ſpūs ihesu criſti. ſcd̄m exſpectationē ⁊ ſpem meā qꝛ in nullo cōfundar: ſꝫ in om̄i fiducia ſicut ſemꝑ et nūc magnificabitur xp̄us in corꝑe meo: ſiue ꝑ vitā ſiue ꝑ mortē. Michi enim viuē criſtus ē: et mori lucrū. Quod ſi viuē in carne. hic michi fructus operis ē: et quid eligam ignoro: coartor aūt: e duobꝫ deſideriū habēs. Diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o multomagis melius: ꝑmanere aūt in carne. neceſſariū ꝓpter vos.

III

Et hoc confidēs ſcio qꝛ manebo ⁊ ꝑmanebo om̄ibꝫ vobis ad ꝓfectū vr̄m ⁊ gaudiū fidei: ut gratulacō vr̄a abundet in xp̄o ihesu in me: ꝑ meū aduentū iterum ad vos. Tantū digne euangelio xp̄i conu̇ſamini: ut ſiue cum venero ⁊ videro vos. ſiue abſens audiam de vobis: qꝛ ſtatis in vno ſpiritu. vnanimes. collaborantes fidei euāgelij: et in nullo terreamini ab adu̇ſarijs q̄ eſt illis cauſa ꝑdicōnis: vobis aūt ſalutis. Et hoc a deo. Quia vobis donatū eſt ꝓ xp̄o. nō ſolū ut in eū credatis ſꝫ ut etiā ꝓ illo patiamini: idem certamen habentes quale ⁊ vidiſtis in me: et nunc audiſtis de me.

S IIII

Si qua ergo conſolacō in xp̄o. ſi qͦd ſolatiū caritatis. ſi qua ſocietas ſpiritus. ſi qua viſcera miſerationis: implete gaudiū meū. ut idem ſapiatis. eandeꝫ caritatē habentes: vnanimes. idip̄m ſentientes. Nichil ꝑ contentionē neqꝫ ꝑ inanē gloriam: ſꝫ in humilitate ſuperiores ſibi inuiceꝫ arbitrātes: non que ſua ſūt ſinguli conſiderantes. ſꝫ ea que aliorꝫ. Hoc enim ſentite in vobis: qͦd et in xp̄o ihesu. Qui cū in forma dei eſſet non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalem deo: ſꝫ ſemetip̄m exinaniuit formam ſerui accipiens in ſimilitudineꝫ hominū factus: et habitu inuētus ut hō. humiliauit ſemetip̄m factus obediens uſqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis. Propter qͦd et deus exaltauit illū. et donauit illi nomē qͦd eſt ſuꝑ omne nomē: ut in nomine ihesu omne genu flectat̄ celeſtiū terreſtriū et infernorꝫ: et om̄is lingua cōfiteat̄ qꝛ dominus ihesus xp̄s in gloria ē dei patris.

b

Itaqꝫ cariſſimi mei ſicut ſemꝑ obediſtis: non in p̄ſentia mei tantū ſꝫ multomagis nūc in abſentia mea cū metu ⁊ tremore veſtram ſaluteꝫ operamini. Deus eſt enim q̄ operatur in vobis et velle ⁊ ꝑficere ꝓ bona voluntate. Omnia autē facite ſine murmuratōnibꝫ ⁊ heſitatōnibus: ut ſitis ſine querela ⁊ ſimplices filij dei ſine rep̄hēnſione in medio natōnis praue et ꝑuerſe: inter quos lucetis ſic̄ luīnaria in mūdo verbū vite ꝯtinētes ad gloriā meā in die xp̄i: qꝛ nō in vacuū cucurri neqꝫ in vacuū laboraui. Sed ⁊ ſi emulor ſuꝑ ſacrificiū ⁊ obſequiū fidei vr̄e: gaudeo ⁊ ꝯgratulor om̄ibꝫ vobis. Idip̄m aūt ⁊ vos gaudete: et ꝯgratulamini michi.

bI

C

Spero autē in dn̄o ihesu thimotheū me cito mittere ad vos: ut ⁊ ego bono animo ſim ꝯgnitis que circa nos ſūt. Neminē enim habeo tam vnanimē: q̄ ſincera affectione ꝓ vobis ſollicitus ſit. Om̄es enim q̄ ſua ſūt querūt: nō q̄ ſūt ihesu xp̄i. Experimentū aūt eius ꝯgnoſcite: qꝛ ſic̄ patri filius mecū ſeruiuit in euāgelio. Hūc igit̄ ſpero me mittere ad vos: mox ut videro q̄ circa me ſunt. Confido aūt in dn̄o: qm̄ et ip̄e veniā ad vos cito.

bII

Neceſſariū aūt exiſtimaui epafroditū fratrē ⁊ cooperatorem et cōmilitonē meū. veſtrū aūt ap̄lm. et miniſtrū neceſſitatis mee. mittere ad vos: qm̄ quidē om̄es vos deſiderabat: et meſtꝰ erat ꝓpterea qꝛ ⁊ audieratis illū infirmatū. Nam ⁊ infirmatus eſt uſqꝫ ad mortē: ſꝫ deus miſertus eſt eius. Non ſolum aūt eius: verū etiam ⁊ mei: ne triſticiā ſuꝑ triſticiam haberem. Feſtinantius ergo miſi illū: ut viſo eo iterū gaudeatis: et ego ſine triſticia ſim. Excipite itaqꝫ illū cū om̄i gaudio in dn̄o: et eiuſmodi cū honore habitote: qm̄ ꝓpter opus criſti uſqꝫ ad mortem acceſſit.

tradens animā suam. ut impleret id qđ ex
vobis deerat erga meū obsequiū. III

De cetero fratres mei gaudete in dño:
Eadem vobis scribere michi quidē nō
pigrū: vobis aūt necessariū. Videte canes:
videte malos operarios: videte concisiōez.
Nos enim sumus circūcisio q̄ spū seruimus
deo: et gloriamur in xp̄o ihesu et nō in carne
fiduciaz habentes: quanq̄ᵽ et ego habeam
cōfidentiā in carne. Si quis alius videtᷣ con-
fidere in carne: ego magis circūcisus octa-
ua die ex genē israhel de tribu beniamin: he-
breus ex hebreis secundū legez phariseus:
scđm emulationē ꝑsequēs ecclesiā dei: scđm
iusticiā que in lege est ꝯuersatus sine querela.
Sed que michi fuerūt lucra: hec arbitrat⁹
sū ꝓpter xp̄m detrimēta. Verūtamē existimo
om̄ia detrimentū esse ꝓpter eminentē scienti-
am ihesu xp̄i dn̄i mei: ꝓpter quē omnia detri-
mentū feci et arbitror ut stercora ut xp̄m lu-
crifaciā: ut et inueniar in illo nō habens meā
iusticiā que ex lege est. ſꝫ illā que ex fide ē
xp̄i: que ex deo est iusticia in fide ad cogno-
scendū illū. et virtutē resurrectionis eius. et
societatē passionū illius. ꝯfiguratus morti
eius: si quo modo occurrā ad resurrectionē
que est ex mortuis: non q᷑ iam acceperim
aut iam ꝑfect⁹ sim. Sequor aūt: si ꝯprehē-
dam in quo et ꝯp̄hensus sū a xp̄o ihesu. Fra-
tres: ego me nō arbitror ꝯp̄hendisse. Vnū
aūt: que quidē retro sūt obliuiscens ad ea
vero que sūt p̄ora extēdēs meip̄m: ad desti-
natū ꝑsequor. ad brauiū sup̄ne vocationis
dei in xp̄o ihesu. Quicūqꝫ ergo ꝑfecti sum⁹
hoc sentiam⁹: et si quid aliud sapitis: et hoc
vobis deus reuelauit. Verūtamē ad quod
peruenimus ut idem sapiamus: et in eadem
permaneamus regula. Imitatores mei e-
stote fratres: et obseruate eos qui ita am-
bulant sicut habetis formaz nostram. Mul-
ti enim ambulāt quos sepe dicebā vobis:
nunc autem et flens dico inimicos crucis
xp̄i: quorū finis interitus: quorū de⁹ venter
est: et gloria in cōfusione ipoꝝ qui terrena
sapiūt. Nostra aūt cōuersacō in celis ē. Vn-
de etiam saluatorem exspectamus dominū
nostrū ihesum cristū: qui reformabit corp⁹
humilitatis nostre configuratum corpori
claritatis sue: secundū operationem qua eti-
am possit subicere sibi omnia. IIII

Itaqꝫ fratres mei carissimi et desideran-
tissimi: gaudiū meū et corona mea: sic
state in dño carissimi. Euchodiā rogo et sin-
thicen dep̄cor idip̄m sapere in dño. Etiā ro-
go et te germane cōpar: adiuua illas que
mecū laborauerūt in euangelio cū clemente
et ceteris adiutoribꝫ meis: quoꝝ nomina
sūt in libro vite. Gaudete in dño semp: iterū
dico gaudete. Modestia vr̄a nota sit om̄ibꝫ
hominibꝫ. Dominus enim ꝓpe est. Nichil sol-
liciti sitis: ſꝫ in omni oracōne et obsecracōe cū
gratiaꝝ actōne peticiones vr̄e innotescant
apud deū. Et pax dei q̄ exuperat oēz sensū:
custodiat corda vr̄a et intelligēcias vestras
in xp̄o ihesu. De cetero frēs quecūqꝫ sūt vera.
quecūqꝫ pudica. quecūqꝫ iusta. quecūqꝫ scā.
quecūqꝫ amabilia. quecūqꝫ bone fame: si q̄
v̄tus. si qua laus discipline. hec cogitate: q̄
et didicistis. et accepistis. et audistis. et vidi-
stis in me. Hec agite: et deus pacis erit vo-
biscū. Gauisus sū aūt in domino vehemēter:
quoniā tandē aliquando refloruistis ꝓ me
sentire sicut et sentiebatis. Occupati aūt era-
tis. Nō quasi ꝓpter penuriā dico. Ego enim
didici in quibꝫ sū sufficiēs esse. Scio et humi-
liari: scio et abūdare. Vbiqꝫ et in om̄ibꝫ insti-
tutus sum: et saciari et esurire et abūdari et pe-
nuriam pati. Omnia possum: in eo q̄ me con-
fortat. Veruntamē bene fecistis: ꝯmunicātes
tribulacōni mee. Scitis aūt et vos philipen-
ses q᷑ in principio euāgelij quando ꝓfect⁹
sum a macedonia. nulla michi eccla cōmuni-
cauit in racōne dati et accepti. nisi vos soli: q᷑
et thessalonicā semel et bis ī vsū michi misistis.
Nō q᷑ quero datū: sed requiro fructū abū-
dantē in racōne vr̄a. Habeo autem omnia:
et abūdo. Repletus suz acceptis ab epafro-
dito: q̄ misistis in odorem suauitatis hostiā
acceptā placentē deo. Deus autez meus im-
pleat omne desideriū vr̄m scđz diuitias suas
in gloria in xp̄o ih̄u. Deo aūt et pr̄i nr̄o glia:
in secla secloꝝ amē. Salutate oēz sanctū in
xp̄o ih̄u. Salutāt vos q̄ mecū sūt frēs. Sa-
lutāt vos om̄es sancti: maxia aūt qui de ce-
saris domo sūt. Gratia dn̄i nr̄i ihesu cristi cū
spū vestro amē. Explicit ep̄la ad philipēses.

Incip̄ argumētū in epistolam ad colosenses

Colosenses. et hij sicut et laodicenses sūt asiani: ⁊ ipi preuenti erant a pseudo apl'is. Nec ad hos accessit ipe apostolus: sed ⁊ hos per epistolā corrigit. Audierāt enim verbū ab archippo: qui ⁊ ministeriū in eos accepit. Ergo apostolus iam ligatus scribit eis ab ephesio per tychicum diaconem ⁊ onesimū acolitū.

Expl' argumētū. Incip̄ ep'la ad colosenses

Paulus apl's ihū xp̄i ꝑ voluntatē dei. et thimotheus frater: hijs qui sūt colosis. sanctis et fidelib⁊ fratrib⁊ in xp̄o ihū. Gratia vob̄ et pax a deo patre nostro. Gratias agimus deo et pr̄i domini nr̄i ihesu xp̄i semꝑ ꝓ vobis orantes: audientes fidez vr̄am in xp̄o ihesu ⁊ dilectōnez quam habetis in sanctos oīes ꝓpter spez q̄ reposita est vobis in celis: quā audistis in v̄bo veritatis euāgelij qd̄ ꝑuenit ad vos sicut et in vniūso mūdo est: et fructificat ⁊ crescit sicut in vobis ex ea die q̄ audistis ⁊ cognouistis gratiā dei in veritate: sicut didicistis ab epafra carissimo cōseruo nr̄o: qui ē fidelis ꝓ vobis minister xp̄i ihesu. Qui etiā manifestauit nobis dilectionem vr̄am in spū. Ideo ⁊ nos ex qua die audiuimus nō cessamus ꝓ vobis orantes: et postulantes ut impleamini agnicōne volūtatis eius in omni sapiētia et intellectu spiritali: vt ambuletis digne deo ꝑ oīa placētes: in omni opere bono fructificantes ⁊ crescētes in sciētia dei: in omni v̄tute cōfortati scd̄m potētiam claritatis eius in oī patiētia ⁊ longanimitate: cū gaudio gratias agentes deo patri: qui dignos nos fecit in ꝑtē sortis sanctoꝝ in lumine. Qui eripuit nos de ꝑtāte tenebraꝝ: et trāstulit in regnum filij dilectōnis sue: in quo habemus redemptionē ⁊ remissionez peccatoꝝ. Qui ē ymago dei inuisibilis. ꝑmogenit⁹ oīs creature: qm̄ in ipo cōdita sūt vniūsa in celis ⁊ in terra visibilia et inuisibilia. Siue throni siue dn̄ationes siue principatus siue potestates: oīa ꝑ ipm̄ ⁊ in ipso creata sūt. Et ipse est ante oīes: et omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesie qui ē p̄ncipiū primogenitus ex mortuis: ut sit in oīb⁊ ipe ꝑmatū tenēs. Quia in ipo cōplacuit omnē plenitudinez inhabitare: ⁊ ꝑ eū reconciliari omnia in ipo: pacificans ꝑ sanguinē crucis eius siue q̄ in terris siue q̄ in celis sūt. Et vos cū essetis aliqn̄ alienati ⁊ inimici sensu in opib⁊ malis: nūc aūt reconciliauit in corpore carnis eius ꝑ mortē. exhibere vos sanctos ⁊ immaculatos ⁊ irreprehensibiles coram ipo: si tamen ꝑmanetis in fide fundati ⁊ stabiles ⁊ immobiles a spe euangelij qd̄ audistis: qd̄ p̄dicatū est in vniuersa creatura q̄ sub celo ē: cuius factus sū ego paulus minister: q̄ nūc gaudeo in passionib⁊ ꝓ vobis: et adimpleo ea q̄ desūt passionū xp̄i in carne mea ꝓ corꝑe eius qd̄ est ecclesia. Cuius factus sum ego minister scd̄m dispensacōnez dei que data ē michi in vob: ut impleam v̄bum dei. misteriū qd̄ absconditū fuit a seculis ⁊ generacōnib⁊: nūc autez manifestū est sanctis eius quib⁊ voluit de⁹ notas facē diuicias glorie sacramēti huius in gentib⁊: qd̄ est xp̄us in vobis spes glorie. quē nos annūciamus: corripiētes omnē hominē ⁊ docentes in omni sapientia: vt exhibeamus omnē hominē ꝑfectū in xp̄o ihesu: in quo ⁊ laboro certando scd̄m operacōnez eius quam operatur in me in virtute. II

Volo enim vos scire qualez sollicitudinem habeam ꝓ vobis ⁊ ꝓ hijs q̄ sunt laodicie. et quicunq₃ nō viderūt faciē meā in carne: ut consolent̄ corda ipoꝝ instructi in caritate ⁊ in omnes diuicias plenitudinis intellectus in agnitione misterij dei patris xp̄i ihesu: in quo sūt omnes thesauri sapiētie et sciētie absconditi. Hoc aūt dico: ut nemo vos decipiat in sublimitate sermonū. Nam et si corpore absens sum: sed spiritu vobiscū sum gaudens et videns ordinem vestrum. et firmamentum eius que in cristo est fidei vestre. Sicut ergo accepistis ihesum cristum dn̄m nr̄m in ipso ambulate: radicati et supedificati in ipo. et confirmati in fide sic et didicistis: abundantes in illo in gratiaꝝ actione. Videte ne quis vos decipiat ꝑ philosophiam ⁊ inanē fallaciā: scd̄m tradicōez

hoĩm· scd̃m elemẽta mũdi: et nõ scd̃m xp̃m.
Quia in ip̃o inhabitat omnis plenitudo di=
uinitatis corporalit᷑: et estis in illo repleti q̃
est caput om̃is p̃ncipatus et potestatis. In
quo ⁊ circũcisi estis circũcisione non manu=
facta in expoliatione corpis carnis: sed in
circũcisione cristi cõsepulti ei in baptismo:
in quo ⁊ resurrexistis per fidem operacõis
dei qui suscitauit illũ a mortuis. Et vos cum
mortui essetis in delictis ⁊ p̃pucio carnis vr̃e
cõuiuificauit cũ illo donans vobis om̃ia de=
licta: delens qd̃ adũsus nos erat cyrogra=
phũ decreti qd̃ erat cõtrariũ nobis. Et ip̃m
tulit de medio affigens illud cruci: et expoli=
ans p̃ncipatus ⁊ potestates traduxit cõfidẽ=
ter: palam triũphans illos in semp̃o. Nemo
ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in
parte diei festi aut neomenie aut sabbato=
rum q̃ sunt vmbra futuroꝝ: corpus aũt xp̃i.
Nemo vos seducat volens in humilitate ⁊
religione angeloꝝ que nõ vidit· ambulãs
frustra inflatus sensu carnis sue: et nõ tenẽs
caput ex quo totũ corpus p nexus ⁊ cõiũcti=
ones sũministratũ et constructum crescit in
augmentũ dei. Si mortui estis cũ xp̃o ab e=
lemẽtis hui⁹ mũdi: q̃d adhuc tanq̃ viuẽ=
tes in mũdo discernitis? Ne tetigeritis: ne=
q꜠ gustaueritis· neq꜠ cõtrectaueritis: que
sunt om̃ia in interitu ip̃o vsu scd̃m p̃cepta ⁊
doctrinas hominũ: que sũt racõnem quidez
habentia sapientie in supstitione et hũilita=
te ⁊ non ad parcendũ corpi: nõ in honore
aliquo ad saturitatem carnis. III

Igitur si cõresurrexistis cũ xp̃o q̃ sursũ sunt
querite vbi xp̃us est in dextera dei sedens:
que sursũ sunt sapite: non que super terram.
Mortui enim estis ⁊ vita vr̃a abscondita ẽ
cum xp̃o in deo: cũ aũt xp̃us apparuerit vi=
ta vr̃a: tunc et vos apparebitis cum ip̃so in
gloria. Mortificate ergo mẽbra vestra que
sunt sup terrã: fornicationẽ· immũdiciã· libi=
dinẽ· ꝯcupiscentiã malã· et auariciã· que est
simulacroꝝ seruitus: p̃pter q̃ venit ira dei sup
filios incredulitatis· in quibꝫ ambulastis
aliq̃n cum viueritis in illis. Nunc aũt depo=
nite ⁊ vos om̃ia: irã indignationẽ maliciaz
blasphemiã turpem ſmonẽ de ore vr̃o. No=
lite mentiri inuicẽ: exspoliantes vos veterẽ
hominẽ cum actibus suis ⁊ induẽtes nouũ
eũ qui renouat᷑ in agnicõnez scd̃m ymagi=
nem eius q̃ creauit eũ: vbi non est gentilis
et iudeus: circũcisio ⁊ p̃puciũ· barbarus ⁊ sci=
ta· seruus ⁊ liber: ſ꜠ om̃ia ⁊ in om̃ibꝫ xp̃us. In=
duite vos ergo sicut electi dei sancti et dile=
cti viscera misericordie: benignitatẽ· humili=
tatem· modestiam· patiẽtiam· supportantes
inuicẽ ⁊ donantes vobismetip̃is si quis adũ=
sus aliquẽ habet querelaz: sicut ⁊ dñs dona=
uit vobis ita ⁊ vos. Sup omnia aũt hec ca=
ritatẽ habete qd̃ est vinculũ perfectionis: et
pax xp̃i exultet in cordibꝫ vr̃is· in qua ⁊ vo=
cati estis in vno corpore: et grati estote. Ver=
bum cristi habitet in vobis abundanter: in
om̃i sapiẽtia docẽtes et cõmonẽtes vosmet=
ip̃os psalmis ymnis ⁊ canticis spiritalibꝫ in
gr̃a cantantes in cordibꝫ vestris deo. Omne
quodcunq꜠ facitis in verbo aut in opere: o=
mnia in nomĩe dñi nostri ihesu xp̃i: gratias
agẽtes deo ⁊ patri p ip̃m. Mulieres subdi=
te estote viris: sicut oportet in domino. Viri
diligite vxores vr̃as: et nolite amari esse ad
illas. Filij obedite parentibꝫ p omnia: hoc
enim placitum est in dño. Patres nolite ad
iracũdiam p̃uocare filios vr̃os: ut non pusil=
lo animo fiant. Serui obedite p omnia do=
minis carnalibꝫ: nõ ad oculũ seruientes qua=
si hominibꝫ placentes: ſ꜠ in simplicitate cor=
dis timentes deum. Qd̃cunq꜠ facitis· ex ani=
mo operamini· sicut dño et nõ hominibꝫ: sciẽ=
tes q̃ a dño accipietis retribucõnẽ heredita=
tis. Dño xp̃o seruite. Qui enim iniuriam facit
recipiet id quod inique gessit: et non est p=
sonarum acceptio apud deum. IIII

Domini qd̃ iustũ est et equũ· seruis pre=
state: scientes q̃ et vos dñm habetis
in celo. Oracõni instate vigilantes in ea in
gratiaꝝ actione: orantes simul ⁊ p nobis:
ut deus aperiat nobis ostiũ sermonis ad lo=
quendum misteriũ xp̃i: p̃pter qd̃ etiam vin=
ctus sũ: ut manifestez illud ita ut oportet me
loqui. In sapiẽtia ambulate ad eos q̃ foris
sunt: tempus redimentes. Sermo vester
semper in gratia sale sit conditus: ut sciatis
quomõ oporteat vos vnicuiq꜠ respondere.
Que circa me sũt omnia vobis nota faciet
tychicus carissimus frater ⁊ fidelis minister

et conseruus in dño: quē misi ad vos ad hoc
ipm ut cognoscat q̄ circa vos sūt: et cōsolet̄
corda vestra cū onesimo carissimo et fideli fra-
tre q̄ ex vobis est: qui omnia q̄ hic agūtur
nota facient vobis. Salutat vos aristar-
cus cōcaptiuus meus: et marcus cōsobrin⁹
barnabe: de quo accepistis mandata. Si
venerit ad vos: suscipite illū. Et ihesus qui
dicitur iustus: q̄ sūt ex circūcisione. Hij soli
sūt adiutores mei in regno dei: q̄ michi fue-
rūt solaciō. Salutat vos epafras q̄ ex vob
est seruus xp̄i ihesu: semp sollicitus p̄ vob in
oracōibꝫ: vt stetis pfecti et pleni in omni
volūtate dei. Testimoniū enim illi phibeo:
q̄ habet multū laborē p̄ vobis et p̄ hijs q̄
sūt laoditie et qui ierapoli. Salutat vos lu-
cas medicus carissimus: et demas. Saluta-
te fratres q̄ sunt laoditie et nympham: et q̄
in domo eius est ecclesiā. Et cū lecta fuerit
apud vos epistola hec. facite ut et in laodi-
censiū ecclesia legatur: et eam q̄ laodicēsiū
est vobis legatur. Et dicite arcippo. Vide
misteriū qd accepisti in dño: ut illud imple-
as. Salutacō mea: manu pauli. Memores
estote vinculorꝫ meorꝫ. Gratia domini ihe-
su vobiscū amē. Explic̄ ep̄la ad colosenses
Incip̄. argumētū in ep̄lam ad thessalonicēses

Thessalonicenses sūt prima.
macedones: q̄ accepto ver-
bo veritatis pstiterūt in fide:
etiam in psecucōne ciuiū suo-
rum. Preterea nec receperūt
falsos ap̄los: nec ea que a falsis ap̄lis dice-
bant̄. Hos collaudat ap̄lus scribens eis
ab athenis: p tychicū diaconū. et onesimū a-
colitū. Expl̄. argumētū. Incip̄. ep̄la p̄ma ad
thessalonicēses

Paulus et siluanus et thimo-
theus: ecclie thessaloni-
censiū in deo patre no-
stro et dño ihesu xp̄o:
grā vob et pax. Grati-
as agimus deo semp
p omibꝫ vobis memoriā vestri faciētes in
oracōibꝫ nr̄is sine intermissiōe: memores
operis fidei vestre et laboris. et caritatis. et
sustinentie spei dñi nr̄i ihesu xp̄i: ante deū et
patrē nr̄m. Scientes fratres dilecti a deo
electionē vr̄am: q̄r euangeliū nr̄m non fuit
ad vos in s̄mone tantū sed et in virtute et in
spū sancto et in plenitudine multa: sicut sci-
tis quales fuerimus in vob p̄pter vos. Et
vos imitatores nr̄i facti estis et dñi: excipiē-
tes verbū in tribulacōne multa cū gaudio
spiritus sancti: ita ut facti sitis forma omibꝫ
credētibꝫ in macedonia et in achaia. A vob
enim diffamatus ē s̄mo dñi non solū in ma-
cedonia et in achaia: sed et in omi loco fides
vestra q̄ est ad deū pfecta ē: ita ut nō sit no-
bis necesse quicq̄ loqui. Ipi enim de nobis
annūciant qualē introitū habuerimus ad
vos: et quomō cōuersi estis ad deū a simula-
cris s̄uire deo viuo et vero: et exspectare fili-
um eius de celis quem suscitauit ex mortuis
ihesum: qui eripuit nos ab ira ventura. II

Nam ipsi scitis fratres introitū nr̄m ad
vos. q̄r non inanis fuit: sed ante passi
multa: et cōtumelijs affecti sicut scitis in phi-
lippis. fiduciā habuimus in deo nr̄o loq̄ ad
vos euāgeliū dei in multa sollicitudine. Ex-
hortacō enim nr̄a nō de errore neq̄ de inmū-
dicia neq̄ in dolo: s̄ sicut p̄bati sumus a deo
ut crederet̄ nobis euāgeliū ita loq̄mur: nō
quasi hominibꝫ placentes. s̄ deo q̄ p̄bat cor-
da nr̄a. Neq̄ enim aliqn̄ fuimus in s̄mone
adulacōnis sicut scitis: neq̄ in occasiōe aua-
ricie deus testis est: nec querentes ab homi-
nibus gloriā neq̄ a vobis neq̄ ab alijs cū
possemus vobis oneri esse vt xp̄i apostoli.
Sed facti sumus paruuli in medio vestrū
tanq̄ si nutrix foueat filios suos: ita deside-
rantes vos cupide. volebamus tradere vo-
bis non solū euangeliū dei s̄ etiā animas no-
stras: qm̄ carissimi nobis facti estis. Memo-
res enim facti estis fratres laboris nostri et
fatigacōnis: nocte et die operantes. ne quē
vestrū grauaremus: p̄dicauimus in vobis
euāgeliū dei. Vos testes estis et deus: q̄ san-
cte et iuste et sine querela vob q̄ credidistis
fuimus sicut scitis: qualiter vnūquēq̄ vr̄m
sicut pater filios suos dep̄cantes vos et cōso-
lantes: testificati sumus ut ambularetis dig-
ne deo qui vocauit vos in suū regnū et glo-
riam. Ideo et nos gratias agimus deo sine
intermissione: qm̄ cū accepissetis a nob ver-
bū auditus dei. accepistis illud nō vt v̄bū

hominū ſʒ ſicut eſt vere verbū dei: q̄ operatur in vob̄ q̄ credidiſtis. Vos enim imitatores facti eſtis fratres eccleſiaꝝ dei que ſunt in iudea in xp̄o iheſu: qꝛ eadē paſſi eſtis ⁊ vos a tribulibꝫ veſtris ſicut ⁊ ipi a iudeis: q̄ ⁊ dominū occiderūt iheſū ⁊ ꝓphetas et nos ꝑſecuti ſūt: et deo non placent. ⁊ omībꝫ hominibus adūſant̄: ꝓhibentes nos gentibꝫ loq̄ vt ſalue fiant: ut impleant pecca ſua ſemper. Preuenit ira dei ſup illos uſqʒ in finem. Nos autē fratres deſolati a vobis ad tēpus orē. aſpectu non corde: abūdantius feſtinauimus faciem vr̄am videre cū multo deſiderio: qm̄ voluimus venire ad vos. ego quidem paulus ⁊ ſemel ⁊ iterū: ſed impediuit nos ſathanas. Que eſt enim nr̄a ſpes aut gaudiū aut corona glorie? Nonne vos ante dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄m in aduētu eius? Vos enim eſtis gloria noſtra ⁊ gaudiū.

III

Propter qđ non ſuſtinentes ampliuſ. placuit nobis remanere athenis ſolis et miſimus thimotheū fratrē nr̄m ⁊ miniſtrū dei in euāgelio xp̄i ad ꝯfirmādos vos et exhortandos ꝓ fide veſtra: ut nemo moueatur in tribulacōibꝫ iſtis. Ipi enim ſcitiſ: qꝛ in hoc poſiti ſumus. Nam ⁊ cū apud vos eſſemus p̄dicebamus vobis paſſuros noſ tribulacōnes: ſicut ⁊ factū eſt ⁊ ſcitis. Propterea et ego amplius nō ſuſtinēs miſi ad ꝯgnoſcendā fidem vr̄am: ne forte tēptauerit vos is q̄ temptat: et inanis fiat labor nr̄. Nūc aūt veniēte thimotheo ad nos a vobiſ et annūciante nobis fidem ⁊ caritatē vr̄aʒ: et qꝛ memoriā noſtri habetis bonā. ſemꝑ deſiderantes nos videre. ſicut ⁊ nos q̄ʒ vos: ideo ꝯſolati ſumus fratres. in vobis in omni neceſſitate ⁊ tribulacōne nr̄a ꝑ fidē vr̄am: quoniā nūc viuimus: ſi vos ſtatis in domino. Quā enim gratiaꝝ actionem poſſum⁹ deo retribuē ꝓ vobis in omni gaudio quo gaudemus ꝓpter vos ante deū nr̄m: nocte ac die abūdātius orantes ut videamus faciēʒ vr̄am ⁊ ꝯpleamus ea q̄ deſunt fidei vr̄e? Ipe aūt deus ⁊ pater nr̄ ⁊ dn̄s iheſus xp̄us dirigat viam nr̄am ad vos. Vos aūt dn̄s multiplicet: et abūdare faciat caritatē vr̄aʒ in inuicē ⁊ in oēs: queadmodū ⁊ nos in vob̄ ad ꝯfirmāda corda vr̄a ſine querela in ſanctitate āte deū ⁊ patrē nr̄m in aduētu dn̄i nr̄i iheſu xp̄i cū oībꝫ ſanctis eius amen

IIII

De cetero ergo frēs rogamus vos ⁊ obſecram⁹ in dn̄o iheſu: vt quēadmodū accepiſtis a nobis quō oporteat vos ambulare ⁊ placere deo ſicut ⁊ ambulatis: ut abūdetis magis. Scitis enim q̄ precepta dederim vobis ꝑ dn̄m iheſū. Hec eſt autē volūtas dei ſanctificacō vr̄a ut abſtineatis vos a fornicacōne: ut ſciat vnuſquiſqʒ veſtrū vas ſuū poſſidere in ſanctificacōne ⁊ honore: nō in paſſione deſiderij ſicut ⁊ gentes que ignorant deū. Et ne quis ſupgrediatur neqʒ circūueniat in negocio fratrē ſuū: qm̄ vindex ē dn̄s de hijs oībꝫ ſicut p̄diximus vobis ⁊ teſtificati ſumus. Nō enim vocauit nos de⁹ i immūdiciā: ſʒ in ſanctificacōʒ. Itaqʒ q̄ hec ſpernit non hominē ſpnit ſʒ deū: qui etiam dedit ſpiritū ſuū ſanctū in nob̄. De caritate autē fraternitatis nō neceſſe habuimus ſcribere vob̄. Ipi enim vos a deo didiciſtis: ut diligatis inuicē. Etenim illud facitis in omnes fratres: in vniūſa macedonia. Rogamus autem vos fratres ut abūdetis magis: et operā detis ut quieti ſitis. ⁊ ut veſtrū negociū agatis. ⁊ operemini manibꝫ veſtris ſicut p̄cepimus vob̄: ⁊ ut honeſte ambuletis ad eos que foris ſūt. ⁊ nulli⁹ aliq̄d deſideretis. Nolum⁹ autē vos ignorare fratres de dormientibꝫ: ut nō ꝯtriſtemini ſicut et ceteri q̄ ſpem non habent. Si enim credimus qꝛ iheſus mortuus ē ⁊ reſurrexit: ita et deus eos qui dormierūt ꝑ iheſuʒ adducet cū eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo dn̄i: q̄a nos qui viuimus q̄ reſidui ſumuſ: in aduentu dn̄i nō p̄ueniemus eos qui dormierūt. Quoniam ipe domin⁹ in iuſſu et in voce archangeli et in tuba dei deſcendet de celo: et mortui qui in xp̄o ſūt reſurgēt p̄mi. Deinde nos qui viuimus qui relinq̄mur ſimul rapiemur cū illis in nubibꝫ obuiaʒ xp̄o in aera: et ſic ſemper cum domino erimus. Itaqʒ cōſolamini inuicem in verbis iſtis.

V

De temporibꝫ auteʒ ⁊ momētis fratres nō indigetis ut ſcribamus vob̄. Ipſi enim diligēter ſcitis: qꝛ dies dn̄i ſicut fur in nocte ita veniet. Cū enim dixerint pax et ſecuritas: tunc repētin⁹ eis ſupueniet interitus

sicut dolor in vtero habentis: et nõ effugiẽt.
Vos autem fratres nõ estis in tenebris: vt
vos dies ille tanq̃ fur comprehendat. Om-
nes enĩ vos filij lucis estis: et filij diei. Nõ
estis noctis neq; tenebrarum. Igitur nõ dor-
miamus sicut et ceteri: sed vigilemus et sobrij
simus. Qui enim dormiũt nocte dormiũt: et
qui ebrij sũt nocte ebrij sũt. Nos aũt qui di-
ei sumus sobrij simus: induti loricã fidei et ca-
ritatis et galeã spem salutis: qm̃ non posuit
nos deus in irã sed in acquisitionem salutis
per dñm nr̃m ihesũ cristum qui mortuus ẽ pro
nobis: ut siue vigilemus siue dormiamus:
simul cũ illo viuamus. Propter qd̃ consolami-
ni inuicẽ et edificate alterutrũ: sicut et facitis.

VII

Rogamus aũt vos fratres ut noueritis eos
qui laborant inter vos. et psunt vobis in do-
mino et mouẽt vos: ut habeatis illos abun-
dantius in caritate propter opus illorum: et pa-
cem habete cũ eis. Rogamus autẽ vos fra-
tres: corripite inquietos. consolamini pusilla-
nimes. suscipite infirmos: patiẽtes estote ad
oĩes. Videte ne quis malũ pro malo alicui
reddat: sed semp qd̃ bonũ est sectamini in in-
uicem et in oĩes. Semp gaudete: sine int-
missione orate: in omnibus grãs agite. Hec
est enim volũtas dei in xp̃o ihesu: in oĩibus

VIII

vobis. Spiritũ nolite extĩguere: prophetias
nolite spernẽ. Oĩa autẽ probate: qd̃ bonũ
ẽ tenete: ab oĩi specie mala abstinete vos.
Ipe aũt deus pacis sanctificet vos per oĩa:
ut integer spiritus vester et anima et corpus
sine querela in aduẽtu domini nr̃i ihesu xp̃i
suetur. Fidelis ẽ qui vocauit vos: q̃ etiã fa-
ciet. Fratres: orate pro nobis. Salutate fra-
tres omnes: in osculo sancto. Adiuro vos
per dominũ: vt legat' epistola hec oĩibus san-
ctis fratribus. Gratia dñi nr̃i ihesu cristi vo-
biscũ amen. Explicit ep̃la prima ad thessa-
lonicẽses. Incip. argumtũ in secundã ep̃lam

A thessalonicenses secũdam
scribit epistolã apostolus:
et notũ facit eis de tẽporibus
nouissimis et de aduersarij
deiectione. Scribit hanc e-
pistolam ab athenis per titum dyaconem
et onesimum acolitum. Expl. argumẽtũ.

Incipit epistola secũda ad thessalonicenses.

Paulus et siluanus et
thimotheus: ecclesie
thessalonicensiũ in deo
patre nostro et domino
ihesu xp̃o: gratia vobis
et pax a deo patre no-
stro et dño ihesu cristo.
Gratias agere debemus semp deo pro vobis
fratres ita ut dignũ est: qm̃ supercrescit fides
vr̃a et abũdat caritas vniuscuiusq; vr̃m in
inuicẽ: ita ut et nos ipi in vobis gloriemur in
ecclesijs dei pro patiẽtia vr̃a et fide et in oĩibus
psecucõibus vestris et tribulacõibus quas su-
stinetis in exẽplũ iusti iudicij dei: vt digni
habeamini in regno dei pro quo et patimini:
si tamen iustũ est apud deũ retribuere retri-
butionẽ hijs qui vos tribulãt: et vobis qui
tribulamini requiẽ nobiscũ in reuelacõne do-
mini ihesu de celo cũ angelis virtutis eius in
flãma ignis dantis vindictam hijs qui non
nouerũt deũ et qui non obediũt euãgelio do-
mini nr̃i ihesu xp̃i. Qui penas dabũt in inte-

II

ritu eternas a facie dñi et a gloria virtutis e-
ius: cum venerit glorificari in sanctis suis. et
ammirabilis fieri in oĩibus qui crediderũt:
quia creditũ est testimoniũ nostrum sup vos
in die illo. In quo etiã oramus semp pro vobis
ut dignet' vos vocacõne sua deus: et imple-
at omnẽ volũtatẽ bonitatis sue et opus fidei
in virtute: vt clarificet' nomẽ domini nostri
ihesu xp̃i in vobis: et vos in illo: secũdũ gra-
tiam dei nostri et domini ihesu cristi. II

Rogamus aũt vos fratres per aduentũ
domini nr̃i ihesu xp̃i et nostre cõgrega-

III

tionis in ipsum: ut nõ cito moueamini a vr̃o
sensu neq; terreamini neq; per spiritum neq; per
sermonẽ neq; per epistolã tanq̃ per nos mis-
sam: quasi instet dies domini. Ne quis vos
seducat vllo mõ. Qnoniã nisi venerit discesr-
sio primũ: et reuelatus fuerit homo peccati fi-
lius perdicõnis. qui adũsatur et extollitur sup
omne qd̃ dicit' deus aut quod colitur: ita ut
in templo dei sedeat ostendens se tanq̃ sit
deus. Non retinetis quod cũ adhuc essem apd̃

IIII

vos hec dicebã vobis? Et nũc quid detineat
scitis: ut reueletur in suo tẽpore. Nam miste-
rium iam operatur iniquitatis: tantũ ut qui

tenet nūc. teneat: donec de medio fiat. Et tunc reuelabitur ille iniquus quē dominus ihesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustracōne aduētus sui. eū cuius ē aduētus scd̄m operacōnem sathane in omni virtute et signis et prodigijs mendacibus et in oīni seductōne iniq̄tatis hijs qui pereūt: eo q caritatē veritatis nō receperūt ut salui fierēt. Ideo mittet illis deus operationem erroris vt credant mendacō: ut iudicent omnes qui nō crediderūt veritati: sȝ consenserūt iniquitati. Nos autē debemus gratias agere deo semper pro vobis fratres dilecti a deo: q elegerit nos deus p̄micias in salutez in sanctificacōne spiritus et in fide veritatis: in quā et vocauit vos per euāgeliū nostrū in acquisitione glorie domini nostri ihesu cristi. Itaqȝ fratres state: et tenete traditiones quas didicistis: siue per sermonē siue per epistolā nr̄az. Ipse aūt dominus noster ihesus xp̄us et deus et pater noster qui dilexit nos. et dedit consolationē eternā et spem bonā in gratia exhortetur corda vestra: et confirmet in oīni opere et sermone bono. III

De cetero fratres orate pro nobis vt sermo dei currat et clarificet̄ sicut et apud vos: et ut liberemur ab importunis et malis hominibus. Non enim omniū est fides. Fidelis aūt dominus ē qui confirmabit vos: et custodiet a malo. Confidimus aūt de vobis fratres in domino: quoniā que p̄cipimus et facitis: et facietis. Dominus aūt dirigat corda vr̄a in caritate dei: et paciencia xp̄i. Denūciamus aūt vobis fratres in nomine domini nostri ihesu xp̄i: vt subtrahatis vos ab oīni fratre ambulante inordinate: et non scd̄m traditionem quā acceperūt a nobis. Ipsi enim scitis quēadmodū oporteat imitari nos: quoniam non inquieti fuimus inter vos neqȝ gratis panē manducauimus ab aliquo: sed in labore et in fatigacōne nocte et die operātes: ne quē vestrū grauaremus. Non quasi nō habuerimus potestatē: sed ut nosmetipsos formā daremus vobis ad imitandum nos. Nam et cū essemus apud vos hoc denūciabamus vobis: qm̄ si quis nō vult operari: nec manducet. Audiuimus enim inter vos quosdā ambulātes inq̄ete nichil operātes: sed curiose agentes. Hijs aūt qui eiusmodi sunt denūciamus et obsecramus in domino ihesu xp̄o: vt cū silencō operantes. suū panē manducent. Vos aūt fratres nolite deficere benefaciētes. Quod si quis nō obedit verbo nostro per epistolā hūc notate: et nō commisceamini cū illo ut cōfundatur. Et nolite quasi inimicū existimare: sȝ corripite ut fr̄ez. Ipse aūt deus pacis det vobis pacē sempiternā in oīni loco. Dn̄s cū oībus vobis. Salutacō mea manu pauli: qd̄ est signū in omni ep̄la. Ita scribo. Gr̄a dn̄i nr̄i ihu xp̄i cū oīnibus vobis amē.

Explic̄ epistola secūda ad thessalonicenses. Incip̄. argumētū in ep̄lam ad thimotheū p̄az

Thimotheum instruit et docet de ordinacōe episcopatus et dyaconij. et oīnis ecclastice discipline: scribens ei a laoditia per tichicū dyaconē.

Expl. argumētū. Incip̄ ep̄la ad thimotheū p̄ma Capitulū primū

Paulus apostolus ihu xp̄i secundū imperiuz dei saluatoris nostri et cristi ihesu spei nostre: thimotheo dilcō filio in fide: gr̄a et misericordia et pax a deo patre et xp̄o ihesu dn̄o nr̄o. Sicut rogaui te ut remeares ephesi cū irem in macedoniā ut denūciares quibusdaz ne aliter docerent: neqȝ intenderent fabulis et genealogijs interminatis: q̄ questiones prestāt magis q̄ edificationem dei que ē in fide. Finis aūt precepti est caritas: de corde puro. et consciencia bona: et fide nō ficta. A quibus quidam aberrantes cōuersi sūt in vaniloquiū: volentes esse legis doctores non intelligētes neqȝ q̄ loquimur: neqȝ de quibus affirmāt. Scimus aūt q bona est lex si quis ea legitime vtatur: sciens hoc q lex iusto non est posita sȝ iniustis et non subditis: impijs et peccatoribus sceleratis et cōtaminatis patricidis et matricidis homicidis fornicarijs. masculorum concubitoribus. plagiarijs. mendacibus et piuris: et si quid aliud sane doctrine aduersatur: que est scd̄m euangeliū glorie beati dei quod creditū est michi. Gratias ago ei qui me confortauit in xp̄o ihesu domino nostro: q

fidelem me existimauit ponẽs in ministerio. Qui prius blasphemus fui ⁊ psecutor ⁊ cõtumeliosus: sed misericordiã dei consecutus sum: quia ignorans feci in incredulitate. Superabũdauit aũt grã dñi nostri cũ fide ⁊ dilectione que ẽ in xpo ihesu. Fidelis sermo ⁊ omni acceptiõe dignus: quia cristus ihesus venit in hũc mũdũ peccatores saluos facẽ: quorum primus ego sũ. Sed ideo misericordiam cõsecutus sum: vt in me pmo ostenderet xpus ihesus omnem patientiã ad informationẽ eorum qui credituri sunt illi in vitã eternam. Regi aũt seculorum immortali inuisibili soli deo honor ⁊ gloria: in secula seculorum amẽ. Hoc pceptũ cõmendo tibi fili thimothee secũdum pcedentes in te phetias: vt milites in illis bonã militiã habens fidem ⁊ bonam conscientiã. Quam quidam repellentes circa fidem naufragauerũt: ex quibus est hymeneus et alexander quos tradidi sathane: vt discant non blasphemare.

II

Obsecro igitur primũ omniũ fieri obsecratiões oratiões postulationes grãarũ actiones p omnibus hominibus: p regibus et omnibus qui in sublimitate sunt: ut quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate ⁊ castitate. Hoc enim bonũ ẽ ⁊ acceptũ coram saluatore nostro deo: qui omnes homines vult saluos fieri: et ad agnitiõem veritatis venire. Unus enim deus vnus mediator dei ⁊ hominũ homo xpus ihesus: qui dedit redemptionẽ semetipm p omnibus. Cuius testimoniũ tẽporibus suis confirmatũ est: in quo positus sũ ego pdicator ⁊ apostolus. Veritatẽ dico non mentior: doctor gentiũ in fide ⁊ veritate. Uolo ergo viros orare in omni loco: leuantes puras manus sine ira et disceptatione. Similiter et mulieres in habitu ornato cũ verecũdia et sobrietate ornantes se: et nõ in tortis crinibus aut auro aut margaritis vel veste preciosa: sed qđ decet mulieres: pmittentes pietatem p opera bona. Mulier in silentio discat: cũ omni subiectione. Docere autem mulieri non pmitto neque dominari in virum: sed esse in silentio. Adã enim pmus formatus ẽ deinde eua: ⁊ adam non ẽ seductus: mulier autẽ seducta in puaricatiõe fuit. Saluabitur aũt p filiorum generatiõnem: si pmanserit in fide ⁊ dilectione et sanctificatione cum sobrietate.

III

Fidelis sermo. Si quis epatũ desiderat: bonũ opus desiderat. Oportet enim episcopum irreprehensibilẽ esse. vnius vxoris virũ: sobriũ ornatũ prudentẽ pudicũ hospitalem doctorem non vinolentũ non pcussorem sed modestũ: non litigiosum non cupidũ: sed sue domui bene ppositũ: filios habentem subditos cũ omni castitate. Si quis autem domui sue pesse nescit: quomodo ecclesie dei diligentiam habebit? Non neophitum: ne in supbiam elatus in iudiciũ incidat dyaboli. Oportet aũt illũ ⁊ testimoniũ habere bonũ ab hijs qui foris sũt: vt non in opprobrium incidat ⁊ in laqueũ dyaboli. Dyaconos similiter pudicos non bilingues nõ multo vino deditos: non turpe lucrũ sectantes: habentes misteriũ fidei in conscientia pura. Et hij aũt pbentur pmum: et sic ministrent nullum crimen habẽtes. Mulieres similiter pudicas: non detrahentes: sobrias: fideles in omnibus. Dyacones sint vnius vxoris viri: qui filijs suis bene presint et suis domibus. Qui enim bene ministrauerint: gradũ bonũ sibi acquirent: et multã fiduciã in fide que ẽ in cristo ihesu. Hec tibi scribo fili thimothee: sperans me ad te venire cito. Si aũt tardauero: ut scias quõ oporteat te in domo dei conuersari que ẽ ecclesia dei viui: columna et firmamentũ veritatis. Et manifeste magnũ est pietatis sacramẽtũ quod manifestatũ est in carne iustificatũ est in spiritu: apparuit angelis predicatum est gentibus: creditum est in mundo assumptũ est in gloria.

IIII

Spiritus aũt manifeste dicit: quia in nouissimis tpibus discedent quidam a fide: attendentes spiritibus erroris ⁊ doctrinis demoniorum in ypocrisi loquentiũ mendaciũ et cauteriatam habentiũ suã csciam: phibentiũ nubere: abstinẽ a cibis quos deus creauit ad pcipiendũ cũ gratiarum actiõne fidelibus: et hijs qui cognouerũt veritatẽ. Quia oĩs creatura dei bona: ⁊ nichil reiciendũ quod cũ gratiarum actiõne pcipitur. Sanctificatur enim p verbũ dei ⁊ orationẽ. Hec pponens fratribus bonus eris minister cristi ihũ: enutritus verbis fidei ⁊ bone doctrine quam

aſſecutus es. Ineptas autem ⁊ aniles fabu-
las deuita. Exerce aūt teipm ad pietatem.
Nam corporalis exercitacō ad modicū vti-
lis ē. Pietas aūt ad omnia vtilis ē: pmiſſio-
onem habēs vite· que nūc eſt ⁊ future. Fide-
lis ſmo: et omī accepcōne dignus. In hoc
enim laboram⁹ ⁊ maledicimur q̄a ſperam⁹
in deū viuū: qui eſt ſaluator omniū hominū:
maxime fideliū. Precipe hec ⁊ doce. Nemo
adoleſcentiā tuaꝫ contemnat: ſed exemplū
eſto fideliū· in verbo· in ɔūſacōne· in caritate·
in fide· in caſtitate. Dū venio attende lectio-
ni· exhortacōni· doctrine. Noli negligē gra-
tiam que in te eſt: que data eſt tibi p ꝓphe-
tiaꝫ cū impoſicōne manuū preſbiterij. Hec
meditare: in hijs eſto: vt ꝓfectus tuus ma-
nifeſtus ſit omnib⁹. Attende enim tibi ⁊ do-
ctrine: inſta in illis. Hoc enim faciēs· et te-
ipm ſaluū facies: et eos qui te audiūt.

V

Seniorem ne increpaueris: ſꝫ obſecra
ut patreꝫ. Iuuenes ut fratres: anus
vt matres: iuuēculas vt ſorores in omī ca-
ſtitate. Viduas honora: que vere vidue ſūt.
Si qua autē vidua filios aut nepotes ha-
bet: diſcat primū domū ſuam regē ⁊ mutuaꝫ
vicem reddere parentib⁹. Hoc enim acce-
ptum ē coram deo. Que aūt vere vidua ē et
deſolata ſperet in deū: et inſtet obſecracōni-
bus ⁊ oronib⁹ nocte ⁊ die. Nam que in deli-
tijs ē: viuēs mortua ē. Et hoc pcipe: ut irre-
prehenſibiles ſint. Si quis aūt ſuoꝝ et ma-
xime domeſticoꝝ curam nō habet· fidē ne-
gauit: et ē infideli deterior. Vidua eligatur
nō minus ſexaginta annoꝝ· que fuerit vni-
us viri vxor: in operibus bonis teſtimoniū
habens: ſi filios educauit· ſi hoſpicō recepit·
ſi ſanctoꝝ pedes lauit: ſi tribulacōnē paciē-
tibus ſūminiſtrauit: ſi omne opus bonū ſub-
ſecuta ē. Adoleſcentiores aūt viduas deui-
ta. Cum enim luxuriate fuerint in criſto nu-
bere volūt: habentes damnacōnem: qꝛ pri-
mam fidem irritā fecerūt· Simul aūt ⁊ ocio-
ſe diſcūt circuire domos: non ſolū ocioſe ſꝫ
et verboſe ⁊ curioſe: loquētes que nō opor-
tet. Volo aūt iuniores nubere· filios ꝓcrea-
are· matreſfamilias eſſe: nullā occaſionem
dare adūſario maledicti gratia. Iam enim
quedam ɔuerſe ſūt retro ſathanan. Si q̄s
fidelis habet viduas ſūminiſtret illis ut nō
grauet̄ eccia: ut hijs que vere vidue ſūt ſuf-
ficiat. Qui bene pſunt preſbiteri duplici ho-
nore digni habeant̄: maxime qui laborāt in
verbo ⁊ doctrina. Dicit enim ſcriptura. Non
infrenabis os boui trituranti. Et dign⁹ eſt
operarius mercede ſua. Aduerſus pſbiterū
accuſacōeꝫ noli recipere: niſi ſub duob⁹ aut
trib⁹ teſtib⁹. Peccantes corā omib⁹ argue:
vt ⁊ ceteri timorē habeāt. Teſtor coram deo
et criſto iheſu ⁊ electis angelis: ut hec cuſto-
dias ſine piudicio: nichil faciēs in alteram
partē declinando. Manus cito nemini impo-
ſueris: neqꝫ cōmunicaueris peccatis alienis.
Teipſū caſtū cuſtodi. Noli adhuc aquam
bibere: ſed modico vino vtere ꝓpter ſtoma-
chū tuū ⁊ frequētes tuas infirmitates. Quo-
rundā hominū pcca manifeſta ſūt pcedētia
ad iudiciū: quoſdā aūt ſubſecunt̄. Similit̄
et facta bona manifeſta ſunt: et que aliter
ſe habent abſcondi non poſſunt.

VI

Quicūqꝫ ſunt ſub iugo ſerui dnos ſuos
omī honore dignos arbitrent̄: ne no-
men dnī ⁊ doctrina blaſphemet̄. Qui autē fi-
deles habēt dnos nō contemnāt qꝛ fratres
ſūt: ſꝫ magis ſuiāt qꝛ fideles ſūt ⁊ dilecti: qꝛ
beneficij participes ſūt. Hec doce: et exhorta-
re. Si quis aliter docet· et non acquieſcit ſa-
nis ſermonib⁹ domini noſtri iheſu criſti· ⁊ ei
que ſcdm pietatē eſt doctrine: ſupb⁹ nichil
ſciens ſed languens circa queſtiones ⁊ pu-
gnas verboꝝ: ex quib⁹ oriūtur inuidie con-
tentiones blaſphemie ſuſpicōes male: cōfli-
ctationes hominū mēte corruptoꝝ ⁊ qui ve-
ritate priuati ſūt: exiſtimantiū queſtum eſſe
pietatem. Eſt autem queſtus magnus: pie-
tas cū ſufficiētia. Nichil enim intulimus in
hūc mundū: haut dubiū qꝛ nec auferre q̄d
poſſumus. Habentes aūt alimēta ⁊ quibus
tegamur: hijs contenti ſimus. Nam qui vo-
lūt diuites fieri· incidūt in temptacōem ⁊ in
laqueū diaboli ⁊ deſideria mlta inutilia ⁊ no-
ciua: q̄ mergūt homines in interitū ⁊ pditio-
nē. Radix enim omniū maloꝝ ē cupiditas:
quam quidaꝫ appetentes errauerūt a fide:
et inſeruerūt ſe dolorib⁹ multis. Tu autem
o homo dei hec fuge. Sectare vero iuſticiaꝫ·
pietatē· fidē· caritatē· patientiā· māſuetudinē.

Certa bonū certamen: app̄hende vitā eter=
nam: in qua vocatus es ⁊ ꝯfessus bonā ꝯfessi=
onem coram multis testibꝫ. Precipio tibi co=
ram deo qui viuificat omīa ⁊ cristo ihesu qui
testimoniū reddidit sub pōcio pylato bonā
confessionē: vt serues mādatū sine macula
irrep̄hensibile usq; in aduētū dn̄i nostri ihe=
su cristi: quē suis temporibꝫ ostendet beatꝰ
et solus potēs rex regū ⁊ dominꝰ dn̄antiū:

III

qui solus habet immortalitatē ⁊ lucē inha=
bitat inaccessibilē: quē nullꝰ hominū vidit
sed nec videre potest: cui honor ⁊ imperium
sempiternū amen. Diuitibꝫ huius seculi p̄ci=

IIII

pe non sublime sapē: neq; sperare in incerto
diuitiaꝝ. sed in deo viuo qui prestat nobis
omnia abunde ad fruendū: bene agē: diui=
tes fieri in bonis operibꝫ: facile tribuē. com=
municare: thesaurizare sibi fundamentū bo=
nū in futurū: vt app̄hendant verā vitam. O
thimothee depositum custodi: deuitans
prophanas vocū nouitates ⁊ oppositōnes
falsi nominis sciencie: quam quidam pro=
mittentes circa fidē exciderūt. Gratia tecū
amen. *Explicit ep̄la prima ad thimotheū*

Incip̄. argumētū in secundā ep̄lam

Item thimotheo scribit de exhortacōe martirij ⁊
oīs reḡle veritatis: ⁊ q̄d futurū sit tempibꝫ
nouissimis. ⁊ de sua passiōe: scribēs a roma.
Expl̄. argumētū. Incipit epistola secūda ad thimotheū

V

Paulꝰ apo=stolus ihesu cristi p volūtatē dei scd̄m ꝓmissi=onē vite que ē in xp̄o ihesu. thimotheo carissi=mo filio: gratia et mise=ricordia et pax a deo
patre nostro ⁊ xp̄o ihesu domino nr̄o. Gra=
tias ago deo meo cui seruio a ꝓgenitoribꝫ
meis in ꝯsciencia pura: q; sine intermissione
habeam tui memoriā in oracōnibꝫ meis no=
cte ac die desiderans te videre memor lacri=
maꝝ tuaꝝ: vt gaudio implear. Recorda=
tionē accipiens eius fidei que ē in te non fi=
cta: que ⁊ habitauit p̄mū in auia tua loide
et matre tua eunice: certus sū aūt q; ⁊ in te.
Propter quā causam amoueo te: vt resusci=
tes gratiā dei q̄ est in te p imposicōnem ma=
nuū mearum. Non enim dedit nobis deus
spiritum timoris: sed ꝟtutis et dilectionis et

VI

sobrietatis. Noli itaq; erubescē testimoniū
domini nr̄i neq; me vinctū eius: s; collabora
euāgelio scd̄m ꝟtutē dei. qui nos liberauit
et vocauit vocacōe sua sancta: nō scd̄; opa
nostra sed scd̄m ꝓpositum suū ⁊ gratiā. q̄ da=
ta est nobis in cristo ihesu āte tempora secu=
laria. Manifestata est aūt nūc p illuminacō=
nem saluatoris nostri ihesu cristi: qui destru=
xit quidem mortē. illuminauit autē vitā ⁊ in=
corruptionē p euāgeliū: in quo positus sum
ego p̄dicator ⁊ apostolus ⁊ magister gētiū.
Ob quā causam etiā hec patior: sed non con=
fundor. Scio enim cui credidi: et certus sū
q; potens ē depositū meū ꝯuare in illū diem.
Formam habe sanoꝝ verboꝝ q̄ a me audi=
sti in fide et in dilectione in cristo ihesu. Bo=

VII

nū depositū custodi: p spiritū sanctū qui ha=
bitat in nobis. Scis enim hoc q; auersi sunt
a me omēs qui in asia sūt: ex quibꝫ ē phige=
lus ⁊ hermogenes. Det misericordiā dominꝰ
onesifori domui: q; sepe me refrigerauit ⁊ ca=
thenam meā nō erubuit: s; cū romā venisset
sollicite me quesiuit ⁊ inuenit. Det illi dn̄s in=
uenire misericordiā a deo in illa die. Et quā=
ta ephesi ministrauit michi tu melius nosti.

II

Tu ergo fili mi cōfortare in gra=tia que est in cristo ihesu: et que audi=
sti a me per multos testes hec commenda
fidelibꝫ hominibꝫ: qui ydonei erūt ⁊ alios do=
cere. Labora sicut bonus miles cristi ihesu.
Nemo militans deo. implicat se negocijs se=
cularibꝫ: vt ei placeat cui se ꝓbauit. Nam
et qui certat in agone nō coronabitur nisi le=
gitime certauerit. Laborantē agricolā opor=
tet p̄mū de fructibꝫ accipē. Intellige que di=
co: dabit enim tibi dominus in omībꝫ intel=
lectum. Memor esto dn̄m ihesū xp̄m resur=
rexisse a mortuis ex semine dauid secūdum
euāgeliū meū in quo laboro usq; ad vincula
quasi male operans: sed verbū dei non ē al=
ligatū. Ideo omnia sustineo ꝓpter electos:
vt ⁊ ipsi salutē cōsequātur q̄ est in cristo ihe=

VIII

su cū gloria celesti. Fidelis ꝯmo. Nam si cō=
mortui sumus. et cōuiuemus: si sustinebimꝰ
et ꝯregnabimus: si negauerimus ⁊ ille ne=
gabit nos: si non credimus ille fidelis pma=
net: negare seipsum nō potest. Hec autem

cōmoue testificans corā deo. Noli conten-
dere vbis: ad nichil enim vtile ē nisi ad sub-
uersionē audientiū. Sollicite autē cura te-
ipsū. pbabilē exhibere deo: operariū incon-
fusibilē: recte tractantē verbū veritatis. Pro-
phana aūt ⁊ inaniloquia deuita. Multū eni
pficiūt ad impietatē: et sermo eoꝝ vt cācer
serpit. Ex quibꝫ ē hymeneus et philetus:
qui a veritate exciderūt dicentes resurrecti-
onem esse iam factam: et subūterūt quorun-
dam fidē. Sed firmū fundamentū dei stat:
habens signaculū hoc. Cognouit dominus
que sūt eius: et discedat ab iniquitate omis
qui inuocat nomē domini. In magna autē
domo nō solū sūt vasa aurea ⁊ argētea. ſꝫ et
lignea ⁊ fictilia: et quedam quidē in hono-
rem: quedā aūt in cōtumeliā. Si q̄s ergo
emūdauerit se ab istis. erit vas in honorez
sanctificatū: et vtile dño ad omne opus bo-
nū paratū. Juuenilia autē desideria fuge: se-
ctare vero iusticiā fidem spem ⁊ caritatē et
pacem cū hijs qui inuocant dominū de cor-
de puro. Stultas aūt ⁊ sine disciplina que-
stiones deuita: sciens quia generant lites.
Seruū aūt dñi non oportet litigare: ſꝫ man-
suetū esse ad omes. docibilē. patientē cum
modestia corripientē eos qui resistūt veri-
tati: nequādo deus det illis penitentiaz ad
cognoscendam veritatē. et resipiscant a dy-
aboli laqueis: a quo captiui tenent ad ipsi-
us voluntatē. III

Hoc autē scito q᷑ in nouissimis diebꝫ instabūt tēpo-
ra piculosa: et erūt homies seipos amantes.
cupidi. elati. supbi. blasphemi parētibꝫ nō
obedientes. ingrati celesti. sine affectione.
sine pace. criminatores. incōtinentes. immi-
tes. sine benignitate. pditores. pterui. tumi-
di ⁊ voluptatū amatores magis q̄ dei: ha-
bentes speciem quidē pietatis. vtutē autē
eius abnegātes. Et hos deuita. Ex hijs eni
sūt qui penetrāt domos et captiuas ducunt
mulierculas oneratas peccatis que ducunt
varijs desiderijs: semp discētes ⁊ nunq̄ ad
scientiā veritatis puenietes. Quēadmodū
aūt iamnes ⁊ mābres restiterūt moysi. ita ⁊
hij resistūt veritati: homines corrupti men-
te. reprobi circa fidem sed vltra non pficiēt.
Insipiētia enim eorū manifesta erit omibꝫ:
sicut ⁊ illoꝝ fuit. Tu aūt assecutus es meam
doctrinā. institutionē. ppositū. fidem longa-
nimitatē dilectionez patiētiam psecutiones
passiones: qualia michi facta sūt antiochie
yconio listris. quales psecucōnes sustinui:
et ex omnibꝫ eripuit me dominus. Et omes
qui pie volūt viuē in xp̄o ihesu psecutionē
pacient. Mali aūt homines ⁊ seductores p-
ficient in peius: errantes ⁊ in errorem mitten-
tes. Tu vero pmane in hijs que didicisti. ⁊
credita sūt tibi. sciens a quo didiceris: et q᷑
ab infantia sacras litteras nosti: q̄ te possunt
instruē ad salutē p fidem que est in xp̄o ihe-
su. Omis scriptura diuinitus inspirata. vtilis
est ad docendū. ad arguēdū. ad corripien-
dum. ad erudiēdū in iusticia: vt pfectus sit
hō dei ad ome opꝰ bonū instructus. IIII

Testificor coram deo ⁊ ihesu xp̄o qui iu-
dicaturus est viuos et mortuos. et ad-
uentū ipius ⁊ regnū eius: p̄dica verbū. insta
oportune importune: argue. obsecra. increpa
in omni patiētia ⁊ doctrina. Erit enim tēpus
cū sanam doctrinā non sustinebūt: ſꝫ ad sua
desideria coacerbabūt sibi magistros pruri-
entes auribꝫ: et a veritate quidē auditū au-
tent: ad fabulas autē conuertent. Tu vero
vigila. in omnibꝫ labora: opus fac euange-
liste. ministerium tuum imple: sobrius esto.
Ego enim iam delibor: et tempus resolucōis
mee instat. Bonū certamen certaui: cursuz
consūmaui: fidem seruaui. In reliquo reposita
est michi corona iusticie: quā reddet michi
dominus in illa die iustus iudex. Non solū
autē michi: sed et hijs qui diligūt aduentū
eius. Festina ad me venire cito. Demas eni
me reliquit diligēs hoc seculū ⁊ abijt thessa-
lonicam: crescens in galaciam. thitus in dal-
maciam: lucas est mecū solus. Marcū assu-
me ⁊ adduc tecū: est enim michi vtilis in mi-
nisterio. Thichicū aūt misi ephesū. Penulā
quam reliqui troade apud carpū veniens
affer tecū et libros: maxime autez membra-
nas. Alexander erarius multa mala michi
ostendit: reddet illi dominus secūdū opera
eius: quem ⁊ tu deuita. Valde enim resistit
verbis nostris. In prima mea defensione ne-
mo michi affuit: sed omes me dereliquerūt:
non illis reputetur. Dominus aūt m̄ assistit

et confortauit me ut p me pdicacō impleat: et audiant omnes gentes qȝ liberatus sum de ore leonis. Liberauit me dn̄s ab omi opere malo: et saluū faciet in regnū suū celeste: cui gloria in secula seculoꝝ amen. Saluta priscillam ⁊ aquilaȝ: et onesifori domū. Erastus remansit corinthi: trophimū aūt reliq̄ infirmū militi. Festina ante hyemem venire. Salutant te eubolus ⁊ pudens et linus et claudia: et fratres omnes. Dominus ihesus cristus cū spiritu tuo. Gratia vobiscū amē.

Explicit epistola secūda ad thimotheum.

Incip. argumtū in epistolam ad thytum.

Thytum commone facit et instruit de constitutione p̄sbiterij et de spūali conuīsacōe et hereticis vitandis. qui traditionibꝰ iudaicis credunt: scribens ei a nycopoli. Expl. argumētū.

Incipit epl'a ad thytum. Capitulū primū.

Paulus seruus dei apostolus aūt ihesu cristi secundū fidem electorum dei ⁊ agnicōnem veritatis. que secūdū pietatē est in spem vite eterne: quaȝ pmisit qui nō mētit᷑ deus ante tēporalia secularia. manifestauit aūt temporibꝰ suis verbū suū in pdicacōne. que credita ē michi scd̄m preceptū saluatoris nostri dei: thyto dilecto filio scd̄m cōmunē fidem gratia ⁊ pax a deo patre ⁊ cristo ihesu saluatore nostro. Huiꝰ rei gratia reliqui te crete ut ea que desūt corrigas: et constituas p ciuitates presbiteros sicut ⁊ ego disposui tibi si quis sine crimine est vnius vxoris vir: filios habens fideles non in accusacōne luxurie aut non subditos. Oportet enim episcopū sine crimine esse sic dei dispensatorem: non supbū non iracūduȝ non vinolentū non pcussorem. nō turpis lucri cupidū: sed hospitalem benignū. sobriū. iustū. sanctū. ɔtinentē. amplectentē eū qui secundū doctrinā est fidelē sermonē: vt potens sit exhortari in doctrina sana: et eos q̄ contradicūt arguere. Sūt enim multi etiaȝ inobedientes. vaniloqui ⁊ seductores. maxime qui de circūcisione sūt quos oportet redargui: qui vniūsas domos subuertunt: docentes que non oportet turpis lucri grā. Dixit quidam ex illis ꝓprius ipoꝝ ꝓpheta. Cretenses semp mendaces: male bestie: ventris pigri. Testimoniū hoc verū est. Quam ob causam increpa illos dure vt sani sint in fide: non intendentes iudaicis fabulis et mandatis hominū auersantium se a veritate. Omnia mūda mūdis: coinquinatis aūt ⁊ infidelibꝰ. nichil est mundū: sed inquinate sūt eoꝝ ⁊ mens ⁊ ɔscientia. Confitent᷑ se nosse deū factis aūt negant: cū sint abomiati ⁊ incredibiles ⁊ ad om̄e opꝰ bonū reprobi. II

Tu aūt loquere q̄ decēt sanā doctrinā. Senes ut sobrij sint: pudici. prudētes. sani in fide: in dilectione in paciencia. Anus simlr in habitu sancto: nō criminatrices. nō multo vino seruientes: bene docentes vt prudentiam doceant. Adolescentulas. ut viros suos ament: filios suos diligant: prudētes. castas. sobrias domus curā habentes: benignas. subditas viris suis: ut nō blasphemetur verbū dei. Iuuenes similiter hortare ut sobrij sint. In omibꝰ teipm prebe exemplū bonoꝝ operū: in doctrina. in integritate. in grauitate. Verbū sanū irreph̄ensibile: vt is qui ex adūso ē vereatur: nichil habēs malū dicere de nobis. Seruos dominis suis subditos esse in omnibꝰ placentes: nō contradicentes. non fraudantes. sed in omibꝰ fidem bonam ostendentes: ut doctrinā saluatoris nostri dei ornent in omnibꝰ. Apparuit enim gratia dei ⁊ saluatoris nostri omibꝰ hominibus erudiens nos: vt abnegātes impietatem ⁊ secularia desideria. sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo: exspectantes beataȝ spem ⁊ aduentū glorie magni dei ⁊ saluatoris nostri ihesu cristi: qui dedit semetipsum p nobis vt nos redimeret ab omni iniquitate: ⁊ mūdaret sibi populū acceptabilē sectatorem bonoꝝ operū. Hec loquē ⁊ exhortaē: et argue cū omni imperio. Nemo te ɔtēnat. III

Admone illos pncipibꝰ et potestatibus subditos esse: dicto obedire: ad omne opus bonū paratos esse: neminem blasphemare. nō litigiosos esse. sed modestos: omnē ostendentes mansuetudinem ad om̄es homines. Eramꝰ enim aliqn̄

et nos insipiētes increduli errātes ſuientes desiderijs ⁊ voluptatibꝫ varijs: et malicia ⁊ inuidia agētes: odibiles· odientes inuicē. Cū aūt benignitas ⁊ humanitas apparuit saluatoris nostri dei nō ex operibꝫ iusticie q̄ fecimus nos sed scd̄m suā miſcdiam saluos nos fecit p̄ lauacrū regn̄acōis ⁊ renouacōis spūs sancti quē effudit in nos abūde p̄ ihesum xp̄m saluatorem nr̄m: vt iustificati gratia ipsius heredes simus scd̄m spem vite eterne. Fidelis ſmo est. Et de hijs volo te cōfirmare: ut curent bonis operibꝫ p̄esse q̄ credunt deo. Hec sunt bona ⁊ vtilia hominibꝫ. Stultas aūt questiōes· et genealogias ⁊ cōtentiones ⁊ pugnas legis deuita. Sunt enim inutiles ⁊ vane. Hereticū hominē pꝰ vnam ⁊ scd̄am correptionē deuita: sciens ꝙ subūsus est qui eiusmodi est: ⁊ delinquit cū sit ꝓprio iudicō ꝯdemnatus. Cū misero ad te arteman aut thychicū: festina ad me venire nicopolim. Ibi enim statui hyemare. Zenam legisperitū et appollo sollicite p̄mitte: ut nichil illis desit. Discant aūt et nr̄is bonis operibus preesse ad vsus necessarios: vt non sint infructuosi. Salutāt te qui mecum sūt omnes. Saluta eos qui nos amāt in fide. Gratia dei cum omnibꝫ vobis amē.

Explic̄ ep̄la ad thytum. Incip̄. argumētū in epistolam ad philemonē.

Philemoni familiares lr̄as facit pro onesimo seruo eius: scribens ei ab vrbe roma de carcere per suprascriptum onesimū. Explic̄ argumētum

Incip̄. ep̄la ad philemonem.

Paulus vinctus cristi ihesu et thimotheꝰ frater: philemoni dilecto adiutori nostro· et appie sorori carissime ⁊ arcippo cōmilitoni nostro: et ecclesie que in domo tua est. Gratia vobis et pax a deo patre nostro: et domino ihesu cristo. Gratias ago deo meo semꝑ memoriam tui faciens in orōibꝫ meis audiens caritatem tuam et fidem quā habes in dn̄o ihu et in oīes sanctos: ut cōmunicacō fidei tue euidēs fiat in agnicōne oīs opis boni in ihu xp̄o. Gaudiū enim magnum habui et consolacōnem in caritate tua: ꝙ viscera sanctoꝝ requieuerūt per te frater. Propter qd̄ multā fiduciam habens in cristo ihesu imperandi tibi qd̄ ad rem ꝑtinet: ꝓpter caritatez magis obsecro cū sis talis vt paulus senex nūc aūt ⁊ vinctꝰ ihesu xp̄i: obsecro te ꝓ meo filio quē genui in vinculis onesimo qui tibi aliquādo inutilis fuit: nūc aūt ⁊ michi ⁊ tibi vtilis: quē remisi tibi. Tu aūt illū ut mea viscera suscipe. Quē ego voluerā mecū detinere: ut ꝓ te michi ministraret in vinculis euangelij. Sine ꝯsilio aūt tuo nichil volui facē: vti ne velut ex necessitate bonū tuū esset· ſꝫ volūtariū. Forsitan enī ideo discessit ad horā a te· vt eternū illū reciperes: iā nō vt ſuū ſꝫ ꝓ ſuo carissimū frēz: maxīe michi. Quanto autē magis tibi: et in carne et in dn̄o. Si ergo habes me socium: suscipe illū sicut me. Si aūt aliquid nocuit tibi aut debet: hoc michi imputa. Ego paulus scripsi mea manu. Ego reddam: ut nō dicā tibi ꝙ ⁊ teipsum michi debes. Ita frater ego te fruar in dn̄o: refice viscera mea in cristo. Confidens in obediencia tua scripsi tibi: sciens qm̄ et super id qd̄ dico facies. Simul ⁊ para michi hospicium: nam spero ꝑ orationes vr̄as donari me vobis. Salutat te epafras ꝯcaptiuus meꝰ in xp̄o ihesu: marcus aristarchus demas et lucas adiutores mei. Gratia domini nostri ihesu cristi cum spiritu vestro amen.

Explicit epistola ad philemonem. Incipit argumentum in epistolam ad hebreos.

In primis dicendū est cur apostolus paulꝰ in hac epistola scribendo nō ſuauerit morē suū: ut vel vocabulū nominis sui vel ordinis describeret dignitatē. Hec causa est: ꝙ ad eos scribens qui ex circūcisione crediderant quasi gentiū apostolus ⁊ non hebreoꝝ: sciens q̄ꝫ eoꝝ suꝑbiaꝫ· suamq̄ꝫ humilitatē ip̄e demōstrans: meritū officij sui noluit anteferre. Nam simili modo etiam iohannes ap̄lus ꝓpter humilitatez in ep̄la sua nomen suū eadem racōne non p̄tulit. Hanc ergo ep̄lam fertur apostolus ad hebreos ꝯscriptā hebraica ligua misisse: cuius sensū ⁊ ordinē retinēs lucas euangelista post excessum ap̄li pauli greco ſmone composuit. Expl̄. argumētū.

VII

VIII

Incip̄ ep̄la ad hebreos.

Multipharie multisq3 modis olim deus loquens patrib9 in prophetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio quē constituit heredem vniūsorꝫ: p quē fecit ⁊ secula. Qui cū sit splendor glorie. et figura substantie eius. portansq3 omnia verbo virtutis sue purgationē peccatorꝫ faciens: sedet ad dexteram maiestatis in excelsis tanto melior angelis effectus: quāto differētius pre illis nomen hereditauit. Cui enim dixit aliquādo angelorꝫ filius meus es tu ego hodie genui te? Et rursū. Ego ero illi in patrē: et ipe erit michi in filiū. Et cū iterū introducit p̄mogenitū in vrbem terre dicit. Et adorent eū omnes angeli dei. Et ad angelos quidem dicit. Qui facit angelos suos spūs: et ministros suos flammaz ignis. Ad filiū autē. Thronus tuus deus in seculuz seculi: virga eq̄tatis virga regni tui. Dilexisti iusticiam ⁊ odisti iniquitatē: ꝓpterea vnxit te deus deus tuus oleo exultacōnis p̄ participibus tuis. Et tu in p̄ncipio dn̄e terrā fundasti: et opera manuū tuarꝫ sūt celi. Ipi peribūt tu aūt pmanebis: et omnes ut vestimentū veterascent. Et velut amictū mutabis eos ⁊ mutabūtur: tu autē idem ipe es: et anni tui non deficient. Ad quem aūt angelorꝫ dixit aliqn̄ sede a dextris meis: quoadusq3 ponā inimicos tuos scabellum pedū tuorꝫ? Nōne oīes sūt āministratorij spūs: in ministeriū missi ꝓpter eos qui hēditatē capiūt salutis?

II

Propterea abundantius oportet obseruare nos ea que audiuimus: ne forte pefluamus. Si enim qui p angelos dictus est s̄mo factus est firmus. et omnis p̄uaricacō ⁊ inobediencia accepit iustam mercedis retributionē: quomō nos effugiemus si tantā neglexerimus salutez? Que cū iniciū accepisset enarrari per dn̄m: ab eis qui audierūt in nos ꝯfirmata ē: contestante deo signis ⁊ portentis ⁊ varijs virtutibus ⁊ spūs sancti distribucōnib9 scđm suā volūtatē. Nō enim angelis subiecit de9 orbē terre futurū: de quo loquim᷑. Testatus est autē in quodam loco quis dicēs. Quid est homo q̄ memor es eius: aut filius hominis qm̄ visitas eū? Minuisti eū paulo minus ab angelis: gloria et honore coronasti eū: et cōstituisti eū sup opera manuū tuarꝫ. Omia subiecisti sub pedibus eius. In eo enim q̄ omnia ei subiecit: nichil dimisit nō subiectum ei. Nūc aūt necdū videmus oīa subiecta ei. Eum aūt qui modico q̄ angeli minorat9 est videmus ihesum. ꝓpter passionē mortis gloria ⁊ honore coronatū: vt gratia dei pro oīb9 gustaret mortē. Decebat enim eum ꝓpter quē oīa ⁊ p quē oīa: qui multos filios in gloriā adduxerat: auctorem salutis eorꝫ p passionē consūmari. Qui enim sanctificat ⁊ qui sanctificāt᷑: ex vno oēs. Propter quā causam nō ꝯfundit᷑ fratres eos vocare dicens. Nunciabo nomen tuū fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Et iterū. Ego ero fidens in eum. Et iterum. Ecce ego ⁊ pueri mei: q̄s dedit michi deus. Quia ergo pueri ꝯmunicauerūt carni ⁊ sanguini: et ipe similiter participauit eisdē: vt p mortem destrueret eū qui habebat mortis imperiū id est diabolū: ⁊ liberaret eos qui timore mortis p totā vitā obnoxij erāt s̄uituti. Nusq̄ enim angelos apphendit: s3 semē abrahe apprehendit. Vnde debuit p oīa fratribus similari: vt misericors fieret ⁊ fidelis pontifex ad deu3: vt repropiciaret delicta populi. In eo enim in quo passus est ipe ⁊ temptatus: potēs ē ⁊ eis qui temptāt᷑ auxiliari.

III

Vnde fratres sancti vocationis celestis participes. ꝯsiderate apostolū ⁊ pontificem ꝯfessionis nostre ihesū: qui fidelis ē ei q̄ fecit illū: sicut ⁊ moyses in omni domo eius. Amplioris enim glorie iste p̄ moyse dign9 est habitus: quanto ampliorē honorē hab3 domus qui fabricauit illam. Omis nāq3 domus fabricatur ab aliquo. Qui aūt oīa creauit. deus. Et moyses quidē fidelis erat in tota domo eius tanq̄ famulus in testimoniū eorꝫ que dicenda erāt: xp̄us vero tanq̄ fili9 in domo sua. Que domus sumus nos: si fiduciam ⁊ gloriam spei vsq3 ad finem. firmā retineamus. Quapropter sicut dicit spūs sc̄us hodie si vocem audieritis nolite obdurare corda vestra: sicut in exacerbacōne scđ3 diē

temptationis in deserto. Ubi temptauerūt me patres vestri: ꝓbauerūt ⁊ viderūt opa mea quadraginta ānis. Propter qđ infensus fui generacōi huic: ⁊ dixi semꝑ errant corde. Ipi aūt nō cognouerūt vias meas: quibus iuraui in ira mea si introibūt in requiem meam. Uidete fratres: ne forte sit in aliquo vr̄m cor malū incredulitatis discedendi a deo viuo. Sꝫ adhortamini vosmetipos per singulos dies donec hodie cognominatur: vt nō obduret᷑ quis ex vobis fallacia peccati. Participes enim cristi effecti simus: si tamen iniciū substantie eius vsqꝫ ad finē firmū retineamus: dū dicit᷑ hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vr̄a queadmodū in illa exacerbacōne. Quidā enim audientes exacerbauerūt: sꝫ non vniuersi qui ꝓfecti sunt ab egipto per moysen. Quibꝰ aūt infensus est quadraginta ānis? Nōne illis qui peccauerūt: quoꝝ cadauera ꝓstrata sūt in deserto? Quibus aūt iurauit non introire in requiē ipsius: nisi illis qui increduli fuerūt? Et videmus q̄ non potuerūt introire in requiē ipiꝰ ꝓpter incredulitatē.

IIII

Timeamus ergo: ne forte relicta pollicitacōne introeūdi in requiem eius. existimet᷑ aliquis ex nobis deesse. Etenim ⁊ nobis nūciatū est queadmodū ⁊ illis: sꝫ non ꝓfuit illis sermo auditus. nō admixtus fidei ex hijs que audierūt. Ingrediemur enim in requiē qui credidimus: quēadmodū dixit. Sicut iuraui in ira mea: si introibūt in requiē meā. Et quidē operibꝰ ab institucōe mūdi ꝑfectis: dixit enim quodā loco de die septima sic. Et requieuit deus die septima ab omnibus operibus suis. Et in isto rursum. Si introibunt in requiē meā. Quoniā ergo supest introire quosdam in illam: et hij quibꝰ p̄oribꝰ ānūciatū est nō introierūt ꝓpter incredulitatē: iterū terminat diē quendā hodie in dauid dicendo. post tantū tēporis sicut supra dictū est: hodie si vocez eius audieritis nolite obdurare corda vestra. Nam si eis ihesus requiē p̄stitisset: nunq̄ de alia loqueret᷑ post hac die. Itaqꝫ relinquitur sabbatismus ꝑplō dei. Qui enim ingressus est in requiē eius: etiā ipse requieuit ab operibꝰ suis sicut ⁊ a suis deus. Festinemus ergo ingredi in illam requiē: vt ne in idip̄m quis incidat incredulitatis exemplū. Uiuus est enim sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: et ꝑtingens usqꝫ ad diuisionē anime ac sp̄us. compagū quoqꝫ ac medullaꝝ: et discretor cogitacōm et intencōnū cordis. Et nō est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius: oīa aūt nuda et aperta sūt oculis eius: ad quē nob̄ sermo. Habentes ergo pontificem magnū qui penetrauit celos ihesum filiū dei: teneamus spei nostre cōfessionē. Non enim habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibꝰ nostris: temptatū autē ꝑ oīa ꝓ similitudine absqꝫ peccato. Adeamus ergo cū fiducia ad thronū gratie eius: vt misericordiā consequamꝰ ⁊ gr̄az inueniamꝰ in auxilio oportūo.

V

Omnis nāqꝫ pōtifex ex hominibꝰ assumptus ꝓ hominibꝰ constituitur in hijs que sūt ad deū: vt offerat dona ⁊ sacrificia ꝓ peccatis. Qui cō dolere possit hijs qui ignorant ⁊ errāt: qm̄ ⁊ ip̄e circūdatus est infirmitate: et ꝓpterea debet queadmodū pro populo. ita etiā ⁊ ꝓ semetip̄o offerre ꝓ peccatis. Nec quisq̄ sumit sibi honorem: sꝫ qui vocatur a deo tanq̄ aaron. Sic ⁊ xp̄us nō semetip̄m clarificauit ut pontifex fieret: sed q̄ locutus est ad eum. Filius meus es tu: ego hodie genui te. Quemadmodū ⁊ in alio loco dicit. Tu es sacerdos in eternū: scđm ordinē melchisedech. Qui in diebꝰ carnis sue p̄ces supplicacōnesqꝫ ad eū qui possit illū saluū facere a morte. cū clamore valido ⁊ lacrimis offerens: exauditus est ꝓ sua reuerentia. Et quidem cum esset filius dei didicit ex hijs q̄ passus est obedientiā: et consūmatus factus est oībꝰ obtemperātibꝰ sibi causa salutis eterne: appellatus a deo pontifex iuxta ordinē melchisedech. De quo nob̄ grādis ꝟmo ⁊ interp̄tabilis ad dicēdū: qm̄ inbecilles facti estis ad audiēdū. Etenim cū deberetis magistri esse ꝓpter tempus: rursū indigetis ut vos doceamini que sint elemēta exordij sermonū dei: ⁊ facti estis quibꝰ lacte opus sit nō solido cibo. Oīs eni q̄ lactis ē particeps: expers ē ꝟmōis iusticie. Paruulus enim est. Perfectoꝝ autez est solidus cibus: eoꝝ qui ꝓ ip̄a ꝯsuetudine exercitatos

habent sensus ad discrecōnem boni ac mali.
Quapropter intermittentes VI
inchoacōis cristi s̄mone ad pfectio=
nem feramur: non rursū iaciētes fundamen=
tū penitētie ab operibꝫ mortuis· et fidei ad
deū· baptismatū· doctrine· imposicōis q3 ma=
nnū· ac resurrectiōis mortuoꝝ: et iudicij e=
terni. Et hec faciemus: si quidē pmiserit deus.
Impossibile enim ē eos qui semel sūt illumi=
nati· gustauerūt etiā donū celeste· et partici=
pes facti sūt spūs sancti: gustauerūt nichil=
ominus bonū dei verbū· virtutesq3 seculi ven=
turi· et plapsi sūt· rursus renouari ad peniten=
tiam: rursū crucifigētes sibimetipsis filiū dei·
et ostentui habentes. Terra enim sepe venie=
tem sup se bibens ymbrem ⁊ germinās her=
bam oportunā illis a quibus colitur accipit
benedictionē a deo: pferens aūt spinas ac
tribulos reproba ē et maledicto pxima: cu=
ius consūmacō in cōbustionē. Confidimus
aūt de vobis dilectissimi meliora ⁊ viciniora
saluti: tam ⁊ si ita loquim̄. Non enim iniustꝰ
deus ut obliuiscat̄ operis vestri ⁊ dilectōis
quā ostendistis in nomine ipsius: qui mini=
strastis sanctis ⁊ ministratis. Cupimus aūt
vnūquenq3 vestrū eandē ostentare sollici=
tudinē ad expletionē spei vsq3 in finē ut nō
segnes efficiamini: verū imitatores eorum
qui fide ⁊ patientia hereditabūt pmissiōes.
Abrahe nāq3 pmittens deus· qm̄ neminem
habuit p quē iuraret maiorem: iurauit per
semetipm dicens· nisi benedicens benedicā
tibi ⁊ multiplicans multiplicabo te: et sic lon=
ganimiter ferens adeptus est repromissio=
nem. Homines enim p maiorem sui iurant:
et omnis controūsie eoꝝ finis ad confirmati=
onem· est iuramētum. In quo abūdātius vo=
lens deus ostendē pollicitationis heredibꝫ
immobilitatē consilij sui· interposuit iusiurā=
dum: ut p duas res immobiles quibus im=
possibile est mentiri deū· fortissimū solatiū ha=
beamus qui confugimus ad tenēdam ppo=
sitam spem: quam sicut anchoram habemus
anime tutam ac firmā ⁊ incedentē vsq3 ad
interiora velaminis: vbi pcursor p nobis in=
troijt ihesus secundum ordinem melchise=
dech: pōtifex factus in etnū. VII
Hic enim melchisedech rex salē sacer=
dos dei summi qui obuiauit abrahe regresso
a cede regū· et bn̄dixit ei: cui ⁊ decimas omni=
um diuisit abraham: pmū quidē qui interp=
tatur rex iusticie· deinde aūt ⁊ rex salem qd
est rex pacis: sine patre· sine matre· sine ge=
nealogia· neq3 iniciū dieꝝ neq3 finem vite
habēs: assimilatus aūt filio dei manet sacer=
dos in ppetuū. Intuemini aūt quātus sit hic:
cui ⁊ decimas dedit de pcipuis abrahā patri=
archa. Et quidē de filijs leui sacerdotiū ac=
cipientes· mandatū habent decimas sumē
a ppl'o scd̄m legē id ē a fratribꝫ suis: quāq̄
et ipi exierint de lūbis abrahe. Cuius autē
generacō non ānumerat̄ in eis· decimas su=
psit ab abrahā: et hūc qui habebat repro=
missiones benedixit. Sine vlla aūt contra=
dictione: qd minus est a meliore benedicit̄.
Et hic quidē decimas morientes homines
accipiūt: ibi aūt contestat̄ quia viuit. Et ut
ita dictū sit p abraham ⁊ leui: qui decimas
accepit decimatus ē. Adhuc enim in lūbis
patris erat: quando obuiauit ei melchise=
dech. Si ergo cōsūmacō p sacerdotiū leui=
ticū erat· populus enim sub ipo legem acce=
pit: qd adhuc necessariū fuit scd̄m ordinē
melchisedech aliū surgē sacerdotē ⁊ non se=
cūdū ordinē aaron dici? Translato enim sa=
cerdotio: necesse est ut ⁊ legis trāslacō fiat.
In quo enim hec dicūtur de alia tribu est: de
qua nullus altario p̄sto fuit. Manifestū est
enim q ex iuda ortus sit dn̄s noster: in qua
tribu nichil de sacerdotibꝫ moyses locutus
est. Et amplius adhuc manifestū est· si secū=
dū similitudinē melchisedech exsurgat ali=
us sacerdos qui nō scd̄m legē mandati car=
nalis factus ē: sed scd̄m virtutē vite insolu=
bilis. Contestatur enim: qm̄ tu es sacerdos
in eternū scd̄m ordinem melchisedech· Re=
pbacō quidē fit p̄cedentis mandati ppter
infirmitatē eius et inutilitatē. Nichil enim
ad pfectū adduxit lex. Introductio vero
melioris spei p quā pximamus ad deum: et
quantū est· nō sine iureiurādo. Alij quidē
sine iureiurādo sacerdotes facti sūt: hic au=
tem cū iureiurādo p eū qui dixit ad illū. Iu=
rauit dn̄s ⁊ nō penitebit eū: tu es sacerdos
in eternū. In tantū melioris testamēti spon=
sor factus est ihesus. Et alij quidem plures

facti sũt sacerdotes idcirco ꝙ morte ꝓhibe-
rent̃ ꝑmanere: hic aũt eo ꝙ maneat in eter-
nũ sempiternũ habet sacerdotiũ. Vnde ⁊ sal-
uare in ꝑpetuũ potest accedens ꝑ semetipm
ad deũ: semp viuẽs ad interpellandũ ꝓ no-
bis. Talis enim decebat ut nobis esset pon-
tifex: sanctus. innocens. impollutus. segre-
gatus a peccatoribꝫ. et excelsior celis factus.
Qui nõ habet necessitatẽ quotidie queãd-
modũ sacerdotes prius ꝓ suis delictis ho-
stias offerre: deinde ꝓ ꝑpli. Hoc enim fecit
semel se offerendo. Lex enim homines con-
stituit sacerdotes infirmitatẽ habentes: ser-
mo autem iurisiurandi qui post legem est.
filiũ in eternũ perfectum. VIII
Capitulũ aũt super ea que dicũtur. Ta-
lem habemus pontificẽ: qui cõsedit in dexte-
ra sedis magnitudinis in celis. sanctoꝝ mi-
nister. et tabernaculi veri: qđ fixit deus ⁊ nõ
homo. Omnis enim pontifex ad offerendũ
munera ⁊ hostias ɔstituit̃. Vnde necesse ẽ
et hũc habere aliquid qđ offerat. Si ergo
esset sup terrã: nec esset sacerdos cũ essent
qui offerrent scđm legem munera q̃ exẽpla-
ri ⁊ vmbre deseruiũt celestiũ: sicut responsũ
est moysi cũ consũmaret tabernalũ. Vide in-
quit omia facito scđm exẽplar: qđ tibi ostẽ-
sum est in monte. Nũc aũt melius sortitus ẽ
ministeriũ quãto ⁊ melioris testamẽti medi-
ator est: qđ in melioribꝫ repromissionibus
sanctitũ est. Nam si illud prius culpa vacas-
set: nõ vtiqꝫ secũdi locus inq̃reretur. Vitupe-
rans enim eos dicit. Ecce dies venient dicit
dñs: et consũmabo sup domũ israhel ⁊ sup do-
mũ iuda testamẽtuꝫ nouũ: nõ scđm testamẽ-
tum qđ feci patribꝫ eoꝝ in die qua app̃hẽdi
manũ eoꝝ ut educerẽ illos de terra egipti:
qm̃ ipi nõ ꝑmanserũt in testamento meo: et
ego neglexi eos dicit dñs. Quia hoc est te-
stamẽtum qđ disponã domui israhel post di-
es illos dicit dominus. dando leges meas
in mente eoꝝ et in corde eoꝝ supscribã eas:
et ero eis in deũ: et ipi erũt michi in ꝑplm. Et
non docebit vnusquisqꝫ ꝓximũ suũ et vnus-
quisqꝫ fratrem suũ dicẽs cognosce dominũ:
qm̃ omnes scient me a minore usqꝫ ad maio-
rem: qꝛ ꝓpicius ero iniquitatibꝫ eoꝝ. et pec-
catoꝝ eoꝝ iam non memorabor. Dicendo
autem nouũ: veterauit prius. Quod autẽ
antiquat̃ et senescit: ꝓpe interitũ est. IX
Habuit quidẽ ⁊ prius iustificacões cul-
ture: et sanctũ seculare. Tabernaculũ
enim factũ est primũ. in quo erãt cãdelabra
⁊ mensa ⁊ ꝓposicõ panũ quod dicit̃ sancta:
post velamentũ autẽ. secundũ tabernaculuꝫ
quod dicit̃ sancta scõꝝ aureũ habẽs thuri-
bulũ ⁊ archam testamẽti circũtectã ex omi
parte auro: in qua vrna aurea habẽs man-
na. et virga aaron. q̃ fronduerat. et tabule
testamẽti: superqꝫ eã cherubin glorie obum-
brantia ꝓpiciatoriũ: de quibꝫ non est modo
dicendũ ꝑ singula. Hijs vero ita cõpositis.
in priori quidẽ tabernaculo semp introibãt
sacerdotes sacrificioꝝ officia consũmãtes:
in secundo aũt semel in ãno solus pontifex
non sine sanguine quẽ offerret ꝓ sua et ꝑpli
ignorantia: hoc significante spũ sancto. nõ-
dũ ꝓpalatam esse scõꝝ viaꝫ adhuc priore
tabernaculo habente statũ. Que parabola ẽ
temporis instantis: iuxta quã munera ⁊ ho-
stie offerũt̃ que nõ possunt iuxta ɔscientiã
ꝑfectũ facere seruientẽ: solũmodo in cibis
et in potibꝫ ⁊ in varijs baptismatibꝫ ⁊ iusti-
cijs carnis: usqꝫ ad tẽpus correctionis im-
positis. Cristus aũt assistens pontifex futu-
roꝝ bonoꝝ ꝑ amplius ⁊ ꝑfectius taberna-
culũ nõ manufactũ id est non huius creati-
onis: neqꝫ ꝑ sanguinẽ hircoꝝ aut vituloꝝ
sed ꝑ ꝓpriũ sanguinẽ introiuit semel in san-
cta: eterna redemptione inuẽta. Si enim
sanguis hircoꝝ et thauroꝝ et cinis vitule
aspersus inq̃natos sanctificat ad emũdati-
onem carnis: quanto magis sanguis cristi
qui ꝑ spiritũ sanctũ semetipm obtulit imma-
culatum deo emũdauit conscientiã nr̃am ab
opibꝫ mortuis ad suiẽdũ deo viuẽti. Et ideo
noui testamenti mediator ẽ: ut morte inter-
cedente in redẽptionẽ eaꝝ ꝑuaricacõnũ. q̃
erant sub p̃ori testamẽto: repromissionẽ ac-
cipiãt q̃ vocati sũt eterne hereditatis. Vbi
enim testamẽtum: mors necesse est interce-
dat testatoris. Testamentũ enim in mortu-
is confirmatũ est. Alioquin nondũ valet:
dũ viuit qui testatus ẽ. Vnde nec p̃mũ qui-
dem sine sanguine dedicatũ est. Lecto enim
omni mandato legis a moyse vniũso ꝑplo:

accipiens sanguinē vitulorum et hircorum cū a=
qua et lana coccinea et ysopo: ipm q3 librū et
omnē p̄plm aspersit dicens. Hic sanguis te=
stamenti: qđ mandauit ad vos deus. Etiā3
tabernaculū et oīa vasa ministerij sangui=
ne similiter aspersit. Et oīa pene in sangui=
ne scđm legem mūdant᷑: et sine sanguinis
effusione nō fit remissio. Necesse est ergo
exēplaria quidē celestiū hijs mūdari: ipsa
autē celestia melioribꝫ hostijs q̄ istis. Nō
enim in manufacta sancta ihesus introijt ex=
emplaria verorum: sed in ipsū celū: ut appare
at nūc vultui dei p nobis. Neq3 ut sepe offe=
rat semetipm: quēadmodū pontifex intrat
in sancta per singulos ānos in sāguine alie=
no. Alioquin oportebat eū frequenter pati
ab origine mūdi. Nūc aūt semel in consum=
matione seculorum: ad destitucōne3 peccati p
hostiā suam apparuit. Et quēadmodū sta=
tutū est hominibꝫ semel mori: post hoc autē
iudiciū: sic et cristus semel oblatus ē ad mul=
torum exhaurienda peccata: scđo sine pecca=
to apparebit oībꝫ exspectātibꝫ se in salutē.

X

Umbram enim habens lex futu=
rorum bonorum nō ipsam imaginē rerū:
per singulos annos eisdem ipis hostijs q̄s
offerūt indesinenter: nunq̄ potest accedē=
tes pfectos facē. Alioquin cessassent offer=
ri: ideo q nullā haberēt vltra cōsciētiā pec=
cati cultores semel mūdati. Sed in ipsis cō=
memoracō peccatorum per singulos ānos fit.
Impossibile enim est sanguine thaurorum et
hircorum auferri peccata. Ideo ingrediēs mū=
dū dicit. Hostiā et oblationē noluisti: corpꝰ
aūt aptasti michi. Olocaustomata et p pec=
cato nō tibi placuerūt. Tūc dixi. Ecce venio.
In capite libri scriptū est de me: ut faciā deꝰ
volūtatē tuā. Superius dicens: q hostias
et oblacōnes et olocaustomata et p peccato
noluisti: nec placita sūt tibi que scđm legē
offerūtur: tūc dixi ecce venio: ut faciam deus
volūtatē tuā: aufert p̄mū ut sequēs statuat.
In qua volūtate sanctificati sumus: p obla=
tionē corpis ihesu cristi semel. Et omnis qui=
dem sacerdos p̄sto est quotidie ministrās:
et easdem sepe offerens hostias que non
possunt auferre peccata. Hic aūt vnā p pec=
catis offerēs hostiam in sempiternū sedet

in dextra dei: de cetero exspectans donec po=
nant᷑ inimici eius scabellū pedū eius. Una
enim oblatione consūmauit in sempiternū
sanctificatos. Contestatur aūt nos et spiritꝰ
sanctus. Postq̄ enim dixit. Hoc aūt testa=
mentū qđ testabor ad illos post dies illos
dicit dn̄s dādo leges meas in cordibꝫ eorum
et in mētibꝫ eorum supscribā eas: et peccatorum
et iniquitatū eorum iam nō recordabor ampli=
us. Ubi aūt horum remissio: iā nō ē oblacō p
peccato. Habentes itaq3 fratres fiduciā in
introitu sanctorum in sanguine cristi quā inici=
auit nobis viam nouā et viuentē p velamē
id ē carnē suā: et sacerdotē magnū super do=
mū dei: accedamus cū vero corde in plenitu=
dine fidei aspersi corda a cōsciētia mala: et
abluti corpus aqua mūda: teneamus spei
nostre confessionē indeclinabilem. Fidelis
enī est q̄ repromisit. Et cōsideremus inuicē
in puocacōnem caritatis et bonorum operū: nō
deserentes collectionē nostrā sicut consuetu=
dinis est quibusdam s3 ꝯsolantes: et tanto
magis quanto videritis appropinquante3
diem. Volūtarie enim peccantibꝫ nob̄ post
acceptā noticia3 veritatis iam nō relinquit᷑
pro peccatis hostia. Terribilis aūt quedam
exspectatio iudicij et ignis emulacō: que cō=
sumptura est adūsarios. Irritā quis faciēs
legem moysi sine vlla miseracōne duobꝫ vel
tribus testibus moritur: quanto magis pu=
tatis deteriora mereri supplicia qui filiū dei
conculcauerit: et sanguinē testamēti pollutū
duxerit in quo sanctificatus ē: et spiritui gra=
tie contumeliam fecerit? Scimus enim qui
dixit. Michi vindictā: ego retribuā. Et ite=
rum. Quia iudicabit dn̄s p̄plm suum. Hor=
rendū est incidē in manus dei viuentis. Re=
memoramini aūt pristinos dies in quibus
illuminati magnum certamen sustinuistis
passionū: et in altero quidem opprobrijs et
tribulacōibꝫ spectaculū facti: in altero au=
tem socij taliter conūsantiū effecti. Nam et
vinctis compassi estis: et rapinam bonorum
vestrorum cū gaudio suscepistis: cognoscen=
tes vos habere meliorem et manentem sub=
stantiam. Nolite itaq3 amittē cōfidentiā ve=
stram: que magnam habet remuneracōne3.
Patiētia enī vob̄ necessaria est: ut volūtatē

dei facientes reportetis ꝑmissionē. Adhuc enim modicū aliquātulūq; qui venturus ē veniet ⁊ non tardabit: iustus aūt meus ex fide viuit. Quod si sbtraxerit se: nō placebit aīe mee. Nos aūt nō simus sbtractioīs filij in ꝑdicōez: sed fidei in acquisitionē anime.

Est autem fides sperandarꝝ XI substantia rerꝝ argumentū non apparentiū. In hac enim testimoniū cōsecuti sūt senes. Fide intelligimus aptata esse secula verbo dei: ut ex inuisibilibꝫ visibilia fierent. Fide plurimā hostiam abel ꝙ cayn obtulit deo: ꝑ quā testimoniū consecutus est esse iustus: testimoniū ꝑhibente muneribꝫ eius deo: et ꝑ illā defunctus adhuc loquitᷣ. Fide enoch translatus ē ne videret mortē: et nō inueniebatᷣ: quia trāstulit illum dn̄s. Ante trāslacōnē enī testimoniū habuit placuisse deo. Sine fide aūt impossibile est placere deo. Credē enim oportet accedentē ad deū quia est: et inquirentibꝫ se remunerator sit. Fide noe responso accepto de hijs que adhuc nō videbantᷣ metuens aptauit archā in salutē domus sue: per quā damnauit mūdū: et iusticie que ꝑ fidem ē heres ē institutus. Fide qui vocatᷣ abraham obediuit in locū exire quē accepturus erat in hereditatē: et exijt nesciens quo iret. Fide demoratus ē in terra repromissionis tanꝙ̄ in aliena: in casulis habitando cū ysaac et iacob coheredibus repromissionis eiusdē. Exspectabat enim fundamenta habentē ciuitatē: cuius artifex ⁊ conditor deus. Fide et ipsa sara sterilis virtutē in cōceptione seminis accepit etiam ꝑter tempus etatis: qm̄ fidelē credidit esse eū qui repromiserat. Propter qđ ⁊ ab vno orti sūt: et hoc emortuo tanꝙ̄ sidera celi in multitudinē: et sicut arena que est ad orā maris innumerabilis. Juxta fidē defuncti sūt omes isti nō acceptis repromissionibus: sed a longe eas aspicientes ⁊ salutantes: et confitentes ꝙ peregrini et hospites sunt sup terrā. Qui enim hoc dicūt: significant se patriā inquirere. Et si quidē ipsius meminissent de qua exierūt: habebāt vtiq; tempus reūtendi. Nunc aūt meliorē appetūt: id ē celestem. Ideo nō confunditᷣ deus vocari deus eorꝝ. Parauit enī illis ciuitatē.

Fide obtulit abraham ysaac cū temptaretᷣ: et vnigenitū offerebat in quo susceperat repromissiones: ad quē dictū est: ꝙ in ysaac vocabitur tibi semen: arbitrans ꝙ et a mortuis suscitare potens est deus. Vnde eū ⁊ in parabolam accepit. Fide et de futuris benedixit ysaac iacob ⁊ esau. Fide iacob moriēs singulos filiorꝝ ioseph benedixit: et adorauit fastigiū virge eius. Fide ioseph moriēs de ꝓfectione filiorꝝ israhel memoratus ē: et de ossibus suis mādauit. Fide moyses natus occultatus ē mensibꝫ tribꝫ a parentibꝫ suis eo ꝙ vidissent elegantē infantē: et nō timuerūt regis edictū. Fide moyses grandis factus negauit se esse filium filie pharaonis: magis eligēs affligi cū ꝑplo dei ꝙ̄ tēporalis peccati habere iocūditatē: maiores diuicias estimans thesauro egipcōrꝝ imperiū cristi. Aspiciebat enim in remuneracōnem. Fide reliquit egiptū: nō veritus āimositatē regis. Inuisibilē enim tanꝙ̄ vidēs sustinuit. Fide celebrauit pascha ⁊ sanguinis effusionē: ne qui vastabat ꝑmitiua tangeret eos. Fide transierūt mare rubrū tanꝙ̄ ꝑ aridaꝫ terrā: quod experti egiptij deuorati sūt. Fide muri iherichο corruerūt circuitu dierꝝ septē. Fide raab meretrix nō perijt cū incredulis: excipiens exploratores cū pace. Et qđ adhuc dicā? Deficiet enim me tempus enarrātem de gedion. barach. samson. iepte. dauid. samuhel. et ꝓphetis: qui ꝑ fidē vicerūt regna. operati sūt iusticiā: adepti sunt repromissiones. Obturauerūt ora leonū: extinxerūt impetū ignis. Effugarūt aciem gladij: conualuerūt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Castra verterūt exterorꝝ: acceperūt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alij aūt distenti sūt non suscipientes redemptionē: ut meliorē inuenirēt resurectionē. Alij vero ludibria et verbera experti insup ⁊ vincula et carceres: lapidati sūt. secti sūt. tēptati sunt: in occisione gladij mortui sūt. Circuierūt in melotis in pellibꝫ caprinis: egētes. angustiati. afflicti. quibꝫ dignus non erat mūdus: in sollicitudinibꝫ errantes. in montibꝫ. et speluncis ⁊ in cauernis t̄re. Et hij omes testimonio fidei ꝓbati nō acceperūt repromissionē: deo ꝓ nobis melius aliquid ꝓuidēte: ut nō

sine nobis consummarentur. XII

Ideoq3 et nos tantā habētes impositā nubē
testiū: deponētes omne pondus ꝛ circūstās
nos peccatū per patiētiā curramus ad ꝓpo=
situ nobis certamē. aspicientes in auctorē
fidei. et consūmatorē ihesū: qui ꝓposito sibi
gaudio sustinuit crucē. confusione contem=
pta atq3 in dextera sedis dei sedet. Recogi=
tate enim eū qui talē sustinuit a peccatoribꝫ
adūsum semetipm contradictionē: ut ne fa=
tigemini animis vestris deficiētes. Nondū
enim usq3 ad sanguinē restitistis aduersus
peccatū repugnātes: et obliti estis consola=
tionis que vobis tanꝗ filijs loquit᷑ dicens.
Fili mi noli neglige disciplinā domini: neq3
fatigeris dū ab eo argueris. Quē enim di=
ligit dn̄s castigat: flagellat aūt omnē filiū
quē recipit. In disciplina ꝑseuerate. Tanꝗ
filijs vobis offert se deus. Quis enim filius
quem non corripit pater? Quod si extra di=
sciplinā estis. cuius ꝑticipes facti sūt omēs:
ergo adulteri et non filij estis. Deinde pa=
tres quidem carnis nostre eruditores ha=
buimus: et reuerebam᷑ eos. Num multoma=
gis obtemperabimus patri spirituū ꝛ viue=
mus? Et illi quidē in tēpore paucoꝝ dieꝝ
scd̄m volūtatē suā erudiebant nos: hic aūt
ad id qđ vtile est in recipiēdo sanctificacōz
eius. Omnis aūt disciplina in p̄senti quidez
videtur nō esse gaudij. ꝫ meroris: postea
aūt fructū pacatissimū exercitatis per eam
reddet iusticie. Propter quod remissas
manus et soluta genua erigite: et gressus
rectos facite pedibus vestris. vt non clau=
dicans quis erret: magis aūt sanetur. Pacē
sequimini cum omnibus et sanctimoniam:
sine qua nemo videbit deū. Contēplantes
ne quis desit gratie dei: ne qua radix ama=
ritudinis sursū germinans impediat: et per
illam inquinētur multi. Ne quis fornicator
aut ꝓphanus ut esau: q̄ ꝓpter vnā escam ven=
didit p̄mitiua sua. Scitote enī: qm̄ ꝛ postea
cupiēs hereditare benedicōez reprobatus
est. Non enī inuenit penitētie locū: quanꝗ
cum lacrimis inquisisset eam. Non enim ac=
cessistis ad tractabilē ꝛ accessibilē ignem
et turbinez. et caliginez et procellam ꝛ tube
sonū et vocem verboꝝ: quā qui audierunt
excusauerūt se ne eis fieret verbū. Non enī
portabāt quod dicebat᷑: et si bestia tetigerit
montē lapidabitur. Et ita terribile erat qđ
videbat᷑. Moyses dixit. Exterritus sum et
tremebūdus. Sed accessistis ad syon mō=
tē ꝛ ciuitatē dei viuētis ihrlm celestē. et mul=
toꝝ miliū angeloꝝ frequētiā. et ecclesiā pri=
mitiuoꝝ qui conscripti sūt in celis: et iudicē
omniū deuz ꝛ spiritus iustoꝝ ꝑfectoꝝ. et te=
stamenti noui mediatorē ihesum: et sangui=
nis aspersionē. melius loquentē ꝗ abel. Vi=
dete ne recusetis loquentē. Si enim illi non
effugerūt recusantes eum qui sup terrā lo=
quebatur. multomagis nos qui de celis lo=
quentē nobis auertimus: cuius vox mouit
terrā tūc: nūc autē repromittit dicens. Ad=
huc semel: et ego mouebo nō solū terrā sed
et celū. Qđ aūt adhuc semel dicit: declarat
mobiliū translacōnez tanꝗ factoꝝ: ut ma=
neant ea que sūt immobilia. Itaq3 regnuz
immobile suscipiētes habemus graz: p quā
seruiamus placētes deo cū metu ꝛ reuerētia.
Etenī deus noster ignis ꝯsumēs ē. XIII

Caritas fraternitatis maneat in vobis:
et hospitalitatē nolite obliuisci. Per
hanc enim placuerūt quidam angelis ho=
spicio receptis. Memētote vinctoꝝ tanꝗ
simul vincti: et laborantiū tanꝗ ꝛ ipsi in cor=
pore morātes. Honorabile conubiū in omi=
bus: et thorus immaculatus. Fornicatores
enim ꝛ adulteros iudicabit deus. Sint mo=
res sine auaricia: ꝯtenti p̄sentibꝫ. Ipse enim
dixit. Nō te deseram neq3 derelinquā: ita ut
ꝯfidenter dicamus. Dominus michi adiu=
tor est: nō timebo quid faciat michi homo.
Memētote ꝓpositoꝝ vestroꝝ qui vobis lo=
cuti sūt verbū dei: quoꝝ intuentes exitū con=
uersacōnis. imitamini fidem. Ihesus cristus
heri ꝛ hodie: ipse ꝛ in secula. Doctrinis varijs
et ꝑegrinis nolite abduci. Optimū ē enim
gratia stabilire cor: nō escis que nō ꝓfuerūt
ambulātibꝫ in eis. Habemus altare: de quo
edere nō habent potestatē qui tabernaculo
deseruiūt. Quoꝝ enim animaliū infert᷑ san=
guis ꝓ pcc̄o in sancta p pontificē: hoꝝ cor=
pora cremant᷑ extra castra. Propter quod
et ihesus ut sanctificaret p suū sanguinē po=
pulū. extra portā passus est. Exeamus igit᷑

ad eũ extra castra: improperiũ eius portã-
tes. Non enim habemus hic manentẽ ciui-
tatẽ: sed futurã inquirimus. Per ipm ergo
offeramus hostiam laudis semp deo: id est
fructũ labiorꝫ ↄfitentiũ nomini eiꝰ. Bene-
ficientie autẽ ⁊ cõmunionis nolite obliuisci.
Talibꝫ enim hostijs ꝓmeretur deꝰ. Obedi-
te ꝑpositis vestris: et subiacete eis. Ipsi enĩ
peruigilant quasi rationẽ ꝓ animabus vr̃is
reddituri: ut cũ gaudio hoc faciãt: ⁊ nõ ge-
mentes. Hoc enim nõ expedit vobis. Ora-
te ꝓ nobis. Confidimus enim qꝛ bonã ↄsci-
entiã habemus: in oĩbꝫ bene volẽtes con-
uersari. Amplius autẽ dep̃cor vos hoc face-
re: quo celerius restituar vobis. Deus au-
tem pacis qui eduxit de mortuis pastorez
magnũ ouiũ in sanguine testamenti eterni
dñm nostrũ ihesũ cristũ. aptet vos in omni
bono vt faciatis eius voluntatẽ: faciens in
vobis quod placeat coram se ꝑ ihm xp̃m:
cui est gloria in secula seculorꝫ amẽ. Rogo
autẽ vos fratres: ut sufferatis verbũ solatij.
Etenim perpaucis scripsi vobis. Cognosci-
te fratrem vestrũ thimotheũ dimissum: cum
quo si celerius venerit videbo vos. Saluta-
te oĩes ꝑpositos vestros: et oĩes sanctos.
Salutant vos de ytalia fratres. Gratia cũ
oĩbꝫ vobis amẽ. Explic̃ ep̃la ad hebreos.
Incip̃ prefacõ beati ieronimi p̃sbri in librũ actuũ aplorꝫ.

III

Anit psalmi-
sta: ambulabũt de virtutibꝫ
in virtutes. Post apostoli
pauli epistolas dudũ vno
vobis volumine translatas.
domnion ⁊ rogatiane carissimi. actus aplo-
rũ ↄpellitis vt transferã in latinũ: quẽ librũ
nulli dubiũ est a luca anthioceno arte me-
dico. qui postea inseruiẽs paulo apostolo
xp̃i factus est discipulus fuisse editũ. Cer-
uices p̃mit imposita sepius oneris magni-
tudo: qꝛ studia inuidorꝫ reprehẽsione dig-
putant ea que scribimus. Illorꝫ nũq̃ odio
⁊ detractõe. iuuãte xp̃o meũ silebit eloquiũ.
Lucas igitur anthiocensis. natione sy-
rus. cuius laus in euangelio canitur. apud
antiochiã medicine artis egregius. et apo-
stolorꝫ cristi discipulus fuit: postea vsqꝫ ad
ↄfessionẽ paulũ secutus aplm. sine crimine
in virginitate ꝑmanens. deo maluit seruire.
Qui octoginta ⁊ quatuor ãnos etatis agẽs
in bithinia obijt plenus spũ sancto: quo in-
stigante in achaie partibꝫ euãgeliũ scribẽs.
grecis fidelibꝫ incarnationẽ dñi fideli narra-
tione ostendit: eundẽqꝫ ex stirpe dauid de-
scendisse monstrauit. Cui nõ immerito scri-
bendorꝫ actuũ aplicorꝫ potestas in ministe-
rio datur: ut deo in deũ pleno. et filio ꝓditõis
extincto. oratione ab apostolis facta. sorte
dominice electõis numerus ↄpleretur. sicqꝫ
paulũ ↄsũmacõez apostolicis actibꝫ daret.
quãdiu contra stimulũ calcitrantẽ dominus
elegisset. Quod legẽtibꝫ ⁊ requirẽtibꝫ deũ breui
volui ostẽdere s̃mone: q̃ꝓlixius aliq̃d fa-
stidiẽtibꝫ ꝓdidisse: sciẽs qꝛ operãtẽ agricolã
oportet de suis fructibꝫ edere. Que ita diui-
na subsecuta est grã: ut nõ solum corporibꝫ
sed etiã animabus. eius ꝓficeret medicina.
Explicit p̃facõ Incipit liber actuũ aplorꝫ.

IIII

P

Rimũ quidẽ sermonez
feci de oĩbꝫ o theophi-
le que cepit ihus facẽ
et docere: usqꝫ in diem
qua p̃cipiẽs apostolis
ꝑ spiritũ sanctuz quos
elegit assumptꝰ ẽ. Qui-
bus ⁊ p̃buit se ipm viuũ post passionẽ suã
in multis argumentis. ꝑ dies quadraginta
apparens eis: et loquẽs de regno dei. Et cõ-
uescens p̃cepit eis ihierosolimis ne discede-
rent. sed expectarẽt ꝓmissionẽ patris quã
audistis inquit ꝑ os meũ: qꝛ iohãnes quidẽ
baptizauit aqua: vos autez baptizabimini
spũ sancto nõ post multos hos dies. Igitur
qui ↄuenerãt interrogabãt eũ dicẽtes. Dñe:
si in tempore hoc restitues regnum israhel?
Dixit autẽ eis. Nõ est vestrũ nosse tempora
vel momẽta que pater posuit in sua ꝑtãte: s;
accipietis virtutẽ superuenĩetis spũs sancti in
vos: et eritis michi testes in iherusalem ⁊ in
omni iudea ⁊ samaria. et usqꝫ ad vltimum
terre. Et cum hec dixisset: videntibꝫ illis ele-
uatus ẽ: et nubes suscepit eũ ab oculis eorꝫ.
Cumqꝫ intuerent in celũ euntẽ illũ: ecce duo
viri astiterũt iuxta illos in vestibꝫ albis: qui
et dixerũt. Viri galilei quid statis aspiciẽ-
tes in celũ? Hic ihesus qui assumptus est a

II

vobis in celū: sic veniet quēadmodū vidi-
stis eū euntē in celū. Tūc reuersi sūt iherosoli-
mam a monte qui vocatur oliueti qui est iu-
xta iherusalē: sabbati habens iter. Et cū in-
troissent in cenaculū · ascenderūt vbi mane-
bat petrus et iohannes et iacobus et andre-
as philippus et thomas bartholome⁹ et ma-
the⁹: iacobus alphei et symō zelotes et iudas
iacobi. Hij omes erant pseuerantes vnani-
miter in oratione cū mulierib⁹ et maria ma-
tre ihesu: et fratrib⁹ eius. III In dieb⁹ illis exsur-
gēs petrus in medio fratrū dixit. Erat aūt
turba hominū simul fere centūviginti. Viri
fratres: oportet impleri scripturā quā p̄dixit
spūs sanctus p os dauid de iuda qui fuit
dux eorꝫ qui cōprehenderūt ihesū qui cōnume-
ratus erat in nobis: et sortitus est sortē mini-
sterij huius. Et hic quidē possedit agrum
de mercede iniquitatis: et suspensus crepuit
medius: et diffusa sūt omīa viscera eius. Et
notū factū est omib⁹ habitantib⁹ iherusalē:
ita ut appellaretur ager ille lingua eorum
acheldemach · hoc ē ager sanguinis. Scri-
ptū est enim in libro psalmorꝫ. Fiat cōmora-
tio eorꝫ deserta: et non sit qui inhabitet ī ea.
Et episcopatū eius accipiat alter. Oportet
ergo ex hijs viris qui nobiscū sūt cōgrega-
ti in omī tempore quo intrauit et exiuit inter
nos dominus ihesus incipiēs a baptismate
iohannis vsqꝫ in diem qua assumptus est
a nobis: testem resurrectōnis eius nobiscū
fieri vnū ex istis. IIII Et statuerūt duos: ioseph
qui vocat᷑ barsabas · qui cognominatus ē
iustus: et mathiam. Et orantes dixerūt. Tu
domine qui corda nosti omniū: ostēde quē
elegeris ex hijs duob⁹ vnū accipere locū
ministerij huius et apostolatus: de quo p̄ua-
ricatus est iudas vt abiret in locum suum.
Et dederunt sortes eis. Et cecidit sors sup
mathiam: et annumeratus ē cū vndecī aplīs.

II

Et cū cōplerent᷑ dies penthe-
costes: erant omēs pariter in eodē
loco. Et factus est repente de celo sonus · tā-
quā aduenientis spūs vehemētis: et repleuit
totam domū vbi erāt sedentes. Et apparue-
rūt illis dispertite lingue tanq̄ ignis: seditqꝫ
supra singulos eorꝫ. Et repleti sunt omnes
spū sancto: et ceperūt loqui varijs linguis
p̄ut spūs sanctus dabat eloqui illis. Erāt
autē in iherusalē habitantes iudei viri reli-
giosi: ex omī natōne que sub celo est. Facta
autē hac voce cōuenit multitudo: et mente
cōfusa ē: q̄m audiebat vnusquisqꝫ lingua sua
illos loquētes. Stupebant autē omēs: et
mirabant᷑ dicētes. Nonne ecce omnes isti
qui loquūtur galilei sūt? Et quomodo nos
audiuimus vnusquisqꝫ linguā nr̄am in qua
nati sumus? Parthi et medi et elamite · et qui
habitāt mesopotamiā · iudeā · et capadociā ·
ponthum · et asyam · frigiam · et pamphiliā ·
egiptū et partes libie · que est circa cyrenen ·
et aduene romani: iudei q̄qꝫ et p̄seliti cretes
et arabes: audiuimus eos loquētes nostris
linguis magnalia dei. Stupebāt aūt omēs:
et mirabant᷑ ad inuicē dicentes. Quid nam
vult hoc esse? Alij autē irridētes dicebant:
q᷑ musto pleni sūt isti. Stans autē petrus
cum vndecim leuauit vocem suā: et locutus
est cū eis. Viri iudei et qui habitatis ihr̄lm
vniuersi hoc vobis notū sit: et aurib⁹ p̄cipi-
te verba mea. Non enim sicut vos estimatis
hij ebrij sūt: cū sit hora diei tercia. Sed hoc
est quod dictū est p p̄phetam iohel. Et erit
in nouissimis dieb⁹ dicit dominus effundā
de spū meo sup omēꝫ carnē. Et p̄phetabunt
filij vestri et filie vestre: et iuuenes vestri visio-
nes videbūt: et seniores vestri somnia somni-
abūt. Et quidē sup seruos meos et ancillas
meas in dieb⁹ illis effundā de spū meo et p̄-
phetabūt: et dabo p̄digia in celo sursū et sig̃
in terra deorsū: sanguinē et ignē et vaporem
fumi. Sol conuertet᷑ in tenebras et luna in
sanguinē: āteq̄ veniat dies domini magn⁹
et manifestus. Et omīs quicūqꝫ inuocauerit
nomē domini saluus erit. Viri israhelite: au-
dite verba hec. Ihesū nazarenū virū approba-
tum a deo in vobis virtutib⁹ et p̄digijs et si-
gnis que fecit deus p illū in medio vr̄i sicut
scitis: hūc diffinito cōsilio et p̄sciētia dei tradi-
tum p manus iniquorꝫ · affigētes interemi-
stis. Quem deus suscitauit solutis dolorib⁹
inferni: iuxta quod impossibile erat teneri
illū ab eo. Dauid enim dicit in eū. Prouide-
bam dominū in cōspectu meo semp: quomā
a dextris est michi ne cōmouear. Propter
hoc letatum est cor meū et exultauit lingua

mea: insup ⁊ caro mea requiescet in spe. Quo-
niaȝ nō derelinques animā meā in inferno:
nec dabis sanctū tuū videre corrupcōnem.
Notas michi fecisti vias vite: replebis me
iocūditate cū facie tua. Viri fratres: liceat
audēter dicē ad vos de patriarcha dauid
qm̄ defunctus est. ⁊ sepultus est: et sepulcrū
eius ē apud nos usqȝ ī hodiernū diē. Pro-
pheta igit̄ cum esset ⁊ sciret q̄ iureiurando
iurasset illi deus de fructu lūbi eius sedere
sup sedē eius: ꝓuidens locutus est de resur-
rectione cristi: q̄ neqȝ derelictus est in infer-
no. neqȝ caro eius vidit corruptionē. Hunc

IIII

ihesū resuscitauit deus: cuius omnes nos te-
stes sumus. Dextera igit̄ dei exaltatus. et ꝓ-
missione spiritus sancti accepta a patre: ef-
fudit hoc donū quod vos videtis ⁊ auditis.
Non enim dauid ascendit in celū. Dicit aūt
ipē. Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris meis:
donec ponā inimicos tuos scabellū pedum
tuoꝝ. Certissime sciat ergo omnis domus
israhel: q̄ et dn̄m eū ⁊ cristū fecit deus hunc
ihesū quē vos crucifixistis. His aūt auditis
compūcti sunt corde: et dixerūt ad petrū et
ad reliquos apostolos. Quid faciemus vi-
ri fratres? Petrus aūt ad illos: penitentiaȝ
inquit agite. et baptizetur vnusquisqȝ vr̄m
in nomine ihesu cristi in remissionē peccatoꝝ
vestroꝝ: et accipietis donū spūs sancti. Vo-
bis enim ē repromissio ⁊ filijs vr̄is: et omni-
bus qui longe sūt quoscunqȝ aduocauerit
dn̄s deus noster. Alijs etiā verbis plurimis
testificatus est: et exhortabatur eos dicens.
Saluamini a generacōne ista praua. Qui
ergo receperūt sermonē eius baptizati sūt: et
apposite sūt in die illa anime circiter tria mi-
lia. Erant aūt pseuerantes in doctrina apo-
stoloꝝ: et cōmunicacōne fractionis panis.
et oracōnibꝫ. Fiebat autē omni anime timor.
Multa q̄ꝫ ꝓdigia ⁊ signa per apostolos in
iherusalē fiebant: et metus erat magnus in
vniūsis. Omnes etiam qui credebant erāt
pariter: et habebant omnia cōmunia. Pos-
sessiones ⁊ substantias vendebāt: et diuide-
bant illa oīibꝫ ꝓut cuiqȝ opus erat. Quo-
tidie quoqȝ pdurātes vnanimiter in tēplo
et frangentes circa domos panē. sumebant
cibū cum exultacōne ⁊ simplicitate cordis:
collaudātes deū ⁊ habētes gratiā ad omnē
plebem. Dominus autem augebat qui salui
fierent quotidie in idipsum. III

II

Petrus autē ⁊ iohānes ascendebāt in
templū: ad horam oracōnis nonā. Et quidā
vir q̄ erat claudus ex vtero matris sue ba-
iulabatur: quē ponebant quotidie ad por-
tam templi que dicitur speciosa: ut peteret
elemosinaȝ ab introeūtibꝫ in templū. Is cū
vidisset petrū et iohānem incipiētes introi-
re in templū: rogabat ut elemosinā acciperet.
Intuens autēȝ in eū petrus cū iohāne dixit.
Respice in nos. At ille intēdebat in eos: spe-
rans se aliquid accepturum ab eis. Petrus
aūt dixit. Argentū et aurū non ē michi: qđ
aūt habeo hoc tibi do. In nomine ihesu xp̄i
nazareni surge ⁊ ambula. Et apphensa manū
eius dextera alleuauit eū: et ꝓtinus consoli-
date sūt bases eius ⁊ plante. Et exiliens ste-
tit et ambulabat: et intrauit cū illis in tēplū:
ambulās ⁊ exiliens ⁊ laudās deū. Et vidit
oīs ppl̄us eū ambulantē: et laudantē deū.

III

Cognoscebant aūt illū: q̄ ipse erat qui ad
elemosinā sedebat ad speciosam portā tēpli.
Et impleti sūt stupore ⁊ extasi: in eo q̄ conti-
gerat illi. Cū tenerent aūt petrū ⁊ iohānē:
cucurrit omnis ppl̄us ad eos ad porticū que
appellat̄ salomonis stupentes. Videns aūt
petrus: respondit ad ppl̄m. Viri israhelite q̄d
miramini in hoc. aut nos q̄d intuemini: qua-
si nostra virtute aut pietate fecerimus hunc
ambulare? Deus abraham et deus ysaac et
deus iacob. deus patrū nostroꝝ glorificauit
filiū suū ihesū: quē vos quidē tradidistis et
negastis ante faciēȝ pilati iudicante illo di-
mitti. Vos aūt sanctū et iustū negastis: et
petistis virū homicidā donari vobis: aucto-
rem vero vite interfecistis. Quē deus suscita-
uit a mortuis: cuius nos testes sumus: et in
fide nominis eius hūc quē vos videtis et
nostis confirmauit nomē eius: et fides q̄ ꝑ
eū est dedit integram sanitatē istā in conspe-
ctu omniū vestrū. Et nūc fratres scio q̄ per
ignorantiā fecistis: sicut et principes vestri.
Deus aūt qui pnūciauit ꝑ os omniū ꝓpheta-
rum pati cristū suū: sic impleuit. Penitemini

IIII

igitur et conūtimini ut deleant̄ peccata vr̄a:
ut cū venerint tēpora refrigerij a conspectu

dñi et miserit eū qui p̄dicatus ē vobis ihm
cristū: quē oportet quidez celū recipe vſqꝫ
in tēpora restitucōnis omīū que locutus est
deus p os sanctoꝝ suoꝝ a seculo ꝓphetaꝝ.
Moyses quidē dixit. Quoniā ꝓphetā susci-
tabit vobis dn̄s de⁹ vester de fratrib⁹ vrīs:
tanꝙ meipm audietis iuxta oīa quecūqꝫ
locutus fuerit vobis. Erit autē: omnis aīa
que nō audierit ꝓphetaz illū exterminabit̄
de plebe. Et oēs ꝓphete a samuhele deīn-
ceps qui locuti sūt annūciauerūt dies istos.
Vos estis filij ꝓphetaꝝ et testamēti: quod
disposuit deus ad patres nostros dicēs ad
abrahaz. Et in semine tuo bn̄dicent̄ oēs
familie terre. Vobis primū deus suscitans
filium suū misit eum benedicentē vobis: ut
ꝯūtat se vnusquisqꝫ a nequicia sua. IIII

Loquentib⁹ autez illis ad ꝓplm. supue-
nerūt sacerdotes ⁊ magistratus tem-
pli et saducei. dolentes ꝙ docerent ꝓplm et
annūciarēt in ihm resurrectionē ex mortuis:
et iniecerūt in eos manus: et posuerunt eos
in custodia in crastinū. Erat aūt iam vespa.
Multi aūt eoꝝ qui audierant verbū credi-
derūt. et factus ē numerus eoꝝ quīqꝫ milia.
Factū est aūt in crastinū ut congregarent̄
principes eoꝝ et seniores et scribe in ihrlm:
et annas pnceps sacerdotū. et cayphas. et
iohannes. et allexander. et quotquot erāt
de genē sacerdotali. Et statuentes eos in
medio interrogabāt. In qua virtute aut in
quo nomine fecistis hoc vos? Tūc repletus
spū sancto petrus. dixit ad eos. Principes
populi et seniores: si nos hodie iudicam̄ in
bn̄facto hominis infirmi in quo iste saluus
factus est: notum sit omnib⁹ vobis et oīni
plebi israhel quia in nomine dn̄i nostri ihesu
xp̄i nazareni quē vos crucifixistis quē deus
suscitauit a mortuis: in hoc iste astat coram
vobis sanus. Hic est lapis qui reprobat⁹
est a vobis edificātibus. qui factus est in
caput anguli: et nō est in alio aliquo salus.
Nec enim aliud nomē est sub celo datū ho-
minib⁹: in quo oporteat nos saluos fieri. Vi-
dentes aūt petri ꝯstantiā ⁊ iohānis: cōpto
ꝙ homines essent sine litteris ⁊ ydeote am-
mirabant: et cognoscebant eos qm̄ cū ihu
fuerāt. Hominē quoqꝫ videntes stantē cū
eis qui curatus fuerat: nichil poterāt cōtra-
dicē. Iusserūt aūt eos foras extra ꝯciliū se-
cedē: et conferebāt adinuicē dicētes. Quid
faciemus hominib⁹ istis? Quoniāquidem
notū signū factuz est p eos omnib⁹ habitā-
tibus ihrlm. Manifestū est: et nō possumus
negare. Sed ne amplius diuulgetur in po-
pulū: cōminem̄ eis ne vltra loquant̄ in no-
mine hoc vlli hominū. Et vocantes eos: de-
nūciauerūt ne omnino loquerent̄ neqꝫ do-
cerent in nomine ihesu. Petrus vero ⁊ iohā-
nes respondentes dixerūt ad eos. Si iustū
ē in conspectu dei vos potius audire ꝙ deū:
iudicate. Non enim possumus que vidimus
et audiuimus nō loqui. At illi cōminantes
dimiserūt eos: nō inuenientes quō punirēt
eos ꝓpter ꝓplm: quia oēs clarificabāt id qđ
factū erat in eo qđ acciderat. Annoꝝ enim
erat amplius q̄dragīnta homo: in quo fa-
ctum fuerat signuz istud sanitatis. Dimissi
autez venerūt ad suos: et annūciauerūt eis
quanta ad eos pncipes sacerdotū et senio-
res dixissent. Qui cū audissent: vnanimiter
leuauerūt vocem ad deū et dixerūt. Dn̄e tu
qui fecisti celū et terrā mare ⁊ omnia que in
eis sūt: qui spiritu sancto p os patris nostri
dauid pueri tui dixisti quare fremuerūt gē-
tes ⁊ populi meditati sunt inania. astiterūt
reges terre ⁊ pncipes ꝯuenerūt in vnū ad-
uersus dn̄m et adūsus cristū eius: cōuenerūt
enim vere in ciuitate ista adūsus sanctum
puerū tuū ihesū quē vnxisti herodes ⁊ ponti-
us pylatus cū gentib⁹ et populis israhel: fa-
cere que manus tua ⁊ consiliū tuū decreuerūt
fieri. Et nūc dn̄e respice in minas eoꝝ: et da
seruis tuis cū omni fiducia loqui verbū tuū
in eo ꝙ manū tuā extendas ad sanitates et
signa et ꝓdigia fieri p nomē sancti filij tui
ihesu. Et cū orassent motus est locus in quo
erant congregati: et repleti sūt omnes spū
sancto: et loquebant̄ verbum dei cū fiducia.
Multitudinis aūt credentiū erat cor vnū et
anima vna: nec quisꝙ eoꝝ que possidebat
aliquid suū esse dicebat: sed erāt illis oīa
cōmunia. Et virtute magna reddebāt apli
testimoniū resurrectionis ihu cristi dn̄i nrī:
et gratia magna erat in omnib⁹ illis. Neqꝫ
enim quisꝙ egens erat inter illos. Quotqt

enim possessores agroꝝ aut domoꝝ erant:
vendētes afferebant p̄cia eoꝝ que vende-
bant: et ponebant ante pedes aplōꝝ. Diui-
debatur autē singulis ꝑ ut cuiqꝫ opus erat.
Joseph aūt qui cognominatus ē barsabas
ab apostolis. qđ est interp̄tatū filius conso-
lacōnis. leuites. cyprius genē cū haberet
agrū vendidit eū: et attulit preciū et posuit
ante pedes apostolorum. V

Vir autē quidā nomine ananias cum
saphira vxore sua vendidit agrū: et frauda-
uit de p̄cio agri cōscia vxore sua: et afferēs
partē quandaꝫ. ad pedes aplōꝝ posuit. Di-
xit aūt petrus ad ananiam. Anania cur tem-
ptauit sathanas cor tuuꝫ mentiri te spiritui
sancto: et fraudare de p̄cio agri? Nōne ma-
nens tibi manebat: et venūdatū in tua erat
potestate? Quare posuisti in corde tuo hāc
rem? Non es mentitus hominibꝰ ſ3 deo. Au-
diens autē ananias hec verba: cecidit ⁊ ex-
spirauit. Et factus est timor magnus super
omnes qui audierūt. Surgētes autē iuue-
nes amouerūt eū: et efferentes sepelierunt.
Factū est autē quasi horaꝝ triū spaciū: et
vxor ipsius nesciens qđ factū fuerat intro-
iuit. Dixit autē ei petrus. Dic michi: si tanti
agrū vendidistis. At illa dixit. Etiam tanti.
Petrus autē ad eam. Quid vtiqꝫ conuenit
vobis temptare spiritū domini? Ecce pedes
eoꝝ qui sepelierūt virū tuū ad ostiū: et effe-
rent te. Confestim cecidit ante pedes eius:
et exspirauit. Intrātes aūt iuuenes inuene-
rūt illā mortuā: et extulerūt et sepelierūt ad
virū suū. Et factus ē timor magnus in vni-
uersa ecclesia: et in omnes qui audierūt hec.
Per manus autē aplōꝝ fiebant signa et ꝓ-
digia multa in plebe. Et erant vnanimiter
omnes in porticu salomonis. Ceteroꝝ aūt
nemo audebat ꝯiungē se illis: sed magni-
ficabat eos ꝑplus. Magis autē augebatur
credentiū in dn̄o multitudo viroꝝ ac mulie-
rū: ita ut in plateas eicerent infirmos et po-
nerent in lectulis ac grabatis ut veniēte pe-
tro saltem vmbra illius obūbraret quenq̄
illoꝝ: et liberarent̄ omnes ab infirmitatibꝰ
suis. Concurrebat aūt et multitudo vicina-
rum ciuitatū iherusalem. afferentes egros
et vexatos a spiritibꝰ immūdis: q̄ curabant̄
omēs. Exsurgens aūt princeps sacerdotū
et omēs qui cū illo erāt que est heresis sadu-
ceoꝝ repleti sūt zelo: et iniecerūt manus in
aplōs: et posuerūt eos in custodia publica.
Angelus aūt domini ꝑ noctē aperiens ianu-
as carceris ⁊ educens eos dixit. Ite: et stan-
tes loquimini in templo plebi omnia verba
vite huius. Qui cū audissent intrauerūt di-
luculo in templū: et docebant. Aduenie̅s
autē princeps sacerdotū et qui cū eo erant
conuocauerūt conciliū. et omnes seniores fi-
lioꝝ israhel: et miserunt ad carcerē ut addu-
cerent̄. Cū autē venissent ministri et apto
carcere nō inuenissent illos: reūsi nūciauerūt
dicentes. Carcerē quidē inuenimus clausū
cū omi diligentia: et custodes stantes ante
ianuas: aperientes autē neminē intus inue-
nimus. Ut aūt audierūt hos ſmones magi-
stratus templi ⁊ principes sacerdotū: ambi-
gebant de illis quidnam fieret. Aduenie̅s
autē quidaꝫ nūciauit eis: q̄r ecce viri quos
posuistis in carcerē sūt in templo stantes: et
docentes ꝑplm. Tunc abijt magistratus cū
ministris: et adduxit illos sine vi. Timebāt
enim ꝑplm ne lapidarentur. Et cū adduxis-
sent illos: statuerūt in cōcilio. Et interroga-
uit eos princeps sacerdotū dicens. Preci-
piendo precepimus vobis ne doceretis in
nomine isto: et ecce replestis iherusalem do-
ctrina vestra: et vultis inducē super nos san-
guinē hominis istius. Respondens autē pe-
trus ⁊ apli dixerūt. Obedire oportet deo
magis q̄ hominibꝰ. Deus patrum nostroꝝ
suscitauit ihesū: quē vos interemistis suspen-
dentes in ligno. Hūc principē deus ⁊ salua-
torem exaltauit dextera sua ad dandam pe-
nitentiam israhel et remissionē peccatoꝝ: et
nos sumus testes hoꝝ verboꝝ: et spiritus
sanctus quē dedit deus omnibꝰ obedie̅tibꝰ
sibi. Hec cū audissent dissecabant̄: et cogi-
tabant interficē illos. Surgēs aūt quidā
in concilio phariseus nomine gamalihel le-
gis doctor honorabilis vniūse plebi: iussit
foras ad breue homines fieri. Dixitqꝫ ad il-
los. Viri israhelite attendite vobis sup ho-
minibus istis: quid acturi sitis. Ante hos
enim dies extitit theodas dicens se esse ali-
quem: cui consensit numerus viroꝝ circiter

quadringentoꝝ: qui occisus est et omnes
qui credebant ei dissipati sũt: et redacti ad
nichilũ. Post hũc extitit iudas galileus in
dieb9 ꝓfessionis: et auertit ppłm post se. Et
om̃es quot q̃t cõsensert ei dispsi sunt: et ipe
perijt. Et nũc itaqꝫ dico vob: discedite ab
hominib9 istis. et sinite illos. Quoniã si ẽ ex
hominib9 cõsiliũ hoc aut opus. dissoluetur:
si vero ex deo est nõ poteritis dissoluere: ne
forte et deo repugnare videami. Cõsensert
aũt illi: et ꝯuocantes apostolis cesis denũci-
auerũt ne omino loquerent᷑ in nomine ihe-
su: et dimiserũt eos. Et illi quidẽ ibant gau-
dentes a ꝯspectu ꝯcilij: qm̃ digni habiti sũt
ꝓ nomine ihesu ꝯtumeliam pati. Omni aũt
die non cessabant in templo ⁊ circa domos
docẽtes: et euãgelizãtes xp̃m ihesũ.

VI

In diebus aũt illis crescente numero disci-
puloꝝ factum est murmur grecoꝝ adũsus
hebreos: eo q despicerentur in ministerio
quotidiano vidue eoꝝ. Cõuocantes autẽ
duodecim multitudinẽ discipuloꝝ dixerũt.
Non est equũ nos derelinquẽ verbũ dei: et
ministrare mensis. Considerate ergo frẽs
viros ex vobis boni testimonij septem ple-
nos spũ sancto ⁊ sapientia: quos constitua-
mus super hoc opus. Nos vero orõni ⁊ mini-
sterio v̾bi instantes erimus. Et placuit ser-
mo coram omni multitudine. Et elegerunt
stephanũ virum plenũ fide ⁊ spũ sancto: et
philippũ et procorũ ⁊ nycanorẽ et thimonẽ
et parmenam et nicolaũ aduenã anthioce-
nũ. Hos statuerũt ante conspectũ aploꝝ:
et orantes imposuerũt eis manus. Et verbũ
domini crescebat: et multiplicabat᷑ numerus
discipuloꝝ in iherusalẽ valde. Multa etiã
turba sacerdotũ obediebat fidei. Stepha-
nus autẽ plenus gratia ⁊ fortitudine facie-
bat ꝓdigia ⁊ signa magna in ppło. Surre-
xerũt aũt quidam de synagoga que appel-
labatur libertinoꝝ et cyrenensium ⁊ alexan-
drinoꝝ. et eoꝝ qui erant a cilicia et asia di-
sputantes cũ stephano: et non poterant re-
sistẽ sapiẽtie ⁊ spiritui qui loquebatur: pro-
pter qđ redarguerentur ab eo cũ omi fidu-
cia. Tunc sũmiserũt viros qui dicerẽt se au-
disse eũ dicentẽ v̾ba blasphemie in moysen
et deũ. Commouerũt itaqꝫ plebẽ ⁊ seniores
et scribas: et ꝯcurrẽtes rapuerũt eũ ⁊ addu-
xerũt in cõciliũ: et statuerũt falsos testes q̃
dicerent. Homo iste non cessat loqui v̾ba
adũsus locũ sanctũ et legem. Audiuimus
enim eũ dicentẽ: qm̃ ihesus nazarenus hic
destruet locũ istũ: et mutabit traditiones.
quas tradidit nobis moyses. Et intuentes
eũ oẽs q̃ sedebãt in ꝯcilio: viderũt faciẽ eius
tanq̃ faciẽ angeli. Dixit aũt princeps sacer-
dotũ: si hec ita se haberẽt. Qui ait.

VII

Viri frẽs et prẽs audite. Deus glorie
apparuit patri nr̃o abrahe cũ esset in
mesopotamia priusq̃ moraret᷑ in carran: et
dixit ad illũ. Exi de terra tua ⁊ de cognatio-
ne tua: et veni in terrã quã monstrauero tibi.
Tũc exijt de terra chaldeoꝝ: et habitauit
in charran. Et inde postq̃ mortuus ẽ pater
eius transtulit illũ in terrã istam: in qua nũc
vos habitatis. Et non dedit illi hereditatẽ
in ea nec passum pedis: sed repromisit dare
illi eam in possessionẽ ⁊ semini eius post ipm:
cũ non haberet filiũ. Locutus est autẽ deus.
quia erit semen eius accola in terra aliena:
et seruituti eos subicient ⁊ male tractabunt
eos annis quadringentis: et gentẽ cui ser-
ierint iudicabo ego dicit dñs. Et post hec
exibunt: et deseruient michi in loco isto. Et
dedit illi testamẽtũ circũcisionis. ⁊ sic genuit
ysaac et circũcidit eũ die octauo: et ysaac ia-
cob: et iacob duodeciꝫ p̃triarchas. Et patri-
arche emulantes ioseph vendiderũt in egi-
ptũ: et erat deus cũ eo. Et eripuit eũ ex om-
nibus tribulacõib9 eius: et dedit ei gratiã et
sapientiam in ꝯspectu pharaonis regis egi-
ptioꝝ: et ꝯstituit eum ꝓpositũ sup egiptũ et
sup omnẽ domũ suam. Uenit aũt fames in
vniũsam egiptũ ⁊ chanaan ⁊ tribulatio ma-
gna: et nõ inueniebant cibos patres nostri.
Cũ audisset aũt iacob esse frumentũ in egi-
pto. misit patres nostros p̃mũ: et in secũdo
cognitus est ioseph a fratrib9 suis: et mani-
festatũ est pharaoni genus eius. Mittens
autẽ ioseph accersiuit iacob patrem suũ: et
omnẽ cognationẽ suam in animab9 septua-
gintaquinqꝫ. Et descendit iacob in egiptũ: et
defunctus est ipse ⁊ patres nostri. Et trãsla-
ti sunt in sichem: et positi sunt in sepulcro qđ
emit abraham precio argenti a filijs emor

filij sichem. Cū autez appropinq̃ret tempus promissionis quā ɔfessus erat deus abrahe creuit populus ⁊ multiplicatus ē in egipto: quoadusq; surrexit alius rex i egipto q̄ nō sciebat ioseph. Hic circūueniēs genus nostrū afflixit patres nostros: ut exponerent infantes suos ne viuificarētur. Eodem tpe natus est moyses. et fuit gratus deo: qui nutritus ē tribus mensib; in domo patris sui. Exposito aūt illo sustulit eū filia pharaonis: et nutriuit eū sibi in filiū. Et eruditus ē moyses omni sapientia egiptiorum: et erat potens in v̄bis ⁊ in operib; suis. Cū autē impleret̄ ei quadraginta annorum tēpus: ascendit in cor eius ut visitaret fratres suos filios israhel. Et cū vidisset quendā iniuriā patientez vindicauit illū: et fecit vltionē ei qui iniuriā sustinebat pcusso egiptio. Existimabat autem intelligē fratres: qm̄ deus p manū ipius daret salutē illis. At illi nō intellexerūt. Sequenti vero die apparuit illis litigantib;: et reconciliabat eos in pace dicens. Viri: frēs estis. Vt quid nocetis alterutrū? Qui autē iniuriaz faciebat pximo: repulit eū dicens. Quis te ɔstituit principem ⁊ iudicem super nos? Nūquid interficere me tu vis. quēadmodū interfecisti heri egiptiū? Fugit autez moyses in verbo isto: et factus est aduena in terra madian: vbi generauit filios duos. Et expletis ānis quadraginta: apparuit illi in deserto montis syna angelus in igne flāme rubi. Moyses autē videns ammiratus est visū. Et accedēte illo ut cōsideraret: facta est ad eū vox dñi dicēs. Ego sū deus patrū tuorum: deus abraham. deus ysaac. et deus iacob. Tremefactus autē moyses: non audebat considerare. Dixit aūt illi deus. Solue calciamētū pedū tuorum. Locus enim in quo stas terra sancta est. Videns vidi afflictōnez populi mei qui est in egipto: et gemitū eorum audiui: et descendi liberare eos. Et nūc. veni mittā te in egiptū. Hūc moysen quem negauerūt dicentes quis te ɔstituit principem et iudicem: hunc deus principem et redemptorez misit cū manu angeli q̄ apparuit illi in rubo. Hic eduxit illos faciēs pdigia et signa in terra egipti ⁊ in rubro mari: et in deserto annis quadraginta. Hic est moyses qui dixit filijs israhel. Prophetā suscitabit vob̄ deus de fratrib; vestris: tanq̄ me ipsū audietis. Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cū angelo qui loquebat̄ ei in monte syna et cū patrib; nostris: qui accepit v̄ba vite dare nobis. Cui noluerūt obedire patres nostri: sed repulerūt ⁊ auersi sūt cordibus suis in egiptū: dicentes ad aaron. Fac nobis deos qui p̄cedant nos. Moysi enim huic q̄ eduxit nos de terra egipti: nescimus quid factū sit ei. Et vitulū fecerūt in diebus illis: et obtulerunt hostiam simulacro: et letabant̄ in operibus manuū suarum. Conūtit autē deus: et tradidit eos seruire milicie celi: sicut scriptū est in libro pphetarum. Nūquid victimas aut hostias obtulistis michi ānis quadraginta in deserto domus israhel? Et suscepistis tabernaculū moloch ⁊ sidus dei vestri rempham. figuras quas fecistis adorare eas: et transferam vos trans babilonē. Tabernaculū testimonij fuit cū patrib; nostris in deserto sic disposuit illis deus loquēs ad moysen: ut faceret illud secūdū formam quā viderat. Quod ⁊ induxerūt suscipiētes patres nostri cū ihesu in possessionē gentiū: quas expulit deus a facie patrū nr̄orum usq; in dieb; dauid. Qui inuenit grām ante deū: et petijt ut inueniret tabernaculū deo iacob. Salomon autez edificauit illi domū. Sed non excelsus in manufactis habitat: sicut p pphetam dicit. Celū michi sedes est: terra autē scabellū pedū meorum. Quam domū edificabitis michi dicit dñs: aūt quis locus requietionis mee est? Nōne manus mea fecit hec omnia? Dura ceruice et incircūcisi cordibus ⁊ auribus. vos semp spiritui sancto restitistis: sicut patres vr̄i et vos. Quē pphetarum non sunt psecuti prēs vestri? Et occiderunt eos qui prenūciabant de aduētu iusti: cuius vos nūc pditores ⁊ homicide fuistis: qui accepistis legē in dispositiōne angelorum. et non custodistis. Audientes aūt hec dissecabant̄ cordib; suis: et stridebant dentibus in eū. Cū autē esset plenus spiritu sancto. intendens in celū vidit gloriam dei: et ihesum stantē a dextris dei. Et ait. Ecce video celos apertos: et filiū hominis stantē a dextris virtutis dei. Exclamantes autez voce magna

continuerūt aures suas: et impetū fecerunt
vnanimiter in eū. Et eicientes eū extra ciui-
tatem lapidabant: et testes deposuerūt ve-
stimenta sua secus pedes adolescentis: qui
vocabat saulus. Et lapidabant stephanū
inuocantē et dicentē. Dn̄e ihesu suscipe spiri-
tū meū. Positis aūt genibus: clamauit voce
magna dicēs. Dn̄e: ne statuas illis hoc pcc̄m.
Et cū hoc dixisset: obdormiuit. VIII

Saulus autē erat consentiens neci eius.
Facta est autē in illa die psecutio ma-
gna in ecclesia que erat iherosolimis: et oēs
dispersi sūt p regiones iudee et samarie pre-
ter apostolos. Curauerūt aūt stephanum
viri timorati: et fecerūt planctū magnū sup
eū. Saulus aūt deuastabat ecclesiā per do-
mos intrans: et trahens viros ac mulieres.
tradebat in custodiam. Igitur q̄ dispsi erāt
ptransibant euangelizantes v̄bum dei. Phi-
lippus autē descendens in ciuitatē samarie
predicabat illis cristū. Intendebant autē
turbe hijs que a philippo dicebantur vnani-
miter audientes: et videntes signa que fa-
ciebat. Multi enim eorū qui habebant spūs
immūdos: clamātes voce magna exiebāt.
Multi aūt paralitici et claudi curati sūt. Fa-
ctum est ergo gaudiū magnū in illa ciuita-
te. Vir aūt quidā nomine symon qui ante
fuerat in ciuitate magus seducens gentem
samarie dicens se esse aliquem magnū: cui
auscultabant omnes a minimo usqȝ ad ma-
ximū dicentes: hic est virtus dei que vocat
magna. Attendebant aūt eū: ppter quod
multo tempore magicis suis dementasset eos.
Cū vero credidissent philippo euāgelizan-
ti de regno dei: in nomine ihesu cristi baptiza-
bant viri ac mulieres. Tūc symō et ipe cre-
didit: et cū baptizatus esset adherebat phi-
lippo. Videns etiam signa et virtutes maxi-
mas fieri: stupens ammirabatur. Cum autē
audissent apostoli qui erant in iherosolimis
quia recepisset samaria verbū dei: miserunt
ad eos petrū et iohannē. Qui cū venissent
orauerūt pro ipsis: ut acciperent spiritū san-
ctū. Nondū enim in quenq̄ illorū venerat:
sed baptizati tantū erant in nomine domini
ihesu. Tunc imponebāt manus sup illos: et
accipiebant spiritū sanctū. Cū vidisset aūt
symon quia p impositionē manus apostolorū
daretur spiritus sanctus: obtulit eis pecuni-
am dicens. Date et michi hanc potestatem:
vt cuicūqȝ imposuero manus accipiat spm̄
sanctū. Petrus autē dixit ad eum. Pecunia
tua tecū sit in perditionē: qm̄ donū dei existi-
masti pecunia possideri. Non est enim tibi
pars neqȝ sors in s'mone isto. Cor enim tuū
nō est rectū corā deo. Penitentiā itaqȝ age
ab hac nequicia tua: et roga deū si forte re-
mittatur tibi hec cogitacō cordis tui. In fel-
le enim amaritudinis et obligatione iniqui-
tatis video te esse. Respondens aūt symon
dixit. Precamini vos pro me ad dn̄m: ut ni-
chil veniat sup me horū que dixistis. Et illi
quidē testificati et locuti verbū domini redi-
bant ierosolimā: et multis regionibus sama-
ritanorū euangelizabant. Angelus autē do-
mini locutus ē ad philippū dicens. Surge:
et vade cōtra meridianū ad viam q̄ descen-
dit ab iherusalē in gazā: hec est deserta. Et
surgēs abijt. Et ecce vir ethiops eunuchus
potens candacis regine ethiopū. qui erat
super omnes gazas eius venerat adorare
in iherusalē: et reuertebatur sedens supra cur-
rū suū. legēsqȝ ysaiā pphetam. Dixit aūt spūs
philippo. Accede: et adiunge te ad currum
istū. Accurrens autē philippus: audiuit eū
legentē ysaiam pphetam et dixit. Putasne
intelligis q̄ legis? Qui ait. Et quō possum:
si non aliquis ostenderit michi? Rogauitqȝ
philippū ut ascēderet: et sederet secū. Locus
autē scripture quā legebat erat hic. Tanq̄
ouis ad occisionē ductus est: et sicut agnus
coram tondente se sine voce. sic nō aperuit
os suū. In humilitate iudiciū eius sublatū
est. Generationē eius q̄s enarrabit? Quo-
niam tolletur de terra vita eius. Respondens
autē eunuchus philippo dixit. Obsecro te.
de quo ppheta dicit hoc? De se an de alio ali-
quo? Aperiens aūt philippus os suū: et inci-
piens a scriptura ista: euangelizauit illi ihe-
sum. Et dū irent per viam: venerūt ad quan-
dam aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua.
Quis phibet me baptizari? Dixit autē phi-
lippus. Si credis ex toto corde licet. Et re-
spondens ait. Credo filiū dei esse ihesum cri-
stum. Et iussit stare currū. Et descenderunt

vterq; in aquam philippus et eunuchus: et baptizauit eū. Cū autē ascendisset de aqua spiritus domini rapuit philippum: et amplius non vidit eū eunuchus. Ibat aūt per viam suam gaudens. Philippus aūt inuentus ē in azoto: et ptransiens euāgelizabat ciuitatibus cūctis donec veniret cesaream.

IX

Saulus aūt adhuc spirans minarū et cedis in discipulos domini accessit ad principem sacerdotū. et petijt ab eo epistolas in damascū ad synagogas: ut si quos inuenisset huius vie viros ac mulieres: vinctos pducēt in iherusalē. Et cū iter faceret: contigit ut appropinquaret damasco. Et subito circūfulsit eū lux de celo: et cadēs in terrā audiuit vocem dicentē sibi. Saule saule: quid me psequeris? Qui dixit. Quis es domine? Et ille. Ego sū ihesus: quē tu psequeris. Durū est tibi ɔtra stimulū calcitrare. Et tremens ac stupēs dixit. Dñe: quid me vis facere? Et dñs ad eū. Surge et ingredere ciuitatē: et ibi dicet tibi quid te oporteat facere. Viri autē illi qui comitabant cum eo stabant stupefacti: audiētes quidē vocē: neminē autē videntes. Surrexit aūt saulus de terra: apertisq; oculis nichil videbat. Ad manus aūt illū trahentes. introduxerūt damascū. Et erat ibi tribus diebus non videns: et non manducauit neq; bibit. Erat autē quidam discipulus damasci. nomine ananias. Et dixit ad illū in visu dñs. Anania. At ille ait. Ecce ego dñe. Et dominus ad eū. Surge et vade in vicū qui vocatur rectus: et quere in domo iude. saulū nomine tharsensem. Ecce enim orat. Et vidit virū ananiam nomine introeūtem: et imponentē sibi manus ut visum recipiat. Respondit autem ananias. Dñe audiui a multis de viro hoc: quāta mala fecerit sanctis tuis in iherusalē. Et hic habet potestatē a principibus sacerdotū: alligandi omnes qui inuocant nomē tuū. Dixit autē ad eū dominus. Vade: quoniam vas electionis ē michi iste: ut portet nomē meū corā gentibus et regibus et filijs israhel. Ego enim ostendā illi: quanta oporteat eū pro nomine meo pati. Et abijt ananias et introiuit in domū: et imponēs ei manus dixit. Saule frater: dominus misit me ihesus. qui apparuit tibi in via qua veniebas: ut videas et implearis spiritu sancto. Et confestim ceciderūt ab oculis eius tanquam squame: et visū recepit. Et surgens baptizatus est: et cū accepisset cibū ɔfortatus est. Fuit aūt cū discipulis qui erant damasci p dies aliquot. Et continuo ingressus in synagogas predicabat ihesū: quoniam hic est filius dei. Stupebant autē omnes qui eū audiebant: et dicebant. Nōne hic est qui expugnabat in iherusalē eos qui inuocabant nomen istud? Et huc ad hoc venit: ut vinctos illos duceret ad principes sacerdotū. Saulus autē multo magis ɔualescebat et confundebat iudeos qui habitabāt damasci: affirmās quoniam hic ē cristus. Cū autē implerent dies multi: consiliū fecerūt in vnū iudei ut eum interficerēt. Note autem facte sunt saulo insidie eorum. Custodiebant aūt et portas die ac nocte: ut eū interficerent. Accipientes aūt eū discipuli eius nocte p murū dimiserunt eū: summittentes in sporta. Cū aūt venisset in ihrlm temptabat se iūgē discipulis: et oēs timebant eū: non credentes quod esset discipulus. Barnabas aūt apprehensū illū duxit ad apostolos: et narrauit illis quō in via vidisset dñm et quod locutus est ei: et quō in damasco fiducialiter egerit in nomine ihesu. Et erat cū illis intrans et exiens in iherusalē: fiducialiter agens in nomine dñi. Loquebatur quoq; gentibus et disputabat cū grecis: illi autem querebant occidē eum. Quod cū cognouissent fratres deduxerūt eū cesareā: et dimiserūt tharsū. Ecclesia quidē per totam iudeā et galileā et samariā habebat pacē: et edificabatur ambulans in timore dñi: et ɔsolacōne sancti spiritus replebatur. Factū est aūt petrū dū ptransiret vniuersos. deuenire ad sanctos qui habitabant lidde. Inuenit autē ibi hominē quendā nomine eneā. ab annis octo iacentē in grabbato: qui erat paraliticus. Et ait illi petrus. Enea: sanet te dominus ihesus cristus. Surge: et sterne tibi. Et ɔtinuo surrexit. Et viderūt illū omnes qui habitabant lidde et sarone: qui ɔuersi sunt ad dominū. In ioppe aūt fuit quedā discipula nomine tabita: que interpretata dicitur dorcas. Hec erat plena operibus bonis et elemosinis

quas faciebat. Factũ est aũt in diebus illis:
ut infirmata moreretur. Quã cũ lauissent:
posuerũt eam in cenaculo. Cũ autẽ ꝓpe esset
lidda ab ioppe: discipuli audiẽtes quia pe-
trus esset in ea miserũt duos viros ad eum:
rogantes. ne pigriteris venire usqꝫ ad nos.

VII

Exurgens aũt petrus: venit cũ illis. Et cũ
advenisset duxerũt illũ in cenaculũ: et circũ-
steterũt illũ omnes vidue flentes: et osten-
dentes ei tunicas ⁊ vestes q̃s faciebat illis
dorcas. Eiectis aũt omnibꝫ foras. petrus po-
nens genua orauit: et ꝯũsus ad corpus di-
xit. Thabita surge. At illa aperuit oculos:
et viso petro resedit. Dans aũt illi manũ ere-
xit eam: et cũ vocasset sanctos et viduas as-
signauit eam vivã. Notũ aũt factũ est per
vniũsam ioppen et crediderũt multi in do-
mino. Factũ est aũt ut dies multos morare-
tur in ioppe apud symonẽ quendã coriariũ.

VIII

X

Vir autẽ quidam erat in cesarea
nomine cornelius centurio cohortis
que dicit̃ ytalica. religiosus ac timens deũ
cũ omni domo sua: faciens elemosinas mul-
tas plebi: et deprecans deũ semp. Is vidit in
visu manifeste quasi hora diei nona ãgeluꝫ
dei introeuntẽ ad se: et dicentẽ sibi. Corneli.
At ille intuens eũ: timore correptus dixit.
Quis es dñe? Dixit autẽ illi. Orationes tue
et elemosine tue ascenderũt in memoriã in
conspectu dñi. Et nũc mitte viros in ioppen:
et accersi symonẽ quendã qui cognomina-
tur petrus. Hic hospitat̃ apud symonem
quendã coriariũ: cuius ẽ domus iuxta ma-
re. Hic dicet tibi: quid te oporteat facẽ. Et
cũ discessisset angelus qui loquebatur illi:
vocauit duos domesticos suos et militem
timentẽ dñm ex hiis qui illi parebãt. Quĩ-
bus cũ narrasset oĩa: misit illos in ioppen.

P

Postera aũt die iter illis facientibꝫ et appro-
pinquantibꝫ civitati: ascendit petrus in su-
periora ut oraret circa horam sextam. Et cũ
esuriret voluit gustare. Parantibꝫ aũt illis:
cecidit sup eũ mentis excessus. Et vidit ce-
lum apertũ: et descendens vas quoddam
velut linteũ magnũ quatuor initiis summit-
ti de celo in terrã: in quo erãt oĩa quadru-
pedia et serpentia terre. et volatilia celi. Et
facta est vox ad eũ. Surge petre: occide
et manduca.

II

Ait autẽ petrus. Absit dñe: q̃
nunq̃ mãducaui omne ꝯmune et immũdũ.
Et vox iterũ secũdo ad eũ. Que deus purifi-
cauit: tu cõmune ne dixeris. Hoc aũt factũ
est per ter. Et statim receptũ est vas in celũ.
Et dũ intra se hesitaret petrus quidnã esset
visio quã vidisset: ecce viri qui missi erant a
cornelio inquirentes domũ symonis. astite-
rũt ad ianuam. Et cũ vocassent: interroga-
bant si symon qui cognominat̃ petrus illic
haberet hospitiũ. Petro autẽ cogitante de
visione: dixit spiritus ei. Ecce viri tres que-
rũt te. Surge itaqꝫ et descende: et vade cũ
eis nichil dubitans: quia ego misi illos.

III

De-
scendẽs autẽ petrus ad viros dixit. Ecce
ego sum quẽ queritis. Que causa est ꝓpter
quã venistis? Qui dixerũt. Cornelius centu-
rio vir iustus ⁊ timens deũ et testimoniũ ha-
bens ab vniũsa gente iudeorũ: responsũ ac-
cepit ab angelo sancto accersiri te in domũ
suam: et audire verba abs te. Introducens
ergo eos recepit hospicio. Sequẽti aũt die
surgens. profectus est cũ illis: et quidã ex
fratribꝫ ab ioppe comitati sũt cũ eo. Altera
autẽ die introiuit cesaream: cornelius vero
exspectabat illos: ꝯuocatis cognatis suis
et necessariis amicis.

IIII

Et factũ est cũ intro-
isset petrus. obvius venit ei cornelius: et pro-
cidens ad pedes eius adorauit. Petrus vero
eleuauit eũ dicens. Surge: et ego ipse hõ
sum. Et loquens cum illo intrauit: et invenit
multos qui ꝯuenerãt: dixitqꝫ ad illos. Vos
scitis quo abominatũ sit viro iudeo ꝯiũgi
aut accedere ad alienigenam. Sed michi
ostendit deus neminẽ ꝯmunẽ aut immũdũ
dicẽ hominẽ: ꝓpter qđ sine dubitacõne veni
accersitus. Interrogo ergo: quã ob causam
accersisti me. Et corneli9 ait. A nudiusquar-
tana die usqꝫ ad hanc horã orans erã hora
nona in domo mea: ⁊ ecce vir stetit ante me
in veste candida: et ait. Corneli exaudita ẽ
oratio tua: et elemosine tue ꝯmemorate sũt
in ꝯspectu dei. Mitte ergo in ioppen et accer-
si symonẽ qui cognominat̃ petrus: hic ho-
spitatur in domo symonis coriarii iuxta ma-
re. Confestim ergo misi ad te: et tu bñfecisti
veniendo. Nunc ergo omnes nos in ꝯspe-
ctu tuo assumus: audire omnia quecũqꝫ tibi

precepta sūt a dño. Aperiens aūt petrus os
suū dixit. In veritate comperi quia non est
psonarꝝ acceptor deus: sed in omni gente
qui timet eū et operatur iusticiā: acceptus ē
illi. Verbū misit deus filijs israhel· annūciās
pacem p ihesū xpm: hic est omniū dominus.
Vos scitis qḋ factū est verbū per vniūsam
iudeā. Incipiēs enim a galilea post baptis=
mū qḋ pdicauit iohannes ihesū a nazareth
quō vnxit eū deus spiritu sancto et virtute:
qui ptransijt bñfaciendo ⁊ sanando oīes
oppressos a dyabolo: qm̄ deus erat cum illo.
Et nos testes sumus omniū q̄ fecit in regio=
ne iudeorꝝ et ihrlm: quē occiderunt suspen=
dentes in ligno. Hūc deus suscitauit tercia
die ⁊ dedit eū manifestū fieri· nō omni ꝓplo
sed testib; p̄ordinatis a deo: nobis qui mā=
ducauimus et bibimus cū illo postq̄ resur=
rexit a mortuis. Et p̄cepit nobis predicare
populo ⁊ testificari: q2 ipse ē qui ↄstitutus ē
a deo iudex viuorꝝ et mortuorꝝ. Huic oīes
ꝓphete testimoniū phibent remissionē pec=
catorꝝ accipē p nomen eius: oīes qui cre=
dūt in eū. Adhuc loquēte petro ꝟba hec: ce=
cidit spiritus sanctus sup omnes qui audi=
ebant verbū. Et obstupuerūt ex circūcisio=
ne fideles qui venerāt cū petro: q2 et in nati=
ones gratia spiritus sancti effusa est. Audi=
ebant enī illos loquētes linguis: et magni=
ficantes deū. Tunc respondit petrus. Nun=
quid aquam quis phibere potest ut non
baptizent hij qui spiritū sanctū acceperūt
sicut ⁊ nos? Et iussit eos baptizari in noīe
domini ihesu xpi. Tūc rogauerūt eū: ut ma=
neret apud eos aliquot diebus. XI

Audierūt autē apostoli et fratres qui
erant in iudea: qm̄ et gentes recepꝰt
verbū dei. Cū autē ascendisset petrus ihero=
solimā: disceptabāt aduūsus illū qui erāt ex
circūcisione dicentes. Quare introisti ad vi=
ros ꝓpuciū habētes: et manducasti cū illis?
Incipiēs autē petrus: exponebat illis ordi=
nem dicens. Ego erā in ciuitate ioppe orās.
et vidi in excessu mentis mee visionē: descē=
dens vas quoddā velut lintheum magnū
quatuor initijs summitti de celo: et venit usq3
ad me. In quod intuens considerabā: et vi=
di quadrupedia terre ⁊ bestias ⁊ reptilia et
volatilia celi. Audiui aūt ⁊ vocem dicentē
michi. Surge petre: occide et manduca. Di=
xi autē. Nequaq̄ dñe: q2 ↄmune aut inmū=
dū nunq̄ introiuit in os meū. Rñdit autem
vox scḋo de celo. Que deus mūdauit: tu ne
commune dixeris. Hoc aūt factū est p ter:
et recepta sūt omnia rursū in celū. Et ecce vi=
ri tres confestim astiterunt in domo in qua
eram: missi a cesarea ad me. Dixit autē spūs
michi: ut irem cū illis nichil hesitans. Vene=
runt autē mecū et sex fratres isti: et ingressi
sumus in domū viri. Narrauit aūt nob quō
vidisset angelū in domo sua stantē: et dicē=
tem sibi. Mitte in ioppen et accersi symonē
qui cognominatꝰ petrus: qui loquetur tibi
ꝟba in quib; saluus eris tu ⁊ vniūsa domus
tua. Cū autē cepissem loqui cecidit spiritus
sanctus sup eos: sicut et in nos in inicio. Re=
cordatus sū autē verbi dñi: sicut dicebat. Io=
hannes quidē baptizauit aqua: vos autē
baptizabimini spū sancto. Si ergo eandē
gratiā dedit illis deus sicut ⁊ nobis qui cre=
didimus in dñm ihesū xpm: ego quis eram
qui possem phibere deū? His auditis tacu=
erūt: et glorificauerūt deū dicentes. Ergo ⁊
gentib; penitentiā dedit deus ad vitam. Et
illi quidē qui dispersi fuerant a tribulacōne q̄
facta fuerat sub stephano pambulauerunt
usq3 fenicem et ciprū et antiochiam: nemini
loquentes verbū nisi solis iudeis. Erāt aūt
quidā ex eis viri cyprij et cyrenei: qui cū in=
troissent antiochiam loquebantꝰ et ad gre=
cos: annūciantes dñm ihesū. Et erat manus
domini cū eis: multusq3 numerus credentiū
conūsus est ad dñm. Peruenit aūt s̄mo ad
aures ecclesie que erat iherosolimis super
istis: et miserūt barnaban usq3 ad antiochi=
am. Qui cū puenisset et vidisset gratiā dei
gauisus est: et hortabatꝰ omnes in ꝓposito
cordis pmanere in dño: q2 erat vir bonus
et plenus spiritu sancto et fide: et apposita
est multa turba dño. Profectus ē aūt thar=
sum ut quereret saulū: quē cū inuenisset per=
duxit antiochiam. Et annū totū conūsati sūt
ibi in ecclesia: et docuerūt turbam multā: ita
vt cognominarentꝰ primū antiochie disci=
puli cristiani. In hijs aūt diebus supuenerūt
a iherosolimis ꝓphete antiochiā: et surgens

vnus ex eis nomine agab⁹ significabat per spiritū famem magnā futurā in vniūso orbe terraꝝ: que facta est sub claudio. Discipuli autē prout quis habebat ꝓposuerunt in ministeriū mittere habitantib⁹ in iudea fratribus: quod et fecerūt mittentes ad seniores per manus barnabe et sauli.

XII

Eodem aūt tp̄e misit herodes rex manus: ut affligeret quosdam de ecclesia. Occidit autē iacobū fratrē iohannis gladio: videns autem q̄ placeret iudeis apposuit app̄hendē et petrū. Erant autē dies azimoꝝ. Quem cū app̄hendisset misit in carcerē: tradensq; quatuor quaternionib⁹ militū ad custodiendū: volens post pascha ꝓducere eum populo. Et petrus quidē seruabatur in carcere: oratio aūt fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deū pro eo. Cū autē ꝓducturus eū esset herodes: in ipsa nocte erat petrus dormiens inter duos milites vinctus cathenis duab⁹: et custodes ante ostiū custodiebāt carcerē. Et ecce angelus domini astitit: et lumē refulsit in habitaculo: pcussoq; latere petri excitauit eū dicens. Surge velociter. Et ceciderūt cathene de manibus eius. Dixit aūt angelus ad eū. Precingē: et calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi. Circunda tibi vestimētum tuū: et sequere me. Et exiens sequebatur eū: et nesciebat q̄ verū est quod fiebat per angelū. Existimabat aūt se visū videre. Transeūtes aūt primam et secūdam custodiā venerūt ad portā ferream que ducit ad ciuitatē: q̄ vltro apta est eis. Et exeūtes processerūt vicū vnū: et continuo discessit angelus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio vere q̄ misit dn̄s angelum suū: et eripuit me de manu herodis et de omni exspectacōne plebis iudeorum. Consideransq; venit ad domū marie matris iohānis qui cognominatus ē marcus: vbi erant multi congregati et orantes. Pulsante autē eo ad ostiū ianue: processit puella ad videndū nomine rode. Et ut cognouit vocē petri pre gaudio non aperuit ianuā: sed intro currēs nūciauit stare petrū ante ianuā. At illi dixerūt ad eam. Insanis. Illa aūt affirmabat sic se habere. Illi autē dicebant. Angelus eius est. Petrus autem perseuerabat pulsans. Cū autē aperuissent ostiū: viderūt eū et obstupuerūt. Annuens autē eis manu ut tacerent: narrauit quō dominus eduxisset eū de carcere. Dixitq;. Nunciate iacobo et fratrib⁹ hec. Et egressus abijt in aliū locū. Facta autē die erat non parua turbatio inter milites: quidnā factū esset de petro. Herodes aūt cum requisisset eū et nō inuenisset: inquisitione facta de custodibus iussit eos duci: descendensq; a iudea in cesaream: ibi commoratus est. Erat aūt iratus tyrijs et sydonijs. At illi vnanimes venerūt ad eū: et psuaso blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacem: eo q̄ alerentur regiones eoꝝ ab illo. Statuto aūt die herodes vestitus veste regia sedit pro tribunali: et concionabatur ad eos. Populus autem acclamabat dei voces: et non hominis. Confestim autē pcussit eū angelus domini eo q̄ non dedisset honorem deo: et ɔsūptus a vermib⁹ exspirauit. Verbū autē dn̄i crescebat et mltiplicabat̄. Barnabas aūt et saul⁹ reūsi sūt a iherosolimis expleto ministerio: assumpto iohāne q̄ ɔgnoīatus est marcus.

XIII

Erant aūt in eccīa q̄ erat antiochie ꝓphe et doctores: in quib⁹ barnabas et symō q̄ vocabatur niger et lucius cyrenensis et manahen qui erat herodis tetrarche collactaneus: et saulus. Ministrantibus autē illis dn̄o et ieiunantib⁹: dixit illis spiritus sanctus. Segregate michi saulum et barnabam in opus ad qd̄ assumpsi eos. Tunc ieiunantes et orantes imponentesq; eis manus: dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi a spiritu sancto abierūt seleuciam: et inde nauigauerūt cyprū. Et cū venissent salaminam: predicabant verbū dei in synagogis iudeoꝝ. Habebant aūt et iohannē in ministerio. Et cū pambulassent vniūsam insulā usq; paphum: inuenerunt quēdam virum magum pseudo ꝓphetam iudeū cui nomen erat bariehu: qui erat cū proconsule sergio paulo viro prudente. Hic accersitis barnaba et paulo: desiderabat audire verbū dei. Resistebat aūt illis elymas magus: sic enim interp̄tatur nomen eius: querens auertere ꝓconsulem a fide. Saulus aūt qui et paulus: repletus spiritu sancto intuens in eum

dixit. O plene omni dolo et omni fallacia fili
dyaboli·inimice omnis iusticie: non desinis
subuertere vias dñi rectas? Et nūc ecce ma-
nus dñi sup te: et eris cecus non vidēs solē
usqȝ ad tempus. Et ꝯfestim cecidit in eū ca-
ligo et tenebre: et circuiens querebat qui ei
manū daret. Tunc proconsul cū vidisset fa-
ctū credidit: ammirans super doctrina dñi.
Et cū a papho nauigassent paulus et q̄ cū
eo erant: venert pergen pamphilie. Iohā-
nes aūt discedens ab eis· reuersus est ihe-
rosolimā. Illi vero ptranseūtes pergen vene-
runt antiochiā pisidie: et ingressi synagogā
die sabbatoꝝ sederūt. Post lectionē autē
legis et ꝑphetaꝝ: miserūt principes synago-
ge ad eos dicētes. Viri fratres: si quis ē in
vobis sermo exhortacōnis ad plebē dicite.
Surgens autē paulus· et manu silentiū in-
dicens ait. Viri israhelite et qui timetis deū
audite. Deus plebis israhel elegit patres
nostros et plebem exaltauit cū essent incole
in terra egipti: et in brachio excelso eduxit
eos ex ea: et per quadraginta annoꝝ tem-
pus mores eorum sustinuit in deserto. Et de-
struens gentes septē in terra chanaan sor-
te distribuit eis terram eoꝝ quasi post qua-
dringētos et quinquaginta annos: et post
hec dedit iudices usqȝ ad samuel ꝑphetam.
Et exin de postulauerūt regē: et dedit illis
saul filiū cis· virum de tribu beniamin· annis
quadraginta. Et amoto illo suscitauit illis
dauid regem: cui testimoniū phibens dixit.
Inueni dauid filiū iesse virū scḋm cor meū:
qui faciet omnes volūtates meas. Huius
deus ex semine scḋm ꝑmissionē eduxit isrl'
saluatorē ihesum: predicante iohanne ante
faciem aduentus eius baptismū penitentie
omni populo israhel. Cū impleret autē cur-
sum suū dicebat. Quem me arbitramini esse
non sū ego: sed ecce venit post me: cuius nō
sum dignus calciamēta pedū soluere. Viri
fratres· filij generis abraham et qui in vob
timent deū: vobis verbū salutis huius mis-
sum est. Qui enim habitabant iherusalem et
principes eius hunc ignorantes et voces
ꝑphetaꝝ que per omne sabbatū leguntur:
iudicantes impleuerunt. Et nullam causam
mortis inuenientes in eo: petierunt a pilato
ut interficerēt eū. Cumqȝ ꝯsūmassent omnia
que de eo scripta erant: deponētes eum de li-
gno posuerūt eū in monumento. Deus autē
suscitauit eū a mortuis tercia die: qui visus
est per dies multos hijs qui simul ascende-
rant cū eo de galilea in iherusalem: qui usqȝ
nūc sūt testes eius ad plebē. Et nos vobis
annūciamus eā que ad patres nostros re-
promissio facta: qm̄ hanc deus adimpleuit
filijs vestris resuscitans ihesū sicut et in psal-
mo secūdo scriptū ē. Filius meus es tu: ego
hodie genui te. Quod aūt suscitauit eum a
mortuis amplius iam nō reuersurū in corru-
ptionē: ita dixit. Quia dabo vob sancta da-
uid fidelia. Ideoqȝ et alias dicit. Non dab
sanctū tuū videre corruptionē. Dauid enim
in sua generacōne cū amministrasset volūta-
ti dei: dormiuit et appositus ē ad patres suos:
et vidit corruptionē. Quē vero deus suscita-
uit non vidit corruptionem. Notū igitur sit
vobis viri fratres: quia per hunc vobis re-
missio peccatoꝝ annūciat' ab omnib': quib'
nō potuistis in lege moysi iustificari. In hoc
omis qui credit iustificatur. Videte ergo ne
supueniat vobis quod dictū est in ꝑphetis.
Videte ꝯtemptores et ammiramini et disp-
dimini: quia opus operor ego in diebus ve-
stris: opus qḋ nō creditis si quis enarraue-
rit vobis. Exeūtib' autē illis: rogabant ut
sequenti sabbato loquerent' sibi verba hec.
Cūqȝ dimissa esset synagoga· secuti sūt mul-
ti iudeoꝝ et colentiū deum aduenaꝝ paulū
et barnabam: qui loquētes suadebant eis
ut pmanerēt in gratia dei. Sequēti vero sab-
bato pene vniuersa ciuitas conuenit· audire
verbū dei. Videntes autē turbas iudei re-
pleti sūt zelo: et ꝯtradicebāt hijs q̄ a paulo
dicebant' blasphemantes. Tūc constanter
paulus et barnabas dixerūt. Vobis opor-
tebat primū loqui verbū dei: sed qm̄ repelli-
tis illud et indignos vos iudicastis eterne
vite: ecce conuertimur ad gentes. Sic enim
nobis p̄cepit dñs. Posui te in lucē gentiū:
ut sis in salutē usqȝ ad extremū terre. Au-
dientes autē gentes gauise sūt: et glorifica-
bant verbū domini: et crediderūt quotquot
erant p̄ordinati ad vitā eternā. Dissemina-
batur autē verbū domini p vniuersam regionē.

Judei aūt ꝯcitauerūt mulieres religiosas
et honestas ⁊ p̄mos ciuitatis: et excitauerūt
ꝑsecutionē in paulū et barnabā: et eiecerūt
eos de finibꝫ suis. At illi excusso puluere pe-
dum in eos venerūt yconiū. Discipuli q̄ꝫ re-
plebant̄ gaudio ⁊ spū sancto. XIIII

Factū est aūt in yconio ut simul intro-
irent synagogam iudeoꝝ ⁊ loquerē-
tur: ita ut crederet iudeoꝝ et grecoꝝ copi-
osa multitudo. Qui vero increduli fuerūt iu-
dei: suscitauerūt et ad iracūdiam ꝯcitauerūt
animas gentiū adūsus fratres. Multo igit̄
tempore demorati sūt fiducialiter agentes
in dño: testimoniū ꝑhibēte verbo gratie sue:
dante signa ⁊ ꝓdigia fieri per manus eoꝝ.
Diuisa est aūt multitudo ciuitatis: et quidā
quidem erant cū iudeis: quidā vero cū apo-
stolis. Cū autē factus esset impetus gentiū
et iudeoꝝ cū principibꝫ suis ut contumelijs
afficerent et lapidarent eos: intelligentes
confugerunt ad ciuitates lycaonie lystram
et derben et vniūsam in circuitu regionē: et
ibi euāgelizantes erant. Et quidā vir lystris
infirmus pedibus sedebat claudus ex vte-
ro matris sue: qui nūquā ambulauerat. Hic
audiuit paulū loquentē. Qui intuitus eum
et videns quia fidem haberet ut saluus fie-
ret: dixit magna voce. Surge sup pedes
tuos rectus. Et exiluit: et ambulabat. Tur-
be aūt cū vidissent qđ fecerat paulus: leua-
uerūt vocem suā lycaonice dicentes. Dij si-
miles facti hominibꝫ descenderunt ad nos.
Et vocabāt barnabam iouem: paulū vero
mercuriū: qm̄ ipse erat dux verbi. Sac̄dos
quoqꝫ iouis qui erat ante ciuitatē thauros
et coronas ante ianuas afferens cum ꝑplis:
volebat sacrificare. Quod vbi audierunt
apostoli barnabas et paulus conscissis tuni-
cis suis exilierūt in turbas: clamātes ⁊ dicē-
tes. Viri: quid hec facitis? Et nos mortales
sumus similes vobis homines. annūciātes
vobis ab hijs vanis ꝯuūti ad deū viuū: q̄
fecit celū et terrā et mare et oīa que in eis
sunt: qui in preteritis generacōibꝫ dimisit
oēs gentes ingredi vias suas. Et quidē
non sine testimonio semetipsū reliquid bn̄-
faciens: de celo dans pluuias et tempora
fructifera: implens cibo ⁊ leticia corda eoꝝ.

Et hec dicētes vix sedauerūt turbas: ne sibi
immolarent. Superuenerūt aūt quidam ab
antiochia et yconio iudei: et ꝑsuasis turbis
lapidantes paulū traxerūt extra ciuitatē:
estimātes eū mortuū esse. Circūdātibꝫ aūt
eum discipulis surgēs intrauit in ciuitatem:
et postera die ꝓfectus est cū barnaba in der-
ben. Cūqꝫ euāgelizassent ciuitati illi ⁊ docuis-
sent mltos: reūsi sūt lystrā et yconiū et antio-
chiam cōfirmantes animas discipuloꝝ. ex-
ortantesqꝫ ut ꝑmanerent in fide: et qm̄ per
multas tribulacōes oportet nos intrare in
regnū dei. Et cū ꝯstituissent illis ꝑ singulas
ecclesias presbiteros ⁊ orassent cū ieiunacō-
nibus: ꝯmendauerūt eos dño in quē credi-
derūt. Transeūtesqꝫ ꝑsidiā venerūt in pam-
philiam: et loquentes verbū dñi in pergen.
descenderūt in ytaliam et inde nauigauerūt
antiochiam: vnde erant traditi gratie dei in
opus qđ ꝯpleuerūt. Cū autē venissent ⁊ con-
gregassent ecclesiam. retulerunt quanta fe-
cisset deus cum illis: et quia aperuisset genti-
bus ostiū fidei. Morati sunt autē tempus
non modicum cum discipulis. XV

Et quidā descendētes de iudea doce-
bant fratres: q̄ꝛ nisi circūcidamini scđm mo-
rem moysi non potestis saluari. Facta ergo
sedicōne non minima paulo et barnabe ad-
uersus illos: statuerūt ut ascenderent pau-
lus et barnabas et quidam alij ex alijs ad
apostolos ⁊ p̄sbiteros in iherusalē: sup hac
questione. Illi ergo deducti ab ecclesia per-
transibant phenicem et samariam narrātes
ꝯuūsionē gentiū: et faciebant gaudiū ma-
gnū omnibꝫ fratribꝫ. Cū autē venissent ihe-
rosolimā suscepti sūt ab ecclesia et ab aplis
et senioribꝫ: annūciātes quanta deus fecisset
cū illis. Surrexerūt autē quidam de heresi
phariseoꝝ qui crediderūt dicētes: q̄ꝛ opor-
tet circūcidi eos: p̄cipere quoqꝫ ſuare legē
moysi. Cōuenerūtqꝫ apostoli et seniores vi-
dere de verbo hoc. Cū autē magna ꝯquisitio
fieret: surgēs petrus dixit ad eos. Viri frēs:
vos scitis qm̄ ab antiquis diebus in nobis
elegit deus per os meū audire gentes v̄bū
euangelij et credē. Et qui nouit corda deus.
testimoniū perhibuit dans illis spiritū san-
ctum sicut et nobis: et nichil discreuit inter

nos ⁊ illos: fide purificās corda eoꝝ. Nūc ergo quid tēptatis deū · imponē iugū sup ceruices discipuloꝝ: qđ neqꝫ nos neqꝫ patres nostri portare potuimus? Sed ꝑ grām domini ihū credimus saluari quēadmodū et illi. Tacuit autē omnis multitudo: et audiebant barnabā et paulū narrātes quāta deus fecisset signa ⁊ ꝓdigia in gētib; ꝑ eos. Et postq̄ tacuerūt: respondit iacob; dicēs. Viri fratres audite me. Symon narrauit quēadmodū primū deus visitauit sumē ex gentib; ꝑplm nomini suo: et huic ꝯcordant verba ꝓphetaꝝ: sicut scriptū est. Post hec reuertar et reedificabo tabernaculū dauid qđ decidit et diruta eius reedificabo: et erigam illud: ut requirant ceteri hominū dñm et omnes gentes sup quas inuocatū est nomen meū dicit dñs faciens hec. Notum a seculo est dño opus suū. Propter qđ ego iudico nō inquietari eos qui ex gētib; ꝯuertuntur ad deum: sed scribē ad eos ut abstineāt se a ꝯtaminacōib; simulacroꝝ · et fornicatione · et suffocatis ⁊ sanguine. Moyses enim a temporib; antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eū predicēt in synagogis: ubi per oīe sabbatū legit᷑. Tunc placuit apostolis ⁊ seniorib; cū omni ecclesia eligere viros ex eis ⁊ mittere antiochiam cū paulo ⁊ barnaba: iudam qui cognominabat᷑ barsabas ⁊ sylam viros ṗmos in fratrib;: scribentes ꝑ manus eoꝝ. Apostoli et seniores fratres: hijs qui sūt anthiochie ⁊ sirie et cilicie fratrib; ex gentib; salutē. Quoniāꝫ audiuimus qꝫ quidā ex nobis exeūtes turbauerūt vos verbis · euertētes animas vestras · quib; nō mandauimus: placuit nobis collectis in vnū eligē viros et mittē ad vos cū carissimis nostris barnaba et paulo: hominib; qui tradiderunt animas suas pro noīe domini nostri ihesu cristi. Misimus ergo iudam et sylam: qui et ipsi vobis verbis referent eadem. Visū est enim spiritui sancto et nobis · nichil vltra imponē vobis oneris q̄ hec necessaria: ut abstineatis vos ab immolatis simulacroꝝ · et sanguine · suffocato · et fornicatione: a quib; custodientes vos bñ agetis. Valete. Illi ergo dimissi descēderūt antiochiā: et ꝯgregata multitudine tradiderūt eplām. Quam cū legissent: gauisi sūt super consolatione. Judas autem ⁊ sylas ⁊ ipsi cū essent ꝓphete verbo plurimo ꝯsolati sūt fratres: et confirmauerūt. Facto autē ibi aliquanto tpe: dimissi sūt cū pace a fratrib; ad eos q̄ miserāt illos. Visū est aūt syle ibi remanere: iudas autē solus abijt iherusalē. Paulus autē ⁊ barnabas demorabant᷑ antiochie: docentes ⁊ euangelizantes cū alijs pluribus verbū domini. Post aliquot autē dies dixit ad barnabā paulus. Reūtentes visitemus fratres per vniūsas ciuitates in quib; ṗdicauimus verbū domini: quō se habeant. Barnabas aūt volebat secū assumē et iohannem: qui cognominabat᷑ marcus. Paulus aūt rogabat eū: ut qui discessisset ab eis de pamphilia et non isset cum eis: in opus nō debere recipi. Facta est aūt dissensio · ita ut discederēt ab inuicē: et barnabas quidē assumpto marco nauigaret cyprum. Paulus autē electo syla ꝓfectus est: traditus gratie dei a fratrib;. Perābulabat autē siriam et ciliciam ꝯfirmans ecclesiā precipiens custodire precepta aploꝝ et senioꝝ. Peruenit aūt in derben et lystram.

XVI

Et ecce discipulus quidaꝫ erat ibi nomine thimotheus: filius mulieris vidue fidelis: patre gentili. Huic testimoniū bonū reddebant q̄ in lystris erant ⁊ yconio fratres. Hunc voluit paulus secū ꝓficisci: et assumens circūcidit eū ꝓpter iudeos q̄ erāt in illis locis. Sciebant enim omnes: qꝫ pater eius erat gentilis. Cū autē ꝑtransirent ciuitates: tradebant eis custodire dogmata que erant decreta ab apostolis et seniorib; qui erant iherosolimis. Et ecclesie quidē ꝯfirmabant᷑ fide: et abūdabant numero quotidie. Transeūtes autē frigiā ⁊ galacie regionē: vetati sunt a spū sancto loqui verbum dei in asia. Cū venissent aūt in misiam temptabant ire in bithiniam: et non ꝑmisit eos spiritus ihesu. Cū aūt ꝑtransissent misiā descenderūt troadem: et visio ꝑ noctē paulo ostensa est. Vir macedo quidā erat stās: et depcans eū ⁊ dicēs. Trāsiēs in macedoniā adiuua nos. Vt aūt visū vidit · statim quesiuimus ꝓficisci in macedoniā: certi facti qꝫ vocasset nos deus euāgelizare eis. Nauigātes

aũt a troade recto cursu venimus samotra-
ciam: et sequenti die neapolim: et inde phi-
lippis. q̃ est prima ptis macedonie ciuitatis
colonia. Eramus autez in hac vrbe diebus
aliquot conferentes. Die autem sabbatoꝛ
egressi sumus foras portã iuxta flumen vbi
videbatur oratio esse et sedentes loqueba-
mur mulieribus que conuenerant: et que-
dam mulier nomine lidea purpuraria ciui-
tatis thiathirenoꝛũ colens deum audiuit:
cuius dominꝰ aperuit cor intendẽ hijs que
dicebant a paulo. Cũ autẽ baptizata esset
et domus eius: depcata est dicens. Si iudi-
castis me fidelẽ dño esse: introite in domũ
meam et manete. Et coegit nos. Factũ est
autẽ euntibus nobis ad orationẽ puellam
quãdam habentẽ spiritũ phitonẽ obuiare
nobis: que questũ magnũ prestabat dñis
suis diuinãdo. Hec subsecuta paulũ ⁊ nos:
clamabat dicens. Isti homies serui dei excel-
si sũt: qui annũciant vobis viã salutis. Hoc
autẽ faciebat multis diebus. Dolens autẽ
paulus ⁊ conũsus spiritui dixit. Precipio ti-
bi in nomine ihesu xpi exire ab ea. Et exijt
eadem hora. Videntes aũt domini eius q̃
exiuit spes questus eoꝛ: apphendẽtes pau-
lum ⁊ sylam pduxerũt in forũ ad principes:
et offerentes eos magistratibꝰ dixerũt. Hij
homines conturbant ciuitatẽ nostrã cum sint
iudei: et annũciant morẽ quem nõ licet no-
bis suscipere neq; facere cum simus romani.
Et cucurrit plebs adũsus eos: et magistra-
tus scissis tunicis eoꝛ iusserunt eos virgis
cedi. Et cũ multas plagas eis imposuissent
miserũt eos in carcerẽ: precipiẽtes custodi
ut diligenter custodiret eos. Qui cum tale
preceptũ accepisset misit eos in interiorem
carcerem: et pedes eoꝛ strinxit ligno. Me-
dia autez nocte paulus ⁊ sylas adorantes
laudabant deũ: et audiebant eos qui in cu-
stodia erant. Subito vero terre motus fa-
ctus ẽ magnus: ita ut mouerent fundamẽ-
ta carceris. Et statim apta sũt omnia ostia:
et vniũsoꝛ vincula soluta sunt. Expergefa-
ctus aũt custos carceris et videns ianuas
aptas carceris euaginato gladio volebat
se interficẽ: estimans fugisse vinctos. Cla-
mauit autem paulus voce magna dicens.
Nichil feceris tibi mali. Vniũsi enim hic su-
mus. Petitoq; lumine introgressus ẽ: et tre-
mefactus pcidit paulo et syle ad pedes: et
producens eos foras ait. Domini: quid me
oportet facere ut saluus fiam? At illi dixerũt.
Crede in dominũ ihesum: et saluus eris tu et
domus tua. Et locuti sũt ei verbũ domini: cum
omnibꝰ qui erant in domo eius. Et tollens
eos in illa hora noctis lauit plagas eoꝛ: et
baptizatus est ipse ⁊ omis domus eius con-
tinuo. Cunq; pduxisset eos in domũ suã ap-
posuit eis mensam: et letatus est cũ omni do-
mo sua credens deo. Et cũ dies factus esset
miserunt magistratus lictores dicentes. Di-
mitte homines illos. Nũciauit autẽ custos
carceris verba hec paulo: q̃ miserũt magi-
stratus ut dimittamini. Nũc igitur exeũtes
ite in pace. Paulus aũt dixit eis. Cesos nos
publice indẽnatos homines romanos mi-
serũt in carcerem: et nũc occulte nos eiciũt?
Non ita: sed veniant et ipsi nos eiciant. Nũ-
ciauerũt autẽ magistratibꝰ lictores vba hec.
Timuerũtq; audito q̃ romani essent: et ve-
nientes depcati sũt eos: et educentes roga-
bant ut egrederent de vrbe. Exeũtes autẽ
de carcere introierũt ad lidiam: et visis fra-
tribꝰ ꝯsolati sũt eos: et pfecti sũt. XVII

Cum aũt pambulassent amphipolim
et appolloniã venerunt thessalonicam:
vbi erat synagoga iudeoꝛ. Secũdũ con-
suetudinẽ autez paulus introiuit ad eos: et
per sabbata tria disserebat eis de scripturis
adaperiens ⁊ insinuans q̃ xpm oportuit pa-
ti et resurgẽ a mortuis: et q̃ hic ẽ ihesus cri-
stus quẽ ego annũcio vobis. Et quidaz ex
eis crediderũt: et adiũcti sunt paulo et syle
et de colentibꝰ gentilibꝰ multitudo magna:
et mulieres nobiles nõ pauce. Zelantes au-
tem iudei assumẽtesq; de vulgo viros quos-
dam malos ⁊ turba facta concitauerũt ciui-
tatẽ: et assistentes domui iasonis querebãt
eos pducẽ in pplm. Et cũ nõ inuenissent eos.
trahebant iasonẽ ⁊ quosdã fratres ad prin-
cipes ciuitatis clamãtes: qm hij qui vrbem
ꝯcitant et huc venerũt quos suscepit iason:
et hij omnes contra decreta cesaris faciũt re-
gem aliũ dicentes esse ihesũ. Concitauerũt
autẽ plebem et principes ciuitatis audiẽtes

hec: et accepta satisfactione a iasone et a ceteris dimiserūt eos. Fratres vero ↄfestim p noctem dimiserūt paulū ⁊ sylam in beroam. Qui cū venissent: in synagogam iudeoꝝ introierūt. Hij aūt erant nobiliores eoꝝ qui sūt thessalonice: q̄ susceperūt verbū cū omni auiditate: quotidie scrutantes scripturas si hec ita se haberēt. Et multi quidē crediderūt ex eis. et mulierꝝ gentiliū honestaꝝ: et viri non pauci. Cū autē cognouissent in thessalonica iudei qꝛ ⁊ beroe predicatū est a paulo verbū dei: venerūt et illuc cōmouētes et turbantes multitudinē. Statimqꝫ tunc paulū dimiserūt fratres: ut iret usqꝫ ad mare. Sylas autē ⁊ thimotheus remanserūt ibi. Qui autē deducebant paulū pduxerūt eum usqꝫ ad athenas: et accepto mandato ab eo ad sylam et thimotheū ut q̄ʒ celeriter venirent ad illū. pfecti sūt. Paulus autē cū athenis eos exspectaret incitabatur spiritus eius in ipso: videns ydolatrie deditam ciuitatem. Disputabat igitur in synagoga cū iudeis et colentibꝫ: et in foro per omnes dies ad eos qui audierant. Quidā autē epicurei et stoici philosophi disserebant cū eo: et quidam dicebant. Quid vult seminiuerbius hic dicere? Alij vero: nouoꝝ demonioꝝ videtur annūciator esse: qꝛ ihesū et resurrectionē annūciabat eis. Et apprehensū eum. ad ariopagum duxerūt dicētes. Possumus scire que est hec noua que a te dicit᷑ doctrina? Noua enim quedam infers auribꝫ nostris. Volumus ergo scire quidnā velint hec esse. Athenienses autē omnes ⁊ aduene hospites ad nichil aliud vacabāt: nisi aut dicere aut audire aliquid noui. Stans autē paulus in medio ariopagi ait. Viri athenienses per omnia quasi supstitiosos vos video. Preteriens enim et vidēs simulacra vr̄a: inueni et aram in qua scriptū erat. Ignoto deo. Qd̄ ergo ignorantes colitis: hoc ego annūcio vobis. Deus qui fecit mūdum et om̄ia que in eo sūt: hic celi et terre cū sit dn̄s nō manufactis templis inhabitat: nec manibus humanis colitur indigens aliquo. cū ipse det omnibꝫ vitam et inspiracōnem et omnia: fecitqꝫ ex vno omne genus hominū. inhabitare sup vniūsam faciē terre: definiēs statuta tempora et terminos habitationis eorum. querere deū. si forte attrectent eū aut inueniant: quāuis nō longe sit ab vnoquoqꝫ nostrū. In ipo enim viuimus ⁊ mouemur et sumus: sicut et quidā vestrum poetaꝝ dixerūt. Ipsius enim ⁊ genus sumus. Genus ergo cū simus dei: non debemus estimare auro et argēto aut lapidi. sculpture artis et cogitationis hominis diuinū esse simile. Et tēpora quidē huius ignorātie despiciēs deus. nūc annūciat hominibꝫ ut om̄es vbiqꝫ penitentiam agant: eo q̄ statuit diem in quo iudicaturus ē orbem in equitate in viro in quo statuit. fidem prebens omnibꝫ: suscitans eum a mortuis. Cum audissent autē resurrectionē mortuoꝝ: quidā quidē irridebant: quidā vero dixerunt. Audiemus te de hoc iterū. Sic paulus exiuit de medio eoꝝ. Quidā vero viri adherentes ei crediderūt: in quibꝫ et dyonisius ariopagita et mulier nomine damaris: et alij cum eis. XVIII

Post hec egressus ab athenis venit corinthū: et inueniens quendā iudeū nomine aquilā ponticū genere qui nup venerat ab ytalia ⁊ priscillā vxorem eius eo q̄ precepisset claudius discedē om̄es iudeos a roma accessit ad eos: et quia eiusdem erat artis manebat apud eos ⁊ operabat᷑. Erant aūt scenofactorie artis. Et disputabat in synagoga per omne sabbatū interponēs nomē domini ihū: suadebatqꝫ iudeis ⁊ grecis. Cū venissent aūt de macedonia sylas et thimotheus: instabat verbo paulus testificans iudeis esse cristū ihesū. Contradicentibꝫ autē eis ⁊ blasphemantibꝫ: excutiens vestimenta sua dixit ad eos. Sanguis vester sup caput vestrū. Mūdus ego ex hoc ad gentes vadam. Et migrans inde. intrauit in domū cuiusdam nomine tyti iusti colentis deū: cuius domus erat ↄiūcta synagoge. Crispus aūt archisynagogus credidit dn̄o cū omni domo sua: et multi corinthioꝝ audientes credebant ⁊ baptizabant᷑. Dixit aūt dn̄s nocte per visionē paulo. Noli timere: sed loquē et ne taceas. Propter qd̄ ego sū tecū: et nemo apponet᷑ tibi ut noceat te: qm̄ populus est michi multus in hac ciuitate. Sedit autem ibi annū et sex menses: docēs apud eos

verbū dei. Gallione aūt ꝑconsule achaie in-
surrexerūt vno animo iudei in paulū: et ad-
duxerūt eū ad tribunal dicentes: quia ɔtra
legem hic ꝑsuadet hominibꝫ colē deū. Inci-
piente autē paulo aperire os: dixit gallio
ad iudeos. Si quidē esset iniquū aliquid
aut facinus pessimū o viri iudei recte vos
sustinerem: si vero questiones sūt de verbo et
nominibꝫ legis vestre: vos ipi videritis. Iu-
dex ego horꝫ nolo esse. Et eminauit eos a
tribunali. Apprehendentes aūt omnes sos-
thenen principem synagoge ꝑcutiebant eū
ante tribunal: et nichil eorum gallioni cure
erat. Paulus vero cū adhuc sustinuisset di-
es multos: fratribus valefaciens nauiga-
uit siriam et cū eo priscilla et aquila: qui sibi
totonderat in cenchris caput. Habebat enī
votū. Deuenitqꝫ ephesū: et illos ibi reliquit.
Ipse vero ingressus synagogā disputabat
cū iudeis. Rogantibꝫ autē eis ut ampliori
tempore maneret nō ɔsensit: sed valefaciēs
et dicēs iterū reuertar ad vos deo volente:
ꝑfectus est ab epheso. Et descendens cesa-
ream ascendit ⁊ salutauit ecclesiā: et descen-
dit antiochiam. Et facto ibi aliquanto tem-
pore ꝑfectus est· perambulans ex ordine ga-
latiam regionē et frigiam: ɔfirmans om̄es
discipulos. Iudeus autē quidā appollo no-
mine· alexandrinus natione· vir eloquens
deuenit ephesū: potēs in scripturis. Hic erat
edoctus viam domini: et feruens spiritu lo-
quebatur et docebat diligenter ea que sunt
ihesu: sciens tantū baptisma iohannis. Hic
ergo cepit fiducialiter agere in synagoga.
Quē cū audissent priscilla et aquila assum-
pserūt eū: et diligētius exposuerūt ei viam
domini. Cum aūt vellet ire achaiam: exhor-
tati fratres scripserūt discipulis ut suscipe-
rent eū. Qui cū venisset: ɔtulit mltū hijs q̄ cre-
diderūt. Vehementer enī iudeos reuincebat:
publice ostendēs ꝑ scripturas eē xp̄m ihm.

XIX

Factum est autē cū appollo
esset corinthi: ut paulus peragratis
superioribꝫ partibus veniret ephesū: et inue-
niret quosdam discipulos. Dixitqꝫ ad eos.
Si spiritū sanctū accepistis credētes? At
illi dixerūt ad eū. Sed neqꝫ si spūs sanctus
est audiuimus. Ille vero ait. In quo ergo
baptizati estis? Qui dixerūt. In iohānis ba-
ptismate. Dixit autē paulus. Johannes ba-
ptizauit baptismo penitentie populū dicens
in eū qui venturus esset post ipm ut crederēt:
hoc est in ihesū. Hijs auditis: baptizati sunt
in nomine domini ihu. Et cū imposuisset illis
manus paulus: venit spiritus sanctus super
eos et loquebantur linguis: et ꝓphetabant.
Erant autē omnes viri fere duodecī. Intro-
gressus autē synagogā cum fiducia loque-
batur per tres menses: disputans ⁊ suadēs
de regno dei. Cū autē quidā indurarent̄ et
non crederent maledicentes viam domini
coram multitudine: discedens ab eis segre-
gauit discipulos: quotidie disputās in sco-
la tyranni cuiusdam. Hoc aūt factū est per
biēniū: ita ut qui habitabāt in asia audirēt
verbū domini iudei atqꝫ gētiles: Virtutesqꝫ
non quaslibet faciebat deus ꝑ manū pauli:
ita ut etiā sup languidos deferrent̄ a corpe
eius sudaria et semicintia et recedeban t ab
eis languores: et spūs nequā egrediebātur.
Temptauerūt aūt quidā et de circūeuntibꝫ
iudeis exorcistis inuocare super eos qui ha-
bebant spūs malos nomē dn̄i ihu dicentes.
Adiuro vos per ihm quem paulus p̄dicat.
Erant aūt cuiusdā sceue iudei principis sa-
cerdotū septē filij: qui hoc faciebāt. Respon-
dens aūt spiritus neq̄ dixit eis. Ihesū noui:
et paulū scio. Vos aūt qui estis? Et insiliēs
homo in eos in quo erat demoniū pessimū et
dn̄atus amborꝫ· inualuit contra eos: ita ut
nudi et vulnerati effugerent de domo illa.
Hoc aūt notū factū est omnibꝫ iudeis atqꝫ
gentilibꝫ qui habitabant ephesi: et cecidit
timor sup omnes illos: et magnificabat̄ no-
men domini ihesu. Multiqꝫ credentiū venie-
bant confitentes ⁊ annūciantes actus suos.
Multi aūt ex eis qui fuerant curiosa sectati
contulerūt libros et combusserūt om̄es co-
ram omnibꝫ: et computatis precijs illorum
inuenerūt pecuniā denariorꝫ quīquaginta
miliū. Ita fortiter crescebat verbū dei et con-
firmabatur. Hijs aūt expletis ꝓposuit pau-
lus in spiritu transita macedonia et achaia
ire iherosolimā dicens: qm̄ postq̄ fuero ibi:
oportet me et romam videre. Mittens aūt
in macedoniam duos ex ministrantibꝫ sibi

thimotheū ꝛ erastū: ipse remansit ad tēpus
in asia. Facta est autē illo tempore turbatio
non minima de via domini. Demetrius enim
quidaʒ nomine· argentarius faciens edes
argenteas dyane p̄stabat artificibꝫ nō mo-
dicū questū: quos cōuocans ꝛ eos qui eius-
modi erant opifices dixit: Viri scitis quia
de hoc artificio est nobis acquisitio: et vide-
tis et auditis quia non solū ephesi sed pene
totius asie paulus hic suadens auertit mul-
tam turbam dicens: q̄m non sūt dij qui ma-
nibus fiūt. Non solū autē hec periclitabitur
nobis pars in redargutionē venire: sed et
magne dyane templū in nichilū reputabit̄:
et destrui incipiet maiestas eius quam tota
asia et orbis colit. His auditis repleti sunt
ira: et exclamauerūt dicentes. Magna dya-
na ephesioꝝ. Et impleta ē ciuitas ꝯfusiōe:
et impetū fecert̄ vno animo in theatrū rapto
gaio et aristarcho macedonibꝫ comitibus
pauli. Paulo aūt volente intrare in populū
non p̄miserūt discipuli. Quidam autē et de
asie principibꝫ qui erant amici eius miserūt
ad eū: rogantes ne se daret in theatrū. Alij
autēʒ aliud clamabant. Erat enim ecclesia
cōfusa: et plures nesciebāt qua ex causa con-
uenissent. De turba autē detraxerūt alexan-
drum: ꝓpellentibꝫ eum iudeis. Alexander
aūt manu silentio postulato: volebat ratio-
nem reddē ꝑplō. Quē ut cognouert̄ iudeū
esse: vox facta est vna omniū quasi ꝑ horas
duas clamantiū. Magna dyana ephesiorū.
Et cū sedasset scriba turbas dixit: Viri ephesij:
quis enim est hominū qui nesciat ephesioꝝ
ciuitatē cultricem esse magne dyane iouisq̄ʒ
prolis? Cū ergo hijs contradici non possit
oportet vos sedatos esse: et nichil temere
agē. Adduxistis enim homines istos: neqʒ
sacrilegos neqʒ blasphemātes deā vestram.
Quod si demetrius et qui cū eo sūt artifices
habent aduersus aliquē causam: conuētus
forenses agūtur et ꝓconsules sūt: accusent
inuicē. Si quid aūt alterius rei queritis: in
legitima eccīa poterit absolui. Nā et pericli-
tamur argui sedicōnis hodierne: cū nullus
obnoxius sit de quo possim⁹ reddē rationē
ꝯcursus istius. Et cū hec dixisset dimisit eccīaʒ.

XX

Postq̄ aūt cessauit tumultus:
vocatis paulus discipulis ꝛ exhorta-
tus eos valedixit: et profectus est ut iret in
macedoniā. Cū autēʒ perambulasset partes
illas et exhortatus eos fuisset multo s̄mone
venit ad greciam: vbi cū fecisset menses tres
facte sunt illi insidie a iudeis nauigaturo in
siriam: habuitq̄ʒ consiliū ut reuerteret̄ per
macedoniā. Comitatus est aūt eū sosipater
pirri beroensis: thessalonicensiū vero aristar-
chus et secūdus et gaius derbeus et thimo-
theus: asiani vero tichicus ꝛ trophimus. Hij
cum p̄cessissent sustinuert̄ nos troade: nos
vero nauigauimus post dies azimoꝝ a phi-
lippis et venimus ad eos troadē in diebus
quinq̄ʒ: vbi demorati sumus diebus septem.
Vna aūt sabbati cū venissemus ad frangē-
dum panē paulus disputabat cū eis ꝓfectu-
rus in crastinū: protraxitq̄ʒ sermonē usq̄ʒ in
mediam noctē. Erant aūt lampades copi-
ose in cenaculo: vbi eramus ꝯgregati. Se-
dens aūt quidā adolescens nomine euthi-
cus sup fenestrā: cū mergeret̄ somno graui
disputāte diu paulo ductus somno cecidit
de tercio cenaculo deorsū: et sublatus ē mor-
tuus. Ad quē cum descendisset paulus incu-
buit sup eū: et ꝯplexus dixit. Nolite turbari.
Anima enim ipsius in ipō ē. Ascendēs aūt
frangensq̄ʒ panē ꝛ gustās. satisq̄ʒ allocutus
est usq̄ʒ in lucē: et sic ꝓfectus est. Adduxert̄
aūt puerū viuentē: et ꝯsolati sūt nō minime.
Nos aūt ascendētes nauigauimus i asson:
inde suscepturi paulū. Sic enim disposuerāt:
ipse ꝑ terrā iter facturus. Cū aūt ꝯuenissem⁹
in asson: assumpto eo venimus mitilenē. Et
inde nauigātes sequēti die venimus contra
chium: et alia die applicuimus samū: ꝛ seqn̄-
ti die venimus miletū. Proposuerat eni pau-
lus transnauigare ephesuʒ: ne qua mora illi
fiēt in asia. Festinabat enim si possibile sibi
esset: ut diem penthecosten faceret iherosoli-
mis. A mileto autē mittēs ephesum vocauit
maiores natu eccīe: qui cū venissent ad eū ꝛ
simul essent: dixit eis: Vos scitis a p̄ma die
qua ingressus sū in asiam qualiter vobiscū
ꝑ om̄e tempus fuerim seruiēs dn̄o cū omni
humilitate ꝛ lacrimis ꝛ temptacōnibꝫ que
michi acciderūt ex insidijs iudeoꝝ: quomō

VII

michil subtraxerim vobis vtiliũ· quo minus
annũciarem vobis et docerem vos publice
et per domos: testificans iudeis atq; gentili=
bus in deũ penitẽtiam et fidem in dñm nr̃m
ihesũ cristũ. Et nũc ecce alligatus ego spiri=
tu· vado in iherusalẽ que in ea ventura sint
michi ignorans: nisi qꝫ spiritus sanctus per
omnes ciuitates michi protestatur dicens:
qm̃ vincula ⁊ tribulacões iherosolimis me
manent. Sed nichil horũ vereor: nec facio
animã meam preciosiorem q̃ me: dũmodo
consũmem cursum meũ et ministeriũ verbi
quod accepi a dño ihesu testificari euãgeliũ
gratie dei. Et nũc ecce ego scio qꝫ amplius
non videbitis faciẽ meã: vos omes p quos
transiui predicans regnũ dei. Quapropter
contestor vos hodierna die: qꝫ mũdus sũ a
sanguine omniũ. Non enim subterfugi quo=
minus annũciarẽ omne cõsiliũ dei vobis. At=
tendite vobis ⁊ vniuerso gregi: in quo vos
spiritus sanctus posuit episcopos regẽ ec=
clesiã dei: quã acquisiuit sanguine suo.

VIII

Ego
scio qm̃ intrabũt post discessionẽ meã lupi
rapaces in vos: nõ parcentes gregi. Et ex
vobis ipis exsurgent viri loquentes pũsa:
ut abducant discipulos post se. Propter
quod vigilate memoria retinẽtes: qm̃ per
trienniũ nocte ⁊ die non cessaui cũ lacrimis
monens vnũquenq; vr̃m. Et nũc commen=
do vos deo ⁊ verbo gratie ipsius: qui potens
est edificare ⁊ dare hereditatẽ in sanctifica=
tis omib;. Argentũ et aurũ aut vestẽ nullius
concupiui sicut ipsi scitis: qm̃ ad ea q̃ michi
opus erant ⁊ hijs qui mecũ sunt ministraue=
runt manus iste. Om̃ia ostendi vobis: qm̃
sic laborantes oportet suscipere infirmos· ac
meminisse verbi domini ihesu: qm̃ ipse dixit.
Beatius est magis dare q̃ accipere. Et cũ
hec dixisset: positis genibus suis orauit cũ
omnib; illis. Magnus autem fletus factus
est omniũ: et procũbentes super collũ pauli
osculabant᷑ eum: dolentes maxime in verbo
quod dixerat qm̃ amplius faciem eius non
essent visuri. Et deducebant eũ ad nauem.

P

XXI

Cum autem factum esset ut
nauigaremus abstracti ab eis: recto
cursu venimus choum· et sequenti die rodũ:
et inde pateram. Et cũ inuenissemus nauẽ
transfretantẽ in phenicem: ascendẽtes naui=
gauimus. Cum apparuissemus autẽ cypro
relinquentes eã ad sinistram nauigauimus
in siriam: et venimus tyrum. Ibi enim nauis
expositura erat onus. Inuẽtis aũt discipulis
mansimus ibi diebus septẽ. Qui paulo di=
cebant p spiritũ: ne ascenderet iherosolimã.
Et expletis diebus profecti ibamus· dedu=
centib; nos omib; cũ vxoribus et filijs usq;
foras ciuitatẽ: et positis genibus in littore
orauimus. Et cũ valefecissemus inuicẽ ascẽ=
dimus nauem: illi aũt redierũt in sua. Nos
vero nauigacõne explicita a tyro descendi=
mus ptolomaidã: et salutatis fratrib; man=
simus die vna apud illos.

II

Alia aũt die pfe=
cti venim9 cesareã. Et intrãtes in domũ phi=
lippi euangeliste qui erat vnus de septem:
mansimus apud eũ. Huic autẽ erãt quatu=
or filie virgines pphetantes. Et cũ morare=
mur per dies aliquot: superuenit quidam vir
a iudea ppheta nomine agabus. Is cũ venis=
set ad nos tulit zonã pauli: et alligans sibi
pedes ⁊ manus dixit. Hec dicit spiritus san=
ctus: Virũ cuius est zona hec sic alligabũt
in iherusalẽ iudei: et tradent in manus gen=
tium. Quod cum audissemus rogabamus
nos· et q̃ loci illius erant: ne ascenderet ihe=
rosolimam. Tunc respondit paulus et dixit.
Quid facitis flentes ⁊ affligentes cor meũ?
Ego autẽ non solum alligari: sed et mori in
iherusalẽ paratus sum pp̃ter nomen domini
ihesu. Et cũ ei suadere nõ possemus: quieui=
mus dicentes. Domini volũtas fiat.

III

S

Post
dies aũt istos pparati ascendebamus in ihe=
rusalem. Venerũt aũt quidã ex discipulis
a cesarea nobiscũ: adducentes secũ apud
quem hospitaremur iasonẽ quendã cypriũ
antiquũ discipulũ. Et cũ venissemus iheroso=
limam: libenter exceperũt nos fratres. Se=
quenti autem die introibat paulus nobiscũ
ad iacobum: omnesq; collecti sunt seniores.
Quos cũ salutasset: narrabat p singula que
deus fecisset in gentib; per ministeriũ illius.
At illi cũ audissent magnificabant deũ: dixe=
runtq; ei: Vides frater quot milia sũt in iu=
deis qui crediderunt: et omnes emulatores
sunt legis.

IIII

Audierũt aũt de te: quia discessi=
onem doceas a moyse eoꝝ qui per gentes

süt iudeoꝝ· dicens nō debere eos circūcidē=
filios suos: neqꝫ scđm cōsuetudinē ingredi.
Quid ergo ē? Vtiqꝫ oportet conuenire multitu=
dinē. Audient enim te superuenisse. Hoc er=
go fac quod tibi dicimus. Sūt nobis viri
quatuor votū habentes sup se. Hijs assum=
ptis sanctifica te cū illis: et impende in illis
ut radant capita: et scient om̄es· quia que
de te audierūt falsa sūt· sed ambulās et ipe
custodiens legem. De hijs autē qui credi=
derūt ex gentibꝫ nos scripsim⁹ iudicantes:
ut abstineant se ab ydolis immolato et san=
guine et suffocato et fornicatione. Tūc pau=
lus assumptis viris postera die purificatus
cū illis intrauit in templū: annūciās exple=
tionem dierū purificationis donec offerret=
pro vnoquoqꝫ eoꝝ oblatio. Cū autez septē
dies consūmarent: hij qui de asia erāt iudei
cū vidissent eū in templo cōcitauerūt om̄ez
p̄p̄lm: et iniecerūt ei manus clamantes. Viri
israhelite adiuuate. Hic ē homo qui adūsus
populū et legē et locū hūc omnes vbiqꝫ do=
cens: insuper et gentiles induxit in templū:
et violauit sanctū locū istū. Viderant enim
trophimū ephesium in ciuitate cū ipo: quē
estimauerūt qm̄ in templū introduxisset pau=
lus. Commotaqꝫ est ciuitas tota: et facta ē
concursio populi. Et apphendentes paulū
trahebant eū extra templū: et statim clause
sunt ianue. Querentibꝫ aūt eū occidē: nūcia=
tum est tribuno cohortis· qꝫ tota confundi=
tur iherusalē. Qui statim assumptis militibꝫ
et centurionibꝫ decucurrit ad illos. Qui cū
vidissent tribunū et milites: cessauerūt per=
cutē paulū. Tunc accedens tribunus app=
hendit eū et iussit eū alligari cathenis dua=
bus: et interrogabat quis esset: et quid fe=
cisset. Alij aūt aliud clamabant in turba. Et
cū non posset certū cognoscere pre tumultu:
iussit duci eū in castra. Et cū venisset ad gra=
dus: contigit ut portaretur a militibꝫ ppter
vim populi. Sequebat᷑ enim multitudo po=
puli clamans: tolle eū. Et cū cepisset induci
in castra paulus: dicit tribuno. Si licet mi=
chi loqui aliquid ad te? Qui dixit ei. Grece
nosti? Nonne tu es egiptius qui ante hos
dies tumultū cōcitasti: et eduxisti in desertū
quatuor milia viroꝝ sicarioꝝ? Et dixit ad
eū paul⁹. Ego hō sū quidē iudeus a tharso
cilitie: nō ignote ciuitatis municeps. Rogo
autē te: permitte michi loqui ad populū. Et
cum ille pmisisset: paulus stans in gradibꝫ
annuit manu ad plebem: et magno silentio
facto allocutus ē lingua hebrea dicēs.

XXII

Viri frēs et prēs: audite quā
ad vos nūc reddo racōez. Cū audissent aūt
quia hebrea lingua loquitur ad illos: magis
prestiterūt silentiū. Et dixit. Ego sū vir iude=
us natus tharso cilitie: nutritus autē in ista
ciuitate secus pedes gamaliel· eruditus iu=
xta veritatē paterne legis: emulator legis
sicut et vos omnes estis hodie: qui hanc vi=
am psecutus sum usqꝫ ad mortē· alligans et
tradens in custodias viros ac mulieres· sic
princeps sacerdotū michi testimoniū red=
dit et omnes maiores natu: a quibꝫ et eplās
accipiens ad fratres damascū pgebam ut
adducerem inde vinctos in iherusalem ut
punirentur. Factum est autē eunte me et ap=
propinquāte damasco media die subito de
celo circūfulsit me lux copiosa: et decidens
in terrā audiui vocem dicentē michi. Saul=
le saule: quid me psequeris? Ego autez re=
spondi. Quis es dn̄e? Dixitqꝫ ad me. Ego sū
ihesus nazarenus: quē tu psequeris. Et qui
mecū erant lumē quidē viderūt: vocem au=
tem non audierūt eius qui loquebat᷑ mecū.
Et dixi. Quid faciam dn̄e? Dn̄s autem dixit
ad me. Surgens vade damascū: et ibi tibi
dicetur de omnibꝫ que te oporteat facē. Et
cū nō viderē pre claritate luminis illius: ad
manū deductus a comitibus· veni damascū.
Ananias aūt quidam vir scđm legem testi=
moniū habens ab omnibꝫ cohabitantibus
iudeis: veniens ad me et stans dixit michi.
Saule frater respice. Et ego eadem hora re=
spexi in eum. At ille dixit. Deus patrū nr̄oꝝ
preordinauit te ut cognosceres volūtatez
eius: ut videres iustū et audires vocem ex
ore eius: quia eris testis illius ad om̄es ho=
mines eorum que vidisti et audisti. Et nūc
quid moraris? Exsurge et baptisare: et ab=
lue peccata tua inuocato nomine ipsius. Fa=
ctum est autē reuertenti michi in iherusalē
et oranti in templo: fieri me in stupore men=
tis: et videre illum dicentē michi. Festina et

exi velociter ex iherusalē: qm̄ non recipient testimoniū tuū de me. Et ego dixi. Dn̄e: ipsi sciunt quia ego erā concludens in carcerē: et cedens per synagogas eos qui credebāt in te. Et cū funderetur sanguis stephani testis tui ego stabam et consenciebā: et custodiebam vestimenta interficientiū illū. Et dixit ad me. Vade: qm̄ ego in nacōnes longe mittā te. Audiebant aūt eum usq3 ad hoc verbū: et levauerūt vocem suā dicētes. Tolle de terra huiusmodi. Non enim phas est eum viuē. Vociferantib3 aūt eis et proicientibus vestimenta sua et puluerē iactantib3 in aerem: iussit tribunus induci eū in castra et flagellis cedi et torqueri eū: ut sciret propter quā causam sic acclamarent ei. Et cum astrinxisset eū loris: dixit astanti sibi centurioni paulus. Si hominē romanū et indemnatum licet vobis flagellare? Quo audito centurio accessit ad tribunū: et nūciauit ei dicens. Quid acturus es? Hic enim homo civis romanus est. Accedens aūt tribunus dixit illi. Dic michi si tu romanus es. At ille dixit. Etiam. Et respondit tribunus. Ego multa sūma ~~civitatē~~ [civilitatē] hanc consecutus sū. Et paulus ait. Ego aūt et natus sū. Protinus ergo discesserūt ab illo qui eū torturi erant. Tribunus quoq3 timuit postq̄ rescivit q2 civis romanus esset: et quia alligasset eū. Postera autē die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur a iudeis soluit eum: et iussit sacēdotes convenire et omne concilium et producens paulū statuit inter illos.

XXIII

Intendens aūt in conciliū paulus ait. Viri fratres: ego omni consciencia bona conversatus sū ante deū usq3 in hodiernū diem. Princeps autē sacerdotū ananias precepit astantibus sibi percutere os eius. Tunc paulus dixit ad eū. Percutiet te deus paries dealbate. Et tu sedens iudicas me scd̄m legem: et contra legē iubes me percuti? Et qui astabāt dixerūt. Summū sacerdotē dei maledicis? Dixit aūt paulus. Nesciebam fratres: quia princeps est sacerdotū. Scriptū est enim. Principem ppli tui non maledices. Sciens autē paulus quia una pars esset saduceorū et altera phariseorū: exclamauit in concilio. Viri frēs: ego phariseus sū: filius phariseorū. De spe et de resurrectione mortuorū ego iudicor. Et cum hec dixisset. facta est dissensio inter phariseos et saduceos: et soluta ē multitudo. Saducei aūt dicūt non esse resurrectionē mortuorū. neq3 angelū neq3 spiritū: pharisei aūt utraq3 confitentur. Factus est autē clamor magnus: et exsurgētes quidā phariseorū: pugnabant dicentes. Nichil mali invenimus in homine isto. Quid si spiritus locutus est ei aut angelus? Et cū magna dissensio facta esset: timens tribunus ne discerperetur paulus ab ipsis. iussit milites descendē et rapere eū de medio eorū: ac deducere eū in castra. Sequēti autē nocte assistens ei dn̄s ait. Constans esto. Sicut enim testificatus es de me in iherusalē: sic te oportet et rome testificari. Facta aūt die collegerūt se quidā ex iudeis: et devouerūt se dicētes neq3 mādncaturos neq3 bibituros: donec occiderent paulū. Erant aūt plus q̄ quadraginta viri qui hanc coniuracōnem fecerant: qui accesserūt ad principes sacerdotum et seniores: et dixerūt. Devotione devouimus nos nichil gustaturos: donec occidamus paulū. Nunc ergo vos notū facite tribuno cū consilio: ut producat illū ad vos tanq̄ aliquid certius cognituri de eo. Nos vero priusq̄ appropiet parati sumus interficē illū. Quod cū audisset filius sororis pauli insidias: venit et intrauit in castra: nūciauitq3 paulo. Vocans autē paulus ad se unū ex centurionib3 ait. Adolescentē hunc adduc ad tribunū. Habet enim aliquid indicare illi. Et ille quidē assumens eum: duxit ad tribunū et ait. Vinctus paulus rogauit me hūc adolescentē producē ad te: habentē aliquid loqui tibi. Apprehendens autē tribunus manū illius secessit cū eo seorsū: et interrogauit illū. Quid est quod habes indicaē michi? Ille aūt dixit. Iudeis convenit rogaē te ut crastina die producas paulū ī conciliū. q̄si aliq̄d certius inquisituri sint de illo: tu vero ne credideris illis. Insidiant̄ eni ei ex eis viri amplius q̄ quadraginta: qui se devouerūt nō manducare neq3 bibere donec interficiant eū: et nūc parati sūt exspectātes promissum tuū. Tribunus igitur dimisit adolescentē: precipiens ne cui loqueretur: qm̄ hec

nota sibi fecisset. Et vocatis duobus centurio-
nibus dixit illis. Parate milites ducentos
ut eant usq; cesaream: et equites septuaginta
et lancearios ducētos a tercia hora noctis:
et iumenta pparate: ut imponentes paulū:
saluū pducerent ad felicem presidem. Ti-
muit enim ne forte raperent eū iudei et occi-
derent. et ipse postea calumniā sustineret:
scribens ei epistolam continētem hec. Clau-
dius lisias: optimo presidi felici salutē. Vi-
rum hunc comphensū a iudeis et incipientē
interfici ab eis. superueniens cum exercitu eri-
pui cognito q romanus est: volensq; scire
causam quā obiciebant illi deduxi eū in con-
ciliū eorū. Quē inueni accusari de questioni-
bus legis ipsorū: nichil vero dignū morte
aut vinculis habentē crimen. Et cum michi
perlatū esset de insidijs quas parauerāt illi
misi eū ad te: denūcians et accusatoribus ut
dicant apud te. Vale. Milites vero scđm
preceptū sibi assumentes paulū duxerūt p
noctem in antipatridem: et postera die di-
missis equitibus ut cū eo irent: reuersi sunt
ad castra. Qui cū venissent cesaream et tradi-
dissent epistolā presidi: statuerūt ante illū
et paulū. Cū legisset autē et interrogasset de
qua puincia esset: et cognoscens q de cili-
cia: audiā te inquit cū accusatores tui vene-
rint. Iussitq; in ptorio herodis custodiri eū.

XXIIII

Post quinq; autē dies descendit priceps sacerdotū ananias
cū senioribus quibusdam et tertullo quodā
oratore: qui adierūt presidē adūsus paulū.
Et citato paulo: cepit accusare tertullus di-
cens. Cū in multa pace agamus per te et
multa corrigantur per tuā puidentiā: semp
et vbiq; suscipimus optime felix cum omni
graciarū actione. Ne diucius autē te ptra-
ham: oro breuiter. ut audias nos pro tua
clementia. Inuenimus hūc hominē pestife-
rum et concitantē seditionē omnibus iudeis
in vniuerso orbe. et actorem sedicōis secte
nazarenorū: qui etiā templū violare cona-
tus est: quem et apprehensū voluimus scđm
legem nostrā iudicare. Superueniens autē
tribunus lysias cū vi magna eripuit eum de
manibus nostris iubens accusatores eius ad
te venire: a quo poteris ipe iudicās de omnibus
istis cognoscere: de quibus nos accusamus
eum. Adiecerūt autē et iudei: dicentes hec
ita se habere. Respondit autē paulus: annu-
ente sibi preside dicere. Ex multis annis te
esse iudicem genti huic sciens: bono animo
pro me satisfaciam. Potes enim cognoscē
quia nō plus sunt michi dies q duodecim
ex quo ascendi adorare in ihrlm: et neq; in
templo inuenerūt me cū aliquo disputantē
aut concursū facientē turbe. neq; in synago-
gis neq; in ciuitate: neq; probare possunt
tibi de quibus nūc me accusant. Confiteor
autē hoc tibi q scđm sectam quā dicūt here-
sim sic deseruio patri et deo meo: credens o-
mnibus que in lege et pphetis scripta sunt:
spem habens in deū quā et hij ipsi expectāt.
resurrectionē futurā iustorū et iniquorū. In
hoc et ipse studeo sine offendiculo cōscientiā
habere ad deū: et ad homines semper. Post
annos autem plures elemosinas facturus
in gentē meam veni. et oblacōnes et vota: in
quibus inuenerūt me purificatū in templo:
non cū turba neq; cum tumultu. Et apprehen-
derūt me: clamantes et dicentes. Tolle ini-
micū nostrū. Quidā autē ex asya iudei q̄s
oportebat apud te presto esse et accusare si
quid haberet aduersū me: aut hij ipsi dicāt
si quid inuenerūt in me iniquitatis cū stem
in concilio: nisi de vna hac solūmodo voce
qua clamaui inter eos stans: qm de resurre-
ctione mortuorū ego iudicor hodie a vobis.
Distulit autē illos felix: certissime sciens de
via hac dicens. Cū tribunus lysias descen-
derit audiam vos. Iussitq; centurioni custo-
dire eū et habere requiē: nec quenq; de suis
prohibere ministrare ei. Post aliquot autē
dies veniens felix cū drusilla vxore sua que
erat iudea vocauit paulū: et audiuit ab eo
fidem que est in xpm ihesū. Disputante aūt
illo de iusticia et castitate et de iudicio futuro:
tremefactus felix respondit. Quod nūc atti-
net vade: tempore aūt oportuno accersiam
te: simul et sperans q pecunia ei daretur a
paulo: propter quod et frequenter accersi-
ens eum loquebatur cum eo. Biennio autē
expleto: accepit successorem felix porcium fe-
stum. Volens autem gratiam prestare iu-
deis felix: reliquit paulū vinctū. XXV

Festus ergo cū venisset in prouinciā:
post triduū ascendit iherosolimam a
cesarea. Adieruntq; eū pncipes sacerdotū et
primi iudeoꝝ aduersus paulū: et rogabāt
eum postulantes gratiā adūsus eū ut iube=
ret pduci eum in ihrlm: insidias tendentes
ut interficerent eū in via. Festus aūt respon=
dit seruari quidem paulū in cesarea: se autē
maturius pfecturū. Qui ergo in vobis ait
potentes sunt descendentes simul: si qd̄ est
in viro crimen accusent eū. Demoratus aūt
inter eos dies non amplius q̄ꝫ octo aut de=
cem descēdit cesareā: et altera die sedit pro
tribunali: et iussit paulū adduci. Qui cū per=
ductus eēꝫ circūsteterūt eū qui ab iheroso=
lima descēderāt iudei multas ⁊ graues cau=
sas obicientes quas nō poterant probare:
paulo racōnem reddentē: qm̄ neq; in legē
iudeoꝝ. neq; in templū. neq; in cesarē quic=
q̄ꝫ peccaui. Festus aūt volens gratiā pstare
iudeis: respondēs paulo dixit: Vis iheroso=
limā ascendere: et ibi de hijs iudicari apud
me? Dixit aūt paulus. Ad tribunal cesaris
sto: ibi me oportet iudicari. Iudeis non no=
cui: sicut tu melius nosti. Si enim nocui aut
dignū morte aliquid feci: non recuso mori.
Si vero nichil ē eoꝝ que hij accusant me:
nemo potest me illis donare. Cesarem appel=
lo. Tunc festus cū ꝯsilio locutus respondit.
Cesarē appellasti: ad cesarem ibis. Et cū di=
es aliquot transacti essent: agrippa rex et
bernice descenderunt cesareā ad salutandū
festū. Et cū dies plures ibi morarent᷑: fest᷒
regi indicauit de paulo dicens: Vir quidā
est derelictus a felice vinctus: de quo cum es=
sem iherosolimis adierūt me pncipes sacer=
dotum et seniores iudeoꝝ: postulantes ad=
uersus illū dampnationē. Ad quos respon=
di: quia nō est romanis consuetudo donare
aliquē hominē priusq̄ꝫ is qui accusatur pre=
sentes habeat accusatores: locūq; defenden=
di accipiat ad abluenda crimina q̄ ei obici=
untur. Cū ergo huc conuenissent: sine vlla
dilatione in sequēti die sedens p tribunali
iussi adduci virū. De quo cū stetissent accu=
satores nullā causam deferebant de quibus
ego suspicabar malū: questiones vero quas=
dam de sua supsticōne habebant aduersus
eum: et de quodā ihu defuncto quē affirma=
bat paulus viuere. Hesitans autem ego de
huiusmodi questione: dicebam si vellet ire
iherosolimam: et ibi iudicari de istis. Paulo
autē appellante ut seruaret᷑ ad augusti co=
gnicōnem: iussi seruari eū donec mittā eum
ad cesarem. Agrippa aūt dixit ad festū. Vo=
lebam et ipse hominē audire. Cras inquit
audies eū. Altera aūt die cū venisset agrippa
et bernice cū multa ambitione et introissent
in auditoriū cū tribunis et viris pncipalib᷒
ciuitatis: iubente festo adductus ē paulus.
Et dixit festus. Agrippa rex ⁊ oēs q̄ simul
adestis nobiscū viri: videtis hūc hominem
de quo omnis multitudo iudeoꝝ interpel=
lauit me iherosolimis petentes ⁊ acclaman=
tes: non oportere eum viuē amplius. Ego
vero comperi nichil dignū morte eū ammi=
sisse. Ipso autē hoc appellante: ad augustū
iudicaui mittere. De quo quid certū scribā
dn̄o non habeo: ppter quod perduxi eū ad
vos et maxime ad te rex agrippa: ut inter=
rogacōne facta habeam quid scribam. Si=
ne ratione enī michi videt᷑ mittere vinctū:
et causas eius non significare. XXVI

Agrippa vero ad paulū ait. Permittit᷑
tibi loqui pro temetipso. Tunc paul᷒
extenta manu cepit rationem reddere. De
omnib᷒ quib᷒ accusor a iudeis rex agrippa
estimo me beatū apud te. cū sim defensurus
me hodie: maxime te sciente omnia q̄ apud
iudeos sūt ꝯsuetudines et questiones: pro=
pter quod obsecro patiēter me audias. Et=
quidē vitam meā a iuuētute que ab inicio
fuit in gente mea in iherosolimis nouerunt
omnes iudei: pscientes me ab inicio si velint
testimoniū phibere qm̄ scd̄m certissimam se=
ctam nostre religionis vixi phariseus. Et
nūc in spe que ad patres nostros repromis=
sionis facta est a deo. sto iudicio subiectus:
in qua duodecim tribus nostre nocte et die
deseruientes sperant deuenire. De qua spe
accusor a iudeis rex. Quid incredibile iudi=
catur apud vos si deus mortuos suscitat? Et
ego quidē estimaueram me adūsus nomen
ihesu nazareni debere multa contraria agere:
quod et feci iherosolimis. Et multos sancto=
rum ego in carceribus inclusi a principibus

sacerdotū potestate accepta:et cū occiderē-
tur detuli sententiā. Et p oīnes synagogas
frequenter puniēs eos. ɔpellebā blasphe-
mare:et āplius insaniēs in eos. psequebar
usqȝ in exteras ciuitates. [III] In quibȝ dū irem
damascū. cū potestate ꝛ pmissu principum
sacerdotū:die media in via vidi rex de celo
supra splendorē solis circūfulsisse me lumē
et eos qui mecū simul erant:omēsqȝ nos cū
decidissemus in terrā audiui vocē loquētē
michi hebraica lingua. Saule saule quid
me persequeris? Durum est tibi contra sti-
mulū calcitrare. [IIII] Ego autem dixi. Quis es
domine? Dominus aūt dixit. Ego sū ihūs:
quē tu psequeris. Sed exsurge:ꝛ sta supra
pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi. ut cō-
stituam te ministrū ꝛ testē eoꝝ q̄ vidisti et
eoꝝ quibȝ apparebo tibi:eripiēs te de ꝑplis
et gentibȝ in quas nūc ego mitto te. apire
oculos eoꝝ ut ɔuertant a tenebris ad lu-
cem. et de potestate sathane ad deū:ut acci-
piant remissionē peccatoꝝ: et sortem inter
sanctos p fidem q̄ est in me. [V] Unde rex agrip-
pa non fui incredulus celesti visioni:ſȝ hijs
qui sunt damasci primū ꝛ iherosolimis et in
omnē regionē iudee. et gentibȝ annūciabā.
ut penitentiā agerēt. et ɔuerterent ad deū:
digna penitētie opera faciētes. Hac ex cau-
sa me iudei cū essem in templo ɔphensum
tēptabāt interficere. [VI] Auxilio aūt adiutus
dei usqȝ in hodiernū diē sto testificās mino-
ri atqȝ maiori:nichil extra dicēs q̄ que pro-
phete locuti sūt futura esse ꝛ moyses:si passi-
bilis cristus. si primus ex resurrectiōe mor-
tuoꝝ lumen annūciaturus est populo ꝛ gē-
tibus. Hec loquēte eo ꝛ rationē reddente:
festus magna voce dixit. Insanis paule.
Multe te littere ad insaniā ɔuertūt. [VII] Et pau-
lus nō insanio inquit optīe feste:ſȝ veritatis
ꝛ sobrietatis ūba loquor. Scit enī de hijs
rex:ad quē ɔstanter loquor. Latere enim
eum nichil hoꝝ arbitror. Neqȝ enim in an-
gulo quicq̄ hoꝝ gestum est. Credis rex
agrippa ꝑphetis? Scio q̄ credis. Agrippa
autē ad paulū. In modico suades me cri-
stianū fieri. [VIII] Et paulus. Opto apud deum ꝛ
in modico ꝛ in magno:non tantū te. ſȝ etiā
oīnes qui audiunt hodie fieri tales qualis
et ego sū:exceptis vinculis hijs. Et exsurre-
xit rex ꝛ p̄ses ꝛ bernice et qui assidebant eis.
Et cū secessissent. loquebāt ad inuicē dicē-
tes: q̄ nichil morte aut vinculoꝝ dignū q̄d
fecit homo iste. Agrippa autē festo dixit. Di-
mitti poterat hō hic:si nō appellasset cesarem.

[XXVII] [P] Ut autē iudicatū est na-
uigare eū in ytaliā ꝛ tradi paulū cum
reliquis custodijs centurioni nomine iulio
cohortis auguste:ascendētes nauem adru-
metinā incipientē nauigare. circa asie loca
sustulimus: pseuerāte nobiscum aristarcho
macedone thessalonicense. Sequēti autē
die venimus sydonē. Humane aūt tractās
iulius paulū pmisit ad amicos ire:et curam
sui agere. Et inde cū sustulissemus subnaui-
gauimus cyprū: ꝑpterea q̄ essent venti con-
trarij. Et pelagus cilicie ꝛ pāphilie nauigā-
tes venimus listrā que est licie: [II] et ibi inueni-
ens centurio nauē alexandrinā nauigantē
in ytaliā:transposuit nos in eā. Et cū multis
diebȝ tarde nauigaremus ꝛ vix deuenissemus
contra gnydū: phibēte nos vento adnaui-
gauimus crete iuxta salmonē. Et vix iuxta
nauigantes venimus in locū quendam qui
vocat bonīportus: cui iuxta erat ciuitas tha-
lassa. Multo autem tempore pacto et cū iā
nō esset tuta nauigatio eo q̄ et ieiuniū iam
p̄terisset: ɔsolabat eos paulus dicens eis.
Viri: video quoniā cū iniuria ꝛ multo dāno
nō solū oneris ꝛ nauis:sed etiā aīaꝝ nr̄aꝝ
incipit esse nauigatio. [III] [S] Centurio aūt gubna-
tori ꝛ nauclero magis credebat: q̄ hijs q̄
a paulo dicebantur. Et cū aptus portus non
esset ad hyemandū:plurimi statuerūt con-
siliū nauigare inde si quo modo possent de-
uenietes phenicen hyemare portū crete re-
spiciētem ad affricū ꝛ ad chorū. Aspirāte au-
tem austro estimātes ꝑpositū se tenere: cum
sustulissent de ason. legebāt cretam. Non
post multū autē misit se ɔtra ipam ventus ty-
phonicus: qui vocat euroaquilo. [IIII] Cumqȝ ar-
repta esset nauis. et nō posset conari in vētū:
data naue flatibȝ ferebamur. In insulā autē
quandā decurrētes que vocatur cauda: po-
tuimus vix obtinere scapham. Qua sublata
adiutorijs vtebātur accingētes nauē: timē-
tes ne in syrtim inciderent: summisso vase sic

ferebant^r. Ualida aūt nobis tēpestate iactatis. sequenti die iactum fecerūt: et tercia die suis manib^9 armamenta nauis piecerūt. Neq3 aūt sole neq3 syderib^9 apparentib^9 p plures dies et tempestate nō exigua imminente: iam ablata erat spes omnis salutis nostre. Et cum multa ieiunatio fuisset: tunc stans paulus in medio eo^r dixit. Oportuerat quidem o viri audito me nō egredi a creta: lucriq3 facere iniuriā hanc et iacturā. Et nūc suadeo vob^s bono animo esse. Amissio enim nullius anime erit ex nobis: p̄terq̄ nauis. Astitit enim michi hac nocte angelus dei cuius sum ego et cui deseruio dicens. Ne timeas paule: cesari te oportet assistere. Et ecce donauit tibi deus oēs qui nauigant tecū. Propter quod bono animo estote viri. Credo enim deo: quia sic erit quēadmodū dictū est michi. In insulā aūt quandā oportet nos deuenire. Sed postea q̄ quartadecima nox supuenit: nauigantib^9 nobis in adria circa mediā noctē suspicabant^r naute apparere sibi aliquā regionē. Qui et summittētes bolidem. inuenerūt passus viginti: et pusillū inde separati inuenerūt passus quīdecim. Timentes autē ne in aspera loca incideremus: de puppi mittētes anchoras quatuor optabant diem fieri. Nautis vero querentibus fugere de naui: cum misissent scapham in mare sub optentu quasi inciperent a prora anchoras extendere: dixit paulus centurioni et militib^9. Nisi hij in naui manserint: vos salui fieri nō potestis. Tūc absciderūt milites funes scaphe: et passi sūt eam excidere. Et cū lux inciperet fieri: rogabat paulus omnes sumere cibum dicens. Quarta decima die hodie exspectantes ieiuni permanetis: nichil accipientes. Propter qđ rogo vos accipere cibū pro salute vr̄a: q2 nullius vestrū capillus de capite peribit. Et cum hec dixisset: sumēs panē gratias egit deo in conspectu omniū: et cū fregiss3 cepit manducare. Animequiores autē facti omnes: et ipsi sumpserūt cibū. Eramus autē vniūse anime in naui ducente septuagintasex. Et saciati cibo alleuiabant nauem: iactantes triticū in mare. Cum autē dies factus esset terrā nō agnoscebāt: sinū vero quendā ɔsiderabant habentē litus: in quē cogitabant si possent eicere nauē. Et cū anchoras sustulissent cōmittebant se mari. simul laxantes iūcturas gubnaculo^r: et leuato artemone secūdum aure flatū tendebant ad litus. Et cū incidissemus i locū bithalassum impegerūt nauē: et prora quidem fixa manebat immobilis: puppis vero soluebat^r a vi maris. Militum autē consiliū fuit ut custodias occiderent. ne quis cū enatasset effugeret: centurio aūt volens suare paulū p̄hibuit fieri. Iussitq3 eos qui possent natare mittere se primos et euadē et ad terrā exire: et ceteros alios in tabulis ferebant: quosdam super ea que de naui erant. Et sic factum est: ut omnes anime euaderent ad terram.

XXVIII

Et cū euasissemus: tūc cognouimus quia mitilene insula vocabatur. Barbari vero prestabant nō modicā humanitatem nobis. Accensa eni pira reficiebāt nos omnes: propter ymbrem qui imminebat et frigus. Cū ɔgregasset aūt paulus sarmento^r aliquantā multitudinē et imposuiss3 super ignem: vipera a calore cū p̄cessiss3 inuasit manū eius. Ut vero viderūt barbari pendentē bestiā de manu eius: ad inuicē dicebāt. Utiq3 homicida est homo hic: qui cū euasit de mari vltio nō sinit eū viuere. Et ille quidē excutiēs bestiam in ignē: nichil mali passus est. At illi existimabant eū in timorē ɔuertendum: et subito casurū et mori. Diu autem illis sperantib^9 et videntib^9 nichil mali in eo fieri: conūtentes se. dicebant eū esse deū. In locis autē illis erāt predia principis insule noīe publij: qui nos suscipiens. triduo benigne exhibuit. Contigit aūt patrē publij febrib^9 et dissinteria vexatū iacere. Ad quē paulus intrauit: et cū orasset et imposuisset ei manus saluauit eū. Quo facto: oīes qui in insula habebant infirmitates accedebant et curabantur. Qui etiā multis honorib^9 nos honorauerūt: et nauigantib^9 imposuerūt que necessaria erant. Post menses aūt tres nauigauimus in naui alexandrina que in insula hyemauerat: cui erat insigne castro^r. Et cum venissemus siracusam: mansimus ibi triduo. Inde circūlegētes deuenim^9 regium: et post vnū diem flante austro secunda die

venimus putheolos. vbi inuētis fratribus rogati sum⁹ manere apud eos dies septē: et sic venimus romam. Et inde cū audissent fratres occurrerūt nobis usqꝫ ad apij forū. et tribus tabernis. Quos cū vidissꝫ paulus: gratias agens deo accepit fiduciā. Cū autē venissemus romā pmissum est paulo pmanere sibimet: cū custodiente se milite. Post terciū autē diem cōuocauit pmos iudeoꝝ.

V

Cunqꝫ venissent dicebat eis. Ego viri frēs nichil aduersus legem faciens aut morem paternū: vinctus ab iherosolimis traditus sum in manus romanoꝝ: qui cū interrogationē de me habuissent voluerūt me dimittere: eo qꝫ esset nulla causa mortis in me. Cōtradicentib⁹ aūt iudeis coactus sū appellare cesarem: nō quasi gentē meā habens aliquid accusare.

VI

Propter hanc igitur causaꝫ rogaui vos videē ⁊ alloqui. Propter spem enim israhel cathena hac circundatus sū. At illi dixerūt ad eū. Nos neqꝫ lrās accepim⁹ de te a iudea: neqꝫ aduenīēs aliquis fratrū nūciauit aut locutus est quid de te malum. Rogamus autē a te audire que sentis. Nā de secta hac notū est nobis: qꝛ vbiqꝫ ei contradicit̄. Cum constituissent autē illi diem venerūt ad eum in hospiciū plurimi: quib⁹ exponebat testificans regnū dei suadensqꝫ eis de ihesu ex lege moysi et pphetis a mane usqꝫ ad vesperam. Et quidā credebāt hijs que dicebantur: quidā vero non credebāt.

VII

Cunqꝫ inuicē non essent consentiētes: discedebant dicente paulo vnū verbū. Quia bn̄ spiritus sanctus locutus est per ysaiam prophetam ad patres nostros dicens: Vade ad pplm̄ istū et dic. Aure audietis et non intelligetis: et videntes videbitis et nō pspicietis. Incrassatuꝫ est cor ppli huius et auribus grauiter audierūt et oculos suos compresserūt: ne forte videant oculis et aurib⁹ audiant et corde intelligant: et conūtant se et sanem eos.

VIII

Notū ergo sit vobis: qm̄ gentibus missum est hoc salutare dei: et ipsi audient. Et cū hec dixisset: exierūt ab eo iudei multā habentes inter se questionē. Mānsit autē biennio toto in suo cōducto: et suscipiebat omēs qui ingrediebant̄ ad eum: pdicans regnū dei ⁊ docens que sūt de domino ihesu xp̄o cum omni fiducia sine phibitione.

Explic̄ liber actuū aplōꝝ. Incip̄. plogus in eplās canonicas.

Non ita est ordo apud grecos qui integre sapiunt fidemqꝫ rectā sectant̄ epistolaꝝ septē. que canonice nūcupant̄. sicut in latinis codicib⁹ inuenit̄: ut quia petrus est primus in ordine apostoloꝝ: prime sint etiam eius epistole in ordine ceteraꝝ. Sed sicut euangelistas dudū ad veritatis lineā correximus: ita has pprio ordini deo iuuāte reddidim⁹. Est enim vna eaꝝ pma iacobi: due petri: tres iohānis. et iude vna. Que si sic ut ab eis digeste sunt ita quoqꝫ ab interpretibus fideliter in latinū vterent̄ eloquiū. nec ambiguitatē legentib⁹ facerēt. nec sermonū sese varietas impugnaret: illo precipue loco vbi de vnitate trinitatis in prima iohānis eplā positū legimus. in qua etiam ab infidelib⁹ translatorib⁹ multū erratū esse a fidei veritate cōperimus: triū tantūmodo vocabula hoc est aque sanguinis ⁊ spūs in ipsa sua edicōne ponētib⁹: et patris verbiqꝫ ac spūs testimoniū omittētibus. in quo maxime et fides katholica roboratur: et patris et filij ⁊ spūs sancti vna diuinitatis substantia pprobatur. In ceteris vero epistolis quātū a nostra alioꝝ distet editio: lectoris prudentie derelinquo. Sed tu vgo cristi eustochiū dum a me impensius scripture veritatē inquiris meā quodāmodo senectutē inuidoꝝ dentib⁹ corrodendā expon̄is: qui me falsariū corruptoremqꝫ sanctaꝝ pnunciāt scripturarum. Sed ego in tali opere nec emulorum meorum inuidentiam ptimesco: nec sancte scpture veritatē poscentib⁹ denegabo. Explicit plogus. Incip̄. argumētū in epistolam canonicaꝫ beati iacobi apostoli.

Iacobus apostolus sanctū instruit clerum de cultura celestiū pceptoꝝ ⁊ reglā katholice obsuātie: ⁊ de inuicte patiētie maiestate. et de reuelacōe plimoꝝ: ⁊ de mēdacō mḡrorū. Explic̄ argumētum. Incip. eplā canonica beati iacobi apli

P

Iacobus dei ⁊ domini nostri ihesu cristi seruus: duodecim tribub⁹ que sūt in dispsione salutē. Omē gaudiū existimate fratres mei cū in temptacōes varias

inciderītis: scientes q̄ probatio fidei vestre
patientiā operatur. Patientia autē opus
perfectū habeat: ut sitis perfecti ⁊ integri in
nullo deficientes. Si quis autē vestrū indi-
get sapientia postulet a deo qui dat omnib;
affluēter ⁊ nō improperat ⁊ dabitur ei. Po-
stulet aūt in fide: nichil hesitans. Qui enim
hesitat similis est fluctui maris: qui a vento
mouet̄ et circūfertur. Non ergo estimet hō
ille q̄ accipiat aliquid a dn̄o: Vir duplex
animo incōstans ē in omib; vijs suis. Glo-
rietur autem frater humilis in exaltatione
sua: diues autem in humilitate sua: quoniā
sicut flos feni transibit. Exortus enim est
sol cum ardore et arefecit fenū: et flos eius
decidit: et decor vultus eius deperijt. Ita et
diues in itineribus suis marcescet. Beatus
vir qui suffert temptationē: qm̄ cū pbatus
fuerit accipiet coronā vite: quā repromisit
deus diligentib; se. Nemo cū temptatur di-
cat: qm̄ a deo temptatur. Deus enim intem-
ptator maloꝝ est. Ipse autē neminē tem-
ptat: Unusquisq; vero temptat̄ a concupi-
scentia sua: abstractus et illectus. Deinde
concupiscentia cū conceperit parit peccatū:
peccatū vero cum consūmatū fuerit generat
mortē. Nolite itaq; errare fratres mei dile-
ctissimi. Omne datū optimū et omne donū
pfectū desursū est descendens a patre lumi-
nū: apud quē non ē transmutatio: nec vicis-
situdinis obūbratio. Volūtarie enī genuit
nos verbo veritatis: ut simus iniciū aliquod
creature eius. Scitis fratres mei dilectissi-
mi. Sit aūt omnis homo velox ad audien-
dum: tardus autē ad loquendū: et tardus
ad iram. Ira enim viri iusticiā dei non opera-
tur. Propter qd̄ abicientes omnē immūdi-
ciam et abūdantiam malicie in mansuetudi-
ne suscipite insitū verbum: qd̄ potest saluare
animas vestras. Estote autē factores verbi
et nō auditores tantū fallentes vosmetipsos:
quia si quis auditor est verbi et non factor:
hic comparabit̄ viro consideranti vultū na-
tiuitatis sue in speculo. Considerauit enim
se et abijt: et statim oblitus ē qualis fuerit.
Qui aūt pspexerit in lege pfecte libertatis
et pmanserit in ea nō auditor obliuiosus fa-
ctus ſ; factor operis: hic beatus in facto suo

II

III

IIII

erit. Si quis aūt putat se religiosū esse nō
refrenans linguā suam ſ; seducens cor suū:
huius vana est religio. Religio mūda ⁊ im-
maculata apud deū et prem hec est: visitare
pupillos et viduas in tribulatione eoꝝ: et
immaculatū se custodire ab hoc seclo. II

Fratres mei: nolite in psonaꝝ accepti-
one habere fidem domini nostri ihesu
cristi glorie. Etenim si introierit in conuentū
vestrū vir aureū annulū habens in veste can-
dida: introierit autē et paup in sordido ha-
bitu: et intendatis in eū qui indutus ē veste
preclara ⁊ dixeritis tu sede hic bene: paupe-
ri autē dicatis tu sta illic aut sede sub scabel-
lo pedum meoꝝ: nōne iudicatis apud vos-
metipsos et facti estis iudices cogitationū
iniquaꝝ? Audite fratres dilectissimi. Non-
ne deus elegit pauperes in hoc mūdo diui-
tes in fide et heredes regni: qd̄ repromisit
deus diligentib; se? Vos aūt exhonorastis
pauperem. Nonne diuites per potentiam
opprimūt vos et ipsi attrahūt vos ad iudi-
cia? Nōne ipi blasphemant bonū nomē qd̄
inuocatū est sup vos? Si tamē legem pfici-
tis regalem scd̄m scripturas diliges proxi-
mū tuū sicut teipsū bene facitis: si autē perso-
nas accipitis peccatū operamini: redarguti a
lege quasi transgressores. Quicunq; autē
totam legem seruauerit: offendat autē in
vno: factus est oim̄ reus. Qui enim dixit nō
mechaberis: dixit ⁊ nō occides. Quod si nō
mechaberis occides autē: factus es trans-
gressor legis. Sic loquimini ⁊ sic facite: sic-
ut p legē libtatis incipiētes iudicari. Iudiciū
enim sine misericordia illi: qui nō facit mise-
ricordiam. Superexaltat autē misericordia
iudiciū. Quid pderit fratres mei si fidem
quis dicat se habere: opa aut non habeat?
Nunquid poterit fides saluare eū? Si aūt
frater ⁊ soror nudi sint et indigeant victu
quotidiano: dicat aūt aliquis ex vobis illis.
ite in pace calefacimini ⁊ saturamini: non de-
deritis aūt eis q̄ necessaria sūt corpori: quid
pderit? Sic ⁊ fides si nō habeat opa: mor-
tua est in semetipa. Sed dicit aliquis. Tu
fidem habes: ⁊ ego opera habeo. Ostende
michi fidem tuā sine operib;: et ego ostēdā
tibi ex opib; fidē meā. Tu credis qm̄ vnus

VI

VII

est deus: benefacis. Et demones credunt: et
cōtremiscūt. Uis aūt scire o homo inanis:
qm̄ fides sine operibꝫ ociosa est? Abraham
pater noster nōne ex operibꝫ iustificatus ē.
offerens ysaac filiū suū sup altare? Uides
qm̄ fides cooperabat᷑ operibꝫ illius: et ex
operibꝫ fides consūmata est? Et suppleta ē
scriptura dicens. Credidit abrahā deo: et
reputatū est illi ad iusticiā: et amicus dei ap
pellatus ē. Videtis qm̄ ex operibꝫ iustificat᷑
homo: et non ex fide tantū? Similiter et ra-
ab meretrix: nōne ex operibꝫ iustificata est
suscipiens nūcios. et alia via eiciens? Sicut
enim corpus sine spiritu mortuum est: ita et
fides sine operibꝫ mortua est. III

Nolite plures mgr̄i fieri frēs mei: scien-
tes qm̄ magis iudiciū sumitis. In mltis eni
offendimus omnes. Si quis in verbo non
offendit: hic pfectus ē vir. Potest etiā fre-
no circūducere totū corpus. Si aūt equis
frena in ora mittimus ad cōsentiendū nob:
om̄e corpus illorꝫ circūferimus. Et ecce na-
ues cū magne sint. et a ventis validis minen-
tur: circūferūtur aūt a modico gubernaculo
vbi impetus dirigentis voluerit. Ita et lin-
gua modicū quidē membrū est: et magna
exaltat. Ecce quātus ignis q̄ȝ magnā siluā
incendit. Et lingua ignis ē: vniūsitas iniq̄-
tatis. Lingua constituit᷑ in mēbris nr̄is que
maculat totū corpus: et inflāmat rotam na-
tiuitatis nostre inflāmata a gehenna. Om̄is
enim natura bestiarꝫ et volucrū et serpentiū
etiam et ceterorꝫ domant᷑ et domita sūt a na-
tura humana: linguā autē nullus hominū
domare potest. Inquietū malū: plena vene-
no mortifero. In ipa bn̄dicim᷒ deū et patrē:
et in ipsa maledicimus hoies qui ad imagi-
nem et similitudinē dei facti sūt. Ex ipso ore
procedit bn̄dictio et maledictio. Non opor-
tet fratres mei hec ita fieri. Nunquid fons
de eodem foramine emanat dulcem et ama-
ram aquā? Nunquid potest fratres mei fi-
cus vuas facere: aut vitis ficus? Sic neqꝫ
salsa dulcē potest facere aquā. Quis sapi-
ens et disciplinatus inter vos? Ostendat ex
bona conūsatione operationē suā in mansue-
tudine sapiētie. Quod si zelū amarū habe-
tis. et contentiones sint in cordibꝫ vestris:
nolite gloriari et mendaces esse aduersus
veritatē. Non ē enim ista sapientia desursū
descendēs a patre luminū: ȝ terrena anima-
lis. dyabolica. Ubi enim zelus et contentio:
ibi incōstantia et omne opus prauū. Que
autē desursū est sapiētia: primū quidē pudi-
ca ē. deinde pacifica. modesta suadibilis. bo-
nis cōsentiēs. plena misericordie et fructibꝫ
bonis: iudicans sine simulacōne. Fruct᷒ aūt
iusticie in pace seminatur: facientibꝫ pacem.

Unde bella et lites in vobis? IIII

Nonne ex cōcupiscentijs vr̄is: que
militant in mēbris vr̄is? Concupiscitis et nō
habetis: occiditis et zelatis: et non potestis
adipisci. Litigatis et belligeratis: et non ha-
betis ꝓpter qd̄ non postulatis. Petitis et nō
accipitis: eo q̄ȝ male petatis: ut in concupi-
scentijs vr̄is insumatis. Adulteri: nescitis q̄ȝ
amicicia huius mūdi inimica ē dei? Quicūqꝫ
ergo voluerit amicus esse seculi huius: ini-
micus dei cōstituit᷑. An putatis q̄ȝ inaniter
scriptura dicat: ad inuidiā concupiscit spūs
qui habitat in vobis? Maiorem autē dat
gratiam. Propter qd̄ dicit. Deus superbis
resistit: humilibꝫ aūt dat gratiā. Subditi
ergo estote deo: resistite aūt dyabolo: et fu-
giet a vobis. Appropiate deo: et appropinq̄-
bit vobis. Emūdate manus peccatores: et
purificate corda duplices aīo. Miseri esto-
te et lugete et plorate: risus vester in luctū
conūtatur: et gaudiū in merorem. Humilia-
mini in conspectu domini: et exaltabit vos.
Nolite detrahere alterutrū frēs mei. Qui
detrahit fratri aut qui iudicat fratrem suū:
detrahit legi et iudicat legem. Si aūt iudi-
cas legē: nō es factor legis ȝ iudex. Unus
ē enim legislator et iudex: qui potest perdē
et liberare. Tu aūt quis es qui iudicas pro-
ximū tuum? Ecce nūc qui dicitis hodie aut
crastino ibimus in illā ciuitatē: et faciemus
ibi quidē annū et mercabimur et lucrū faci-
emus: q̄ ignoratis q̄d erit in crastino. Que
est enim vita vr̄a? Vapor ē ad modicū pa-
rens: et deinceps exterminabitur pro eo ut
dicatis: si dn̄s voluerit. et si vixerimus. facie-
mus hoc aut illud. Nunc autē exultatis in
supbijs vr̄is. Om̄is exultacō talis maligna
est. Scienti igitur bonū facere et nō facienti:

Abite nũc diuites: ploꝛate vlulantes in miserijs vestris que aduement vobis. Diuicie vr̃e putrefacte sũt et vestimẽta vestra a tyneis comesta sunt. Aurũ et argentũ vr̃m eruginauit: et erugo eoꝝ in testamentũ vobis erit: et manducabit carnes vr̃as sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus. Ecce merces operarioꝝ qui messuerũt regiones vr̃as que fraudata ẽ a vobis clamat: et clamoꝛ eoꝝ in aures domini sabaoth introiuit. Epulati estis sup terrã: et in luxurijs enutristis coꝛda vr̃a. In die occisionis addixistis et occidistis iustũ: et nõ restitit vobis. Patientes igitur estote fratres usqꝫ ad aduentũ domini. Ecce agricola exspectat p̃ciosũ fructum terre. patienter ferens donec accipiat tẽpoꝛaneũ ⁊ serotinũ. Patientes igitur estote et vos et confirmate coꝛda vr̃a: qm̃ aduẽtus dñi appropinquabit. Nolite ingemiscẽ fratres in alterutrũ: ut nõ iudicemini. Ecce iudex ante ianuã assistit. Exemplũ accipite fratres laboꝛis et patientie ꝓphetas: qui locuti sũt in nomine dñi. Ecce beatificamus eos qui sustinuerũt. Sufferentiã iob audistis: et finẽ domini vidistis: qm̃ misericoꝛs ẽ dñs et miseratoꝛ. Ante omnia autẽ fratres mei nolite iurare: neqꝫ per celũ neqꝫ ꝑ terrã neqꝫ aliud quodcũqꝫ iuramentũ. Sit aũt sermo vester est ẽ. non nõ: ut nõ sub iudicio decidatis. Tristatur autẽ aliquis vr̃m: oꝛet equo animo ⁊ psallat. Infirmat᷑ quis in vobis: inducat presbiteros ecclesie et oꝛent super eũ: vngẽtes eũ oleo in nomine dñi. Et oꝛatio fidei saluabit infirmũ: et alleuabit eũ dñs: et si in peccatis sit dimittent᷑ ei. Confitemini ergo alterutrũ peccata vr̃a: ⁊ oꝛate pro inuicẽ ut saluemini. Multũ enim valet depꝛecatio iusti assidua. Helias homo erat similis nob̃ passibilis: et oꝛatione oꝛauit ut nõ plueret sup terrã: et nõ pluit annos tres et menses sex. Et rursũ oꝛauit: et celũ dedit pluuiã: et terra dedit fructũ suũ. Fratres mei. si quis ex vobis errauerit a veritate ⁊ conuerterit quis eũ: scire debet. qm̃ qui conuͤti fecerit peccatoꝛem ab errore vie sue saluabit animam eius a moꝛte: et operit multitudinem peccatoꝛũ. Explicit ep̃la canonica beati iacobi ap̃li

Incip. argumentũ in epistolam canonicaꝫ beati Petri ap̃li primã.

Discipulos saluatoris inuicti toto oꝛbe diffusos et peregrinos i hoc seculo monstrat. et preterite vite penitere suadet: et in nouam vitam proficere tota cũ sollitudine exhoꝛtat᷑ symon petrus filius iohãnis ꝓuĩcie galilee vico bethsaida frater andree ap̃li. Explic̃ argumẽtum Incip. epistola canoĩca beati Petri ap̃li prima.

Petrus ap̃lus ihesu xp̃i. electis aduenis dispsionis ponthi galatie capadotie asie ⁊ bithinie scd̃m p̃scientiã dei p̃ris in sanctificacõnẽ sp̃us in obedientiã ⁊ aspersionem sanguinis ihesu xp̃i: gratia vobis ⁊ pax multiplicet᷑. Benedictus deus ⁊ pater dñi nostri ihesu cristi q̃ scd̃m misericoꝛdiã suã magnã regenerauit nos in spem viuã per resurrectionẽ ihesu xp̃i ex moꝛtuis in hereditatẽ incoꝛruptibilẽ ⁊ incõtaminatã ⁊ inmarcessibilẽ conseruatã in celis: in vobis qui in virtute dei custodimini per fidem in salutẽ paratam reuelari in tempore nouissimo. In quo exultabitis: modicũ nũc si opoꝛtet contristari in varijs tẽptationib᷒: ut ꝓbatio vestre fidei multo p̃ciosioꝛ sit auro qd̃ ꝑ ignẽ ꝓbatur: inueniat᷑ in laudem et gloꝛiam et honoꝛẽ in reuelatione ih̄u cristi: quẽ cũ nõ videritis diligitis. In quẽ nũc quoqꝫ nõ videntes creditis: credentes aũt exultabitis leticia inenarrabili ⁊ gloꝛificata: repoꝛtantes finẽ fidei vestre salutẽ animaꝝ vr̃aꝝ. De qua salute exquisierũt atqꝫ scrutati sunt ꝓphete. qui de futura in nobis gratia ꝓphetauerũt: scrutãtes in qd̃ vel quale tempus significaret in eis sp̃us cristi prenũcians eas que in xp̃o sũt passiones et posteriores gloꝛias: quib᷒ reuelatũ est. qꝛ non sibimetipsis: vobis autẽ ministrabant ea q̃ nũc nũciata sũt vobis. per eos qui euangelizauerũt vobis sp̃u sancto misso de celo: in quẽ desiderãt angeli ꝓspicere. Propter qd̃ succincti lũbos mentis vestre sobrij perfecti sperate in eam que offertur vobis gratiã in reuelationẽ ihesu cristi: quasi filij obedientie.

non configurati prioribus ignorantie vestre desiderijs: sed secundum eum qui vocavit vos sanctum: ut et ipsi in omni conversacione sancti sitis quoniam scriptum est: sancti eritis quoniam ego sanctus sum. Et si patrem invocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque opus: in timore incolatus vestri tempore conversamini: scientes quod non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conversacione paterne tradicionis: sed precioso sanguine quasi agni immaculati cristi et incontaminati: precogniti quidem ante mundi constitutionem: manifestati autem novissimis temporibus propter vos qui per ipsum fideles estis in deo. qui suscitavit eum a mortuis. et dedit ei gloriam: ut fides vestra et spes esset in deo. Animas vestras castificantes in obediencia caritatis in fraternitatis amore: simplici corde invicem diligite attentius: renati non ex semine corruptibili sed incorruptibili per verbum dei vivi et permanentis: quia omnis caro ut fenum: et omnis gloria eius tanquam flos feni. Exaruit fenum et flos eius decidit verbum autem domini manet in eternum. Hoc est autem verbum quod evangelizatum est in vobis. II

Deponentes igitur omnem maliciam et omnem dolum et simulationes et invidias et omnes detractiones: sicut modo geniti infantes racionabiles et sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustastis quoniam dulcis est dominus. Ad quem accedentes lapidem vivum ab hominibus quidem reprobatum a deo autem electum et honorificatum: et ipsi tanquam lapides vivi superedificamini domus spirituales in sacerdotium sanctum: offerentes spirituales hostias acceptabiles deo per ihesum xpm. Propter quod continet scriptura. Ecce pono in syon lapidem summum angularem probatum electum preciosum: et qui crediderit in eum non confundetur. Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem lapis quem reprobaverunt edificantes hic factus est in caput anguli et lapis offensionis et petra scandali: his qui offendunt verbo nec credunt in quo et positi sunt. Vos autem genus electum regale sacerdotium gens sancta pplus acquisitionis: ut virtutes annuncietis eius qui de tenebris vos vocavit in ammirabile lumen suum. Qui aliquando non pplus dei nunc autem pplus dei: qui non consecuti misericordiam: nunc autem misericordiam consecuti. Carissimi obsecro vos tanquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desiderijs que militant adversus animam conversationem vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo quod detractant de vobis tanquam de malefactoribus: ex bonis operibus vos considerantes glorificent deum in die visitationis. Subiecti igitur estote omni humane creature propter deum. Sive regi quasi precellenti: sive ducibus tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum: laudem vero bonorum. Quia sic est voluntas dei: ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi: et non quasi velamen habentes malicie libertatem: sed sicut servi dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite. Deum timete: regem honorificate. Servi subditi estote in omni timore dominis: non tantum bonis et modestis: sed etiam discolis. Hec est enim gratia: si propter dei conscienciam sustinet quis tristiciam patiens iniuste. Que enim est gratia: si peccantes et colaphizati sufferetis? Sed si benefacientes patienter sustinetis: hec est gratia apud deum. In hoc enim vocati estis: quia et xps passus est pro vobis vobis relinquens exemplum: ut sequamini vestigia eius. Qui peccatum non fecit: nec inventus est dolus in ore eius. Qui cum malediceretur non maledicebat: cum pateretur non comminabatur. Tradebat autem iudicanti se iniuste. Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui iusticie vivamus: cuius livore sanati estis. Eratis enim sicut oves errantes: sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum. III

Similiter et mulieres subdite sint viris suis: ut et si qui non credunt verbo per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant: considerantes in timore castam conversationem vestram. Quarum sit non extrinsecus capillatura aut circumdatio auri aut indumenti vestimentorum cultus: sed qui absconditus est cordis homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus: qui est in conspectu dei locuples. Sic enim aliquando et sancte mulieres sperantes in deo ornabant se subiecte proprijs viris: sicut sara

II

obediebat abrahe dñm eum vocans: cuius estis filie bñfacientes. et nō ꝑtimētes vllā ꝑturbationē. Viri similiter cohabitātes secundū scientiā: quasi infirmiori vasculo muliebri impertiētes honorē tanq̄ et cohēdibꝰ gratie vite: ut nō impediant̄ orationes vr̄e. In fide autē oēs vnanimes compatiētes. fraternitatis amatores. misericordes. modesti. humiles. nō reddentes malū pro malo. nec maledictū pro maledicto: ꝫ econtrario benedicentes: q꞉ in hoc vocati estis: ut benedictionē hereditate possideatis. Quis est enim qui vult vitam diligē: et dies videre bonos? Coherciat liguā suam a malo: et labia eius ne loquātur dolū.

III

Declinet aūt a malo et faciat bonū: inquirat pacē et sequatur eam: quia oculi dñi sup iustos: et aures eius in p̄ces eoꝝ: vultus aūt dñi sup faciētes mala. Et quis ē qui vobis noceat: si boni emulatores fueritis? Sed et si quid patimini ꝓpter iusticiā. beati. Timorē autē eoꝝ ne timueritis: ut nō conturbemini. Dñm aūt xp̄m sanctificate in cordibꝰ vr̄is: parati semper ad satisfactionē oīni poscenti vos rationem de ea que in vobis est spe: sed cū modestia et timore conscientiā habentes bonam: ut in eo q̄ detrahūt de vobis confundantur: qui calūmiant̄ vr̄am bonā in xp̄o conuīsationem.

IIII

Melius est enim ut bñfacientes si voluntas dei velit pati q̄ malefacientes: quia et cristus semel pro peccatis nostris mortuus est iustus pro iniustis: ut nos offerret deo. mortificatos quidē carne viuificatos autē spiritu. In quo et hijs q̄ in carcere erant spiritualiter veniens p̄dicauit: qui increduli fuerant aliqñ exspectabāt dei patientiā in diebus noe cū fabricaret̄ archa: in qua pauci id est octo anime salue facte sūt per aquā. Quod et vos nūc similis forme saluos facit baptisma: nō carnis depositio sordiū. ꝫ conscientie bone interrogatio in deū: per resurrectionē ihesu xp̄i a mortuis qui ē in dextera dei: deglutiens mortē ut vite eterne heredes efficeremur: profectus in celū subiectis sibi angelis ꝛ potestatibꝰ et virtutibꝰ.

IIII

Cristo igit̄ passo in carne et vos eadē cogitacōne armamini: q꞉ qui passus est in carne desijt a peccatis: ut nō iam desiderijs hominū ꝫ volūtati dei qđ reliquū est in carne viuat temporis. Sufficit enim preteritū tempus ad volūtatē gentiū consūmandā hijs qui ambulauerūt in luxurijs desiderijs vinolētijs cōmessacōnibꝰ potacōnibꝰ ebrietatibus et illicitis ydoloꝝ cultibus. In quo ammirant̄ nō concurrētibꝰ vobis in eandē luxurie confusionē blasphemantes: qui reddent rationē ei qui paratus ē iudicare viuos et mortuos. Propter hoc enim ꝛ mortuis euāgelizatū est: ut iudicent̄ quidē scđm hoīes in carne: viuāt autē scđm deū in spū. Omniū aūt finis appropinquabit.

VII

Estote itaqꝫ prudentes et vigilate in orationibꝰ: ante omnia autē mutuā in vobisinetipsis caritatē continuā habentes: q꞉ caritas operit multitudinē peccatoꝝ. Hospitales inuicē: sine murmuratione. Vnusquisqꝫ sicut accepit gratiā in alterutrū illam ām̄inistrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratie dei. Si quis loquitur: quasi sermones dei. Si quis ministrat: tanq̄ ex v̄tute quam ām̄inistrat deus: ut in omnibꝰ honorificet̄ deus per ihesū xp̄m cui ē gloria ꝛ imperiū in secula seculoꝝ amē.

VIII

Carissimi. nolite peregrinari in feruore qui ad tēptationē vobis fit. quasi noui aliquid vobis cōtingat: sed cōmunicātes xp̄i passionibꝰ gaudete: ut et in reuelatione glorie eius gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomie xp̄i. beati eritis: qm̄ qđ est honoris glorie et virtutis dei et qui ē eius. spūs sup vos requiescet. Nemo aūt vr̄m patiat̄ quasi homicida aut fur aut maledicus: aut alienoꝝ appetitor. Si aūt ut cristianus. nō erubescat: glorificet autē deū in isto nomine: qm̄ tempus ē ut incipiat iudiciū a domo dei. Si autē primū a nobis: quis finis eoꝝ qui non credūt dei euāgelio? Et si iustus quidē vix saluabitur: impius et peccator vbi parebūt? Itaqꝫ ꝛ hij q̄ patiūt̄ scđm volūtatē dei: fideli creatori ɔmēdēt aīas suas ī bñfactis.

V

Seniores ergo qui in vobis sunt. obsecro consenior ꝛ testis cristi passionū: et eius que in futuro reuelāda ē glorie cōmunicator. Pascite qui in vobis ē gregē dei: prouidentes nō coacte sed spontanee. scđm deū: neqꝫ turpis lucri gratia. sed volūtarie: neqꝫ ut dominātes in clero sed forma

facti gregi ex animo: et cū apparuerit princeps pastoꝝ pcipietis immarcessibilē glorie coronā. Similiter adolescentes subditi estote senioribꝫ. Omnes enim inuicē humilitatē insinuate: quia dn̄s superbis resistit: humilibꝫ aūt dat gratiā. Humiliami igitur sub potenti manū dei ut vos exaltet in tēpore visitationis: omnē sollicitudinē vram piciētes in eū: qm̄ ipsi cura est de vobis. Sobrij estote et vigilate: qꝛ adūsarius vester dyabolus tanq̄ leo rugiens circuit· querēs quē deuoret. Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionē ei que in mūdo est vestre fraternitati fieri. Deus autē oīs gratie qui vocauit nos in eternā suā gloriā in xp̄o ihu modicū passos: ipse pficiet confirmabit solidabitqꝫ. Ipsi gloria et imperiū: in secula seculoꝝ amen. Per siluanū fidelē fratrē vobis ut arbitror breuiter scripsi: obsecrans et contestans hāc esse verā gratiā dei in qua stetis. Salutat vos ecclesia que est in babilone coelecta: et marcus filius meus. Salutate inuicem in osculo sancto. Gratia vobis omnibus qui estis in cristo ihesu amen.

Explicit epistola beati Petri apli prima.
Incip̄· argumentum in epistolam secūdā.

Symon petrus per fidem huic mundo sapiens mortuos esse declarat: eisdemqꝫ pietatis quāta sit magnitudo luce ipsa clarius manifestat.

Explic̄ argumētum Incip̄· epistola secūda beati Petri apli.

Symon petrus seruus et aplus ihesu xp̄i: hijs qui coequalem nobiscū sortiti sūt fidem in iusticia dei nostri et saluatoris ihesu xp̄i· gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione dei et xp̄i ihesu dn̄i nostri: quō oīa nobis diuine virtutis sue que ad vitā et pietatē donata sūt per cognitionē eius qui vocauit nos ꝓpria gloria et virtute· per quē maxima et p̄ciosa nobis ꝓmissa donauit: ut per hoc efficiamini diuine consortes nature: fugientes eius que in mūdo ē concupiscentie corruptionē. Vos aūt curam omnē subinferentes ministrate in fide vestra virtutē: in virtute autem scientiā: in scientia autē abstinentiā: in abstinentia aūt patiētiā: in patiētia aūt pietatē: in pietate autē amorē fraternitatis: in amore fraternitatis caritatē. Hec enī si vobiscū assint et superent: nō vacuos nec sine fructu vos constituent in dn̄i nostri ihesu cristi cognicōne. Cui enī non p̄sto sūt hec: cecus ē et manu temptans: obliuionē accipiēs purgacōnis veterū suoꝝ delictoꝝ. Quapropt̄ frēs magis satagite: ut p bona opera certā vestrā vocacōnē et electionē faciatis. Hec enī facientes nō peccabitis aliquādo. Sic enī abūdāter ministrabit̄ vobis introitus in eternū regnū dn̄i nostri ꝛ saluatoris ihu cristi. Propter qd̄ vos incipiā semp cōmonere de hijs: et quidē sciētes et confirmatos in p̄nti veritate. Iustū aūt arbitror· quādiu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in cōmonicōe: certus qꝛ velox est deposicō tabernaculi mei: secundū qd̄ et dn̄s noster ihesus cristus significauit michi. Dabo autē operā et frequēter habere vos post obitū meū: ut hoꝝ omniū memoriā faciatis. Non enim indoctas fabulas secuti notam fecimus vobis domini nr̄i ihesu xp̄i virtutē ꝛ p̄sciētiā: sꝫ speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a deo p̄re honorē et gloriā voce delapsa ad eū huiuscemodi a magnifica gl̄a: hic est filius meus dilectus in quo michi cōplacui: ipsū audite. Et hanc vocem nos audiuimus de celo allatā: cū essemus cū ipso in monte sancto. Et habemus firmiorē ꝓpheticū s̄monē· cui bn̄ facitis attendētes quasi lucerne lucenti in caliginoso loco donec elucescat et lucifer oriatur in cordibus vr̄is: hoc primū intelligentes: qꝛ oīs ꝓphetia ꝓpria interp̄tatione non fit. Non enim volūtate humana allata est aliqn̄ ꝓphetia: sed spiritu sancto inspirati locuti sūt sancti dei homines.

Fuerūt vero ꝛ pseudo ꝓphete in ꝓplo sicut et in vobis erūt mḡri mēdaces: qui introducent sectas pditionis: et eū qui emit eos deū negant· supducentes sibi celerē pditionē. Et multi sequētur eorum luxurias: p quos via veritatis blasphemabit̄: et in auaricia fictis verbis de vobis negociabūtur. Quibꝫ iudiciū iam olim non cessat:

II

et ꝑditio eoꝝ nō dormitat. Si enim deus
angelis peccantib9 nō pepcit sed rudentib9
inferni detractos in tartarū tradidit cruciā-
dos in iudiciū reseruari: et originali mūdo
nō pepcit. sed octauū noe iusticie preconē
custodiuit diluuiū mūdo impioꝝ inducēs:
⁊ ciuitates sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ in cine-
rem redigēs euersione dampnauit exēpluz
eoꝝ qui impie acturi sūt ponēs: et iustum
loth oppressuz a nephandoꝝ iniuria ac lu-
xuriosa conuersatione eruit. Aspectu enim
et auditu iustus erat: habitās apud eos q̄
de die in diē animā iustā iniquis operibus
cruciabant. Nouit deus pios de temptati-
one eripere: iniquos vero in diē iudicij re-
seruare cruciandos.

III

Magis autem eos qui
post carnē in ↄcupiscentia immūdicie ābu-
lāt. dn̄ationēq3 contemnūt: audaces. sibi
placētes: sectas non metuunt introducere
blasphemantes: Vbi angeli fortitudine et
virtute cū sint maiores: nō portāt aduersū
se execrabile iudiciū. Hij vero velut irratio-
nabilia pecora naturaliter in captionē et in
ꝑniciem in hijs que ignorāt blasphemātes
in corrupcōe sua ꝑibūt: ꝑcipiētes mercedē
iniusticie voluptatē: existimātes diei delici-
as coinquinacōnis ⁊ macule. delicijs affluē-
tes in conuiuijs suis luxuriantes vobiscum:
oculos habentes plenos adulterij et incess-
sabilis delicti: pellicientes aīas instabiles:
cor exercitatum auaricia habentes. maledi-
ctionis filij: derelinquētes rectam viā erra-
uerūt secuti viaz balaam ex bosor. q̄ merce-
dem iniquitatis amauit: correpcōnem vero
habuit sue vesanie.

IIII

Subiugale mutū aīal
in hominis voce loquēs: ꝓhibuit ꝓphete in-
sipientiā. Hij sūt fontes sine aqua ⁊ nebu-
le turbinib9 exagitate q̄b9 caligo tenebra-
rū reseruatur. Superbia enim vanitatis lo-
quētes: pellicēt in desiderijs carnis luxurie
eos qui paululū effugiūt. qui in errore con-
uersantur: libertatē illis ꝓmittētes cum ipsi
serui sint corruptionis. A quo enim quis
superatus est: huius ⁊ seruus est.

V

Si enim
refugientes coinquinacōes mūdi in cogni-
tione domini nostri ⁊ saluatoris ihesu cristi.
hijs rursus implicati superantur: facta sunt
eis posteriora deteriora prioribus. Melius
enim erat illis nō ↄgnoscere viam iusticie:
q̄ post agnicōnem retrorsū conuerti ab eo
quod illis traditū est sancto mandato. Cō-
tigit enim eis illud veri ꝓūbij. Canis reuersus
ad suū vomitū: et sus lota in volutabro luti.

III

VI

Hanc ecce vobis carissimi scd̄az
scribo epistolā in quib9 vestraz excito
in ↄmonicōem sinceram mentē: ut memores
sitis eoꝝ que ꝑdixi verborū a sanctis ꝓphe-
tis ⁊ apostolorū vestroꝝ preceptoꝝ domini
saluatoris. Hoc primū sciētes: q2 venient in
nouissimis dieb9 in deceptione illusores iux̄
ꝓprias ↄcupiscentias ambulātes: dicentes.
Vbi est ꝓmissio ā aduentus eius? Ex quo
enim patres dormierūt: oīa sic ꝑseuerant
ab inicio creature. Latet enim eos hoc volē-
tes: q2 celi erant prius ⁊ terra de aqua et per
aquā consistens dei verbo: ꝑ quem ille tunc
mūdus aqua inundatus ꝑijt. Celi aūt qui
nūc sunt ⁊ terra eodē verbo repositi sūt igni
reseruati in diem iudicij: et ꝑditionis impio-
rū hominū. Vnū vero hoc nō lateat vos caris-
simi: q2 vnus dies apud dominū sicut mille
anni: et mille anni sicut dies vnus.

VII

Nō tar-
dat dn̄s ꝓmissi: s3 paciēter agit ꝓpter vos:
nolēs aliquos perire sed oēs ad penitētiā
reuerti. Adueniet autē dies domini ut fur: in
quo celi magno impetu transiēt: elemēta ve-
ro calore soluētur. Cū hec igit̄ oīa dissoluē-
da sint. q̄les oportet vos esse in sanctis con-
uersationib9 ⁊ pietatib9 exspectantes ⁊ ꝓpe-
rantes in aduentū diei dn̄i: ꝑ quē celi ardē-
tes soluēt̄ ⁊ elemēta ignis ardore tabescēt?
Nouos vero celos ⁊ nouā terrā et ꝓmissa
ipius exspectam9: in quib9 iusticia habitat.

VIII

Propter quod carissimi hec exspectantes.
satagite immaculati ⁊ inuiolati ei inueniri in
pace: et domini nostri longanimitatē salutē
arbitramini: sicut ⁊ carissimus frater noster
paulus secundū datam sibi sapientiā scͥpsit
vobis: sicut ⁊ in oībus epistolis. loquēs in
eis de hijs: in quibus sūt quedā difficilia in-
tellectu. que indocti ⁊ instabiles deprauāt.
sicut ⁊ ceteras scripturas. ad suā ipoꝝ ꝑdi-
tionē. Vos igit̄ frēs ꝑsciētes custodite ne
insipientiū errore trāsducti excidatis a ꝓpa
firmitate: crescite vero in grā ⁊ in ↄgnicōne
domini nostri et saluatoris ihesu cristi. Ipsi

gloria et nunc et in diem eternitatis amen.
Explicit epistola beati Petri apli secūda.
Incip. argumētū in epistolam beati iohānis

Rationē verbi. et cetera apli prima.
ds ipe sit caritas manifestat:
et susurrones fratrū nec deū
scire. nec pios fieri posse. eo
usqȝ dissertat ut ēē cōprobȝ
homicidas: eo qꝛ odiū sit interfcōis occasio.
Explic̄ argumētum Incip. epistola Beati
Iohannis apli prima.

Quod fuit ab inicio.
quod audiuimus. qd
vidimus oculis nr̄is.
quod pspeximus. et
manus nostre contre-
ctauerūt de vbo vite:
et vita manifestata est: et vidimus et testa-
mur et annūciamus vobis vitā eternā. que
erat apud patrē. et apparuit nobis. Quod
vidimus et audiuimus annūciamus vobis:
ut et vos societatē habeatis nobiscū: et soci-
etas nostra sit cū patre et cū filio eius ihesu
cristo. Et hec scribimus vobis: ut gaudea-
tis et gaudiū vestrū sit plenū. Et hec ē annū-
ciatio quā audiuimus ab eo et annūciam⁹
vobis: qm̄ deus lux est: et tenebre in eo nō
sunt ulle. Si dixerimus qm̄ societatē habe-
mus cū eo et in tenebris ambulamus: men-
timur. et veritatē nō facimus. Si aūt in luce
ambulamus sicut et ipe est in luce societatē
habem⁹ adinuicē: et sanguis ihesu filij eius
mūdat nos ab om̄i peccato. Si dixerimus
qm̄ peccatū nō habem⁹ ipi nos seducimus:
et veritas in nobis nō est. Si confiteamur
peccā nr̄a: fidelis ē et iustus ut remittat nobis
peccā nr̄a: et emūdet nos ab om̄i iniquitate.
Si dixerim⁹ qm̄ nō peccauimus: mēdacem
facimus eum: et verbū eius nō est in nobis.

II

Filioli mei: hec scribo vobis ut nō
peccetis. Sed et si quis peccauerit: ad-
uocatū habemus apud patrē ihm̄ cristū iu-
stum. Et ipse est ppiciacō pro peccatis nr̄is:
non pro nostris aūt tantū: sed etiā pro toti-
us mūdi. Et in hoc scimus qm̄ cognouimus
eum: si mādata eius obseruamus. Qui dicit
se nosse eū et mādata eius nō custodit men-
dax est: et in hoc veritas nō est. Qui autem
seruat verbū eius: vere in hoc caritas dei per-
fecta est. In hoc scimus qm̄ in ipso sumus.
Qui dicit se in xp̄o manere: debet sicut ille
ambulauit. et ipse ambulare. Carissimi non
mandatū nouū scribo vobis: sed mandatū
vetus qd habuistis ab inicio. Mandatū ve-
tus est: verbū quod audistis. Iterū manda-
tum nouū scribo vobis qd verū est et in ipso
et in vobis: quia tenebre transierūt: et verū
lumē iam lucet. Qui dicit se in luce esse et
fratrē suū odit: in tenebris est usqȝ adhuc.
Qui diligit fratrē suū in lumine manet: et
scandalū in eo nō est. Qui aūt odit fratrem
suū in tenebris ē et in tenebris ambulat: et
nescit quo eat: qꝛ tenebre obcecauerūt ocu-
los eius. Scribo vobis filioli: qm̄ remittūt
vobis peccata vr̄a ppter nomē eius. Scri-
bo vobis patres: qm̄ cognouistis eū qui ab
inicio ē. Scribo vobis adolescentes: qm̄ vi-
cistis malignū. Scribo vobis infantes: qꝛ
cognouistis patrē. Scribo vobis iuuenes:
qm̄ fortes estis et verbū dei manet in vobis:
et vicistis malignū. Nolite diligere mūdū:
neqȝ ea q̄ in mūdo sunt. Si quis diligit mū-
dum: non est caritas patris in eo. Quoniā
omne quod ē in mūdo concupiscentia car-
nis est: et concupiscentia oculoꝝ: et supbia
vite que non est ex patre: sed ex mūdo est.
Et mūdus transit et ɔcupiscentia eius. Qui
autem facit voluntatē dei: manet in eternū.
Filioli: nouissima hora est. Et sicut audistis
quia anticristus venit: nunc anticristi multi
facti sunt: Unde scimus qꝛ nouissima hora
est. Ex nobis pdierūt: sed nō erāt ex nobis.
Nam si fuissent ex nobis: pmansissent vti-
qȝ nobiscū. Sed ut manifesti sint: quoniam
non sūt om̄es ex nobis. Sed vos vnctiōeȝ
habetis a sancto: et nostis om̄ia. Nō scp̄si
vobis quasi ignorantib⁹ veritateȝ: ȝ quasi
scientib⁹ eam: et quoniā om̄e mendaciū ex
veritate nō est. Quis est mendax: nisi is q̄
negat quoniā ihesus est cristus: Hic ē anti-
cristus qui negat patrē et filiū. Omnis qui
negat filiū nec patrē habet: qui ɔfitet̄ filiū:
et prēm habet. Vos qd audistis ab inicio.
in vobis pmaneat: qꝛ si in vobis pmanserit
qd audistis ab inicio: et vos in filio et patre
manebitis. Et hec est repromissio: quā ipe

pollicitus ē nobis vitā eternā. Hec scripsi
vobis de hijs qui seducunt vos. Et vos vn-
ctionē quā accepistis ab eo maneat in vo-
bis. Et nō necesse habetis ut aliquis doceat
vos: sed sicut vnctio eius docet vos de omi-
bus. Et verū est: et nō est mēdaciū. Et sicut
docuit vos: manete in eo. Et nunc filioli ma-
nete in eo: ut cū apparuerit habeamus fidu-
ciam: et nō confundamur ab eo in aduentu
eius. Si scitis qm̄ iustus est: scitote qm̄ et
omnis qui facit iusticiam ex ipso natus est.

Videte qualē caritatem dedit III
nobis pater: ut filij dei nominemur et
simus. Propter hoc mūdus nō nouit nos:
quia nō nouit eum. Carissimi nūc filij dei su-
mus: et nondū apparuit quid erimus. Sci-
mus qm̄ cum apparuerit similes ei erimus:
qm̄ videbimus eū sicuti est. Et omīs qui ha-
bet hanc spem in eo: sanctificat se sicut et ille
sanctus est. Omīs qui facit pcēm: et iniqui-
tatem facit. Et pcēm est iniquitas. Et scitis
qr ille apparuit ut peccata tolleret: et pcēm
in eo nō est. Omnis qui in eo manet nō pec-
cat. Et oīs qui peccat nō videt eū: nec cogno-
uit eū. Filioli: nemo vos seducat. Qui facit
iusticiam iustus est: sicut et ille iustus ē. Qui
facit pcēm ex dyabolo ē: qm̄ ab inicio dya-
bolus peccat. In hoc apparuit filius dei: ut
dissoluat opera dyaboli. Omīs qui natus ē
ex deo pcēm nō facit: qm̄ semen ipsius in eo
manet: et nō potest peccare. qm̄ ex deo natus
est. In hoc manifesti sūt filij dei et filij dyabo-
li. Omnis qui nō est iustus nō est ex deo: et
qui nō diligit fratrē suū. Quoniā hec ē an-
nūciatio quam audistis ab inicio: ut diliga-
mus alterutrū. Non sicut cayn qui ex mali-
gno erat: et occidit fratrē suū. Et pter qd
occidit eum? Quoniā opera eius maligna
erant: fratris autē ei9 iusta. Nolite mirari
fratres si odit vos mundus. Nos scimus
qm̄ translati sumus de morte ad vitam: qm̄
diligimus fratres. Qui nō diligit: manet
in morte. Omīs qui odit fratrē suū homici-
da est. Et scitis qm̄ omnis homicida nō ha-
bet vitam eternā in se manētem. In hoc co-
gnouimus caritatē dei: qm̄ ille animā suam
pro nob̄ posuit: et nos debemus pro fratrib9
animas ponē. Qui habuerit substantiam
huius mūdi et viderit fratrē suū necesse ha-
bere et clauserit viscera sua ab eo: quō cari-
tas dei manet in eo? Filioli mei: nō diligam9
verbo neqꝫ lingua: sed opere et veritate. In
hoc cognoscimus qm̄ ex veritate sumus: et
in ꝯspectu eius suadebimus corda nostra.
Quoniā si rephenderit nos cor nostrum:
maior est deus corde nostro: et nouit omīa.
Carissimi si cor nostrū nō rephenderit nos
fiduciam habemus ad deum: et quicquid
pecierimus accipiemus ab eo qm̄ mādata
eius custodimus: et ea que sūt placita corā
eo facimus. Et hoc est mandatum eius ut
credamus in noīe filij eius ihesu cristi: et di-
ligamus altūtrū sicut dedit mandatū nobis.
Et q̄ fuat mādata eius ī illo manet: et ipe ī
eo. Et in hoc scimus: quoniā manet in nobis
de spiritu quem dedit nobis. IIII

Carissimi nolite omī spiritui credere: sꝫ
pbate spūs si ex deo sint: quoniā multi pseu-
do pphete exierūt in mundū. In hoc cogno-
scitur spūs dei. Omīs spūs qui ꝯfitetur ihm̄
cristū in carne venisse. ex deo est. Et omīs spi-
ritus qui soluit ihesū. ex deo nō est: et hic est
anticristus de quo audistis quoniam venit:
et nūc iam in mūdo est. Vos ex deo estis. et
vicistis eū: quoniā maior est qui in vobis ē:
q̄ qui in mūdo. Ipsi de mūdo sunt: ideo de
mūdo loquūtur: et mūdus eos audit. Nos
ex deo sumus. Qui nouit deum audit nos:
qui non est ex deo nō audit nos. In hoc co-
gnoscimus spm̄ veritatis et spiritum erroris.
Carissimi diligamus nos inuicē: qr caritas
ex deo est. Et omīs qui diligit ex deo natus
est: et cognoscit deū. Qui non diligit nō no-
uit deū: quoniā deus caritas est. In hoc appa-
ruit caritas dei in nobis: qm̄ filiū suū vnige-
nitū misit deus in mundū: ut viuamus p eū.
In hoc est caritas: nō quasi nos dilexerim9
deū. sꝫ quoniā ipe prior dilexit nos: et misit
filiu suū ppiciacōem p pccīs nostris. Caris-
simi: si deus dilexit nos: et nos debemus alt-
utrū diligere. Deū nemo vidit vnq̄. Si di-
ligamus inuicē deus in nobis manet: et ca-
ritas eius in nobis pfecta est. In hoc ꝯgno-
scimus quoniā in eo manemus et ipe in nob̄:
quoniā de spū sancto suo dedit nob̄. Et nos
vidimus et testificamur: quoniā pater misit

filiū suū saluatorez mūdi. Quisquis confes-
sus fuerit qm̄ ihesus est filius dei: deus in eo
manet et ipe in deo. Et nos cognouimus: et
credidimus caritati quā habet deus in nob.
Deus caritas est: et qui manet in caritate in
deo manet: et deus in eo. In hoc pfecta ē cari-
tas nobiscū. ut fiduciā habeamus in die iu-
dicij: quia sicut ille est: et nos sumus in hoc
mūdo. Timor nō est in caritate: sed pfecta
caritas foras mittit timorē: qm̄ timor penam
habet. Qui aūt timet: nō est pfectus in cari-
tate. Nos ergo diligamus deum: qm̄ deus
prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniaz
diligo deū et fratrē suū oderit: mendax est.
Qui enim non diligit fratrē suū quē videt:
deum quem non videt quomodo potest di-
ligere? Et hoc mandatum habemus a deo:
ut qui diligit deum: diligat et fratrem suum.

V

Omnis qui credit qm̄ ihesus ē
cristus: ex deo natus ē. Et omnis qui
diligit eū qui genuit: diligit et eū qui natus
est ex eo. In hoc cognoscimus quoniā dili-
gimus natos dei: cū deū diligamus. et man-
data eius faciamus. Hec est enim caritas
dei ut mandata eius custodiamus: et man-
data eius grauia nō sūt. Quoniā omne qd
natū est ex deo vincit mūdū: et hec ē victo-
ria que vincit mūdū: fides nr̄a. Quis ē aūt
qui vincit mūdū: nisi qui credit qm̄ ihesus ē
filius dei? Hic ē qui venit per aquā et san-
guinē ihesus cristus. Non in aqua solū: sz
in aqua et sanguine. Et spūs est qui testifi-
catur: qm̄ cristus ē veritas. Quoniā tres sūt
qui testimoniū dant in celo. pater. verbū. et
spiritus sanctus: et hij tres vnū sūt. Et tres
sūt qui testimoniū dāt in terra. spūs. aqua.
et sanguis: et tres vnū sūt. Si testimoniū
hominū accipimus: testimoniū dei maius
est. Quoniā hoc ē testimoniū dei qd maius
est: qm̄ testificatus ē de filio suo. Qui credit
in filiū dei: habet testimoniū dei in se. Qui
non credit filio mendacē facit eū: quia non
credit in testimoniū qd testificatus est deus
de filio suo. Et hoc est testimoniū: qm̄ vitā
eternā dedit nobis deus: et hec vita in filio
eius est. Qui habet filiū: habet vitā: qui nō
habet filiū dei: vitā nō habet. Hec scribo vo-
bis: ut sciatis qm̄ vitam habetis eternā: qui
credititis in noīe filij dei. Et hec ē fiducia quā
habemus ad deū: qz quecūqz petierimus se-
cundū volūtatē eius audit nos. Et scimus
quia audit nos: quicquid petierimus. Sci-
mus: qm̄ habemus peticōnes quas postula-
mus ab eo. Qui scit fratrē suū peccare pec-
catū non ad mortē: petat et dabit ei vita pec-
canti nō ad mortē. Est peccatū ad mortē: nō
pro illo dico ut roget quis. Omnis iniqui-
tas peccatū ē: et ē peccatū ad mortē. Scim⁹
qz omīs qui natus ē ex deo nō peccat: sz gnā-
cō dei conseruat eū: et malign⁹ nō tanget eū.
Scimus qm̄ ex deo sumus: et mūdus totus
in maligno positus ē. Et scim⁹ qm̄ filius dei
venit et dedit nobis sensū: ut cognoscamus
verū deū: et sim⁹ in vero filio eius. Hic ē verus
deus: et vita eterna. Filioli: custodite vos a
simlacris. Explicit epl̄a prima beati iohānis

Incip̄. argumentum in epistolam secūdaz.

Usqz adeo ad sanctam femi-
nam scribit ut eandē dn̄am
non dubitet lr̄is appellare:
eiusdēqz filijs testimoniū qz
ambulēt in veritate phibeat.

Explic argumētum Incip̄. epistola Beati
Johannis apli secūda.

Senior: electe dn̄e et na-
tis eius quos ego di-
ligo in veritate: et non
ego solus sed et omēs
qui cognouerūt veri-
tatem: pp̄ter veritatē
que pmanet in vobis: et vobiscū erit in eter-
nū. Sit vobiscū gratia misericordia pax a
deo patre: et a xp̄o ihesu filio patris in verita-
te et caritate. Gauisus sū valde qm̄ inueni
de filijs tuis ambulātes in veritate: sicut mā-
datū accepimus a patre. Et nūc rogo te do-
mina nō tanq̄ mandatū nouū scribēs tibi:
sed qd habuimus ab inicio: ut diligamus
alterutrū. Et hec est caritas: ut ambulemus
scd̄m mādata eius. Hoc enim ē mandatū:
ut queadmodū audistis ab inicio in eo am-
buletis: quoniā multi seductores exierūt in
mundū qui nō ɔfitent ihesum cristū venisse
in carnē. Hic est seductor et anticristus. Vi-
dete vosmetipos ne pdatis q operati estis:
sed ut mercedē plenā accipiatis. Omīs qui

recedit et nõ pmanet in doctrina xpi: deũ nõ habet. Qui pmanet in doctrina: hic patrẽ et filiũ habet. Si quis venit ad vos et hanc doctrinã non affert: nolite recipere eũ in domũ: nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi aue: cõmunicat operibꝫ eius malignis. Plura habens vobis scribere: nolui p cartam et attramentũ. Spero enim me futurũ apud vos: et os ad os loqui: ut gaudiũ vestrum plenum sit. Salutant te filie sororis tue electe. Explicit epl'a beati iohãnis apli secũda.

Incip. argumtũ in epistolam eiusdẽ tercia.

Gaium pietatis causa extollit atqꝫ ut in ipa pietate maneat exhortatur: diotrepem impietatis et supbie causa obiurgat: demetrio autẽ bonũ testimoniũ perhibet cũ fratribus vniuersis. Explic argumẽtum Incip. epistola Beati Johannis apli tercia.

Senior: gaio carissimo. quẽ ego diligo in veritate. Carissime. de omnibꝫ orationẽ facio prospere te ingredi et valere: sicut prospere agit anima tua. Gauisus sũ valde venientibus fratribꝫ et testimoniũ phibentibꝫ veritati tue: sic tu in veritate ambulas. Maiorẽ horũ nõ habeo gratiã: q̃ ut audiã filios meos in veritate ambulantes.

II

Carissime. fideliter facis quicquid operaris in fratres: et hoc in peregrinos. qui testimoniũ reddiderunt caritati tue in conspectu ecclesie: quos benefaciens deducis digne deo. Pro nomine enim eius pfecti sũt: nichil accipientes a gentilibꝫ. Nos ergo debemus suscipere huiusmodi: ut cooperatores simꝰ veritatis. Scripsissem forsitan ecclesie: ꝫ is qui amat primatũ gerere in eis diotrepes. nõ recipit nos. Propter hoc si venero cõmoueã eius opera que facit: verbis malignis garriens in nos. Et quasi non ei ista sufficiant: neqꝫ ipse suscipit frẽs: et eos qui suscipiũt prohibet. et de ecclesia eicit.

III

Carissime noli imitari malũ: sed quod bonũ est. Qui bñfacit ex deo est: qui malefacit non videt deũ. Demetrio testimoniũ reddit' ab omibꝫ ⁊ ab ipsa veritate: ꝫ et nos testimoniũ phibemus: et nosti q̃m testimoniũ nostrũ verũ est. Multa habui tibi scribere: ꝫ nolui p attramentũ et calamũ scribere tibi. Spero autẽ ptinus te videre: et os ad os loquemur. Pax tibi. Salutãt te amici. Saluta amicos p nomẽ. Explicit epistola beati iohãnis apli tercia.

Incip. argumentum in epl'am bti iude apli.

Judas aplus. fratres de corruptoribꝫ vie veritatis ita informat: ut illicitum esse dissertet de subiugo semel erutos seruitutis. denuo operam suam officijs nouare seruilibꝫ. Expl'. argumẽtũ. Incipit epl'a bti iude apli.

IIII

Judas ihesu cristi seruus frater aũt iacobi: hijs qui sunt in deo patre dilectis. et cristo ihesu conseruatis et vocatis. Misericordia vobis et pax et caritas adimpleatur. Carissimi omnẽ sollicitudinẽ faciens scribẽdi vobis de comuni vestra salute necesse habui scribere vobis: depcans supcertari semel tradite sanctis fidei. Subintroierũt eni quidaꝫ homines qui olim pscripti sũt in hoc iudiciũ impij: dñi nostri grãm trãsferentes in luxuriam: et solũ dñatorem et dñm nr̃m ihesũ cristum negantes. Commouere aũt vos volo scientes semel omĩa: q̃m ihesus pplm de terra egipti saluans. secũdo eos qui nõ crediderunt pdidit. Angelos vero qui nõ fuauerũt suũ principatũ sed dereliquerunt suũ domicilium: in iudiciũ magni diei vinculis eternis sub caligine reseruauit. Sicut sodoma et gomorra ⁊ finitime ciuitates simili modo exfornicate et abeũtes post carnem alteram: facti sũt exemplũ. ignis eterni penã sustinentes. Similiter ⁊ hij quidẽ carnẽ maculant: dñationẽ autẽ spernũt: maiestatẽ autẽ blasphemant. Cũ michael archangelus cũ dyabolo disputans altercaretur de moysi corpore: non est ausus iudiciũ inferre blasphemie. ꝫ dixit. Imperet tibi deus. Hij autẽ quecũqꝫ quidem ignorant blasphemant: quecunqꝫ aũt naturaliter tanq̃ muta animalia norũt: in hijs corrũpunt'. Ve illis q̃ via cayn abierũt: et errore balaam mercede effusi sũt: et in contradictione chore abierũt. Hij sunt in epulis suis macule cõuiuantes: sine timore. semetipsos pascentes: nubes sine aqua. que a ventis circũferũtur: arbores autumnales.

infructuose· bis mortue· eradicate: fluctus feri maris· despumātes suas confusiones· sydera errantia: quibꝫ ꝓcella tenebraꝝ ſuata est in eternū. Prophetauit autē et de hijs septimus ab adam· enoch dicens. Ecce venit dn̄s in sanctis milibꝫ suis facere iudiciū cōtra oēs: et arguere oēs impios de oībus operibꝫ impietatis eoꝝ· quibꝫ impie egerūt: et de oībꝫ duris que locuti sūt contra deū peccatores impij. Hij sūt murmuratores querelosi scd̄m desideria sua ambulātes: et os eoꝝ loquit͛ superbiam: mirātes ꝑsonas questus causa. Vos aūt carissimi memores estote ꝟboꝝ q̄ ꝑdicta sūt ab aplis dn̄i nostri ihesu cristi: qui dicebāt vobis qm̄ in nouissimis temporibus venient illusores secundū desideria sua ambulantes in impietatibꝫ. Hij sūt qui segregant semetipos: animales: spiritū non habentes. Vos autē carissimi supedificantes vosmetipos sanctissime nostre fidei: in spiritu sancto orantes. ipsos vos in dilectione dei ſuate: exspectātes misericordiam domini nostri ihesu cristi in vitam eternam. Et hos quidem arguite iudicatos: illos vero saluate de igne rapientes. Alijs autem miseremini in timore: odientes et eam que carnalis est maculatā tunicam. Ei autem qui potens est vos conſuare sine peccato· et constituere ante cōspectū glorie sue immaculatos in exultatione soli deo saluatori nostro· per ihesū cristum dn̄m nostrū gloria magnificētia imperiū et potestas ante oē seculū: et nūc ⁊ in oīa secula seculoꝝ amē. Explicit ep'la beati iude apli.

VII

VIII

Incipit ꝓlogus beati Johis in apocalipsim.

Iohannes aplus et euangelista a cristo electus atqꝫ dilectus· in tanto amore dilectionis vberior habitus est· ut in cena supra pectus eius recūberet et ad crucē astanti soli matrem ꝓpriam cōmendasſꝫ: ut quē nubere volentē ad amplexū ꝟginitatis asciuerat: ipi ad custodiendā virginē tradidisſꝫ. Hic itaqꝫ cū ꝓpter verbū dei ⁊ testimoniū ihu xp̄i in pathmos insulam sortiret͛ exiliū· illic ab eodem apocalipsis pre ostensa describitur: ut sicut in principio canonis id ē libri geneseos incorruptibile principiū prenotatur: ita etiam incorruptibilis finis per virginem in apocalipsi redderetur dicentis. Ego sum alpha et o: initiū et finis. Hic est iohannes· qui sciens superuenisse sibi diem egressionis de corpore conuocatis in ephesо discipulis descendit in defossum sepulture sue locū: orationeqꝫ completa reddidit spiritū· tam a dolore mortis factus extraneus: q̄ᵐ a corruptione carnis noscitur alienus. Cuius tamen scripture dispositio vel libri ordinatio ideo a nobis per singula non exponitur: ut nescientibus inquirendi desiderium collocetur: et querentibꝫ laboris fructus· et deo magisterij doctrina seruetur. Explicit ꝓlogus.

Incipit liber apocalipſ beati iohānis apli.

Apocalipsis ihesu cristi quā dedit illi deus palam facere seruis suis que oportet fieri cito: et significauit mittens ꝑ angelū suū ſuo suo iohanni qui testimoniū perhibuit verbo dei: et testimoniū ihesu xp̄i quecūqꝫ vidit. Beatus qui legit et q̄ audit verba ꝓphetie huius: et seruat ea que in ea scripta sūt. Tempus enim ꝓpe est. Johannes septē ecclesijs que sunt in asya. Gratia vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus ē: et a septem spiritibꝫ qui in conspectu throni eius sūt: et a ihesu xp̄o qui est testis fidelis ꝑmogenitus mortuoꝝ et princeps regū terre: qui dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo ⁊ fecit nos regnū et sacerdotes deo et patri suo: ipi gl'a et imperiū in secula seculoꝝ amē. Ecce venit

Feria sexta post ascētionē

P

cū nubib⁹: et videbit eū oīnis oculus: ⁊ qui
eū pupugerīt. Et tūc plangēt se sup eū oēs
tribus terre: etiam amē. Ego sū alpha ⁊ o:
principiū ⁊ finis. dicit dn̄s deus qui ē ⁊ qui
erat ⁊ q̄ venturus est oīpotēs. Ego iohes
frater vester ⁊ particeps in tribulacōe et re-
gno ⁊ paciencia in cristo ihesu: fui in insula
que appellat̄ pathmos ꝓpter v̄bū dei ⁊ te-
stimoniū ihesu. Fui in spiritu in dn̄ica die: et
audiui post me vocē magnā tāq̄ tube dicē-
tis. Quod vides scribe in libro: et mitte se-
ptē ecc̄is ephesо ⁊ smirne ⁊ pergamo ⁊ thi-
atire ⁊ sardis ⁊ philadelphie ⁊ laodicie. Et
conuersus sū: ut viderē vocem q̄ loquebat̄
mecū. Et conuersus vidi septē candelabra
aurea: et in medio septē candelabroꝝ aure-
orū similē filio hominis vestitū podere: et
p̄cinctū ad mamillas zona aurea. Caput
autē eius et capilli erāt candidi tanq̄ lana
alba ⁊ tanq̄ nix. Et oculi eius tanq̄ flāma
ignis: et pedes eius similes auricalco sicut
in camino ardenti. Et vox illius tanq̄ vox
aquaꝝ multaꝝ: et habebat in dextera sua
stellas septē. Et de ore eius gladius vtra-
q̧ parte acutus exibat: et facies eius sicut
sol lucet in v̄tute sua. Et cū vidissem eū: ce-
cidi ad pedes eius tanq̄ mortuus. Et posu-
it dexterā suā sup me dicens. Noli timere.
Ego sū primus ⁊ nouissimus et viuus: et fui
mortuus ⁊ ecce sū viuēs in secula seculoꝝ:
et habeo claues mortis ⁊ inferni. Scribe
ergo q̄ vidisti ⁊ que sūt: et que oportet fieri
post hec. Sacramentū septē stellaꝝ quas
vidisti in dextera mea ⁊ septez candelabra
aurea: septē stelle angeli sūt septē ecc̄iaꝝ:
et candelabra septē. septē ecclesie sūt. II

Et angelo ephesi ecclesie scribe. Hec
dicit q̄ tenet septem stellas in dextera
sua: qui ambulat in medio septem candela-
broꝝ aureoꝝ. Scio opera tua ⁊ laborem ⁊
pacientiā tuā: et q̄ non potes sustinere ma-
los. Et temptasti eos q̄ se dicūt apostolos
esse ⁊ nō sūt: et inuenisti eos mendaces. Et
pacientiā habes: et sustinuisti ꝓpter nomē
meū: et non defecisti. Sed habeo aduersuz
te pauca: q̄ caritatem tuā primā reliquisti.
Memor esto itaq̧ vnde excideris: et age
penitentiā: et p̄ma opa fac. Sin autē: venio

tibi ⁊ mouebo candelabrū tuū de loco suo: nisi
penitētiā egeris. Sed hoc habes: q̄ odisti
facta nicholaitaꝝ: que ⁊ ego odi. Qui hab;
aurē audiat: quid sp̄us dicat ecclesijs. Vin-
centi dabo edere de ligno vite: quod est in
paradiso dei mei. Et angelo smirne ecclesie
scribe. Hec dicit primus ⁊ nouissimus: qui
fuit mortuus et viuit. Scio tribulacōez tuā
et pauptatē tuā: s; diues es ⁊ blasphemaris
ab hijs q̄ se dicūt iudeos esse ⁊ non sūt: sed
sūt synagoga sathane. Nichil hoꝝ timeas
que passurus es. Ecce missurus ē dyabolus
ex vobis in carcerē ut temptemini: ⁊ habebi-
tis tribulacōem dieb⁹ decē. Esto fidelis usq̧
ad mortem: et dabo tibi coronā vite. Qui
habet aurē audiat: quid sp̄us dicat ecclijs.
Qui vicerit: non ledetur a morte secunda.
Et angelo pergami ecclesijs scribe. Hec di-
cit q̄ habet rumpheam vtraq̧ parte acutā.
Scio vbi habitas vbi sedes est sathane: ⁊
tenes nomen meū ⁊ non negasti fidē meam.
Et in dieb⁹ illis antiphas testis meus fide-
lis qui occisus est apud vos: vbi sathanas
habitat. Sed habeo aduersus te pauca: q̄
habes illic tenentes doctrinam balaam qui
docebat balac mittere scandalum coram fi-
lijs israhel edere et fornicari: ita habes et tu
tenentes doctrinam nicholaitarum. Simi-
liter penitentiam age: si quo minus: veni-
am tibi cito et pugnabo cum illis in gladio
oris mei. Qui habet aurē audiat: q̄d sp̄us
dicat ecclesijs. Vincenti dabo māna abscon-
ditū: et dabo illi calculū candidū ⁊ in calculo
nomē nouū scriptū: quod nemo scit nisi qui
accipit. Et angelo thiatire ecc̄ie scribe. Hec
dicit filius dei: q̄ hab; oculos tanq̄ flammā
ignis: ⁊ pedes eius similes auricalco. Noui
opera tua et fidē et caritatē tuā et ministeriū
et pacientiā tuā: et opa tua nouissima plura
priorib⁹. Sed habeo aduersus te pauca: q̄
p̄mittis mulierē iheзabel que se dicit ꝓphetē
docere et seducere seruos meos: fornicari et
manducare de ydolotitis. Et dedi illi tēpus
ut penitentiā ageret: et non vult penitere a
fornicatione sua. Ecce ego mitto eā in lectū.
et qui mechantur cū ea in tribulacōe maxia
erūt: nisi penitentiā ab opib⁹ suis egerint: ⁊
filios eius interficiā in mortē: et scient oēs

ecc̃ie q̃ ego sũ scrutans renes et corda: et
dabo vnicuiq3 vestrũ secundũ opera vestra.
Vobis aũt dico ⁊ ceteris q̃ thiatire estis.
quicũq3 non habẽt doctrinã hanc et qui nõ
cognouerũt altitudinẽ sathane quēadmo-
dũ dicũt: non mittã sup vos aliud pondus:
tamẽ id quod habetis tenete donec veniã.
Et q̃ vicerit ⁊ custodierit usq3 in finẽ opera
mea: dabo illi potestatẽ sup gentes ⁊ reget
eas in virga ferrea et tanq̃ vas figuli con-
fringent̃ sicut ⁊ ego accepi a patre meo: ⁊
dabo illi stellã matutinã. Qui habz aurem
audiat: quid spũs dicat ecc̃is. III

Et angelo ecc̃ie sardis scribe. Hec di-
cit qui habet septẽ spũs dei: et septẽ stellas.
Scio opera tua: q̃ nomẽ habes q̃ viuas:
et mortuus es. Esto vigilans: et confirma
cetera que moritura erant. Non enim inue-
nio opera tua plena corã deo meo. In mẽte
ergo habe qualiter acceperis ⁊ audieris et
serua: et penitentiã age. Si ergo nõ vigila-
ueris veniã ad te tanq̃ fur: ⁊ nescies q̃ hora
veniam ad te. Sed habes pauca nomina
in sardis q̃ nõ inquinauerũt vestimẽta sua:
et ambulabũt mecũ in albis q̃ digni sunt.
Qui vicerit sic vestietur vestimentis albis:
et non delebo nomen eius de libro vite: et
confitebor nomẽ eius coram patre meo et
coram angelis eius. Qui habet aurẽ audi-
at: quid spũs dicat ecc̃is. Et angelo phila-
delphie ecc̃ie scribe. Hec dicit sanctus ⁊ ve-
rus qui habz clauẽ dauid: qui apit ⁊ nemo
claudit: claudit ⁊ nemo apit. Scio opera
tua. Ecce dedi corã te ostiũ aptũ q̃d nemo
potest claudere: q̃ modicã habes virtutẽ
et seruasti verbũ meũ: ⁊ nõ negasti nomen
meũ. Ecce dabo de synagoga sathane qui
dicũt se iudeos esse ⁊ non sũt: sed mentiũt̃.
Ecce faciã illos ut veniãt et adorẽt ante pe-
des tuos: et scient q̃ ego dilexi te. Quoniã
seruasti verbũ paciẽtie mee: et ego suabo te
ab hora temptacõis q̃ventura est in orbez
vniuersũ tẽptare habitãtes in terra. Ecce
venio cito. Tene quod habes: ut nemo ac-
cipiat coronã tuã. Qui vicerit faciã illum
columnã in templo dei mei: ⁊ foras nõ egre-
dietur amplius. Et scribam sup eũ nomẽ dei
mei ⁊ nomẽ ciuitatis dei mei noue ierusalẽ
q̃ descendit de celo a deo meo: et nomẽ meũ
nouũ. Qui habet aurem audiat: q̃d spũs
dicat ecc̃is. Et angelo laodicie ecc̃ie scribe.
Hec dicit amẽ testis fidelis et verus: qui ẽ
principiũ creature dei. Scio opa tua: quia
neq3 frigidus es neq3 calidus. Utinã frigi-
dus esses aut calidus. Sed q̃ tepidus es
et nec frigidus nec calidus. incipiã te euo-
mere ex ore meo: q̃ dicis q̃ diues sũ ⁊ locu-
pletatus ⁊ nullius egeo: et nescis quia tu es
misera miserabilis et paup ceca ⁊ nuda.
Suadeo tibi emere a me aurũ ignitũ pba-
tum ut locuples fias: et vestimentis albis in-
duaris ut nõ appareat ɔfusio nuditatis tue:
et collirio inũge oclõs tuos ut videas. Ego
quos amo arguo ⁊ castigo. Emulare ergo:
et penitentiã age. Ecce sto ad ostiũ ⁊ pulso.
Si quis audierit vocẽ meã ⁊ apuerit michi
ianuã intrabo ad illũ: et cenabo cũ illo: ⁊ ipse
mecũ. Qui vicerit dabo ei sedere mecum in
throno meo: sicut ⁊ ego vici et sedi cũ patre
meo in throno eius. Qui habet aurem au-
diat: quid spũs dicat ecclesijs. IIII

In Refectorio

Post hec vidi: ⁊ ecce ostiũ aptũ in celo:
et vox pma quã audiui tanq̃ tube loquẽtis
mecũ dicẽs. Ascende huc: et ostendam tibi
que oportet fieri cito. Post hec statim fui in
spiritu. Et ecce sedes posita erat in celo: et su-
pra sedẽ sedens. Et qui sedebat similis erat
aspectui lapidis iaspidis et sardinis: et yris
erat in circuitu sedis silis visioni smaragdine.
Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor: ⁊
sup thronos viginti quatuor seniores sedẽ-
tes circũamicti vestimẽtis albis: ⁊ in capitib3
eorũ corone auree. Et de throno pcedũt ful-
gura ⁊ voces et tonitrua: et septẽ lampades
ardẽtes ante thronũ qui sũt septẽ spiritus
dei. Et in conspectu sedis tanq̃ mare vitreũ
simile cristallo: et in medio sedis et in circui-
tu sedis quatuor animalia plena oculis ãte
et retro. Et animal primũ simile leoni ⁊ secũ-
dũ simile vitulo: ⁊ terciũ animal habẽs faciẽ
quasi hominis: et quartũ animal simile aq̃le
volãti. Et quatuor aĩalia singula eorũ habe-
bant alas senas: et in circuitu ⁊ intus plena
sunt oculis. Et requiẽ non habebãt die ac
nocte dicentia sanctus sanctus sanctus do-
minus deus omnipotẽs: qui erat et qui est et

qui venturus est. Et cū darēt illa animalia
gloriā et honorē et benedictionē sedēti sup
thronū viuēti in secula seculoꝝ: ꝓcidebāt
viginti quatuor seniores ante sedentem in
throno et adorabāt viuētem in secula secu-
loꝝ: et mittebāt coronas suas āte thronū
dicētes. Dignus es domine deus noster ac-
cipere gloriā ⁊ honorē ⁊ ꝟtutē: qꝛ tu creasti
oīa: ⁊ ꝓpter volūtatē tuā erāt ⁊ creata sunt.

V

Et vidi in dextera sedētis supra
thronū librū scriptū intus ⁊ foris: sig-
natū sigillis septē. Et vidi angelū fortem ⁊ ꝑ-
dicantem voce magna. Quis est dignus
aperire librū et soluere signacula eius? Et
nemo poterat neq3 in celo neq3 in terra neq3
subtus terrā apire librū: neq3 respicere illū.
Et ego flebam multū: quoniā nemo dignꝰ
inuētus est apire librū: nec videre eum. Et
vnus de senioribꝫ dixit michi. Ne fleueris.
Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid a-
perire librū: et soluere septē signacula eius.
Et vidi: et ecce in medio throni et quatuor
animaliū et in medio seniorū agnū stantē
tanꝙ occisū habentē cornua septē ⁊ oclos
septē: qui sūt septem spūs dei missi in omēz
terrā. Et venit: et accepit de dextera sedētis
in throno librū. Et cū apuisset librū: quatuor
animalia et viginti quatuor seniores ceci-
derūt coram agno habentes singuli cytharas
et fialas aureas plenas odoramētoꝝ que
sūt oracōnes sanctoꝝ: et cantabāt canticū
nouū dicētes. Dignus es domine accipere
librū ⁊ apire signacula eius: quoniā occisus
es ⁊ redemisti nos deo in sanguine tuo ex
omni tribu ⁊ lingua et populo ⁊ nacōne: et
fecisti nos deo nostro regnū et sacerdotes.
Et regnabūt sup terram. Et vidi: et audiui
vocem angeloꝝ multoꝝ in circuitu throni
et animaliū ⁊ senioꝝ: et erat numerus eoꝝ
milia miliū dicentiū voce magna. Dignus
est agnus qui occisus est: accipe virtutem
et diuinitatē ⁊ sapientiā: et fortitudinē et ho-
norem et gloriā et benedictionē. Et omnem
creaturā que in celo est ⁊ sup terrā ⁊ sb ter-
ra: et que sūt in mari ⁊ q̄ in eo: omēs audiui
dicentes sedenti in throno ⁊ agno. Bndic-
tio ⁊ honor ⁊ gloria ⁊ ptās in secula secloꝝ.
Et quatuor animalia dicebant amen. Et
viginti q̄tuor seniores ceciderūt in facies su-
as: ⁊ adorauerūt viuētem in secula seculoꝝ.

VI

Et vidi qꝙ apuisset agnus vnū de
septē sigillis: ⁊ audiui vnū de quatuor
animalibꝫ dicēs tanꝙ vocem tonitrui. Veni
et vide. Et vidi: et ecce equus albus: et q̄ se-
debat sup illū habebat arcū: et data est ei co-
rona: ⁊ exiuit vincens ut vinceret. Et cū ape-
ruisset sigillū secundū: audiui secundū aīal di-
cens: Veni ⁊ vide. Et exiuit alius equus ru-
fus: et qui sedebat sup illū datū est ei ut su-
meret pacē de tr̄a: et ut inuicē se interficiāt:
et datus est ei gladius magnus. Et cū ape-
ruisset sigillū terciū: audiui terciū aīal dicēs.
Veni ⁊ vide. Et ecce equus niger: et qui sede-
bat sup illū habebat staterā in manū sua. Et
audiui tanꝙ vocē in medio quatuor aīaliū
dicentiū. Bilibris tritici denario vno: ⁊ tres
bilibres ordei denario vno: ⁊ vinū ⁊ oleū ne
leseris. Et cū apuisset sigillū quartum audiui
vocē quarti animalis dicentis. Veni ⁊ vide.
Et ecce equus pallidus: et q̄ sedebat sup eū
nomē illi mors: et infernus sequebatᷣ eū. Et
data ē illi potestas sup quatuor ptes terre:
interficē gladio fame ⁊ morte ⁊ bestijs tr̄e.
Et cū aperuisset sigillū quintū: vidi subtus al-
tare animas interfectoꝝ ꝓpter verbū dei: et
ꝓpter testimoniū quod habebāt. Et clama-
bant voce magna dicentes: Usq3 quo dn̄e
sanctus et verus nō iudicas ⁊ non vindicas
sanguinē nostrū de hijs qui habitāt in tr̄a?
Et date sūt illis singule stole albe: et dictū ē
illis ut requiescerēt adhuc tempus modicū:
donec compleantᷣ conserui eoꝝ ⁊ frēs eoꝝ
qui interficiēdi sūt sicut ⁊ illi. Et vidi cū ape-
ruisset sigillū sextū: et ecce terre motus ma-
gnus factus ē. Et sol factus est niger tanꝙ
saccus cilicinus: et luna tota facta est sicut
sanguis: et stelle de celo ceciderūt sup terrā
sicut ficus emittit grossos suos cum a vento
magno mouetur. Et celū recessit sicut liber
inuolutus: et omīs mons ⁊ insule de locis su-
is mote sūt. Et reges terre ⁊ principes ⁊ tri-
buni ⁊ diuites ⁊ fortes ⁊ omīs seruus ⁊ liber
absconderūt se in speluncis ⁊ in petris mōtiū:
et dicūt montibꝫ ⁊ petris cadite sup nos: et
abscondite nos a facie sedētis sup thronū
et ab ira agni: quoniam venit dies magnus

ire ipsorum. Et quis poterit stare? VII
Post hec vidi quatuor āgelos stātes
sup quatuor angulos terre: tenētes
quatuor ventos terre ne flarēt sup terrā: neqȝ
sup mare neqȝ in vllā arborē. Et vidi alte-
rū angelū ascendentē ab ortu solis habētē
signum dei vivi: et clamavit voce magna.
quatuor angelis quibꝰ datū est nocere terre
et mari dicens. Nolite nocere terre ⁊ mari
neqȝ arboribꝰ: quoadusqȝ signemus suos
dei nostri in frontibꝰ eoꝝ. Et audivi nume-
merū signatoꝝ: centūquadragintaquatuor
milia signati ex omi tribu filioꝝ israhel. Ex
tribu iuda: duodecim milia signati. Ex tri-
bu ruben: duodecim milia signati. Ex tribu
gad: duodecim milia signati. Ex tribu aser:
duodecī milia signati. Ex tribu neptalim:
duodecim milia signati. Ex tribu manasse:
duodecim milia signati. Ex tribu symeon:
duodecim milia signati. Ex tribu levi: duo-
decim milia signati. Ex tribu ysachar: duo-
decim milia signati. Ex tribu zabulon: duo-
decim milia signati. Ex tribu ioseph: duode-
cim milia signati. Ex tribu beniamin: duo-
decim milia signati. Post hec vidi turbā ma-
gnam quam dinumerare nemo poterat: ex
omibꝰ gētibꝰ ⁊ tribubꝰ ⁊ populis ⁊ linguis.
stātes ante thronū ⁊ in conspectu agni ami-
cti stolis albis: et palme in manibꝰ eorum.
Et clamabāt voce magna dicētes. Salus
deo nr̄o: q̄ sedet sup thronū ⁊ agno. Et oēs
angeli stabāt in circuitu throni ⁊ seniorū et
quatuor animaliū: ⁊ ceciderūt in conspectu
throni in facies suas: et adoraverūt deū di-
centes amen. Bn̄dictio ⁊ claritas ⁊ sapīa
et gr̄aꝝ actio: honor ⁊ virtus et fortitudo deo
nr̄o: in secula seculoꝝ amē. Et respōdit vnꝰ
de senioribꝰ: et dixit michi. Hij q̄ amicti sūt
stolis albis q̄ sūt ⁊ vnde venerūt? Et dixi
illi. Domīe mi tu scis. Et dixit michi. Hij sūt
qui venerūt de tribulacōne magna: et lave-
rūt stolas suas: et dealbaverunt eas in san-
guine agni. Ideo sūt ante thronū dei: et ser-
viunt ei die ac nocte in templo eius: ⁊ qui
sedet in throno habitabit sup illos. Non
esurient neqȝ sitiēt amplius: neqȝ cadet sup
illos sol neqȝ vllus estus: quoniā agnus
q̄ in medio throni ē reget illos: ⁊ deducet
illos ad vite fontes aquaꝝ: et absterget
deus omnē lacrimā ab oculis eoꝝ. VIII
Et cū aperuisset sigillū septimū: factū est
silentiū in celo quasi media hora. Et
vidi septē angelos stātes in conspectu dei:
et date sūt illis septē tube. Et alius angelus
venit ⁊ stetit ante altare habens thuribulū
aureū: et data sūt illi incensa multa: ut daret
de oracōnibꝰ sanctoꝝ omīum sup altare aureū
quod est ante thronū dei. Et ascendit fumꝰ
incensoꝝ de oracōnibus sanctoꝝ de manu
angeli: coraȝ deo. Et accepit angelus thuri-
bulū aureū. et implevit illud de igne altaris
et misit in terrā: et facta sūt tonitrua ⁊ voces
et fulgura ⁊ terre motus magnus: et septem
angeli qui habebāt septē tubas preparaverūt
se ut tuba canerēt. Et primus angelus tuba
cecinit. Et facta est grando ⁊ ignis. mixta
in sanguine: et missum est in terrā. Et tercia
pars terre combusta est: ⁊ tercia pars arborū
concremata est: et omne fenū viride cōbustū
est. Et secundus angelus tuba cecinit: ⁊ tā-
quā mons magnus igne ardēs missus est
in mare. Et facta est tercia pars maris san-
guis: et mortua ē tercia pars creature eoꝝ
que habebāt animas in mari: et tercia pars
naviū interijt. Et tercius angelus tuba ceci-
nit: et cecidit de celo stella magna ardens
tanq̄ facula. Et cecidit in terciā partē flumi-
nū et in fontes aquaꝝ: et nomē stelle dicit
absinthiū. Et facta est tercia pars aquaꝝ
in absinthiū: et multi hominū mortui sunt de
aquis: quia amare facte sunt. Et quartus āge-
lus cecinit: et percussa est tercia pars solis et
tercia pars lune ⁊ tercia pars stellaꝝ. ita ut
obscuraretur tercia pars eoꝝ: et diei nō luce-
ret pars tercia et nocti similiter. Et vidi: et
audivi vocē vnius aquile volātis per mediū
celi: dicētis voce magna. Ve ve ve habitanti-
bus in terra de ceteris vocibus trium ange-
lorum: qui erant tuba cani turi. IX
Et quītus angelus tuba cecinit: ⁊ vidi
stellā de celo cecidisse in terraȝ: et data est ei
clavis putei abissi. Et aperuit puteū abissi:
et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis
magne: et obscuratus est sol et aer de fumo
putei. Et de fumo putei exierūt locuste i ter-
ram: et data est illis potestas sicut habent

potestatē scorpiones terre. Et p̄ceptū est
illis ne lederēt fenū terre neq; om̄e viride
neq; om̄e arborē: nisi tantū homines q̄ non
habent signū dei in frontibꝰ suis. Et dictū
est eis ne occiderēt eos: sed ut cruciarētur
mensibꝰ quīq;. Et cruciatus eoꝝ ut crucia-
tus scorpij: cū pcutit hoīem. Et in diebꝰ illis
querēt homines mortē ⁊ non inuenient eā:
et desiderabunt mori: et fugiet mors ab eis.
Et similitudines locustaꝝ silēs equis pa-
ratis ad preliū: et sup capita eaꝝ tāq̄ coro-
ne similes auro: et facies eaꝝ tanq̄ facies
hominū. Et habebāt capillos sicut capillos
mulieꝝ: et dētes eaꝝ sicut dētes leonū erāt.
Et habebāt loricas sicut loricas ferreas: et
vox alaꝝ illaꝝ sicut vox curruū equorum
multoꝝ currentiū in bellū. Et habebant cau-
das similes scorpionū: et aculei erant in cau-
dis eaꝝ: et potestas eaꝝ nocere hominibꝰ
mensibus quīq;. Et habebāt sup se regem
angelū abissi cui nomē hebraice abaddon.
grece aūt appollion: et latine habēs nomē
exterminās. Ve vnū abijt: et ecce veniūt ad-
huc duo ve post hec. Et sextꝰ angelꝰ tuba
cecinit: et audiui vocē vnā ex q̄tuor cornibꝰ
altaris aurei qđ ē ante oculos dei: dicentē
sexto angelo q̄ habebat tubā. Solue qua-
tuor angelos q̄ alligati sunt in flumine ma-
gno eufraten. Et soluti sūt quatuor angeli
q̄ parati erāt in horā ⁊ diē ⁊ mensem et ānū:
ut occiderēt terciā partē hominū. Et nume-
rus equestris exercitus. vicies milies dena
milia: et audiui numerum eoꝝ: et ita vidi
equos in visione. Et qui sedebant sup eos
habebāt loricas igneas ⁊ iacinctinas ⁊ sul-
phureas: et capita equoꝝ erāt tanq̄ capi-
ta leonū: et de ore eoꝝ pcedit ignis ⁊ fumꝰ
et sulphur. Et ab hijs tribꝰ plagis occisa ē
tercia pars hominū: de igne ⁊ de fumo ⁊ sul-
phure q̄ pcedebāt ex ore ipoꝝ. Potestas
enim equoꝝ in ore eoꝝ ē: et in caudis eoꝝ.
Nā caude eoꝝ silēs spentibꝰ habētes capi-
ta: et in hijs nocent. Et ceteri hoīes qui nō
sunt occisi in hijs plagis neq; penitentiam
egerūt de opibꝰ manuū suaꝝ ut nō adora-
rent demonia ⁊ simulacra aurea ⁊ argētea
et erea ⁊ lapidea ⁊ lignea q̄ neq; videre pos-
sunt neq; audire neq; ambulare: ⁊ nō ege-
runt penitentiam ab homicidijs suis neq; a
veneficijs suis neq; a fornicatione sua: neq;
a furtis suis.

X

Et vidi aliū angelū fortē descendētē de celo amictū
nube: et yris in capite eiꝰ. Et facies eius erāt
ut sol: et pedes eius tanq̄ colūna ignis. Et
habebat in manū sua libellū aptū: et posuit pe-
dem suū dexterū supra mare. sinistrū autem
sup terrā: ⁊ clamauit voce magna quemad-
modū cū leo rugit. Et cū clamasset: locuta sūt
septē tonitrua voces suas. Et cū locuta fuis-
sent septem tonitrua voces suas: et ego scri-
pturus eram. Et audiui vocē de celo dicētē
michi. Signa q̄ locuta sunt septē tonitrua:
et noli ea scribere. Et angelus quē vidi stā-
tem supra mare ⁊ supra terrā leuauit manū
suā ad celū ⁊ iurauit p viuentē in secula seclo-
rū q̄ creauit celū ⁊ ea que in eo sūt ⁊ terram
et ea que in ea sūt ⁊ mare ⁊ ea q̄ in eo sūt: q̄r
tempus non erit amplius: sed in diebꝰ vocis
septimi angeli cū cepit tuba canere: consū-
mabitur misteriū dei sicut euangelizauit per
seruos suos pphetas. Et audiui vocē de celo
iterū loquentē mecū ⁊ dicentē. Vade: ⁊ ac-
cipe librū aptū de manū angeli stātis sup ma-
re ⁊ sup terrā. Et abij ad angelū dicens ei
ut daret michi librū: et dixit michi. Accipe
librū ⁊ deuora illū: et faciet amaricari ventrē
tuū: sed in ore tuo erit dulce tanq̄ mel. Et ac-
cepi librū de manu angeli ⁊ deuoraui illud: et
erat in ore meo tanq̄ mel dulce. Et cū deuo-
rassem eū: amaricatus est venter meus. Et di-
xit michi. Oportet te iterū pphetare gentibꝰ
et ppłis ⁊ linguis et regibus multis.

XI

Et datus ē michi calamus silis virge:
et dictū est michi. Surge ⁊ metire tē-
plū dei ⁊ altare: et adorātes in eo. Atriū ve-
ro quod est foris tēplū eice foras ⁊ ne meti-
aris illud: quoniā datū est gētibꝰ. Et ciuita-
tem sanctā calcabūt mensibꝰ quadraginta-
duobꝰ. Et dabo duobꝰ testibus meis: ⁊ pro-
phetabūt diebꝰ milleducētissexaginta ami-
cti saccis. Hij sunt due oliue ⁊ duo candela-
bra in conspectu dn̄i terre stātes. Et si quis
voluerit eos nocere: ignis exiet de ore eoꝝ
⁊ deuorabit inimicos eoꝝ: ⁊ si quis voluerit
eos ledere sic oportet eū occidi. Hij habēt
potestatem claudendi celū ne pluat diebus

ꝓphetie illoꝝ: et potestatē habēt sup aquas
conuertēdi eas in sanguinē: et pcutere ter-
ram omī plaga quotiensc̄ūq; voluerint. Et
cū finierint testimoniū suū bestia q̄ ascēdit
de abisso faciet aduersus eos bellū: ⁊ vincet
illos: et occidet eos. Et corpora eoꝝ iacebūt
in plateis ciuitatis magne q̄ vocat̄ spūalit̄
sodoma ⁊ egiptus: vbi ⁊ dñs eoꝝ crucifi-
xus est. Et videbūt de tribub; ⁊ de populis
et linguis ⁊ gētib; corpora eoꝝ p tres dies
et dimidiū: et corpora eoꝝ non sinent poni
in monumētis. Et inhabitātes terram gau-
debūt sup illos ⁊ iocundabūtur: et munera
mittēt inuicē: quoniā hij duo ꝓphete crucia-
uerūt eos qui inhabitabāt sup terram. Et
post dies tres ⁊ dimidiū spūs vite a deo in-
trabit in eos. Et steterunt sup pedes suos:
et timor magnus cecidit sup eos q̄ viderūt
eos. Et audierūt vocē magnā de celo: dicē-
tem eis. Ascendite huc. Et ascenderunt in
celū in nube: et viderūt illos inimici eoꝝ. Et
in illa hora factus ē terre motus magnus:
⁊ decima pars ciuitatis cecidit. Et occisi sūt
in terre motu nomina hominū septē milia:
et reliqui in timorē sūt missi: et dederūt gliaꝫ
deo celi. Ve secūdū abijt: et ecce ve terciū ve-
niet cito. Et septimus angelus tuba cecinit:
et facte sūt voces magne in celo dicentes.
Factū est regnū huius mūdi dñi nostri et
cristi eius: et regnabit in scl̄a scl̄oꝝ amen.
Et viginti q̄tuor seniores q̄ in ɔspectu dei se-
dent in sedib; suis. ceciderūt in facies suas:
et adorauerūt deū dicētes. Gratias agim⁹
tibi dñe deus noster omnipotens: qui es ⁊ q̄
eras ⁊ qui venturus es: q: accepisti virtutē
tuam magnā ⁊ regnasti. Et irate sūt gētes
et aduenit ira tua. et tempus mortuoꝝ iudi-
cari. et reddē mercedē seruis tuis ꝓphetis
et sanctis ⁊ timētib; nomē tuū pusillis ⁊ ma-
gnis: et exterminādi eos q̄ corruperūt terrā.

XII

Et aptū est templū dei in celo: et visa est archa testamēti eius in tē-
plo eius. Et facta sunt vulgura ⁊ voces: et
terre motus ⁊ grando magna. Et signū ma-
gnū apparuit in celo. Mulier amicta sole:
et luna sub pedib; eius: et in capite eius co-
rona stellaꝝ duodecim. Et in vtero habēs
⁊ clamabat parturiēs: ⁊ cruciat̄ ut pariat.
Et visū ē aliud signū in celo. Et ecce draco
magnus rufus habēs capita septē ⁊ cornua
decē: et in capitib; eius septē dyademata: et
cauda eius trahebat terciā partē stellaꝝ ce-
li ⁊ misit eas in terrā. Et draco stetit ātē mu-
lierē que erat paritura: ut cū pepisset filium
eius deuoraret. Et pepit filiū masculū: qui re-
cturus erat omēs gētes in virga ferrea. Et
raptus est filius eius ad deū ⁊ ad thronum
eius: et mulier fugit in solitudinē vbi habe-
bat locū paratū a deo: ut ibi pascat eā dieb;
mille ducētis sexaginta. Et factū est preliū
magnū in celo. Michahel et angeli eius pli-
abant̄ cū dracone: et draco pugnabat ⁊ an-
geli eius et nō valuerūt: neq; locus inuētus
est eoꝝ amplius in celo. Et piectus est dra-
co ille magnus. serpens antiquus. qui voca-
bat̄ dyabolus ⁊ sathanas. qui seducit vniū-
sum orbē: et piectus est in terrā: et angeli ei⁹
cū illo missi sūt. Et audiui vocē magnam in
celo dicētem. Nūc fc̄a est salus et vtus et
regnū dei nr̄i et ptās cristi eius: q: piectus
est accusator fratrū nostroꝝ: q̄ accusabat il-
los ante conspectum dei nostri die ac nocte.
Et ipsi vicerūt eū ꝓpter sanguinē agni ⁊ ꝓpt̄
verbū testimonij sui: et nō dilexerūt animas
suas usq; ad mortē. Propterea letamini celi:
et qui habitatis in eis. Ve terre et mari: q:
descendit dyabolus ad vos habēs irām ma-
gnā: sciēs q: modicū tēpus habz. Et postq̄
vidit draco q: piectus essz in terrā: psecutus
est mulierē que pepit masculū. Et date sunt
mlieri ale due aquile magne: ut volaret in
desertū in locū suū: vbi alit̄ p tempus ⁊ tpa
et dimidiū temporis a facie serpentis. Et mi-
sit serpens ex ore suo post mulierē aquam
tanq̄ flumē: ut eam faceret trahi a flumine.
Et adiuuit terra mulierē: ⁊ aperuit terra os
suū ⁊ absorbuit flumē: quod misit draco de
ore suo. Et iratus ē draco in mulierē: ⁊ abijt
facere preliū cū reliquis de semine eius qui
custodiūt mandata dei: ⁊ habēt testimoniū
ihū cristi. Et stetit sup arenā maris.

XIII

Et vidi de mari bestiā ascendētem ha-
bentē capita septē ⁊ cornua decē: et su-
p cornua eius decē dyademata: et sup capi-
ta eius nomina blasphemie. Et bestia quā
vidi similis erat pardo: et pedes eius sicut

pedes vrſi: et os eius ſicut os leonis. Et de-
dit illi draco virtutē ſuā ⁊ poteſtatē magnā.
Et vidi vnū de capitibꝫ ſuis quaſi occiſū in
mortē: et plaga mortis eius curata eſt. Et
ammirata eſt vniūſa terra poſt beſtiā. Et ad-
orauerūt draconē qui dedit poteſtatē beſtie:
et adorauerūt beſtiam dicētes. Quis ſimilis
beſtie: et quis poterit pugnare cū illa? Et
datū eſt ei os loquēs magna ⁊ blaſphemiā:
et data ē ei poteſtas facere menſes quadra-
ginta duos. Et aperuit os ſuū in blaſphe-
mias ad deū blaſphemare nomē eius et ta-
bernaculū eius: et eos qui in celo habitant.
Et datū eſt illi bellū facere cū ſanctis: et vin-
cere eos. Et data eſt illi poteſtas in omnē
tribū et pplm et linguā et gentē: et adoraue-
rūt eam omēs q̄ inhabitabant terrā: quoꝝ
non ſūt ſcripta nōīa in libro vite agni q̄ oc-
ciſus eſt ab origine mūdi. Si quis habet
aurē audiat. Qui in captiuitatē duxerit in
captiuitatē vadet: qui in gladio occiderit:
oportet eū gladio occidi. Hic eſt patiētia:
et fides ſanctoꝝ. Et vidi aliā beſtiā aſcen-
dentē de terra: et habebat cornua duo ſimilia
agni: et loquebat̄ ſicut draco. Et poteſtatē
p̄oris beſtie omnē faciebat in ɔſpectu eius:
et fecit terrā ⁊ habitantes in ea adorare be-
ſtiam p̄mam: cuius curata eſt plaga mortis.
Et fecit ſigna magna: ut etiā ignem faceret
de celo deſcendē in terrā in ɔſpectu hominū.
Et ſeducit habitantes in terra ꝓpter ſigna
que data ſūt illi facere in ɔſpectu beſtie: di-
cens habitātibꝫ in terra ut faciāt imaginē
beſtie q̄ habꝫ plagā gladij ⁊ vixit. Et datū
eſt illi ut daret ſpm̄ imagini beſtie ⁊ ut loq̄-
tur imago beſtie: et faciet ut quicūqꝫ nō ad-
orauerint imaginē beſtie occidant̄. Et fa-
ciet omēs puſillos et magnos et diuites et
paupes ⁊ liberos ⁊ ſuos habere caracterē
in manū dextra aut in frontibꝫ ſuis: et ne quiſ
poſſit emere aut vendē niſi habeat caracte-
rem nōīs beſtie: aut nomē aut numerū nōīs
eius. Hic ſapiētia ē. Qui habꝫ intellectū:
cōputet numerū beſtie. Numerus enī hōīs
eſt: et numerus eius ſexcenti ſexaginta ſex.

XIIII

Et vidi: et ecce agnus
ſtabat ſup̄ montē ſyon: et cū eo centū-
quadraginta q̄tuor milia hn̄tes nomē eius
et nomen p̄ris eius ſcriptū in frontibꝫ ſuis.
Et audiui vocē de celo tanq̄ vocē aquaꝝ
multaꝝ et tanq̄ vocē tonitrui magni: et vo-
cem quā audiui ſicut cytharedoꝝ cythari-
zantiū in cytharis ſuis. Et cātabāt quaſi cā-
ticū nouū ante ſedē ⁊ ante q̄tuor aīalia et ſe-
niores: et nemo poterat dicere cāticū niſi illa
centū quadraginta q̄tuor milia q̄ empti ſūt
de terra. Hij ſūt qui cū mulieribꝫ non ſūt co-
inq̄nati: virgines enī ſūt. Hij ſecūtur agnū
quocūqꝫ ierit. Hij empti ſūt ex omībꝫ p̄mi-
tie deo et agno: et in ore eoꝝ non ē inuentū
mendaciū. Sine macula enī ſunt ante thro-
nū dei. Et vidi alterū angelū volantē p me-
diū celū: habentē euāgeliū eternū: ut euāge-
lizaret ſedentibꝫ ſup terrā et ſup omnē gen-
tem et tribū et linguā et pplm: dicēs magna
na voce. Timete dn̄m et date illi honorē: q2
venit hora iudicij eius: et adorate eū qui fe-
cit celū et terrā mare et fontes aquaꝝ. Et a-
lius angelus ſecutus ē dicens. Cecidit ceci-
dit babilon illa magna: que a vino ire for-
nicationis ſue potauit omēs gentes. Et ter-
cius angelus ſecutus eſt illos dicens voce
magna. Si quis adorauerit beſtiā ⁊ imagi-
nem eius et acceperit caracterem in fronte
ſua aut in manū ſua: hic bibet de vino ire dei
qd̄ mixtū eſt mero in calice ire ip̄ius. Et cru-
ciabit̄ igne ⁊ ſulphure in conſpectu angelo-
rū ſanctoꝝ: et ante ɔſpectū agni. Et fumus
tormētoꝝ eoꝝ aſcēdet in ſecla ſecloꝝ. Nec
habēt requiē die ac nocte q̄ adorauerūt be-
ſtiam ⁊ imaginē eius: et ſi quis acceperit ca-
racterē nōīs eius. Hic ſapiētia ſanctoꝝ
eſt: q̄ cuſtodiūt mādata dei ⁊ fidem ih̄u. Et
audiui vocē de celo dicentē michi. Scribe.
Beati mortui: qui in dn̄o moriūtur. Amodo
iam dicit ſpūs: ut reqēſcant a laboribꝫ ſuis.
Opera enī illoꝝ ſecūtur illoſ. Et vidi: ⁊ ecce
nubē cādidā: et ſup̄ nubē ſedentē ſimilē filio
hōīs habentē ī capite ſuo coronā aureā: ⁊ in
manū ſua falcē acutā. Et ali9 angelus exiuit
de tēplo: clamās voce magna ad ſedentē ſu-
per nubem. Mitte falcem tuam ⁊ mete: quia
venit hora ut metat̄: qm̄ aruit meſſis terre.
Et miſit qui ſedebat ſuper nubem falcem
ſuam in terram: et demeſſuit eam. Et alius
angelus exiuit de templo quod eſt in celo:

habens a ipe falcē acutā. Et alius angelus exiuit de altari q̄ habebat potestatē supra ignē: et exclamauit voce magna ad eū qui habebat falcē acutam dicēs. Mitte falcem tuam acutā et vindemia botros vinee t̄re: qm̄ mature sunt vue eius. Et misit angelus falcem suā acutam in terrā: et vindemiauit vineā terre: a misit in lacū ire dei magnū. Et calcatus ē lacus extra ciuitatē: et exiuit sanguis de lacu usq; ad frenos equoꝝ per sta-dia mille sexcenta. XV

ET vidi aliud signū in celo magnū et mirabile: angelos septē habētes plagas septē nouissimas: qm̄ in illis consūmata ē ira dei. Et vidi tanq̄ mare vitreū mixtum igne et eos qui vicerūt bestiam et imaginē eius a numerum nominis eius stantes sup̄ mare vitreū: habentes cytharas dei et cantātes canticū moysi sui dei et canticū agni dicentes. Magna a mirabilia sūt opera tua dn̄e deus omnipotens: iuste et vere sūt vie tue dn̄e rex seculorū. Quis nō timebit te domine: et magnificabit nomē tuū? Quia solus pius es: qm̄ omnes gentes venient a adorabūt in cōspectu tuo: qm̄ iudicia tua manifesta sunt. Et post hec vidi: et ecce apertū est templū tabernaculi testimonij in celo. Et exierūt septem angeli habentes septē plagas de templo: vestiti lapide mūdo a candido: et precincti circa pectora zonis aureis. Et vnū de quatuor animalibꝰ dedit septem angelis septē fialas aureas: plenas iracūdie dei viuentis in secula seculorum. Et impletū est templū dei fumo a maiestate dei et de virtute eius: et nemo poterat introire in templū: donec consūmarentur septem plage septem angelorū.

ET audiui vocem magnam XVI de templo dicentem septem angelis: Ite: et effundite septē fialas ire dei in terrā. Et abijt p̄mus angelus et effudit fialā suā in terrā: et factū est vulnus seuū et pessimū in homies qui habebant caracterem bestie: et in eos qui adorauerūt bestiā et imaginē eius. Et secūdus angelus effudit fialā suā in mare: et factus ē sanguis tanq̄ mortui: et omnis anima viuēs mortua ē in mari. Et tercius effudit fialā suam super flumina et sup fontes aquaꝝ: et factus ē sanguis. Et audiui angelum aquaꝝ dicentē. Justus es domine qui es et qui eras sanctus qui hoc iudicasti: q2 sanguinē sanctoꝝ et ꝓphetaꝝ effuderūt: et sanguinē eis dedisti bibere. Digni enim sūt. Et audiui alterū dicentē. Etiā dn̄e deus omnipotens: vera et iusta iudicia tua. Et quartus angelus effudit fialam suā in solem: et datū est illi estu affligē homines et igni. Et estuauerūt homies estu magno: et blasphemauerūt nomē dei habentis potestatem sup has plagas: neq; egerūt penitentiā ut darent illi gloriā. Et quītus angelus effudit fialam suā sup sedem bestie: a factum est regnū eius tenebrosū. Et cōmanducauerūt linguas suas pre dolore: a blasphemauerūt deū celi pre doloribꝰ et vulneribus suis: et nō egerūt penitentiā ex operibꝰ suis. Et sextus angelus effudit fialam suā in flumen illud magnū eufraten: et siccauit aquam eius ut p̄pararetur via regibꝰ ab ortu solis. Et vidi de ore draconis et de ore bestie et de ore pseudo ꝓphete exire spūs tres immūdos in modū ranaꝝ. Sūt enim spūs demonioꝝ facientes signa: et ꝓcedūt ad reges totius terre ꝯgregare illos in pliū ad diem magnū omnipotentis dei. Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet: et videant turpitudinē eius. Et congregabit illos in locū qui vocatur hebraice armageddon. Et septimus angelus effudit fialam suā in aerem: et exiuit vox magna de templo a throno dicens. Factū est. Et facta sūt fulgura et voces et tonitrua: et terre motus factus est magnus qualis nunq̄ fuit ex quo homines fuerūt super terrā: talis terre motus sic magnus. Et facta est ciuitas magna in tres ptes: et ciuitates gentiū ceciderūt. Et babilon magna venit in memoriā ante deū: dare illi calicē vini indignacōnis ire eius. Et oīs insula fugit: et montes nō sunt inuenti. Et grando magna sicut talentū descendit de celo in homines: et blasphemauerūt homines deū ꝓpter plagam grandinis: qm̄ magna facta est vehementer. XVII

ET venit vnus de septē angelis qui habebant septem fialas: et locutus est mecum dicens. Veni et ostendā tibi dampnationē

meretricis magne q̄ sedet sup aquas mltas: cū qua fornicati sūt reges terre: et inebriati sūt qui inhabitāt terrā de vino ꝓstitucōis eius. Et abstulit me in spiritu in desertū. Et vidi mulierē sedentē sup bestiā coccineam. plenā nominibꝫ blasphemie: habētē capita septē ⁊ cornua decē. Et mulier erat circūdata purpura ⁊ coccino ⁊ inaurata auro ⁊ lapide p̄cioso ⁊ margaritis: habens poculuz aureū in manū sua plenū abominacōe ⁊ inmūdicia fornicationis eius. Et in frōte eius nomen scriptū: babilon magna: mater fornicationū ⁊ abominationū terre. Et vidi mulierē ebriā de sanguine sanctoꝝ: ⁊ de sanguine martirū ihesu. Et miratus sū cū viderem illā ammiracōne magna. Et dixit michi angelus. Quare miraris? Ego dicā tibi sacramentū mulieris ⁊ bestie q̄ portat eā: que habet capita septē ⁊ cornua decē. Bestia quā vidisti fuit ⁊ non est: et ascensura ē de abisso ⁊ in interitū ibit: et mirabūtᷣ inhabitātes terrā quoꝝ nō sūt scripta nomina in libro vite a constitucōe mūdi videtes bestiam q̄ erat et non est. Et hic est sensus: qui habet sapientiā. Septē capita septē montes sūt supra quos mulier sedet: et septem reges. Quinqꝫ ceciderūt: vnus est: et alius nondū venit. Et cū venerit: oportet illū breue tēpus manere. Et bestia q̄ erat ⁊ non est ⁊ ip̄a octaua est: et de septem est. Et in interitum vadit. Et decē cornua q̄ vidisti decez reges sunt q̄ regnū nondū acceperūt: sed p̄tātem tanq̄ reges vna hora accipiēt post bestiaz. Hij vnū consiliū habent: et ꝟtutē ⁊ potestatem suā bestie tradēt. Hij cū agno pugnabūt. et agnus vincet illos: quoniā dominꝰ dn̄oꝝ ē. et rex regū: et q̄ cū illo sūt vocati et electi ⁊ fideles. Et dixit michi. Aque quas vidisti vbi meretrix sedet populi sūt ⁊ gentes ⁊ lingue: et decem cornua q̄ vidisti in bestia hij odient fornicariā ⁊ desolatā faciēt illam ⁊ nudā: et carnes eius manducabunt et ipsam igni ↄcremabūt. Deus enim dedit in corda eoꝝ ut faciāt quod placitū est illi: ut dent regnū suū bestie donec ↄsumentur ꝟba dei. Et mulier quā vidisti est ciuitas magna: q̄ habet regnū sup reges t̄re.

XVIII

Et post hec vidi aliū āgelū descendētē de celo habentē p̄tātē magnā: ⁊ terra illuminata est a gloria eius. Et clamauit in fortitudine dicens. Cecidit cecidit babilon magna. et facta est habitatio demonioꝝ: et custodia omnis sp̄us immundi ⁊ custodia om̄is volucris immūde ⁊ odibilis: q꜡ de vino ire fornicationis eius biberūt om̄es gentes. Et reges terre cū illa fornicati sunt: et mercatores terre de ꝟtute deliciaꝝ eius diuites facti sunt. Et audiui aliā vocē de celo dicentem. Exite de illa poplus meus: et ne participes sitis delictoꝝ eius: et de plagis eius non accipiatis. Quoniā p̄uenerūt peccata eius usqꝫ ad celū: et recordatus est dominus iniquitatū eius. Reddite illi sicut et ip̄a reddidit vobis: ⁊ duplicate duplicia secundū opera eius. In poculo quo miscuit vobis miscete illi duplū. Quantū glorificauit se ⁊ in delicijs fuit: tantū date illi tormentum ⁊ luctū: quia in corde suo dicit. Sedeo regina: et vidua non sum: et luctum nō videbo. Ideo in vna die venient plage eius mors et luctus ⁊ fames: ⁊ igni ↄburetur: quia fortis est deus q̄ iudicabit illā. Et flebūt et plāgēt se sup illā reges terre qui cū illa fornicati sunt ⁊ in delicijs vixerūt cū viderint fumū incendij eius: longe stantes ꝓpter timorez tormentoꝝ eius dicētes. Ve ve ciuitas illa magna babilon: et ciuitas illa fortis: quoniam vna hora venit iudiciū. Et negociatores terre flebūt sup illā ⁊ lugebūt: quoniā merces eoꝝ nemo emet amplius: mercem auri ⁊ argenti ⁊ lapidis p̄ciosi ⁊ margarite ⁊ bissi et pupure et serici ⁊ coccini: et om̄e lignum thynū ⁊ om̄ia vasa eboris ⁊ omnia vasa de lapide p̄cioso ⁊ eramento et ferro ⁊ marmore: et cynamomū ⁊ amomū et odoramētoꝝ et vnguenti ⁊ thuris ⁊ vini et olei et simile ⁊ tritici ⁊ iumētoꝝ ⁊ ouiū et equoꝝ ⁊ redarū et mancipioꝝ ⁊ animaꝝ hominū. Et poma tua desideria anime tue discesserunt a te: et om̄ia pinguia ⁊ p̄clara perierūt a te: et āplius illa iā non inuenient mercatores hoīm. Qui diuites facti sūt ab ea lōge stabūt ꝓpter timorē tormentoꝝ eius: flentes ac lugētes ⁊ dicētes. Ve ve ciuitas illa magna: q̄ amicta erat bisso et purpura et cocco et deaurata est auro et lapide precioso et margaritis:

qm̄ vna hora destitute sūt tante diuicie. Et
omis gubernator ⁊ omnes qui in lacū naui-
gant et naute et qui in mari operātur. longe
steterūt: et clamauerūt vidētes locū incen-
dij eius dicentes. Que similis ciuitati huic
magne? Et miserūt puluerē sup capita sua:
et clamauerut flentes ⁊ lugentes dicentes.
Veve ciuitas illa magna: in qua diuites fa-
cti sūt omnes q̄ habebant naues in mari de
precijs eius: qm̄ vna hora desolata ē. Exul-
ta sup eam celū et sancti apostoli et ꝓphete:
qm̄ iudicauit deus iudiciū vr̄m de illa. Et su-
stulit vnus āgelus fortis lapidē quasi mo-
larem magnū: et misit in mare dicēs. Hoc
impetu mittet᷑ babilon ciuitas illa magna:
et vltra iam nō inuenietur. Et vox cythare-
dorū ⁊ musicoꝝ et tybia canentiū ⁊ tuba nō
audietur in te amplius: et omnis artifex o-
mnisq; ars non inuenietur in te amplius: et
vox male non audietur in te amplius. Et
lux lucerne nō lucebit in te amplius: et vox
sponsi et sponse nō audietur adhuc inte: qꝛ
mercatores tui erant pn̄cipes terre: qꝛ in ve-
neficijs tuis errauerūt omēs gentes. Et in
ea sanguis ꝓphetaꝝ et sanctoꝝ inuentus ē:
et omniū qui interfecti sūt in terra. XIX

Post hec audiui quasi vocem tubaꝝ
multaꝝ in celo dicentiū alleluia. Laus
et gloria et virtus deo nostro est. qꝛ vera et
iusta iudicia sūt eius: q̄ iudicauit de meretri-
ce magna. que corrupit terrā in ꝓstitutione
sua: et vindicauit sanguinē seruoꝝ suoꝝ de
manib; eius. Et iterū dixerūt alleluia. Et fu-
mus eius ascendit in secula seculoꝝ. Et ce-
ciderūt seniores viginti quatuor et quatuor
aīalia ⁊ adorauerūt deū sedentē super thro-
nū: dicentes amen alleluia. Et vox de thro-
no exiuit dicēs. Laudē dicite deo nr̄o omēs
sancti eius: et q̄ timetis deū pusilli et magni.
Et audiui quasi vocem tube magne et sicut
vocem aquaꝝ multaꝝ et sicut vocem toni-
truoꝝ magnoꝝ dicentiū alleluia: quoniā
regnauit dn̄s de9 nr̄ omipotēs. Gaudeam9
et exultemus ⁊ demus gloriā ei: qꝛ venerūt
nuptie agni: et vxor eius ꝑparauit se. Et da-
tū est illi ut cooperiat se bissinū splendens
candidū. Bissinū enim iustificationes sunt
sanctoꝝ. Et dixit michi. Scribe. Beati qui
ad cenā nupciaꝝ agni vocati sūt. Et dixit
michi. Hec verba dei vera sunt. Et cecidi ad
pedes eius: ut adorarem eū. Et dixit michi.
Vide ne feceris. Conseruus tuus sū: et fra-
trem tuoꝝ habentiū testimoniū ihesu. Deū
adora. Testimoniū enim ihesu est spūs pro-
phetie. Et vidi celū apertū: et ecce equus al-
bus: et qui sedebat sup eū vocabatur fidelis
et verax: et cū iusticia iudicat ⁊ pugnat. Ocu-
li autē eius sicut flamma ignis: et in capite
eius dyademata multa: habens nomē scri-
ptū qd̄ nemo nouit nisi ipe. Et vestitus erat
veste aspersa sanguine: et vocabatur nomē
eius verbū dei. Et exercitus qui sūt in celo se-
quebant᷑ eum in equis albis: vestiti bissino
albo et mūdo. Et de ore eius ꝓcedebat gla-
dius ex vtraq; parte acutus: ut in ipso pcu-
tiat gentes. Et ipse reget eas in v᷑ga ferrea
et calcat torcular vini furoris ire dei omipotē-
tis. Et habet in vestimēto ⁊ in femore suo scri-
ptū: rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū. Et vidi vnū an-
gelū stantē in sole: et clamauit voce magna
dicens omib; auib; q̄ volant per mediū ce-
li: Venite ⁊ cōgregamini ad cenā magnā:
ut manducetis carnes regū et carnes tribu-
norū ⁊ carnes fortiū ⁊ carnes equoꝝ et sedē-
tiū in ipis: et carnes omniū liberoꝝ et seruo-
rum et pusilloꝝ et magnoꝝ. Et vidi bestiā
et reges terre ⁊ exercitus eoꝝ cōgregatos
ad faciendū preliū cū illo q̄ sedebat ī equo:
et cū exercitu eius. Et ap̄hensa est bestia ⁊ cū
ea pseudo ꝓpheta: et q̄ fecit signa corā ipso
quib; seduxit eos qui acceperūt caracterem
bestie: et q̄ adorauerūt imaginē eius. Viui
missi sūt hij duo in stagnū ignis ardentis ⁊
sulphuris: et ceteri occisi sūt in gladio sedē-
tis sup equū. qui procedit de ore ipsius: et
omnes aues saturate sunt carnibus eorum.

Et vidi angelū descendentē XX
de celo habentē clauē abissi: et cathe-
nam magnā in manū sua. Et ap̄hendit dra-
conem serpentē antiquū qui ē dyabolus et
sathanas: et ligauit eum per annos mille.
Et misit eū in abissum: et clausit ⁊ signauit su-
per illū ut non seducat amplius gentes: do-
nec consumment᷑ mille anni. Et post hoc opor-
tet illū solui modico tēpore. Et vidi sedes:
et sederūt sup eas: et iudiciū datū est illis.

Et animas decollatoꝝ ꝓpter testimoniū ihe-
su et ꝓpter verbuꝫ dei: et qui nō adorauerūt
bestiam neqꝫ imaginē eius nec acceperunt
caracterē eius in frontibꝫ aut in manibus
suis: et vixerūt a regnauerūt cū cristo mille
annis. Ceteri mortuoꝝ nō vixerunt: donec
consumentur mille anni. Hec est resurrectō
prima. Beatus a sanctus: qui habet parteꝫ
in resurrectione prima. In hiis scđa mors
non habet potestatē: sed erunt sacerdotes
dei a cristi: et regnabūt cū illo mille annis.
Et cū consummati fuerint mille anni soluet̄
sathanas de carcere suo: et exibit a seducet
gentes que sunt sup quatuor angulos t̄re
gog a magog: et ꝯgregabit eos in preliū.
quoꝝ numerus ē sicut arena maris. Et ascē-
derūt sup latitudinē terre: et circuierunt ca-
stra sanctoꝝ a ciuitatē dilectam. Et descen-
dit ignis a deo de celo et deuorabit eos: et
dyabolus qui seducebat eos missus est in
stagnum ignis a sulphuris: vbi a bestia et
pseudo ꝓphete cruciabuntur die ac nocte
in secula seculoꝝ. Et vidi thronū magnū
candidū a sedentē sup eū: a cuius aspectu
fugit terra a celū: a locus non est inuentus
ab eis. Et vidi mortuos magnos a pusillos
stātes in conspectu throni: et libri apti sūt:
et alius liber aptus est qui est vite. Et iudi-
dicati sūt mortui ex hiis que scripta erāt in
libris: secundū opa ipsoꝝ. Et dedit mare
mortuos suos qui in eo erant: et mors a in-
fernus dederunt mortuos suos qui in ipis
erant: et iudicatū est de singulis scđm opera
ipsoꝝ. Et infernus a mors missi sunt in sta-
gnū ignis. Hec ē mors scđa. Et qui nō in-
uentus est in libro vite sc̄ptus: missus ē in
stagnū ignis. XXI

Et vidi celū nouū: et terrā nouā. Primū enim
celū a prima terra abijt: et mare iam nō est.
Et ego iohannes vidi sanctā ciuitatē ihe-
rusalem nouā descendentē de celo: a deo pa-
ratam: sicut sponsam ornatā viro suo. Et au-
diui vocem magnā de throno dicentē. Ec-
ce tabnaculū dei cū hominibꝫ: a habitabit
cū eis. Et ipi populus eius erūt: et ipe deus
cum eis: erit eoꝝ deus. Et absterget deus
omēꝫ lacrimā ab oculis eoꝝ: a mors vltra
nō erit neqꝫ luctus neqꝫ clamor neqꝫ dolor
erit vltra: que prima abierunt. Et dixit qui
sedebat in throno. Ecce noua facio omnia.
Et dixit michi. Scribe: qr hec verba fidelissi-
ma sunt et vera. Et dixit michi. Factum est.
Ego sū alpha a o: iniciū et finis. Ego sitienti
dabo de fonte aque viue gratis. Qui vice-
rit possidebit hec. Et ero illi deus: et ille erit
michi filius. Timidis autem a incredulis
et execratis a homicidis et fornicatoribus a
veneficis a ydolatris et omnibus mendaci-
bus: pars illoꝝ erit in stagno ardēti igne
et sulphure: quod est mors secunda. Et ve-
nit vnus de septem angelis habentibus fia-
las plenas septem plagis nouissimis: et lo-
cutus est mecum dicens. Veni: et ostendā
tibi sponsam vxoreꝫ agni. Et sustulit me in
spiritu in montem magnū a altū: et ostendit
michi ciuitatē sanctā iherusalē descendētē
de celo habentē claritatem dei. Et lumē eius
simile lapidi p̄cioso tanq̄ lapidi iaspidi: si-
cut cristallū. Et habebat murū magnū a al-
tum habentē portas duodecim: et in portis
angelos duodecim: et nomina inscripta q̄
sunt nomina duodecim tribuū filioꝝ israhel.
Ab oriente porte tres: et ab aquilone porte
tres: et ab austro porte tres; et ab occasu
porte tres. Et murus ciuitatis habēs funda-
menta duodecim: et in ipis duodecim noīa
duodecim apostoloꝝ a agni. Et qui loque-
batur mecū habebat mensurā arundineam
aureā: ut metiretur ciuitatē et portas eius et
murū. Et ciuitas in quadro posita est: et lō-
gitudo eius tanta est quāta a latitudo. Et
mensus est ciuitatē de arūdine aurea p sta-
dia. duodecim milia: et longitudo et altitu-
do et latitudo eius equalia sūt. Et mensus ē
murus eius centūquadraginta q̄tuor cubi-
torum: mensura hominis que est angeli. Et
erat structura muri eius ex lapide iaspide:
ipa vero ciuitas aurum mundū: simile vitro
mundo. Et fundamēta muri ciuitatis omni
lapide p̄cioso ornata. Et fundamentū p̄mū
iaspis: scđus saphirus. tercius calcedonius:
q̄rtus smaragdus. quintus sardonix. sextus
sardius: septimus crisolitus. octauus beril-
lus. nonus thopazius: decim⁹ crisopassus.
vndecim⁹ iacinctus. duodecim⁹ ametistus. Et
duodecim porte: duodecī margarite sunt per

singulas. Et single porte erant ex singulis margaritis: et platea ciuitatis aurū mūdū: tanq̄ vitrū pluciduū. Et templū non vidi in ea. Dn̄s enim deus omīpotens templū illius est: et agnus. Et ciuitas non eget sole neq̧ luna: ut luceant in ea. Nam claritas dei illuminabit eam: et lucerna eius est agnus. Et ambulabunt gentes in lumine eius: et reges terre afferent gloriam suam et honorem in illam. Et porte eius non claudentur per noctem. Nox enim nō erit illic. Et afferent gloriam et honorem gentium in illam: nec intrabit in ea aliquid coinquinatū aut abominationem faciens et mendaciū: nisi qui scripti sūt in libro vite agni. XXII

Et ostendit michi fluuiū aque viue splendidum tanq̄ cristallum: procedentem de sede dei et agni. In medio platee eius et ex vtraq̧ parte fluminis lignū vite afferens fructus duodecim: per menses singulos reddens fructum suū: et folia ligni ad sanitatem gentiū. Et omne maledictū non erit amplius: sed sedes dei et agni in illa erunt: et serui eius seruient illi. Et videbūt faciem eius: et nomē eius in frontibus eorum. Et nox vltra nō erit: et nō egebūt lumie lucerne neq̧ lūie solis qm̄ dn̄s deus illūiabit illos: et regnabunt in secula seculorum. Et dixit michi. Hec verba fidelissima sunt et vera. Et dominus deus spirituū prophetarum misit angelum suū: ostendere seruis suis que oportet fieri cito. Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba prophetie libri huius. Et ego iohānes q̄ audiui et vidi hec. Et postq̄ audissem et vidissem cecidi ut adorarē ante pedes angeli qui michi hec ostendebat. Et dixit michi. Vide ne feceris. Conseruus enim tuus sum et fratrum tuorum prophetarū: et eorum qui seruant verba prophetie libri huius. Deum adora. Et dixit michi. Ne signaueris verba prophetie libri huius. Tempus enim prope est. Qui nocet noceat adhuc: et qui in sordibus est sordescat adhuc. Et qui iustus est iustificetur adhuc: et sanctus sanctificetur adhuc. Ecce venio cito: et merces mea mecum est: reddere vnicuiq̧ secundum opera sua. Ego sum alpha et o: primus et nouissimus: principium et finis. Beati qui lauant stolas suas in sanguine agni: ut sit potestas eorum in ligno vite: et per portas intrent ciuitatem. Foris autē canes et venefici et impudici et homicide et ydolis seruientes: et omnis qui amat et facit mendacium. Ego ihesus misi angelum meum testificari vobis hec in ecclesiis. Ego sū radix et genus dauid: stella splendida et matutina. Et spiritus et sponsa dicunt veni. Et qui audit: dicat veni. Et qui sitit veniat: et q̄ vult accipiat aquā vite gratis. Contestor enim omni audienti verba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec: apponet deus super illū plagas scriptas in libro isto: et si quis diminuerit de verbis libri prophetie huius: auferet deus partē eius de libro vite et de ciuitate sancta: et de hiis que scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimoniū phibet istorum. Etiam. Venio cito amen. Veni dn̄e ihesu. Gr̄a dn̄i nr̄i ihesu cristi cū omibus vobis amē.

Explicit liber apocalips beati iohānis apli.

Pn̄s hoc opusculuz finitū ac cōpletū. et ad eusebiaz dei industrie in ciuitate Maguntī per Johannē fust ciuē. et Petrū schoiffher de gernszheym clericū diocesis eiusdez est consūmatū. Anno incarnacōis dn̄ice. M.cccc.lxii. In vigilia assumpcōis glo'se virginis marie.

Durieu

A